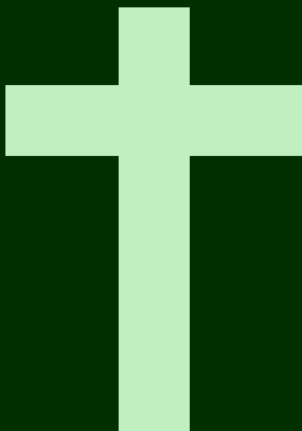

Topě vĩ rá

New Testament in Kaingang (BR:kgp:Kaingang)

Topě vĭ rá

New Testament in Kaingang (BR:kgp:Kaingang)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaingang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaingang

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
16af52c8-0e45-5e91-b36c-cd314d36d7fc

Contents

MATEUS	1
MARCOS	65
LUCAS	101
JOÃO	169
HAN KĀME	213
ROMA	268
1 CORINTO	295
2 CORINTO	321
GALÁCIA	337
ÉFESO	347
FILIPPOS	356
COLOSSOS	362
1 TESSALÔNICA	368
2 TESSALÔNICA	374
1 TIMÓTEO	377
2 TIMÓTEO	384
TITO	389
FILEMOM	392
HEBREU	394
TIAGO	414
1 PEDRO	422
2 PEDRO	429
1 JOÃO	434
2 JOÃO	440
3 JOÃO	441
JUDAS	442
NÉN VENH KE	444

MATEUS TỸ RÁ

Jesus jóg'jóg ve ag

(Lc 3.23-28)

¹ Jesus Cristo jóg'jóg ve ag rán ke vê. Jesus Cristo vỹ tỹ Davi krê'krê nĩ, kỹ Davi vỹ tỹ Abraão krê'krê nĩ. ² Abraão vỹ Isaque han. Kỹ Isaque vỹ Jacó han. Kỹ Jacó vỹ Judá han, ti mré ke ag ke gé. ³ Kỹ Judá vỹ Peres han. Zera ti ke gé. Á prũ tỹ Tamar fi ki tóg ag hyn han, Judá ti. Kỹ Peres vỹ Esrom han. Kỹ Esrom vỹ Arão han. ⁴ Kỹ Arão vỹ Aminadabe han. Kỹ Aminadabe vỹ Nasom han. Kỹ Nasom vỹ Salmom han. ⁵ Kỹ Salmom vỹ Boaz han, ã prũ tỹ Raabe fi ki. Kỹ Boaz vỹ Obede han, ã prũ tỹ Rute fi ki. Kỹ Obede vỹ Jessé han. ⁶ Kỹ Jessé vỹ pã'i mág tỹ Davi ên han.

Kỹ pã'i mág tỹ Davi vỹ Salomão han, ã prũ ên fi ki, ù tỹ Urias prũ ja nĩ ên fi ki. ⁷ Kỹ Salomão vỹ Roboão han. Kỹ Roboão vỹ Abias han. Kỹ Abias vỹ Asa han. ⁸ Kỹ Asa vỹ Josafá han. Kỹ Josafá vỹ Jorão han. Kỹ Jorão vỹ Uzias han. ⁹ Kỹ Uzias vỹ Jotão han. Kỹ Jotão vỹ Acáz han. Kỹ Acáz vỹ Ezequias han. ¹⁰ Kỹ Ezequias vỹ Manassés han. Kỹ Manassés vỹ Amom han. Kỹ Amom vỹ Josias han. ¹¹ Kỹ Josias vỹ Jeconias han, ti jãvy ag ke gé. Israel ag tỹ cidade Babilônia ra mũ ên kã tóg ag hyn han, Israel ag tỹ sigse kỹ mũ ên kã.

¹² Ag tỹ cidade ên tá vỹnvỹn ke kar kỹ Jeconias vỹ Salatiel han. Kỹ Salatiel vỹ Zorobabel han. ¹³ Kỹ Zorobabel vỹ Abiúde han. Kỹ Abiúde vỹ Eliaquim han. Kỹ Eliaquim vỹ Azor han. ¹⁴ Kỹ Azor vỹ Sadoque han. Kỹ Sadoque vỹ Aquim han. Kỹ Aquim vỹ Eliúde han. ¹⁵ Kỹ Eliúde vỹ Eleazar han. Kỹ Eleazar vỹ Matã han. Kỹ Matã vỹ Jacó han. ¹⁶ Kỹ Jacó vỹ José han, Maria fi mén ên ti. Maria ên fi ki Jesus tóg mur ja nĩ, hã vỹ: Cristo, he mũ.

¹⁷ Hã kỹ ag tóg 14 (ke) nỹtĩ, Abraão krê'krê ag, Davi mré nĩgrén kỹ. Kỹ Davi krê'krê ag tóg 14 (ke) nỹtĩ gé, ag tỹ ag sigse kỹ nỹtĩ tá ag nĩgrén kỹ, ag tỹ cidade tỹ Babilônia tá sigse kỹ nỹtĩ tá ag nĩgrén kỹ. Tag pãte ag krê'krê vỹ 14 (ke) nỹtĩ gé, Cristo mré nĩgrén kỹ. Cristo jóg'jóg ve ag hã vê.

Jesus Cristo mur

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Jesus Cristo mur vỹ ge nĩ, ha mẽ. Ti mỹnh fi vỹ tỹ José prũnh ke fi nĩ, hã ra fag tóg ver jagnê mré nỹ ja tũ nĩ. Ên kã fi tóg kufy nĩ ha. Topê kuprĩg tỹ fi mỹ gĩr han jan hã vê. ¹⁹ Kỹ José tóg mễg mũ sir, fi tỹ kufy nĩ ti, kỹ tóg ti mỹ e ti. Ûn jykré kuryj vỹ mỹr, José ti, hã kỹ tóg fi mỹ'ag han sór tũ nĩ, kỹ tóg fi to vĩ tũ nĩ sir. Hã ra tóg fi pin kỹ fi mỹ: “kỹ inh hỹn ã tỹ prũ nĩnh ke tũ nĩ ha.” he sór mũ sir.

²⁰ Ti tỹ ver fi tovãnh to jykrén kỹ Topê tỹ jêñê jafã tóg ti mỹ vễnh ven mũ sir, ti vễnh pėti kỹ. Kỹ tóg ti mỹ: “José,” he mũ. “Tỹ ã Davi krê'krê ag kã ù nĩ,” he tóg. “Maria fi to jykrén kónãnh tũg nĩ. Jatun mỹ fi tỹ prũg nĩ, fi tovãnh tũg nĩ. Û tũ pijé, fi kósin ti. Topê kuprĩg tỹ fi mỹ han ja vê. ²¹ Ti mur kỹ tóg gré nỹnh mũ, ha vemnĩ. Kỹ ti mỹ: Jesus, hemnĩ. Á povo krenkren han jé tóg ke mũ, ag tỹ Topê vỹ mranh mũ ra,” he tóg, José mỹ, Topê tỹ jêñê jafã ti.

²² Hã ra Topê vỹ vãsỹ ã vĩ tó ti ù mỹ tag tó ja nĩ, ha mẽ. ²³ “Ûn mén ja tũ fi vỹ kufy nĩnh mũ,” he ja tóg nĩ. “Fi kósin fi ki mur ken kỹ ag tóg ti to: Emanuel, henh ke mũ,” he ja tóg nĩ, Topê vỹ tỹ rán kỹ nĩ ki. Emanuel to ke vê, hã vỹ:

“Topê vỹ êg ki rĩr há han mũ,” he mũ, êg vĩ ki, há vỹ: Emanuel, he mũ. José vỹ Topê vỹ tag ve ja nĩ.

²⁴ Kĩ José tóg rĩr mũ sir, ti vẽnĥ péti kar kỹ. Kỹ tóg Topê tỹ jẽnê jafã ên vĩ ki króm mũ sir. Vẽnĥ prũg han tóg mũ, Maria fi mré. ²⁵ Hã ra tóg ver fi mré nỹ tũ nĩgtĩ. Kejẽn fi tóg ã kósin vég mũ. Kỹ José tóg ti jijin kỹ ti mỹ: Jesus, he mũ. Fi tỹ ti ve kar kỹ tóg vãhã fi mré nỹ mũ sir.

2

Pã'i ag tỹ Jesus venh kãmũ

¹ Fi tỹ Jesus ve ên kã fag tóg cidade tỹ Belém tá nỹtĩ, ga tỹ Judéia tá. Herodes vỹ tỹ pã'i tỹ rei nĩ, fi tỹ ti ve ja ên kurã ki. Kỹ kejẽn ù ag tóg Jerusalém tá junjun mũ. Kuvar há tá ag tóg kãmũ ja nĩ, rã jur ja tá, ãjag jamã tá. Ûn estudo mág han mũ ag vê, krĩg to ag tóg estudar he mág han tĩ. ² Ag tỹ Jerusalém tá junjun kỹ ag tóg sir: “ũ tỹ ùri mur mũ vỹ tỹ Israel ag pã'i mág nĩnh mũ,” he mũ. “Ti kri êg krĩg vé, êg tỹ êg jamã tá nỹtĩn kỹ, rã jur ja tá nỹtĩn kỹ. Êg tỹ ti venh kãmũ vê, êg tỹ ti mỹ nén ù há vin sór vê. Êg hỹn hẽ tá ti venh ke mũ?” he ag tóg, ù tỹ kuvar há tá kãmũ mũ ên ag.

³ Ag vỹ tag vỹ pã'i tỹ Herodes mỹ e tĩ, kỹ tóg krĩ kufy nĩ sir. Jerusalém tá ke kar ag mỹ tóg e tĩ gé. ⁴ Kỹ Herodes tóg Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag jé prẽr mũ sir, Topê vỹ to professor ag ke gé. Kỹ tóg ag mỹ: “Cristo hỹn hẽ tá mur ke mũ nẽji?” he mũ. ⁵ Kỹ ag tóg ti mỹ: “Belém tá ke nẽji, ga tỹ Judéia tá,” he mũ. “Topê vỹ tĩ ù vỹ vãsỹ ti to tag rán ja nĩ, ha mẽ,” he ag tóg. ⁶ “Sĩ ti nĩ, cidade tỹ Belém ti, ga tỹ Judéia tá, he ja tóg nĩ. Ti sĩ nĩ ra tóg cidade mág ag kar kãfór kar nĩ, pã'i mág ên tỹ tá mur kenĥ ke tigrĩn. Pã'i mág ên vỹ tỹ êg povo tỹ Israel kri pã'i mág jẽnĥ ke mũ, ù tỹ Belém tá mur ke mũ ên ti, he ja tóg nĩ, Topê vỹ tỹ rán kỹ nĩ ki,” he ag tóg, professor ag, Herodes mỹ. “Hã kỹ tóg Belém tá mur ke mũ, Cristo ti,” he ag tóg, professor ag.

⁷ Kỹ Herodes tóg vẽnĥ péju kỹ fóg ên ag mré vēmén mũ sir, ù tỹ krĩg to estudo mág han mũ ên ag mré. Kỹ tóg ag mỹ: “kurã tỹ hẽ ki ãjag krĩg ên ve vén?” he mũ. ⁸ Ag tỹ ti mỹ kurã tó kỹ tóg Belém ra ag jẽgnẽg mũ sir. “Ãjag tỹ tá junjun kỹ ti jãvãnh nĩ,” he tóg. “Vẽnĥ kar ki ti jẽmẽmnĩ. ãjag tỹ ti ve kỹ inh mỹ tónĥ kãmũmnĩ. Kỹ sóg ti venh tũg sór mũ gé, sỹ ti mỹ nén ù há nĩm jé,” he tóg, Herodes ti.

⁹ Ag tỹ pã'i ên vỹ mẽ kar kỹ ag tóg mũ mũ sir, Belém ra. Ag mũ ên ki ag tóg krĩg ên ve mãn mũ gé sir, ag tỹ rã jur ja tá krĩg vég mũ ên. Krĩg ên vỹ ag jo tĩ mũ. Ag tỹ Belém tá junjun kỹ krĩg tóg ùn sĩ nĩgia kri hã sa nĩ sir. ¹⁰ Ag tỹ krĩg ên ve kỹ ag fe tóg mrĩn ke mũ sir. ¹¹ Ìn kãra ge kỹ ag tóg ùn sĩ ti vég mũ, ti mỹnh fi ke gé. Kỹ ag tóg ti krẽm grĩnhgrĩnh ke mũ, ti mỹ: “tỹ ã Topê kósin nĩ,” he jé. Kỹ ag tóg sir ti mỹ ãjag tũ ti vin mũ, ouro ti, ka jẽnjo tỹ incenso ti ke gé, êg tỹ ti pũn kỹ ger há han jafã ên, kar kỹ ka tỹ mirra jẽnjo ke gé, êg tỹ ti pũn kỹ ger há han jafã ù vê gé.

¹² Hã ra Topê tóg, ag vẽnĥ péti ki (tóg) ag mỹ: “Herodes mỹ tó tũg nĩ,” he mũ sir. Hã kỹ ag tóg êpřy ù jagma mũ mũ, êmĩn ù jagma mũ kỹ ag tóg ãjag jamã ra vỹnvỹn ke mũ sir, rã jur ja ra.

José fag tỹ vẽnĥ pigju

¹³ Ag mũ kar kỹ José tóg kejẽn Topê tỹ jẽnê jafã vég mũ, ti vẽnĥ péti kỹ. Kỹ Topê tỹ jẽnê jafã tóg ti mỹ: “nĩ ra,” he mũ. “Ûn sĩ va tĩg, ga tỹ Egito ra, ti mỹnh

fi mré. Herodes vỹ ùn sĩ tag tén sór mũ. Hã kỹ vènh péju kỹ Egito ra tĩg. Kejẽn sóg ã mỹ: ha vỹn ké, henh ke mũ. Egito tá inh vĩ jãvãnh nĩ,” he tóg, Topê tỹ jẽnẽ jafã ti, José mỹ. Ti vènh péti kỹ tóg ti mỹ ke mũ.

¹⁴ Kỹ José tóg kuty ên kã jẽgnẽ kỹ fag taĩn ti mũ sir, ga tỹ Egito ra, vènh péju jé. ¹⁵ Tá tóg nĩ nĩ. Herodes tỹ kejẽn ter kỹ tóg tá vỹn ke mũ. Hã ra ti tĩg ja tag vỹ rán kỹ nĩ gé. Vãsỹ Topê tóg ã vĩ tó tí ù mỹ: “tag rán ra,” he ja nĩ, hã vỹ: “ga tỹ Egito ra sóg vènh vĩ jẽnẽ, inh kósın tỹ tá vỹn ke jé,” he mũ.

Herodes tỹ gĩr ag kygrẽn

¹⁶ Hã ra Herodes tóg fagrĩnh mỹ fóg ên ag jãvãnh ja nĩ, ùn estudo mág han mũ ên ag. Vãhã tóg: “ag tỹ inh mỹ tó tũg hỹn,” he mũ. Kỹ ti fe tóg gỹm ke mũ sir. Kỹ tóg ã pã'i ag mỹ: “ha mũ jêg, Belém ra,” he mũ. “Tã gĩr ag kygrẽn kãn nĩ, ùn gré ag, ùn kri prỹg tỹ 2 anos tá krỹg tũ ên ag,” he tóg, ag mỹ. Ag mỹ tóg 2 anos tó, fóg ag tỹ ti mỹ: “1 ano kãfór ti nĩ ha, êg tỹ ti kri krĩg ve ja ti,” hen kỹ. Kỹ polícia ag tóg gĩr ag kãgtén mũ mũ sir.

¹⁷ Hã ra tag tóg rán kỹ nĩ gé. Vãsỹ Topê vĩ tó tí tóg tag rán ja nĩgtĩ, ti jiji hã vỹ: Jeremias, he mũ. Ên tóg tag rán ja nĩ, ha mẽ: ¹⁸ “cidade tỹ Ramã tá êg tóg vènh kygfỹ mẽg mũ, vèsỹrénh mág ke gé. Raquel fi vỹ vèsỹrénh mũ, fi krê ag jé. Ag tỹ fi mỹ: fỹ tũg nĩ, he mũ ra fi tóg vèsỹrénh mũ. Fi kré ag vỹ tũ' he kãn, hã kỹ fi tóg fỹ mũ, vèsỹrénh mũ,” he ja tóg nĩ, Jeremias ti. Hã ra tóg tag ri ke nĩ, polícia ag tỹ gĩr ag kygrẽn mũ ti.

José fag tỹ Egito tá vỹn ke

¹⁹ Kejẽn Herodes ên vỹ ter mũ gé sir, pã'i ti. Kỹ Topê tỹ jẽnẽ jafã vỹ José mỹ vènh ven mũ, ti vènh péti kỹ. Ga tỹ Egito tá tóg ti mỹ venh ven mũ. Tá fag tóg nỹtĩ nĩ, ga tỹ Egito tá. Tá tóg ti mỹ vènh ven mũ, José mỹ, Topê tỹ jẽnẽ jafã ti. ²⁰ Kỹ tóg ti mỹ: “nĩ ra,” he mũ. “Gĩr va tĩg, ti mỹnh fi pére tĩg gé, ga tỹ Israel ra. Û tỹ fi kósın tén sór mũ ên vỹ hur ter,” he tóg, Topê tỹ jẽnẽ jafã ti, José mỹ.

²¹ Kỹ tóg jẽgnẽ kỹ tí mũ sir. Gĩr va tóg tí mũ, ti mỹnh fi pére tóg tí mũ gé. Kỹ fag tóg Israel ag ga ra mũ mũ sir. ²² Tá jun kỹ tóg pã'i mág tãg jyy jẽmẽg mũ, José ti. Hã ra tóg tỹ Arquelau nĩ. Ti panh tỹ Herodes ri kén tóg tỹ pã'i tỹ rei nĩ, ga tỹ Judéia tá. Kỹ tóg ti kamẽg mũ. Kỹ Topê tóg ti vènh péti kỹ ti mỹ: “ga tỹ Judéia tá nĩ mãn sór tũg,” he mũ. Kỹ tóg tĩg mãn kỹ ga tỹ Galiléia ra tí mũ sir. ²³ Kỹ tóg cidade tỹ Nazaré tá jamãn mũ sir. Hã ra tóg rán kỹ nĩ gé, Nazaré ti. Vãsỹ Topê vĩ tó tí ù tóg tag rán ja nĩ gé, kỹ tóg: “ti to ag tóg: Nazaré tá ke vè, henh ke mũ,” he ja tóg nĩ, Topê vỹ tỹ rán kỹ nĩ ki, Jesus to. Hã ra tóg ge nĩ.

3

João Batista tỹ ag jyvẽn

(Mc 1.1-8; Lc 3.1-18; Jo 1.19-28)

¹ Kejẽn João tóg êmã tũg ja ra tí mũ, ga tỹ Judéia tá ga kórég ra. João Batista ên vè. Ga kórég tá jê kỹ tóg ag jyvẽn mũ sir. ² “Ajag jykre tovãnh nĩ, ù tỹ kãnhkã tá nĩ ên tỹ tóg ajag pã'i nĩ jé,” he tóg, João ti. ³ João ên to tóg tag rán ja nĩ, vãsỹ Topê vĩ tó tí ên ti, Isaias he mũ ên, ha mẽ. “Êmã tũg ja tá tóg jẽnh ke mũ, ga kórég tá,” he ja tóg nĩ. “Tá tóg ag mỹ jamã hár(a) ke mũ sir. “Êg Senhor kãtĩg ke jo vènh jãnhkrĩgkrĩg nĩ,” he jé tóg ke mũ. “Êpřy kurég ajag tóg tí, êmĩn kurynh ajag tóg tí gé, ajag pã'i mág jun ken kỹ. Kỹ tag ri ke han nĩ, ajag jykre pãno togvãnh nĩ, êg Senhor kãtĩg ken jo,” he jé tóg ke mũ,” he ja tóg nĩ, Isaias ti, João to.

⁴ Jo João ɛn kur tóg tỹ cavalo pãĩ sór kyki tỹ há nĩ. Nén ũ fár tỹ tóg vêsógfĩn ja han tĩ gé. Ópã hã ko ti tĩ, mỹg mré hã, João ti.

⁵ Kỹ ag tóg ti tá junjun kãn mũ sir, cidade tỹ Jerusalém tá kãmũ kỹ, ga tỹ Judéia kar tá kãmũ kỹ, goj tỹ Jordão tá ke kar ag ke gé. João tá ag tóg junjun kãn mũ sir. ⁶ Kỹ tóg ag kygpég mũ sir, goj tỹ Jordão ki, ag tỹ: “Topê vĩ mranh ja sóg nĩgtĩ,” hen kỹ.

⁷ Kỹ ũ tỹ Fariseu he mũ ag vỹ ti tá junjun mũ gé sir, ũ tỹ Saduceu he mũ ag ke gé, pãĩ ag. Ón kỹ ag tóg ti to kãmũ mũ, ti tỹ ag kygpe jé. Kỹ tóg ag jyvẽn tar han mũ sir, João ti. “Pỹn ri ke ãjag tóg nỹtĩ, ãjag jykre pãno tãvĩ nĩn kỹ,” he tóg ag mỹ. “Ũ nỹ ãjag mỹ: “Topê jũ venh ke tũ ãjag nĩ,” he tĩ?” ⁸ ãjag jykre si tovãnh nĩ, ãjag tỹ ti jũ ve jãvãnh tĩn kỹ. Vẽnh jykre há han nĩ, ɛg tỹ ãjag jykre tãg hã ve jé. ⁹ Hã ra ãjag tóg jagnê mỹ: “Abraão vỹ tỹ ɛg jóg/jóg ve nĩ, kỹ Topê hỹn tóg ɛg to jũnh ke tũ nĩ, ɛg tỹ tỹ Abraão krê'krê nỹtĩn tugrĩn,” he tĩ. Ke tũ vê hã ra. ãjag jykre kórég ɛn to ãjag tóg jagtar ke mũ, ha vemnĩ. Topê vỹ Abraão krê'krê hyn han ki kanhró nĩ, pó tag tỹ mỹr, ti tỹ Abraão krê'krê ve sór kỹ, Topê ti. ¹⁰ Hã ra tóg ãjag tỹ tũ' henh ke mũ, ãjag tỹ ãjag jykre kórég tovãnh tũ nĩn kỹ. ɛg tỹ ka gỹn ri ke tóg nĩ. Ti kanẽn vãnh kỹ ɛg tóg ti gỹn tĩ, ti tỹ pĩ han jé. Ri ke han jé tóg ke mũ, Topê ti, ãjag tỹ vẽnh jykre há han sór tũ nĩn kỹ. Kỹ tóg pĩ ki ãjag vãm ke mũ, Topê ti,” he tóg ag mỹ, João ti, Fariseu ag mỹ, Saduceu ag mỹ ke gé.

¹¹ Kỹ João tóg vẽnh kar mỹ: “goj hã tỹ sóg ãjag kygpég tĩ, ãjag tỹ ãjag jykre tovãnh kỹ,” he mũ. “Inh nón tóg kãtĩg mũ hã ra, Cristo ti. Inh kãfór ti nĩ. Tỹ sóg ti camarada nĩ jãvãnh nĩ, sỹ tỹ ti krêm ke pẽ jẽn kỹ. ɛg camarada ag vỹ ɛg pẽn nê gé mũgtĩ, ɛg pẽn to ró ti. Sỹ ti mỹ gé tũg ke vê vê, hã ra sóg tỹ ti krêm ke pẽn nĩ, ti tỹ inh kãfór nĩn kỹ. ɛn hã tóg Topê kuprĩg tỹ ãjag jagrê han ke mũ. Kỹ tóg tỹ pĩ nĩ ve nĩ. Ti tỹ ãjag kygpenh ken hã vê,” he tóg, João ti, Jesus to.

¹² “Ti kãtĩg vỹ ɛg tỹ rãgró rẽn ri ke nĩ. Ti rẽn kar kỹ ɛg tóg ti fár pũn tĩ. Ti kanê hã vin han ɛg tóg tĩ. Cristo kãtĩg ken kỹ tóg ge nĩnh mũ. Ti to há nỹtĩ ag mỹ tóg: “ha kãmũ jêg,” henh ke mũ. Ti to há nỹtĩ tũ ag vãm jé tóg ke mũ, pĩ ki, hã ra tóg nhyn kenh ke tũ pẽ nĩ,” he tóg, João ti.

João tỹ Jesus kypé (Mc 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ ɛn kã kejẽn Jesus tóg João tá jun mũ gé sir, goj tỹ Jordão tá. Ga tỹ Galiléia tá tóg kãtĩ mũ. Kỹ tóg João mỹ: “ha inh kypé gé,” he mũ sir. ¹⁴ Hã ra tóg João mỹ e tĩ, kỹ tóg ti mỹ: “ã hã tỹ inh kypenh ke vê vê,” he mũ. “Inh mỹ tóg e tĩ, ã tỹ inh mỹ: ha inh kypé, hen kỹ,” he tóg mũ, João ti, Jesus mỹ. ¹⁵ Hã ra Jesus tóg ti mỹ: “hỹ,” he mũ. Hã ra tóg isỹ vẽnh jykre kuryj han kãn há tĩ,” he tóg, João mỹ. Kỹ tóg ti kypég mũ sir.

¹⁶ Ti tỹ Jesus kype kar kỹ ag tóg goj kãtã kãpa mũ sir. Kỹ Jesus tóg kanhkã nor nĩ ɛn vэг mũ, ha mê, kỹ tóg Topê kuprĩg kãtêre ɛn vэг mũ. Sórãg ri ke tóg nĩ, ti kãtêre ti. Jesus kri tóg kãtêre mũ. ¹⁷ Kỹ vẽnh vĩ tóg mê há tĩ, kanhkã tá, kỹ tóg: “inh kósĩn pir vэгtĩ,” he mũ. “Inh fe pẽ vэгtĩ,” he tóg, ũ tỹ kanhkã tá vĩ mũ ti.

4

Japo tỹ Jesus krĩn kónãn sór (Mc 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Kỹ Topê kuprĩg vỹ Jesus mỹ: “ɛmã tũgja ra tũg,” he mũ. Kỹ tóg tĩ mũ. ɛmã tũgja tá nĩn kỹ Japo vỹ ti tỹ ã jóg vĩ mranh han sór mũ, hã ra Jesus tóg ke jãvãnh

nĩ. ² Kurā tỹ 40 (ke) han tóg, ěmā tũgia tá nĩn ki. Kỹ tóg jěg tũ nĩ, kurā tỹ 40 (ke) ěn ki, kuty mré ke gé. Kar kỹ tóg sir kókĩr mũ, vějěn tũ nĩn kỹ. ³ Kỹ Japo tóg ti to kātĩ mũ sir, ù tỹ ěg tỹ Topě vĩ mranh han sór mũ ěn ti. Kỹ tóg Jesus mỹ: “Topě kósĩn vỹ tỹ ā nĩ,” he mũ. “Ā tỹ tỹ Topě kósĩn nĩn kỹ pó tag tỹ ěmĩ han, ā tỹ kon jé,” he tóg ti mỹ, Nén-Kórég ti, Jesus mỹ. ⁴ Kỹ Jesus tóg ti mỹ: “hā ra tag tóg rán kỹ nĩ, ha mẽ,” he mũ. “Ěg pi(jé) ěmĩ tāvĩ jaměn kỹ rĩnrĩr mũgtĩ, hā ra ěg tóg Topě vĩ hā jaměn kỹ rĩnrĩr mũgtĩ, he tóg, Topě vĩ tỹ rán kỹ nĩ ki. Kỹ tóg isỹ ti vĩ mranh jāvānh tĩ, ěmĩ to,” he tóg, Jesus ti, Nén-Kórég mỹ.

⁵ Kỹ Japo vỹ ti pére tĩ mũ, Jerusalém ra, cidade mág ěn ra. Tá ag tóg Topě jo ĩn kri nỹtĩnh mũ mũ. Hā ra kǎgnó tóg tá nĩ, Topě jo ĩn mã tá. ⁶ Kỹ Japo tóg Jesus mỹ: “ā hā ne tóg tỹ Topě kósĩn nĩ,” he mũ. “Ha kema ki hũm,” he tóg, “Topě vĩ ki tag tóg rán kỹ nĩ, hā vỹ: ā tỹ jěgně jafā ag mỹ tóg tónh mũ, Topě ti, kỹ ag tóg ā jy nĩgān mũ, he mũ. Kỹ ā tóg rỹj ke tũ nĩ. Ā pěn vỹ rỹj ke tũ nĩ, ag tỹ ā ki rĩr kỹ, he tóg, Topě vĩ tỹ rán kỹ nĩ ki. Kỹ ki kema hũm,” he tóg, Japo ti. “Rỹj ke tũ ā nĩ tỹ tỹ Topě kósĩn nĩn kỹ,” he tóg, Nén-Kórég ti, Jesus mỹ. ⁷ Kỹ Jesus tóg ti mỹ: “kỹ tag vỹ rán kỹ nĩ gé, ha mẽ,” he mũ. “Topě mỹ: ā mỹ ā tỹ tó ja ěn han mũ vỹ? he tũg nĩ, he tóg mũ gé, Topě vĩ tỹ rán kỹ nĩ ki. Hā kỹ sóg ti tỹ inh mỹ něn to: “han ra,” he mũ ěn hā han tĩ, kỹ sóg hũm ke tũ nĩ,” he tóg, Jesus ti, Nén-Kórég mỹ.

⁸ Kỹ Japo tóg ti mré tĩg mǎn mũ. Pǎnónh těj ra ag tóg mũ mũ sir. Kỹ Japo tóg ti mỹ ga kar ven kǎn mũ, ga kri mũ kar ag ke gé. Ti sĩnvĩ kar ěn ven tóg ti mỹ.

⁹ Kỹ tóg ti mỹ ke mũ. “Isũ vě, tag kar ti,” he tóg, “Hā ra sóg ā mỹ tovānh kǎn sór mũ, ā tỹ ā jakrĩ tỹ krỹ’ hen kỹ, inh krěm, inh mỹ: Topě vỹ tỹ ā nĩ, he jé,” he tóg, Nén-Kórég ti, Jesus mỹ. ¹⁰ Kỹ Jesus tóg ti mỹ: “ha tĩg, Satanás,” he mũ. “Ěg pǎi tỹ Topě hā krěm ěg tóg ěg jakrĩ tỹ krỹ’ he tĩ, ti hā to ěg tóg: Topě vě, he tĩ, hā kỹ tóg rán kỹ nĩ, Topě vĩ tỹ rán kỹ nĩ ki,” he tóg, Jesus ti, Nén-Kórég mỹ.

¹¹ Kỹ Japo vỹ tóg sir tĩ mũ, ti tovānh kỹ. Kỹ Topě tỹ jěgně jafā ag tóg sir ti tá junjun mũ, Jesus ki rĩr jé. Ā jóg vĩ mranh ja tũ tóg nĩ.

Jesus tỹ Galilėia tá Topě vĩ tó
(Mc 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Kejěn ag tóg Joǎo sěg mũ sir, kỹ Jesus tóg měg mũ, ag tỹ ti se ti. Kỹ tóg ga tỹ Galilėia ra tĩ mũ, věnh pěju jé. ¹³ Cidade tỹ Nazaré tá kǎkutě kỹ tóg cidade tỹ Cafarnaum ra tĩ mũ, tá nĩ jé, goj nig tá, Zebulom ag jamā tá, Naftali ag jamā tá. ¹⁴ Hā ra tag tóg rán kỹ nĩ gé. Vǎsỹ Topě vĩ tó tĩ tóg tag rán ja nĩ, Isaías ti, kỹ tóg: ¹⁵ “Zebulom ag jamā tá ti nĩnh mũ, Naftali ag jamā tá, goj nig tá, goj tỹ Jordǎo mã tá. Fóg ag jamā tá ti nĩnh mũ, Israel tũ ag jamā tá, ù tỹ Topě ki kagtĩg ag jamā tá, goj nig tỹ Galilėia fyr ki. ¹⁶ Tá ag tóg Topě ki kagtĩg nỹtĩ, hā kỹ tóg tá ag kri kuty ri ke nĩ. Ti tỹ tá jun kỹ tóg ag kri kurǎg ěn ri ke han mũ, ag kanhrǎn kỹ. Ag kǎgter ke vě vě, hā ra tóg ag kanhrǎn mũ ag krenkren jé,” he tóg, Topě vĩ rán ki. Kỹ tóg ge nĩ, Jesus tỹ tá nĩn kỹ. ¹⁷ Ga ěn tá nĩ kỹ tóg ag jyvěn mũ, kỹ tóg ag mỹ: “ǎjag jykre si tovānh ra,” he mũ, “ǎjag tỹ ùri ù tỹ kanhkā tá nĩ ěn tỹ tỹ ěg pǎi nĩ ve jé,” he tóg, Jesus ti. Ti tỹ ù tỹ ki kagtĩg ag mỹ Topě vĩ tón hā vě.

Jesus tỹ ā mré mũ tĩ ag jé prěr
(Mc 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Kỹ tóg kejěn goj nig tỹ Galilėia ěn fyr jagma tĩ mũ. Kỹ tóg tá ùn régre ag vég mũ. Û vỹ tỹ Simǎo nĩ, ag tỹ ù to: Pedro, he mũ tag ti. Kỹ ti jǎvy vỹ tỹ André nĩ. Kur tỹ pirǎ kugmĩ jafā tỹ ag tóg goj kǎki fón mũ, pirǎ kugmĩ jé. Ag rǎnhrǎj

vē, pirā kugmīg tī ag vē. ¹⁹ Kǵ Jesus tóg ag ve kǵ (tóg) ag to tī mǵ sir. Kǵ tóg ag mré vī mǵ. “Inh mré kāmǵjég,” he tóg mǵ ag mǵ. “Pirā kugmī há ājag nǵtī. Ājag kanhrān jé sóg ke mǵ, ājag tǵ ēprā ke ag tǵ inh ki ge han jé,” he tóg ag mǵ, Jesus ti. ²⁰ Kǵ ag tóg vēšǵmér ājag tǵ nén tovānh kǵ mǵ mǵ, ti mré, Pedro ti, André ti ke gé.

²¹ Kǵ ag tóg mǵ mǵ, goj fyr jagma. Ag mǵ sī han mǵ ra Jesus tóg ūn régre ū ag ve mǵn mǵ gé. Tǵ ti Tiago nī, Zebedeu kósin, kǵ ti jāvy vǵ tǵ João nī gé. Canoa kǵki ag nǵtī, kur tǵ pirā kugmī jāfā ki ag tóg han nǵtī nī. Ag panh vǵ ag mré nī nī. Kǵ Jesus tóg ag jé prēr mǵ sir. ²² Kǵ ag tóg vēšǵmér (ag tóg) ājag tǵ nén tovānh kǵ ti to kāmǵ mǵ, canoa tovānh kǵ, ājag panh ti tovānh kǵ ke gé. Jesus mré ag tóg mǵ mǵ, Tiago ti, ti jāvy tǵ João ti ke gé.

Jesus tǵ ag tǵ há' he (Lc 6.17-19)

²³ Kǵ Jesus tóg ga tǵ Galiléia kar mǵ tī mǵ sir, ag mré. Judeu ag vēnh kanhrān jāfā krēm tóg ag kanhrān mǵ. Ag mǵ tóg Topē vī sér tó mǵ, ū tǵ kanhkā tá nī tǵ tǵ ēg pā'i nī tī. Ūn kagyga kar ag hyn han tóg, fag kar ke gé, gǵr kar ke gé. ²⁴ Hā kǵ ti kǵme tóg vēnh kar kri rǵm mǵ sir, ga tǵ Síria tá ke kar kri. Kǵ ag tóg sir ūn kagyga ag tatīn kāmǵ mǵ, ti to, vēnh kaga vēnhmǵ han mǵ ag mré hā, kǵ tóg ag tǵ há' he kǵn mǵ sir. Vēnh jagrē kórég ag pan kǵn tóg mǵ gé. Ū tǵ ter tī han mǵ ag tǵ hághá' he tóg mǵ gé, ūn grīngrīn kǵ nǵtī ag tǵ ke gé, fag kar tǵ ke gé. ²⁵ Hā kǵ ūn tǵ hēn ri ke ag tóg ti mré mǵ mǵ sir. Ū ag tóg ga tǵ Galiléia tá kāmǵ mǵ, kǵ ū ag tóg cidade tǵ Decápolis tá kāmǵ mǵ gé, cidade tǵ Jerusalém tá ke gé, ga tǵ Judéia tá ke gé, goj tǵ Jordāo mā tá ke gé.

5

Jesus tǵ ag kanhrān (Lc 6.20-23)

¹ Ūn e ag tǵ Jesus venh kāmǵ kǵ tóg ag mré pānónh ra tāpǵ mǵ. Tá tóg nī mǵ, kǵ ti mré mǵ tī ag tóg ti mré nǵgnī mǵ, ti rā hā. ² Kǵ tóg sir ag kanhrān mǵ, ag mǵ kāmén kǵ. Kǵ tóg ag mǵ tag tó mǵ, ha mē.

³ “Topē vǵ ājag ve há han mǵ, ājag tǵ: kórég inh nī, hen kǵ. Sǵ Topē kuprīg tǵ jagrēn kǵ nī tǵ nī ra sóg tǵ ūn kórég nǵnh mǵ vē, hemnī. Kǵ Topē vǵ ājag ve há han mǵ. Kǵ ājag tóg ti tǵ tǵ ēg pā'i nī venh ke mǵ, kanhkā tá,” he tóg, Jesus ti.

⁴ “Topē vǵ ājag ve há han mǵ, ājag fǵn kǵ. Kǵ tóg ājag fǵ ēn tǵ tǵ' henh ke mǵ,” he tóg.

⁵ “Topē vǵ ājag ve há han mǵ, ājag tǵ vēnh kar mǵ komēr hā vīn kǵ. Kǵ ājag tóg ga kar kri tǵ pā'i nǵtīnh ke mǵ, ūn mág pē,” he tóg.

⁶ “Topē vǵ ājag ve há han mǵ, ājag tǵ vēnh jykre kuryj ve sór nǵtīn kǵ, ti tǵ ājag mǵ ājag kókīr ri ke tǵn kǵ, ājag tǵ vēnh jykre kuryj ve sór nǵn kǵ. Kǵ ājag tóg venh ke mǵ,” he tóg.

⁷ “Topē vǵ ājag ve há han mǵ, ājag tǵ jagnē jagāgtān kǵ. Kǵ Topē vǵ ājag jagāgtān ke mǵ gé,” he tóg.

⁸ “Topē vǵ ājag ve há han mǵ, ājag jānhkri nǵtīn kǵ. Kǵ ājag tóg Topē venh mǵ, ājag jānhkri nǵtīn kǵ,” he tóg.

⁹ “Topē vǵ ājag ve há han mǵ, ājag tǵ jagnē krī tǵ kǵnhvy' hen kǵ. Kǵ Topē tóg ājag to: “inh krē ag vē,” henh ke mǵ, ājag tǵ jagnē krī tǵ kǵnhvy' hen kǵ,” he tóg.

10 “Topê vỹ ãjag ve há han mũ, ag tỹ vãnh jykre kuryj to ãjag vóg kónãn mũ ra. Topê vỹ tỹ kanhkã tá ãjag pã'i nĩnh mũ, ag tỹ ti tugrĩn ãjag vóg kónãn mũ ra,” he tóg.

11 “Topê vỹ ãjag ve há han mũ, ag tỹ isugrĩn ãjag mỹ vĩ kónãn mũ ra, ag tỹ ãjag vóg kónãn mũ ra. Ag tỹ ón kỹ ãjag to vĩ vĩ he kỹ tóg há tĩ, ag tỹ ón kỹ ãjag jykre pãno tóg mũ ra, isugrĩn. 12 Mỹ sér nỹtĩmnĩ, ãjag fe tỹ há' hemnĩ, ag tỹ ón kỹ ãjag kato vĩn kỹ. Kanhkã tá ãjag tóg nén kar há venh ke mũ, vãnh kato. Ge ja ag tóg nĩgtĩ vãsỹ, Topê vỹ tóg tĩ ag mỹ, ãjag jo ke ag mỹ. Ag ri kén ãjag tóg tag venh ke mũ,” he tóg, Jesus ti.

Sa to comparaçã

(Mc 9.50; Lc 14.34-35)

13 “Sa ri ke ãjag nỹtĩ, ãjag tỹ ga kri mũn kỹ. Sa kãhór nĩn kỹ ãg tóg ti tỹ sa há han mãn ki kagtĩg nỹtĩ. Kórég ti nĩgtĩ, ti kãhór nĩn kỹ. Kỹ ãg tóg ti vãm tĩ sir, kỹ tóg tũ' he tĩ sir,” he tóg, Jesus ti. Ti tỹ ãg tỹ ti jykre tovãnh ke tũ kãmén há vè.

Jẽngrẽ kãm

(Mc 4.21-23; Lc 8.16-17)

14 “Ga kri mũn kỹ ãjag tóg jẽngrẽ ri ke nỹtĩ, ãjag tỹ vãnh jykre há han kỹ, ag tỹ ãjag ki ve jé, Topê jykre há ti. Cidade mág vỹ ve há tĩgtĩ, kuvar há tá jẽ kỹ, ti tỹ pãnónh kri nỹn kỹ. Ti pi(jé) vãnh péju kỹ nỹ'. 15 Ri ke ti nĩ, néj gru ti. ãg tỹ ti grug kỹ ãg pi(jé) lata krêm ti fẽg tĩ'. Ti fẽg jafã kri ãg tóg ti fẽg tĩ. Kỹ vãnh kar tóg ên vэг tĩ sir, ĩn kãtã nỹtĩ kar ên ti. 16 Gemnĩ, néj gru ri ke nỹtĩmnĩ. Topê jykre han nĩ, vãnh kar tỹ ãjag ki ve jé, ãjag jykre há ti. Hã kỹ ag tóg ãg jóg tỹ Topê mỹ vỹ há han mũ, ãg jóg tỹ kanhkã tá nĩ ên mỹ,” he tóg, Jesus ti.

Topê tỹ Moisés mỹ vãnh jykre nĩv

17 “ãjag hỹn iso: ti há ne tóg Moisés tỹ ãg mỹ nén tóg ja tỹ tũ' he sór mũ', he mũ, ti há ne tóg Topê jykre ên tỹ tũ' he sór mũ', he ãjag hỹn tĩ. Vãsỹ Topê vỹ tóg tĩ ag vỹ ãg mỹ tóg ja nĩgtĩ, Topê jykre ên ti, há ra tóg tỹ tũ' he sór mũ', he ãjag hỹn tĩ iso. Hã tũ vè. Sỹ ki króm kãn sór vè, Moisés tỹ nén tóg ja ên ki, sỹ ki króm kỹ sóg tỹ ãjag kanhrãnrãn kãn ke mũ,” he tóg. 18 “Topê vỹ ã jykre ên tỹ tũ' henh ke tũ nĩ, ha mẽ. Ga tỹ ver kanhkã mré nỹn kỹ tóg ã jykre tỹ tũ' henh ke tũ nĩ, ga tỹ ver tũ' he tũ nĩn kỹ. Sỹ ki króm kãn ke vè, kỹ tóg ki krov kãn kỹ nỹnh mũ, Topê jykre kar ti mỹr, ha mẽ,” he tóg. 19 “Kỹ ãjag tỹ tỹ tũ' he sór kỹ tóg kórég nỹ, ãjag tỹ ti vỹ pir tỹ tũ' he sór kỹ. ãjag tỹ ti vỹ pir to ù mỹ: han tũg nĩ, hen kỹ ãjag tóg tỹ ùn kãsir nỹtĩnh mũ, vãnh kar krêm, kanhkã ki. ãjag tỹ há ra han kãn kỹ ãjag tóg tỹ ùn mág nỹtĩnh mũ, ãjag tỹ vãnh kar mỹ: “ki króm kãn sórnmnĩ,” hen kỹ. Kỹ ãjag tóg tỹ ùn mág nỹtĩnh mũ, kanhkã tá,” he tóg, Jesus ti.

20 “Fariseu ag ri ke nỹtĩ sór tũg nĩ. Topê vỹ to professor ag ri ke nỹtĩ sór tũg nĩ gé. Ón kỹ ag tóg Topê vỹ ki króm tĩ, há ra ag tóg ki króm há han tũ nĩgtĩ. Ag jykre pi(jé) kuryj nỹ'. ãjag tỹ kanhkã ve sór nỹtĩn kỹ vãnh jykre kuryj han nĩ,” he tóg, Jesus ti.

ãg tỹ jagnẽ to há nỹtĩnh ke to vãnh jykre

21 “Topê tỹ vãsỹ ãg si ag jyvẽn mẽ ãjag huri, há vỹ: ù tén tũg nĩ, he mũ. ã tỹ ù tén kỹ ag tóg ã senh ke mũ, ã tỹ ti mré ter jé, he ja tóg nĩ, Topê vỹ tỹ rán kỹ nĩ ki. 22 Sỹ ùri ãjag jyvẽn há vè, ha mẽ. ã régre to ã fe tỹ gỹm ke tũg nĩ. ã tỹ ã régre to ã fe tỹ gỹm ke kỹ tóg ã tỹ ti tén ri ke nĩ. Kỹ tóg ĩnh mỹ há tĩnh mũ, ag tỹ tag to ã se kỹ. Kỹ ã régre mỹ vỹ kónãn tũg nĩ gé. ã tỹ ã régre mỹ vỹ kónãn kỹ tóg

inh mý há tñnh mũ, ag tý tag to pã'i mág mý ã ven ký. Ký ã régre mý féfén tũg nĩ gé. Á tý ã régre mý féfén ký ã tóg nũgme ki kutẽnh ke mũ, inferno ki, pĩ ên ki," he tóg, Jesus ti.

²³ "Tag to jykrén nĩ, ã tý Topẽ mý nén ù pũn sór ký. Topẽ jo ìn krẽm. Á tý tá jẽn ký ã régre kar mĩ êkrén nĩ. "Ù mý iso jykrén kónãn tũ nĩ vỹ?" he jé ã tóg ke mũ. "Inh mý ù jũ han tũ nĩ vỹ?" he jé ã tóg ke mũ. ²⁴ Û tý ã to jykrén kónãn ký ti venh tĩg nĩ ver, Topẽ mý nén ù pũn tovãnh nĩ ver. Á régre ên mý: "inh mý vẽnũh pãte fón nĩ," hemnĩ ver. Kar ký Topẽ mý nén ù pũn sórmnĩ sir, ã tý ã régre mré vĩ kar ký," he tóg, Jesus ti.

²⁵ "Kejẽn ã tóg ã mré ke ù mý név(e) jẽ, ký tóg pã'i ag mý ã kãmén tĩg ke mũ. Ti tý pã'i ag mý tónh tĩg ke mũ ên ti to hã ti mré vĩmĩnĩ, ti mý: "kajãm jé sóg ke mũ," hemnĩ. Ke tũ nĩ (mũ) ra pã'i vỹ ã jykre pãno venh ke mũ, ký tóg polícia mý: "ti se ra," henh ke mũ sir, ký tóg sir ã senh mũ. ²⁶ Ha mẽ, ki hã sóg tó mũ. Tá ã kãnhmar kãkutẽ mãn ke tũ nĩ. Á tý kajãm kãn kar ã tóg kãkutẽ mãn mũ, tá, hẽn ri ke mũn," he tóg, Jesus ti.

Á prũ tũ fi mré nỹ tũ to vẽnũh jykre

²⁷ "Topẽ tý êg si ag jyvẽn ù tag mẽ ãjag huri, ke gé, hã vỹ: "ã prũ tũ fi mré nỹ tũg nĩ," he mũ. ²⁸ Sỹ ùri ãjag jyvẽn hã vẽ, ha mẽ: ã tý ùn tỹtá ù fi ki vẽĩ ký tóg ã tý fi mré nỹ sỹ han ên ri ke nĩ sir, ã tý fi ki vẽ' i mũ ti. Á tý ùn tỹtá ù fi mré nũr sór ký tóg ã tý fi mrẽ nũr ri ke nĩ sir, ã tý fi to én mũ ti. Ke tũg nĩ. ²⁹ Á tý nén ù ki vẽ' i tũgrĩn Topẽ vĩ mranh ký ã kanẽ tý nám kemnĩ, ã tý ki vẽ' i jagy han mãn tũ nĩ jé. Á kyvó nĩn ký tóg jagy tĩ gé vẽ vẽ. Á tý hã ra nũgme ki kutẽ ký tóg jagy kãfór nĩ. Jagy pẽ ti nĩ, ã tý inferno ki kutẽ ti. Ký tag hã ve sór tũg nĩ. ³⁰ Á tý ã nĩgẽ tý nén ù kórég han ký ã nĩgnó kym nĩ, ã tý ke mãn tũ nĩ jé. Á nĩgnó pir nĩn ký tóg jagy tĩ gé. Á tý hã ra nũgme ki kutẽ ký tóg jagy kãfór nĩ sir, ký tag hã kamẽg nĩ," he tóg, Jesus ti.

Á prũ fón tũ to vẽnũh jykre (Mt 19.9; Mc 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ "Tope tý êg si ag jyvẽn ù hã vỹ nỹ gé, hã vỹ: "ã tý ã prũ fi fón sór nĩn ký tóg há tũ nỹ," he mũ. "Á tý ge ra fi fón sór nĩn ký fi mý vẽnũh rán ký nĩm nĩ, fi tý vẽnũh rán ma tĩg jé," he ja tóg nĩ. ³² Sỹ ùri ãjag jyvẽn hã vẽ, ha mẽ: ãjag prũ fón tũg nĩ. Á tý fi fón ký fi tý ù mré nỹ mãn ký fi tóg ã tũgrĩn Topẽ vĩ mranh mũ sir, ã tý tý fi mén pẽ ra. Fi tý ã jãvo vêsóg ki ù mré nỹ ja nĩn ký tóg há sĩ nỹ, ã tý fi mý: ha tũg, hen ký. Ký fi mén tý fi fón ký fi tý prũg sór tũg nĩ gé. Á prũ tũ fi vẽ, fi mén tý fi fón ja nĩn ký," he tóg, Jesus ti.

Jagnẽ to ón ke tũ to vẽnũh jykre

³³ "Vãsỹ Topẽ tý êg si ag jyvẽn ù tag mẽ ãjag tóg huri ke gé, hã vỹ: "jagnẽ mý ón tũg nĩ," he mũ. "Á tý ù mý: Topẽ vỹ ki kanhró nĩ, hen ký ti mý ón sór tũg nĩ. Ký hã han nĩ gé, ã tý Topẽ mý: tag hã han jé sóg ke mũ, hen ký. Ón ký vĩ tũg nĩ," he ja tóg nĩ, êg si ag mý, Topẽ ti. ³⁴ Sỹ ùri ãjag jyvẽn hã vẽ, ha mẽ: "Topẽ vỹ ki kanhró nĩ," he sór tũg nĩ, ón ký. "Ù tý kanhkã tá nĩ ên vỹ ki kanhró nĩ," he sór tũg nĩ gé, ón ký. Topẽ nĩgja vẽ, kanhkã tá, ký ón ký tag tó sór tũg nĩ. ³⁵ Ký: "ù tý ga kri ke ên vỹ ki kanhró nĩ," he tũg nĩ gé. Topẽ tũ vẽ, ga ti, hã ký ón ký tag tó sór tũg nĩ. Ký: "ù tý Jerusalém tá ke ag ki rĩr tĩ ên vỹ ki kanhró nĩ," he tũg nĩ gé. Êg pã'i mág tũ vẽ mýr, Jerusalém ti, hã ký ón ký tag tó sór tũg nĩ. ³⁶ Ký: "ù

tý inh krī han mū ěn vỹ ki kanhró nĩ,” he tũg nĩ gé. Ā tỹ Ā gǎnh kuprig sór mū ra ā tóg ā tỹ nén tỹ ā gǎnh kuprig ke mū ěn ki kagtĩg nĩ, ā tỹ ā gǎnh sán sór mū ra ā tóg ā tỹ nén tỹ sán ke mū ěn ki kagtĩg nĩ gé. Hã ký ón ký tag tó sór tũg nĩ gé. ³⁷ Ki hã tómnĩ, jagnē mỹ, ón sór tũg nĩ. Ón ký Topē jiji tó sór tũg nĩ gé. Ũ tỹ ā mỹ ki hã tó ký: hỹ, hemnĩ. Ti tỹ ki hã ke tũ nĩn ký: vó, hemnĩ gé. Ā tỹ han ke nĩn ký: hej, hemnĩ. Ā tỹ han ke tũ nĩn ký: nejé, hemnĩ. Ki hã tómnĩ, jagnē mỹ. Ā tỹ ón sór ký ā tóg Nén-Kórég jykre hã han ke mū. Ke tũg nĩ,” he tóg, Jesus ti.

Ěg tỹ vĕnh kajām ke tũ to vĕnh jykre
(Lc 6.29-30)

³⁸ “Topē tỹ ěg si ag jyvĕn ũ tag mē ājag huri, hã vỹ: “ũ tỹ ā kanē pir ki tǎnh ký vĕnh kato ti kanē pir ũ ki tǎnh nĩ gé,” he ja tóg nĩ. “Ũ tỹ ā jǎ pir ki tǎnh ký mranh ký vĕnh kato ti jǎ pir ki tǎnh ký mranh nĩ gé. Pátén tũg nĩ,” he ja tóg nĩ, Topē ti. ³⁹ Sỹ ũri ājag jyvĕn mũn hã vĕ, ha mē: ũ tỹ ā vóg mū ra ti vóg tũg nĩ. Ti tỹ ā jamē ki tǎnh ký ti mỹ ā jamē ũ ti ven nĩ, ti tỹ ā mỹ ki tǎnh jé gé. ⁴⁰ Ti tỹ ā palitó mǎn sór ký ti mỹ ā camisa mré nĩm nĩ gé. ⁴¹ Ti tỹ ā mỹ: “mū nỹ, tag tá, kakó ja tá inh fón nĩ,” hen ký ti mré tũg nĩ, hã ra ti mỹ: “kór há tá inh ā fón tũg mū ha,” hemnĩ. ⁴² Ti tỹ ā mỹ nén ũ to: “inh mỹ nĩm,” hen ký ti mỹ nĩm nĩ. Ti tỹ ā mỹ: “inh mỹ prestar hemnĩ,” hen ký ti mỹ: vó, he tũg nĩ,” he tóg, Jesus ti.

Ěg tỹ ěg kato vāsān mū ag tó há nỹtĩn ke
(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ “Topē tỹ ěg si ag jyvĕn ũ mē ājag huri, hã vỹ: “ā mré ke ag to há nĩmnĩ, ký ũ tỹ ā kato vāsānsān mū ag to jũ nĩmnĩ gé,” he ja tóg nĩ, Topē ti. ⁴⁴ Isỹ ũri ājag jyvĕn hã vĕ, ha mē: ũ tỹ ājag kato vāsānsān mū ag to há nỹtĩmnĩ, ũ tỹ ājag vóg kónān mū ag to Topē mré vĩmnĩ. ⁴⁵ Hã ki ājag tóg tỹ Topē krĕ nỹtĩ, ti ri ke han ký, ājag jóg tỹ kanhkā tá nĩ ěn ri ke han ký. Ti hã ne tóg rǎ han’, ti tỹ vĕnh kar kri jĕngrĕg ký san jé, ũn jykre kuryj ag kri, ũn jykre pāno ag kri ke gé. Ta han ti ke gé, ti tỹ vĕnh kar há han jé, ũn jykre kuryj ag, ũn jykre pāno ag ke gé. Ver tóg vĕnh kar to há nĩ, Topē ti,” he tóg, Jesus ti.

⁴⁶ “Ājag mré ke ũ ag tóg ājag to há nỹtĩ. Ājag tỹ tag ag hã to há nỹtĩn ký tóg tỹ nén ũ tũ tĩ ver. ũn jykre kórég ag vỹ ge nỹtĩgtĩ gé, governo mỹ jǎnkamy mǎg tĩ ag. Ũ tỹ ājag to há nỹtĩ ag hã to ag tóg há nỹtĩ, vĕnh kato. Há ti nĩ, hã ra tóg tỹ nén ũ tũ nĩ ver. ⁴⁷ Ký ājag tỹ ājag mré ke ag hã mỹ: ā mỹ há? hen ký tóg tỹ nén ũ tũ nĩ gé ver. Ũ tỹ Topē vĩ ki kagtĩg ag vỹ ge nỹtĩgtĩ gé. Ājag mré ke ag hã mỹ ag tóg: ā mỹ há? he tĩ gé, hã ra tóg tỹ nén ũ tũ nĩ ver. ⁴⁸ Hã ký vĕnh kar to vĕnh jykre kuryj han ký nỹtĩmnĩ, ũ tỹ ājag kato vāsānsān mū ag mré hã, ěg jóg tỹ kanhkā tá nĩ ěn ri ke han nĩ. Ti hã ne tóg vĕnh kar to vĕnh jykre kuryj han ký nĩ nĩ’. Ti ri ke han nĩ,” he tóg, Jesus ti.

6

Ěg tỹ ũ jagāgtān ke to vĕnh jykre

¹ “Kỹ ājag tỹ Topē jykre han sór ký ũ tỹ vĕnh jykre pāno han mū ag jykre ri ke han tũg nĩ. Ón ký ag tóg vĕnh kar rĩnve Topē jykre han sór tĩ, vĕnh kar tỹ ag ve jé, ag tỹ Topē jykre han mū ěn ti. Kar ký ag tóg hã ra hã tũ han tĩ sir. Ký ag ri ke han tũg nĩ, ke tũ nĩ (mū) ra ěg jóg tỹ kanhkā tá nĩ ěn vỹ tóg ājag mỹ ven ke tũ nĩ, ājag tỹ ěg jóg jykre han mū ěn kaja ti,” he tóg. ² “Hã ký ājag tỹ ũn jagāgtar ag jagāgtān ký ũ mỹ: “ag jagāgtān inh tĩ,” he tũg nĩ. Ũ tỹ vĕnh jykre régre han

mũ ag jykre ri ke han tũg nĩ. Ag tỹ ỏn kỹ ừ jagãgtãn kỹ ag tóg ẽpry jagma mũ kỹ (ag tóg) vẽnũ kar mỹ: “ag jagãgtãn inh tũ,” he tĩ. Ẽg vẽnũ kanhrãn jafã jo ỉn krẽm ag tóg tag tó tĩ gẽ. Ag tỹ ẽprã ke ag tỹ ag mỹ vĩ há han ve sỏr vẽ, hã jẽ ag tóg ỏn kỹ ừ jagtar ag jagãgtãn tĩ. Ag ganho hã vẽ, ẽprã ke ag tỹ ag mỹ vẽnũ vĩ há tó mũ ẽn ti. Kanhkã tá ag ganho ừ ve mãn ke tũ nĩ ha. Ậjag mỹ sỏg ki hã tó mũ, ha mẽ,” he tóg, Jesus ti.

³ “Ag ri ke han tũg nĩ. Ừn jagtar ag jagãgtãn nĩ. Ừmỹ tó tũg nĩ, ậjag tỹ ừn jagãgtãn mũ ẽn ti, ậjag mrẽ ke fag mỹ tó tũg nĩ gẽ. ⁴ Kỹ ậjag tỹ ag jagãgtãn kỹ ẽg jóg tỹ kanhkã tá nĩ ẽn tóg ậjag vếg mũ sir, kỹ tóg ậjag mỹ nũm ke mũ sir, ậjag ganho ti. Ẽg tỹ vẽnũ vatánh tá nẽn han mũ ẽn ve kãn tóg tĩ (mỹr), Topẽ ti,” he tóg, Jesus ti.

*Ẽg tỹ Topẽ mrẽ vẽnũm to vẽnũ jykre
(Lc 11.2-4)*

⁵ “Kỹ ậjag tỹ Topẽ mrẽ vẽnũm kỹ ừ tỹ vẽnũ jykre rẻgre han mũ ẽn ag jykre ri ke han tũg nĩ gẽ. Ag tỹ ỏn kỹ Topẽ mrẽ vĩ kỹ ag tóg ẽg vẽnũ kanhrãn jafã jo ỉn kãki jẻgẻ kỹ nỹtĩ, ke tũ nĩ kỹ ẻmĩn kri, ỉn to hã. Kỹ vẽnũ kar vĩ ag tỹ Topẽ mrẽ vĩ mũ tag vếg mũ sir. Kanhkã tá ag tóg ganho ừ ve mãn ke tũ nĩ ha. Ậjag mỹ sỏg ki hã tó mũ, ha mẽ. ⁶ Ag jãvo ậjag tỹ Topẽ mrẽ vẽnũm kỹ ậjag ỉn kãra gemnĩ. Kỹ jãnã nẻfẻnũ. Kỹ tá Topẽ mrẽ vĩmĩn sir, ẽg jóg mrẻ, ẽg tỹ ừn vếg tũ ẽn mrẻ. Kỹ tóg kanhkã tá ậjag mỹ nũm ke mũ, ậjag ganho ti. Ẽg tỹ vẽnũ vatánh tá nẽn han mũ ẽn vếg tóg tĩ (mỹr), Topẽ ti,” he tóg, Jesus ti.

⁷ “Ậjag tỹ ti mrẻ vẽnũm kỹ fagrĩnh mỹ ti mrẻ vẽnũm mág han tũg nĩ. Ừtỹ Topẽ vĩ ki kagtũg ag ri ke han tũg nĩ. Ậjag jãnjãn kỹ ag tóg ỏn kỹ vĩ mág han tĩ. “Ẽg tỹ vĩ mág han kỹ ti hỹn ẽg vĩ mẽg mũ,” he ag tóg tũ, ỏn kỹ. ⁸ Ag ri ke han tũg nĩ. Ẽg jóg vĩ nẽn kar ki kanhrỏ nĩ, ậjag tỹ ti mỹ tó tũ ra tóg ki kanhrỏ nĩ,” he tóg.

⁹ “Ậjag tỹ Topẽ mrẻ vĩ kỹ tag tỏmĩn, ha mẽ:

“Ẽg jóg mág, kanhkã tá ả tóg nĩ nĩ.

Ậjiji tó ẽg tóg tĩ, kỹ vẽnũ kar jẽ ả tỹ tỹ ừn mág nĩ vẻ.

¹⁰ Ẽg jẻ kãnũmar ả tỹ tỹ ẽg pã'i nĩ vẻ.

Vẽnũ kar jẻ ả tỹ nẽn to jykrẻn mũ ẽn han sỏr, ga tá ke kar, ag jẻ kanhkã tá ke kar ag ri ke han.

¹¹ Ẽg mỹ ừi ẽg jẻn ti nũm, ẽg tỹ kurã kar ki ko tĩ ẽn.

¹² Kỹ ẽg mỹ vẽnũ pãte fỏn nĩ, ẽg tỹ ả vĩ mranh ja ti.

Hã jẻ ẽg tóg ẽg tỹ jagnẻ to jũ tỹ jagnẻ mỹ vẽnũ pãte fỏn ke mũ gẻ.

¹³ Kỹ ẽg tỹ ả vĩ mranh sỏr kỹ ẽg kren han nĩ, ẽg tỹn mranh tũ nĩ jẻ.

Nẽn-Kỏrẻg jo ẽg vemnĩ.

Ậhã ne tóg tar nĩ'.

Ậhã ne tóg mág nĩ inhhã'.

Ậjykre tóg tũ' henh ke tũ nĩ,"

hemnĩ, Topẽ mỹ," he tóg, Jesus ti.

¹⁴ “Hỹ, ge ti nĩ,” he tóg. “Ừtỹ ậjag to jũ kỹ ti mỹ vẽnũ pãte fỏn nĩ. Ừtỹ ậjag mỹ vĩ kỏnãn kỹ ti mỹ vẽnũ pãte fỏn nĩ gẻ. Ậjag tỹ gen kỹ ẽg jóg vĩ ậjag mỹ vẽnũ pãte fỏn ke mũ gẻ. ¹⁵ Ậjag tỹ tag han tũ nũn kỹ, kỹ ẽg jóg tóg ậjag mỹ vẽnũ pãte fỏn ke tũ nĩ gẻ, ậjag tỹ ti vĩ mranh ja ti,” he tóg, Jesus ti.

Ẽg vãkre to vẽnũ jykre

¹⁶ “Ký ājag vākre ký fe ũ nýtĩ tũg nĩ, ājag tỹ Topě mỹ há nýtĩ jé jěg tũ nýtĩn ký. Vākre ki ũ tỹ vėnh jykre régre han mũ ag jykre ri ke han tũg nĩ. Ag tỹ ón ký vākre ký ag tóg fe ũ nýtĩnh mũ sir, vėnh kar tỹ ag vākre ve jé. Ag ganho hã vė. Kanhkã tá ag tóg ganho ũ vėnh ke tũ nĩ ha. Ājag mỹ sóg ki hã tó mũ, ha mẽ. ¹⁷ Ājag vākre ký ājag gãnh tãg nĩ, ājag jamě kupemní, festa han nýtĩ ve nĩmnĩ, ājag vākren ký. ¹⁸ Hã ký ag tóg vég tũ nĩ, ājag vākreg mũ ti. Ēg jóg hã ne vég mũ inhhã, ěg tỹ ũn vég tũ ěn hã vỹ vég mũ. Ký tóg kanhkã tá ājag mỹ nĩm ke mũ, ājag ganho ti. Ēg tỹ vėnh vatánh tá nén han mũ vég tóg tĩ (mỹr), Topě tĩ,” he tóg, Jesus ti.

Ēg rico to vėnh jykre

(Lc 12.33-34)

¹⁹ “Ga kri mũn ký ricon ke to vãsãn sór tũg nĩ. Ga vỹ ājag tỹ nén kar ti konh ke mũ, ājag tỹ rico hã to vãsãn mũ ra. Ký ājag jãnkamy vỹ veso jãgfanh ke mũ gé sir, ti e nýtĩn ký. Ký ag tóg pigju ký ma mũnh ke mũ gé sir, ājag tỹ nén ti, ti e nýtĩn ký. ²⁰ Ājag tỹ inhhã kanhkã tá tũ mág pě nýtĩn ký tóg inhhã ājag mỹ há tĩnh mũ. Tá ti pi(jé) tỹ ga nĩ, ājag tũ ti, tá ti pi(jé) veso jãgfanh mũ’. Tá ag pi(jé) pėju ký ma mũnh mũ’. Hã ký tá ājag tũ vin han sórmnĩ. ²¹ Ājag tỹ ga kri tỹ nén ũ mág nýtĩn ký ājag tóg ga kri mũ mág sór mũ. Ājag tỹ hã ra kanhkã tá tỹ nén ũ mág nýtĩn ký ājag tóg kanhkã ra mũ sór mũ, ký tag hã ne há nĩ,” he tóg, Jesus ti.

Ēg kaně tỹ ěg mỹ kurã han

(Lc 11.34-36)

²² “Ēg kaně tỹ ěg vég tĩ. Ký tóg tỹ ěg mỹ kurã ri ke nĩ, ěg kaně ti, ti há nĩn ký. Tỹ ěg tóg kurã ve há han tĩ, ěg kaně há nĩn ký. ²³ Ēg kaně kórég nýtĩn ký tóg ěg mỹ kuty tĩnh mũ. Ký tóg ěg mỹ kurã vég tĩ ěn mỹ (tóg) kuty nĩ sir, ký kuty tag vỹ kuty kar kãfór nĩ. Ge ti nĩ, ěg jykre kórég nĩn ký. Ēg kaně kórég ri ke vė sir, ěg jykre kórég ti,” he tóg, Jesus ti.

Ēg tỹ ga kri rico to vãsãn sór ke tũ

(Lc 16.13; 12.22-31)

²⁴ “Ā jagrě régre nĩn ký tóg vėnhmỹ tĩ. Ā tỹ Topě hã tỹ jagrě nĩn ký jãnkamy tãn ěn tỹ jagrě nĩ sór tũg nĩ. Ā tỹ jãnkamy e ve sór ký ti hã mẽ ěkrén ký ti hã vỹ tỹ ā jagrě nĩnh mũ. Ký ěg tóg Topě tỹ ěg mỹ nén tó mũ ěn to jykrén há han tũ nĩgtĩ. Ā tỹ Topě to há nĩn ký ā tóg sir ga kri rico to vãsãn sór ke tũ nĩ. Ā tỹ ga kri rico nĩ sór ký ā tóg Topě mẽ ěkrég tũ nĩ, hã vemní,” he tóg, Jesus ti. ²⁵ “Hã ký sóg ājag mỹ tó mũ. Ājag tỹ nén ve sór mág mũ to krĩ kufy han tũg nĩ. “Inh hỹn ũri ne konh mũ’, inh hỹn ne tunh mũ?” he tũg nĩ. Topě tỹ ěg han ja vė mỹr, ěg tỹ ga kri mũ jé. Hã ký tóg ěg mỹ ěg jěn ki rĩr mũ gé sir, ěg kur ki ke gé, Topě tĩ. ²⁶ Sěsĩ to jykrén nĩ. Ag mỹ ěkrãn tĩ? Vó. Ag mỹ pãjó krēm vin tĩ? Vó, ke tũ ag tóg nĩgtĩ. Ge ra ěg jóg tỹ kanhkã tá nĩ ěn tóg ag ki rĩr nĩ nĩ. Ājag mỹ jěsĩ kãfór tũ nýtĩ’, Topě mỹ? Vó, sěsĩ kãfór ājag tóg nýtĩ. ²⁷ Topě tỹ ěg kã ũ jé prěr ký ěg tóg ter ke mũ, ěg ter sór tũ ra. Ter jé ěg tóg ke mũ gé, ěg tỹ to krĩ kufy han mũ ra. Ēg krĩ kufy ěn pi(jé) ěg kren han mũ’.

²⁸ Ký kur to krĩ kufy han tũg nĩ gé. Ka fej hã to jykrén nĩ. Jatun mỹ tóg mog tĩ. Rãnhřãj tũ tóg nĩgtĩ, kur han tũ tóg nĩgtĩ. ²⁹ Hã ra tóg sĩnvĩ nýtĩ, ka fej ti. Ký pã’i mág tỹ Salomão kur tóg ri ke tũ nĩgtĩ, ti sĩnvĩ ra, vėnh kar kur sĩnvĩ kãfór ti nĩ, Salomão kur ti. Hã ra tóg ka fej sĩnvĩ ri ke tũ nĩ. Ki hã sóg tó mũ mỹr. ³⁰ Topě

hã ne ka fej sînvî han, tÿ tóg kur sînvî ri ke nî, ka fej ti. Hã ra tóg kãnhmar kãgter tî, ka fej ti, ti sînvî ra. Ûri tóg há nÿtî. Kÿ tóg vaj kÿ kógungun kÿ pÿr mÿ sir, re mré. Hã kÿ Topê tóg ãjag ki rîr kãfór han mÿ, ãjag kur mré hã. Hã kÿ Topê ki ge kÿ nÿtîmnî, ti vî kri fi kÿ. ³¹ Krî kufy han tÿg nî. "Inh hÿn ne konh mÿ?" Inh hÿn ne kron mÿ? Inh hÿn ne tunh mÿ?" he tÿg nî. ³² Û tÿ Topê vî ki kagtÿg ag vÿ tag to jykrén mág tî, hã ra êg jóg tÿ Topê vÿ êg vég tî, êg tÿ nén ve sór mág mÿ ti. Kÿ to krî kufy han tÿg nî. Ti hã ne êg vég mÿ, êg jóg tÿ Topê ti. ³³ Topê tÿ tÿ êg pâ'i nî ên hã ve sórmnî. Kÿ tag hã to vãsân nî. Ti jykre kuryj tag hã to vãsân nî. Kÿ tóg ãjag mÿ ãjag tÿ nén ve sór mág mÿ ên tÿ ãjag mÿ vin ke mÿ sir. ³⁴ Hã kÿ ãjag tÿ vaj kÿ nén venh ke to krî kufy han tÿg nî. Vaj kÿ ãjag tóg venh ke mÿ, kÿ ãjag tóg to jykrén ke mÿ sir. Ûri ãjag tÿ nén tÿ ùri vég mÿ hã to jykrén há han nî. ãjag tÿ ùri nén ù jagy vég mÿ vÿ há nî, kÿ ãjag tÿ vaj kÿ nén venh ke to jykrén tÿg nî, ùri," he tóg, Jesus ti.

7

Êg tÿ ù to jykrén kónãn ke tÿ (Lc 6.37-38, 41-42)

¹ "Ã régre to jykrén kónãn tÿg nî, ti jykre kórég ra. Kÿ Topê vÿ ã to jykrén kónãn ke tÿ nî gé. ² Æ tÿ ù to jykrén mÿ ên ri ke han jé tóg ke mÿ, Topê ti, ã mÿ. Æ tÿ ù mÿ kãmun mÿ ri ke han jé tóg ke mÿ, ã mÿ, Topê ti. ³ Jykre kórég mág ã tóg nî gé, hã ra ã régre jykre pâno sî ên ne ã mÿ kórég nÿ'. ⁴ Kÿ ã hã ne tóg ã régre mÿ: ã jykre kórég kurynh jé sóg ke mÿ, he mÿ', ã tÿ ã jykre pâno tâvî ên kurynh jãvãnh (hã) ra'. ⁵ Ke tÿg nî. Ke tÿ nî (mÿ) ra ã tóg jykre régre nÿtî. Æ jykre kurynh vén nî. Kar kÿ ã tóg sir ã régre jykre kurynh há han mÿ," he tóg, Jesus ti.

⁶ "Hã ra cachorro jykre ri ke ag mÿ Topê jykre sînvî tó tÿg nî. Porco jykre ri ke ag mÿ Topê jykre sînvî ên tó tÿg nî gé. Jykre kavéj ag nÿtî, hã kÿ ag tóg Topê jykre to é henh ke mÿ. Ti tÿ tÿ' he sór ag tóg tî, ti sãn kÿ, Topê jykre sînvî ên ti. Kar kÿ ag tóg sir ã mré vènh génh sór mÿ gé, ha vemnî, ã tÿ ag mÿ Topê jykre sînvî ên tó kÿ," he tóg, Jesus ti.

Topê tÿ tÿ ùn vî há nî (Lc 11.9-13)

⁷ "Topê mÿ nén kar to vîmnî, kÿ tóg ãjag mÿ han mÿ. ãjag tÿ ti mÿ nén ù to vî mÿ ên jãvãnh nî, kÿ ãjag tóg venh ke mÿ. Ti mré vî kÿ êg tÿ ti jãnkã tÿ tórón tórón ke ên ri ke han nî. Kÿ tóg ãjag mÿ nón ri ke han mÿ sir, ti tÿ ãjag mÿ ãjag tÿ nén to vî mÿ ên han kÿ. ⁸ Hÿ, hã vè. ãjag tÿ ti mÿ nén (ù) to vîn kÿ tóg ãjag mÿ han mÿ sir. ãjag tÿ ti jãvãnh kÿ ãjag tóg ti venh mÿ sir. ãjag tÿ êg tÿ jãnkã tÿ tórón tórón ke ri ke han kÿ tóg ãjag mÿ nón ri ke han mÿ sir," he tóg.

⁹ "Kejèn ãjag kósin tóg ãjag mÿ êmî to vî mÿ. Kÿ ãjag pi(jé) ti mÿ pó nîm ke mÿ'. Ti mÿ ãjag tóg êmî hã nîm ke mÿ. ¹⁰ ãjag kósin tÿ ãjag mÿ pirã to vîn kÿ, kÿ ãjag pi(jé) ti mÿ pÿn nîm ke mÿ'. Pirã hã nîm jé ãjag tóg ke mÿ. ¹¹ Jykre pâno ãjag nÿtî. Ge ra ãjag tóg ãjag krê mÿ nén ù há vin ti. Ge ti nî gé, ãjag tÿ Topê mÿ nén ù to vîn kÿ. Nén ù há hã nîm jé tóg ke mÿ. Hã ra tóg ãjag kãfór han tî, êg jóg tÿ kanhkã tá nî ti. ãjag tÿ ti mÿ nén (ù) to vîn kÿ tóg ãjag mÿ nén ù há tâvî han tî mÿr," he tóg.

12 “Ājag tȳ ājag mré ke ũ to: “ti tȳ ěg mȳ tag han há tóg tĩ vē,” he mũ ra ěg há tóg ti mȳ han ke mũ. Moisés tȳ ěg jyvĕn hā vē, Topĕ vĩ tó tĩ ag tȳ ěg jyvĕn hā vē,” he tóg, Jesus ti.

Jānkā régre
(Lc 13.24)

13 “Ũ tȳ inh ki rā mũ vȳ tȳ jānkā sĩ fĩn rām ke ri ke nĩ. Jānkā sĩ fĩn rām jé ěg tóg vāsān tĩ. Ri ke ti nĩ, ũ tȳ inh ki rānh ke mũ ti. Jānkā mág vȳ nĩ gé. Hā ra ũ tȳ fĩn rām ke mũ ag vȳ kągter pĕ han ke mũ. Ājag tȳ jānkā mág ěn fĩn rām sór kȳ tóg ver jagy tũ nĩ, fĩn rām há tóg tĩ. Kȳ nũgme to ěpyry jagma tĩg, pĩ to ěmĩn jagma tĩg pi(jé) jagy tĩ, ti mág pĕ nũn kȳ. Hā kȳ ũ tȳ hĕn ri ke ag vȳ jagma mũ mũ. Kar kȳ ag tóg kągter pĕ han mũ sir, pĩ ki vár kȳ. 14 Ag jāvo jānkā sĩ ěn fĩn rām nĩ, ājag tȳ rĩr krȳg ja tũ ve jé. Sĩ ti nĩ, kanhkā to ěpyry ti, kanhkā to ěmĩn ti. Ũn pipir ag vȳ jagma mũnh mũ. Ā sĩ san kȳ tóg vég tũ sag tĩ, hā kȳ ũ tȳ jagma mũnh ke mũ ag vȳ pipir nȳtĩ,” he tóg, Jesus ti.

Ōn kȳ Topĕ vĩ tó tĩ ag
(Lc 6.43-44)

15 “Ōn kȳ Topĕ vĩ tó tĩ ěn ag vĩ kri fig tũg nĩ. Há nȳtĩ ve ag tóg nȳtĩ, hā ra ag tóg ājag kókĕn sór nȳtĩ. Ājag kókĕn sór to ag tóg mĩg jũ ěn ri ke nȳtĩ, mȳr, ha mĕ. 16 Ājag tȳ ag jykre tugnȳm kȳ ājag tóg ag tȳ Topĕ vĩ mranh mũ ěn ki kanhró nȳtĩ. Ha vé, vānh tȳ jóhó ki ěg tóg uva vég tũ nĩgtĩ mȳr. Kȳ ěg tóg sónh ki pĕnva vég tũ nĩgtĩ gé. 17 Ka vȳ ge nȳgtĩ. Ti há nũn kȳ tóg kanĕ há han tĩ, kȳ ěg tóg ko tĩ. Ti kórég nũn kȳ tóg kanĕ kórég han tĩ, kȳ ěg pi(jé) ko tĩ. 18 Ka há vȳ kanĕn kónān ki kagtũg nĩ, kȳ ka kórég vȳ kanĕ há han ki kagtũg nĩ gé. 19 Kȳ ěg tóg ka kórég ěn gȳn tĩ, tȳ ěg pĩ han tĩ. Ka tȳ kanĕ há han vānh ěn tȳ ěg pĩnh ti. 20 Ge ti nĩgtĩ, ón kȳ Topĕ vĩ tó tĩ ag tȳ. Ag tȳ Topĕ vĩ mrynhranh kȳ ag tóg ón kȳ Topĕ vĩ tó tĩ. Ag tȳ nĕn han mũ ki ěg tóg ag jykre kórég vég mũ,” he tóg, Jesus ti.

Ěg tȳ Topĕ vĩ ki króm ke
(Lc 13.25-27)

21 “Vĕnh kar tóg iso: “pā'i vē, pā'i vē,” he tĩ. Hā ra ũ ag tóg Topĕ tȳ nĕn tó mũ ěn han vānh nȳtĩgtĩ. Há kȳ ag tóg Topĕ tȳ tȳ ěg pā'i mág nĩ venh ke tũ nĩ. Ũ tȳ inh jóg vĩ han mũ ěn ag há vȳ Topĕ tȳ tȳ ěg pā'i nĩ venh ke mũ. 22 Kurā ěn kā, isȳ vĕnh kar jykre tugnȳm ke kurā ěn kā ag tóg inh mȳ tag tónh mũ, ha mĕ. “Senhor, Senhor, ā jykre tó ěg mȳr,” he jé ag tóg ke mũ. “Ā jykre hā ki ěkrén kȳ ěg tóg ěg tȳ nĕn han vānh han ja nĩgtĩ mȳr. Ā jykre hā tȳ ěg tóg vĕnh jagrĕ kórég pan mȳr,” he jé ag tóg ke mũ, inh mȳ. 23 Hā ra sóg ag mȳ: “ājag pi(jé) tȳ inh mré ke nȳtĩ,” hĕnh ke mũ. “Ājag ki kagtũg sóg nĩ mȳr. Ha mũ jĕg. Jykre kórég ājag tóg nȳtĩ,” he jé sóg ke mũ, ũ tȳ inh panh vĩ han vānh ag mȳ,” he tóg, Jesus ti.

Īn nũna gunh gunh kāme
(Lc 6.47-49)

24 “Ha mĕ, inh vĩ mĕg ājag tóg nȳtĩ,” he tóg. “Ājag tȳ inh vĩ ki króm kȳ ājag tóg sir ũn há ri ke nȳtĩ. Īn han ken kȳ tóg to jykrén mũ. To jykrén há nũn kȳ tóg ga kũm kȳ pāró kri Īn nũna ka fĕg mũ sir. 25 Kȳ vāhā ta tóg kutĕ mũ, kȳ goj vȳ var mũ sir. Kóho jũ vȳ kātĩ mũ, ĩn to, hā ra tóg kutĕ tũ nĩ sir, ĩn ti. Pāró kri tóg nȳtĩ, ti nũna ti, hā kȳ tóg kutĕ tũ nĩ. Ge ti nĩ, ājag tȳ inh vĩ kri fi kȳ. 26 Ājag tȳ inh vĩ mĕg mũ ra ki króm tũ nũn kȳ ājag tóg ũn jykre kórég ri ke nȳtĩ. Īn han ken kȳ

tóg to jykrén kónān mū, kŷ tóg ga tŷ rŷnhrŷj hā ki ka fĕg mū, krĭg mŷ, ĩn nūna ti. ²⁷ Kŷ ta tóg kutĕ mū, kŷ goj vŷ var mū sir. Kóho jŷ vŷ kātĭ mū gé, ĩn to, kŷ ĩn tóg vom ke tĕre kŷ kutĕ mū sir. Mráj kĕn tóg mū sir, ĩn ti. Ge ti nĭ, ājag tŷ ĩnh vĭ kri fig tŷ nĭn kŷ,” he tóg, Jesus ti.

Jesus vĭ tŷ vĕnh kar vĭ kĕfór nĭ

²⁸ Hā ki Jesus tóg krŷg he mū sir, ag kanhrĕn ki. Kŷ tóg vĕnh kar mŷ e tĭ sir, ti vĭ ti. ²⁹ Tĭ vĭ tóg vĕnh kar vĭ kĕfór nĭ, Topĕ vĭ to professor ag vĭ kĕfór ti nĭ, kŷ tóg pĕi vĭ kĕfór pĕ nĭ gé, ti vĭ ti. Hā kŷ tóg ki hā tó mū. Kŷ tóg ag mŷ e tĭ sir.

8

Jesus tŷ ũn kaga kren vĕnh tŷ há' he

(Mc 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jesus tŷ ag mŷ tó kĕn kŷ tóg pĕnónh ĕn to tĕre mū sir. Kŷ ũn e ĕn ag tóg ti nón mū mū sir. ² Kŷ vĕhā ũ tóg ti tá jun mū. Vĕnh kaga kren vĕnh han kŷ tóg nĭ, vĕnh kaga tŷ lepra he mū ĕn, ũ tŷ tá jun mū ti. Kŷ tóg ti krĕm grĭnh ke kŷ ā jakrĭ tŷ jĕ nĭ, kŷ tóg ti mŷ: “Senhor,” he mū. “Ā mŷ isŷ há' he sór tŷ nĭ? Ā hā tóg isŷ há henh mū, ā tŷ isŷ há' he sór kŷ,” he tóg ti mŷ.

³ Kŷ Jesus tóg ti mŷ: “hej,” he mū. “To há sóg nĭ, há' he ja há ā tóg nĭ,” he tóg ti mŷ, Jesus ti. Kŷ tóg ti kaga kren vĕnh ĕn tŷ kren han mū vĕsŷmĕr. Jĕnhkri tóg nĭ, ti fár ti. ⁴ Kŷ Jesus tóg ti mŷ: “ker ũ mŷ tó hĕ', ā han tag ti,” he mū. “Ha tĭg, Topĕ tŷ ki rĭr tĭ to. Tĭ hā mŷ tómnĭ. Kŷ ti mŷ nĕn ũ nĭm nĭ, tĭ tŷ Topĕ mŷ pŭn jĕ, Moisés tŷ vĕsŷ ĕg mŷ nĕn tó ja ĕn ti. Hā tugrĭn vĕnh kar vŷ ā tŷ há' he mū tag ki kanhrĕn mū,” he tóg ti mŷ, Jesus ti. Kŷ tóg tĭ mū, há' hen kŷ.

Jesus tŷ pĕi mág camarada tŷ há' he

(Lc 7.1-10)

⁵ Kŷ Jesus tóg keĵen cidade tŷ Cafarnaum tá jun mū. Kŷ fóg tŷ capitĕo tóg ti venh kĕtĭ mū, ti mŷ nĕn ũ to vĭ jĕ. ⁶ Kŷ tóg ti mŷ: “Senhor,” he mū. “Īnh camarada tóg nŷ nĭ, ĩnh ĩn tá. Kĕnhgrĭn kĕn kŷ tóg nŷ nĭ, hā ra tóg kaga jagy nŷ,” he tóg ti mŷ, capitĕo ti, Jesus mŷ. ⁷ Kŷ Jesus tóg ti mŷ: “kŷ ĩnh hŷn tóg ti venh tĭg ha, ā mrĕ, sŷ ā mŷ ti han jĕ,” he mū. ⁸ Hā ra capitĕo tóg Jesus mŷ ke mĕn mū. “Ā mŷn hŷn jagy nĭ, ā tŷ ĩnh ĩn kĕki sĕn ke ti, isŷ tŷ fóg nĭn kŷ,” he tóg ti mŷ. “Ā vĭ pir ki ĩnh camarada vŷ há' henh mū. Ā vĭ hā tŷ ā tóg ti tŷ há' henh ke mū,” he tóg, capitĕo ti. ⁹ “Ha vé, tŷ sóg pĕi' krĕm ke nĭ gé, kŷ soldado ag tóg tŷ ĩnh krĕm ke nŷtĭ gé. Hā kŷ sóg pĕi' jykre ki kanhró nĭ. Isŷ soldado ũ mŷ: kutĭg, hen kŷ tóg tĭ mū. Sŷ ti mŷ: kunĭg, hen kŷ tóg kĕtĭ mū gé. Isŷ ĩnh camarada mŷ: tag han ra, hen kŷ tóg han mū. Īnh vĭ tŷ sóg ag jĕgnĕg tĭ. Hā kŷ sóg ki kanhró nĭ. Ā vĭ tŷ ā tóg ĩnh camarada tŷ há' he há nĭ,” he tóg, capitĕo ti, Jesus mŷ. ¹⁰ Kŷ tóg Jesus mŷ e tĭ, ti vĭ tag ti. Kŷ tóg ā mrĕ mū ag mŷ: “ha mĕ, Īrael ag vŷ ti ri ke tŷ nŷtĭ,” he mū. “Ki kanhró tóg nĭ (mŷr), kŷ tóg ĩnh ki rĕ kŷ jĕ. Ge ve ja tŷ sóg nĭ,” he tóg. ¹¹ “Ha vé, ũ tŷ hĕn ri ke ag vŷ kĕmŭnh ke mū, rĕ jur ja tá ag kĕmŭnh mū, rĕ pur ja tá ke gé. Abraĕo mrĕ ag tóg ũ tŷ kanhkĕ tá nĭ ĕn tŷ tŷ ĕg pĕi' nĭ venh ke mū, Īsaque mrĕ, Jacó mrĕ ke gé, Topĕ tóg ag ki rĭr ke mū. ¹² Ag jĕvo Īrael krĕ'krĕ ag tóg kuty ki vĕr ke mū. Ag tŷ ũ tŷ kanhkĕ tá nĭ ĕn tŷ tŷ ĕg pĕi' nĭ venh ke vĕ vĕ, hā ra ag tóg venh ke tŷ nĭ. Kŷ ag tóg vĕsŷrĕnh ke mū, ājag jĕ tŷ ag gĕngĕn ke mū, tŷ gangan ke mū, vĕso jŭn kŷ,” he tóg, Jesus ti. Ā mrĕ nŷtĭ ag mŷ tóg ke mū.

13 Kĩ tóg capitão mĩ: “ha tĩg ge,” he mũ. “Inh ki rã kĩ ã tóg jẽ nĩ, hã kĩ ã tóg venh ke mũ sir, ã tĩ nén ve sór mũ ti. ã camarada tĩ inh hur há' hẽ,” he tóg, Jesus ti, capitão mĩ. Kĩ tóg tĩ mũ sir. Hã ra ti camarada tóg há' he mũ. Hora ên ki tóg há' he mũ, Jesus tĩ hora ki tó mũ ên ki.

Jesus tĩ ùn kagyga ag tĩ hághá' he

(Mc 1.29-34; Lc 4.38-41)

14 Kĩ Jesus tóg sir Pedro ìn kãra rã mũ. Kĩ tóg ti prũ fi mĩnh fi vég mũ. Kaga fi tóg nĩ nĩ, rỹg kỹ. 15 Kĩ tóg fi nĩgẽ mẽg mũ sir. Kĩ fi rỹg ên tóg tũ' he mũ sir. Kĩ fi tóg nĩ kỹ ag ki rĩr mũ sir. 16 Kutỹ ên kã ag tóg ùn jagrẽ kórég ag tatĩn kãmũ mũ ti to. Kĩ tóg ag mĩ vĩ mũ, kỹ ag tóg pa kãn mũ sir, vẽnĩ jagrẽ kórég ag. Ùn kagyga ag hyn han tóg mũ gé sir, Jesus ti. 17 Hã ra tag tóg rãn kỹ nĩ gé. Vãsỹ Topẽ vĩ tó tĩ tĩ Isaiãas vĩ tag rãn ja nĩ, ha mẽ: “êg kaga nỹtĩn kỹ tóg êg han, kỹ êg tóg há' he kãn mũ, ti tĩ êg jagfy jagtar tugrĩn,” he ja tóg nĩ, Isaiãas ti. Hã ra tóg ge nĩ.

Û tĩ Jesus mré mũ sór mũ ag

(Lc 9.57-62)

18 Kejẽn ag tóg Jesus pẽnĩn e nỹtĩ, kỹ Jesus tóg ag ve kỹ: “mũ jé ha,” he mũ, ã mré mũ ti ag mĩ. “Goy kafã ù ra êg mũnh mũ,” he tóg.

19 Ag mũnh ke to hã Topẽ vĩ to professor ù tóg ti mré vĩnh kãtĩ mũ. “Senhor,” he tóg. “Sỹ ã mré tĩg há tóg tĩ. ã tĩ hẽ ra tĩg kỹ sóg ã mré tĩ mũ,” he tóg. 20 Hã ra Jesus tóg ti mĩ: “hã ra tóg jagy tĩ,” he mũ. “Ìn tũ sóg nĩ,” he tóg. “Mĩg vĩ kré nỹtĩgtĩ. Sêsĩ vĩ jagfe nỹtĩgtĩ gé. Ag jãvo isỹ hẽ tá nũr ke tóg tũ tĩ. Tỹ sóg êprã ke fi kósĩn nĩ,” he tóg, Jesus ti.

21 Kĩ Jesus mré tĩ ù tóg Jesus mĩ vĩ mũ gé. “Ã mré sóg tĩ mũ, hã ra sóg ver inh panh tỹ ga ki ti fón sór mũ,” he tóg, Jesus mĩ. 22 Kĩ Jesus tóg ti mĩ: “vó,” he mũ. “Ti kénh tĩ tũg,” he tóg. “Inh mré kãtĩg,” he tóg. “Inh ki ge tũ ag vĩ ã panh ti kej han mũnh mũ. ã tĩ inhhã inh mré kãtĩg há tóg tĩ,” he tóg, Jesus ti. 23 Kĩ tóg sir canoa kãki rã mũ. Kĩ ti mré mũ tĩ ag tóg ti mré ki ge mũ gé sir, goj kafã ù ra mũ jé.

Jesus tỹ kóho jũ tỹ tũ' he

(Mc 4.35-41; Lc 8.22-25)

24 Ag tỹ goj kãmĩ mũ (hã) ra kóho jũ tóg sir krog he mũ, ha mẽ. Kỹ goj tóg canoa kãki krém krém ke mũ, ti fãn sór tóg mũ. Hã ra Jesus tóg nũr kỹ nỹ nĩ. 25 Kỹ ag tóg ti rĩn kỹ ti mĩ: “Senhor,” he mũ. “Êg kren han nĩ,” he ag tóg. “Êg kãgter ha mẽ tóg tĩ,” he ag tóg.

26 Kĩ Jesus tóg ag mĩ: “ãjag tỹ nejé mũmẽgmẽg nẽ?” he mũ. “Ãjag mỹ inh ki ge há han tũ'?” he tóg. Kĩ tóg nĩ kỹ jẽgnẽ mũ sir, kỹ tóg goj mỹ vĩ mũ sir, kóho mĩ. Kĩ tóg tũ' he mũ sir. Katy' he tóg mũ, katy tãvĩ tóg tĩ mỹr, ha mẽ. 27 Kĩ tóg vẽnĩ kar mỹ e tĩ. “Ti jykre tóg êg mỹ e tĩ,” he ag tóg mũ. “Kóho tóg ti vĩ han, goj ti ke gé,” he ag tóg.

Jesus tỹ vẽnĩ jagrẽ kórég pan

(Mc 5.1-20; Lc 8.26-39)

28 Kĩ tóg goj fĩn rãm kỹ nig kafã ù tá jun mũ sir, Gadara tá, Jesus ti, ti mré mũ tĩ ag ke gé. Kỹ ùn régre ag tóg ti kato tẽgtẽ mũ, ùn jagrẽ kórég ag. Vẽnĩ kej tá ag tóg kãmũ mũ. Ag jamã vẽnĩ, vẽnĩ kej ti. Jũ mẽ ag tóg nỹtĩ, kỹ ù ag tóg hẽn ra mũ vãnĩ nỹtĩ, ag kamẽg kỹ. 29 Jesus kato ag tóg kãmũ mũ, ùn jagrẽ kórég ên ag. Ti ve kỹ ag tóg sir prẽr mũ, ha mẽ. “!..Ã hỹn êg tỹ hẽ ri kenh mũ ha, Topẽ

kósin'..!" he ag tóg mũ. "!.Ă mÿ ěg vóg kónãn sór mũ ha, ěg kurã to hã..!" he ag tóg. Jesus mÿ.

³⁰ Hã ra porco tóg ki e nÿtĩ. Kakó tá ag tóg jĕg nÿtĩ. ³¹ Kÿ Nén-Kórég ag tóg Jesus mÿ: "ã tÿ ěg pan kÿ ã tÿ porco to ěg jĕgnĕnh há tóg tĩ," he mũ. ³² Kÿ tóg ag mÿ: "hej," he mũ. "Ha mũ jĕg ge," he tóg. Kÿ ag tóg ěn ag togvãnh kÿ porco ki ge mũ sir, Nén-Kórég ag. Kÿ vãhã porco ag tóg rán ki re kãn mũ sir, goj nig ki ag tóg vãr kãn mũ. Nãgnãr kãn ag tóg mũ sir, tũ' he ag tóg mũ sir, porco ěn ag, mÿr, ha mẽ. ³³ Kÿ porco ki rĩr tĩ ag tóg pétĕ kãn mũ sir, cidade ra, kamĕg kÿ. Tá ag tóg kãmén kãn mũ. Nén-Kórég tÿ jagrĕ ja ěn ag tóg ag tóg mũ sir, Jesus tÿ ag pan ěn tĩ.

³⁴ Kÿ vãhã cidade tá ke kar ag tóg sir Jesus venh kãmũ mũ. Kãmũ kãn ag tóg mũ. Kÿ ag tóg tá junjun kÿ (ag tóg) Jesus mÿ to vĩ mũ, ti tÿ tá kutĕ jé, ti tÿ ag rã hã nĩ tũ nĩ jé, hã kÿ tóg ti mũ.

9

Jesus tÿ ãn kãnhgrĩn kÿ nÿ tÿ há' he
(Mc 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Kÿ Jesus tóg canoa ki rã kÿ goj nig kafã ù ra tĩg mãn mũ. Kÿ tóg ã jamã tá jun mũ. ² Tĩ tÿ ã jamã tá jun kÿ vãhã ag tóg ti mÿ ù vyn kÿ junjun mũ, ãn kónhgrĩn kÿ nÿ ěn, ha mẽ. Ā cama kri tóg nÿ nĩ. Kÿ Jesus tóg ag tÿ ti ki ge mũ vĕg mũ sir. Hã kÿ tóg ãn kãnhgrĩ mÿ: "inh kósin'," he mũ. "Ā fe tÿ há' hé. Ā tÿ Topĕ vĩ mranh ja ěn tÿ tũ' hen hã vĕ ha," he tóg, ti mÿ, ãn kónhgrĩ mÿ.

³ Hã ra Topĕ vĩ to professor ag vÿ tá nÿtĩ gé. Tĩ vĩ mẽ kÿ ag tóg to jykrén mũ. "Topĕ to vĩ kónãn tóg mũ mÿr. Vĕsÿ tóg Topĕ han mũ mÿr," he ag tóg mũ, Jesus to, ti tÿ ti mÿ: "ã tÿ Topĕ vĩ mranh ja ěn tÿ tũ' hen hã vĕ," hen kÿ. Kÿ tóg ag mÿ tÿ ù nÿ, ti jykre ti.

⁴ Hã ra Jesus tóg ki kanhró nĩ, ag tÿ nĕn to jykrén mũn ki. Kÿ tóg ag mÿ: "ãjag ne tog nĕn ù vĕnhmÿ to jykrén mũ," he mũ. ⁵ "Ne nÿ ãjag mÿ vĕnhmÿ nÿ?" he tóg. "Ûn tĩg vãnh tag mÿ sóg: "ã tÿ Topĕ vĩ mranh ja ěn tÿ tũ' hen hã vĕ ha," he mũ mÿr. Kÿn mÿ ãjag mÿ vĕnhmÿ?" he tóg. "Sÿ ti mÿ: "nĩ ra, tĩg ra," hĕnh ke vĕ gé. Kÿn mÿ ãjag mÿ vĕnhmÿ ke gé?" he tóg. ⁶ "Hã ra isÿ ãjag mÿ inh jykre ven sór vĕ. Tÿ sóg ěprã ke fi kósin nĩ. Tá sóg krÿg ke mũ, Topĕ vĩ mranh tÿ vĕnh pãte fón ke tá, ãn kãnhgrĩ tag mÿ. Sÿ tá krÿg mũ ven jé sóg ke mũ, ãjag mÿ," he tóg.

Hã kÿ tóg ãn kónhgrĩ mÿ: "nĩ ra, jĕg ra, ã kur gé (g) tĩg ra, ã ĩn ra," he mũ. ⁷ Kÿ tóg vym ke nĩ mũ, kÿ tóg sir jĕgnĕ kÿ tĩ mũ. Ā ĩn ra tóg tĩ mũ (mÿr) sir, ha mẽ. ⁸ Kÿ vĕnh kar ag tóg vĕg mũ. Kÿ tóg ag mÿ e tãvĩ ti. Topĕ mÿ ag tóg vĩ há han mũ, ti tÿ Jesus mÿ vĕnh jykre há nĩm kÿ. ěg mrĕ ke vĕ mÿr, Jesus ti, ěprã ke, hã ra Topĕ tóg ti tar han, hã kÿ tóg ti tÿ há' he mũ.

Jesus tÿ Mateus mrĕ vĩ
(Mc 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Kÿ Jesus tóg ã jamã tá kã kutĕ kÿ tĩ mũ sir. Kÿ tóg Mateus vĕg mũ sir. Governo mÿ tóg jãnkamy mãg tĩ, imposto kaja ti, kÿ tóg ã rãnhraj han kÿ nĩ nĩ. Kÿ Jesus tóg ti mÿ: "inh mrĕ kãtĩg," he mũ, Mateus mÿ. Kÿ tóg jĕgnĕ kÿ ti mrĕ tĩ mũ sir.

¹⁰ Kÿ tóg kejĕn ti mrĕ jĕg mũ, Jesus ti. Kÿ ù tÿ hĕn ri ke ag tóg tá vĕnh mãn mũ, ti ĩn krĕm, governo mÿ jãnkamy mãg tĩ ag, Topĕ vĩ mranh tĩ ag. Jesus mrĕ ag tóg jĕgĕg mũ, Jesus mrĕ mũ tĩ ag mrĕ ke gé. ¹¹ Kÿ Fariseu ag tóg vĕg mũ.

Kỹ ag tóg ti mré mũ tĩ ag mĩ vĩ mũ. “Ájag pã'i ne tóg ag mré jêg mũ', governo mĩ jãnkamy mãg tĩ ag mré. Topê vĩ mranh tĩ ag mré hã tóg jêg mũ',” he ag tóg, Fariseu ag, Jesus mré mũ tĩ ag mĩ.

¹² Hã ra Jesus tóg mêg mũ, ag vĩ ti. Kĩ tóg ag mĩ kãmén mũ, ha mẽ. “Ûn kagyga tũ ag vĩ médico venh mũ tũ nĩgtĩ,” he tóg. “Hã ra ùn kagyga ag hã vĩ ti venh mũ tĩ,” he tóg. ¹³ “Ha vé, tag to jykrén, Topê vĩ tag to, ha mẽ. “Ájag tỹ jagnê jagãgtãn kỹ tóg inh mĩ há tĩ inhhã,” he tóg, Topê ti. “Ájag tỹ inh mĩ nén ù pũn kãfór tóg nĩ, ájag tỹ jagnê jagãgtãn mũ ti,” he tóg, Topê ti. Hã kỹ jagnê jagãgtãn nĩ, ag to vĩ tũg nĩ,” he tóg, Jesus ti. “Inh pi(jé) ù tỹ vènh jykre kuryj han mũ ag mĩ: “ájag jykre tovãnh nĩ,” he sór tĩ. Û tỹ Topê vĩ mranh ja nĩ ên ag hã mĩ sóg: “ájag jykre kórég tovãnh nĩ,” he sór tĩ. Hã jé sóg ájag mĩ vènh ven,” he tóg, Jesus ti.

*Jesus tỹ êg vãkre kãmén
(Mc 2.18-22; Lc 5.33-39)*

¹⁴ Kĩ João mré mũ tĩ ag tóg ti tá junjun mũ sir, Jesus tá. Kĩ ag tóg ti ki jêmêg mũ. “Êg hã ne tóg vãkrég tĩ', Fariseu mré ke ag ke gé. Êg jãvo ã mré mũ tĩ ag tóg vãkre vãnh nỹtĩgtĩ. Hê ri ke jé?” he ag tóg, Jesus mĩ, João mré mũ tĩ ag.

¹⁵ Kĩ Jesus tóg ag mĩ: “hỹ,” he mũ. “Vènh kyprũg to kãmũ ag pi(jé) vãkrég tĩ',” he tóg. “Festa vè mỹr, vènh prũgprũg ti, kỹ ti mré ke ag tóg ùn prũg mũ ên venh kãmũ tĩ. Hã ra sóg ùn prũg mũ ên ri ke nĩ, hã kỹ tóg inh mré mũ tĩ ag mĩ sér tĩ ver,” he tóg. “Vãhã tóg jun mũ, inh kurã ti. Kỹ hã ag tóg inh pére mũnh mũ. Ên kã hã ag tóg ájag vãkrenh ke venh mũ, kurã ên kã, inh mré mũ tĩ ag,” he tóg, Jesus ti.

¹⁶ “Ti si fag pi(jé) vãfe kygnej tũ tỹ kur si jar ki hyn han tĩ ja nỹtĩgtĩ'. Ûn kygnej tũ tỹ ki hyn han mũ ra tóg jaran kenh mũ. Kỹ kur si jar ên tóg mág mũ. Ûn kygnej hã tỹ fag tóg ki han han tĩ, kỹ tóg jaran ke tũ nĩ,” he tóg, Jesus ti. Ti tỹ ã jykre tãg tón hã vè, hã ra tóg kur kygnej ja tũ ri ke nĩ.

¹⁷ Kỹ tóg ag mĩ: “kỹ vinho vỹ ge nĩgtĩ gé,” he mũ gé. “Êg pi(jé) vinho kajãg mũ tỹ ti fãr si tỹ sacco ki kujêg tĩ'. Ke tũ nĩ (mũ) ra tóg kunãnh kỹ jaran ke mũ, kógnãj kỹ. Kỹ vinho ên tóg tũ' he mũ, sacco ke gé. Vinho kajã tỹ ti fãr tãg tỹ ki kujên ke vè mỹr',” he tóg, Jesus ti. Ti tỹ ã jykre tãg tó vè, hã ra tóg vinho kajãg mũ ri ke nĩ gé.

*Jesus tỹ ùn kagyga fag tỹ há' he
(Mc 5.21-43; Lc 8.40-56)*

¹⁸ Ti tỹ ver ag mré vëmén kỹ pã'i ù tóg tá jun mũ, ha mẽ. Ti krêm tóg grĩnh ke mũ. Kỹ tóg ti mĩ: “ha vé,” he mũ. “Inh kósin fi tóg ter ke mũ. Fi venh kãtĩg. Á tỹ ã nĩgé tỹ fi mẽ kỹ fi fe tóg mrin kenh ke mũ, ha vemnĩ,” he tóg, pã'i ti, Jesus mĩ. ¹⁹ Kỹ Jesus tóg jêgnê kỹ ti mré tĩ mũ sir. Jesus mré mũ tĩ ag vĩ ti mré mũ mũ gé sir. ²⁰ Ti tỹ ti mré tĩg mũ ra ù fi tóg ti tá jun mũ, ùn kaga ù fi. Kyvènh krỹg ja tũ han kỹ fi tóg nĩ, prỹg tỹ 12 (ke) ki. Jesus vatánh tá fi tóg ti kur mêg mũ sir, ti kur mráj ki. ²¹ “Sỹ hèn ri ke mũn ti kur mẽ kỹ inh hỹn han mũ,” he fi tóg, to jykrén kỹ. Hã kỹ fi tóg ti kur mèn h kãtĩ mũ. ²² Hã ra Jesus tóg vĩrĩn ke kỹ fi vég mũ. Kỹ tóg fi mĩ: “inh kósin',” he mũ. “Kamêg tũg nĩ,” he tóg mũ. “Á tỹ inh ki rã hã kỹ ã tóg há' he mũ,” he tóg. Kỹ fi tóg há' he mũ sir vèsỹmér, ha mẽ.

²³ Kỹ tóg tĩg mãn mũ, Jesus ti. Kỹ ag tóg pã'i ên ãn tá junjun mũ sir. Kỹ tóg tá fór nĩ, ùn kygfỹ mũ fag tỹ, ag tỹ êg jênky tỹ vãkyr ên kynkyn tĩ ag tỹ ke gé, ti

kósin fi ter ký. Ký Jesus tóg fag vég mũ. ²⁴ Ký tóg: “ha mũ jêg,” he mũ. “Gír sî fi vỹ ter tũ nĩ. Nũr fi nỹ nĩ,” he tóg. Hã ra fag tóg ti nyg mũ. ²⁵ Hã ra tóg fag pan kãn mũ sir. Ký tóg gír fi nĩgê kãgmĩg mũ sir. Ký fi tóg nĩ mũ sir. ²⁶ Ký tag kãme tóg vênh kar kri rùm ke mũ, ga ên kar mĩ hã, Jesus tỹ fi rĩn mãn mũ ti.

Jesus tỹ ùn kyvó ag tỹ êvãnh há hyn han

²⁷ Ký Jesus tóg tá kãkutê mũ sir. Ký ùn kyvó régre ag tóg ti nón mũ mũ. Ti nón mũ ký ag tóg ti jé prêr mũ: “!...Davi kósin’!..!” he ag tóg. “!...Êg jagãgtãn ra..!” he ag tóg, prênprên ký.

²⁸ Ký Jesus tóg ìn kãra rã mũ sir. Ký ùn kyvó ên ag tóg ti nón ge mũ gé sir, ìn kãra. Ký Jesus tóg ag mỹ: “inh mỹ ãjag mỹ ãjag hyn han há nĩ?” he mũ. Ký ag tóg ti mỹ: “hỹ,” he mũ. ²⁹ Ký Jesus tóg ag kanê mễg mũ sir, ã nĩgê tỹ. Ký tóg ag mỹ: “ãjag tỹ inh ki ge ký nỹtĩn ký ãjag tóg há’ henh mũ,” he mũ. ³⁰ Ký ag kanê tóg mrin ke mũ sir. Êvãnh há’ he ag tóg mũ. Ký Jesus tóg ag mỹ vỹ tar han mũ. “Ker ù mỹ tó hê’,” he tóg ag mỹ. ³¹ Hã ra ag tóg mũ ký (ag tóg) vênh kar mỹ tugtó mũ. Ký ti kãme ên tóg vênh kar kri rùm ke mũ sir.

Jesus tỹ ùn vỹ vãnh vĩn

³² Ký ag mũ ký ù tóg ti tá jun mũ gé, ùn jagrê kórég. Ti jagrê tóg ti vỹ vãnh han. ³³ Ký Jesus tóg ti jagrê kórég kutêm mũ sir. Ti tỹ ti kutêm ký tóg sir vỹ há han mũ sir, ùn vỹ vãnh ja ên ti. Ký tóg vênh kar mỹ e tĩ. “Ge ve ja tũ êg tóg nỹtĩ, êg povo tỹ Israel kãmĩ,” he ag tóg mũ.

³⁴ Hã ra Fariseu ag tóg mễg mũ. Ký ag tóg ón ký Jesus to vỹ kónãn mũ. “Vênh jagrê kórég pan há tóg nĩgtĩ. Hã ra tóg vênh jagrê kórég ag pã’i jykre tỹ ag pan tĩ nĩ, ti tỹ tỹ Japo mré ke nĩn ký,” he ag tóg, ón ký, Fariseu ag. Ag tỹ Jesus to ón hã vê.

Jesus mỹ ùn jagtar ag

³⁵ Ký Jesus tóg cidade kar mĩ tĩ mũ, êmã kar ên mĩ. Êg vênh kanhrãn jafã krêm tóg ag kanhrãn tĩ. Ag mỹ tóg ù tỹ kanhkã tá nĩ ên tỹ tỹ êg pã’i nĩ ên tó tĩ sir. Ký tóg ùn kagyga ag hyn han tĩ gé sir. ³⁶ Vênh e ên tóg ti mỹ jagãgtar nỹtĩ. Û tỹ ag ki rĩr há han ke tóg tũ tĩgtĩ, jo ag tóg vênh ki rĩr há han ki kagtĩg nỹtĩ gé. Ti tỹ ag ve ký tóg carneiro tỹ mễg mĩ êkrég mũ sir. Û tỹ carneiro tỹ mễg ki rĩr tũ nĩn ký ag tóg véké mũgtĩ. Tag ri ke ag tóg nỹtĩ, Jesus mỹ, ùn e ên ag. ³⁷ Ký tóg ã mré mũ tĩ ag mỹ: “sỹ ag ve ký sóg êg jakré mĩ êkrég tĩ,” he mũ. “Ti e nĩn ký êg tóg kejên kre kãn tũ nĩgtĩ, êg pir nỹtĩn ký. Ge ti nĩgtĩ. Ûn e ag tóg inh ki ge to há nỹtĩ, hã ra tóg ver ù tỹ ag mỹ tónh ke tóg tũ tĩ,” he tóg, Jesus ti. ³⁸ “Hã ký Topê mré vỹ, ti tỹ ù jêgnê jé, ag tỹ ag mỹ ti vỹ tó jé,” he tóg, Jesus ti, ã mré mũ tĩ ag mỹ.

10

Jesus tỹ apóstolo ag kuprêg mũ (Mc 3.13-16; Lc 6.12-16)

¹ Ký Jesus tóg ùn tỹ 12 (ke) ag jé prêr mũ sir, ti mré mũ tĩ ên ag jé. Ký tóg ag mỹ vênh jykre nĩm mũ, ag tỹ vênh jagrê kórég pan jé, ag tỹ ùn kagyga ag hyn han jé ke gé. Vênh kaga kar tỹ ag tóg hê ri ke mũ sir, ti tỹ ag mỹ tag to vênh jykre nĩm ký. ² Û tỹ 12 (ke) ag jijin hã vê, ha mẽ, Jesus tỹ ùn vin mũ ag jygjyn hã vê, ha mẽ. Ûn ve vỹ tỹ Simão nĩ, ký ti jiji ù hã vỹ: Pedro, he mũ. Kar ký ti jãvy vỹ nĩ gé, hã vỹ: André, he mũ, Tiago ke gé, Zebedeu kósin tag ti, ti jãvy tỹ João ke gé, ³ Filipe ke gé, Bartolomeu ke gé, Tomás ke gé, Mateus ke gé,

governo mÿ jãnkamy mǎg tĩ tag ti, Tiago ù ke gé, Alfeu kósin tag ti, Tadeu ke gé, ⁴ Simão ke gé, ag tÿ ù to: Zelote, he mũ tag ti, kar kÿ Judas Iscariotes ke gé, Jesus vatánh tá pã'i ag mÿ ti kãmén ke tag ti.

Jesus tÿ apóstolo ag jëgnë
(Mc 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Ën ag jëgnëg tóg mũ sir, Jesus ti, ag tÿ vënh kar mÿ Topë kãmén jé. Û tÿ 12 (ke) ën ag jëgnëg tóg mũ, Jesus tÿ ùn kuprëg ja ën ag. Kÿ tóg ag mÿ: “ver fóg ag mÿ inh kãmén mũ tũg nĩ, kanhgág ag mÿ kãmén tũg nĩ gé ver,” he mũ. “Kÿ Samaria tá ke ag jamã ki ge tũg nĩ gé,” he tóg. ⁶ “Israel ag távi mÿ tómnĩ inhhã. Topë mÿ ag tóg tÿ carneiro vãfor ri ke nÿtĩ, kÿ ag hã mÿ tómnĩ ver,” he tóg. ⁷ “Ájag tÿ ag mÿ tó kÿ tag tómnĩ, ha mē. Û tÿ kãnhkã tá nĩ ën tÿ tÿ ájag pã'i nĩnh ke vë ùri, hemnĩ, ag mÿ. ⁸ Ûn kagyga ag hyn han nĩ gé. Ûn kãgter mũ ag rĩnrĩn mǎn nĩ. Ûn kaga kren vǎnh ën kren han nĩ. Vënh jagrë kórég ag pan nĩ. Ájag mÿ sóg ge ra inh jykre nĩm mũ, kÿ ge ra ag mÿ han nĩ gé. Ag mÿ: inh mÿ kajãm, he tũg nĩ. ⁹ Kÿ jãnkamy ma mũ tũg nĩ, jãnkamy mág, jãnkamy sĩ ke gé. ¹⁰ Kÿ sacco ma mũ tũg nĩ gé, bolso ën. Kur tÿ vënh kri rĩnh tũg nĩ, pën né ù gé mũ tũg nĩ gé, pën to ró ën. Kÿ vátó vyn tũg nĩ gé, kátó ti. Inh rãnhràj han ájag tóg mũ. Kÿ ag tóg to ájag jën ke mũ, vënh kato, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti.

¹¹ “Kÿ ájag tóg kejën ëmã ù tá junjun ke mũ. Tá ùn jykre há jǎvǎnh nĩ. Kÿ ën ïn ra gemnĩ. Ën ïn krëm ájag tÿ kurã ki kã panh ke ën tá krÿg nĩ. ¹² Kÿ ïn ën krëm nÿtĩ fag mÿ: “Topë jé ájag ki rĩr, kÿ ájag jé jatun mÿ nÿtĩ nĩ,” hemnĩ. ¹³ Fag tÿ ájag mÿ vĩ há han kÿ fag tóg jatun mÿ nÿtĩ. Fag tÿ ájag mÿ vĩ há han tũ nĩn kÿ fag tóg jatun mÿ nÿtĩ tũ nĩ. Fag javo ájag tóg jatun mÿ nÿtĩ. ¹⁴ Kejën ù tóg ájag mÿ: “kãge jëg ra,” henh ke tũ nĩ, ëmã ù tá. Kÿ tá kãpamnĩ, ag tÿ ájag vĩ mē jǎvǎnh nÿtĩn kÿ. Tá kãpa kÿ ájag pën hã kÿkũnh nĩ. Kÿ ag tóg ki kanhró nÿtĩ, Topë tÿ ag to kórég nĩ ti. ¹⁵ Ha mē, ki hã sóg to mũ. Kurã tÿ ëgno ki, isÿ vënh kar jykre tugnÿm ke kurã ën ki ag tóg jagãgtar nÿtĩnh mũ sir, ag tÿ ájag vĩ mē jǎvǎnh nÿtĩn kÿ. Cidade tÿ Sodoma tá ke ag tóg jykre pãno nÿtĩ ja nĩgtĩ, cidade tÿ Gomorra tá ke ag ke gé. Kÿ ag tóg jagãgtar nÿtĩnh mũ gé, kurã ën kã. Hã ra ùn tÿ ájag vĩ mē jǎvǎnh ën ag tóg ag jagãgtar kãfór han ke mũ (mÿr), ha mē,” he tóg, Jesus ti.

Ag tÿ Jesus tigrĩn ëg to jũnh ke
(Mc 13.9-13; Lc 21.12-17; 12.11-12)

¹⁶ “Carneiro vÿ vënh jy nĩgǎn han ki kagtũg nÿtĩ, mĩg tÿ ag mǎn sór nĩn kÿ. Carneiro ri ke ájag nÿtĩ, hã ra sóg ájag jëgnëg mũ, ù tÿ mĩg ri ke ag to, kÿ Topë há tóg ájag jy nĩgǎn ke mũ sir. Hã kÿ vënh ki rĩr há han nĩ. Pÿn jykre han nĩ. Vãjig ti tũ, pÿn ti, kÿ ëg tóg kãnhmar ti tÿ hë ri ke tũ nĩgtĩ. Pÿn ri ke han nĩ. Kÿ sórág jykre han nĩ gé. Jũ vǎnh pë ti nĩ, nén ù vënhmÿ han tũ ti nĩ. Kÿ sórág ri ke han nĩ gé. ¹⁷ Èprã ke ag tóg ájag vóg kónãn ke mũ, isugrĩn. Ájag pã'i ag mÿ ag tóg ájag kãmén ke mũ, ag tÿ ájag vóg kónãn jé. Ájag vënh kanhrãnrãn jafã krëm ag tóg ájag mrãnrãn ke mũ. Hã kÿ vënh ki rĩr há han nĩ. ¹⁸ Fóg tÿ pã'i mág mÿ ag tóg ájag ven ke mũ, pã'i mág ù ag mÿ ke gé. Isugrĩn ájag tóg vënh jagtar tag venh ke mũ, ájag tÿ ag mÿ inh vĩ ti tó jé, fóg ag kar mÿ ke gé, kanhgág ag mÿ ke gé. ¹⁹ Pã'i ag tÿ ájag jé ke kÿ to jykren tũg nĩ, ájag tÿ ag mÿ nén tónh ke mũ ën ti to. Topë kuprĩg hã ne ájag krĩn ke mũ, kÿ ájag tóg ti tÿ ájag mÿ nén tó mũ ën hã tónh ke mũ, hora ën kã. ²⁰ Hã kÿ ájag tÿ tó tũ vë sir. Èg jóg kuprĩg tÿ ájag tÿ vëmén hã vë,” he tóg.

21 “Hã ra ù ag tóg ãjag mré pafa mũ fag kãmén ke mũ, pã'i ag mý, ag tý fag kãgtén jé. Ký ù ag tóg ãjag krê kãmén ke mũ gé. Ký ù ag tóg ãjag han mũ fag kãmén ke mũ gé, pã'i ag mý, ag tý fag kãgtén jé, mýr, ha mẽ. 22 Vênh kar vý ãjag to jũ ký ãjag vóg sór nýtĩ, isugrĩn. Hã ra ù tý isovãnh tũ ên hã krenkren ke mũ, kurã tý êgno ki,” he tóg, Jesus ti.

23 “Ag tý cidade ù tã ãjag vóg kónãn ký, ký cidade ù ra pétêmni. Ki hã sóg tó mũ, ha mẽ. Israel ag cidade fin rãm kãn ke tũ ãjag nĩ, kurã ên kã. Si ti nĩ, ag tý ãjag vóg kónãn ke kurã ti. Kãtĩg jé sóg ke mũ, ag tý ge ký ãjag vóg ký, mýr, ha mẽ. Tý sóg êprã ke fi kósin nĩ, mýr, ha mẽ. 24 Aluno pi(jé) ã professor kãfór nĩ'. Ûn camarada pi(jé) ã patrão kãfór nĩ'. 25 Aluno tý ã professor ri ke nĩn ký tóg há tí. Ûn camarada tý ã patrão ri ke nĩn ký tóg há tí gé. Iso ag tóg: Belzebu, he ja nýtĩ, inh kato vãsãnsãn mũ ag, hã vý: Japo, he mũ, hã vý: Belzebu, he mũ. Tý sóg ãjag professor ri ke nĩ, ãjag patrão ri ke. Ag tý iso: Japo, hen ký ag tóg ãjag to vĩ kónãn ke mũ gé, ha vemni, ãjag tý inh jykre hã han ti ký,” he tóg, Jesus ti.

Êg tý Topê hã kamêg ke (Lc 12.2-7)

26 “Ge ra ag kamêg tũg nĩ, pã'i ag. Êg tý péju ký nén han mũ tóg vênh ven kãn ke mũ, êg tý vênh kar vatãnh tá nén to jykrén mũ tóg vênh ven kãn ke mũ. 27 Isý vênh kar vatãnh tá ãjag mý nén tó mũ tag tý vênh kar mý tó kãn nĩ. Isý komêr hã ãjag mý nén tó mũ tag tý vênh kar mý jamã há ra tómnĩ. 28 Mũmêg tũg nĩ, ag kamêg tũg nĩ, pã'i ag. Êg tén há ag nýtĩ, hã ra ag tóg nũgme ki êg vãm ke kagtĩg nýtĩ, pã'i ag. Ûn pir kamêg nĩ, hã vý: Topê, he mũ. Ti hã ne êg tén kar ký nũgme ki êg vãm ki kanhró nĩ', inferno ki, ký ti hã kamêg nĩ. 29 Ha vé. Sêsĩ vender he ag tí, jãnkamy to, ký ag tóg ùn régre to jãnkamy pir mæg tí. Hã ra Topê tóg jêsĩ ag ki rĩr tĩgtĩ. Ti tý: “hej,” hen ký êg tóg ag pin tí, ke tũ nĩn ký êg tóg ag krenkren ki. 30 Hã ki Topê tóg ag ki rĩr tĩgtĩ, sêsĩ ag ki. Êg ki rĩr tóg tí gé, Topê ti. Êg tý nén vég mũ kar ki kanhró tóg nĩ. Hã ký tóg êg gãnh kar nĩgrén ja nĩ gé, Topê ti. 31 Hã ký pã'i ag kamêg tũg nĩ. Jêsĩ kãfór ãjag tóg nýtĩ, Topê mý. Æjag kãmĩ ùn pir tóg sêsĩ e kãfór nĩ, ti mý,” he tóg, Jesus ti.

Êg tý Jesus kãmén ke (Lc 12.8-9)

32 “Hã ký inh kãmén nĩ, êprã ke ag mý. Æjag tý ag kamêg tũ nĩn ký ag mý inh kãmén ký sóg inh jóg tý kanhkã tá nĩ ên mý ãjag kãmén ke mũ gé, kurã ên kã. 33 Æjag tý hã ra inh kãmén tũ nĩn ký sóg inh jóg tý kanhkã tá nĩ ên mý ãjag kãmén ke tũ nĩ gé, kurã ên kã, ãjag tý iso: “ti ki kagtĩg sóg nĩ,” hen ký,” he tóg, Jesus ti.

Êg tý êg jykre finh ke (Lc 12.51-53; 14.26-27)

34 “Æjag hýn iso: “vênh kar tý jagnê to há han jé tóg ke mũ,” he tí. Hã tũ vê, ù tý hên ri ke tý jagnê to jũ han jé sóg ke mũ, ha vemni. 35 Hã ký ù tóg ã panh kato tênh mũ, ký ù fi tóg ã mýnh fi kato tênh mũ gé. Ký ù fi tóg ã má fi kato tênh mũ gé, mýr, ha mẽ. 36 Tĩ mré ke ag vý tý ti kato vãsãnsãn mũ ag nýtĩnh mũ, ký fi mré ke fag tóg fi kato vãsãn ke mũ gé, ha mẽ. 37 Iso há kãfór nýtĩmni, ãjag han mũ fag kri, ke tũ nĩ (mũ) ra ãjag tóg inh mý há tũ nýtĩ. Iso há kãfór nýtĩmni, ãjag krê kri, ke tũ nĩ (mũ) ra ãjag tóg inh mý há tũ nýtĩ. 38 Isý inh cruz

va tīg ri ke han nī gé, isy tá ter ke ti, hā vỹ: iser ěn ri ke han sór mũ, he mũ. Ke tũ nĩ (mũ) ra ājag tóg inh mỹ há tũ nỹtĩ. ³⁹ Ājag tỹ iser ri ke han sór tũ nỹtĩn kỹ ājag tóg nũgme ki kutĕnh mũ, ājag tỹ ājag jykre tovānh sór tũ nỹtĩn kỹ. Ājag tỹ isugrĩn kǎgter sór kỹ ājag tóg rĩr krỹg ja tũ ěn venh ke mũ, ājag tỹ ājag jykre tovānh kỹ,” he tóg, Jesus ti.

*Topĕ tỹ ěg mỹ nĕn ũ há tónh ke
(Mc 9.41)*

⁴⁰ “Ũ tỹ ājag mỹ: hej, hen kỹ tóg inh mỹ: hej, he mũ gé sir, kỹ tóg inh ki rā mũ sir. Ti tỹ inh ki rā kỹ tóg ũ tỹ inh jĕnĕg mũ ěn ki rā mũ gé sir, hā vỹ: Topĕ, he mũ. ⁴¹ Ũ tóg Topĕ vĩ tó tĩ ag mỹ: “ha kārā,” he tí, ag tỹ Topĕ vĩ tó tĩ tugrĩn. Ti tỹ ag mỹ vĩ há han kỹ tóg Topĕ mỹ há nĩ sir. Kỹ tóg kejĕn ti mỹ nĕn ũ há tónh ke mũ, Topĕ ti, ũ tỹ ti vĩ tó tĩ ag mỹ: “ha kārā,” he mũ ěn mỹ. Ũ tóg ũn jykre kuryj ag mỹ: “ha kārā,” he tí, ag jykre kuryj nỹtĩ tugrĩn. ěn mỹ tóg nĕn ũ há tónh ke mũ gé, Topĕ ti. ⁴² Ũ tóg kejĕn ũn sĩ mỹ nĕn ũ nĩm tí, goj ěn ri ke mũn. Ũn sĩ tỹ inh ki rā nĩ tugrĩn tóg ti mỹ nĕn ũ nĩm tí. ěn mỹ tóg nĕn ũ há tónh ke mũ gé, Topĕ ti. Ti pí(jé) to nĕn ũ há venh ke tũ nĩ,” he tóg, Jesus ti.

11

*João Batista tỹ Jesus ki jĕmĕ
(Lc 7.18-35)*

¹ Jesus tỹ ā mré mũ tí ag mỹ tó kǎn kỹ tóg tá kǎkutĕ mũ sir, ũ tỹ 12 (ke) ag mré. Kỹ tóg cidade kar mĩ tí mũ sir, vĕnh kar kanhrān kỹ, ag mỹ Topĕ vĩ tón kỹ. ² Kỹ kejĕn João tóg ti kǎme mĕg mũ. Se kỹ tóg nĩ nĩ, João ti, hā ra tóg Jesus tỹ nĕn han mũ mĕg mũ sir. Kỹ tóg Jesus mỹ vĕnh vĩ jĕnĕg mũ, ā mré mũ tí ag tỹ, João ti. ³ Kỹ tóg Jesus mỹ: “ā hā mỹ?” he mũ. “Ěg tỹ ũn jāvānh mũ mỹ tỹ ā nĩ? Topĕ tỹ ũn jĕnĕg mũ hā mỹ tỹ ā nĩ?” he tóg. “Ěg mỹ ũ jāvānh mǎn ke tũ nĩ ha’, ā pǎte!” he tóg, João Batista ti, Jesus mỹ.

⁴ Kỹ Jesus tóg ti mỹ vĕnh vĩ jĕnĕg mũ gé sir. “Ha João mỹ ājag tỹ nĕn vĕg mũ tag ti tómnĩ, ājag tỹ nĕn mĕg mũ tag ti, ha mĕ,” he tóg. ⁵ “Tag han inh tí, ha mĕ: ũn kyvó ag vỹ isugrĩn ěvānh há nỹtĩ. Ũn kǎnhgrĩ ag vỹ mũ há han mũ, ũ tỹ vĕnh kaga kren vānh han mũ ěn ag krenkren han inh tí, lepra han mũ ag. Ũn kutu ag vỹ ěmĕ há nỹtĩ ha, ũn kǎgter mũ ag vỹ rĩnrĩr mǎn nỹtĩ. Ũn jagǎgtar ag vỹ Topĕ vĩ mĕg tí, ũ tỹ kanhkā tá nĩ ěn tỹ tỹ ěg pǎi nĩnh ke to. ⁶ Kỹ tóg ti tỹ iso jykrĕn kónān tũ nĩn kỹ há’ he mũ. Kỹ Topĕ tóg ti ve há han mũ. Tag tómnĩ, João mỹ,” he tóg, Jesus ti. ⁷ Kỹ ag tóg sir mũ mũ, João mỹ tó jé, ti mré mũ tí ag.

Ag mũn kỹ Jesus tóg vĕnh e ag mỹ João kǎmĕn mũ. “Ājag tỹ ěmā tũg ja ra mũn kỹ, ti ve jé, kỹ ti jykre ěn ne ri ke nĩ, ājag mỹ?” he tóg. “Kejĕn kǎka tóg goj jagma krā tỹ man man ke tí. João jykre mỹ ājag mỹ tag ri ke tũ nĩ? Hỹ, ri ke tũ ti nĩ. ⁸ Kỹ ti jykre ěn ne ri ke nĩ, ājag mỹ? Ti mỹ ājag mỹ ũn kur sĩnvĩ ag jykre ri ke nĩ? Vó, ũn kur sĩnvĩ ag vỹ cidade mǎg tá nỹtĩ, pǎi mǎg ĩn krĕm. ⁹ Kỹ ti jykre ěn ne ri ke nĩ, ājag mỹ? Ti jykre mỹ ājag mỹ Topĕ vĩ tó tĩ jykre ri ke nĩ? Hỹ, Topĕ vĩ tó tĩ vĕ mỹr. Hā ra tóg Topĕ vĩ tó tĩ ag kǎfór kar nĩ, João ti. ¹⁰ Topĕ vỹ João jĕnĕ, ti tỹ ijo tĩg jé. Hā kỹ tag tóg ti to rán kỹ nĩ, Topĕ vĩ kĩ, ha mĕ. “Ha vé, ā jo sóg ũ jĕnĕnh mũ, ti tỹ vĕnh kar jykre tỹ há’ ěn jé, ā tĩg ken jo,” he ja tóg nĩ, Topĕ ti, João to, iso ke gé,” he tóg, Jesus ti. “Ag jyvĕn jé tóg ke mũ, kỹ tóg ěpřy kure ri ke nĩ, ěmĩn kurynh ri ke,” he ja tóg nĩ, Topĕ vỹ tỹ rán kỹ nĩ kĩ, João to. ¹¹ Kĩ hā sóg tó mũ, hā kỹ sóg ke mũ, ha mĕ. Ěprā ke ag kǎfór kar ti

nĩ, João ti, Topê vĩ tón ki. Û tỹ ga kri mũ ag káfór kar ti nĩ. Hã ra ù tỹ hên ri ke ag tóg ù tỹ kanhkã tá nĩ ên tỹ tỹ êg pã'i nĩnh ke ên venh ke mũ. Ag tỹ venh ke mũ (hã) ra ag tóg kãsir nỹtĩnh mũ. Ûn kãsir ên ag tỹ êgno pẽ ên tóg João káfór nĩnh mũ, hã ra," he tóg, Jesus ti.

¹² "João Batista kãtĩg kar kỹ êg tóg vãsãn kỹ (êg tóg) ù tỹ kanhkã tá nĩ ên tỹ tỹ êg pã'i nĩ venh ke mũ. Êg vãsãn kỹ êg tóg venh ke mũ. ¹³ Topê vĩ tó tĩ ag kar vỹ Topê vĩ tó ja nĩgtĩ. Kỹ tóg rán kỹ nĩ gé, Topê tỹ êg jyvên mũ ti. Kỹ João tóg tó ja nĩ, ag nón. ¹⁴ João vỹ Elias ri ke nĩ. Tag to jykrén. Rãn kỹ tóg nĩ, Topê vĩ tỹ rán kỹ nĩ ki, Elias kãtĩg mãn ke ti, Cristo kãtĩg ken jo. Ti hã vê, João hã vê, Elias kãtĩg mãn ên ti. ¹⁵ Û nĩgrêg nỹtĩ tỹ tỹ jẽmẽ jé, to jykrén jé," he tóg, Jesus ti.

¹⁶ "Ûri ke ag vỹ ge nỹtĩ gé, ha mẽ. Gĩr ag ri ke ag tóg nỹtĩ. Gĩr ag vỹ jagnê mré kanhinnhir mũgtĩ. Kỹ ag tóg ãjag mré ke ag jé prêr tĩgtĩ, "mũ nỹ, kanhinnhir jé," hen kỹ. Kỹ ag tóg kejên jũgũ tĩ. ¹⁷ "Ãjag mỹ êg tóg vãkyn, kanhinnhir kỹ, hã ra ãjag ne vênh gringrén jãvãnh nỹtĩ," he ag tóg tĩ, gĩr ag, jagnê mỹ. "Ãjag vênh gringrén jãvãnh nỹtĩn kỹ êg tóg vêsýrénh mũ sir, êg kanhinnhir kỹ, hã ra ãjag tóg êg mré fỹ jãvãnh nỹtĩ gé," he ag tóg tĩ gé, ón kỹ jagnê to jũ kỹ, gĩr ag. ¹⁸ Gĩr tag ag ri ke ãjag nỹtĩ, João to, iso ke gé. João vỹ vãkre ja nĩgtĩ, jên mág tũ, kron tũ. Kỹ ãjag tóg ti to: "jagrê kórég ti nĩ," he ja nĩgtĩ, ti vãkre to. ¹⁹ Ti jãvo sóg vãkrég tũ nĩgtĩ, jêg sóg nĩgtĩ, kron sóg nĩgtĩ, kỹ ãjag tóg iso: "ti hã ne jên mág nĩgtĩ", ti hã ne kronkron nĩgtĩ", ti hã ne governo mỹ jãnkamy mág tĩ ag to há nĩgtĩ", ti hã ne Topê vĩ mranh tĩ ag hã to há nĩgtĩ", he ãjag tóg sir, iso, êprã ke fi kósın to. Kỹ João jykre tóg ãjag mỹ kórég nỹ, ti vãkre to. Jãvo inh jykre tóg ãjag mỹ kórég nỹ gé, inh vãkrég tũ to. Hã ra êg tỹ ù jykre tugnỹm kỹ êg tóg ti jykre há ên ki kanhró nỹtĩ sir. Kỹ tóg tỹ Topê krê nĩ sir, ùn jykre há ti, kỹ êg tóg ti ki Topê jykre ki kanhró nỹtĩ sir," he tóg, Jesus ti. Ti tỹ ag mỹ João kãmén hã vê.

Jesus tỹ cidade ù tá ke ag mỹ vĩ kónãn (Lc 10.13-15)

²⁰ Kỹ Jesus tóg cidade tá ke ag mỹ vĩ kónãn mũ sir. Cidade tỹ hên ri ke ki tóg êg tỹ nén han vãnh hyn han ja nĩgtĩ, milagre ti, hã ra ag tóg ãjag jykre tovãnh sór ja tũ nĩgtĩ, ti ki ag tóg ge sór ja tũ nĩgtĩ. Hã kỹ tóg sir ag to vĩ kónãn ja nĩ, ha mẽ. ²¹ "Sỹ cidade tỹ Corazim ki ke ag mỹ tag tó sór mũ, ha mẽ," he tóg. "Kórég ve jé ãjag tóg ke mũ," he tóg. "Sỹ cidade tỹ Betsaida ki ke ag mỹ tag tó sór mũ, ha mẽ," he tóg. "Kórég ve jé ãjag tóg ke mũ gé," he tóg. "Milagre tỹ hên ri ke hyn han isóg ãjag mỹ, hã ra ãjag tóg ãjag jykre tovãnh sór tũ nĩgtĩ," he tóg. "Cidade tỹ Tiro tá, cidade tỹ Sidom tá sóg êg tỹ nén han vãnh ên hyn han ja tũ nĩ. Sỹ tá milagre ên hyn han mũ ra ag tóg ãjag jykre tovãnh mũ vê, vãsỹ," he tóg. "Kygfỹ ag mũ vê, ãjag mỹ e tĩn kỹ, ag jykre pãno ên, sỹ ag mỹ tó (hã) ra. Ag jãvo ãjag tóg tovãnh sór tũ nĩ, to jykrén sór tũ nĩ," he tóg. ²² "Tiro tá ke ag vỹ vêsýrénh ke mũ, kurã tỹ êgno ên ki, Sidom tá ke ag ke gé, ag jykre pãno to. Hã ra ãjag tóg ag vêsýrénh káfór han ke mũ, ha vemnĩ, ãjag tỹ inh vэг mũ ra inh ki ge sór ja tũ nĩn kỹ. Ki hã sóg tó mũ," he tóg, Jesus ti.

²³ "Sỹ cidade tỹ Cafarnaum ki ke ag mỹ tag tó sór mũ, ha mẽ," he tóg. "Ûri tóg ver ãjag mỹ sér tĩ," he tóg. "Ãjag tỹ kanhkã jykre vэг nỹtĩ ra ãjag tóg to jykrén tũ nĩ, hã kỹ ãjag tóg nũgme ki vãr ke kãn mũ. Cidade tỹ Sodoma tá ke ag vỹ ãjag jykre pãno to kãgter. Ag tỹ sỹ ãjag mỹ nén han mũ vэг mũ ra ag vãsỹ to jykrén mũ vê, kỹ ag kãgter ke tũ nĩ vê. Kỹ êg tỹ ùri ag jamã ve vê vê. ²⁴ Kurã tỹ êgno ki ag tóg vêsýrénh ke mũ, Sodoma tá ke ag. Hã ra ãjag tóg ag vêsýrénh káfór han

ke mū, sý vēnh kar jykre tugn̄m ke kurā ēn kā, ājag t̄y inh vég mū ra inh ki ge sór tū n̄yt̄n k̄y,” he tóg, Jesus ti.

*Jesus t̄y ēg kr̄i t̄y k̄anhvy' henh ke
(Lc 10.21-22)*

²⁵ K̄y Jesus tóg tag tó mū gé, ha mē. “Jóg;” he tóg. “T̄y ā tóg kanhkā t̄an ag k̄áfór kar n̄i, kar ā tóg t̄y ēprā ke ag k̄áfór kar n̄i gé,” he tóg. “Inh m̄y tóg há t̄i, ā t̄y nén han mū ti. Ū t̄y: “ki kanhró mág inh n̄i,” he mū ag m̄y ā tóg ā jykre ven ja tū n̄i. Ag m̄y ā tóg k̄amén ja tū n̄i. Ū t̄y ġir ri ke ki kagt̄ig ag h̄a m̄y ā tóg ven ja n̄i, ā jykre t̄i,” he tóg.

²⁶ “H̄y, h̄a vē. Ā t̄y nén to jykren mūn h̄a vē, h̄a k̄y ā tóg ag h̄a m̄y ā jykre ti n̄im. H̄a ra tóg há t̄av̄i n̄i, jóg;,” he tóg, Jesus ti.

²⁷ K̄y tóg ag m̄y: “inh jóg tóg inh m̄y tovānh k̄an, ā t̄y nén han ja kar ti,” he mū. “K̄y ū pi(jé) ti kósin ki kanhró n̄i. Inh jóg h̄a ne inh ki kanhró n̄i. K̄y ū pi(jé) inh jóg ki kanhró n̄i gé. Inh h̄a ne ti ki kanhró n̄i, is̄y t̄y ti kósin n̄in k̄y. H̄a ra sóg ājag m̄y ti k̄amén jé k̄at̄i mū, inh jóg ti. Is̄y tag to ūn kuprēg mū ag h̄a m̄y sóg ti k̄amén t̄i, inh jóg ti,” he tóg. ²⁸ “Ājag jagāgtar n̄yt̄n k̄y, ājag t̄y Topē v̄i ki króm ki kagt̄ig n̄yt̄i tugr̄in jagtar n̄yt̄n k̄y iso k̄amū jēg. Nén ū t̄y ājag m̄y jagy t̄in k̄y iso k̄amū jēg. Ājag kr̄i t̄y sóg k̄anhvy' henh mū m̄y, ha mē,” he tóg. ²⁹ “Inh mré k̄amū jēg. Ājag kanhrān jé sóg ke mū. Komēr h̄a sóg v̄i t̄i. Inh pi(jé) vēs̄y ūn mág han t̄i, v̄i tar han vānh sóg n̄igt̄i. Ājag t̄y iso k̄amū k̄y ājag kr̄i tóg há' henh mū, ha vemn̄i. Kuprā' he jé tóg ke mū, ājag kr̄i t̄i, ha vemn̄i,” he tóg. ³⁰ “Inh jykre pi(jé) kufy n̄i, ājag m̄y. Is̄y ājag m̄y nén tó mū pi(jé) han kórég n̄i;” he tóg, Jesus ti.

12

*Jesus t̄y vēnhkán ke kurā to p̄ā'i
(Mc 2.23-28; Lc 6.1-5)*

¹ Kejēn Jesus tóg trigo jo ēp̄y m̄i t̄i mū, ti mré mū t̄i ag tóg ti mré mū mū. Vēnhkán ke kurā ki ke vē, h̄a ra ag tóg kókink̄ir mū, vējēn vég tū n̄in k̄y. H̄a k̄y ag tóg trigo mó ēn t̄y kam ke k̄y ko mū sir. ² K̄y Fariseu ag tóg ag vég mū. K̄y ag tóg Jesus m̄y v̄i mū. “Ha vé,” he ag tóg mū ti m̄y. “Ā mré mū t̄i ag ne tóg ājag t̄y nén han ke tū han mū ha', vēnhkán ke kurā ki'. Vēnh rānhraj vē m̄y, ag t̄y trigo t̄y kam ke ti,” he ag tóg, Jesus, m̄y.

³ H̄a ra Jesus tóg ag m̄y: “vó,” he mū. “Davi t̄y nén han mū to jykren n̄i,” he tóg. “Ti kókir n̄in k̄y tóg ā t̄y nén han ke tū han gé, ti mré mū t̄i ag mré, h̄a ra Topē pi(jé) ti to jū mū, ti t̄y ā t̄y nén han ke tū han mū ra. ⁴ Tag han ja ti n̄i, ha mē. Topē jo ĩn k̄ara rā k̄y tóg tá Topē jam̄i ēn kó, t̄y ā t̄y konh ke tū ra. K̄y tóg ā mré mū t̄i ag m̄y vin gé, Topē jam̄i ēn. Topē tū ki r̄ir t̄i ag t̄y konh ke ja vē vē, Topē jam̄i ēn, h̄a ra tóg ko ja n̄i, ti t̄y t̄y Topē tū ki r̄ir t̄i tū ra, Davi ti. H̄a k̄y tóg rán k̄y n̄i, Topē v̄i t̄y rán k̄y n̄i ki,” he tóg, Jesus ti.

⁵ “K̄y Topē tū ki r̄ir t̄i ag jykre to jykren n̄i gé. T̄y vēnhkán ke kurā ra ag tóg rānhraj mūgt̄i, Topē jo ĩn krēm, h̄a ra ag tóg Topē tū ki r̄ir t̄i. H̄a k̄y ag tóg t̄y vēnhkán ke kurā ra ki vēnhkán tū n̄igt̄i gé, ge ra ag jykre tóg há n̄i, Topē m̄y. H̄a k̄y tóg rán k̄y n̄i gé, Topē v̄i t̄y rán k̄y n̄i ki. ⁶ Ha mē, Topē jo ĩn v̄y t̄y Topē tū n̄i. K̄y ag tóg ti tū ki r̄ir t̄i, t̄y vēnhkán ke kurā ra. H̄a ra sóg Topē jo ĩn k̄áfór n̄i, Topē m̄y. H̄a k̄y inh mré mū t̄i ag tóg Topē m̄y há n̄yt̄i, ag t̄y vēnhkán ke kurā ki vēnhkán tū ra,” he tóg, Jesus ti.

⁷ “Ký Topě ví tag to jykrén nĩ gé, ha mẽ. “Ājag tỹ jagně jagāgtān kỹ tóg inh mỹ há tí,” he ja tóg nĩ. Topě ti. “Kỹ tag tóg inh mỹ ājag tỹ inh mỹ nén ũ pũn káfór nĩ, ājag tỹ jagně jagāgtān tag ti,” he ja tóg nĩ. Topě ti. Ājag tỹ tag to jykrén mũ ra ājag tóg inh mré ke ag to jũnh ke tũ nĩ vè. Ag kókĩr vè mỹr. Nén ũ kórég han ja tũ ag tóg nĩ,” he tóg, Jesus ti. ⁸ “Hã ra sóg tỹ vènhkán ke kurã to pã'i nĩ. Tỹ sóg èprã ke fi kósin nĩ” he tóg, Jesus ti, Fariseu ag mỹ.

Jesus tỹ ùn nĩgé tóg tỹ há' he
(Mc 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Kỹ tóg ãmã ěn tá kutě kỹ ěmã ũ ra tĩ mũ, kỹ tóg ěg vènh kanhrãn jafã kãra rã mũ sir. ¹⁰ Tã ũ tóg nĩ nĩ, ti nĩgé tóg tóg ja nĩ. Kỹ ag tóg Jesus mỹ: “mỹ há nỹ vỹ, ěg tỹ vènhkán ke kurã ki ũ kygtag ke ti?” he mũ. Hã ra ag tóg pã'i ag mỹ: “vènhkán ke kurã ki tóg Topě vĩ mranh tĩ, ũ kygtag kỹ,” he sór mũ. Hã kỹ ag tóg ti ki jẽmẽg mũ. Ag mỹ tóg tỹ vènh rãnrãj nĩ, ũ kygtag ti. Vènhkán ke kurã ki ěg nẽji ũ kygtag ke tũ nĩ.

¹¹ Hã ra Jesus tóg ag mỹ: “ājag mẽg tỹ vènhkán ke kurã ki kãgnó ki kutě kỹ, ājag mỹ ti kunũnh ke tũ nĩ, tỹ vènhkán ke kurã nĩn kỹ?” he mũ. “Ti kunũnh jé ājag tóg ke mũ. Kỹ to jykrén nĩ. ¹² Ěg mré ke vỹ ěg mẽg káfór nĩ,” he tóg. “Kỹ tóg há nĩ, ěg tỹ ěg mré ke kygtag kỹ, tỹ vènhkán ke kurã ra,” he tóg.

¹³ Kỹ tóg ùn nĩgé tóg ěn mỹ: “ã nĩgé tỹ krỹg' hé,” he mũ. Kỹ tóg tỹ krỹg' he mũ sir. Hã ra tóg há' he mũ. Ti nĩgé há ěn hã ri ke tóg nĩ, ti nĩgé kórég ja ti.

¹⁴ Kỹ Fariseu ag tóg jũgũ kỹ pa mũ sir, ĩn ěn ki. “Ěg hỹn hẽ ri kenh mũ, ti tén jé?” he ag tóg mũ, Jesus to. ¹⁵ Hã ra Jesus tóg ki kanhró nĩ, ag tỹ ti tén sór mũ ti. Kỹ tóg sir tá kãkutě mũ, ěmã ũ ra tũg jé.

Isaías tỹ Jesus kãmén ja

Ti tĩg kỹ ùn tỹ hèn ri ke ag tóg ti nón mũ mũ sir, ùn kagyga ag ke gé, fag ke gé. Kỹ tóg ag tỹ há' he kãn mũ sir, fag tỹ ke gé, Jesus ti. ¹⁶ Kỹ tóg ag mỹ: “ker isỹ ājag tỹ há' he kãmén hẽ’,” he mũ. ¹⁷ Hã ra tóg rán kỹ nĩ gé, ti tỹ ag tỹ há' he mũ tag ti. Isaías ti, ũ tỹ vãsỹ Topě vĩ rán tĩ ěn hã vỹ Jesus to tag rán ja nĩ, ti tỹ Topě vĩ tó kỹ. ¹⁸ Topě vĩ tag tó ja ti nĩ, ha mẽ: “ha vé, sỹ ùn kuprẽg mũ ěn,” he tóg, Topě ti,” he ja tóg nĩ, Isaías ti. “Inh camarada ri ke ti nĩ, ti tỹ isỹ nén tó mũ ěn ki króm há han kỹ. Inh fe pẽ vègtĩ, sỹ ti ve kỹ tóg inh mỹ sér tĩ. Ti hã mỹ sóg inh kuprĩg jẽnẽnh mũ, kỹ tóg inh vĩ tónh mũ sir. Fóg ag mỹ tóg tónh mũ, kanhgág ag mỹ ke gé, isỹ ag jykre tugnỹm ke ti,” he tóg, Topě ti,” he ja tóg nĩ, Isaías ti. ¹⁹ “Vĩ jũ han ke tũ ti nĩ, jũ kỹ vĩ tar han ke tũ ti nĩ gé. Re tá ag tóg ti vĩ mẽnh ke tũ nĩ gé. Koměr hã tóg vĩnh mũ,” he tóg, Topě ti. ²⁰ “Èprã ke ag tỹ inh vĩ mranh kỹ ag tóg vãn tỹ ã tỹ tóg' he kỹ kam ke ěn ri ke nỹtĩ. Hã ra ti pi(jé) ag tỹ kam ke kãn ke mũ', isỹ ũ to: inh fe, he mũ ěn ti. Něj gru tỹ nhyn ke sór ri ke ag nỹtĩ gé. Ti pi(jé) ag tỹ nhyn kenh ke mũ', hã ra'. Ag mỹ tóg vĩ há han ke mũ. Tag kar kỹ sóg kejẽn vènh kar jykre tugnỹm ke mũ. ²¹ Ěn kã ũ tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ ag hã vỹ krenkren ke mũ, fóg ag mré hã, kanhgág ag mré hã,” he tóg, Topě ti,” he ja tóg nĩ, Isaías ti, Jesus to. Hã ra tóg ge nỹgtĩ.

Jesus tỹ Japo jykre tó
(Mc 3.20-30; Lc 11.14-23)

²² Kejẽn ag tóg Jesus to ũ pére kãmũ mũ, ùn kyvó. Vĩ vãn hã tóg nĩ gé. Hã ra tóg jagrẽ kórég nĩ gé, hã kỹ tóg ge nĩgtĩ. Kỹ Jesus tóg ti tỹ há' he mũ sir. Kỹ tóg vĩ há' he mũ sir. Ve há' he tóg mũ gé sir. ²³ Kỹ tóg vènh kar mỹ e tãvĩ tĩ. Kỹ ag

tóg jagně mý: “Davi kósín ěn tũ mý’?” he mũ sir, Jesus to. “Ů tỹ vãsỹ rán kỹ nĩ ěn tũ mý’?” he ag tóg mũ. Ag mý tóg ti hã nĩ ve nĩ.

²⁴ Kỹ Fariseu ag tóg mĕg mũ sir, Jesus tỹ ti tỹ há’ he mũ ti. Hã ra ag tóg Jesus to: “jagrĕ kórég ti nĩ,” he mũ. “Nĕn-Kórég ag pã’i tỹ ti jagrĕ nĩ, Belzebu ěn tỹ,” he ag tóg mũ. “Hã kỹ tóg Nĕn-Kórég ag pan tí, hã kỹ tóg ag jagrĕ kórég ag pan tí. Nĕn-Kórég ag pã’i jykre tỹ tóg ag pan tí,” he ag tóg, Fariseu ag.

²⁵ Hã ra Jesus tóg ki kanhró nĩ, ag tỹ nĕn to jykrĕn mũn ki. Kỹ tóg ag mý: “pã’i pir krĕm ke ag tỹ jagnĕ kato tĕgtĕn kỹ ag tóg jagnĕ kãgtĕn kãn ke mũ,” he mũ. “Ěmã pir ki ke ag tỹ jagnĕ kato tĕgtĕ kỹ, ĩn pir krĕm ke fag tỹ jagnĕ kato tĕgtĕ kỹ fag tóg vĕnh kãpãm kỹ nýtĩnh mũ, kỹ fag tóg jagnĕ kãgtĕn kãn ke mũ.

²⁶ Ge ti nĩ gé, Nĕn-Kórég ag. Nĕn-Kórég tỹ Nĕn-Kórég ũ kutĕm kỹ tóg Nĕn-Kórég ag tỹ jagnĕ kato tĕgtĕ han mũ sir. Kỹ ag tóg jagnĕ tỹ tũ’ hĕnh ke mũ gé, Satanás ag. ²⁷ “Belzebu tỹ tóg Nĕn-Kórég ag pan tí,” he ãjag tóg tí iso. Jãvo ãjag mrĕ ke ag hỹn vĕnh jykre tỹ ne tỹ vĕnh jagrĕ kórég ag pan tí? Ag mý Nĕn-Kórég ag jykre ki ag pan mũ gé’, Topĕ jykre ki mý vó? Topĕ jykre ki ag tóg ag pan tí. ãjag tỹ tag to jykrĕn kỹ ãjag tóg inh jykre há ki kanhrãn ke mũ vĕ,” he tóg ag mý, Jesus ti. ²⁸ “Topĕ kuprĩg jykre tỹ sóg Japo ag pan tí mýr. Topĕ kuprĩg tỹ Japo ag pan kãn kỹ Topĕ tóg tỹ ěg pã’i nĩ vĕ mýr. Tag to jykrĕn nĩ,” he tóg, Jesus ti.

²⁹ mãn sór kỹ, ti ĩn tá, kỹ ěg tóg ti se vĕn tí, ke tũ nĩ (mũ) ra tóg ã tũ ki rĩr ke mũ, kỹ ěg tóg ti tũ mãn tỹ hĕ ri kĕnh ke tũ nĩgtĩ, ti tar nĩn kỹ. Ěg tỹ ti se kar kỹ ěg tóg ti tũ mãg mũ sir,” he tóg. “Ge ti nĩgtĩ, sỹ nĕn han mũ ti. Tar ti nĩ, Japo ti. Hã ra sóg hur ti sé, hã kỹ sóg ti tũ ag kygvãn ke mũ sir. Ag jagrĕ kórég pan sóg mũ sir,” he tóg, Jesus ti.

³⁰ “ãjag tỹ tỹ inh mrĕ ke tũ nýtĩn kỹ ãjag tóg inh kato tĕgtĕ mũ. ãjag tỹ inh mrĕ ěprã ke ag tỹ Topĕ to kãmũ han tũ nĩn kỹ ãjag tóg ag kãmũ kamĕg mũ,” he tóg.

³¹ “Hã kỹ sóg ãjag mý tó mũ. ãjag tỹ Topĕ vĩ mranh mũ ra tóg ãjag mý vĕnh pãte fón sór mũ, Topĕ ti. ãjag tỹ Topĕ to vĩ kónãn mũ ra tóg ãjag mý vĕnh pãte fón sór mũ gé. ãjag tỹ hã ra Topĕ kuprĩg to: “Japo tỹ ěg jagrĕ vĕ,” hĕn kỹ tóg ãjag mý vĕnh pãte fón mãn ke tũ nĩ ha sir, Topĕ ti,” he tóg, Jesus ti. ³² “ãjag tỹ iso vĩ kónãn mũ. ãjag tỹ hã ra Topĕ kuprĩg to vĩ kónãn kỹ tóg ãjag mý vĕnh pãte fón mãn ke tũ nĩ ha. ãjag tỹ ga kri mũn kỹ tóg ãjag mý vĕnh pãte fón mãn ke tũ nĩ, Topĕ ti, ãjag ter kar kỹ tóg ãjag mý vĕnh pãte fón mãn ke tũ ní gé,” he tóg, Jesus ti.

Ka to comparação (Lc 6.43-45)

³³ “Ěg tỹ ka kanĕ ko há krãn kỹ ti kanĕ vỹ ko há nĩ, ěg tỹ ka kanĕ ko vãnh krãn kỹ ti kanĕ vỹ ko kórég nĩ gé. Ěg tỹ ti kanĕ ve kỹ ěg tóg: “ũn kanĕ ko vãnh ja vĕ,” hĕnh ke mũ. Ge ti nĩgtĩ, ěg jykre ti. Ũn jykre há tóg há nĩ, ũn jykre kórég tóg kórég nĩ gé. ³⁴ Pỹn ri ke ãjag nýtĩ. Kórég tãvĩ ãjag nýtĩ, hã ra ãjag tóg ón kỹ nĕn ũ há tó sór tí. Ěg jĕnky ki tóg kutĕ tí, ěg tỹ nĕn to jykrĕn mũ ti. Ěg jykre kórég tãvĩ nĩn kỹ ěg tóg nĕn ũ kórég tãvĩ tó tí. Hã kỹ ãjag pi(jé) tó há han tí’. ³⁵ Ũn jykre há vỹ nĕn ũ há kar to jykrĕn tí, kỹ tóg ěg mý tó há han tí gé sir, Ũn jykre kórég vỹ nĕn ũ kórég kar to jykrĕn tí, kỹ tóg ěg mý tó kónãn tí gé sir,” he tóg, Jesus ti.

³⁶ “Ki hã sóg tó mũ ãjag mý, hã kỹ sóg ke mũ kurã tỹ ěgno ki, sỹ vĕnh kar jykre tugnỹm ke kurã ěn kí sóg ãjag vĩ tugnỹm ke mũ. Kỹ ãjag tỹ ón kỹ vĩ ja nĩn

kỹ sóg ên venh ke mũ gé. Ājag tỹ nén tó ja kar tugnỹm jé sóg ke mũ, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti. ³⁷ “Ājag tỹ vĩ há han ja nĩn kỹ ājag tóg inh mỹ há nỹtĩ gé. Ājag tỹ vĩ kórég han ja nĩn kỹ ājag tóg inh mỹ kórég nỹtĩ. Kỹ ā kato tẽ mũ ag mỹ Topẽ jykre tón há vè.

Ag tỹ milagre ve sór

(Mc 8.11-12; Lc 11.29-32)

³⁸ Kỹ Topẽ vĩ to professor ù ag tóg Fariseu ù ag mré Jesus mỹ: “Senhor,” he mũ. “Ēg tỹ ā tỹ milagre han venh há tóg tĩ,” he ag tóg mũ, Jesus mỹ.

³⁹ Kỹ Jesus tóg ag mỹ: “kórég ājag nỹtĩ,” he mũ. “Topẽ ki ge sór vānh ājag tóg nỹtĩ,” he tóg. “Ājag tỹ milagre ve sór mũ tag venh ke tỹ ājag tóg nĩ. Nén pir há ve jé ājag tóg ke mũ, há vỹ: Jonas tỹ nén ve ja ên ri ke, he mũ, vāsỹ Topẽ vĩ tó tĩ ên tỹ nén ve ja ên ri ke. ⁴⁰ Jonas ên vỹ goj tǎn nug kākã nĩ ja nĩ, kurã tǎgtũ ki, kuty tǎgtũ ki ke gé. Tag ri ke ve jé sóg ke mũ gé. Ga krêm sóg nỹnh mũ, kurã tǎgtũ ki, kuty tǎgtũ ki ke gé. Tỹ sóg êprã ke fi kósĩn nĩ,” he tóg, Jesus ti.

⁴¹ “Kỹ Nínive tá ke ag vỹ ājag kato vĩnh ke mũ sir, kurã tỹ ěgno ki, ha vemnĩ. Ag tỹ Jonas vĩ mẽ kỹ ag tóg ājag jykre kórég tovānh, Nínive tá ke ag. Tỹ sóg Jonas kǎfór nĩ, há ra ājag tóg ājag jykre kórég tovānh sór tũ nĩ, sỹ Nínive tá ke ag jǎvo ājag mỹ tó mũ ra. Há kỹ ag tóg ājag jykre kórég tónh ke mũ, kurã ên kã, ha vemnĩ. ⁴² Kỹ pã'i mág ên fi, pã'i tỹ rainha ên fi, ù tỹ kanhkã fyn ja tá kǎtĩg ja ên fi vĩ nĩnh ke mũ gé, kurã tỹ ěgno kã. Ājag mré fi tóg jẽnh ke mũ, kỹ fi tóg ājag to vĩ kónān ke mũ gé. Kanhkã fyn ja tá fi tóg kǎtĩg ja nĩ, vāsỹ, fi tỹ Salomão vĩ mẽ jé. Salomão kǎfór vỹ tỹ inh nĩ, há ra ājag tóg inh vĩ jẽmẽ jǎvānh nỹtĩ,” he tóg, Jesus ti.

Vẽnh jagrẽ kórég jykre

(Mc 11.24-26)

⁴³ “Kejẽn sóg vẽnĩ jagrẽ kórég ù kutẽm mũ. Kỹ sóg ga kórég mũ tĩ mũ, ti jagrẽ ên ti. Goj vẽnĩ ke tũ tóg nĩ tá. Vẽnĩkǎn ke tũ tóg nĩ gé, ti tỹ hẽ ri ken kỹ vẽnĩkǎn ke tũ tũn kỹ. ⁴⁴ Kỹ tóg vǎhã to jykrẽn mũ sir. “Inh hỹn ên ra tĩg mǎn ha, sỹ ù tá kǎkutẽ ja ên ra. Inh mỹ tóg tỹ ĩn ri ke ja nĩ. Kỹ inh hỹn tóg ti kǎra rǎ mǎn ha,” he tóg mũ sir, ti jagrẽ ja ên ti. Kỹ tóg ti venh tĩ mũ sir. Há ra tóg sir krĩ há nĩ, kỹ tóg ti mỹ ĩn há ri ke nĩ sir, ĩn prur, ĩn kuprã, ĩn sĩnvĩ ri ke. ⁴⁵ Kỹ tóg Nén-Kórég tỹ 7 (ke) ag mỹ tónh tĩ mũ sir. “Ha kǎmũ jẽg he tóg mũ sir. Há ra ag jykre pǎno tóg ti jykre pǎno kǎfór nĩ. Kỹ ag kar tóg ù ên kǎge mũ, tỹ ag ti jagrẽ nỹtĩ, isỹ ùn mỹ ti jagrẽ pir kutẽm ja ên ti. Há kỹ to, kórég tǎvĩ nĩ sir. Ti jagrẽ pir kutẽm inh nĩ vè, há ra tỹ 8 (ke) ag tóg sir tỹ ti jagrẽ nỹtĩ, ti tỹ inh ki rǎ tũ nĩn kỹ. Ājag mỹ tóg ge nĩnh mũ, kurã tỹ ěgno ki. Ũri ājag jykre vỹ pǎno nỹ. Há ra kurã ên ki tóg sir pǎno kǎfór nỹnh mũ. Kỹ ājag tóg sir to jagtar tǎvĩ nỹtĩnh mũ,” he tóg, Jesus ti.

Jesus mré ke pẽ fag

(Mc 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Ti tỹ ver tỹ vẽnĩnh kỹ ti mỹnh fi tóg tá jun mũ sir, ti jǎvy ag mré. Ti mỹ fag tóg vẽnĩ vĩ jẽnẽg mũ, fag tỹ ti mré vẽnĩnh jé. ⁴⁷ Kỹ ù tóg ti mỹ tónh kǎtĩ mũ. “Ā mỹnh fi vỹ re tá jẽ, ā jǎvy ag mré. Fag tỹ ā mré vẽnĩnh ke nẽji,” he tóg, Jesus mỹ. ⁴⁸ Kỹ tóg ù tỹ ti mỹ tó mũ ên mỹ: “ĩnh mỹnh fi mỹ inh ve sór mũ! ĩnh jǎvy ag mré?” he mũ. “Inh mỹnh pẽ fi pijé!, ĩnh jǎvy pẽ ag pijé!,” he tóg. ⁴⁹ Kỹ tóg ti mỹ ā mré mũ tĩ ag ven mũ sir, ā nĩgẽ tỹ. Kỹ tóg ti mỹ: “ĩnh mỹnh pẽ fi há vè, ĩnh jǎvy pẽ ag há vè,” he mũ, ā mré mũ tĩ ag to. ⁵⁰ “Ũ tỹ inh panh tỹ kanhkã tá nĩ

ên vī ki króm mũ vỹ tỹ inh jāvỹ pẽ ag nỹtĩnh mũ, inh ve pẽ fag ke ge, inh mỹnh pẽ fi ke gé,” he tóg, Jesus ti.

13

Nén fy to comparação

(Mc 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Kurã ên kã Jesus tóg ĩn tá kãkutẽ mũ, kỹ tóg goj nig ra tĩ mũ. Tá tóg nĩ nĩ sir. ² Kỹ ù tỹ hẽn ri ke ag vỹ tá vẽnħ mãn mũ sir, tĩ rã hã, kỹ tóg canoa kãkã nĩ mũ sir, jo ùn e ên ag tóg nig fyr tá nỹtĩ. ³ Kỹ tóg ag kanhrãn mũ sir. Ag mỹ tóg comparação tỹ hẽn ri ke hyn han mũ. Kỹ tóg ag mỹ: “ù tỹ Topẽ vĩ tó mũ vỹ ge nỹtĩnh mũ, ha mẽ,” he mũ. “Kejẽn ù tóg nén ù fy vãvãm tĩ mũ,” he tóg. ⁴ “Tĩ tỹ vãvãm kỹ ti fy ù tóg ẽpyr kri, ẽmĩn kri kutẽ mũ, kỹ sēsĩ tóg ti ko mũ sir. ⁵ Tĩ fy ù tóg pãró kri kutẽ mũ, ga e tũ ki. Kỹ tóg kãnhmar mur mũ vẽ, ga sĩ ên ki. ⁶ Hã ra rã tóg ã tỹ ẽg nĩno kã sa kỹ (tóg) tĩ pũn mũ. Tĩ jãre han tũ nĩn kỹ tóg tóg mũ. ⁷ Tĩ fy ù tóg sỏnh kãki kutẽ mũ, kỹ sỏnh tóg ti mré mur mũ, kỹ tóg ti kri rũm mũ. Kỹ tóg tũ' he mũ sir. ⁸ Tĩ fy ù tóg ga há kri kutẽ mũ, kỹ tóg mur há han mũ, mog há han tóg mũ, kanẽ há han tóg mũ gé. Û tóg kanẽ tỹ 100 (ke) han, jo ù vỹ tóg kanẽ tỹ 60 (ke) han, jo ù vỹ tóg kanẽ tỹ 30 (ke) han. ⁹ Ûn nĩgrẽg nỹtĩ tỹ tỹ jẽmẽ jé,” he tóg, Jesus ti.

Êg tỹ comparação to vẽnħ kanhrãn ke

(Mc 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Kỹ ti mré mũ tĩ ag tóg ti to kãmũ mũ, kỹ ag tóg ti mỹ: “ã tỹ ne tó nẽ?” he mũ.

¹¹ Kỹ Jesus tóg ag mỹ: “ãjag hã ne ù tỹ kanhkã tá nĩ ãn tỹ tỹ ẽg pã'i nĩ ên ki kanhró nỹtĩnh mũ!,” he mũ, “ù tỹ inh jo nén tó ja tũ ên ti,” he tóg mũ. “Hã ra ùn e ên ag vỹ ki kanhrãn kãn ke tũ nĩ,” he tóg. ¹² “Hã kỹ tóg ge nĩ. Û tỹ nén to jykrẽn há han kỹ tóg ù to jykrẽn mãn', ù to jykrẽn mãn' he mũ. Komẽr hã tóg to jykrẽn kãn ke mũ. Û tỹ nén to jykrẽn tũ nĩn kỹ tóg ti mỹ tũ' he mũ, ti tỹ to jykrẽn sĩ han kỹ. ¹³ Hã kỹ sỏg ùn e ên ag mỹ comparação han mũ, ag tỹ mẽ há han sỏr tũ nỹtĩn kỹ. Kỹ ag tóg ón kỹ mẽg mũ ra ki kagtĩg nỹtĩ, to jykrẽn tũ ag nỹtĩ sir. ¹⁴ Hã ra tóg rãn kỹ nĩ gé. Isaías tỹ vãsỹ Topẽ vĩ tó kỹ tóg tag tó ja nĩ, ha mẽ. “Mẽ jé ãjag tóg ke mũ ón kỹ, hã ra ãjag tóg to jykrẽn tũ nĩnh mũ, kỹ ãjag tóg ki kagtĩg nỹtĩnh mũ. ¹⁵ Povo tag ag vỹ krĩ tũ nỹtĩ, nĩgrẽg kutu ag tóg nỹtĩ gé, kanẽ kyvó ag tóg nỹtĩ gé, ag tỹ nén ù ve sỏr tũ nỹtĩn kỹ, ag tỹ jẽmẽ sỏr tũ nỹtĩn kỹ, ag tỹ to jykrẽn sỏr tũ nỹtĩn kỹ ke gé. Hã kỹ ag tóg inh ki ge sỏr tũ nỹtĩ gé, kỹ sỏg ag tỹ há' henħ ke tũ nĩ gé,” he ja tóg nĩ, Isaías ti, povo tag to,” he tóg, Jesus ti.

¹⁶ “Ag jãvo ãjag hã vỹ nĩgrẽg há nỹtĩ, hã kỹ ãjag tóg ag jãvo jẽmẽ há han mũ.

¹⁷ Ha mẽ, ù tỹ hẽn ri ke ag vỹ inh ve sỏr e ja nĩgtĩ, vãsỹ, ãjag tỹ ùri vэг mũ tag ti. Hã ra ag tóg inh kãtĩg ke jo kãgter. Topẽ vĩ tó ti ag vẽ. Jykre kuryj ag nỹtĩ ja nĩ, hã kỹ ag tóg ãjag tỹ nén vэг mũ tag ve sỏr e ja nĩgtĩ. Hã ra ag tóg ve ja tũ nĩgtĩ, mẽ ja tũ ag nĩgtĩ, ãjag tỹ ùri nén mẽg mũ ti. Ag tỹ vэг tũ ra ag tóg kãgter. ãjag hã ne mẽg mũ', inhã!,” he tóg, Jesus ti. Tĩ mré mũ tĩ ag mỹ tóg ke mũ.

Jesus tỹ nén fy to comparação kãmén

(Mc 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ “Kỹ sỏg ãjag mỹ kãmén mũ, nén fy kanẽ tag ti, ha mẽ. ¹⁹ Û tóg kejẽn ón kỹ Topẽ vĩ mẽg mũ, ti tỹ tỹ ẽg pã'i nĩ ti. Hã ra tóg to jykrẽn tũ nĩ, ã tỹ ón kỹ mẽn kỹ. Kỹ Nén-Kórég vỹ ti mỹ tỹ tũ' he mũ sir, ti tỹ mẽ ja ti tỹ. Kã jatũ tóg nĩ sir.

Ēpɾy kri, ěmĭn kri kutĕ mŭ ěn hã vĕ. ²⁰ Kŷ tŷ fy ũ tóg pãró kri kutĕ mŭ. Ũ vĕ gé. Topĕ vĭ mĕg tóg mŭ gé. Kŷ tóg kãnhmar: “hej,” he mŭ sir. Ti mŷ tóg sér tĭ. ²¹ Hã ra tóg tŷ nĕn kré jãre tũ ri ke nĭ mŷr. Kŷ tóg tŷg sĭ han mŭ, Topĕ mré. Nĕn ũ jagy kutĕ kŷ tóg Topĕ tovãnh mŭ sir; ũ tŷ Topĕ vĭ tugrĭn ti kato tĕ kŷ. Kãnhmar tóg tovãnh mŭ. ²² Ti fy ũ tóg sónh kãki kutĕ mŭ. Ũ vĕ gé. Topĕ vĭ mĕg tóg mŭ gé. Hã ra tóg ã rãnhrãj hã mĭ ěkrég mŭ sir. Nĕn kar to ěn tóg mŭ sir; ón kŷ rico nĭ sór jé. Hã kŷ Topĕ vĭ tóg tŷ mŷ katy tĭ sir. Kŷ tóg han tũ nĭ sir, kanĕ ti. ²³ Ti fy ũ tóg ga há kri kutĕ mŭ. Ũ vĕ gé. Topĕ vĭ mĕg tóg mŭ gé. Mĕ kŷ tóg to jykrĕn mŭ sir. Kŷ tóg kanĕ han mŭ sir. Kŷ ũ vŷ tóg kanĕ tŷ 100 (ke) han, jo ũ vŷ tóg kanĕ tŷ 60 (ke) han, jo ũ vŷ tóg kanĕ tŷ 30 (ke) han,” he tóg, Jesus ti.

Vãnh to comparação

²⁴ Kŷ tóg comparação ũ han kŷ: “Nĕn-Kórég tŷ inh rãnhrãj kókĕn sór mŭ vŷ ge nŷnh mŭ, ha mĕ,” he mŭ. Kŷ tóg: “ũ tŷ kanhkã tá nĭ ěn tŷ tŷ ěg pã'i nĭ vŷ ge nĭ, ha mĕ,” he mŭ. “Kejĕn ũ tóg nĕn fy vãvãm mŭ, ti japŷ tá, tŷ ti jakré nŷ jé. ²⁵ Kŷ tóg nŷr tĭ mŭ, ti camarada ag ke gé. Kŷ ti kato tĕ mŭ ěn tóg kutyg kŷ ra tĭ mŭ, ti japŷ ěn ra, kŷ tóg vãnh fy vãvãm mŭ, trigo fy ěn kãmĭ. Kŷ tóg tĭ mŭ sir, vãnh fy ěn vãvãm kar kŷ. ²⁶ Kŷ trigo tóg mur mŭ, mog tóg mŭ, kanĕ han tóg mŭ sir. Hã ra vãnh tóg tĭ mré mur mŭ gé. ²⁷ Kŷ ti camarada ag tóg ãjag patrão mŷ tónh mŭ mŭ. “Trigo fy vãvãm ěg tóg mŭ vĕ, hã ra vãnh tóg tĭ mré mur mŭ. Ne nĕ hŷn?” he ag tóg ti mŷ.

²⁸ Kŷ tóg ag mŷ: “ěg kato tĕ mŭ ěn rãnhrãj hã vĕ,” he mŭ. “Ěn hã ne isũ kókég’,” he tóg. Kŷ ag tóg ti mŷ: “kŷ ěg mŷ vãnh ěn kunũnh ke tũ nĭ?” he mŭ.

²⁹ Kŷ tóg ag mŷ: “hŷ,” he mŭ. “Ājag tŷ vãnh ũ kunũnh kŷ tóg ãjag tŷ ti pĕn ũ kunũnh ha mĕ tĭ, vãnh mré. Kŷ kunũnh tũg nĭ. ³⁰ Vãnh hŷn tóg trigo mré mog mŭ gé. Kŷ ěg tŷ kre kŷ sóg ũ tŷ krég mŭ mŷ tónh ke mŭ. “Vãnh kre vĕn nĭ,” he jé sóg ke mŭ. “Ti kre kar kŷ tĭ tógfĭ, ěg tŷ tĭ pũn jé. Kar kŷ ãjag tóg trigo krenh ke mŭ, sŷ pãjó krĕm vin han jé,” he jé sóg ke mŭ,” he tóg, ag patrão ti,” he tóg, Jesus ti. Tĭ tŷ ũ tŷ ón kŷ Topĕ ki ge kŷ nŷtĭ ěn ag tó jan hã vĕ.

Mostarda fy to comparação (Mc 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Kŷ tóg ag mŷ nĕn ũ tó mŭ gé sir. “Ũ tŷ kanhkã tá nĭ tŷ tŷ ěg pã'i nĭ vŷ ge nŷnh mŭ, ha mĕ,” he tóg. “Ka tŷ mostarda fy ri ke tóg nĭ. Ti krãn ěg tóg tĭ, ěg japŷ ki, ka tŷ mostarda fy ti. ³² Kãsir ti nŷtĭ, ti fy ti. Ũ fy vŷ ti sĭ ri ke tũ nĭ. Ti krãn kar kŷ tóg mog mŭ. Kŷ tóg ěgóho ag kãfór nĭ. Pĕ mág ti nŷtĭ, hã kŷ sĕsĭ ag vŷ kri krĕg tĭ, ti pĕ kri,” he tóg, Jesus ti. Tĭ tŷ ěg tŷ tĭ vĭ tó vĕn kar kŷ vĕnh kar kri rŷm ke mŭ kãmĕn hã vĕ.

Fermento to comparação (Lc 13.20-21)

³³ Kŷ tóg ag mŷ comparação ũ tó mŭ gé sir, kŷ tóg: “Topĕ tŷ tŷ ěg pã'i nĭ vŷ tag ri ke nŷnh mŭ, ha mĕ,” he mŭ. “Ũn tŷtã fag tóg pão han tĭ. Pão han jé fag tóg pão jĕgja jafã tŷ fermento ěn tŷ farĭnh mré jĕgĵãg tĭ. Fermento sĭ ěn tŷ pão kar ěn tóg són ke kãn tĭ,” he tóg, Jesus ti. Tĭ vĭ tŷ vĕnh kar kri rŷm ke kãmĕn hã vĕ.

Jesus tŷ comparação tŷ ěg kanhrãn (Mc 4.33-34)

³⁴ Comparação tŷ ge han tóg tĭ, Jesus ti, vĕnh kar mŷ. “Topĕ tŷ tŷ ěg pã'i nŷnh ke mŭ vŷ ge nŷnh mŭ,” he tãvĭ han tóg tĭ ag mŷ. ³⁵ Hã ra tóg rán kŷ nĭ gé, Jesus

tỹ comparação han ke mũ ti. Vāsỹ Topē vĩ tó tĩ ù tóg Jesus kāmén kỹ tag tó ja nĩ ti to, ha mẽ. “Comparação han jé sóg ke mũ. Inh jo tó ja tũ ên tó jé sóg ke mũ. Û vỹ tag mẽ ja tũ nĩ ver, sỹ tónh ke mũ tag,” he ja tóg nĩ, Topē vĩ tó tĩ ên, Jesus to. Hã ra tóg hã tó tĩ, Jesus ti.

Jesus tỹ vãnh to comparação kāmén

³⁶ Ag mỹ kāmén kãn kar Jesus tóg vãnh e ên ré kỹ ãn kãra rã mũ. Kỹ ti mré mũ tĩ ag tóg ti to kãmũ mũ, ti ki jēmẽ jé. “Êg mỹ ã tỹ ag mỹ kāmén ja ên ti tó mãn nĩ, ã tỹ ag mỹ trigo mré vãnh tó ja ên ti. Êg tỹ ver to jykrén tũ tóg tĩ,” he ag tóg mũ, Jesus mũ.

³⁷ Kỹ tóg ag mỹ kāmén mũ. “Êprã ke fi kósin vỹ trigo fy vāvãm mũ. Inh hã vê,” he tóg mũ. ³⁸ “Ga hã to sóg: êpỹ, he mũ. Kỹ trigo ên vỹ Topē krê ag ri ke nỹtĩ, kỹ vãnh vỹ Nén-Kórég krê ag ri ke nỹtĩ. ³⁹ Û tỹ ag han mũ vỹ tỹ Japo ti nĩ, Nén-Kórég ên krê ag. Ti colher ke kurã hã vỹ: kurã tỹ êgno, he mũ. Û tỹ trigo colher ke mũ ag vỹ tỹ Topē tỹ jëgnẽ jafã ag nỹtĩ. ⁴⁰ Kurã tỹ êgno ki ag tóg êg tỹ vãnh pũn ên ri ke han ke mũ, Japo tũ ag tỹ. ⁴¹ Êprã ke fi kósin ên, inh hã vỹ isỹ jëgnẽ jafã ên ag jëgnênh ke mũ sir, kỹ ag tóg ù tỹ vãnh jykre pãno han mũ kar ag génh kãn ke mũ, ù tỹ ù ag mỹ: “ha jatun mỹ Topē vĩ mranh,” he mũ kar ag ke gé. ⁴² Ag génh kỹ ag tóg pĩ gru mág ên ki ag vãm ke mũ sir. Tá ag tóg vësỹrénh tãvĩ han tĩ. ãjag jã tỹ ag tóg gyngyn henh ke mũ, gangan ke jé ag tóg ke mũ, jũ kỹ, vësỹrénh kỹ ke gé. ⁴³ Kỹ ùn jykre kuryj ag vỹ há pẽ nỹtĩnh mũ, sĩnvĩ, kókov, rã gru ri ke, ag tỹ ãjag jóg tá nỹtĩnh ken kỹ sir, ag tỹ ù tỹ kanhkã tá nĩ ên tỹ tỹ êg pã'i nĩ ven kỹ. Ûn nigrêg nỹtĩ tỹ tỹ jēmẽ jé,” he tóg, Jesus ti.

Êpỹ ki jãnkamy to comparação

⁴⁴ “Kỹ êg tỹ ù tỹ kanhkã tá tỹ êg pã'i nĩ venh ke vỹ tag ri ke nĩ gé, ha mẽ. Û tỹ ã patrão japy tá jãnkamy ne kunũnh kỹ péju mãn kỹ nĩm ri ke tóg nĩ. Ti péju mãn kỹ tóg ã tỹ nén kar fón kãn mũ sir, ti kaja to êpỹ ên vyn jé sir. Êpỹ ên vyn kar kỹ jãnkamy ên vỹ tỹ ti tũ nĩ sir,” he tóg, Jesus ti. Ti tỹ êg mỹ êg tỹ ti ki rã sór kỹ êg tũ fón kãn tón hã vê.

Pérola to comparação

⁴⁵ “Êg tỹ ù tỹ kanhkã tá nĩ ên tỹ tỹ êg pã'i nĩ venh ke vỹ tag ri ke nĩ gé, ha mẽ,” he tóg mũ gé. “Negociante ù tóg jãnka han jafã tỹ negociar he tĩ, pérola tỹ. Hã kỹ tóg ùn há kuprêg tĩgtĩ. ⁴⁶ Kejên tóg ùn há pẽ ù vég mũ sir, ùn kaja e. Kỹ tóg ã tũ vãm kãn mũ sir, ã tỹ ùn sĩnvĩ pẽ ên kajãm jé, ti tỹ tỹ tũ nĩ jé,” he tóg, Jesus ti. Ti tỹ êg mỹ êg tỹ ti ki rã sór kỹ êg tũ vãm kãn tó mãn hã vê gé.

Rede to comparação

⁴⁷ “Êg tỹ ù tỹ kanhkã tá nĩ ên tỹ tỹ êg pã'i nĩ venh ke to comparação vê gé, ha mẽ,” he tóg mũ gé. “Rede ri ke tóg nĩ, êg tỹ tỹ pirã kugmĩ jafã ên. Ti fig êg tóg tĩ, goj kãkã, êg tỹ pirã kugmĩ jé, kãkofár ke gé. ⁴⁸ Ki ti fón kar kỹ êg tóg nỹgnỹn mũ sir, goj ki êg tóg pirã mré kãkofár gég tĩ. Génh kỹ êg tóg ùn mág ag hã kuprêg tĩ, ma mũ jé. Ûn kãsir ên togvãnh êg tóg tĩ. ⁴⁹ Ge ti nĩgtĩ, kurã tỹ êgno ki. Topē tỹ jëgnẽ jafã ag tóg ùn jykre kuryj ag kuprêg ke mũ, Topē mỹ. ⁵⁰ Ûn jykre pãno ag vāvãm jé ag tóg ke mũ, pĩ gru mág ên ki. Tá ag vësỹrénh vê sir. ãjag jã tỹ ag tóg gyngyn henh ke mũ, tỹ ag gangan kej ke mũ, jũ kỹ, vësỹrénh kỹ,” he tóg, Jesus ti. Ti tỹ ag mỹ êg tỹ ti ki rã sór jé kãmén hã vê.

Êg panh to comparação

⁵¹ Kŷ tóg ã mré mũ tí ag mŷ: “ãjag mŷ tag to jykrén kãn mũ, sŷ ãjag mŷ nén kãmén mũ tag tí?” he mũ. Kŷ ag tóg ti mŷ: “hŷ,” he mũ sir.

⁵² Kŷ tóg ag mŷ: “kŷ tóg há tí,” he mũ. “Û tŷ Topê vŷ to professor ên, ti tŷ kanhkã tá nŷ ên jykre ki rãn kŷ tóg ge nŷ, ha mẽ,” he tóg. “Ëg panh ri ke tóg nŷ, ti tŷ tŷ nén ù mág nŷn kŷ. Ëg panh tóg kejên Ëg mŷ ã tŷ nén sŷnvŷ ven tí, ti tŷ ùri mãg mũ tí, ti tŷ vãsŷ mãn ja ên ke gé,” he tóg, Jesus tí. Ti tŷ Ëg mŷ Ëg tŷ Topê vŷ ki kanhrãn ke tó vê. Ëg tŷ to estudo han kŷ Ëg tóg vãsŷ rãn kŷ nŷ ên tónh ke mũ, kŷ Ëg tóg ù tŷ ùri tó mũ tag tónh ke mũ gé. Jesus tŷ tag to Ëg mŷ comparação han hã vê.

*Jesus tŷ Nazaré ra vŷn ke
(Mc 6.1-6; Lc 4.16-30)*

⁵³ Ag mŷ kãmén kãn kar kŷ tóg tá kãkutê mũ sir. ⁵⁴ Kŷ tóg ã jamã ra tí mũ sir. Tá jun kŷ tóg Ëg vênh kanhrãn jafã ki ag kanhrãn mũ. Kŷ tóg ag mŷ e tí, ti vŷ tí. Kŷ ag tóg ti to vŷ kónãn mũ. “Hên tán hŷn ki kanhrãn, vênh jykre tag ki? Û nŷ hŷn ti kanhrãn, ti tŷ nén han vãnh tag hyn han jé?” he ag tóg ti to. ⁵⁵ “Ïn han tí ên kósŷn vê mŷr,” he ag tóg. “Ti mŷnh fi vŷ tŷ Maria fi nŷ, kŷ ti jãvy ag vŷ ki nŷtŷ, Tiago, José, Simão, Judas. ⁵⁶ Kŷ ti ve fag vŷ tag ki nŷtŷ gé, Ëg mré. Ti tŷ ne jé Ëg kãfór nŷ sór nê hŷn?” he ag tóg mũ sir, Jesus to.

⁵⁷ Kŷ tóg ag mŷ tŷ ù nŷ. Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “êmã ù tá ke ag tóg Topê vŷ tó tí to é he tũ nŷgtŷ mŷr,” he mũ. “Ti jamã tá ke ag tóg ti to é he tí jãvo, ti mré ke ag, ti kanhkã ag,” he tóg.

⁵⁸ Kŷ tóg tá milagre e hyn han tũ nŷ. Ûn kaga nŷtŷ pir ag tŷ há' he tóg, ùn e tŷ há' he tũ ti nŷ, ag tŷ ti ki ge jãvãn h nŷtŷn kŷ.

14

*João Batista ter
(Mc 6.14-29; Lc 9.7-9)*

¹ Kŷ kejên pã'i mág tŷ governador tŷ Herodes vŷ mẽg mũ, Jesus kãme tí. ² Kŷ tóg ã camarada ag mŷ: “João Batista vê hŷn, ãjag tŷ inh mŷ ù tó mũ tí,” he mũ. “Ti hŷn tóg rŷr mãn, sŷ ti tén kar kŷ, hã kŷ tóg milagre tŷ hên ri ke hyn han tŷgtŷ,” he tóg, Herodes tí, ã camarada ag mŷ, Jesus to.

³ Herodes vŷ João se ja nŷ, vese ja kãki tóg ti fón ja nŷ, Herodias fi tugnŷn. Ti jãvy tŷ Filipe prŷ fi ja vê, hã ra tóg fi kunũnh kŷ fi tŷ prŷg mũ, Herodes tí. Kŷ João tóg ti mŷ. ⁴ “ã hã ne tóg ã mré ke prŷ fi tŷ prŷg mũ,” he ja nŷ. “Fi ki ã tóg Topê vŷ mranh mũ,” he tóg, João tí, Herodes mŷ.

⁵ Kŷ Herodes tóg ti tén sór mũ, hã ra tóg vênh kar kamêg mũ. Vênh kar tóg João to: “Topê vŷ tó tí ù vê,” he tí. Kŷ Herodes vŷ ag kamêg mũ. ⁶ Hã ra tóg kejên Herodes mur ja kurã tá krŷg mũ. Kŷ festa ên kã Herodias fi kósŷn fi vŷ ag jo vênh grén mũ sir, ti mré jêg mũ ag jo. Kŷ tóg Herodes mŷ sŷnvŷ tí. ⁷ Kŷ tóg fi mŷ: “ã tŷ nén to vŷ kar nŷm jé sóg ke mũ ã mŷ, sŷ ke há vê,” he mũ, Herodes tí.

⁸ Kŷ fi tóg ã mŷnh fi mŷ ke mũ. Kŷ fi mŷnh fi tóg fi krŷn mũ, fi tŷ João krŷ to vŷ jé. Kŷ fi tóg to vŷ mũ sir. “Inh mŷ ùri João Batista krŷ tŷ pénky kãkã nŷm,” he fi tóg mũ, Herodes mŷ.

⁹ Kŷ tóg ti mŷ e tí sir, ti tŷ ti tén jé. Hã ra tóg fi mŷ: “sŷ ke há vê,” he ja nŷ, kŷ ti mré jêg mũ ag vŷ mẽ kãn ja nŷ. Kŷ tóg fi mŷ: “hej,” he mũ sir. ¹⁰ Kŷ tóg soldado jênêg mũ sir, ti tŷ João krŷ kym jé. Hã ra João tóg vese ja kãkã nŷ nŷ. ¹¹ Kŷ tóg ti krŷ kym mũ sir. Pénky kãkã nŷm kŷ tóg fi mŷ nŷm mũ, tátãg fi mŷ, ti krŷ tí. Kŷ

fi tóg fi mýnh fi mý ma tí mǔ. ¹² Kǵ ti mré mǔ tí ag tóg mē kǵ ti vyn kāmǔ mǔ, vėnh kej tá ti fón jé. Ti fón kar kǵ ag tóg Jesus mý tónh kāmǔ mǔ.

Jesus tǵ ũn e jėn

(Mc 6.30-44; Lc 9.10-17; Jo 6.1-14)

¹³ Jesus tǵ Joāo ter mē kǵ tóg tá kākutē mǔ, canoa kāmǐ. Kǵ tóg ěmā tǵ ja ra tí mǔ sir, ā pir mý nǐ jé. Hā ra vėnh e ěn tóg ti tǵ mēg mǔ. Kǵ ag tóg ti nón mǔ mǔ, ā jag pėn kā, ěmā kar tá kāmǔ kǵ. ¹⁴ Kǵ Jesus tóg kafā ũ tá vag ke mǔ, kǵ tóg tá ũn e ěn ag vėg mǔ sir, ti nón kāmǔ mǔ ag. Kǵ ag tóg ti mý jagāgtar nǵtǐ. Ag jagāgtān kǵ tóg ũn kagyga ag tǵ há' he mǔ sir.

¹⁵ Ti tǵ ũn e tǵ hághá' hen kǵ tóg rāké nǵ sir, ti tǵ ag kanhrān ki. Kǵ ti mré mǔ tí ag tóg ti mý tó jé kāmǔ mǔ. "Rāké ti nǵ ha," he ag tóg mǔ, ti mý. "Tag mǐ tóg ěmā tǵ tǐ. Kǵ tóg ā tǵ ag jėgnėnh há tǐ, ag tǵ ěmā ũ ra mǔ jé, vėjėn comprar he jé," he ag tóg mǔ, Jesus mý.

¹⁶ Hā ra Jesus tóg ag mý: "ha inhhā ag jėn, kǵ ag tóg hē ra mǔnh ke tǵ nǐ." he mǔ.

¹⁷ Kǵ ag tóg ti mý: "hā ra tóg tǵ tǐ, vėjėn tǐ," he mǔ. "Pāo tǵ 5 (ke) vǵ ki nǵtǐ, pirā rėgre ke gé," he ag tóg.

¹⁸ Kǵ tóg ag mý: "inh mý ma kāmǔ jėg ge," he mǔ. ¹⁹ Kǵ tóg ũn e ěn ag mý tó mǔ, ag tǵ re tá nǐgnǐ kǵ nǵtǐ jé. Kǵ tóg pāo tǵ 5 (ke) ěn mǎg mǔ, pirā rėgre ěn ke gé. Kǵ tóg kanhkā ki ěvānh mǔ sir, vėjėn ěn to tóg Topē mré vǐ mǔ sir. Kǵ tóg pāo kėnh kǵ ā mré mǔ tí ag mý vin mǔ sir, ag tǵ vėnh ken jé sir, ũn e ěn ag mý. ²⁰ Kǵ vėnh kar tóg ko kǎn kǵ funfór mǔ sir. Hā ra tóg kén mǔ. Kėj tǵ 12 (ke) fān ag tóg mǔ, ti ke tǵ. ²¹ Pāo ko mǔ ěn ag tóg tǵ mil tǵ 5 (ke) nǵtǐ, ũn tǵtá mré tó tǵ, fag krē mré tó tǵ, hā ra fag tóg tá e nǵtǐ gé mýr, ha mē.

Jesus tǵ goj kri tǵg

(Mc 6.45-52; Jo 6.15-21)

²² Kǵ tóg ā mré mǔ tí ag mý tó mǔ, ag tǵ canoa kāmǐ mǔ jé, ag tǵ ti jo kafā ũ ra mǔ jé. "Isǵ ver ũn e tag ag mý: ha mǔjėg, henh ke vė," he tóg ag mý. ²³ Kǵ tóg ũn e ag mý: "ha mǔjėg," he mǔ sir. Kǵ tóg pānónh to tāpny mǔ, Topē mré vǐ jé. Ā pir mý tóg tá nǐ nǐ. Kǵ tóg kutyg mǔ sir. Hā ra Jesus tóg pānónh tá nǐ nǐ. ²⁴ Kǵ canoa tóg nig kāmǐ tí mǔ sir, kafā ũ ra. Nig fyr tóg kór gy nǐ sir, kuvar gy ti nǐ ha. Kǵ goj tóg krém krém ke sa nǐ, kǵ tóg ag kutān kǵ nǐ nǐ, goj ti. Kāka vǵ ag kato tē mǔ, hā kǵ ag tóg mǔ kónān mǔ. ²⁵ Kǵ kurā ke ra Jesus tóg ag to kǎtǐ mǔ, goj kri tǵg kǵ, ā pėn kā. ²⁶ Kǵ ti mré mǔ tí ag tóg ti vėg mǔ, ti tǵ goj kri tǵg kǵ, kǵ ag fe tóg jǔrǔn ke mǔ. "Vėnh kuprǐg vė," he ag tóg mǔ. Kamėg kǵ ag tóg vėkrėnkrėr mǔ sir. ²⁷ Hā ra Jesus tóg ag mré vėmėn mǔ sir. "Kamėg tǵg nǐ, inh hā vė," he tóg. "Jǔrǔn ke tǵg nǐ," he tóg.

²⁸ Kǵ Pedro tóg ti mý: "ā hā mý?" he mǔ. "Kǵ inh mý tó, isǵ ā to tǵg jé, goj kri tǵg kǵ," he tóg, Pedro ti, Jesus mý.

²⁹ Kǵ Jesus tóg ti mý: "kunǐg ge," he mǔ. Kǵ Pedro tóg canoa ki kutē kǵ goj kri tí mǔ sir, Jesus to. ³⁰ Goj kri tǵg kǵ tóg vāhā kāka ki ěvānh mǔ, kǵ tóg kamėg mǔ sir. Kamėg kǵ tóg goj ki pun ke mǔ. Kǵ tóg prėr mǔ. "Senhor, inh kren han nǐ," he tóg mǔ, prėr kǵ.

³¹ Kǵ Jesus tóg vėšmėr ti kǎgmǐg mǔ. Kǵ tóg ti mý: "inh ki rā há han tǵ ā tǵg nǐ, vǵ," he mǔ. "Ā hā ne tóg: inh mý tá jun mǔ vǵ? he mǔ', hā kǵ ā tóg ki pun ke kren mǔ," he tóg, Jesus ti, Pedro mý.

³² Kŷ ag tóg canoa kăki ge mŷ sir. Ag tŷ ki ge kŷ kăka tóg tŷ' he mŷ, kóho ěn.
³³ Kŷ tóg ag mŷ há tŷ, canoa kăki nŷtŷ ag mŷ. Kŷ ag tóg Jesus ki ge há han kŷ ti mŷ vŷ há han mŷ sir. "Topĕ kósin vŷ tŷ ā nŷ, mŷr," he ag tóg mŷ sir ti mŷ.

Jesus tŷ Genesaré tá jun
(Mc 6.53-56)

³⁴ Kŷ ag tóg kafă ŷ tá junjun kŷ (ag tóg) vag ke mŷ sir, ěmă tŷ Genesaré tá.
³⁵ Tá ke ag tóg ājag tŷ Jesus ve kŷ ti ki kanhrăn mŷ. Kŷ ag tóg ti to vĕnh vŷ jĕnĕg mŷ sir, vĕnh kar mŷ, ga kar ěn mŷ hă. Kŷ ag tóg ŷn kagyga ag tatŷ kămŷ mŷ, Jesus to. ³⁶ Kŷ ag tóg Jesus mŷ to vŷ mŷ, ag tŷ hĕn ri ke mŷn ti kur mrăj mĕ jĕ. Kŷ ag tóg há' há' he kăn mŷ sir, ag tŷ ti kur mĕn kŷ.

15

Judeu ag jykre si
(Mc 7.1-13)

¹ Kŷ kejĕn Fariseu ŷ ag tóg Jerusalém tá junjun mŷ, Jesus tá, Topĕ vŷ to professor ag mrĕ hă. Jesus mŷ ag tóg vŷ mŷ. ² "Ā mrĕ mŷ tŷ ag ne tóg ěg jykre si mranh tŷ," he ag tóg. "Ĕg jykre si ki ěg tóg nŷpĕg tŷ, ěg jĕn ke jo, hă ra ag tóg nŷpĕg tŷ ra jĕg tŷ," he ag tóg.

³ Kŷ Jesus tóg ag mŷ: "ājag hă vŷ Topĕ vŷ mranh tŷ, ājag tŷ ājag jykre si han kŷ," he mŷ. ⁴ "Topĕ tŷ ěg mŷ tón hă vĕ, ha mĕ: "ā mŷnh fi mrĕ ā panh kamĕg nŷ, fag jagăgtăn nŷ," he ja tóg nŷ. Kŷ tóg tag tó gé, ha mĕ: "ŷ tŷ ā han mŷ fag mŷ vŷ kónăn mŷ ěn tĕn jĕ ā tóg ke mŷ," he ja tóg nŷ gé, Topĕ ti. ⁵ Ti jăvo ājag tóg tag tó tŷ, ha mĕ: "ā panh mŷ nĕn ŷ nŷm tŷg nŷ, ā mŷnh fi mŷ nĕn ŷ nŷm tŷg nŷ, ā tŷ fag mŷ: "sŷ ājag mŷ nĕn ŷ nŷm ke vĕ vĕ, hă ra sóg Topĕ mŷ nŷm sór mŷ," hen kŷ. ŷ tŷ tag han kŷ tóg há tŷ," he ājag tóg tŷ. ⁶ Hă kŷ ājag tóg Topĕ vŷ tŷ tŷ' he tŷ, ājag tŷ ājag jykre si hă han kŷ," he tóg, Jesus ti.

⁷ "Krŷ rĕgre ājag nŷtŷ, ha mĕ. Hă kŷ Isaiás vŷ ājag to vŷ ja nŷgtŷ, ti tŷ tag tó kŷ, ha mĕ. ⁸ "Povo tag vŷ ājag nŷnĕ hă tŷ inh mŷ vŷ há han tŷ, hă ra ag jykre pi(jĕ) tŷ inh jykre nŷ'," he ja tóg nŷ. ⁹ "Fagrŷnh mŷ ag tóg iso grŷnh ke tŷ, hă ra ag tóg ěpră ke ag jykre to: Topĕ tŷ tón hă vĕ, he tŷ," he ja tóg nŷgtŷ, Isaiás tŷ," he tóg, Jesus ti. "Kŷ hă tó ja tóg nŷ, ājag to, ājag krŷ rĕgre nŷtŷn kŷ," he tóg, Jesus ti.

Ne tŷ ěg kavĕnh
(Mc 7.14-23)

¹⁰ Kŷ tóg vĕnh kar jĕ prĕm mŷ sir, ag tŷ ti ră hă nŷtŷ jĕ, ti vŷ jĕmĕ há han jĕ. Kŷ tóg ag mŷ: "ha mĕ, sŷ nĕn tó mŷ ti, kŷ to jykren nŷ gé," he mŷ. ¹¹ "Ĕg jĕn pi(jĕ) ěg kavĕnh tŷ'," he tóg. "Ĕg jĕnky kă ra ěg tóg răg tŷ, vĕjĕn ti. Nĕn ŷ tŷ ěg ki kăpa hă vŷ ěg kavĕnh tŷ, ha mĕ," he tóg.

¹² Kŷ ti mrĕ mŷ tŷ ag ti to kămŷ kŷ ti mŷ: "ha mĕ," he mŷ. "Fariseu ag vŷ ā to jŷ nŷtŷ, ā tŷ ag mŷ: vĕjĕn pi(jĕ) ěg kavĕnh tŷ', hen kŷ," he ag tóg ti mŷ.

¹³ Kŷ tóg ag mŷ: "ěg jóg mág tŷ nĕn krăn ja tŷ văm kŷ nŷ kăn ke vĕ, ěg jóg tŷ kanhkă tá nŷ tŷ nĕn krăn ja tŷ ěn ti," he mŷ. "Ag pi(jĕ) tŷ Topĕ krĕ nŷtŷ', Fariseu ěn ag, hă kŷ tóg ag văm ke mŷ," he tóg. ¹⁴ "Hă kŷ ag to jykren tŷg nŷ. ŷn kyvó ag mŷ ag tóg: "sŷ ā jămŷ tŷg ke vĕ," he tŷ, hă ra ag tóg ti kóm kyvó nŷtŷ gé, kŷ ŷn kyvó tŷ ŷn kyvó jămŷ tŷg kŷ ag tóg kăgnó ki văr ke mŷ, ha vemnŷ," he tóg, Jesus ti. Ag tŷ nŷgme ki văr to ken hă vĕ, hă vŷ: kăgnó ki văr ke mŷ, he mŷ.

¹⁵ Kŷ Pedro tóg ti mŷ: "ěg mŷ kămĕn há han nŷ, ā vŷ tag," he mŷ. ¹⁶ Kŷ Jesus tóg ti mŷ: "kŷ ājag mŷ ver ki kanhrăn tŷ nŷtŷ'?" he mŷ. ¹⁷ "Mŷ ājag tŷ to jykren

tũ tĩ?” he tóg. “Ha vé, ěg tỹ ěg jĕn tỹ ěg jĕnky kãra rãg kỹ tóg ěg nug kãra rã mũ, kar ěg tóg gón mũ sir. ¹⁸ Nén ũ tỹ ěg ki kãpa vỹ tỹ ěg jykre nĩ, hã kỹ tóg ěg kavénh tĩ. ¹⁹ Nén ũ tỹ ěg ki kãpa hã vē, ha mē: jykrén kónãn, ũ tén, ã prũ tũ fi mré nỹ, ã mén tũ mré nỹ, ũn mén tũ fag to én, nén ũ pĕju, ũ to ón, ũ to vĩ kónãn. ²⁰ Nén ũ tỹ ěg ki kãpa hã vē, ěg kavénh tũn hã vē. Ěg tỹ nĩgpég tũ ra jĕn kỹ ti pi(jé) ěg kavénh tĩ,” he tóg, Jesus ti.

Canaã tá ke fi tỹ Jesus mré vĕmĕn
(Mc 7.24-30)

²¹ Kỹ Jesus tóg tá kutĕ kỹ (tóg) ga ũ ra tĩ mũ, cidade tỹ Tiro ra, cidade tỹ Sidom ra. ²² Tĩ tỹ tá jun kỹ ũ fi tóg ti venh kãtĩ mũ. Ga tỹ Canaã tá ke fi vē. Kỹ fi tóg Jesus tá jun mũ, kỹ fi tóg prĕr mũ. “!..Senhor, Davi kósin..!” he fi tóg. “!..Inh jagãgtãn ra..!” he fi tóg. “!..Inh kósin fi vỹ jagrĕ kórég tãvĩ nĩ, ã tỹ inh mỹ ti kutĕm há tóg te..!” he fi tóg, prĕr kỹ.

²³ Hã ra Jesus tóg fi mỹ vĩ tũ nĩ. Kỹ ti mré mũ tĩ ag tóg ti to kãmũ kỹ ti mỹ: “ã mỹ fi ve sór tũ nĩ, fi tỹ kar kỹ ã ĩn ra tĩg jé?” he mũ. “Ěg nón fi tóg ěg jé prĕr mũ, kỹ tóg ěg mỹ e tĩ,” he ag tóg, Jesus mỹ.

²⁴ Hã ra tóg ag mỹ: “vó,” he mũ. “Topĕ vỹ inh jĕnĕ, sỹ Israel ag tỹ há’ he jé inhã, ũ tỹ Israel kãmĩ Topĕ vỹ mranh mũ ag tỹ,” he tóg, Jesus ti. Hã ra fi tóg tỹ fóg nĩ, hã kỹ tóg fi ve sór tũ nĩ.

²⁵ Kỹ fi tóg ti tá jun mũ sir. Ti krĕm fi tóg grĩnh ke mũ. Kỹ fi tóg ti mỹ: “Senhor,” he mũ. “Á mỹ inh jagãgtãn ke tũ?” he fi tóg.

²⁶ Hã ra Jesus tóg fi mỹ: “há tũ tóg nĩ, ã tỹ nén to vĩ mũ ti,” he mũ. “Ěg krĕ jamĩ vỹ tỹ ěg krĕ tũ nĩ, kỹ ěg tóg cachorro mỹ fón vãnh nĩgtĩ, ěg krĕ jamĩ ti,” he tóg, Jesus ti.

²⁷ Kỹ fi tóg ti mỹ: “hỹ,” he mũ. “Hã ra cachorro sĩ ag tóg ěmĩ mru ěn ko tĩ, mesa krĕm,” he fi tóg, Jesus mỹ. “Hã kỹ inh kósin fi tỹ há’ hemnĩ, ěg tỹ tỹ cachorro ěn ri ke nỹtĩ kỹ,” he fi tóg, Jesus mỹ.

²⁸ Kỹ tóg ũn tỹtã ěn fi mỹ: “inh ki rã tãvĩ han ja ã tóg nĩ,” he mũ. “Hã kỹ sóg ã mỹ han mũ, ã tỹ inh mỹ nén to vĩ mũ tag,” he tóg fi mỹ. Tĩ tỹ tag tó kỹ fi kósin fi tóg há’ he mũ, hora ěn kã.

Jesus tỹ ũn e ag tỹ há’ he

²⁹ Kỹ Jesus tóg cidade tá kãkutĕ kỹ (tóg) goj nig fyr jagma tĩ mũ, nig tỹ Galiléia ěn fyr jagma. Kỹ tóg pãnónh to tãpy mũ, kỹ tóg nĩ mũ. ³⁰ Kỹ ũn tỹ hĕn ri ke ag vỹ junjun mũ, ũn kagyga ag ke gé, ũn kãnhgrĩ ag ke gé, ũn tĩg vãnh ag ke gé, ũn kaga ũ ag ke gé. Tĩ ki ag tóg junjun mũ, kỹ tóg ag tỹ hághá’ he kãn mũ. ³¹ Kỹ tóg vĕnh kar ěn mỹ e tĩ, ag tỹ tag ven kỹ. ũn vĩ vãnh ag tóg vĩ há nỹtĩ, ũn kónhgrĩ ag tóg mũ há nỹtĩ, ũn kyvó ag tóg ěvãnh há nỹtĩ. Kỹ ag tóg Topĕ mỹ vĩ há han mũ sir, Israel ag.

Jesus tỹ ũn e ũ jĕn mãn
(Mc 8.1-10)

³² Kỹ Jesus tóg ã mré mũ tĩ ag jé prĕr mũ. Kỹ tóg ag mỹ: “inh mỹ ag tóg jagãgtar nỹtĩ, ũn e tag ag,” he mũ. “Kurã tãgtũ han ag tóg mũ ěg mré. Hã ra ag tóg vĕjĕn ve ja tũ nĩgtĩ. Kỹ tóg sỹ ag jĕg tũ ra ag jĕgnĕ jãvãnh tĩ, ag jamã ra. Ag mũn kỹ ũ ag hỹn kãgter ke mũ, kókĩnkĩr kỹ,” he tóg.

³³ Kỹ ti mré mũ tĩ ag tóg ti mỹ: “ki ti ěmã tũ nĩ, ki ti ga kórég nĩ,” he mũ. “Ěg hỹn hĕ tá vĕjĕn venh mũ, ěg tỹ ũn e tag ag jĕn jé?” he ag tóg ti mỹ.

³⁴ Kÿ Jesus tóg ag mÿ: “êmĩ tÿ hẽ ri ke nÿ ki nÿtĩ ge?” he mũ. Kÿ ag tóg: “ũ tÿ 7 (ke) vẽ, kākufar pipir ke gé,” he mũ.

³⁵ Kÿ tóg ùn e ag mÿ tó, ag tÿ nignĩ kÿ nÿtĩ jé, ga kri. ³⁶ Kÿ tóg êmĩ tÿ 7 (ke) mǎg mũ, pirã mré, kÿ tóg to Topẽ mré vĩ mũ. Kÿ tóg vênh kākénh mũ, êmĩ ti. Kÿ tóg ǎ mré mũ tĩ ag mÿ vin mũ, ag tÿ vênh kar mÿ kǎ vênh ken jé. Kÿ ag tóg kǎ vênh ken mũ mũ. ³⁷ Kÿ ag tóg ko kǎn mũ, funfór ag tóg mũ, hã ra tóg kén mũ. Kre tÿ 7 (ke) ên fǎn tóg mũ sir, êmĩ kén ti, Jesus mré mũ tĩ ag tÿ génh kÿ. ³⁸ Û tÿ ko mũ ag vÿ ù tÿ 4 mil (ke) nÿtĩ, ag tǎvĩ, ùn tÿtǎ mré tó tũ, ag krẽ mré tó tũ. Hã ra fag tóg tá e nÿtĩ gé.

³⁹ Kÿ Jesus tóg ag jêgnêg mũ sir, ag jamã ra. Kÿ tóg canoa ki rã mũ sir, êmã tÿ Magadã tá ga ra tĩg jé, ǎ mré mũ tĩ ag mré.

16

Ag tÿ Jesus mÿ milagre to vĩ (Mc 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Kÿ Fariseu ù ag tóg Jesus tá junjun mũ, Saduceu ag mré hã. Ag tÿ ón kÿ ti ki jêmẽ sór vẽ, ag tÿ kar ti kato vĩ jé. Kÿ ag tóg ti mÿ milagre to vĩ mũ. Ag tÿ ti jykre to: “Topẽ jykre mÿ vÿ?” he sór vẽ. ² Hã ra Jesus tóg ag mÿ: “ta to jykrén há ãjag nÿtĩ, êmé to ke gé,” he mũ. “Rākǎnh kÿ ãjag tóg kanhkã ki êvǎnh tĩ. Rǎren kÿ ãjag tóg: “êmǎn ke vẽ,” he tĩ. ³ Kÿ kusã ki ãjag tóg kanhkã ki êvǎnh tĩ gé. Kanhkã pũr kÿ ãjag tóg sir: “ta vÿ kutênh mũ, kanhkã vÿ pũr mũ,” he tĩ. Tó há han ãjag tóg tĩ, rǎre ve kÿ, kanhkã pũr ven kÿ ke gé. Hã ra ãjag tóg inh ki kagtĩg nÿtĩ, ãjag tÿ sÿ nén han mũ vég mũ ra. Hã kÿ ãjag tóg: “Topẽ jykre mÿ vÿ?” he tĩ. ⁴ Kórég ãjag nÿtĩ, ãjag tÿ Topẽ ki ge jǎvǎnh nÿtĩn kÿ. Ûri ke kar vÿ ãjag ri ke kórég nÿtĩ. Milagre venh ke tũ ãjag tóg nĩ. Vǎsÿ Topẽ vĩ tó tũ ù tóg nĩgtĩ, hã vÿ: Jonas, he mũ. Jonas tÿ nén ve ja ri ke hã ve jé ãjag tóg ke mũ, ùri,” he tóg, Jesus ti. Kÿ tóg ag ré kÿ tĩ mũ sir.

Fermento to comparação ù (Mc 8.14-21)

⁵ Kÿ tóg ǎ mré mũ tĩ ag mré tĩ mũ, goj nig kafã ù ra. Ag tÿ kafã ù tá junjun kÿ ag tóg êmĩ to jykrén mũ sir, Jesus mré mũ tĩ ag. Kǎ jatun kÿ ag tóg nÿtĩ ja nĩ, kÿ tóg tũ tĩ sir, êmĩ ti. ⁶ Kÿ Jesus tóg ag kanhrǎn mũ. “Fariseu ag tÿ fermento há(r) kamêg nĩ, Saduceu ag tÿ fermento há(r) ke gé,” he tóg mũ, Jesus ti.

⁷ Kÿ ag tóg jagnê mré vĩ mũ sir, Jesus vĩ tag to. “Tĩ tÿ êg tÿ pǎo mǎg tũ ên tó hÿn,” he ag tóg mũ, jagnê mÿ.

⁸ Hã ra Jesus tóg ki kanhró nĩ, ag tÿ nén tó mũn ki. Kÿ tóg ag mÿ tó mǎn mũ. “Inh ki ge há han tũ ãjag tóg nĩ ver,” he tóg. “Hã kÿ ãjag tóg jagnê mÿ: pǎo tũ, he mũ. ⁹ Ver tóg ãjag tÿ to jykrén tũ tĩ. Pǎo tÿ 5 (ke) ên mĩ êkrén nĩ. Û tÿ mil tÿ 5 (ke) ag tóg ko kǎn, hã ra tóg kén, ag kar tÿ ko mũ ra. Ti ke hÿn kêj tÿ hẽ ri ke fǎn?” he tóg. Kÿ ag tóg ti mÿ tó mũ sir. ¹⁰ Kÿ tóg ag mÿ: “jo pǎo tÿ 7 (ke) ên ti. Û tÿ mil tÿ 4 (ke) ag vÿ kó, hã ra tóg kén, ag kar tÿ ko mũ ra. Ti ke hÿn kêj tÿ hẽ ri ke fǎn?” he tóg. Kÿ ag tóg ti mÿ tó mũ gé sir. ¹¹ Kÿ tóg ag mÿ: “kÿ inh vĩ to jykrén nĩ,” he mũ. “Pǎo tó tũ sóg nĩ. Fermento pẽ tó tũ sóg nĩ. To jykrén há han nĩ, ha mẽ. Fariseu ag tÿ fermento há(r) kamêg nĩ, Saduceu ag tÿ fermento há(r) kamêg nĩ gé, he sóg mũ ãjag mÿ,” he tóg, Jesus ti.

¹² Kÿ ag tóg to jykrén há han mũ sir vǎhã. Tĩ tÿ fermento pẽ tó pijé!. Tĩ tÿ Fariseu ag jykre tó ja vẽ, Saduceu ag jykre ke gé. Ag jykre hã to tóg: “ên kamêg nĩ,” he ja nĩ, Jesus ti.

*Pedro tÿ Jesus kãmén
(Mc 8.27-30; Lc 9.18-21)*

¹³ Kÿ Jesus tóg cidade tÿ Cesaréia Filipe tá ga ra tĩ mũ, ti mré mũ tĩ ag mré. Kÿ tóg ag mÿ: “tÿ sóg êprä ke fi kósín nĩ,” he mũ. “Kÿ ag iso hẽ ri ke tĩ?” he tóg mũ, ag mÿ.

¹⁴ Kÿ ag tóg ti mÿ. “ũ ag tóg ã to: João Batista vê, he tĩ,” he mũ. “Jãvo ù ag tóg: Elias vê, he tĩ, ã to. Jãvo ù ag tóg: Jeremias vê, he tĩ gé, jãvo ù ag tóg: Topê ví tó tĩ ù vê, he tĩ gé, ã to,” he ag tóg, Jesus mÿ.

¹⁵ Kÿ tóg ag mÿ: “ag jãvo ãjag hẽ ri ke tĩ, iso?” he mũ.

¹⁶ Kÿ Simão Pedro tóg ti mÿ: “tÿ ã Cristo nĩ,” he mũ. “Topê kósín vÿ tÿ ã nĩ. Topê vÿ rĩr nĩ, kÿ ã hã vÿ tÿ ti kósín nĩ,” he tóg, Pedro ti, Jesus mÿ.

¹⁷ Kÿ Jesus tóg ti mÿ: “Simão,” he mũ, “João kósín!,” he tóg. “Êprä ke tÿ ã mÿ tó píjé,” he tóg. “Inh jóg tÿ kanhkã tá nĩ ên tÿ ã mÿ tó vê, isÿ tÿ ti kósín nĩ ti. Hã kÿ tóg ã ve há han mũ, Topê ti,” he tóg, Pedro mÿ. ¹⁸ “Ha mẽ, tÿ ã Pedro nĩ, hã vÿ: pó, he mũ. Pãró tag kri sóg isũ han mũ, tÿ ìn ri ke ên, hã vÿ: ã tÿ ag mÿ inh ví tó tigrin ag tóg inh ki genh ke mũ, he mũ. Kÿ ù tÿ inh ki ge kÿ nÿtĩ ag vÿ tÿ igreja ri ke nÿtĩ. Ag fár tÿ tũ’ he mũ ra ag tóg rĩnrĩr mãn ke mũ. Tũ’ henh ke tũ ag nĩ. ¹⁹ Êprä ke ag vÿ kanhkã ra mũnh mũ, ã ví ki. Jãnkã ri ke ti nĩ, kanhkã ra ge jafã ti, kÿ sóg ã hã mÿ ti nón jafã ti fig mũ sir, ti chave ti. Kÿ ã tÿ ù mÿ: “kanhkã ra tĩg ke tũ ã tóg nĩ,” hen kÿ tóg ra tĩg ke tũ nĩ. Kÿ ã tÿ ù mÿ: “kanhkã ra ã tóg tĩg ke mũ,” hen kÿ tóg ra tĩg ke mũ,” he tóg, Jesus ti, Pedro mÿ.

²⁰ Kÿ tóg ã mré mũ tĩ ag mÿ tó mũ, ag tÿ ti kãmén tũ nĩ jé ver. “Ker ù mÿ sÿ tÿ Cristo nĩ tó hẽ!” he tóg mũ ag mÿ.

*Jesus tÿ ã ter ke tó vén
(Mc 8.31-9.1; Lc 9.22-27)*

²¹ Kÿ tóg ag mÿ ã jagtar ke kãmén nĩ nĩ. ã mré mũ tĩ ag mÿ tóg komêr hã tó mũ. “Kãnhmar sóg Jerusalém ra tĩg mũ ha,” he tóg mũ. “Tá sóg hã ra jagtar ke mũ. Kófa ag vÿ iso kórég nÿtĩnh mũ, ha vemnĩ, Topê tũ ki rĩr tĩ to pã’ ag, Topê ví to professor ag ke gé. Ag tÿ isén ke vê, kÿ sÿ kurã tágtũ ki rĩr mãn ke vê,” he tóg, Jesus ti.

²² Kÿ Pedro tóg ti pin kÿ ti mré ví mũ, ti tÿ tag to jykrén tũ nĩ jé. “Senhor,” he tóg, “Topê jé ã jy nĩgãn, ã tÿ ã jagtar ke tag vég tũ nĩ jé,” he tóg, Pedro ti, Jesus mÿ.

²³ Hã ra Jesus tóg vêsÿjãm êvãnh kÿ ti mÿ ví tar han mũ sir, ti to jũ kÿ. “Kutĩg, Satanás,” he tóg, Pedro mÿ. “Isÿ Topê ví mranh han sór ã tóg mũ,” he tóg. “Á pí(jé) Topê jykre tó mũ’. Êprä ke jykre vê, ã tÿ inh mÿ nén tó mũ tag ti,” he tóg, Jesus ti, Pedro mÿ.

²⁴ Kÿ tóg ã mré mũ tĩ ag mÿ ví mãn mũ. “Ájag tÿ inh mré kãmũ kÿ tóg há tĩnh mũ,” he tóg. “Kÿ ãjag jykre tovãnh nĩ, ãjag tÿ isũ tãví hã han jé. Ha vé, ag tÿ inh cruz tÿ inh kri fi kÿ sóg tĩg ke mũ, ag tÿ to isa kÿ isén jé, ha vemnĩ. Vênh nenh ke tũ sóg nĩ. Isÿ tag han ri ke han nĩ, ãjag tÿ inh mré mũ sór nÿtĩn kÿ,” he tóg.

²⁵ “Ájag tÿ ãjag jykre hã han kÿ ãjag tÿ nũgme ki vár ke vê. Jãvo ãjag tÿ isugrĩn ãjag jykre tovãnh kÿ ãjag krenkren ke vê, ãjag kãgter ke mũ (hã) ra. ²⁶ Hên ri ke mũn ãjag hÿn mundo ki nén ù kar ganhar henh ke mũ, hã ra ãjag kuprĩg vÿ vãfor ke mũ. Kÿ tóg kórég nÿ. Êg tÿ ne tÿ êg kuprĩg kajãm ke tóg tũ tĩ, êg tÿ ti ve mãn jé,” he tóg. ²⁷ “Tÿ sóg êprä ke fi kósín nĩ. Kãtĩg mãn jé sóg ke mũ, kanhkã tá, isÿ jègnê jafã ag mré, inh jóg tÿ isÿ ùn mág han ti kÿ. Kÿ sóg vênh kar mÿ ãjag tÿ nén han ja kaja ên ven ke mũ. ²⁸ Ha vé, ki hã sóg tó mũ. Ájag kãmĩ ù ag

tóg Topē t̄y t̄y ěg p̄a'i n̄i venh ke m̄ũ, ājag ter ke to h̄a, tag ki ěg mré n̄yt̄i ũ ag. Ěpr̄a ke fi kósin ěn ve jé ag tóg ke m̄ũ, ti t̄y t̄y p̄a'i n̄i ti. Inh h̄a vē," he tóg, Jesus ti.

17

Jesus t̄y Moisés mré Elias mré vēmén

(Mc 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Kar kurā t̄y 6 (ke) t̄ug k̄y Jesus tóg ag m̄y: "m̄ũ n̄y, vyr m̄y," he m̄ũ. Pedro m̄y tóg ke m̄ũ. Tiago m̄y ke gé, ti jāvy t̄y João m̄y ke gé. Ag h̄a mré tóg ti m̄ũ, p̄anónh ra. ² K̄y tóg ag jo vėnh ve ũ han m̄ũ sir, k̄y ti kakā tóg kókov n̄i. R̄a ri ke tóg n̄i, ti kakā ti. Ti kur v̄y kópréj n̄i gé, jėngrē ri ke. ³ K̄y v̄ah̄a Moisés tóg ag m̄y vėnh ven m̄ũ sir, Elias ti ke gé. Jesus mré ag tóg vēmén m̄ũ. ⁴ K̄y Pedro tóg Jesus m̄y: "Senhor," he m̄ũ. "Tag ki tóg sér t̄i," he tóg. "Ěg m̄y p̄ajó t̄agt̄ũ han m̄ũ, ā m̄y', Moisés m̄y', Elias m̄y ke gé?" he tóg, Pedro ti, Jesus m̄y.

⁵ Pedro t̄y ver vēmén m̄ũ ra kanhk̄a góg kókov tóg ag kri r̄ũm ke m̄ũ. K̄y vėnh v̄i tóg mē há' he m̄ũ, kanhk̄a góg k̄at̄a, k̄y tóg: "inh kósin pir h̄a vē," he m̄ũ. "Ti v̄i jēmē ra," he tóg, Topē ti.

⁶ K̄y Jesus mré m̄ũ ti ag tóg mēg m̄ũ, k̄y tóg ag m̄y e t̄i. Ag m̄y e t̄in k̄y ag tóg m̄ũg ke m̄ũ sir. ⁷ K̄y Jesus tóg ag to k̄at̄ig k̄y ag mēg m̄ũ sir, ā n̄igé t̄y, k̄y tóg ag m̄y: "n̄ign̄i ra," he m̄ũ. "M̄ũmēg t̄ug n̄i," he tóg m̄ũ.

⁸ K̄y ag tóg m̄i ěv̄anh m̄ũ, h̄a ra ag tóg Jesus h̄a vég m̄ũ. Ti mré vēmén m̄ũ ag ve m̄an t̄ũ ag tóg n̄i, kanhk̄a tá k̄amũ ěn ag.

⁹ K̄y ag tóg p̄anónh tá k̄are m̄ũ sir. Ag m̄ũn k̄y Jesus tóg ag m̄y: "ker ũ m̄y tó h̄e," he m̄ũ. "Ājag t̄y ũri nén vég m̄ũ tag tó t̄ug n̄i ver," he tóg. "S̄y iser ja tá v̄yn ke kar h̄a k̄amén n̄i," he tóg, Jesus ti.

¹⁰ K̄y ti mré m̄ũ ti ag tóg ti m̄y: "h̄a ra Topē v̄i to professor ag tóg Elias tó t̄i," he m̄ũ. "K̄at̄ig jé tóg ke m̄ũ n̄eji, Cristo k̄at̄ig ke to h̄a, Elias ti. H̄a m̄y?" he ag tóg m̄ũ, Jesus m̄y.

¹¹ K̄y tóg ag m̄y: "h̄y," he m̄ũ. "K̄at̄ig jé tóg ke m̄ũ m̄yr, nén kar han m̄an jé, Elias ti. ¹² Ha mē, k̄at̄ig ti huri. H̄a ra ag tóg ti ki kagt̄ig ja n̄yt̄igt̄i. H̄a k̄y ag tóg ti vóg kón̄an ja n̄igt̄i, ag t̄y ti vóg kón̄an sór k̄y. H̄a k̄y ěpr̄a ke fi kósin ěn tóg, inh h̄a tóg ag t̄ugr̄in jagtar ke m̄ũ gé, ag t̄y inh vóg kón̄an ken k̄y," he tóg, Jesus ti.

¹³ K̄y ag tóg v̄ah̄a ti t̄y nén tó m̄ũ to jykrén m̄ũ, ti mré m̄ũ ti ag. "João Batista to ke ja vē, ěg kygpég t̄i ěn to ke ja vē, h̄a v̄y: Elias, he m̄ũ, ti t̄y Elias ěn ri ke ja n̄in k̄y," he ag tóg m̄ũ sir, Jesus mré m̄ũ ti ag.

Jesus t̄y kyr̄ũ t̄y há' he

(Mc 9.14-29; Lc 9.37-43a)

¹⁴ K̄y ag tóg vėnh e ěn tá junjun m̄ũ sir. K̄y ũ tóg Jesus to k̄at̄i m̄ũ, ag k̄am̄i ũ. Ti krēm tóg gr̄inh ke m̄ũ, ā jakr̄i t̄y, k̄y tóg ti m̄y: ¹⁵ "Senhor," he m̄ũ. "Inh kósin jagāgt̄an n̄i," he tóg. "Ter t̄i tóg n̄igt̄i, to tóg jagtar t̄av̄in t̄i. Kejēn tóg p̄i ki kutē t̄i, ter t̄i ěn han k̄y, kejēn tóg goj ki kutē t̄i," he tóg. ¹⁶ "K̄y sóg ā mré m̄ũ ti ag m̄y ti ven ja n̄igt̄i, ag t̄y ti t̄y há' he jé, h̄a ra ag tóg ti t̄y h̄e ri ke t̄ũ n̄i," he tóg, Jesus m̄y.

¹⁷ K̄y Jesus tóg ti m̄y: "ājag ne tóg inh ki r̄a há han t̄ũ n̄igt̄i," he m̄ũ. "Jykre p̄ano ājag tóg n̄yt̄i," he tóg. "Kys̄a t̄y h̄en ri ke ki inh h̄yn ājag mré t̄inh ke m̄ũ? Kys̄a t̄y h̄en ri ke ki inh h̄yn ājag to fe t̄inh m̄ũ?" he tóg. "Inh m̄y ti pére k̄at̄ig," he tóg, Jesus ti, ti panh m̄y.

18 Ag tý ti mré kãmũ ký Jesus tóg ti jagrê mý vî jũ han mũ sir, ti tý ti tovãnh jé. Ký tóg vêsýmér ti ki kãkutê mũ sir, ký tóg há' he mũ vãhã, kyrũ ti.

19 Ký Jesus mré mũ tí ag tóg ti ki jêmê sór mũ. Vyr mý ag tóg Jesus mý: “Ëg ne tóg ti tý há' he ja tũ nĩ,” he mũ. “Hê ri ken ký hýn?” he ag tóg mũ, Jesus mý.

20 Ký tóg ag mý: “ãjag tý inh ki ge tũ nýtĩ tugnĩn ke vê, ãjag tý inh vî kri fig tũ tugrĩn ke vê,” he mũ. “Ha mẽ, ãjag tý inh ki ge sĩ han ký nýtĩ ra ãjag tóg pãnónh tag mý: “ha tag ra tĩg,” he há nýtĩnh mũ vê. ãjag tý pãnónh mré vî ký tóg tĩg ke mũ vê, ha mẽ, ãjag tý inh ki ge sĩ nýtĩ ra. Ka tý mostarda fy vî sĩ tãvĩ nĩ. ãjag tý inh ki ge sĩ nýtĩ ra, ka tý mostarda fy sĩ ên ri ke nýtĩ ra tóg há tĩnh mũ vê. Ký ãjag tóg pãnónh tĩn há nýtĩnh mũ vê. Nén kar han há ãjag nýtĩnh mũ vê, ãjag tý inh ki ge ký nýtĩ ra. 21 Hã ra vènh jagrê kórég tý ge kutêm tóg jagy nĩ. Topê mré ãg tóg vĩnh ke mũ, ký ãg tóg ti mré vî ký vãkrenh ke mũ gé, nén ù ko tũ jé ãg tóg ke mũ, ký tóg vãhã kutênh mũ, vènh jagrê kórég tý ge ti,” he tóg, Jesus ti.

*Jesus tý ã ter ke tó mãn
(Mc 9.30-32; Lc 9.43b-45)*

22 Tag kar ký ag tóg ga tý Galiléia tá nýtĩ. Ký Jesus tóg ag mý: “Ëprã ke fi kósĩn vỹ jagtar nĩnh mũ. Inh hã vê,” he mãn mũ. “Ëprã ke ag vỹ ãjag tý isỹ nén han sór mũ ên han ke mũ. 23 Ag tý isén ke vê. Ag tý isén kar ký sóg hã ra rĩr mãn mũ, kurã tãgtũ tũg ký,” he tóg, Jesus ti. Ag tý ti vî tag mẽ ký tóg ag mý e tãvĩ tí sir. Fe kaj ag tóg mũ sir, ti mré mũ tí ag.

Jesus tý imposto kajãm

24 Ký ag tóg mũ mãn ký (ag tóg) cidade tý Cafarnaum tá junjun mũ sir. Ký imposto kaja mãg tí ag tóg Pedro mý vî mũ, Topê jo ĩn jé imposto mãg tí ag. Imposto ên kaja hã vỹ: jãnkamy régre, he mũ. Pedro mý ag tóg: “ãjag Senhor mý kajãm tũ nĩgtĩ?” he mũ.

25 Ký tóg ag mý: “vó, kajãm ti tĩ,” he mũ. Ký tóg ã ĩn tá jun mũ sir, Pedro ti. Ký Jesus tóg ti mý vî mũ, imposto to, hã ra Pedro tóg ti mý nén ù tó ja tũ nĩ ver. Ký Jesus tóg ti mý: “Simão!,” he mũ. “Pã'i ag mý ã mý: “ha imposto kajãm,” he ja tũ nĩ?” he tóg, Jesus ti. “Tag to jykrén, ha mẽ. Ag mý ãjag krê mý: “kajãm nĩ,” henh ke mũ, ãjag mré ke tũ ag mý, vó?” he tóg, Jesus ti, Pedro mý. 26 Ký Pedro tóg ti mý: “ãjag mré ke tũ ag mý ag tóg: “kajãm nĩ,” he tĩ,” he mũ. Ký Jesus tóg ti mý: “hỹ, hã vê,” he mũ. “Kỹ ag krê hýn kajãm ke tũ nĩ vê. 27 Hã ra ag tóg ãg to jykrén kónãn sór mũ, ãg tý kajãm tũ to, ãg tý tý Topê mré ke nýtĩ ra. Ag tý ãg to jykrén kónãn sór ký ãg hýn tóg kajãm ke mũ, Topê jo ĩn jé imposto ên, ãg tý tý Topê krê nýtĩ ra, Israel krê ke gé. Hã ký pirã sygsam tũg, nig ên tá. Sygsam ký jê ký ã tóg pirã kãgmĩnh mũ. ã tý ùn kãgmĩ vén mũ ên jẽnky tugnỹm nĩ. Jãnkamy vỹ kãkã nĩ, ti jẽnky kãkã, ã tý ãg jo kajãm jé, ã jo, ijo ke gé,” he tóg, Jesus ti. Ký Pedro tóg tí mũ sir. Jãnkamy vég tóg mũ sir. Ký tóg tý imposto kajãm tí mũ, Pedro ti.

18

*Û tý ãg kãfór nĩ
(Mc 9.33-37; Lc 9.46-48)*

1 Kejên Jesus mré mũ tí ag tóg ti mý vî mũ, ký ag tóg: “kejên ãg tóg Topê tý tý ãg pã'i nĩ venh ke mũ,” he mũ. “Ëg tý ti ve ký ù tý hê nỹ hýn ãg kãfór kar nĩ?” he ag tóg, Jesus mý. 2 Ký Jesus tóg gĩr ù jé prêr mũ, ký tóg ag kujũ kã ti fêg mũ, gĩr ti. 3 Ký tóg ag mý tag tó mũ, ha mẽ. “Gĩr ri ke han nĩ, ãjag tý Topê tý tý ãg pã'i nĩ ve sór ký, ke tũ nĩ (mũ) ra ãjag tóg venh ke tũ nĩ. Hã ký ãjag jykre tovãnh

nĩ, gĩr jykre han jé," he tóg. ⁴ "Gĩr pi(jé) ũn sanh kǎfór sór nĩ'. Kĩy ti ri ke han nĩ. Jagně kǎfór nĩ sór tũg nĩ. "Ũn sĩ vỹ tỹ inh nĩ, gĩr ri ke vỹ tỹ inh nĩ," hemnĩ, ājag tỹ kar kỹ tỹ ũn mág kǎfór kar nỹtĩ jé, Topě tỹ tỹ ěg pǎ'i nĩn kỹ," he tóg. ⁵ "Ājag hǎ vỹ tỹ inh mré ke nỹtĩ. Ājag tỹ inh mré ke nỹtĩn tugnĩn gĩr tỹ ge jě'ỹn nĩ, to há nỹtĩmnĩ, isugrĩn. Ājag tỹ isugrĩn ũ tỹ ge to há nỹtĩn kỹ ājag tóg iso há nỹtĩ gé," he tóg, Jesus ti.

Inferno ki kutě mũ vỹ jagy pě nĩ
(Mc 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ "Ũn sĩ tag tóg inh ki rǎ kỹ jě. Kejěn ũ tóg ũn sĩ tỹ inh vỹ mranh han sór mũ. Ĕn jykre vỹ kórég tǎvĩ nĩ. Ĕn hǎ mỹ tóg há nỹnh mũ vě, ũ tỹ pó mág tỹ ti nunh to sa kỹ goj nig ki ti fón jé, ti tỹ goj ki ter jé. Jagy tǎvĩ tóg tĩ, ũ tỹ gĩr tỹ isovǎnh han kỹ," he tóg, Jesus ti. ⁷ "Topě vỹ ag ve kónǎn pě han ke mũ, ag tỹ ũ tỹ iso há nỹtĩ ag krĩn kónǎn kỹ. Ag tỹ ag krĩn kónǎn kỹ tóg ag tỹ inh vỹ mranh ha mẽ tĩ. Ũ tỹ hěn ri ke ag tóg ag krĩn kónǎn tĩ. Hǎ ra ag tóg to jagǎgtar tǎvĩ han ke mũ gé. Topě vỹ ag ve kónǎn pě han ke mũ, ag tỹ ũ krĩn kónǎn kỹ," he tóg, Jesus ti.

⁸ "Ā tỹ nén ũ vóg kỹ Topě vỹ mranh kỹ ā nĩgnó kym nĩ, ā tỹ ke mǎn tũg jé. Ā tỹ hě kǎ tá tũg kỹ Topě vỹ mranh kỹ ā pěn kym nĩ, ā tỹ ke mǎn tũg jé. Jagy ti nỹ, ā nĩgnó pir ti, ā tũg vǎnh ti ke gé. Ā tỹ nĩgnó régre ra nũgme ki kutě kỹ tóg jagy kǎfór nĩ, ā tỹ pěn régre ra inferno ki kutěnh kỹ, pĩ nhyr vǎnh ěn ki kutěnh kỹ mỹr. Ā tỹ rĩr krỹg ja tũ venh ke tóg hǎ ra há tĩ," he tóg. ⁹ "Ā tỹ nén ũ ki vě'ĩ kỹ Topě vỹ mranh kỹ ā kaně ũ nám nĩ, ā tỹ ke mǎn tũg jé. Jagy ti nỹ, ā kyvó ti. Ā tỹ kaně régre ra nũgme ki kutě kỹ tóg jagy kǎfór nĩ, ā tỹ inferno ki kutěnh kỹ, ā tỹ pĩ nhyr vǎnh ěn ki kutěnh kỹ. Ā tỹ rĩr krỹg ja tũ ěn ve kỹ tóg hǎ ra há tĩ," he tóg, Jesus ti.

Carneiro vǎfor to comparaçǎo
(Lc 15.3-7)

¹⁰ "Hǎ kỹ gĩr to é he tũg nĩ. Ũ tỹ ag ki rĩr mũ ag vỹ kanhkǎ tá nỹtĩ, mỹr, ha mẽ. Topě tỹ jěně jǎfǎ ũ ag vě, ũ tỹ gĩr ag ki rĩr mũ ag. Inh jóg mré ag tóg nỹtĩ, ti vég ag tóg nỹtĩ, ũ tỹ gĩr ag ki rĩr mũ ag. Hǎ kỹ gĩr ag to é he tũg nĩ. ¹¹ Tỹ sóg ěprǎ ke fi kósĩn nĩ. Ũn vǎgfor mũ ěn ag krenkren han hǎ jé sóg jun ja nĩ, mỹr, ha mẽ," he tóg, Jesus ti.

¹² "Tag to jykrén nĩ. Ũ tóg carneiro tỹ 100 (ke) tỹ męg nĩ. Kejěn ti męg pir tóg vǎfor ja nĩ. Kỹ tóg ũn pir ěn kaněnh tĩ mũ sir, ti jǎvǎnh tĩ tóg mũ sir. Ti męg e ěn tóg pǎnónh tá nỹtĩ. Ag ré kỹ tóg tĩ mũ sir, ũn vǎfor mũ ěn jǎvǎnh jé, ũn pir ěn ti. ¹³ Kỹ tóg ti vég mũ sir. Kỹ tóg ti mỹ sér pě tĩ sir, ha mẽ. Ti męg e ěn tóg ti mỹ há nỹtĩ, ũ tỹ 99 (ke) ěn. Hǎ ra ti tỹ ũn pir ěn ve mǎn kỹ tóg ti mỹ há tǎvĩ nĩ sir, ũn e ěn tỹ ti mỹ há nỹtĩ kǎfór. Kỹ ti fe tóg mrin ke mũ. ¹⁴ Hǎ kỹ tóg Topě mỹ kórég nĩ, ũn sĩ pir vǎfor kỹ, ti kren tũ nĩn kỹ, gĩr sĩ pir mỹr. Topě pi(jé) tag to há nĩ', inh jóg tỹ kanhkǎ tá nĩ ti," he tóg, Jesus ti.

Ĕg mré ke ũ tỹ Topě vỹ mranh

¹⁵ "Kejěn ā régre vỹ Topě vỹ mranh mũ. Kỹ ti venh tũg nĩ, ā tỹ ti mré vēmén jé, to. Vyrmỹ ti mré vēmén vén nĩ. Hěn ri ke mũn tóg ā vỹ jēměnh mũ, kỹ ā tóg ti kren han mũ sir, ā régre ti. ¹⁶ Ti tỹ ā vỹ jēmě sór tũ nĩn kỹ ũ mỹ: inh mré ti jyvěnh tũg, hemnĩ, ũn pir mỹ, ke tũ nĩ kỹ ũn régre ag mỹ. Kỹ ti mré vēmén mǎn nĩ, ag rĩnve, ag tỹ ā tỹ ti mré vỹ mẽ jé. ¹⁷ Ti tỹ ājag vỹ mẽ sór tũ nĩn kỹ věnh kar mỹ tómnĩ sir, inh mré ke kar ag mỹ. Ti tỹ věnh kar vỹ mẽ sór tũ nĩn kỹ ti

mré vī mǎn tūg nī sir. “Topē vī ki kagtīg ti nī, fóg kórég ag ri ke ti nī,” hemnī ti to. “Topē vī mranh sór ti mū, governo mý jǎnkamy mǎg tí ag ri ke,” hemnī ti to. ¹⁸ Ki hǎ sóg tó mū, hǎ ký sóg ājag mý ke mū, ha mē. Ājag tý tag ki ũ mý: “kanhkā venh ke tū ā tóg nī,” hen ký tóg venh ke tū nī. Ājag tý ũ mý: “kanhkā ve jē ā tóg ke mū,” hen ký tóg venh ke mū,” he tóg, Jesus ti.

¹⁹ “Ha mē, sý ājag mý nén tónh ke mū ti. Kejēn ājag kāmī ũn régre ag tóg nén ũ to jykrén, ag tý Topē mý nén to vī jé. Ký ag tóg ti mý nén to vī mū sir. Tý ag ēprā ke nýtī, hǎ ra ag tóg Topē mý nén ũ to vī mū. Ký inh jóg tý kanhkā tá nī tóg ag mý han ke mū, ag tý nén to vī mū ěn ti,” he tóg. ²⁰ “Kejēn ājag kāmī ũn régre ag vý iso vēmēn tí, kejēn ũn tǎgtū ag. Inh jiji tó jé ag tóg vēnhmǎn ký nýtī. Ký sóg ag mré nī nī sir, ag tý inh vég tū ra. Hǎ ký Topē tóg ag mý han ke mū, ag tý ti mý nén to vī mū ti,” he tóg, Jesus ti.

Ũ camarada kórég to comparaçã

²¹ Ký Pedro tóg ti to kǎtīg ký ti mý: “Senhor,” he mū. “Kejēn inh régre tóg vēnh jykre pǎno han ja nī. Ký inh mý ti mý vēnh pǎte fón e han mū? Vēnh pǎte fón tý hē ri ke ný hýn há nính mū? Ke tý 7 (ke) mý há nī?” he tóg, Pedro ti, Jesus mý.

²² Ký Jesus tóg ti mý: “vó,” he mū. “Vēnh pǎte fón tý 7 (ke) vý pir nī,” he tóg. “Vēnh pǎte fón tý 70 tý 7 (ke) vý pǎgsī nī,” he tóg. ²³ “Ha vé, ũ tý kanhkā tá nī ěn tý tý ěg pǎ'i nī to comparaçã ũ vē, sý tónh ke tag, ha mē. Pǎ'i mág ri ke ti nī. Camarada e ti nī, pǎ'i mág ěn ti. Ký tóg kejēn ag tū ve sór mū, ag tý ti mý név(e) ti. ²⁴ Ký tóg vég mū. Hǎ ra ti camarada ũ tóg ti mý név(e) mág jē, hǎ vý: 10 mil (ke), he mū. ²⁵ Hǎ ra ti tý ne tý kajām ke tóg tū tí, ký ti patrão vý ti fón sór mū, jǎnkamy to, ti prū fi ke gé, ti krē ke gé, ti tū kar mýr, ti tý ā kaja to ā név(e) kajām jé. ²⁶ Hǎ ra tóg ti mý jagy tí, ký tóg ti krēm grīnh ke ký ā jakrī tý jē mū. Tí krēm grīnh ke ký tóg ti mý: “Senhor,” he mū. “Ver isovǎnh sī han, kajām jé sóg (ke) mū vǎhǎ,” he tóg.

²⁷ Ký ti patrão tóg ti jagǎgtǎn mū sir, ā camarada ti, ký tóg ti tovǎnh mū. Ti mý tóg ti név(e) tý tū' he mū. “Ha tīg, jatun mý,” he tóg mū sir. ²⁸ Ký ti camarada ěn tóg tí mū sir. Ký tóg ā mré camarada ũ vég mū sir. Ti ki tóg név(e) sī jē, cruzeiro pir mýr. Ký tóg ti mǎg mū sir. Ti nunh kǎ tóg ti kǎgŭg mū, ký tóg ti mý: “inh mý kajām, ā név(e) ti,” he mū, ũn név(e) mág ja ěn ti, ũ tý ā mý név(e) sī ěn mý.

²⁹ Ký tóg ti krēm grīnh ke ký ā jakrī tý jē mū. Ký tóg ti mý: “ver isovǎnh, vǎhǎ sóg kajām kǎn ke mū ha,” he mū.

³⁰ Hǎ ra tóg mē jǎvǎnh nī. Ký tóg vēse jafǎ kǎtá ti fón mū sir, ti tý ti mý kajām jé, ti név(e) ti. ³¹ Hǎ ra ti mré camarada ũ ag vý vég mū, ký tóg ag mý e tí. Ký ag tóg ājag patrão mý tó kǎn mū sir, ti tý nén han mū ti. ³² Ký ti patrão tóg ti jé prēr mū sir. Ký tóg ti to jū mū. “Jykre kórég pē han ā,” he tóg. “Ā név(e) mág tý sóg tū' he vē, ā tý inh mý to vǎn ký. ³³ Ký ā tý ā mré camarada ěn jagǎgtǎn ke vē vē, isý ā jagǎgtǎn ri ke,” he tóg. ³⁴ Ký tóg ti to jū mág han mū sir, ti patrão ti. Ký tóg ti ség mū. Ag mý tóg: “ha ti vóg kónǎn,” he mū gé, ti tý ā patrão mý kajām kǎn jé, ti név(e) mág ěn ti,” he tóg, Jesus ti.

³⁵ “Hǎ han jé tóg ke mū, inh jóg tý kanhkā tá nī ti, ājag tý ājag régre ag mý vēnh pǎte fón pē han sór tū nǎn ký, ag tý kygnē ja ti,” he tóg, Jesus ti.

19

*Ēg tǵ ěg prŭ fón ke tŭ
(Mc 10.1-12)*

¹ Kǵ Jesus tóg tó kǎn ja nǐ, ti tǵ ag mǵ nén tó sór mŭ ti. Kǵ tóg Galiléia tá kǎkutě kǵ goj tǵ Jordǎo mǎra tí mŭ sir. Israel ag jamǎ ũ vē gé. ² Kǵ ũn e ag tóg ti nón mŭ mŭ. Kǵ tóg tá ag kygtǎg kǎn mŭ sir.

³ Kǵ Fariseu ag tóg ti tá junjun mŭ gé sir. Ag tǵ ón kǵ ti vēme mẽ sór vē, vēnh prŭ ke fón to. Kǵ ag tóg ti mǵ: “mǵ ěg tǵ nén ũ ũ to ěg prŭ fag fón jé há nǐ?” he mŭ.

⁴⁻⁵ Kǵ tóg ag mǵ kǎmén mŭ. “Topě vǐ rá ki vemnǐ,” he tóg. “Tá tóg rán kǵ nǐ, Topě tǵ nén han mŭ ti. Ti tǵ nén kar han ve ki tóg ti mré fi han. Hǎ kǵ tóg tag tó mŭ, ha mẽ. “Hǎ kǵ ũn gré tóg ǎ prŭ fi to ǎ panh ré kǵ tǐnh mŭ, ǎ mǵnh fi ré kǵ ke gé. ǎ prŭ fi mré tóg tǐnh mŭ. Fi mré tóg tǵ ũn pir nǐ sir, ǎ prŭ fi mré,” he tóg, Topě ti. ⁶ Hǎ kǵ fag tóg tǵ ũn pir nǐtǐ. Fag pí(jé) tǵ ũn régre nǐtǐ. Hǎ kǵ fag tǵ vēnh kǎpǎm tŭg nǐ. Topě tǵ fag tǵ ũn pir han vē mǵr,” he tóg, Jesus ti.

⁷ Kǵ ag tóg ti mǵ ke mǎn mŭ. “Hǎ ra Moisés tóg ěg mǵ: “fi mǵ vēnh rá nǐm kar kǵ fi fón nǐ,” he ja nǐ. Ti tǵ ne jé ěg mǵ tag tó ja ně?” he ag tóg mŭ, Jesus mǵ.

⁸ Kǵ tóg ag mǵ: “hǵ,” he mŭ. “Tag tó ja ti nǐ, ǎjag mǵ, ǎjag tǵ vēnh kanhrǎn sór tŭ nǐtǐn kǵ, hǎ kǵ tóg ǎjag mǵ: ha fi fón ge, he ja nǐ. Hǎ ra Topě tóg tag han ja tŭ nǐ, ti tǵ nén kar han ve ki. ⁹ Hǎ kǵ sóg ǎjag mǵ ke mŭ. ǎjag tǵ ǎjag prŭ fi fón kǵ ũ fi tǵ prŭg mǎn kǵ ǎjag prŭ tŭ fi vē sir, ha mẽ. ǎjag tǵ fi tǵ ũ mré nǵ tugrǐn fi fón kǵ tag hǎ ne pǎgsǐ nǵ,” he tóg, Jesus ti.

¹⁰ Kǵ ti mré mŭ ti ag mǵ tóg e tǐ, ti vǐ tag, hǎ kǵ ag tóg ti mǵ: “ge nǐn kǵ tóg tǵ ũ nǵ, ěg prŭg kǵ,” he mŭ. “Ēg tǵ ěg prŭ fi fón sór mŭ ra fi fón tŭ nǐn kǵ tóg vēnhmǵ nǵ, kǵ ěg hǵn prŭg sór tŭ nǐ,” he ag tóg.

¹¹ Kǵ tóg ag mǵ: “ũn pipir ag tóg tag han ke mŭ,” he mŭ. “Topě tóg ũ ag mǵ: ha prŭg tŭg, henh ke mŭ, ěn ag hǎ vǵ prŭg ke tŭ nǐ,” he tóg. ¹² “Ũ ag tóg kurǐ nǐtǐ, ag mur mŭ kǎ. Kǵ ũ ag tóg kurǐ nǐtǐ gé, ag tǵ ag grǎfy kym kǵ. Kǵ ũ ag tóg kurǐ ri ke nǐtǐ gé, ag tǵ Topě to jykrén kǵ, ag tǵ ũ tǵ kanhkǎ tá nǐ ěn tugrǐn prŭg sór tŭ nǐtǐn kǵ. Ũ tǵ to jykrén mŭ ěn jé to jykrén,” he tóg, Jesus ti.

*Jesus tǵ gǐr ag to há nǐ
(Mc 10.13-16; Lc 18.15-17)*

¹³ Kǵ fag tóg gǐr tatǐ kǎmŭ mŭ, ti tǵ ǎ nǐgé tǵ ag mẽ jé, ti tǵ ag to Topě mré vǐ jé. Hǎ ra Jesus mré mŭ ti ag tóg fag to jŭ mŭ, ũ tǵ ag tatǐ kǎmŭ mŭ fag to. ¹⁴ Hǎ ra Jesus tóg ag mǵ: “vǐ tŭg nǐ, gǐr ag mǵ,” he mŭ, “gǐr ag tǵ iso kǎmŭ kaměg tŭg nǐ,” he tóg. “Ũ tǵ ge hǎ vǵ ũ tǵ kanhkǎ tá nǐ ěn tǵ tǵ pǎ'i nǐ ěn krēm nǐtǐ nǐ,” he tóg. ¹⁵ Kǵ tóg ag mẽgmě kǎn mŭ sir, ǎ nǐgé tǵ. Ag mẽgmě kǎn kǵ tóg tá kǎkutě mŭ sir.

*Kyrŭ rico kǎme
(Mc 10.17-31; Lc 18.18-30)*

¹⁶ Kǵ vǎhǎ ũ tóg ti tá jun mŭ sir. Kǵ tóg ti mǵ: “Senhor,” he mŭ. “Hǎ ǎ tóg jě,” he tóg. “Sǵ inh rǐr krǵg ja tŭ venh há tóg tǐ. Ti ve jé inh hǵn vēnh jykre há tǵ hě ri ke han ke mŭ?” he tóg.

¹⁷ Kǵ Jesus tóg ti mǵ: “ǎ tǵ ne jé inh ki vēnh jykre há jěmě sór ně?” he mŭ. “Ũn pir tóg há nǐ, ha mẽ. Ti tǵ ěg jyvĕn ěn ki króm nǐ, ǎ tǵ rǐr krǵg ja tŭ ve sór kǵ,” he tóg.

¹⁸ Kŷ tóg ti mŷ: “ti tŷ ěg jyvĕn tŷ hĕ ri ke nĕ?” he mŷ. Kŷ Jesus tóg ti mŷ: “ti tŷ ěg jyvĕn tag hĕ vĕ, ha mĕ: ũ tén tŷg nĭ, ĕ prŷ tŷ fi mrĕ nŷ tŷg nĭ, nĕn ũ péju(g) tŷg nĭ, ũ to ón tŷg nĭ, ¹⁹ ĕ nŷ mrĕ ĕ jóg kamĕg nĭ, ĕ régre ki rĭr há han nĭ, ĕ tŷ vĕnh ki rĭr há ri ke han nĭ, ĕ régre ki,” he tóg, Jesus ti.

²⁰ Kŷ kyrŷ tóg ti mŷ: “tag kar ki sóg króm tŷ,” he mŷ. “Kŷ ne nŷ hŷn ver inh mŷ tŷ tŷ?” he tóg. ²¹ Kŷ Jesus tóg ti mŷ: “ĕ tŷ vĕnh jykre há han sór kŷ tag han nĭ, ha mĕ,” he mŷ. “Ā tŷ kar vĕm tŷg. Kŷ ũn jagĕgtar ag mŷ vin, jĕnkamy ti, kŷ ĕ tóg kanhkĕ tá tŷ mág nĭ sir. Kar kĕtŷg nĭ, ĕ tŷ inh mrĕ tŷg jĕ,” he tóg, Jesus ti. ²² Kyrŷ ĕn tŷ ti vĭ tag mĕ kŷ tóg fe kaj han kŷ tŷ mŷ sir. Ti tŷ vŷ e nŷtĭ, hĕ kŷ tóg ti mŷ vĕnhmŷ tŷ.

²³ Kŷ Jesus tóg ĕ mrĕ mŷ tŷ ag mŷ kĕmĕn mŷ sir. “Sŷ ke há vĕ, hĕ kŷ sóg ke mŷ. Jagy ti nŷ, ũn rico tŷ ũ tŷ kanhkĕ tá nĭ ĕn tŷ tŷ ěg pĕi'i nĭ venh ke ti,” he tóg. ²⁴ “Hĕ kŷ sóg ĕjag mŷ ke mĕn mŷ. Cavalo pĕnĭ sór vŷ préj nor fĭn kutĕ tŷ nĭ mŷ,” he tóg. “Ti tŷ fĭn kutĕ há nĭ ra tóg ver jagy ti vĕ, ũn rico tŷ ũ tŷ kanhkĕ tá nĭ ĕn tŷ tŷ ěg pĕi'i nĭ venh ke ti,” he tóg, Jesus ti.

²⁵ Kŷ tóg ti mrĕ mŷ tŷ ag mŷ e tŷ, ti vĭ tag. Kŷ ag kanĕ tóg jur mŷ. “Kŷ ũ hŷn kren ke tŷ nĭ,” he ag tóg. ²⁶ Kŷ Jesus tóg ag ki ĕvĕnh mŷ, kŷ tóg ag mŷ: “ĕprĕ ke ag vŷ vĕsóg ki tá jun ke tŷ nĭ,” he mŷ. “Topĕ hĕ tóg ĕjag tŷ tá jun han ki kanhró nĭ, ti tŷ nĕn ũ kar tŷ hĕ ri ken há nĭn kŷ,” he tóg, Jesus ti.

²⁷ Kŷ Pedro tóg ti mŷ: “ha vé,” he mŷ. “Nĕn kar ré kŷ ěg mŷ mŷ, ĕ mrĕ. Tag to ĕg hŷn ne venh ke mŷ?” he tóg.

²⁸ Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “sŷ ke há vĕ, hĕ kŷ sóg tó mŷ,” he mŷ. “Inh mrĕ ĕjag tóg mŷ mŷ. Tŷ sóg ĕprĕ ke fi kósĭn nĭ. Kejĕn sóg inh nĭgja kri nĭnh mŷ, isŷ vĕnh kar jykre tugnŷm jĕ. Sĭnvĭ inh nĭnh mŷ, kurĕ ĕn kĕ. Nĕn kar han mĕn jĕ sóg ke mŷ, kurĕ ĕn kĕ. Kŷ ĕjag tóg ĕjag nĭgja kri nĭgnĭg kŷ nŷtĭnh mŷ gé, nĭgja tŷ 12 (ke) kri, ĕjag tŷ povo tŷ Israel kar jykre tugnŷm jĕ, povo tŷ 12 (ke) tag ag jykre,” he tóg. ²⁹ “Jó ũ tóg isugrĭn ĕ jamĕ ré kŷ tŷ mŷ, ĕ kĕke, ĕ jĕvy, ĕ ve, ĕ panh, ĕ mŷnh, ĕ japŷ ré kŷ tóg tŷ mŷ, inh jykre tugarĭn. ĕn vŷ tóg vĕnh kato ĕ tŷ ĕprĕ ré kŷ tŷg ja ĕn e ri ke venh ke mŷ, tag ki, ĕprĕ. Kŷ tóg rĭr kryg ja tŷ ĕn venh ke mŷ gé,” he tóg. ³⁰ “Jĕvo tag ki ũn mág ũ ag kĕsir nŷtĭnh ke vĕ, tá tére kŷ, kŷ tag ki ũn kĕsir ũ ag tŷ tŷ ũn mág nŷtĭnh ke vĕ, tá tŷ pĕi'i nĭnh ke vĕ,” he tóg, Jesus ti. Ti tŷ ag mŷ kanhkĕ jykre tó vĕ.

20

Uva ki rĕnhraj tŷ ag to comparaçĕo

¹ Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “ũ tŷ kanhkĕ tá nĭ ĕn tŷ tŷ ěg pĕi'i nĭ vŷ ge nĭ, ha mĕ,” he mŷ, to comparaçĕo han kŷ. “Patrĕo ri ke tóg nĭ. Kusĕ ki tóg tŷ mŷ, 6 horas ki, camarada ag jĕvĕnh jĕ, ag tŷ ti jakré ki rĭr jĕ. ² Kŷ tóg ũ ag vĕg mŷ sir. Ag mrĕ tóg vĕnh rĕnhraj kaja to jykrĕn mŷ, hĕ vŷ: jĕnkamy pir, he mŷ, por dia kaja ti. Kŷ tóg ag mŷ: “ha ki rĭr mŷjĕg,” he mŷ sir. ³ Kŷ ag tóg mŷ mŷ. Hora tĕgtŷ tŷg kŷ, 9 horas ki tóg tŷg mĕn mŷ, ũ ag jĕvĕnh jĕ gé. Kŷ tóg ũ ag vĕg mŷ gé sir. Vĕké ag tóg ĕmĕ kaju tá nŷtĭ, rĕnhraj tŷ kŷ. ⁴ Kŷ tóg ag mŷ: “inh mŷ inh jakré ki rĭr mŷjĕg,” he mŷ gé. “Kajĕm jĕ sóg ke mŷ, ti kaja tŷ,” he tóg. ⁵ Kŷ ag tóg mŷ mŷ.

Hora tĕgtŷ ũ tŷg kŷ, meio dia ki tóg ũ ag jĕvĕnh tŷg mĕn mŷ, 3 horas ki tóg tŷg mĕn mŷ gé. Ag ve kŷ tóg ag mŷ ke mŷ gé, kŷ ag tóg mŷ mŷ gé, ti jakré ki rĭr jĕ. ⁶ Vĕhĕ tóg rĕkĕnh mŷ sir. 5 horas ki tŷg mĕn kŷ tóg ũ ag vĕg mŷ gé, vĕké jĕgĕjĕ kŷ nŷtĭ ag. Kŷ tóg ag mŷ: “ĕjag tŷ ne jĕ rĕnhraj tŷ nĭ nĕ?” he mŷ. “Kurĕ kar ki ĕjag tóg ki nŷtĭ, rĕnhraj tŷ nŷtĭ ra,” he tóg ag mŷ. ⁷ Kŷ ag tóg ti mŷ: “hĕ

ra ù tóg ěg mý: ha inh rãnrãj han, he ja tũ nĩ,” he mũ. Ký tóg ag mý: “ha inh jakré ki rĩr mũjěg ge,” he mũ sir. Ký ag tóg mũ mũ gé.

⁸ Kuty ký ag patrão tóg ã tũ ki rĩr tí ěn mý: “ha ag jé prěr,” he mũ, 6 horas da tarde ki. “Ag mý ti kaja ti nĩm,” he tóg. “Ŭn tý rãkãnh ký kãmũ mũ ag mý nĩm vén, kar ký ù tý kusã ki kãmũ mũ ag mý nĩm rén,” he tóg ti mý. Ký tóg ke mũ, ti tũ ki rĩr tí ti.

⁹ Ký ù tý rãkãnh ký junjun mũ ag vỹ ãjag kaja ti mãn mũ, hã vỹ: jãnkamy pir, he mũ. Ag rãnrãj sĩ ra ag tóg por dia kaja vég mũ sir. ¹⁰ Ký ù tý kusã ki rãnrãj mũ ag tóg to jykrén mũ. “Ti hỹn ěg mý ti kaja kãfór han ke mũ, ěg tý kurã kar ki rãnrãj ký,” he ag tóg mũ, to jykrén ký. Hã ra tóg ag mý jãnkamy pir ěn nĩm mũ gé sir, por dia kaja ěn. ¹¹ Ag tý jãnkamy ěn mãn ký ag tóg ti to jũ mũ, ãjag patrão to. ¹² Ký ag tóg ti mý vĩ mũ. “Tag ag vỹ hora pir ki rãnrãj, jãvo ã tóg ag mý ěg kaja ri ke han. Kurã kar ki ěg tóg rãnrãj mýr, to ěg ron, ti rỹ jagy ra ěg tóg to krónh ke ja tũ nĩ,” he ag tóg, ãjag patrão mý.

¹³ Ký tóg ag kãmĩ ù mý ke mũ, ag patrão ti. “Sỹ ã ki kygně pijé!,” he tóg. “Inh mré ã tóg jãnkamy pir to jykrén ja nĩ, hã ký sóg ã mý nĩm mũ, jãnkamy pir ti.

¹⁴ Ký ã tũ mãn ký tĩg. Hã ra sóg ag mý nĩm sór mũ gé, sỹ ã mý nĩm ja ěn ri ke.

¹⁵ Isũ vě mýr, jãnkamy ti, ký sóg sỹ tý něn han sór mũ ěn han mũ. ã mý ju!, isỹ ag mý vĩ há han to?” he tóg ti mý, patrão ti.

¹⁶ Hã ký ěgno tá kãmũ ag vỹ ũn kãmũ vén mũ ag ri ke nỹtĩnh mũ, tãpry ký, jãvo ũn kãmũ vén mũ ag vỹ ěgno tá kãmũ mũ ag ri ke nỹtĩnh mũ gé,” he tóg, Jesus ti.

*Jesus tý ã ter ke tó mãn
(Mc 10.32-34; Lc 18.31-34)*

¹⁷ Ký Jesus tóg Jerusalém ra tĩg sór mũ. Ký tóg vyrmỹ ù tý 12 (ke) ěn ag mré věmén mũ. Ag tý ã mré ěpy jagma mũn ký tóg ag mré věmén mũ, ag tý ěmĩn jagma mũn ký. ¹⁸ “Ha vē,” he tóg. “Jerusalém ra ěg tóg mũ mũ,” he tóg. “Ěprã ke fi kósin ěn vỹ jagtar ke mũ. Inh hã vē. Topě tũ ki rĩr tí to pã'i ag tóg ãjag tý isỹ něn han sór mũ ěn han ke mũ. Topě vĩ to professor ag ke gé. Ag tý iso: “ter jé tóg ke mũ,” hěnh ke vē. ¹⁹ Ký ag tóg fóg ag mý inh fěg ke mũ sir, ěn ag tý iso é he jé, ag tý inh mrãnrãn jé, ag tý ka to isa jé. Kurã tãgtũ ki sóg hã ra rĩr mãn ke mũ,” he tóg, Jesus ti.

*Ŭn régre ag tý ũn mág nỹtĩ sór
(Mc 10.35-45)*

²⁰ Ký Zebedeu krě ag mýnh fi tóg Jesus venh kãtĩ mũ, fi krě ag mré. Ti krěm fi tóg mũg ke mũ, fi tý ti mý něn (ũ) to vĩ sór ký. ²¹ Ký tóg fi mý: “ã tý ne to vĩ sór ně?” he mũ. Ký fi tóg ti mý: “kejěn ã tóg tý pã'i nĩnh mũ,” he mũ. “Ký inh krě tag ag tý ã rã hã nỹtĩnh há tóg tí, ù tý ã pěgĩa tá nĩ jé, ký ù tý ã jakãnh tá nĩ jé,” he fi tóg, ti mý.

²² Ký Jesus tóg ag mý: “ãjag tý něn to vĩ mũ ki kagtĩg ãjag tóg nỹtĩ,” he mũ. “Jagy ti nỹ. ãjag mý inh ri kěn jagtar sór mũ? ãjag mý tovãnh ke tũ nĩ?” he tóg. Ký ag tóg ti mý: “hỹ,” he mũ. “Tovãnh ke tũ ěg nĩ,” he ag tóg, ti mý. ²³ Ký tóg ag mý: “hỹ, jagãgtar jé ãjag tóg ke mũ, inh ri kěn,” he mũ. “Hã ra isũ tũ vē, sỹ ãjag mý: hej, he ti,” he tóg. “Ha inh pěgĩa tá nĩ, hěnh ke tũ sóg nĩ. Ha inh jakãnh tá nĩ, hěnh ke tũ sóg nĩ gé, isũ tũ vē. Topě tý ũn mý: ha ti rã hã nỹtĩ, hěnh ke mũ ěn ag hã tý inh rã hã nỹtĩnh ke vē,” he tóg, Jesus ti.

²⁴ Hã ra ù tý 10 (ke) ag tóg měg mũ, ũn régre ag tý Jesus mý tag to vĩ ja ti. Ký ag tóg ag to jũ mũ. ²⁵ Hã ra Jesus tóg ag jé prěr kãn mũ, ký tóg ag mý: “fóg ag

pā'i ag jykre ki kanhró ājag tóg nýtī," he mū. "Vēnh kar jēgnēg ag tóg tī mýr, ký ag mág ag tóg vēnh kar mý: gemnī, ge tūg nī, he tī, vī tar han ký," he tóg. ²⁶ "Ag ri ke han tūg nī. Ājag mý tý ūn mág nýtī sór mū'? Ký tý jagnē camarada ri ke nýtīmī, jagnē tū ki rīr ký. ²⁷ Ājag mý tý pā'i nýtī sór mū'? Ký tý jagnē krēm ke nýtīmī, tý ūn kāsir nýtīmī. ²⁸ Hā ký sóg camarada tū nī gé. Sý tý camarada nī jé sóg kātīg, sý ājag ki rīr jé. Tý sóg ēprā ke fi kósín nī. Hā ký sóg vēnh kar jagfy ter ke mū, sý ag krenkren han jé," he tóg, Jesus ti.

Jesus tý ūn kyvó ag tý há' he

(Mc 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Hā ki ag tóg Jerusalém ra mū mū. Kejēn ag tóg cidade tý Jericó fīn rām ký ag tóg tá pa mū, há ra ū tý hēn ri ke ag tóg Jesus nón mū mū. ³⁰ Ēpry ēn tá, ēmīn ēn tá ūn kyvó ag tóg nīgnī ký nýtī nī, ūn régre ag. Vāhā ag tóg Jesus tý jagma tīg mēg mū. Ký ag tóg ti jé prēr mū. "!.Senhor.!" he ag tóg. "!.Davi kósín', ēg jagāgtān ra..!" he ag tóg. ³¹ Ký ag tóg ag to jūgīū mū, tī nón mū ū ag. "Mē kā nýtī," he ag tóg mū. Hā ra ag tóg prēr mǎn', prēr mǎn' he mū, jamā hár(a). "!.Senhor, Davi kósín', ēg jagāgtān ra..!" he ag tóg mū.

³² Ký Jesus tóg krýg he mū, ký tóg ag jé prēr mū. Ký tóg ag mý: "ne to ājag vī, sý ājag mý han jé?" he mū. ³³ Ký ag tóg tī mý: "ēg tý ēvānh há tóg tī," he mū. ³⁴ Ký Jesus tóg ag jagāgtān mū sir. Ag kanē mēgmēg tóg mū sir. Ký ag tóg ēvānh há han mū sir. Tī nón ag tóg mū mū sir.

21

Jesus tý Jerusalém tá jun

(Mc 11.1-11; Lc 19.28-40; Jo 12.12-19)

¹ Ag mūn ký ag tóg Jerusalém kakó tá junjun mū, ēmā tý Betfagē tá, krī tý Oliveiras tá. Ký Jesus tóg ā mré mū tī régre ag jēgnēg mū, ēmā ēn ra. ² Ký tóg ag mý: "ēmā ēn ra mūjēg, ēg jo ēmā nī ēn ra," he mū. "Tá ājag tóg burrica fi venh mū. Se ký fi jē. Fi kósín vý fi mré jē nī. Ēn fi kavān ký fi pére kāmūmī. ³ Hēn ri ke mūn ag tóg ājag mý vī sór mū, fi to. Ký ag mý: "ēg Senhor vý fi ve sī han sór mū. Kānhmar tóg fi jēnē mǎn mū," hemnī," he tóg, Jesus ti.

⁴ Hā ra tóg rán ký nī gé, tag. Topē vī tó tī tóg tag rán ja nī, ha mē. ⁵ "Siāo tá ke fag mý tag tómnī, ha mē. Hā vé, ā pā'i tý rei tóg ā ki jun ke mū, hemnī. Vēnh kar to tóg fe há nī, jū vānh nīn ký, ā Senhor ti. Burrica kri tóg nī nī, fi kósín kri, ēg tu tī ēn fi kósín kri mýr," he tóg, Topē vī tý rán ký nī ki. Hā ra tóg ge nī.

⁶ Ký ti mré mū tī ag tóg mū mū, burrica fi mǎn jé. ⁷ Fi pére ag tóg kāmū mū, fi kósín mré. Ký ag tóg ājag kur tý kri vām mū, ký tóg kri nī mū. ⁸ Ký vēnh e ēn ag tóg ājag kur tý ēpry kri kugjén mū, ēmīn kri. Ký ū ag tóg ka féj kre ký ēpry kri vāvām mū sir. Ag tý ti jamīn sínvī han sór vē. ⁹ Ký ū ag tóg ti jamī mū mū, jo ū ag ti nón mū mū. Ēn ag tóg prēnprēr mū sir. "!.Viva, Davi kósín.!" he ag tóg mū. "!.Sér tóg tī, pā'i vý ēg tá jun, ēg Senhor mág tý ti jēnēn ký..! !.Topē tá tóg kātīg, ū tý kynhmý nī ēn tá, viva..!" he ag tóg, prēnprēr tý.

¹⁰ Hā ki ag tóg Jerusalém tá junjun mū. Ký tá ke kar ag vý ti venh kāmū mū. Ag mý tóg e tī, ký ag tóg ti to: "ū nē?" he mū. ¹¹ Ký ti mré kāmū mū ag vý ag mý: "Topē vī tó tī ēn vē," he mū. "Jesus vē, Nazaré tá ke ēn vē, Galiléia tá ke ēn," he ag tóg mū sir.

Jesus tý Topē jo ĩn krēm ag pan

(Mc 11.15-19; Lc 19.45-48; Jo 2.13-22)

¹² Kŷ Jesus tóg Topě jo ĩn kãra rã mũ. Kŷ tóg tá ke ag pan kãn mũ sir, nén vender he tĩ ag, nén comprar he tĩ ag ke gé. Topě jo ĩn krêm ag tóg negociar he tĩ, jãnkamy trocar he ag tóg tĩ gé. Ag tŷ nén kri vin jafã tŷ tóg vyryn ke mũ sir. Sórãg vender he tĩ ag nĩgnĩ jafã tŷ tóg vyryn ke mũ gé sir. ¹³ Ag mŷ tóg: “Topě vĩ rá to jykrén nĩ,” he mũ. “Tag vŷ rán kŷ nĩ, ha mẽ. “Inh ĩn jiji vŷ tŷ Topě mré vĩ jafã nĩ,” he tóg, Topě vĩ rá ki. Hã ra ãjag tóg Topě mré vĩ jafã tag krêm nén kar pigju(g) mũgtĩ, kŷ tóg bandido ag jamã ri ke nĩ sir,” he tóg, Jesus ti. Ag pan kŷ tóg ke mũ, Jesus ti.

¹⁴ Kŷ ũn kyvó ag tóg ti to junjun mũ sir, ũn kónhgrĩ ag ke gé, ti tŷ Topě jo ĩn krêm jên kŷ. Kŷ tóg ag tŷ há' he kãn mũ sir. ¹⁵ Hã ra Topě tũ ki rĩr tĩ ag tóg tá nŷtĩ, Topě vĩ to professor ag ke gé. Ti tŷ ag tŷ há' he vég ag tóg mũ. Gĩr ag vĩ mēg ag tóg mũ gé. Topě jo ĩn krêm ag tóg nŷtĩ, gĩr ag, kŷ ag tóg Jesus mŷ prēnprēr mũ. “!..Viva, Davi kósin..!” he ag tóg mũ, prēnprēr kŷ. Kŷ pã'i ag tóg jũgũ mũ, Jesus to. ¹⁶ Hã kŷ ag tóg ti mŷ vĩ mũ. “Ã mŷ ag prēnprēr mēg tũ?” he ag tóg. Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “vó,” he mũ. “Hã ra Topě vĩ rá to jykrén nĩ,” he tóg. “Ũn kãsir ag vŷ iso vĩ há han tĩ,” he tóg, Topě vĩ ki. “Ũn pafa mũ ag vŷ inh mŷ vĩ há pē han tĩ. Ā hã ne tag han', ũn kãsir ag tŷ inh mŷ vĩ há han jé,” he tóg, Topě mŷ, Topě vĩ tŷ rán kŷ nĩ ki,” he tóg, Jesus ti.

¹⁷ Tag tó kŷ tóg ag ré kŷ tĩ mũ sir. Cidade tá tóg kãkutē mũ, ěmã tŷ Betfagé ra tũg jé. Tá tóg sir nũr mũ.

Ka tŷ figueira tóg (Mc 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Tŷ vaj kŷ kusã ki tóg cidade ra tũg mãn mũ. Ā tũg kŷ tóg kókĩr mũ. ¹⁹ Kŷ tóg ka tŷ figueira vég mũ sir, kŷ tóg ra tĩ mũ, ti kanē ko tĩ. Hã ra tóg kanē tũ nĩ. Féj távĩ tóg jē, kŷ tóg ti mŷ vĩ mũ. “Kanē han mãn ke tũ Ā nĩ ha,” he tóg mũ. Kŷ tóg tóg mũ sir vēsŷmér, ka ti. ²⁰ Kŷ ti mré mũ tĩ ag tóg vég mũ sir, ti tóg mũ ti. Kŷ tóg ag mŷ e tĩ. “Vēsŷmér tóg tóg ja nĩ,” he ag tóg. “Tĩ hē ri ké?” he ag tóg.

²¹ Kŷ Jesus tóg ag mŷ kãmén mũ sir. “Ki hã sóg tó mũ, hã kŷ sóg ke mũ,” he tóg. “Inh ri ke han jé ãjag tóg ke mũ. Isŷ ka tŷ figueira mŷ: “tóg ra,” hen kŷ tóg tóg ja nĩ. Inh vĩ tag ri ke han jé ãjag tóg ke mũ, ãjag tŷ inh ki ge há han kŷ. Hã ra to: “Topě mŷ inh vĩ mēg mũ vŷ?” he tũg nĩ. “Hŷ mŷ vŷ?” he tũg nĩ. Kŷ ãjag tŷ kejēn pãnónh mŷ: ha kutē, goj nig ki, hen kŷ tóg kutē mũ, ãjag tŷ ti kutēnh ke to: “hŷ mŷ vŷ?” he tũ nĩn kŷ. ²² Kŷ ãjag tŷ Topě mŷ nén ũ to vin kŷ to: “han jé tóg ke mũ,” hemnĩ. Kŷ tóg ãjag mŷ han mũ, ãjag tŷ ti mŷ nén to vĩ mũ ěn ti,” he tóg, Jesus ti.

Jesus tŷ ũ tŷ ã jēnēg mũ tó tũg (Mc 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Kŷ tóg cidade tá jun kŷ (tóg) Topě jo ĩn kãra rã mãn mũ sir. Kŷ Topě tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag vŷ ti to kãmũ mũ, kófa ag mré hã. Ag tŷ ti ki jēmē sór vē, hã kŷ ag tóg ti mŷ: “ũ nŷ ã mŷ: tag han nĩ, hé?” he mũ. “Ũ nŷ ã jēnē?” he ag tóg mũ, Jesus mŷ.

²⁴ Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “ãjag ki sóg jēmēnh ke mũ gé, vēnh kato,” he mũ. “Ãjag tŷ inh mŷ tó há han kŷ sóg ãjag mŷ ũ tŷ inh jēnēg mũ tónh ke mũ gé,” he tóg. ²⁵ “Joã vŷ ag kygpég tĩ ja nĩgtĩ. Kŷ ti mŷ kanhkã tá vēnh jykre han ja nĩgtĩ, ěprã vēnh jykre vó? Ũ nŷ ti jēnē?” he tóg, Jesus ti.

Kŷ ag tóg ti vĩ to jykrén mũ jagnē mré. “Ěg tŷ ti mŷ: Topě tŷ ti jēnē ja vē, hen kŷ tóg ěg mŷ: kŷ ãjag tŷ ne jé ti vĩ kri fig tũ nĩ nē? henh ke mũ. ²⁶ Ěg tŷ hã ra ti

mỹ: ěprã ke jykre ja vē, hen kŷ ěg tóg vĕnh kar kato tĕ mũ sir. Ag kar vŷ João to: Topĕ vĭ tó tĭ pĕ ja vē, he tĭ. Kŷ ěg tóg ag kamĕg mũ, vĕnh e ěn," he ag tóg mũ, jagnĕ mŷ, pã'i ag. ²⁷ To jykrĕn kŷ ag tóg Jesus mŷ: "ěg pi(jé) João jykre ki kanhró nŷtĭ!," he mũ. Ón kŷ ag tóg ke mũ. Kŷ tóg ag mŷ: "kŷ sóg ãjag mŷ tónh ke tũ nĩ gé, ù tŷ inh jĕnĕg mũ ti," he mũ. Ā kato tĕ mũ ag mŷ tóg ke mũ, Jesus ti.

Ūn krĕ régre to comparação

²⁸ Kŷ tóg ag kanhrãn kŷ ag mŷ: "tag to jykrĕn nĩ, ha mĕ," he mũ sir. "Ū tóg kósĭn régre nĩ. Kejĕn tóg ũn sanh to tĭg kŷ ti mŷ: "inh kósĭn," he mũ. "Ūri inh jakrĕ tugnŷgnŷm tĭg," he tóg. ²⁹ Kŷ tóg ã panh ti mŷ: "vó," he mũ. Kar kŷ tóg to jykrĕn mãn kŷ (tóg) tĭ mũ sir, ěpŷ ra. ³⁰ Kŷ ti panh tóg ti jãvy mŷ ke mũ gé sir. "Ūri inh jakrĕ tugnŷgnŷm tĭg," he tóg mũ gé. Kŷ ti jãvy tóg: "hej," he mũ, ã panh ti mŷ. Hã ra tóg tĭ tũ nĩ. ³¹ Kŷ ù tŷ hĕ nŷ ti panh vĭ ki króm hŷn?" he tóg, Jesus ti. Kŷ ag tóg ti mŷ: "ũn sanh ti," he mũ. Kŷ Jesus tóg ag mŷ: "hŷ, hã vē," he mũ. "Hã kŷ sóg ãjag mŷ ke mũ. Ū tŷ governo mŷ jãnkamy mãg tĭ ù ag vŷ Topĕ vĭ mranh, hã ra ag tóg to jykrĕn mãn kŷ (ag tóg) ãjag jykre tovãnh. Kŷ ũn mĕn e ù fag vŷ ãjag jykre kórĕg tovãnh gé. Hã kŷ ag tóg Topĕ tŷ tŷ ěg pã'i nĩ venh ke mũ, fag ke gé. Ti kósĭn sanh ri ke ag hã vē. Ag jãvo ãjag tóg kanhkã venh ke tũ nĩ, ãjag tŷ ón kŷ Topĕ mŷ: "hej," he mũ ra. ³² João vŷ ãjag mŷ Topĕ vĭ tó ja nĭgtĭ, ãjag tŷ ti jykre kuryj jagma mũ jé. Hã ra ãjag tóg ti vĭ kri nĩm ja tũ nĩ. Ājag jãvo ù tŷ governo mŷ jãnkamy mãg tĭ ag vŷ ti vĭ kri fi ja nĩ, ũn mĕn e fag ke gé. Tag ve ãjag mŷr. Ge ra ãjag tóg ãjag jykre tovãnh tũ nĩ, João vĭ kri nĩm tũ ãjag nĩ," he tóg, Jesus ti.

Ūn camarada kórĕg ag to comparação

(Mc 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Kŷ Jesus tóg ag mŷ: "sŷ ãjag mŷ ãjag tŷ Topĕ tovãnh to comparação han mãn ke vē, ha mĕ," he mũ. "Kejĕn ù tóg nĭgtĭ. Ūva krãn tóg nĭgtĭ, nĕn kanĕ tŷ vinho han jafã ěn. Ā jakrĕ tag to tóg rón mũ. Kŷ tóg kũm kŷ uva jĕgmĭ jafã han mũ. Kŷ tóg ki pãjô han mũ gé. Kŷ tóg ù tŷ ki rĭr ti ag mŷ tovãnh mũ, ag tŷ ti mrĕ ti kanĕ vĕnh kãpãm jé. Kŷ tóg tĭ mũ, ga ù ra. ³⁴ Ti kanĕn kŷ tóg ã camarada ag jĕgnĕg mũ, ag tŷ ag mŷ ti tũ vin jé, uva kanĕ ti. ³⁵ Hã ra ag tóg ag vóg kónãn mũ sir, ti camarada ag. Ū mrãnmrãn ag tóg mũ, ù tén ag tóg mũ, ù pin ag tóg mũ, pó tŷ. ³⁶ Kŷ tóg ag mŷ ã camarada ù ag jĕgnĕ mãn mũ gé sir, ũn e ag sir, hã ra ag tóg ag vóg kónãn kãn mũ. ³⁷ Vãhã tóg ag mŷ ã kósĭn jĕnĕg mũ. "Ag hŷn ti kamĕg mũ, inh kósĭn ti," he tóg, hã kŷ tóg ti jĕnĕg mũ. ³⁸ Kŷ ag tóg ti vég mũ, ti kósĭn ti. Kŷ ag tóg jagnĕ mŷ: "kejĕn ěkrĕ tag vŷ tŷ ti tũ nĩnh ke mũ," he mũ. "Mũ nŷ, ti tén jé, ti tũ tag tŷ tŷ ěg tũ nŷnh jé," he ag tóg mũ, patrão kósĭn to. ³⁹ Kŷ ag tóg ti kãgmĭg mũ sir. Ró pãte ag tóg ti kutĕm kŷ (ag tóg) ti tén mũ sir.

⁴⁰ Kejĕn ag patrão vŷ kãtĭg ke mũ, ù tŷ nĕn krãn ja ěn. Kŷn hŷn hĕ ri kenh mũ, ã camarada ag tŷ?" he tóg, Jesus ti. ⁴¹ Kŷ ù tŷ ti vĭ mĕg mũ ag tóg ti mŷ: "vĕnh jykre pãno han ag tóg mũ mŷr, uva ki rĭr ti ag," he mũ. "Ag kãgtĕn jé tóg ke mũ, jũ kŷ, ag patrão ti, kŷ tóg uva krĕ ěn tŷ ù mŷ tovãnh ke mũ, ag tŷ ti mrĕ vĕnh kãpãm jé, ti kanĕ ti," he ag tóg ti mŷ. Ū tŷ ti vĭ mĕg mũ ag tóg ke mũ, Jesus mŷ.

⁴² Kŷ tóg ag mŷ: "hŷ," he mũ. "Kŷ Topĕ vĭ rá tag to jykrĕn nĩ gé, ha mĕ: pó tŷ ĩn han jafã fón ag tóg, pó tŷ ĩn han tĭ ag. Ag mŷ tóg kórĕg ja nĩ, pó ěn ti. Hã ra Topĕ tóg pó ěn hã tŷ ĩn nũna han mũ. ěg Senhor mág tŷ há vē mŷr, hã kŷ tóg

ĕg mÿ e tĩ, ĕg tÿ ve kÿ;” he ja tóg nĩ, Topĕ vĩ rá ki,” he tóg, Jesus ti, vĕso pó tÿ comparaçáo ù han kÿ.

⁴³“Hã kÿ sóg ãjag mÿ ke mũ. Ājag tÿ Topĕ tÿ tÿ ĕg pã'i nĩ venh ke vĕ vĕ, hã ra ãjag tóg venh ke tũ nĩ. Û ag vÿ venh ke mũ, povo ù ag, ag tÿ inh vĩ kri fi kÿ;” he tóg. ⁴⁴“Û tÿ hĕn ri ke ag vÿ pó tag kri vár ke mũ, kÿ ag tóg kri vár kÿ tũ' henh ke mũ. Kÿ pó tag vÿ ù tÿ hĕn ri ke ag kri kutĕnh ke mũ gé, kÿ tóg ag tÿ námnam ke kãn mũ, ag kri kutĕ kÿ;” he tóg, Jesus ti. Ti tÿ ag tÿ ti ki rã tũ tugrĩn nũgme ki vár ke tón hã vĕ.

⁴⁵Kÿ ag tóg mĕg mũ sir, Jesus vĩ ti. Topĕ tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag vÿ mĕg mũ, Fariseu ag ke gé. Mĕ kÿ ag tóg vãhã to jykrĕn mũ sir. “Ĕg hã to tóg uva ki rĩr tĩ kórĕg ag to comparaçáo tag han ja nĩ,” he ag tóg mũ sir, ki kanhrãn kÿ. ⁴⁶Hã kÿ ag tóg ti se sór mũ. Hã ra ag tóg vĕnh e ĕn kamĕg mũ. “Topĕ vĩ tó tĩ pĕ vĕ,” he ag tóg, Jesus to, vĕnh e ĕn, hã kÿ pã'i ag tóg povo ĕn ag kamĕg kÿ ti ség tũ nĩ ver.

22

Vĕnh prũg to comparaçáo (Lc 14.15-24)

¹Kÿ Jesus tóg ag mÿ comparaçáo ù han mãn mũ sir. ²“Û tÿ kanhkã tá nĩ ĕn tÿ tÿ ĕg pã'i nĩ vÿ ge nĩ, ha mĕ,” he tóg. “Tÿ tóg pã'i mág ri ke nĩ. Ti kósın prũg ken kÿ tóg to festa mág han sór mũ, pã'i mág ti. ³Hã kÿ tóg ã camarada ag jĕgnĕg mũ, ag tÿ ti tÿ ùn mÿ tó ja ag mÿ: “ha kãmũ jĕg, festa kon jĕ;” he jĕ. Hã ra ag tóg kãmũ jãvãnh nÿtĩ. ⁴Kÿ tóg ag mÿ ã camarada ù ag jĕgnĕ mãn mũ. “Ag mÿ: “kãn inh huri, vĕjĕn ti, he ti, ĕg patrão ti,” hemnĩ,” he tóg. “Boi kãgtĕn inh huri, boi tãgy ĕn mrĕ hã. Nĕn kar vÿ kynkar kÿ nÿtĩ. Kãmũ jĕg ra, inh festa to, he ti, ĕg patrão ti,” hemnĩ ag mÿ;” he tóg, pã'i mág ti, ã camarada ag mÿ. Kÿ ag tóg mũ mũ.

⁵Hã ra ag tóg kãmũ sór tũ nĩ, kÿ ag tóg ti camarada ag to é he mũ. Û tóg ã japÿ ra tĩ mũ, ù tóg ã negócio nón tĩ mũ. ⁶Û ag tóg hã ra ti camarada ag kugmĩ kÿ (ag tóg) ag vóg kónãn mũ gé sir, ag kãtĕn ag tóg mũ sir. ⁷Kÿ pã'i mág tóg ag to jũ mũ. Kÿ tóg ã krĕm pã'i ag jĕgnĕ kÿ ag kãgtĕn mũ gé sir, ù tÿ ti camarada kãgtĕn ja ĕn ag. Ag ĩn kugprũg ag tóg mũ sir. ⁸Kÿ tóg ã camarada ag mÿ: “inh festa vÿ kar kÿ nĩ ha,” he mũ. “Hã ra ag tóg kãmũ jãvãnh nÿtĩ, isÿ ùn mÿ vĕnh vĩ jĕnĕ ja ag, ag kórĕg nÿtĩn kÿ. ⁹Ha mÿjĕg, ĕpÿy ra, ĕmĩn vĕnh kãpón (ja) ra ke gé. Ājag tÿ ù ve kÿ ti mÿ: “ha festa venh kãtĩg;” hemnĩ,” he tóg, pã'i mág ti, ã camarada ag mÿ. ¹⁰Kÿ ag tóg mũ mũ. Ājag tÿ ĕpÿy tá ù ve kÿ ag tóg ag mÿ ke mũ. Vĕnh kar mÿ ag tóg tó mũ sir, ùn jykre há ag mÿ, ùn jykre kórĕg ag mÿ ke gé. Hã kÿ tóg fór mũ sir, clube ti.

¹¹Kÿ pã'i mág tóg kãrã mũ sir, ag vigve jĕ, ù tÿ festa to kãmũ ag. Kÿ ù tóg tá jĕ nĩ, hã ra tóg festa to kur tu tũ nĩ. ¹²Kÿ tóg ti mÿ: “festa to kur tu tũ ã tóg nĩ, vÿ,” he mũ. “Ā hã ne tóg kur kórĕg tu sór mũ, inh festa ki’,” he tóg, ti mÿ. Hã ra tóg vĩ tũ nĩ sir. ¹³Kÿ pã'i mág tóg ã camarada ag mÿ: “ha ti mrĩnh, ti pĕn, ti nĩgĕ, ha ti fón, re tá,” he mũ. Re tán kuty nĩ. Tá ag tóg jagtar tĩ. Ājag jã tÿ ag tóg gyngyn ke tĩ sir, gangan ke ag tóg tĩ sir, vĕso jũgũ kÿ. ¹⁴Ge ti nĩ. Û tÿ hĕn ri ke jĕ sóg prĕr tĩ, hã ra ti pipir nÿtĩ, ùn kuprĕg kÿ nÿtĩ ag,” he tóg, Jesus ti. Ti tÿ ĕg tÿ kanhkã tá festa venh ke tón hã vĕ.

*Ag t̄y imposto to ti ki j̄m̄ē
(Mc 12.13-17; Lc 20.20-26)*

¹⁵ K̄y Fariseu ag tóg jagnē mré Jesus to jykrén m̄u sir. Ag t̄y ti v̄i to ti se sór v̄ē. Hã k̄y ag tóg: “ti v̄i t̄y h̄e to ěg h̄yn ti senh m̄u?” he m̄u. ¹⁶ Tag to jykrén k̄y ag tóg sir Jesus m̄y ājag mré ke ù ag j̄gn̄ēg m̄u, Herodes mré ke ù ag mré hã, ag t̄y òn k̄y ti ki j̄m̄ē j̄é, ag t̄y ti v̄i to ti se j̄é. Ēn ag t̄y Jesus tá junjun k̄y ag tóg ti m̄y: “Senhor,” he m̄u. “Ā jykre kuryj n̄in ki kanhró ěg tóg n̄yt̄i,” he ag tóg. “Hã k̄y ā tóg Topē to ěm̄in ki ěg kanhr̄an há han t̄i. V̄ēnh jykre pir hã han ā tóg t̄i. Ū t̄y v̄ēnh jykre há hã han ve n̄i m̄u ra ā tóg ti jykre ki kanhró kar n̄i,” he ag tóg m̄u, òn k̄y, Jesus m̄y. ¹⁷ “Hã k̄y, ěg m̄y ā t̄y n̄én to jykrén m̄u tómn̄i. M̄y ha n̄y’, ěg t̄y p̄a’i mág t̄y imperador m̄y j̄ankamy ěn n̄im t̄i, imposto kajām j̄é’? ěg m̄y h̄yn n̄im m̄u’, vó m̄y vó?” he ag tóg m̄u, òn k̄y ti ki j̄m̄ēn k̄y.

¹⁸ Hã ra Jesus tóg ag jykre p̄āno ki kanhró n̄i. Hã k̄y tóg ag m̄y: “ājag ne tóg òn k̄y inh ki j̄m̄ē sór m̄u!” he m̄u. “Jykre régre ājag n̄yt̄i m̄y,” he tóg. ¹⁹ “Inh m̄y j̄ankamy jun, imposto kajām jafā ěn ti,” he tóg. K̄y ag tóg ti m̄y ù jun m̄u sir, j̄ankamy ti. ²⁰ K̄y tóg ag m̄y: “ù j̄iji n̄y k̄a n̄i, ù k̄aggrá n̄y k̄a n̄i?” he m̄u. ²¹ K̄y ag tóg ti m̄y: “p̄a’i mág t̄y imperador k̄aggrá v̄ē,” he m̄u. K̄y tóg ag m̄y: “k̄y p̄a’i mág m̄y ti t̄u n̄im n̄i, hã ra Topē m̄y ti t̄u n̄im n̄i gé,” he m̄u sir.

²² Ag t̄y ti v̄i m̄ē k̄y ti jykre tóg ag m̄y e t̄i sir. K̄y ag tóg ti tovānh k̄y m̄u m̄u sir.

*Ěg t̄y ěg ter ja tá v̄yn kenh ke
(Mc 12.28-34; Lc 10.25-28)*

²³ K̄y kej̄en Saduceu ag tóg Jesus tá junjun m̄u gé, kurā ěn k̄a. Ag t̄y òn k̄y ti ki j̄m̄ē sór v̄ē gé. Hã ra Saduceu ag tóg: “ěg ter ja tá ěg v̄ynv̄yn kenh ke t̄u n̄i,” he t̄i. “R̄ir m̄an ke t̄u ěg tóg n̄i,” he ag tóg t̄i. Ēn ag v̄y òn k̄y Jesus ki j̄m̄ē sór m̄u gé. ²⁴ “Senhor,” he ag tóg m̄u gé. “Moisés t̄y ěg m̄y v̄ēnh jykre n̄im k̄y tóg ěg m̄y: “ā régre t̄y ā kr̄ē t̄u ra ter k̄y ā t̄y ti pr̄u fi t̄y pr̄ug ke v̄ē,” he m̄u. “Ā t̄y ā régre m̄y ā kr̄ē han ke v̄ē, fi ki,” he ja tóg n̄igt̄i, Moisés ti,” he ag tóg m̄u, Saduceu ag, Jesus m̄y. ²⁵ “K̄y ù t̄y jagnē mré pafa ja t̄y 7 (ke) v̄y n̄yt̄igt̄i. Ag k̄ake tóg pr̄ug m̄u, hã ra tóg ā kósin t̄u ra ter m̄u. K̄y ti j̄avy tóg fi t̄y pr̄ug m̄u sir. Hã ra tóg ā kósin t̄u ra ter m̄u gé, ti j̄avy ù ke gé, hã ki ag kar v̄y kósin t̄u ra k̄agter k̄an m̄u sir. ²⁷ K̄y v̄ahã ag kar pr̄u fi tóg ter m̄u gé sir. ²⁸ K̄y fag k̄agter ja tá r̄inr̄ir m̄an k̄y fi h̄yn mén t̄y 7 (ke) n̄inh m̄u v̄ē. Ag kar v̄y fi t̄y pr̄ug ja n̄i m̄y. Hã k̄y tóg v̄ēnhm̄y n̄y, ag t̄y: r̄ir m̄an j̄é ěg tóg ke m̄u, hen k̄y,” he ag tóg, Saduceu ag, Jesus m̄y.

²⁹ Hã ra Jesus tóg ag m̄y: “kygnē ājag huri,” he m̄u. “Ājag pi(jé) Topē v̄i t̄y rán k̄y n̄i ki kanhró n̄yt̄i’, ājag pi(jé) Topē jykre ki kanhró n̄yt̄i’,” he tóg. ³⁰ “Ěg r̄inr̄ir m̄an k̄y ěg tóg pr̄ug m̄an ke t̄u n̄i sir, k̄y ěg mén m̄an ke t̄u n̄i gé. Topē t̄y j̄gn̄ē jafā ri ke ěg n̄yt̄i, kanhk̄á tá,” he tóg.

³¹ “K̄y Topē v̄i rá ù to jykrén n̄i, ti t̄y ěg ter ja tá v̄yn ke tó ti. Topē hã ne t̄y v̄ēm̄en ja n̄i m̄y, hã k̄y tóg tag tó ja n̄i, ha m̄ē. ³² “Abraão v̄y iso: Topē, he t̄i, Isaque ke gé, Jacó ke gé,” he ja tóg n̄i, Topē ti. K̄agter ag huri, Abraão, Isaque, Jacó. Hã ra Topē tóg: “t̄y inh ag Topē n̄i,” he ja n̄igt̄i, ag ter kar k̄y. Hã k̄y ag tóg r̄inr̄ir n̄yt̄i, Topē t̄y ùn r̄inr̄ir n̄yt̄i ag hã kri ke n̄in k̄y,” he tóg, Jesus ti. ³³ K̄y ag tóg ti v̄i m̄ēg m̄u sir, k̄y ti jykre tóg ag m̄y e p̄ē t̄i, ti v̄i ti.

*Topē t̄y ěg j̄yv̄ēn k̄afór
(Mc 12.28-34; Lc 10.25-28)*

³⁴ Kŕy Fariseu ag tóg mĕg mŭ, Jesus tŕy Saduceu ag mŕy vŕi há han ja ti. Ti tŕy ag mŕy vŕi há han kŕy ag tŕy ti mŕy hĕ ri ken kŕy kafān ke tóg tŭ tŕi sir. Hā mĕg ag tóg mŭ, Fariseu ag. Kŕy ag tóg Jesus to vĕnhmān mŭ sir. ³⁵ Kŕy ag kā ũ tóg ti mrĕ vŕi mŭ. Topĕ vŕi to professor vĕ, ũ tŕy Jesus mrĕ vŕi mŭ ti. Kŕy tóg Jesus mŕy: ³⁶ “Senhor,” he mŭ. “Topĕ tŕy ĕg jyvĕn tŕy hĕ nŕy hŕn ti tŕy ĕg jyvĕn kar kāfór nŕnh mŭ?” he tóg mŭ sir. ³⁷ Kŕy Jesus tóg ti mŕy: “Topĕ to, ĕg jóg mág to há tāvi nŕtĭmnŕi, ti ki ge há han nŕi, ti to jykre pir nŕtĭmnŕi,” he mŭ. ³⁸ “Topĕ tŕy ĕg jyvĕn kāfór kar há vĕ. ³⁹ Kŕy ti tŕy ĕg jyvĕn ũ tóg há ri ke nŕi gé, há vŕy: ājag régre ki rŕr nŕtĭmnŕi, ājag tŕy vĕnh ki rŕr há han ri ke, he mŭ,” he tóg. ⁴⁰ “Vĕnh jyvĕn tag vŕy vĕnh jyvĕn kar kāfór nŕtĭ. Régre ti nŕtĭ, Topĕ tŕy ĕg jyvĕn kāfór nŕtĭ ti. ĕg tŕy tag ki króm kŕy ĕg tóg Topĕ jykre ki króm kān mŭ. Ti tŕy ĕg jyvĕn mŭ han kān ĕg tóg mŭ, Topĕ vŕi tó tŕi tŕy ĕg jyvĕn mŭ mrĕ há, ĕg tŕy tag ki króm kŕy,” he tóg, Jesus ti.

Cristo tŕy tŕy Davi kósĭn nŕi
(Mc 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Hā ra Fariseu ag vŕy vĕnh mān kŕy nŕtĭ, kŕy Jesus tóg ag ki jĕmĕ sór mŭ gé sir. ⁴² Kŕy tóg ag mŕy: “Cristo to ājag hĕ ri ke tŕi?” he mŭ. “Ŭ kósĭn nĕ hŕn, Cristo tŕi?” he tóg, Jesus ti. Kŕy ag tóg ti mŕy: “Davi kósĭn vĕ,” he mŭ. ⁴³ Kŕy tóg ag mŕy: “há ra Davi tóg ti to: inh Senhor, he ja nŕi,” he mŭ. “Topĕ kuprĭg tŕy ti krĭn kŕy tóg tag tó ja nŕi, ha mĕ: ⁴⁴ “ĕg jóg tŕy Topĕ vŕy inh Senhor mŕy: “nŕi ra ver, inh pĕgja tá,” he mŭ, “sŕy ā kato vāsānsān mŭ ag tŕy ā krĕm vin ke vĕ, kŕy ag sigse vĕ sir. Tag jāvānh nŕi ver,” he tóg mŭ, Topĕ ti, inh Senhor mŕy,” he ja tóg nĭgtĭ, Davi ti,” he tóg mŭ, Jesus ti. ⁴⁵ “Hā kŕy Davi tóg Cristo to: “inh Senhor,” he ja nŕi. Ti tŕy tŕy ti kósĭn nŕi ra ti kósĭn mŕy tŕy ti kri ke nŕnh mŭ vĕ?” he tóg, Jesus ti. Ti tŕy Fariseu ag ki jĕmĕg mŭn há vĕ. ⁴⁶ Hā ra ag tŕy ti mŕy ne tóh ke tóg tŭ tŕi, ag tŕy ti vŕi kafān sór mŭ ra. Vāhā ag tóg ti ki jĕmĕ sór mān tŭ nŕi. Ti kamĕg ag tóg mŭ, há kŕy ag tóg ti ki jĕmĕ sór mān tŭ nŕi.

23

Ŭn kŕy Topĕ vŕi to professor ag jykre
(Mc 12.38-39; Lc 11.43-46; 20.45-46)

¹ Kŕy Jesus tóg vĕnh kar kanhrān mŭ sir, ti mrĕ mŭ tŕi ag mrĕ há. Kŕy tóg ag mŕy: ² “Moisĕs vŕy ĕg jóg ag kanhrān ja nĭgtĭ,” he mŭ. “Ti nón Topĕ vŕi to professor ag tóg ĕg kanhrān sór mŭ, Fariseu ag ke gé,” he tóg. ³ “Ag tŕy ājag mŕy nĕn tó mŭ ĕn ki króm nŕi. Ag vŕi kri fimnŕi. Ag tŕy nĕn han mŭ ri ke han tŭg nŕi jāvo, ag jykre korĕg ĕn han tŭg nŕi. Ājag kanhrān há han ag tóg tŕi, há ra ag tóg ki króm sór tŭ nĭgtĭ, ājag vŕi há ĕn ki. ⁴ Ājag mŕy ag tóg vĕnh jykre kufy vin ti, há ra ag há tóg han sór tŭ nĭgtĭ, vĕnh jykre kufy ĕn ti. ⁵ Ag tŕy nĕn ũ há han kŕy ag tóg tŕy ũn mág nŕtĭ sór mŭ sir, vĕnh kar tŕy ag vigve jĕ. Ag tŕy Topĕ mrĕ vŕi jĕ ag tóg ti vŕi rá tŕy ājag nĭgé tógfĭg tŕi, ājag kakā ke gé. Vĕsógfĭn ja tāpĕr tŕy ag tóg vĕsógfĭg tŕi. Topĕ jykre han jĕ ag tóg kur tóv mág tu tŕi gé. ⁶ Festa ki ag tóg jĕn vĕn sór tŕi. Vĕnh kanhrān jāfā krĕm ag tóg vĕnh kāpov kŕy nŕtĭ. ⁷ Cidade kuju ki vĕnh kar tóg ag mŕy: “ā mŕy há?” he tŕi, kŕy tóg ag mŕy sér tŕi. Kŕy ag tóg ag to: “Senhor,” he tŕi gé, kŕy tóg ag mŕy sér tŕi. ⁸ Ag jāvo jagnĕ mŕy: “Senhor,” he sór tŭg nŕi, kŕy ag tŕy ājag mŕy: “Senhor,” he mŭ ra ag mŕy: “inh pi(jĕ) tŕy ũn mág nŕi,” hemnŕi. Ŭn pir vŕy tŕy ājag kri ke nŕi, há vŕy: Topĕ, he mŭ, jó ājag tóg tŕy jagnĕ mrĕ ke nŕtĭ. ⁹ Kŕy ũ mŕy: “ĕg jóg,” he tŭg nŕi gé, ĕprā. Ŭn pir vŕy tŕy ājag jóg nŕi, há vŕy: Topĕ, he mŭ, kanhkā tá nŕi ĕn ti. ¹⁰ Kŕy ũ tŕy ājag mŕy: “ĕg kri tŕy ũn mág nŕimnŕi,” he kŕy ag mŕy: “vó, kenh

ke tũ inh nĩ,” hemnĩ gé. Ûn pir vỹ ãjag kri tỹ ùn mág nĩ, hã vỹ: Cristo, he mũ. ¹¹ ãjag kãmĩ ùn mág ag jé ãjag ki rĩr há han, ãjag camarada tỹ ãjag ki rĩr há han tĩ ên ri ke. ¹² ãjag tỹ tag ki vỹsỹ tỹ ùn mág han sór nỹtĩn kỹ ãjag tóg tá térenh ke mũ, ha vemnĩ. ãjag tỹ hã ra: “tỹ inh ùn sĩ nĩ,” hen kỹ ãjag tóg tá jãprynh ke mũ, tỹ ùn mág ãjag nỹtĩnh mũ, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti.

*Topê vỹ to professor ag jagtar ke
(Mc 12.40; Lc 11.39-42, 52; 20.47)*

¹³ “Ón kỹ Topê vỹ to professor,” he tóg. “Fariseu,” he tóg. “Jykre régre ãjag nỹtĩ,” he tóg. “Topê vỹ ãjag ve kónãn,” he tóg. “Û ag tóg ù tỹ kanhkã tá nĩ ên tỹ tỹ êg pã'i nĩ ve sór nỹtĩ, hã ra ãjag tóg ag mỹ kanhkã ti nenh tĩ. Ag jãvo ãjag tóg ve sór tũ nĩgtĩ. ãjag tỹ kanhkã ve sór tũ nĩn kỹ ãjag tóg ù ag mỹ nenh tĩ gé, ag tỹ vég tũ nĩ jé, ãjag ri ke,” he tóg, Jesus ti.

¹⁴ “Ón kỹ Topê vỹ to professor,” he tóg. “Fariseu,” he tóg. “Jykre régre ãjag nỹtĩ,” he tóg. “Topê vỹ ãjag ve kónãn,” he tóg. “ãjag ne tóg ùn mén ter ja fag tũ mân kãn tĩ. Kar kỹ ãjag tóg ón kỹ Topê mré vỹ téj han mũgtĩ, êg tỹ ãjag to: “há ag nỹtĩ,” he jé. Hã kỹ Topê vỹ ãjag vóg kónãn kãfór han ke mũ,” he tóg, Jesus ti.

¹⁵ “Ón kỹ Topê vỹ to professor,” he tóg. “Fariseu,” he tóg. “Jykre régre ãjag nỹtĩ,” he tóg. “Topê vỹ ãjag ve kónãn,” he tóg. “ãjag ne tóg kuvar há ra mũ tĩ, ga mĩ, goj mĩ ke gé, ãjag tỹ ù tỹ Israel ag jykre han sór mũ ù jãvãnh jé. Hã jé ãjag tóg mũ mág han tĩ. Kỹ ãjag tỹ ù ven kỹ ãjag tóg ti tỹ Japo krê han mũ sir, ti tỹ ón kỹ Topê vỹ mē jé, ãjag ri kén, ti tỹ nũgme ki kuté jé, inferno ên ki. Kỹ ti jykre pãno vỹ ãjag jykre pãno kãfór nỹ sir,” he tóg, Jesus ti.

¹⁶ “Topê vỹ ãjag ve kónãn mỹr,” he tóg. “Kývó ãjag nỹtĩ, hã ra ãjag tóg ù tỹ ki kagtĩg ag taĩn mũ sór mũ. Hã kỹ ãjag tóg kygnêg tĩ. Kỹ ãjag tóg ag kanhrãn kónãn tĩ. “Êg tỹ ón kỹ: tag han jé sóg ke mũ, he sór kỹ êg tóg: “Topê jo ãn krêm nĩ ên vỹ ki kanhró nĩ,” henh ke mũ,” he ãjag tóg tĩ. “Êg tỹ hã ra: Topê jo ãn krêm ouro tân ên vỹ ki kanhró nĩ, hen kỹ êg tóg ón ke tũ nĩ,” he ãjag tóg tĩ gé. ¹⁷ Vẽnhmỹ ti nĩ, ãjag vỹ tag. Krĩ tũ ãjag tóg nỹtĩ, kývó ãjag tóg nỹtĩ. Ouro mỹ Topê jo ãn kãfór nĩ? Vó. Ouro vỹ tỹ Topê tũ nĩ, ti tỹ Topê jo ãn krêm nĩn kỹ. Hã kỹ tóg tỹ Topê tũ ke nĩ sir, ouro ti, ti jo ãn ti ke gé. Ón kỹ: “Topê hã vỹ ki kanhró nĩ,” he tũg nĩ,” he tóg, Jesus ti. ¹⁸ “ãjag vỹ vẽnhmỹ ù vỹ nĩ gé. “Ón kỹ êg tóg: êg tỹ mesa kri ùn mỹ nẽn ù pũn mũ ên vỹ ki kanhró nĩ, henh ke mũ,” he ãjag tóg tĩ gé. “Êg tỹ hã ra: êg tỹ ùn mỹ êg mēg pũn tĩ ên vỹ ki kanhró nĩ, hen kỹ êg ón ke tũ nĩ,” he ãjag tóg tĩ gé. ¹⁹ Vẽnhmỹ ti nĩ gé, ãjag vỹ tag ti. Kývó ãjag nỹtĩ mỹr. Êg tỹ Topê mỹ êg mēg pũn mũ mỹ mesa kãfór nĩ? Vó. Topê jo ãn krêm mesa kri êg tóg êg mēg ti pũn tĩ, hã kỹ tóg Topê mỹ há tĩ, êg mēg ti, êg tỹ ti jo ãn tá ti mỹ mesa kri ti pũn tugrĩn. ²⁰ ãjag tỹ Topê jo ãn krêm mesa tón kỹ, kỹ ãjag tóg êg tỹ êg mēg tỹ mesa ên kri pũn mũ ên tó tĩ gé. ²¹ ãjag tỹ Topê jo ãn tón kỹ, kỹ ãjag tóg Topê ti tó tĩ gé. ²² ãjag tỹ kanhkã tón kỹ, kỹ ãjag tóg Topê nĩgja tó tĩ gé, kỹ ãjag tóg Topê ti tó tĩ gé sir. Nẽn ù pir vỹ, ti kar ti. Hã kỹ ón kỹ: Topê hã vỹ ki kanhró nĩ,” he tũg nĩ,” he tóg, Jesus ti.

²³ “Ón kỹ Topê vỹ to professor,” he tóg. “Fariseu,” he tóg. “Krĩ régre ãjag nỹtĩ, kỹ Topê vỹ ãjag ve kónãn,” he tóg. “Ón kỹ ãjag tóg Topê mỹ ãjag jakré ki dízimo vin tĩ. ãjag jakré tỹ hortelã tỹ 10 (ke) nỹtĩn kỹ ãjag tóg Topê mỹ ùn pir nĩm tĩ, ãjag jakré tỹ erva doce tỹ ke gé, ãjag jakré tỹ cominho tỹ ke gé. Há ti nĩnh mũ vỹ. Hã ra ãjag tóg ti tỹ êg jyvẽn mũ ên han tũ nĩgtĩ. Vẽn jykre kurjy

han tũ ãjag tóg nĩgtĩ. Ûn jagãgtar ag jagãgtãn tũ ãjag tóg nĩgtĩ. Topẽ vĩ kri fig tũ ãjag tóg nĩgtĩ. ãjag tỹ ti vĩ ki króm tag tóg inh mỹ há nĩnh mũ vê, ha mẽ. ãjag tỹ ti tỹ ãg jyvẽn ki króm mré hã ãjag jakré ki dízimo vin (hã) ra tóg inh mỹ há nĩnh mũ vê, ha mẽ. Hã ra ãjag tóg ki króm sór tũ nĩgtĩ. ²⁴ Kyvó ãjag nỹti, hã ra ãjag tóg ag tatĩn mũ sór nỹti. Topẽ vĩ ù ki króm sór ãjag tóg ti, ti tỹ Topẽ mỹ tỹ nén ù sĩ (hã) ra, kỹ ãjag tóg ti vĩ ù mrynhmranh ti, ti tỹ Topẽ mỹ kórég pẽ (hã) ra. Kỹ tóg goj ki ka ri ke nĩ. ãjag tỹ ka gón tũ nĩ jé ãjag tóg kur ki kujêg ti, kỹ tóg pan ti, goj ti. Hã ra ãjag tóg cavalo tỹ goj ki ter mũ ra (ãjag tóg) goj kórég ên kron ti," he tóg, Jesus ti.

²⁵ "Ón kỹ Topẽ vĩ to professor'," he tóg. "Fariseu'," he tóg. "Krĩ régre ãjag nỹti, kỹ Topẽ vỹ ãjag ve kónãn," he tóg. "Copo venja kupég ãjag tóg ti, pénky venja, hã ra ti kãtã tóg kavéj nĩ. Kỹ ãjag vỹ ge nỹgtĩ gé. Jykre há nĩ ve ãjag tóg nỹgtĩ gé, hã ra ãjag tóg vẽn jykre pãno han ti, hã vỹ: jãnkamy to ag lograr he ti, he mũ, ãjag prũ tũ fag mré nỹ ti, he mũ gé. ²⁶ Kyvó ãjag nỹti, ãjag tỹ tỹ Fariseu nỹti ra. ãjag jykre pãno tovãnh nĩ, ãjag jãnhkri nỹti jé. Kỹ vãhã vẽn kar vỹ ãjag jykre há vég mũ," he tóg, Jesus ti.

²⁷ "Ón kỹ Topẽ vĩ to professor'," he tóg. "Fariseu'," he tóg. "Krĩ régre ãjag nỹti, kỹ Topẽ vỹ ãjag ve kónãn," he tóg. "Vẽnh kej sĩnvĩ ri ke ãjag nỹti. Sĩnvĩ nĩ ve ti nĩ, vẽnh kej ti, ãg tỹ pó tỹ kri tam kỹ, kar tinta tỹ pó to tĩn kỹ. Ti sĩnvĩ nĩ ve nĩ ra ti kãtã tóg kórég nĩ. Vẽser vỹ krêm nỹ nĩ, vẽnher vag mũ ti, ti kuka. ²⁸ Tag ri ke ãjag nỹti. Há nĩ ve ãjag nỹti. Jykre kuryj nĩ ve ãjag nỹti, hã ra ãjag kãtã tóg kórég nĩ, ãjag jykre régre nỹtĩn kỹ, ãjag tỹ Topẽ vĩ ki króm sór tũ nỹtĩn kỹ mỹr, ha mẽ," he tóg, Jesus ti.

*Ûn jykre régre ag jagãgtar ke
(Lc 11.47-51)*

²⁹ "Ón kỹ Topẽ vĩ to professor'," he tóg. "Fariseu'," he tóg. "Krĩ régre ãjag nỹti, kỹ Topẽ vỹ ãjag ve kónãn," he tóg. "ãjag jóg'jóg ag vỹ Topẽ vĩ tó ti ag kãgtén ja nĩgtĩ. Jãvo ãjag tóg ag kej sĩnvĩ han ti, ùn jykre kuryj han ja ag kej ti. ³⁰ Kỹ ãjag tóg ag to: "ãg tỹ ãg jóg'jóg ag mré ga kri mũ hã ra ãg tóg ag kãgtén ke tũ nĩ vê," he ti. "Ag mré ãg ag vóg ke tũ nĩ vê," he ãjag tóg ti, ón kỹ. ³¹ Hã ki ãjag tóg ãjag jóg'jóg ag tó ti. "ãg jóg'jóg ag vỹ ag kãgtén, Topẽ vĩ tó ti ag," he ãjag tóg ti. "Û tỹ ag kãgtén mũ ag krê'krê vỹ tỹ ãg nỹti," he ãjag tóg ti. ³² Kuri ãjag jóg'jóg ag ri ke han nĩ, kuri ãjag jóg'jóg ag tỹ ùn kãgtén ja tũ ên ag kãgtén nĩ, ãjag tỹ tỹ ãjag jóg'jóg ag krê'krê nỹtĩn kỹ," he tóg, Jesus ti. ³³ "Pỹn ri ke ãjag nỹti, mũg ri ke ãjag nỹti. ãjag pi(jé) nũgme ki vãr ke tũ nĩnh ke mũ', inferno ki'," he tóg. ³⁴ "Hã kỹ sóg ãjag mỹ Topẽ vĩ tó ti ag jêgnênh ke mũ, vẽnh vĩ há tó mũ ag, Topẽ vĩ rán ti ag. Ag jêgnê jé sóg ke mũ, ag tỹ ãjag jyvẽn jé. Kỹ ãjag tóg ag kãgtén ke mũ gé, ha vemnĩ. Ka to ãjag tóg ag sanh ke mũ. Ag mrãnmrãn jé ãjag tóg ke mũ, ãjag tỹ vẽnh kanhrãn jafã krêm. Cidade kar ki ãjag tóg ag nón mũnh mũ, ãjag tỹ ag vóg kónãn jé. ³⁵ Hã kỹ tóg ãjag tỹ ùn jykre kuryj kar kãgtén mũ ri ke nĩ. Ûn tỹ hên ri ke ag kãgtén ag tóg huri, êprã ke ag, hã ra tóg ãjag tỹ ag kãgtén kãn ri ke nĩ sir, Abel, Abel nón ke ag mré hã, Zacarias ên mré hã, Baraquias kósin ên. Ên tỹ ãjag tóg Topẽ jo ãn jo ti tén ja nĩ, Topẽ mỹ nén ù pũn jafã ên tá ãjag tóg ti tén ja nĩ, Zacarias ên. ³⁶ ãjag mỹ sóg tó mũ, ha mẽ. ãjag hã to ti jũnh ke mũ, Topẽ ti, ãjag jóg'jóg ag tỹ ag kãgtén tugrĩn, ãjag tỹ ag kãgtén tugrĩn ke gé," he tóg, Jesus ti.

Jesus tỳ Jerusalem tá ke ag to há nĩ
(Lc 13.34-35)

³⁷ Kĩ tóg Jerusalem ki ke ag to vēmén mũ. Fe kaj han tóg, ag to, kĩa tóg: “Jerusalem tá ke ag mĩ sóg tag tó sór mũ, ha mẽ,” he mũ. “Topě vĩ tó tĩ ag kãgtén ag tóg tĩ. Topě tỳ ag mĩ ùn jëgnëg tĩ ag pin ag tóg tĩ, pó tỳ, ag tỳ ag kãgtén jé. Isy ag vènh măn há tóg tĩ vè, isy ag ki rĩr jé, Jerusalem tá ke ag, há kĩa sóg ag jé prër tỳ hèn ri ke han mũ. Garĩnh fi jykre ri ke han sór isóg mũ vè, ag mĩ. Garĩnh fi vỹ ã krë kri jë nĩ, fi tỳ ag vësÿrénh tũ nĩ jé ke vè. Ěn ri ke han sór sóg mũ vè, há ra ag tóg ke jãvãnh nỹtĩ. ³⁸ Hã kĩa ag tóg ag jamã pũn kãn ke mũ, kĩa vãpũr vè sir. Ũ vỹ kãnhmar tá nĩg mãn ke tũ nĩ ha, ag tỳ cidade kókén ja tá. ³⁹ Hã kĩa sóg ag mĩ ke mũ. Inh ve mãn ke tũ ag nĩ ha (mÿr). Kejën ag tóg iso: “Topě tỳ ti jënè ja vè,” henh ke mũ. “Topě vỹ ti ve há han, ti tỳ ti jiji tó kãtĩg kĩa,” he jé ag tóg ke mũ iso, kejën. Ěn kĩa ag tóg inh ve mãn ke mũ,” he tóg, Jesus ti.

24

Topě jo ĩn kókén kĩa nĩnh ke
(Mç 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Kĩa Jesus tóg Topě jo ĩn tá kãkutë kĩa tĩ mũ sir. Kĩa ti mré mũ tĩ ag tóg ti tá junjun mũ, kĩa ag tóg ti mỹ Topě jo ĩn ěn ag venven mũ sir. ² Kĩa Jesus tóg ag mỹ: “ãjag mỹ pó tỳ ĩn mág tag ag vigvég mũ?” he mũ. “Kejën pó tóg jagnë kri nỹtĩ mãn ke tũ nĩ ha. Ag tỳ gũm ke kãn ke vè. Ki há sóg tó mũ,” he tóg, Jesus ti.

Ěg jagtar ke
(Mç 13.3-13; Lc 21.7-19)

³ Kar kĩa tóg krĩ tỳ Oliveiras ra tĩ mũ sir. Ti tỳ tá nĩ kĩa ti mré mũ tĩ ag tóg vyr mỹ ti ki jëmènh kãmũ mũ. Kĩa ag tóg ti mỹ: “Ěg mỹ ti kurã ti tó,” he mũ. “Ěg tỳ ne ve kĩa ěg ti kurã ki kanhró nỹtĩnh mũ, ã kãtĩg mãn ke kurã ěn ti, nén kar tũg ke kurã ěn ti?” he ag tóg ti mỹ. ⁴ Kĩa tóg ag mỹ: “ker ù ãjag lograr hé hẽ,” he mũ. ⁵ “Cristo vỹ tỳ inh nĩ,” he jé ag tóg ke mũ, inh jyjy tó kĩa. Ũ tỳ hèn ri ke ag tóg tag tónh ke mũ, kĩa ù tỳ hèn ri ke ag tóg ag vĩ kri nĩm ke mũ. ⁶ Vènh génh to vème mẽ jé ãjag tóg ke mũ, tag ki vènh génh to, kuvar há tá vènh génh to ke gé. To jũrũn ke tũg nĩ, há ra. Vènh génh enh ke vè. Hã ra kurã tỳ ěgno to há ke vè ver. ⁷ Nação ag tỳ jagnë kato tégtenh ke vè, pã'i krëm ke ag tỳ pã'i ù krëm ke ag to jũnh ke vè. Kĩa ga tỳ ragra ke tỳ hèn ri ke han ke vè, ěmã tỳ hèn ri ke ki. Vējën tỳ tũ' henh ke vè gé. ⁸ Hã ra ãjag jagãgtar ke vènh ven vén vè ver,” he tóg, Jesus ti.

⁹ “Kar kĩa ãjag jagtar ke mũ, ãjag tỳ inh ki ge kĩa nỹtĩ tugrĩn. Ājag vóg kónãn jé ag tóg ke mũ, ãjag kãgtén jé ag tóg ke mũ gé. Nação kar vỹ ãjag to vĩ kónãn ke mũ gé, ãjag tỳ inh jiji tó tugrĩn. ¹⁰ Kĩa ù tỳ hèn ri ke ag vỹ isogvãnh ke mũ sir, ěn kĩa. Ājag mré ke fag tó jé ag tóg ke mũ, inh kato vãsãnsãn mũ ag mỹ, kĩa ag tóg jagnë to vĩ kónãn tãvĩ han ke mũ gé. ¹¹ Ón kĩa inh vĩ tó tĩ ag vỹ junjun ke mũ gé, kĩa ag tóg ùn e krĩnkrĩn ke mũ sir, ag tỳ isogvãnh jé. ¹² Kĩa vènh kar vỹ vènh jykre pãno to há nỹtĩnh mũ, há kĩa ù tỳ ón kĩa iso há sĩ nỹtĩ ěn ag tóg isogvãnh ke mũ gé, ùn e ag. ¹³ Hã ra ù tỳ isovãnh tũ pẽ ěn ag tóg krenkren ke mũ. ¹⁴ Kĩa nação kar vỹ vènh vĩ sér mènũ mũ, ga kar mĩ há, kĩa ag tóg Topě tỳ tỳ ěg pã'i nĩnh ke ěn mènũ mũ ha. Ag tỳ mẽ kãn kĩa kurã tỳ ěgno vè sir,” he tóg, Jesus ti.

Ĕg jagãgtar mág pẽ ti
(Mc 13.14-23; Lc 21.20-24)

¹⁵ “Kejẽn ãjag tóg vãhã sir ãjag tỹ nãn (ũ) kamẽg tĩ ẽn venh ke mũ, ẽg kavẽnh mũ ẽn ti,” he tóg. “Topẽ vĩ tó tĩ tỹ Daniel vỹ ti tó ja nĩgtĩ. Topẽ jo ãn tá tóg jẽnh mũ, ẽg kavẽnh mũ ẽn ti,” he tóg, Jesus ti. (Ũ tỹ vẽnũ rá tag to ke mũ ẽn jé ki kanhró nĩ.) ¹⁶ Ājag tỹ ti ve kỹ ga tỹ Judéia ki ke kar ag jé vẽnũ pigjunh mũjẽg, pãnónh ra, fag mrẽ há. ¹⁷ Ũ tỹ re tá nĩ ẽn jé kãra rã tũg nĩ, ti ãn ki, ti tũ mãn jé. ¹⁸ Kỹ ũ tỹ ã japỹ tá jẽ ẽn jé vỹn ke tũg nĩ gé, ti kur mãn jé. ¹⁹ Ũn kufy fag jagtar mág ke vẽ, kurã ẽn kã, ũ tỹ gĩr pygfãm mũ fag ke gé. ²⁰ Topẽ mrẽ vĩmnĩ, ti tỹ kusa kã vẽnũ ven tũ nĩ jé, ti tỹ vẽnũkãn ke kurã kã vẽnũ ven tũ nĩ jé. ²¹ Jagtar mág tỹ ge han ja tũ ẽg tóg nỹtĩ, Topẽ tỹ mundo han jãn ki. Kỹ ẽg ge han mãn ke tũ nĩ gé, kar kỹ. ²² Ĕg tỹ kurã ki jagtar ke mũ ẽn vỹ e nỹtĩnh mũ vẽ, há ra tóg térem kỹ nỹtĩ nĩ. Topẽ tỹ ãn kuprẽg ja ẽn ag tugrĩn. Ti tỹ térem tũ nĩ (mũ) ra ù vỹ kren ke tũ nĩ vẽ, ag jagtar mág ẽn to,” he tóg, Jesus ti.

²³ “Ĕn kã ũ tỹ ãjag mỹ: Cristo vỹ tag kã jẽ nĩ, he mũ ra kri nĩm tũg nĩ, ag tỹ: tátã ti jẽ nĩ, he mũ ra. ²⁴ Ón kỹ Cristo ag vỹ vẽnũ venven ke mũ, ón kỹ Topẽ vỹ tó tĩ ag ke gé. Ĕg tỹ nãn han vãnh hyn han jé ag tóg ke mũ, milagre tỹ hẽn ri ke ti, ón kỹ Cristo ẽn ag. Ag tỹ vẽnũ kar krĩn kónãn sór vẽ, ag tỹ kygnẽ jé, Topẽ tỹ ãn kuprẽg ja ẽn ag mrẽ há, hẽn ri ke mũn. ²⁵ Ājag mỹ sóg tó kãn mũ, ti kutẽnh ke to há,” he tóg, Jesus ti.

²⁶ “Kejẽn ag tóg ãjag mỹ: ẽmã kórég tá tóg jẽ, Cristo ti, henh ke mũ. Ra ti venh mũ tũg. Ag tỹ ãjag mỹ: ãn kãtã tóg nĩ nĩ, he mũ ra kri fi tũg nĩ. ²⁷ ĩnh kãtĩg mãn ke vỹ ta tỹ kóm kóm ke ri ke nĩ. Ti tỹ kóm kóm ke kỹ ẽg tóg nãn kar vэг tĩ, rã jur ja tá, rã pur ja tá ke gé. ĩnh kãtĩg mãn ke vỹ ri ke nĩnh mũ. Tỹ sóg ẽprã ke fi kósin nĩ,” he tóg, Jesus ti.

²⁸ “Nãn ũ ter nỹgja ri ke ti nĩ gé. Há tá tóg vẽnũ mãn tĩ, jãtã ti. Tag ri ke ti nĩnh mũ, ãnh kãtĩg mãn ke ti,” he tóg, Jesus ti.

Topẽ kósin kãtĩg mãn ke
(Mc 13.24-27; Lc 21.25-28)

²⁹ “Jagtar ẽn kar kỹ rã vỹ nhyr ke mũ, kỹ kysã vỹ jẽngrẽ he mãn ke tũ nĩ gé. Krĩg vỹ vár ke mũ gé, kanhkã krẽm. Ĕg tỹ kanhkã tá nãn vэг tũ kar ẽn vỹ ragra ke kãn mũ gé. ³⁰ Kỹ vãhã ẽprã ke fi kósin vỹ vẽnũ ven ke mũ, kanhkã tá. Kỹ ga kri mũ kar ag vỹ kygfỹ kãn ke mũ sir, povo kar ti, ag tỹ ãnh kãtĩg ven kỹ. Kanhkã góg kãmĩ sóg térenh ke mũ. Kỹ sóg tar pẽ nĩnh mũ, ha vemnĩ, kỹ ãnh ve vỹ kókov pẽ nĩnh mũ gé. ³¹ Kỹ sóg isỹ jẽgnẽ jafã ag jẽgnẽnh mũ, ag tỹ tẽntẽntẽn kynkyn jé, kỹ ag tóg isỹ ãn kuprẽg mũ ag jé prẽnprẽr kãn ke mũ sir, ga kar mĩ há, kanhkã fyr mĩ há,” he tóg, Jesus ti.

Ka tỹ figueira to comparaçã
(Mc 13.28-31; Lc 21.29-33)

³² “Ka tỹ figueira to ki kanhrãn nĩ, to comparaçã han kỹ. Ka tỹ figueira pẽ tánh kỹ, ti fėj tãg han kỹ tóg kakó tĩ sir, ẽkrẽ tygtãnh kurã ti. ³³ Rĩ ke ti nĩ, ãjag tỹ ãnh kãtĩg mãn ke kurã ki kanhró nỹtĩnh ke mũ ti. Ājag tỹ isỹ ãjag mỹ nãn tó mũ tag ve kỹ tóg sir kakó tĩnh ha, kakó tãvĩ tóg tĩnh ha, ãnh kãtĩg mãn ke ti, ẽn kã. ³⁴ Sỹ ke há vẽ, há kỹ sóg tag tó mũ, ha mẽ: ùri ãn rĩnrĩr mũ ag tỹ nãn kar ẽn venh ke vẽ, ag kãgter ke to há. ³⁵ Kanhkã vỹ tũ' henh ke mũ, ga ti ke gé. Jãvo ãnh vỹ tũ' henh ke tũ nĩ,” he tóg, Jesus ti.

*Jesus kätig mǎn ke kurā**(Mc 13.32-37; Lc 17.26-30, 34-36)*

³⁶ “Hǎ ra ũ pi(jé) isý kurā ki kätig mǎn ke mü ki kanhró nǐ, hora ki ke gé. Topē tý jēgnē jafǎ ag pi(jé) ki kanhró nýtǐ. Inh pi(jé) ki kanhró nǐ gé. Ęg Jóg mág hǎ vý ā pin ký ki kanhró nǐ, kurā kā nén kutēnh ke mü ěn ki. ³⁷ Inh kätig mǎn ke kurā vý Noé tý ga mǐ tǐg ja ěn ri ke nǐnh mü. ³⁸ Ta kutē to hǎ ag tóg jēn ja nǐgtǐ, kron ja nǐgtǐ, jagnē tý prǔg ja nǐgtǐ, jagnē tý mén ja nǐgtǐ. Noé mré ke ag. Ęn kā kejēn Noé tóg barco tǐ ĩn kǎra rá mü. ³⁹ Hǎ ra tóg ag mý tý nén ũ tú tǐ, tǐ tý barco kǎra rá mü tǐ. Kejēn ta tóg kutē mü, ký goj tóg var mü sir. Ký ag tóg kǎgter kǎn mü sir vǎhǎ. Ge tǐ nǐnh mü, ěprǎ ke fi kósín kätig mǎn ký, inh kätig mǎn ký mýr. ⁴⁰ Ęn kā ũn régre ag vý ājag japy ki rǎnhrǎj ke mü. Inh kätig mǎn ký sóg ũn pir jé prēr ke mü, jávo tǐ régre vý tá jēnh mü sir. ⁴¹ ũn régre fag vý ěgtynyn nýtǐnh mü, jagnē mré, kurā ěn kā. Ký sóg ũn pir fi jé prēr ke mü, jávo fi régre fi vý tá jēnh mü gé sir. ⁴² Vēnh ki ěmēmni, nūr tú ri ke han nǐ. Inh kätig ke hora ki kagtǐg ājag tóg nýtǐ. Ājag Senhor vý tý inh nǐ,” he tóg.

⁴³ “Ký tag to jykrén nǐ, ha mē. Ęg pi(jé) ũ tý ěg tý nén péju sór mü kätig ke ki kanhró nýtǐ. Ęg tý tǐ kätig ke tý hora ki kanhró nýtǐ ra ěg tóg to ěg tý nén ki rǐr mü vē, ký ũ pi(jé) ěg ĩn kǎra rǎnh ke mü vē. Hǎ ra ěg tóg ki kagtǐg nýtǐ. ⁴⁴ Ge tǐ nǐ, inh kätig mǎn ke tǐ. Ha vēnh kǎn, ha vēnh ki ěmē. Ęprǎ ke fi kósín vý kätig ke mü, ājag tý inh kätig ke to jykrén tú ra,” he tóg, Jesus tǐ.

*Ŭn camarada ag to comparaçǎo**(Lc 12.41-48)*

⁴⁵ Ký tóg ag mý ā kätig mǎn ke tó mǎn mü. “Kejēn patrǎo ũ tóg hē ra tǐg sór mü,” he tóg. “Ký tóg ā camarada ag kā ũ tý pǎ'i han mü, tǐ tý tǐ jo ā mré camarada ag ki rǐr jé. Ŭ tý ā rǎnhrǎj ki rǐr há han tǐ ěn kuprēg tóg mü, tǐ tý ag mý vējēn ven jé, vējēn ke horan ki. ⁴⁶ Tǐ tý ag ki rǐr há han ký tǐ patrǎo vý tǐ mý vǐ há han ke mü, tǐ kätig mǎn ken kā. ⁴⁷ Tǐ tý pǎ'i han jé tóg ke mü, tǐ tý tǐ tǐ ki rǐr kǎn jé sir. Kǐ hǎ sóg tó mü, ha mē. ⁴⁸ Kejēn tǐ camarada ũ tóg hǎ ra jykre pǎno nǐ. Ký tóg tag to jykrén mü. “Ęg patrǎo vý kätig vǎnh han mü,” he tóg mü sir, ũn jykre pǎno ěn. ⁴⁹ Ký tóg ā mré camarada ag vóg kónǎn mü sir, ag mrǎnmrǎn ký. Ký tóg ũn kronkron tǐ ag mré kron mü gé sir, jēn mág han tóg mü gé sir. ⁵⁰ Ký tǐ patrǎo vý tǐ kǎnhmý kätig ke mü sir, tǐ tý tǐ kätig ke kurā ki kagtǐg nǐn ký, tǐ horan ke gé, ũn jykre kórég ěn tǐ. ⁵¹ Ā kätig ký tóg tǐ kapǎn ri ke han ke mü sir, ký tóg tǐ fón ke mü gé sir, ũn jykre régre ag mré. Tá ag tóg jagtar ke mü, ājag já tý ag tóg gyngyn ke mü, tý ag tóg gangan ke mü, jü ký, ũn jykre kórég ěn ag,” he tóg, Jesus tǐ. Tǐ tý ũ tý tǐ rǎnhrǎj han kónǎn mü kǎmēn hǎ vē.

25*Tátǎg tý 10 (ke) fag to comparaçǎo*

¹ Ký Jesus tóg ag mý ā kätig mǎn ke ěn kǎmēn mǎn mü, ký tóg ag mý: “ěn kā ũ tý kanhkǎ tá nǐ ěn tý tý ěg pǎ'i nǐnh ke vý ge nǐnh mü, ha mē,” he mü. “Tátǎg fag ri ke tǐ nǐnh mü. Ŭ tý 10 (ke) fag vý nýtǐ, tátǎg fag. Vēnh kyprǔg ve jé fag tóg lampiǎo vyn ký mü mü, ũn prǔg mü ěn kato. ² Fag tý 5 (ke) fag vý jykre kórég nýtǐ, jávo ũ fag vý jykre há nýtǐ, ũ tý 5 (ke) ũ fag. ³ Ký ũn jykre kórég fag vý vyrmý azeite ma mü ja tú nǐ, hǎ ra tóg sǐn ký lampiǎo kǎkǎ nǐ nǐ. ⁴ Fag jávo ũn jykre há fag vý azeite ma mü mü, vyrmý. ⁵ Hǎ ra tóg kätig vǎnh han mü, ũn

prũg mũ ti. Kĩ tóg kejẽn fag nũgnũr há tĩ sir, ti jun tũg ki, kĩ fag tóg nũgnũr kãn mũ sir. ⁶ Meia noite ki vẽn h vĩ tóg mẽ há tĩ, kĩ tóg: “!..nĩgnĩ ra..!” he mũ. “!..Ûn prũg mũ vỹ kãteg..!” he tóg. “!..Ha ti venh kãmũ jeg..!” he tóg. ⁷ Kĩ tátãg ẽn fag vỹ nĩgnĩg kĩ fag lampião gruggrug mũ sir. ⁸ Kĩ ùn jykre kórég fag vỹ ùn jykre há fag mỹ azeite to vĩ mũ. “Ëg mỹ ãjag azeite vẽn kãpãm. Nhyn ke ti nỹtĩ ha, ãg lampião ti,” he fag tóg mũ. ⁹ Hã ra ùn jykre há fag tóg fag mỹ: “vó!” he mũ. “Ëg tỹ ãjag mỹ vẽn kãpãm kĩ tóg ãg mỹ kã kyn ke mũ gé, ãjag ri kén. Negócio ra mũjẽg, ãjag tỹ azeite ven jé,” he fag tóg mũ. ¹⁰ Kĩ fag tóg mũ mũ. Fag gunja tá tóg jun mũ sir, ùn prũg mũ ti. Kĩ fag tóg ti mré mũ mũ sir, ùn lampião gru nỹtĩ fag. Vẽn kyprũg ve jé fag tóg mũ mũ, kĩ ag tóg jãnkã ti nĩfénh mũ sir, ùn jykre kórég fag jy. ¹¹ Kĩ vãhã tátãg ù fag vỹ tá junjun mũ gé sir, kĩ fag tóg ti mỹ: “Senhor’, Senhor’,” he mũ sir. “Ëg mỹ nón,” he fag tóg. ¹² Hã ra tóg fag mỹ: “ãjag ki kãgtĩg sóg nĩ, mỹr, ha mẽ,” he mũ,” he tóg, Jesus ti. ¹³ “Hã kĩ sóg ãjag mỹ: vẽn ki rĩr, nũr tũ ri ke han kĩ, he mũ. Kãtĩg jé sóg ke mũ. Hã ra ãjag tóg inh kãtĩg ke kurã ki kãgtĩg nỹtĩ, inh hora ki ke gé. Hã kĩ inh jãvãnh to krónh ke tũg nĩ,” he tóg, Jesus ti.

Û camarada ag to comparação (Lc 19.11-27)

¹⁴ Kĩ Jesus tóg: “inh kãtĩg mãn ke vỹ tag ri ke nĩnh mũ gé, ha mẽ,” he mũ. “Kejẽn ù tóg ga ù venh tũg sór mũ, kĩ tóg ã camarada ag jé prẽr mũ, ti tỹ ag mỹ ã tỹ nén kar vẽn kãpãm jé, ã jãnkamy kar. ¹⁵ Û mỹ tóg jãnkamy kãmur tỹ 5 (ke) vin mũ, ù mỹ tóg ti kãmur régre vin mũ, ù mỹ tóg ti kãmur pir nĩm mũ. Ûn krĩ há ẽn mỹ tóg ti kãmur e vin mũ, ùn krĩ pãgsĩ ẽn mỹ tóg ti kãmur pir nĩm mũ. ¹⁶ Kĩ ù tỹ ti kãmur tỹ 5 (ke) mãg mũ ẽn vỹ tĩ mũ. Jãnkamy ẽn tỹ rãnrhãj mág han kĩ tóg kejẽn ù tỹ 5 (ke) ù mãg mũ, kĩ ti tũ vỹ tỹ ti kãmur tỹ 10 (ke) nỹtĩ sir. ¹⁷ Kĩ ù tỹ ti kãmur régre mãg mũ ẽn vỹ tỹ rãnrhãj mũ gé. Ti kãmur régre ù mãg tóg mũ sir, ã rãnrhãj to, kĩ tóg tỹ 4 (ke) nỹtĩ. ¹⁸ Ag jãvo ù tỹ ti kãmur pir mãg mũ ẽn vỹ ã tũ nég tĩ mũ sir. Á patrão tỹ ti mỹ jãnkamy nĩm ẽn nég tóg mũ, mỹr, ha mẽ.

¹⁹ Kejẽn ag patrão vỹ vỹn ke mũ sir, si há tĩ kỹ. ²⁰ Kĩ ti camarada tóg ti venh kãtĩ mũ, ù tỹ ti kãmur tỹ 5 (ke) mãn ja ẽn ti. Kĩ tóg ti mỹ ù tỹ 5 (ke) ù ẽn ven mũ sir, ti ganho ti, kĩ tóg ã patrão mỹ: “ù tỹ 5 (ke) vin ã tóg inh mỹ,” he mũ, “hã ra sóg tỹ rãnrhãj kỹ ù tỹ 5 (ke) ù mãn ja nĩ,” he tóg. ²¹ Kĩ ti patrão tóg ti mỹ: “jykre há ã tóg nĩ,” he mũ. “Á tũ ki rĩr há han ã tóg nĩ mỹr. Nén sĩ ki rĩr há han ja ã tóg nĩgtĩ, kỹ sóg ã mỹ nén ù e vin sór mũ, ã tỹ ki rĩr jé. Á patrão fe tỹ mrin ke ã mỹr. Hã inh mré kãtĩg,” he tóg, ti patrão ti. ²² Kĩ ti camarada ù tóg jun mũ gé, ù tỹ ti kãmur régre mãn ja ẽn ti. Kĩ tóg ti mỹ: “inh mỹ ã tóg ti kãmur régre vin ja nĩ,” he mũ. “Tỹ rãnrhãj kỹ sóg ùn régre ù mã. Hã vẽ ha,” he tóg. ²³ Kĩ ti patrão tóg ti mỹ: “jykre há ã tóg nĩ,” he mũ gé. “Á tũ ki rĩr há han ã tóg nĩ mỹr. Nén sĩ ki rĩr há han ja ã tóg nĩgtĩ, kỹ sóg ã mỹ nén ù e vin sór mũ, ã tỹ ki rĩr jé. Á patrão fe tỹ mrin ke ã mỹr. Ha inh mré kãtĩg,” he tóg, ti patrão ti.

²⁴ Kĩ ti camarada ù tóg jun mũ gé sir, ù tỹ ti kãmur pir mãn ja ẽn ti. Kĩ tóg ti mỹ: “Senhor’,” he mũ. “Vĩ tar han ã tóg tĩgtĩ, ki kanhró sóg nĩ. Á tỹ nén krãn ja tũ ẽn mãg ã tóg tĩgtĩ, ã tỹ ti fy vãm tũ ra ã tóg ti kanẽ ve sór tĩgtĩ. ²⁵ Hã kỹ sóg mũmẽg kỹ ti kãmur né. Á tũ ti hã vẽ ha,” he tóg, ti patrão mỹ. ²⁶ Kĩ ti patrão tóg ti mỹ: “jykre kórég ã tóg nĩ,” he mũ. “Á tũ ki rĩr kónãn ã tóg nĩ mỹr. Inh mỹ isỹ nén krãn ja tũ mãg tĩgtĩ? Inh mỹ isỹ nén ù fy vãm tũ ra ti kanẽ ve sór

tǔgti? Hã ki kanhró ã mý nĩ? ²⁷ Á tý ne jé inh jãnkamy tý banco ki rãnhraj tĩ ag mý vin ja tũ nĩ nẽ? Ký sý ti juro ven ký sóg isũ kãfór mãn ke vë vë. ²⁸ Tĩ tũ ma ra,” he tóg mũ sir, polícia ag mý. “Inh camarada ù mý nĩm, sý ti mý nĩm ja ên ti. Û tý ti kãmur tý 10 (ke) mäg mũ ên mý nĩm, ti kãmur pir tý, sý ùn jykre kórég tag mý nén nĩm ja ên ti,” he tóg, ag patrão ti, polícia ag mý,” he tóg, Jesus ti. ²⁹ “Ge ti nĩ. Ûn tũ mág vỹ mãn mãn mũ, ký tóg ti mý tũ' henh ke tũ pë nĩ. Ûn tũ tũ ên tũ sí mãn jé ag tóg ke mũ, ký tóg tý tũ tũ nĩ sir,” he tóg, patrão ti. ³⁰ “Ký inh camarada kórég tag fón, kutyg ja ên kãkã. Tá ag tóg jagtar tĩ, ãjag jã tý ag gyngyn ke tĩ, vëso jũ ký,” he tóg, patrão ti,” he tóg, Jesus ti, ã tý ã kãtĩg mãn ke kãmén ký.

Jesus tý vënh kar jykre tugnyĩm ke

³¹ Ký Jesus tóg ag mý: “êprã ke fi kósın ên kãtĩg mãn kýn ge nĩnh mũ, ha mẽ,” he mũ. “Inh kãtĩg mãn ký sóg tar pë kãtĩ mũ, sĩnvĩ. Isý jëgnë jafã ag vỹ inh mré kãmũnh ke mũ. Ký sóg inh nĩgja kri nĩnh ke mũ sir, ký inh jykre tar vỹ vënh ven ke mũ. ³² Ký êprã ke kar vỹ inh jo vënh mãn kãn ke mũ sir. Ký sóg vënh kar vënh kãpãm ke mũ sir, ha mẽ. Carneiro mré cabrito ki rĩr tĩ ên vỹ kejẽn ã mëg vënh kãpãm ti. Carneiro ag tý tóg virmý vin tĩ, cabrito ag tý ke gé. ³³ Ký tóg carneiro ag tý ã pëgja tá vin tĩ, jó tóg cabrito ag tý ã jakãnh tá vin tĩ. Tag ri ke han jé sóg ke mũ. ³⁴ Tý sóg vënh kar kri pã'i mág nĩnh mũ, kurã ên kã. Ký sóg inh pëgja tá nýtĩnh ke mũ ag mý: “ha inh mré kãmũ jëg,” henh ke mũ. “Inh panh vỹ ãjag to ví há han mũ mýr. Topë tý ga tãg mré kanhkã tãg venh kãmũ jëg. Topë tý ga han kurã ên kã tóg ãjag hã kuprëg ja nĩ, ãjag tý ti tý ga tãg mré kanhkã tãg tag ve jé. ³⁵ Kejẽn sóg kókĩr nĩ ja nĩgtĩ, ký ãjag tóg inh jën. Isý kron há nĩn ký ãjag tóg inh mý goj jun. Isý ãjag ãn tá jun ký ãjag tóg inh mý: “ha kãrã, êg mré nĩ,” he ja nĩgtĩ gé. ³⁶ Inh kur tũ nĩn ký ãjag tóg inh mý kur vin. Inh kaga nĩn ký ãjag tóg inh venh kãmũ ja nĩgtĩ. Ise ký jé ký ãjag tóg inh venh kãmũ ja nĩgtĩ gé,” he jé sóg ke mũ ag mý,” he tóg.

³⁷ “Ký ùn jykre kuryj tag ag vỹ inh mý: “Senhor,” henh ke mũ. “Êg hë kã ã kókĩr vé, êg tý ã mý vëjën ven jé? Êg hë kã ã kron há tĩ vé, êg tý ã mý goj ven jé? ³⁸ Á hë kã êg ãn tá jun, êg tý ã mý: “ha kãrã,” he jé? Êg hë kã ã kur tũ vé, êg tý ã mý kur vin jé? ³⁹ Êg hë kã ã kaga vé, êg hë kã ã se vé, êg tý ã venh kãmũ jé? Ki kagtĩg êg nýtĩ,” he jé ag tóg ke mũ, inh mý.

⁴⁰ Ký sóg ag mý: “ùn jagãgtar ag jagãgtãn ja ãjag tóg nĩgtĩ, inh mré ke ag, hã ra tóg ãjag tý inh jagãgtãn ri ke nĩ, ãjag tý ag jagãgtãn ja ti, ki hã sóg tó mũ,” he jé sóg ke mũ, isý tý pã'i mág nĩn ký,” he tóg, Jesus ti.

⁴¹ “Ký sóg inh jakãnh tá nýtĩ ag mý: “ha mũjëg, tãra,” henh ke mũ gé. “Inh panh vỹ ãjag mý ví kónãn. Pĩ nhyr vãnħ ra mũjëg. Nén-Kórég mý tóg kar ký nĩ, pĩ nhyr vãnħ ên ti, Nén-Kórég tý jëgnë jafã ag mý tóg kar ký nĩ gé. Ên ra mũjëg. ⁴² Inh kókĩr ra ãjag pi(jé) inh mý vëjën ven'. Isý kron há ra ãjag pi(jé) inh mý goj jun'. ⁴³ Isý ãjag ãn tá jun mũ ra ãjag pi(jé) inh mý: “ha kãrã,” he ja nĩgtĩ'. Isý kur tũ ra ãjag pi(jé) inh mý ù vin'. Inh kaga ný ra, ise ký jë ra ãjag pi(jé) inh venh kãmũ ja nĩgtĩ',” he jé sóg ke mũ,” he tóg.

⁴⁴ “Ký ag tóg inh mý henh ke mũ gé. “Senhor,” he jé ag tóg ke mũ gé. “Êg hë kã ã kókĩr vé, ã kron ha ti? Á hë kã êg ãn tá jun? Êg hë kã ã kur tũ vé', ã kaga ti', ã se ti', êg tý ã ki rĩr jé? Ki kagtĩg êg nýtĩ,” he jé ag tóg ke mũ gé.

⁴⁵ Ký sóg ag mý: “ùn jagãgtar ag jagãgtãn ja tũ ãjag tóg nĩgtĩ,” henh ke mũ, “hã ký tóg ãjag tý inh jagãgtãn tũ ri ke nĩ, ki hã sóg tó mũ, mýr, ha mẽ,” he jé sóg ke

mũ. ⁴⁶ Kÿ ag tóg jagägtar kenh ke mũ, hã ra tóg tũ' henh ke tũ nĩ, ag jagtar ke ti. Ag jãvo ùn jykre há ag vÿ rĩr krÿg ja tũ venh ke mũ,” he tóg, Jesus ti.

26

Ag tÿ Jesus tén sór

(Mc 14.1-2; Lc 22.1-2; Jo 11.45-53)

¹ Vãhã tóg tó kãn ja nĩgtĩ, ti tÿ nén tónh ke ja ti, Jesus ti. Kÿ tóg ã mré mũ tĩ ag ag mÿ: ² “kurã régre tũg kÿ tóg ãg festa mág tÿ Páscoa nĩ,” he mũ. “Ën kã ag tóg ãprã ke fi kósin ti senh ke mũ, kÿ ag tóg ti fãg ke mũ, ka to ti sa jé. Inh hã vë,” he tóg, Jesus ti.

³ Hã ra Topẽ tũ ki rĩr tĩ to pã'i mág ag vÿ vãnh mãn mũ sir, Topẽ vĩ to professor ag mré hã, kófa ag mré ke gé. Pã'i mág ìn tá ag tóg vãnh mãn mũ sir, pã'i ãn jijin hã vÿ: Caifás, he mũ. ⁴ Kÿ ag tóg Jesus se to jykrén mũ sir. Ag tÿ ti vatánh tá ti kãgmĩ sór vë, ti se jé, ti tén jé. ⁵ Kÿ ag tóg to jykrén kÿ: “festa tag to mẽ jé ãg tóg ke mũ ver,” he mũ. “Ëg tÿ festa kã ti se kÿ vãnh génh mág hÿn tóg kutênh mũ, ha vemnĩ,” he ag tóg mũ sir jagnẽ mÿ.

Jesus tÿ Betânia tá nĩ

(Mc 14.3-9; Jo 12.1-8)

⁶ Ën kã Jesus tóg kejẽn ãmã tÿ Betânia tá nĩ nĩ, Simão ìn krẽm, vãnh kaga kren vãnh han ja ãn ìn krẽm. ⁷ Ti jãg nĩ ra ù fi tóg tá jun mũ, garrafa mãn kÿ. Pó kupri tânãj tÿ tóg há nĩ, garrafa ti. Ti ki nĩ vÿ tÿ nén kar tãg nĩ, ger há ãn, ùn kaja e ãn. Ti gãnh tãg fi tóg mũ, ger há ãn tÿ. ⁸ Kÿ ti mré mũ tĩ ag tóg fi vëg mũ, hã ra tóg ag mÿ kórég nĩ. Fi to jũ kÿ ag tóg: “fi tÿ ne jé nén kaja e kókén nẽ?” he mũ. ⁹ “Ëg tÿ ger há tag fón ke vë vë, kaja há to, ãg tÿ ùn jagägtar ag mÿ vin jé,” he ag tóg mũ.

¹⁰ Kÿ Jesus tóg mẽg mũ, ag vĩ ti, kÿ tóg ag mÿ: “ãjag tÿ ne jé fi mÿ kaga han nẽ?” he mũ. “Inh jykre ki króm fi tóg. ¹¹ Inh hã tóg ver nĩ sĩ han mũ, ãjag mré, jãvo ùn jagägtar ag vÿ kurã kar ki ãjag mré nÿtĩ nĩ. ¹² Fi tÿ ình kãn vë, ag tÿ vãnh kej tá ình fón jé hã jé fi tóg ger há tag tÿ ình kri kujãg. ¹³ Ag tÿ vãnh vĩ sér tugtón kÿ ag tóg fi tÿ nén han mũ tag tónh ke mũ gé, ga kar mĩ hã, kÿ vãnh kar vÿ fi tÿ nén han mũ mẽnh ke mũ, ha vemnĩ. Ki hã sóg tó mũ,” he tóg, Jesus ti.

Judas tÿ pã'i ag mÿ Jesus ven ke

(Mc 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Kar kÿ ù tÿ 12 (ke) ag kã ù tóg Topẽ tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag venh tĩ mũ. Ùn tũg mũ jyjyn hã vÿ: Judas Iscariotes, he mũ. ¹⁵ Tá jun kÿ tóg ag mÿ: “sÿ ãjag mÿ Jesus ven ke vë, ãjag tÿ ti se jé,” he mũ. “ãjag mÿ ình mÿ kajãm ke tũ, sÿ ãjag mÿ ti ven ke ti?” he tóg. Kÿ ag tóg ti mÿ: “vó,” he kÿ jãnkamy tÿ 30 (ke) tÿ kajãm mũ sir. ¹⁶ Ti tÿ jãnkamy ãn mãn kar kÿ tóg to jykrén mũ. “Inh hÿn hẽ ri kenh mũ, isÿ vãnh kar vatánh tá ag mÿ Jesus ven jé?” he tóg mũ sir, Judas ti, òn kÿ Jesus mré tĩ mũ ãn ti.

Jesus tÿ Páscoa kó

(Mc 14.12-21; Lc 22.7-14, 21-23; Jo 13.21-30)

¹⁷ Kejẽn tóg pão jãgia tũ konh ke kurã tá krÿg mũ, kÿ Jesus mré mũ tĩ ag tóg ti mÿ: “ãg hÿn hẽ tá ã mÿ carneiro sĩ tânũ mũ, ãg tÿ kon jé?” he mũ. ¹⁸ Kÿ tóg ag mÿ: “ãmã mág tag ra mũjãg,” he mũ. “Tã ù tóg nĩ nĩ. Ti mÿ: “ãg Senhor vÿ ã mÿ vãnh vĩ jẽnãg mũ,” hemnĩ. “Inh kurã vÿ kakó tĩ ha, kÿ sÿ ã ìn krẽm Páscoa konh há tóg tĩ, ình mré mũ tĩ ag mré,” he tóg mũ,” hemnĩ ti mÿ,” he tóg, Jesus

ti. ¹⁹ Kÿ ag tóg mũ mũ sir, ti mré mũ tĩ ag. Ti tÿ ag mÿ tó mũ han ag tóg mũ sir. Cordeiro tãnh ag tóg mũ sir, ag tÿ Páscoa kã ko tĩ ãn.

²⁰ Rã pur kar kÿ tóg tá jun kÿ ù tÿ 12 (ke) ag mré nĩ mũ sir, jẽn jé. ²¹ Ag jẽn kã tóg ag mÿ: “ãjag kãmĩ ù tóg pã'i ag mÿ inh ven ke mũ, ag tÿ ise jé, ki hã sóg tó mũ,” he mũ. ²² Kÿ tóg ag fe kaj tĩ sir, kÿ ag tóg ti mÿ: “inh mÿ vó? Inh mÿ vó?” he kãn mũ sir.

²³ Kÿ tóg ag mÿ: “ù tÿ inh mré pão tÿ kã punpun mũ ãn hã vë,” he mũ. “Û tÿ ã nĩgẽ tÿ pénky kãki pão tÿ kã punpun mũ ãn hã vë. ãn hã vÿ ag mÿ inh ven ke mũ,” he tóg. ²⁴ “Tĩg jé sóg ke mũ, isÿ tÿ ãprã ke fi kósin nĩn kÿ. Hã kÿ tóg rán kÿ nĩ, isig ke ti. Hã ra ù tÿ ag mÿ inh ven ke mũ ãn mÿ tóg vĩ kónãn tãvĩ han ke mũ, Topẽ ti. Ti tÿ mur ja tũ nĩ ra tóg ti mÿ há tĩ vë,” he tóg, Jesus ti.

²⁵ Kÿ Judas tóg ti mÿ ke mũ gé sir, ù tÿ pã'i ag mÿ ti ven ke mũ ãn ti. ãn tóg ti mÿ: “Senhor', inh hã mÿ'?” he mũ gé. Kÿ tóg ti mÿ: “ki hã ã tóg tó mũ,” he mũ, Jesus ti.

Santa Ceia

(Mc 14.22-26; Lc 22.15-20; 1Co 11.23-25)

²⁶ Kÿ ag tóg jęg mũ. Ag jẽn nÿtĩ ra Jesus tóg ãmĩ mãg mũ sir. Topẽ mré tóg vĩ mũ sir, ãmĩ to, kÿ tóg vãnh kã kuppãn kÿ ag mÿ vãnh kãpãm mũ sir, ti mré mũ tĩ ag mÿ. Kÿ tóg: “té, ha kó,” he mũ. “Inh hã vë,” he tóg, ãmĩ to.

²⁷ Kar kÿ tóg copo vãg mũ gé sir, vinho tÿ ki jẽn kÿ. To tóg Topẽ mré vĩ mũ gé. Ag mÿ copo jun kÿ tóg: “ha kronkron,” he mũ. ²⁸ “Inh kyvánh hã vë,” he tóg, vinho to. “Inh kyvánh tÿ vãnh kar jagfy kutẽn hã vë. Sÿ vãnh e mré vãnh jykre tãg han to ke hã vë, hã vÿ tÿ inh kyvánh ti nĩ. Inh kyvánh tag to Topẽ vÿ ãjag mÿ vãnh pãte fón ke mũ, ãjag tÿ ti vĩ mranh ja ti,” he tóg. ²⁹ “Ha mẽ, uva me kron mãn ke tũ inh nĩ ha. Kejẽn sóg kron mãn ke mũ, inh panh tÿ tÿ ãg pã'i nĩnh ke kurã ãn kã. Kÿ sóg ãjag mré kron mãn ke mũ, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti.

³⁰ Kÿ ag tóg jãn mũ gé sir, ag jẽn kar kÿ. Ag tÿ Topẽ jé tó kar kÿ ag tóg krĩ tÿ Oliveiras ra mũ mũ sir.

Jesus tÿ Pedro mÿ tó

(Mc 14.27-31; Lc 22.31-34; Jo 13.36-38)

³¹ Ag tÿ ra mũn kÿ Jesus tóg ag mÿ kãmén mũ. “Kuty tag kã ãjag tóg inh fón kÿ mũ kãn ke mũ,” he tóg mũ, ã mré mũ tĩ ag mÿ. “Hã kÿ tóg rán kÿ nĩ. “Û tÿ carneiro ki rĩr tĩ ãn tãnh jé sóg ke mũ, kÿ ti mẽg ag vÿ krig ke kãn ke mũ,” he tóg, Topẽ vĩ tÿ rán kÿ nĩ ki,” he tóg, Jesus ti. “Hã ve jé ãjag tóg ke mũ. ³² Hã ra sóg iser kar kÿ rĩr mãn ke mũ. ãn kã sóg ãjag jo tĩg ke mũ, ga tÿ Galiléia ra,” he tóg, Jesus ti.

³³ Kÿ Pedro tóg ti mÿ: “inh pi(jé) ã fón kÿ tĩg ke mũ', ag kar tÿ ã ré kÿ mũ mũ ra,” he mũ. ³⁴ Hã ra Jesus tóg ti mÿ: “ha vé,” he mũ. “Ûri, kuty tag kã ã tóg iso: ti ki kagtĩg sóg nĩ, he tãgtũ han ke mũ, galo kyr to hã. Ki hã sóg tó mũ,” he tóg, Jesus ti. ³⁵ Hã ra Pedro tóg ti mÿ: “sÿ ã mré ter ke mũ ra sóg ã to: ti ki kagtĩg sóg nĩ, henh ke tũ pẽ nĩ,” he mũ. Kÿ ti mré mũ tĩ ag tóg hã tó kãn mũ gé sir.

Getsêmani tá

(Mc 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Kÿ Jesus tóg ka krãn ja tá jun mũ sir, ag mré, ka krãn ja ãn jijin hã vÿ: Getsêmani, he mũ. Kÿ tóg ã mré mũ tĩ ag mÿ: “ha ver nĩgnĩ, tag ki,” he mũ. “Sÿ ver Topẽ mré vĩnh ke vë, tãtã,” he tóg. ³⁷ Kÿ tóg Pedro mré Zebedeu krẽ ag mÿ: “inh mré kãmũ jęg,” he mũ. Kÿ tóg fe kaj nĩ sir. Mũmẽg tóg mũ sir. ³⁸ Kÿ tóg ag

mý: “inh fe kaj mág tóg tí,” he mü, “ký inh fe kaj tóg inh mý iser ri ke nĩ,” he tóg. “Tag ki nýtímnĩ, nũgnũr tũg nĩ, inh ri kén,” he tóg, Jesus ti.

³⁹ Ký tóg tũg sí han mǎn ký mũg ke mü sir, Jesus ti, ký tóg ga kri nỹ mü. Topě mré tóg ví mü. “Panh’,” he tóg mü. “Mý ǎ tý inh jagtar ke tag tý tú’ he jávǎnh?” he tóg. “Hǎ ra isỹ ǎ mý nén to ví mü tag han tũg nĩ. ǎ tý nén han ke mü ǎn hǎ han nĩ,” he tóg, Jesus ti.

⁴⁰ Kar ký tóg ǎ mré mü tí ag venh tí mü sir, hǎ ra ag kar tóg nũgnũr ja nĩ. Ký tóg Pedro mý: “mý ǎjag mý hora pir ki nũr tú kórég?” he mü. ⁴¹ “Nũr tũg nĩ, Topě mré vímnĩ, ǎjag tý ti ví mranh tú nĩ jé, ũ tý ǎjag kutǎn mü ra. ǎjag tý mranh sór tú vē vē, hǎ ra ǎjag tóg to krój nýtĩ, hǎ ký ǎjag tóg mranh ke mü,” he tóg, Jesus ti.

⁴² Ký tóg tũg mǎn mü sir, ký tóg Topě mré ví mǎn mü. Ký tóg: “panh’,” he mǎn mü. “ǎ tý inh jagtar ke tag tý tú’ henh jávǎnh nĩn ký sóg jagtar ke mü. ǎ tý isỹ nén han ke mü ǎn han nĩ,” he tóg. ⁴³ Ký tóg ag venh tũg mǎn mü gé sir, hǎ ra ag tóg nũgnũr mǎn nýtĩ, ag nũr há pě tĩn ký. ⁴⁴ Ký tóg ag mý ví tú ra tí mü sir, Topě mré ví mǎn jé. Ti mý tóg ǎ tý tó ja ǎn tó mǎn mü. ⁴⁵ Ký tóg ǎ mré mü tí ag venh tũg mǎn mü gé sir, ký tóg ag mý: “ǎjag ne tóg nũgnũr ja nĩ” he mü, “vēnhkǎn ja ǎjag tóg nĩ,” he tóg mü. “Pétẽm ti huri, hora ti. Ti tý ag mý inh fẽg ke nẽ ha, Topě ví mranh tí ag mý, isỹ tý ẽprǎ ke fi kósín nĩn ký,” he tóg. ⁴⁶ “Nĩgnĩ ra, mü jé ha. ũ tý ag mý inh ven mü vỹ jun ke mü ha,” he tóg, Jesus ti.

Ag tý Jesus se

(Mc 14.43-50; Lc 22.47-53; Jo 18.3-12)

⁴⁷ Ti tý ver tý vēmẽn jẽ ra Judas tóg jun mü sir. ũ tý 12 (ke) ag kǎ ũ ǎn vē, Judas ti. Ti mré polícia ag tóg kǎmũ mü. Rógro génh ký ag tóg kǎmũ mü, ka kykyv génh ký ke gé. Topě tú ki rĩr tí to pǎ’i ag tý ag jěgně vē, kófa ag tý ke gé. ⁴⁸ Hǎ ra ũ tý ag mý Jesus ven ke mü ǎn tóg ag mý: “ti ki sóg nhun kenh mü,” he ja nĩ. “Sỹ ũn ki nhun ke mü ǎn hǎ semnĩ,” he ja tóg nĩ ag mý. ⁴⁹ Hǎ ký tóg vēsỹmér Jesus to grẽn ke ký ti mý: “ǎ mý há, Senhor?” he mü. Ký tóg ti ki nhun ke mü, Judas ti. ⁵⁰ Hǎ ra Jesus tóg ti mý: “régre!” he mü. “ǎ tý nén han ke mü ǎn han nĩ,” he tóg.

Ký polícia ag tóg vēsỹmér ti to ge ký ti ség mü sir, Jesus ti. ⁵¹ Ký Jesus mré tí tí ũ tóg rógro kunũnh ký polícia ũ nĩgrég kym mü sir. Topě tú ki rĩr tí to pǎ’i mág camarada vē, ti tý ũn nĩgrég kym mü ǎn ti. ⁵² Hǎ ra Jesus tóg ti mý: “ǎ rógro fẽg han ra,” he mü. “Ěg tý rógro tý ke ký ag tóg rógro tý ẽg tén ke mü gé, ha vemnĩ,” he tóg. ⁵³ “Isỹ inh panh mý to ví mü ra tóg inh mý ǎ tý jěgně jafǎ ag jěgněnh ke mü vē, ũn e ǎn, 12 mĩl (ke) kǎfór, ag tý ijy nĩgǎn jé. ⁵⁴ Hǎ ra sóg ve sór mü, nén tý iso rán ký nĩ ǎn ti, hǎ ký sóg ti mý tag to ví tú nĩ. Ve jé sóg ke mü ha, inh jagtar ke ti,” he tóg, Jesus ti.

⁵⁵ Ěn kǎ tóg polícia ag mý: “ǎjag ne tóg rógro génh ký kǎmũ mü’, ka kykyv mré’, ǎjag tý ise jé’,” he mü. “Inh pí(jé) tý bandido nĩ’. Kurǎ kar ki sóg ǎjag mré jé ja nĩgtĩ, Topě jo ĩn krẽm. Věnh kar kanhrǎn ký sóg tá nĩ ja nĩgtĩ, hǎ ra ǎjag tóg tá iség tú nĩ vē mýr,” he tóg. ⁵⁶ “Hǎ ra sóg nén tý iso rán ký nĩ ǎn vég mü, Topě ví tó tí ag tý iso nén rán ja ǎn ti, hǎ ký ǎjag tóg ke mü,” he tóg, Jesus ti.

Ký ti mré mü tí ag tóg ti ré ký pétẽ kǎn mü sir, vēnh pigju jé, mýr, ha mẽ.

Pǎ’i ag tý Jesus ki jẽmẽ

(Mc 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jo 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Kŷ ũ tŷ ti ség mŷ ag tóg ti pére mŷ mŷ, Topē tŷ ki rŷr tŷ to pā'i mág ra, hã vŷ: Caifás, he mŷ. Tá ag tóg vènh mǎn kŷ nŷtŷ, Topē vŷ to professor ag, kófa ag ke gé.

⁵⁸ Hã ra Pedro tóg Jesus nón kǎtŷ mŷ, kuvar há tá, kŷ tóg Topē tŷ ki rŷr tŷ to pā'i mág ĩn kǎra rǎ mŷ sir. Polícia ag mré tóg tá nŷ nŷ. Ti tŷ ag tŷ Jesus tŷ hèn ri kenh ke mŷ ĩn ve sór vè.

⁵⁹ Kŷ Topē tŷ ki rŷr tŷ to pā'i ag tóg ũ ag jǎvǎnhvǎnh mŷ, ag tŷ Jesus jykre kórég tó jé. Ti vŷ to ag tóg ti tén sór mŷ, kófa ag, vènh jyvèn tŷ kar ag. ⁶⁰ Hã ra ag tóg ũ tŷ ki hã tó mŷ vég tŷ nŷ. Ũ tŷ hèn ri ke ag tóg ón kŷ ti jykre kórég tó mŷ, hã ra tóg ag mŷ ki krov tŷ nŷ. Kŷ vǎhã ũn régre ag tóg tá junjun kŷ ón kŷ ti to vŷ mŷ. ⁶¹ ĩn ag vŷ tóg sir: “ti vŷ vènhmŷ mē ěg,” he mŷ. “Topē jo ĩn kókén há ĩnh nŷgtŷ, he ja tóg nŷ. Kókén kar sóg ũ han mǎn ke mŷ. Kurǎ tǎgtŷ ki tóg kar kŷ nŷ, ĩn ti, ha vemnŷ, he ja tóg nŷ, Jesus ti,” he ag tóg mŷ, ón kŷ ti to vŷ kŷ.

⁶² Kŷ Topē tŷ ki rŷr tŷ to pā'i mág vŷ jégne mŷ sir, kŷ tóg ti mŷ: “ǎ tŷ nén tónh ke mŷ tŷ?” he mŷ. “Ag hã ne ǎ vŷ kónǎn tag tó ja nŷ gé,” he tóg. ⁶³ Hã ra Jesus tóg hun ke mŷ, nén ũ tó mē kǎ. Kŷ pā'i mág tóg ti mŷ: “Topē vŷ rŷr nŷ,” he mŷ. “Ũn rŷr nŷ vŷ ěg vég mŷ. Ti rŷnve sóg ǎ ki jēmēg mŷ. ǎ mŷ tŷ Cristo nŷ, ǎ mŷ tŷ Topē kósín nŷ? Ha ěg mŷ tó,” he tóg, pā'i mág ti. ⁶⁴ Kŷ Jesus tóg ti mŷ: “ki hã ǎ tóg tó mŷ,” he mŷ. “Kŷ sóg ǎ jag mŷ tag tó mŷ gé, ha mē. ěprǎ ke fi kósín ĩn vŷ tŷ ĩnh nŷ,” he tóg. “Kŷ ǎ jag tóg ũ tŷ nén (ũ) kar han mŷ ĩn pēgja tá ĩnh venh ke mŷ. Kŷ sóg kanhkǎ góg kǎmŷ kǎtérénh ke mŷ gé,” he tóg, Jesus ti.

⁶⁵ Kŷ pā'i mág ĩn tóg ǎ kur tŷ jaran' ke mŷ sir, jŷ kŷ. Kŷ tóg: “Topē kato vŷ kónǎn tŷ huri,” he mŷ. “Mē kǎn ěg mŷr, kŷ ěg tóg ũ tŷ ti jykre kórég tónh ke ũ jǎvǎnh mǎn ke tŷ nŷ ha,” he tóg. ⁶⁶ “ěg hŷn ti tŷ hē ri kenh mŷ ha?” he tóg. Kŷ ag tóg ti mŷ: “ter jé tóg ke mŷ, ti vŷ tag to,” he kǎn mŷ sir. ⁶⁷ Kŷ ag tóg ti kakǎ to sugrug mŷ sir, ti kakǎ ki tǎnh ag tóg mŷ gé sir. Ag kǎ ũ tóg ti vatǎnh tá ti tǎnh kŷ ti mŷ: ⁶⁸ “Cristo nēji tŷ ǎ jē, kŷ ǎ nēji nén kar ki kanhró nŷ,” he mŷ. “Ũ nŷ ǎ tǎnh?” he tóg mŷ gé. Ti tǎnh kŷ tóg ke mŷ. Gen kŷ ag tóg ti to é he mŷ.

Pedro tŷ Jesus to ón

(Mc 14.66-72; Lc 22.56-62; Jo 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Hã ra Pedro vŷ re tá nŷ nŷ, ĩn vǎso kǎ. Kŷ pā'i camarada ũ fi tóg ti ve jé kǎkutē mŷ, kŷ fi tóg ti mŷ: “Jesus mré ǎ tóg tŷg mŷ gé, Galilėia tá ke ĩn mré,” he mŷ. ⁷⁰ Hã ra tóg: “vó,” he mŷ. “ǎ tŷ ne tó nē hŷn?” he tóg mŷ, Pedro ti. Kŷ ag kar vŷ ti vŷ mēg mŷ. ⁷¹ Kŷ tóg jǎnkǎ ĩn rǎm sór mŷ. Hã ra ũ fi tóg ti vég mŷ gé, kŷ fi tóg tá ke ag mŷ: “Jesus mré ke ũ vè, Nazaré tá ke ĩn mré ke ũ vè,” he mŷ gé. ⁷² Hã ra tóg: “vó,” he mǎn mŷ. “Ti ki kagtŷg sóg nŷ, Topē vŷ ki kanhró nŷ,” he tóg, Pedro ti. ⁷³ Si há ke tŷ ra ũ tŷ tá nŷtŷ ag kǎ ũ ag tóg ti venh kǎmŷ kŷ ti mŷ hã tó mǎn mŷ gé. Kŷ ag tóg Pedro mŷ: “ha mē, ag kǎ ũ vŷ tŷ ǎ nŷ,” he mŷ. “ǎ vŷ ki ěg tóg ǎ ki kanhrǎn mŷ,” he ag tóg mŷ. ⁷⁴ Hã ra tóg: “vó!,” he mǎn mŷ. “ĩnh pŷ(jé) ti ki kanhró nŷ. ĩnh ón mŷ ra Topē vŷ ĩnh vóg kónǎn mŷ vè,” he tóg, Pedro ti. Hã ra vēsŷmér galo tóg kyr mŷ. ⁷⁵ Kŷ Pedro tóg Jesus vŷ to jykrén mŷ, ti tŷ ti mŷ: “iso ǎ tóg: ti ki kagtŷg sóg nŷ, he tǎgtŷ han ke mŷ, galo kyr ke to hã,” he ja ĩn mŷ. Tag mŷ ěkrén kŷ tóg tá kǎkutē mŷ sir, hã ra tóg fŷ jagy han mŷ sir, Pedro ti.

27

Ag tŷ Pilatos mŷ Jesus ven

(Mc 15.1; Lc 23.1-2; Jo 18.28-32)

¹ Tỹ vaj kỹ kusã ki ag tóg Jesus to jykrén mũ sir, Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag, kófa ag mré hã. Ag tỹ ti tén sór vë. ² Kỹ ag tóg ti mrĩnh mũ sir. Ti pére mũn kỹ ag tóg pã'i mág tỹ governador mỹ ti fëg mũ sir, Pilatos ên mỹ.

Judas ter
(Hk 1.16-19)

³ Hã ra Judas tóg vég mũ. Pã'i ag mỹ tóg Jesus ti ven ja nĩ, ag tỹ ti se jé. Kỹ tóg ag tỹ ti tén sór mũ tag vég mũ, Judas ti. Kỹ tóg to jykrén mãn mũ sir. Vãhã tóg ti mý e tí. Kỹ tóg jãnkamy tỹ prata ên ma kãtĩ mũ sir, ù tỹ 30 (ke) ên. Ma kãtĩg kỹ tóg Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag mỹ ven mũ, kófa ag mỹ. ⁴ Kỹ tóg ag mỹ: “ti kórég han inh,” he mũ. “Ti pi(jé) nén ù kórég han ja nĩgtĩ, hã kỹ tóg vënhmỹ nĩ, ti tỹ inh ví to ter kỹ,” he tóg.

⁵ Hã ra ag tóg ti mý: “êg tũ pijé!,” he mũ. “Ă tũ hã nè!,” he ag tóg mũ. Kỹ tóg jãnkamy ên vãm mũ sir, Topê jo ìn krêm, kỹ tóg hën ra tí mũ sir. Tá tóg ã nunh kã vënh jãján mũ sir, kỹ tóg ter mũ sir.

⁶ Kỹ Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag vỹ jãnkamy ên mãn kỹ to jykrén mũ. “Êg tỹ Topê mý jãnkamy tag vin kỹ tóg vënhmỹ tí. Vënh kyvënh kajãm ja ti nĩ, hã kỹ êg tóg Topê mý vin sór tũ nĩ,” he ag tóg mũ sir, jãnkamy ên to. ⁷ Kỹ ag tóg to vënh mãn kỹ to jykrén mũ. To jykrén kỹ ag tóg tỹ êpỹ kajãm mũ, ag tỹ tá go'or vég tí ên. Tá ag tóg fóg ag kej han sór mũ, fóg tỹ Jerusalém ra pasa tí ag mý. ⁸ Hã kỹ êg tóg êpỹ ên to: “êpỹ kyvënh!,” he tí.

⁹ Hã ra Topê ví to tí tỹ Jeremias vỹ Judas to tag rán ja nĩ, ha mē: “jãnkamy tỹ 30 (ke) tỹ ag tóg êpỹ kajãm ke mũ. Jãnkamy ên tỹ ag tóg êprã ke ù kajãm vén ke mũ, Israel ag, ti kaja tag tỹ ag mý há nỹn kỹ. ¹⁰ Êprã ke ên tỹ kajãm kar kỹ ag tóg tỹ êpỹ kajãm mũ sir, ag tỹ tá go'or vég tí ên. Hã tã ja tóg nĩ, inh mý, êg jóg tỹ Topê ti,” he ja tóg nĩgtĩ, Jeremias ti. Hã ra tóg ge nĩ.

Pilatos tỹ Jesus ve
(Mc 15.2-5; Lc 23.3-5; Jo 18.33-38)

¹¹ Hã ra Jesus tóg fóg tỹ pã'i mág rã jê nĩ. Kỹ pã'i mág tóg ti ki jëmê sór mũ, kỹ tóg: “ã mý tỹ Judeu ag pã'i nĩ?” he mũ. Kỹ Jesus tóg ti mý: “ki hã ã tóg tó mũ,” he mũ. ¹² Kỹ Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag tóg ti kato ví mág han mũ, kófa ag ke gé, hã ra tóg hun ke kỹ jê nĩ. ¹³ Kỹ Pilatos tóg ti mý: “mý ã mý tỹ nén ù tũ nĩ, ag tỹ ã kato ví mág han mũ tag ti?” he mũ. ¹⁴ Hã ra Jesus tóg ví mãn tũ nĩ, kỹ tóg Pilatos mý e tí sir.

Ag tỹ Jesus to: ter jé tóg ke mũ, he
(Mc 15.6-15; Lc 23.13-25; Jo 18.39-19.16)

¹⁵ Hã ra Pilatos tóg ag mý vése ag kar kã ùn pir kavãg tí, festar tỹ Páscoa kar ki. Ti jykre vë. Ag tỹ ùn to ví mũ ên kyvãg tóg tí. ¹⁶ Kỹ ù tóg se kỹ jê nĩ, ên kã. Ûn vënhmỹ vë, ù tỹ ag ri ke tũ, ti jijin hã vỹ: Barrabás, he mũ.

¹⁷ Jãvo ag tóg tá vënhmãn kỹ nỹtĩ, Judeu kar ag. Kỹ Pilatos tóg ag mý: “inh hỹn ù kavãn ha?” he mũ. “Û nỹ ãjag mý há nĩ? Barrabás mý, Jesus mý vó, ag tỹ ù to: “Cristo vỹ tỹ ti nĩ,” he tí ên?” he tóg, Pilatos ti. ¹⁸ Pã'i ag tỹ véké Jesus to jũ nỹtĩn ki kanhró tóg nĩ, Pilatos ti. Ti há nĩn hã kỹ ag tóg ti to jũ mũ, hã kỹ tóg ti kavãn sór mũ, Pilatos ti.

¹⁹ Fóg tỹ pã'i ên tỹ vënh jyvën jafã tá nĩn kỹ ti prũ fi tóg ti mý vënh ví jënëg mũ, kỹ fi tóg ti mý: “vënh jykre kuryj han ti tĩ,” he mũ, Jesus to. “Hã kỹ ti vóg sór tũg nĩ. Kutu tag kã sóg ti to vënh péti kónãn, êg jagtar ke ti ve inh, inh vënh péti ki,” he fi tóg, Pilatos mý vënh ví jënën kỹ, hã kỹ tóg ti kavãn sór tãví han

mũ, Pilatos ti. ²⁰ Hã ra Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag tóg vènh kar krĩn mũ sir, kófa ag mré, vènh kar ag tỹ Barrabás kavar kỹ jê ve sór jé, ag tỹ Jesus ter ve sór jé.

²¹ Kỹ fóg tỹ pã'i tóg ag ki jêmê mân mũ. “Inh hỹn ùn régre tag ag kã ù tỹ hê kavân mũ ha?” he tóg. Kỹ ag tóg ti mỹ: “Barrabás ti,” he mũ. ²² Kỹ Pilatos tóg ag mỹ: “kỹ inh Jesus tỹ hê ri kenh mũ?” he mũ. “Ag tỹ ù to: “Cristo vỹ tỹ ti nĩ,” he tĩ ên tỹ inh hê ri kenh mũ?” he tóg. Kỹ ag tóg ti mỹ: “cruz to ti sã,” he kãn mũ sir. ²³ Kỹ fóg tỹ pã'i tóg ag mỹ: “ti kórég tỹ ne han tí?” he mũ. Hã ra ag tóg prênprêr mũ sir. “!..Cruz to ti sã..!” he ag tóg mũ sir, prênprêr kỹ.

²⁴ Ag tỹ hê ri ke tũ tóg nĩ, Pilatos ti, hã kỹ tóg ag mỹ hã han sór mũ. Vènh génh kutê nĩ ve tóg nĩ, hã kỹ tóg goj jé prêr mũ. Kỹ tóg kã nĩpég mũ sir, vènh kar rĩnve, Pilatos ti, kỹ tóg ag mỹ: “inh jykre pijé!” he mũ. “Inh nĩgé kavènh ke tũ ti nĩ, ti kyvènh ti. Ùn jykre kuryj vê, kỹ sóg ti tén jãvãnh nĩ. Ājag jykre vê,” he tóg, Pilatos ti. ²⁵ Kỹ vènh kar ag tóg ti mỹ: “êg jykre vê,” he kãn mũ. “Ēg hã ne ti tén sór mũ”. Kỹ Topê êg hã vóg kónãn ke mũ, êg krê ag ke gé, ti tỹ ti ter to ù vóg kónãn ken kỹ,” he ag tóg, vènh kar ên ag.

²⁶ Kỹ Pilatos tóg Barrabás kavân mũ sir. Jesus to tóg soldado ag mỹ: “ha ti mrãnmrãn,” he mũ sir. Ag tỹ ti mrãnmrãn kar kỹ Pilatos tóg ag mỹ ti fêg, soldado ag tỹ ka to ti sa jé.

*Soldado ag tỹ Jesus vóg kónãn
(Mc 15.16-20; Jo 19.2-3)*

²⁷ Kỹ fóg tỹ pã'i krêm soldado ag tóg Jesus pére mũ mũ, pã'i ìn ra, ìn tỹ Palácio do Governador ên ra. Kỹ ag tóg soldado ù ag jé prêr kãn mũ. ²⁸ Ti kur kunũg ag tóg mũ, kỹ ag tóg kur kusũg tỹ ti kri fón mũ. ²⁹ Sónh pirĩn kỹ ag tóg tỹ ti krĩ tógfĩg mũ sir, krĩ tógfĩn ja rêr tỹ. Vãn tỹ ag tóg ti nĩgé kã fêg mũ, ti pègja tá. Kỹ ag tóg ti krêm grĩnhgrĩnh ke mũ sir, ón kỹ. Ti to é he ag tóg mũ, hã kỹ ag tóg: “viva, Judeu ag pã'i,” he mũ. ³⁰ Kỹ ag tóg ti to sugsgug mũ gé. Vãn ên tỹ ag tóg ti krĩ mũ mrãnmrãn mũ sir.

³¹ Ag tỹ ti nyg kar kỹ ag tóg ti ki kunũg mũ, kur ên ti. Kỹ ag tóg ti tũ pè tỹ ti kãra rãg mân mũ sir. Kỹ ag tóg ti pére mũ mũ, ag tỹ cruz to ti san jé sir.

*Jesus tỹ cruz to sa
(Mc 15.21-32; Lc 23.26-43; Jo 19.17-27)*

³² Ag mũn kã ag tóg ù kato tẽ mũ, Cirene tá ke ù, ti jijin hã vỹ: Simão, he mũ. Ēn mỹ ag tóg vỹ tar han mũ, ti tỹ Jesus cruz vyn jé ti jo, hã kỹ tóg vyn kỹ tĩ mũ.

³³ Gen kỹ ag tóg Gólgota tá junjun mũ sir. Gólgota to êg tóg: vènh krĩ kuka, he tĩ, êg vĩ ki. ³⁴ Tá junjun kỹ ag tóg ti mỹ vinagre ven mũ, nén ù tỹmê jynh nrê ha. Kỹ tóg kron sĩ han mũ, hã ra tóg kron sór tũ nĩ, vènhkagta tag. ³⁵ Kỹ ag tóg cruz to ti sãg mũ sir. Ti kur tỹ ag tóg jagnê mỹ vènh kãpãm mũ sir, to ag tóg jogar he mũ gé, ti kur to, soldado ag. ³⁶ Kỹ ag tóg nĩgnĩg kỹ nỹtĩ, ti ki rĩr jé, soldado ag. ³⁷ Ag tỹ nén tỹ ti kato vỹ mũ vỹ rán kỹ nĩ, hã vỹ: “Jesus, Judeu ag pã'i tỹ rei vê,” he mũ. Ti kri tóg sa, vènh rán ti. Ti tỹ nêji vêsỹ pã'i tỹ rei han mũ to ag tóg ti tén mũ. ³⁸ Ti kóm ag tóg ùn régre ag tỹ cruz to sãg mũ gé, bandido ag. Kỹ ù tóg ti pègja tá sa, jó ù tóg ti jakãnh tá sa.

³⁹ Kỹ ù tỹ mũ mũ mũ ag tóg ti nyg' he mũ gé, vỹn vỹn hen kỹ. ⁴⁰ “Ā mỹ Topê jo ìn kókén sór mũ?” he ag tóg mũ. “Ā mỹ kurã tágtũ ki ù han mân sór mũ? Vènh kren han ra kema', cruz to kãtére kema', ã tỹ tỹ Topê kósĩn nĩn kỹ,” he ag tóg ti mỹ. ⁴¹ Ge ag tóg mũ gé. Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag, Topê vỹ to professor ag mré hã, kófa ag mré hã. Ti nyg ag tóg mũ gé, kỹ ag tóg jagnê mỹ: ⁴² “ũ ag

krenkren han tóg, hã ra tóg vënh hã kren han ki kagtũg nĩ,” he mũ. “Israel pã'i tỹ rei jé cruz to kãtère kema', ãg tỹ ve jé, ãg tỹ ti ki ge jé,” he ag tóg. ⁴³ “Topẽ ki ti nẽji rã kỹ jẽ, kỹ Topẽ jé ti kren han, ti tỹ ti to há nĩn kỹ. “Topẽ kósin vỹ tỹ inh nĩ,” he ti mýr,” he ag tóg ti to, ti nyg kỹ, Judeu pã'i ag. ⁴⁴ Kỹ bandido ag, ù tỹ ti kóm cruz to nỹti ãn ag tóg ti nyg mũ gé.

Jesus ter

(Mc 15.33-41; Lc 23.44-49; Jo 19.28-30)

⁴⁵ Rã tỹ ãg nĩno kã sa ra tóg kuty' he mũ sir, ga kar mũ hã. Kuty ãn tóg hora tãgtũ tũg mũ. ⁴⁶ 3 hora ki Jesus tóg prër mũ sir, kỹ tóg: “Eli, Eli, lemã sabactani?” he mũ. ãg vĩ ki ãg tóg tag to: “Topẽ, Topẽ, ã tỹ ne jé isovãnh nẽ?” he mũ. ⁴⁷ Kỹ ù tỹ tá nỹti ag tóg mẽg kỹ (ag tóg) jagnẽ mý: “Elias jé tóg prër mũ,” he mũ. ⁴⁸ Kỹ ù tóg vënhvãg mũ sir, kỹ tóg esponja tỹ vinho prãg mũ, vinho kaja pir tỹ. Ka jurýn kỹ tóg tỹ kusón kỹ vinho kãra rãg kỹ ti mý ven mũ sir, ti tỹ ki ùnh' ùnh' ke jé. ⁴⁹ Hã ra ù ag tóg: “toreg,” he mũ. “Hẽn ri ke mũn Elias kãtũg mũ, ti kren han jé,” he ag tóg. ⁵⁰ Hã ra Jesus tóg prër mág han mãn kỹ hun ke mũ sir.

⁵¹ Hã ra Topẽ jo ãn krẽm kur tỹ jãnkã nĩfe tóg jaran ke mũ, ha mẽ, ti jar tóg vënh kãkym ke kãn mũ sir, ha mẽ. ⁵² Kỹ ga tóg ragra ke mũ gé sir, pãró vỹ gým ke mũ, vënh kej tỹ hẽn ri ke vỹ nugnor mũ, kỹ ù tỹ Topẽ ki ge kỹ nỹti tỹ hẽn ri ke ag tóg rĩnrĩr mãn mũ gé, ùn kãgter ja ag. ãjag kej tá ag kãpa mũ. ⁵³ ãn ag vỹ Jesus rĩr mãn kar kỹ tá kãpa kỹ cidade tỹ Jerusalém kãra ge mũ, kỹ ag tóg ùn mý vënh venven mũ sir, kỹ ù tỹ hẽn ri ke ag tóg ag vigvæg mũ, Jerusalém tá ke ag.

⁵⁴ Hã ra capitão tóg soldado ag mré Jesus ki rĩr jẽ nĩ. Ga tỹ ragra ke ãn væg ag tóg mũ, nẽn kar ti, Jesus ter ãn kã. Kỹ tóg ag mý e tí. Kỹ ag tóg: “hã ja vë,” he mũ. “Topẽ kósin ja vë mýr,” he ag tóg mũ, capitão ag.

⁵⁵ Kỹ ùn týtã fag vỹ tá nỹti gé, ù tỹ hẽn ri ke fag. Kuvar há tá nỹti kỹ fag tóg ti væg nỹti nĩ. Ti mré fag tóg kãmũ ja nĩ, ga tỹ Galiléia tá. Ti ki fag rĩr ja nĩgtĩ. ⁵⁶ Fag kã ù fi vỹ tóg tỹ Maria Madalena fi nĩ, kỹ ù fi tóg tỹ Maria fi nĩ gé, José mré Tiago mýnh tag fi. Kỹ ù fi vỹ tỹ Zebedeu krẽ ag mýnh fi nĩ gé. Fag mré ke ù fag vỹ tá nỹti gé.

Ag tỹ vënh kej kãkã Jesus fi

(Mc 15.42-47; Lc 23.50-56; Jo 19.38-42)

⁵⁷ Rãké tóg nỹ ha, kỹ ùn há tóg tá jun mũ. Arimatéia tá tóg kãtũg ja nĩ. Ti jijin hã vỹ: José, he mũ. Jesus mré ke ù vë gé. ⁵⁸ ãn vỹ tóg Pilatos venh tĩ mũ, kỹ tóg ti mý Jesus to vĩ mũ, ti ter kar kỹ. Kỹ Pilatos tóg soldado ag mý: “ha ti mý ti fi,” he mũ. ⁵⁹ Kỹ José tóg Jesus va tũg kỹ ti pãg mũ sir, kur jãnhki tỹ. ⁶⁰ Kỹ tóg ã kej kãkã ti fig mũ sir. Pó kãkã tóg han ja nĩgtĩ, vënh kej ti, hã ra tóg tãg nĩ. José tũ vë, vënh kej ãn ti. ãn kãkã tóg ti fig mũ sir, kỹ tóg pó tãpér tĩn mũ, vënh kej jãnkã to, pó ãn tỹ tóg ti kej nĩfënh mũ sir, José ti. Kỹ tóg ti mũ. ⁶¹ Hã ra Maria Madalena fi vỹ tá nĩ nĩ, Maria ù ãn fi ke gé. Ti kej rã fag tóg nĩgnĩ kỹ nỹti nĩ.

Ag tỹ ti kej ki rĩr

⁶² Tỹ vaj kỹ, festa kurã kã Topẽ tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag tóg vënh mãn mãn mũ sir, Fariseu ag mré hã. Kỹ ag tóg Pilatos venh mũjæg. ⁶³ Ti mý ag tóg: “governador,” he mũ. “Vënh kar krĩn kónãn tĩ ãn tóg tag tó ja nĩ, ha mẽ: “kurã tãgtũ ki sóg rĩr mãn ke mũ,” he ja ti nĩ. ãg tỹ tag to jykrén kỹ ãg tóg ã mý nẽn ù to vĩ sór mũ gé ver. ⁶⁴ Soldado ag tỹ ti kej ki rĩr há tóg tĩ, kurã tãgtũ ki. ãg mý

tóg ti mré mû tĩ ag tỹ ti to nón ký ti péjunh ha mẽ tí. Ęg mỹ tóg ag tỹ ti péju kar vènh kar mỹ: “rĩr mǎn ti, ǎ ter kar ký,” henh ha mẽ tí gé. Ký vènh ó tǎg tag vỹ ti ón ja ên kǎfór pê nỹnh ke mû. Hǎ ký soldado ag jègnê, ag tỹ ti kej ki rĩr jé,” he ag tóg, Pilatos mỹ. ⁶⁵ Ký Pilatos tóg ag mỹ: “hej,” he mû. “Vỹ nỹtĩ, ti kej ki rĩr ke mû ag,” he tóg, soldado ù ag to. “Ti kej ki rĩr há han nĩ, ge ký,” he tóg. ⁶⁶ Ký ag tóg mû ký ti kej to ag vin mû, ti kej ki rĩr ti ên ag. Ti kej nĩfénh mû ên ség ag tóg mû gé, vǎfe tỹ, pǎro to. Ký ag tóg go'or tỹ vǎfe ên kri tỹ tam ke mû, ù tỹ ti kej nĩfe kunũg tũ nĩ jé.

28

Jesus rĩr mǎn

(Mc 16.1-10; Lc 24.1-12; Jo 20.1-10)

¹ Vènhkán ke kurǎ tỹ vaj ký, semana tỹ kurǎ ve tag ki Maria Madalena fi tóg ti kej venh tí mû, kusǎ ki, Maria ù ên fi mré hǎ. ² Hǎ ra ga tóg ragra ke tar han mû sir. Ký Topê tỹ jènê jafǎ tóg kanhkǎ tá kǎtère mû. Ti kej tá jun ký tóg pó tỹ jǎnkǎ nĩfe ên tũn mû, ký tóg kri nĩ mû sir, pó ên kri. ³ Hǎ ra tóg tỹ ta tỹ kóm kóm ke ve nĩ, anjo ên ti. Ti kur vỹ kópréj nĩ, kukryr kó kupri ri ke. ⁴ Ký soldado ag tóg jũrũn ke mû, kamêg ký ag tóg kǎgter nỹtĩ ve nĩ. ⁵ Ký Topê tỹ jènê jafǎ tóg ùn tỹtǎ fag mỹ vĩ mû, ký tóg: “kamêg tũg nĩ,” he mû. “Jesus jǎvǎnh ǎjag nỹtĩ, ag tỹ cruz to ùn sǎg mû ên ti. ⁶ Ki ti tũ nĩ, rĩr ti huri, hǎ ký tóg ǎjag mỹ tó ja nĩgtĩ. Ki ti nỹ ja nĩgtĩ, ha kǎge jèg, ǎjag tỹ ti nỹgja ve jé,” he tóg mû, fag mỹ, anjo ti. ⁷ “Kuri, ti mré mû tí ag mỹ tónh mũjèg, ti rĩr mǎn ti, ti ter kar ký. Ha vè, ǎjag jo tóg tũg mû, Galiléia ra. Tá ǎjag tóg ti venh mû, ha vemnĩ. Inh vĩ kǎ jatũ ve tũg nĩ,” he tóg, Topê tỹ jènê jafǎ ti. ⁸ Ký fag tóg ti kej tá kǎpa mû sir, to fũrũrn ký. Fag mỹ tóg e tí. Fag mỹ tóg sér pê tí, hǎ ký fag tóg pétê mû sir, fag tỹ Jesus mré mû tí ag mỹ tó jé.

⁹ Fag mû ra Jesus hǎ ne fag kato jun ke mû', ký tóg fag mỹ: “mỹ sér nỹtĩmĩ,” he mû. Ký fag tóg ti to grèn ke mû, ti pêñ kǎgmĩg fag tóg mû sir. Ti krêm fag tóg mũg ke mû gé. ¹⁰ Ký Jesus tóg fag mỹ: “kamêg tũg nĩ,” he mû. “Ha mũjèg, inh règre ag mỹ tónh mũjèg, ag tỹ ga tỹ Galiléia ra mũ jé. Tá ag tóg inh venh ke mû,” he tóg, Jesus ti. Ký fag tóg mû mû.

Soldado ag ón

¹¹ Fag mũn ký soldado ên ag tóg cidade ra mû mû, soldado tỹ Jesus kej ki rĩr mû ên ag. Tá junjun ký ag tóg Topê tũ ki rĩr tí to pǎ'i ag mỹ tó kǎn mû, ag tỹ nén vég mû ên ti. Ký tóg ag mỹ e tí. ¹² Ký ag tóg kófa ag mré vènh mǎn mû sir, ag tỹ to jykrén jé. “Ęg hỹn hẽ ri kenh mû, vènh kar tỹ ti rĩr mǎn tag to: ag ón vè, he jé?” he ag tóg mû jagnê mỹ. Ag tỹ to jykrén kar ký ag tóg soldado ag mỹ jǎnkamy e ven mû sir. ¹³ “Jǎnkamy tag to vènh kar mỹ un'ón,” he ag tóg mû, pǎ'i ag, soldado ag mỹ. “Un'ón ký vènh kar mỹ: êg nũgnũr mû jǎvo Jesus mré mû tí ag tóg ti péju ja nĩ, kuty si há tá, hǎ ký tóg ki tũ nĩ ha, hemnĩ,” he ag tóg, pǎ'i ag, soldado ag mỹ. ¹⁴ “Hèn ri ke mũn ǎjag pǎ'i tỹ governador tóg mènũ mû, ǎjag nũgnũr ja ti. Ký êg tóg ti mré vèmén ke mû, ti tỹ ǎjag vóg kónan tũ nĩ jé,” he ag tóg, Topê tũ ki rĩr tí to pǎ'i ag, soldado ag mỹ. ¹⁵ Ký soldado ag tóg jǎnkamy ên mǎn ký mû mû sir. Vènh kar mỹ ag tóg un'ón mû mû sir, Jesus mré mû tí ag to. Hǎ ký Judeu ag tóg ver tag tó tí, ùnri.

Jesus tỹ ǎ mré mû tí ag mỹ vènh ven

(Mc 16.14-18; Lc 24.36-49; Jo 20.19-23; Hk 1.6-8)

¹⁶ Hã ra ti mré mũ tĩ ag tóg ga tỹ Galiléia ra mũ mũ, pãnónh ù ra, Jesus tỹ ag mỹ: “ẽn ra mũjêg,” he ja ẽn ra. ¹⁷ Kỹ ag tóg tá ti vég mũ sir, kỹ ag tóg ti krêm mũgmũg ke mũ sir. Hã ra ag kãmĩ ù ag mỹ tóg vẽnhmỹ tĩ, ag tỹ ti vég mũ ra, kỹ tóg ag mỹ ki hã ke tũ nĩ. ¹⁸ Kỹ Jesus tóg ag rã hã jun mũ, kỹ tóg ag mré vẽnén mũ sir. “Nén kar vỹ tỹ inh krêm ke nĩ ha, kanhkã tá ke kar, ga tá ke kar ke gé,” he tóg, Jesus ti. ¹⁹ “Hã kỹ mũjêg, povo kar kanhrãn jé, ag tỹ inh ki ge jé. Ag tỹ inh ki ge kỹ nỹtĩn kỹ ag kygpemñĩ gé. Inh panh jiji tómnĩ, ag kygpe kỹ, kỹ ti kósin jyjy tómnĩ gé, kỹ Topê kuprĩg jiji tómnĩ gé, ãjag tỹ ag kygpe kỹ. ²⁰ Kỹ isỹ ãjag mỹ nén tó mũ kãmén kãn nĩ gé, ag tỹ ki króm jé. Ha mẽ, ãjag mré sóg jê nĩ, kurã kar ki, ga tũg ke kurã ki ke gé. ãjag tovãnh ke tũ sóg nĩ ha,” he tóg, Jesus ti. Ti tỹ ã mré mũ tĩ ag jêgnêg mũn hã vê.

MARCOS TÏ RÁ

João Batista tÏ Jesus tó
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-18; Jo 1.19-28)

¹ SÏ Jesus Cristo káme sér tónh ke vë, Topë kósin ti. ² VäsÏ Jesus tóg rán ký nÏ, João ke gé, Jesus jo tÏnh ke ti. Topë ví tó tÏ tÏ Isaiás vÏ Jesus rán ja nÏ, ký tóg: “ha vé, ã jo sóg ù jënënh mü, ti tÏ vënh kar kãn jé, ã tÏg ken jo,” he ja nÏ. “Ag jyvën jé tóg ke mü, ký tóg ëpry prun ri ke nÏ, ëmÏn kuryñh ri ke. ³ Ëmã tÏg ja tá tóg jënh ke mü, ga kórég tá. Tá tóg ag mÏ kãmén ke mü. “Ëg Senhor kãtÏg ke jo vënh jãnhkrigkrig nÏ,” he tóg mü. “Ëpry kurég äjag tóg tÏ, ëmÏn kuryñh äjag tóg tÏ, äjag chefe jun ken ký. Ký tag ri ke han nÏ, äjag jykre pãno togvãnh ký, ëg Senhor kãtÏg ken jo,” he tóg, ã jo tÏnh ke ti,” he ja tóg nÏ, Isaiás ti, João to.

⁴ Ký João tóg jë mü, ëmã tÏg ja ki, ag kygpég tÏ ti. Ag jyvën tóg jëgtÏ, ký tóg: “ã kype jé sóg ke mü, ã tÏ ä jykre kórég tovãnh ký, Topë tÏ ã tÏ ti ví mranh tÏ ã mÏ vënh päte fón jé,” he tóg mü sir, vënh kar mÏ.

⁵ Ký ag tóg ti to kãmü kãn mü sir, ga tÏ Judéia tá, cidade tÏ Jerusalém tá ke gé. Ký tóg ag kygpég mü sir, goj tÏ Jordão ki, ag tÏ: “Topë ví mranh sóg nÏgtÏ, tag han ký,” hen ký. ⁶ Jó João kur tóg cavalo pãñ sór kyki tÏ há nÏ. Nén ù fãr tÏ tóg vësógfÏn ja han tÏ gé. Opã hã ko ti tÏ, mÏg mré, João ti. ⁷ Ký tóg Jesus kãmén ký (tóg) ag mÏ: “ù tóg inh nón kãtÏ mü, ha më,” he mü. “Inh kãfór ti nÏ. SÏ tÏ ti camrada nÏnh ke vë vë, sÏ ti pën né kunÏnh ke vë vë, ti pën to ró ti, hã ra sóg tÏ ti krëm ke pë jé. ⁸ Goj hã tÏ sóg äjag kygpenh ke mü. Û tÏ inh nón kãtÏg ke ën tóg sir Topë kuprÏg tÏ äjag jagrë han ke mü. Ti tÏ äjag kygpenh ken hã vë,” he tóg, João ti, vënh kar mÏ.

João tÏ Jesus kype
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Ký kejën Jesus tóg João tá jun mü gé. Cidade tÏ Nazaré tá tóg kãtÏ mü, ga tÏ Galiléia tá. Tá jun ký João tóg ti kypég mü sir, goj tÏ Jordão ki. ¹⁰ Ti tÏ goj kãtã kãkutë ký kanhkã vÏ nor mü sir vësÏmér. Hã ra Jesus tóg vég jë nÏ. Ký tóg Topë kuprÏg vég mü. Sórág ri ke ti nÏ, ti kãtére ti. Kãtére ký tóg Jesus kri nÏ nÏ sir. ¹¹ Ký tóg kanhkã tá vënh ví mëg mü gé sir, ký tóg: “tÏ ã inh kósin pir jë, tÏ ã inh fe pë jëgtÏ,” he mü, vënh ví tÏ më há ën ki.

Satanás tÏ Jesus krÏn kónãñ sór
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Ký vësÏmér Topë kuprÏg tóg Jesus krÏn mü, ti tÏ ëmã tÏg ja ra tÏg jé. ¹³ Kurã tÏ 40 (ke) tÏg tóg mü, ëmã tÏg ja ki, Jesus ti. Tá nÏn ký Satanás tóg ti tÏ ã jóg ví mranh han sór mü, hã ra tóg ke tÏ nÏ. Nën kãmÏ bicho ag vÏ tá mügtÏ gé, ëmã tÏg ja ki. Hã ra Topë tÏ jëñë jafã ag tóg ti ki rÏr mü sir, tá.

Jesus tÏ Galiléia ra vÏnh ke
(Mt 4.12-22; Lc 4.14-15; 5.1-11)

¹⁴ Kejën ag tóg João ség mü. Ag tÏ ti se kar ký Jesus tóg ga tÏ Galiléia ra tÏ mü. Tá tóg ag mÏ Topë tÏ tÏ ëg pã'i nÏnh ke kãmén mü, vënh káme sér ën ti. ¹⁵ Ký tóg: “Topë vÏ tÏ pã'i nÏ,” he mü. “Pétëm ti huri, ti kurã ti, ëg tÏ ti tÏ tÏ ëg pã'i nÏ ën ve jé. Ký äjag jykre kórég tovãnh nÏ. Ti ví kri fimnÏ, äjag tÏ ti tÏ tÏ ëg pã'i nÏ ën ve jé,” he tóg ag mÏ, Jesus ti.

¹⁶ Kejēn Jesus tóg nig fyr tȳ Galilėia he mŭ ěn jagma tĩ mŭ. Ā tȳ ti fyr mĩ tĩ ra tóg Simão Pedro vég mŭ, ti jāvy tȳ André ke gé. Kur tȳ pirā kugmĩ jafā tȳ ag tóg goj kākĩ fón mŭ, rede tȳ, pirā kugmĩ jé. Ag rānhrāj hā vē.

¹⁷ Kȳ Jesus tóg ag ve kȳ ag mȳ: “inh mré kāmŭmĩ,” he mŭ. “Pirā kugmĩ há ājag nȳtĩ,” he tóg. “Ājag kanhrān jé sóg ke mŭ, ājag tȳ ěprā ke ag tȳ inh ki ge han jé,” he tóg ag mȳ, Jesus ti. ¹⁸ Vēsȳmér ag tóg ti mré mŭ mŭ, ājag rede tovānh kȳ, Pedro ti, André ti ke gé.

¹⁹ Kȳ ag tóg mŭ mŭ, goj fyr jagma. Ag mŭ sĩ han mŭ ra ag tóg ũn régre ũ ag vég mŭ gé. Ū vȳ tȳ Tiago nĩ, kȳ ũ vȳ tȳ João nĩ, ti jāvy. Zebedeu krē ag vē. Canoa kākĩ ag nȳtĩ, pirā kugmĩ jafā ki han kȳ. ²⁰ Ag ve kȳ tóg vēsȳmér ag jé prēr mŭ, Jesus ti. Kȳ ag tóg ājag panh ré kȳ mŭ mŭ, Zebedeu ti. Ag camarada ag vȳ ag panh mré canoa kākĩ nȳtĩ nĩ. Ag ré kȳ ag Jesus mré mŭ mŭ sir, Tiago ti, João ti ke gé.

Jesus tȳ vēnh jagrē kórég kutēm

(Lc 4.31-37)

²¹ Kȳ ag tóg cidade tȳ Cafarnaum ki ge mŭ sir. Vēnhkán ke kurā ki tóg vēsȳmér Judeu ag vēnh kanhrān jafā kāra rā mŭ, ag kanhrān jé, Jesus ti. ²² Ti tȳ ag kanhrān kȳ tóg ag mȳ e tĩ, ti vĩ ti. Vēnh kar vĩ káfór ti nĩ. Topē vĩ to professor ag vĩ káfór ti nĩ gé. Hā kȳ tóg ki hā tó mŭ. Kȳ tóg ag mȳ e tĩ. ²³ Hā ra ũ tóg tá nĩ nĩ, Judeu ag vēnh kanhrān jafā tá. Jagrē kórég ti nĩ. ²⁴ Ā tȳ Jesus ve kȳ tóg prēr mŭ. “Ā tȳ ěg tȳ hē ri ke nē, Nazaré tá Jesus?” he tóg. “Ā mȳ ěg kókén sór tũ? Ā ki kanhró sóg nĩ. Tȳ ā tóg ā pir mȳ Topē mré ke nĩ, ti tũ pē vȳ tȳ ā nĩ,” he tóg, ũn jagrē kórég ti.

²⁵ Hā ra Jesus tóg ti mȳ vĩ tar han mŭ, kȳ tóg: “vĩ tũg ra,” he mŭ. “Ti tovānh ra,” he tóg.

²⁶ Kȳ ti jagrē kórég ěn tóg ti ter tĩ han mŭ sir, prēr tóg mŭ sir. Kȳ tóg ti tovānh mŭ. ²⁷ Kȳ tóg vēnh kar mȳ e tĩ mȳr sir. Jagnē mȳ ag tóg: “ne nē vé?” he mŭ. “Vēnh vĩ tåg mȳ vó?” he ag tóg mŭ. “Vēnh jagrē kórég ag mȳ tóg vĩ tĩ, kȳ ag tóg ki ke tĩ, ti kamēg kȳ. Ag kri ke hȳn,” he ag tóg mŭ, Jesus to.

²⁸ Kȳ ti vēme tóg vēnh kar kri rŭm mŭ, Galilėia tá ke kar kri.

Jesus tȳ Pedro má fi tȳ há' he

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Kar tóg Judeu ag vēnh kanhrān jafā ki kutē mŭ, Jesus ti, kȳ tóg Simão Pedro ĩn ra rā mŭ sir. André mré ti ĩn vē. Tiago vȳ João mré ra rā mŭ gé. ³⁰ Hā ra Pedro prŭ fi mȳnh fi vȳ kaga nȳ nĩ, rȳg nȳ fi nĩ. Kȳ ag tóg Jesus mȳ fi tó mŭ.

³¹ Kȳ tóg fi venh tũ mŭ. Fi nĩgē kāgmĩ kȳ tóg fi nĩm mŭ. Kȳ fi rȳg ěn tóg tũ' he mŭ sir. Ag ki rĩr fi tóg mŭ sir, Pedro má fi.

Jesus tȳ ũn kagyga ag tȳ há' he

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Kurā ěn ká kuty tá ag tóg ũn kagyga ag tatĩ kāmŭ mŭ, ũn jagrē kórég ag mré hā. ³³ Cidade ěn ki ke kar ag vȳ ti ĩn jānkā tá nȳtĩ mŭ. ³⁴ Kȳ Jesus tóg ag tȳ há' he kām mŭ sir, fag tȳ ke gé. Vēnh jagrē kórég pan kån tóg mŭ gé. Kȳ ag tóg ti tó sór mŭ, ag tȳ ti ki kanhró nȳtĩ kȳ. Hā ra tóg ag mȳ: “vĩ tũg nĩ,” he mŭ.

Jesus tȳ ā jóg mré vĩ

(Lc 4.42-44)

³⁵ Tȳ vaj kȳ tóg kurā ke ra (tóg) rĩr mŭ, Jesus ti. Kȳ tóg ěmā tũ ra tĩ mŭ sir, Topē mré vĩ jé. ³⁶ Kȳ Simão tóg ti kanēg ti mŭ, ti jāvānh kȳ. Ti mré ke ag mré

tóg tĩ mũ. ³⁷ Kĩ ag ti vég mũ sir. Kĩ ag tóg ti mũ: “vênh kar vỹ ã kanêgnêg mũ, ã jãvãnhvãnh kỹ,” he mũ. ³⁸ Kĩ Jesus tóg ag mũ: “mũ nỹ, cidade ù ra,” he mũ, “sỹ ag mũ Topê vĩ tó jé gé. Hã jé sóg kãtĩg,” he tóg mũ ag mũ, Jesus ti.

³⁹ Kĩ tóg ga tỹ Galiléia kar mĩ tĩ mũ. Vênh kanhrãn jafã krêm tóg ag mũ Topê vĩ tó mũ sir. Ag jagrê kórég pan tóg mũ gé sir.

Jesus tỹ ùn kaga kren vãnh tỹ há' he

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Kĩ kejên ùn kaga kren vãnh vỹ ti to kãtĩ mũ, vênh kaga tỹ lepra he mũ ên han mũ ên. Kĩ tóg ti krêm grĩnh ke mũ, ti mũ nêñ ù to vĩ jé. Kĩ tóg: “ã mũ isỹ há' he sór tũ nĩ?” he mũ. “Ã hã tóg isỹ há' henh mũ, ã tỹ isỹ há' he sór kỹ,” he tóg ti mũ. ⁴¹ Kĩ tóg Jesus mũ jagtar tĩ. Kĩ tóg ã nĩgê tỹ ti mêng kỹ ti mũ: “hej,” he mũ. “To sóg há nĩ. Há' he ja há ã tóg nĩ,” he tóg ti mũ.

⁴² Kĩ tóg ti kaga kren vãnh ên kren han mũ sir vêsỹmêr. Kĩ tóg jãnhkri nĩ sir, ti fãr ti. ⁴³ Kĩ Jesus tóg ti mũ vĩ tar han mũ, ti tũg jé. ⁴⁴ Kĩ tóg ti mũ: “ker ù mũ tó hê’,” he mũ. “Ha tũg, Topê tũ ki rĩr tĩ to. Ti hã mũ tómnĩ, kỹ Topê mũ nĩm nĩ, Moisés tỹ vãsỹ êg mũ nêñ tó ja ti, ã jãnhkri to. Hã tugrĩn vênh kar vỹ ã tỹ há' he mũ tag ki kanhrãn mũ,” he tóg ti mũ, Jesus ti.

⁴⁵ Hã ra tóg vênh kar mũ tó mũ sir. Kĩ vême ên vỹ vênh kar kri rũm mũ. Hã kỹ Jesus tóg êmã ù ki rã tũ nĩgtĩ, vênh ven jé. Êmã tũ mũ tóg tũgtĩ, hã ra ag tóg êmã kar tá ti to kãmũ ti.

2

Jesus tỹ ùn grĩngrĩn kỹ nỹ tỹ há' he

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Kãnhmar Jesus tóg kejên cidade tỹ Cafarnaum tá jun mãn, kỹ ag tóg mêng mũ sir, ti tỹ tá nĩn ki, ti tỹ hê tá nĩ ên tá. ² Kĩ ùn e ag vỹ ti to vênh mãn, kỹ tóg fôr nĩ, jãnkãn mĩ hã. Kĩ Jesus tóg ag mũ Topê vĩ tó jê nĩ. ³ Hã ra ù ag tóg tá junjun mũ gé sir, ùn grĩngrĩn kỹ nỹ vyn kỹ, ù tỹ 4 (ke) ag vê. ⁴ Hã ra ag tóg ti pêtêm tũ nĩ sir, ti tỹ ag jy fôr tĩn kỹ. Kỹ ag tóg ìn kunũg mũ, ti kri. Nor ên ki ag tóg ùn grĩngrĩn kỹ nỹ ên ti têrem mũ, kur kãkã nỹ ti. ⁵ Kĩ Jesus tóg ag jykre vég mũ sir, ag tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ ti. Kĩ tóg ùn grĩngrĩn kỹ nỹ ên mũ: “inh kósin,” he mũ. “Ã tỹ Topê vĩ mranh ja tỹ tũ' he vê ha,” he tóg ti mũ, Jesus ti.

⁶ Hã ra Topê vĩ to professor ù ag vỹ tá nỹtĩ gé. Ti vĩ to ag tóg jykrén mũ sir. ⁷ “Ne nê hỹn', ti tỹ tó tag ti?” he ag tóg mũ, komêr hã. “Topê to vĩ kónãn vê,” he ag tóg. “Topê hã ne ã pin kỹ êg tỹ Topê vĩ mranh ên tỹ tũ' he há nĩnh mũ. Ti hỹn vêsỹ Topê han mũ,” he ag tóg mũ, ti to jykrén kỹ.

⁸ Hã ra Jesus tóg ki kanhrõ nĩ, ã fe tỹ, ag jykrén ki. Kĩ tóg ag mũ: “ãjag tỹ ne to jykrén kónãn nê?” he mũ. ⁹ “Ne nỹ ãjag mũ vênhmỹ nỹ?” he tóg. “Ùn grĩngrĩn kỹ nỹ tag mũ sóg: ã tỹ Topê vĩ mranh ja ên tỹ tũ' he vê ha, hé,” he tóg. “Kỹn mũ ãjag mũ vênhmỹ?” he tóg. “Sỹ ti mũ: nĩ ra, ã kur gé(g) tũg, henh ke nê ha,” he tóg. “Kỹn mũ ãjag mũ vênhmỹ ke gé?” he tóg. ¹⁰ “Hã ra isỹ ãjag mũ inh jykre ven sór vê ha. Tỹ sóg êprã ke fi kósin nĩ. Tá sóg krỹg ke mũ, Topê vĩ mranh tỹ vênh pãte fón ke tá. Sỹ tá krỹg mũ ven jé sóg ke mũ, ãjag mũ,” he tóg. Hã kỹ tóg ùn grĩngrĩn kỹ nỹ ên mũ: ¹¹ “nĩ ra, ã kur gé(g) tũg,” he mũ, Jesus ti.

¹² Kĩ tóg jêgnê mũ sir, ã kur gég tóg mũ sir vãhã, kỹ tóg ag rĩnve tĩ mũ sir, ùn grĩngrĩn kỹ nỹ ja ên ti.

Vênh kar mũ tóg e tĩ, kỹ ag tóg Topê to: “êg jykre kãfór ti nĩ,” he mũ. “Ge ve ja tũ êg nỹtĩ,” he ag tóg mũ sir.

Jesus tŷ Levi jé přer
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Kŷ Jesus tóg tŷg mǎn mŷ, goj nig tŷ Galilėia ra. Kŷ vėnh kar ag tóg ti pėnĭn vėnh mǎn mǎn mŷ sir. Kŷ tóg ag kanhrǎn mŷ gé. ¹⁴ Ā tŷg mǎn kŷ tóg Levi vėg mŷ, Alfeu kósĭn. Governo mŷ imposto kaja mǎg ti tŷ, hǎ ra tóg ā rǎnhrǎj han nĭ nĭ. Kŷ Jesus tóg ti mŷ: “inh mré kǎtŷg,” he mŷ. Kŷ tóg jėgnė kŷ ti mré ti mŷ sir.

¹⁵ Kŷ tóg kejėn ti ĩn krėm jėg mŷ, Jesus ti, Levi ĩn krėm. Hǎ ra ti mré ag e nŷtĭ, governo mŷ jǎnkamy mǎg tŷ ag, Topė vŷ mranh tŷ ag ke gé. Jesus mré ag nĭgnĭg kŷ nŷtĭ, ti mré mŷ tŷ ag mré ke gé. E tǎvĭ ag nŷtĭ, ti nón mŷ ag.

¹⁶ Hǎ ra Topė vŷ to professor ŷ ag vŷ tŷ Fariseu nŷtĭ gé. Jesus vėg ag tóg mŷ, ti tŷ Topė vŷ mranh tŷ ag mré jėn kŷ. Kŷ ag tóg Jesus mré mŷ tŷ ag mŷ vŷ mŷ. “Tĭ hǎ ne tóg ag mré jėg mŷ” he ag tóg. “Governo mŷ jǎnkamy mǎg tŷ ag mré tóg jėg mŷ,” he ag tóg, “Topė vŷ mranh tŷ ag mré ke gé,” he ag tóg.

¹⁷ Hǎ ra Jesus tóg mėg mŷ, ag vėme ěn ti. Kŷ tóg ag mŷ: “ĭn kagyga tŷ ag vŷ mėdico venh mŷ tŷ nĭgtĭ,” he mŷ. “Hǎ ra ĭn kagyga ag hǎ vŷ ti venh mŷ tŷ,” he tóg ag mŷ, Jesus ti. “Inh pi(jė) ŷ tŷ vėnh jykre kuryj han mŷ ag mŷ: “Ājag jykre tovǎnh nĭ,” he sór tŷ. Ū tŷ Topė vŷ mranh ja nĭ ěn ag hǎ mŷ sóg: “Ājag jykre kórėg tovǎnh nĭ,” he sór tŷ. Hǎ jė sóg Ājag mŷ vėnh ven,” he tóg ag mŷ, Jesus ti.

Vǎkre

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Hǎ ra Joǎo mré mŷ tŷ ag tóg kejėn vǎkrėg mŷ, jėg tŷ ag nĭ, ag tŷ Topė mŷ hǎ nŷtĭ jė. Kŷ Fariseu ag vǎkrėg mŷ gé. Kŷ ag tóg Jesus mŷ: “Joǎo mré mŷ tŷ ag vŷ tóg vǎkrėg mŷ, Fariseu mré mŷ tŷ ag ke gé,” he mŷ. “Jo ā mré mŷ tŷ ag ne tóg vǎkrėg tŷ nĭ. Vǎkre kurǎ vė mŷr,” he ag tóg ti mŷ, tǎ nŷtĭ ŷ ag.

¹⁹ Kŷ Jesus tóg ag mŷ comparaçǎo han mŷ. “Vėnh kyprŷg to kǎmŷ ěn ag pi(jė) vǎkrėg tŷ,” he tóg. “Festa vė mŷr, vėnh prŷgprŷg ti, kŷ ti mré ke ag tóg ĭn prŷg mŷ ěn venh kǎmŷ tŷ,” he tóg. “Ge ti nĭ, inh mré mŷ ag mŷ. Isŷ ag mré nĭn kŷ tóg ver ag mŷ sėr tŷ,” he tóg ag mŷ, Jesus ti. ²⁰ “Vǎh tóg jun mŷ, inh kurǎ ti, kŷ ag tóg inh pėre mŷnh mŷ, ěn kǎ hǎ ag tóg Ājag vǎkrenh ke venh mŷ, kurǎ ěn kǎ, inh mré mŷ tŷ ag,” he tóg.

²¹ “Tĭ si fag pi(jė) vǎfe kygnej tŷ tŷ kur si jar ki hyn han tŷ ja nŷtĭgtĭ. Ūn kygnej tŷ tŷ ki hyn han mŷ ra tóg jaran kenh mŷ. Kŷ kur si jar ěn tóg mǎg mŷ. Ūn kygnej hǎ tŷ fag tóg ki han han tŷ, kŷ tóg jaran ke tŷ nĭ,” he tóg, Jesus ti. Tĭ tŷ Ā jykre tǎg tón hǎ vė, hǎ ra tóg kur kygnej tŷ ri ke nĭ.

²² Kŷ tóg ag mŷ: “Kŷ vinho vŷ ge nĭgtĭ gé,” he mŷ gé. “Ĕg pi(jė) vinho kajǎg mŷ tŷ ti fǎr si tŷ sacco ki kujėg tŷ mŷr,” he tóg. “Ke tŷ nĭ (mŷ) ra tóg kugnǎj kŷ jar mŷ, kógnǎj kŷ. Kŷ vinho tóg tŷ’ he mŷ, sacco ti ke gé mŷr. Vinho kajǎ tŷ ti fǎr tǎg tŷ ki kujėn ke vė mŷr,” he tóg. Jesus tŷ Ā jykre tǎg tón hǎ vė.

Vėnhkǎn ke kurǎ

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Kejėn Jesus tóg ěpŷ mĭ tŷ mŷ, trigo krė mĭ. Tĭ mré mŷ tŷ ag tóg ti mré mŷ mŷ. Vėnhkǎn ke kurǎ vė. Ag mŷ kŷ ti mré mŷ tŷ ag vŷ trigo mugmó tŷ kam ke mŷ, ko jė. ²⁴ Kŷ Fariseu ag tóg Jesus mŷ: “hǎ vė,” he mŷ. “Ag tŷ ne jė Ājag tŷ nén han ke tŷ han nĭ, vėnhkǎn ke kurǎ ki?” he ag tóg mŷ. “Vėnh rǎnhrǎj vė mŷr, ag tŷ trigo tŷ kam ke tŷ,” he ag tóg, Jesus mŷ.

²⁵ Kŷ tóg ag mŷ: “vó,” he mŷ. “Davi tŷ nén han mŷ to jykren nĭ,” he tóg. “Tĭ kókĭr nĭn kŷ tóg Ā tŷ nén han ke tŷ han gé, ā mré mŷ tŷ ag mré, hǎ ra Topė pi(jė) ti to jŷ mŷ, tag han tugrĭn, ha mė. ²⁶ Topė jo ĩn kǎra tóg rǎ, Davi ti, Abiatar tŷ

Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i nĩn kũ. Tá tóg Topê jamĩ ěn kó, tỹ ti tỹ konh ke tũ ra, Topê tũ ki rĩr tĩ ag hã tỹ konh ke vė vė. Hã ra tóg kó, ti mré mũ ag mỹ tóg vėnh ken gé, Davi ti," he tóg, Jesus ti. "Rán kũ tóg nĩ nĩ," he tóg.

²⁷ Kũ Jesus tóg ag mỹ: "Topê vỹ ěg mỹ vėnhkán ke kurã nĩm, ěg tỹ ki vėnhkán jé," he mũ. "Hã ra tóg tỹ kurã kórég han tũ nĩ, vėnhkán ke kurã tỹ," he tóg. ²⁸ "Hã kũ sóg tỹ vėnhkán ke kurã to pã'i nĩ gé. Tỹ sóg ěprã ke fi kósin nĩ mỹr," he tóg ag mỹ, Jesus ti.

3

Jesus tỹ ũn nĩgé tóg tỹ há' he (Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Kejẽn Jesus tóg vėnh kanhrãn jafã ra rã mãn mũ. Tá ũ tóg jẽ nĩ, ti nĩgé tóg tóg ja nĩ. ² Kũ ag tóg ti tugnỹm mũ sir, "kema ěg tỹ ti tỹ vėnhkán ke kurã kã ti tỹ há' he ve jé," he ag tóg mũ sir. Hã ra ag tóg pã'i ag mỹ ti tó sór mũ, ti tỹ vėnhkán ke kurã to Topê vĩ mranh kũ. ³ Hã ra Jesus tóg ũn nĩgé kórég ěn mỹ: "kunĩg," he mũ. ⁴ Kũ tóg ag mỹ: "vėnhkán ke kurã ki ěg hỹn ne han mũ'?" he mũ, "ěg tỹ Topê vĩ ki króm jé," he tóg. "Ěg mỹ hỹn nén ũ há han mũ'?" he tóg. "Ěg tỹ ũ tũ kókén kỹn mỹ kórég tũ nĩnh mũ'?" he tóg ag mỹ. "Ěg mỹ ũ kren han mũ hỹn'?" he tóg. "Ěg tỹ ũ tén kỹn mỹ há nĩnh mũ hỹn'?" he tóg. Hã ra ag tóg ti mỹ katy tĩ sir.

⁵ Kũ tóg ag ki ěvãnh kũ jũ mũ sir, fe kaj tóg nĩ sir, ag krĩ tũ nỹtĩn kũ. "Á nĩgé tỹ krỹg' hé," he tóg ti mỹ, ũn nĩgé tóg ěn mỹ. Kũ tóg tỹ krỹg' he mũ sir, há' he tóg mũ sir, vãhã, ũn nĩgé tóg ja ěn ti.

⁶ Kũ vãhã Fariseu ag mũ mũ sir, jagnẽ mré ti to jykrén jé, pã'i mág tỹ Herodes mré ke ag mré ke gé. "Ěg hỹn hẽ ri ken kũ ti tũg mũ?" he ag tóg mũ, Jesus ti to.

Jesus tỹ goj nig fyr tá ag kanhrãn

⁷ Hã ra Jesus tóg ti mré mũ tĩ ag mré goj nig tỹ Galilėia ra tĩ mũ, vėnh e tũg ja ra. Hã ra vėnh e ag tóg ti nón mũ mũ. Ga tỹ Galilėia tá ag tóg kãmũ mũ, ga tỹ Judėia tá ke gé, ⁸ cidade tỹ Jerusalém tá, ga tỹ Idumėia tá, goj tỹ Jordão mã tá, cidade tỹ Tiro tá, cidade tỹ Sidom tá ke gé. E tãvĩ ag nỹtĩ, e pẽ. Ti tỹ nén hyn han kar mẽ kũ ag tóg ti to kãmũ mũ. ⁹ Kũ Jesus tóg ti mré mũ tĩ ag mỹ tó mũ, ag tỹ ti mỹ canoa jãjãn jé. Ti kutãn ag tóg, vėnh kar ěn ti, hã kũ tóg canoa to vĩ mũ. ¹⁰ Ũ tỹ hẽn ri ke tỹ há' he ja tóg nĩ, ũn kagyga ag tỹ, fag tỹ ke gé. Hã kũ ag tóg ti kutãn mũ. Ag tỹ ti mẽ sór vė, ajag nĩgé tỹ. ¹¹ Kũ ũn jagrẽ kórég ag vỹ tá nỹtĩ gé. Ag tỹ Jesus ve kũ ag tóg prẽnprẽr mũ sir. "!.Tỹ ã Topê kósin ne..!" he ag tóg mũ, prẽnprẽr kũ. ¹² Kũ Jesus tóg ag mỹ vĩ tar han tĩ. "Ker inh kãmén hẽ'," he tóg tĩ, ag mỹ.

Jesus tỹ ũ tỹ 12 (ke) ag vin (Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Kejẽn tóg pãnónh ra tĩ mũ, Jesus ti. Kũ tóg ag jé prẽr mũ, ag kuprẽg kũ. Kũ ag tóg ti to mũ mũ. ¹⁴ Kũ tóg ũ tỹ 12 (ke) ag vin mũ sir, ag tỹ tỹ ti mré mũ tĩ nỹtĩ jé, ti tỹ ag jẽgnẽ jé ke gé, "Topê vĩ tó jé," he tóg. ¹⁵ Ag mỹ tóg vėnh jykre nĩm mũ, ag tỹ vėnh jagrẽ kórég pan jé. ¹⁶ Ũ tỹ 12 (ke) ag hã vė, ha mẽ: Simão, Jesus tỹ ti jyjy ũ hã vỹ: Pedro, he mũ, ¹⁷ Tiago ke gé, ti jãvy tỹ João mré, Zebedeu krẽ tag ag. Jesus tỹ ag jiji ũ hã vỹ: Boanerges, he mũ, ěg vĩ ki ke hã vỹ: ta tỹ tỹrỹrỹ he ri ke ag, he mũ, ¹⁸ André ke gé, Filipe ke gé, Bartolomeu ke gé, Mateus ke gé,

Tomé ke gé, Tiago ke gé, Alfeu kósin tag ti, Tadeu ke gé, Simão ke gé, ag tý ù to: Zelote, he mũ tag ti, ¹⁹ Judas Iscariotes ke gé, ù tý pã'i ag mý Jesus ven ke ti.

Topê vĩ to professor ag tý Jesus to vĩ kónãn
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ký Jesus tóg ag mré ã jamã tá jun mũ. Ký vênh kar tóg sir tá vênh mãn mũ, ký tóg ag jên ke mũ ra vênhmỹ tí, Jesus mré mũ ag. ²¹ Ký Jesus kanhkã fag vỹ ti vême mẽ ký ti kãgmĩnh kãmũ mũ. “Krĩ vênhmỹ nĩ ve ti nĩ,” he fag tóg, hã ký fag tóg ti kãgmĩ sór mũ. Hã ra tóg fag mré tí tũ nĩ.

²² Ký Topê vĩ to professor ag tóg tá junjun mũ gé. Jerusalém tá ag tóg kãmũ jêg, ti ve jé. Ký ag tóg ti to: “jagrê kórég ti hỹn nĩ,” he mũ. “Hã ký tóg vênh jagrê kórég ag pã'i ên jykre han mũ, vênh jagrê kórég ag pan jé,” he ag tóg. “Belzebu jykre tý tóg ag pan mũ, Nén-Kórég jykre tý,” he ag tóg, Jesus to, Topê vĩ to professor ag.

²³ Ký Jesus tóg ag jé prêr ký ag mý comparação han mũ, ký tóg: “Satanás vỹ vênh jagrê kórég pan tũ nĩgtĩ mýr,” he mũ, Jesus ti. ²⁴ “Pã'i pir krêm ke ag tý jagnê kato tẽgtên ký ag tóg jagnê kãgtên kãn ke mũ,” he tóg. ²⁵ “Ïn pir kã ki ke ên fag tý jagnê kato tẽ ký fag tóg jagnê kãgtên kãn ke mũ gé,” he tóg. ²⁶ “Satanás krêm ke ag tý jagnê kato tẽ ký ag tóg jagnê tý tũ' henh ke mũ gé, ký tóg tũ' he mũ sir, Satanás ti,” he tóg. ²⁷ “Ëg tý ù tý nén ù mãn sór ký, ti ïn tá, ký êg tóg ti se vén tí, ke tũ nĩ (mũ) ra tóg ã tũ ki rĩr ke mũ, ký êg tóg ti tũ mãn tý hẽ ri kenh ke tũ nĩgtĩ, ti tar nĩn ký. Ëg tý ti se kar ký êg tóg ti tũ mæg mũ sir,” he tóg. “Ge ti nĩgtĩ, sý nén han mũ ti. Tar ti nĩ, Japo ti, hã ra sóg hur ti sé, hã ký sóg ti tũ ag kygvãg mũ sir, ag jagrê kórég pan sóg mũ sir,” he tóg, Jesus ti.

²⁸ “Sý ke há vê, hã ký sóg tóg mũ,” he tóg. “Topê vỹ ãjag mý vênh pãte fón kãn mũ, ãjag tý ti vĩ mranh kar ên tý, ãjag tý ti kato vĩ kónãn mré hã,” he tóg. ²⁹ “Jãvo ãjag tý Topê kuprĩg kato vĩ kónãn ký tóg ãjag mý vênh pãte fón mãn ke tũ nĩ ha, Topê ti,” he tóg. “Ãjag tý Topê vĩ mranh ên vỹ ãjag hã kã nĩ nĩ, kurã tũ ti nĩ,” he tóg, Jesus ti.

³⁰ Ag mý tóg ke mũ, Jesus ti, ag tý ti to: “jagrê kórég ti hỹn nĩ,” hen ký.

Jesus mré ke pẽ fag
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Ký ti mýnh fi tóg ti jãvy ag mré ti venh kãtĩ mũ. Re kã fi jê ag mré, ký ag tóg ù jênêg mũ, ti jé prêr jé. ³² Jesus pênĩn vênh e vỹ tóg nỹtĩ, nĩgnĩg ký, ký ag tóg: “hã mẽ, ã mýnh fi vỹ re kã jê, ã jãvy ag mré,” he mũ. “Fag tý ã mré vêmén sór vê. ã jé prêr fag tóg mũ,” he ag tóg ti mý.

³³ Hã ra Jesus tóg: “inh mýnh fi mý inh ve sór mũ', inh jãvy ag mré'?” he mũ. “Inh mýnh fi vê vê, inh jãvy ag vê vê, hã ra ag tóg tý inh mré ke pẽ tũ nỹtĩ,” he tóg. ³⁴ Ký tóg ùn nĩgnĩg ký nỹtĩ ag ki êvãnh ký tóg: “inh mýnh fi hã vê, inh jãvy ag hã vê gé,” he mũ. ³⁵ “Û tý Topê vĩ han mũ ên ag vỹ tý inh jãvy nỹtĩ, inh ve fag ke gé, inh mýnh ke gé,” he tóg ag mý, Jesus ti.

4

Nén fy to comparação
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Kejên Jesus tóg goj nig tý Galiléia fyr tá ag kanhrãn mãn mũ. Hã ra vênh e vỹ ti pênĩn nỹtĩ, vênh e tâvĩ, hã ký tóg canoa kãra rã mũ, goj kãki, ký tóg canoa kãkã nĩ mũ, hã ra ag kar vỹ tar tá vênh mãn ký nỹtĩ, nig fyr tá. ² Ag mý tóg

věnh vī e tó mũ, comparação han kŷ. ³ Kŷ tóg kejĕn ag mŷ: “ha mĕ,” he mũ. “Ũ tóg nĕn ũ fy krigkrig tĩ mũ,” he tóg. ⁴ “Ti tŷ krigkrig kŷ ti fy ũ tóg ĕmĭn kri kutĕ mũ, ĕpry kri. Kŷ sĕsĩ tóg ti ko mũ sir. ⁵ Ti fy ũ tóg p̄aró kri kutĕ mũ, ga e tũ ki, kŷ tóg k̄anhmar mur mũ vĕ, ga sĩ ĕn ki. ⁶ Hã ra rã tóg ã tŷ ĕg nĩno kã sa kŷ (tóg) ti pũn mũ. Ti jãre han tũ nĩn kŷ tóg tóg mũ. ⁷ Ti fy ũ tóg sỏnh kãki kutĕ mũ, kŷ sỏnh tóg ti mrĕ mur mũ, ti kri rũm tóg mũ sir kŷ tóg kanĕ han tũ nĩ. ⁸ Ti fy ũ tóg ga há kri kutĕ mũ kŷ tóg mur há han mũ, mog há han tóg mũ, kanĕn ha han tóg mũ gé, ũ tóg kanĕ tŷ 30 (ke) han, jo ũ vŷ kanĕ tŷ 60 (ke) han, jo ũ vŷ kanĕ tŷ 100 (ke) han. ⁹ Ũ nĩgrĕg nŷtĩ tŷ tŷ jĕmĕ jé,” he tóg, Jesus ti.

*Jesus tŷ nĕn fy to comparación kãmĕn
(Mt 13.10-23; Lc 8.9-15)*

¹⁰ Ũn e ĕn ag mũn kar kŷ ti mrĕ nŷtĩ ag tóg ti ki jĕmĕnh kãmũ mũ, nĕn fy kãmĕn ti. Kŷ ag tóg ti mŷ: “ã tŷ ĕg mŷ ne tó nĕ?” he mũ.

¹¹ Kŷ tóg ag mŷ: “ãjag hã tóg Topĕ tŷ tŷ ĕg pa'ĩ nĩ ki kanhró nŷtĩnh mũ, ijo tó ja tũ ĕn ki,” he mũ. “Hã ra sỏg ĕn ag mŷ comparación tãvĩ han mũ. ¹² Ag mŷ sỏg tó há han ke tũ nĩ, ón kŷ mĕg mũ ag mŷ, kŷ ag tóg ãjag tŷ vĕg mũ ra ki kagtũg nŷtĩ, ãjag tŷ mĕg mũ ra ag tóg to jykrĕn tũ nŷtĩ, kŷ ag tóg Topĕ ki ga tũ nŷtĩ gé, kŷ Topĕ tóg ag mŷ vĕnh pãte fón ke tũ nĩ gé,” he tóg, Jesus ti, ũ ag to.

¹³ Kŷ tóg ag mŷ: “ãjag tŷ to jykrĕn tũ tóg tĩ,” he mũ, “sŷ ãjag mŷ nĕn fy kãmĕn kŷ,” he tóg. “Kŷ ti mŷ ãjag tŷ ũ to jykrĕn há nĩnh mũ”, sŷ ãjag mŷ comparación ũ han kŷ?” he tóg.

¹⁴ Kŷ tóg jamã hár(a) ag mŷ kãmĕn mũ. “Ũ tóg nĕn fy vãvãm tĩ, kŷ ti tŷ Topĕ vĩ tó vĕ, hã vŷ: vãvãm, he mũ, nĕn fy ri ke vĕ,” he tóg. ¹⁵ “Ti fy ũ vŷ ĕmĭn kri kutĕ mũ. Kŷ Topĕ vĩ mĕg mũ ũ ag vŷ ĕpry ri ke nŷtĩ,” he tóg. “Ag tŷ Topĕ vĩ mĕg mũ ra tóg ag mŷ tŷ tũ” he mũ. Satanás ti, Topĕ vĩ tŷ. Vĕsŷmĕr tóg ag mŷ tŷ tũ’ he mũ, ag mŷ Topĕ vĩ tó tŷ. Kŷ ĕmĭn ri ke vĕ sir. ¹⁶ Hã ri ken hã vĕ gé, ti tŷ p̄aró kri vãvãm ĕn ti. Ag tŷ Topĕ vĩ mĕ kŷ ag tóg vĕsŷmĕr: hej, he mũ sir. Ag mŷ tóg sér tĩ. ¹⁷ Hã ra ag tóg nĕn krĕ jãre tũ ri ke nŷtĩ, kŷ ag tóg mũ sĩ han mũ, Topĕ mrĕ. Nĕn ũ jagy kutĕ kŷ ag tóg sir Topĕ tovãnh mũ vĕsŷmĕr, ũ tŷ Topĕ tugrĩn ag kato tĕ kŷ. ¹⁸ Ti tŷ sỏnh kãki vãm ĕn hã vĕ gé, hã vŷ tŷ Topĕ vĩ mĕg mũ ag nŷtĩ gé. ¹⁹ Hã ra ag tóg ãjag rãnhraj hã mĩ ĕkrĕg mũ, ón kŷ rico nĩ sỏr jé. Nĕn ũ kar to ag ĕn, hã kŷ Topĕ vĩ tóg ag mŷ katŷ’ he mũ sir. Kŷ ag tóg kanĕ há han tũ nĩ. ²⁰ Hã ra ti tŷ ga há kri vãvãm mũ ĕn vŷ tŷ Topĕ vĩ mĕg mũ ag nŷtĩ gé. Hej, he ag tóg mũ sir, kanĕ há han ag tóg mũ, ũ tóg kanĕ tŷ 30 (ke) han mũ, ũ tóg kanĕ tŷ 60 (ke) han mũ, ũ tóg kanĕ tŷ 100 (ke) han mũ,” he tóg, Jesus ti, ag mŷ.

*Jĕngrĕ to comparación
(Lc 8.16-18)*

²¹ Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “ĕg pi(jé) nĕj gru ma kãmũ kŷ kĕj krĕm fĕg tĩ’, ĕg pi(jé) cama krĕm fĕg tĩ’,” he mũ. “Ti fĕg jafã kri ĕg tóg fĕg tĩ. ²² Hã kŷ ĕg tŷ nĕn vĕg tũ ĕn vĕnh ven kãn ke vĕ, hã jé tóg ver pĕju kŷ nĩ. ĕg tŷ nĕn ki kagtũg ĕn vĕnh ven kãn ke vĕ,” he tóg. ²³ “Ũn nĩgrĕg nŷtĩ tŷ tŷ jĕmĕ jé,” he tóg.

²⁴ “Hã kŷ jĕmĕ há han,” he tóg. “ãjag mrĕ ke ag jykre tugnŷm ãjag tóg tĩ, kŷ ãjag tóg ag mŷ vĩ tar han ti. Kŷ Topĕ vŷ ãjag mŷ vĩ tar han ke mũ gé, ãjag tŷ ãjag mrĕ ke ag jykre ri ke nŷtĩn kŷ. Hã ra tóg ãjag mŷ vĩ tar kãfór han ke mũ, ha vemnĩ,” he tóg. ²⁵ “Ũ tŷ nĕn ũ to jykrĕn há han kŷ tóg ũ to jykrĕn mãn’, ũ to jykrĕn mãn’, he mũ sir. Ũ tŷ nĕn ũ to jykrĕn há han tũ nĩn kŷ tóg ti mŷ tũ’ he mũ sir, ti tŷ nĕn to jykrĕn sĩ han mũ ra,” he tóg, Jesus ti.

Nén kré to comparação

²⁶ Kÿ Jesus tóg ag mÿ: “Topê tÿ tÿ êg pâ'i nÿ vÿ ge nÿnh mÿ, ha mē,” he mÿ. “Û vÿ nén ù fy vāvām tÿg mÿ, êpÿ ki,” he tóg. ²⁷ “Û tÿ vāvām mÿ vÿ nÿr mÿ sir, kutyg kÿ, tÿ vaj kÿ tóg rÿr mǎn mÿ sir. Hǎ ra ti fy ên vÿ mur mÿ, mog tóg mÿ, jo ù tÿ vāvām mÿ tóg ki kagtÿg nÿ. “Ti hē ri ken kÿ mur?” he tóg. ²⁸ Jǎvo tóg vēsóg ki mog, kar tóg mó han, kÿ vǎhǎ ti kanē vē sir, ti mó kǎki. ²⁹ Ti kanēn kar kÿ tóg ag mÿ: “ha kre jafǎ va kāmū jêg,” he mÿ sir. Kÿ ti krenh ke kurǎ vē sir. Topê tÿ tÿ êg pâ'i nÿ ri ken hǎ vē,” he tóg, Jesus ti, ǎ kǎtÿg mǎn ke tón kÿ.

Ka tÿ mostarda fy to comparação

(Mt 13.31-32, 35; Lc 13.18-19)

³⁰ Kÿ Jesus tóg: “inh hÿn tóg tag tónh mÿ ha, sÿ Topê tÿ tÿ êg pâ'i nÿ kǎmén jé,” he mÿ. ³¹ “Ka tÿ mostarda fy ri ke ti nÿ, Topê tÿ tÿ êg pâ'i nÿ ti,” he tóg. “Ti krǎn êg tóg tÿ, êg japÿ ki. Kǎsir ti nÿ, ti fy ti. Û fy vÿ ti sÿ ri ke tÿ nÿtÿ. ³² Ti krǎn kar kÿ tóg mog mÿ, kÿ tóg êgóho kar kǎfór nÿ. Pē mág ti nÿtÿ, hǎ kÿ sēsÿ ag vÿ kǎki krêg tÿ, ti fēnja ki,” he tóg, Jesus ti.

³³ Comparação tÿ hēn ri ke hyn han tóg, ag mÿ Topê vÿ tón ki, ag tÿ to jykrén sór kÿ. ³⁴ “Tag vÿ ge nÿnh mÿ,” he hǎ han tóg ag mÿ, Jesus ti. Ag mÿ tóg jamǎ hár(a) nén ù tó tÿ nÿ, ùn e ag mÿ. Hǎ ra tóg ǎ mré mÿ tÿ ag mÿ kǎmén há han mÿ, ag pin kÿ.

Jesus tÿ kóho tÿ tÿ' he

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Hǎ tÿ kuty tá tóg ag mÿ: “mÿ nÿ, goj nig kafǎ ù ra,” he mÿ.

³⁶ Hǎ kÿ ag tóg vēnh e ên ré kÿ mÿ mÿ sir, canoa kǎmÿ, Jesus tÿ kǎkǎ nÿn kÿ. Hǎ ra ù ag tóg ti mré mÿ mÿ gé, canoa ù kǎmÿ. ³⁷ Hǎ ra kǎka tar tǎvÿ vÿ tóg vǎhǎ krog he mÿ, kóho ti. Kÿ goj tóg canoa kǎki krém krém ke mÿ. Ti fǎn sór tóg mÿ sir. ³⁸ Hǎ ra Jesus tóg nÿr nÿ, fakrÿnh kÿ, canoa nér tá. Kÿ ag tóg ti rÿn kÿ ti mÿ: “Senhor,” he mÿ. “Êg mÿ êg kǎgter ha mē tóg tÿ. Mÿ ǎ mÿ tÿ nén ù tÿ?” he ag tóg ti mÿ.

³⁹ Kÿ tóg rÿr mÿ sir, kÿ tóg kóho mÿ vÿ tar han mÿ, ti mÿ: “krÿg he ra,” hen kÿ. Kÿ kóho tóg tÿ' he mÿ, katy' he tóg mÿ. ⁴⁰ Kÿ tóg ag mÿ: “ǎjag tÿ ne jé kanē jur nē?” he mÿ. “ǎjag mÿ inh ki rǎ há han tÿ?” he tóg ag mÿ. ⁴¹ Kÿ tóg ag mÿ e (pē) tǎvÿ tÿ sir. Jagnē mÿ ag tóg: “ti jykre tóg êg mÿ e tÿ,” he mÿ. “Kóho vÿ ti vÿ han, goj ti ke gé,” he ag tóg.

5

Jesus tÿ vēnh jagrê kórég tÿ mÿl ag pan

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Kÿ ag tóg goj nig kafǎ ù tá junjun mÿ sir, Gerasa tá ke ag tá. ² Jesus tÿ canoa ki vag ke mÿ ra ù tóg ti kato tē mÿ. Jagrê kórég ti nÿ. Vēnh kej tá tóg kǎkutē mÿ. ³ Tá tóg êmǎ nÿ, vēnh kej tá. Ag tÿ ti ség mÿ ra tóg vēnh mÿ nÿ, ferro mré hǎ. ⁴ Ti se tÿ hēn ri ke han ja ag tóg nÿgtÿ vē, ti nÿgē, ti pēn ke gé, ferro tÿ. Hǎ ra tóg ferro tÿ kam ke ja nÿgtÿ, ǎ pēn se ja ti mrynhmranh kǎn ja tóg nÿgtÿ. Ag tÿ ti kanhrǎn ke mÿ ra ag tóg ti tÿ hē ri ke ja tÿ nÿgtÿ. ⁵ Kuty ki kurǎ mré tóg prēr tÿgtÿ, vēnh kej ki. Pǎró ên ki pó génh kÿ tóg vēsǎnh tÿgtÿ. ⁶ Ti tÿ kuvar há tá Jesus ve kÿ tóg ti to vēnhvǎg tÿ mÿ, kÿ tóg ti krēm grÿnh ke mÿ. ⁷ Jamǎ hár(a) tóg prēr mÿ, kÿ tóg: “!..ǎ isÿ hē ri kenh mÿ, Jesus!..!” he mÿ, “!..kÿnymÿ Topê kósin!..!”

he tóg. “!...Ā mý sóg to vīnh mū, ā tŷ inh vóg kónān tū nīn jé, ký Topē vŷ inh vī mēg mo..!” he tóg. ⁸Hā ra Jesus tóg ti mý: “ti tovānh ra, Nén-Kórég!,” he ja nī.

⁹Ký Jesus tóg ti mý: “ā jyyj hē ri ke tī,” he mū. Ký tóg: “Mil,” he mū. “E tāvī ēg nŷtī,” he tóg, Nén-Kórég ti.

¹⁰Ký tóg to vī', to vī', he mū, Jesus tŷ ēmā ēn ki ti kutēm tū nī jé.

¹¹Hā ra ag mēg tŷ porco ag tóg jēg nŷtī, pānónh ēn kri. ¹²Ký Nén-Kórég ag tóg Jesus mý: “ag mēg to ēg jēgnē, ēg tŷ ag kākī ge jé,” he mū.

¹³Ký tóg ag mý: “hej,” he mū. Ký Nén-Kórég ag tóg ēn ti tovānh mū sir, porco ag ki ge ag tóg mū sir. Ký ag tóg re mū sir, porco ag. Rān ki ag tóg re mū, ký ag tóg nŷgnŷr kān mū sir, goj nig ki. Kāgter kān ag tóg mū. Porco tŷ mil régre ag vē, hŷn.

¹⁴Ký porco ki rīr tī ag tóg sir pétē mū, cidade ra. Tá ag tóg kāmén kān mū, Nén-Kórég tŷ jagrē ja ēn ti. Ký ag tóg Jesus to mū kān mū sir, nén ēn ve jé.

¹⁵Jesus tá ag tóg junjun mū sir, ký ag tóg ūn jagrē kórég ja ēn vég mū, kur tu ký. Krī há' he tóg mū, ū tŷ mil tŷ jagrē kórég ja ēn ti. Ký ag fe tóg jūrūn ke mū.

¹⁶Ký ū tŷ vég mū ag tóg kāmén mū sir ag mý Ūn jagrē kórég ja ti, porco ag.

¹⁷Hā ký ag tóg Jesus mý to vī mū, ti tŷ tá kutē jé, ag rā hā nī tū nī jé.

¹⁸Ti tŷ canoa kākī rā ký ūn jagrē kórég ja tóg: “nhŷ ā mré tīg mū,” he mū, Jesus mý. ¹⁹Hā ra tóg ti mý nenh. “Ha tīg, ā ĩn ra, ā tŷ ā mré ke ag mré nī jé,” he tóg ti mý. “Ag mý kāmén nī, ēg jóg mág tŷ ā tŷ há' he mū ti, ti tŷ ā jagāgtān mū ti,” he tóg ti mý. ²⁰Ký tóg tī mū. Ēmā tŷ 10 (ke) ki ga tá tóg kāmén mū, Jesus tŷ ā tŷ há' he ti. Ký tóg ag kar mý e ti.

*Jairo tŷ Jesus mý ā kósín fi to vī
(Mt 9.18-19; Lc 8.40-42)*

²¹Ký Jesus tóg kafā ra tīg mān mū, canoa kāmī. Ký vēnh e tóg ti jo vēnh mān mū. Hā ra tóg goj nig fyr tá jē nī. ²²Ký ū tóg kātī mū, ti jiji hā vŷ: Jairo, he mū. Judeu ag vēnh kanhrān jafā to tóg tŷ pā'i nī. Ti tŷ Jesus ve ký tóg ti krēm mŷg ke mū. ²³Ti mý tóg: “inh kósín sí fi vŷ tŷg sór mū,” he mū. “Kunīg, ā tŷ ā nigé tŷ fi mē jé, fi tŷ há' he jé, fi kren jé,” he tóg. ²⁴Ký tóg ti mré tī mū. Hā ra ūn e ag tóg ti nón mū ký ti kutān mū.

*Ūn tŷtá kaga fi
(Mt 9.20-22; Lc 8.43-48)*

²⁵Jo ūn tŷtá ū fi tóg tá nīgī. Kyvénh krŷg tū han ký fi tóg nī, prŷg tŷ 12 (ke) ki. ²⁶Médico ag tŷ fi vēsŷrénh mág han, to fi tóg ā tŷ nén vām kān, hā ra fi tóg há' he tū nī, ke han han fi tóg. ²⁷Hā ra fi tóg Jesus kāme mē ja nīgī, ký fi tóg vēnh e kāmī tīg ký ti nón ti kur mēg mū sir. ²⁸“Sŷ hēn ri ke mūn ti kur mē ký inh hŷn han mū,” he fi tóg.

²⁹Fi tŷ ti kur mē ký fi kyvénh tóg gym ke mū sir vāhā, ký fi tóg ki kanhró nī, fi kaga tŷ há' he ēn ki. ³⁰Hā ra Jesus tóg ā fe tŷ ki kanhró nī, ā jykre kutē ēn ki. Ký tóg vēnh e kākī vīrīn ke mū sir. “Ū nŷ inh kur mē'?” he tóg.

³¹Ký ti mré mū ti ag tóg ti mý: “vēnh kar tŷ ā kutān vē,” he mū. “Jo ā tóg: ū nŷ inh kur mē? he mū,” he ag tóg ti mý. ³²Ký tóg tāmī ēvānh mū, ū tŷ ā mēg mū fi ve jé. ³³Hā ra ūn tŷtá fi tóg ki kanhró nī, fi han mūn ki. Ký fi tóg kamēg ký, jūrūn ke ký mŷg ke mū, ti krēm. Ký fi tóg ti mý kāmén kān mū sir.

³⁴Hā ra tóg fi mý: “inh kósín,” he mū. “Ā tŷ inh ki rā ký ā tóg há' hé,” he tóg. “Ha tīg, jatun mŷ, ā han vē ha,” he tóg, fi mŷ.

Jairo kósin fi rĩr mǎn
(Mt 9.23-26; Lc 8.49-56)

³⁵ Ti t̃y ver fi mré vēmén jē ra ũ ag tóg tá junjun mũ, pǎ'i t̃y Jairo ěn ĩn tá. “Ā kósin fi ṽy hur ter,” he ag tóg. “Tũg ja fi tóg nĩ ha,” he ag tóg. “Hǎ k̃y ti m̃y: kunĩg, he mǎn tũg nĩ, ti kutǎn mǎn tũg nĩ,” he ag tóg, Jairon m̃y.

³⁶ Hǎ ra Jesus tóg mēg mũ, k̃y tóg: “kamēg tũg nĩ, inh vĩ hǎ kri nĩmnĩ,” he mũ, pǎ'i ěn m̃y. ³⁷ K̃y tóg ũn e ag t̃y ti ĩn ra mũ kamēg. “Pedro ṽy t̃ig mũ inh mré, Tiago ke gé,” he tóg, “Tiago jǎvy t̃y João ke gé,” he tóg.

³⁸ Ag t̃y Jairo ĩn tá junjun mũ ra Jesus tóg vēnh e vég mũ sir, kygf̃y mũ fag, vēs̃yrénh jagy han mũ fag. ³⁹ K̃y tóg kǎ rǎ k̃y fag m̃y: “ājag t̃y ne jé kygf̃y nē, ājag t̃y ne jé vēs̃yrénh nē?” he mũ. “Ter tũ fi nĩ, nũr fi ñy nĩ,” he tóg.

⁴⁰ Hǎ ra fag tóg ti nyg mũ. Hǎ ra tóg fag pan mũ sir, k̃y tóg fi panh mré, fi m̃yñh fi mré fi venh tĩ mũ, ti mré kǎmũ mũ ag mré. ⁴¹ Fi nĩgē kǎgmĩ k̃y tóg fi m̃y: “talitá cumi,” he mũ. Ēg vĩ ki ke vē, hǎ ṽy: nĩ ra, j̃y, he mũ.

⁴² K̃y vǎhǎ gĩr fi tóg nĩ mũ sir, kǎnē tĩ fi nĩ sir. Kri pr̃ỹg t̃y 12 (ke) fi nĩ. K̃y tóg ag m̃y e tǎvĩ tĩ. ⁴³ Hǎ ra tóg ag m̃y vĩ tar han, ag t̃y ũ m̃y tó tũg jé. “Ha fi m̃y vējēn ven,” he tóg. Hǎ ra tóg fi ter k̃y ñy ra fi rĩn mǎn.

6

Jesus jamǎ tá ke ag t̃y ti to é he
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ K̃y Jesus tóg tá kǎkutē k̃y ģ jamǎ tá jun mũ sir. Ti mré mũ tĩ ag tóg ti mré mũ mũ gé. ² Vēnhkǎn ke kurǎ ki tóg ag vēnh kanhrǎn jafǎ ki ag kanhrǎn mũ. Ag t̃y ti vĩ mē k̃y tóg ag m̃y e tĩ. “Hē tán h̃yn ki kanhrǎn, vēnh jykre tag ti ki? Ũ ñy h̃yn ti kanhrǎn?” he ag tóg, ti jamǎ tá ke ag. “Ēg t̃y nén han vǎnh hyn han tóg t̃igtĩ,” he ag tóg. ³ “Īn han tĩ ěn vē m̃ỹr,” he ag tóg. “Maria fi kósin vē m̃ỹr, Tiago kǎke, José, Judas, Simão kǎke, k̃y ti ve fag ṽy ěg mré ñytĩ gé m̃ỹr. Ti t̃y ne jé t̃y ěg kǎfór nĩ sór nē?” he ag tóg. K̃y tóg ag m̃y t̃y ũ ñy.

⁴ K̃y Jesus tóg ag m̃y: “ēmǎ ũ tá ke ag tóg Topē vĩ tó tĩ to é he tũ ñigtĩ m̃ỹr,” he mũ. “Ti jamǎ tá ke ag tóg ti to é he tĩ jǎvo, ti mré ke ag, ti kanhkǎ ag,” he tóg.

⁵ K̃y Jesus tóg tá nén ũ han tũ nĩ sir. Ũn kaga pipir ag hǎ t̃y há' he tóg, ģ nĩgē t̃y ag mē k̃y. ⁶ Ag t̃y ti ki ge tũ tóg ti m̃y e tĩ, ti jamǎn ki. K̃y tóg ěmǎ kǎsir mĩ t̃ig k̃y ag kanhrǎn tĩ nĩ sir.

Jesus t̃y ũ t̃y 12 (ke) ag jēgnē
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ K̃y Jesus tóg ũ t̃y 12 (ke) ag jé pr̃er mũ. K̃y tóg ag m̃un mũ, ũn régre t̃in', ũn régre t̃in' he tóg. Ag m̃y tóg vēnh jykre ñim mũ, ag t̃y vēnh jagrē kórég pan mũ jé. ⁸ K̃y tóg ag m̃y: “ājag m̃un k̃y pǎo ma mũ tũg nĩ,” he mũ, “bolsa ke gé, jǎnkamy ke gé,” he tóg. ⁹ “Vǎtó hǎ va mũmnĩ, kǎtó ti, pē né ke gé, pēn to ró ti,” he tóg. ¹⁰ K̃y tóg ag m̃y: “ājag t̃y ěmǎ ũ tá jun k̃y, ājag t̃y ĩn ra rǎ mũ hǎ ki nũgnũr hemnĩ,” he mũ, “hǎ ki ājag t̃y kurǎ ki panh ke mũ ěn tá kr̃ỹgkr̃ỹg nĩ,” he tóg. ¹¹ “Ēmǎ ũ tá ke ag tóg kejēn ājag m̃y: kǎgemnĩ, henh ke tũ nĩ, ag t̃y ājag vĩ mē jǎvǎnh ñytĩn k̃y. K̃y ājag pēn hǎ kykũnh nĩ, ājag t̃y tá pa k̃y,” he tóg, “ag t̃y ve ky to ki kanhró ñytĩ jé, Topē t̃y ag m̃y: vó', he ti,” he tóg ag m̃y. “Ha mē, ki hǎ sóg tó mũ. Kurǎ t̃y ěgno ki, is̃y vēnh kar jykre tugñm ke kurǎ ěn ki ag tóg jagǎgtar ñytĩnh mũ, ag t̃y ājag vĩ jēmē jǎvǎnh ñytĩn k̃y,” he tóg, Jesus ti.

¹² Kŕy ag tóg mŭ mŭ sir, ũ tŷ 12 (ke) ag. “Ájag jykre tovãnh nŷ,” he ag tóg mŭ, vĕnh kar mŷ. ¹³ Vĕnh jagrĕ kórég pan ag tóg mŭ, ha mĕ. Ũn kagyga ag to tŷn ag tóg mŭ, azeite tŷ, kŕy ag tóg tŷ há' he kãn mŭ sir.

João Batista ter
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Kŕy pã'i mág tŷ rei tóg Jesus kãme mĕg mŭ sir. Vĕnh kar vŷ ti kãmĕn tŷ, hã kŕy tóg mĕg mŭ. Pã'i mág tŷ rei ĕn jijin hã vŷ: Herodes, he mŭ. Kŕy tóg: “João hŷn (tóg),” he mŭ, “ũ tŷ ag kygpég tŷ ĕn ti,” he tóg. “Á ter jan tán hŷn vŷn ké,” he tóg. “Hã kŕy tóg ĕg tŷ nĕn han vãnh kar ĕn hyn han tŷ,” he tóg, Jesus to, Herodes tŷ.

¹⁵ Hã ra ũ tóg Jesus to: “Elias vĕ,” he mŭ. Kŕy ũ tóg: “Topĕ vŷ tó tŷ vĕ, vãsŷ Topĕ vŷ tó tŷ ag ri ke vĕ,” he mŭ gé.

¹⁶ Hã ra Herodes tóg ti kãme mĕ kŷ: “João hŷn ã ter ja tá vŷn ké, sŷ ũn krŷ kym ja ĕn ti,” he mŭ.

¹⁷ Herodes vŷ João se ja nŷ, vĕse jafã kãki tóg ti fón ja nŷ, Herodias fi tugrŷn. Tŷ fi Filipe prŷ fi nŷ, ti jãvy, hã ra tóg ti tŷ prŷg mŭ, Herodes tŷ.

¹⁸ Kŕy João tóg Herodes mŷ: “ã hã ne tóg ã mrĕ ke prŷ fi tŷ prŷg mŭ!” he ja nŷ. “Fi ki ã tóg Topĕ vŷ mranh mŭ,” he ja tóg nŷ, João tŷ, Herodes mŷ. ¹⁹ Tag to Herodias fi tóg ti to kórég nŷ, ti tĕn ke to fi tóg jykrĕn nŷgtŷ, hã ra fi tóg ti tŷ hĕ ri ke tŷ nŷ, ²⁰ Herodes tŷ ti kamĕg kŷ. João vŷ tóg tŷ ũn jykre kuryj nŷ. Topĕ jykre hã han tóg tŷ. Hã kŕy Herodes tóg ti jy nŷgãn tŷ, ti tŷ ti jykre há ki kanhró nŷn kŷ. João vŷ tóg ti mŷ vĕnhmŷ tŷ, ge ra tóg ti mŷ mĕ há tŷ, Herodes mŷ.

²¹ Kejĕn tóg fi mŷ ti tĕn ke ki króm ke mŭ. Herodes tóg ã mur ja kurã ĕn ki festa mág han mŷ, tenente ag mŷ, soldado ag pã'i ag mŷ ke gé, ũn rico ag mŷ ke gé, Galiléia tá ke ag mŷ.

²² Kŕy Herodias fi kósin fi tóg ag jo vĕnh gringrĕn mŭ, hã ra tóg ag mŷ sŷ tãvŷ tŷ, Herodes mŷ, ti mrĕ nŷtŷ ag mŷ ke gé, ti mrĕ jĕg mŭ ag mŷ. Kŕy tóg fi mŷ: “ã tŷ nĕn to vŷ mŷ tŷ sóg ã mŷ nŷm mŷ,” he mŭ. ²³ Fi mŷ tóg: “sŷ ke há vĕ,” he mŭ. “Á tŷ nĕn to vŷ mŷ kar nŷm jĕ sóg ke mŷ, isŷ nĕn kar kuju mrĕ hã,” he tóg, tátãg fi mŷ.

²⁴ Hã ra fi tóg ã mŷnh fi to tŷ mŷ sir. “Inh hŷn ne to vŷnh mŷ?” he fi tóg mŷ, ã mŷnh fi mŷ. Kŕy fi tóg: “João krŷ to vŷmŷnŷ,” he mŷ, “ũ tŷ ag kygpég tŷ ĕn krŷ to,” he fi tóg, ã kósin fi mŷ, Herodias fi.

²⁵ Kŕy fi tóg vĕsŷmĕr pã'i mág ĕn to vĕnhvãg tŷ mŷ. “Inh mŷ ŷri João Batista krŷ nŷm, pĕnky kãkã,” he fi tóg mŷ.

²⁶ Kŕy Herodes tóg fe kaj mág han mŷ sir. Hã ra tóg fi mŷ: “sŷ ke há vĕ,” he ja nŷ, hã kŕy tóg fi mŷ han sór mŷ, ti mrĕ nŷtŷ ag tŷ mĕ kãn ja nŷn kŷ. ²⁷ Hã kŕy tóg polícia ũ jĕnĕg mŷ, ti tŷ ti krŷ ma kãtŷg jĕ. Kŕy tóg ti krŷ kym mŷ sir, vĕse ja kãtã.

²⁸ Kŕy tóg ti krŷ ma kãtŷ mŷ sir, pĕnky kãkã nŷm kŷ. Kŕy tóg fi mŷ nŷm mŷ, tátãg fi mŷ. Kŕy fi tóg ã mŷnh fi mŷ ma kãtŷ mŷ, Herodias fi mŷ.

²⁹ Kŕy João mrĕ mŷ tŷ ag tóg ti vĕnh mŷ mŷ, ti ter mĕ kŷ. Kŕy ag tóg ti há va mŷ mŷ, vĕnh kej ra. Tá ag tóg ti péju mŷ sir.

Jesus tŷ ũ tŷ 5 mil (ke) ag jĕn
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jo 6.1-14)

³⁰ Kejĕn Jesus tŷ ũn vin mŷ ag tóg Jesus to vŷnvŷn ke mŷ, ti mŷ kãmĕn jĕ, ag tŷ vĕnh kar mŷ nĕn tó ja ĕn ti, ag tŷ nĕn ũ han mŷ kar ĕn ke gé. ³¹ Kŕy tóg ag mŷ: “mŷ nŷ, ĕg pir mŷ ĕmã tŷg ja ra mŷ jĕ, ĕg vĕnhkãn sŷ han jĕ,” he mŷ. Kãmŷ ag

tóg nŷ nĩ, e ag tóg tĩ ha, kŷ tóg ag jĕn ke mũ ra vĕnhmŷ tĩ sir. ³² Kŷ ag tóg canoa kãmĩ mũ mũ sir, ěmã tũg ja ra, ājag pir mŷ.

³³ Hã ra ũn e ag tóg ag mũ ve kŷ ag ki kanhrãn mũ, kŷ ag tóg ājag pĕn kã ag jy pĕtĕ mũ, ěmã kar tá kãmũ kŷ. Ag jo ag tóg tá junjun mũ sir, vĕnh e ěn tĩ. ³⁴ Jesus tŷ tá jun kŷ tóg sir ũn e ag vĕg mũ, kŷ ag tóg ti mŷ jagtar nŷtĩ. Ti mŷ ag tóg tŷ ěg mĕg tŷ mé, ěg mĕg tŷ carneiro ri ke nŷtĩ. Ũ tŷ ěg mĕg ki rĩr tũ nĩn kŷ tóg jagāgtar nŷtĩgtĩ, ěg mĕg ti. Tag ri ke ag nŷtĩ, ũn e ěn ag, Jesus mŷ, ag tŷ Topĕ vĩ ki kagtũg nŷtĩn kŷ.

³⁵ Hã ra tóg rãké nŷ sir, kŷ ti mré mũ tĩ ag tóg ti mŷ: “ki ti ěmã tũ nĩ, rãké ti nŷ ha,” he mũ. ³⁶ “Ā tŷ ag mũn kŷ tóg há tĩ vĕ. Kŷ ag tóg ěmã kar mĩ mũnh mũ, vĕjĕn jãvãnh jé,” he ag tóg ti mŷ. ³⁷ Hã ra tóg ag mŷ: “ha inhhã ag jĕn ge,” he mũ. Hã ra ag tóg: “kŷ ěg mŷ jãnkamy tŷ hĕn ri ke tŷ pão kajãm mũ?” he mũ, “ěg tŷ ag jĕn jé?” he ag tóg ti mŷ.

³⁸ Kŷ tóg ag mŷ: “pão tŷ hĕ ri ke nŷ ki nŷtĩ?” he mũ. “Ha vĕnh mũ jĕg,” he tóg. Ag tŷ ve kŷ ag tóg: “ũ tŷ 5 (ke) vĕ,” he mũ, “pirã rĕgre ke gé,” he ag tóg.

³⁹ Kŷ tóg ag mŷ: “nĩgnĩ ra, re gŷnh tánh kri, mrugmru kri,” he mũ, “vĕnhmãn kŷ,” he tóg, vĕnh kar ěn mŷ. ⁴⁰ Kŷ ag tóg vĕnhmãn kŷ nĩ, vĕnhmãn kŷ nĩ' he mũ, ũ vŷ tóg 100 (ke) nĩ' he mũ, jo ũ tóg 50 (ke) nĩ' he mũ, ag vĕnhmãn ũ. ⁴¹ Kŷ tóg pão tŷ 5 (ke) génh kŷ, pirã rĕgre génh kŷ kanhkã ki ěvãnh mũ, kŷ tóg Topĕ mré vĩ mũ sir, kŷ tóg pão kĕnh mũ sir, ā mré mũ tĩ ag mŷ tóg vin mũ, ag tŷ ũn e ěn mŷ vĕnh kãpãpãm jé. Pirã rĕgre tŷ tóg vĕnh kãpãpãm mũ gé sir. ⁴² Kŷ vĕnh kar vŷ ko kãn kŷ funfór mũ sir. ⁴³ Kĕj tŷ 12 (ke) fãn ag tóg mũ sir, pão ke tŷ, pirã ke tŷ. ⁴⁴ Pão ěn ko mũ ag tóg tŷ 5 mĩl (ke) nŷtĩ, ũn tŷtã fag tó tũ.

Jesus tŷ goj kri tũg

(Mt 14.22-33; Jo 6.15-21)

⁴⁵ Kŷ Jesus tóg vĕsŷmĕr ā mré mũ tĩ ag mŷ tó mũ, ag tŷ canoa kãmĩ mũ jé, ag tŷ ti jo kafã ũ ra mũ jé, ěmã tŷ Betsaida ra. “Isŷ ũn e tag ag mŷ: ha mũjĕg, hĕnh ke vĕ ver,” he tóg ag mŷ. ⁴⁶ Kŷ tóg ag mŷ: “ha mũjĕg,” he mũ sir. Ag mũn kar tóg pãnónh to tãpy mũ, Topĕ mré vĩ jé. ⁴⁷ Kutŷ ěn kŷ canoa tóg ver tĩ nĩ, goj kãmĩ. Jo Jesus tóg tar tá jĕ nĩ ver, ā pir mŷ. ⁴⁸ Hã ra ag tóg canoa vóg kŷ ronron mũ sir, mũ kónãn ag tóg mũ sir, kãka tŷ ag kato tĕn kŷ. Hã ra tóg ag ronron vĕg mũ sir, Jesus ti. Kŷ tóg kurã ke ra ag to kãtĩ mũ, goj kri tũg kŷ, ā pĕn kã mŷr. Hã ra tóg ag tá jun mũ sir, kŷ tóg ag pãtĕn sór nĩ ve nĩ. ⁴⁹ Ag tŷ goj kri ti tũg ve kŷ ag tóg: “vĕnh kuprĩg vĕ,” he mũ. Kŷ ag tóg vĕkrĕnrĕr mũ, ⁵⁰ ag tŷ jũrũn ken kŷ, ag kar tŷ ti ve kŷ. Hã ra tóg vĕsŷmĕr ag mré vĩ mũ, kŷ tóg ag mŷ: “kamĕg tũg nĩ,” he mũ. “Inh hã vĕ, jũrũn ke tũg nĩ,” he tóg.

⁵¹ Kŷ tóg canoa kãki rã mũ sir ag mré, Jesus ti. Kŷ kãka tóg tũ' he mũ sir. Kŷ tóg ag mŷ e (pĕ) tãvi tĩ. ⁵² Hã kŷ tóg ag tŷ to jykrĕn tũ tĩ. Ver ag tóg krĩ tũ nŷtĩ, hã kŷ ag tóg Jesus jykre ki kagtũg nŷtĩ ver, ti tŷ pão pir tŷ ũn e jĕn ja ra.

Jesus tŷ Genesaré mĩ tũg

(Mt 14.34-36)

⁵³ Ag tŷ canoa kãmĩ pa kŷ ag tóg ga tŷ Genesaré tá junjun ja nĩ. Kŷ ag tóg canoa nŷgnŷn mũ sir. ⁵⁴ Ag tŷ canoa kãmĩ pa kar kŷ tá ke ag tóg vĕsŷmĕr ti ki kanhrãn mũ, Jesus ki. ⁵⁵ Kŷ ag tóg ĩn kar mĩ pĕtĕ mũ sir, kŷ ag tóg ũn kagyga ag gé kãmũ mũ ti to. Kur kã ag tóg ag gé kãmũ mũ. Ti jĕg jan ra ag tóg ti nón mũ mũ, ag tŷ ti jĕg ja mĕ kŷ. ⁵⁶ Ti tŷ ěmã ũ tá jun kŷ ag tóg vĕnh kaga gé kãmũ tĩ, kŷ ag tóg ĩn prur ki ag vin tĩ, ěmã kãsir ki, ěmã mág ki ke gé, vãnh kãmĩ ke

gé. “Mÿ ã mÿ há, êg tÿ hên ri ke mÿn ã kur mráj mē jé?” he ag tóg ti mÿ. Kÿ ag tóg há' há' he kân mÿ sir, ag tÿ ti kur mên kÿ.

7

Ti si ag jykre ti (Mt 15.1-9)

¹ Kejên Fariseu ag tóg Jesus to vênhmân mÿ, Topê vÿ to professor ag mré. Jerusalém tá ag kâmÿ ja nÿ. ² Hã ra ag tóg Jesus mré mÿ tÿ ù ag jên vég mÿ. Nÿpég tÿ ja ag tóg nÿ, hã kÿ tóg Fariseu ag mÿ jëggryg tÿ. ³ Fariseu ag tóg nÿpge kar kÿ tÿ jëg tÿ, Israel kar ag ke gé, ag tÿ ti si ag jykre han kÿ. ⁴ Ag tÿ negocio tá kâmÿ kÿ ag tóg vëso tÿ kó he tÿ, goj tÿ, vëso tÿ kó he kar hã ag tóg ko tÿ. Vênh jykre si tÿ hên ri ke hyn han ag tóg tÿ, caneca kupég tÿ, kukrÿ kupég tÿ, lata kupég tÿ ke gé. ⁵ Kÿ Fariseu ag tóg Jesus mÿ ke mÿ, Topê vÿ to professor ag mré hã. “Á mré mÿ tÿ ag tÿ hê ri ke jé ti si ag jykre han tÿ nÿ nê?” he ag tóg mÿ. “Ag tÿ ne jé ájag nÿgé jëggry ra jên nê?” he ag tóg mÿ.

⁶ Hã ra tóg ag mÿ: “Isaias vÿ ájag to vÿ ja nÿ, vãsÿ,” he mÿ, “kÿ tóg rán kÿ nÿ,” he tóg. “Ti vÿn hã vë, ha mē: povo tag vÿ ájag nÿnê hã tÿ inh mÿ vÿ há han tÿ, hã ra ag jykre pi(jé) tÿ inh jykre nÿ”. ⁷ Fagrÿnh mÿ ag tóg iso grÿnh ke tÿ, hã ra ag tóg êprã ke ag jykre to: Topê tÿ tón hã vë, he tÿ, he ja tóg nÿgtÿ, Isaias ti,” he tóg, Jesus ti. “Hã kÿ tóg ájag to ki hã tó ja nÿ, ájag jykre rége nÿtÿn kÿ,” he tóg, Jesus ti. ⁸ “Topê vÿ tovãnh ájag tóg mÿ,” he tóg. “Hã ra ájag tóg êprã ke jykre han tÿ,” he tóg, Jesus ti.

⁹ Kÿ tóg ag mÿ: “ájag hã ne tóg Topê vÿ mranh tÿ,” he mÿ, “ájag tÿ ájag jykre si hã han jé,” he tóg. “Hã ra tóg ájag mÿ há nÿ, ájag jykre si ên ti,” he tóg, ag mÿ. ¹⁰ “Moisés tÿ ájag mÿ Topê vÿ tó kÿ tóg ájag mÿ: “ã mÿnh fi mré ã panh kamêg nÿ, fag jagãgtãn nÿ,” he ja nÿgtÿ. “Ú tÿ ã han mÿ fag mÿ vÿ kónãn mÿ ên tén jé ã tóg ke mÿ,” he ja tóg nÿgtÿ, Moisés ti,” he tóg, Jesus ti. ¹¹⁻¹² “Moisés jávo ájag jykre vÿ ge nÿ, ha mē. Ú tóg kejên ã han mÿ fag jagãgtãn sór tÿ nÿ. Kÿ tóg fag mÿ ón kÿ: “Topê tÿ vë,” he tÿ, ti tÿ fag mÿ nÿm jafã ên to. Kÿ tóg fag ki rÿr ke tÿ nÿ, kÿ tóg fag to é he mÿ sir. Ájag jykre kórég hã vë,” he tóg, Jesus ti. ¹³ Kÿ Jesus tóg ag mÿ: “Topê vÿ mranh ájag tóg tÿ, ti jëgja kã ájag tóg êprã ke ag jykre hã ki króm sór tÿ. Ge tÿ hên ri ke han ájag tóg tÿ,” he tóg ag mÿ, Jesus ti.

Nén tÿ êg kavénh mÿ (Mt 15.10-20)

¹⁴ Kÿ tóg vênh kar jé prër mân kÿ ag mÿ: “inh vÿ jëmē ra,” he mÿ, “ájag kar tÿ ki kanhrãn jé,” he tóg. ¹⁵ “Vëjên pi(jé) êg kavénh tÿ,” he tóg, “êg tÿn ko kÿ,” he tóg. “Nén tÿ êg ki kãpa vÿ êg kavénh tÿ, êg tÿ nén ù vênhmÿ han ên vÿ êg kavénh tÿ,” he tóg. ¹⁶ “Ú nÿgrêg nÿtÿ tÿ tÿ jëmē jé,” he tóg, Jesus ti.

¹⁷ Ti tÿ ã pir mÿ ñn kãra rã kÿ ti mré mÿ tÿ ag tóg ti ki jëmêg mÿ. “Êg mÿ kãmén há han nÿ, ã vÿ tag,” he ag tóg ti mÿ.

¹⁸ Kÿ tóg ag mÿ: “kÿ ájag mÿ ki kanhró tÿ nÿtÿ ver?” he mÿ. “Êg jên tÿ êg jënky kãra rã kÿ tóg êg kavénh tÿ nÿgtÿ mÿr,” he tóg. ¹⁹ “Êg nug kãra tóg rã mÿ, kar êg fón mÿ. Êg krÿ kãra tóg rã tÿ nÿgtÿ,” he tóg. Hã kÿ Jesus tóg vëjên kar to: “há ti nÿ,” he mÿ.

²⁰ Kÿ tóg: “nén tÿ êg ki kãpa vÿ êg kavénh tÿ,” he mÿ. ²¹ “Nén tÿ êg ki kãpan hã vë, hã vÿ: jykren kónãn, he mÿ, ùn mén tÿ fag to én, he mÿ, nén ù péju, he mÿ, ù tén, he mÿ, ã prÿ tÿ fi mré nÿ, he mÿ, ã mén tÿ mré nÿ, he mÿ. ²² nén kar

to éñ, he mũ, vênh jykre pãno han, he mũ, ã tỹ nén ù nenh (ka)mẽ, he mũ, ù kato vĩ kónãn, he mũ, vènhmỹ inh ag kãfór kar nĩ, he tĩ, he mũ, krĩ tũ, he mũ. ²³Nén kar kórég ên tóg êg ki kãpa tĩ, hã kỹ tóg êg kavènh tĩ," he tóg, Jesus ti.

*Jesus tỹ tátãg sĩ fi jagrẽ kórég kutêm
(Mt 15.21-28)*

²⁴Kỹ Jesus tóg tá kãkutẽ mũ sir, ga ù ra tĩg jé, cidade tỹ Tiro ra, cidade tỹ Sidom ra ke gé. Tá tóg ìn ù krêm nĩ mũ, hã ra tóg: "ker ù inh nĩgja ki kanhrãn hẽ," he mũ. Ge ra ag tóg ki kanhrãn mũ. ²⁵Kỹ vèsỹmèr ùn tỹtã ù fi tóg kãtĩ mũ. Fi kósìn fi vỹ jagrẽ kórég nĩ. Fi tỹ ti kãme mẽ kỹ fi tóg kãtĩ mũ. Kỹ fi tóg ti krêm mũg ke mũ sir, ùn tỹtã fi. ²⁶Hã ra fi vỹ vỹ tỹ Grego nĩ, ù tỹ Siro-Fenício krẽ vỹ tỹ fi nĩ. Kỹ fi tóg to vĩ mãn', to vĩ mãn', he mũ, ti tỹ fi kósìn fi jagrẽ kórég ên kutêm jé.

²⁷Kỹ Jesus tóg fi mỹ: "êg jẽn vỹ tỹ êg krẽ tỹ ko jafã nĩ," he mũ. "Vènhmỹ ti nĩ, êg tỹ êg krẽ pãno tỹ cachorro mỹ fón kỹ," he tóg, fi mỹ.

²⁸Hã ra fi tóg Jesus ti mỹ: "hỹ," he mũ. "Hã ra cachorro sĩ ag tóg êg krẽ pãno vár ên ko tĩ, mesa krêm," he fi tóg ti mỹ. ²⁹Kỹ Jesus tóg fi mỹ: "tó há han ã tóg," he mũ. "Ha tĩg, fi jagrẽ kórég tóg hur kutẽ, ã kósìn fi ki," he tóg mũ.

³⁰Kỹ fi tóg ã ìn ra tĩ mũ sir. Fi tỹ tá jun kỹ fi kósìn fi tóg nỹ mũ, cama kri, hã ra fi jagrẽ kórég ên vỹ kutẽ ja nĩ.

Jesus tỹ ùn vĩ vãnh vĩn

³¹Kỹ Jesus tóg cidade tỹ Tiro ki ga ki kutẽ mũ, kỹ tóg cidade tỹ Sidom fĩn rãm mũ gé sir, kỹ tóg ga tỹ Galiléia ki goj nig ra tĩ mũ sir, cidade tỹ 10 (ke) fĩn rãm kỹ. ³²Kỹ ag tóg ù pére kãmũ mũ, ti to, ùn kutu, ùn vĩ kar vãnh. Kỹ ag tóg ti mỹ ti tó mũ, ti tỹ ã nĩgè tỹ ti mẽ jé. ³³Hã ra Jesus tóg ti pére tĩ mũ, ti pin kỹ, kỹ tóg ã nĩgè juféj tỹ ti nĩgrèg nor nĩgrfènh mũ, kỹ tóg ti nũnè to sug mũ sir. ³⁴Kỹ tóg kanhkã ki êvãnh kỹ ỹnh' ỹnh' he mũ sir, kỹ tóg ti mỹ: "efatã," he mũ. Êg vĩ ki ke hã vỹ: "ti nĩgrèg jé nor hé," he mũ. ³⁵Kỹ ti nĩgrèg tóg nor' he mũ sir, ti nũnè tóg kavar mũ sir. Vĩ tóg mũ sir, há' he tóg mũ sir. ³⁶Kỹ Jesus tóg ag tỹ tó kamèg, hã ra ag tóg tugtó kãn mũ, ti tỹ: "ker tó hẽ', ker tó hẽ'," he mũ ra. ³⁷Kỹ ag fe tóg hèn ri ke mũ. "Ti tỹ nén kar há vỹ tóg há tãvĩ nỹtĩ," he ag tóg, Jesus to. "Ùn kutu ag êmè hyn han tóg, ùn vĩ vãnh ag vĩ hyn han tóg ke gé," he ag tóg, Jesus to.

8

*Jesus tỹ ù tỹ 4 mìl (ke) ag jẽn
(Mt 15.32-39)*

¹Kejèn ùn e ag tóg vènhmãnãmãn mũ, hã ra ag tỹ nén ù konh ke tóg tũ tĩ. Kỹ Jesus tóg ã mré mũ tĩ ag jé prèr mũ sir, kỹ tóg ag mỹ: ²"inh mỹ ag tóg jagtar nỹtĩ, ùn e tag ag," he mũ. "Kurã tãgtũ han ag tóg huri, êg mré, hã ra ag tóg vèjèn ve ja tũ nĩgtĩ," he tóg. ³"Sỹ ag kókĩr ra ag mỹ: ha mũjèg, hen kỹ inh mỹ ù ag kãgter ha mẽ tóg tĩ, êmĩn kri, êpny kri, ag tỹ ãjag jamã ra vỹnvyn ke jé," he tóg. "Kuvar gy tóg nĩ, ù ag jamã tĩ," he tóg, Jesus ti.

⁴Kỹ ti mré mũ tĩ ag tóg ti mỹ: "êg hẽ ri ken kỹ pãno venh mũ, êmã tũg ja tag ti ki, êg tỹ ag jẽn jé?" he mũ.

⁵Hã ra tóg ag mỹ: "pãno tỹ hẽ ri ke nỹ ki nỹtĩ ge?" he mũ. Kỹ ag tóg ti mỹ: "ù tỹ 7 (ke) vỹ nĩ," he mũ.

⁶Kỹ tóg vènh kar mỹ: "nĩgnĩ ra, ga kri," he mũ. Kỹ tóg pãno tỹ 7 (ke) ên mãn kỹ (tóg) Topè mré vĩ mũ. "Inh mỹ tóg há tĩ," he tóg. Kỹ tóg kupãg' he mũ sir,

pão ti, ã mré mũ tí ag mĩ tóg vìn mũ sir, ag tỹ vènh kar ken jé. Kĩ ag tóg vènh kar ken mũ sir. ⁷ Kākufár pipir vỹ ki nỹtĩ gé. Kĩ tóg to Topẽ mré vĩ mũ gé, kĩ tóg ag mỹ: “ha vènh ken,” he mũ gé, ã mré mũ tí ag mỹ. ⁸ Kĩ ag tóg ko kãn mũ sir, funfór ag tóg mũ, hã ra tóg kén mũ sir. Kre tỹ 7 (ke) ên fãn tóg mũ, ti kén ti, Jesus mré mũ tí ag tỹ génh kỹ. ⁹ Û tỹ 4 (ke) ag vè, hèn ri ke mũn, pão ko mũ ag.

¹⁰ Kar kỹ Jesus tóg ag mỹ: “ha mũjêg,” he mũ. Kĩ tóg vêsýmér canoa kãki rã mũ, ti mré mũ tí ag mré, kỹ ag tóg Dalmanuta tá ga ra mũ mũ.

Fariseu ag tỹ milagre ve sór (Mt 16.1-4)

¹¹ Kĩ Fariseu ag tóg ti tá junjun mũ. Ag tỹ ón kỹ ti ki jêmê sór vè, ag tỹ kar ti kato vĩ jé. Kĩ ag tóg ti mỹ to vĩ mũ, ti tỹ ag mỹ kanhkã tá vènh jykre ven jé, ti tỹ ag mỹ êg tỹ nén han vãnh han jé. Ag tỹ ti jykre to: “Topẽ jykre mỹ vỹ?” he sór vè.

¹² Kĩ Jesus tóg jènger jagy han, ã fe tỹ, kỹ tóg ag mỹ: “ãjag ne tóg êg tỹ nén han vãnh hã ve sór mũ,” he mũ. “Sỹ ke há vè, hã kỹ sóg ke mũ: venh ke tũ ãjag nĩ. Ûri ke ag vỹ êg tỹ nén han vãnh venh ke tũ pẽ nĩ,” he tóg, ag mỹ, Jesus ti.

¹³ Kĩ tóg ag ré kỹ tí mũ sir, canoa kãki tóg rã mãn mũ, kỹ tóg kafã ù ra tí mũ sir.

Fermento to comparação (Mt 16.5-12)

¹⁴ Hã ra ti mré mũ tí ag tóg pão mĩ êkrén ja tũ nĩ. Pão pir hã vỹ kã nĩ nĩ, canoa kãkã.

¹⁵ Hã ra Jesus tóg ag kanhrãn kỹ ag mỹ: “ha mẽ,” he mũ. “Fariseu tỹ fermento há(r) kamêg nĩ,” he tóg, “Herodes tỹ fermento há(r) kamêg nĩ gé,” he tóg. ¹⁶ Kĩ ag tóg jagnê mỹ: “pão kã êg jatun,” he mũ, “hã kỹ tóg tag tó mũ,” he ag tóg mũ.

¹⁷ Hã ra Jesus tóg ki kanhró nĩ, kỹ tóg ag mỹ: “pão tũ ti tí, he tũg nĩ,” he mũ. “Inh vĩ ki kagtĩg nỹtĩ ve ãjag tóg nỹtĩ, sỹ nén han mũ to jykrén tũ nỹtĩ ve ãjag tóg nỹtĩ,” he tóg. “Krĩ tũ nỹtĩ ve ãjag tóg nỹtĩ,” he tóg. ¹⁸ “Ãjag kanê ra ãjag kyvó nỹtĩ ve nỹtĩ,” he tóg. “Ãjag nĩgrêg ra ãjag tóg kutu nỹtĩ ve nỹtĩ,” he tóg. “Mĩ êkrén nĩ, ¹⁹ sỹ pão tỹ 5 (ke) tỹ ùn e jèn ja ên mĩ. Û tỹ 5 mĩl (ke) ag vỹ kó, mỹr, hã ra tóg kén,” he tóg. “Ãjag kěj tỹ hèn ri ke fãn ti, pão ke ti?” he tóg ag mỹ. Kĩ ag tóg: “kěj tỹ 12 (ke),” he mũ.

²⁰ Kĩ tóg: “kỹ pão tỹ 7 (ke) to jykrén nĩ gé,” he mũ. “Û tỹ 4 mĩl (ke) ag vỹ kó,” he tóg, “hã ra kre tỹ hèn ri ke nỹ fór, ti ke tỹ?” he tóg. Kĩ ag tóg: “kre tỹ 7 (ke),” he mũ.

²¹ Kĩ tóg ag mỹ: “ge ra ãjag tóg ki kagtĩg nỹtĩ,” he mũ. Ti tỹ ag mỹ Fariseu ag jykre tó jan hã vè, Herodes jykre ti. Ag jykre hã to tóg: ag tỹ fermento há(r), he ja nĩ.

Jesus tỹ ùn kyvó tỹ há' he

²² Kĩ tóg kafã ù tá jun mũ sir, êmã tỹ Betsaida tá, ti mré mũ tí ag mré. Kĩ tá ke ag tóg ùn kyvó pére kãmũ mũ. Jesus mỹ ag tóg to vĩ mũ, ti tỹ ti mẽ jé, ã nĩgê tỹ. ²³ Kĩ tóg ùn kyvó nĩgê kãgmĩ kỹ ti pére kuté mũ, êmã ki. Kĩ tóg ti mỹ: “ã mỹ nén ù vég mũ?” he mũ.

²⁴ Kĩ tóg êvãnh kỹ ti mỹ: “ag ve inh,” he mũ, “hã ra ag tóg inh mỹ tỹ ka mũ ên ve nỹtĩ,” he tóg.

²⁵ Kÿ tóg ã nĩgê tÿ ti kanê mẽ mãn mũ, kÿ tóg êvãnh há han mũ sir. Há¹ he tóg mũ. Tãmĩ tóg ve há han kãn mũ, ùn kyvó ja ti. ²⁶ Kÿ Jesus tóg ti mÿ: “ha vêsÿmêr ã jamã ra tũg,” he mũ. “Êmã tag ki rã tũg nĩ,” he tóg ti mÿ, Jesus ti. Kÿ tóg tĩ mũ sir.

Pedro tÿ Jesus tó
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Kÿ Jesus tóg ã mré mũ tĩ ag mré tũg mãn mũ gé sir, êmã tÿ Cesaréia Filipe tá ga ra. Êmĩn jagma tũg kÿ, êpÿy jagma tũg kÿ tóg ã mré mũ tĩ ag ki jêmêg mũ, Jesus ti. “Ag iso hê ri ke tĩ?” he tóg.

²⁸ Kÿ ag tóg ti mÿ ke mũ. “João Batista vê, he ag tóg tĩ ã to,” he ag tóg mũ sir. “Jãvo ù ag tóg: Elias vê, he tĩ. Jãvo ù ag tóg: Topê vĩ tó tĩ ù vê, he tĩ, ã to,” he ag tóg ti mÿ.

²⁹ Kÿ tóg ag mÿ: “ag jãvo ãjag iso hê ri ke tĩ?” he mũ. Kÿ Pedro tóg ti mÿ: “tÿ ã Cristo nĩ,” he mũ. ³⁰ Kÿ tóg ag jyvẽn mũ, ag tÿ ù mÿ kãmén tũ nĩ jê.

Jesus tÿ ã jagtar ke tó
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Kÿ tóg ag kanhrãn mũ sir. “Tÿ sóg êprã ke fi kósin nĩ,” he tóg. “Ijagtar jagy han ke vê,” he tóg. “Kófa ag tÿ iso: kórég ti nĩ, henh ke vê, Topê tũ ki rĩr tĩ ag ke gé, Topê vĩ to professor ag ke gé,” he tóg. “Ag tÿ isén ke vê, kurã tãgtũ tũg mũ ra sóg rĩr mãn mũ hã ra,” he tóg mũ, ã mré mũ tĩ ag mÿ. ³² Kÿ ag tóg ki kanhrãn kãn mũ, ti tÿ ag mÿ nén tó mũn ki.

Hã ra Pedro tóg ti pin kÿ ti mré vĩ mũ, kÿ tóg: “vĩ tÿ ge han tũg nĩ,” he mũ. ³³ Hã ra Jesus tóg vêsÿjãm êvãnh kÿ ti mré mũ tĩ ag ki êvãnh mũ. Kÿ tóg Pedro to jũ mũ. “Kutũg, Satanás!,” he tóg. “Á pi(jé) Topê jykre tó mũ!,” he tóg. “Êprã ke jykre vê, ã tÿ inh mÿ nén tó mũ tag ti,” he tóg, Pedro mÿ.

³⁴ Kÿ Jesus tóg ã mré mũ tĩ ag mré vênh kar jé prêr mũ, kÿ tóg ag mÿ kãmén mũ. “Ájag tÿ inh mré kãmũ kÿ tóg há tĩnh mũ,” he tóg. “Kÿ ãjag jykre tovãnh nĩ, ãjag tÿ isũ tãvĩ han jé. Ha vé, ag tÿ inh cruz tÿ inh kri fi kÿ sóg tũg ke mũ, ag tÿ to isa kÿ isén jé, ha vemnĩ. Vênh nenh ke tũ sóg nĩ. Isÿ tag han ri ke han nĩ, kurã kar ki, ãjag tÿ inh mré mũ sór nÿtĩn kÿ,” he tóg. ³⁵ “Ájag tÿ ãjag jykre hã han sór kÿ ãjag tÿ nũgme ki vár ke vê,” he tóg. “Jãvo ãjag tÿ isugrĩn ãjag jykre toyãnh kÿ ãjag krenkren ke vê,” he tóg, “ãjag tÿ vênh vĩ sér tugrĩn kãgter ke mũ (hã) ra,” he tóg. ³⁶ “Hên ri ke mũn ãjag hÿn mundo ki nén ù kar ganhar henh ke mũ, hã ra ãjag kuprĩg tóg vãfor ke mũ. Kÿ tóg kórég nÿ. ³⁷ Êg tÿ ne tÿ êg kuprĩg kajãm ke tóg tũ tĩ, êg tÿ ti ve mãn jé,” he tóg, Jesus ti. ³⁸ “Ûri ke ag tóg vyr mÿ Topê ù hyn han tĩ, kÿ ag tóg Topê vĩ mranh tĩ gé,” he tóg. “Ag kãmĩ iso mÿ'ãg tũg nĩ, inh vĩ to. Ájag tÿ ùri iso mÿ'ãg kÿ sóg ãjag to mÿ'ãg ke mũ gé, inh kãtĩg mãn kÿ,” he tóg. “Ájag to sóg mÿ'ãg ke mũ, sÿ Topê tÿ jênê mág ag mré kãtĩg ken kÿ. Ijóg vÿ tóg isÿ ùn mág han ke mũ, inh kãtĩg mãn ti kÿ,” he tóg. “Tÿ sóg êprã ke fi kósin nĩ,” he tóg, Jesus ti.

9

¹ Kÿ tóg ag mÿ: “ha vé, ki hã sóg tó mũ,” he mũ. “Ájag kãmĩ ù ag vÿ Topê tÿ tÿ êg pã'ĩ nĩ venh ke mũ, ãjag ter ke to hã, tag ki êg mré nÿtĩ ù ag. Topê vÿ tar nĩ. Tĩ tar nĩ ve jé ag tóg ke mũ, ãjag ter ke to hã,” he tóg, Jesus ti.

Jesus tÿ vênh ve ù han
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Kar kurā t̄y 6 (ke) t̄y k̄y Jesus tóg ag m̄y: “mũ n̄y, vyr m̄y,” he mũ. Pedro m̄y tóg ke mũ, Tiago m̄y ke gé, João m̄y ke gé. Ag hã mré tóg p̄nónh ra tĩ mũ. K̄y tóg ag jo v̄nh ve ũ han mũ.

³ Tĩ kur v̄y tóg kókov t̄avĩ n̄i sir, kóp̄réj t̄avĩ, fag t̄y kur kupri f̄ag mũ ên kupri k̄áfór tóg n̄i, ga kar m̄i hã.

⁴ K̄y Elias tóg sir v̄nh ven mũ, Moisés ke gé. Jesus mré ag tóg v̄mémũ.

⁵ K̄y Pedro tóg Jesus m̄y: “Senhor,” he mũ. “Tag ki tóg ha n̄i,” he tóg. “Êg t̄y tag ki p̄ájó t̄agtũ han k̄yn h̄yn ha n̄nh mũ, ã m̄y, Moisés m̄y, Elias m̄y ke gé,” he tóg. Pedro ti.

⁶ Hã ra ag fe t̄y j̄urũn ke k̄y tóg ti t̄y n̄én tónh ke ki kagt̄ig n̄i, Pedro ti.

⁷ K̄y kanhkã góg v̄y sir ag kri r̄um ke mũ, k̄y, v̄nh v̄i tóg m̄e há' he mũ, kanhkã góg k̄átá, k̄y tóg: “inh kósin hã v̄e,” he mũ. “Inh fe p̄e v̄e,” he tóg. “Ti v̄i j̄em̄e ra,” he tóg, v̄nh v̄i ti, Top̄e ti.

⁸ K̄y v̄ahã ti mré mũ tĩ ag tóg ki êv̄anh m̄an mũ sir, k̄y ag tóg Jesus hã vég mũ sir, ti mr̄e n̄ytĩ ag ve m̄an tũ ag tóg n̄i.

⁹ K̄y ag tóg p̄ánónh tá k̄are mũ sir. K̄y Jesus tóg: “ker ũ m̄y ãjag t̄y ũri n̄én vég mũ tó h̄e’,” he mũ. “Êpr̄a ke fi kósin t̄y ã ter ja tá v̄yn ke kar hã inh k̄amén n̄i,” he tóg, Jesus ti.

¹⁰ Hã k̄y ag tóg ti v̄i han mũ sir. “Ne n̄e h̄yn, ti t̄y: iser ja tá v̄yn ke, he mũ tag ti?” he ag tóg mũ, jagn̄e m̄y.

¹¹ K̄y ag tóg Jesus m̄y: “hã ra Top̄e v̄i to professor ag tóg Elias k̄at̄ig m̄an ke tó tĩ. “K̄at̄ig jé tóg ke mũ, Cristo k̄at̄ig ke to hã,” he ag tóg tĩ, Elias to. Hã m̄y?!” he ag tóg mũ, Jesus m̄y.

¹² K̄y tóg ag m̄y: “h̄y,” he mũ, “k̄at̄ig jé tóg ke mũ, Elias ti, n̄én kar han m̄an jé,” he tóg. “Hã ra sóg rán k̄y n̄i gé. T̄y sóg êpr̄a ke fi kósin n̄i m̄y,” he tóg. “Jagtar jagy m̄e jé sóg ke mũ. Ag t̄y iso é henh ke,” he tóg.

¹³ “K̄y Elias v̄y hur k̄at̄ig gé, k̄y ag tóg ti t̄y han, ag t̄y n̄én han sór mũ ên ti,” he tóg. “Hã k̄y tóg rán k̄y n̄i,” he tóg, Jesus ti.

*Jesus t̄y kyrũ jagr̄e kórég kut̄em
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43a)*

¹⁴ K̄y ag tóg mũ mũ sir. K̄y ag tóg v̄ahã Jesus mré mũ tĩ ũ ag tá junjun mũ sir. K̄y ag tóg v̄nh e vég mũ, ag p̄en̄in, k̄y Top̄e v̄i to professor ag tóg ag v̄i kato v̄i ũ han mũ, Jesus mré mũ tĩ ag m̄y.

¹⁵ K̄y tóg v̄ahã v̄nh e ên ag m̄y e tĩ, ag t̄y ti ven k̄y. K̄y ag tóg ti to p̄et̄e k̄amũ mũ sir, ti m̄y: “ã m̄y há?” he j̄e.

¹⁶ K̄y Jesus tóg ag m̄y: “ãjag t̄y ne t̄y v̄mémũ n̄e?” he mũ.

¹⁷ K̄y ag k̄a ũ tóg ti m̄y: “Senhor,” he mũ. “Inh kósin pére sóg k̄at̄i, ã to,” he tóg. “Jagr̄e kórég ti n̄i, hã k̄y tóg v̄i v̄anh (p̄e) n̄i,” he tóg.

¹⁸ “Ti jagr̄e kórég t̄y ti k̄a v̄yryn ke k̄y tóg kut̄e tĩ, k̄y tóg j̄ar̄an tĩ, ã j̄a t̄y tóg gyngyn ke tĩ, tar’ he tóg,” he tóg. “Á mré mũ tĩ ag m̄y sóg to v̄i v̄e, ag t̄y ti jagr̄e kórég kut̄em jé, hã ra ag tóg t̄y h̄e ri ke tũ n̄i,” he tóg, Jesus m̄y.

¹⁹ K̄y Jesus tóg ag m̄y: “ãjag ne tóg inh ki r̄a há han tũ n̄igt̄i,” he mũ. “Jykre p̄ano ãjag n̄ytĩ,” he tóg. “Kysã t̄y h̄en ri ke ki inh h̄yn ãjag mré tĩ n̄i? Kysã t̄y h̄en ri ke ki inh h̄yn ãjag to fe t̄ig n̄i?” he tóg. “Inh m̄y ti pére k̄amũj̄eg,” he tóg.

²⁰ K̄y ag tóg ti m̄y ti pére k̄amũ mũ sir. Jesus t̄y ti jagr̄e kórég vég mũ ra tóg kyrũ k̄a v̄yryn ke m̄an mũ gé, k̄y tóg kut̄e m̄an mũ gé sir, v̄ir̄in’, v̄ir̄in’ ke tóg mũ gé sir, j̄ar̄an tóg mũ gé sir.

21 Kŷ Jesus tóg ti panh ti mŷ: “mŷ si há tĩ ha?” he mŷ. Kŷ tóg: “ã sĩ kã tóg ge nĩ,” he mŷ, ti panh ti.

22 “Kejĕn ti jagrĕ kórég tóg pĩ ki ti fón mŷ, goj ki ke gé, ti tŷ ti tén jé,” he tóg. “Ã tŷ hĕ ri ken há nĩn kŷ ĕg jagăgtân nĩ, ti tŷ há' hemnĩ,” he tóg.

23 Kŷ Jesus tóg ti mŷ: “ã tŷ hĕ ri ken há nĩn kŷ, he tŷg nĩ, inh mŷ,” he mŷ. “Ũ tŷ Topĕ ki rã mŷ ĕn tŷ hĕ ri ken há han mŷ, nĕn kar tŷ,” he tóg, Jesus ti.

24 Kŷ vĕsŷmĕr kyrŷ panh tóg: “ti ki sóg rãnh mŷ,” he mŷ, jamã hár(a). “Isŷ ti ki rã tŷ ĕn ti tŷ inh ki tŷ tũ' hemnĩ,” he tóg.

25 Hã ra Jesus tóg ũ tŷ hĕn ri ke vĕnhmãn vĕg mŷ, kŷ tóg ti jagrĕ kórég to jũ mŷ. “Vĕnh jagrĕ vĩ vãnh!,” he tóg, “vĕnh jagrĕ kutu!,” he tóg, “ha kãkutĕ, ti ki rã mân tŷg,” he tóg, Jesus ti.

26 Kŷ tóg prĕr mŷ sir, ti tŷ jŷrŷn ke han tóg mŷ sir. Kŷ tóg kyrŷ ki kãkutĕ mŷ sir. Kŷ kyrŷ tóg ter ve nĩ, kŷ ag tóg ti to: “tŷg ja ti nĩ,” he mŷ.

27 Hã ra Jesus tóg ti nĩgĕ kãgmĩ kŷ ti nĩm mŷ sir, kŷ tóg jĕgnĕ mŷ sir.

28 Kŷ Jesus tóg tĩ mŷ. Ti tŷ ĩn kãra rã kŷ ti mrĕ mŷ ti ag tóg ti pĩn kŷ ti mŷ vĩ mŷ. “Ĕg ne tóg ti tŷ há' he ja tũ nĩ. Hĕ ri ken kŷ, hŷn?” he ag tóg, Jesus mŷ.

29 Kŷ tóg ag mŷ: “vĕnh jagrĕ kórég tŷ ge kutĕm tóg jagy nŷ ĕg mŷ,” he mŷ. “Topĕ mrĕ ĕg vĩ tĩ, kŷ ĕg tóg mrĕ vãkrĕg tĩ gé sir. Kŷ tóg vãhã kãkutĕ tĩ,” he tóg, Jesus ti.

Jesus tŷ ã ter ke tó mân

(Mt 17.22-23; Lc 9.43b-45)

30 Kŷ ag tóg tá kãpa kŷ Galilĕia mĩ mŷ mŷ. Hã ra tóg: “ker ũ ĕg tŷ mĩ mŷ ki kanhrãn hĕ!” he mŷ.

31 Ti tŷ ti mrĕ mŷ tĩ ag kanhrãn sór vĕ, hã kŷ tóg ke mŷ. Kŷ tóg ag mŷ: “ĕprã ke fi kósĩn ĕn vŷ jagtar nĩnh mŷ,” he mŷ. “Inh hã vĕ. Ĕprã ke ag vŷ ag tŷ isŷ nĕn han sór mŷ ĕn han ke mŷ,” he tóg. “Ag tŷ isĕn ke vĕ. Ag tŷ isĕn kar kŷ sóg hã ra rĩr mân mŷ, kurã tagtũ tŷg kŷ,” he tóg, Jesus ti.

32 Kŷ tóg ag tŷ ti tŷ nĕn tó mŷ tag to jykrĕn tũ tũ, hã ra tóg ag tŷ ti ki jĕmĕg tũ nŷtĩ, ag tŷ ti kamĕg kŷ.

Ũ tŷ tŷ ũn mág nĩ

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

33 Kŷ ag tóg mŷ mân kŷ cidade tŷ Cafarnaum tá junjun mŷ sir. Tá ag tóg ĩn ũ krĕm nŷtĩ. ĩn ĕn tá junjun kŷ Jesus tóg ag mŷ: “ãjag tŷ ne tó mŷ nĕ, ĕpry jagma?” he mŷ.

34 Hã ra ag tóg ti mŷ tó tũ nĩ. Ĕmĩn jagma mŷ kŷ ag tóg jagnĕ mŷ: “ũ nŷ hŷn ĕg kãfór kar jĕ?” he ja nŷtĩ.

35 Kŷ Jesus tóg nĩ mŷ, kŷ tóg ũ tŷ 12 (ke) ag jé prĕr mŷ sir, kŷ tóg ag mŷ: “ãjag mŷ tŷ ũn mág nŷtĩ sór mŷ?” he mŷ. “Kŷ vĕsŷ ũn sĩ ri ke nŷtĩmnĩ,” he tóg.

36 Kŷ tóg gĩr sĩ mŷ: “kunĩg,” he mŷ. Ag kuju kã tóg ti fĕg mŷ, kŷ tóg ti jagma ã pĕ fón mŷ sir, kŷ tóg ũ tŷ 12 (ke) ag mŷ: “ãjag hã vŷ tŷ inh mrĕ ke nŷtĩ,” he mŷ.

37 “Ãjag tŷ tŷ inh mrĕ ke nŷtĩ kŷ gĩr tŷ ge jĕ'ŷn nĩ, ti to há nŷtĩmnĩ, isugrĩn. ãjag tŷ isugrĩn ti to há nŷtĩn kŷ ãjag tóg iso há nŷtĩ gé,” he tóg. “Ãjag tŷ iso há nŷtĩ kŷ ãjag tóg ũ tŷ ijĕnĕg mŷ ĕn to há nŷtĩ gé sir,” he tóg, Jesus ti.

Ũ tŷ Jesus kato tĕ tũ nĩ kŷ ti mrĕ ke

(Lc 9.49-50)

38 Kŷ João tóg Jesus mŷ: “Senhor,” he mŷ. “Ũ ve ĕg tóg, kŷ ĕn tóg ã jyjy tó kŷ vĕnh jagrĕ kórég pan tĩ, ĕg tŷ ũn vĕg mŷ ĕn ti,” he tóg mŷ, Jesus mŷ. “Hã ra tóg

ĕg mrĕ tĭ tũ nĭgtĭ, kĭ ĕg tóg ti mĭ: “vĕnh jagrĕ kórĕg pan sór tũg nĭ,” hĕ,” he tóg, João ti, Jesus mĭ.

³⁹ Hã ra Jesus tóg ti mĭ: “ti tĭ vĕnh jagrĕ kórĕg pan kamĕg tũg nĭ,” he mũ. “Ũ tĭ ĭnh jiji tó kĭ nĕn han vĕnh han kĭ tóg kar kĭ iso vĭ kónĕn ke tũ nĭ,” he tóg.

⁴⁰ “Ũ tĭ ĕg kato tĕ nĭ tũ nĭn kĭ ĕg mrĕ ke vĕ sir,” he tóg.

⁴¹ “Sĭ ke há vĕ, hã kĭ sóg tó mũ: kejĕn ũ tóg ĕjag mĭ goj fĕg mũ, isugrĭn, ĕjag tĭ tĭ ĭnh mrĕ ke nĭtĭ tugrĭn. Ĕn tóg vĕnh kato nĕn ũ há vĕnh ke mũ ge,” he tóg, Jesus ti.

Ĕg tĭ Topĕ vĭ mranh
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Kĭ tóg ag mĭ ke mĕn mũ. “Ũn sĭ tag vĭ ĭnh ki rã kĭ jĕ. Kejĕn ũ tóg ti tĭ ĭnh vĭ mranh han sór mũ. Ĕn jykre vĭ kórĕg tãvĭ nĭ,” he tóg. “Ĕn hã mĭ tóg há nĭnh mũ vĕ, ũ tĭ pó mág tĭ ti nunh to sa kĭ goj nig ki ti fón jĕ, ti tĭ goj ki ter jĕ. Jagy tãvĭ tóg tĭ, ũ tĭ gĭr tĭ isovĕnh han kĭ,” he tóg.

⁴³ “Ā tĭ nĕn ũ vóg kĭ Topĕ vĭ mranh kĭ Ā nĭgnó kym nĭ, Ā tĭ ke mĕn tũ nĭ jĕ. Jagy tóg nĭ, Ā nĭgnó pir ti. Jãvo tóg há nĭ, Ā tĭ rĭr krĭg ja tũ vĕnh ke mũ ti. Ā tĭ Ā nĭgnó régre ra nũgme ki kutĕn kĭ tóg jagy kãfór tũnh mũ, inferno ki kutĕn kĭ, pĭ nhyr vĕnh ki kutĕn kĭ.

⁴⁴ Tá ga ga tóg Ā konh mũ gé, hã ra tóg tĭ tũ' hĕnh ke tũ nĭ. Tá pĭ ĕn nhyr ke tũ nĭ gé.

⁴⁵ Ā tĭ hĕ kãtá tĭg kĭ Topĕ vĭ mranh kĭ Ā pĕn kym nĭ, Ā tĭ ke mĕn tũ nĭ jĕ. Jagy ti nĭ, Ā tĭg vĕnh ti. Hã ra tóg há nĭ, Ā tĭ rĭr krĭg ja tũ vĕnh ke mũ ti. Ā tĭ Ā pĕn régre ra nũgme ki kutĕn kĭ tóg jagy kãfór tũnh mũ, inferno ki kutĕn kĭ.

⁴⁶ Tá ga (ga) tóg Ā konh mũ gé, hã ra tóg tĭ tũ' hĕnh ke tũ nĭ. Tá pĭ ĕn nhyr ke tũ nĭ gé.

⁴⁷ Ā tĭ nĕn ũ ki vĕtĭ kĭ Topĕ vĭ mranh kĭ Ā kanĕ tĭ nám kemnĭ, Ā tĭ ke mĕn tũ nĭn jĕ. Jagy ti nĭ, Ā kyvó ti. Jãvo tóg há nĭ, Ā tĭ Topĕ tĭ tĭ ĕg pã'ĭ nĭ ven kĭ. Ā tĭ Ā kanĕ régre ra nũgme ki kutĕn kĭ tóg jagy kãfór tũnh mũ, inferno ki kutĕn.

⁴⁸ Tá ga (ga) tóg Ā konh mũ, hã ra tóg tĭ tũ' hĕnh ke tũ nĭ. Tá pĭ ĕn nhyr ke tũ nĭ gé,” he tóg, Jesus ti.

Sa to comparação
(Mt 5.13-16; Lc 14.34-35)

⁴⁹ “Pĭ tĭ ĕg pũn ri ke ti nĭ, ĕg jagãgtar ti. Kĭ ĕjag jagãgtar nĭtĭn kĭ isugrĭn, kĭ ĕjag jagãgtar ĕn ki ĕjag jykre tóg kuryj nĭ sir. Kĭ tóg sa ri ke nĭ,” he tóg.

⁵⁰ “Sa vĭ há nĭ. Hã ra sa kãhór nĭn kĭ tóg hã ra kórĕg nĭ, kĭ ĕg tĭ ne tĭ ti tĭ kajã' hĕnh ke tóg tũ tĭ, tĭ sa' he mĕn ke tóg tũ tĭ,” he tóg. “Kĭ sa há ri ke nĭtĭmnĭ. Jagnĕ to krĭ kusa nĭtĭmnĭ,” he tóg, Jesus ti.

10

Ĕg tĭ ĕg prũ fi fón ke tũ
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Kĭ Jesus tóg tá kutĕ mũ, kĭ tóg ga tĭ Judĕia ra tĭ mũ sir, goj tĭ Jordão mãra. Kĭ vĕnh e ag tóg ti to vĕnhmĕnmĕn mũ sir, kĭ tóg ag kanhrĕn mĕn mũ gé. Ti tĭ nĕn han tĭ ĕn han mĕn tóg mũ. ² Kĭ Fariseu ag tóg ti tá junjun mũ gé sir. Ag tĭ ón kĭ ti ki jĕmĕ sór vĕ, vĕnh prũ fón ke to. Kĭ ag tóg ti mĭ: “ĕg tĭ ĕg prũ fi mĭ: ha tĭg, he tag mĭ kuryj nĭ?” he mũ. Ag tĭ ón kĭ ti vĭ mĕ sór vĕ hã ra.

³ Kĭ tóg ag mĭ: “Moisĕs ĕjag mĭ hĕ ri kĕ?” he mũ.

⁴ Kŷ ag tóg ti mŷ: “Moisés hã tóg ěg mŷ: ã tŷ ã prŷ fi fón sór kŷ fi mŷ vĕnh rán kŷ nĭm, fi tŷ kar kŷ tŷg jé, he ja nĭ, Moisés ti,” he ag tóg.

⁵ Hã ra Jesus tóg ag mŷ: “ãjag fe kórég nŷtĭn kŷ, hã kŷ tóg ãjag mŷ tag to ja nĭ, vĕnh rán ki, Moisés ti,” he mŷ. ⁶ “Topĕ tŷ nĕn kar han ve ki tóg ti mré fi han,” he tóg. ⁷ “Hã kŷ ũn gré tóg ã prŷ fi to ã panh re kŷ tĭnh mŷ, ã mŷnh fi ré kŷ ke gé. ã prŷ fi mré tóg tĭnh mŷ. ⁸ Fi mré tóg tŷ ũn pir nĭ sir, ã prŷ fi mré, he tóg. Topĕ ti. Hã kŷ fag tóg tŷ ũn pir nŷtĭ. Fag pi(jé) tŷ ũn régre nŷtĭ! ⁹ Hã kŷ fag tŷ vĕnh kãpãm tŷg nĭ. Topĕ tŷ fag tŷ ũn pir há(r) vĕ mŷr,” he tóg, Jesus ti.

¹⁰ Ag tŷ ĩn kãtã nŷtĭn kŷ ti mré mŷ ti ag tóg ti ki jĕmĕ mãn mŷ, vĕnh prŷ fón to. ¹¹ Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “ãjag tŷ ãjag prŷ fi fón kar kŷ ũ fi tŷ prŷg mãn kŷ ãjag prŷ tŷ fi vĕ, ha mĕ,” he mŷ. ¹² “Kŷ fi tŷ ã mén fón kar ũ tŷ mén mãn kŷ fi mén tŷ vĕ gé,” he tóg, Jesus ti.

Jesus tŷ gĭr mŷ vĭ há han
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Jo fag tóg gĭr taťi kãmŷ mŷ, Jesus tŷ ã nĭgĕ tŷ ag mĕ jé. Hã ra ti mré mŷ ti ag tóg fag to jŷ mŷ, ũ tŷ ag taťi kãmŷ mŷ fag to.

¹⁴ Hã ra Jesus tóg vĕg mŷ, kŷ tóg ã mré mŷ ti ag to jŷ mŷ. Kŷ tóg ag mŷ: “vĭ tŷg nĭ, gĭr ag mŷ,” he mŷ, “gĭr ag tŷ iso kãmŷ kamĕg tŷg nĭ,” he tóg. “Ũ tŷ ge hã vŷ ěg Senhor tŷ Topĕ krĕm nŷtĭ nĭ,” he tóg. ¹⁵ “Sŷ ke há vĕ, hã kŷ sóg tó mŷ: gĭr ag vŷ iso há pĕ nŷtĭ. Ũn kãsir tag ag ri ke nŷtĭmãnĭ, ke tŷ nĭ (mŷ) ra ãjag tóg venh ke tŷ (pĕ) nĭ, Topĕ tŷ tŷ ěg pã'i nĭ ti,” he tóg.

¹⁶ Kŷ tóg gĭr jagma ã pĕ fón mŷ sir, ã nĭgĕ tŷ tóg ag mĕ kãn mŷ sir, ag to tóg Topĕ mré vĭ mŷ sir.

Ũn rico kãme
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Kŷ Jesus tóg tŷg mãn mŷ gé sir. Ti tŷ tŷg ke jĕ ra ũ tóg ti to vĕnhvãg kãtĭ mŷ, kŷ tóg ã jakrĭ tŷ jĕ mŷ, kŷ tóg ti mŷ: “Senhor,” he mŷ. “Hã pĕ ã tóg nĭ,” he tóg. “Sŷ ĩnh rĭr krŷg ja tŷ venh há tóg tĭ. Sŷ ti ve jé ĩnh hŷn vĕnh jŷkre há tŷ hĕ ri ke han mŷ?” he tóg.

¹⁸ Kŷ Jesus tóg ti mŷ: “ã tŷ ne jé iso: há ã nĭ, he nĕ?” he mŷ. “Ěg pi(jé) há nŷtĭ!” he tóg. “Topĕ hã ne ã pir mŷ há nĭ,” he tóg. ¹⁹ “Topĕ tŷ nĕn to ěg jŷvĕn ki kanhró ã tóg nĭ, hã vŷ: ũ tĕn tŷg nĭ, he mŷ, ã prŷ tŷ fi mré nŷ tŷg nĭ, he mŷ, nĕn ũ pĕju(g) tŷg nĭ, he mŷ, ũ to ón tŷg nĭ, he mŷ, vĕnh mŷ mĕ nĭ tŷg nĭ, he mŷ, ã nŷ mré ã jóg kamĕg nĭ, he mŷ,” he tóg ti mŷ, Jesus ti.

²⁰ Hã ra tóg Jesus ti mŷ: “tag kar ki sóg króm kãn, isĭn kã,” he mŷ, kyrŷ ti.

²¹ Kŷ Jesus tóg ti ki ěvãnh mŷ, kŷ tóg tŷ ti fe jĕ. Kŷ tóg ti mŷ: “nĕn ũ pir vŷ tŷ nĭ ver,” he mŷ. “Á tŷ kar vãm tŷg, ã tŷ ũn jagãgtar ag mŷ vin jé, jãnkamy ti. Kŷ ã tóg kanhkã tá tŷ mág nĭ sir. Kar kãtĭg nĭ, ã tŷ ĩnh mré tŷg jé,” he tóg, Jesus ti.

²² Kŷ tóg ti mŷ vĕnhmŷ tĭ, Jesus vĭ ti. Kŷ tóg fe kaj tĭ mŷ sir, ti tŷ e nĭn kŷ.

²³ Kŷ Jesus tóg vĕnh pĕnĭn ěvãnh kŷ ã mré mŷ ti ag mŷ ke mŷ sir. “Jagy ti nŷ, ũn rico tŷ Topĕ tŷ tŷ ěg pã'i nĭ venh ke ti,” he tóg. ²⁴ Kŷ ti vĭ tóg ti mré mŷ ti ag mŷ e tĭ. Hã ra Jesus tóg ag mŷ ke mãn mŷ. “Īnh krĕ!” he tóg. “Jagy tãvĭ ti nŷ mŷr, Topĕ tŷ tŷ ěg pã'i nĭ venh ke ti,” he tóg. ²⁵ “Cavallo pãnĭ sór vŷ prĕj nor fĭn kutĕ tŷ nĭ,” he tóg. “Ti tŷ fĭn kutĕ há nĭn ra tóg ver jagy tĭ vĕ, ũn rico tŷ Topĕ tŷ tŷ ěg pã'i nĭ venh ke ti,” he tóg.

²⁶ Kŷ tóg ag mŷ e (pĕ) tãvĭ tĭ. “Kŷ ũ hŷn kren ke tŷ pĕ nĭ,” he ag tóg, jagnĕ mŷ.

²⁷ Kŷ Jesus tóg ag ki ěvǎnh kŷ ag mŷ: “ěprǎ ke ag vŷ vĕnh krenkren han ki kagtŷ nŷtŷ,” he mŷ. “Ag jǎvo Topĕ tóg ěg krenkren han ki kanhró nŷ,” he tóg. “Topĕ hǎ tóg nĕn kar han ke ki kanhró nŷ inhhǎ,” he tóg, Jesus ti.

²⁸ Kŷ Pedro tóg ti mŷ: “ha vé,” he mŷ. “Ěg tŷ nĕn ũ kar ré kŷ ěg tóg ǎ mré mŷ mŷ,” he tóg ti mŷ.

²⁹ Kŷ Jesus tóg ag mŷ ke mǎn mŷ. “Sŷ ke há vé, hǎ kŷ sóg tó mŷ,” he tóg mŷ. “Ű tóg keĵĕn isugrŷn ǎ jamǎ ré kŷ tŷ mŷ, ǎ jǎvy ré kŷ tŷ mŷ, ti kǎke, ti ve, ti mŷnh, ti panh, ti krĕ, ti japŷ ré kŷ tŷ mŷ gé, isugrŷn, vĕnh vŷ sér tugrŷn,” he tóg. ³⁰ “Ěn vŷ tóg sir vĕnh kato ũ tŷ 100 (ke) venh ke mŷ, ũri hǎ ra, hǎ vŷ: ěmǎ kar, he mŷ, jǎvy kar, kǎke kar, ve kar, mŷnh kar, ěpŷ kar ve jé tóg ke mŷ. Hǎ ra ag tóg ti vóg kónǎn ke mŷ gé. Kar kŷ tóg vǎhǎ sir rŷr krŷg ja tŷ venh ke mŷ gé,” he tóg. ³¹ “Jǎvo tag ki ũn mág ũ tŷ tá tŷ ũn kǎsir nŷtŷnh ke vé, tĕre kŷ, kŷ tag ki ũn kǎsir ũ tŷ tá tŷ ũn mág nŷtŷnh ke vé,” he tóg, Jesus ti.

*Jesus tŷ ǎ jagtar ke tó mǎn
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

³² Kar kŷ ag tóg mŷ nŷ sir, Jerusalém ra, Jesus mré mŷ tŷ ag, kŷ Jesus tóg ag jǎmŷ tŷ nŷ. Hǎ ra tóg ag mŷ e tŷ, ti nón mŷ ag tóg mŷmĕg mŷ sir, ag tŷ Jerusalém ra mŷn kŷ. Kŷ Jesus tóg ũ tŷ 12 (ke) ag mŷ vĕnh kǎmĕn mǎn mŷ, vyr mŷ. Ti tŷ ag mŷ ǎ tŷ nĕn venh ke ěn tó mǎn sór vé. ³³ Kŷ tóg ag mŷ: “ha vé, Jerusalém ra ěg tóg mŷ mŷ,” he mŷ. “Ěprǎ ke fi kósin ěn vŷ jagtar ke mŷ. Inh hǎ vé. Ón kŷ Topĕ tŷ ki rŷr tŷ to pǎ'i ag tóg ag tŷ isŷ nĕn han sór mŷ ěn han ke mŷ. Topĕ vŷ to professor ag ke gé,” he tóg. “Ag tŷ iso: ter jé tóg ke mŷ, hĕnh ke vé,” he tóg. “Kar kŷ ag tóg fóg ag mŷ inh fĕg ke mŷ,” he tóg. ³⁴ “Kŷ ěn ag tŷ iso é hĕnh ke vé, iso sug ke vé, inh mrǎnmrǎn ke vé gé, isĕn ke vé gé. Kar kurǎ tǎgtŷ ki sóg hǎ ra rŷr mǎn mŷ sir,” he tóg, Jesus ti.

*Tiago mré Joǎo tŷ tŷ pǎ'i jĕ sór
(Mt 20.20-28)*

³⁵ Kŷ Tiago mré Joǎo ag tóg ti kukǎm mŷ mŷ, Zebedeu krĕ ag. “Senhor,” he ag tóg ti mŷ. “Ěg mŷ ěg tŷ nĕn to vŷ tag ti han,” he ag tóg, Jesus mŷ.

³⁶ Kŷ tóg ag mŷ: “ne nĕ, sŷ ǎjag mŷ han ke ti?” he mŷ.

³⁷ Kŷ ag tóg ti mŷ: “keĵĕn ǎ tóg tŷ pǎ'i nŷnh mŷ,” he mŷ. “Kŷ sŷ ǎ pĕgja tá nŷnh há tóg tŷ vé,” he tóg, jo ũ tóg: “sŷ ǎ jakǎnh tá nŷnh há tóg tŷ vé,” he mŷ gé. “Ěg tŷ ǎ rá hǎ nŷtŷnh há tóg tŷ vé, ǎ tŷ tŷ pǎ'i nŷnh kŷ,” he ag tóg ti mŷ.

³⁸ Hǎ ra Jesus tóg ag mŷ: “ǎjag tŷ nĕn to vŷ mŷ ki kagtŷ ǎjag tóg nŷtŷ,” he mŷ. “ǎjag mŷ inh ri kĕn jagtar sór mŷ?” he tóg. “ǎjag mŷ ǎjag jagtar jagy tag to krónh kĕnh ke tŷ nŷ vŷ?” he tóg.

³⁹ Kŷ ag tóg ti mŷ: “hŷ, ke jé ěg tóg ke mŷ,” he mŷ. Hǎ ra Jesus tóg ag mŷ: “hŷ, jagtar jé ǎjag tóg ke mŷ, inh ri kĕn,” he mŷ. “Vĕsŷrĕnh jé ǎjag tóg ke mŷ, inh ri kĕn,” he tóg. ⁴⁰ “Hǎ ra isŷ tŷ vé, sŷ ǎjag mŷ: hej, he ti,” he tóg. “Ha inh pĕgja tá nŷ, hĕnh ke tŷ sóg nŷ,” he tóg. “Ha inh jakǎnh tá nŷ, hĕnh ke tŷ sóg nŷ gé,” he tóg. “Isŷ tŷ vé. Ű tŷ inh rá nŷtŷnh ke ěn ag tŷ inh rá nŷtŷnh ke vé,” he tóg.

⁴¹ Hǎ ra ũ tŷ 10 (ke) ag tóg mĕg mŷ, kŷ ag tóg ag to jŷ mŷ, Joǎo mré Tiago to.

⁴² Kŷ Jesus tóg ag jé prĕr kǎn mŷ, kŷ tóg ag mŷ kǎmĕn mŷ. “Fóg ag pǎ'i ag jykre ki kanhró ǎjag tóg nŷtŷ,” he tóg. “Vĕnh kar jĕgnĕg ag tóg tŷ, kŷ ag mág ag tóg vĕnh kar mŷ: kemnŷ, ke tŷg nŷ, he tŷ, vŷ tar han kŷ,” he tóg. ⁴³ “Ag ri ke han tŷg nŷ. ǎjag mŷ tŷ ũn mág nŷtŷ sór mŷ? Kŷ tŷ jagnĕ camarada ri ke nŷtŷmnŷ, jagnĕ tŷ ki rŷr kŷ. ⁴⁴ ǎjag mŷ tŷ pǎ'i nŷtŷ sór mŷ? Kŷ jagnĕ krĕm ke nŷtŷmnŷ, tŷ

ũn kāsir nýtĩmnĩ. ⁴⁵ Hã kýt sóg camarada tũ nĩ gé,” he tóg. “Sýt týt camarada nĩ jé sóg kătĩg, sýt ājag ki rĩr jé. Týt sóg ēprã ke fi kósĩn nĩ. Hã kýt sóg vėnh kar jagfy ter ke mũ, sýt ag krenkren han jé,” he tóg, Jesus ti.

*Ũn kyvó týt há' he
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)*

⁴⁶ Kejėn ag tóg ěmã týt Jericó tá junjun mũ. Ag týt Jerusalém ra mũ vė. Kar kýt tóg Jericó ki kutė mũ gé, Jesus ti. Ti mré mũ tĩ ag tóg ti mré mũ mũ, vėnh e kar ag ke gé. Hã ra Bartimeu tóg ēpry kri nĩ nĩ. Kyvó ti nĩ, hã kýt tóg ěmĩn fyr kri nĩ kýt: “inh mýt nén ũ nĩm,” he nĩgtĩ, Timeu kósĩn tag ti. ⁴⁷ Ěn tóg Jesus týt ēpry jagma tĩg mėg mũ sir, Nazaré tá Jesus ti. Kýt tóg prėr mũ sir. “!..Jesus’..!” he tóg. “!..Davi kósĩn’..! !..Ijagãgtãn ra..!” he tóg.

⁴⁸ Hã ra ag tóg ti to jũgũ mũ. “Mė kã nĩ nĩ,” he ag tóg ti mýt. Hã ra tóg prėr mãn', prėr mãn', he mũ. “!..Davi kósĩn’..!” he tóg. “!..Ijagãgtãn ra..!” he tóg.

⁴⁹ Kýt Jesus tóg ti to krýt he mũ. Kýt tóg ti jé prėr' he mũ sir. Kýt ag tóg ũn kyvó ěn jé prėr mũ sir. “Ā fe týt há' hé, jėg ra, ā jé prėr tóg mũ,” he ag tóg ti mýt. ⁵⁰ Kýt tóg ā palitó fón kýt jėgnė mũ sir, Jesus to tóg ti mũ sir.

⁵¹ Kýt Jesus tóg ti mýt: “inh ā týt hė ri kenh ke?” he mũ. Kýt ũn kyvó tóg: “Senhor,” he mũ. “Sýt vėnh há tóg tĩ,” he tóg. ⁵² Kýt Jesus tóg ti mýt: “hej,” he mũ. “Ā týt há' henh ke nė ha,” he tóg. “Ā týt inh ki rã kýt ā há' henh ke mũ,” he tóg. Kýt tóg vėsýmėr ěvãnh há' he mũ sir, kýt tóg ti nón tĩ mũ sir, ēpry jagma.

11

*Jesus týt Jerusalém tá jun
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jo 12.12-19)*

¹ Vãhã ag tóg cidade týt Jerusalém kakó tá nýtĩ. Kýt ag tóg ěmã týt Betânia tá junjun vėn mũ, ěmã týt Betfagė tá, krĩ týt Oliveiras tá ke gé. Kýt Jesus tóg ā mré mũ tĩ rėgre ag jėgnėg mũ, ag týt ěmã ěn ra mũ jé. ² “Ha ěmã ěn ra mũjėg,” he tóg, “ėg jo ěmã nĩ ěn ra. Ājag týt tá jun kýt ājag tóg burrica fi krė vėnh ke mũ. Se kýt tóg jė,” he tóg. “Ũ výt ver ti kri nĩ ja tũ nĩ,” he tóg. “Ti kavãn kýt ti pėre kãmũmnĩ,” he tóg. ³ “Hėn ri ke mũn ag tóg ājag mýt: ājag týt ne jé ti kyvãn nė? henh mũ. Kýt ag mýt: ěg Senhor tóg ti ve sĩ han sór mũ, hemnĩ. Kãnhmar tóg ti jėnė mãn mũ, hemnĩ,” he tóg ag mýt, Jesus ti.

⁴ Kýt ag tóg mũ mũ sir. Burrica krė vėg ag tóg mũ, jãnkã rã tóg se kýt jė, ěmĩn kri. Kýt ag tóg ti kavãg mũ sir.

⁵ Kýt ag tóg ag mýt ke mũ. “Ājag týt ne jé burrica sĩ kyvãn nė?” he ag tóg ag mýt.

⁶ Kýt ag tóg Jesus týt ājag mýt nén tó ja ěn ti tó mũ, kýt ag tóg: “ha ma mũjėg ge,” he mũ. ⁷ Kýt ag tóg burrica krė ma mũ mũ sir, Jesus to. Ājag kur týt ag tóg ti kri kugjėn mũ sir, jumento sĩ ěn kri, kýt tóg kri nĩ mũ sir, Jesus ti. ⁸ Kýt vėnh kar tóg ājag kur kugjėn mũ sir, ēpry kri, jo ũ ag tóg ka fėj krėg mũ gé, ēpýt tá, ti jo vãvãm jé. ⁹ Kýt ũ ag tóg ti jãmĩ mũ mũ, jo ũ ag tóg ti nón mũ mũ. Ěn ag tóg prėnprėr mũ sir. “!..Viva..!” he ag tóg, “!..pã'i výt ěg tá jun, ěg Senhor mág týt ti jėnėn kýt..! ¹⁰ !..Sėr tãvĩ tóg tĩ..! !..Ěg pã'i vė mýt, ěg jóg'jóg týt Davi ri kėn..! !..Topė tá tóg kătĩg, ũ týt kynhmýt nĩ ěn tá, viva..!” he ag tóg mũ, prėnprėr kýt.

¹¹ Kýt tóg Jerusalém ra rã mũ sir, Jesus ti. Topė jo ĩn ra tóg rã mũ sir. Nén kar ki ěvãnh kar tóg Betânia ra tĩg mãn mũ, ũ týt 12 (ke) ag mré, rãkė ra.

*Ka tŷ figueira
(Mt 21.18-19)*

¹² Tŷ vaj kŷ, ag tŷ Betânia tá kãmũ kŷ tóg kókĩr mũ, Jesus ti. ¹³ Hã ra tóg ka tŷ figueira féj vég mũ sir, tátá. Kŷ tóg to tĩ mũ sir, ti kanê ko jó. Tá jun kŷ tóg vég mũ, hã ra tóg féj tãvĩ jó. Ti kanên ke pétêm tũ tóg nĩ ver. ¹⁴ Kŷ tóg ka tŷ figueira mŷ: “ũ tóg ã kanê ko mãn ke tũ nĩ ha,” he mũ. Hã ra ti mré mũ tĩ ag tóg ti vĩ mēg mũ.

*Jesus tŷ Topê jo ĩn krēm ag pan
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jo 2.13-22)*

¹⁵ Kŷ ag tóg mũ mãn kŷ Jerusálém tá junjun mũ sir. Topê jo ĩn ra tóg rã mũ sir, Jesus ti, kŷ tóg tá ag pan kãn mũ sir, nén ũ vender he tĩ ag, nén ũ comprar he tĩ ag ke gé. Topê jo ĩn krēm ag tóg negociar he tĩ, jãnkamy trocar he tĩ ag ke gé. Ag mesa tŷ tóg vyryn ke mũ, Jesus ti. Sórãg vender he tĩ ag nĩgnĩ jafã tŷ tóg vyryn ke mũ gé sir. ¹⁶ Kŷ tóg ag tŷ Topê jo ĩn ĩn nén gé mũ kamēg mũ gé sir. ¹⁷ Kŷ tóg ag kanhrãn kŷ ag mŷ: “Topê vĩ rá to jykrén nĩ,” he mũ. “Inh ĩn jiji vŷ: nãoã kar mŷ Topê mré vĩ jafã, he mũ, he tóg, Topê vĩ rá ki,” he tóg, Jesus ti. “Hã ra ãjag tóg Topê mré vĩ jafã tag krēm nén kar pigju(g) mũgtĩ, kŷ tóg bandido ag jamã ri ke nĩ,” he tóg. Ag pan kŷ tóg ke mũ, Jesus ti.

¹⁸ Hã ra Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag vŷ Jesus vĩ mēg mũ, Topê vĩ to professor ag ke gé. Kŷ ag tóg: “ĕg hŷn ti tŷ hēn ri kenh ke mũ?” he mũ, “ĕg tŷ ti tŷ tũ' he jó?” he ag tóg mũ. Hã ra ag tóg ti kamēg mũ. Vēnh kar mŷ tóg há tĩ, ti tŷ ag kanhrãn kŷ. Hã kŷ ag tóg ti vóg tũ nĩ.

¹⁹ Kutyg kŷ ag tóg cidade mág ki pa mãn mũ sir, Jesus ti, ti mré mũ tĩ ag ke gé.

*Ka tŷ figueira tóg
(Mt 21.20-22)*

²⁰ Tŷ vaj kŷ ag tóg cidade ra mũ mãn mũ sir. Mũ kŷ ag tóg sir ka tŷ figueira ĕn vég mũ, hã ra tóg tóg ja nĩ, ti jãre mré hã.

²¹ Kŷ Pedro tóg Jesus vĩ ki jykrén kŷ ti mŷ: “ha vé, Senhor,” he mũ. “Ã vĩ ja ĕn hã vē,” he tóg. “Ã tŷ ka to vĩ kónãn ĕn vŷ tóg ja nĩ, ka tŷ figueira ĕn ti,” he tóg.

²² Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “Topê ki ge pē han nĩ,” he mũ. ²³ “Sŷ ke há vē, hã kŷ sóg tó mũ: kejēn ãjag tóg krĩ tag ti mŷ: ha goj nig ki kutē, henh ke mũ. Kŷ tóg ki kutēnh mũ, pãnónh ti, ãjag tŷ ãjag fe tŷ: ti mŷ ki kutēnh mũ vŷ? he tũ nĩn kŷ,” he tóg. “Inh vĩ han jó tóg ke mũ, pãnónh ti, hemnĩ, kŷ tóg kutēnh ke mũ, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti. ²⁴ “Hã kŷ sóg ãjag mŷ ke mũ,” he tóg. “Ãjag tŷ Topê mŷ nén ũ to vĩ kŷ to: han jó tóg ke mũ, Topê ti, hemnĩ, kŷ ãjag tóg venh ke mũ sir, ãjag tŷ ti mŷ nén ũ to vĩ mũ ti,” he tóg. ²⁵ “Ãjag tŷ kejēn Topê mré vĩ jē ra ũ tŷ ãjag to jũ mũ ĕn tŷ ti mŷ vēnh pãte fón nĩ,” he tóg. “Ãjag tŷ gen kŷ tóg ãjag mŷ vēnh pãte fón ke mũ gé, ĕg jóg mág ti,” he tóg. “Ãjag tŷ ti vĩ mranh mũ ra tóg vēnh kato ãjag mŷ vēnh pãte fón ke mũ, ũ tŷ kanhkã tá nĩ ti, ãjag tŷ ãjag mré ke ag mŷ vēnh pãte fón kŷ,” he tóg. ²⁶ “Ãjag tŷ hã ra ag mŷ vēnh pãte fón tũ nĩn kŷ ĕg jóg mág vŷ vēnh kato ãjag mŷ vēnh pãte fón ke tũ nĩ gé, ũ tŷ kanhkã tá nĩ ti,” he tóg, Jesus ti.

*Jesus tŷ ũ tŷ ã jēnēg mũ tó tũg
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)*

²⁷ Kŷ ag tóg mŷ mǎn kŷ Jerusalém tá junjun mǎn mŷ sir. Topē jo ĩn tá tóg ěvǎnh tŷ mŷ, Jesus ti. Kŷ Topē tŷ ki rŷr tŷ to pǎ'i ag tóg ti venh kǎmŷ mŷ, Topē vŷ to professor ag ke gé, kófa ag ke gé. ²⁸ “Ū nŷ ā mŷ: tag han nŷ, hé?” he ag tóg, ti mŷ. “Ū nŷ ā jĕnĕ?” he ag tóg.

²⁹ Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “ājag ki sóg jĕmĕnh ke mŷ gé, vĕnh kato,” he mŷ. “Ājag tŷ ĩnh mŷ tó há han kŷ sóg ājag mŷ ū tŷ ĩnh jĕnĕg mŷ tónh ke mŷ gé,” he tóg. ³⁰ “João vŷ ag kygpég tŷ ja nĭgtŷ. Tŷ mŷ kanhkǎ tá vĕnh jykre han, ājag mŷ, ěprǎ ke jykre vó? Ū nŷ ti jĕnĕ?” he tóg ag mŷ, Jesus ti. “Īnh mŷ tó,” he tóg.

³¹ Kŷ ag tóg jagnĕ mré to jykrĕn mŷ. “Ĕg tŷ ti mŷ: Topē tŷ ti jĕnĕ ja vĕ, hen kŷ tóg ěg mŷ: ājag tŷ ne jé ti vŷ kri fig tŷ ja nŷ nĕ? henh ke mŷ,” he ag tóg jagnĕ mŷ. ³² “Ĕg tŷ hǎ ra ti mŷ: ěprǎ ke jykre ja vĕ, hen kŷ tóg vĕnhmŷ nŷ gé,” he ag tóg, ag tŷ vĕnh kar kamĕg kŷ. Vĕnh kar tóg João to: “Topē vŷ tó tŷ pĕ vĕ,” he tŷ. ³³ Hǎ kŷ ag tóg Jesus mŷ: “ĕg pi(jé) ki kanhró nŷtŷ,” he mŷ. Ón kŷ ag tóg ke mŷ. Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “kŷ sóg ājag mŷ tónh ke tŷ nŷ gé, ū tŷ ĩnh jĕnĕg mŷ ti,” he mŷ. Ā kato tĕ mŷ ag mŷ tóg ke mŷ.

12

Ūn camarada kórég ag to comparaçǎo

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Kŷ Jesus tóg ag kanhrǎn kŷ (tóg) ag mŷ comparaçǎo ū han mŷ sir, kŷ tóg: “kejĕn ū tóg nĭgtŷ,” he mŷ. “Nĕn kanĕ tŷ uva krǎn ja tóg nĭgtŷ,” he tóg. “Pĕnĭn tóg rón ja nŷ, kǎki tóg kŷm ja nĭgtŷ, uva jĕgmŷ jafǎ han jé. Ki tóg pǎjó han ja nŷ gé, kŷ tóg ū tŷ ki rŷr tŷ ag mŷ ré kŷ tŷg ja nŷ, ga ū ra. Ag mré tóg jykrĕn ja nŷ, ag tŷ ti mré ěkré ěn kanĕ vĕnh kǎpǎm jé,” he tóg, Jesus ti. ² “Tŷ tŷ kejĕn kanĕn kŷ tóg ag mŷ ā camarada ū jĕnĕg mŷ, ti tŷ ki rŷr tŷ ag mŷ, ag tŷ ti mŷ vĕnh kǎpǎm jé, uva ti.

³ Hǎ ra ag tóg ti kǎgmĭg mŷ sir, ti mrǎnmrǎn ag tóg mŷ sir, kŷ ag tóg ti mŷ: “ha tŷg,” he mŷ sir, ti mŷ nĕn ū nĭm mĕ kǎ. ⁴ Kŷ tóg ag mŷ ā camarada ū jĕnĕ mǎn mŷ gé sir, kŷ ag tóg ti krŷ ki tǎnh mŷ sir, ti to é he ag tóg mŷ sir. ⁵ Kŷ tóg ag mŷ ū jĕnĕ mǎn mŷ gé sir, hǎ ra ag tóg ti tĕn mŷ gé sir. Tŷ camarada kar to ag tóg jŷ mŷ, ū mrǎnmrǎn ag tóg, ū tĕn ag tóg.

⁶ Kŷ hǎ ra ū tóg kĕn mŷ, hǎ ra ti kósin vĕ, ti fe pĕ vĕ hǎ ra. Kŷ tóg vǎhǎ ag mŷ ti jĕnĕg mŷ sir. “Hĕn ri ke mŷn ag ĩnh kósin kamĕg mŷ,” he tóg, hǎ kŷ tóg ti jĕnĕg mŷ.

⁷ Tŷ tŷ tá jun kŷ ag tóg ti to jykrĕn mŷ, jagnĕ mré. “Kejĕn ěkré kar vŷ tŷ ti tŷ nĭnh mŷ, ha vemnŷ,” he ag tóg ti to. “Mŷ nŷ, ti tĕn jé, ti tŷ tag tŷ tŷ ěg tŷ nŷnh jé,” he ag tóg, jagnĕ mŷ. ⁸ Kŷ ag tóg ti kǎgmŷ kŷ ti tĕn mŷ sir, ró mǎtǎ ag tóg ti fón mŷ sir,” he tóg, Jesus ti.

⁹ “Kŷ ěkré tŷ tŷn mŷ ěn hĕ ri kĕnh ke mŷ?” he tóg. “Jun jé tóg ke mŷ, ā camarada ag kǎgtĕn jé. Kŷ tóg ěkré ki rŷr tŷ ū ag mŷ finh ke mŷ, ti tŷ ti,” he tóg. Jesus ti, ag mŷ comparaçǎo han kŷ.

¹⁰ Kŷ tóg ag mŷ: “Topē vŷ rá tag to jykrĕn nŷ, ha mĕ,” he mŷ. “Pó tŷ ĩn han jafǎ fón ag tóg, pó tŷ ĩn han tŷ ag. Ag mŷ tóg kórég ja nŷ, pó ěn ti. Hǎ ra Topē tóg po ěn hǎ tŷ ĩn nŷna han mŷ. ¹¹ Ĕg Senhor mǎg tŷ há vĕ, hǎ kŷ tóg ěg mŷ e tŷ, ěg tŷ ven kŷ, he tóg, Topē vŷ tŷ rán kŷ nŷ ki,” he tóg ag mŷ, Jesus ti. Tŷ tŷ ā kato vǎsǎnsǎn mŷ ag mŷ vĕnh kǎmĕn hǎ vĕ.

¹² Kÿ ag tóg ki kanhró nÿtĭ, ti tÿ ag kato vĭ mŭ ti. Hã kÿ ag tóg ti se sór mŭ, hã ra ag tóg vĕnh e ěn kamĕg mŭ, kÿ ag tóg ti ség tú nĭ ha. Kÿ ag tóg sir mŭ mŭ, ti ré kÿ.

Ĕg tÿ imposto kajã ke
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Hã ra ag tóg ti to ũ ag jĕgnĕg mŭ sir, Fariseu ũ ag, Herodes mré ke ũ ag ke gé, ag tÿ ti vĭ to ti se jé, Jesus ti. ¹⁴ Ag tÿ ti tá junjun kÿ ag tóg ti mÿ: “Senhor,” he mŭ. “Á jykre kuryj nĭn ki kanhró ĕg tóg nÿtĭ,” he ag tóg, ón kÿ. “Vĕnh jykre pĭr hã han ã tóg tĭ, vĕnh kar mÿ. Kÿ ag ve tóg ã mÿ tÿ nĕn ũ tú nĭ. Hã kÿ ã tóg Topĕ jamĭn to, Topĕ japry to ã tóg ĕg kanhrãn há han tĭ,” he ag tóg, ón kÿ, Jesus mÿ. “Mÿ há nÿ’, ĕg tÿ governo mÿ jãnkamy nĭm ke ti’, imposto kajãm ke ti’? ¹⁵ Ĕg mÿ hÿn nĭm mŭ’, vó mÿ vó’?” he ag tóg.

Hã ra Jesus tóg ki kanhró nĭ, ag jykre régre nÿtĭn ki. Kÿ tóg ag mÿ: “ãjag ne tóg ón kÿ inh ki jĕmĕ sór mŭ’,” he mŭ. “Inh mÿ jãnkamy jun, sÿ ve jé,” he tóg. ¹⁶ Kÿ ag tóg ti mÿ ũ jun mŭ sir. Kÿ tóg: “ũ jiji nÿ kã nĭ?” he mŭ. “Ũ kãggrá nÿ kã nĭ?” he tóg. Kÿ ag tóg ti mÿ: “pã’i mág tÿ imperador kãggrá vĕ,” he mŭ.

¹⁷ Kÿ Jesus tóg ag mÿ: “kÿ pã’i mág mÿ ti tú nĭmnĭ, hã ra Topĕ mÿ ti tú nĭmnĭ gé,” he mŭ. Kÿ ti vĭ tóg ag mÿ e tĭ. Ag tÿ nĕn ũ to ti se sór mŭ vég tú ag tóg nĭ.

Ĕg tÿ ĕg ter ja tá vÿn kenh ke
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Kÿ Saduceu ag tóg ti tá junjun mŭ gé, ti ki jĕmĕ jé. Hã ra Saduceu ag tóg: ĕg ter ja tá ĕg vÿn kenh ke tú nĭ,” he tĭ. Kÿ ag tóg Jesus tá jun kÿ ti mÿ: ¹⁹ “Senhor,” he mŭ gé. “Moisés tóg ĕg mÿ tag tó ja nĭ, ĕg tÿ tÿ jykre nÿtĭ jé,” he ag tóg. “Ĕg mÿ tóg: ã régre tÿ ã krĕ tú ra ter kÿ, ã tÿ ti prŭ fi tÿ prŭg ke vĕ, he mŭ. Á tÿ ã régre mÿ ã krĕ han ke vĕ, fi ki, he ja tóg nĭ, Moisés ti,” he ag tóg, Jesus mÿ, Saduceu ag. ²⁰ “Kÿ ũ tÿ jagnĕ mré pafa ja tÿ 7 (ke) ag vÿ nÿtĭ ja nĭgtĭ,” he ag tóg. “Ag kãke tóg prŭg mŭ, hã ra tóg ã kósĭn tú ra ter mŭ sir,” he ag tóg. ²¹ “Kÿ ti jãvy tóg fi tÿ prŭg mŭ, hã ra tóg ã kósĭn tú ra ter mŭ gé sir. Kÿ ti jãvy ũ vÿ fi tÿ prŭg mŭ gé,” he ag tóg. ²² “Hã ra ag kar tóg fi kósĭn tú ra kãgter kãn mŭ sir, ag kãke ti nón, ũ tÿ 7 (ke) ěn ag. Kejĕn fi tóg vãhã ter mŭ gé sir,” he ag tóg. ²³ “Kÿ fag kãgter ja tá vÿnvÿn ke kÿ fi hÿn mén tÿ 7 (ke) nĭnh mŭ vĕ. Ag kar vÿ fi tÿ prŭg ja nÿtĭgtĭ. Hã kÿ tóg vĕnhmÿ nÿ, ag tÿ: rĭr mãn jé ĕg tóg ke mŭ, hen kÿ,” he ag tóg, Jesus ti mÿ, Saduceu ag.

²⁴ Hã ra Jesus tóg ag mÿ: “ãjag pí(jé) Topĕ vĭ tÿ rán kÿ nĭ ki kanhró nÿtĭ’,” he mŭ, “Topĕ jykre ki kagtĭg ãjag nÿtĭ,” he tóg. “Hã kÿ ãjag tóg kygnĕ ja nĭ,” he tóg ag mÿ. ²⁵ “Ĕg tÿ ĕg ter ja tá vÿn ke kÿ ĕg prŭg ke tú nĭ, kÿ ĕg mén ke tú nĭ gé,” he tóg. “Topĕ tÿ jĕgnĕ jafã ri ke ĕg nÿtĭ, kanhkã tá,” he tóg. ²⁶ “Topĕ vĭ ũ to jykren nĭ, ti tÿ ĕg tÿ ĕg ter ja tá vÿn ke kãmĕn kÿ. Moisés tÿ rán ki tag tóg rán kÿ nĭ, Topĕ tÿ Moisés mÿ nĕn to ja tag ti, vãnh pŭr kãmĕn jan ki,” he tóg. “Topĕ tóg ti mÿ: Abraão vÿ iso: Topĕ, he tĭ, he ja nĭ, Isaque ke gé, Jacó ke gé, he ja tóg nĭ, Topĕ ti. Kãgter ag huri, Abraão, Isaque, Jacó. Hã ra Topĕ tóg: tÿ inh ag Topĕ nĭ, he ja nĭ, ag ter kar kÿ. ²⁷ Hã kÿ ag tóg rĭnrĭr nÿtĭ mÿr, Topĕ tÿ ũn rĭnrĭr nÿtĭ ag hã kri ke nĭn kÿ,” he tóg, Jesus ti. “Hã kÿ ãjag tóg kygnĕ tãvĭn mŭ,” he tóg, Jesus ti, Saduceu ag mÿ.

Topĕ tÿ ĕg jÿvĕn kãfór
(Mt 22.34-40; Lc 10.25-28)

²⁸ Hã ra Topê vî to professor ù tóg tá jun mũ gé sir. Kÿ tóg ag tÿ jagnê mré vî mēg mũ, Jesus tÿ Saduceu ag mÿ tó há han ja ên ti. Hã kÿ tóg: “Topê tÿ êg jyvên tÿ hê nÿ hÿn ti tÿ êg jyvên kar kâfór nÿnh mũ?” he mũ, Jesus mÿ.

²⁹ Kÿ Jesus tóg ti mÿ: “ù tÿ kâfór nÿnh hã vê, hã mẽ,” he mũ. “Ha mẽ, povo tÿ Israel,” he tóg mũ. “Êg pã'i vÿ tÿ Topê nî, êg pã'i vÿ tÿ ùn pir nî,” he tóg. ³⁰ “Topê to, êg jóg mág to há tâvî nÿtîmnî,” he tóg, “ti ki ge há han nî, ti to jykre pir nÿtîmnî, krî pir, ti to tar nÿtîmnî,” he tóg. ³¹ “Kÿ ti tÿ êg jyvên ù tóg há ri ke nî gé, há vÿ: âjag régre ki rîr nÿtîmnî, âjag tÿ vênh ki rîr há han ri ke, he mũ,” he tóg. “Ti tÿ êg jyvên ù pi(jé) tag kâfór nî,” he tóg, Jesus ti, Topê vî to professor ên mÿ.

³² Kÿ Topê vî to professor ên tóg ti mÿ: “ke tóg tî,” he mũ. “Á tÿ ke há vê. Pir ti nî, Topê ti, ù pi(jé) ti ri ke nî,” he tóg. ³³ “Êg jé ti to fe há nÿtîgtî, êg jé ti to krî há nÿtîgtî gé, jykre pir ke gé. Êg jé ti to tar nÿtî gé. Êg jé êg régre ki rîr nÿtî gé, êg tÿ vênh ki rîr há han ri ke. Hã vÿ tóg nén kar kâfór nî,” he tóg. “Êg tÿ Topê mÿ nén ù pûn kâfór tóg nî, êg tÿ ti to há nÿtî ên ti, êg tÿ ti mÿ nén ù tân h kâfór tóg nî gé,” he tóg, Topê vî to professor ên ti.

³⁴ Kÿ Jesus tóg ti tÿ tó há nî ve kÿ (tóg) ti mÿ: “nén ù sî tóg tũ nî ver,” he mũ, “ã tÿ Topê tÿ tÿ êg pã'i nî venh ke jé,” he tóg. Kar kÿ ù tóg Jesus ki jêmê mân tũ nî sir. Ti kamêg ag tóg mũ sir, hã kÿ ag tóg ti ki jêmê mân tũ nî sir.

*Cristo tÿ tÿ Davi kósin nî
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)*

³⁵ Kÿ Jesus tóg Topê jo ìn krêm ag kanhrân jé ag ki jêmêg mũ. “Topê vî to professor ag tÿ ne jé: Cristo vÿ tÿ Davi kósin nî, he nê?” he tóg ag mÿ. ³⁶ “Davi vÿ Cristo tó ja nî, Topê kuprîg tÿ ti krîn kÿ, kÿ tóg: êg jóg mág tÿ Topê vÿ ình Senhor mÿ tag tó ja nî, hã kÿ tóg: “nî ra ver, ình pègja tá,” he ja nî. “Sÿ ã kato vãsãnsãn mũ ag tÿ ã krêm vin ke vê, kÿ ag sigse vê sir. Tag jãvãnh nî ver,” he ja ti nî, Topê ti, ình Senhor mÿ, he ja tóg nî, Davi ti,” he tóg ag mÿ, Jesus ti. ³⁷ “Hã kÿ Davi tóg Cristo to: ình Senhor vê, he tî. Ti tÿ tÿ ti kósin nî ra ti kósin mÿ tÿ ti kri ke nÿnh mũ vê?” he tóg, Jesus ti. Hã ra ag tóg ti mÿ tó tũg. Ag tÿ ne tónh ke tóg tũ ti, ti kato vãsãnsãn mũ ag mÿ. Hã ra vênh kar mÿ ti vî tag tóg há nÿ.

*Ón kÿ Topê vî to professor ag tÿ jagtar ke
(Mt 23.1-36; Lc 20.45-47)*

³⁸ Kÿ Jesus tóg ag kanhrân kÿ: “ón kÿ Topê vî to professor ag kamêg nî,” he mũ. “Kur téj rînh ka(mê) ag nÿtî,” he tóg. “Kÿ vênh kar tÿ ag mÿ: ã mÿ há? he kÿ tóg ag mÿ sér tî, ag tÿ cidade kaju kãmî mũn kÿ,” he tóg. ³⁹ “Êg tÿ vênh kanhrân jafã krêm ag tóg vênh kãpãm kÿ nÿtîgtî, festa ki ag tóg jên vén tî, ag tÿ tÿ pã'i nÿtîn kÿ,” he tóg. ⁴⁰ “Hã ra ag tóg ùn mén ter ja fag tũ mân kãn tî. Fag tũ mân kãn kÿ ag tóg ón kÿ Topê mré vî mág han mũgtî, êg tÿ ag to: ùn há vÿ tÿ ag nÿtî, he jé,” he tóg. “Hã to ag vêsÿrénh mág tâvî han ke mũ,” he tóg, Jesus ti.

*Ûn jagtar fi tÿ ã tũ vin kãn
(Lc 21.1-4)*

⁴¹ Kÿ Jesus tóg kejên Topê mÿ jãnkamy vin jafã kato nî mũ. Kÿ tóg ag tÿ kãki nén vin mũ vèg mũ sir. Ûn rico ag tóg jãnkamy mág tÿ kãki vin mũ. ⁴² Kÿ ùn jagtar fi tá jun mũ gé, ùn mén ter ja fi. Hã ra fi tóg jãnkamy kãsir régre hã vin mũ sir, hã vÿ: 1 centavo, he mũ.

⁴³ Kÿ Jesus tóg ã mré mũ tî ag jé prêr mũ sir, kÿ tóg ag mÿ: “ve ra ha,” he mũ. “Ûn rico tÿ vin kâfór han fi tóg, fi tũ sî (hã) ra. Tÿ nén ù tũ fi tóg nî, fi mén vÿ

hur ter. ⁴⁴ Kŷ fi tóg ã tũ vin kãn ja nĩ, fi jẽn mré hã. Jãvo ùn rico ag vỹ ãjag tũ ke hã tỹ Topê mỹ vin mág tí. Hã ki fi tóg ag tỹ nĩm kãfór han, fi tỹ nĩm sĩ pẽ han mũ ra. Ki hã sóg tó mũ mỹr;” he tóg, Jesus ti.

13

*Ag tỹ Topê jo ãn kókén ke
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)*

¹ Kŷ Jesus tóg Topê jo ãn tá kãkutẽ mũ sir. Re tá ti mré tí ù tóg ti mỹ: “ve ra ha, Senhor;” he mũ. “Pó sĩnvĩ tỹ tóg há nỹtĩ, kŷ tóg sĩ(nvĩ) tãvĩ nỹtĩ, ãn ti,” he tóg, Topê jo ãn to.

² Hã ra Jesus tóg ti mỹ: “ã mỹ ãn mág tag ti vigvég mũ?” he mũ. “Kejẽn ù pó tỹ jagnẽ kafãn mãn ke tũ nĩ,” he tóg. “Ag rãnhráj kãn ke vẽ,” he tóg Jesus ti.

*Vẽnh jagãgtar to rã
(Mt 24.3-14; Lc 21.7-19)*

³ Kar kŷ Jesus tóg krĩ tỹ Oliveiras ra tũg kŷ tá nĩ nĩ sir, Topê jo ãn kakãm. Kŷ ag tóg ag pin kŷ ti mỹ ke mũ, Pedro, Tiago, João, André ke gé. ⁴ “Ëg mỹ ti kurã ti tó,” he ag tóg ti mỹ. “Ëg ne ve kŷ ti kurã ki kanhró nỹtĩnh mũ? Kurã tỹ hẽ ki ãg hỹn nén kar tag venh ke mũ?” he ag tóg ti mỹ.

⁵ Kŷ Jesus tóg ag mỹ kãmén mũ sir. “Ker ù ãjag lograr hé hẽ!” he tóg. ⁶ “Cristo vỹ tỹ inh nĩ,” he jé ag tóg ke mũ, ijiji tó kŷ. Û tỹ hẽn ri ke ag tóg tag tónh mũ, kŷ ù tỹ hẽn ri ke ag tóg ag vĩ kri nĩm ke mũ,” he tóg. ⁷ “Vẽnh génh to vême mẽ jé ãjag tóg ke mũ, tag ki vẽnh génh ke to, kuvar há tá vẽnh génh to ke gé. To jũrũn ke tũg nĩ hã ra. Vẽnh génh enh ke vẽ. Hã ra kurã tỹ ãgno to hã ke vẽ ver;” he tóg. ⁸ “Nação ag tỹ jagnẽ kato tẽgtẽnh ke vẽ. Pã'i krêm ke ag tỹ pã'i ù krêm ke ag to jũnh ke vẽ gé. Kŷ ga tỹ ragrag ke tỹ hẽn ri ke han ke vẽ gé, ãmã tỹ hẽn ri ke ki. Vẽjẽn tỹ tũ' henh ke vẽ gé. Hã ra ãjag jagãgtar ke vẽnh ven vén vẽ ver;” he tóg, Jesus ti.

⁹ “Ãjag kanẽ nĩm nĩ,” he tóg. “Ãjag jyvẽn tar han jé ag tóg ke mũ, pã'i ag, vẽnh kanhrãn jafã krêm. ãjag mrãnmrãn jé ag tóg ke mũ. ãjag jé prẽr jé ag tóg ke mũ, pã'i mág tỹ ãjag ve jé, pã'i mág kar ti, isugrĩn, ãjag tỹ pã'i ag mỹ inh vĩ tugtó jé,” he tóg. ¹⁰ “Kŷ inh kãtũg ke to hã povo kar vỹ inh vĩ sér mẽnh ke mũ,” he tóg. ¹¹ “Ag tỹ vãhã sir ãjag sigse kŷ, ãjag gé kãmũ jé, kŷ ãjag tỹ nén tónh ke mũ to jykren tũg nĩ, kã jatũ' hemnĩ. Ag tỹ ãjag ki jẽmẽn kŷ ãjag tóg tónh ke mũ, Topê kuprĩg tỹ ãjag nĩgrẽg ki vĩ mũ ãn ti,” he tóg. “Ãjag tỹ tó tũ vẽ sir, ti tỹ tó vẽ sir;” he tóg. ¹² “Û vỹ tóg ã régre senh ke mũ, ti ter jé, ãn kã,” he tóg. “Kŷ ù panh tóg ã kósin senh ke mũ gé, ti ter jé,” he tóg. “Kŷ ù krẽ ãn tóg ã han mũ fag sigsenh ke mũ gé, fag kãgtén jé,” he tóg. ¹³ “Vẽnh kar vỹ tóg ãjag to vĩ kónãn ke mũ gé, inh ijiji tugrĩn;” he tóg. “Hã ra ù tỹ isovãnh ke tũ (pẽ) ãn kren ke vẽ,” he tóg.

*Vẽsỹrénh mág ke
(Mt 24.15-28; Lc 21.20-24)*

¹⁴ Kŷ Jesus tóg ag mỹ: “kejẽn ãjag tóg vãhã ãjag tỹ nén ù kamẽg tí ãn venh ke mũ, he mũ, “ãg kavẽnh mũ ãn ti,” he tóg. “Topê vĩ tó tí tỹ Daniel vỹ ti tó ja nĩgtĩ. Ti jẽnh ke tũ tá tóg jẽnh mũ,” he tóg. Û tỹ to ke mũ ãn jé ki kanhró nĩ. “Kŷ Judéia ki ke kar ag jé vẽnh pigjunh mũjẽg, pãnónh ra, fag mré hã,” he tóg. ¹⁵ “Û tỹ re tá nĩ ãn jé kãra rã tũg nĩ, ti ãn ki, ti tũ mãn jé. ¹⁶ Kŷ ù tỹ ã japỹ tá jẽ ãn jé vỹn ke tũg nĩ gé, ti kur mãn jé,” he tóg. ¹⁷ “Ûn kufy fag tỹ vẽnh vẽnh ke vẽ, kurã ãn kã, ù tỹ gĩr pygfãm mũ fag ke gé,” he tóg. ¹⁸ “Topê mré vĩmĩn, ti tỹ kusa

kã vënh ven tũ nĩ jé. ¹⁹ Vësÿrënh tÿ ge ve ja tũ ãg nÿtĩ, Topë tÿ ãg mundo han jan ki. Kÿ ãg ge venh ke tũ nĩ gé, kar kÿ,” he tóg. ²⁰ “Ëg tÿ kurã ki vësÿrënh ke mũ ãn vÿ e nÿtĩnh mũ vë, hã ra tóg térem kÿ nÿtĩ nĩ, Topë tÿ ãn kuprëg ja ãn ag tigrĩn. Tĩ tÿ térem tũ nĩ (mũ) ra ù vÿ kren ke tũ nĩ vë, ag vësÿrënh ãn to,” he tóg.

²¹ “Kÿ ù tÿ ãjag mÿ: ha vé, Cristo vÿ tag kã jë nĩ, he mũ ra kri fig tũg nĩ, tĩ tÿ: tãtã tĩ jë nĩ, he mũ ra,” he tóg. ²² “Ón kÿ Cristo vÿ vënh venven ke mũ, ón kÿ Topë vĩ tó tĩ ag ke gé. Ón kÿ milagre hyn han jé ag tóg ke mũ, milagre tÿ hën ri ke tĩ, ón kÿ Cristo ãn ag. Ag tÿ vënh kar krĩn kónãn sór vë, ag tÿ kygnë jé, Topë tÿ ãn kuprëg ja ãn ag mré hã, hën ri ke mũn. ²³ Ha vé, sÿ ãjag mÿ tó kãn vë, tĩ kutënh ke to hã,” he tóg, Jesus ti.

Topë kósin kãtĩg mãn ke (Mt 24.29-31; Lc 21.25-28)

²⁴ “Hã ra kurã ãn kã, vësÿrënh ãn kar kÿ rã vÿ nhyr ke mũ, kÿ kysã vÿ jëngrë’ he mãn ke tũ nĩ gé. ²⁵ Kÿ krĩg vÿ vár ke mũ gé, kanhkã krëm. Ëg tÿ kanhkã tá nén vég tũ kar ãn vÿ ragrag ke kãn mũ gé. ²⁶ Kÿ vãhã vënh kar vÿ inh kãtére venh ke mũ sir, kanhkã góg jagma, inh jykre tar (pë) nĩn kÿ,” he tóg. “Tÿ sóg ãprã ke fi kósin nĩ mÿr,” he tóg. “Inh ve vÿ kókov (pë) kãtĩ mũ,” he tóg. ²⁷ “Kÿ sóg sÿ jëgnë jafã ag mÿ: ha mũjég, henh ke mũ, ag tÿ sÿ ãn kuprëg ja ag vënhmãn jé, ga kar tá, kanhkã fyr mã hã,” he tóg, Jesus ti.

Ka tÿ figueira to comparação (Mt 24.32-35; Lc 21.29-33)

²⁸ “Ka tÿ figueira to ki kanhrãn nĩ, to comparação han kÿ,” he tóg. “Tĩ pë tánh kÿ, tĩ féj tãg han kÿ tóg kakó tĩ sir, ãkré tygtánh kurã tĩ. ²⁹ Ri ke tĩ nĩ, ãjag tÿ inh kãtĩg mãn ke kurã ki kanhró nÿtĩnh ke mũ ti. ãjag tÿ sÿ ãjag mÿ nén tó mũ tag ve kÿ tóg kakó tãvĩ tĩ ha, inh kãtĩg mãn ke tĩ,” he tóg. ³⁰ “Sÿ ke há vë, hã kÿ sóg tag tó mũ, ha mẽ. Ûri ùn rĩnrĩr mũ ag tÿ nén kar ãn venh ke vë, ag kãgter ke to hã,” he tóg. ³¹ “Kanhkã vÿ tũ’ henh ke mũ, ga tĩ ke gé. Jãvo inh vÿ vÿ tũ’ henh ke tũ nĩ,” he tóg, Jesus ti.

Jesus kãtĩg mãn ke kurã (Mt 24.36-44)

³² “Hã ra ù pi(jé) isÿ kurã ki kãtĩg mãn ke ki kanhró nĩ, hora ãn ki ke gé,” he tóg. “Topë tÿ jëgnë jafã ag pi(jé) ki kanhró nÿtĩ’. Inh pi(jé) ki kanhró nĩ gé’, isÿ tÿ Topë kósin ra,” he tóg. “Ëg jóg mág hã vÿ ã pin kÿ ki kanhró nĩ, kurã kã nén kutënh ke mũ ãn ki,” he tóg. ³³ “ãjag kanë vin han nĩ, vënh rinfig nĩ,” he tóg. “Topë mré vĩ, ãjag tÿ tĩ kurã ki kagtũg nÿtĩn kÿ,” he tóg. ³⁴ “Û pasa ri ke vë,” he tóg. “ã tÿ ã ãn ki kutë kÿ tóg ã camarada ag mÿ: “ijo ki rĩr,” he mũ, “inh rãnrãj ki,” he tóg. Kÿ tóg ù tÿ jãnkã ki rĩr tĩ ãn mÿ: “ã kanë nĩm han nĩ,” he mũ gé. ³⁵ Hã kÿ sóg ãjag mÿ: “ãjag kanë nĩm han nĩ,” he mũ gé,” he tóg. “ãjag pi(jé) tĩ jun ke ki kanhró nÿtĩ’, ãn tãn tĩ,” he tóg. “Hën ri ke mũn tóg kutyg ke ra jun mũ, hën ri ke mũn tóg kuty kaju ki jun mũ, hën ri ke mũn tóg galyo kyr mũ ra jun mũ, hën ri ke mũn tóg kusã ki jun mũ,” he tóg. ³⁶ “Vënh ki ãmëmni, nũr tũg nĩ. ãjag tÿ ijãvãnh tũ ra sóg jun mũ, vësÿmér,” he tóg, Jesus ti. ³⁷ “Vënh kar mÿ sóg tó mũ, sÿ ãjag mÿ tó mũ tag, hã vÿ: vënh ki ãmëmni, he mũ,” he tóg, Jesus ti.

14

Ag tÿ Jesus tén sór
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jo 11.45-53)

¹ Hã ra festa tÿ Páscoa kurã kãtã kurã tãgtũ vë sir, pão jëgja tũ konh ke kãtã. Kÿ Topë tũ ki rÿr tÿ ag tóg Jesus vatãnh tá ti se sór mũ, vënh kar tÿ ti se vëg tũ nÿ jé. Topë vÿ to professor mré ag tóg ti se sór mũ gé, ti tén jé. ² Hã ra ag tóg: “festa tag to mẽ jé ëg tóg ke mũ ver,” he mũ. “Ëg tÿ festa kã ti se kÿ vënh génh mág hÿn tóg kutënh mũ, ha vemní,” he ag tóg.

Maria fi tÿ Jesus gãnh tãg
(Mt 26.6-13; Jo 12.1-8)

³ Ën kã Jesus tóg kejën ëmã tÿ Betânia tá nÿ nÿ, Simão ïn krëm, vënh kaga tÿ lepra han ja ën ïn krëm. Ti jëg nÿ ra ù fi tóg tá jun mũ, garrafa vyn kÿ. Pó tÿ alabastro tÿ tóg há(r) nÿ, garrafa ti. Ti ki jé vÿ tóg tÿ nén kar tãg nÿ, hã vÿ: nardo, he mũ. Nardo pë vë, kaja e pë ti nÿ, ger há ën ti. Garrafa ën mranh fi tóg mũ, kÿ fi tóg ti ki jé ën tÿ Jesus gãnh kri kujjëg mũ sir.

⁴ Hã ra ù tÿ tá nÿtÿ ag kã ù ag tóg jagnë mÿ: “fi tÿ ne jé nén kaja e tag kókén nê?” he mũ. ⁵ “Ëg tÿ nén ger há tag fón ke vë vë, kaja há to, jãnkamy tÿ hën ri ke to,” he ag tóg. “Ëg tÿ ùn jagãgtar ag mÿ vin ke vë vë,” he ag tóg. Kÿ ag tóg fi mÿ vÿ tar han mũ sir.

⁶ Hã ra Jesus tóg ag mÿ: “fi mÿ vÿ tũg,” he mũ. “Ăjag tÿ ne jé fi fe kaj han nê?” he tóg. “Inh ki fi krov nÿ, inh jykre ki,” he tóg. ⁷ “Ăjag mré sóg nÿg sÿ han mũ, jãvo ùn jagãgtar mũ ag vÿ ãjag mré nÿtÿg mág han tí,” he tóg. “Isÿg kar kÿ ag mÿ nÿmnÿ, ãjag tÿ ag mÿ nén nÿm ke ti,” he tóg. ⁸ “Ă tÿ nén han ke mũn han fi tóg huri,” he tóg. “Inh kãn fi tóg huri, vënh kej tá inh fón ke to,” he tóg. ⁹ “Ag tÿ vënh vÿ sér tũgtó kÿ ag tóg fi tÿ nén han mũ tag ti tónh ke mũ gé, kÿ vënh kar vÿ fi tÿ nén han mũ tag mẽgmënh mũ sir, ha vemní. Ki hã sóg to mũ,” he tóg, Jesus ti.

Ag tÿ Jesus vatãnh tá ti kãgmÿnh ke to jykrén
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Kar kÿ Judas Iscariotes tóg tí mũ, Topë tũ ki rÿr tÿ ag ra, ag mré Jesus jënjën ke to jykrén jé. Hã ra ù tÿ 12 (ke) ag kã ù vë, Judas ti. ¹¹ Ag tÿ ti vÿ mẽ kÿ tóg ag mÿ sér tí sir. “Ă mÿ ëg to jãnkamy vin mũ,” he ag tóg ti mÿ. Hã kÿ tóg: “inh hÿn hë ri kenh mũ, ag tÿ ti kãgmÿ jé?” he mũ, Judas ti.

Ag tÿ Páscoa ko mũ
(Mt 26.17-25; Lc 22.7-14, 21-23; Jo 13.21-30)

¹² Pão jëgja tũ konh ke kurã ve vë sir, cordeiro tãnh ke kurã vë sir, Páscoa kã. Kÿ ti mré mũ tí ag tóg Jesus mÿ: “ëg hÿn hë tá ã mÿ carneiro sÿ tãnh mũ, ëg tÿ kon jé?” he mũ. ¹³ Kÿ tóg ùn régre ag jëgnëg mũ, ti mré mũ tí ag. Kÿ tóg ag mÿ: “ha ëmã mág ra mũjëg,” he mũ. “Tá ãjag tóg ù venh ke mũ, goj vyn kÿ jé ù. Ën nón mũmnÿ,” he tóg. ¹⁴ “Ti tÿ ïn kãra rã kÿ ïn tãn ën mré vÿmnÿ,” he tóg. “Ti mÿ tag tómnÿ,” he tóg. “Ëg Senhor vÿ ã mÿ vënh vÿ jënëg mũ, hemní. Ti tÿ ã ïn krëm Páscoa konh há tóg tí, ti mré mũ tí ag mré, hemní ti mÿ,” he tóg, Jesus ti. ¹⁵ “Kÿ tóg ãjag mÿ ven ke mũ, kroggrog tÿ kynhmÿ nÿ ën ti,” he tóg. “Éhé ti nÿ. Tá nén kar vÿ kynkar kÿ nÿtÿ. Ëg nÿgja vÿ tá nÿtÿ gé. Tá ëg mÿ han nÿ,” he tóg, ti mré mũ tí régre ag mÿ.

¹⁶ Kÿ ag tóg mũ mũ sir, êmã mág ra, kÿ ag tóg sir vég mũ, Jesus tÿ ag mÿ nén to ja tí. Kÿ ag tóg vëjën kãn mũ sir, ag tÿ cordeiro ên ko jé.

¹⁷ Rã pur kar kÿ Jesus tóg ù tÿ 12 (ke) ag mré tá jun mũ sir. ¹⁸ Ag jëg mũ jãvo Jesus tóg ag mÿ: “ãjag kãki ù tóg inh vatánh tá inh kato vãsãnsãn mũ ag mÿ inh ven ke mũ,” he mũ. “Inh mré jëg mũ ù vë, ki hã sóg tó mũ,” he tóg. ¹⁹ Kÿ ag tóg fe kaj’ he mũ sir. Ti mÿ ag tóg: “inh mÿ vó? Inh mÿ vó?” he kãn mũ sir. ²⁰ Hã ra tóg ag mÿ: “ãjag kã ù vë,” he mũ. “Inh mré pão tÿ kã punpun mũ vë, pénykã kãki,” he tóg. “Ën vë mÿr,” he tóg. ²¹ “Ter jé sóg ke mũ, isÿ tÿ êprã ke fi kósin nÿn kÿ. Hã kÿ iser ke vÿ rán kÿ nÿ,” he tóg. “Vãsÿ sóg to rán kÿ nÿ,” he tóg. “Hã ra ù tÿ pã’i ag mÿ inh ven ke ên mÿ tóg vÿ kónãn tãvÿ han ke mũ. Ti mur tũ nÿn ran há tí vë,” he tóg, Jesus ti.

Santa Ceia

(Mt 26.26-30; Lc 22.15-20; 1Co 11.23-25)

²² Ag jëg nÿtÿ ra Jesus tóg êmÿ mäg mũ sir, kÿ tóg Topë mré vÿ mũ sir, êmÿ to. Kÿ tóg vënh kã kugpãn kÿ ag mÿ vënh kãpãm mũ sir, ti mré mũ tí ag mÿ. “Inh hã vë,” he tóg, êmÿ to.

²³ Kar kÿ tóg copo vãg mũ gé sir, vinho tÿ ki jën kÿ. To tóg Topë mré vÿ mũ gé sir, kÿ tóg ùn pir mÿ ven’, ven’, he mũ sir. Kÿ ag tóg kãmë kãn mũ sir. ²⁴ Kÿ tóg ag mÿ: “inh kyvénh hã vë,” he mũ. “Vënh kar jagfÿ tóg inh ki kãkutênh ke mũ, inh kyvénh ti,” he tóg. “Topë vÿ vënh kar to há nÿ sór mũ, inh kyvénh tugrÿn,” he tóg. ²⁵ “Ha mẽ,” he tóg. “Inh pi(jé) vinho kron mãn ha’. Kejën sóg kron mãn ke mũ, Topë tÿ tÿ êg pã’i nÿ ên kã sóg kron mãn mũ,” he tóg.

²⁶ Ag jën kar kÿ ag tóg Topë mÿ jãn mũ sir. Jãn kar kÿ ag tóg sir krÿ tÿ Oliveiras ra mũ sir.

Jesus tÿ Pedro tóg

(Mt 26.31-35; Lc 22.31-34; Jo 13.36-38)

²⁷ Kÿ Jesus tóg ag mÿ: “ãjag kar vÿ inh ré kÿ mũ kãn ke mũ,” he mũ. “Hã kÿ tóg rán kÿ nÿ, hã mẽ. “Û tÿ carneiro ki rÿr tí ên tãnh jé sóg ke mũ, kÿ ti mëg vÿ krig ke kãn ke mũ,” he tóg, iso, Topë ti, ti vÿ rá ki,” he tóg, Jesus ti. “Hã ve jé ãjag tóg ke mũ. ²⁸ Hã ra sóg iser kar kÿ rÿr mãn ke mũ. Ên kã sóg ãjag jo tÿnh ke mũ, ga tÿ Galiléia ra,” he tóg, Jesus ti.

²⁹ Kÿ Pedro tóg ti mÿ: “ag kar tÿ ã ré kÿ mũ mũ ra isóg ã ré kÿ tÿg ke tũ nÿ,” he mũ, Pedro ti. ³⁰ Hã ra Jesus tóg ti mÿ: “ha vé,” he mũ. “Ûri, kuty tag kã ã tóg iso: ti ki kagtÿg sóg nÿ, he tãgtũ han ke mũ, galo kyr régre han ke to hã. Ki hã sóg tó mũ,” he tóg.

³¹ Hã ra Pedro tóg vÿ tar han. “Sÿ ã mré ter ke mũ ra sóg ã to: ti ki kagtÿg sóg nÿ, henh ke tũ pë nÿ,” he tóg, Pedro ti. Kÿ ti mré mũ tí ag tóg hã tó kãn mũ gé sir.

Getsêmani tá

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Kÿ ag tóg ka kré ra mũ mũ sir. Ka kré ên jÿjin hã vÿ: Getsêmani, he mũ. Kÿ tóg ã mré mũ tí ag mÿ: “nÿgnÿ ra ver, tag ki,” he mũ. “Sÿ ver Topë mré vëmén ke vë,” he tóg, Jesus ti. ³³ Kÿ tóg Pedro, Tiago, João ag mÿ: “inh mré kãmũ jëg,” he mũ. Kÿ tóg ti mÿ e tí sir, jÿrÿn ke tóg mũ sir, Jesus ti. ³⁴ Kÿ tóg ag mÿ: “inh fe kaj mág tóg tí,” he mũ, “kÿ inh fe kaj tóg inh mÿ tÿ iser ri ke nÿ,” he tóg. “Tag ki nÿtÿmÿnÿ, nÿgnÿr tÿg nÿ,” he tóg. ³⁵ Kÿ tóg tÿg sÿ han mãn kÿ mÿg ke mũ, ga kri nÿ tóg mũ sir. Á jóg mré tóg vÿ mũ sir, “isÿ hën ri ke mÿn nén venh ke mũ

ën vég tũ nĩ jé, hora ën ki,” he tóg. ³⁶ Kĩ tóg: “Aba', panh',” he mũ. “Nén kar han ki kanhró ã tóg nĩ,” he tóg. “Inh jagtar ke tag tý tũg' hemnĩ,” he tóg. “Hã ra isy ã mý nén to ví mũ tag han tũg nĩ, ã tý nén han ke mũ ën hã han nĩ,” he tóg. ³⁷ Kĩ tóg ã mré mũ tí ag venh tí mũ, hã ra ag tóg nũgnũr ja nĩ, kũ tóg Pedro mý: “Simão, ã mý nũr?” he mũ, “ã mý hora pir hã ki nũr tú kórég?” he tóg ti mý. ³⁸ “Nũr tũg nĩ,” he tóg. “Topê mré vĩmnĩ, ãjag tý ti ví mranh tũ nĩ jé, ù tý ãjag kutãn mũ ra. ãjag tý mranh sór tũ vë vë, hã ra ãjag tóg krój nýtĩ, hã kũ ãjag tóg mranh ke mũ,” he tóg.

³⁹ Kĩ tóg tũg mãn mũ sir, Topê mý tó mãn jé. Ti ví ën hã tó mãn tóg mũ. ⁴⁰ Kĩ tóg ag tá jun mãn mũ gé sir, hã ra ag tóg nũgnũr mãn nýtĩ, ag kanë krój nýtĩn kũ. Hã kũ ag tý ti mý vĩnh ke ën tóg tũ tí. ⁴¹ Kĩ tóg tá jun tãgtũ han mãn mũ. Kĩ tóg ag mý: “ãjag ne tóg nũgnũr ja nĩ, vënhkãn ja ãjag tóg nĩ,” he mũ. “Gen kũ,” he tóg. “Pétëm ti huri, hora ti,” he tóg. “Û tý Topê ví mranh tí ag tý isenh ke nã ha,” he tóg. “Tý sóg ëprã ke fi kósín nĩ mýr,” he tóg. ⁴² “Nĩgnĩ ra, mũ jé ha. Û tý ag mý inh ven mũ tóg jun ke kãtĩg ha,” he tóg.

Ag tý Jesus se

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jo 18.3-12)

⁴³ Jesus tý ver tý vëmén jê ra Judas tóg vësýmér jun mũ sir. Û tý 12 (ke) ag kã ù vë, Judas ti. Ti mré polícia ag tóg kãmũ mũ gé. Rógro génh kũ ag kãmũ mũ, ka kykyv génh kũ ke gé. Topê tũ ki rĩr tí ag pã'i ag vỹ ag jëgnë, Topê ví to professor ag ke gé, kófa ag ke gé. ⁴⁴ Judas ën, ù tý ag mý Jesus ven mũ ën vỹ ag mý vënh jykre nĩm ja nĩ. “Sỹ ùn ki nhun ke mũ ën hã semnĩ. Ën hã pére mũmnĩ,” he ja tóg nĩ, Judas ti. ⁴⁵ ã tý tá jun kũ tóg vësýmér Jesus to grën ke kũ ti mý: “Senhor,” he mũ. Kũ tóg ti ki nhun ke mũ sir, Judas ti, ón kũ.

⁴⁶ Kũ ag tóg ti kãgmĩ kũ tí ség mũ sir. ⁴⁷ Jesus mré tí tí ù tóg rógro kunũnh kũ polícia ù nĩgrëg kym mũ sir. Topê tũ ki rĩr tí to pã'i mág camarada vë, ti tý ùn nĩgrëg kym mũ ën ti.

⁴⁸ Kũ Jesus tóg ag mý: “ãjag ne tóg rógro génh kãmũ mũ!,” he mũ, “ka kykyv génh kũ ke gé!” he tóg. “Inh pi(jé) tý bandido nĩ,” he tóg. ⁴⁹ “Kurã kar ki sóg ãjag mré jê ja nĩgtĩ, mýr, Topê jo ïn krëm,” he tóg. “Vënh kanhrãn kũ isóg tá nĩ ja nĩgtĩ, hã ra ãjag tóg tá iség tũ nĩ vë mýr,” he tóg. “Hã ra vãsỹ iso nén rán kũ nĩ ën ki kenh ke hỹn,” he tóg.

⁵⁰ Kũ ti mré mũ tí ag tóg tí ré kũ pétë kãn mũ, vënh pigju jé, mýr, ha mẽ.

⁵¹ Hã ra kyrũ ù tóg tí nón tí mũ. Vënh kãtor tãvi ti nĩ. Ti kãgmĩg ag tóg mũ gé.

⁵² Hã ra tóg kamëg kũ ã kur ré kũ vënhvãg mũ, ti kator ra.

Pã'i tý Jesus mré vĩ

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jo 18.13-14, 19-24)

⁵³ Kũ ag tóg Jesus pére mũ mũ, Topê tũ ki rĩr tí to pã'i mý. Ti ïn tá ag tóg vënhmãn kãn kũ nýtĩ, Topê tũ ki rĩr tí to pã'i ag, kófa ag mré hã, Topê ví to professor ag mré hã.

⁵⁴ Hã ra Pedro tóg Jesus nón kãtĩ mũ, kuvar há tá. Kũ tóg Topê tũ ki rĩr tí to pã'i ïn vãso ra rã mũ gé. Kũ tóg polícia ag mré pĩ to tón nĩ nĩ, Pedro ti.

⁵⁵ Kũ Topê tũ ki rĩr tí to pã'i ag tóg ù jãvãnhvãnh mũ, ù tý ón kũ Jesus jykre kórég tó mũ ën. Ti ví tugrĩn ag tóg Jesus ti tén sór mũ. Hã ra tóg ag mý ki krov tũ nĩ. Vënh jyvën tí kar ag tóg ù jãvãnhvãnh mũ, hã ra tóg ag mý ki krov tũ nĩ gé. ⁵⁶ Û tý hën ri ke ag tóg ón kũ Jesus jykre kórég tó mũ, hã ra tóg ag mý ki krov tũ pë nĩ sir, ag tý vënh jykre ù tó', vënh jykre ù tó' he mũ ra.

⁵⁷ Kŷ ũ ag tóg vāhā jēgēg kŷ nŷtīn kŷ (ag tóg) ón kŷ ti jykre kórég ũ kāmén mŷ sir. ⁵⁸ “Ti tŷ tó mē ēg,” he ag tóg. “Topē jo ĩn tag kókén jé sóg ke mŷ, he ja tóg nŷ, vēnh nŷgē tŷ há tag ti, he ja tóg nŷ, hā ra sóg kurā tāgtŷ ki ũ han mǎn ke mŷ, ēg tŷ ēg nŷgē tŷ han vānh ēn han jé sóg ke mŷ, he ja tóg nŷ,” he ag tóg, Jesus to. ⁵⁹ Ge ra tóg ag mŷ ki krov tŷ nŷ, ti jykre kórég ēn vég tŷ ag tóg nŷ.

⁶⁰ Kŷ Topē tŷ ki rŷr tŷ to pā'i mág tóg jēgnē kŷ (tóg) ag kuju kā jē mŷ sir. “Ā tŷ nén ũ tónh ke mŷ mŷ ā mŷ tŷ?” he tóg mŷ. “Ag hā ne tóg ā vŷ kónān tag tó ja nŷ gé,” he tóg, Jesus mŷ. ⁶¹ Hā ra tóg hun ke mŷ, nén ũ tó tŷ tóg nŷ. Kŷ pā'i mág ēn tóg ti mŷ ke mǎn mŷ. “Ā mŷ tŷ Cristo nŷ?” he tóg, “ēg tŷ ũ to: há ti nŷ, he mŷ ēn kósín mŷ tŷ ā nŷ? Ā mŷ tŷ Topē kósín nŷ?” he tóg.

⁶² Kŷ Jesus tóg ti mŷ: “hŷ, ĩnh hā vē,” he mŷ. “Ēprā ke fi kósín ēn vŷ tŷ ĩnh nŷ. ĩnh ve jé ājag tóg ke mŷ ha. Ũ tŷ nén kar han mŷ ēn pēgja tá sóg nŷnh ke mŷ. Kanhkā góg kāmŷ sóg kátérenh ke mŷ gé,” he tóg.

⁶³ Kŷ pā'i mág ēn tóg ā kur tŷ jaran' ke mŷ sir, jŷ kŷ. Kŷ tóg: “ŭ tŷ ti jykre kórég tónh ke ũ jāvānh mǎn ke tŷ ēg nŷ ha,” he mŷ. ⁶⁴ “Ti tŷ Topē kato vŷ kónān ja ēn mē ēg huri,” he tóg. “Ēg hŷn ti tŷ hē ri kenh mŷ ha?” he tóg.

“Ter jé tóg ke mŷ, ti vŷ tag tŷgrŷn,” he ag tóg, ag kar ēn.

⁶⁵ Kŷ ũ ag tóg ti to sugsum mŷ sir. Ti kanē pāg ag tóg mŷ gé sir, kŷ ag tóg ti tǎnh kŷ ti mŷ: “ŭ nŷ ā tǎnh?” he mŷ. Kar kŷ polícia ag tóg ti tǎnh mŷ gé sir, ti kakā ki.

Pedro tŷ Jesus to ón

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jo 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Hā ra Pedro tóg ĩn vāso kā nŷ nŷ, Topē tŷ ki rŷr tŷ to pā'i ēn ĩn tá. Hā ra pā'i ēn camarada fag vŷ tá nŷtŷ gé, kŷ fag kā ũn pir fi tóg Pedro to kǎti mŷ. ⁶⁷ Kŷ fi tóg ti vég mŷ sir, ti tŷ pŷ to tón nŷ ra. Kŷ fi tóg ti tugnŷm kŷ ti mŷ: “Jesus mré ā tóg tŷg mŷ gé,” he mŷ, “Nazaré tá ke ēn mré,” he fi tóg ti mŷ.

⁶⁸ Hā ra Pedro tóg: “vó,” he mŷ. “ĩnh pi(jé) ti ki kanhró nŷ,” he tóg. “Ā tŷ ne tó nē?” he tóg. Kŷ tóg ĩn jānkā ra tŷ mŷ sir, ĩn kára rá jé. Hā ra galo tóg kyr mŷ.

⁶⁹ Hā ra fi tóg tá ti vég mŷ gé. Kŷ fi tóg tá nŷtŷ ag mŷ ke mǎn mŷ sir. “Tá jē ēn tóg tŷ ag kā ũ jē gé,” he fi tóg, Pedro to.

⁷⁰ Hā ra tóg: “vó,” he mǎn mŷ. Kar kŷ tá nŷtŷ ag tóg Pedro mŷ ke mǎn mŷ. “Ā hŷn tŷ ag kā ũ nŷ,” he ag tóg ti mŷ. “Tŷ ā Galiléia tá ke nŷ mŷr,” he ag tóg. “Ā vŷ vŷ tá ke ag vŷ ri ke nŷ,” he ag tóg.

⁷¹ Hā ra Pedro tóg ag mŷ: “ājag tŷ nén tó mŷ ēn ki kagtŷg sóg nŷ mŷr,” he mŷ. “ĩnh ón mŷ ra Topē tóg ĩnh vóg kónān ke mŷ vē, hā kŷ sóg ón ke tŷ pé nŷ,” he tóg.

⁷² Hā ra vēsŷmér galo tóg kyr mǎn mŷ. Kŷ Pedro tóg Jesus vŷ to jŷkrén mŷ sir, Jesus tŷ ti mŷ nén tó ja ēn to, hā vŷ: “iso ā tóg: ti ki kagtŷg sóg nŷ, he tāgtŷ han ke mŷ, galo kyr régre han to hā,” he mŷ. Tag mŷ ēkrén kŷ tóg vēnh péju kŷ nŷ kŷ fŷ nŷ nŷ sir, Pedro ti. Vāhā tóg ti mŷ e tŷ.

15

Pilatós tŷ Jesus mré vŷ

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jo 18.28-38)

¹ Tŷ vaj kŷ ag tóg kusā ki Jesus ti jŷkrén mŷ jagnē mré, Topē tŷ ki rŷr tŷ to pā'i ag, kófa ag mré hā, Topē vŷ to professor ag mré hā ke gé, vēnh jŷvén tŷ kar ēn ag. Kŷ ag tóg Jesus mrŷnh kŷ ti pére mŷ mŷ, Pilatós mŷ ti fēg jé. ² Kŷ Pilatós

tóg ti mý: “ã mý tỹ Judeu ag pã'i nĩ?” he mũ. Kỹ tóg: “ki hã ã tóg tó mũ,” he mũ, Jesus ti.

³ Hã ra Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag tóg ti kato vĩ tỹ hẽn ri ke han mũ sir. ⁴ Kỹ Pilatos tóg ti mý ke mãn mũ. “Mý ã tỹ ag mý nén ù tó jãvãnh,” he tóg. “Ha mẽ, ã to ag tóg vĩ kónãn mág kỹ nỹtĩ,” he tóg, Pilatos ti. ⁵ Hã ra Jesus tóg vĩ mãn tũ nĩ, kỹ tóg Pilatos mý e tĩ sir.

Ag tỹ Jesus to: ter jé tóg ke mũ, he

(Mt 27.15-26; Lc 23.13-25; Jo 18.39-19.16)

⁶ Hã ra Pilatos tóg ag mý Vêse ag kar kã ùn pir kavãg tĩ, festa tỹ Páscoa kar ki. Ti jykre vê. Ag tỹ ù to vĩ mũ ên kavãg tóg tĩ. ⁷ Hã ra ù tóg se kỹ nĩ, ti jĩjin hã vỹ: Barrabás, he mũ. Vênh génh kutêm ti ag mré tóg se kỹ jê nĩ, vênh génh kỹ ag tóg ù tén ja nĩ, hã kỹ ag tóg nĩgfénh kỹ nỹtĩ. ⁸ Kỹ vênh kar ên ag tóg Pilatos to mũ mũ sir, ti mý: “êg mý ã tỹ nén han tĩ ên han nĩ,” he jé.

⁹ Kỹ Pilatos tóg ag mý: “mỹ ãjag mý sỹ Judeu ag pã'i kyvãn há?” he mũ.

¹⁰ Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag tóg véké Jesus to jũ nỹtĩ, hã kỹ ag tóg nén (ù) tũ to ti se ja nĩ. Hã ra Pilatos tóg ki kanhró nĩ, hã kỹ tóg ti kavãn sór mũ. ¹¹ Hã ra Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag tóg vênh kar ag krĩn ja nĩ, ag tỹ Pilatos mý: “Barrabás hã kava ra,” he jé.

¹² Kỹ Pilatos tóg ag mý ke mãn mũ. “Kỹ sóg ti tỹ hẽ ri kenh mũ, ãjag tỹ ù to: Judeu ag pã'i, he mũ ên tỹ?” he tóg. ¹³ Kỹ ag tóg prẽnprêr mũ sir. “!..Cruz to ti sã..!” he ag tóg mũ sir, prẽnprêr kỹ.

¹⁴ Kỹ Pilatos tóg ag mý: “e ri ken kỹ?” he mũ. “Ti kórég tỹ ne han ti?” he tóg ag mý. Hã ra ag tóg prêr mãn', prêr mãn' he mũ sir. “!..Cruz to ti sã..!” he ag tóg, prẽnprêr kỹ.

¹⁵ Kỹ Pilatos tóg ag mý hã han sór mũ sir, kỹ tóg ag mý Barrabás kyvãg mũ sir. Jesus mrãnmrãn tóg mũ sir, mrãn ke jafã tỹ, kỹ tóg ag mý ti fêg mũ sir, ag tỹ ka to ti sa jé.

Soldado ag tỹ Jesus vóg kónãn

(Mt 27.27-31; Jo 19.2-3)

¹⁶ Kỹ soldado ag tóg pã'i mág ãn kãra Jesus pére mũ mũ sir, ag vênh jyvên jafã ên kãra. Kỹ ag tóg soldado kar ag jé prêr mũ sir. ¹⁷ Ti kri ag tóg kur fón mũ, kur kusüg tỹ. Sónh pirĩn kỹ ag tóg ti krĩ tógfig mũ sir. ¹⁸ Kỹ ag tóg ti mý: “viva, Judeu ag pã'i,” he mũ sir, ti nyg kỹ. ¹⁹ Kỹ ag tóg vãn tỹ ti krĩ mĩ mrãnmrãn mũ sir, ti to ag tóg sugsgug mũ sir, kỹ ag tóg ti jo grĩnhgrĩnh ke mũ sir, ag tỹ ón kỹ ti to: “Senhor,” hen kỹ. ²⁰ Ag tỹ ti nyg kar ag tóg ti ki kunüg mũ, kur kusüg ên ti. Kỹ ag tóg ti kur pê tỹ ti kãra rãg mũ sir. Kỹ ag tóg ti pére mũ mũ, ag tỹ cruz to ti san jé.

Jesus tỹ cruz to sa

(Mt 27.32-34; Lc 23.26-43; Jo 19.17-27)

²¹ Hã ra ù tóg vãnh kãtã kãtĩ mũ, hã vỹ: Cirene tá Simão, he mũ. Alexandre panh vê, Rufo panh vê gé. Ti tỹ mĩ mũ ra ag tóg ti mý vĩ tar han mũ, ti tỹ Jesus cruz vyn jé.

²² Kỹ ag tóg Gólgota tá junjun mũ sir ti mré. Gólgota to ken hã vê, hã vỹ: vênh krĩ kuka, he mũ êg vĩ ki. ²³ Kỹ ag tóg ti mý vinho ven mũ, Jesus mý, ka tỹ mirra jẽnjo grór mré hã, hã ra tóg kron jãvãnh nĩ, vênh kagta ti. ²⁴ Kỹ ag tóg cruz to ti sãg mũ sir. Ti kur tỹ ag tóg jagnê mý vênh kãpãm mũ sir, to ag tóg jogar he mũ gé, ti kur to, soldado ag.

²⁵ Kusã ki 9 hora vë sir, kÿ tóg cruz to ti sãg mü. ²⁶ Ag tÿ nén tÿ kato vï tóg rán kÿ nï, hã vÿ: “Judeu ag pã'i tÿ rei vë,” he mü. Ti kri tóg sa, vënh rán ti. Ti tÿ nÿji vësÿ pã'i tÿ rei han mü to ag tóg ti tén mü. ²⁷ Ti kóm ag tóg ün régre ag tÿ cruz to sãg mü gé, bandido ag. Û vÿ ti pëgja tá sa, jó ù vÿ ti jakãnh tá sa. ²⁸ Hã kÿ tóg nén tÿ ã to rán kÿ nï ên vë, hã vÿ: “ag mÿ tóg tÿ ün jykre pãno ag mré ke nï,” he mü, Topë vï rán ki. Hã ra tóg ge nï.

²⁹ Kÿ ù tÿ mï mü mü ag tóg ti nÿg' he mü gé, vÿn vÿn he kÿ. “Ó,” he ag tóg mÿ. “ã hã ne tóg: Topë jo ïn kókén jé sóg ke mü, he gé!,” he ag tóg. “Kurã tâgtü ki sóg ù han mü, he ã tóg mü gé!,” he ag tóg. ³⁰ “Vënh kren han ra kema'. Cruz to kãtére kema',” he ag tóg ti mÿ.

³¹ Ge ag tóg mü gé, Topë tü ki rÿr tÿ to pã'i ag, Topë vï to professor ag mré. Ti nÿg ag tóg mü gé, kÿ ag tóg jagnë mÿ: “ù krenkren han tóg, hã ra tóg vënh hã kren han ki kagtÿg nï,” he mü. ³² “Cristo jé cruz to kãtére kema', Judeu ag pã'i ti', êg tÿ ve jé, êg tÿ ti vï kri nÿm jé,” he ag tóg. Kÿ bandido ag, ù tÿ ti kóm cruz to nÿti ên ag tóg ti nÿg mü gé.

Jesus ter

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jo 19.28-30)

³³ Rã tÿ êg nïno kã sa ra tóg kuty' he mü sir, ga kar mï hã. Kÿ kuty ên tóg hora tâgtü tÿg mü. ³⁴ 3 hora ki Jesus tóg prër mü sir, jamã hár(a), kÿ tóg: “Eloí, Eloí, lemá sabactani?” he mü. Êg vï ki êg tóg tag to: “Topë, Topë, ã tÿ ne jé isovãnh nÿ?” he mü.

³⁵ Kÿ tá nÿti ù ag tóg jëmë kÿ (ag tóg) jagnë mÿ: “ha vé, Elias jé tóg prër mü,” he mü. ³⁶ Kÿ ù tóg vënhvãg mü sir, kÿ tóg esponja tÿ vinho prãg mü, vinho kaja pir tÿ. Ka jurÿn kÿ tóg tÿ kusón kÿ vinho kãra rãg kÿ ti mÿ ven mü sir, ti tÿ ki ùnh' ùnh' ke jé. “Toreg',” he tóg. “Hën ri ke mÿn Elias kãti mü, ti kãtérem jé,” he tóg.

³⁷ Hã ra Jesus tóg prër mág (pë) han kÿ hun ke mü sir. ³⁸ Hã ra Topë jo ïn krëm kur tÿ jãnkã nife tóg jaran ke mü, ti jar tóg vënh kãkym ke kãn mü sir.

³⁹ Hã ra capitão tóg ti vég jë nï. Ti prër mëg tóg mü, ti tÿ hun ke ên mëg tóg mü, kÿ tóg: “vënh vï há ja vë,” he mü. “Topë kósín ja vë” he tóg.

⁴⁰ Kÿ ün tÿtã fag tóg tá nÿti gé. Kuvar há tá nÿti kÿ fag tóg ti vég nÿti nï. Fag kã ù fi vÿ tóg tÿ Maria Madalena fi nï, kÿ ù fi tóg tÿ Salomé fi nï gé, kÿ ù fi tóg tÿ Maria fi nï gé, José mré Tiago sï mÿnh tag fi. ⁴¹ Ün tÿtã ên fag tóg ti nón mü ja nÿti, ti tÿ Galiléia mï ti mÿn kÿ. Tá fag tóg ti ki rÿr ja nÿti gé. Kÿ ün tÿtã tÿ hën ri ke fag tóg ti ve kÿ nÿti gé, ti tÿ cruz to sa kÿ, ti mré Jerusalém ra mü ja ên fag.

Ag tÿ vënh kej tá ti fi

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jo 19.38-42)

⁴² Rãké tóg nÿ ha, nén kar han jé kurã vë sir, hã vÿ: vënhkãn ke jo kurã ên, he mü. ⁴³ Hã ki Arimatéia tá José tóg Pilatos mÿ ke mü, ti tÿ ti mÿ Jesus fãr fi jé. Arimatéia tá José tóg tÿ vënh jÿvën tÿ ag kã ù nï. Jykre kuryj tóg nï. Topë tÿ tÿ êg pã'i nï ve sór tóg tÿ gé. Ên hã vÿ tóg mümëg vãnh kÿ Pilatos mÿ Jesus fãr to vï mü.

⁴⁴ Kÿ Pilatos tóg: “kÿ ti mÿ ter huri?” he mü. Kÿ tóg capitão jé prër kÿ ti mÿ: “ti mÿ ter huri?” he mü, “mÿ vãsÿ?” he tóg.

⁴⁵ Kÿ capitão tóg: “hÿ,” he mü. “Ter ti huri,” he tóg. Kÿ Pilatos tóg José mÿ Jesus fãr ti fig mü sir. ⁴⁶ Kÿ tóg sir kur kupri kym mü, ün há tävï. Kÿ tóg Jesus kãtérem mü. Kur ên tÿ tóg ti pãg mü. Kÿ tóg vënh kej kãtã ti finh tÿ mü sir, pãro

nor kākā. ag tŷ pāró nor han ja kākā. Kŷ tóg pó tŷ nífénh mũ sir, ti jy. ⁴⁷ Hã ra Maria Madalena fi tóg vég mũ sir, ag tŷ ti fi ti, Maria fi mré hã, José mŷnh fi.

16

Jesus rŷr măn

(Mt 28.1-8; Lc 24.1-12; Jo 20.1-10)

¹ Vênhkán ke kurā tŷg kŷ Maria Madalena fi tóg nén ger há mǎg mũ, Salomé fi ke gé, Maria fi ke gé, Tiago mŷnh ên fi. Fag tŷ ti făr ger há han sór vê. ² Kŷ semana kurā ve ki fag tóg kusã (pê) ki ti kej ra mũ mũ, rã tŷ jun ke kŷ sa ra. ³ Mũn kŷ fag tóg jagnê mŷ: “ũ nŷ hŷn êg mŷ ti kej ti nón mũ, tá, pó tŷ nŷfe ên ti?” he mũ. ⁴ Hã ra fag tóg vênh jo vég mũ, ti kej tá, hã ra tóg nor nŷ nŷ, pó mǎg ên tóg tŷn kŷ nŷ nŷ sir.

⁵ Tá junjun kŷ fag tóg ti kej kãra ge mũ sir, kŷ fag tóg kãtã kyrũ vég mũ, hã ra tóg ti nŷgja pêgja tá nŷ nŷ, kur kupri tu kŷ. Kŷ tóg fag mŷ e tŷ, mŷr, ha mẽ.

⁶ Kŷ kyrũ ên tóg fag mŷ: “vênhmŷ’ he tŷg,” he mũ. “Ăjag hŷn Jesus jãvãnh mũ, Nazarã tá ke ti,” he tóg, “ag tŷ cruz to ŷn sǎg mũ ên ti,” he tóg. “Rŷr ti jê nŷ, tag ki ti tũ nŷ ha,” he tóg. “Ag tŷ ti fi ja hã vê ha,” he tóg. ⁷ “Kur Pedro mŷ tónh mũ jêg, ti mré mũ tŷ kar ag mŷ ke gé,” he tóg. “Ag mŷ: ajag jãmŷ tóg tŷg mũ nêji, hemnŷ, Galilêia ra, hemnŷ. Tá ajag ti venh mũ, hã kŷ tóg ajag mŷ to ja nŷ, hemnŷ,” he tóg, fag mŷ, kyrũ ti.

⁸ Kŷ fag tóg ti kej tá fŷrũrũn kŷ pa mũ. Pétê fag tóg sir mũ mũ, fag mŷ e tŷn kŷ, fag tŷ jŷrũn ke kŷ. Kŷ fag pi(jé) ŷ mŷ nén ŷ tó mũ mŷr’, fag kanê jur kŷ.

Maria Madalena fi tŷ ti ve

(Mt 28.9-10; Jo 20.11-18)

⁹ Jesus tŷ kusã ki rŷr măn kŷ, ti tŷ semana ki kurã ve ên ki rŷr măn kŷ tóg Maria Madalena fi mŷ vênh ven vén mũ, ti tŷ ŷn ki vêjagrê kórég tŷ 7 (ke) pan ja ên fi mŷ. ¹⁰ Kŷ fi tóg tŷ mũ, ti mré nŷtŷ ag mŷ tó jé, ag fe kaj nŷtŷn kŷ, ag kygfŷ’ hen kŷ. ¹¹ Hã ra ag tóg kri nŷm tũ nŷ, fi tŷ ag mŷ kãmén mũ ra, ti tŷ rŷr nŷ ên ti, fi tŷ ã tŷ ti ve ja ên kãmén mũ ra.

Ūn régre ag tŷ ti ve

(Lc 24.13-35)

¹² Kar kŷ tóg ŷn régre ag mŷ vênh ven mũ gé sir. Ag mŷ tóg vêsŷ ŷn kŷ tŷ nŷ. Ag mũ ra ag tóg êpŷy kri ti vég mũ. ¹³ Kŷ ag tóg vŷnvŷn ke kŷ (ag tóg) ŷ tŷ tá nŷtŷ ag mŷ tó mũ gé sir, Jesus mré mũ tŷ ŷ ag mŷ, hã ra ag tóg ag vŷ kri fig tũ nŷ gé.

Jesus tŷ ã mré mũ tŷ ag mŷ vênh ven

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jo 20.19-23; Hk 1.6-8)

¹⁴ Vãhã tóg ŷ tŷ 11 (ke) ag mŷ vênh ven mũ gé, ag pin kŷ, ag jêg nŷtŷ ra. Kŷ tóg ag mŷ vŷ tar han mũ, ag tŷ kri nŷm jãvãnh nŷtŷn kŷ, ag tŷ to jykrén tũ nŷtŷn kŷ. “Ăjag hã ne tóg ŷ tŷ inh vég mũ ên fi vŷ kri fi ja tũ nŷ, ŷ tŷ inh vég mũ ên ag vŷ kri nŷm ja tũ ajag nŷ gé,” he tóg. “Ag tŷ inh rŷr măn vég mũ ra ajag tóg kri fi ja tũ nŷ,” he tóg. ¹⁵ Kŷ tóg ag mŷ: “ga kri mũ kŷ êmã kar mŷ vênh vŷ sér kãmén nŷ, Topê tŷ hã(r) ag kar mŷ,” he mũ. ¹⁶ “Ū tŷ ajag vŷ kri fig mũ ên ag vŷ krenken ke mũ, ŷ tŷ inh ki ge kŷ kygpe kŷ nŷtŷ ên ag vŷ krenken ke mũ,” he tóg. “Hã ra ŷ tŷ kri fig tũ ên vŷ kren ke tũ nŷ, ŷ tŷ inh ki rã tũ ên vŷ kren ke tũ nŷ,” he tóg, Jesus ti. ¹⁷ “Ū tŷ inh ki ge mũ ên ag vŷ milagre venh ke mũ inhhã,” he tóg. “Tag ve jé ag tóg ke mũ, ha mẽ. Vênh jagrê kórég pan jé ag tóg ke mũ, ijkre

tỹ,” he tóg. “Ûn vĩ ù ag vĩ tó jé ag tóg ke mũ,” he tóg. ¹⁸ “Ag tỹ kejẽn pỹn kãgmĩg mũ ra, ag tỹ kejẽn veneno kron mũ ra tóg ag tỹ hẽ ri kenh ke tũ nĩ,” he tóg. “Ûn kaga ag mẽgmẽ jé ag tóg ke mũ gé, ag nĩgé tỹ, kỹ ag tóg sir ag tỹ há' henh ke mũ,” he tóg, Jesus ti.

Jesus tỹ ã jóg ra tĩg
(Lc 24.50-53; Hk 1.9-11)

¹⁹ Jesus tỹ ã mré mũ tĩ ag mỹ tag tó kar kỹ tóg kanhkã ra tãpry mũ sir, kỹ tóg tá jun kỹ (tóg) Topẽ pẽgia tá nĩ mũ. ²⁰ Kỹ ag tóg mũ mũ sir, êmã kar mũ hã, ti mré mũ tĩ ag. Kỹ ag tóg tugtó mũ, vẽn vĩ sér ên ti, kỹ êg Senhor tóg ag mré han tĩ nĩ, ag vĩ kóm tóg vẽn kar tỹ nén han vãn ã hyn han mũ. Hã vẽn.

LUCAS TÛ RÁ

¹ Lucas tÛ rá vë. Sÿ ã mÿ rán vë, Teófilo'. Û tÿ hën ri ke ag vÿ to jyrkén, ag tÿ kãmén jé, ãg tÿ Jesus to nén ki kanhró nÿtí ên ti, Topê tÿ ti jênê ja ên ti, ký ag tóg rán huri. ² Û tÿ ti vég mÿ ag tóg ãg mÿ kãmén ja nÿgtí, ù tÿ ti ví tó tí ag, ù tÿ ti mré mÿ ja ên ag. Ên ag tÿ nén tó rán ag tóg huri, ù ag. ³ Ký sóg vâhã rán to jyrkén mÿ gé sir, ha mē. Jesus kãme mē kãn ja inh nĩ ha, ti mur mré hã, ký sóg ti tÿ nén han mÿ mē kãn gé. Hã ký sóg ã mÿ Jesus kãme rán mÿ sir. Komêr hã sóg rán kãn sór mÿ.

Tÿ ã tóg pã'i mág nĩ, Teófilo'. ⁴ Mē ã huri, Jesus kãme ti. Sÿ ã mÿ rán vë, ã tÿ ti tÿ ki hã tó ja mên jé sir.

João Batista mur ke tó

⁵ Kejën Herodes tóg tÿ Israel ag pã'i mág tÿ rei nĩ, ga tÿ Judéia tá. Ký Topê tÿ ki rĩr tí ù tóg nĩ nĩ, ti jiji hã vÿ: Zacarias, he mÿ. Ti jóg'jóg ve jÿjyn hã vÿ: Abias, he mÿ. Arão krê'krê ù vë, Abias ti. Semana pir ki tóg Topê tÿ ki rĩr tÿgtí, Abias ti. Ti semana ki ti krê'krê tÿ Zacarias ên tÿ ki rĩr vë, ti tÿ tÿ Abias krê'krê nÿn ký.

Prũ ti nĩ, Zacarias ti, ký ti prũ fi jiji hã vÿ: Isabel, he mÿ. Arão krê'krê fi vë gé, Isabel fi.

⁶ Ên fag vÿ vënh jykre kuryj han tí, ký fag jykre vÿ kuryj nÿtí, Topê mÿ. Ti ví ki króm fag tóg tí, ãg Senhor vÿn ki. Ti tÿ ãg jÿvën han fag tóg tí, kygnê sór tÿ fag tóg nÿgtí. ⁷ Hã ra fag krê tóg tÿ tí. Kurí fi tóg nĩ, Isabel fi, hã ký fag tóg krê tÿ nÿtí. Krê tÿ nÿtí ki fag tóg kófa nÿtí ha.

⁸ Kejën Zacarias tóg ã semana pêtêm mÿ sir, ti tÿ Topê tÿ ki rĩr jé. Ký tóg cidade tÿ Jerusalém ra tí mÿ, Topê tÿ ki rĩr jé. Tá jun ký ag tóg jogar he mÿ, ag tÿ ù tÿ Topê mÿ ger há pÿn ke mÿ ên ve jé, incenso ên ti. ⁹ Ag jykre vë, ag tÿ to jogar he sór ti. Ag tÿ to jogar hen ký tóg tÿ Zacarias nĩ sir, ký tóg Topê jo ãn kãra rá mÿ sir, ti mÿ pÿn jé, ger há ên ti. ¹⁰ Ti tÿ Topê jo ãn krêm pÿn ký vënh kar tóg re tá nÿtí nĩ, Topê mré vÿn ký. Zacarias tÿ Topê mÿ pÿn ký ag tóg Topê mré ví nÿtí nĩ, re ki, ùn e ên ag.

¹¹ Ký tóg ti mÿ pÿn mÿ sir. Ký Topê tÿ jênê jafã vÿ ti mÿ vënh ven mÿ. Topê mÿ ger há pÿn jafã vÿ tá jê nĩ, ãn kãtã. Mesa ên pëgja tá tóg jê nĩ, Topê tÿ jênê jafã ti. ¹² Zacarias tÿ ti ve ký tóg jÿrÿn ke mÿ. Ti mÿ tóg e tí, ti tÿ ti ven ký. ¹³ Hã ra tóg ti mré ví mÿ, Topê tÿ jênê jafã ti. Ký tóg ti mÿ: "Zacarias'," he mÿ. "Kamêg tÿg nĩ," he tóg. "Topê vÿ ã tÿ ti mÿ nén to ví mÿ ên mē, ký tóg ã mÿ han ke mÿ ha. Fi kufyج jé ã tóg ke mÿ, ã prũ fi, Isabel fi. Fi tÿ ti ve ký tóg gré nÿnh mÿ, ã kósin ti, ha vemní," he tóg, Topê tÿ jênê jafã ti. "Kÿ ã tÿ ti jÿjy han ký: João, hemní," he tóg mÿ. ¹⁴ "Kÿ tóg ã mÿ sér tÿnh mÿ. Æ fe tóg mrin kenh mÿ. Û tÿ hën ri ke ag mÿ tóg há tÿnh mÿ, fi tÿ ti ven ký. ¹⁵ Topê vÿ ti tÿ ùn mág han ke mÿ. Vinho vóg ke tÿ tóg nĩ, goj fa vóg ke tÿ tóg nĩ gé. Ti vãkre vë. Topê kuprÿg vÿ tÿ ti jagrê nÿnh mÿ, fi tÿ ver ti vég tÿ ki. ¹⁶ Israel ag mÿ tóg Topê ví tónh mÿ, ký ù tÿ hën ri ke ag vÿ ti ví mē ký kri fi ký ãjag jykre tovãnh ke mÿ. Topê jykre hã han jé. ¹⁷ Ëg Senhor jo tóg tÿg ke mÿ gé. Vãšÿ Topê ví tó tí tÿ Elias jykre han jé tóg ke mÿ. Elias vÿ Topê kuprÿg tÿ jagrê ja nÿgtí, ký tóg jykre tar han ja nÿgtí. Ên jykre han jé tóg ke mÿ. Æ kósin tag tÿ ag jÿvën ký ag panh tóg ãjag krê mré vënh jykre pir han ke mÿ. Û tÿ Topê ví mranh tí ên tóg vënh jykre kuryj han

sór ke mǔ gé, ũ tǔ Topě vǐ ki króm tǐ ěn ri ke. Hǎ ki tóg vĕnh kar jykre tǔ há' henh ke mǔ, ag kugrynh ký, ǎ kósin tag ti. Topě mǔ tóg ag jykre tǔ há' henh mǔ, Cristo tǔ kǎtǔg ken jo, ag tǔ ti jávǎnh jé," he tóg mǔ, Topě tǔ jĕně jafǎ ti, Zacarias mǔ.

¹⁸ Ký Zacarias tóg ti mǔ: "hǎ ra sóg kófa nǐ ha," he mǔ. "Kar inh prǔ fi vǔ kófa nǐ gé, inh mré. Ký inh hǔn hĕ ri kenh mǔ? Inh mǔ tá krýg mǔ vǔ?" he tóg. ¹⁹ Ký Topě tǔ jĕně jafǎ tóg ti mǔ: "tǔ sóg Gabriel nǐ," he mǔ. "Topě nǔgia tá inh jĕgtǐ. Hǎ ra tóg inh jĕně, sǔ ǎ mré vǐ jé, sǔ ǎ mǔ vĕnh vǐ sér tag tó jé," he tóg. ²⁰ "Ha vé, vǐ vǎnh nǐ jé ǎ tóg ke mǔ ha, ha vemnǐ. Vǐ vǎnh nǐ ki ǎ tóg isǔ ǎ mǔ nĕn tó mǔ kurǎ ěn pétĕm ke mǔ. ǎ hǎ ne tóg sǔ ǎ mǔ vǐ kri nǐm tǔ nǐ'. Ti kurǎ ki ǎ tóg venh mǔ, sǔ ǎ mǔ nĕn tó ja ti. ǎ tǔ inh vǐ kri fig tǔ nǐn ký ǎ tóg vǐ vǎnh nǐnh mǔ ha," he tóg, Topě tǔ jĕně jafǎ ti.

²¹ Hǎ ra vĕnh kar ěn tóg re tá nǔtǐ nǐ, Zacarias jávǎnh ký. Ag mǔ tóg e tǐ, ti kǎkutĕ vǎnh han ký, Topě jo ĩn kǎtǎ. ²² Vǎhǎ tóg kǎkutĕ mǔ, hǎ ra tóg sir vǐ vǎnh jé. Ký tóg ag mǔ ven mǔ, ǎ nǔgĕ tǔ. Hǎ ki ag tóg ki kanhrǎn mǔ sir, ti tǔ nĕn nĕ ve ja ěn ti, Topě jo ĩn kǎtǎ.

²³ Ti vǐ vǎnh nǐn ki ti rǎnrǎj tóg kejĕn tǔ' he mǔ sir, ti tǔ Topě tǔ ki rǐr ěn ti. Ký tóg ǎ ĩn ra tǐ mǔ sir. ²⁴ Ti tǔ ǎ ĩn tá jun kar ký ti prǔ fi tóg kejĕn kufyg mǔ sir, Isabel fi. Ký fi tóg vĕnh péju ký nǐ nǐ sir, fi mǔ sér tǔn ký. Kysǎ tǔ 5 (ke) han fi tóg, vĕnh péju ký nǐ ki. ²⁵ "Topě hǎ ne inh jagǎgtǎn!," he fi tóg mǔ. "Inh ve tóg, ký tóg inh mǔ'ǎg tǔ tǔg' hé. Inh kurǐ to fag tóg: "Topě hǔn fi to kórég nǐ," he ja nǔgtǐ. Hǎ ra tóg fag vǐ tǔ tǔg' hé, Topě ti," he fi tóg mǔ. Hǎ ký fi tóg kufyg mǔ sir, ǎ kósin vǎnh (hǎ) ra.

Jesus mur ke tó

²⁶ Fi kufy nǐ ki kysǎ tǔ 6 vĕ sir, ký Topě vǔ ǎ tǔ jĕně jafǎ jĕněg mǔ, ti tǔ Jesus mur ke tónh tǔg jé, Gabriel ěn ti. Ký tóg ga tǔ Galiléia ra tǐ mǔ, cidade tǔ Nazaré ra. ²⁷ Tá tátǎg ũ fi tóg nǐ nǐ. Ũn mén ja tǔ fi vĕ. Fi jǐjin hǎ vǔ: Maria, he mǔ. Fi mén ken hǎ vǔ: José, he mǔ. Davi krĕ'krĕ ũ vĕ, José ti, fi mén ke ěn ti. ²⁸ Fi hǎ mǔ tóg vĕnh ven mǔ sir, Gabriel ti, ký tóg fi mǔ: "ǎ mǔ há?" he mǔ. "Topě vǔ ǎ jagǎgtǎn, ký tóg ǎ vég mǔ," he tóg mǔ. ²⁹ Fi tǔ ti ve ký fi tóg jǔrǔn ke mǔ. Ti vǐ tóg fi mǔ e tǐ, ký fi tóg to jykrĕn mǔ sir, ti vǐ to. "Ti tǔ ne tó nĕ, hǔn?" he fi tóg mǔ, to jykrĕn ký.

³⁰ Ký Topě tǔ jĕně jafǎ tóg fi mǔ: "kamĕg tǔg ra," he mǔ. "Topě vǔ ǎ jagǎgtǎn mǔr," he tóg. ³¹ "Ha vé, kufyg jé ǎ tóg ke mǔ," he tóg. "Ký ǎ tóg kósin ke mǔ. ǎ tǔ ti jyjin ký ti mǔ: Jesus, hemnǐ," he tóg, Topě tǔ jĕně jafǎ ti, fi mǔ. ³² "Tǔn ũn mág jĕnh ke mǔ, ǎ kósin tag ti, ký ag tóg ti to: ũ tǔ kynhmǔ nǐ ěn kósin, henh ke mǔ. Ký ěg jóg tǔ Topě vǔ ti tǔ pǎ'i mág han ke mǔ, vǎsǔ ti jóg'jóg ve tǔ Davi jĕgja kǎ. ³³ Ký tóg tǔ pǎ'i nǐ sir, Jacó krĕ kar to pǎ'i. Ti tǔ tǔ pǎ'i nǐ tag vǔ tǔ' henh ke tǔ nǐ. Tǔ pǎ'i han ký tóg nǐ nǐ," he tóg, Gabriel ti.

³⁴ Ký fi tóg ti mǔ: "hǎ ra sóg ũ mré nǔ ja tǔ nǐ ver," he mǔ. "Ký inh hĕ ri kenh mǔ?" he fi tóg ti mǔ. ³⁵ Ký tóg fi mǔ: "Topě kuprǐg vǔ ǎ kri tǔnh mǔ," he mǔ, "ký ti kǎnhvég vǔ ǎ kri tǔnh mǔ gé, ký tóg ǎ jykre tǔ ǎ kósin ti han ke mǔ, Topě ti. Hǎ ký ag tóg ti to: Topě tǔ, henh ke mǔ, ǎ tǔ ũn venh ke ěn to. Topě kósin, he jé ag tóg ke mǔ, ti to. ³⁶ Ha vé, ǎ mré ke fi vǔ kufy nǐ, Isabel fi. Ũn gré ve jé fi tóg ke mǔ. ǎ kófa (hǎ) ra fi tog kufy nǐ. Kysǎ tǔ 6 (ke) han fi tóg huri, kufy nǐ ki. Fi to ǎjag tóg: kurǐ fi tóg nǐ, he tǔ vĕ, hǎ ra fi tóg kufy nǐ ha. ³⁷ Topě hǎ ne nĕn kar han há nǐ', hǎ ký tóg fi mǔ han. Ký tóg ǎ mǔ han ke mǔ gé, sǔ ǎ mǔ tó

mũ tag ti," he tóg, Gabriel ti. ³⁸ Kĩ fi tóg ti mĩ: "há ti nĩ," he mũ. "Tĩ sóg Topẽ camarada nĩ mĩr, ti tú pẽ. Kĩ tóg inh mĩ há tí, ã tĩ inh mĩ tó mũ tag ti," he fi tóg ti mĩ. Kĩ tóg ti mũ sir, Topẽ tĩ jẽnẽ jafã ti.

Maria fi tĩ Isabel fi venh tĩ

³⁹ Ti tĩg kar kĩ Maria fi tóg tĩ mũ gé sir, Isabel fi jamã ra. Pãnónh e tá tóg nĩ, fi jamã ti, ga tĩ Judéia tá. Fi tĩ ra tĩg kĩ fi tóg fũrũn tĩ mũ. ⁴⁰ Fi tĩ Zacarias in tá jun kĩ fi tóg Isabel fi mĩ: "ã mĩ há?" he mũ. ⁴¹ Kĩ Isabel fi tóg fi vĩ mẽg mũ, kĩ fi kósín tóg vo mũ, fi kãki. Kĩ Topẽ kuprĩg vỹ fi krĩn mũ. ⁴² Kĩ fi tóg prẽr mũ. "Topẽ tóg ã ve há han, fag kar kãmĩ tóg ã kuprẽg," he fi tóg fi mĩ. "Kĩ Topẽ vỹ ã kósín ve há han mũ gé, ã tĩ ùn venh ke ti. ⁴³ Inh Senhor mĩnh fi hã ne tóg inh venh kãtĩ mũ', kĩ tóg inh mĩ e tĩ'," he fi tóg fi mĩ. ⁴⁴ "Ha vé, isỹ ã vĩ mẽ kĩ inh kósín tóg vo ja nĩ, inh kãki. Ti mĩ tóg sér tí, ã vĩ ti. ⁴⁵ ã hã ne tóg Topẽ vĩ kri fi', ti tĩ ã mĩ vẽnĩ vĩ jẽnẽn kĩ. Hã kĩ tóg ã ve há han, Topẽ ti. ã tĩ ti vĩ kri nĩm kĩ ã tóg venh ke mũ, ti tĩ ã mĩ nén tó ja ti," he fi tóg, Isabel fi, Maria fi mĩ.

Maria fi jãn

⁴⁶ Kĩ Maria fi tóg ke mũ gé. "Topẽ mĩ sóg vĩ há han sór mũ," he fi tóg. "Inh mĩ tóg tĩ ùn mág nĩ, ãg Senhor ti. ⁴⁷ Kĩ inh fe tóg mrin ke mũ, isỹ tĩ Topẽ tũ nĩn kĩ, isỹ tĩ ãg kren han tí ãn tũ nĩn kĩ. ⁴⁸ Inh ki tóg ãvãnh mĩr. Tĩ sóg ti camarada nĩ. Tĩ sóg ùn sĩ nĩ, hã ra tóg inh ki ãvãnh. Kĩ vẽnĩ kar tóg iso: "Topẽ vỹ fi ve há han," henh ke mũ, inh krẽ'krẽ kar ke gé, ãprã ke krẽ kar ke gé. ⁴⁹ Topẽ hã ne inh mĩ ãg tĩ nén han vãnĩ han'. Tar ti nĩ, Topẽ ti, hã kĩ tóg han, inh mĩ. Jykre kuryj ti nĩ, Topẽ ti, kĩ ti jiji tóg ãg mĩ mẽ há tí. ⁵⁰ ãg jagãgtãn tóg nĩgtĩ, ãg jóg'jóg ve ag ke gé, ãg panh ag ke gé, ãg ke gé, ãg krẽ kar ke gé. Û tĩ ti kamẽg mũ kar jagãgtãn tóg nĩgtĩ mĩr, ha mẽ. ⁵¹ Jykre (ka)mẽ tóg nĩ, kĩ tóg ãg tĩ nén han vãnĩ hyn han tí. Û tĩ: "vêsóg ki inh nén kar han tí," he mũ ãn ag jykre tĩ tóg tũg' henh ke mũ," he fi tóg. ⁵² "Pã'i mág ag tĩ tóg ùn kãsir han, Topẽ ti. Kĩ tóg ùn kãsir ag tĩ ùn mág han. ⁵³ Ûn jagãgtar ag fónfan tóg mũ, nén ù há tĩ, ù tĩ ti vĩ mẽ sór mũ ag. Ûn rico ag mĩ tóg: "ha mũ jẽg," hé, kĩ tóg ag mĩ nén ù nĩm tũ nĩ, kĩ ag tóg jagãgtar nĩtĩ ha, ù tĩ ti vĩ mẽ jãvãnh ãn ag. ⁵⁴ Israel ag jagãgtãn tóg mũ, ã camarada ag, ã tĩ vãsỹ ag jagãgtãn tí ãn to jykren kĩ. ãg hã vẽ, ãg jagãgtãn tóg. ⁵⁵ ãg jóg'jóg ve ag mĩ tóg tó ja nĩ, Abraão mĩ, ti krẽ ag mĩ ke gé, ti tĩ ãg jagãgtãn ke ti. Kĩ tóg ã vĩ ãn to jykren kĩ han, ti tĩ vãsỹ nén tó ja ti. Ti tĩ ãg jagãgtãn ke ãn tóg tũg' he jãvãnh nĩ," he fi tóg, Maria fi. Fi tĩ Topẽ mĩ vĩ há han hã vẽ.

⁵⁶ Kar fi tóg kysã tãgtũ han mũ sir, Isabel fi mrẽ, kĩ fi tóg ã jamã ra vỹn ke mũ sir.

João Batista mur

⁵⁷ Fi tĩg kar Isabel fi vỹ fi kósín venh ke kurã pétẽm mũ sir, kĩ fi tóg vég mũ. Hã ra tóg grẽ nỹ, fi kósín ti. ⁵⁸ Kĩ fi rã nỹtĩ fag vỹ vég mũ, fi kanhkã fag ke gé. Topẽ tĩ fi jagãgtãn mẽg fag tóg mũ. Kĩ tóg fag mĩ sér tí sir, fi mrẽ, fi kósín to.

⁵⁹ Kurã tĩ 8 (ke) ki ag tóg fi tá junjun mũ, ag tĩ ti grẽ junun fãr kym jé. Kĩ ag tóg ti jyy to jykren mũ gé, hã vỹ: Zacarias, he mũ. Ti panh jiji tó sór ag tóg mũ, ti mĩ. ⁶⁰ Hã ra ti mĩnh fi tóg: "vó," he mũ. "João, he jé tóg ke mũ, ti jyy ti," he fi tóg mũ. ⁶¹ Kĩ ag tóg fi mĩ: "ã kanhkã jiji tũ vẽ hã ra," he mũ. ⁶² Kĩ ag tóg ti panh ki jẽmẽ sór mũ. ãgag nĩgẽ tĩ ag tóg ti mĩ: "ti jyy hỹn hẽ ri kenh mũ'?" he mũ, ti panh mĩ, ag nĩgẽ tĩ. ⁶³ Kĩ tóg ki rán jafã to vĩ mũ, Zacarias ti, kĩ tóg rán

mũ. “Ti jijin hã vỹ: João, he mũ,” he tóg, vãnh rán ki. Kĩ tóg ag mỹ e tĩ sir. ⁶⁴ Kĩ vãhã ti vĩ tóg punh ke mũ. Ti nũnẽ tóg krónh ke mũ, kĩ tóg vĩ mũ sir, Topẽ mỹ vĩ há han tóg mũ, ti mỹ sér tĩn kỹ.

⁶⁵ Kĩ fag rã nỹtĩ kar vỹ kamẽg mũ. Kĩ vãnh vĩ ên tóg vãnh kar kri rũm mũ, ga tỹ Judéia kar mĩ hã. Vãnh kar tóg tỹ vēmén kãn mũ. ⁶⁶ Kĩ ù tỹ mẽg mũ fag vỹ to jykrén mũ. “Gĩr tag hỹn hẽ ri kenh mũ,” he fag tóg mũ. Topẽ vỹ ti ki rĩr há han, hã kỹ tóg fag mỹ e tĩ.

Zacarias tỹ Topẽ mỹ vĩ há han

⁶⁷ Kĩ Topẽ kuprĩg vỹ ti panh tỹ Zacarias krĩn mũ, kĩ tóg tag tó mũ, ha mẽ.

⁶⁸ “Tỹ ti ùn mág jẽ, êg povo tỹ Israel kri, êg Senhor ti, hã vỹ: Topẽ, he mũ. Êg ki tóg êvãnh nĩgtĩ, Topẽ ti, ti tỹ ti tũ ag krenkren han jé. Êg hã vỹ tỹ ti tũ nỹtĩ,” he tóg. ⁶⁹ “Ti camarada tỹ Davi krẽ'krẽ ên vỹ êg krenkren han ke mũ, êg tỹ ti vĩ jẽmẽn kỹ. Ûn mág pẽ vẽ, Davi krẽ'krẽ ên ti. Topẽ tỹ êg mỹ nén han hã vẽ.

⁷⁰ Hã kĩ tóg tó ja nĩ, vãsỹ. Ti vĩ tó tĩ ag vỹ tugtó ja nĩ, vãsỹ, êg si ag, ti tũ ag. ⁷¹ Û tỹ hên ri ke ag vỹ êg kato tẽgtẽ mũgtĩ, hã ra tóg êg krenkren han mũ, ag to, ù tỹ êg to kórég tãvĩ nỹtĩ ag to. ⁷² Ti tỹ êg jóg'jóg ve ag mỹ tó ja ên han ja tóg nĩ, êg jagãgtãn kỹ, Topẽ ti. Ag mrẽ jykrén ja tóg nĩ, Topẽ ti. Ên to jykrén ja tóg nĩ, kĩ tóg ki króm ja nĩ sir, Topẽ ti. ⁷³ Êg jóg'jóg ve tỹ Abraão mỹ tóg vãnh vĩ mág han ja nĩ, Topẽ ti. ⁷⁴ Kĩ tóg ti mỹ: “ag krenkren han jé sóg ke mũ, ã krẽ ag, ag kato tẽgtẽ mũ ag to, ha vemnĩ,” he ja nĩ. “Sỹ ke há vẽ. Sỹ ag krenkren han kỹ ag tóg sir jatun mỹ isũ han ke mũ, mũmẽg tũ nĩn kỹ,” he ja tóg nĩgtĩ, Topẽ ti. ⁷⁵ “Nén ù vẽnhmỹ han ke tũ ag tóg nĩgtĩ, kurã kãtĩg ke mũ ên kã. Vãnh jykre kuryj tãvĩ han jé ag tóg ke mũ, isũ han kỹ. Ag tỹ ga kri mũn kỹ ag tóg han ke mũ, isũ ti. Kurã kar ki ag tóg sir inh jykre hã han ke mũ,” he ja tóg nĩgtĩ, Topẽ ti, Abraão mỹ,” he tóg, Zacarias ti.

⁷⁶ Kĩ tóg ã kósĩn mỹ: “ha vé, vỹ,” he mũ. “Sĩ ã tóg nĩ ver. Û tỹ kynhmỹ nĩ ên vĩ tó jé ã tóg ke mũ, kĩ ag tóg ã to: “Topẽ vĩ tó ti tĩ,” henh ke mũ. “Êg Senhor jo ã tóg tĩn mũ, ã tỹ ti japry kure ri ke han jé, ã tỹ ti jamĩn kurynh ri ke han jé, ã tỹ vãnh kar mỹ Topẽ vĩ tón kỹ,” he tóg. ⁷⁷ “Ag kanhrãn jé ã tóg ke mũ, Topẽ tỹ êg krenkren han sór ên to. Êg tỹ ti vĩ mranh tỹ tóg êg mỹ vãnh pãte fón ke mũ, hã ki tóg êg krenkren han ke mũ, Topẽ ti,” he tóg, Zacarias ti. ⁷⁸ “Topẽ tỹ êg jagãgtãn hã vẽ, ti tỹ êg to há tãvĩ nĩn kỹ. Êg ve jé tóg kãtĩg ke mũ, kĩ tóg rã tỹ jun ke ri ke nĩ, Cristo mur ke ti. ⁷⁹ Kutỹ ri ke ti nĩ, êg mỹ, êg tỹ ti ki kagtĩg nỹtĩn kỹ. Ti kãtĩg kỹ tóg êg mỹ kurã ri ke nĩ sir. Kãgter jé êg tóg ke mũ, kĩ tóg êg mỹ kutỹ ri ke nỹ sir. Hã ra tóg êg mỹ ã japry ven ke mũ, ã jamĩn ti. Jagma mũn kỹ êg tóg ti jykre kusa venh ke mũ,” he tóg, Zacarias ti. Ti tỹ ã kósĩn mỹ tón hã vẽ.

⁸⁰ Hã kĩ fi tóg João ve ja nĩ, ti han mũ fag tỹ kófa (hã) ra. Kĩ tóg mog mũ sir, kĩ tóg tar jẽ sir. Krĩ há tóg nĩ gé. Êmã tũ mĩ tóg tĩ mũ ver, ã kurã tỹ tá krỹg ki. ã kurã ki tóg Israel ag mỹ vãnh ven mũ, ag mỹ Topẽ vĩ kãmén jé.

2

Jesus Mur (Mt 1.18-25)

¹ João mur kar kỹ ga kri pã'i mág tỹ imperador tỹ Augusto vỹ kejên vãnh vĩ jẽnẽg mũ, vãnh kar ag tỹ ãjag jyjy rán mũ jé. Ga kri mũ kar ag mỹ tóg vãnh vĩ ên jẽnẽg mũ, pã'i mág tỹ Augusto ti. ² Vãnh jiji rá ve vẽ, ge han ja tũ ag nỹtĩ. Cĩrênio vỹ tỹ ga tỹ Síria kri pã'i tỹ governador nĩ, Augusto tỹ vãnh vĩ ên jẽnẽg

mũn kã. Tÿ tóg Augusto krêm ke nĩ, Cirênio ti. Ti tÿ tÿ pâ'i nĩn kÿ ag tóg sir ãjag jyjy ránrán vén mũ. ³ Kÿ ag tóg mũ kãn mũ, ãjag jóg'jóg ve ag jamã ja ra. Tá ag tóg ãjag jiji rá vin mũ sir.

⁴⁻⁵ Kÿ José tóg tí mũ gé, ã prũnh ke fi mré, hã vÿ: Maria, he mũ. Cidade tÿ Nazaré tá fag tóg pa mũ, ga tÿ Galiléia tá. Kÿ fag tóg ga tÿ Judéia ra mũ mũ, cidade tÿ Belém ra. Davi krê'krê vë, Belém ti. Hã kÿ tóg ra tí mũ. Kÿ ti prũnh ke fi vÿ tí mré tí mũ, hã ra fi tóg kufy jagy nĩ. ⁶ Fag tÿ tá nÿtĩ ki fi tóg ã kurã pétêm mũ. ⁷ Kÿ fi tóg ã kósin vég mũ sir. Gré ti nÿ, fi kósin ve tag ti. Kÿ fi tóg ti pãg kÿ koso kãkã ti fig mũ. Ìn vÿ funfór nÿtĩ, hã kÿ fag tóg vënh mëg jo Ìn krêm nÿtĩ ja nĩgtĩ.

Mé ki rĩr tí ag

⁸ Kÿ ù tÿ mé ki rĩr tí ag vÿ tá nÿtĩ gé, carneiro ki rĩr tí ag. Ag japÿ ja tá ag nÿtĩ, ãjag mëg ki rĩr jé, kuty ên kã. ⁹ Kÿ vãhã Topê tÿ jënê jafã vÿ ag mÿ vënh ven mũ, kanhkã tá. Topê tÿ jëngrê vÿ ag kri rùm ke mũ. Kÿ ag tóg kamëg kÿ jürũn ke mũ sir. ¹⁰ Kÿ Topê tÿ jënê jafã tóg ag mÿ: “kamëg tũg ra,” he mũ. “Sÿ ãjag mÿ nén ù tónh ke vë. Vënh ví há tó jé sóg ke mũ, kÿ tóg ãjag mÿ sér tĩnh mũ. Vënh kar vÿ mënũ mũ, inh ví ti, povo kar, kÿ ag fe tóg mrin ke mũ sir. ¹¹ ãjag krenkren han tí vÿ ùri mur, hã vÿ: Cristo, he mũ. Ëg Senhor vë ha mÿr. Davi jamã ja tá tóg mur mũ. ¹² Ha mũ jëg, ãjag tÿ gĩr ên ve jé. Koso kãkã tóg pãg kÿ nÿ nĩ. Hã ki ãjag tóg ti ki kanhró nÿtĩnh mũ,” he tóg ag mÿ, Topê tÿ jënê jafã ti.

¹³ Kÿ vãhã ù tÿ hën ri ke ag tóg vënh ven mũ sir. Topê tÿ jënê jafã ag, kanhkã tân ag. Ên ag vÿ Topê mÿ ví há han mũ. ¹⁴ “Topê vÿ tÿ ùn mág pë nĩ,” he ag tóg mũ. “Kynhmÿ ti nĩ, vënh kar kãfór ti nĩ, kÿ êprã ke ag vÿ jatun mÿ nÿtĩ, ãjag krĩ kusa tĩn kÿ, Topê tÿ ù tó há ag,” he ag tóg mũ. ¹⁵ Kar ag tóg tũg' he mũ sir, ag tÿ kanhkã ra mũn kÿ.

Ag tÿ tũg' hen kÿ ù tÿ carneiro ki rĩr tí ag vÿ jagnê mÿ: “mũ nÿ, Belém ra, êg tÿ ve jé, Topê tÿ nén han ja ti, êg Senhor tÿ êg mÿ vënh ví jënê ja ên ti,” he mũ. ¹⁶ Kÿ ag tóg fũrũnrũn mũ mũ sir. Tá ag tóg junjun mũ. Kÿ ag tóg vég mũ, Maria fi, José ti ke gé, gĩr ti ke gé. Koso kãkã tóg nÿ nĩ, Maria fi kósin ên ti. ¹⁷ Hã kÿ ag tóg vég mũ. Hã kÿ ag tóg kãmén mũ, vënh kar mÿ. Topê tÿ ag mÿ vënh ví jënê ja ên kãmén ag tóg mũ, gĩr ên to. ¹⁸ Kÿ tóg ù tÿ mëg mũ ag mÿ e tí sir. Ù tÿ mé ki rĩr tí ag ví mëg ag tóg mũ, kÿ tóg ag mÿ sér tí. ¹⁹ Kÿ Maria fi tóg vënh ví tag to jykren mũ gé sir. Fi pí(jé) kã jatun mũ', ag tÿ nén tó ja ên ti. To jykren kÿ fi tóg nĩ nĩ, Maria fi.

²⁰ Kÿ carneiro ki rĩr tí ag tóg sir ãjag mëg to vÿnvÿn ke mũ gé. Topê mÿ ag tóg ví há han mũ. “Tĩ hã ne tóg êg mÿ vënh ví jënê ja nĩ', ã tÿ jëgnê jafã ag tÿ', kÿ êg tóg vé,” he ag tóg mũ sir, Topê to.

Fag tÿ Jesus jijn

²¹ Kar kurã tÿ 8 (ke) vÿ tũg mũ. Kÿ tóg ti gré junun fãr kym ke kurã pétêm mũ sir, gĩr sĩ ên ti. Kÿ fag tóg ti jijin kÿ ti mÿ: “Jesus,” he mũ. Topê tÿ jënê jafã vÿ ti jyjy tag tó ja nĩ, ti mÿnh fi tÿ ver ti tÿ kufyg tũ ra. Hã kÿ fag tóg sir tÿ ti jijin mũ.

Fag tÿ Topê mÿ Jesus ven

²² Kejën fag vãkre tóg tá krÿg mũ, kÿ fag tóg vënh kÿkũnh sór mũ. Moisés vÿ tag rán ja nĩ, gĩr mur kar kÿ fag tÿ vënh kÿkũnh ke ti. Judeu ag jykre hã vë. Fag tÿ vënh kÿkũnh jé fag tóg cidade tÿ Jerusalém ra mũ mũ, fi tÿ Topê mÿ ã kósin ven jé, tá. “Á tũ vë,” he sór fag tóg mũ, Topê mÿ, fi kósin ên to. ²³ Topê ví ki tag

vỹ rán kÿ nĩ, hã vỹ: “fi kósın ve tÿ gré nÿn kÿ tóg tÿ ěg jóg mág tÿ Topê tũ nÿ,” he mũ, Topê vĩ tÿ rán kÿ nĩ ki. ²⁴ Hã kÿ fag tóg Topê jo ın ra mũ mũ, Topê mÿ nén ù pũn jé. Rán kÿ tóg nĩ nĩ, ěg jóg mág vĩn ki, fag tÿ ne tÿ ti mÿ pũn ke ti, hã vỹ: sórãg régre, ke tũ nĩ kÿ ton régre, he mũ gé. Ěn ma fag tóg mũ mũ, fag tÿ Topê mÿ pũn jé. Topê tũ ki rĩr tĩ ag mÿ fag tóg vĩn tĩ, sórãg ti, kÿ ag tóg tãnh kÿ Topê mÿ pũn tĩ.

²⁵ Kÿ Jerusalém tá ù tóg nĩ nĩ, ti jÿy hã vỹ: Simeão, he mũ. Ûn jÿkre kuryj vë, Simeão ti. Topê kamég tóg tĩgtĩ, Topê kuprĩg tÿ tóg jagrê nĩ. Topê tÿ Israel ag krenkren han mũ ěn jãvãnh tóg nĩgtĩ, Simeão ti. ²⁶ Kÿ Topê kuprĩg vỹ ti mÿ: “Cristo ve jé ã tóg ke mũ, ã ter ke to hã, ěg Senhor tÿ ti jênên kÿ,” he ja nĩgtĩ ti mÿ.

²⁷ Topê kuprĩg tÿ ti krĩn kÿ tóg kejên Topê jo ın kãra tĩ mũ. Kÿ tóg tá jê nĩ, hã ra fag tóg Jesus ma kãmũ mũ, fag tÿ Topê mÿ sórãg pũn jé, Moısés tÿ Judeu ag mÿ nén to ja ti. ²⁸ Ā tÿ Jesus ve kÿ tóg ti vãg mũ sir, kÿ tóg ti to Topê mÿ vĩ há han mũ, Simeão ti. ²⁹ “Ěg jóg mág,” he tóg, Topê mÿ. “Vãhã ã tóg inh jé prêr ke mũ, kÿ sóg jatun mÿ tĩg mũ ha,” he tóg. “Ā tÿ inh mÿ nén tó jan han ã tóg huri,” he tóg. ³⁰ “Ve inh huri, ã tÿ ěg krenkren han ke mũ ti. Cristo ve inh huri,” he tóg, Simeão ti. ³¹ “Vênh kar rĩnve ã tóg han, ã tÿ ěg krenkren han ke mũ ti. ³² Kÿ tóg ěg mÿ jêngrê ri ke nĩ, Cristo mur ti. Kÿ povo kar vỹ vég mũ, fóg ag kar, kanhgág ag kar ke gé, ã tÿ ag krenkren han ke mũ ti. Ěg povo tÿ Israel tÿ ã tóg ùn mág han huri, vênh kar rĩnve, Cristo tÿ ěg mré ke nĩn kÿ,” he tóg, Simeão ti, Topê mÿ.

³³ Kÿ Jesus jóg vỹ ti vĩ mēg mũ, Jesus mÿnh fi ke gé, kÿ tóg fag mÿ e tĩ, ti tÿ Jesus to nén to mũ ěn ti.

³⁴ Kÿ Simeão vỹ fag mÿ vênh vĩ há tó mũ gé. “Topê vỹ ãjag ve há han mũ,” he tóg mũ fag mÿ, Simeão ti. Kÿ tóg Maria fi mÿ: “ha vé,” he mũ. “Israel tÿ hên ri ke ag vỹ ti tugrĩn mũ há han ke mũ, jãvo ù tÿ hên ri ke ag vỹ ti tugnĩn mũ kónãn ke mũ gé. Kÿ ag tóg ti kato vĩnh ke mũ gé, Topê tÿ ti jênê ja ra. ³⁵ Kÿ ã tóg ti tugrĩn vêsÿrénh kenh ke mũ, jÿ, kÿ tóg rógro tÿ ã fe tÿ gynh ke ri ke nĩnh ke mũ, ã vêsÿrénh ke ti. Kÿ ěg tóg venh ke mũ, ag tÿ nén to ti to jÿkrén mũ ti,” he tóg, Maria fi mÿ, Simeão ti.

³⁶ Kÿ ù fi tóg tá nĩ gé, Topê jo ın krêm, fi jiji hã vỹ: Ana, he mũ. Topê vĩ tó tĩ fi vë gé. Fanuel kósın fi vë. Kÿ fi jóg jóg ve vỹ tÿ Aser nĩ. Kófa fi nĩ ha, kófa tãvĩ. Ā mén kÿ fi tóg 7 anos han, fi mén mré, kar tóg ter ja nĩ, fi mén ti, fi mré 7 anos han kar. ³⁷ Kar fi tóg mén tũ tĩ nĩ sir. 84 anos han fi tóg, mén tũ tĩ ki. Ěn fi vỹ Topê jo ın krêm nĩ nĩ, kurã kar ki fi tóg tá nĩ nĩ sir. Tá fi tóg Topê tũ han nĩgtĩ, ti mré vĩ kÿ. Jêg tũ fi nĩgtĩ, fi tÿ Topê mré vĩ jé. Kuty tá fi tóg ke tĩ, kurã tá ke gé. ³⁸ Ěn fi vỹ hora ěn kã Topê jo ın krêm jê mũ, Simeão tÿ Jesus ven kÿ. Kÿ fi tóg Jesus vég mũ gé sir, Ana fi. Ti ve kÿ fi tóg Topê mÿ vĩ há han mũ. “Inh mÿ tóg há tĩ, sÿ ti ven kÿ,” he fi tóg mũ, Topê mÿ. Vênh kar mÿ fi tóg tó mũ, ùn krenkren sór mũ ag mÿ, Jerusalém tá.

Fag tÿ Nazaré ra vÿn ke

³⁹ Kÿ fag tóg sir Moısés tÿ vênh kykũnh to nén rán ja ěn han kãn mũ sir, Jesus mÿnh fi, Topê tÿ Judeu fag mÿ vênh jÿkre nĩm ja ěn ti. Kar kÿ fag tóg sir cidade tÿ Nazaré ra vÿnvÿn ke mũ, ga tÿ Galiléia ra, fag jamã ra ke vë sir. ⁴⁰ Kÿ gĩr sĩ ěn tóg mog mũ sir, komêr hã tóg tar jê sir. Kÿ tóg vênh kanhrãn há han mũ, kÿ Topê vỹ ti ve há han mũ gé, hã kÿ tóg vênh kanhrãn mág mũ sir, ùn sĩ ěn ti.

Jesus tÿ ã pir mÿ Topê jo ïn tá nÿ

⁴¹ Jesus mÿnh fag tóg prÿg kar ki Jerusalém ra mÿ tÿ, fag tÿ festa tÿ Páscoa venh mÿ jé. Fag jykre há vë. ⁴² Jesus tÿ 12 anos han kÿ tóg fag mré tÿ mÿ gé, fag tÿ festa ên venh mÿn kÿ, Jerusalém ra. ⁴³ Festa tÿ tÿ ken kÿ fag tóg vÿnvÿn ke mÿ, há ra Jesus tóg Jerusalém tá nÿ nÿ. Há ra fag tóg ki kagtÿg nÿtÿ, ti tÿ Jerusalém tá nÿ ên ki. ⁴⁴ Kÿ fag tóg: “ti hÿn ù tÿ êg mré kãmÿ mÿ fag mré vyr, êg jo,” he mÿ. Kÿ fag tóg kurã pir ki mÿ mÿ, fag jamã ra vÿnvÿn ke kÿ. Fag tÿ ãjag mré ke fag tá junjun kÿ fag tóg ti jãvãnh mÿ, ãjag to há kar fag kãmÿ. ⁴⁵ Há ra fag tóg tá Jesus vég tÿ nÿ. Kÿ fag tóg Jerusalém ra vÿnvÿn ke mãn mÿ gé, ti jãvãnh jé. ⁴⁶ Vãhã fag tóg ti vég mÿ, kurã tãgtÿ tÿ kÿ. Topê jo ïn krêm tóg nÿ nÿ, professor ag mré. Ag vÿ mÿg tóg nÿ nÿ, kÿ tóg ag ki jëmÿg mÿ gé, “ne nê?” hen kÿ. ⁴⁷ Û tÿ ti vÿ mÿg mÿ ag mÿ tóg e tÿ. To jykren há han tóg, Jesus ti, kÿ tóg ag mÿ tó há han mÿ. Ag tÿ ti vÿ mÿ kÿ tóg ag mÿ e tÿ, professor ag mÿ.

⁴⁸ Ti mÿnh fag tÿ ti ve kÿ tóg fag mÿ e tÿ gé sir. Kÿ ti mÿnh fi tóg ti mÿ: “inh kósin!” he mÿ. “Á tÿ tag kã ne han nÿ nê”? Á jóg mré sóg ã jãvãnh jagy han. Á jãvãnh to êg tóg kanê jur, êg tÿ ã vég tÿ nÿn kÿ,” he fi tóg ti mÿ. ⁴⁹ Há ra tóg fi mÿ: “ã tÿ ne jé ïnh jãvãnh ja nê?” he mÿ. “Hê ri ken kÿ hÿn?” he tóg. “Inh panh pê ïn krêm sóg nÿ nÿ mÿr, kÿn mÿ ãjag mÿ vÿnhmÿ?” he tóg, ã mÿnh fag mÿ. ⁵⁰ Há ra tóg fag tÿ to jykren tÿ tÿ, fag kósin vÿ to.

⁵¹ Kÿ tóg fag mré tÿ mÿ, cidade tÿ Nazaré ra. Tá tóg fag mré nÿ nÿ sir, ti tÿ fag vÿ jëmÿn kÿ. Kÿ ti mÿnh fi pi(jé) vÿnh vÿ kar tag kã jatun nÿ!

⁵² Kÿ Jesus tóg mog mÿ sir. Krÿ há tãvÿ tóg nÿ. Topê vÿ ti ve há han mÿ gé. Kÿ tóg vÿnh kar mÿ há tÿ sir, ag tÿ ti jykre ven kÿ.

3

João Batista ti

(Mt 3.1-12; Mc 1.1-8; Jo 1.19-28)

¹ Kejën tóg Tibério tÿ pã'i mág tÿ imperador nÿ kri 15 anos han mÿ. Ti tÿ Roma tá tÿ pã'i mág nÿ ên kã Pôncio Pilatos vÿ tÿ ga tÿ Judéia kri pã'i tÿ governador nÿ, Tibério krêm. Ên kã Herodes vÿ tÿ Galiléia kri pã'i tÿ governador nÿ gé, Tibério krêm. Herodes jãvy tÿ Filipe vÿ tÿ ga tÿ Ituréia tá pã'i tÿ governador nÿ gé, ga tÿ Traconites tá ke gé, Tibério krêm. Jãvo Lisánias vÿ tÿ ga tÿ Abilene tá pã'i tÿ governador nÿ, Tibério krêm.

² Ên kã Caifás vÿ tÿ Topê tÿ ki rÿr tÿ ag pã'i mág nÿ, Anás mré há. Kÿ vãhã Topê vÿ João mré vÿ mÿ sir, Zacarias kósin ên mré. Êmã tÿg ja mÿ tóg tÿ mÿ, João ti. Kÿ Topê tóg ti mÿ: “ha Israel ag mÿ vÿnh ven tÿg,” he mÿ. ³ Kÿ tóg ag mÿ tÿ mÿ. Goy tÿ Jordão jagma tóg tÿ mÿ. Tÿg kÿ tóg vÿnh kar jyvÿn mÿ, kÿ tóg ag mÿ: “ã kype jé sóg ke mÿ, ã tÿ ã jykre kórég tovãnh sór kÿ, Topê tÿ ã tÿ ti vÿ mranh tÿ ã mÿ vÿnh pãte fón jé,” he tóg mÿ sir, vÿnh kar mÿ.

⁴ João tóg rán kÿ nÿ, vãsÿ. Topê vÿ tó tÿ tÿ Isaías vÿ João to tag rán ja nÿ, ha mÿ: “êmã tÿg ja tá tóg jÿnh ke mÿ, ga kórég tá,” he ja tóg nÿ, Isaías ti. “Tá tóg ag mÿ tónh ke mÿ. “Êg Senhor kãtÿg ke jo vÿnh jãnhkrigkrig nÿ,” he jé tóg ke mÿ. “Ëpÿr kurég ãjag tóg tÿ, êmÿn kuryñh ãjag tóg tÿ, ãjag chefe jun ken kÿ. Kÿ tag ri ke han nÿ, ãjag jykre pãto togvãnh kÿ, êg Senhor kãtÿg ken jo. ⁵ Ti kãgnó tÿ ãjag tóg kyjer’ he tÿ, kar ãjag tóg êpÿr sór kar kÿm ke tÿ gé, êmÿn sór ti. Ti jonjor kugryñh kãn ãjag tóg tÿ, ti sunsór vãvãm kãn ãjag tóg tÿ gé, ãjag tÿ êpÿr han kÿ, êmÿn han kÿ. Kÿ tag ri ke han nÿ, ãjag jykre kórég to. ⁶ Há kÿ êprã ke kar vÿ

venh ke mŭ, Topê tŷ êg krenkren han ke ti,” he jé tóg ke mŭ, kŷ vènh kar vŷ ti vŷ mèn mŭ,” he ja tóg nŷ, Isaías ti, João to.

7 Hã kŷ João tóg sir ag jyvèn mŭ sir, ag tŷ ti venh kãmũ kŷ, ti tŷ ag kygpe jé. E tâvi ag nŷti, ù tŷ ti venh kãmũ mŭ ag. Ag jyvèn kŷ tóg ag mŷ: “pŷn ri ke âjag tóg nŷti, âjag jykre pãno tâvŷ nŷn kŷ,” he mŭ. “Û nŷ âjag mŷ: “Topê jũ venh ke tũ âjag nŷ,” he tŷ? 8 Âjag jykre si togvãnh ra, âjag tŷ ti jũ ve jãvãnh tŷn kŷ. Vènh jykre há han ra, êg tŷ âjag jykre tãg ve jé. Hã ra âjag tóg jagnê mŷ: “Abraão vŷ tŷ êg jóg'jóg ve nŷ,” he mŭ, “kŷ Topê hŷn êg to jũnh ke tũ nŷ, êg tŷ tŷ Abraão krê'krê nŷtŷn tugrŷn,” he âjag tóg tŷ. Hã tũ vè hã ra. Âjag jykre kórég ên to âjag tóg jagtar ke mŭ, ha vemnŷ. Topê vŷ Abraão krê'krê hŷn han ki kanhró nŷ, pó tag tŷ mŷ, ti tŷ Abraão krê'krê ve sór kŷ, Topê ti. 9 Hã ra tóg âjag tŷ tũ' henh ke mŭ, âjag tŷ âjag jykre kórég tovãnh tũ nŷn kŷ,” he tóg, João ti.

“Êg tŷ ka gŷn ri ke tóg nŷ. Ti kanên vãnh nŷn kŷ êg tóg ti gŷn tŷ, tŷ pŷ han jé. Tag ri ke han jé tóg ke mŭ, Topê ti, âjag mŷ, âjag tŷ vènh jykre há han tũ nŷn kŷ. Kŷ tóg pŷ ki âjag vãm ke mŭ, Topê ti,” he tóg ag mŷ, João ti.

10 Kŷ ùn e ag tóg ti ki jëmèn kãmũ mŭ sir, João ki. Kŷ ag tóg ti mŷ: “kŷ êg hŷn hê ri kenh mŭ ha, Topê jykre han jé?” he mŭ. 11 Kŷ tóg ag mŷ: “ã kur régre nŷn kŷ ã kur pir nŷmŷn, ùn kur tũ ên mŷ,” he mŭ. “Ã jèn tŷ ùn kókŷnkŷr ag mŷ vènh kãpópãm nŷ gé,” he tóg.

12 Kŷ ù tŷ governo mŷ imposto kaja mãg tŷ ag vŷ João to kãmũ mŭ gé, ti tŷ ag kygpe jé. Kŷ ag tóg ti mŷ: “professor,” he mŭ. “Êg hŷn hê ri kenh mŷ?” he ag tóg mŭ gé. 13 Kŷ João tóg ag mŷ: “pã'i mág tŷ âjag mŷ nèn tó mŭ ên hã ri ke mãn nŷ, jãnkamy ti,” he mŭ. “Ker ti kãfór mãn sór hê,” he tóg ag mŷ.

14 Kŷ soldado ag vŷ tá junjun mŭ gé. “Kŷ êg hŷn hê ri kenh mŷ?” he ag tóg mŭ gé sir, soldado ag. Kŷ tóg ag mŷ: “ag tũ mãn sór tũg nŷ,” he mŭ. “Ag to vãsãn âjag tóg tŷ, ù to ón âjag tóg tŷ gé, âjag tŷ ag jãnkamy ve jé. Ke tũg nŷ. Âjag rãnrhãj to âjag tóg jãnkamy vèg tŷ. Tŷ kãfór mãn sór tũg nŷ,” he tóg, João ti, soldado ag mŷ.

15 Kŷ vènh kar ag tóg ti to jykrèn mŭ, João to. “Ti mŷ tŷ Cristo tũ nŷ vŷ?” he ag tóg mŷ sir ti to. João to ag tóg ke mŭ, ag tŷ Cristo kãtŷg jãvãnh kŷ. 16 Kŷ João tóg ag mŷ: “inh pi(jé) tŷ Cristo nŷ,” he mŭ. “Goj hã tŷ sóg âjag kygpég tŷ. Inh nón tóg kãtŷg mŭ, Cristo ti, ha mē. Inh kãfór ti nŷ. Sŷ tŷ ti camarada nŷnh ke vè vè, sŷ ti pèn né kunŷ jé, ti pèn to ró ti. Hã ra sóg tŷ ti krēm pè jé. Ên vŷ tóg Topê kuprŷg jènênh ke mŭ, ti tŷ tŷ âjag jagrê nŷ jé, kŷ tóg pŷ jèngrê ri ke nŷ. Ti tŷ âjag kygpenh ken hã vè,” he tóg, João ti. mŭ, ti tŷ tŷ âjag jagrê nŷ jé, kŷ tóg pŷ jèngrê ri ke nŷ. Ti tŷ âjag kygpenh ken hã vè,” he tóg, João ti.

17 “Ti kãtŷg vŷ tŷ êg tŷ rãgró rên ri ke nŷ. Ti rên kar kŷ êg tóg ti fár vãm tŷ, êg tŷ pãjóg kuprãg jé. Ti kanê há vin han êg tóg tŷ. Ti fár pũn êg tóg tŷ. Cristo kãtŷg kŷ tóg ri ke nŷ. Û tŷ ã to há ag mŷ tóg: “ha kãmũ jèg,” henh ke mŭ. Û tŷ ã to kórég ag vãm jé tóg ke mŭ, pŷ ki, hã ra tóg nhyn kenh ke tũ pè nŷ,” he tóg, João ti. 18 Hã kŷ tóg vènh kar mŷ Topê vŷ sér tó mŭ, ag jyvèn kŷ, João ti.

19 Kŷ tóg pã'i mág tŷ Herodes jyvèn mŭ gé, ti prŷ fi to, hã vŷ: Herodias fi, he mŭ. Tŷ fi ti jãvy prŷ ja nŷ, hã ra tóg fi pèju kŷ fi tŷ prŷg mŭ, Herodes ti. Nèn ù vènhmŷ e han tóg tŷ, hã kŷ João tóg ti jyvèn mŭ. 20 Kar tóg sir nèn ù vènhmŷ ù han mãn mŭ gé, Herodes ti. João ség tóg mŭ, ti tŷ ti jyvèn to.

*João tŷ Jesus kype
(Mt 3.13-17; Mc 1.9-11)*

²¹ Hã ra tóg kãgmĩ kÿ jê tũ nĩ ver, João ti. Kÿ tóg ag kygpe kãn mũ. Kÿ tóg kejën Jesus kypég mũ gé. Kÿ Jesus tóg jê nĩ, ti tÿ Topê mré vĩn kÿ, João tÿ ti kype kar kÿ. Kÿ vãhã kanhkã tóg nor' he mũ. ²² Kÿ Topê kuprĩg vÿ kanhkã tá kãtére mũ, ti kri. Tÿ sórãg ve ti nĩ, Topê kuprĩg ti. Kÿ kanhkã tá vënh vĩ tóg mẽ há tũ, kÿ tóg: “tÿ ã inh kósin pir jê, tÿ ã tóg inh fe pẽ jëgtĩ,” he mũ, vënh vĩ ti, Topê ti.

*Jesus jóg'jóg ve ag
(Mt 1.1-17)*

²³ Jesus vÿ 30 anos han mũ, ti tÿ vënh kar mÿ Topê kãmén ve ki. “José kósin vë,” he ag tóg tĩ ti to, hã ra tóg tÿ ti kósin tũ nĩgtĩ. Eli kósin vë, Jesus ti, kÿ Eli ên vÿ tÿ ti vovô nĩ. ²⁴ Eli vÿ tÿ Matate kósin nĩ. Matate vÿ tÿ Levi kósin nĩ. Levi vÿ tÿ Malqui kósin nĩ. Malqui vÿ tÿ Janai kósin nĩ. Janai vÿ tÿ José kósin nĩ. ²⁵ José vÿ tÿ Matatias kósin nĩ. Matatias vÿ tÿ Amós kósin nĩ. Amós vÿ tÿ Naum kósin nĩ. Naum vÿ tÿ Esli kósin nĩ. Esli vÿ tÿ Nagai kósin nĩ. ²⁶ Nagai vÿ tÿ Maate kósin nĩ. Maate vÿ tÿ Matatias kósin nĩ. Matatias vÿ tÿ Semei kósin nĩ. Semei vÿ tÿ José kósin nĩ. José vÿ tÿ Joda kósin nĩ. ²⁷ Joda vÿ tÿ Joanã kósin nĩ. Joanã vÿ tÿ Resa kósin nĩ. Resa vÿ tÿ Zorobabel kósin nĩ. Zorobabel vÿ tÿ Salatiel kósin nĩ. Salatiel vÿ tÿ Neri kósin nĩ. ²⁸ Neri vÿ tÿ Melqui kósin nĩ. Melqui vÿ tÿ Adi kósin nĩ. Adi vÿ tÿ Cosã kósin nĩ. Cosã vÿ tÿ Elmadão kósin nĩ. Elmadão vÿ tÿ Er kósin nĩ. ²⁹ Er vÿ tÿ Josué kósin nĩ. Josué vÿ tÿ Eliézer kósin nĩ. Eliézer vÿ tÿ Jorim kósin nĩ. Jorim vÿ tÿ Matate kósin nĩ. Matate vÿ tÿ Levi kósin nĩ. ³⁰ Levi vÿ tÿ Simeão kósin nĩ. Simeão vÿ tÿ Judá kósin nĩ. Judá vÿ tÿ José kósin nĩ. José vÿ tÿ Jonã kósin nĩ. Jonã vÿ tÿ Eliaquim kósin nĩ. ³¹ Eliaquim vÿ tÿ Meleá kósin nĩ. Meleá vÿ tÿ Mena kósin nĩ. Mena vÿ tÿ Matata kósin nĩ. Matata vÿ tÿ Natã kósin nĩ. Natã vÿ tÿ Davi kósin nĩ. ³² Davi vÿ tÿ Jessé kósin nĩ. Jessé vÿ tÿ Obede kósin nĩ. Obede vÿ tÿ Boaz kósin nĩ. Boaz vÿ tÿ Sala kósin nĩ. Sala vÿ tÿ Nassom kósin nĩ. ³³ Nassom vÿ tÿ Aminadabe kósin nĩ. Aminadabe vÿ tÿ Admim kósin nĩ. Admim vÿ tÿ Arni kósin nĩ. Arni vÿ tÿ Esrom kósin nĩ. Esrom vÿ tÿ Peres kósin nĩ. Peres vÿ tÿ Judá kósin nĩ. ³⁴ Judá vÿ tÿ Jacó kósin nĩ. Jacó vÿ tÿ Isaque kósin nĩ. Isaque vÿ tÿ Abraão kósin nĩ. Abraão vÿ tÿ Tera kósin nĩ. Tera vÿ tÿ Nacor kósin nĩ. ³⁵ Nacor vÿ tÿ Seruque kósin nĩ. Seruque vÿ tÿ Ragaú kósin nĩ. Ragaú vÿ tÿ Faleque kósin nĩ. Faleque vÿ tÿ Éber kósin nĩ. Éber vÿ tÿ Sala kósin nĩ. ³⁶ Sala vÿ tÿ Cainã kósin nĩ. Cainã vÿ tÿ Arfaxade kósin nĩ. Arfaxade vÿ tÿ Sem kósin nĩ. Sem vÿ tÿ Noé kósin nĩ. Noé vÿ tÿ Lameque kósin nĩ. ³⁷ Lameque vÿ tÿ Metusalém kósin nĩ. Metusalém vÿ tÿ Enoque kósin nĩ. Enoque vÿ tÿ Jarete kósin nĩ. Jarete vÿ tÿ Maleleel kósin nĩ. Maleleel vÿ tÿ Cainã kósin nĩ. ³⁸ Cainã vÿ tÿ Enos kósin nĩ. Enos vÿ tÿ Sete kósin nĩ. Sete vÿ tÿ Adão kósin nĩ. Adão vÿ tÿ Topê tÿ há nĩ. Jesus jóg'jóg ve ag hã vë.

4

*Jesus tÿ Topê vĩ mranh tũ
(Mt 4.1-11; Mc 1.12-13)*

¹ Kÿ Topê kuprĩg vÿ tÿ Jesus jagrê nĩ. Kÿ Jesus vÿ goj tÿ Jordão tá vÿn ke mũ, ã kype kÿ jën kÿ. Ti tũg kÿ Topê kuprĩg vÿ ti krĩn mũ. ² Kÿ tóg ti tÿ ti krĩn kÿ êmã tũg ja ra tĩ mũ sir, ga kórég ra. Tá tóg kurã tÿ 40 (ke) han mũ, êmã tũg ja ki. Kÿ Japo vÿ ti tÿ ã jóg vĩ mranh han sór mũ, tá, hã ra Jesus tóg ke tũ nĩ. Êmã tũg ja tá nĩn kÿ tóg jëg tũ nĩ, kurã tÿ 40 ên ki. Kar kÿ tóg sir kókĩr mũ. ³ Ti kókĩr nĩn kÿ Japo vÿ ti mÿ vĩ mũ. “Tÿ ã Topê kósin nĩ mÿr,” he tóg. “Á tÿ tÿ Topê kósin nĩn kÿ

pó tag tý ěmĩ han nĩ, ă tý kon jé," he tóg ti mý, Nén-Kórég ěn ti, Jesus mý. ⁴ Ký Jesus tóg ti mý: "hă ra tag tóg rán ký nĩ, ha mẽ," he mũ. "Ěmĩ tăvĩ jamĕn ký ěg rĩnrĩr tũ nýtĩ, Topĕ vĩ jamĕn ký ěg rĩnrĩr nýtĩ. Hă ký tóg sý ti vĩ mranh jăvănĥ tĩ, ěmĩ to," he tóg, Jesus ti, Nén-Kórég ěn mý.

⁵ Ký Japo vỹ ti mré tâpry mũ. Ký tóg ti mý mundo ven kăn mũ, ũ tý kri ke kar ag ke gé. Ven pir ki tóg ti mý ven kăn mũ. ⁶ Ký tóg ti mý: "isũ vĕ mýr," he mũ, Japo ti. "Ă mý sóg tovănĥ kăn sór mũ, ă tý tý vĕnh kar tag ag pã'ĩ jĕ jé. Ký ti sĩnvĩ tag kar vỹ tý ă tũ nĩnh mũ. Isũ vĕ mýr, ũ týn han ja ěn tý inh mý: "té," hen ký. Ký sóg sý ũn kuprĕg mũ ěn mý vin tĩ sir. ⁷ Ă hă mý sóg tovănĥ sór mũ ha, ă tý inh krĕm grĩnh ken ký, ă tý iso: "Topĕ vỹ tý ă nĩ," hen ký," he tóg, Nén-Kórég ti, Jesus mý. ⁸ Ký Jesus tóg ti mý: "tag vỹ rán ký nĩ, ha mẽ," he mũ. "Ěg pã'ĩ tý Topĕ hă krĕm ěg tóg ěg jakrĩ tý krý' he tĩ, ti hă to ěg tóg: Topĕ vĕ, he tĩ," he tóg, Topĕ vĩ tý rán ký nĩn ki. Hă ký sóg mranh jăvănĥ nĩ," he tóg, Jesus ti, Nén-Kórég mý.

⁹ Ký Japo tóg ti mré tĩg măn mũ, cidade tý Jerusalém ra. Tá tóg ti mý: "Topĕ jo ĩn kri jĕmnĩ, ti krĩ kri," he mũ. Ký tóg ke mũ. Hă ra kăgnó tóg tá nĩ, Topĕ jo ĩn jo. Japo tóg Jesus mý: "Topĕ kósĩn vỹ tý ă nĩ," he mũ. "Ký hũm hemnĩ. ¹⁰ Tag vỹ rán ký nĩ, ha mẽ: "ă tý jĕnĕ jafă ag mý tóg tónĥ mũ, Topĕ ti, ký ag tóg ă ki rĩr ke mũ. ¹¹ Ă jag nĩgĕ tý ag tóg ă vyn ke mũ, ký ă tóg rýj ke tũ nĩ. Ă pĕn vỹ rýj ke tũ nĩ gé, hă jĕ ag tóg ă ki rĩr ke mũ," he tóg, Topĕ vĩ tý rán ký nĩ ěn ki. Ký jatun mý hũm nĩ," he tóg, Nén-Kórég ti, Jesus mý. ¹² Ký Jesus vỹ ti mý ke mũ gé. "Ký tag vỹ rán ký nĩ gé, ha mẽ," he tóg. "Topĕ mý: ă mý ă tý nĕn to ja ěn han mũ vỹ? he tũg nĩ," he tóg mũ gé, Topĕ vĩ tý rán ký nĩ ěn ki. Hă ký sóg Topĕ hă tý inh mý nĕn tó mũ ěn han ke mũ, ký sóg hũm ke tũ nĩ, ti tý inh mý tó tũ nĩn ký," he tóg, Jesus ti, Nén-Kórég mý.

¹³ Ký Japo vỹ ă tý nĕn tónĥ ke ěn tó kăn ja nĩ, hă ký tóg Jesus tovănĥ mũ ver, ti tý kură ũ kă ti mré vĩ măn jĕ, kejĕn, ti tý ti mý há tĩ ve nĩn ký, Japo mý.

Jesus tý Galilĕia tá ag kanhrăn (Mt 4.12-17; Mc 1.14-15)

¹⁴ Ký Jesus tóg tĩ mũ sir, Topĕ kuprĩg tý ti krĩn ký. Ga tý Galilĕia ra tóg tĩ mũ. Ký vĕnh kar ti kăme mẽ kăn mũ sir, ga ěn tá ke kar ag. ¹⁵ Ký tóg ag kanhrăn mũ sir, Jesus ti, ag vĕnh kanhrăn jafă krĕm. Krĕm ag tóg Topĕ vĩ tó tĩ, Judeu ag. Jesus tý ag kanhrăn ký tóg ag mý e tĩ, ti vĩ ti. Hă ký ag tóg ti to vĩ há han mũ sir.

Jesus tý Nazaré ra vỹn ke (Mt 13.53-58; Mc 6.1-6)

¹⁶ Ký Jesus tóg Nazaré tá jun mũ gé, ă jamă tá. Tá tóg mog ja nĩ, cidade tý Nazaré tá. Ký tóg ă tý nĕn han tĩ ěn han mũ. Ag vĕnh kanhrăn jafă ra tóg tĩ mũ, vĕnh kăn ke kură ki. Tá tóg sir jĕgnĕ mũ, culto ki, ag vĕnh măn ký nýtĩ ěn ki. Ti tý Topĕ vĩ to ke sór vĕ, hă ký tóg jĕgnĕ mũ, Jesus ti. ¹⁷ Ti jĕ ký ag tóg ti mý livro nĩm mũ, Isaías tý rán ja ěn ti, văsý Topĕ vĩ tó tĩ tý rán ja ěn ti. Ký tóg livro tý vym ke mũ. Ký tóg ă tý to ke sór mũ ěn vĕg mũ, Isaías tý tó ja ti, ha mẽ. ¹⁸ "Topĕ kuprĩg vỹ inh krĩn mũ," he tóg. "Inh jagrĕ vĕ mýr, hă ký tóg inh krĩn mũ. "Ũn jagăgtar ag mý inh vĩ tómnĩ," he tóg inh mý. Inh jĕnĕg tóg mũ, isý ũn sigse ký nýtĩ ag kygvăn jĕ, isý ũn kyvó ag tý ěvănĥ (há) han jĕ, isý ag tý ũn vóg kónăn mũ ag ki rĩr há han jĕ, ag jatu nýtĩ jĕ, ¹⁹ isý vĕnh kar mý: "ũri ěg jóg mág vỹ ěg kren han sór mũ," he jĕ," he tóg, Isaías ti, vĕnh rá ki. Hă to ke tóg mũ,

Jesus ti. ²⁰ Tag to ke kar kŷ tóg livro ên kri tŷ tam ke mǎn mŷ. Livro ki rŷr tŷ ên mŷ tóg jun mŷ, livro ti. Kŷ tóg nŷ mŷ sir.

Hã ra vênh kar ag tóg ti ki êvǎnh mŷ. ²¹ Kŷ tóg ag mŷ kǎmên mŷ, kŷ tóg: “vǎsŷ rǎn kŷ nŷ ja tag mē ājag tóg,” he mŷ. “Ūri ke vē, ūri ājag tóg vég mŷ, vǎsŷ rǎn kŷ nŷ ja ên ti,” he tóg. “Inh hã to tóg tag tó ja nŷ, Isaías ti,” he tóg, Jesus ti.

²² Ag tŷ ti vŷ mē kŷ tóg ag mŷ e tŷ sir. “Ki hã tóg tó mŷ, hã kŷ tóg êg mŷ e tŷ,” he ag tóg mŷ. Kŷ ag tóg ti to vŷ mŷ gé. “José kósın vē mŷr, êg mré ke ên, hã ra tóg êg vŷ kǎfór han sór mŷ,” he ag tóg mŷ ti to.

²³ Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “ājag hŷn iso jykrén sór mŷ,” he mŷ. “Médico mŷ êg tóg: “kur vēsŷ há' hé, ā tŷ tŷ médico nŷ sór nŷn kŷ,” he tŷ. Ājag hŷn tag tó sór mŷ inh mŷ. Ājag hŷn inh mŷ: “cidade tŷ Cafarnaum tá ā tóg ag tŷ há' hé, ūn kagyga ag tŷ, kŷ kur tag ki êg tŷ há' hemnŷ gé, ā jamǎ tag ki, ā tŷ vênh kar tŷ há' he sór nŷn kŷ,” he sór ājag hŷn mŷ inh mŷ,” he tóg, Jesus ti.

²⁴ Kŷ tóg ag mŷ: “ti jamǎ tá ke ag ne tóg Topē vŷ tó tŷ ên to é he tŷ!” he mŷ. “Ti tŷ ke há vē. Hã kŷ ājag tóg iso é he tŷ,” he tóg ag mŷ, Jesus ti. ²⁵⁻²⁶ “Ha mē, sŷ nén tó mŷ ti. Elias to jykrén nŷ. Ti tŷ ga kri tŷ mŷ kŷ tóg ta kutē vǎnh han ja nŷgtŷ, prŷg tǎgtŷ kri kysǎ tŷ 6 (ke) ki. Kŷ tóg prŷg tŷ sir, ga ên mŷ, vējēn tóg tŷ' he mŷ sir. Kŷ Topē tóg Elias mŷ tó, ti tŷ cidade tŷ Sarepta ra tŷg jé, cidade tŷ Sidom kakó ra. Tá fóg fi tóg nŷ nŷ, ūn mēn ter ja fi. Fi mré tóg jēg tŷ sir, Elias ti, fi tŷ ti mŷ vējēn tŷ vênh kǎpǎm kŷ, prŷg ra. Topē pi(jé) Israel fi to ti jēnē ja nŷgtŷ'. Ti pi(jé) ti jamǎ ra ti jēnē ja nŷgtŷ'. Tá fag tóg e nŷtŷ ja nŷgtŷ gé, ūn mēn ter ja fag. Hã ra Topē tóg fóg ên fi to ti jēnē ja nŷgtŷ, fi tŷ ti ki rŷr jé,” he tóg, Jesus ti.

²⁷ “Kŷ Eliseu to jykrén nŷ gé, vǎsŷ Topē vŷ tó tŷ ên to. Ti tŷ ga kri tŷ nŷn kŷ ūn kagyga ag tóg e ja nŷtŷgtŷ gé, êg povo tŷ Israel kǎmŷ, vênh kaga kren vǎnh han mŷ ag, vênh kaga tŷ lepra han mŷ ag. Hã ra ag tóg ti mŷ to vŷ ja tŷ nŷgtŷ, ti tŷ ag tŷ há' hen jé. Kuvar há tá tóg kǎtŷg ja nŷgtŷ, fóg ti, Naamǎ ti, ga tŷ Síria tá ke ên ti. Kŷ ti hã ne tóg Eliseu mŷ to vŷn kŷ há' he mŷ sir inhhã. Ti kaga kren vǎnh ên tóg tŷ' he mŷ sir. Ge ājag tóg nŷgtŷ iso. Kuvar há tá ke fag vŷ inh ki ge tŷ, jǎvo ājag tóg inh ki ge jǎvǎnh nŷtŷ, ājag tŷ tŷ inh jamǎ tá ke nŷtŷ ra,” he tóg ag mŷ, Jesus ti.

²⁸ Kŷ ū tŷ ti vŷ mēg mŷ ag fe tóg gŷm ke mŷ sir, Jesus to, ū tŷ vênh kanhrǎn jafǎ ên krēm nŷtŷ ag. ²⁹ Jēgŷgē nēgnē ag tóg mŷ sir. Kǎpa ag tóg mŷ sir. Ti vóg ag tóg mŷ sir, pǎnónh ra. Nazaré vŷ pǎnónh tá nŷ, ag jamǎ ti. Pǎnónh ên to jǎpry kŷ ag tóg tá ti kutēm sór mŷ, kǎgnó ki ti ter jé. ³⁰ Hã ra Jesus tóg ag ré kŷ tŷ mŷ, ag jǎmŷ. Ti tŷ hē ri ke tŷ ag tóg nŷ sir, kŷ tóg ag fŷn rǎm kŷ ag ré kŷ tŷ mŷ.

Hã ra ag tóg ti vŷ kri fi jǎvǎnh nŷtŷ, ti jamǎ tá ke ag.

Jesus tŷ vênh jagrē kórég kutēm (Mc 1.21-28)

³¹ Kŷ Jesus tóg cidade tŷ Cafarnaum ra tŷ mŷ. Ga tŷ Galiléia tá ti nŷ, Cafarnaum ti. Tá jun kŷ tóg ag kanhrǎn mŷ, vênh kǎn ke kurǎ ki. ³² Kŷ tóg ag mŷ e tŷ, ag tŷ ti vŷ mēn kŷ. Ti vŷ vŷ vênh kar vŷ kǎfór nŷ, hã kŷ tóg ag mŷ e tŷ.

³³ Kŷ vênh kanhrǎn jafǎ ên krēm ū tóg nŷ nŷ. Jagrē kórég ti nŷ. Kŷ tóg prēr mŷ, kŷ tóg: ³⁴ “ha mē, ā tŷ êg tŷ hē ri kenh ke nē, Nazaré tá Jesus?” he mŷ. “Ā mŷ êg tŷg sór mŷ?” he tóg. “Ā ki kanhró sóg nŷ. Tŷ ā tóg ā pir mŷ Topē mré ke nŷ, ti tŷ pē vŷ tŷ ā nŷ,” he tóg, ūn jagrē kórég ti. ³⁵ Hã ra Jesus tóg ti mŷ vŷ tar han mŷ, kŷ tóg: “vŷ tŷg ra,” he mŷ. “Ti tovǎnh ra,” he tóg. Kŷ ti jagrē kórég ên tóg ti ter tŷ han mŷ, vênh kar rŷnve, kŷ tóg ti ki kutē mŷ sir. Ti kókég tŷ tóg nŷ, ti jagrē kórég ti.

³⁶ Kÿ tóg vènh kar mÿ e pè tãví tĩ sir. Jagnè mÿ ag tóg: “ne nê hÿn vé'?” he mÿ. “Vènh jagrè kórég ag mÿ tóg ví tĩ, Jesus ti, kÿ ag tóg sir ki króm tĩ, ti ví ki, ti kamèg kÿ, ti tÿ ag pan kÿ. Ti hÿn tÿ ag kri ke nĩ,” he ag tóg mÿ sir, Jesus to. ³⁷ Kÿ ti kãme tóg vènh kar kri rÿm ke kãn mÿ sir, ga ên tá.

Jesus tÿ ùn kagyga e ag tÿ há' he

(Mt 8.14-17; Mc 1.29-34)

³⁸ Kÿ Jesus tóg vènh kanhrãn jafã ên ki kutè kÿ Simão ìn ra tĩ mÿ. Hã ra Simão prÿ fi mÿnh fi tóg kaga nÿ nĩ. Rÿ jagy fi nÿ nĩ. Kÿ ag tóg Jesus mÿ fi tóg mÿ. ³⁹ Kÿ tóg fi vènh tĩ mÿ. Fi krĩ tá jê kÿ tóg fi mÿ: “rÿg mãn tÿg nĩ,” he mÿ. Kÿ fi rÿ ên tóg tũ' he mÿ sir. Kÿ fi tóg vèsÿmér nĩ nĩ. Ag ki rÿr fi tóg mÿ sir, Simão má fi.

⁴⁰ Kÿ tóg sir kutyg mÿ, rã tÿ pun ke kÿ. Kÿ ag tóg ùn kagyga ag tatĩn kãmũ kãn mÿ. Kÿ tóg ã nĩgè tÿ ag mē kãn mÿ, Jesus ti, kÿ ag tóg hághá' he kãn mÿ. ⁴¹ Vènh jagrè kórég pan kãn tóg mÿ gé, ag to jũ kÿ. Ag panh ke to hã ag tóg prèr mÿ, kÿ ag tóg: “Topè kósın vÿ tÿ ã nĩ,” he tĩ. Hã ra tóg ag mÿ: “ví tÿg ra,” he mÿ. Ti ki kanhró ag tóg nÿtĩ, ti tÿ tÿ Cristo nĩ ti. Hã kÿ tóg ag mÿ: “ví tÿg ra,” he mÿ, Jesus ti.

Jesus tÿ Topè ví tó

(Mc 1.35-39)

⁴² Tÿ vaj kÿ Jesus tóg tá kutè kÿ êmã tÿg ja ra tĩ mÿ. Kÿ vènh kar ag tóg ti jãvãnh kãn mÿ. Hã ra ag tóg ti vég mÿ. Ti ve kÿ ag tóg ti mÿ: “èg ré kÿ tĩ tÿg nĩ,” he mÿ. ⁴³ Hã ra tóg ag mÿ: “vó,” he mÿ. “Cidade ù ra sóg tĩg mÿ, sÿ ag mÿ Topè ví tó jé gé, Topè tÿ tÿ èg pã'i nĩnh ke tĩ. Hã jé Topè tóg ình mÿ: “ha ag mÿ vènh ven,” he ja nĩ,” he tóg ag mÿ, Jesus ti. ⁴⁴ Kÿ tóg tĩ mÿ sir. Ga tÿ Judéia mÿ tóg tĩ mÿ. Vènh kanhrãn jafã krêm tóg ag mÿ Topè ví tó tĩ mÿ sir, Jesus ti.

5

Jesus tÿ Pedro kanhrãn

(Mt 4.18-22; Mc 1.16-20)

¹ Kejèn Jesus tóg goj nig tÿ Genesaré fyr tá jê nĩ, Topè ví kãmén kÿ. Kÿ vènh kar vÿ ti pénin nÿtĩ nĩ, kÿ ag tóg ti kutãn mÿ sir, ag e tãví nÿtĩn kÿ, ag tÿ Topè ví mē sór kÿ. ² Ag tÿ ti kutãn kÿ tóg canoa régre vigvég mÿ, nig fyr tá. Pirã kugmĩg tĩ ag vÿ tá kãpa kÿ nÿtĩ nĩ. Goj kãki jègèg kÿ ag tóg pirã kugmĩ jafã kunũnh kÿ kupég nÿtĩ nĩ. ³ Kÿ Jesus tóg canoa kãra rã mÿ. Simão tũ vè, canoa ên ti. Kÿ tóg Simão mÿ: “tÿg sĩ han ra, canoa kãmĩ, goj kaju ra,” he mÿ. Kÿ Simão tóg tĩ mÿ. Hã ra Jesus tóg canoa kãkã nĩ nĩ, ti mré. Kãkã nĩ kÿ tóg ag kanhrãn mÿ sir, vènh kar ên ag, ù tÿ ti kutãn ja ên ag. Goj fyr tá ag tóg nÿtĩ.

⁴ Ti tÿ ag kanhrãn kãn kÿ tóg Simão mÿ: “goj kaju ra tÿg, ti nig ja ra,” he mÿ. “Tã ã rede tÿ goj kãki fón, ã tÿ pirã kugmĩ jé,” he tóg. ⁵ Kÿ Simão tóg èg Senhor mÿ: “hã ra èg tóg kuty tag kã goj ki ti fón', fón' he ja nĩgtĩ, fagrĩnh mÿ,” he mÿ. “Nén ù kãgmĩg tũ èg tóg nĩ mÿr,” he tóg. “Hã ra sóg ã ví tugrĩn ki fón sór mÿ ha,” he tóg, Simão ti. ⁶ Kÿ tóg ke mÿ sir. Kÿ tóg kugmĩ mág mÿ. Fór tóg nĩ, rede ti, kÿ tóg jaran ke mÿ, ti kufy jagy tãví nĩn kÿ, pirã e tugnĩn. ⁷ Kÿ ag tóg àjag régre ag mÿ ven mÿ, ag tÿ canoa ù kãki kãmũ jé. Ag tÿ tá junjun kÿ ag tóg canoa régre ên fãn mÿ, pirã tÿ. Funfór ti nÿtĩ, hã kÿ tóg ki punpun ke kren mÿ sir, canoa régre ên ti.

⁸ Kÿ Simão tóg Jesus krêm grĩnh ke mÿ. Ti mÿ tóg e tĩ, pirã e ên to, kÿ tóg Jesus krêm grĩnh ke mÿ. Kÿ tóg ti mÿ: “Senhor',” he mÿ. “Á hÿn ình ré kÿ tÿg

mũ ha. Topê vī mranh ja inh nĩgtĩ, kỹ inh hỹn ã mỹ kórég nĩ ha,” he tóg, Simão ti, Jesus mỹ. ⁹ Ti mỹ tóg e pẽ tãvĩ tí, ti tỹ pirã e ên ven kỹ, ti tỹ Jesus jykre ven kỹ. Ti mré ke ag mỹ tóg e tí gé, ¹⁰ Tiago mỹ ke gé, João mỹ ke gé, Zebedeu krê tag ag mỹ. Simão rêgre ag vê, Zebedeu krê tag ag, ti companheiro ag vê.

Kỹ Simão tóg Jesus mỹ: “ã hỹn inh ré kỹ tũg mũ ha,” he mũ. Hã ra Jesus tóg ti mỹ: “kamêg tũg nĩ,” he mũ. “Pirã kugmĩ há ã tóg jê. ã kanhrãn jé sóg ke mũ, ã tỹ êprã ke ag tỹ inh ki ge han jé,” he tóg, Simão mỹ, Jesus ti.

¹¹ Kỹ ag tóg ãjag canoa vóg mũ, goj fyr ra. Tá junjun kỹ ag tóg ãjag tũ kar ré kỹ mũ mũ sir, Jesus mré.

Jesus tỹ ùn kaga kren vãnh tỹ há' he
(Mt 8.1-4; Mc 1.40-45)

¹² Kỹ tóg kejên cidade ù tá nĩ nĩ. Kỹ ù tóg ti tá jun mũ, ù tỹ vãnh kaga kren vãnh han kỹ nĩ ti, vãnh kaga tỹ lepra he mũ ên. Ti kri tóg rùm ke kãn ja nĩ, vãnh kaga ti. Ên tóg Jesus tá jun kỹ ti krêm mũg ke mũ, kỹ tóg ti mỹ: “Senhor,” he mũ. “Ã mỹ isỹ há' he sór tũ nĩ?” he tóg. “Ã há tóg isỹ há' henh mũ, ã tỹ isỹ há' he sór kỹ,” he tóg ti mỹ.

¹³ Kỹ Jesus tóg ã nĩgé tỹ ti mễg mũ, kỹ tóg ti mỹ: “hej,” he mũ. “To sóg há nĩ, há' he ja há ã tóg nĩ,” he tóg ti mỹ. Kỹ tóg ti kaga kren vãnh tỹ há' he mũ sir vêsýmér. Jãnhkri' he tóg mũ, ti fár ti. ¹⁴ Kỹ Jesus tóg ti mỹ ke mũ, ti tỹ ù mỹ tó tũg jé, ti tỹ há' he tag ti. “Ha tũg,” he tóg. “Topê tũ ki rĩr tí to tũg. Ti hã mỹ tómnĩ, kỹ ti mỹ nén ù nĩm nĩ, ti tỹ Topê mỹ pũn jé, Moisés tỹ vãsỹ êg mỹ nén tó ja ên ti, ã jãnhkri to. Hã tũgrĩn vãnh kar vỹ ã tỹ há' he mũ tag ki kanhrãn mũ,” he tóg ti mỹ, Jesus ti.

¹⁵ Ge ra ti kãme tóg vãnh kar kri rùm ke mũ, kỹ ù tỹ hẽn ri ke ag tóg vãnh mãn mũ sir. Ag tỹ ti vĩ mẽ sór vê, ag tỹ ãjag tỹ há' he ên ve sór vê gé. Hã jé ag tóg sir vãnh mãn mũ. ¹⁶ Hã ra Jesus tóg êmã tũg ja ra tí mũ, Topê mré vêmén jé.

Jesus tỹ ùn tĩg vãnh tỹ há' he
(Mt 9.1-8; Mc 2.1-12)

¹⁷ Kejên tóg ag kanhrãnran mãn mũ. Kỹ Fariseu ù ag tóg ti vĩ mễgmễg mũ gé sir, Topê vĩ to professor ag mré hã. Kór há tá ag tóg kãmũ ja nĩ, ga tỹ Galiléia tá, ga tỹ Judéia tá ke gé, cidade tỹ Jerusalém tá ke gé. Jesus pênĩn ag tóg nĩgnĩ kỹ nỹtĩ nĩ. Hã ra Topê tóg ti tar han ja nĩ, hã kỹ tóg ù tỹ hẽn ri ke ag tỹ há' he mũ, ùn kagyga ag tỹ, Jesus ti.

¹⁸ Kỹ vãhã ù ag tóg tá junjun mũ gé. Û va ag tóg kãmũ jêg, kur kã, ùn kãnhgrĩ, ùn kónhgrĩ. Ag tỹ Jesus mỹ ti ven sór vê, ag tỹ ti krêm ti fi sór vê. ¹⁹ Hã ra tóg fôr tãvĩ nĩ, tá, kỹ ag tóg ti tá junjun tũ nĩ sir, Jesus tá. Kỹ ag tóg ãn to jãpry kỹ ti kri ãn kũnũg mũ. Ti nor ên ki ag tóg ti térem mũ, Jesus jê ên kukãm. ²⁰ Kỹ Jesus tóg ag tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ tag vэг mũ. Hã kỹ tóg ùn kãnhgrĩ mỹ: “ã tỹ Topê vĩ mranh ja ên tỹ tũ' he vê ha, vỹ,” he mũ.

²¹ Hã ra ti vĩ tag tóg Topê vĩ to professor ag mỹ e tí, Fariseu ag mỹ ke gé. Kỹ ag tóg ti vĩ tag to jykrén kónãn mũ. “Ti tỹ ne tó nê hỹn?” he ag tóg mũ. “Topê to vĩ kónãn vê mỹ, ti vĩ tag to,” he ag tóg. “Topê hã ne ã pin kỹ Topê vĩ mranh ên tỹ tũg' he há nĩnh mũ’, kỹ ti tỹ vêsỹ tỹ Topê han vê sir, ti mỹ vãnh pãte fón sór kỹ,” he ag tóg mũ, to jykrén kónãn kỹ.

²² Hã ra Jesus tóg ag tỹ nén to jykrén mũ vэг mũ. Kỹ tóg ag mỹ: “ãjag tỹ ne jé to jykrén kónãn nê?” he mũ. ²³ “Ne nỹ ãjag mỹ vãnhmỹ nỹ?” he tóg. “Ûn tũg vãnh mỹ sóg: “ã tỹ Topê vĩ mranh ja ên tỹ tũ' he vê ha,” hé. Kỹn mỹ ãjag mỹ vãnhmỹ?” he tóg. “Sỹ ti mỹ: “nĩ ra, tĩg ra,” henh ke vê gé. Kỹn mỹ ãjag mỹ

vēnhm̄y ke gé?” he tóg, tag to. ²⁴ “Hā ra s̄y ājag m̄y inh jykre ven sór vē ha. T̄y sóg ēprā ke fi kósin n̄i. Tá sóg kr̄yḡ ke m̄, Topē v̄i mranh t̄y vēnh pāte fón ke tá. S̄y tá kr̄yḡ m̄ ven jé sóg ke m̄ ājag m̄y,” he tóg. Hā k̄y tóg ūn kónhgr̄i m̄y: “n̄i ra, ā kur géḡ t̄ḡ, ā ĩn ra,” he m̄, Jesus ti. ²⁵ K̄y tóg vēs̄m̄er jēgnē m̄ sir. Ā kur géḡ tóg m̄ vāhā, ag r̄ĩnve. Ā ĩn ra tóg t̄i m̄, Topē m̄y v̄i há han k̄y, ūn k̄anhgr̄i ja ěn t̄i.

²⁶ K̄y tóg vēnh kar m̄y e tāv̄i t̄i. Topē m̄y ag tóg v̄i há han m̄ gé, ti to: “ēḡ k̄āfór t̄i n̄i,” hen k̄y. “Ge ve ja t̄u ēḡ n̄ȳt̄i, k̄y ēḡ t̄y ne to jykren ke tóg t̄u t̄i,” he ag tóg m̄ sir, Jesus t̄y ūn k̄anhgr̄i ja ěn t̄y há’ hen k̄y.

Jesus t̄y Levi jé pr̄er
(Mt 9.9-13; Mc 2.13-17)

²⁷ Kar k̄y Jesus tóg t̄ḡ m̄n m̄. K̄y tóg ū t̄y governo m̄y jānkamy māḡ t̄i ū véḡ m̄, imposto māḡ t̄i ěn t̄i. Ti jijin hā v̄y: Levi, he m̄. Ā r̄ānr̄āj han k̄y tóg n̄i n̄i, ti r̄ānr̄āj jafā kr̄em, Jesus t̄y ti ve k̄y. K̄y tóg ti m̄y: “inh mré k̄āt̄ḡ,” he m̄.

²⁸ K̄y tóg jēgnē m̄ sir. Ti mré tóg t̄i m̄ sir, ā t̄u kar ré k̄y.

²⁹ K̄y Levi tóg ti m̄y festa máḡ han m̄, ti ĩn tá. K̄y ti t̄y festa to ūn jé pr̄er m̄ ag v̄y t̄y ū t̄y hēn ri ke n̄ȳt̄i, festa venh k̄ām̄ m̄ ěn ag. Governo m̄y jānkamy māḡ t̄i ū ag vē, ag mré ke ū ag mré hā. Jesus mré ag tóg jēḡ m̄.

³⁰ K̄y Fariseu ag tóg véḡ m̄, Topē v̄i to professor ag ke gé, k̄y tóg ag m̄y kórég t̄i. K̄y ag tóg ū t̄y Jesus mré m̄ t̄i ag to v̄i m̄ gé. Ag m̄y ag tóg: “ājag hā ne tóg governo m̄y jānkamy māḡ t̄i ag mré jēḡ m̄,” he m̄. “Topē v̄i mranh t̄i ag mré ājag tóg jēḡ m̄,” he ag tóg, ū t̄y Jesus mré m̄ t̄i ag m̄y.

³¹ Hā ra Jesus tóg ag m̄y k̄āmén m̄. “H̄y, ag mré sóg jēḡ m̄,” he tóg. “Hā ra ūn kagyga t̄u ag v̄y méḡico venh m̄ t̄u n̄ḡt̄i,” he tóg m̄. “Ūn kagyga ag hā v̄y ti venh m̄ t̄i,” he tóg. ³² “Inh pi(jé) ū t̄y vēnh jykre kuryj han m̄ ag m̄y: “ājag jykre tovānh ra,” he sór t̄i. Ū t̄y Topē v̄i mranh ja ěn ag hā m̄y sóg: “ājag jykre kórég tovānh ra,” he sór t̄i. Hā jé sóg ājag m̄y vēnh ven,” he tóg, Jesus ti.

Vākre
(Mt 9.14-17; Mc 2.18-22)

³³ K̄y Fariseu ag tóg ti m̄y ke m̄n m̄. “João mré m̄ t̄i ag v̄y vākre (ka)m̄ē n̄ȳt̄ḡt̄i, vējēn ki, k̄y ag tóg Topē mré v̄i (ka)m̄ē han t̄i gé, ag vākre k̄y. K̄y Fariseu mré ke ag tóg ge n̄ȳt̄ḡt̄i gé. Hā ra ā mré m̄ t̄i ag tóg ge t̄u n̄ȳt̄i. Jēḡ ag tóg m̄ḡt̄i, kurā kar ki. Vākre vānh ag n̄ȳt̄i, ēḡ vākre kurā ki,” he ag tóg m̄ sir, Jesus m̄y.

³⁴ K̄y tóg ag m̄y: “h̄y,” he m̄. “Hā ra vēnh pr̄uḡ t̄y festa to k̄ām̄ ag pi(jé) vākreg t̄i,” he tóg. “Festa vē m̄y, vēnh pr̄uḡ t̄i, k̄y ti mré ke ag tóg ūn pr̄uḡ m̄ ěn venh k̄ām̄ t̄i. Hā ra sóg t̄y ūn pr̄uḡ m̄ ěn ri ke n̄i, hā k̄y tóg inh mré m̄ t̄i ag m̄y sér t̄i,” he tóg. ³⁵ “Vāhā tóg jun m̄, inh kurā ti. ěn k̄ā ag tóg inh pére m̄nh m̄. ěn k̄ā hā ag tóg ājag vākrenh ke venh m̄, kurā ěn k̄ā, inh mré m̄ t̄i ag,” he tóg, Jesus ti.

³⁶ K̄y tóg ag m̄y comparação han m̄, k̄y tóg: “inh jykre tāḡ v̄y ge n̄ȳnh m̄,” he m̄. “Ēḡ pi(jé) ēḡ kur tāḡ kókég t̄i, ēḡ t̄y ēḡ kur si jar k̄ā n̄im̄ jé,” he tóg. “Ke t̄u n̄i m̄ ra ēḡ tóg ēḡ kur há ěn kókég m̄, hā ra tóg ēḡ kur si ěn ki par t̄u n̄ḡt̄i gé, ūn há ti. K̄y ēḡ kur tóg kórég kar n̄ȳt̄i n̄i sir,” he tóg. Ti t̄y ā jykre tāḡ tó vē, hā ra tóg kur tāḡ ri ke n̄i.

³⁷ K̄y tóg ag m̄y: “vinho v̄y ge n̄ḡt̄i gé,” he m̄ gé. “Ēḡ pi(jé) vinho kajāḡ m̄ t̄y ti fār si t̄y sacco ki kujēḡ t̄i, vinho tāḡ ěn t̄i. Ke t̄u n̄i m̄ ra tóg kunānh k̄y jar m̄. K̄y vinho ěn tóg t̄u’ he m̄, bolsa ke gé sir. ³⁸ Vinho kajāḡ m̄ t̄y ti fār tāḡ t̄y

bolsa ki kujĕn ke vĕ mÿr," he tóg. Ti tÿ ã jykre tãg tó vĕ, hã ra tóg vinho kajãg mÿ ri ke nĭ.

³⁹ Kÿ tóg ag mÿ: "ĕg pi(jé) vinho si kron kÿ ũn kajãg kron sór tĭ', ũn tãg ĕn tĭ'," he mÿ gé. "Ti si hã tóg ĕg mÿ há nĭ," he ĕg tóg tĭ," he tóg, Jesus ti. Ti tÿ ã jykre tãg tó vĕ, hã ra ag jykre si tóg ag mÿ há tĭ, ũ tÿ ti vĭ mĕg mÿ ag mÿ.

6

Vĕnhkán ke kurã ki vĕnh jykre (Mt 12.1-8; Mc 2.23-28)

¹ Keĵĕn tóg vĕnhkán ke kurã tá krÿg mÿ. Kÿ Jesus tóg ĕpÿ mĭ tĭ mÿ, trigo jo ĕpÿ mĭ. Ti mré mÿ tĭ ag tóg ti mré mÿ mÿ. Hã ra ag tóg sir trigo mó ĕn tÿ kam ke mÿ sir. Ājag nĭgé tÿ ag tóg rynhranh mÿ, ag tÿ ti kanĕ ko jé. ² Hã ra Fariseu ũ ag tóg ag vég mÿ. Ag mÿ vĕnh rãnrãj vĕ, ag tÿ trigo rynhranh mÿ ti. Hã ki ag tóg ag mÿ Topĕ vĭ mranh mÿ, ag tÿ vĕnhkán ke kurã ki rãnrãj kÿ. Hã kÿ ag tóg ag mÿ: "ãjag ne tóg nĕn han ke tũ han mÿ nĭ', vĕnhkán ke kurã ki'," he mÿ. "Vĕnh rãnrãj vĕ mÿr', ãjag tÿ nĕn han mÿ ti," he ag tóg, Jesus mré mÿ tĭ ag mÿ.

³ Hã ra Jesus tóg ag mÿ: "vó," he mÿ. "Ag kókĭnkĭr vĕ mÿr," he tóg. "Davi to jykren nĭ, ti mré mÿ tĭ ag to ke gé. Ti kókĭr kÿ tóg ã tÿ nĕn han ke tũ han gé, hã ra Topĕ pi(jé) ti to jũ mÿ," he tóg. ⁴ "Topĕ jo ĭn kã ra tóg rã, Davi ti. Tá tóg Topĕ jamĭ ĕn kó. Ti tÿ konh ke tũ vĕ vĕ, Topĕ tũ ki rĭr tĭ ag hã tÿ konh ke vĕ vĕ. Hã ra tóg kó, ã mré mÿ tĭ ag mÿ tóg vĕnh kãpópãm gé, Davi ti. Rán kÿ tóg nĭ nĭ mÿr," he tóg, Jesus ti. ⁵ Kÿ tóg ag mÿ: "tÿ sóg vĕnhkán ke kurã to pã'i nĭ mÿr," he mÿ. "Tÿ sóg ĕprã ke fi kósĭn nĭ," he tóg ag mÿ, Jesus ti.

Jesus tÿ vĕnhkán ke kurã kã ũ tÿ há' he (Mt 12.9-14; Mc 3.1-6)

⁶ Vĕnhkán ke kurã ũ kã Jesus tóg Israel ag tÿ vĕnh kanhrãn jafã kãra rã mÿ, ag kanhrãn jé. Tá ũ tóg jĕ nĭ. Ti nĭgé vÿ tóg ja nĭ. ⁷ Kÿ Topĕ vĭ to professor ag tóg Jesus tugnÿm mÿ, Fariseu ag ke gé, ag tÿ ti tÿ há' he mÿ ĕn ven jé. "Ti mÿ ti tÿ há' he sór tũ, tÿ ĕg vĕnhkán ke kurã (hã) ra'?" he ag tóg. "Ti tÿ ti tÿ há' he kÿ ĕg tóg ti kãmĕn mÿ, pã'i ag mÿ, ti tÿ vĕnhkán ke kurã kã rãnrãj mÿ ti," he ag tóg. Hã kÿ ag tóg ti tugnÿm mÿ.

⁸ Hã ra Jesus tóg ag tÿ nĕn to jykren vég jĕ nĭ. Kÿ tóg ũn nĭgé tóg ĕn mÿ: "kunĭg," he mÿ. "Tag kã jĕnh nĭ," he tóg ti mÿ. Kÿ tóg kãtĭg kÿ kã jĕ mÿ sir. ⁹ Kÿ tóg ag mÿ: "sÿ ãjag ki jĕmĕnh há tóg tĭ," he mÿ. "Vĕnhkán ke kurã ki ĕg hÿn ne han mÿ'?" he tóg, "ĕg tÿ Topĕ vĭ ki króm jé?" he tóg. "ĕg mÿ nĕn ũ há han mÿ? ĕg tÿ ũ tũ kókĕn kÿn mÿ kórég tũ nÿnh mÿ hÿn'?" he tóg. "ĕg mÿ ũ kren han mÿ hÿn'? ĕg tÿ ũ tén kÿn mÿ kórég tũ nĭnh mÿ hÿn'?" he tóg. Hã ra ag tóg ti mÿ nĕn ũ tó tũ nĭ.

¹⁰ Kÿ tóg ag ki ĕvãnh kãn kÿ ũn nĭgé tóg ĕn mÿ: "ã nĭgé tÿ krÿg hé," he mÿ. Kÿ tóg tÿ krÿg he mÿ sir. Ti tÿ tÿ krÿg he kÿ tóg há' he mÿ, ti nĭgé tóg ĕn ti. ¹¹ Kÿ tóg vĕnh kar mÿ e tĭ. Ag fe tóg gÿm ke mÿ, kÿ ag tóg jagnĕ mré vĕmĕn mÿ. "ĕg hÿn ti tÿ hĕ ri kenh mÿ hÿn', ti kãgmĭnh mÿ vó?" he ag tóg, Jesus to. Hã ra tóg ũn nĭgé tóg ĕn tÿ há' he ja nĭ sir.

Jesus tÿ apóstolo ag kuprĕg (Mt 10.1-4; Mc 3.13-19)

¹² ĕn kã Jesus tóg keĵĕn pãnónh ra tĭ mÿ, ti tÿ Topĕ mré vĕmĕn jé. Kutÿ ĕn kã tóg Topĕ mré vĭ nĭ ki kurãg mÿ. ¹³ Tÿ vaj kÿ tóg ã mré mÿ tĭ ag jé prĕr kãn mÿ,

ký tóg ag kāmī ũ tỹ 12 (ke) ěn ag kuprĕg mŭ. Ag to tóg: “sỹ ũn vin mŭ ěn ag,” he mŭ, hā vỹ: apóstolo, he mŭ. ¹⁴ Ag hā vē, ha mē: Simão, Jesus tỹ ti jyjy ũ hā vỹ: Pedro, he mŭ, ti jāvy tỹ André ke gé, Tiago ke gé, ti jāvy tỹ João mré, Filipe ke gé, Bartolomeu ke gé, ¹⁵ Mateus ke gé, Tomé ke gé, Tiago ke gé, Alfeu kósin tag ti, Simão ke gé, ag tỹ ũ to: Zelote, he mŭ tag ti, ¹⁶ Judas ke gé, Tiago kósin tag ti, Judas Iscariotes ke gé, ũ tỹ Jesus vatánh tá pā'i ag mỹ ti kāmén ke tag ti.

Jesus tỹ ũn e ag ki rĩr
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Ký Jesus tóg ag mré pánónh ěn to tére mŭ sir, ký tóg kyjer tá jĕ nĩ. Ký ti mré mŭ tỹ hĕn ri ke ag vỹ tá nỹtĩ gé. Ũ tỹ hĕn ri ke ag vỹ ti ki junjun ja nĩgtĩ, ga tỹ Judéia tá kāmŭ ký, cidade tỹ Jerusalém tá ke gé, goj kafā tũ fyr tá ke gé, hā vỹ: cidade tỹ Tiro, he mŭ, cidade tỹ Sidom, he mŭ gé. ěn kar vỹ ti ki junjun ja nĩgtĩ, ti tỹ ag tỹ há' he jé. Ký tóg fór pĕ nĩ, tá, ag tỹ e pĕ távĩ nỹtĩn ký. ¹⁸ Ũn jagrĕ kórég ag tỹ tóg há' he mŭ gé, ag jagrĕ pan tóg mŭ, Jesus ti, fag mré hā. ¹⁹ Ký vĕnh kar vỹ ti kã krỹ' he sór mŭ sir, hā jé ag tóg ti ki junjun mŭ. Ký ũ tỹ ti kã krỹ' he mŭ ěn ag vỹ há' he kãn mŭ, ti tỹ ā jykre tar tỹ ag tỹ hághá' hen ký. Hā jé ag tóg vĕnh mãn ja nĩ. Hā ký ag tóg ti pĕnĩn e tĩ sir.

Jesus tỹ ag kanhrãn
(Mt 5.1-12)

²⁰ Ký tóg ā mré mŭ tĩ ag ki ěvãnh mŭ, ký tóg ag mỹ kãmén mŭ, Jesus ti, ký tóg: “Topĕ vỹ ājag ve há han mŭ, ājag tỹ: “kórég eg tóg nỹtĩ,” hen ký,” he mŭ. “Kỹ ājag tóg Topĕ tỹ tỹ ěg pā'i nĩ venh ke mŭ,” he tóg. ²¹ “Topĕ vỹ ājag ve há han mŭ, ājag tỹ: “inh kókĩr ri ke tóg tĩ, sỹ vĕnh jykre kuryj ve sór tĩ ěn tĩ,” hen ký. Ký ājag tóg venh ke mŭ,” he tóg. “Topĕ vỹ ājag ve há han mŭ, ājag vĕsỹrénh mŭn ký, ěprã. Ājag mỹ sér nĩ jé tóg ke mŭ, tá,” he tóg. ²² “Topĕ vỹ ājag ve há han mŭ, ag tỹ ājag to kórég nỹtĩn ký isugnĩn, ag tỹ ājag mỹ: “ha mŭ jĕg,” hen ký, isugrĩn. Ag tỹ isugnĩn ājag mỹ vĩ kónãn ký tóg há tí, ag tỹ ón ký ājag jykre kórég tó ký. Tỹ sóg ěprã ke fi kósin nĩ mỹr,” he tóg, Jesus ti. ²³ “Mỹ sér nỹtĩmĩ, ājag fe tỹ mrin kemnĩ, ag tỹ isugrĩn ājag vóg kónãn mŭ ra. Ký ājag tóg kanhkã tá nĕn ũ há kar venh ke mŭ, vĕnh kaja jé, isugnĩn. Ge ja ag tóg nỹtĩ ja nĩgtĩ, ũ tỹ ājag vóg mŭ ag jóg'jóg ag, vãsỹ Topĕ vĩ tó tĩ ag mỹ. Ag vóg kónãn ja ag tóg nĩ gé. Vãsỹ Topĕ vĩ tó tĩ ěn ag ri ke ājag tóg nỹtĩ, ag krĕ'krĕ tỹ ājag vóg kónãn ký,” he tóg, Jesus ti.

²⁴ “Hã ra Topĕ vỹ ājag ve kónãn mŭ, ājag tỹ: “há ěg tóg nỹtĩ,” hen ký. Ga kri mŭn ký ājag tóg nĕn ũ há vég tĩ, ký ājag tóg kanhkã tá jun ke tũ nĩ,” he tóg. ²⁵ “Topĕ vỹ ājag ve kónãn mŭ, ājag tỹ vĕnh jykre kuryj ve sór tũ nỹtĩn ký, ti tỹ ājag mỹ ājag kókĩnkĩr ri ke tũ nĩn ký, ěprã. Ký ājag tóg venh ke tũ nĩ. Ký tóg ājag kókĩnkĩr ri ke tĩnh mŭ, tá,” he tóg. “Topĕ vỹ ājag ve kónãn mŭ, ti tỹ ājag mỹ sér tĩn ký, ěprã. Vĕsỹrénh jé ājag tóg ke mŭ, kygfỹ jé ājag tóg ke mŭ, tá,” he tóg. ²⁶ “Topĕ vỹ ājag ve kónãn mŭ, vĕnh kar tỹ ājag to vĩ há han mŭn ký. Ājag mỹ ti há tí, vĕnh kar tỹ ājag to vĩ há han mŭn ký, hã ra tóg Topĕ mỹ kórég nĩ. Ge ja ag tóg nỹtĩgtĩ, ũ tỹ ājag mỹ vĩ há han mŭ ěn jóg'jóg ag, ón ký Topĕ vĩ tó (ka)mĕ ěn ag mỹ, vãsỹ. Ag mỹ ag tóg vĩ há han ja nĩ gé. Ag ri ke ājag tóg nỹtĩ, ón ký Topĕ vĩ tó (ka)mĕ ěn ri ke ājag tóg nỹtĩ, vĕnh kar tỹ ājag mỹ vĩ há han ký. Hã ký tóg ājag ve kónãn mŭ, Topĕ ti,” he tóg, Jesus ti, ag mỹ.

Ĕg tỹ ěg kato tĕ mŭ ag to há nỹtĩnh ke
(Mt 5.38-48)

²⁷ “Ājag jyvĕn sóg mŭ, ājag tŷ inh vĭ jĕmĕn kŷ, ha mĕ. Ū tŷ ājag kato vāsānsān mŭ ĕn ag to fe nŷtĭmĭ jāvo. Ū tŷ ājag to jŭ mŭ ag mŷ nĕn ũ há han nĭ jāvo. ²⁸ Ū tŷ ājag mŷ vĭ kónān mŭ ag mŷ vĭ há han nĭ gé. Ū tŷ ājag mŷ féfĕn mŭ ag to Topĕ mré vĭmnĭ gé. ²⁹ Ū ag tŷ ājag jamĕ ki tĕnh kŷ ag mŷ ājag jamĕ ũ ti ven nĭ gé, ag tŷ ājag mŷ ki tĕnh jé gé. Ū ag tŷ ājag capa mĕn sór mŭ ĕn ag mŷ ājag camisa nĭm nĭ gé. ³⁰ Ū ag tŷ ājag mŷ nĕn ũ to: “inh mŷ nĭm,” he kŷ ag mŷ nĭmnĭ. Ū ag tŷ ājag tŷ nĕn ũ mĕn kŷ ag mŷ: “inh mŷ isŭ nĭm,” he tŭg nĭ. ³¹ Ājag tŷ ājag mré ke ũ to: “ti tŷ ĕg mŷ tag han há tóg tĭ vĕ,” he mŭ ra ĕg há tóg ti mŷ han ke mŭ,” he tóg.

³² “Ū ag tóg ājag to há nŷtĭ. Ājag tŷ tag ag há to há nŷtĭn kŷ tóg tŷ nĕn ũ tŭ tĭ ver. Vĕnh kar ag vŷ ge nŷtĭ gé. Ū tŷ ājag to há nŷtĭ ĕn ag to ag tóg há nŷtĭ gé, vĕnh kato, ũ tŷ Topĕ vĭ mranh mŭ ag vŷ tag han tĭ. Tag vŷ há nĭ, há ra tóg tŷ nĕn ũ tŭ nĭ ver. ³³ Ū ag tóg ājag mŷ vĭ há han tĭ. Ājag tŷ ĕn ag há mŷ vĭ há han kŷ tóg tŷ nĕn ũ tŭ nĭ ver. Ge ag tóg nŷtĭ gé, Topĕ vĭ mranh tĭ ag. Ājag tŷ ag mŷ vĭ há han kŷ ag tóg ājag mŷ vĭ há han mŭ gé, vĕnh kato. Há ti nĭ, há ra tóg tŷ nĕn ũ tŭ nĭ ver. ³⁴ Ū ag vŷ, ājag tŷ ag mŷ prestar hen kŷ ag tóg ājag mŷ nĭm mĕn mŭ, ājag tŭ ti. Ājag tŷ ag há mŷ prestar he mĕn kŷ tóg tŷ nĕn ũ tŭ nĭ ver. Topĕ vĭ mranh tĭ ag vŷ ge nŷtĭ gé. Ājag tŷ ag mŷ nĭm mĕn kŷ ag tóg ājag mŷ prestar he mĕn mŭ sir, ājag tŭ ti. Há ti nĭ, há ra tóg tŷ nĕn ũ tŭ nĭ ver.

³⁵ Ag jāvo ũ tŷ ājag kato vāsānsān mŭ ag to há nŷtĭmĭ, ha mĕ. Vĕnh kar mŷ vĭ há han kĕn nĭ. Vĕnh kar mŷ prestar he kĕn nĭ, ag tŷ ājag mŷ ājag tŷ nĭm tŭ (hĭ) ra. Kŷ ājag tóg kanhkĕ tá venh ke mŭ, ājag tŷ ũri nĕn han mŷ tag ri ke ti. Hĕ ki ājag tóg tŷ ũ tŷ kynhmŷ nĭ ĕn krĕ nŷtĭ, ājag tŷ ti ri ke han kŷ. Ti há ne vĕnh kar mŷ vĭ há han kĕn tĭ ver', ũn jykre kórĕg kar ag mré há, ag tŷ ti mŷ: “ĕg mŷ tóg há tĭ,” he tŭ (há) ra, ag tŷ vĕnh há ki rĭr há han mŭ (há) ra tóg ag mŷ vĭ há han tĭ ver, Topĕ ti. ³⁶ Vĕnh kar jagĕgtĕn kĕn nĭ, ĕg jóg ri ke. ĕg jóg tŷ vĕnh kar jagĕgtĕn kóm vĕnh kar jagĕgtĕn nĭ gé,” he tóg, Jesus ti.

*Ĕg tŷ kĕnhmar ũ to vĭ kónān ke tŭ
(Mt 7.1-5)*

³⁷ “Kĕnhmar ũ to vĭ kónān tŭg nĭ, kŷ Topĕ vŷ ājag to vĭ kónān ke tŭ nĭ gé. Kĕnhmar ũ to: “kórĕg ti nĭ,” he tŭg nĭ, kŷ Topĕ vŷ ājag to: “kórĕg ti nĭ,” henh ke tŭ nĭ gé. Vĕnh kar mŷ vĕnh pĕte fón nĭ, ke tŭ nĭ mŭ ra Topĕ vŷ ājag mŷ vĕnh pĕte fón ke tŭ nĭ gé. ³⁸ Ag mŷ nĕn ũ há kar nĭmnĭ, kŷ Topĕ vŷ ājag mŷ nĕn ũ há kar nĭm ke mŭ gé sir, há ra tóg ājag mŷ ĕn kĕfór nĭm ke mŭ. Ājag mŷ nĭm mág han jé tóg ke mŭ, Topĕ ti. Nĭm mág pĕ han jé tóg ke mŭ, nĕn ũ há kar tŷ. Hŷ, ge ti nĭ. Ājag tŷ ag mŷ nĕn ũ há han kŷ Topĕ vŷ ājag mŷ nĕn ũ há han ke mŭ gé. Ājag tŷ ag mŷ nĕn ũ kórĕg han kŷ tóg ājag mŷ há ri ke han ke mŭ gé,” he tóg, Jesus ti.

³⁹ Kŷ tóg ag mŷ: “ũ tŷ ki kagtĭg ra tŷ ājag pĕ'i nŷtĭ sór mŭ tag vŷ ge nŷnh mŭ, ha mĕ,” he mŭ gé. Kŷ tóg: “ũn kyvó tŷ ũn kyvó ũ mŷ: “sŷ ĕ pére tĭg ke vĕ,” hen kŷ ag tóg ag mŭn kŷ kĕgnó ki vĕr kĕn ke mŭ. Ge ag tóg tĭ, ājag pĕ'i ag. Ājag tŷ ũn ki kagtĭg ag mré mŭn kŷ ājag tóg mŭ kónān kĕn ke mŭ. ⁴⁰ Aluno pi(jé) ĕ professor kĕfór nĭnh mŭ'. Ti tŷ kanhrĕn há han kŷ tóg keĭĕn ĕ professor ri ke nĭnh mŭ, há ra ti pi(jé) ti kĕfór nĭnh mŭ'. ⁴¹ Jykre kórĕg mág ājag tóg nŷtĭ, há ra ājag régre jykre pĕno sĭ ĕn ājag mŷ kórĕg nŷ'. ⁴² Kŷ ājag há ne tóg ājag régre ag mŷ: “sŷ ĕ mŷ ĕ jykre kórĕg kurynh há tóg tĭ,” he tĭ', ājag tŷ ājag jykre pĕno tĕvĭ ĕn kurynh jāvĕnh (há) ra. Ke tŭg ra mŷr, ke tŭ nĭ mŭ ra ājag tóg jykre régre

nýtí. Ājag jykre kurynh vén nī, kar ājag tóg ājag régre ag jykre kurynh há han mü," he tóg, Jesus ti.

Ka to comparação

(Mt 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ "Ha vé, ka há pi(jé) kanē kórég han tí'. Kŷ ka kórég pi(jé) kanē há han tí gé'. ⁴⁴ Ēg tŷ ti kanē ve kŷ ěg tóg: "ŭn kanē ko há ja vē," henh ke mü, ke tŷ nŷn kŷ ěg tóg: "ŭn kanē ko vānh ja vē," henh ke mü. Sónh to ěg tóg pēnva vég tŷ nŷgtŷ mŷr', kar ěg tóg vānh tŷ jóhó to uva vég tŷ nŷgtŷ gé, ha mẽ. ⁴⁵ Ge tóg nŷgtŷ, ěprā ke ag jykre ti. Ūn jykre há vŷ nén ũ há kar to jykrén tí, ti jykre kuryj nŷn kŷ. Kŷ tóg ěg mŷ tó há han tí gé sir. Kŷ ŭn jykre kórég vŷ ũ kórég kar to jykrén tí, ti jykre pāno nŷn kŷ. Kŷ tóg ěg mŷ tó kónān tí gé sir. Hŷ, ge ti nŷgtŷ. Ēg tŷ nén to jykrén tí ěn kāmén ěg tóg tí mŷr'," he tóg, Jesus ti.

Īn to comparação

(Mt 7.24-27)

⁴⁶ "Ājag ne tóg inh mŷ: "Senhor', Senhor'," he tí'. Hā ra ājag tóg isŷ ājag mŷ nén tó mü ěn han vānh nŷtŷgtŷ. Kŷ tóg vēnhmŷ nŷ. ⁴⁷ Inh ki ge kŷ ājag nŷtŷ. Inh vŷ ki kanhró ājag tóg nŷtŷ. Ājag tŷ ki króm kŷ ājag tóg sir tag ri ke nŷtŷnh mü, ha mẽ. ⁴⁸ Īn han mü ri ke vē. Ū tóg, ti tŷ ĩn han jé tóg kŷm tí, kā há tá. Kŷm kŷ tóg pāro kri ĩn han mü sir, pāro kri tóg ti nŷna gunhgunh mü sir. Kŷ vāhā goj tóg var mü, kŷ tóg ĩn kri rŷm ke mü, goj var ti. Hā ra ĩn tóg jē nŷ. Tŷ kókég tŷ tóg nŷ, goj var ti. Tŷ tŷ pāro kri jē hā kŷ tóg tar jē. Ge ti nŷ, ājag tŷ inh vŷ ki króm kŷ. ⁴⁹ Ājag tŷ inh vŷ ki króm tŷ nŷn kŷ ājag tóg sir tag ri ke nŷtŷnh mü, ha mẽ. Ū tóg ĩn han mü gé, hā ra tóg jo kŷm tŷ nŷ, ti nŷna vŷ jāvo krŷgmŷ nŷtŷ. Kŷ vāhā goj var vŷ ĩn kri rŷm ke mü sir, kŷ tóg kutē mü sir, ĩn ti. Kŷ tóg mráj mü sir, ha mẽ, ti nŷna tŷ krŷgmŷ nŷtŷn kŷ. Ge ti nŷ, ũ tŷ inh vŷ jēmē jāvānh ěn ti," he tóg, Jesus ti.

7

Fóg tŷ capitāo tŷ Jesus ki rā

(Mt 8.5-13)

¹ Jesus tŷ ag kar kanhrān kān kar tóg cidade tŷ Cafarnaum ra tí mü. ² Tá fóg tŷ capitāo tóg nŷ nŷ. Tŷ camarada tóg kaga nŷ nŷ. Vēnhmŷ tóg nŷ, kŷ capitāo tóg: "ti hŷn ter mü ha," he mü. Hā ra tóg ti mŷ ti fe ri ke nŷ, ti camarada ti, capitāo ěn mŷ. ³ Hā kŷ tóg Jesus kāme mẽ kŷ Israel kófa ag jēgnēg mü, Jesus to, ag tŷ ti mŷ: "ti venh kātŷg," he jé. Jesus tŷ ti camarada tŷ há' he jé tóg ti mŷ vēnh vŷ jēnēg mü, fóg tŷ capitāo ěn ti. ⁴ Kŷ ag tóg Jesus tá junjun mü, Israel kófa ěn ag. Kŷ ag tóg Jesus mŷ tó mü. "Ā mŷ ti venh tŷg ke tŷ nŷ?" he ag tóg mü, Jesus mŷ. "Ūn há vē. ⁵ Ēg povo to tóg há tāvŷ nŷ, ti tŷ tŷ fóg (hā) ra. Ēg mŷ tóg ĩn han ja nŷ, ěg tŷ krēm Topē vŷ tó jafā ti, ti tŷ tŷ fóg (hā) ra," he ag tóg mü, Jesus mŷ, fóg tŷ capitāo ěn to.

⁶ Kŷ Jesus tóg: "hej," he mü. Kŷ tóg ag mré tí mü. Kŷ tóg ti ĩn kakó ki jun mü. Kŷ kapitāo tóg ti mŷ vēnh vŷ jēnēg mān mü gé. Ā mré ke ag jēgnēg tóg mü, Jesus to. Kŷ ag tóg ti mŷ: "Senhor'," he mü. "Tŷ venh kārānh ke tŷ ā nēji nŷ, ti tŷ tŷ fóg nŷn kŷ," he ag tóg. "Ā mŷn hŷn jagy nŷ, ā tŷ fóg ĩn kākŷ sān ken kŷ, Judeu ag tŷ fóg ĩn sān jāvānh nŷtŷn kŷ," he ag tóg. ⁷ "Hā kŷ ti nēji ā venh kātŷg tŷ nŷ gé, hā ra tóg ā mŷ vēnh vŷ jēnēg mü. Ā vŷ pir ki ti camarada nēji há' henh mü, ā tŷ ā vŷ tŷ ti tŷ há' henh há nŷn kŷ," he ag tóg. ⁸ "Ha vé, tŷn ji pā' i krēm ke nŷ gé, kŷ

soldado ag nēji t̄y ti krēm ke n̄t̄i gé. Hã k̄yn ji tóg pã'i jykre ki kanhró n̄i. Ti t̄y soldado ù m̄y: "kut̄ig," hen k̄yn ji t̄i m̄ũ, ti t̄y ti m̄y: "kun̄ig," hen k̄yn ji kãt̄i m̄ũ gé. Ti t̄y ã camarada m̄y: "tag han ra," hen k̄yn ji han m̄ũ. Ti v̄i t̄yn ji ag jēgnēg t̄i. Hã k̄yn ji ki kanhró n̄i. ã v̄i t̄y ã nēji ti camarada t̄y há' he há n̄i," he ag tóg m̄ũ, Jesus m̄y, capitão mré ke ag.

⁹ K̄y tóg Jesus m̄y e t̄i, ti v̄i tag ti. K̄y tóg ã mré m̄ũ t̄i ag m̄y ke m̄ũ, ùn a ag m̄y, ti nón kãmũ ãn ag m̄y. K̄y tóg ag m̄y: "Israel ù pi(jé) ti ri ke n̄i, ti t̄y t̄y fóg (hã) ra'," he m̄ũ. "Ki kanhró tóg n̄i m̄y, k̄y tóg inh ki rá k̄y jē. Ge ve ja tú sóg n̄i. Há' he k̄y ti n̄i ha, ti camarada ti," he tóg, Jesus ti.

¹⁰ K̄y ag tóg v̄ynv̄yn ke m̄ũ, capitão Ìn ra, capitão t̄y ùn jēgnēg m̄ũ ag. Hã ra ti camarada ãn tóg há' he ja n̄i sir, ag t̄y tá junjun m̄ũ ra.

Jesus t̄y ùn ter m̄ũ r̄in m̄ãn

¹¹ Kãnhmar Jesus tóg t̄i m̄ũ gé sir, ãn ki. K̄y tóg cidade t̄y Naim ra t̄i m̄ũ. Ti mré m̄ũ t̄i ag tóg ti mré m̄ũ m̄ũ, ùn e a g ke gé. Ti nón ag tóg m̄ũ m̄ũ. ¹² K̄y tóg cidade ãn fyr ki jun m̄ũ, cidade to ró jãnkã ki. K̄y ag tóg v̄eser va kãmũ n̄i, ha mē. Ti m̄ynh fi kósin pir v̄e m̄y. TI panh tóg ter ja n̄i. K̄y ù t̄y h̄en ri ke fag v̄y fi mré m̄ũ n̄i, cidade tá kãmũn k̄y. ag t̄y ti péjunh m̄ũ v̄e, v̄enh kej tá.

¹³ K̄y Jesus tóg fi vég m̄ũ, k̄y fi tóg ti m̄y jagtar n̄i. K̄y tóg fi m̄y: "f̄y t̄ũg n̄i," he m̄ũ. ¹⁴ K̄y tóg v̄eser venh t̄i m̄ũ, k̄y tóg tá jun k̄y ti m̄eg m̄ũ. K̄y ù t̄y ti va m̄ũ ãn ag v̄y kr̄y'g'kr̄y'g' he m̄ũ. K̄y Jesus tóg v̄eser m̄y: "kyrũ," he m̄ũ. "N̄i ra, he sóg m̄ũ ã m̄y," he tóg m̄ũ, v̄eser m̄y, Jesus ti. ¹⁵ K̄y tóg n̄i m̄ũ (m̄y) sir, ha mē, v̄eser ãn ti, k̄y tóg v̄i m̄ũ sir, ùn ter ja ãn ti. K̄y Jesus tóg ti m̄ynh fi m̄y ti f̄eg m̄ũ.

¹⁶ K̄y tóg v̄enh kar m̄y e t̄i, k̄y ag tóg Topē to v̄i há han m̄ũ sir. "Topē v̄i tó ti kãfór v̄y ěg ki jun," he ag tóg m̄ũ, "Topē v̄y ěg ve há han, há k̄y tóg ti j̄enē," he ag tóg m̄ũ, Jesus to. ¹⁷ K̄y ti v̄eme tóg v̄enh kar kri r̄ũm ke m̄ũ sir, ga t̄y Judéia kar tá, ga kar ãn kãm̄i ke gé, Jesus t̄y ùn ter ja ãn r̄in m̄ãn ja ti.

João Batista t̄y Jesus m̄y v̄enh v̄i j̄enē (Mt 11.2-19)

¹⁸ ãn kã João v̄y se k̄y j̄e n̄i, João Batista ti, ù t̄y ag kygpég t̄i ti. K̄y João mré m̄ũ t̄i ag tóg ti m̄y tó kãn m̄ũ sir, Jesus t̄y n̄en han m̄ũ ti. ¹⁹ K̄y tóg ti m̄y e t̄i. K̄y tóg Jesus to: "Topē t̄y ùn j̄enēg m̄ũ há m̄y v̄y?" he m̄ũ. Hã k̄y tóg ã mré m̄ũ t̄i rége ag jēgnēg m̄ũ, ag t̄y Jesus venh m̄ũ jé, ag t̄y ti ki j̄emē jé, ti m̄y: "ã há m̄y?" he jé. "Ěg t̄y ùn jãvãnh m̄ũ m̄y t̄y ã n̄i? Topē t̄y ùn j̄enēg m̄ũ há m̄y t̄y ã n̄i? Ěg m̄y ù jãvãnh m̄ãn ke t̄ũ n̄i ha', ã pãte?" he sór ag tóg m̄ũ, Jesus m̄y.

²⁰ K̄y ag tóg Jesus tá junjun m̄ũ. K̄y ag tóg ti m̄y: "João Batista v̄y ěg jēgnē, ěg t̄y ã ki j̄emē jé," he m̄ũ. "ã há m̄y?" he tóg. Ěg t̄y ùn jãvãnh m̄ũ ãn há m̄y t̄y ã n̄i? Ěg m̄y ù jãvãnh m̄ãn ke t̄ũ n̄i ha', ã pãte? he tóg, João ti, ã m̄y," he ag tóg m̄ũ, Jesus m̄y.

²¹ Hã ra Jesus tóg ùn kaga ag t̄y há' he m̄ũ, ag t̄y ti mré v̄inh kãmũ k̄y. V̄enh jagrē kórég pan tóg m̄ũ gé, kurã ãn kã. ùn kyvó ag t̄y há' he tóg m̄ũ gé, ag kanē t̄y. ²² K̄y tóg João mré m̄ũ ti ag m̄y: "Ha João m̄y tag tómn̄i, ha mē," he m̄ũ. "ã jag t̄y n̄en vég m̄ũ ta g tómn̄i, ã jag t̄y n̄en m̄eg m̄ũ ti ke gé," he tóg. "Tag han inh t̄i, ha mē: ùn kyvó ag v̄y isugr̄in ěvãnh há n̄t̄i ha. ùn kãnhgr̄i ag v̄y m̄ũ há han m̄ũ ha, ùn kónhgr̄i ãn ag. ù t̄y v̄enh kaga kren v̄anh han m̄ũ ag krenkren han inh t̄i, ù t̄y lepra han m̄ũ ag. ùn kutu ag v̄y ěmē há n̄t̄i ha. ùn kãgter m̄ũ ag v̄y r̄inr̄in m̄ãn gé. ùn jagãgtar e ag v̄y Topē v̄i sér m̄eg m̄ũ ha ke gé, Topē t̄y t̄y ěg pã'i n̄inh ke to. ²³ K̄y tóg ti t̄y iso jykr̄en kónãn t̄ũ n̄in k̄y há' he m̄ũ. K̄y Topē

tóg ti ve há han mũ sir. Tag tómni, João mý,” he tóg, Jesus ti. ²⁴ Ký João tý ùn jègnèg mũ ag tóg mũ mũ sir, João mý tó jé, mýr, ha mẽ.

João tý ùn jègnèg mũ òn ag mũ kar ký Jesus tóg ùn e òn ag kanhrân mũ sir, ký tóg ag mý João kâmén mũ. “Èmã tù ja ra àjag tóg mũ ja nìgti, João ve jé,” he tóg. “Ký ti jykre hýn ne ri ke nì, àjag mý? Kejèn kâka tóg goj jagma krã tý man man ke tí. João jykre mý àjag mý tag ri ke tù nì? Hý, ri ke tù ti nì. ²⁵ Ký ti jykre hýn ne ri ke nì àjag mý? Ti mý àjag mý ùn kur sînvì ag jykre ri ke nì? Vó. Ùn kur sînvì ag vỹ cidade mág tá nýtì, pã'i mág Ìn krêm, ùn jèn mág mũ ag. Ag pí(jé) èmã tũg ja mĩ mũ tí! ²⁶ Ký ti jykre hýn ne ri ke nì àjag mý? Ti jykre mý àjag mý Topê vỹ tó tí ag jykre ri ke nì? Hý, ri ke ti nì. Topê vỹ tó tí vỹ mýr, hã ra tóg Topê vỹ tó tí ag kãfór kar nì, João ti. ²⁷ Topê vỹ João jènè, ti tý ijo tũg jé. Hã ký tag tóg ti to rán ký nì, Topê vỹ ki, ha mẽ. “Ha vé, à jo sóg ù jènènh mũ, ti tý vènh kar tý há’ he jé, à tũg ken jo. Ag jyvèn jé tóg ke mũ, ký tóg èpyr kure ri ke nì, èmĩn kurynh ri ke,” he tóg, Topê vỹ tý rán ký nì ki, João to, ti tý ijo tũg ke tag to,” he tóg, Jesus ti, ag mý. ²⁸ “Ki hã sóg tó mũ, hã ký sóg ke mũ, ha mũ. Èprã ke ag kãfór kar ti nì, João ti, Topê vỹ tón ki. Ù tý ga kri mũ kãfór kar ti nì. Hã ra ù tý hèn ri ke ag tóg Topê tý tý èg pã'i nì venh ke mũ mýr. Ag tý venh ke mũ (hã) ra ag tóg kãsir nýtì. Ký ùn kãsir òn ag tý ègno pè òn tóg João mág kãfór nĩnh mũ hã ra,” he tóg, Jesus ti, João to.

²⁹ “Jo João vỹ mæg mũ e òn ag tóg João vỹ mẽ há han ja nìgti, hã ký ag tóg Topê vỹ tag ti to: “ki hã à tóg tó mũ,” he ja nìgti, João tý ag mý nèn tó ja to. Hã ký tóg ag kygpe ja nìgti, João ti, ù tý governo mý imposto tý jãnkamy mæg tí ag mré hã. ³⁰ Hã ra Fariseu ag tóg João vỹ jèmè jãvãnh ja nýtigtì, Topê vỹ to professor ag ke gé. Hã ký ag tóg Topê tý ag mý nèn han sór mũ òn tý ti mý nenh ja nìgti gé. Hã ký João tóg ag kygpe ja tù nìgti gé,” he tóg, Jesus ti.

³¹ “Ùri ke ag vỹ ge nýtì gé, ha mẽ. ³² Gĩr ag ri ke ag tóg nýtì. Gĩr ag vỹ jagnè mré kanhinnhir mũgtì. Ký ag tóg àjag mré ke ag jé prèr tigtì, ag mré kanhinnhir jé. Ký ag tóg kejèn jũ tí. “Àjag mý èg tóg vãkyn, kanhinnhir ký, hã ra àjag ne tóg vènh gringrén jãvãnh nýtì,” he ag tóg tí, gĩr ag, jagnè mý. “Àjag tý vènh gringrén jãvãnh nýtìn ký èg tóg ón ký vèsýrènh mũ sir, èg kanhinnhir ký, hã ra àjag ne tóg èg mré tý jãvãnh nýtigtì gé,” he ag tóg tí gé, ón ký jagnè to jũ ký, gĩr ag. ³³ Gĩr tag ag ri ke àjag tóg nýtì, João to, iso ke gé,” he tóg, Jesus ti. “João vỹ vãkre ja nìgti, jèn mág tù, kron tù. Ký àjag tóg ti to: “jagrè kórég tóg nì,” he ja nìgti, ti vãkre to. ³⁴ Ti jãvo sóg vãkrég tù nìgti. Jèg sóg nìgti, kron sóg nìgti. Ký àjag tóg iso: “ti hã ne jèn mág tí,” he tí. “Ti hã ne kronkron tí, ti hã ne governo mý imposto tý jãnkamy mæg tí ag to há nì,” ti hã ne Topê vỹ mranh tí ag to há nì,” he àjag tóg tí iso, èprã ke fi kósìn to. Ký João jykre tóg àjag mý kórég nì, ti vãkre to, jãvo inh jykre tóg àjag mý kórég nì gé, inh vãkrég tù to. ³⁵ Hã ra èg tý ù jykre tugnyĩm ký èg tóg ti jykre há òn ki kanhró nýtì sir. Ký tóg tý Topê krè nì sir, ký èg tóg ti ki Topê jykre ki kanhró nýtì sir, ti jykre há òn tugrĩn,” he tóg, Jesus ti. Ti tý ag mý João kâmén hã vè.

Jesus tý Simão Ìn krêm jèg

³⁶ Kejèn Fariseu ù tóg Jesus mý tó mũ, ti tý ti mré jèn jé. Ký tóg tí mũ, Fariseu èn Ìn ra. Tá tóg tí mré jèg mũ sir.

³⁷ Ti tý mré jèg nĩ ra ù fi tóg ti ki jun mũ, cidade tá ke ù fi. Hã ra fi tóg mén ja e nì, Topê vỹ mranh ký. Jesus tý Fariseu èn Ìn krêm jè mæg fi tóg mũ, hã ký fi tóg garrafa va kãti mũ. Garrafa kãki tóg èg tãg jafã nì, nèn ger há tý. Pó kupri

tý tóg han ký nĩ nĩ, garrafa ên, pó tânãj tý. ³⁸ Ên va kãtĩg ký fi tóg ti pẽn to jẽ nĩ sir. Hã ra Jesus tóg cama kri nỹ ký jẽg mũ. Ag jykre vê, ag tý nỹ ký jẽn ke mũ ên ti. Ký fi tóg ti pẽn to jẽ ký fy mũ. Fi tý Topê vĩ mranh ja ên tugrĩn fi tóg fy mũ. Ký fi tóg ã kanê var tý ti pẽn kupég mũ, ký fi tóg ã gãnh tý ti pẽn kykũg mũ gé. Ti pẽn ki nhun ke fi tóg mũ gé. Ký fi tóg ti pẽn tâg mũ sir, garrafa ki jẽ ên tý.

³⁹ Ký Fariseu ên tóg vég mũ, ù tý Jesus mỹ: “inh mré jẽn kãtĩg,” he ja ên ti. Ký tóg to jykrén mũ, ùn týtã fi to, Jesus to ke gé. “Ti tý tý Topê vĩ tó tĩ nĩ ra tóg fi ki kanhró nĩnh mũ vê,” he tóg. “Hã ra tóg ki kagtĩg nĩ ve nĩ. Ûn mên ja e fi vê mỹr, Topê vĩ mranh fi tóg tĩgtĩ mỹr, hã ra tóg fi tý ã pẽn mẽ ên kamẽg tũ nĩ, Jesus i,” he tóg, to jykrén ký, Fariseu ên ti.

⁴⁰ Hã ra Jesus tóg ki kanhró nĩ. Ký tóg ti mỹ: “Simão!” he mũ. “Sỹ ã mré vêmén ke vê,” he tóg. Ký tóg ti mỹ: “ha tóg,” he mũ sir, Jesus mỹ. ⁴¹ Ký tóg: “kejẽn patrão ù tóg nĩgtĩ,” he mũ. “Ti camarada régre ag tóg ti mỹ név(e) nỹtĩ. Ûn név(e) ên vỹ tý 500 (ke) nĩ, kar ùn név(e) vỹ tý 50 (ke) nĩ gé. ⁴² Hã ra ag tý ne tý kajãm ke tóg tũ tĩ, ký tóg ag mỹ tý tũg’ he mũ, ag név(e) tý, ag patrão ti. Ký ti camarada tý hẽ nỹ hỹn ti to há kãfór nĩ?” he tóg, Jesus ti, ti tý Simão ki jêmén ký.

⁴³ Ký Simão tóg ti mỹ: “ùn név(e) mág ja ên hỹn tóg ti to há kãfór nĩ,” he mũ. Ký Jesus tóg ti mỹ: “ki hã ã tóg tóg mũ,” he mũ. ⁴⁴ Ký tóg fi jé vĩrĩn ke mũ sir, ùn týtã kórég ên fi jé, ký tóg Simão mỹ: “ã mỹ fi vég mũ?” he mũ. “Ã kanê var tý fi tóg inh pẽn kugpég mũ, kar fi tóg ã gãnh tý inh pẽn kykũg mũ gé,” he tóg. “Fi jãvõ ã tóg inh mỹ goj ven tũ nĩ, isỹ inh pẽn kugpe jé, sỹ ã ãn kãra rã ký,” he tóg. ⁴⁵ “Inh ki nhun ke ja tũ ã tóg nĩ, ã jãvõ fi tóg inh pẽn ki nhun ke mũ, to fi krónh ke tũ nĩ jãvõ,” he tóg. ⁴⁶ “Ã pi(jé) inh gãnh tâg ja nĩ, ã jãvõ fi tóg inh pẽn tâg,” he tóg. ⁴⁷ “Hã ký sóg ã mỹ tóg mũ. Topê vĩ mranh tý hên ri ke han fi tóg. Hã ra tóg fi mỹ vẽn pãte fón kãn mũ sir, Topê ti, fi tý iso há tâvĩ nũn ký, sỹ tý fi fe nũn ký. Û mỹ tóg kejẽn vẽn pãte fón pir han tĩ, Topê ti, ù tý patrão ki név(e) sĩ ên ri ke mỹ. Ký ên tóg ti to há sĩ nĩ gé sir, fi tý iso há tâvĩ jãvõ,” he tóg. ⁴⁸ Ký tóg fi mỹ: “ã tý Topê vĩ mranh ja ên tý sóg vẽn pãte fón mũ,” he mũ, Jesus ti.

⁴⁹ Ký ti mré jẽg mũ ag tóg to jykrén mũ sir, ti vĩ to. Ký ag tóg jagnê mỹ ke mũ. “Ti hã mỹ êg tý Topê vĩ mranh ký vẽn pãte fón ke mũ vỹ?” he ag tóg mũ. “Topê hã ne vẽn pãte fón há nĩ, hã ký tóg êg mỹ vẽnhmỹ tĩ,” he ag tóg. ⁵⁰ Hã ra Jesus tóg fi mỹ ke mãn mũ. “Ã tý inh ki rã ký sóg ã kren han mũ,” he tóg. “Ha jatun mỹ tĩg,” he tóg, Jesus ti, ùn týtã kórég ja ên fi mỹ.

8

Ûn týtã fag tý Jesus ki rĩ

¹ Tag pãte Jesus vỹ cidade kar mĩ tĩg kãn mũ, êmã kãsir mĩ ke gé. Topê vĩ tóg tĩ mũ. Ag mỹ tóg: “Topê tý tý ãjag pã'i nĩ sór vê,” he mũ. Ký ù tý 12 (ke) ag tóg ti mré mũ mũ. ² Ký ùn týtã fag tóg ti mré mũ mũ gé sir. Jesus tóg fag tý há' he ja nĩ. Û fag tóg kaga ja nỹtĩgtĩ, ký ù fag tóg jagrê kórég ja nỹtĩgtĩ gé. Hã ra Jesus tóg fag tý hághá' he kãn ja nĩ. Û fi vỹ tý Maria fi nĩ, Madalena he mũ tag fi. Jesus vỹ fi jagrê kórég pan ja nĩ, ù tý 7 (ke) vê, ha mẽ, fi jagrê kórég ag. ³ Kar ù fi vỹ tý Joana fi nĩ gé, Cuza prũ fi vê, pã'i mág tý Herodes tũ vég nĩ ên prũ fi vê. Kar ù fi vỹ tý Suzana fi nĩ gé. Kar ù fag vỹ ti mré mũ mũ gé, ti mỹ vjẽn han jé. ãjag tũ tý fag tóg ti mỹ vjẽn han tĩ, kar ti mré mũ tĩ ag mré hã.

Nén fy to comparaçãõ
(Mt 13.1-9; Mc 4.1-9)

⁴ Kejëñ ün e ag vỹ vẽnñ mãñ mũ sir, êmã tỹ hẽn ri ke tá kãmũ kỹ. Jesus to ag tóg vẽnñ mãñ mũ. Kỹ tóg ag kanhrãnãn kỹ ag mỹ: “ũ tỹ Topẽ vĩ tĩ vỹ ge nỹñh mũ, ha mẽ,” he mũ. ⁵ “Kejëñ ù tóg trigo fy vãvãm tĩ mũ. Tĩ tỹ vãvãm kỹ tĩ fy ù tóg êpyri kri, êmĩn kri vãr mũ, kỹ ag tóg tĩ sãn mũ, kỹ sêsi ag vỹ ko mũ gé sir; jêsi tóg tỹ tũg' ke mũ sir. ⁶ Tĩ fy ù tóg pãró kri vãr mũ. Kỹ tóg mur mũ vẽn, hã ra tóg tóg mũ sir. Ga tỹ sĩ nĩn kỹ tóg goj ve ja tũ nĩ, hã kỹ tóg tóg mũ sir. ⁷ Tĩ fy ù tóg sỏnh kãki vãr mũ. Kỹ sỏnh tóg tĩ mrẻ mur mũ, tĩ kri tóg rũm ke mũ sir. Kỹ tóg ter mũ sir, sỏnh kãki. ⁸ Tĩ fy ù tóg ga há kri vãr mũ. Kỹ tóg mur há han mũ, kanẻ há ke gé. Kanẻ tỹ 100 (ke) han tóg mũ sir, ga há kri,” he tóg, Jesus tĩ. Kỹ tóg tag tó kar kỹ prẻr mũ. “!..Ủ nĩgrẻg nỹtĩ ag tỹ ki êmẽn jẻ..!” he tóg, prẻr kỹ, Jesus tĩ.

Jesus tỹ nẻn fy to comparaçãõ kãmẻn
(Mt 13.10-23; Mc 4.10-20)

⁹ Kỹ tĩ mrẻ mũ tĩ ag tóg tĩ ki jẻmẻg mũ. “Ne to ke nẻ, trigo fy kãmẻ tag tĩ?” he ag tóg mũ, Jesus mỹ. ¹⁰ Kỹ tóg ag mỹ: “ãjag hã mỹ sỏg Topẽ tỹ tỹ êg pã'ĩ nĩ ên kãmẻn há han ke mũ, ijo tó ja tũ ên tĩ,” he mũ. “Hã ra sỏg ù ag mỹ comparaçãõ tãvĩ han mũ. Ag mỹ sỏg tó há han ke tũ nĩ, ù tỹ ón kỹ mẻg mũ ag mỹ, kỹ ag tóg ãjag tỹ vẻg mũ ra ki kagtũg nỹtĩ, ãjag tỹ mẻg mũ ra ag tóg to jykrẻn tũ nỹtĩ, kỹ tóg ag tỹ to jykrẻn ke tũ tĩ,” he tóg.

¹¹ Kỹ tóg ag mỹ kãmẻn mũ. “Nẻn fy kãmẻ vỹ ge nỹñh mũ, ha mẽ,” he tóg. “Topẻ vỹ vỹ trigo fy ri ke nĩ. ¹² Ủ ag tóg Topẻ vỹ jẻmẻg tĩ. Jẻmẻ kar kỹ Japo tóg ag mỹ tỹ tũg' he tĩ, Topẻ vỹ tỹ. Kỹ ag tóg sir tĩ ki ge tũ nĩgtĩ, krenkren ke tũ ag nĩgtĩ sir. Kỹ tóg êpyri ên, êmĩn kri vãr mũ ên ri ke nĩ, ên tĩ. ¹³ Kar ù ag tóg pãró kri vãr mũ ên ri ke nỹtĩ gé. Mẻg ag tóg tĩ vẽn, Topẻ vĩ tĩ. Kỹ ag tóg: “hej,” he mũ. Ag mỹ tóg sẻr tĩ sir. Hã ra ag tóg tỹ nẻn krẻ jãre tũ ri ke nỹtĩ mỹr, ha mẽ. Mũ sĩ han ag tóg mũ, Topẻ mrẻ. Nẻn ù jagy kutẻ kỹ ag tóg Topẻ tovãnh mũ sir, ag tỹ Topẻ vỹ mranh sỏr kỹ. ¹⁴ Kar tĩ tỹ sỏnh kãki vãr mũ vỹ ge nỹtĩgtĩ gé. Topẻ vỹ mẻg ag tóg tĩ gé. Hã ra ag tóg mũ mũ sir, ãjag rãnhrãj nỏn. Ón kỹ ag tóg rico nỹtĩ sỏr mũ, ãjag rãnhrãj to. Hã to ag tóg kri kufy nỹtĩ. Nẻn kar to ên ag tóg tĩ, kỹ tag hã ne ag mỹ há tĩ'. Hã kỹ ag tóg Topẻ vỹ to jykrẻn mãn tũ nĩgtĩ sir. Hã kỹ ag tóg kanẻ há han tũ nĩ gé sir. ¹⁵ Kar ga há kri vãr mũ vỹ ge nĩ gé. Jẻmẻg ag tóg tĩ gé, Topẻ vĩ tĩ. Kỹ ag tóg ãjag fe tỹ tĩ ki rãg mũ sir, ag tỹ tĩ vĩ ki krỏm jẻ. Kỹ ag tóg kanẻ há han mũ sir. Komẻr hã ag tóg kanẻ há han', han', he mũ, ag tỹ nẻn ù jagy vẻg mũ ra,” he tóg. Tĩ tỹ ag mỹ êg tỹ Topẻ tovãnh ke tũ kãmẻn hã vẽn, Jesus tĩ.

Lampião to comparaçãõ
(Mc 4.21-25)

¹⁶ Kỹ tóg ag mỹ: êg tỹ lampião grug kỹ êg pi(jẻ) kẻj krẻm fẻg tĩ’,” he mũ. “Êg pi(jẻ) cama krẻm fẻg tĩ gé’, nẻj gru tĩ. Tĩ fẻg jafã kri êg tóg tĩ fẻg tĩ. Kỹ vẽnñ kar tóg vẻg mũ sir, ag tỹ êg ìn kãra kãgen kỹ. ¹⁷ Ge tĩ nỹ, sỹ ãjag mỹ nẻn tó mũ kar tĩ. Ver ãjag tóg to jykrẻn tũ nĩgtĩ. ãjag tỹ vãhã to jykrẻn kãn ke vẽn. Ver ãjag tóg ki kagtũg nỹtĩ. ãjag tỹ vãhã ki kanhrãn kãn ke vẽn,” he tóg. ¹⁸ “Hã kỹ jẻmẻ há han nĩ. Ủ tỹ to jykrẻn há han kỹ tóg ù to jykrẻn mãn', ù to jykrẻn mãn', hẻnh ke mũ. Ủ tỹ ình vỹ to jykrẻn há han tũ nĩn kỹ tóg tĩ mỹ tũg' he kãn mũ, tĩ tỹ nẻn ù

to jykren mũ kar en mré há,” he tóg. Ti tỳ ag mỳ ẽg tỳ ti vĩ to jykren há han ke kãmén há vè, Jesus ti.

*Jesus mré ke pẽ fag
(Mt 12.46-50; Mc 3.31-35)*

¹⁹ Kejẽn Jesus mỳnh fi vỹ ti venh kãĩ mũ, ti jãvy ag mré. Hã ra fag tóg ti ki junjun tũ nĩ. Ti pẽnĩn tóg fór tãvĩ tĩ, há kỹ ag tóg ti ki junjun tũ nĩ, ti mỳnh fi mré há. ²⁰ Kỹ ù tóg ti mỳ: “ã mỳnh fi vỹ re tá jẽ, ã jãvy ag mré,” he mũ. “Fag tỳ ã venh kãmũ vè,” he tóg, Jesus mỳ. ²¹ Hã ra Jesus tóg ti mỳ: “mẽ;” he mũ. “Hã ra ù tỳ Topẽ vĩ jẽmẽg mũ fag vỹ inh mỳnh pẽ ri ke nỹtĩ, inh jãvy pẽ ri ke ke gé, ù tỳ Topẽ vĩ ki króm mũ ag,” he tóg, Jesus ti.

*Jesus tỳ kóho tỳ tũg' he
(Mt 8.23-27; Mc 4.35-41)*

²² Kejẽn tóg canoa kãra rã mũ, ti mré mũ tĩ ag mré. Kỹ tóg ag mỳ: “mũ nỹ, goj nig kafã ù ra,” he mũ. Kỹ ag tóg mũ mũ, canoa kãmĩ. ²³ Ag mũn ki Jesus tóg nũr mũ sir. Kỹ vãhã kóho jũ tóg kraug he mũ sir. Króg ke tóg mũ sir, kóho ti. Kỹ goj tóg canoa kãki krém ke mũ. Ti fãn sór tóg mũ sir. Kỹ tóg ag mỳ ag kãgter ha mẽ tĩ. ²⁴ Kỹ ag tóg ti rĩn mũ mũ. Ti mỳ ag tóg: “Senhor', Senhor',” he mũ. “Èg mỳ ẽg kãgter ha mẽ tóg ti,” he ag tóg ti mỳ. Kỹ tóg rĩr mũ sir. Kỹ tóg kóho mỳ vĩ mũ, goj mỳ ke gé, goj vóg nèn ẽn mỳ. Kỹ tóg krỹg' he mũ sir, kóho ti. Katy' he tóg mũ sir. ²⁵ Kỹ tóg ag mỳ ke mũ. “Ajag tỳ ne jé inh ki ge há han tũ nĩ nẽ?” he tóg. Kỹ ag tóg kanẽ jur nỹtĩ nĩ. Ag mỳ tóg e tĩ, kỹ ag tóg jagnẽ mỳ: “ti jykre tóg ẽg mỳ e tĩ,” he mũ. “Kóho mỳ tóg vĩ mũ, Kỹ tóg ki há ke mũ, kóho ti, goj ti ke gé,” he ag tóg mũ, jagnẽ mỳ.

*Jesus tỳ ùn jagrẽ kórég tỳ há' he
(Mt 8.28-34; Mc 5.1-20)*

²⁶ Kóho tỳ tũg' hen kỹ ag tóg Gerasa ag jamã tá junjun mũ sir. Goj nig kafã ù tá tóg nĩ, ga tỳ Galiléia to há. ²⁷ Kỹ tóg canoa kãki kãkutẽ mũ, Jesus ti. Kỹ ù tóg ti kato tẽ mũ, cidade tá ke ù, há ra tóg jagrẽ kórég tỳ hèn ri ke nĩ. Si há tóg tĩ ha, ti jagrẽ e nĩ ti. Kỹ tóg kur tũ nĩ. Kato r tóg nĩ. Ìn tũ ti nĩ gé. Vẽnẽh kej tá tóg jẽgtĩ, pãró tỳ vẽnẽh kej tá. ²⁸ Èn tóg Jesus kato tẽ mũ. Kỹ tóg ti krẽm mũg ke mũ. Prẽr kỹ tóg: “!..ã isỹ hẽ ri kenh mũ, Jesus'..!” he mũ. “!..Kynhmỹ Topẽ kósin'..!” he tóg. “!..Ã mỳ sóg to vĩnh mũ, ã tỳ inh vóg kónãn tũ nĩ jé..!” he tóg, prẽr kỹ, ùn jagrẽ kórég ẽn ti. ²⁹ Hã ra Jesus tóg Nèn-Kórég mỳ: “ti ki pa jẽg,” he ja nĩ, há kỹ tóg prẽr mũ. Ti ki vĩrĩn ke', ti ki vĩrĩn ke' tỳ hèn ri ke han ja ag tóg nĩgtĩ, Nèn-Kórég ag. Kỹ ti mré ke ag tóg ti se ja nĩgtĩ gé, ti mrĩnh kỹ, ferro tỳ, ti nĩgẽ, ti pẽn ke gé. Hã ra tóg ã se ja kykym kãn ja nĩgtĩ. Kỹ Nèn-Kórég ag tóg ẽmã tũg ja ra ti tĩn ja nĩgtĩ. Hã kỹ tóg vẽnẽh kej mũ tĩgtĩ, ùn jagrẽ kórég ẽn ti.

³⁰ Kỹ Jesus tóg ti mỳ: “ã jiji hẽ ri ke tĩ?” he mũ. Kỹ tóg: “Mĩl,” he mũ. Nèn-Kórég tỳ hèn ri ke ag tỳ tóg jagrẽ nĩ, há kỹ tóg: “Mĩl,” he mũ.

³¹ Kỹ ag tóg Jesus mỳ to vĩ mũ, Nèn-Kórég ag, ti tỳ nũgme ra ag jẽgnẽg tũ nĩ jé, inferno ra. ³² Hã ra porco tỳ hèn ri ke tóg tá jẽg nỹtĩ nĩ, pãnónh tá. Kỹ Nèn-Kórég ag tóg Jesus mỳ to vĩ e han, ti tỳ ag mỳ: “ha porco ki ge jẽg, ge kỹ,” he jé. Kỹ tóg ag mỳ ke mũ. ³³ Kỹ ag tóg ẽn ki kãpa mũ sir, Nèn-Kórég ag. Porco ag ki ag tóg ge mũ sir. Kỹ porco ag tóg mer ki re mũ, rãn ki, goj nig ra. Goj ki ag tóg vár mũ sir. Nãgnãr kỹ ag tóg tũ' he kãn mũ sir.

³⁴ Kỹ ù tỳ porco ki rĩr tĩ ag tóg vég mũ. Kỹ ag tóg pètẽ mũ, cidade ra. Tá ag tóg kãmén mũ, ẽmã kãsir mũ há ke gé. ³⁵ Kỹ tá ke ag tóg ra mũ kãn mũ, ag vĩ

mêg mû ag. Ag tÿ nén ên ve sór vê. Ra mû ký ag tóg Jesus tá junjun mû. Ký ag tóg ti vég mû sir, ùn jagrê kórég ja ti. Nĩ tóg mû ha, Jesus rá há. Kur tóg nĩ ha, krĩ há tóg nĩ ha. Ký ag fe tóg jürün ke mû sir. ³⁶ Û tÿ Jesus tÿ ti tÿ há' he mû vég mû ên ag tóg kâmén kân mû sir, ù tÿ ùri ti venh kâmü mû ên ag mÿ. Ûn jagrê kórég tó ag tóg mû, ag mÿ, Jesus tÿ ti han ja ti, porco kâgter ja ti ke gé. ³⁷ Ký tá ke ag tóg ti mÿ tó vĩ mû, Jesus mÿ, ti tÿ tá kâkutê jé. Gerasa tá ke kar ag tóg kanê jur nÿti, há ký ag tóg ti mÿ: “ã tÿg ký tóg êg mÿ há tÿnh mû,” he mû. Ký tóg canoa kâra rá ký tÿg sór mû, ti mré mû ti ag mré. ³⁸ Ký ùn jagrê kórég ja tóg ti mÿ tó vĩ e han mû, “nhÿ ã mré tÿg mû,” hen ký, Jesus mÿ. Há ra Jesus tóg ti përe tÿg jãvãnh nĩ. ³⁹ “Ã jamã ra vÿn ké,” he tóg ti mÿ. “Tá ag mÿ kâmén nĩ, Topê tÿ ã tÿ há' he ja tag ti,” he tóg, Jesus ti. Ký tóg ti mû sir, ùn jagrê kórég ja ti. Cidade kar mĩ tóg ti mû. Ag mÿ tóg kâmén mû sir, Jesus tÿ ti tÿ há' he ja ên ti.

Jesus tÿ Jairo kósin fi rĩn mãn
(Mt 9.18-26; Mc 5.21-43)

⁴⁰ Ký Jesus tóg vÿn ke mû, nig kafã ù ra. Ký tóg vènh e ên mÿ sér tĩ, ag tÿ ti ven ký. Ti jãvãnh ja ag tóg nĩ, há ký tóg ag mÿ sér tĩ, ag tÿ ti ven ký. ⁴¹ Ký vãhá ù tóg ti ki jun mû, Jesus ki. Israel ag vènh kanhrãn jafã to pã'i vè, ti jÿjÿn há vÿ: Jairo, he mû. Ên tóg Jesus krêm müg ke mû, ã jakrĩ tÿ tóg jê mû, ký tóg ti mÿ vĩ mû, ti tÿ ti ïn ra tÿg jé, Jesus ti. ⁴² Ti kósin pir fi vÿ kaga távĩ nÿ, ký fi kaga távĩ ên vÿ fi tén sór mû. Kri prÿg tÿ 12 (ke) fi nĩ, Jairo kósin pir ên fi. Ký tóg ti mré ti mû, Jesus ti.

Ti tÿg ký ùn e ag tóg ti nón mû mû. ⁴³ Ký ag kã ù fi tóg ag pétêm mû. Kyvénh krÿg tũ han ký fi tóg nĩ, prÿg tÿ 12 (ke) ki. Há ra ag tóg fi kaga tÿ hê ri ke ja tũ nĩ, ag tÿ fi kygtãg mû ra, médoco ag. ⁴⁴ Ên fi tóg ti nón ti kur mráj vóg mû. Ký vêsÿmér fi kyvénh tóg tũ' he mû. ⁴⁵ Ký Jesus tóg: “ũ nÿ inh kur vóg?” he mû. Há ra vènh kar tóg: “inh há tũ vè, inh há tũ vè,” he mû. Ký Pedro tóg ti mÿ vĩ mû, Jesus mré mû tĩ ag kar ke gé. Ti mÿ ag tóg: “ã kur mẽ kân êg tóg, há ra ã tóg: “ũ nÿ inh kur vóg?” he mû,” he tóg, Pedro ti, Jesus mÿ. ⁴⁶ Há ra Jesus tóg: “vó,” he mû. “Û tóg inh kur vóg,” he tóg. “Inh kuprÿg tóg inh ki kãtére, há ký sóg ki kanhrãn mû,” he tóg. ⁴⁷ Ký ùn tÿtã ên fi tóg to jÿkrén mû sir. “Ti hÿn tóg inh vé,” he fi tóg. Há ký fi tóg jürün ke ký kãti mû. Jesus krêm fi tóg müg ke mû. Ký fi tóg ti mÿ tó kân mû, vènh kar rĩnve. Ti mÿ fi tóg ã kaga ja ên kâmén kân mû, fi tÿ ti kur vóg ja ên ti ke gé, fi tÿ há' he ja ti ke gé. “Isÿ ã kur vóg ký sóg vêsÿmér há' hé,” he fi tóg, Jesus mÿ. ⁴⁸ Ký tóg fi mÿ vĩ há han mû, Jesus ti. “Inh kósin!,” he tóg. “Ã tÿ inh ki rá ký ã tóg há' hé. Ha tÿg, jatun mÿ. Há ã tóg nĩ ha,” he tóg fi mÿ, fi han kar ký, Jesus ti.

⁴⁹ Ti tÿ ver fi mré vëmén jê ra ù tóg jun mû, pã'i tÿ Jairo ên ïn tá. “Ã kósin fi hur ter,” he tóg, pã'i mÿ. “Tũg ja fi tóg nĩ ha,” he tóg, Jairon mÿ. “Hã ký ti mÿ: kunÿg, he mãn tũg nĩ, ti kutãn mãn tũg nĩ,” he tóg.

⁵⁰ Há ra Jesus tóg mêg mû, ký tóg ti mÿ: “mũmêg tũg nĩ,” he mû. “Inh vĩ há kri fimnĩ, ký ã kósin fi tóg há' henh mû,” he tóg. ⁵¹ Ký ag tóg mû ký ti ïn tá junjun mû sir, Jairo ïn tá. Ký Jesus tóg ag tÿ ïn kãra ge kamêg mû. “Pedro vÿ ïn ra rãnh mû, ïnh mré, João ke gé, João kãke tÿ Tiago ke gé, gÿr fi panh ke gé, fi mÿnh fi ke gé,” he tóg, Jesus ti. ⁵² Há ra ùn e fag vÿ tá nÿti nĩ gé, kygfÿ fag nÿti nĩ, vêsÿrénh ký, Ký Jesus tóg fag mÿ: “kygfÿ tũg ra,” he mû. “Fi pi(jé) ter mû’.

Fi nūr vē," he tóg. ⁵³ Hā ra fag tóg ti nyg mū. Fi ter ki kanhró fag tóg nýtī, hā kýt fag tóg ti nyg mū. Hā ra Jesus tóg fag mý: "ha mǔjēg," he mū.

⁵⁴ Fag mūn kar kýt Jesus tóg fi nǔgē kǎgmīg mū, kýt tóg prēr mū sir. "!.Nī ra, já!.." he tóg, jamā hár(a). ⁵⁵ Kýt fi kuprīg tóg fi to vȳn ke mū. Nī fi tóg mū sir, mȳr, ha mē, ūn ter mū ēn fi. Kýt Jesus tóg fag mý tó mū, fag týt fi mý vējēn ven jé. ⁵⁶ Kýt tóg fi han mū fag mý e tāvī tī sir. Hā ra Jesus tóg fag mý tó mū, fag týt ū mý tó tūg jé, fi rīr mǎn ja tag ti. Hā ra tóg fi ter mū ra fi rīn, Jesus ti.

9

Jesus týt ā mré mū tī ag jēgnē (Mt 10.5-15; Mc 6.7-13)

¹ Kýt Jesus tóg ū týt 12 (ke) ag jé prēr mū, ti týt ūn vin mū ēn ag, ag vēnh mǎn jé. Ag vēnh mǎn kýt tóg ag tar han mū sir, ag týt vēnh jagrē kórég pan jé, ag týt ūn kagyga ag týt há' he jé gé. ² Kýt tóg ag jēgnēg mū sir, ag týt Topē týt týt ēg pā'i nī ēn kāmén jé, vēnh kar mý, ag týt ūn kagyga ag týt há' he kǎn jé gé. ³ Hā kýt tóg ag mý ke mū sir. "Ājag mūn kýt nén ū ma mū tūg nī, vǎtó va mū tūg nī, sacon ke gé, bolsa ēn, pǎo ke gé, jānkamy ke gé. Kur régre rīnh tūg nī gé," he tóg. ⁴ "Ājag týt ĩn ra ge mū hā ki nūgnūr' hemnī, hā ki ājag týt kurā ki kǎpanh ke tá krýt g nī," he tóg. ⁵ "Ag týt ājag mý: "kǎge jēg ra," he jāvānh nīn kýt tá kǎpamnī. Tá kǎpa kýt ājag pēn hā kykūnhkūnh nī, ag týt to ki kanhró nýtī jé sir, Topē týt ag tovānh ken kī," he tóg, Jesus ti.

⁶ Ti týt ag jēgnēn kýt ag tóg mū sir, ū týt 12 (ke) ag. Ēmā kar mī ag tóg mū sir. Topē kāmén ag tóg mū mū sir. Ūn kagyga ag týt há' he kǎn ag tóg mū gé sir, fag ke gé.

Jesus kǎme týt pā'i týt Herodes mý e (Mt 14.1-12; Mc 6.14-29)

⁷ Kýt pā'i mág týt governador týt Herodes výt mēg mū sir, Jesus týt nén han mū ti. Kýt tóg ti mý e tī. Kýt ti týt ne to jykrén ke tóg tū tī. Hā ra ū ag tóg Jesus to: "João Batista vē," he tī. "João hȳn tóg ā ter kýt rīr mǎn," he ag tóg tī, Jesus to. ⁸ Jo ū ag tóg ti to: "Elias vē," he tī gé. "Tī hȳn vēnh ven mǎn, vāsȳ Topē vī tó tī ēn, Elias tī," he ag tóg tī gé, Jesus to. Kýt ū ag tóg ti to: "vāsȳ Topē vī tó tī ū hȳn rīr mǎn," he tī gé. ⁹ Hā jēmē tóg, Herodes ti, kýt tóg to jykrén kýt: "João mý vó?" he mū, Jesus to. "Hā ra sóg João krī kym, kýt tóg tū' he mū. Kýt ū nē, hȳn'?" he tóg. "Nén han vānh týt hēn rī ke hyn han tóg huri. Ū nē, hȳn'?" he tóg, Herodes ti. Kýt tóg kejēn ti ve sór mū, ti týt ti mý e tīn kýt, hā ra Jesus výt ti venh tī tū nī.

Jesus týt ū týt 5 mil (ke) ag jēn (Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Jo 6.1-14)

¹⁰ Kejēn Jesus týt ūn vin mū ag výt Jesus to vȳnvȳn ke mū, ti týt ag jēgnē ja ēn tá. Ti mý ag tóg kāmén mū sir, ag týt nén han ja ēn kar ti. Kýt tóg ag mré vēnh péju kýt tī mū, ēmā týt Betsaida ra, vyr mý ag mré vēmén jé. ¹¹ Hā ra ūn e ēn ag tóg mēg mū, Jesus tīg ti, kýt ag tóg ti nón mū mū. Ag týt ti pētēm kýt tóg ag mý vī hā han mū, Jesus ti. Ag mý tóg kāmén mū, Topē týt týt ēg pā'i nī sór ti. Ag kāmī ūn kagyga týt há' he tóg mū gé, fag mré hā.

¹² Ti týt ag mý tó jé ki tóg rǎkē nȳ sir, kýt ū týt 12 (ke) ag tóg Jesus to kāmū mū. Ti mý ag tóg: "ā týt ag jēgnēnh há tóg tī," he mū, "ag týt ēmā kar mī mū jé, pǎo comprar he jé, tá nūgnūr jé ke gé. Tag ki tóg ēmā tū nī," he ag tóg, Jesus mý. ¹³ Hā ra Jesus tóg ag mý: "vó," he mū. "Ha inhā ag jēn," he tóg. Kýt ag tóg ti

mỹ: “hã ra vėjēn tóg ěg mý tũ tĩ,” he mũ. “Pão tỹ 5 (ke) hã vỹ ki nýtĩ, pirã régre mré ke gé. Ěg mý ag jo comprar henh mũ vỹ, vėjēn ti?” he ag tóg, Jesus mý. ¹⁴ Ũ tỹ mil tỹ 5 (ke) ag vė, ag tãvĩ, fag mré tó tũ ra. Hã ra fag tóg tá e nýtĩ gé, gĩr mré ke gé.

Ag tỹ ti mý ke kỹ Jesus tóg ã mré mũ tĩ ag mý: “ag mý tugtó, ag nĩgnĩ jé,” he mũ, “ag tỹ vėnh nĩkrén jé, ũ tỹ 50 (ke) pãte ũ tỹ 50 (ke) ũ pãte nĩgnĩ jé,” he tóg, Jesus ti, ã mré mũ tĩ ag mý. ¹⁵ Kỹ ag tóg ke mũ sir. Kỹ vėnh kar tóg nĩgnĩ mũ sir. ¹⁶ Kỹ tóg pão tỹ 5 (ke) in gég mũ, pirã régre ěn mré. Kỹ tóg kanhkã ki ěvãnh mũ, kỹ tóg Topě mré vĩ mũ sir. Kỹ tóg pão vėnh kãpópãm mũ sir. Kỹ tóg ã mré mũ tĩ ag mý vin mũ, ag tỹ ũn e ěn mý vėnh kãpópãm jé, pirã ěn mré hã. ¹⁷ Kỹ vėnh kar tóg ko kãn kỹ funfór mũ sir. Kỹ ag tóg ti ke ěn gég mũ. Kěj tỹ 12 (ke) fãn tóg, vėjēn mru ěn ti. Hã kỹ Jesus tóg pão tỹ 5 (ke) tỹ ũn e ag fónfãn ja nĩgtĩ.

Pedro tỹ Jesus tó
(Mt 16.13-19; Mc 8.27-29)

¹⁸ Kejēn Jesus tóg Topě mré vĩ mũ, ã pin kỹ. Hã ra ti mré mũ tĩ ag tóg ti mré nýtĩ nĩ. Kỹ tóg ag mý ke mũ. “Ag iso hẽ ri ke tĩ?” he tóg ag mý, Jesus ti. ¹⁹ Kỹ ag tóg ti mý: “ũ ag vỹ: João Batista vė, he tĩ, jãvo ũ ag vỹ: Elias vė, he tĩ gé, jãvo ũ ag vỹ: vãsỹ Topě vĩ tó tĩ ũ vỹ rĩr mãn, he tĩ gé, ã to,” he ag tóg, Jesus mý. ²⁰ Kỹ tóg ag mý: “ag jãvo ãjag hẽ ri ke tĩ, iso?” he mũ. Kỹ Pedro vỹ ti mý kãmén mũ. “Tỹ ã Cristo nĩ, Topě tỹ ěg mý ũn jėnėg mũ ěn vỹ tỹ ã nĩ,” he tóg, Pedro ti, Jesus mý. ²¹ Kỹ tóg ti mý vĩ tar han mũ, Jesus ti, ag tỹ ũ mý tó tũ nĩ jé ver, ti tỹ tỹ Cristo nĩ ěn.

Jesus tỹ ã jagtar ke tó vén
(Mt 16.20-28; Mc 8.30-9.1)

²² Kỹ tóg ag mý kãmén mũ. “Tỹ sóg ěprã ke fi kósın ěn nĩ,” he tóg. “Ijagtar jagy han ke vė,” he tóg. “Kófa ag tỹ iso: kórég ti nĩ, henh ke vė, Topě tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag ke gé, Topě vĩ to professor ag ke gé. Ag tỹ isén ke vė. Kurã tãgtũ tũg mũ ra sóg rĩr mãn mũ hã ra,” he tóg, Jesus ti.

²³ Kỹ Jesus tóg vėnh kar mý tó mũ. “Ājag tỹ inh mré kãmũ kỹ tóg há tĩnh mũ,” he tóg. “Kỹ ãjag jykre tovãnh nĩ, ãjag tỹ isũ tãvĩ han jé. Ha vé, ag tỹ inh cruz tỹ inh kri fi kỹ sóg tĩg ke mũ, ag tỹ to isa kỹ isén jé, ha vemnĩ. Vėnh nenh ke tũ sóg nĩ. Isỹ tag han ri ke han nĩ, kurã kar ki, ãjag tỹ inh mré mũ sór nýtĩn kỹ,” he tóg. ²⁴ “Ājag tỹ ãjag jykre hã han sór kỹ ãjag tỹ nũgme ki vár ke vė. Jãvo ãjag tỹ isugrĩn ãjag jykre tovãnh kỹ ãjag krenkren ke vė, ãjag kãgter ke mũ (hã) ra. ²⁵ Ājag tỹ ga kri mũn kỹ ãjag tóg nén kar ganhar he sór mũ. Kỹ ãjag kuprĩg vỹ vãfor ke mũ. Kỹ tóg kórég nỹ sir, ãjag rico tãvĩ nýtĩ ra. Ganho há vėnh ke tũ ãjag tóg ke mũ, gen kỹ. ²⁶ Iso mý'ãg tũg nĩ, inh vĩ to. Ājag tỹ ũri iso mý'ãg kỹ sóg ãjag to mý'ãg ke mũ gé, inh kãtĩg mãn ken kỹ. Tỹ sóg ěprã ke fi kósın ěn nĩ. Sĩnvĩ ti nĩnh mũ, inh kãtĩg mãn kỹ, inh jóg tỹ inh jėnėn kỹ, ti tỹ isỹ ũn mág han kỹ. Kỹ ti tỹ jėgnė jafã ag vỹ inh mré kãmũnh mũ gé, Topě tũ ag. ěn kã sóg ãjag to mý'ãg ke mũ, ãjag tỹ ũri iso mý'ãg kỹ,” he tóg. ²⁷ “Kĩ hã sóg tó mũ, ha mę. Ājag kãmĩ ũ ag vỹ Topě tỹ tỹ ěg pã'i nĩ vėnh ke mũ, ag ter ke to hã, tag ki ěg mré nýtĩ ũ ag,” he tóg, Jesus ti.

Jesus tỹ vėnh ven ũ han
(Mt 17.1-13; Mc 9.2-8)

²⁸ Jesus tỹ tag tó kar kỹ kurã tỹ 8 (ke) vỹ tũg mũ. Kỹ tóg kejēn ag mý: “mũ nỹ, vyrımỹ,” he mũ. Pedro mý tóg ke mũ, João mý ke gé, Tiago mý ke gé. Ag hã

mré tóg tĩ mũ, pãnonh ra, Topẽ mré vēmén jé. ²⁹ Tá jun ký tóg Topẽ mré vĩ mũ sir. Ký tóg vãhã vënh ven ù han mũ, vënh ven kupri han tóg mũ. Ti kur tóg kópréj nĩ, kókov tóg nĩ, ti kur ên ti. ³⁰ Ký ùn régre ag tóg vãhã tá vënh ven mũ sir. Ký ag tóg Jesus mré vēmén mũ sir. Moisés vë, Elias mré hã, ùn régre ên ag. ³¹ Ag ve vỹ ti ve ri ke nĩ gé, Moisés mré Elias ti. Jesus mré ag tóg vēmén mũ, ti ter ken kãmén ag tóg mũ sir, ti tỹ Jerusalém tá ter ke mũ ên ti.

³² Pedro ag mỹ tóg nũr há tãvĩ tí, ge ra ag tóg ag vég mũ sir, ag mỹ nũgnũr há (hã) ra. Hã ký ag tóg Jesus tỹ ag mỹ vënh ven ù han mũ ên vég mũ sir, ti kókov ên ti, ti mré vēmén mũ ag ke gé. ³³ Ký ù tỹ Jesus mré vēmén ký nỹtĩ ag tóg mũ sór mũ sir. Ký Pedro tóg Jesus mỹ: “Senhor,” he mũ. “Tag ki tóg há nĩ,” he tóg. “Ëg tỹ tag ki pãjó tãgtũ han kÿn hÿn há nĩnh mũ, ã mỹ, Moisés mỹ, Elias mỹ ke gé,” he tóg, Pedro ti. Hã ra tóg krĩ tũ nĩ, hã ký tóg pãjó tó mũ.

³⁴ Pedro tỹ ver ti mỹ vēmén ký kanhkã góg vỹ ag kri rũm ke mũ sir. Ký ag tóg kamẽgmẽg mũ, kanhkã góg ên ti. ³⁵ Ký vënh vĩ tóg mẽ há’ he mũ, kanhkã góg ên kãtã, ký tóg: “inh kósin há vë,” he mũ. “Inh fe pẽ há vë,” he tóg. “Ti vĩ jẽmẽ ra,” he tóg, vënh vĩ ti, Topẽ ti.

³⁶ Ag tỹ tag mẽ kar ký Jesus tóg ã pir mỹ tá jẽ nĩ sir. Ti mré vēmén ja ên ag ve mân tũ ag tóg nĩ sir, Pedro ag. Ký ag tóg mũ mũ. Hã ra ag tóg ù mỹ tó tũ nĩ ver, ag tỹ nén ve ja ti. Tỹ vēmén tũ ag tóg nĩ ver, ag tỹ kanhkã tá vënh jykre ve ja ên ti.

Jesus tỹ kyrũ jagrẽ kórég kutẽm
(Mt 17.14-21; Mc 9.14-29)

³⁷ Tỹ vaj ký ag tóg pãnonh ên tá kãre mũ, Jesus mré. Ký ag tóg ù tỹ hën ri ke ag vigvég mũ sir. Jesus kato ag tóg kãmũ mũ. ³⁸ Ký vãhã ù tóg ag kãmĩ prër mũ, ha mẽ. “!..Senhor..!” he tóg. “!..Inh kósin ve ra..! Inh kósin pir vë. ³⁹ Jagrẽ kórég ti nĩ, ha mẽ. Ký tóg kejën ti kã vryrn ke tĩ, ký tóg prër tĩ, ký tóg ti ter tĩ han tĩ gé, ký tóg jãrãn mũ. Jãrãn ký tóg jũrũn’ jũrũn’ ke tĩ gé, ký tóg kejën ti tovãnh mũ sir, komër hã, ti rỹj kar ký. ⁴⁰ Á mré mũ tĩ ag mỹ sóg to vĩ mũ vë, ag tỹ ti jagrẽ kórég tag kutẽm jé, hã ra ag tóg ti tỹ hë ri ke tũ nĩ,” he tóg, ti panh ti, Jesus mỹ.

⁴¹ Ký Jesus tóg ti mỹ: “ãjag ne tóg inh ki ge há han tũ nĩgtĩ,” he mũ. “Jykre pãno ãjag nỹtĩ,” he tóg. “Kysã tỹ hën ri ke ki inh hÿn ãjag mré tĩ nĩ? Kysã tỹ hën ri ke ki inh hÿn ãjag to fe tũg nĩ?” he tóg. “Inh mỹ ti pére kãtũg nĩ,” he tóg, Jesus ti, ti panh mỹ. ⁴² Ký ag tóg ti pére kãmũ mũ. Ti jun ký ti jagrẽ tóg ti kã vryrn ke mũ. Ti tỹ jũrũn’, jũrũn’ ke han tóg mũ sir. Ký Jesus tóg ti jagrẽ mỹ vĩ jũ han mũ, ti tỹ ti ki kãkutẽ jé. Hã ki tóg kyrũ ên tỹ há’ he mũ sir. Ký tóg ti panh mỹ: “té,” he mũ sir.

⁴³ Ký tóg vënh kar mỹ e tãvĩ tí. “Topẽ ne tóg tỹ ùn mág tãvĩ nĩ’, ti jykre tóg há tãvĩ nĩ,” he ag tóg mũ sir, ag tỹ Jesus tỹ nén han mũ to jykren ký.

Jesus tỹ ã jagtar ke tó mân
(Mt 17.22-23; Mc 9.30-32)

Ký Jesus tóg ã mré mũ tĩ ag mỹ: ⁴⁴ “ha mẽ há han,” he mũ. “Ëprã ke fi kósin ên vỹ jagtar nĩnh ke mũ. Inh hã vë,” he tóg. “Ëprã ke ag vỹ ãjag tỹ inh ki nén han sór mũ ên han ke mũ,” he tóg, Jesus ti. ⁴⁵ Hã ra tóg ag tỹ ti tỹ ã ter ke kãmén tag to jykren tũ nĩgtĩ. Ag tỹ to jykren mũ ra ag tóg ki kagtũg nỹtĩ. Ký ag tóg ãjag tỹ ti ki jẽmẽ sór mũ ra ti kamẽg mũ gé, hã ký ag tóg ti mỹ: “ã tỹ ne tó nẽ?” he tũ nĩ, Jesus mỹ.

*Ūn mág**(Mt 18.1-5; Mc 9.33-37)*

⁴⁶ Kejĕn Jesus mré mŭ ag vŷ jagnĕ mŷ vĭ jŭ han mŭ. “Ĕg kă ũ tŷ hĕ nŷ jagnĕ kăfór nĭ?” he ag tóg jagnĕ mŷ. Tag to ag tóg jagnĕ mŷ vĭ jŭ han mŭ. ⁴⁷ Hă ra Jesus tóg vég mŭ, ag tŷ nĕn to jŷkrĕn mŭ ti. Kŷ tóg gĭr jé prĕr mŭ, ti tŷ ti mré jĕ jé. ⁴⁸ Kŷ tóg ag mŷ tag tó mŭ, ha mĕ. “Gĭr tŷ ge jĕ'ŷn nĭ, ti to há nŷtĭmĭ, isugnĭn,” he tóg. “Ājag tŷ isugrĭn ti to há nŷtĭn kŷ ājag tóg iso há nŷtĭ gé sir. Ājag tŷ iso há nŷtĭn kŷ ājag tóg ũ tŷ inh jĕnĕg mŭ to há nŷtĭ gé sir. Kŷ ājag tŷ ĕgno kar vŷ tŷ ājag mág kăfór kar nĭnh mŭ, ha mĕ, ājag tŷ tŷ ũn mág nŷtĭ sór kŷ. Tag to jŷkrĕn nĭ,” he tóg, Jesus ti, ag mŷ.

*Ū tŷ ĕg kato tĕ tŭ ag**(Mc 9.38-40)*

⁴⁹ Kŷ João tóg Jesus mŷ: “Senhor,” he mŭ. “Ū ve ĕg tóg vĕnh jagrĕ pan tĭ, ā jĭji tó kŷ, ĕg tŷ ũn vég mŭ ĕn ti,” he tóg, Jesus mŷ. “Hă ra tóg ĕg mré tĭ tŷ nŷgtĭ, hă kŷ ĕg tóg ti mŷ: “vĕnh jagrĕ kórĕg pan sór tŷg nĭ,” hé,” he tóg, João ti, Jesus mŷ. ⁵⁰ Kŷ Jesus tóg ti mŷ: “ũ mŷ: “vĕnh jagrĕ kórĕg pan tŷg nĭ,” he tŷg nĭ,” he mŭ. “Ū tŷ ĕg kato tĕ tŭ nĭn kŷ ĕg mré ke vĕ sir,” he tóg, Jesus ti, João mŷ.

Samaria tá ke ag tŷ Jesus mŷ: “kără ra,” he sór tŭ

⁵¹ Kejĕn Jesus ter ke kură tóg kakó nĭ sir. Kŷ tóg to jŷkrĕn kŷ Jerusalĕm ra tĭg sór mŭ, ag tŷ tá ti tĕn jĕ. Kŷ tóg tĭg kŷ ũ ag jĕgnĕg mŭ, vĕnh jo, ag tŷ ti jun ke tó jé, cidade kăsir tá. ⁵² Kŷ ag tóg mŭ mŭ, ag tŷ tón jé. Kŷ ag tóg cidade sĭ ũ ki jun mŭ. Samaria tá ke ag jamă ũ vĕ. Tá ag tóg ti nŭr ke ve sór mŭ. ⁵³ Hă ra tá ke ag tóg ag mŷ nenh mŭ. Ag mŷ ag tóg: “ājag tŷ hĕ ra mŭ nĕ?” he mŭ. Kŷ ag tóg: “Jerusalĕm ra,” he mŭ. Kŷ tóg ag mŷ kórĕg nĭ, hă kŷ ag tóg ag mŷ cama ven sór tŭ nĭ. ⁵⁴ Kŷ Tiago tóg jŭ mŭ, João ke gé, Jesus mré mŭ tĭ ag. Kŷ ag tóg Jesus mŷ: “Senhor,” he mŭ. “Ĕg mŷ tóg há nŷnh mŭ, ĕg tŷ Topĕ mŷ: “kanhkă tá pĭ tŷ ag pŭn nĭ,” hen kŷ. Mŷ ā mŷ há nŷnh mŭ?” he ag tóg. “Ĕg tŷ Elias tŷ nĕn han ja ĕn han há tóg tĭ,” he ag tóg, Jesus mŷ. ⁵⁵ Hă ra Jesus tóg ag jé vĭrĭn ke kŷ ag mŷ: “vĭ tŷg ra,” he mŭ. “Topĕ jŷkre pijé', ājag tŷ nĕn han sór mŭ tag ti. Inh pí(jé) ag tŷg sór mŭ'. Isŷ ag kren han sór vĕ jăvo, hă jé sóg kătĭ mŭ, inh, hă vŷ: tŷ sóg ĕpră ke fi kósĭn ĕn nĭ, he mŭ,” he tóg, Jesus ti, ag mŷ. ⁵⁶ Kŷ ag tóg cidade ũ ra mŭ mŭ, tá nŷgnŭr jé sir.

*Ĕg tŷ Jesus mré mŭnh ke**(Mt 8.18-22)*

⁵⁷ Ag mŭn kŷ ũ tóg Jesus mŷ: “sŷ ā mré tĭg há tóg tĭ,” he mŭ. “Ā tŷ hĕn ra tĭg kŷ sóg ā mré tĭg ke mŭ,” he tóg. ⁵⁸ Kŷ Jesus tóg ti mŷ: “hă ra tóg jagy tĭ,” he mŭ. “Īn tŷ sóg nĭ. Mĭg vŷ kré nŷtĭgtĭ, jĕsĭ vŷ jagfe nŷtĭgtĭ gé, ag jăvo isŷ hĕ tá nŭr ke tóg tŭ tĭ. Tŷ sóg ĕpră ke fi kósĭn ĕn nĭ,” he tóg, Jesus ti.

⁵⁹ Kŷ Jesus tóg kejĕn ũ mŷ: “mŭ nŷ, inh mré,” he mŭ. Hă ra tóg ti mŷ: “inh hŷn ver tĭg mŭ ha, sŷ inh panh ter kŷ ga ki ti fón jé ver,” he mŭ. ⁶⁰ Hă ra Jesus tóg ti mŷ: “vó,” he mŭ. “Inh ki ge tŷ ag vŷ ā panh kej han mŭnh mŭ. Ā tŷ inhhă inh mré tĭg há tóg tĭ, ā tŷ Topĕ tŷ tŷ ĕg pă'i nĭnh ke ĕn kămĕn jé,” he tóg ti mŷ, Jesus ti.

⁶¹ Kŷ ũ tóg ti mŷ ke mŭ gé sir, Jesus mŷ. “Sŷ ā mré tĭg há tóg tĭ,” he tóg. “Hă ra sóg inh jamă ra tĭg sór mŭ ver, sŷ inh mré ke fag mŷ isĭg ke tó jé,” he tóg, Jesus mŷ. ⁶² Kŷ Jesus tóg ti mŷ: “vó,” he mŭ gé. “Ĕg tŷ arado tŷ ga kŭm kŷ ĕg

pi(jé) vēsýjãm ēvãnh tĩ', he tóg. “Ge ti nĩ, ã tỹ inh mré tĩg sór ký. Inh mré ã tóg tĩg mũ. Á tỹ ã tũ han sór tĩn ký ã tóg Topē tỹ tỹ ěg pã'i nĩ tá krýg ke tũ nĩ,” he tóg, Jesus ti, ù tỹ ti mré tĩg sór mũ mý.

10

Ů tỹ 70 (ke) ag tỹ Jesus vĩ kãmén mũ

¹ Ký Jesus tóg ù ag vin mũ gé sir, ù tỹ 70 (ke) ag. Ký tóg ag jěgněg mũ sir, ag tỹ ti jo mũ jé. Ůn régre tĩn', ūn régre tĩn' he tóg. Ag mý tóg ke mũ, ag tỹ ěmã kar mĩ Topē kãmén mũn jé, cidade kar mĩ ke gé. Ag nón tóg ra tĩg sór mũ gé, Jesus ti. ² Ký tóg ag mý: “inh mý ag tóg ěkré ri ke nýtĩ, ãjag tỹ ūn mý tónh ke mũ ag,” he mũ. “Kejěn ěg jakré tóg ěhé nýtĩ, hã ra ag pipir nýtĩ, ù tỹ krenh ke mũ ag. Ký ag tóg ãjag tỹ krég mũ (hã) ra kre kãn tũ nýtĩ sir. Ge ti nýtĩ, inh vĩ ti. Ůn e ag tóg inh ki ge sór mũ nĩ, hã ra ù tỹ ag mý tónh ke tóg tũ tĩ,” he tóg. “Hã ký Topē mré vĩmnĩ, ti tỹ ù ag jěgněn jé, ag tỹ ag mý tugtón jé, ti vĩ ti,” he tóg, Jesus ti, ã mré mũ tĩ ag mý.

³ “Ha mũjěg. Ha vé, carneiro krē vỹ věnh jy nĩgãn ki kagtĩg nýtĩ, mĩg tỹ ag mãn sór ký. Mé krē ěn ri ke ãjag nýtĩ, hã ra sóg ãjag jěgněg mũ, ký Topē vỹ ãjag jy nĩgãn mũ,” he tóg. ⁴ “Ký ãjag mũn ký sacco ma mũ tũg nĩ, bolso ěn, jãnkamy tũ ke gé, pěn né věnh kafã gé(g) mũ tũg nĩ gé, pěn to ró ěn. Ký ãjag tỹ ù ven ký ti mý: “ã mý há?” he tũg nĩ gé. Jatun mý mũmnĩ,” he tóg.

⁵ “Kejěn ãjag tóg ěmã ù tá junjun ke mũ. Ký ãjag tỹ ĩn ù ra ge ký tá ke fag mý: “Topē jé ãjag ki rĩr, ký ãjag jé jatun mý nýtĩ nĩ,” hemnĩ fag mý,” he tóg, Jesus ti, ag mý. ⁶ “Ký tá ke ù tỹ inh ki rã ký tóg jatun' he mũ sir, ti tỹ tỹ Topē kósin nĩn ký. Tá ke ù tỹ inh ki rã jãvãnh nĩn ký tóg jatun' he tũ nĩ sir. Ti jãvo ãjag tóg jatun' he mũ sir inhhã.

⁷ ĩn ěn krēm nũgnũrnmĩ, ãjag tỹ kãra ge ja ěn krēm. Fag tỹ ãjag mý nén nĩm mũ ěn komnĩ gé. Ůn rãnhřãj han mũ ěn tóg ti kaja venh ke mũ, ti rãnhřãj kaja ti, hã ký ag tóg ãjag jěn ke mũ sir, věnh kaja jé. ĩn ù kãra ge tũg nĩ, ěmã ěn tá.

⁸ ãjag tỹ ěmã ù tá junjun ký ĩn pir krēm nýtĩnmĩ, tá ke ag tỹ ãjag mý: “kãge ra,” hen ký. Ag vějěn hã komnĩ. ⁹ Ůn kagyga ag tỹ há' hemnĩ. Ag mý: “Topē vỹ tỹ ãjag pã'i nĩnh mũ, ūn ri,” hemnĩ.

¹⁰ Kejěn ěmã ù tá ke ag tóg ãjag mý: “kãge ra,” he jãvãnh nýtĩnh mũ. Ký ěmã ěn tĩn rãm ký ag mý tag tómnĩ, ha mē: ¹¹ “ha vé, ěg pěn nug hã kykũnh ěg tóg mũ, ãjag tỹ ěg kavěnh tũ nĩ jé,” hemnĩ. “Ge ra ěg tóg ãjag mý tó mũ, ěg tỹ ãjag mý nén tónh kãmũ jan kí, hã vỹ: “Topē vỹ tỹ ěg pã'i nĩnh mũ, ūn ri,” he mũ,” hemnĩ ag mý,” he tóg, Jesus ti. ¹² “Ha mē, kurã tỹ ěgno ki ag tóg vēsýrěnh ke mũ, ag tỹ ãjag vĩ mē jãvãnh ký. Cidade tỹ Sodoma tá ke ag vēsýrěnh kãfór han jé ag tóg ke mũ, kurã ěn kã, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti, ag mý.

Jesus tỹ ù ag mý vĩ kónãh (Mt 11.20-24)

¹³ Ký tóg: “sỹ cidade tỹ Corazim ki ke ag mý tag tó sór mũ, ha mē,” he mũ. “Kórég ve jé ãjag tóg ke mũ,” he tóg. “Sỹ cidade tỹ Betsaida ki ke ag mý tag tó sór mũ gé, ha mē. Kórég ve jé ãjag tóg ke mũ gé,” he tóg. “Ěg tỹ nén han vãnh tỹ hěn ri ke hyn han isóg ãjag mý, milagre tỹ hěn ri ke, hã ra ãjag tóg ãjag jykre tovãnh sór tũ nýtĩ,” he tóg. “Cidade tỹ Tiro tá, cidade tỹ Sidom tá sóg ěg tỹ nén han vãnh ěn hyn han tũ nĩ. Sỹ tá milagre hyn han mũ ra ag tóg ãjag jykre kórég tovãnh mũ vě, vãsý,” he tóg. “ãjag jykre pãno to ag jykren ke mũ vě, kygfỹ ag

mũ vë, ag mÿ ti e tĩnh mũ vë, sÿ ag mÿ tó mũ ra. Ag jãvo ãjag tóg tovãnh sór tũ nĩ, to jykren sór tũ pë nĩ,” he tóg, Jesus ti. ¹⁴“Tiro tá ke ag vÿ vësÿrénh kãn ke mũ, kurã tÿ ãgno ên ki, Sidom tá ke ag ke gé, ag jykre pãno to. Ag vësÿrénh kãfór han jé ãjag tóg ke mũ jãvo, ha mẽ,” he tóg, Corazim tá ke ag to, Betsaida tá ke ag to ke gé.

¹⁵Kÿ tóg: “sÿ cidade tÿ Cafarnaum ki ke ag mÿ tag tó sór vë, ha mẽ,” he mũ. “Ûri tóg ver ãjag mÿ sér tĩ,” he tóg. “Kanhkã ve jé ãg tóg ke mũ,” he ãjag tóg tĩ, ón kÿ. Hã ra ãjag tóg nũgme ki vãr ke mũ jãvo, inferno ki,” he tóg, Jesus ti. Ti tÿ ã vĩ jëmë jãvãnh mũ ag mÿ vi kónãh hã vë.

¹⁶Kÿ tóg ã mré ke ag mÿ tag tó mũ. “Û tóg ãjag vĩ mẽ sór mũ, ha vemnĩ,” he tóg. “Kÿ tóg sir inh vĩ mæg mũ gé, ti tÿ ãjag vĩ mën kÿ. Û tóg ãjag vĩ mẽ sór tũ nĩ, ha vemnĩ. Kÿ tóg inh vĩ mën h ke tũ nĩ gé. Ti tÿ inh vĩ mën h ke tũ nĩn kÿ tóg ù tÿ inh jënëg mũ ên vĩ mën h ke tũ nĩ gé sir, Topë vĩ ti,” he tóg, Jesus ti. Ti tÿ ã mré mũ tĩ ag mÿ tón hã vë, ag tÿ ti vĩ kãmén mũ jé, kór há mĩ, kuvar há mĩ.

Kÿ ag tóg sir mũ mũ, ù tÿ 70 (ke) ên ag.

Û tÿ 70 (ke) ag tÿ Jesus to vÿnvÿn ke

¹⁷Kejën ag tóg ti to vÿnvÿn ke mũ, kÿ ag tóg ti mÿ vĩ sér han mũ sir. “Senhor’,” he ag tóg mũ. “Vënh jagrë kórég ag vÿ ãg vĩ ki han tí. ã jiji tó kÿ ãg tóg ag mÿ vĩ tí, kÿ ag tóg ki hã han tí,” he ag tóg mũ, Jesus mÿ.

¹⁸Kÿ tóg ag mÿ: “vãsÿ inh Japo vé, ti tÿ kanhkã tá kãtére kÿ,” he mũ. “Ti fĩn rãm sóg, hã kÿ sóg ti fón. Ta tÿ kómkóm ke ri ke nĩ ja ti nĩ, ti kutë ja ên ti. ¹⁹Ti kri ke vÿ tÿ inh nĩ. Ha vé, ãjag to sóg vãsãn mũ, pÿn tÿ ãjag kókén tũ nĩ jé, ãjag tÿ ti sãn mũ ra, pÿn kakrã ke gé, Nën-Kórég kar ag ke gé. Û vÿ ãjag kókén ke tũ pë nĩ gé. ²⁰Hã ra tag to mÿ há nÿtĩ tũg nĩ ver. Tag vÿ tÿ nën ù tũ nĩ ver. Vënh jagrë kórég vÿ ãjag vĩ han, vënh kuprĩg ke gé. Hã ra tag to mÿ sér nÿtĩ tũg nĩ. Nën ù vÿ há pë nĩ, kÿ tag hã to mÿ sér nÿtĩmñ. ãjag jÿjÿ vÿ ránrãn kÿ nÿtĩ, Topë livron ki, kanhkã tá, ãjag tÿ kanhkã tá junjun jé. Kÿ tag hã to mÿ sér nÿtĩmñ,” he tóg, Jesus ti.

Jesus tÿ ùn kãsir ag to há (Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹Kÿ tóg Jesus mÿ sér tí, hora ên kã. Topë kuprĩg tÿ ti krĩn kÿ tóg ti mÿ sér tí: “jóg’,” he mũ. “Tÿ ã tóg kanhkã tân ag kãfór kar nĩ, kar ã tóg tÿ êprã ke ag kãfór nĩ gé,” he tóg. “Inh mÿ tóg há tí, ã tÿ nën han mũ ti. Û tÿ: “ki kanhró mág inh nĩ,” he mũ ag mÿ ã tóg ã jykre ven ja tũ nĩ. Ag mÿ ã tóg kãmén ja tũ nĩ. Û tÿ gĩr ri ke ki kagtũg ag hã mÿ ã tóg ven ja nĩ, ã jykre ti,” he tóg. “Hÿ, hã vë. ã tÿ nën to jykren mũn hã vë, hã kÿ ã tóg ag hã mÿ ã jykre ti nĩm. Hã ra tóg há tãvĩ nĩ, jóg’,” he tóg, Jesus ti. ²²Kÿ tóg ã mré mũ tĩ ag mÿ: “inh jóg tóg inh mÿ tovãnh kãn, ã tÿ nën han ja kar tí,” he mũ. “Kÿ ù pi(jé) ti kósín ki kanhró nĩ’. Inh jóg ne inh ki kanhró nĩ’. Kÿ ù pi(jé) inh jóg ki kanhró nĩ gé’. Inh hã ne ti ki kanhró nĩ’, isÿ tÿ ti kósín nĩn kÿ. Hã ra sóg ãjag mÿ ti kãmén jé kãtĩ mũ, inh jóg tí. Isÿ tag to ùn kuprëg mũ ag hã mÿ sóg ti kãmén tí, inh jóg tí,” he tóg, Jesus ti.

²³Kÿ tóg ã mré mũ tĩ ag mÿ nën ù kãmén mũ gé. Vÿrmÿ tóg ag mÿ ke mũ, kÿ tóg: “ãjag há ne vëg mũ’, Topë jykre ti, hã kÿ Topë tóg ãjag ve há han mũ,” he mũ. “Sér pë ti tũ, ù tÿ ti jykre vëg mũ ag mÿ’,” he tóg, Jesus ti. ²⁴“Ki hã sóg tó mũ, ha mẽ. Û tÿ hën ri ke ag vÿ inh ve sór tãvĩ ja nÿtĩgtĩ, vãsÿ, ãjag tÿ ùri nën vëg mũ tag tí. Hã ra ag tóg inh mur ken jo kãgter kãn. Topë vĩ tó tĩ ag ja vë, pã’i mág ag ja vë, hã kÿ ag tóg ãjag tÿ nën vëg mũ ve sór tãvĩ ja nÿtĩgtĩ. Hã ra ag tóg

ve ja tũ nĩ, mẽ ja tũ ag tóg nĩ gé, ãjag tỹ ùri nén mẽg mũ ti. ãjag hã ne mẽg mũ inhhã;” he tóg, Jesus ti, ti mré mũ tĩ ag mẽ.

Samaria tá ke to comparação

²⁵ Kĩ vãhã Topê vĩ to professor ù vỹ ag kãmĩ jěgně mũ, kĩ tóg Jesus ki jěmẽ sór mũ. Ti tỹ ón kĩ ti vĩ mẽ sór vễ, hã kĩ tóg ti mỹ: “Senhor;” he mũ. “Inh hỹn hẽ ri kenh mũ, isỹ rĩr krỹg ja tũ ve jé?” he tóg, Jesus mỹ.

²⁶ Kĩ Jesus tóg ti mỹ: “ne nỹ hỹn rán kĩ nĩ, Topê vĩ ki?” he mũ. “Topê jykre tỹ ne han jé ã ke mũ hỹn?” he tóg. “To ke há ã tóg nĩ, ha inh mỹ tó,” he tóg.

²⁷ Kĩ tóg ti mỹ: “Topê vỹ tỹ ã kri ke nĩ, kĩ ti hã to há nĩmĩ, ti ki rã há han nĩ, ti to jykre pir nĩmĩ, ti to tar nĩmĩ, ti mỹ ã tỹ nén han mũ kar ên han nĩ, ha mẽ. Kĩ ã régre kar ki rĩr nĩmĩ gé, ã tỹ vẽnhi ki rĩr há han ri ke. Topê tỹ nén tón hã vễ;” he tóg, Topê vĩ to professor ti.

²⁸ Kĩ Jesus tóg: “hỹ,” he mũ. “Ki hã ã tóg tó mũ,” he tóg. “Tag han ra, kĩ ã tóg rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ,” he tóg.

²⁹ Hã ra tóg ti mỹ há tũ nĩ, Jesus vĩ tag ti, hã kĩ tóg ti mỹ: “kỹ ù nỹ tỹ inh régre nĩ?” he mũ.

³⁰ Kĩ Jesus tóg ti mỹ tag tó mũ, ha mẽ. “Kejẽn ù tóg nĩgtĩ. Hã ra tóg Jerusalém tá kãtig kĩ Jericó ra tĩ mũ. Ēpry jagma, ěmĩn jagma ùn jykre kórég ag tóg ti jo vãjig mũ, bandido ag. Kĩ ag tóg ti kãgmĩ kĩ ti kur kunũg mũ. Ti mrãnmrãn ag tóg mũ. Ti tén kren ag tóg mũ, kĩ ag tóg hã ki ti tovãnh kar mũ mũ sir, ti tũ mãn kãn kĩ. Kĩ tóg tá nỹ nĩ sir.

³¹ Ti tỹ tá nỹ ra ù tóg ěpry ěn jagma kãtĩ mũ gé. Topê tũ ki rĩr tĩ ù vễ. Ti vég tóg mũ, ùn vễsỹrénh kĩ nỹ ěn ti, hã ra tóg ti venh rã tũ nĩ. Ěmĩn jagma tóg tĩ mũ.

³² Kĩ vãhã Levi krẽ ù tóg ěpry jagma kãtĩ mũ gé. Tá jun kĩ tóg ti vég mũ gé, hã ra tóg ti venh rã tũ nĩ gé. Ěmĩn jagma tóg tĩ mũ gé sir.

³³ Kĩ vãhã Samaria tá ke ù tóg ěpry jagma kãtĩ mũ gé. Kĩ tóg tá jun mũ, kĩ tóg ti vég mũ. ³⁴ Kĩ tóg ti venh rã mũ inhhã. Ti kygtag tóg mũ sir, azeite tỹ, vinho tỹ ke gé, ti mỹ to tĩn kĩ. Ā kur tỹ tóg ti pãg mũ sir. Kĩ tóg ã mẽg kri ti nĩm mũ, ã tỹ ti ma tĩg jé. Hã kĩ tóg ag tỹ ĩn krẽm nũr jafã tá jun mũ sir. Kĩ tóg tá ti ki rĩr mũ.

³⁵ Tỹ vaj kĩ tóg tĩg mãn sór mũ, hã kĩ tóg ù tỹ ĩn ki rĩr mũ ěn mỹ jãnkamy régre vin mũ, kĩ tóg ti mỹ: “ti ki rĩr há han;” he mũ. “Jãnkamy tag tỹ ã mỹ tá krỹg tũn kĩ sóg ã mỹ kajãm mãn mũ, sỹ vỹn ken kĩ;” he tóg. “Kajãm kãn jé sóg ke mũ, sỹ vỹn ken kĩ;” he tóg, Samaria tá ke ěn ti. Ti tỹ ùn kaga ki rĩr mũn hã vễ;” he tóg, Jesus ti.

³⁶ Kĩ tóg: “kỹ ùn tãgtũ ag vỹ ti ve ja nĩ. Ag kã ù tỹ hẽ nỹ tỹ ti régre ja nĩ, ag tỹ ùn vóg kónãn ja ěn régre? Ha to jykrén (ke)ma’;” he tóg, Jesus ti, Topê vĩ to professor ěn mỹ.

³⁷ Kĩ ù tỹ ti ki jěmẽg mũ ěn tóg ti mỹ: “ù tỹ ti jagãgtãn mũ ěn vỹ tỹ ti régre ja nĩ;” he mũ.

Kĩ Jesus tóg ti mỹ: “hỹ, tó há han ã;” he mũ. “Kỹ ěn ri ke han nĩ. Ùn vễsỹrénh mũ ag jagãgtãn kãn nĩ, ti ri kén;” he tóg, Jesus ti. Ti tỹ ù tỹ ón kĩ ti ki jěmẽg mũ mỹ tón hã vễ.

Jesus tỹ Maria mré Marta fag venh tĩg

³⁸ Kejẽn ag tóg mũ mũ, Jesus ag, kĩ ag tóg ěmã sĩ ù ki junjun mũ. Tá ù fi tóg nĩ nĩ, fi jĩjin hã vỹ: Marta, he mũ. Ěn fi vỹ Jesus mỹ: “inh ĩn kãra ge jěg, ãjag tỹ ěg mré nỹtĩ jé;” he mũ.

³⁹ Kĩ fi jãvy fi vỹ nĩ gé, hã vỹ: Maria, he mũ. Kĩ Maria fi vỹ Jesus mré nĩ nĩ, ti vỹ jẽmẽ jé. ⁴⁰ Hã ra Marta fi vỹ rãnrhãj (ka)mẽ nĩ, Jesus ag mỹ vễjẽn han jé. Jãvo Maria fi tóg nĩ nĩ.

Kĩ Marta fi tóg Jesus mỹ: “Senhor’,” he mũ. “Rãnrhãj mág han tĩ sóg nĩ, hã ra fi tóg nĩ nĩ. Fi mỹ ké, fi tỹ inh mré vễjẽn ki rĩr jé,” he fi tóg mũ.

⁴¹ Hã ra Jesus tóg fi mỹ: “krĩ kufy ã tóg nĩ, nén ù tũ to, hã ra fi tóg inh vỹ jẽmẽg nĩ nĩ,” he mũ, Marta fi mỹ. “Vễjẽn to vễnh kutãn tũg nĩ. ⁴² Nén ù pir hã ne há nĩ, hã vỹ: inh vỹ, he mũ. Maria fi vỹ inh vỹ hã jẽmẽ sór mũ, kỹ sóg fi mỹ: “ha nén ù han,” he jãvãnh nĩ. Nén ù há kuprẽg fi tóg, fi tỹ inh vỹ mẽ sór kỹ,” he tóg, Jesus ti, Marta fi mỹ.

11

Ëg tỹ Topẽ mré vễmẽn (Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Kejẽn tóg Topẽ mré vỹ mũ, Jesus ti, ẽmã ù tá nĩ kỹ. Ti tỹ Topẽ mré vễmẽn kar kỹ ti mré mũ ti ag tóg ti mré vĩnh kãmũ mũ. Kỹ ag tóg ti mỹ: “Senhor’,” he mũ. “Ëg kanhrãn nĩ, ẽg tỹ Topẽ mré vỹ há han jé. João vỹ ã mré mũ ti ag kanhrãn. Ge ki ẽg kanhrãn nĩ gé,” he ag tóg, Jesus mỹ.

² Kỹ tóg ag kanhrãn kỹ ag mỹ:

“Topẽ mré vỹ kỹ tag tómnĩ, ha mẽ,” he mũ.

“Ëg jóg mág, ã jyjy tó ẽg tóg tĩ.

Kỹ vễnh kar jé ã tỹ tỹ ùn mág nĩ vé.

Ëg jé kãnhmar ã tỹ tỹ ẽg pã'i nĩ vé.

³ Ëg mỹ ẽg jẽn ti nĩm, kurã kar ki, ẽg tỹ kurã kar ki ko tĩ ẽn.

⁴ Kỹ ẽg mỹ vễnh pãte fón nĩ, ẽg tỹ ã vỹ mranh ja ti, há jé ẽg tóg ẽg tỹ jagnẽ to jũ tỹ jagnẽ mỹ vễnh pãte fón ke mũ gé.

Kỹ ẽg tỹ ã vỹ mranh sór kỹ ẽg kren han nĩ, ẽg tỹ mranh tũ nĩ jé,” hemnĩ,” he tóg, Jesus ti.

⁵ Kỹ tóg ag mỹ ẽg tỹ Topẽ mré vễmẽn tĩ ẽn kãmẽn mãn mũ. Kỹ tóg ag mỹ: “kejẽn ù tóg nĩgtĩ,” he mũ. “Kuty si há tá tóg ã régre ìn ki jun mũ. Kỹ tóg ti mỹ: “régre’,” he mũ. “Inh mỹ ẽmĩ tãgtũ nĩm, sỹ kar ã mỹ ti ri kén kỹ nĩm jé,” he tóg. ⁶ “Inh mré ke ù vỹ jun. Kór há tá tóg kãtig, kuvar há tá. Hã ra sỹ ti mỹ ne han ke tóg tũ tĩ,” he tóg, ã régre mỹ.

⁷ Kỹ ti régre tóg ti mỹ: “hã ra sóg nũr nỹ nĩ,” he mũ. “Kar inh krẽ tóg inh mré nũgnũr nỹtĩ gé. Jãnkã vỹ nĩfénh kỹ jẽ nĩ. Hã kỹ tóg inh mỹ vễnhmỹ tĩ, inh nĩnh ke mũ ra, sỹ ã mỹ ẽmĩ nĩm jé. Û ki jãvãnh,” he tóg ti mỹ.

⁸ Hã ra tóg sir to vỹ mãn', to vỹ mãn' he mũ. Hã kỹ tóg nĩ kỹ ti mỹ nĩm mũ sir, ti tỹ ti mỹ ẽmĩ to vỹ mũ ti. Ti régre vẽ, ù tỹ ti mỹ to vĩnh kãtĩ mũ ti. Ge ra tóg ti mỹ nĩm ke tũ nĩ vẽ, ti tỹ tỹ ti régre ra. Ti tỹ ti mỹ to vỹ mãn', to vỹ mãn' he tugrĩn tóg sir ti mỹ nĩm mũ jãvo. Ëg tỹ Topẽ mré vỹ ri ken hã vẽ,” he tóg, Jesus ti.

⁹ “Ha mẽ, sỹ ãjag mỹ nén tó mũ tag ti. Topẽ mỹ nén kar to vĩmnĩ, kỹ tóg ãjag mỹ han mũ sir. ãjag tỹ ti mỹ nén ù to vỹ mũ ẽn jãvãnh nĩ, kỹ ãjag tóg venh ke mũ sir. Ti mré vỹ kỹ ẽg tỹ ti jãnkã tỹ tórón tórón ke ri ke han nĩ, kỹ tóg ãjag mỹ ti róm ri ke han mũ, ti tỹ ãjag mỹ ãjag tỹ nén to vỹ mũ ẽn han kỹ. ¹⁰ Hỹ, hã vẽ. ãjag tỹ ti mỹ nén to vĩn kỹ tóg ãjag mỹ han mũ. ãjag tỹ ti jãvãnh kỹ ãjag tóg venh ke mũ. ãjag tỹ ẽg tỹ jãnkã tỹ tórón tórón ke ri ke han kỹ tóg ãjag mỹ ti róm ri ke han mũ. ¹¹ Kejẽn ãjag kósin tóg ãjag mỹ pirã to vỹ mũ. Kỹ ãjag pi(jé) ti mỹ pỹn

nĩm ke mũ'. Pirã hã nĩm jé ãjag tóg ke mũ. ¹² Kejëñ tóg ãjag mẽ garĩnh ovo to vĩ mũ, ãjag kósin ti. Kĩ ãjag pi(jé) ti mẽ p̃n kakrã nĩm ke mũ'. Garĩnh ovo hã nĩm jé ãjag tóg ke mũ. ¹³ Jykre pãno ãjag ñtĩ. ãjag jykre pãno (hã) ra ãjag tóg ãjag krẽ mẽ ñn ù há nĩm tĩ. Ge ti nĩ gé, ãjag tỹ Topẽ mẽ ñn ù to vĩn k̃y. Ñn ù há hã nĩm jé tóg ke mũ. Hã ra tóg ãjag kãfór han tĩ, êg jóg tỹ kanhkã tá nĩ ti. ãjag tỹ ti mẽ to vĩn k̃y tóg ã kuprĩg tỹ ãjag jagrẽ han ke mũ mẽr, Topẽ ti," he tóg, Jesus ti.

Jesus tỹ Topẽ jykre hã han k̃y tar nĩ
(Mt 12.22-30; Mc 3.20-27)

¹⁴ Kejëñ tóg ùn jagrẽ kórég mẽ ti jagrẽ kutẽm mũ. Ti vĩ vanh han ja tóg nĩ, ti jagrẽ ti. Jesus tỹ ti kutẽm kar tóg vĩ há nĩ sir. Kĩ tóg ṽnh kar mẽ e tĩ sir, ag mẽ tóg sér tĩ sir. ¹⁵ Hã ra ù ag tóg ti to: "jagrẽ kórég ti nĩ," he mũ. "Ñn-Kórég ag pã'i vỹ tỹ ti jagrẽ nĩ, Satanás ên, Belzebu he mũ ên," he ag tóg mũ, ón k̃y. "Hã k̃y tóg Ñn-Kórég ag pan tĩ, ag jagrẽ kórég ag. Ñn-Kórég ag pã'i jykre tỹ tóg ag pan tĩ," he ag tóg ón k̃y, Jesus to. ¹⁶ Hã ra ù ag tóg ón k̃y ti jykre ve sór mũ gé, k̃y ag tóg ti tỹ êg tỹ ñn han vanh han mũ ve sór mũ sir, ti tỹ ag mẽ kanhkã jykre ven jé.

¹⁷ Hã ra Jesus tóg ki kanhró nĩ, ag tỹ ñn to jykrén mũn ki. Hã k̃y tóg ag mẽ: "pã'i pir krẽm ke ag tỹ jagnẽ kato t̃en k̃y ag tóg jagnẽ kãgt̃en kãn ke mũ," he mũ. "Ìn pir krẽm ke fag tỹ jagnẽ kato t̃en k̃y fag tóg jagnẽ kãgt̃en kãn ke mũ gé sir. ¹⁸ Ge ti nĩ, Ñn-Kórég ag jykre ti. Ñn-Kórég ag tỹ jagnẽ kato t̃en k̃y ag tóg jagnẽ tỹ tũ' henh mũ gé ṽe, Satanás ag. Hã k̃y tóg ṽnh mẽ nĩ, ãjag vĩ ti, ãjag tỹ iso: "Satanás jykre tỹ, Belzebu ên jykre tỹ tóg Ñn-Kórég ag pan tĩ," he mũ ti. Ag tỹ jagnẽ kato t̃egt̃e to ken hã ṽe sir, ha mẽ," he tóg, Jesus ti. ¹⁹ "Belzebu jykre tỹ tóg ag pan mũ, Ñn-Kórég ag," he ãjag tóg tỹ iso. ãjag mré ke ag to jykrén nĩ. Ñn-Kórég ag pan ag tóg tĩ gé, ãjag mré ke ag. Ag pi(jé) Satanás jykre ki ag pan tĩ'. Topẽ jykre ki ag tóg ag pan tĩ (m̃r') ãjag tỹ tag to jykrén k̃y ãjag tóg inh jykre há ki kanhrãn ke mũ ṽe," he tóg ag mẽ, Jesus ti. ²⁰ "Topẽ kuprĩg jykre tỹ sóg Japo ag pan tĩ mẽr, ha mẽ. Topẽ kuprĩg tỹ Japo ag pan kãn k̃y Topẽ tóg tỹ êg pã'i nĩ ṽe, mẽr. Tag to jykrén nĩ," he tóg, Jesus ti.

²¹ "Û tỹ é he (ka)mẽ ag tóg ãjag tũ ki rĩr há han ti. Ag rógro vỹ j̃egtĩ, k̃y ag tóg ãjag ìn ki rĩr tĩ sir, ù tỹ ag tũ mãg tũ ñn jé. K̃y ù tóg ag tũ vóg ke tũ nĩ gé, ag tỹ ki rĩr há han k̃y. ²² Kejëñ ù tóg ù tóg ù tỹ é he (ka)mẽ ên in tá jun mũ, ù tỹ ti tar kãfór nĩ ti. Ti rárá kãfór ñn k̃y tóg ti tỹ h̃en ri kenh mũ sir. K̃y tóg ti rógro vãg mũ. Ti tỹ ùn kãgt̃en jafã vãg tóg mũ, k̃y tóg ti tũ mãn kãn mũ gé sir. Ge ti nĩ, isỹ ñn han mũ ên ti. Û tỹ é he (ka)mẽ ri ke ti nĩ, Japo ti, hã ra sóg ùn tar ên ri ke nĩ," he tóg.

²³ "ãjag tỹ tỹ inh mré ke tũ ñt̃in hã k̃y ãjag tóg inh kato t̃egt̃e mũ. ãjag tỹ inh mré êprã ke ag tỹ Topẽ to kãmũ han tũ ñn k̃y ãjag tóg ag kãmũ kamẽg mũ," he tóg.

Ṽnh jagrẽ kórég ṽyn kenh ke
(Mt 12.43-45)

²⁴ "Kejëñ sóg ṽnh jagrẽ kórég ù kutẽm mũ. K̃y tóg ga kórég mĩ tĩ mũ, ti jagrẽ ên ti. Goj venh ke tũ tóg nĩ, tá. Ṽnhkãn ke tũ tóg nĩ gé, ti tỹ h̃e ri ken k̃y ṽnhkãn ke tũ t̃in k̃y. K̃y tóg vãhã to jykrén mũ sir. "Ình h̃yn ên ra t̃ig mãn ha, s̃y ù tá kãkut̃e ja ên ra. Ình mẽ tóg tỹ ìn ri ke ja nĩ, k̃y inh jé h̃yn ti kãra rá mãn ha," he tóg mũ, ti jagrẽ ên ti. ²⁵ K̃y tóg ti venh kãtĩ mũ. Hã ra tóg sir krĩ há nĩ. K̃y tóg ti mẽ ìn há ri ke nĩ sir, ìn prur, ìn s̃invĩ ri ke. ²⁶ K̃y tóg Ñn-Kórég tỹ 7 (ke) ag mẽ

tónh tĩ mũ sir. “Ha kãmũ jęg,” he jé tóg ke mũ. Hã ra ag jykre pãno tóg ti jykre pãno kãfór nĩ. Kĩ ag tóg sir ù ên kãge ge mũ, tỹ ag tóg ti jagrê nỹtĩ sir, isỹ ùn mỹ ti jagrê pir kutêm ja ên ti. Hã kỹ tóg kórég tãví nĩ sir. Ti jagrê kórég pir kutêm inh nĩ vê, hã ra ù tỹ 8 (ke) ag tóg tỹ ti jagrê nỹtĩ, ti tỹ inh ki rã tũ nĩn kỹ,” he tóg, Jesus ti. Ti tỹ ag mỹ vènh jagrê jykre tón hã vê.

Topê tỹ êg ve há han ke

²⁷ Kỹ ù tỹ ti vĩ męg mũ ù fi tóg prêr mũ sir, fi tỹ ti vĩ tag mē kỹ. Ûn e ên kãmĩ fi tóg jê nĩ, kỹ fi tóg ti mỹ ke mũ. “!..Topê vỹ ã mỹnh fi ve há han, fi tỹ ã han tugrĩn, fi tỹ ã pafãm tugnen..!” he fi tóg, prêr kỹ. ²⁸ Kỹ Jesus tóg fi mỹ: “hỹ,” he mũ. “Hã ra Topê vỹ ã ve há han ke mũ gé, ã tỹ ti vĩ jêmên kỹ. Hã kỹ ã tỹ ti vĩ mē kỹ ke króm nĩ, kỹ tóg ã ve há tãví han ke mũ,” he tóg, Jesus ti, ù tỹ prêr mũ ên fi mỹ.

Jesus tỹ ón kỹ milagre han ke tũ (Mt 12.38-42)

²⁹ Hã ra ù tỹ hên ri ke ag tóg sir tá junjun mũ, ti vĩ mē jé. Kỹ tóg fór tãví tĩ. Kỹ Jesus tóg ag mỹ: “kórég ãjag nỹtĩ,” he mũ. “Ón kỹ ãjag tóg nén han vãnh ve sór mũ. Vènh ke tũ ãjag tóg nĩ. Nén ù pir hã ve jé ãjag tóg ke mũ, hã vỹ: Jonas tỹ nén ve ja ên ri ke, he mũ,” he tóg. ³⁰ “Jonas vỹ cidade tỹ Nínive tá ke ag mỹ Topê vĩ tó ja nĩ, kỹ ag tóg ti vĩ mē há han ja nĩ. Ên ri ke han jé sóg ke mũ, ãjag mỹ. Tỹ sóg êprã ke fi kósin ên nĩ,” he tóg. ³¹ “Kỹ pã'i mág ên fi, kanhkã tãpér tỹ sul tá kãtĩg ja ên fi, tá tá kãtĩg ja ên fi vỹ nĩnh ke mũ gé, kurã tỹ êgno ki, sỹ vènh kar jykre vènh ke kurã ên ki. ãjag mré fi tóg jènh mũ, kỹ Topê tóg ãjag mỹ vĩ kónãn ke mũ, fi ve kỹ. Kanhkã fyr ja tá fi tóg kãtĩg ja nĩ, vãsỹ, fi tỹ pã'i mág tỹ Salomão vĩ mē jé. Salomão kãfór vỹ tỹ inh nĩ, hã ra ãjag tóg inh vĩ mē jãvãnh nỹtĩ fi jãvo,” he tóg. ³² “Kỹ Topê vỹ Nínive tá ke ag ve kỹ ãjag mỹ vĩ kónãn ke mũ gé, kurã tỹ êgno ên ki, ha vemnĩ. Nínive tá ke ag tỹ Jonas vĩ mē kỹ ag tóg ãjag jykre togvãnh ja nĩ. Tỹ sóg Jonas kãfór nĩ, hã ra ãjag tóg ãjag jykre togvãnh jãvãnh nỹtĩ, sỹ ãjag mỹ tó tĩ (hã) ra,” he tóg, Jesus ti.

Jêngrê ri ke êg nỹtĩ (Mt 5.15; 6.22-23)

³³ “Êg tỹ lampião grug kỹ êg pi(jé) ĩn krêm péju kỹn fêg tĩ', êg pi(jé) kěj krêm fêg tĩ'. Ti fêg jafã kri êg tóg fêg tĩ, lampião gru ti. Kỹ êg tóg ti gru tỹ ve há jêgtĩ, êg tỹ ĩn kãtã kãmũ kỹ,” he tóg, Jesus ti.

³⁴ “Êg kanê hã tóg tỹ êg tỹ ve jafã nĩ. Kỹ tóg êg jo kurã han tĩ, êg kanê ti, ti há nĩn kỹ. Kỹ tóg êg jo kurã kar nĩ sir, êg kanê há nĩn kỹ. Êg kanê kórég nĩn kỹ tóg êg jo kuty ke kãn mũ sir. Kỹ tóg ge nĩ, êg jykre kórég ti. Êg kanê kórég ri ke ti nĩ, êg jo kuty han tóg tĩ. ³⁵ Kỹ vènh kanhrãn nĩ. Ke tũ nĩ mũ ra tóg ãjag jo kuty ri ke nĩ. Vènh jykre kórég hã vê. Kỹ vènh jykre kórég han sór tũg nĩ. ³⁶ ãjag jo kurã nĩn kỹ tóg há tãví nĩ, ãjag jo kuty tũ nĩn kỹ, ãjag jo kuty sĩ tũ nĩn kỹ ke gé. ãjag jykre há tãví nĩn kỹ tóg ãjag jo kurã ri ke nĩ. Kỹ ãjag tóg sir lampião gru ri ke nỹtĩ gé. Lampião gru mág nĩn kỹ tóg kómkóm ke tĩ, êg kanê jo, kỹ tóg êg mỹ jêngrê há han tĩ. Ge êg nỹtĩ, êg jykre há tãví nĩn kỹ, ti kórég sĩ tũ nĩn kỹ,” he tóg, Jesus ti. Ti tỹ ag mỹ Topê jykre há tón hã vê.

Jesus tỹ ùn jykre régre ag mỹ vĩ kónãn (Mt 23.1-36; Mc 12.38-40)

³⁷ Ti tÿ ag mré vémén kar Fariseu ù tóg ti mÿ: “inh mré jën kätÿg,” he mü. Kÿ tóg ti mré tÿ mü, ti mré jën jé, Jesus ti. ³⁸ Hã ra Jesus tóg Judeu ag jykre han ja tÿ nÿ, ag jën jé ag tóg vënh nÿpég tÿ. Kÿ tóg Fariseu ên mÿ e tÿ. Kÿ tóg to jykren kónân mü sir.

³⁹ Kÿ Jesus tóg ki kanhró nÿ, kÿ tóg ti mÿ kámén mü. “Fariseu vÿ tÿ äjag nÿtÿ,” he tóg. “Kÿ äjag tóg copo ven ja kugpég tÿ, pëny ven ja ke gé, hã ra ti kátá ke tóg kavéj nÿ. Kÿ äjag jykre vÿ ge nÿtÿ gé. Jykre há nÿ ve äjag tóg nÿtÿ, hã ra äjag tóg vënh jykre pâno han tÿ, hã vÿ: jänkamy to ag lograr he tÿ, he mü, äjag prÿ tÿ fag mré nÿ, he mü gé. ⁴⁰ Krÿ tÿ pë äjag nÿtÿ. Û tÿ êg ven ja han mü vÿ êg jykre han mü gé mÿr. Êg jykre há nÿn kÿ êg ven ja vÿ há nÿ gé. ⁴¹ Û jagägtân ra, äjag tÿ nén ù tÿ. Vënh jykre há kar han ra, kÿ tóg äjag tÿ nén ù kar jänhkri nÿ ri ke nÿ sir,” he tóg.

⁴² “Fariseu’, Topë vÿ äjag ve kónân. Ón kÿ äjag tóg Topë mÿ äjag jakré tÿ dízimo han kân tÿ. Äjag jakré tÿ hortelã tÿ 10 (ke) nÿn kÿ äjag tóg Topë mÿ ùn pir nÿm tÿ, dízimo han kÿ. Äjag jakré tÿ arruda tÿ äjag tóg dízimo nÿm tÿ gé, äjag jakré tÿ vënh kagta kar tÿ mÿr, äjag tÿ nén ù kar mré hã. Nén ù kar tÿ äjag tóg dízimo vin tÿ, Topë mÿ. Hã ra äjag tóg vënh jykre kuryj han tÿ nÿ jãvo. Topë to há tÿ äjag tóg nÿtÿ, ti vÿ jëmë jãvãnh äjag tóg nÿtÿ. Äjag tÿ ti tÿ êg jyvën ki króm mré hã äjag jakré tÿ dízimo vin ra tóg há távÿ nÿnh mü vë, ha mē. Hã ra äjag tóg ki króm sór tÿ nÿgtÿ,” he tóg.

⁴³ “Fariseu’, Topë vÿ äjag ve kónân. Vënh kanhrãn jafã krëm äjag tóg vënh kãpãm kÿ nÿtÿ, vënh kar tÿ äjag ve jé. Cidade kaju tá äjag tóg mügtÿ, kÿ vënh kar tÿ äjag mÿ: “Senhor, ã mÿ há?” hen kÿ tóg äjag mÿ sér tÿ. ⁴⁴ Topë vÿ äjag ve kónân mÿr. Vënh kej si ri ke äjag nÿtÿ, vënh kej to ró tÿ ri ke. Kri mü ag tóg tÿ, vënh kar, kÿ ag tóg ki kagtÿg nÿtÿ, ti tÿ tÿ vënh kej nÿ ti. Kÿ ag tóg vënh vatãnh tá vënh kavénh tÿ. Tag ri ke äjag tóg nÿtÿ. Kÿ äjag krëm ke ag vÿ Topë vÿ mranh tÿ, äjag ven kÿ,” he tóg, Jesus ti, Fariseu ag mÿ.

⁴⁵ Kÿ Topë vÿ to professor ù tóg Jesus mÿ: “ã tÿ Fariseu ag mÿ tag tó kÿ ã tóg êg to vÿ kónân tÿ nÿ gé, ag mré,” he mü, êg Senhor mÿ.

⁴⁶ Kÿ tóg: “ón kÿ Topë vÿ to professor,” he mü. “Hÿ, Topë vÿ äjag ve kónân gé,” he tóg. “Vënh kar mÿ äjag tóg vënh jykre kufy nÿm tÿ. Kufy jagy ti nÿ, vënh jykre ên ti, kÿ äjag tóg han sór tÿ nÿgtÿ. Ge ra äjag tóg ag mÿ: “ha ki króm,” he tÿ.

⁴⁷ Topë vÿ äjag ve kónân mÿr. Äjag jóg’jóg ve ag vÿ Topë vÿ tó ti ag kãgtén. Jãvo äjag tóg ag kej ki rÿr há han tÿ. ⁴⁸ Hã ki äjag tóg äjag jóg’jóg ve ag tÿ ag kãgtén to: “há ti nÿ,” he tÿ. Hã ki tóg äjag mÿ há nÿ mÿr, ag tÿ ag kãgtén ja tugrÿn. Ag há vÿ ag kãgtén ja nÿ, kÿ äjag há nÿ ag kej ki rÿr há han tÿ,” he tóg. ⁴⁹ “Hã kÿ Topë vÿ äjag to vÿ ja nÿ. Ki kanhró ti nÿ, Topë ti, hã kÿ tóg äjag to vÿ kónân ja nÿ, ha mē. “Inh vÿ tó tÿ ag jëgnë jé sóg ke mü ag mÿ, isÿ ùn vin mü ag ke gé, ag tÿ ag mÿ inh vÿ tó jé. Hã ra ag tóg ag vóg kónân ke mü, ag kãgtén jé ag tóg ke mü,” he ja tóg nÿ, Topë ti. ⁵⁰ Äjag jóg’jóg ve ag vÿ ag kygrën kân, hã ra tóg äjag mÿ há tÿ, hã kÿ Topë vÿ to äjag vóg kónân ke mü. Û tÿ hën ri ke ag kygrën ag tóg, äjag jóg’jóg ve ag, Topë tÿ êprã ke ag han kar kÿ. ⁵¹ Ti kãke tóg Abel tén. Ti nón ke ag kãgtén ja ag tóg nÿ gé, äjag jóg’jóg ve ag, Zacarias mré hã. Topë ïn jänkã krëm ag tóg ti tãnh, Topë mÿ nén ù pÿn jafã ên ki, Zacarias ti. Topë tÿ jëgnëg mü ag kãgtén tovãnh tÿ pë ag nÿtÿ, äjag jóg’jóg ve ag. Hã ra tóg äjag mÿ há tÿ. Äjag tÿ ag kygrën kân ri ke ti nÿ. Ûn kãgter mü tag jagfy kajãm kân jé äjag tóg ke mü, ha vemñ. Äjag mÿ sóg tó mü mÿr,” he tóg, Jesus ti.

⁵²“Ón kŷ Topê vĭ to professor', Topê vŷ ājag ve kónān. Topê vĭ tŷ ěg kanhrān mŷ ěn ki ge jāvānh ājag tóg nŷtĭ mŷr'. Kŷ ū tŷ ki rā sór mŷn kŷ ājag tóg ti mŷ tó kónān tĭ, ti tŷ ki vēnh fón tŷ nĭn jé. Kŷ tóg ěg tŷ ū jo ĩn nĭfēnh ěn ri ke nĭ, ājag tŷ ag tŷ Topê ki ge kaměg ti,” he tóg, Jesus tĭ. Ti tŷ ū tŷ ón kŷ Topê vĭ to professor ag mŷ vĭ kónān hā vē.

⁵³Ti tŷ tag tó kar kŷ tóg hēn ra tĭ mŷ sir. Tag pāte Topê vĭ to professor ag tóg ti mré mŷ kŷ ti tugnŷm tĭ, Fariseu ag ke gé. Ag tŷ ti vĭ to ti se sór vē. Hā kŷ ag tóg ón kŷ ti ki jēměgměg mŷ. ⁵⁴Ón kŷ ag tóg ti vĭ jēměg tĭ gé sir, ag tŷ ti vĭ to ti kāgmĭn jé.

12

Ūn jykre régre ag (Mt 10.26-27)

¹Hā ra ū tŷ hēn ri ke ag vŷ vēnh mān kŷ nŷtĭ nĭ. E tāvĭ ag tóg tĭ ha, mĭl tŷ hēn ri ke ag. Kŷ ag tóg jagně sānsān mŷ sir, ag e nŷtĭn kŷ. Kŷ Jesus tóg ag kanhrānrān mŷ. Ā mré mŷ tĭ ag kanhrān vēn tóg mŷ, kŷ tóg ag mŷ: “Fariseu ag jykre han sór tŷg nĭ,” he mŷ. “Pāo jĕgja jafā ri ke ti nĭ, ag jykre ti, hā kŷ tóg Topê mŷ kórég nĭ. Ag jykre hā vē, ha mě: jykre régre ag nŷtĭ. Kŷ tag tóg Topê mŷ kórég tāvĭ nĭ,” he tóg. ²“Ēg tŷ péju kŷ nén han mŷ vŷ vēnh ven kān ke mŷ, ěg tŷ vēnh kar vatānh tá nén to jykren mŷ vŷ vēnh ven kān ke mŷ, kurā tŷ ěgno ki,” he tóg. ³“Ājag tŷ vēnh kar vatānh tá vēmēn ja ěn mě kān jé ag tóg ke mŷ, vēnh kar. Ājag tŷ kékén kŷ nén tó ja ěn tó kān jé ag tóg ke mŷ, jamā hár(a), ājag tŷ ĩn kātá nén tó ja ěn. Hā kŷ vēnh jykre régre han tŷg nĭ,” he tóg.

Ēg tŷ ěprā pā'i ag kaměg ke tŷ (Mt 10.28-31)

⁴“Ha mě, iso há ājag nŷtĭ. Ag kaměg tŷg nĭ, ū tŷ ěg tén tĭ ag, pā'i ag. Ag tŷ ěg tén kar kŷ ag tóg ěg tŷ hē ri kēnh ke tŷ nĭ sir. Hā kŷ ag kaměg tŷg nĭ. ⁵Ājag mŷ sóg tónh mŷ ha, ājag tŷ ūn kaměg ke ti, hā vŷ: Topê, he mŷ. Ti hā ne ěg tén kar nŷgme ki ěg vām ki kanhró nĭ', mŷr ha mě'. Kŷ ti hā kaměg nĭ. ⁶Sēsĭ vām ag tóg tĭ, jānkamy kato, ěg tŷ ko jé. Jēsĭ tŷ 5 (ke) kato ěg tóg jānkamy pir māg tĭ. Hā ra Topê pi(jé) ag kā jatun mŷ'. Ag ki rĭr nĭ tóg nĭ, sēsĭ ěn ag ki. ⁷Ēg ki rĭr tóg nĭ gé, Topê ti. Ēg tŷ nén vég mŷ kar ki kanhró tóg nĭ. Hā kŷ tóg ěg gānh ki kanhró nĭ gé. Nĭkrén kān ja tóg nĭ, Topê ti, ěg gānh ti. Jēsĭ kāfór ājag tóg nŷtĭ, Topê mŷ. Ājag kāmĭ ūn pir tóg sēsĭ e kāfór nĭ, ti mŷ. Hā kŷ ag kaměg tŷg nĭ, ū tŷ ěg tén sór mŷ ag,” he tóg.

Ēg tŷ Jesus kāmén ke (Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸“Hā kŷ sóg ājag mŷ tag tó mŷ. Ēprā ke ag mŷ: “tŷ sóg ti mré ke nĭ,” hemnĭ, iso. Ag kaměg tŷg nĭ. Kŷ sóg ājag tónh ke mŷ gé, Topê tŷ jĕnĕ jafā ag mŷ, kurā ěn kā, ājag tŷ tŷ inh mré ke nŷtĭ ti. Tŷ sóg ěprā ke fi kósĭn ěn nĭ, ha mě. ⁹Ājag tŷ ěprā ke ag mŷ inh kāmén tŷ nĭn kŷ sóg ājag tónh ke tŷ nĭ gé, Topê tŷ jĕnĕ jafā ag mŷ, ājag tŷ iso: “ti ki kagtŷ sóg nĭ,” hen kŷ,” he tóg.

¹⁰“Tŷ sóg ěprā ke fi kósĭn ěn nĭ. Ag tŷ iso vēme jŷ han kŷ sóg ag mŷ vēnh pāte fón sór mŷ. Ag tŷ hā ra Topê kuprĭg to vēme jŷ han kŷ Topê tóg ag mŷ vēnh pāte fón mān ke tŷ nĭ ha,” he tóg.

11 “Ājag vin jé ag tóg ke mū, pā'i ag mý, governador ag mý ke gé, ag tý ājag sigse jé. Ēg vēnh kanhrān jāfā krēm ag tóg ājag ki jēmē sór ke mū, ājag tý inh ki ge ký nýtī ti, ha vemnī. Hā ra to krī kufy han tūg nī, ājag tý ag mý inh kāmén ke ēn to. 12 Topē kuprīg hā ne ājag kanhrān ke mū', kurā ēn kā. Hā ký ājag tóg tóh ke mū sir,” he tóg, Jesus ti, ā mré mū tī ag mý.

Ēg tý nén ū to én ke tū

13 Ký ūn e ag kāmī ū tóg Jesus mý: “Senhor,” he mū. “Inh jo inh kāke mré vīmni, ēg tý ēg panh ter ja tý nén kar vēnh kápām jé, ti kuge ti,” he tóg, Jesus mý.

14 Hā ra Jesus tóg ti mý: “vó,” he mū. “Isū pijé,” he tóg. “Inh pi(jé) ā mý ā kuge ve sór mū'. Inh pi(jé) ā tū tý vēnh kápām sór mū',” he tóg.

15 Ký tóg ag kar mý: “ker nén ū to én hē,” he mū. “Ēg tý nén kar pi(jé) ēg rīr han ke mū'. Ēg tū mág nī ra ēg pi(jé) mū há han ke mū',” he tóg.

16 Ký tóg ag mý: “vēnh jykre há vý ge nýnh mū, ha mē,” he mū. “Ūn rico tóg nī ja nīgtī mýr,” he tóg. “Ti japý vý nén kar kanē e han ja nīgtī. 17 Ký tóg to jykren mū sir, ūn rico ti. “Inh hýn ne han mū ha?” he tóg. “Inh pājó mág vó, inh pājó kāsa vó, sý krēm isū kar rāg jé?” he tóg. 18 “Inh pājó kókén jé sóg ke mū, sý ti jégja ki ūn mág han jé, ký sóg krēm isū kar vin mū, inh jakré kanē kar ti,” he tóg mū, to jykren ký. 19 “Ký sóg jatu nī sir. Isū vý prýg tý hēn ri ke pétēm mū, ký sóg rānhrāj mān ke tū nī ha. Jatun mý sóg jēg nīnh ke mū, kron nī jé inh ke mū gé. Inh mýn sér tī sir, sý jatu nīn ký,” he tóg, to jykren ký, ūn rico ti.

20 Hā ra Topē tóg ti mý vī mū. “Krī tū ā nī,” he tóg ti mý. “Kuty tag kā ā tóg ter ke mū ha, ký ā tū mág tag tý tū ū tū nīnh ke mū ha ke gé. Ma tūg ke tū ā tóg nī. Ā ter ke vē,” he tóg ti mý, Topē ti,” he tóg, Jesus ti, ū tý ā panh tū mān sór mū ēn mý. 21 “Ge tóg tū, ēg tý ga kri nén ū há ve sór ký, ēg tý kanhkā tá tý nén ū tū nīn ký, Topē mré. Ēg pi(jé) ga kri ēg tū mág ēn ma mūnh mū'. Ēg tý kanhkā tá tū mág nýtīn ký tag hā tóg há nī,” he tóg, Jesus ti.

Ēg tý nén ū to krī kufy han ke tū (Mt 6.25-34)

22 Ký tóg ā mré mū tī ag mý: “ha vé,” he mū. “Vējēn to jykren ký krī kufy tūg nī,” he tóg. “Inh hýn ūri ne konh mū'? Inh hýn ne tunh mū'?” he tūg nī. 23 Topē tý ēg han ja vē, ēg tý ga kri mū jé. Hā ký tóg ēg jēn ki rīr ke mū gé, ēg kur ki ke gé. 24 Sēsī to jykren nī. Ag mý ēkrān tī'? Vó. Ag mý ājag jakré kunūg tī'? Vó. Ag mý pājó han tī'? Vó, ke tū ag tóg nīgtī, ge ra Topē tóg ag jēn tī. Jēsī kāfór ājag tóg nýtī, Topē mý, hā ký tóg ājag jēn ke mū gé. 25 Ký, Topē tý ēg jé prēr ký ēg tóg mūnh mū gé. Ēg pi(jé) mūnh ke tū nī', ti tý ēg jé prēr ký'. Ēg tý to krī kufy han mū ra ēg tóg tūg mū. 26 Ēg pi(jé) ēg krī kufy tugrīn, ēg krī há tugnīn mūnh ke tū nī'. Mū jé ēg tóg ke mū, ti tý ēg jé prēr ký. Hā ký nén ū ū to krī kufy han tūg nī.

27 Ka fej to jykren nī gé. Jatun mý tóg mog tī. Rānhrāj tū tóg nīgtī, kur han tū tóg nīgtī. Hā ra tóg sīnvī nýtīgtī, ka fej ti, ký pā'i mág tý Salomāo ēn kur tóg ri ke tū nýtī ja nīgtī, ti sīnvī ja ra, vēnh kar kur sīnvī kāfór ti nī, Salomāo kur ti. Ki hā sóg to mū mýr. 28 Topē hā ne ka fej sīnvī han tī'. Hā ra tóg kānhmar kāgter tī, ka fej ti, ti sīnvī ra. Ūri tóg há nýtī, tý vaj ký tóg kógungun tī. Topē tý ka fej sīnvī han ký tóg ājag kur ki rīr ke mū gé, ha vemnī. Ký ti to: “ti mý ēg mý kur nīm mū vý?” he tūg nī. 29 “Inh hýn ne konh mū', ūri?” he tūg nī gé. To krī kufy

han tũg nĩ. ³⁰ Topê ki ge tũ ag vỹ tag to jykrén mág tĩ. Hã ra êg jóg tỹ Topê vỹ êg ki kanhró nĩ, êg tỹ nén konh ke mũ ti, êg kur ti ke gé. Kĩ to krĩ kufy han tũg nĩ. ³¹ Topê tỹ tỹ êg pã'i nĩ ên hã ve jé vãsãnsãn nĩ. Kĩ tag hã to jykrén nĩ. Kĩ Topê vỹ ãjag mũ ãjag tỹ nén ve sór mág ên vin ke mũ sir," he tóg, Jesus ti.

*Kanhkã tá êg tũ
(Mt 6.19-21)*

³² "Kamêg tũg nĩ, ãjag pipir nỹtĩ ra. Êg jóg tỹ Topê vỹ ãjag to há nĩ, hã kũ tóg ãjag mũ kanhkã ti ven sór mũ, ha mẽ. ³³ ãjag tỹ nén kar vin nĩ, ùn vêsýrénh mũ ag mũ. Hã kũ ãjag tóg kanhkã tá tỹ nén ù mág nỹtĩnh mũ. Tá ãjag kuge tóg tũ' henh ke tũ nĩ. Tag ki êg tóg êg jãnkamy fón tĩ, nén ù kar to. Tá tóg tũ' he jãvãnh nĩ, êg kuge ti. Tá ù tóg péjunh kãtĩg ke tũ nĩ gé, tá ti ga tóg kaggranh ke tũ nĩ gé. Kanhkã tá êg tũ vỹ ge nĩ. Tũg jãvãnh ti nĩ. ³⁴ ãjag tỹ ga kri tỹ nén ù mág nỹtĩnh kũ ãjag tóg ga kri mũ mág sór mũ. ãjag tỹ hã ra kanhkã tá tỹ nén ù mág nỹtĩnh kũ ãjag tóg kanhkã ra mũ sór mũ, kũ tag hã ne há nĩ," he tóg, Jesus ti.

Êg tỹ Jesus kãtĩg mãn jãvãnh ke

³⁵ "Êg kur tỹ êg tóg vêsófgĩ tĩ, êg tỹ rãnhraj há han jé. Êg lampião grug êg tóg tĩ, kuty kã, êg tỹ ve há han jé. Ên ri ke han nĩ, ãjag tỹ inh kãtĩg mãn ke jãvãnh kũ. ³⁶ Kũ ãjag tóg ùn camarada ri ke nỹtĩ. Kejên ag patrão vỹ hên ra tĩg mũ, ã prũ ke festa mág han jé. Kũ ti camarada ag vỹ ti tỹ tá vỹn ke jãvãnh nỹtĩ. Ag tỹ ti jãvãnh há han kũ tóg há tĩ, ag nũgnũr tũ nĩn kũ. Kũ ag tóg kãnhmar ti tỹ jãnkã tỹ tórón tórón ke kũ mênh mũ, kũ ag tóg ti mũ róm ke mũ sir, ti jun kũ. ³⁷ Kũ tóg kejên jun mũ sir, ag patrão ti. Kũ tóg sér tĩ, ti camarada ag tỹ ti jãvãnh nỹtĩnh kũ. Kũ tóg ag mũ vĩ há han ke mũ sir. Kũ tóg vêsóg fin kũ ag mũ: "nĩgnĩ ra ver, mesa to," henh ke mũ sir. Kũ tóg ag mũ vjêjen ven ke mũ. Ag patrão hã ne ã camarada ag mũ vjêjen ven ke mũ', ha vemnĩ. Ki hã sóg tó mũ," he tóg, Jesus ti. ³⁸ "Hên ri ke mũn tóg meia noite ki jun ke mũ, hên ri ke mũn tóg galo kyr mũ ra jun ke mũ. Ti camarada ag tỹ ti jãvãnh kũ nỹtĩnh kũ tóg ag mũ vĩ há tãvĩ han ke mũ sir, ha vemnĩ," he tóg, Jesus ti.

³⁹ "Kũ tag to jykrén nĩ, ha mẽ. Inh kãtĩg mãn ke vỹ ù tỹ nén ù pigju(g) tĩ kãtĩg ri ke nĩnh mũ. Û tỹ ti ãn krêm nĩ ên pi(jé) ki kanhró nĩ', hora kã ti kãtĩg ke mũ ti. Û tỹ ti tỹ nén ù péju sór mũ tóg ên ge nĩ, ha mẽ. Ti tỹ ti kãtĩg ke hora ki kanhró nĩ (hã) ra tóg ã kanê fãn mũ vê, ti tỹ ti ãn kãra rã tũ nĩ jé. Hã ra tóg ki kagtĩg nĩ. ⁴⁰ Ge ti nĩ, inh kãtĩg mãn ke ti. Vênh ki rĩr, vênh ki êmê. Êprã ke fi kósın vỹ kãtĩg ke mũ, ãjag tỹ ti kãtĩg ke to jykrén tũ (hã) ra," he tóg, Jesus ti.

*Ûn camarada to comparação
(Mt 24.45-51)*

⁴¹ Kũ Pedro vỹ ti mũ: "Senhor'," he mũ. "Ã tỹ ù mũ ke nê, ã tỹ tó ja tag ti? ã tỹ ù tỹ ã ki ge tũ ag mũ ke mũ, êg mũ ke mũ vó?" he tóg, Pedro ti, Jesus mũ.

⁴² Kũ êg Senhor tóg ti mũ: "hỹ," he mũ. "Kejên patrão tóg hên ra tĩg sór mũ, kũ tóg ã camarada ag kã ù tỹ pã'i han mũ, ti tỹ ti jo ã mré camarada ag ki rĩr jé. Û tỹ ã rãnhraj ki rĩr há han tĩ ên kuprêg tóg mũ, ti tỹ ag mũ vjêjen ven jé, vjêjen ke horan ki. ⁴³ Ti tỹ ag ki rĩr há han kũ ti patrão vỹ ti mũ vĩ há han ke mũ, ti kãtĩg mãn kũ, ù tỹ ag ki rĩr há han mũ ên mũ. ⁴⁴ Tỹ pã'i mág han jé tóg ke mũ, ti tỹ ti tũ ki rĩr kãn jé sir. Ki hã sóg ke mũ, ha mẽ. ⁴⁵ Ti camarada ên jykre kórég nĩn kũ tóg vênhmỹ nĩ jãvo, ha mẽ. To jykrén kũ tóg: "êg patrão vỹ kãtĩg vãnh han mũ," he mũ. Kũ tóg ã mré camarada ag vóg kónãnh kũ ag mrãnhãm mũ sir, fag

ke gé. Kŷ tóg jatun mŷ jĕn mág han mŷ, ũn kronkron tĭ ag mré tóg kronkron kŷ pépév tĭ nĭ gé sir. ⁴⁶ Kŷ ti patrão vŷ ti kãnhmŷ jun ke mŷ, ha vemnĭ, ti tŷ ti jun ke kurã ki kagtĭg nĭn kŷ, ti hora ti ke gé, kŷ tóg ti vóg kónãn ke mŷ gé sir, ti patrão ti, kŷ tóg ti fón ke mŷ, Topĕ vĭ mranh tĭ ag mré hã,” he tóg.

⁴⁷ “Topĕ camarada ũ vŷ ã patrão kãtĭg ken jo ki rĭr há han tũ nĭgtĭ, ti patrão tŷ ti mŷ tó mŷ ra. ã patrão vĭ ki króm tũ ti nĭgtĭ. Ti mrãnmrãn mág jé tóg ke mŷ, ti patrão ti, Topĕ ti. ⁴⁸ Ũ tóg ã tŷ nĕn han ke mĕ ja tũ nĭ, ti patrão vĭ ti, ti camarada ũ ti. Hã ra tóg kórég han mŷ gé. Kŷ ti patrão tóg ti mrãnmrãn ke mŷ gé. Ti mrãnmrãn sĭ han jé tóg ke mŷ jãvo. Ũ tóg vĕnh kanhrãn mág han tĭ. Kŷ Topĕ tóg vĕnh jykre há tãvĭ ve sór mŷ sir, ti tŷ ki kanhrãn mág han mŷ ĕn to. Ũ mŷ ti vĭ mág tĭ, Topĕ ti, kŷ tóg ti tŷ ki króm há han ve sór mŷ gé sir,” he tóg, Jesus ti.

*Ũ tŷ Jesus tugrĭn ĕg kato tĕnh ke
(Mt 10.34-36)*

⁴⁹ “Ga kri inh mur, isŷ re pŭr tĭg ri ke han jé, hã vŷ: ũn e tŷ inh ki ge mŷ, he mŷ. Sŷ re pŭr tĭg ri ke ĕn venh há tóg tĭ, hã ra tóg ver gru tũ nĭ. ⁵⁰ Ti grug to há sóg vĕsŷrĕnh ke mŷ. Iser ke vĕ, kŷ tóg inh mŷ e tĭ. Sŷ ve jãvãnh tóg tĭ, inh vĕsŷrĕnh ke ti,” he tóg, Jesus ti.

⁵¹ “Ājag hŷn iso: “vĕnh kar tŷ jagnĕ to há han jé tóg ke mŷ,” he tĭ. Hã tũ vĕ. Ũ tŷ hĕn ri ke tŷ jagnĕ kato tĕ han jé sóg ke mŷ, ha vemnĭ. ⁵² Ha vé, ĩn pir krĕm ke fag vŷ jagnĕ kato tĕnh ke mŷ. Ũn tãgtũ fag vŷ ũn régre fag kato tĕgtĕnh mŷ ha. Kar ũn régre ĕn fag vŷ ũn tãgtũ fag kato tĕgtĕnh mŷ gé sir. ⁵³ Jagnĕ kato fag jagnĕ to jŷgĭũnh mŷ. Ũ tóg ã kósin kato tĕnh ke mŷ, kŷ ũ tóg kejĕn ã panh kato tĕnh ke mŷ gé. Ũ fi vŷ ã kósin fi kato tĕnh ke mŷ, kŷ fi vŷ ã mŷnh fi kato tĕnh ke mŷ gé. Kŷ ũ tóg ã má fi kato tĕnh ke mŷ, kŷ fi tóg ã jamré kato tĕnh ke mŷ gé sir. Ge ti nĭgtĭ,” he tóg, Jesus ti.

*Jesus jykre ki kanhrãn
(Mt 16.2-3)*

⁵⁴ Kŷ tóg vĕnh kar mŷ tó mãn mŷ gé, kŷ tóg ag mŷ: “kanhkã ve kŷ ãjag tóg ta ki kanhró nŷtĭ,” he mŷ. “Kanhkã góg tŷ tãtã kãtĭn kŷ ãjag tóg: “ta vŷ kutĕnh mŷ,” he tĭ. Ki kanhró ãjag tóg nŷtĭgtĭ. ⁵⁵ Kar ãjag tóg kãka ki kanhró nŷtĭ gé. “Tag tán kãtĭ mŷ, kãka ti, kŷn hŷn jũ jagy nĭnh mŷ, ha vemnĭ,” he ãjag tóg tĭ gé. ⁵⁶ Ki kanhró ãjag tóg nŷtĭ, ta jykre ti, kãka jykre ti, ga jykre ti ke gé. Hã ra ãjag tóg inh jykre ki kanhrãnrãn sór tũ nĭ, sŷ ũri ãjag mŷ tó mŷ tag ti. Kutu ãjag nŷtĭ, ha mĕ, hã kŷ ãjag tóg ki kanhrãnrãn sór tũ nĭ,” he tóg, Jesus ti.

*Ēg tŷ jagnĕ mŷ vĕnh pãte fón
(Mt 5.25-26)*

⁵⁷ “Kŷ ãjag tóg vĕnh jykre kuryj to jykrĕn tũ nĭ gé, ãjag tŷ jagnĕ mŷ vĕnh pãte fón jé, ãjag tŷ ver ga kri mŷn kŷ. ⁵⁸ Kejĕn ãjag tóg jagnĕ mŷ vĕnh jykre vĕnhmŷ tó tĭ. Kŷ ãjag tóg pã'i mŷ tónh mŷ sir. ã tŷ ũ to jũ mŷ ĕn vŷ ã tónh tŷg sór mŷ. Ti tŷ pã'i tá jun ke to há ti mré vĭmnĭ. Ti mŷ: “ĩnh mŷ vĕnh pãte fón,” hemnĭ. Ke tũ nĭ ra pã'i vŷ ã jykre pãno venh ke mŷ, kŷ tóg policĭa mŷ: “tĭ se ra,” hĕnh ke mŷ. Kŷ tóg ã senh ke mŷ sir. ⁵⁹ Ha mĕ, tá ã kãnhmar kãkutĕ mãn ke tũ nĭ. ã tŷ kajãm kãn kar kŷ ã hĕn ri ke mŷn tá kãkutĕ mãn ke mŷ sir,” he tóg, Jesus tŷ ĕg tŷ jagnĕ mŷ vĕnh pãte fón kãmĕn hã vĕ.

13

Ēg tȳ ěg jykre tovānh ke

¹ Kejēn ũ ag tóg Jesus tá junjun mũ, hã ra ag tóg ti vĩ mẽ kȳ nȳtĩ. Kurã ěn kã ũ ag tóg ti mȳ Galilėia tá ke ag tó ja nĩ, fóg tȳ pã'i tȳ Pilatos tȳ ũn kãgtén ja ěn ag. Topē mȳ ag tóg ājag mēg tãnh ja nĩ, ti mȳ pũn jé, hã ki Pilatos tóg ag kygrēn ja nĩ, hã kȳ ag kyvėnh tóg ājag mēg kyvėnh mré kutē ja nĩ. Hã kãmén ag tóg, Jesus mȳ, ti tȳ ag mȳ e tĩn kȳ, ag tȳ ũn kãgter mũ ag to: “ag hȳn Topē vĩ mranh mág,” hen kȳ. ² Kȳ Jesus tóg ag mȳ: “ājag hȳn Galilėia tá ke ěn to jykren sór mũ, ũn kãgter mũ ěn ag to,” he mũ. “Topē vĩ mranh mág tĩ ag vė,” he ājag tóg mũ ag to. “Ag hȳn vėnh jykre pãno han mũ nĩ, ag hȳn Galilėia tá ke ag jykre pãno kãfór han mũ nĩ, hã kȳ Topē hȳn tóg ag vóg kónãn mág,” he ājag tóg tĩ ag to. ³ Ke tũ vė hã ra. Ājag ri ke ag tóg nȳtĩ, mȳr, ha mẽ. Ājag tȳ ājag jykre tovānh tũ nĩn kȳ ājag tóg nũgme ki vár ke mũ, ha vemnĩ,” he tóg. ⁴ “Ū tȳ 18 (ke) ěn ag to jykren nĩ, ũ tȳ goj tȳ Siloé tá kãgter mũ ěn ag. Īn tėj ěn tóg ag kri kutē, ĩn vag jē ěn ti, hã kȳ ag kãgter mũ. Jerusalém tá ke kar ag jykre ri ke ja ag tóg nȳtĩ. Ag pi(jé) ag jykre pãno ěn kãfór ja nȳtĩ. Ag ri ke han ja ag nȳtĩ, ha mẽ. ⁵ Kȳ sóg ājag mȳ ke mũ. Ājag tȳ ājag jykre pãno tovānh tũn kȳ ājag tóg nũgme ki vár ke mũ,” he tóg, Jesus ti.

Ka tȳ figueira to comparação

⁶ Kȳ tóg ag mȳ: “ũ tȳ Topē jykre han sór tũ ag vȳ ge nȳtĩnh mũ, ha mẽ,” he mũ. “Kejēn ũ tóg nĩgtĩ. Ka há krãn ja tóg nĩgtĩ, ka tȳ figueira. Ka kanē ũ vė, ko há ti jē. ěn krãn ja tóg nĩ. Uva kãmĩ tóg ti krãn ja nĩ. Kȳ tóg kejēn ti kanē ko sór mũ, kȳ tóg vėnh kãtĩ mũ. Hã ra tóg kanēn ja tũ nĩ. ⁷ Kȳ tóg uva ki rĩr tĩ mȳ: “ti gȳn ra,” he mũ. “Prȳg tãgtũ tóg nĩ ha, sȳ ti kanē vėg tũ ki. Kanēn vãnh ti hȳn jē. Ti gȳn ra, ti tȳ ga kókég tũ nĩn jé,” he tóg. ⁸ Hã ra tóg ã patrão mȳ: “ti tovānh ra ver,” he mũ, uva ki rĩr tĩ ti. “Ti pėnĩn sóg kũm mũ ver, sȳ ti krēm ga jėgja han jé ver. ⁹ Hėn ri ke mũn tóg kanē há hȳn han ke mũ ha. Ke tũ nĩn kȳ sóg ã mȳ ti gȳn ke mũ vãhã,” he tóg mũ, uva ki rĩr tĩ ti,” he tóg, Jesus ti. Ti tȳ ũ tȳ ã jykre kórég tovānh sór tũ tón hã vė.

Jesus tȳ vėnhkãn ke kurã ki ũn kaga tȳ há' he

¹⁰ Kejēn tóg ag vėnh kanhrãn jafã krēm ag kanhrãn mũ, Jesus ti, vėnhkãn ke kurã ki. ¹¹ Kȳ ũ fi tóg tá jē nĩ. Jagrē kórég fi nĩ, hã kȳ fi tóg pãnh ke kȳ jē nĩ. Vėnh ra hã jē kórég fi tóg nĩ, fi jagrē tũgnĩn. Prȳg tȳ 18 (ke) han fi tóg, fi jagrē tȳ fi kagãg tĩ ki. ¹² Kȳ Jesus tóg fi vėg mũ, kȳ tóg fi jé prēr mũ. “Kunĩg, jȳ,” he tóg. “Ā kaga tȳ sóg tũ' henh mũ,” he tóg fi mȳ. ¹³ Kȳ tóg ã nĩgė tȳ fi kri fig mũ. Kȳ fi tóg vėnh ra hã jėg há han mũ, ha mẽ. Kȳ fi tóg Topē to vĩ há han mũ sir.

¹⁴ Hã ra vėnh kanhrãn jafã to pã'i tóg Jesus to jũ mũ, ti tȳ vėnhkãn ke kurã ki fi tȳ há' hen kȳ. Ti mȳ tóg tȳ vėnh rãnhřãj nĩ, fi tȳ há' he mũ tag ti, hã kȳ tóg Jesus to jũ mũ. Kȳ tóg vĩ mũ sir. Vėnh kar jyvėn kȳ tóg ag mȳ: “kurã tȳ 6 (ke) hã ki ěg tóg rãnhřãj ke mũ ha,” he mũ. “Hã kȳ kurã tȳ 6 (ke) ěn ki kãmũmnĩ, ti tȳ ājag tȳ há' hen jé. Vėnhkãn ke kurã ki vėnh kytgãg kãmũ tũg nĩ,” he tóg mũ, pã'i ti.

¹⁵ Hã ra Jesus tóg ti vĩ kãfãn mũ, kȳ tóg: “jykre rėgre ã nĩ (mȳr),” he mũ. “Vėnhkãn ke kurã kã ājag tóg ājag mēg ki rĩr tĩ gé, monh ki, cavalo ki ke gé, ha mẽ. Ājag mēg kygvãn ājag tóg tĩ, ājag tȳ ti kron mũn jé, ti tȳ ĩn kãkã se kȳ jē kȳ, cocho to. ¹⁶ Kȳ tag fi vȳ se kȳ jē ěn ri ke jē ja nĩ gé, ha mẽ. Satanás hã vȳ fi sé’,

prÿg tÿ 18 (ke) ki. Ęg jóg'jóg ve tÿ Abraão kósin ũ fi vē, Ęg mĕg kãfór fi tóg jĕ, hã ra ã tóg jũ sór mũ, isÿ vĕnh kán ke kurã ki fi tÿ há' hen kÿ, isÿ fi kavãn ri ke han kÿ. Vĕnh jykre vĕnhmÿ han sór ã tóg nĩ," he tóg, Jesus ti, pã'i ti mÿ.

¹⁷ Ti vĩ tag to ag tóg mÿ'ãg'ãg mũ sir, ti kato tĕ mũ ag. Hã ra tóg vĕnh e ěn mÿ sér tĩ sir. Ag mÿ tóg nĕn ũ kar há han tĩ, hã kÿ tóg ag mÿ sér tĩ sir.

Mostarda fy to comparação
(Mt 13.31-32; Mc 4.30-32)

¹⁸ Kÿ Jesus tóg ag mÿ: "Topĕ tÿ tÿ Ęg pã'i nĭnh ke vÿ ge nĩ, ha mĕ," he mũ. ¹⁹ "Vãnh tÿ mostarda fy ri ke ti nĩ. Sĩ ti nĩ, ti fy ti. Ęg japÿ ki Ęg tóg krãn tĩ, kÿ tóg mog tĩ. Kÿ tóg ka ri ke nĩ, ti tÿ pĕ tĕj nĭn kÿ. Hã kÿ sĕsĩ tóg kri jagfĕnh ke mũ, ti pĕ kri, ti pĕ mág nĭn kÿ. Topĕ tÿ tÿ Ęg pã'i nĩ kãme tÿ vĕnh kar kri rũm ke to ken hã vē," he tóg, Jesus ti.

Fermento to comparação
(Mt 13.33)

²⁰ Kÿ tóg ag mÿ: "Topĕ tÿ tÿ Ęg pã'i nĭn kÿ tóg tag ri ke nĭnh mũ, ha mĕ," he mãn mũ. ²¹ "Ũn tÿtã fag vÿ pão han tĩ, farĩnh tÿ. Pão han jĕ fag tóg pão jĕgja jafã tÿ fermento ěn tÿ farĩnh mrĕ jĕgĵãg tĩ. Kejĕn ũ fi tóg farĩnh e kãki ti jãgja jafã pir tÿ kãki vãm ja nĩ, hã ra tóg tÿ són ke kãn," he tóg, Jesus ti. Ti vĩ tÿ vĕnh kar kri rũm ke kãmĕn hã vē.

Jãnkã sĩ to comparação
(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Kÿ Jesus tóg tĩ mũ. Cidade e fĩn rãm tóg mũ, ěmã kãsir fĩn ke gé. Tĭg kÿ tóg ag kanhrãnrãn mũ sir. Ge kÿ tóg komĕr hã cidade tÿ Jerusalém kukãm tĩ mũ. ²³ Kÿ ũ tóg ti mÿ: "Senhor'," he mũ. "Ũn krenkren mũ ag mÿ pipir nÿtĩ, e nÿtĩ vó?" he tóg ti mÿ. Kÿ tóg ti mÿ: ²⁴ "hÿ," he mũ. "Inh ki rã vÿ jãnkã sĩ ra rã ri ke nĩ," he tóg. "Vãsãn nĩ, ã tÿ ra rã jĕ. Kejĕn ũ tóg ra rã mãn ke tũ nĩ ha. Ęn kã ũ tÿ hĕn ri ke ag vÿ ra ge sór mũ, hã ra ag tóg tÿ hĕ ri kenh ke tũ nĩ ha sir. ²⁵ ĩn ki rĩr tĩ ěn tÿ nĭfĕnh ja vē mÿr, hã kÿ ag tóg ĩn kãra genh ke tũ nĩ ha. Kanhkã to ken hã vē, ĩn ti. ĩn ki rĩr tĩ ěn hã ne nĭfĕnh ke mũ', kÿ ãjag tóg sir re tá nÿtĩnh kÿ tÿ tórón' tórón' kenh ke mũ. "Senhor", Ęg mÿ róm, Ęg mÿ nón, jãnkã ti," he jĕ ãjag tóg ke mũ. Hã ra tóg sir ãjag mÿ: "ãjag ki kagtĭg sóg nĩ," hĕnh ke mũ, ĩn ki rĩr tĩ ti. "ãjag tÿ ũ nÿtĩ?" he jĕ tóg ke mũ. ²⁶ Kÿ ãjag tóg ti mÿ: "ã mÿ Ęg ki kagtĭg?" hĕnh ke mũ. "Ęg hã vÿ ã mrĕ jĕn ja nĩ, Ęg hã vÿ ã mrĕ kron ja nĩ, Ęg kanhrãn ja ã tóg nĩ, Ęg jamã tá. Ęg hã vē," he jĕ ãjag tóg ke mũ, ãjag tÿ re tá nÿtĩn kÿ. ²⁷ Hã ra tóg ãjag mÿ: "inh pi(jĕ) ãjag ki kanhró nĩ," hĕnh ke mũ. "ãjag pi(jĕ) tÿ inh mrĕ ke nÿtĩ". Ha mÿjĕg. Vĕnh jykre pãno han ãjag tóg mÿgtĩ," he jĕ tóg ke mũ, ĩn ki rĩr tĩ ti, ãjag mÿ. ²⁸ ãjag tÿ ra mũnh ke tá ãjag tóg vĕsÿrĕnh ke mũ, tá ãjag jã tóg gyngyn ke mũ, gangan ke jĕ ãjag tóg ke mũ, tá. Kór há tá ãjag tóg Abraão venh ke mũ, tá, Isaque ke gé, Jacó ke gé, Topĕ vĩ tó ti ag kar ke gé. Ęn ag kar vÿ Topĕ tÿ tÿ Ęg pã'i nĩ venh mũ sir, ãjag jãvo. ²⁹ Ęn kã Topĕ ki ge kÿ nÿtĩ kar ag tóg kãmũnh mũ, rã jur ja tá, rã pur ja tá, kanhkã fyr tá, rã krĕm tĭg ja tá. Kãmũ kÿ ag tóg Topĕ tÿ tÿ Ęg pã'i nĩ venh ke mũ, ti tÿ ag ki rĩr nĩ ti, kÿ ag tóg tá jĕg nÿtĩnh mũ ãjag jãvo. ³⁰ Kÿ tag ki ũn kãsir ũ ag tóg mág nÿtĩnh mũ, tá pã'i nÿtĩnh mũ. Kÿ tag ki ũn mág ũ ag tóg kãsir nÿtĩnh mũ gé, tá, tĕre kÿ," he tóg, Jesus ti.

Jesus tÿ Jerusalém tá ke ag to há nĩ
(Mt 23.37-39)

³¹ Kurā ěn kã Fariseu ũ ag tóg tá junjun mũ, Jesus mré vēmén jé. Ti mý ag tóg: “ha mẽ,” he mũ. “Pã'i mág tỹ Herodes vỹ ã tén sór mũ. Hã kỹ vènh péju tĩg, ěmã ù ra,” he ag tóg mũ sir, Jesus mý.

³² Kỹ tóg ag mý: “mĩg sĩ ri ke ti nĩ, Herodes ti,” he mũ. “Hã kỹ tóg ke mũ. Ver sóg vènh jagrẽ kórég pan mũ, ùn kagyga ag tỹ há' he jé sóg ke mũ, ùri, vaj kỹ ke gé, kurã tỹ hèn ri ke ki. Kãnhmar sóg ter ke mũ, inh kurã ki, ha vemnĩ. ³³ Ũri sóg ver tĩg mũ, vaj kỹ ke gé, vaj ùn kỹ ke gé. Iser ken kỹ sóg Jerusalém tá ter ke mũ. Tag ki ke pijé'. Topẽ vĩ tó tĩ vỹ tỹ inh nĩ, jo Jerusalém tá ke ag tóg ag kãgtén tĩ, Topẽ vĩ tó tĩ ag. Hã kỹ sóg Jerusalém tá ter tĩg ke mũ gé. Tag tómnĩ, Herodes mý,” he tóg, Jesus ti.

³⁴ Kỹ tóg Jerusalém ki ke ag to vēmén mũ. Fe kaj han tóg, ag to, kỹ tóg: “Jerusalém tá ke ag mý sóg tag tó sór mũ, ha mẽ,” he mũ. “Topẽ vĩ tó tĩ ag kãgtén ag tóg tĩ. Topẽ tỹ ag mý ùn jègnèg tĩ ag pin ag tóg tĩ, pó tỹ, ag tỹ ag kãgtén jé. Isỹ ag vènh mãn há tóg tĩ vè, isỹ ag ki rĩr jé, Jerusalém tá ke ag, hã kỹ sóg ag jé prèr tỹ hèn ri ke han mũ. Garĩnh fi jykre ri ke han sór isóg mũ vè, ag mý. Garĩnh fi vỹ ã krẽ kri jè nĩ, fi tỹ ag vèsýrénh tũ nĩ jé ke vè. ěn ri ke han sór sóg mũ vè, hã ra ag tóg ke jãvãnh nýtĩ. ³⁵ Hã kỹ ag tóg ag jamã pũn kãn ke mũ, kỹ vãpũr vè sir. Ũ vỹ kãnhmar tá nĩg mãn ke tũ nĩ ha, ag tỹ cidade kókén ja tá. Hã kỹ sóg ag mý ke mũ. Inh ve mãn ke tũ ag nĩ ha (mýr). Kejèn ag tóg iso: “Topẽ tỹ ti jènè ja vè,” henh ke mũ. “Topẽ vỹ ti ve há han, ti tỹ ti jiji tó kãtĩg kỹ,” he jé ag tóg ke mũ iso. ěn hã kã ag tóg inh ve mãn ke mũ,” he tóg, Jesus ti.

14

Jesus tỹ vènhkãn ke kurã ki ù tỹ há' he

¹ Kejèn tóg vènhkãn ke kurã tá krỹg mũ. Kỹ tóg pã'i ù ĩn krèm nĩ nĩ. Fariseu ag pã'i vè. Ti tỹ ti ĩn krèm jèn ke vè. Hã ra ag tóg tá ti tỹ rĩr mũ, “ti mý vènhkãn ke kurã ki rãnhrãj ke tũ?” he ag tóg mũ.

² Hã ra ù tóg tá nĩ gé, ùn kaga ù. Kãnhpar kãn kỹ tóg jè. Jesus rĩn ja tá tóg jè nĩ. ³ Kỹ Jesus tóg Topẽ vĩ to professor ag mý ke mũ, Fariseu ag mý ke gé. Ag mý tóg: “ěg tỹ vènhkãn ke kurã kã ù tỹ há' hen mý há nĩ, mý kórég nĩ vó?” he mũ. ⁴ Hã ra ag tóg ti mý nèn ù tó tũ nĩ. Kỹ Jesus tóg ùn kaga ěn kri ã nĩgè fi kỹ ti tỹ há' he mũ sir. Kỹ tóg ti mý: “ha tĩg ge,” he mũ. ⁵ Kỹ tóg ag mý: “kejèn ãjag kósĩn ù tóg goj ki kutènh mũ,” he mũ, “goj nig ki, ke tũ nĩn kỹ ãjag mēg tỹ monh. Vènhkãn ke kurã ki tóg goj ki kutènh mũ, hèn ri ke mũn. Kỹ ãjag tóg ti kunũg tĩ gé, ti tỹ vènhkãn ke kurã kã ki kutènh kỹ. Kỹ ãjag tỹ ne jé iso jũ sór nẽ?” he tóg. ⁶ Kỹ tóg ag tỹ ti mý nèn tónh ke tóg tũ tĩ sir.

Festa to comparação

⁷ Kỹ Jesus tóg vènh kar kanhrãn jé tag tó mũ sir, ha mẽ. Ti mré jègjèn kỹ nýtĩ ag mý tóg kãmén mũ. Ag jèn vén sór vè, ag tỹ tỹ ùn mág nýtĩ jé. Hã vég tóg mũ, hã kỹ tóg ag kanhrãnãn sór mũ, Jesus ti. ⁸ Kỹ tóg ag mý: “kejèn ù tóg ãjag mý: “kurã ěn kã sóg vènh prũg ke to festa han ke mũ. Ha inh mré jèn kãtĩg,” henh ke mũ. Kỹ ti festa kã jèn vén sór tũg nĩ. Hèn ri ke mũn ã kãfór nĩ ù tóg ki jun mũ. ⁹ Kỹ festa ki rĩr mũ tóg ã mý: “toreg ver,” henh ke mũ. “Ti jèn kar kỹ ã tóg jèn ke mũ. Mẽ kỹ jè nĩ ver,” he jé tóg ke mũ ã mý, ù tỹ festa ki rĩr tĩ ti. Kỹ tóg ã mý'a tĩnh mũ sir, ha mẽ. ¹⁰ Kỹ ã tỹ festa venh tĩg kỹ mẽ kỹ nĩmnĩ ver, vèjèn jãvãnh kỹ. Kỹ festa ki rĩr mũ vỹ ã mý: “ha jèn vén, fag mré,” henh ke mũ. Kỹ ã pi(jé) mý'ãg ke mũ,” he tóg ag mý, Jesus ti. ¹¹ “Hã kỹ tóg ù tỹ ag kãfór nĩ sór

mũ térem ke mũ, vėsýkã, Topê ti, ha vemni. Jãvo tóg ù tỳ: “tỳ inh ùn sĩ nĩ,” he mũ ên jãnfyng ke mũ, ha vemni,” he tóg, Jesus ti.

Êg tỳ ùn jagtar ag jagãgtãn

¹² Kÿ tóg ù tỳ ã kógfyn mũ ên mÿ kãmén mũ gé. Ti mÿ tóg: “ã tỳ festa han sór kÿ ùn rico ag mÿ tó sór tũg nĩ, ã mré ke fag mÿ, ã kãke ag mÿ, ã jãvy ag mÿ, ã rã nÿtĩ ag mÿ tó tũg nĩ gé,” he mũ. “Ã tỳ ùn rico ag mÿ tó mũ ra ag tóg vènh kaja já ã mÿ festa han sór mũ gé. Kÿ ã tóg ã festa kaja ti véng mũ sir, êprã. ¹³ ã tỳ festa han sór kÿ ùn kaga kÿ rãnrãj vãnħ ag mÿ tómnĩ, ùn kãnhgrĩ ag mÿ, ùn kyvó ag mÿ. ¹⁴ ã tỳ tag han kÿ Topê vÿ ã ve há han ke mũ, ha vemni. ã mÿ ag tóg festa han ke tũ nĩ, ag tỳ nén ù tũ nĩn kÿ. Kÿ ã tóg ã rĩr mãn ken kÿ ti kaja venħ ke mũ, Topê tỳ ùn jykre kuryj kar rĩnrĩr mãn ke kurã ên kã,” he tóg, Jesus ti.

Festa mág to comparação (Mt 22.1-10)

¹⁵ Kÿ tóg tá nĩ ù mÿ mẽ há tĩ, Jesus vĩ tag ti. Tá nĩg kÿ tóg ag mré jêg mũ gé, há kÿ tóg Jesus vĩ mẽg mũ. Kÿ tóg ti mÿ: “ù tỳ Topê tỳ tỳ êg pã i nĩ véng mũ mÿn hÿn sér pẽ tĩng mũ, ù tỳ tá festa véng mũ ên mÿ,” he mũ.

¹⁶ Kÿ Jesus tóg ti kanhrãn kÿ ti mÿ: “kanhkã tá festa vÿ ge nĩnh mũ, ha mẽ,” he mũ. “Kejên ù tóg nĩgtĩ. Festa mág han sór tóg mũ, kÿ tóg ù tỳ hên ri ke ag mÿ tó ja nĩ, ti tỳ festa han ke to há. ¹⁷ Ti festa kurãn kã tóg ã camarada jêñêg mũ, ti tỳ ùn kógfyn kÿ nÿtĩ ag mÿ: “ha kãmũjêg,” he jé. “Kar kÿ tóg nĩ ha, inh festa ti,” hemni,” he tóg, ã camarada mÿ. Kÿ tóg ag mÿ tónħ tĩ mũ sir. ¹⁸ Hã ra ag tóg ve sór tũ nĩ, ag kar ti, há kÿ ag tóg ti mÿ vĩ mũ. Û tóg ti mÿ: “ga kajãm inh,” he mũ. “Hã kÿ sóg ijapÿ venħ tĩ mũ ver. Ûri tóg inh mÿ vènhmÿ tĩ. Sÿ festa venħ tĩg ke vè vè, há ra tóg vènhmÿ tĩ,” he tóg mũ. ¹⁹ Kÿ ù tóg ti mÿ: “monħ génh sóg, monħ tỳ 5 (ke) régre,” he mũ gé. “Kÿ sóg ag venħ tĩ mũ ver. Sÿ festa venħ tĩg ke vè vè, há ra tóg vènhmÿ tĩ,” he tóg mũ gé sir, ù ti. ²⁰ Kÿ ù tóg ti mÿ: “ũri sóg prũg mũ ha, há kÿ tóg vènhmÿ tĩ,” he mũ gé.

²¹ Kÿ ti camarada tóg ti mÿ tónħ kãtĩ mũ, ã patrão mÿ. Kÿ tóg jũ mũ. Ti mÿ tóg: “êpry ra tĩg, êmĩn mág ra, êpry kãsir ra ke gé, êmã kar kĩ,” he mũ. “Kÿ ùn jagtar ag tatĩ kãtĩg, ùn kónhgrĩ ag, ùn kyvó ag, ùn tĩg vãnħ ag ke gé,” he tóg. ã camarada mÿ tóg ke mũ. ²² Kÿ tóg tĩg mãn mũ, ti camarada ti. Kÿ tóg tá vÿn ke kÿ ã patrão mÿ: “ke kãn inh huri,” he mũ. “Ag tatĩ kãtĩg inh huri, há ra tóg fór tũ nĩ ver, festa jo ãn ti,” he tóg mũ, ti camarada ti, ti patrão mÿ.

²³ Kÿ ti patrão tóg ti mÿ: “vėsýkã tĩg mãn ge,” he mũ. “Vãnħ kãmĩ tĩg, êmã kãsir pẽ kãmĩ ke gé, êpry ra, êmĩn jagma,” he tóg. “Tã ag mÿ tugtónħ tĩg. Ag kutãn nĩ, ag kãmũ jé, festa jo ãn fór jé,” he tóg, patrão ti, ã camarada mÿ,” he tóg, Jesus ti.

²⁴ “Hã kÿ sóg ãjag mÿ ke mũ,” he tóg. “Û mÿ sóg tó vén ja nĩ, há ra ag tóg inh festa venħ ke tũ pẽ nĩ, sÿ ù mÿ tó vén ja ag,” he tóg. Jesus tỳ Fariseu ag mré jên kÿ ag mÿ kãmén há vè.

Êg tỳ êg jykre tovãnħ (Mt 10.37-38)

²⁵ Kejên ùn e ag tóg Jesus nón mũ mũ. Kÿ tóg ag jé vĩrĩn ke kÿ ag mÿ: ²⁶ “ha mẽ,” he mũ. “Û tỳ inh mré tĩg pẽ han sór mũ jé inh há to há kãfór nĩ, ã han mũ fag kri, ti prũ fi kri, ti krê kri, ti kãke ag kri, ti jãvy ag kri, ti ve fag kri, vènh kri ke gé, mÿr, ha mẽ,” he tóg. “Ke tũ nĩ mũ ra tóg inh mré kãtĩg ke tũ nĩ, kÿ tóg tỳ

inh mré ke nĩnh ke tũ nĩ gé. ²⁷ Ha vé, ag tỹ inh cruz tỹ inh kri fi ký sóg tĩg ke mũ, ag tỹ to isa ký isén jé, ha vemnĩ. Věnh nenh ke tũ sóg nĩ. Ũ tỹ inh ri ke han sór tũ nĩn ký tóg inh mré kătĩg ke tũ nĩ, ký tóg tỹ inh mré ke nĩnh ke tũ nĩ gé," he tóg, Jesus ti,

²⁸ "To jykrén, ũ tỹ ĩn téj han sór mũ ěn to. Ti tỹ ĩn téj han sór ký tóg ě jänkamy nĩkrén vén ke mũ. Ký tóg ĩn kaja to jykrén ke mũ gé sir. Kar ký tóg ĩn han sór ke mũ vǎhǎ. ²⁹ Ti tỹ to hǎ to jykrén há han tũ ra tóg věnhmỹ tĩ. Ký tóg ĩn jěg ken ki kũm ký ti króggróg han ke mũ sir. Ti króggróg han ký ti jänkamy tóg tũ henh ke mũ, ký tóg tovǎnh ke mũ sir, ti tỹ ĩn han ti. Ký ti mré ke ag tóg ti to vĩ ký ti nynh mũ sir. ³⁰ Ti to ag tóg: "ha mẽ, ĩn téj han sór tóg mũ vě, hǎ ra tóg to jykrén há han ja tũ nĩ, hǎ ký tóg kar tũ nĩ," henh ke mũ, ti régre ag," he tóg.

³¹ "Kar pǎ'i mág to jykrén nĩ gé. Pǎ'i ũ tỹ ti mré věnh génh sór ký tóg ě krěm ke ag nĩkrén ke mũ gé sir, věnh génh ke to hǎ. "10 mil (ke) ěg nỹtĩ," he jé tóg ke mũ. "Ěg mỹ ag tỹ hěn ri kenh mũ vỹ?" he jé tóg ke mũ. "20 mil (ke) ag nỹtĩ. Ag mỹ ěg tỹ tũ' he kǎn ke tũ nĩ vỹ? Ěg kǎfór ag tóg nỹtĩ. Ěg hỹn hě ri kenh mũ, ag tỹ ěg tovǎnh jé?" he jé tóg ke mũ, pǎ'i ti. ³² Ti tỹ tag to jykrén ký tóg pǎ'i ũ ěn mỹ věnh vĩ jěněnh mũ, ti tỹ kór há tá nĩ (hǎ) ra, kuvar há tá. Ti mỹ věnh vĩ jěněn ký tóg ti mỹ: "ǎ mỹ ěg tovǎnh ke tũ nĩ?" he mũ. "Inh ǎ mỹ ne nĩm mũ, ǎ tỹ isovǎnh jé?" he jé tóg ke mũ, pǎ'i ěn mỹ," he tóg, Jesus ti.

³³ "Hǎ ký to jykrén nĩ, ǎjag tỹ inh mré mũ pě han ke to. Iso há kǎfór nỹtĩmnĩ, ǎjag tũ kar kri. Ke tũ nĩ mũ ra ǎjag pi(jé) inh mré mũ pě han mũ'," he tóg, Jesus ti.

Sa to comparação (Mt 5.13; Mc 9.50)

³⁴ "Sa vỹ há nĩ. Hǎ ra sa kǎhór tĩn ký ěg tỹ ne tỹ ti tỹ kajǎ' henh ke tóg tũ tĩ, tỹ sa' he mǎn ke tũ tóg tĩ," he tóg. ³⁵ "Ti kǎhór tĩn ký tóg kórég nĩ, ký ěg tóg fón tĩ. Ěg pi(jé) ěg japỹ ki ti fón tĩ', ti tỹ ěg jakré tỹ há' he tũ nĩn ký, sa kǎhór ti. Ti fón pě han jé ěg tóg ke mũ. Ri ke ǎjag nỹtĩ, ǎjag tỹ inh mré mũ pě han tũ nĩn ký. Jěmě há han nĩ, sỹ ǎjag mỹ nén tó mũ tag ti," he tóg, Jesus ti.

15

Ovelha vǎfor to comparação (Mt 18.12-14)

¹ Kejěn ũ tỹ imposto mǎg tĩ ag tóg ti to kǎmũ mũ, Topě vĩ mranh tĩ ag ke gé. Ag tỹ ti vĩ mẽ sór vě. ² Ký tóg Fariseu ag mỹ kórég nỹ, Topě vĩ to professor ag mỹ ke gé. Ký ag tóg ti to vĩ vĩ he mũ sir. "Topě vĩ mranh tĩ ag to tóg há nĩgtĩ, tag ti," he ag tóg mũ. "Ag mré tóg jěg tĩ mỹr," he ag tóg mũ, Jesus to.

³ Ký tóg ag kanhrǎn jé ag mỹ: "ũ tỹ Topě vĩ mranh mũ tỹ ǎ jykre kórég tovǎnh ký tóg ge nỹnh mũ, ha mẽ," he mũ. ⁴ "Ũ tóg nĩ ja nĩgtĩ," he tóg. "Ti měg tỹ mé vỹ tỹ 100 (ke) nỹtĩ, ti měg tỹ ovelha ti. Ký ti měg pir tóg vǎfor mũ. Hǎ ra tóg ti kaněg tĩ mũ, ti jǎvǎnh tĩ tóg mũ, ha mẽ. Ũn e ěn tovǎnh ký tóg ũn pir ěn nón tĩ mũ. Ga kórég tá ag nỹtĩ, ti měg kar ěn ag. Ag togvǎnh ký tóg ũn pir ěn nón tĩ mũ, ha mẽ. ⁵ Ký tóg ti vėg mũ sir, ti měg vǎfor ja ěn ti. Ký tóg ǎ nunh kri ti fi ký ma ti mũ. Ti fe tóg mrin ke mũ sir. ⁶ Ký tóg ǎ ĩn tá jun mũ. Tá tóg ǎ kanhkǎ fag jé prěr mũ, ti rǎ hǎ nỹtĩ fag kar. Ký tóg fag mỹ tó mũ. "Inh mré ti to mỹ sér," he tóg. "Inh měg vỹ vǎfor ja nĩ, hǎ ra sóg ti ve mǎn mũ ha," he tóg mũ, ǎ měg to," he tóg, Jesus ti. ⁷ "Hǎ ra tóg ge nĩ, ha mẽ. Ũ tỹ 99 (ke) ag tỹ věnh jykre kuryj han ký tóg há tĩ sir, ký tóg mỹ sér tĩ sir, kanhkǎ tá ke ag mỹ. Hǎ ra tóg

mỹ sér káfór tí, ùn pir tý ã jykre kórég tovãnh ký, ti tý ã tý Topê ví mranh mũ ên tovãnh ký, ha mẽ. Ký isũ ag vỹ e nỹtĩ,” he tóg, Jesus tí.

Jãnkamy vãfor to comparação

⁸ “Kỹ ùn týtá to vême vỹ ge nĩ, ha mẽ,” he tóg. “Jãnkamy tý 10 (ke) tý fi tũ nĩ, jãnkamy tý por dia kaja tý 10 (ke) tý. Kejên ùn pir tóg fi mỹ vãfor mũ, ký fi tóg lampião grug mũ sir. Fi ìn kãmĩ fi tóg prun kãn mũ. Ve há han fi tóg mũ, jãnkamy ên kanêg jé, ìn péno kar mũ há. ⁹ Vãhã fi tóg kejên ve mãn mũ sir. Ký fi tóg ã mré ke kar fag jé prêr mũ, fi rã há nỹtĩ fag kar ke gé. Ký fi tóg fag mỹ: “ình mré to mỹ sér,” he mũ. “Ình jãnkamy vỹ vãfor ja nĩ, há ra sóg ve mãn mũ ha,” he fi tóg mũ. ¹⁰ Há ra tóg ge nĩ, kanhkã tá, ha mẽ. Topê tý jêñê jafã ag mỹ tóg sér tãvĩ tí, ù tý ã jykre kórég to jũn ký, ti tý ã tý Topê ví mranh ên tovãnh ký, ha mẽ,” he tóg, Jesus tí.

Ûn kósìn vãfor to comparação

¹¹ Ký tóg ag mỹ tag tó mũ gé sir, ha mẽ. “Û vỹ tóg kósìn régre ja nĩgtĩ,” he tóg. ¹² “Kỹ ti kósìn tý êgno tóg ã panh mỹ: “panh’,” he mũ. “Ình mỹ ùri isũ nĩm, ã tý ình mỹ nén nĩm ke mũ ên ti,” he tóg, ã panh mỹ. Ti tý to vĩnh ke tũ vê vê, há ra tóg to ví mũ. Ge ra ti panh tóg ã krê mỹ ã tũ vênh kãpãm mũ sir. ¹³ Kãnhmar ti kósìn kyrũ tóg ã tũ mãn ký kór há ra, kuvar há ra tí mũ, ga ù ra. Tá tóg ã tũ vãm kãn mũ, nén ù kórég kar to. ¹⁴ Vãm kãn ja tóg nĩgtĩ, ti jãnkamy tí. Ký tóg kejên tá prỹg han mũ sir, ga ên tá. Ký kyrũ ên tóg kókĩr mũ gé. ¹⁵ Ký tóg tá ke ù mré vémén tí mũ, ti tý ti mỹ vênh rãnhrãj nĩm jé. Ký tóg ti jêñêg mũ, ti tý ti porco ki rĩr jé sir, ti safra tá. ¹⁶ Ký tóg porco jên ko sór mũ, ti kókĩr nĩn ký. Há ra ag tóg ti mỹ nén ù nĩm tũg mũ, ti tý ko jé. Há ký tóg kókĩr tãvĩ nĩ sir. ¹⁷ Ký tóg kejên krĩ há han mũ. To jykrén tóg mũ sir. “Ình panh mỹ rãnhrãj tí ag vỹ pão mág ko tí. Ag mỹ tóg kén tí, ag jén tí. Jo sóg kókĩr ký ter ke mũ,” he tóg, kyrũ tí, ã pir mỹ nĩn ký. ¹⁸ “Ình jé hỹn ình panh kukãm tũg ha,” he tóg. “Kỹ sóg ti mỹ: “panh’,” henh ke mũ. “Kanhkã tá nĩ ên ví mranh ình, ã ví ti ke gé. ¹⁹ Ký sóg vênhmỹ tý ã kósìn tũ nĩ. Sỹ tý ã camarada nĩnh há tóg tí,” he jé sóg ke mũ, ình panh mỹ,” he tóg mũ, kyrũ tí. ²⁰ Ký tóg tí mũ sir, ã panh kukãm.

Hã ra ti panh tóg kór há tá, kuvar há tá ti vég mũ, ký tóg ti kato tê mũ. Ti kato tê ký tóg ti ki póm ke mũ sir, ti ki nhun ke tóg mũ gé sir. ²¹ Ký ti kósìn tóg ti mỹ: “panh’,” he mũ. “Kanhkã tá nĩ ên ví mranh ình, ã ví ke gé. Há ký sóg vênhmỹ tý ã kósìn tũ nĩ ha,” he tóg, ti panh mỹ.

²² Há ra ti panh tóg ti mỹ: “vó, vênh pãte fón ký tóg nĩ,” he mũ. Ký tóg ã camarada ag mỹ: “kur há tãvĩ ên ma kãmũjêg,” he mũ, “ti tý kur tãg ra rã jé. Ti mỹ nĩgê kãnĩm ja nĩm gé. Pên ñ ên tý, pên to ró ên tý ti mỹ jun gé. ²³ Monh tãgy ên venh mũjêg. Ti tãnh ra, êg tý ko jé, êg fe tý mrin ke jé. ²⁴ Ình kósìn vỹ ình mỹ ter ja ri ke han, há ra tóg rĩr mãn ri ke han. Vãfor ti vê vê, há ra tóg kãtĩg mãn huri,” he tóg, ti panh tí. Ký tóg ag mỹ sér tí sir, ag tý festa han ký.

²⁵ Há ra ti kósìn sanh tóg ti japỹ tá rãnhrãj jê. Ký tóg vãhã tá kãtĩg ký ã ìn tá jun mũ. Tá jun ký tóg vãkyr mẽg mũ, fag vênh gringrén ên ti. ²⁶ Ký tóg ã camarada jé prêr mũ. Ti mỹ tóg: “festa tý ne nê?” he mũ. ²⁷ Ký tóg ti mỹ: “ã jãvy mỹ jun, ký ã panh vỹ monh tãgy ên tãnh,” he mũ. “Ti mỹ tóg sér tí, ti tý ti ve mãn ký. Kaga tũ tóg jê, há tóg jê, há ký tóg ã panh mỹ sér tí,” he tóg, ti camarada tí. ²⁸ Ký tóg jũ mũ sir. Ký tóg ìn kãra rã tũg mũ, jũ ký.

Kỹ ti panh tóg ti mré vémén tí mũ. Ti mỹ tóg: “êg mré festa venh kãrã,” he mũ. ²⁹ Há ra tóg ti mỹ: “vó,” he mũ. “Prỹg tý hên ri ke ki sóg ã rãnhrãj ti han,

ha mẽ. Inh pi(jé) ã vĩ mranh ja nĩgtĩ'. Ge ra ã tóg inh mẽ nén ù nĩm ja tũ nĩ. Æ pi(jé) inh mẽ cabrito fêg tí', sỹ inh mré ke ag mẽ festa han jé. ³⁰ Hã ra ã kósin ên tóg jun mũ sir, jo ã tóg ti mẽ monh tăgy ên tân. Kórég ti nĩ, ã kósin ên ti. Æ tũ fón kãn tóg mẽr, ùn týtá kórég fag to, hã ra ã tóg festa mág han mũ, ti kătĩg kỹ," he tóg, ti kósin sanh ti, ã panh mẽ.

³¹ Hã ra ti panh tóg ti mẽ: "vó," he mũ. "Inh mré ã tóg jé nĩ, kỹ tóg inh mẽ sér tí. Kỹ isũ kar vỹ tỹ ã tũ nýtĩ, mẽr, ha mẽ. ³² Hã ra festa tag vỹ há nĩ, ha mẽ. Êg mẽ tóg sér tãvi tí. Æ jãvy vỹ inh mẽ ter ja ri ke han, hã ra tóg rĩr mãn ri ke han. Vãfor ti vỹ vỹ, hã ra tóg kătĩg mãn huri," he tóg, ti panh ti, ã kósin sanh mẽ," he tóg, Jesus ti. Ti tỹ Topé kãmén hã vỹ.

16

Êg tỹ êg tũ vãnh kãpãm ke

¹ Kỹ Jesus tóg ã mré mũ tí ag mẽ tag tó mũ, ha mẽ. "Kejên êprã ke ù tóg nĩgtĩ, ùn rico. Kỹ ti tũ ki rĩr tí tóg nĩgtĩ gé. Ti patrão mẽ név(e) nýtĩ ag vэг ti tí, ti mẽ, ti tũ ki rĩr tí ti. Kejên ag tóg ti camarada ên to vĩ mũ, ti tũ ki rĩr tí ên to. Ti lograr ke (ka) mẽ ti nêji nĩ, ti tũ to, ti camarada ti. ² Kỹ tóg ti jé prêr mũ, kỹ tóg ti mẽ: "ã tỹ han mũ mẽ inh," he mũ. "Sỹ ã rãnrãj tugnỹm ke vỹ. Ki rĩr mãn ke tũ ã tóg nĩ ha," he tóg mũ ti mẽ. ³ Kỹ tóg to jykrén mũ sir, ti camarada ti. "Inh hỹn hẽ ri kenh mũ ha?" he tóg mũ. "Inh patrão vỹ inh kutẽm, inh rãnrãj ki. Kỹ inh hỹn ne konh ke mũ ha? Inh êpỹ jé sóg krój nĩ. Kỹ sóg vãnh kar mẽ: "inh mẽ nén ù nĩm, inh mẽ jãnkamy nĩm," he sór tũ nĩ gé. Inh mẽ a tóg tí, sỹ ag mẽ tónh ke ti," he tóg. ⁴ Kejên tóg: "ũri hã sóg ki kanhró nĩ ha, sỹ nén han ke ti," he mũ. "Sỹ tag han kỹ ag tóg iso há nýtĩnh mũ, kỹ ag tóg inh mẽ: "inh mré nĩnh kătĩg," henh ke mũ, inh patrão tỹ inh fón kar kỹ," he tóg mũ, ti camarada kórég ti. ⁵ Kỹ tóg ù tỹ ã patrão mẽ név(e) nýtĩ ên ag jé prêr kãn mũ sir. Kỹ tóg ù mẽ: "ã név(e) hẽ ri ke nĩ?" he mũ. ⁶ Kỹ tóg ti mẽ: "azeite tỹ lata tỹ 100 (ke) ki inh név(e) jẽ," he mũ. Kỹ tóg ti mẽ: "hỹn, ã vãnh rãn ti, sỹ ã mẽ ã név(e) térem kỹ 50 (ke) rãn jé," he mũ. Kỹ tóg rãn mũ sir. ⁷ Kỹ tóg ù ù mẽ: "jo ã?" he mũ gé. "Ã név(e) hẽ ri ke nĩ?" he tóg mũ gé. Kỹ tóg ti mẽ: "trigo tỹ saco tỹ 100 (ke) ki inh név(e) jẽ," he mũ. Kỹ tóg ti mẽ: "hỹn, ã vãnh rãn ti, sỹ ã mẽ ã név(e) térem kỹ 80 (ke) rãn jé," he mũ gé. Kỹ tóg rãn mũ gé sir.

⁸ Kỹ ti patrão tóg mẽg mũ, ti camarada tỹ nén han mũ ti. Kỹ tóg ti mẽ: "jykre (ka)mẽ ã tóg nĩ, kỹ ã tóg ù tỹ hẽn ri ke tỹ ã to há nĩ han, ã tỹ ag mẽ ag név(e) rem kỹ," he mũ, ti patrão ti," he tóg, Jesus ti.

"Kỹ hã vỹ. Û tỹ inh ki ge tũ ag vỹ ãjag tũ to jykrén há han tí, inhhã, ha mẽ. Æjag krĩ há kãfór han ag tóg tí ag tũ to jykrén ki. Æjag tỹ inh ki ge mũ ra ag tóg ãjag krĩ há kãfór han tí. Tỹ ag êprã ke nýtĩ, hã kỹ ag tóg tag ki nén to jykrén há han tí," he tóg.

⁹ "Hã kỹ sóg ãjag mẽ tó mũ. Ti camarada ên ri ke han nĩ, ãjag tũ tỹ ùn mẽ vãnh kãpãm nĩ, ãjag tỹ ga kri mũn kỹ. Kỹ ag tóg ãjag to há nýtĩnh mũ. Kejên ãjag tóg ãjag tũ ré kỹ mũnh mũ. Ên kã ãjag tóg mũ há han ke mũ gé. Kỹ ãjag tóg kãnhkã tá junjun ke mũ sir, ãjag tỹ ag mẽ ãjag tũ tỹ vãnh kãpãm kỹ. ¹⁰ Û tỹ nén ù sĩ ki rĩr há han kỹ tóg nén ù ki rĩr há han kãn ke mũ gé. Jãvo ù tỹ nén ù sĩ ki rĩr kónãn kỹ tóg nén ù ki rĩr kónãn kãn ke mũ gé sir. ¹¹ Êg tỹ ga kri nén vэг mũ vỹ kãnhmar tũ' he mũ. Æjag tỹ hã ra ga kri ãjag tũ ki rĩr há han tũ kỹ ãjag tóg kãnhkã tá tỹ nén ùn tũ nýtĩnh mũ gé. ¹² Æjag tỹ êprã nén vэг mũ vỹ tỹ Topé tũ

nĩ. Ti hã mÿ ãjag tóg ki rĩr ke mũ. ãjag tÿ ti tũ ki rĩr há han tũ kÿ tóg sir ãjag mÿ ãjag tũ pẽ ên nĩm ke tũ nĩ gé, kanhkã tá,” he tóg.

13 “Á jagrẽ régre nĩn kÿ tóg vènhmÿ tĩ. Á tÿ Topẽ hã tÿ jagrẽ nĩn kÿ jãnkamy tân ên tÿ jagrẽ nĩ sór tũg nĩ. Á tÿ jãnkamy e ve sór kÿ ti hã mĩ êkrén kÿ ti hã vÿ tÿ ã jagrẽ nĩnh mũ. Kÿ êg tóg Topẽ tÿ êg mÿ nén tó mũ ên to jykrén há han ke tũ nĩgtĩ. Á tÿ Topẽ to há nĩn kÿ ã tóg sir ga kri rico to vãsãn sór ke tũ nĩ. Á tÿ ga kri rico nĩ sór kÿ ã tóg Topẽ mĩ êkrég tũ nĩ, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti. Ti tÿ êg tÿ ti tũ hã to jykrén há to jykrén há han ke tón hã vè.

Topẽ jykre

(Mt 11.12-13; 5.31-32; Mc 10.11-12)

14 Hã ra Fariseu ag tóg mễg mũ, ti tÿ nén tó mũ ti. Jãnkamy mág hã to ag tóg há nÿtĩ, rico ke sór ag nÿtĩ, Fariseu ag. Kÿ ag tóg Jesus vĩ tag mẽ kÿ ag tóg ti to é he mũ. 15 Hã ra Jesus tóg ag mÿ: “êprã ke ag mÿ ãjag tóg há nÿtĩ ve nÿtĩ,” he mũ. “Hã ra Topẽ vÿ ãjag tÿ nén to jykrén mũ ên vég nĩ. Ôn kÿ ãjag tóg há nÿtĩ. Êprã ke kãmĩ ãjag tóg tÿ ùn mág nÿtĩ. Topẽ mÿ ãjag tóg kórég nÿtĩ jãvo, ti mÿ kavéj ãjag tóg nÿtĩ,” he tóg.

16 “Moisés tÿ êg mÿ Topẽ vĩ tó ja ên vÿ João tá krÿg, vãsÿ Topẽ vĩ tó tĩ ag tÿ êg mÿ nén tó ja kar ên ti. João tá ti krÿg, êg kygpég tĩ ên tá. João tá jun kÿ vènh ù tÿ hèn ri ke ag tóg vãsãnsãn tĩ, ag tÿ ve jé. 17 Hã ra Topẽ jykre si ên tóg tũ' henh ke tũ nĩ gé, Moisés tÿ êg mÿ nén tó mũ ên ti. Ga vÿ tũ' henh ke tũ nĩ. Ki króm kãn kÿ tóg nĩnh mũ,” he tóg.

18 “Êg prũg kÿ tóg ge nĩ, ha mẽ. Á tÿ ã prũ fi fón kar kÿ ù fi tÿ prũg mãn kÿ ã prũ tũ fi vè sir. Kÿ fi mén tÿ fi fón kÿ ù tÿ fi tÿ prũg mãn kÿ fi mén tũ vè gé sir,” he tóg, Jesus ti. Ti tÿ Topẽ jykre kãmén hã vè.

Û tÿ Topẽ vĩ mẽ jãvãnh ag tÿ nũgme ki vár

19 Kÿ Jesus tóg ag mÿ: “kejèn ù tóg nĩgtĩ, ùn rico pẽ,” he mũ. “Kur kaja e tu ti tĩgtĩ, ùn tánh sá, kur ha pẽ. Kurã kar ki tóg vèjèn há ko tĩ. Festa ri ke han tóg tĩ, kurã kar ki.

20 Kÿ ùn jagtar tóg nĩgtĩ gé. Ti jiji hã vÿ: Lázaro, he mũ. Vènh kaga fugfo han vãnh han tóg tĩ, kÿ tóg nÿn nĩ, ùn rico jãnkã ki. 21 Ên vÿ kókĩr tĩgtĩ, ã kaga to. Kÿ tóg ùn rico jèn vár ko sór tĩgtĩ, ti jèn mru, hã ra tóg ti mÿ nĩm tũg tĩ. Cachorro hã ne ti pénin e nÿtĩ. Vènh fugfo han vãnh ên tugmãn ag tóg tĩ. 22 Kejèn tóg ter mũ, ùn jagtar ên ti. Kÿ Topẽ tÿ jènẽ jafã ag vÿ ti va mũ mũ, ti kuprĩg ti, kanhkã ra. Tá Abraão tóg nĩ nĩ, êg jóg' jóg ve ti, kÿ tóg ti mré nĩ nĩ sir, ti tÿ tÿ ti krè'krè nĩn kÿ.

Kar ùn rico tóg ter mũ gé sir. Kÿ ag tóg ga kãtã ti péju(g) mũ. 23 Hã ra tóg nũgme ki kutè mũ, ti kuprĩg ti. Inferno tá ti vèsÿrénh jagy han mũ sir. Kejèn tóg kanhkã ki êvãnh mũ, kÿ tóg tá Abraão vég mũ, Lázaro ke gé, ti tÿ Abraão mré nĩn kÿ, kuvar há tá. 24 Kÿ tóg ag mÿ prèr mũ. Kÿ tóg Abraão mÿ: “!..Ijóg'!” he mũ. “!..Abraão..!” he tóg “!..Ijagãgtãn ra..!” he tóg. “Lázaro jènẽ ra, ti tÿ ã nĩ(gé) juja junun mrãn kÿ inh nũnẽ mrãn sĩ han jé. Inh mÿ tóg rÿjgy távĩ tĩ, pi kãki,” he tóg, Abraão mÿ, ùn rico ja ên ti.

25 Kÿ Abraão tóg ti mÿ: “inh kósin,” he mũ. “Á tÿ ga kri tũg ja ên ki êkré. Tá ã tóg há tĩ ja nĩgtĩ, jãvo Lázaro tóg jagtar ja nĩgtĩ. Kÿ tóg tag ki há han tĩ nĩ, jo ã tóg vèsÿrénh jè nĩ, ã tÿ ti jagãgtãn ja tũ nĩn kÿ. 26 Kÿ êg kaju ki tóg tÿ kãgnó nĩ, kÿ ù tóg pãte rãnh ke tũ nĩ. Tag ki ke pi(jé) ên ra tũg mũ', ên tá ke pi(jé) tag ra kãtĩg mũ gé', kãgnó tag tũgrĩn',” he tóg, Abraão ti, ùn rico ja ên mÿ.

²⁷ Kŷ ũn rico ja tóg ã jóg tŷ Abraão mŷ: “kŷ sóg ã mŷ nén ũ tó sór mŷ, ha mē,” he mŷ. “Á mŷ inh jóg ĩn ra ti jēnēnh ke tŷ? Tá inh mré ke ag vŷ nŷtī. ²⁸ 5(ke) ag nŷtī, inh mré pafa ja ag. Ti tŷ ag mŷ tónh tŷg jé, ag tŷ tag ki junjun tŷ nŷ jé, ag tŷ inh mré vēsŷrēnh tŷ nŷn jé,” he tóg, ũn rico ja ti, Abraão mŷ.

²⁹ Kŷ Abraão tóg ti mŷ: “tá ag tóg Moisés tŷ ěg mŷ nén tó ja ěn mēnh mŷ, Topē vŷ tó tŷ kar ag vŷ ke gé. Hã kŷ ag tóg Topē vŷ jēmēnh mŷ, ag tŷ mē sór kŷ,” he tóg.

³⁰ Hã ra tóg ã jóg tŷ Abraão ti mŷ: “vó” he mŷ. “Vēsēr tŷ ag tá jun mŷ ra ag jēmē há han ke mŷ vē, kŷ ag tóg ājag jykre pãno ěn tovãnh ke mŷ vē, vēsēr tŷ ag mŷ tó mŷ ěn ti,” he tóg.

³¹ Hã ra tóg: “vó,” he mŷ gé. “Ag tŷ Moisés vŷ jēmē sór tŷ nŷn kŷ ag tóg vēsēr vŷ mēnh ke tŷ nŷ gé, ag tŷ Topē vŷ tó tŷ ag vŷ mē jãvãnh nŷtŷn kŷ,” he tóg, Abraão ti, ũn rico ja ěn mŷ,” he tóg, Jesus ti. Ti tŷ ag mŷ ěg tŷ Topē vŷ jēmē jãvãnh nŷtŷn kŷ vēsŷrēnh ke ěn tón hã vē.

17

Topē vŷ mranh tŷ jagy nŷ (Mt 18.6-7, 21-22; Mc 9.42)

¹ Kŷ Jesus tóg ã mré mŷ ti ag mŷ: “ũ tŷ hēn ri ke ag vŷ ũ tŷ iso há ěn tŷ isovãnh han sór mŷ, ha mē,” he mŷ. “Vēsŷrēnh tãvŷn mŷ jé ag tóg ke mŷ, tag to. Topē vŷ ag ve kónãn tãvŷn mŷ, ag tŷ ũn krŷn kónãn mŷ tag to. ² Ũ tŷ ag krŷn kónãn mŷ mŷ tóg há nŷnh mŷ vē, ěg tŷ pó tŷ kra mág tŷ ag nunh to sa kŷ goj nig kuju ki ag vãm jé. Tag vŷ ag mŷ jagy tŷ vē. Hã ra ag tóg ti jagy tag kãfór venh ke mŷ, ag tŷ ũn sŷ tŷ inh ki rã kŷ nŷ (hã) ra ti tŷ inh vŷ mranh han sór kŷ. ³ To jykŷrén, vēnh ki rŷr kŷ.

Kejēn ã régre vŷ Topē vŷ mranh mŷ. Kŷ ti mŷ tómnŷ, ti tŷ kygnē ti. Ti tŷ tovãnh sór kŷ ti mŷ vēnh pãte fón nŷ. ⁴ Hēn ri ke mŷn tóg ã tŷ Topē vŷ mranh han sór mŷ han mãn', han mãn' he mŷ, kejēn. Kurã pir ki tóg ã jŷ tŷ hēn ri ke han sór mŷ, hēn ri ke mŷn. Hã ra tóg ã jŷ han kar kŷ: “inh pi(jé) ke mãn mŷ ha',” henh ke mŷ gé. Ā jŷn kŷ tóg tónh kãtŷg mãn', tónh kãtŷg mãn' he mŷ gé. Kŷ ti mŷ vēnh pãte fón to krónh ke tŷg nŷ,” he tóg, Jesus ti.

Ěg tŷ Topē ki rã há han ke

⁵ Kŷ Jesus tŷ ũn vin mŷ ag tóg ti mŷ: “ěg tŷ Topē ki rã há pē han há tóg tŷ,” he mŷ. “Kŷ to ěg tar han nŷ,” he ag tóg, Jesus mŷ. ⁶ Kŷ tóg ag mŷ: “ājag tŷ Topē ki rã kŷ tóg há tŷ,” he mŷ. “Ka tŷ mostarda fy mŷ ěkrén nŷ,” he tóg. “Sŷ ti nŷ, hã ra tóg mog tŷ. Tag ri ke han nŷ, Topē ki rã kŷ. Ti ki rã kŷ ājag tóg nén ũ kar to tar nŷtŷnh mŷ. Ka tag ve ra, ka krén tag ti. Ājag tŷ ti mŷ: “ã jãre tŷ ga tá kãkutē, kŷ goj nig ki vēnh krãn,” hen kŷ tóg kenh mŷ, ājag tŷ Topē ki rãn kŷ,” he tóg, Jesus ti.

Tŷ ěg Topē camarada nŷtŷ

⁷ “Ājag camarada jykŷre to jykŷrén nŷ,” he tóg. “Ājag japŷ ki tóg rŷr tŷ, ga tŷ vŷrŷn ken kŷ, ke tŷ nŷn kŷ tóg ājag mēg ki rŷr tŷ gé. Rãkãnh kŷ tóg ã rãnrãj ja tá kãtŷ tŷ. Kŷ ājag pi(jé) ti mŷ: “kunŷg, jēn jé,” he tŷ. ⁸ Ti mŷ ājag tóg: “inh mŷ vējēn han, ijēn jé,” he tŷ. “Kuri ã kur tãnfyn kŷ tógfŷn, ã tŷ inh mŷ vējēn jun jé, ijēn jé, kron jé, kar kŷ ã tóg jēn ke mŷ gé sir, kron ke mŷ gé sir, ijēn kar kŷ,” he ājag tóg tŷ, ājag camarada mŷ. ⁹ Kŷ ājag tóg ti mŷ vŷ há han tŷ nŷ gé, ti tŷ ājag vŷ ki króm mŷ ra. Ājag camarada vē mŷr, ti rãnrãj vē, hã kŷ tóg ājag vŷ ěn han ke mŷ. ¹⁰ Kŷ

ājag camarada ag ri ke han nī, Topē mý, ha mē. Ājag tý Topē vī ki króm kân ký jagnē mý: “ti camarada vý tý ěg nýtī,” hemní. “Ti tý ěg mý nén tó mún hā han ěg tóg, ký tóg tý nén ũ tú nī,” hemní jagnē mý. “Ti vī han kân tigrīn ěg tóg há nýtī,” he tūg nī,” he tóg, Jesus ti.

Jesus tý ũn kaga tý 10 (ke) ag tý há' he

¹¹ Ký Jesus tóg Jerusalém ra tīg sór mū. Hā ký tóg ga tý Samaria fyr mī tī mū. Ga tý Galiléia mré ti fyr vē. ¹² Tá tóg ěmā ũ ki rā mū, ký ũ tý 10 (ke) ag tóg ti kato tēgtē mū sir. Vēnh kaga kren vānh hyn han ag tóg mū, lepra han ký. Hā ký ag tóg kór há tá nýtī, kuvar há tá. ¹³ Jamā hár(a) ag tóg prēnrēr mū, ký ag tóg: “!.Jesus'..!” he mū. “!.Senhor'..!” he ag tóg mū. “!.Ěg jagāgtān ra..!” he ag tóg mū. ¹⁴ Ký tóg ag ki ěvānh mū, ký tóg ag mý: “Topē tú ki rīr tī ag mý vēnh ven mūjēg,” he mū. Ký ag tóg mū mū.

Ag mún kâ ag tóg jānhkri' he mū sir, ag fār ti, tá junjun to hā. Háhá' he ag tóg mū sir. ¹⁵ Ký ag kāmī ũn pir tóg kyrā mū, Jesus to. Topē mý tóg vī há han mū, ā tý há' hen ký. Ký vēnh kar vý ti vī mēg mū. ¹⁶ Ti tý Jesus tá jun ký tóg ti krēm mūg ke mū. Ti mý tóg: “inh mý tóg há tí, ā tý isý há' hen ký,” he mū. Samaria tá fóg ũ vē, Jesus to ũn kyrā mū ěn ti.

¹⁷ Ký Jesus tóg: “ũ tý 10 (ke) tú mý', hā vý: há', he mū?” he mū. “Hā ra ũn pir ne kâtīg ja nī'. Hýn, ũ ag, ũ tý 9 (ke) ěn ag?” he tóg. ¹⁸ “Fóg tag hā vý ā pir mý kyrā, Topē to: “ũn mág vý tý ti nī,” he jé,” he tóg, Jesus ti. ¹⁹ Ký tóg fóg ěn mý: “jēgnē ra,” he mū. “Ha tīg,” he tóg. “Ā tý inh ki rā ký, hā ký ā tóg há' he mū,” he tóg, Jesus ti.

Topē tý tý ěg pā'i nī to vēnh jykre (Mt 24.23-28, 37-41)

²⁰ Kejēn Fariseu ag tóg ti ki jēmēnh kāmū mū. “Topē tý tý ěg pā'i nī ěn mý ver kór gy nī, mý kuvar gy?” he ag tóg ti mý. Ký tóg ag mý kāmēn mū sir. “Ti vég tú ěg tóg nī, ěg kanē tý, Topē tý tý ěg pā'i nī ti,” he tóg. ²¹ “Hā ký ěg tóg to: “tag kâ ti nī, tâtá ti nī,” hēnh ke tú nī gé. Ha mē, ājag kāmī ti huri vēnh ven, ti tý tý ěg pā'i nī ti, ājag tý ti vég tú (hā) ra,” he tóg.

²² Ký tóg ā mré mū tī ag mý: “tý sóg ěprā ke fi kósin nī,” he mū. “Kejēn tóg ājag tý Topē tý tý ěg pā'i nī venh ha pē tīnh mū. Ti tý kurā pir ki vēnh ven mū vý ājag mý há tīnh mū vē, hā ra ājag tóg venh ke tú nī ver,” he tóg. ²³ “Ký ag tóg ājag mý: “tag ki ti jun ja nī,” hēnh ke mū. “Ěn tá tóg jē nī,” he jé ag tóg ke mū gé. Ký venh mū tūg nī hā ra. Ag vī jēmē sór tūg nī. ²⁴ Inh kâtīg mán ke vý ta tý kóm kóm ke ri ke nī. Ti tý kóm kóm ke ký ěg tóg nén kar vég tī, kanhkā krēm. Ký vēnh kar vý ti tý kóm kóm ke ěn vég tī gé. Inh kâtīg mán ke vý ri ke nīnh mū, inh kurā ěn kâ. Vēnh kar vý inh ve kân mū. Tý sóg ěprā ke fi kósin nī,” he tóg. ²⁵ “Inh kâtīg mán ke to hā sóg hā ra vēsýrēnh mág han ke mū ver. Ūri ke ag vý iso é hēnh ke mū ver,” he tóg.

²⁶ “Ký inh kâtīg mán ke kurā ěn kâ ěprā ke ag tóg han kân ke mū, ag tý Noé tý ga mī tī mū kâ nén han ja ěn ti. ²⁷ Ta kutē to hā ag tóg jēn ja nīgtī, jēn kar ký ag tóg kron ja nīgtī gé, vēnh prū kutēm ja ag nīgtī gé. Ěn kâ Noé tóg kejēn barco tý ĩn kâra rā ja nī. Ti tý kâra rā kar ký ta tóg sir kutē ja nī, ký ag tóg goj var ki kăgter kân ja nī. ²⁸ Ký tóg ri ke pē ja nī gé, Ló tý ga mī tīg ki. Ěn kâ ag tóg jēn ja nīgtī gé, jēn kar ký ag tóg kronkron ja nīgtī gé. Vender ke mū ja ag nīgtī gé, kygjam ke mū ja ag nīgtī gé. Ěkrān ja ag nīgtī gé, ĩn hyn han ja ag nīgtī gé. ²⁹ Ěn kâ Ló tóg kejēn cidade tý Sodoma tá kăkutē ja nī, ký pī tóg kanhkā tá

kâtére ja nĩ, cidade kri, pó tỹ enxofre nĩja ên ke gé. Kĩ ên tóg ag kãgtén kãn ja nĩ. Topẽ tỹ ag vóg kónãn ke to jykrén sór tũ ja ag nỹtĩgtĩ. ³⁰ Ge ti nĩnh mũ gé, êprã ke fi kósın tỹ vẽn ven mãn ke kurã ên kã. Mĩ êkrén ke tũ ag nĩgtĩ gé, ti to há tũ ag. ³¹ Û tỹ kurã ên kã ã ĩn rã hã tĩn kỹn jé ã tũ mãn rã sór tũg, ti tũ tỹ ti ĩn krêm nỹtĩ ti. Û tỹ êpỹ tá ti ên jé ã tũ to vỹn ke tũg. ³² Ló prũ fi to jykrén. ³³ Ājag tỹ ājag jykre hã han sór kỹ ājag nũgme ki vár ke mũ, ha vemnĩ. Ājag tỹ isugrĩn ājag jykre fi mãn kỹ ājag krenkren ke vë, ha vemnĩ,” he tóg.

³⁴ “Hã kỹ sóg tag tó mũ, ha mẽ. Kutỹ ên kã, inh kãtĩg mãn ke kutỹ ên kã ùn régre ag vỹ jagnẽ mré nũgnũr nỹtĩnh mũ. Ag kãmĩ ùn pir jé prër sóg ke mũ, kỹ tóg inh mré tĩnh mũ, jãvo ti régre vỹ kã nỹnh mũ, ha vemnĩ. ³⁵ Ûn régre fag vỹ êgtynyn nỹtĩnh mũ, jagnẽ mré, ên kã. Kỹ sóg ùn pir fi jé prër ke mũ, kỹ fi tóg inh mré tĩnh mũ, jãvo fi régre fi vỹ kã jẽnũ mũ, ha vemnĩ. ³⁶ Ûn régre ag vỹ êpỹ ki rãnrhãj mũnh mũ, ên kã. Kỹ sóg ùn pir jé prër ke mũ, kỹ tóg inh mré tĩnh mũ. Jãvo ti régre vỹ tá tĩnh mũ gé, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti.

³⁷ Kỹ ti mré mũ tĩ ag tóg êg Senhor mỹ: “tag hẽ tá ke nĩnh mũ hỹn'?” he mũ. Kỹ tóg ag mỹ: “kurã ên kã ājag ki kanhró nỹtĩnh mũ,” he mũ. “Nén ù ter nỹg ja ri ke ti nĩ. Hã tá tóg vẽn mãn tĩ, jãtã ti, he êg tóg tĩ. Tag ri ke ti nĩnh mũ, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti. Ti tỹ ã kãtĩg mãn ke tón há vë.

18

Ēg tỹ Topẽ mré vĩ to krónh ke tũ

¹ Kỹ Jesus tóg ag mỹ: “ājag tỹ Topẽ mré vēmén ke vỹ ge nỹnh mũ, ha mẽ,” he mũ. Ēg tỹ kurã kar ki Topẽ mré vēmén kỹ tóg há tĩnh mũ, Ēg tỹ to krónh ke tũ nĩn kỹ. Tag tỹ tóg ag kanhrãnrãn sór mũ, ã mré mũ tĩ ag, hã kỹ tóg tag tó mũ, ha mẽ. ² “Kejẽn pã'i tóg nĩgtĩ, êmã ù tá,” he tóg. “Ag tỹ jagnẽ to jũ vëg ti tĩ. Tĩ rãnrhãj hã vë. Hã ra tóg Topẽ kamëg vãnũ nĩ, ti jykre pãno nĩn kỹ. Kỹ tóg ã mré ke ag kamëg vãnũ pë nĩgtĩ gé. Kórég pë ti nĩgtĩ. ³ Ti jamã tá ù fi tóg nĩgtĩ gé, ùn mën ter ja fi. Ēn fi vỹ kejẽn ti to kãtĩg kỹ ti mré vēmén mũ. Kỹ fi tóg ti mỹ: “inh lograr ke sór mũ ên ag jo inh vemnĩ,” he mũ. ⁴ Hã ra tóg mẽ jãvãnũ nĩ. Jatu tóg nĩ nĩ, kysã tỹ hẽn ri ke ki. Kỹ fi tóg ti tá jun tỹ hẽn ri ke han mũ, to krónh ke tũ fi nĩ. Kỹ tóg kejẽn to jykrén mũ. “Topẽ kamëg vãnũ inh nĩgtĩ,” he tóg. “Û kamëg vãnũ inh nĩgtĩ gé. ⁵ Hã ra fi tóg isovãnũ tũ pë nĩ, ùn mën ter ja ên fi. Kurã kar ki fi tóg inh mỹ to vĩnh kãtĩ tĩ. Kỹ inh hỹn fi jy rãnh mũ ha, ke tũ nĩ mũ ra fi tóg ijũ han ke mũ, fi tỹ inh venh kãtĩ to krónh ke tũ nĩn kỹ, ha vemnĩ,” he tóg, pã'i kórég ti,” he tóg, êg Senhor tỹ Jesus ti.

⁶ Kỹ tóg ag mỹ: “ti vĩ jëmẽ ra,” he mũ. “Jykre pãno ti nĩ, pã'i kórég ên ti, hã ra tóg fi tỹ ti mỹ vĩ e ên to fi kren han sór mũ,” he tóg. ⁷ “Hã kỹ Topẽ vỹ ājag krenkren han ke mũ gé. Ājag kuprëg ja tóg nĩ mỹr, kỹ ti mré vēmén nĩ. Kurã ki ti mỹ vĩmĩ, kutỹ tá ke gé. Ājag kren han vãnũ nĩ ve ti nĩ, kejẽn. ⁸ Hã ra tóg ājag krenkren han ke mũ, kãnhmar, ha vemnĩ. Ki hã sóg tó mũ,” he tóg. “Hã ra êprã ke fi kósın ên tỹ kãtĩg mãn kỹ ag mỹ ti ki ge sór mũ vỹ?” he tóg, Jesus ti.

Ēg tỹ: “tỹ inh ùn há nĩ,” henh ke tũ

⁹ Kỹ Jesus tóg ag kanhrãn mãn mũ gé. Û tóg ù tỹ ti vĩ mẽg mũ ên ag kãmĩ nỹtĩ, hã ra ag tóg vëso: “tỹ Ēg tóg ùn há nỹtĩ,” he tĩ. “Kórég tũ Ēg nỹtĩ, jo ù ag ne kórég nỹtĩ,” he ag tóg tĩ, vëso, Jesus vĩ mẽg mũ ù ag. Ēn ag kanhrãnrãn sór tóg mũ, Jesus ti. Kỹ tóg ag mỹ: “ājag jykre vỹ ge nỹnh mũ, ha mẽ,” he mũ. ¹⁰ “Kejẽn

Fariseu ũ tóg nĩgtĩ. Topě jo ĩn ra tóg tĩ mũ, tá Topě mré vĩ jé. Ti mré ũ tóg ra tĩ mũ gé, ũ tỹ governo mỹ jänkamy mǎg tĩ ti. Topě mré vĩ sór tóg mũ gé. ¹¹ Kĩ Fariseu tóg Topě mré vémén jě nĩ. “Topě,” he tóg. “Inh mỹ tóg há tĩ, isỹ jykre kórég tũ nĩn kỹ, ag jǎvo. Ũ ag tóg nén ũ péju(g) tĩ, hǎ ra sóg han tũ nĩgtĩ. Ũ ag tóg nén ũ vėnhmỹ han tĩ inhhǎ, jǎvo inh pi(jé) han tĩ’. Ājag prũ tũ fag mré ag tóg nỹgtĩ inhhǎ. Kĩ governo mỹ jänkamy mǎg tĩ tag ti vỹ kórég nĩ gé inhhǎ. ¹² Ag jǎvo sóg vėnh jykre há han tĩ. Semana kar ki sóg vǎkre régre han tĩ, jěg mē tĩ ki. Hǎ ki sóg ā jykre ki króm tĩ. Isũ tỹ sóg dízimo kajǎm tĩ, ā mỹ. Sỹ nén ũ tỹ 10 (ke) ki sóg ũn pir nĩm tĩ, ā mỹ dízimo han kỹ,” he tóg, Fariseu ti, Topé mỹ. ¹³ Hǎ ra governo mỹ jänkamy mǎg tĩ ěn tóg kór há tá jě nĩ, kuvar há tá, mỹ’ǎg kỹ. Kĩ tóg kanhkǎ ki ěvǎnh tũ nĩ gé. Ā fe kri tóg kǎgmĩg mũ, ti tỹ mỹ’ǎg mǎg kỹ. Kĩ tóg Topě mré vĩ mũ. “Topě,” he tóg mũ gé. “Ā vĩ mranh inh mỹr,” he tóg. “Ā mỹ inh jagǎgtǎn ke tũ hǎ ra,” he tóg, Topě vĩ mranh tĩ ěn ti,” he tóg, Jesus ti.

¹⁴ “Ha mē, Topě vỹ ti mỹ vėnh pǎte fón, hǎ kỹ tóg jatun mỹ vyr. Jǎvo tóg Fariseu ěn mỹ vėnh pǎte fón tũ nĩ. Ge ti nĩgtĩ. Ěg tỹ vėso: “há inh nĩ,” hen kỹ Topě tóg ěg to kórég nĩ. Kĩ tóg ěg térem mũ sir. Ěg tỹ hǎ ra vėso: “kórég inh nĩ,” hen kỹ Topě vỹ ěg to há nĩ, kỹ tóg ěg tỹ ũn mǎg han ke mũ gé sir,” he tóg, Jesus ti.

*Jesus tỹ ũn kǎsir ag to há
(Mt 19.13-15; Mc 10.13-16)*

¹⁵ Kĩ fag tóg gĩr tatĩ kǎmũ mũ ti to, ti tỹ gĩr kri ā nĩgé fi jé. Hǎ ra ti mré mũ tĩ ag tóg vėg mũ, kỹ ag tóg fag to jũ mũ, ũ tỹ ag tatĩ kǎmũ mũ fag to. ¹⁶ Hǎ ra Jesus tóg fag jé prěr kỹ ag mỹ: “vĩ tũg nĩ, gĩr ag mỹ,” he mũ. “Gĩr ag tỹ iso kǎmũ kaměg tũg nĩ,” he tóg. “Ũ tỹ ge hǎ vỹ ěg Senhor tỹ Topě krēm nỹtĩnh mũ,” he tóg. ¹⁷ “Sỹ ke há vė, hǎ kỹ sóg tó mũ. Gĩr ag vỹ iso há pė nỹtĩ. ũn kǎsir tag ag ri ke nỹtĩmĩ, ke tũ nĩ mũ ra ājag tóg Topě tỹ tỹ ěg pǎ’i nĩ venh ke tũ nĩ mỹr,” he tóg, Jesus ti.

*Ũn rico ag
(Mt 19.16-30; Mc 10.17-31)*

¹⁸ Kĩ kejěn ũ tóg Jesus ki jěmėnh kǎtĩ mũ, pǎ’i ũ. Kĩ tóg ti mỹ: “Senhor,” he mũ. “Hǎ ā tóg nĩ,” he tóg. “Sỹ rĩr krỹg ja tũ venh há tóg tĩ. Sỹ ti ve jé inh hỹn vėnh jykre há tỹ ne han ke mũ?” he tóg. ¹⁹ Kĩ Jesus tóg ti mỹ: “iso: “há ā nĩ,” he sór tũg nĩ,” he mũ. “Ěg pi(jé) há nỹtĩ,” he tóg. “Topě hǎ ne ā pir mỹ há nĩ!” he tóg. ²⁰ “Topě tỹ nén ũ to ěg jyvėn ja ěn ki kanhró ā tóg nĩ, hǎ vỹ: ā prũ tũ fi mré nỹ tũg nĩ, he mũ, ũ tén tũg nĩ, he mũ, nén ũ péju(g) tũg nĩ, he mũ, ũ to ón tũg nĩ, he mũ, ā nỹ mré ā jóg kaměg nĩ, he mũ,” he tóg ti mỹ, Jesus ti. ²¹ Hǎ ra tóg: “ki króm kǎn sóg, isĩn kǎ,” he mũ. ²² Kĩ Jesus tóg ti mỹ: “nén ũ pir vỹ tũ nĩ ver,” he mũ. “Ā tũ vǎm kǎn nĩ, ā tỹ ũn vėsỹrėnh mũ ag mỹ vin jé, jänkamy ti. Kĩ ā tóg kanhkǎ tá tũ mǎg nĩ sir. Kar kǎtĩg nĩ, ā tỹ inh mré tũg jé,” he tóg ti mỹ, Jesus ti. ²³ Kĩ tóg ti mỹ vėnhmỹ tĩ, Jesus vĩ ti, ti rico pė nĩn kỹ.

²⁴ Hǎ ra Jesus tóg ti mỹ vėnhmỹ ěn ki kanhrǎn mũ. Kĩ tóg ā mré mũ ti ag mỹ: “jagy ti nỹ, ũn rico tỹ Topě tỹ tỹ ěg pǎ’i nĩ venh ke ti,” he mũ. ²⁵ “Cavalo pǎnĩ sór vỹ prėj nor fĩn rǎm ke tũ nĩ,” he tóg. “Ti tỹ fĩn rǎm ke ra tóg jagy ti vė, ũn rico tỹ Topě tỹ tỹ ěg pǎ’i nĩ venh ke ti,” he tóg.

²⁶ Kĩ ti vĩ mēg mũ ag tóg to vémén mũ. “Kỹ ũ hỹn kren ke tũ pė nĩ,” he ag tóg. ²⁷ Kĩ Jesus tóg ag mỹ: “ěprǎ ke ag vỹ tá junjun ke tũ nĩ vė,” he mũ. “Hǎ ra Topě hǎ tóg ěg tỹ tá junjun han ke mũ,” he tóg.

²⁸ Kŕy Pedro vŕy: “ha vé,” he mŭ. “Ěg tŕy nĕn ũ kar ré jĕ ěg tóg mŭ mŭ, ěg tŕy ā mrĕ mŭ jĕ,” he tóg. ²⁹ Kŕy Jesus tóg ag mŕy: “sŕy ke há vĕ, hā kŕy sóg tó mŭ,” he mŭ. “Ŭ tóg kejĕn ā jamā ré kŕy tŕi mŭ, ti prŭ fi, ti kāke, ti jāvy, ti han mŭ fag, ti krĕ ré kŕy tóg tŕi mŭ, Topĕ tŕy tŕy ěg pā'i nŕi tugrĭn, ti tŕy ti vŕi ki króm jĕ,” he tóg. ³⁰ “Ěn vŕy tóg sir vĕnh kaja jĕ nĕn kar ěn tŕy ũn e venh ke mŭ, ag jĕgja kā, ga kri, kar kŕy tóg vāhā sir ěg rŕr krŕy ja tŭ venh ke mŭ gé sir, kanhkā tā,” he tóg, Jesus ti.

Jesus tŕy ā ter ke tó mĕn
(Mt 20.17-19; Mc 10.32-34)

³¹ Kŕy tóg ũ tŕy 12 (ke) ag jĕ prĕr mŭ, vyrmŕy, ag mŕy kāmĕn jĕ. “Ha vé,” he tóg. “Jerusalĕm ra ěg mŭ mŭ, kŕy sóg tá ve kĕn ke mŭ, vāsŕy Topĕ vŕi tó tŕi ag tŕy iso nĕn rán ja ěn ti,” he tóg. “Tŕy sóg ěpra ke fi kósin ěn nŕi, hā kŕy ag tóg inh kāmĕn ja nŕi, Topĕ vŕi ki. ³² Fóg ag mŕy ag tóg inh fĕg ke mŭ, pā'i ag, Jerusalĕm tá, ha vemnŕi, ag tŕy iso é he jĕ, ag tŕy inh vóg kónĕn jĕ, ag tŕy iso sug ke jĕ gé, ³³ ag tŕy inh mrĕnmrĕn jĕ. Ag tŕy isĕn ke vĕ. Hā ra sóg kurā tāgtŭ tŭg kŕy rŕr mĕn ke mŭ, ha vemnŕi,” he tóg, ti mrĕ mŭ tŕi ag mŕy, Jesus ti. ³⁴ Hā ra ag tóg ti vŕi tag to jykrĕn tŭ nŕi, ũ tŕy 12 (ke) ěn ag. Ti vŕi tóg ag mŕy vĕnhmŕy tŕi. Kŕy ag tóg ki kagtŭg nŕytŕi. “Ti tŕy ne tó nĕ hŕn?” he ag tóg mŭ sir.

Jesus tŕy ũn kyvó tŕy há' he
(Mt 20.29-34; Mc 10.46-52)

³⁵ Ag mŭn kŕy ag tóg Jericó to hā mŭ mŭ. Tá ũn kyvó vŕy ěpŕy kri nŕi nŕi, ěmĭn kri. “Inh mŕy jānkamy nŕm,” he tóg tŕi, vĕnh kar mŕy, ti kyvó nŕn kŕy. ³⁶ Ěn vŕy vĕnh kar tŕy ěpŕy jagma mŭ mĕg tŕi. Kŕy tóg ag mŕy: “ŭ nĕ?” he mŭ. ³⁷ Kŕy ag tóg ti mŕy: “Jesus vĕ, Nazaré tá ke ěn vĕ,” he mŭ. ³⁸ Kŕy tóg prĕr mŭ sir. “!..Jesus'..., Davi kósin'..., ijagāgtĕn ra..!” he tóg mŭ, prĕr kŕy. ³⁹ Kŕy Jesus jo mŭ ag vŕy ti mŕy vŕi jŭ han mŭ. “Ěmĕ kĕ nŕi nŕi,” he ag tóg ti mŕy. Hā ra tóg prĕr mĕn', prĕr mĕn' he mŭ. “!..Davi kósin'..., ijagāgtĕn ra..!” he tóg.

⁴⁰ Kŕy Jesus tóg krŕy he mŭ, kŕy tóg: “ti jĕ prĕr,” he mŭ. Kŕy ag tóg ti pére kāmŭ mŭ. Ti ki jun kŕy tóg ti mŕy: ⁴¹ “inh ā tŕy hĕ ri kenh ke?” he mŭ. Kŕy tóg ěg Senhor mŕy: “sŕy venh há tóg tŕi,” he mŭ. ⁴² Kŕy Jesus tóg ti mŕy: “kŕy tŕy vé,” he mŭ. “Ā tŕy inh ki rā kŕy ā há' hĕnh ke mŭ,” he tóg. ⁴³ Kŕy tóg vĕsŕmĕr ěvĕnh há' he mŭ sir. Kŕy tóg ti mrĕ tŕi mŭ. Topĕ mŕy tóg vŕi há han mŭ. Kŕy tóg vĕnh kar mŕy há tŕi, ag tŕy ti tŕy há' he mŭ ěn ven kŕy. Kŕy ag tóg Topĕ mŕy vŕi há han mŭ gé sir.

19

Jesus tŕy Zaqueu venh tŕg

¹ Kŕy Jesus tóg cidade tŕy Jericó ki rā mŭ sir, kŕy tóg fĭn rĕm kŕy tŕg sór mŭ. ² Hā ra ũ tóg tá nŕi nŕi, ti jyjy hā vŕy: Zaqueu, he mŭ. Governo mŕy jānkamy mĕg tŕi ag pā'i vĕ. Rico pĕ ti nŕi, rico tāvŕi. ³ Ěn tóg Jesus ve sór mŭ, ti tŕy Jericó fĭn rĕm kŕy. Hā ra tóg rur jĕ, hā kŕy tóg ti vĕg tŭ nŕi, vĕnh e ag tŕy ti pĕnĭn mŭn kŕy. ⁴ Hā kŕy tóg ti jo vĕnhvĕg tŕi mŭ, kŕy tóg ka tŕy krĕn to tāpŕy mŭ, ti tŕy Jesus ve jĕ, ti tŕy jagma tŕg kŕy. ⁵ Kŕy Jesus tóg ka ěn tá jun mŭ. Hā ra tóg krŕg mŕy ěvĕnh kŕy ka kri ti vĕg mŭ. Kŕy tóg ti mŕy: “Zaqueu’,” he mŭ. “Kur kĕtĕre to fŕrŭn kĕ. Isŕy ā ĭn krĕm nŕr ke vĕ,” he tóg, Jesus ti. ⁶ Kŕy tóg tĕre tŕy mrĕnh ke mŭ sir. Jesus mŕy tóg: “mŭ jĕ ha,” he mŭ. Ti mŕy tóg sér tŕi, Jesus tŕy ti ĭn krĕm nŕr sór kŕy.

⁷ Hā ra vĕnh e ěn tóg Jesus to vŕi mŭ sir, ti to jŭ kŕy. “Topĕ vŕi mranh tŕi vĕ, ěn ti, hā ra tóg ti ĭn krĕm nŕr sór mŭ, vĕnh jykre pĕno han tŕi ěn mrĕ,” he ag tóg mŭ.

⁸ Kÿ Jesus tóg ti ãn krêm nĩ nĩ. Kÿ Zaqueu vÿ ti mÿ vènh kãmén kãtĩ mũ, ã jykre to jykren kÿ. Kÿ tóg ãg Senhor mÿ: “ha vé,” he mũ. “Isũ kuju vin jé sóg ke mũ, ùn jagtar ag mÿ. Û ag lograr he ja sóg nĩgtĩ, ag tũ ki, hã ra sóg ag mÿ ti kãfór nĩm sór mũ ha. Sÿ jãnkamy pir ki ù lograr he jan ki sóg ti mÿ ù tÿ 4 (ke) vin sór mũ,” he tóg, Zaqueu ti.

⁹ Kÿ Jesus tóg ti mÿ: “há ti nĩ,” he mũ. “Ûri ã tóg kren mũ, ã mré ke fag mré hã,” he tóg. “Abraão kósín vÿ tÿ ã nĩ gé,” he tóg. ¹⁰ “Tÿ sóg ãprã ke fi kósín nĩ. Ûn vãfor mũ ãn jãvãnh jé sóg kãtĩg, sÿ ag krenkren han jé, ùn jykre pãno han mũ ãn,” he tóg, Jesus ti.

Jãnkamy to comparação

(Mt 25.14-30)

¹¹ Hã ra ag tóg ti vĩ mẽ há han mũ, kÿ tóg ag mÿ Topê tÿ tÿ ãg pã'i nĩnh ke ti kãmén sór mũ. Jerusalém to hã tóg nĩ, hã kÿ ag tóg ti to: “Topê tÿ tÿ ãg pã'i nĩ hÿn vènh ven ke mũ, ti tÿ tá jun kÿ,” he mũ. ¹² Kÿ Jesus tóg ag mÿ kãmén mũ, Topê tÿ tÿ ãg pã'i nĩnh ke tÿ ver vènh ven ke tũ nĩ. Kÿ tóg tag tó mũ, ha mẽ. “Kejèn pã'i tóg nĩgtĩ,” he tóg. “Èn tóg ga ù ra tĩg sór mũ, tá ã tũ ve jé, ga ãn tá ã tũ han jé. Tag han kar tóg tá vÿn ke sór mũ. ¹³ Pã'i ãn vÿ ã camarada tÿ 10 (ke) ag jé prër mũ, kÿ tóg ag mÿ jãnkamy prestar he mũ sir. Ag kar mÿ tóg ti kãmur pir nĩm mũ, jãnkamy tÿ, ù tÿ 10 (ke) ag mÿ. Kÿ tóg ag mÿ: “ha ãnh mÿ tÿ rãnrãj,” he mũ. “Kejèn sóg vÿn kenh ke mũ, kÿ sóg tugnÿm ke mũ, ãjag rãnrãj ti,” he tóg. Kar tóg tĩ mũ sir.

¹⁴ Hã ra ti krêm ke ù ag vÿ ti to há tũ nÿtĩ, kÿ ag tóg ti nón vènh vĩ jènẽg mũ. Kÿ ag tóg: “ã tÿ ãg kri tÿ pã'i nĩn kÿ tóg vènhmÿ nĩ,” he mũ, “ãg tÿ tag ve jãvãnh tóg tĩ,” he ja ag tóg nĩgtĩ, ag tÿ ti mÿ vènh vĩ jènẽg mũn kã. ¹⁵ Hã ra tóg tÿ pã'i nĩn kÿ kejèn vÿn ke mũ, ga ãn ve kar kÿ, tá ti rãnrãj han kãn kar. Kÿ tóg tÿ pã'i mág jé. Vÿn ke kÿ tóg ã camarada ag jé prër mũ sir; ti tÿ ùn mÿ jãnkamy vin ja ãn ag. Ti tÿ ag rãnrãj tugnÿm sór vè, ag ganho ve sór vè gé. ¹⁶ Kÿ ù tóg ti tá jun kÿ ti mÿ: “pã'i,” he mũ. “Ti kãmur pir nĩm ã tóg mÿr. Hã ra sóg kri ù tÿ 10 (ke) ganhar ké,” he tóg. ¹⁷ Kÿ ti patrão tóg ã camarada mÿ: “jykre há tãvĩ ã tóg nĩ,” he mũ. “Nén sĩ ki rĩr há han ã tóg, hã kÿ ã tóg cidade tÿ 10 (ke) ki rĩr mũ ha,” he tóg, pã'i ti, ã camarada mÿ. ¹⁸ Kÿ ù tóg ti tá jun mũ gé. Kÿ tóg ti mÿ: “pã'i,” he mũ gé. “Ti kãmur pir nĩm ã tóg mÿr. Hã ra sóg kri ù tÿ 5 (ke) ganhar ké,” he tóg. ¹⁹ Kÿ ti patrão tóg ti mÿ: “cidade tÿ 5 (ke) ki rĩr jé ã tóg ke mũ ha,” he mũ gé.

²⁰ Kÿ ù tóg tá jun mũ gé. Kÿ tóg ti mÿ: “pã'i,” he mũ gé. “Ha vé, ã tũ ti,” he tóg. “Inh kri pãgja ki sóg tógfĩn kÿ nĩm han. ²¹ ã kamẽg ja ãnh nĩ, ã vĩ tar to. ã tÿ nén vin ja tũ ãn mãn sór ã tóg tĩ, ã tÿ nén krãn ja tũ kunũnh sór ã tóg tĩ,” he tóg, ti camarada ti, pã'i ti mÿ. ²² Kÿ ti patrão tóg ti mÿ: “ã vĩ tóg ã jykre pãno han mũ, ha mẽ,” he mũ. “Inh mÿ vĩ tar han tĩ? Inh mÿ sÿ nén vin ja tũ mãn sór tĩ? Inh mÿ sÿ nén krãn ja tũ kunũnh sór tĩ? Hã ki kanhró ã mÿ nĩ?” ²³ Kÿ ã tÿ ne jé ãnh jãnkamy tÿ banco ki rãnrãj tĩ ag mÿ vin ja tũ nĩ nẽ? ã tÿ ag mÿ vin mũ ra sóg ti juro venh mũ vè, kÿ sóg isũ kãfór mãn ke mũ vè,” he tóg, ti patrão ti, ã camarada mÿ. ²⁴ Kÿ tóg tá nÿtĩ ag mÿ: “ti nĩgã ti tũ mã,” he mũ. “Û tÿ ti kãmur tÿ 10 (ke) mãn ja ãn mÿ nĩm, ti tũ pir ti,” he tóg mũ sir. ²⁵ Kÿ ag tóg ti mÿ: “pã'i,” he mũ. “Ti kãmur tÿ 10 (ke) vÿ tÿ ti tũ nÿtĩ. Tũ mág ve ti huri,” he ag tóg, pã'i mÿ. ²⁶ Kÿ tóg: “hÿ,” he mũ. “Hã kÿ sóg tó mũ. Ûn tũ mág vÿ mãn mãn ke mũ. Û tÿ tũ sĩ nĩ ãn tũ kunũnh kãn jé ag tóg ke mũ gé,” he tóg. ²⁷ “Kÿ ãnh kato

tě mũ ag pére kāmũmnĩ, ũ tỹ iso: “ti tỹ ěg kri tỹ pā'i jěn kỹ tóg ěg mỹ kórég nĩ,” he mũ ěn ag. Ag kãgtén ra, inh rĩnve,” he tóg, pā'i ti,” he tóg, Jesus ti. Ti tỹ ěg tỹ ti rãnrãj ki rĩr há han ke kãmén há vë.

²⁸ Tag tó kãn kỹ tóg tá kãkutẽ mũ sir, kỹ tóg cidade tỹ Jerusalém ra tĩ mũ.

Jesus tỹ Jerusalém tá jun

(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Jo 12.12-19)

²⁹ Ti tỹ Jerusalém ra tũg kỹ tóg ěmã tỹ Betfagé to há jun mũ, ěmã tỹ Betânia tá, pãnónh tỹ Oliveiras he mũ ěn tá. Tá jun kỹ tóg ã mré mũ tĩ régre ag jěněg mũ, ag tỹ ti mỹ ag męg tỹ burrica ve jé. ³⁰ Hã kỹ tóg ag mỹ: “ěmã ěn ra mũmnĩ, ěg jo ěmã ěn ra,” he mũ. “Tá junjun kỹ ãjag tóg burrica fi kósín venh mũ. Kri nĩ ja tũ ja tóg jě ver. ěn kavãn kỹ ti pére kãmũmnĩ, ti kyvãn kỹ,” he tóg. ³¹ “Ěn ri ke mũn ag tóg ãjag mỹ: “ãjag tỹ ne jé ti kavãn nẽ?” henh mũ. Kỹ ag mỹ: “ěg Senhor vỹ ti ve sór mũ,” hemnĩ,” he tóg, Jesus ti.

³² Kỹ ag tóg mũ mũ, Jesus tỹ ag jěgněn kỹ. Ti tỹ ag mỹ tó mũ ve kãn ag tóg mũ sir. ³³ Kỹ ag tóg ti kyvãg mũ. Kỹ ti tỹ tỹ ũn męg mũ ag tóg ag mỹ vĩ mũ. “ãjag tỹ ne jé burrica kósín tag kavãn nẽ?” he ag tóg. ³⁴ Kỹ ag tóg: “ěg Senhor vỹ ti ve sór mũ,” he mũ. ³⁵ Kỹ ag tóg Jesus mỹ ti pére kãmũ mũ. ãjag kur kugjén ag tóg mũ sir ti kri. Kỹ Jesus tóg kri nĩ mũ sir. ³⁶ Kỹ tóg tĩ mũ. Kỹ ag tóg ãjag kur kugjén mũ sir, ěpřy jagma, ěmĩn jagma. ³⁷ Ge kỹ ag tóg Jerusalém to há junjun mũ sir, pãnónh tỹ Oliveiras to re kỹ.

Ag tỹ pãnónh ěn to re kỹ vãhã ag kar ěn tóg Topě mỹ vĩ há han mũ sir, Jesus mré mũ kar ěn ag. Ag mỹ tóg sér tĩ. Jesus tỹ nén han mũ ve ja ag tóg nĩgtĩ, ti tỹ nén han vãn hyn han mũ ti. ěn mũ ěkrén kỹ ag tóg Topě mỹ vĩ há han mũ, jamã hár(a). ³⁸ Kỹ ag tóg: “!..sér tóg tĩ ěg mỹ..!” he mũ. “!..Ěg Senhor vỹ ěg ki jun..., ěg jóg mág tỹ ti jěněn kỹ..!” he ag tóg. “!..Kanhkã tá ke ag tóg jatũ nỹtĩ..! Topě mỹ ěg tóg vĩ há han sór mũ, kynhmỹ nĩ ěn mỹ..!” he ag tóg, přenpřer kỹ.

³⁹ Hã ra Fariseu ũ ag tóg tá nỹtĩ gé, vėnh e ěn kãmĩ. Kỹ ag tóg Jesus mỹ: “Senhor’,” he mũ. “ã mré mũ tĩ ag mỹ: “přenpřer tũg ra,” hé,” he ag tóg, Jesus mỹ. ⁴⁰ Hã ra Jesus tóg ag mỹ: “vó,” he mũ. “Ha mẽ, ag přenpřer tũ nĩ ra pó hỹn přenpřer mũ vë, ag mỹ sínsér mũ vë,” he tóg ag mỹ.

Jesus tỹ Jerusalém to fỹ

⁴¹ Ge kỹ ag tóg cidade tá junjun mũ sir. Cidade ěn ve kỹ tóg to fỹ mũ, Jesus ti. ⁴² “Jerusalém tá ke ag vỹ ki kanhrãnrãn sór tũ nỹtĩ,” he tóg. “Ag tỹ ũri ki kanhrãnrãn há tóg tĩ vë, há ra ag tóg ke jãvãnh nỹtĩ. ãjag tỹ ki kanhrãnrãn’ he mũ ra ãjag tóg jatũ kenh ke mũ vë, mỹr, ha mẽ, há ra ãjag tóg jěmẽ sór tũ nĩ. Kutu ãjag tóg nỹtĩ. ⁴³ Hã kỹ ãjag tóg vãhã kurã kórég pẽ venh ke mũ. ãjag kato tẽgtẽ mũ ag vỹ ãjag to ráránh ke mũ. Kũm'kũm ke jé ag tóg ke mũ, ãjag cidade jy ró pėnĩn. Koměr há ag tóg ãjag to grėngrėn kenh ke mũ, kỹ ag tóg ãjag mãn vỹrỹn kenh ke mũ sir. ⁴⁴ ãjag tỹ tũg’ he kãn jé ag tóg ke mũ, ãjag krẽ ke gé. ãjag ĩn kókén kãn jé ag tóg ke mũ gé. Kỹ ĩn tỹ pó pi(jé) jagně kri nỹtĩnh mũ’. Kurã há ki ãjag tóg Topě vĩ mẽ jãvãnh nỹtĩ, ũri. Topě vỹ ũri ãjag mỹ vĩ há han mũ ver, há ra ãjag tóg mẽ jãvãnh nỹtĩ. Hã kỹ ãjag tóg ti kórég venh ke mũ,” he tóg, Jesus ti. Fỹ pẽ han kỹ tóg tó mũ, cidade mũ tũg kỹ.

Jesus tỹ Topě jo ĩn tá jun

(Mt 21.12-17; Mc 11.15-19; Jo 2.13-22)

⁴⁵ Kÿ tóg Topê jo ìn tá jun kÿ kâra rã mû sir. Kÿ tóg ù tÿ tá nén ù vender he tÿ ag pan mû sir. ⁴⁶ Ag mÿ tóg tag tó mû, ha mē. “Topê vÿ rá to jykrén nÿ,” he tóg. “Tag vÿ rán kÿ nÿ, ha mē. Ình ìn jiji vÿ tÿ Topê mré vÿ jafã nÿ, he tóg, Topê vÿ tÿ rán kÿ nÿ ki. Hã ra ãjag tóg Topê mré vÿ jafã tag krēm nén kar pigju mÿgtÿ, kÿ tóg bandido ag jamã ri ke nÿ sir,” he tóg, Jesus ti. Ag pan kÿ tóg ag mÿ tó mû.

⁴⁷ Hã ki tóg kurã kar ki ag kanhrãnrãn mû, Topê jo ìn krēm. Hã ra Topê tÿ ki rÿr tÿ to pã'i ag mÿ tóg kórég nÿ, Topê vÿ rán tÿ ag mÿ ke gé, pã'i kar ag mÿ. Hã kÿ ag tóg ti tén ke to jykrén mû sir. ⁴⁸ Hã ra tóg ag mÿ ki króm sór tÿ nÿ. Vēnh kar mÿ tóg mē sér tÿ, ti vÿ ti, hã kÿ pã'i ag tÿ ti tén sór mû ra tóg vēnhmÿ tÿ sir ag mÿ.

20

Ûn nÿ hÿn Jesus jēnē (Mt 21.23-27; Mc 11.27-33)

¹ Kurã kar ki Jesus tóg Topê vÿ tó jē nÿ, vēnh vÿ sér ēn, Topê jo ìn krēm. Kÿ tóg kejēn tá jē nÿ. Kÿ Topê tÿ ki rÿr tÿ to pã'i ag tóg ti to kãmû mû, Topê vÿ to professor ag ke gé, kófa ag ke gé. ² Ti mÿ ag tóg: “ēg tÿ ã ki jēmēnh há tóg tÿ,” he mû. Kÿ tóg ag mÿ: “hej,” he mû. Kÿ ag tóg: “ã vēnh jykre tÿ ne tÿ tag han mû?” he mû. “Û nÿ ã jēnē?” he ag tóg. ³ Kÿ tóg ag mÿ: “ãjag ki sóg jēmēnh ke mû gé, vēnh kato,” he mû. “Ha mē. ⁴ João vÿ ag kyppég tÿ ja nÿgtÿ. Kÿ ti mÿ kanhkã tá vēnh jykre han mû, ēprã jykre vó?” he tóg. “Û nÿ ti jēnē?” he tóg. “Ình mÿ tó,” he tóg, Jesus ti, ag mÿ. ⁵ Kÿ ag tóg jagnē mré to jykrén mû sir. “Ēg tÿ ti mÿ: “Topê tÿ ti jēnē vē,” hen kÿ tóg ēg mÿ: “ãjag tÿ ne jé ti vÿ kri fig tÿ ja nÿ nē?” henh ke mû,” he ag tóg jagnē mÿ. ⁶ “Ēg tÿ hã ra ti mÿ: “ēprã ke jykre ja vē,” hen kÿ vēnh kar vÿ ēg pin sór ke mû, pó tÿ, ha vemnÿ. João to ag tóg: “Topê vÿ tó ti pē ja vē,” he tÿ, hã kÿ ag tóg ēg to jÿnh ke mû, ēg tÿ: “hã tÿ vē,” hen kÿ,” he ag tóg mû jagnē mÿ. ⁷ “Topê jykre han ja ti nÿ,” he sór tÿ ag nÿtÿ, kÿ ag tóg: “ēprã ke jykre han ja ti nÿ,” he sór tÿ nÿtÿ gé. Hã kÿ ag tóg Jesus mÿ: “ēg pi(j)é ki kanhró nÿtÿ,” he mû, João jykre to. ⁸ Kÿ Jesus tóg ag mÿ: “kÿ sóg ãjag mÿ ù tÿ ình jēnēg mû ēn tónh ke tÿ nÿ gé,” he mû. Ā kato tē mû ag mÿ tóg ke mû.

Ûn camarada kórég ag to comparação (Mt 21.33-46; Mc 12.1-12)

⁹ Kÿ tóg vēnh kar kanhrãnrãn kÿ ag mÿ: “ēg tÿ Topê kato tē kÿ tóg ge nÿnh mû, ha mē,” he mû. “Kejēn ù tóg nÿgtÿ. Uva krãn ja tóg nÿ, nén kanē tÿ vinho han jafã ēn. Kÿ tóg ù tÿ ki rÿr tÿ ag mré to jykrén kÿ ag mÿ tovãnh mû sir. Ag mÿ tovãnh kÿ tóg ga ù ra tÿ mû. Hã ra tóg kãtig vãnh han mû. ¹⁰ Ti uva kanēn kÿ tóg ag mÿ ã camarada jēnēg mû, ù tÿ ki rÿr tÿ ag mÿ, ag tÿ ti mÿ ti tÿ nÿm jé, ēkré kanē ēn ti. Hã ra ag tóg ti mÿ vin tÿg mû. Ti mrãnrãn ag tóg mû. Kÿ ag tóg ti mÿ: “ha tÿg,” he mû. Nén ù tÿ ra tóg tÿ mû sir. ¹¹ Kÿ tóg ã camarada ù jēnēg mû gé sir. Hã ra ag tóg ti mrãnrãn mû gé. Ti mÿ féfén kar kÿ ag tóg ti mÿ: “ha tÿg,” he mû gé sir. Nén ù tÿ ra tóg tÿg mû gé. ¹² Kÿ tóg ag mÿ ù jēnē mãn mû gé sir, hã ra ag tóg ti mrãnrãn kÿ ti rãnh kÿ ti tÿn mû sir.

¹³ Kÿ uva kré tÿ ùn tÿn mû tóg to jykrén mû. “Ình hÿn hēn ri kenh ha,” he tóg, to jykrén kÿ. “Ình kósìn jēnē jé sóg ke mû, ình fe pē ēn, hēn ri ke mÿn ag ti kamēg mû,” he tóg. ¹⁴ Ti kósìn tÿ ag tá jun kÿ nén kré ki rÿr tÿ ag tóg ti vég mû. Kÿ ag tóg ti to jykrén mû, jagnē mré. “Kejēn ēkré tag vÿ tÿ ti tÿ nÿnh mû,” he ag tóg. “Mû nÿ, ti tén jé, ti tÿ tag tÿ tÿ ēg tÿ nÿnh jé,” he ag tóg. ¹⁵ Kÿ ag tóg ró mã ra ti pére mû kÿ tá ti tén mû sir. Kÿn hÿn hē ri kenh ke mû, ēkré tÿ ùn tÿn

mũ ên ti?" he tóg, Jesus ti. ¹⁶ "Kâtīg jé tóg ke mũ, êkré ki rĩr tĩ ag kãgtén jé. Kĩ tóg camarada ù ag mũ finh mũ sir, ã jakré ti," he tóg, Jesus ti.

Kĩ ag tóg mēg mũ, ti vĩ ti, ti pênĩn nỹtĩ ên ag. Kĩ tóg ag mũ e tĩ. "Êg jé tag venh ke tũ nĩ," he ag tóg mũ, ù tỹ Jesus vĩ mēg mũ ag. ¹⁷ Hã ra Jesus tóg ag ki êvãnh kĩ ag mũ: "Topê vĩ rá tag to jykrén nĩ, ha mẽ," he mũ. "Pó tỹ ìn han jafã fón ag tóg, pó tỹ ìn han tĩ ag. Ag mũ tóg kórég ja nĩ, pó ên ti. Hã ra Topê tóg pó ên hã tỹ ìn nũna han mũ," he tóg, Topê vĩ tỹ rán kỹ nĩ ki," he tóg, Jesus ti. Ti tỹ ã kato vãsãnsãn mũ ag mũ vênh kãmén hã vê. ¹⁸ Kĩ tóg ag mũ: "ù tỹ hên ri ke ag vĩ pó tag kri vár ke mũ, kĩ ag tóg kri vár kĩ tũ' henh ke mũ," he mũ. "Kỹ pó tag vĩ ù tỹ hên ri ke ag kri kutênh ke mũ gé, kĩ tóg ag tỹ nám nám ke kãn mũ sir, ag kri kutê kỹ," he tóg, Topê vĩ tỹ rán kỹ nĩ ki," he tóg, Jesus ti. Ti tỹ ag tỹ ti ki rá tũ tugrĩn nũgme ki vár ke tón hã vê.

Êg tỹ imposto kajãm

(Mt 22.15-22; Mc 12.13-17)

¹⁹ Kĩ Topê vĩ to professor ag vĩ ti vĩ mēg mũ, Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag ke gé. Ag hã to tóg kãmén ja nĩ, "êg tỹ Topê kato vãsãn tag vĩ ge nỹnh mũ," he mũ ên ti. Kĩ ag tóg ki kanhró nỹtĩ sir, hã kĩ ag tóg ti se sór mũ. Hã ra ag tóg ùn e ên kamêg mũ. Ti vĩ vĩ vênh kar mũ mẽ há tĩ, hã kĩ pã'i ag tóg ti ség tũ nĩ ver, ag tỹ ti se sór mũ (hã) ra. ²⁰ Kĩ ag tóg hã ra ti tugnỹm mũ. Ti vĩ to ag tóg vãng mũ, ag tỹ ti vĩ to fóg tỹ pã'i mũ ti fêg jé. Ag tỹ ti vĩ tugnĩn fóg tỹ pã'i mág mũ: "ha ti vóg kónãn," he sór vê. Hã je ag tóg ùn jykre kuryj nỹ ve ag jêgnêg mũ, ag tỹ ón kĩ Jesus ki jêmê jé. ²¹ Kĩ ên ag tóg sir Jesus mũ: "Senhor'," he mũ. "Vênh jykre kuryj hã tó ã tóg tĩ, hã kãmén ã tóg tĩ. Hã kĩ êprã ke ag ve tóg ã mũ tỹ nén ù tũ nĩ. Hã kĩ ã tóg Topê japyr to, Topê jamĩn to êg kanhrãn há han tĩ," he ag tóg mũ. ²² "Kỹn mũ há nỹ, êg tỹ fóg tỹ pã'i mág tỹ imperador mũ jãnkamy ên nĩm ti, imposto kajãm jé? Êg mũ hỹn nĩm mũ', nĩm ke tũ nĩ vó?" he ag tóg. ²³ Hã ra Jesus tóg ki kanhró nĩ, ag jykre régre ti. Hã kĩ tóg ag mũ: "ãjag ne tóg ón kĩ inh ki jêmê sór mũ'," he mũ. ²⁴ "Inh mũ jãnkamy ven. Û jiji nỹ kã nĩ? Û kãggrã nỹ kã nĩ?" he tóg. Kĩ ag tóg ti mũ: "pã'i mág kãggrã vê," he mũ. ²⁵ Kĩ tóg ag mũ: "kỹ pã'i mág mũ ti tũ nĩm, jo Topê mũ ti tũ nĩm gé," he mũ, Jesus ti. ²⁶ Hã kĩ tóg ag tỹ ti vĩ to ti senh ke tóg tũ tĩ, ti vĩ há han kỹ. Kĩ tóg ag mũ e tĩ, ti vĩ há tãvĩ ên ti. Kĩ ag tóg tỹ mũ vĩ mãn tũ nĩ sir. Hã ra vênh kar vĩ ti vĩ mēg nỹtĩ nĩ.

Ûn kãgter mũ ag tỹ rĩnrĩr mãn ke

(Mt 22.23-33; Mc 12.18-27)

²⁷ Kĩ Saduceu ag tóg ti tá junjun mũ gé, ti ki jêmê jé. Hã ra Saduceu ag tóg: "êg ter ja tá êg tóg vỹn ke mãn ke tũ nĩ, rĩr mãn ke tũ êg tóg nĩ," he tĩ. ²⁸ Ên ag vĩ Jesus ki jêmê sór mũ gé, ón kỹ. Kĩ ag tóg ti mũ: "Senhor'," he mũ gé. "Moisés vĩ êg mũ vênh jykre tag nĩm, hã vĩ: ã régre tỹ ã krê tũ ra ter kỹ ã tỹ ti prũ fi tỹ prũg ke vê, he mũ. ã tỹ ã régre mũ ã krê han ke vê, fi ki, he tóg mũ gé. Moisés tỹ êg mũ tó jan hã vê," he ag tóg mũ, Saduceu ag. ²⁹ "Kỹ ù tỹ jagnê mré pafa ja tỹ 7 (ke) ag vĩ nỹgtĩ. Ag kãke vĩ prũg mũ, hã ra tóg ã kósin tũ ra ter mũ. ³⁰ Kĩ ti jãvy vĩ fi tỹ prũg mũ sir, hã ra tóg ã kósin tũ ra ter mũ gé. ³¹ Kĩ ti jãvy ù tóg fi tỹ prũg mũ gé, hã ra tóg ter mũ gé, ti kósin tũ ra. Gen kỹ ag tóg kãgter kãn mũ kejên, ù tỹ 7 (ke) ên ag. ³² Kĩ vãhã ag prũ fi vĩ ter mũ gé sir. ³³ Kĩ fag kãgter ja tá rĩnrĩr mãn kỹ fi hỹn mén tỹ 7 (ke) nĩnh mũ vê. Ag kar vĩ fi tỹ prũg ja nỹtĩgtĩ. Hã kĩ tóg vênh mũ nỹ, ag tỹ: "rĩnrĩr mãn jé êg tóg ke mũ," hen kỹ," he ag tóg. Saduceu ag tỹ Jesus mũ ken hã vê.

³⁴ Kŷ Jesus tóg ag mŷ kāmén mŷ. “Ēprā ke ag vŷ prŷgprŷg tŷ, kŷ fag vŷ ag tŷ mén tŷ gé. ³⁵ Ag kāmī ū ag tóg ājag kāgter ja tá rŷnrŷr mǎn ke mŷ, ti kurā tá krŷg kŷ. Ēn ag vŷ prŷg mǎn ke tŷ nŷ sir, mén mǎn ke tŷ fag tóg nŷ gé sir, ājag rŷnrŷr mǎn kŷ. ³⁶ Ter mǎn ke tŷ ag tóg nŷ gé, mŷr, ha mē, hā kŷ ag prŷg mǎn ke tŷ nŷ, kŷ fag mén mǎn ke tŷ nŷ gé. Kanhkā tǎn ri ke ag nŷtŷ, Topē tŷ jēgnē jafā ag ri ke mŷr, ūn rŷnrŷr mǎn mŷ ag. Topē krē vŷ tŷ ag nŷtŷ sir, ag tŷ ājag kāgter tá rŷnrŷr mǎn ken kŷ. ³⁷ Rŷnrŷr mǎn jé ag tóg ke mŷ, ūn kāgter mŷ ag, ha vemnŷ. Hā kŷ Moisés tóg Topē to tag tó ja nŷ, ha mē. Ti tŷ vǎnh pŷr nŷ Ēn tá ti mré vēmén kar kŷ tóg Topē to: “Abraão tŷ ūn to: Topē, he mŷ Ēn vē, Isaque tŷ ūn to: Topē, he mŷ Ēn, Jacó tŷ ūn to: Topē, he mŷ Ēn,” he ja nŷ, Moisés ti. ³⁸ Kāgter ag huri, Abraão, Isaque, Jacó, hā ra Moisés tóg Topē to: “Abraão tŷ ūn to: Topē, he mŷ Ēn vē,” he ja nŷ. Ti tŷ tŷ ag Topē nŷn kŷ ag tóg rŷnrŷr nŷtŷ, ha mē, ag kāgter mŷ ra. Ūn kāgter kar ag vŷ Topē mŷ rŷnrŷr nŷtŷ,” he tóg, Jesus ti.

³⁹ Kŷ ū tŷ Topē vŷ rán tŷ ū ag tóg ěg Senhor tŷ Jesus mŷ: “vŷ há han ā, ěg ter ja tá vŷn kenh ke mŷ tag to,” he mŷ, ti mŷ. ⁴⁰ Kŷ ū tóg ti ki jēmē mǎn sór tŷ nŷ sir. Ti kamēgmēg ag tóg mŷ, hā kŷ ag tóg ti ki jēmē mǎn sór tŷ nŷ ha.

*Cristo mŷ tŷ Davi kósin nŷ, Topē kósin mŷ vó
(Mt 22.41-46; Mc 12.35-37)*

⁴¹ Kŷ Jesus tóg ag ki jēmēg mŷ gé sir. Kŷ tóg ag mŷ: “Topē vŷ rán tŷ ag ne tóg: “Cristo vŷ tŷ Davi kósin nŷ,” he tŷ,” he mŷ. ⁴² “Hā ra Davi tóg Cristo tó ja nŷ, ti tŷ Topē jé rán kŷ. Kŷ tóg: “ěg jóg mág tŷ Topē vŷ inh Senhor mŷ tag tó ja nŷ, ha mē: “nŷ ra ver, inh pēgja tá,” he ja ti nŷ. ⁴³ “Isŷ ā kato vāsānsān mŷ ag tŷ ā krēm vin ke vē, kŷ ag sigse ri ke vē sir. Tag jāvǎnh nŷ ver,” he ja ti nŷ, Topē ti,” he ja tóg nŷgtŷ, Davi ti,” he tóg, Jesus ti. ⁴⁴ “Hā kŷ Davi tóg Cristo to: “inh Senhor,” he ja nŷ. Kŷ ti kósin mŷ tŷ ti kri ke nŷ?” he tóg mŷ, Jesus ti.

Hā ra ag tóg ti mŷ tó tŷg mŷ. Ag tŷ ne tónh ke tóg tŷ tŷ, ti kato tēgtē mŷ ag mŷ.

*Ōn kŷ Topē vŷ to professor ag kamēg jé ěg ke mŷ
(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40)*

⁴⁵ Vēnh kar tóg mēg mŷ, Jesus vŷ ti. Kŷ tóg ā mré mŷ tŷ ag mŷ: ⁴⁶ “Ōn kŷ Topē vŷ to professor ag kamēg nŷ,” he mŷ. “Kur téj rŷnh ka(mē) ag nŷtŷ,” he tóg. “Kŷ vēnh kar tŷ ag mŷ: “ā mŷ há?” hen kŷ tóg ag mŷ sér tŷ, ag tŷ cidade kaju kāmī mŷn kŷ. Vēnh kanhrān jafā krēm ag tóg vēnh kǎpām kŷ nŷtŷgtŷ. Festa ki ag tóg jēn vén tŷ, ag tŷ tŷ pǎi nŷtŷn kŷ,” he tóg. ⁴⁷ “Hā ra ag tóg ūn mén ter ja fag tŷ mǎn kǎn tŷ. Fag tŷ mǎn kǎn kŷ ag tóg ōn kŷ Topē mré vŷ mág han mŷgtŷ, ěg tŷ ag to: “ūn há vŷ tŷ ag nŷtŷ,” he jé. Hā to ag vēsŷrēnh mág távŷ han ke mŷ,” he tóg, Jesus ti. Ti tŷ ū tŷ ōn kŷ Topē to há nŷtŷ ag kāmén hā vē.

21

*Ūn mén ter ja fi tŷ ā tŷ vin kǎn
(Mc 12.41-44)*

¹ Kŷ Jesus tóg Topē jo ĩn tá jé kŷ tāmī ěvǎnh kŷ ūn rico ag vŷgvég mŷ. Jǎnkamy vin jafā ki ag tóg ājag tŷ vin tŷ, Topē mŷ, jǎnkamy ti. Vin mág ag tóg mŷ. ² Kŷ ūn mén ter ja fi vŷ tá jun mŷ gé sir. Tŷ nēn ū tŷ fi tóg nŷ, hā ra fi tóg jǎnkamy kǎsir régre vin mŷ, Topē mŷ. ³ Kŷ Jesus tóg fi to: “ve ra ha,” he mŷ. “Ūn rico tŷ vin kǎfór han fi tóg, fi tŷ sŷ (hā) ra. Tŷ nēn ū tŷ fi tóg nŷ, fi mén vŷ hur ter. ⁴ Kŷ fi tóg ā tŷ vin kǎn ja nŷ, fi jēn mré hā. Jǎvo ūn rico ag vŷ ājag tŷ ke hā tŷ Topē mŷ

vin mág tí. Hã ki fi tóg ag tý nĩm kãfór han, fi tý nĩm sĩ pẽ han mũ ra. Ki hã sóg tó mũ m̃ỹr,” he tóg, Jesus ti.

*Topẽ jo ãn kókén k̃ỹ ñnh ke
(Mt 24.1-2; Mc 13.1-2)*

⁵ Ën kã ù ag tóg Topẽ jo ãn to vĩ há han mũ. “Sĩnvĩ pẽ ti jẽ,” he ag tóg mũ. “Ti pó ve ra ha, mág ti ñtĩ. Ti s̃nvĩ han jafã ṽy e ñtĩ gé,” he ag tóg.

⁶ K̃ỹ Jesus tóg ke mũ. “M̃ỹ ãjag m̃ỹ s̃i?” he tóg. “Kejẽn tóg kókén kãn k̃ỹ ñnh mũ, ha vemnĩ, k̃ỹ pó ṽy jagnẽ kri ñtĩ mãn ke tũ nĩ ha. Gũm ke kãn jé tóg ke mũ, tag ti,” he tóg, Jesus ti.

*Vẽnh jagãgtar to rã
(Mt 24.3-14; Mc 13.3-13)*

⁷ K̃ỹ ag tóg ẽg Senhor ti m̃ỹ: “kurã tý ne kã ke nẽ h̃yn?” he mũ. “Ëg h̃yn hẽn ri ken k̃ỹ ti kurã ki kanhró ñtĩnh mũ h̃yn?” Topẽ h̃yn ne han ke mũ, ẽg tý kurã ẽn ki kanhró ñtĩ jé?” he ag tóg.

⁸ K̃ỹ tóg ag m̃ỹ: “ker ù vĩ jẽmẽ hẽ,” he mũ. “Û tý hẽn ri ke ag ṽy inh jiji tó kãmũnh mũ. “Cristo ṽy tý inh nĩ,” he jé ag tóg ke mũ. “Inh kurã ṽy hur jun,” he jé ag tóg ke mũ. Ag nón mũ tũg nĩ. ⁹ Vẽnh génh mẽgmẽ jé ãjag tóg ke mũ, jagnẽ kato vãsãnsãn mũ ag. Kamẽg tũg nĩ hã ra. Vẽnh génh tý hẽn ri ke han jé ag tóg ke mũ, kurã tý ẽgno to hã. Ti kurã kã ke pijé!,” he tóg.

¹⁰ K̃ỹ tóg ag m̃ỹ: “povo ag tý jagnẽ kato vãsãnsãn ke vẽ, pã'i krẽm ke ag tý pã'i ù krẽm ke ag to jũnh ke vẽ,” he mũ. ¹¹ “Ga tý ragrag ke jagy tý hẽn ri ke han ke vẽ gé, ẽn kã. K̃ỹ ṽejẽn tóg tũ' henh ke mũ gé. Vẽnh kaga kórég (ka)mẽ ṽy vẽn vinven ke mũ, ẽn kã sir. Nén ù vẽnhm̃ỹ ṽy vẽn vinven ke mũ gé, kanhkã tá, k̃ỹ vẽn kar ṽy kanẽ junjur ke mũ,” he tóg, Jesus ti.

¹² “Tag to hã ag tóg ãjag sigsenh ke mũ gé, ãjag vóg kónãn jé ag tóg ke mũ gé, vẽn kanhrãn jafã krẽm ag tóg ãjag jykre ṽygenh ke mũ gé, vẽn se ja kãki ag tóg ãjag vin ke mũ gé. Pã'i mág tý rei ag m̃ỹ ag tóg ãjag venven ke mũ, pã'i tý governador ag m̃ỹ ke gé, ãjag tý inh jyji tó ja tugnĩn. ¹³ ãjag tý inh vĩ tó jé, hã jé ag tóg ãjag tý genh ke mũ. ¹⁴ Ën kã ãjag tý nén ù tónh ke to jykrén tũg nĩ, to krĩ kufy han tũg nĩ gé. ¹⁵ Ænh hã ṽy ãjag vĩ han ke mũ, inh jykre nĩm jé sóg ke mũ ãjag m̃ỹ, ãjag tý ag m̃ỹ tón jé,” he tóg. “K̃ỹ ag tý ãjag vĩ kafãn sór mũ ra tóg ag m̃ỹ vẽnhm̃ỹ tĩnh mũ, ha vemnĩ, ãjag kato tẽgtẽ mũ ag m̃ỹ. Ag tý ne tónh ke tóg tũ tĩnh mũ, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti.

¹⁶ “Ën kã ãjag han mũ ẽn ṽy ãjag senh mũ, ãjag mré pafa mũ ag ke gé, ãjag mré ke ag ke gé, ãjag to há kar ag m̃ỹr,” he tóg. “ãjag kãmĩ ù ag kãgtén jé ag tóg ke mũ gé, ha vemnĩ. ¹⁷ Vẽn kar ṽy ãjag to kórég tãvĩ ñtĩnh mũ, inh jiji tugrĩn.

¹⁸ Hã ra ãjag véké ṽes̃ỹrénh ke tũ nĩ, ãjag gãñh pir ṽy fagrĩnh m̃ỹ kuténh ke tũ nĩ, ha vemnĩ. ¹⁹ To tar ñtĩm̃ĩ, ãjag ṽes̃ỹrénh ke to, k̃ỹ ãjag tóg rĩr kr̃ỹg ja tũ ẽn venh ke mũ,” he tóg, Jesus ti.

*Jerusalém kókén k̃ỹ ñnh ke
(Mt 24.15-21; Mc 13.14-19)*

²⁰ “Kejẽn ag tóg Jerusalém jy ñtĩnh mũ, soldado ag, ag tý cidade ẽn kókén jé. ãjag tý tag ve k̃ỹ ãjag tóg ki kanhró ñtĩnh mũ. Ag tý ti kókén kãn ke kurã ṽy jun ke mũ, kurã ẽn kã. ²¹ K̃ỹ vẽn pigju mũm̃nĩ, pãnónh ra, ãjag tý Judéia ki ñtĩn k̃ỹ. ãjag tý cidade mág tá ñtĩn k̃ỹ p̃etigtẽm̃nĩ, vãñh kãra. ãjag tý vãñh kãmĩ ẽmã kãsir ki ñtĩn k̃ỹ cidade ra mũ tũg nĩ. ²² Topẽ tý ag vóg kónãn ke kurã vẽ sir, ag jykre kórég to, hã k̃ỹ tóg vãs̃ỹ rãn k̃ỹ nĩ. Vẽn rã ẽn ve jé ãjag tóg ke mũ, kurã

ën kã. ²³ Kÿ ùn kufy fag vÿ vësÿrénh mág ke mü, kurã ën kã, gÿr pygfãm mü fag ke gé. Èprã ke ag vësÿrénh mág tävÿ han ke vë, Topë tÿ povo tag to jü jagy han ke vë, kurã ën kã. ²⁴ Äjag kãmÿ ùn e tävÿ kãgter ke vë, rógro tÿ. Kÿ äjag kãmÿ ù ag vÿ sigse kÿ mûnh mü, povo kar kãmÿ. Kÿ Jerusalém vÿ kókén kãn kÿ nÿnh ke mü. Fóg ag vÿ sänsãn ke mü, äjag cidade mág ti. Kejën fóg ag tÿ tü' henh ke kurã vÿ jun ke mü gé hä ra," he tóg, Jesus ti.

*Topë kósín kãtÿg mãn ke
(Mt 24.29-31; Mc 13.24-27)*

²⁵ "Kurã ën kã rä vënhmÿn ke vë, kysã ti ke gé, krÿg ti ke gé. Kÿ ga kri mü ag vÿ kamëgmëg kãn ke mü. Kanë junjur mág jé ag tóg ke mü, povo kar ën ag. Kÿ goj vÿ krém ke mü, goj kafã tü vÿ jÿnh ke mü, ti kurã jun kÿ. ²⁶ Kÿ èprã ke ag fe vÿ to kónãn ke mü, ag tÿ jÿrÿn ke vÿ ag kãgtén ke mü, ag tÿ äjag tÿ nén venh ke to jÿrÿn ken kÿ. Èg tÿ kanhkã tá nén vég tü kar ën vÿ ragrag ke kãn mü mÿr, ha më. ²⁷ Kÿ vãhã vënh kar vÿ ti kãtÿg ën venh ke mü, èprã ke fi kósín ën ti. Kanhkã góg kãmÿ sóg kãtÿg ke mü vãhã sir. Inh ve vÿ tar nÿnh mü, inh kãtÿg mãn kÿ. Kókov kãtÿg jé sóg ke mü vãhã sir," he tóg, Jesus ti.

*Ka tÿ figueira to comparação
(Mt 24.32-35; Mc 13.28-31)*

²⁸ "Äjag tÿ isÿ äjag mÿ nén tó mü ën ve sÿ han kÿ äjag kanë nÿm nÿ, äjag krÿ ti ke gé, ti tÿ äjag mÿ sér gy tÿn kÿ. Isÿ äjag krenkren han ken vë ha, isÿ kurã ën hä kã jun kÿ," he tóg.

²⁹ Kÿ tóg ag mÿ: "inh kãtÿg mãn ke vÿ ge nÿnh mü, ha më," he mü. "Ka tÿ figueira to ki kanhrãn nÿ, ka ù to ke gé, to comparação han kÿ," he tóg. ³⁰ "Ti pë tánh kÿ, ti féj tãg han kÿ tóg kakó tÿ sir, èkrë tygtãnh kurã ti. ³¹ Èn ri ke ti nÿ, äjag tÿ inh kãtÿg mãn ke kurã ki kanhró nÿtÿ ti. Äjag tÿ sÿ äjag mÿ nén tó ja ën ve kÿ tóg kakó tävÿ tÿ ha, inh kãtÿg ke ti," he tóg. "Èn kã Topë tÿ tÿ èg pã'i nÿ kenh ke vë sir. ³² Sÿ ke há vë, hä kÿ sóg tag tó mü, ha më. Û tÿ nén kar ën vég mü ag vÿ inh kãtÿg mãn ke tag venh ke mü, ùri, ag kãgter ke to hä," he tóg. ³³ "Kanhkã vÿ tü' he mü, ga ti ke gé. Jãvo inh vÿ vÿ tü' henh ke tü nÿ," he tóg, Jesus ti.

Èg tÿ vënh ki ëmënh ke

³⁴ "Vënh ki ëmë, äjag tÿ vëjën e to nug kaga tü nÿ jé, tógã nÿnh to, äjag tÿ kronkron to krÿ vënhmÿ tü nÿ jé gé. Kÿ vëjën to krÿ kufy han tÿg nÿ gé, kur to, tag ki nén ù kar to. Ke tü nÿ mü ra kurã ën vÿ äjag vatãnh tá jun ke mü, inh kãtÿg mãn ke kurã ën ti. ³⁵ Äjag tÿ to vënh kãn kÿ nÿtÿ tü nÿn kÿ tóg äjag mÿ sësÿ tÿ ègje ki kutë ri ke nÿ. Vënh vatãnh tá tóg ki kutë tÿ, jësÿ ti. Ge ti nÿnh mü, inh kãtÿg mãn ke ti, ga kri mü ag kar mÿ. Ag vatãnh tá sóg jun ke mü. ³⁶ Hä kÿ äjag kanë nÿm nÿ, nÿr sór tÿg nÿ. Inh kãtÿg kã jatu to ken hä vë, hä vÿ: nÿr, he mü. Topë mrë vÿ tovãnh tÿg nÿ, äjag tar nÿtÿ jé, nén ù jagy ën ve kÿ. Kÿ äjag tóg èprã ke fi kósín rÿnja tá jënh ke mü sir, mÿ'ãg tü nÿn kÿ, isÿ vënh kar jykre tugnÿm kurã ën kã," he tóg, Jesus ti. Ti tÿ ag mÿ kurã tÿ ègno kãmén hä vë.

³⁷ Hä ki tóg kurã kar ki Topë jo ïn krëm ag kanhrãnãn ti, Jesus ti. Kutyg kÿ tóg cidade tá kãkutë kÿ pãnónh ra tÿ tÿ, tá nÿr jé. To ag tóg: Oliveiras, he tÿ, pãnónh ën to. ³⁸ Ti tÿ kusã ki Topë jo ïn tá jun kÿ ag tóg tá ti vÿ jëmënh kãmü tÿ, ù tÿ hën ri ke ag.

22

Ag tÿ Jesus se sór
(Mt 26.1-5; Mc 14.1-2; Jo 11.45-53)

¹ Ën kã festa tóg kakó tí sir. Festa ên ki ag tóg pão ù ko tí, hã ra tóg jãgja tũ ja nĩtĩ. Festa ên jijin hã vÿ: Pãsoa, he mũ. ² Kÿ Topê tũ ki rĩr tí to pã'i ag vÿ Jesus to jykrén mũ. Ag tÿ ti tén sór vê. Topê vĩ to professor ag vÿ ti tén sór mũ gé. Hã ra ag tóg povo kamêg mũ, kÿ ag tóg to jykrén kÿ nÿtĩ nĩ.

Judas tÿ pã'i ag mÿ Jesus ven sór
(Mt 26.14-16; Mc 14.10-11)

³ Ën kã Judas ên, ù tÿ Iscariotes he mũ ên vÿ jagrê vég mũ sir, Satanás tÿ. Hã ra tóg tÿ ù tÿ 12 (ke) ag kã ù nĩ, Jesus tÿ ùn vin mũ ag kã ù vÿ tÿ ti nĩ. ⁴ Tĩ tÿ Satanás tÿ jagrê nĩn kÿ tóg Topê tũ ki rĩr tí to pã'i ag venh tí mũ sir, soldado to pã'i ag ke gé. Tĩ tÿ ag mÿ Jesus ven sór vê, ag tÿ ti se jé.

Kÿ tóg tá jun kÿ ag mÿ tó mũ. ⁵ Kÿ tóg ag mÿ sér pê tí sir. Kÿ ag tóg ti mÿ jãnkamy tó mũ. Ag tÿ ti mÿ vin sór vê, ti tÿ ag mÿ Jesus ven kar kÿ. ⁶ Kÿ tóg ag mÿ: “hej,” he mũ sir. Kÿ tóg to jykrén mũ, ti tÿ ã mÿ ki króm ke to, ag mÿ: “ha tí kãgmĩ ha,” he jé, Judas tí. Ag tÿ vênh kar vatánh tá ti se sór vê. Hã kÿ Judas tóg ti tó sór mũ.

Pedro tÿ João mré festa tÿ Pãsoa han
(Mt 26.17-25; Mc 14.12-21; Jo 13.21-30)

⁷ Kÿ tóg pão jãgja tũ ên konh ke kurã tá krÿg mũ sir. Kurã ên ki ag tóg mé tãg tãnh tí, ovelha tãg ên, ag tÿ kurã tÿ Pãsoa kã ko tí ên. ⁸ Kÿ Jesus tóg Pedro jênêg mũ sir, João mré. Kÿ tóg ag mÿ: “ha mũjêg, mé tãnh jé, ovelha ên, êg tÿ kon jé,” he mũ. ⁹ Kÿ ag tóg ti mÿ: “êg hê tá ti tãnh mũ hÿn?” he mũ. ¹⁰ Kÿ tóg ag mÿ: “ha vé,” he mũ. “Êmã mág tag ra mũjêg. Tá ãjag tóg ù venh mũ. Goj vyn kÿ tóg tí mũ. Ën nó n mũmnĩ. Kÿ ti ãn tá junjun kÿ ti nó n gemnĩ. ¹¹ Kÿ ãn ki rĩr tí mÿ: “êg Senhor vÿ ã mÿ vênh vĩ jênêg mũ,” hemnĩ. “Inh hÿn hê tá ovelha konh ke mũ, ãnh mré mũ tí ag mré?” he tí, êg Senhor tí,” hemnĩ. “Mÿ ki vênh kánkã n jafã tũ?” hemnĩ. ¹² Kÿ tóg ãjag mÿ ven ke mũ sir, kroggrog tÿ kynhmÿ nÿ ên ti, assoalho tÿ kynhmÿ nÿ ên ti. Éhé tí nĩ, kÿ mesa to nÿtĩ jafã vÿ tá nÿtĩ gé. Ën tá tí kã nĩ êg mÿ,” he tóg, Jesus tí. ¹³ Kÿ ag tóg mũ mũ sir. Jesus tÿ ag mÿ tó ja ên ve kã n ag tóg mũ, kÿ ag tóg mé tãnh mũ sir, tá.

Santa Ceia
(Mt 26.26-30; Mc 14.22-26; 1Co 11.23-25)

¹⁴ Kÿ tóg ag tÿ konh ke hora tá krÿg mũ sir. Kÿ Jesus tóg tá nĩ nĩ, ti tÿ ùn vin ja ag mré hã, apóstolo ên ag. ¹⁵ Kÿ tóg ag mÿ vémén mũ sir. “Sÿ ovelha tag konh ha pê tóg tí vê ãjag mré,” he tóg. “Sÿ ãnh vêsÿrénh ke to hã ãjag mré ko sór ja vê,” he tóg, Jesus tí, ã mré mũ tí ag mÿ. ¹⁶ “Tĩ ko mãn ke tũ ãnh nĩ ha, ha vemnĩ. Topê tÿ tÿ êg pã'i nĩ vÿ vênh ven ke mũ. Tĩ tÿ vênh ven ja ên kã sóg ko mãn ke mũ, kejên,” he tóg.

¹⁷ Kÿ tóg copa mãg mũ sir. To tóg Topê mré vĩ mũ, kÿ tóg ag mÿ: “ha kron,” he mũ. “Ha vênh kãpãm,” he tóg. ¹⁸ “Tag kron mãn ke tũ ãnh nĩ ha, ke gé, ha vemnĩ. Topê tÿ tÿ êg pã'i nĩnh ken kÿ sóg kejên kron mãn ke mũ, ha vemnĩ,” he tóg.

¹⁹ Kÿ tóg êmĩ mãg mũ sir. To tóg Topê mré vĩ mũ. Kupã n kÿ tóg ag mÿ vênh pipin mũ. Kÿ tóg ag mÿ: “inh hã vé,” he mũ. “Ãjag jagfÿ sóg vênh fêg ke mũ. Kÿ ãnh mĩ êkrén nĩ, ãjag tÿ pão tag konh ken kÿ,” he tóg, Jesus tí. ²⁰ Ag tÿ ko kar kÿ

tóg copa mǎg mǔ gé. Kǔ tóg ag mǔ: “copa ki jě tag vǔ inh kyvénh ri ke nǐ,” he mǔ. “Ājag jagfy tóg inh ki kākutěnh mǔ, inh kyvénh ti. Inh jykre tǎg to ken hǎ vě, isǔ inh kyvénh tugrǐn ājag mǔ věnh pǎte fón jé,” he tóg.

²¹ “Hǎ ra ājag kǎmǐ ũ tóg inh vatǎnh tá isónh ke mǔ, inh kato tě ag mǔ. Inh mré tóg mesa tag to nǐ nǐ. ²² Tǐg jé sóg ke mǔ, sǔ tǔ ěprǎ ke fi kósin nǐn kǔ. Vǎsǔ Topě tóg to jykrén ja nǐ, hǎ kǔ sóg tǔ mǔ. Hǎ ra ũ tǔ isónh ke ěn mǔ tóg vǐ kónǎn tǎvǐ han ke mǔ, Topě ti,” he tóg. ²³ Kǔ ag tóg jagně mǔ ke mǔ. “Ěg kǎmǐ ũ tǔ hě ně hǔn’?” he ag tóg mǔ sir jagně mǔ, ũ tǔ ti tónh ke ěn to.

Ŭ tǔ hě ně tǔ ũn mǎg nǐ

²⁴ Ěn kǎ ag tóg jagně kǎfór nǐ sór mǔ. Hǎ kǔ ag tóg jagně to jǔ mǔ. ²⁵ Kǔ Jesus tóg ag mǔ ke mǔ. “Fóg ag pǎ’i ag vǔ ājag krēm ke ag mǔ vǐ tar han tǐ, kǔ ag tóg ag kri ke ag mǔ: “Ěg jóg,” he tǐ, ag tǔ ag mǔ vǐ tar han mǔ ra. ²⁶ Ag ri ke han tǔg nǐ. Ājag mǔ tǔ ũn mǎg nǔtǐ sór mǔ’? Kǔ tǔ ũn kǎsir ri ke nǔtǐmǐ jagně mré,” he tóg, Jesus ti. “Ŭ tǔ inh jykre ki tǔ pǎ’i nǐn kǔ tóg ā krēm ke ag camarada ri ke nǐnh ke mǔ, ag ki rǐr kǔ. ²⁷ Kejěn ěg tóg mesa to nǔtǐ, kǔ ũ tóg mesa ki rǐr tǔgtǐ. Ŭ tǔ hě nǔ hǔn mesa ki rǐr tǐ’? Ag patrǎo mǔ’, ti camarada mǔ vó? Ti camarada vǔ ki rǐr tǔgtǐ. Jo sóg ājag ki rǐr tǔgtǐ, ājag camarada ri ke. ²⁸ Ājag hǎ ne inh mré mǔgtǐ’. Isovǎnh ja tǔ pě ājag tóg nǔtǐ. Isǔ nén ũ jagy vég mǔ ěn ve kǎn ājag tóg tǐ, inh mré. ²⁹ Inh panh vǔ isǔ pǎ’i han ke mǔ, kǔ sóg ājag tǔ pǎ’i han ke mǔ gé, ti tǔ isǔ pǎ’i han kóm, ³⁰ ājag tǔ inh mré jěn jé tá, inh mré kron jé tá, isǔ tǔ pǎ’i nǐn kǔ. Kǔ ājag tóg ājag nǔgja kri nǔgnǐ kǔ nǔtǐnh mǔ, ājag tǔ povo tǔ Israel ag jykre vǐgve jé, povo tǔ 12 (ke) ěn ag,” he tóg, Jesus ti.

Jesus tǔ Pedro mǔ tó

(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Jo 13.36-38)

³¹ Kǔ ěg Senhor vǔ Pedro mǔ: “Simǎo’, Simǎo’,” he mǔ. “Ha vé, Satanás vǔ ājag to vǐ, Topě mǔ. Ti tǔ ājag jykre ve sór vē. Trigo tǔ ěg tóg gren ki kǎkag tǐ, ěg tǔ ti fǎr pan jé. Ěn ri ke han jé tóg ke mǔ, ājag tǔ, Satanás ti. ³² Hǎ ra sóg hur ā jagfy vǐ, ā tǔ inh ki rǎ tovǎnh pě han tǔ nǐ jé. Kǔ ā tóg kejěn ā jykre to jykrén mǎn ke mǔ, ā tǔ inh jykre hǎ han jé. Ěn kǎ ā tóg ā mré ke ag jyvěnh kǔ ag tǔ tar’ he mǔ.

³³ Hǎ ra Pedro tóg ti mǔ: “Senhor’,” he mǔ. “Ā mré sóg se kǔ jěnh mǔ, ā mré sóg ter ke mǔ gé,” he tóg. ³⁴ Hǎ ra Jesus tóg Pedro mǔ: “vó,” he mǔ. “Ha vé, ũri ā tóg iso: “ti ki kagtǐg sóg nǐ,” he tǎgtǔ han ke mǔ, galo kyr to hǎ, ha vemnǐ,” he tóg mǔ, Jesus ti.

Jesus tǔ ā mré mǔ tǐ ag mǔ tó

³⁵ Kǔ tóg ag kar mǔ: “ājag jěgně ja inh nǐ, vǎsǔ,” he mǔ. “Kǔ ājag tóg nén ũ ma mǔ ja tǔ nǔgtǐ, sacco tǔ, bolsa tǔ, pěn né tǔ, pěn to ró ěn. Ěn kǎ ājag mǔ jagǎgtar ja nǔtǔgtǐ’?” he tóg. Kǔ ag tóg ti mǔ: “vó,” he mǔ. ³⁶ Kǔ tóg ag mǔ: “hǎ ra tóg ũri ke tǔ nǔgtǐ,” he mǔ. “Hǎ kǔ ājag jǎnkamy ma mǔjěg, ājag sacon ma mǔjěg, ājag bolsa ma mǔjěg. Ājag tǔ nén ũ tǔ nǔtǐn kǔ ājag kur vender hemnǐ, rógro kajǎm jé sir. ³⁷ Nén ũ tóg iso rán kǔ nǐ, hǎ vǔ: ag mǔ tóg tǔ ũn jykre pǎno nǐ, he mǔ. Sǔ vǎhǎ tag venh ke vē ha. Isǔ iso nén rán kǔ nǐ ěn ve kǎn ke vē ha, vǎhǎ,” he tóg, Jesus ti.

³⁸ Kǔ ag tóg ti mǔ: “Senhor’,” he mǔ. “Rógro régre vǔ ki nǔtǐ,” he ag tóg mǔ. Hǎ ra tóg ag mǔ: “gen kǔ,” he mǔ.

Jesus tÿ ã panh mré vï
(Mt 26.36-46; Mc 14.32-42)

³⁹ Kÿ tóg ã tÿ tí jafã ra tí mũ sir, hã vÿ: pãnónh tÿ Oliveira, he mũ ên ra. Ti mré mũ tí ag vÿ tí nón mũ mũ sir. ⁴⁰ Tá jun kÿ tóg ag mÿ: “Topê mré vï, ãjag tÿ tí vï mranh tú nĩ jé, ãjag tÿ nén ù jagy ve kÿ,” he mũ, Jesus tí, ã mré mũ tí ag mÿ.

⁴¹ Kÿ tóg tÿg sĩ han mũ, kÿ tóg ã jakrĩ tÿ jég mũ. Kÿ tóg Topê mré vï mũ sir. ⁴² Kÿ tóg: “panh,” he mũ. “Mÿ ã tÿ inh vêsÿrenh ke tag tÿ tú’ he mũ jãvãnh? Hã ra isÿ ã mÿ nén to vï mũ tag han tÿg nĩ. Á tÿ nén han ke mũ ên hã han nĩ,” he tóg, Jesus tí, Topê mÿ.

⁴³ Kÿ Topê tÿ jênê jafã ù vÿ tí mÿ vênh ven mũ sir, kanhkã tá, kÿ tóg tí tar han mũ. ⁴⁴ Hã ra tóg ã ter ke to kanê jur mũ, kÿ tóg Topê mré vï mãn’, vï mãn’, he mũ. Kÿ tí kãrãn vÿ kyvénh nĩ sir, kÿ tóg ga kri vênh kugjêg mũ.

⁴⁵ Kÿ tóg Topê mré vï kar ã mré mũ tí ag to kãtĩ mũ. Hã ra ag tóg nũgnũr nÿtĩ nĩ. Krónh’ krónh’ he ja ag tóg nĩ, ag fe kaj tugrĩn. ⁴⁶ Kÿ tóg ag mÿ: “ãjag ne tóg nũgnũr nÿtĩ nĩ,” he mũ. “Nĩgnĩ ra, Topê mré vï, ãjag tÿ tí vï mranh tú nĩ jé, ãjag tÿ nén ù jagy ve kÿ,” he tóg, tí mré mũ tí ag mÿ.

Ag tÿ Jesus se
(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Jo 18.3-11)

⁴⁷ Tí tÿ ver tÿ vémén jê ra ag tóg junjun mũ sir, Judas mré hã, ù tÿ 12 (ke) ag kã ù ên tí. Tí tÿ ag tatĩn kãtĩg hã vê, ù tÿ tí senh ke mũ ag. Û tÿ ag jo tí mũ ên tóg sir Jesus to grên ke kÿ tí ki nhun ke mũ. ⁴⁸ Kÿ Jesus tóg tí mÿ: “Judas,” he mũ. “Á ne tóg inh ki nhun ke kÿ iso: “tí hã vê,” he mũ!, inh kato tê ag mÿ, inh, hã vÿ: êprã ke fi kósín, he mũ,” he tóg, Jesus tí.

⁴⁹ Kÿ tí mré mũ ag tóg ag tÿ tí senh ke vég mũ. Kÿ ag tóg tí mÿ: “Senhor,” he mũ. “Êg mÿ rógro tÿ ag fynh ke tú?” he ag tóg. ⁵⁰ Kÿ ag kã ù tóg polícia ù fynh mũ, tí nĩgrêg tÿ rãm ke tóg mũ, tí pégja tá. Topê tú ki rĩr tí to pã’i krêm ke ù vê, polícia ên tí. ⁵¹ Hã ra Jesus tóg ag mÿ: “ag vóg tÿg ra, há tí nĩ,” he mũ. Kÿ tóg tí nĩgrêg mãn kÿ to tÿ grên ke mũ sir.

⁵² Kÿ Jesus vÿ pã’i ag mré vémén mũ, Topê tú ki rĩr tí to pã’i ag mré, Topê jo ïn ki rĩr tí to pã’i ag mré ke gé, kófa ag mré ke gé. Ag kar vÿ tí se kãmũ mũ. Kÿ tóg ag mÿ: “ãjag ne tóg rógro génh kÿ iso kãmũ mũ’, ka kyv génh kÿ ke gé,” he mũ. “Inh pí(jé) tÿ bandido nĩ,” he tóg. ⁵³ “Kurã kar kí sóg Topê jo ïn krêm ãjag mré nĩ ja nĩgtĩ, hã ra ãjag tóg tá ise sór ja tú nĩ, ãjag tÿ ag kamêg kÿ,” he tóg. “Hã ra tóg ùri jun, ãjag kurã tí, Japo tÿ ã tÿ nén han sór tí ên han jé, ãjag tÿ. Jykre kí kuty tí nĩ, Japo tí,” he tóg, Jesus tí.

Pedro tÿ Jesus to ón
(Mt 26.57-58, 69-75; Mc 14.53-54, 66-72; Jo 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Kÿ ag tóg tí ség mũ sir. Ag tÿ tí pére mũ kÿ ag tóg Topê tú ki rĩr tí to pã’i mág ïn tá junjun mũ sir.

Hã ra Pedro vÿ kuvar há tá ag nón tí mũ. ⁵⁵ Ñn vãso tá ag tóg pí grug mũ, soldado ag, kÿ ag tóg tugtón nÿtĩ nĩ. Kÿ Pedro vÿ ag mré tón nĩ nĩ sir. ⁵⁶ Kÿ pã’i camarada ù fi vÿ tá tí vég mũ, pí grun kí. Kÿ fi tóg tí tugnÿm mũ. Kÿ fi tóg ag mÿ: “tí mré tí ù vê inh mÿ’,” he mũ. ⁵⁷ Hã ra Pedro tóg: “vó,” he mũ. “Tí kí kagtĩg sóg nĩ, jÿ,” he tóg.

⁵⁸ Kar kÿ ù tóg tí tugnÿm mũ gé, kÿ tóg tí mÿ: “ag kã ù vÿ tÿ ã nĩ,” he mũ. Hã ra Pedro tóg tí mÿ: “inh hã tú vê, vÿ,” he mũ gé.

⁵⁹ Tag kar kŷ, hora pir tũg kŷ hēn ri ke mũn ũ tóg ti tũgnŷm mũ gé. Kŷ tóg tá nŷtĩ ag mŷ: “há vé, Galiléia tá ke vŷ tŷ ti nĩ,” he mũ. “Inh mŷ tóg tŷ ti mré ke nĩ,” he tóg mũ gé sir. ⁶⁰ Hã ra Pedro tóg ti mŷ: “inh pi(jé) ti ki kanhró nĩ, vŷ!” he mũ. “Á tŷ ne tó nē?” he tóg mũ sir. Ti tŷ ver tó nĩ ra galo vŷ kyr mũ. ⁶¹ Kŷ ěg Senhor vŷ vēsŷjãm ěvãnh kŷ Pedro tũgnŷm mũ. Kŷ Pedro vŷ to jykrén mũ sir, ěg Senhor tŷ ti mŷ nén tó ja to, hã vŷ: “iso ã tóg: “ti ki kagtũg sóg nĩ,” he tãgtũ han ke mũ, galo kyr to hã,” he ja ěn mĩ. ⁶² Kŷ Pedro vŷ tá kãkutē mũ, kŷ tóg fŷ mág han mũ sir.

Ag tŷ Jesus vóg kónãn

(Mt 26.67-68; Mc 14.65)

⁶³ Kŷ ũ tŷ Jesus ség mũ ag vŷ ti to é he mũ sir. Ti tãnh ag tóg mũ gé sir. ⁶⁴ Ti kanē pãg kŷ ag tóg ti kakã ki tãnh kŷ ti mŷ: “ũ nŷ ã tãnh?” he mũ. “Á tŷ nén kar ki kanhró nĩn kŷ ã hŷn ki kanhró nĩ,” he ag tóg ti mŷ. ⁶⁵ Gen kŷ ag tóg ti mŷ vŷ kónãn tŷ hēn ri ke han mũ, ti to é he kŷ.

Pã'i ag tŷ Jesus ki jēmē

(Mt 26.59-66; Mc 14.55-64; Jo 18.19-24)

⁶⁶ Tŷ vaj kŷ kófa kar ag tóg vēnh mãn mũ, Topē tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag mré hã, Topē vŷ to professor ag mré hã. Ag vēnh mãn kŷ ag tóg ti jé prēr kŷ ag rĩnja tá ti fēg mũ sir, ag tŷ ón kŷ ti jykre ve jé. Ag tŷ ti tén sór vé, hã ra ag tóg ón kŷ ti jykre ve vén sór mũ. ⁶⁷ Hã kŷ ag tóg ti mŷ: “ã mŷ tŷ Cristo nĩ?” he mũ. “Ha ěg mŷ tó,” he ag tóg. Kŷ tóg ag mŷ: “ãjag pi(jé) inh vŷ kri fig tĩ', isŷ ãjag mŷ tó tũ (hã) ra',” he mũ. ⁶⁸ “Isŷ ãjag ki jēmē sór mũ ra ãjag tóg inh mŷ tó tũ nĩ gé. Kŷ ãjag tóg isovãnh tũ nĩ gé,” he tóg. ⁶⁹ “Hã kŷ ěpra ke fi kósin vŷ Topē pēgia tá nĩnh ke mũ ha. Topē vŷ tar nĩ. Sŷ ti pēgia tá nĩnh ken vē ha,” he tóg.

⁷⁰ Kŷ ag tóg ti mŷ ke kãn mũ. “Kŷ ã mŷ tŷ Topē kósin nĩ?” he ag tóg mũ ti mŷ. Kŷ tóg ag mŷ: “ki hã ãjag tóg tó mũ,” he mũ. “Inh hã vē,” he tóg ag mŷ, Jesus ti. ⁷¹ Kŷ ag tóg: “ti kato vŷ ũ jēmē mãn ke tũ ěg nĩ ha,” he mũ, jagnē mŷ. “Ti jēnky ki kutē mē ěg tóg huri. Topē to vŷ kónãn ti huri. Ti ter ke vē,” he ag tóg mũ sir, pã'i ag, Jesus to.

23

Pilatos tŷ Jesus ki jēmē

(Mt 27.1-2, 11-14; Mc 15.1-5; Jo 18.28-38)

¹ Hã ra tá ke kar ag vŷ Jesus pére mũ mũ, fóg tŷ pã'i tŷ Pilatos mŷ. ² Tá ag tóg ti kato vŷ mũ sir, kŷ ag tóg Pilatos mŷ: “vēnh kar krĩn kónãn han tóg tĩ, ag tŷ vēnh jykre há tovãnh jé,” he mũ. “Kŷ tóg ag mŷ: “pã'i mág tŷ imperador mŷ imposto nĩm tũg nĩ,” he tĩ gé. Kŷ tóg vēsó: “tŷ inh Cristo nĩ, pã'i mág tŷ rei ti,” he tĩ gé,” he ag tóg mũ, Jesus to. ³ Kŷ Pilatos tóg ti mŷ: “ã mŷ tŷ Judeu ag pã'i tŷ rei nĩ?” he mũ. Kŷ tóg ti mŷ: “ki hã ã tóg tó mũ,” he mũ, Jesus ti.

⁴ Kŷ Pilatos vŷ ag mŷ kãmén mũ, Topē tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag mŷ, povo kar mŷ ke gé, kŷ tóg: “ti tŷ nén ũ kórég han ja vég tũ sóg nĩ, ti ki,” he mũ. ⁵ Hã ra ag tóg ti tovãnh jãvãnh pē nŷtĩ. Kŷ ag tóg ti mŷ: “há ra tóg vēnh kar krĩ rŷg tũgtĩ,” he mũ. “Ga tŷ Judéia kar mĩ tóg tũg ja nĩ, ga tŷ Galiléia mĩ ke gé, tag mĩ ke gé. Tũg kŷ tóg vēnh kar krĩn kónãn tĩ,” he ag tóg ti mŷ, pã'i ag.

Herodes tŷ Jesus ki jēmē

⁶ Kŷ Pilatos vŷ ga tŷ Galiléia tag to jykrén mũ, kŷ tóg: “ti mŷ tŷ Galiléia tá ke nĩ?” he mũ. ⁷ Kŷ ag tóg ti mŷ: “hŷ,” he mũ. Hã ra Herodes vŷ tŷ ga tŷ Galiléia

tá pã'i mág nĩ. Hã ký Pilatos tóg ti hã mĩ ti jëněg mü. Ěn kã tóg Jerusalém tá nĩ gé, Herodes ti.

⁸ Ký tóg Herodes tá jun mü sir. Ti tĩ ti ve ký tóg ti mĩ sér tĩ. Ti tĩ ti ve sór ja vē. Ti kãme mẽ ja tóg nĩ, hã ký tóg ti ve sór ja nĩgtĩ, Herodes ti. "Hěn ri ke mún tóg nén ũ han vãnĥ han ke mü, s̄y ve jé," he tóg.

⁹ Jesus tĩ ti ki jun ký Herodes tóg ti ki jëmě sór mü, nén tĩ hěn ri ke ki, hã ra tóg ti mĩ vĩ tũg mü. ¹⁰ Hã ra pã'i ag vỹ tá nỹti nĩ, ký ag tóg ti kato vĩ mág han mü sir, Topě vĩ to professor ag ke gé. Hã ra Jesus tóg ag mĩ vĩ tũg mü gé. ¹¹ Ký Herodes vỹ ti to é he mü gé, ti mré ke kar ag ke gé, ký ag tóg ti nyg mü sir. Kur kupri pě tĩ tóg ti kri fón mü, ón ký. Ký tóg Pilatos mĩ ti jëně mãn mü sir.

¹² Kurã ěn kã Pilatos vỹ Herodes mĩ vĩ há han mü. Jagně to há' he mãn ag tóg mü ha. Ag tĩ Jesus ve jo ag tóg jagně kato tẽ ja nĩgtĩ.

Ag tĩ Jesus tén sór

(Mt 27.15-26; Mc 15.6-15; Jo 18.39-19.6)

¹³ Ký Pilatos vỹ Topě tũ ki rĩr tĩ to pã'i ag jé prěr mü sir, pã'i kar ag ke gé. ¹⁴ Kar tóg ag mĩ: "ãjag ne inh mĩ ti fěg'," he mü, "kỹ ãjag ne ti to: "věnh kar krĩn kónãn tóg tĩ," he mü'. ãjag rĩnve sóg ti ki jëmě huri, hã ra sóg ve ja tũ nĩ, ãjag tĩ ti to nén tó ja ti. Nén ũ kórég han ja tũ tóg nĩ. ¹⁵ Ký Herodes vỹ vég tũ nĩ gé. S̄y ti mĩ ti jëně ja vē, ãjag ke gé. Hã ra tóg inh mĩ ti jëně mãn mü gé. Ěg hě ri ken ký ti tén mü hỹn'? S̄y ki kagtĩg tóg tĩ. ¹⁶ Hã ký sóg ti mrãnmrãn kar ti tovãnĥ ke mü," he tóg, Pilatos ti.

¹⁷ Festa tĩ Páscoa ki tóg ag mĩ vēse pir tovãnĥ tĩ, prỹg kar ki. Ti jyken hã vē. Hã ký tóg: "Jesus tovãnĥ jé sóg ke mü," he mü. ¹⁸ Hã ra věnh kar ag tóg vãnĥ prěrprěr mü sir. "!.Ti tén ra..!" he ag tóg mü. "!.Barrabás tovãnĥ ra..!" he ag tóg. ¹⁹ Barrabás vỹ věnh génh to se ký jě nĩ. Cidade tá tóg věnh génh han ja nĩgtĩ, ěn kã tóg ũ tén ja nĩgtĩ, hã to tóg se ký jě nĩ.

²⁰ Ký Pilatos vỹ ag mĩ vĩ mãn mü. Ti tĩ Jesus tovãnĥ sór vē, hã ký tóg ag mĩ vĩ mãn mü. ²¹ Hã ra ag tóg prěrprěr ký: "!.cruz to ti sã, cruz to ti sã..!" he mü. ²² Ký tóg ag mĩ vĩ tãgtũ han mü gé, Pilatos ti. "Ti kórég tĩ ne han ti? S̄y vég tũ tóg tĩ. Ti tĩ ne to ter ke ně? S̄y ki kagtĩg tóg tĩ. Hã ký sóg ti mrãnmrãn kar ký ti tovãnĥ ke mü," he tóg. ²³ Hã ra ag tóg prěrprěr tãvĩ han mü sir, hã ký ag tóg ti kutãn mü. Ti mĩ ag tóg: "!.cruz to ti sã..!" he tãvĩ han mü. Ký tóg ag prěrprěr to ag mĩ han sór mü sir. ²⁴ To tóg jykrén mü, ký tóg ag mĩ: "hej," he mü, ag tĩ ti kutãn to. ²⁵ Ký tóg ũ ěn tovãnĥ mü sir, ũ tĩ věnh génh to se ký jě ěn ti, ũ tĩ ũ tén ja ěn ti. Ag tĩ ũ to vĩ mü ěn tovãnĥ tóg mü sir. Ký tóg ag mĩ Jesus ti fěg mü sir, ag tĩ ti ki han sór mü ěn han jé. ²⁶ Ký ag tóg ti pére mü mü, cruz to ti sa jé.

Jesus tĩ cruz to sa

(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Jo 19.17-27)

Ag mún ký ag tóg ũ kãtĩg vég mü. Ěpỹ tá tóg kãtĩ mü, ti jijin hã vỹ: Cirene tá Simão, he mü. Ti kri ag tóg Jesus cruz ti fig mü, ti tĩ ti jo va tũg jé, ti nón.

²⁷ Ký ũ tĩ hěn ri ke ag vỹ Jesus nón mü mü, ũn tỹtã fag ke gé. Ěn fag vỹ vēsỹrěnh mü, kygfỹ mág han fag tóg mü sir. ²⁸ Hã ra Jesus tóg vēsỹjãm ěvãnĥ ký fag mĩ vĩ mü. "Jerusalém tá ke'," he tóg. "Ijé kygfỹ tũg nĩ," he tóg. "Věnh jé kygfỹmĩ, ãjag krě jé kygfỹmĩ," he tóg fag mĩ. ²⁹ "Ha vé, kurã kórég pě vỹ jun ke mü ãjag mĩ. Ěn kã ag tóg tag tónĥ ke mü, ha mẽ: "ũn kurĩ fag mỹn pãgsĩ nĩnh mü, fag tĩ ãjag krě ter vég tũ nĩn ký. Ũn krě tũ fag mỹn pãgsĩ nĩnh mü, ũ tĩ gĩr pafãm tũ fag mĩ ke gé," he jé ag tóg ke mü. ³⁰ Ěn kã ag tóg pãnónh mĩ: "inh

kri tỳ tam ké," henh ke mũ gé, kỳ ag tóg sór mỳ: "inh pēju ra, vènh krēm," henh ke mũ gé. ³¹ Ëg kato tē ag tỳ ka tánh gỹn kỳ ag hỹn ka tóg továnh ke tũ pē nĩ. Ka tánh ãn ri ke sóg nĩ, jo ãjag vỹ ka tóg ri ke nỹtĩ. Hã kỳ ãjag tóg inh vēsỹrénh kãfór venh ke mũ, ha vemnĩ," he tóg, Jesus ti. Jerusalém fĩn rãm kỳ tóg ke mũ.

³² Ag tỳ Jesus pére mũn kỳ ag tóg ùn régre ag pére mũ mũ gé, ùn jykre pãno ag. Ag tỳ ka to ag sanh ke vè gé. ³³ Kỳ ag tóg pãnónh tá junjun mũ sir, ti jyjyn hã vỹ: Krĩ Kuka, he mũ. Tá ag tóg cruz to ti sãg mũ sir. ùn jykre pãno tỳ ag tóg cruz to sãg mũ gé, ti kóm, kỹ ù vỹ ti pègia tá sa, jo ù vỹ ti jakãnh tá sa.

³⁴ KỲ Jesus vỹ: "panh'," he mũ. "Ag mỹ vènh pãte fón nĩ," he tóg. "Ag pi(jé) ki kanhró nỹtĩ', ag tỳ nén han mũ tag ti'," he tóg.

Kỳ soldado ag tóg ti kur tỳ jagnē mỹ tỳ vènh ken jé to jogar he mũ sir. ³⁵ KỲ vènh e ag vỹ tá vég nỹtĩ. Hã ra pã'i ag tóg ti nyg mũ. KỲ ag tóg jagnē mỹ: "ũ ag krenkren han ja tóg nĩgtĩ," he mũ. "Cristo jé vènh kren han, Topē tỳ ti fèg ja nĩn kỹ, ti tỳ ti kuprèg ja nĩn kỹ, hã ra tóg vènh kren han ki kagtĩg nĩ," he ag tóg mũ, Jesus to é he kỹ. ³⁶ KỲ soldado ag vỹ ti nyg mũ gé. Ti rã hã nỹtĩn kỲ ag tóg ti mỹ vinagre ven mũ sir. ³⁷ KỲ ag tóg: "ã mỹ tỳ Judeu ag pã'i mág nĩ?" he mũ. "Vènh kren han ra, ã tỳ tỳ pã'i nĩn kỹ," he ag tóg mũ ti mỹ, ti to é he kỹ. ³⁸ Hã ra ag tóg rãn ja nĩ gé, ti tỳ cruz to sa kỲ jē ãn ti. Ti to rãn hã vè, hã vỹ: "Judeu ag pã'i mág tỳ rei hã vè," he mũ. Ti kri tóg cruz to sa gé, ãn rá ti.

³⁹ KỲ ti kóm cruz to sa ù tóg ti mỹ vỹ mũ gé, ùn jykre pãno ãn. Ti to tóg é he mũ gé. KỲ tóg ti mỹ: "ã mỹ tỳ Cristo nĩ?" he mũ. "Vènh kren han ra, kỲ ãg krenkren han gé," he tóg mũ gé. ⁴⁰ Hã ra ti kóm cruz to sa ù ù tóg ti mỹ vỹ jũ han mũ, ù tỳ Jesus mỹ vỹ kónãn mũ ãn mỹ. KỲ tóg ti mỹ: "kỹ ã mỹ Topē kamèg tũ?" he mũ. "Vēsỹrénh ã tóg mũ gé, ti kóm. ⁴¹ Ëg tỳ ãg tỳ nén han ja kajãm vè jãvo, ãg jykre pãno to ãg vēsỹrénh nỹtĩ nĩ. Ëg jãvo tóg jykre kuryj nĩ. Ti pi(jé) nén ù kórég han ja nĩ," he tóg. ⁴² KỲ tóg Jesus mỹ: "Senhor'," he mũ. "Inh ki êkren nĩ, ã tỳ tỳ pã'i ki rãn kỲ," he tóg mũ, Jesus mỹ. ⁴³ KỲ Jesus tóg ti mỹ: "ha mē, ùri ã tóg inh mré nĩnh mũ, ãmã há ãn tá, Paraíso he mũ ãn tá, kanhkã tá. Kĩ hã sóg tó mũ," he tóg, Jesus ti.

Jesus ter

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Jo 19.28-30)

⁴⁴ Kejēn rã tóg ãg nĩno kã sa mũ sir. Hã ra tóg kuty' he mũ sir, ga kar mĩ hã. Kuty ãn tóg hora tãgtũ han mũ. ⁴⁵ KỲ rã vỹ nhyn ke mũ sir. Topē jo ãn krēm kur tỳ jãnkã mág pē vỹ kã sa nĩ. ãn vỹ jaran ke mũ. Kuju mĩ tóg jaran ke kãtère mũ sir, fĩn rãm kãn tóg mũ.

⁴⁶ KỲ Jesus vỹ prēr mág pē han mũ. KỲ tóg: "!.panh'..!" he mũ. "!.Sỹ ã mỹ vènh fèg vè, inh kuprĩg ti..!" he tóg. Tag tó kar tóg hun ke mũ sir.

⁴⁷ Hã ra fóg tỳ capitão tóg ti ter vég mũ. KỲ tóg Topē mỹ vỹ há han mũ. "Vènh vỹ há ja vè, ùn há ja vè," he tóg mũ. ⁴⁸ KỲ vènh e ãn vỹ ti ter vég mũ gé. KỲ ag tóg ãjag tỳ nén han ja to jykren mũ sir. Vãhã tóg ag mỹ e tĩ. "Topē hỹn ãg tỳ hē ri kenh mũ, ãg tỳ ti tén kỲ?" he ag tóg mũ sir. Tag tó kỲ ag tóg ãjag ãn ra vỹnvỹn ke mũ.

⁴⁹ Hã ra ti to há kar ag vỹ ti vég nỹtĩ nĩ, kakó ki, ùn tãtã fag ke gé. Galiléia tá ke fag tóg ti mré kãmũ ja nĩgtĩ gé. Ti ter ve kãn fag tóg mũ sir.

Ag tỳ vènh kej tá Jesus fi

(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Jo 19.38-42)

⁵⁰ Kŷ ũ tóg tá nĭ gé, věnh jyvĕn tĭ ũ, ha mĕ, ti jijin hā vŷ: Josĕ, he mŭ. Judeu ag tŷ cidade tŷ Arimatĕia tá ke ti nĭ. Jykre kuryj tóg nĭ, jykre há. ⁵¹ Ti pi(jĕ) ag tŷ Jesus tĕn ke to: "hej," he ja nĭgtĭ', ag tŷ Jesus to jykren kŷ. Topĕ tŷ tŷ ĕg pā'i nĭnh ke ve sór tóg mŭ gé. ⁵² Ĕn vŷ Pilatos venh tĭ mŭ. Kŷ tóg ti mŷ Jesus to vĭ mŭ, ti ter kar kŷ. ⁵³ Kŷ tóg cruz to ti kátĕrem mŭ, kŷ tóg kur há tŷ ti pāg mŭ sir. Kŷ tóg pāro nor kākĭ věnh ke kākā ti fig mŭ. Vĕnh ke j tag vē, ag pi(jĕ) kākā ũ fi ja nĭgtĭ ver'. ⁵⁴ Hā ra sexta-feira vē sir, vēnhkán ke kurā ki rā tóg nŷ ha, sábadō ki. ⁵⁵ Kŷ ũn tŷtá fag vŷ ag nón mŭ mŭ, ti ke j ve jĕ, ag tŷ ti finh mŭ ja tá. Ti mrĕ Galilĕia tá kāmŭ ja ĕn fag vē, ũ tŷ ti fi han vég mŭ fag. ⁵⁶ Ve kar kŷ fag tóg kyrāgrā kŷ nĕn ger há han mŭ sir, ti tag jafā ti, ti to tĭn jĕ. Hā ra fag tóg vēnhkán mŭ ver, vēnhkán ke kurā ká, Topĕ vĭ ki króm jĕ.

24

Jesus rĭr mĕn

(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Jo 20.1-10)

¹ Kŷ semana kurā ve tóg tá krŷg mŭ sir. Kŷ fag tóg kusā pĕ ki ti ke j tá venh mŭ mŭ. Vĕser ger há han jafā ĕn ma fag tóg mŭ mŭ, fag tŷ han ja ĕn ti, ti ke j ra mŭn kŷ. ² Hā ra pó ĕn tŷ ti ke j nĭfĕnh ká nĭ ĕn vŷ kunŭnh kŷ nĭ nĭ. Hā vég fag tóg mŭ. ³ Kŷ fag tóg ti ke j tá junjun kŷ ra ge mŭ, hā ra fag tóg vég tŭ nĭ, vēser ti, Jesus ti, ĕg Senhor ti. ⁴ Kŷ tóg fag fe kaj tĭ sir, fag tŷ ti vég tŭ nĭn kŷ. Kŷ vāhā ũn régre ag vŷ káge mŭ, kur kupri rĭnh kŷ, kur kókov, Topĕ tŷ jĕnĕ jafā ag. ⁵ Kŷ fag tóg kanĕ junjur mŭ sir, kŷ fag tóg ĕprā ĕvānh mŭ. Hā ra ag tóg fag mŷ: "ājag ne tóg vēser jāvānh mŭ', ti rĭr ja (hā) ra'," he mŭ. ⁶ "Ki ti tŭ nĭ, rĭr ti jĕ ha. Hā kŷ tóg ājag mŷ tó ja nĭgtĭ, ājag tŷ Galilĕia tá nŷtĭ ĕn ká. ⁷ Kŷ tóg ājag mŷ: "ĕprā ke fi kósĭn ĕn fĕg jĕ ag tóg ke mŭ, ũ tŷ Topĕ vĭ mranh tĭ ag mŷ," he ja nĭ. "Ka to ag ti sanh ke mŭ, hā ra tóg kurā tagtŭ ki rĭr mĕn ke mŭ," he ja tóg nĭgtĭ, Jesus ti, vēso," he ag tóg mŭ, Topĕ tŷ jĕnĕ jafā ag.

⁸ Kŷ fag tóg Jesus tŷ nĕn tó ja ĕn mĭ ĕkrĕn mĕn mŭ sir. ⁹ Kŷ fag vŷ ti ke j tá kāpa kŷ mŭ mŭ sir, ũ tŷ 11 (ke) ag mŷ tó jĕ, ti mrĕ mŭ tĭ kar ag mŷ ke gé. ¹⁰ Maria Madalena fi vē, kar kŷ Joana fi ke gé, Maria ũ fi ke gé, Tiago mŷnh tag fi, ũ fag ke gé, fag mrĕ. Fag hā ne Jesus tŷ ũn vin mŭ ag mŷ kāmĕn mŭ, apóstolo ag mŷ. ¹¹ Hā ra tóg ag mŷ tŷ vēnh ó nŷ ve nĭ, hā kŷ ag tóg kri fi ja tŭ nĭgtĭ, fag vĭn kri.

¹² Kŷ Pedro vŷ jĕ kŷ ti ke j ra vēnh vāg tĭ mŭ. Pānh ke tóg, kŷ tóg ki ĕvānh mŭ, kŷ tóg ti kur tāvĭ vég mŭ sir, ti pāg ja ti. Kŷ tóg ti mŷ e tĭ. Ti tŷ to jykren tŭ tóg ti sir. Kŷ tóg tĭg mĕn mŭ.

Ag tŷ Emaús ra mŭ

(Mc 16.12-13)

¹³ Kŷ vāhā ag ká ũ ag tóg mŭ mŭ, kurā ĕn ká, ũn régre ag. Ĕmā sĭ ra ag tóg mŭ mŭ. Jerusalĕm tán kakó nĭ, 10 (ke) quilômetros hŷn. Ĕmā ĕn jyjyn hā vŷ: Emaús, he mŭ. ¹⁴ Ag mŭn kŷ ag tóg jagnĕ mrĕ vēmĕn mŭ sir, ājag tŷ nĕn ve ja kar ĕn to.

¹⁵ Ag tŷ vēmĕn nŷtĭ ra, ag tŷ jagnĕ mrĕ tŷ vēmĕn mág han nŷtĭ ra Jesus tóg ag tá jun kŷ ag mrĕ tĭ mŭ. ¹⁶ Hā ra ag tóg ti ki kagtŷg mŭ, ag tŷ ti vég mŭ (hā) ra. ¹⁷ Kŷ Jesus tóg ag mŷ: "ājag tŷ ne tó nĕ?" he mŭ. "Vĕmĕn mág ājag tóg mŭ nĭ," he tóg. Kŷ ag tóg krŷg he mŭ sir, ve ũ han ag tóg mŭ, ājag fe kaj tugnĭn. ¹⁸ Kŷ ũ tóg ti mŷ tó mŭ. Cleopas he mŭ ĕn tóg ti mŷ: "kŷ ā mŷ mĕg tŭ?" he mŭ. "Ũ tŷ festa venh kāmŭ ja ag vŷ mĕ kĕn. Ā hā mŷ ā pir mŷ mĕg tŭ, ĕg tŷ nĕn ve ja ti, ā tŷ Jerusalĕm ká nĭ (hā) ra?" he tóg ti mŷ. ¹⁹ Kŷ tóg ag mŷ: "ne nĕ?" he mŭ. Kŷ

ag tóg ti mý: “Jesus ti,” he mü. “Nazaré tá ke vē. Topē vī tó tī vē. Ēg tŷ nén han vānh hyn han ja tóg nīgtī. Topē vī tó há han ja tóg nīgtī, kŷ Topē vŷ ti mré han tī, milagre kar ti. Kŷ povo kar ag vŷ vég tī, kŷ tóg ěg kar mŷ e tī. ²⁰ Kŷ Topē tū ki rīr ti ag vŷ ti fĕg, ěg pā'i kar ag, fóg tŷ pā'i tŷ ti tén jé, cruz to ti sa jé, hā kŷ tóg tūg mü. ²¹ Ēg tŷ ti ve kŷ ěg tóg ti to: “ti hŷn ěg povo tŷ Israel ag krenkren han ke mü,” he mü vē. Hā ra tóg ter ja nī. Ūri tóg kurā tāgtū han, ti ter kri,” he ag tóg, Jesus mŷ. ²² “Kŷ ěg kā ū fag vŷ ěg mŷ nén ū tó gé, kŷ tóg ěg mŷ e tī gé. Kusā pē ki fag tóg ti kej ra mŷĕg. ²³ Hā ra fag ti vég tū nī, ti tŷ tá nŷ tū nŷn kŷ. Kŷ fag tóg: “nén nē ve ěg,” he mü gé. Topē tŷ jĕnē jafā nĕji, kŷ tóg nĕji fag mŷ: “rīr ti jĕ nī,” hé. ²⁴ Kŷ ěg kā ū ag vŷ ra mü mü, ti kej ra, kŷ ag tóg vég mü gé, fag tŷ nén tó ja ti. Hā ra ag tóg ti vég tū pē nī,” he ag tóg, Jesus mŷ, ag tŷ ti ki kagtīg nŷtīn kŷ.

²⁵ Kŷ ū tŷ ag mré tī mü ěn tóg ag mŷ: “ājag tŷ ne jé vāsŷ Topē vī tó tī ag vī kri fi ja tū nī nĕ?” he mü. “Kri tū ājag nŷtī, to jykrén há han tū ājag tóg nŷtī,” he tóg. ²⁶ “Cristo vēsŷrĕnh ke vē, vēsŷrĕnh kar kŷ tóg tŷ ūn mág nŷnh mü vāhā,” he tóg. ²⁷ Kŷ tóg ag mŷ vēnh rá kāmén kån mü sir, Moisés tŷ rá ti, Topē vī tó tī ag kar tŷ rá ti, ag tŷ Jesus to rán ja ti.

²⁸ Ag mŷ kāmén tī ki tóg ěmā ěn tá jun mü sir. Ag mré tá jun kŷ tóg mā ra tīg mü ve nī. ²⁹ Kŷ ag tóg ti kógfyn mü sir, kŷ ag tóg: “ěg mré nī,” he mü. “Rāké tóg nŷ ha, kutyq ke rá tóg nŷ ha,” he ag tóg mü sir. Kŷ tóg ag mré kára rá mü, ag mré nī jĕ. ³⁰ Kŷ tóg ag mré jĕn ke mü gé sir. Ag mré jĕn ke kŷ tóg pāo māg mü, ěmī ti. Kŷ tóg Topē mré vī mü, kar tóg kupān kŷ tóg vēnh ken mü. ³¹ Kŷ ag tóg ti ki kanhrān mü sir vāhā. Ti ve há han ag tóg mü sir. Hā ra tóg ki tū nī ha, ti ve mǎn tū ag tóg nī sir.

³² Kŷ ag tóg jagnĕ mŷ: “ti tŷ ěg mré vēmĕn kŷ tóg ěg fe ki rá,” he mü. “Ēg mŷ tóg ā to rán ja ěn kāmén kån, ěg mŷn kŷ. Hā ja vē,” he ag tóg mü jagnĕ mŷ.

³³ Kŷ ag tóg vēsŷmĕr Jerusalém ra vŷnvŷn ke mü sir. Tá ag tóg ū tŷ 11 (ke) ag vég mü, ag mré ke ū ag mré hā. ³⁴ Hā ra ěn ag tóg ag mŷ: “ěg Senhor vŷ rīr mǎn,” he vén mü. “Simão Pedro mŷ tóg vēnh ven, mŷr, há mĕ,” he ag tóg mü sir. ³⁵ Kŷ ag tóg ag mŷ: “hŷ, ti ve ěg ke gé,” he mü gé. Kŷ ag tóg ag mŷ ājag tŷ nén ve ja ěn tó mü sir, ag tŷ ājag mü ki ti ve ja ti, ti tŷ ag mŷ ěmī kupān ja ti ke gé. “Hā ki ěg tóg ti ki kanhró nŷtī, ěmī kupān ja ki,” he ag tóg mü.

Jesus tŷ vēnh kar ěn mŷ vēnh ven

(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Jo 20.19-23; Hk 1.6-8)

³⁶ Ag tŷ ver tŷ vēmĕn nŷtī ra Jesus tóg ag mré jĕ mü vāhā, ti tŷ hĕ tá kārānh ke tū nī ra. Kŷ tóg ag mŷ: “mŷ sér nŷtīmñī,” he mü. ³⁷ Hā ra ag tóg jūrūnrūn ke mü sir. Ti kamĕg ag tóg mü. “Vĕnh kuprīg hŷn,” he ag tóg mü, Jesus to. ³⁸ Kŷ tóg ag mŷ: “ājag ne tóg jūrūnrūn ke mü!,” he mü. Ājag tŷ ne jĕ: “vēnh kuprīg hŷn,” he nĕ?” he tóg. ³⁹ “Inh nĭgé ve ra, inh pĕn ve ra, inh hā vē,” he tóg. “Inh mĕgmĕ ra, ve há han ra. Vĕnh kuprīg pi(jé) fār nī, ti pi(jé) kuka nī. Inh fār ve ra, inh kuka ti,” he tóg. ⁴⁰ Vī kŷ tóg ag mŷ ā nĭgé ven mü, ā pĕn ke gé. ⁴¹ Hā ra tóg ver ag mŷ e tī, ag fe tŷ mrin ke pĕ han kŷ, kŷ tóg ver ag tŷ ki kagtīg tī. Hā kŷ tóg ag mŷ: “mŷ ki vēĵĕn tū?” he mü. ⁴² Kŷ ag tóg ti mŷ pirā nĭm mü, mŷg mré. ⁴³ Kŷ tóg mǎn kŷ ko mü, ag rĭnve.

⁴⁴ Kŷ tóg ag mŷ: “hā tó ja inh nī, ājag mŷ, iser to hā, isŷ ājag mré nĭgnĭn kā,” he mü. “Vāhā sóg ve kån ja nĭgtī, ag tŷ iso nén rán ja ti, Moisés ti, ti tŷ ājag mŷ vēnh jykre nĭm jan ki, kar kŷ Topē vī tó tī ag kar tŷ nén rán ja ki ke gé, Topē to jān ki ke gé. Sŷ nĕn ven jan hā vē,” he tóg, ā mré mü tī ag mŷ. ⁴⁵ Kŷ tóg ag mŷ

kāmén há han mũ sir, hã kÿ ag tóg ti to nén rán ja ki kanhrân kân mũ sir, to jykren há han ag tóg mũ sir, ti tÿ ag nÿgrêg róm kÿ. ⁴⁶ Kÿ tóg ag mÿ: “tag vÿ rán kÿ nÿ, ha mẽ,” he mũ. “Hã kÿ Cristo vÿ vêsÿrénh, kÿ tóg rÿr mân gé, ã ter kar kÿ, kurã tãgtũ tũg kÿ. Tag ve kân sóg huri,” he tóg. ⁴⁷ “Kÿ tóg rán kÿ nÿ gé, ù ag tÿ vênh kar mÿ inh kāmén ke ti. Inh jijin tó jé ag tóg ke mũ, ag tÿ vênh kar mÿ: “ãjag jykre si tovãnh ra,” henh ken kÿ, ù tÿ inh vÿ tó tÿ ag. “Tovãnh kÿ Topê tóg ãjag mÿ vênh pãte fón ke mũ, ãjag tÿ ti vÿ mranh ja ti,” he jé ag tóg ke gé. Povo kar mÿ ag tóg tónh ke mũ, hã ra ag tóg tag ki tó vén ke mũ, Jerusalém ki. ãjag to ken hã vê. Inh kāmén jé ãjag tóg ke mũ. ⁴⁸ Ve kân ãjag tóg mÿr, hã kÿ ãjag tóg tónh ke mũ. ⁴⁹ Ha mẽ, inh panh vÿ ãjag mÿ nén ù tó ja nÿ, ãjag tÿ venh ken jé. Ën jênê jé sóg ke mũ ãjag mÿ. Hã kÿ tag ki nÿtĩmnĩ ver, cidade tÿ Jerusalém tag ki. Hên ra mũ tũg nÿ. Vãhã ãjag tóg venh ke mũ, inh panh tÿ ãjag mÿ ùn tó ja ti, hã vÿ: ti kuprĩg, he mũ. Kanhkã tá tóg kãtĩg ke mũ, ù tÿ ãjag tar han ke ti,” he tóg, Jesus ti.

Jesus tÿ kanhkã ra tĩg

(Mc 16.19-20; Hk 1.9-11)

⁵⁰ Kÿ tóg ag jãmĩ tĩ mũ, êmã tÿ Betânia ra. Tá tóg ã nĩgê tÿ ag kri ven mũ. Kÿ tóg ag mÿ vÿ há han mũ sir. ⁵¹ Ag mÿ vÿ há han kÿ tóg ag ré kÿ tĩ mũ, kanhkã ra tãpry tóg mũ. ⁵² Kÿ ag tóg ti to: “Topê vÿ tÿ ti nÿ,” he mũ sir. Kÿ ag tóg Jerusalém ra kãmũ mân mũ, vêsÿkã. Ag mÿ tóg sér pê tĩ vãhã. ⁵³ Kurã kar ki ag tóg Topê jĩn ra mũ tĩ, tá Topê to vÿ há han jé, ti mÿ nén ù há kar tó jé, ti tÿ ag mÿ sér tĩn kÿ.

Hã vê.

JOÃO TÏ RÁ

Topê tý ā vī tý nén ũ kar han

¹ Topê tý nén ũ kar han ja tŭg ki tóg nī ja nī, ěg tý ũ to: “Topê vī,” he mü ěn ti, hā to ěg: Jesus, he mü. Topê mré tóg nī. Topê vŷ tý ti nī gé. ² Topê tý nén (ũ) kar han tŭg ki tóg Topê mrē nī nī. ³ Ti hā tŭgrīn tóg nén ũ kar han, Topê ti, ěg tý ũ to: “Topê vī,” he mü ěn tŭgnīn. Ā pir mŷ Topê tóg nén ũ han tŭ nī, ti hā mrē tóg nén kar han kǎn. ⁴ ěg tý ũ to: “Topê vī,” he mu ěn vŷ rīr nī, hā kŷ tóg ěg rīnrīr han mü gé. Jēngrē ri ke ti nī, ũ tý ěg rīnrīr han mü ěn ti. Ti tý ěg kanhrān to ken hā vē. ⁵ Ũn jŷkre pāno ag vŷ ũ tý kuty mī mü ěn ag ri ke nŷtī. Hā ra tóg ěg mŷ jēngrē ri ke nī, ěg tý ũ to: “Topê vī,” he mü ěn ti. Kŷ Nén-Kórég vŷ ti tý tŭ' he han sór ja nī, hā ra tóg ti tý hē ri ke ja tŭ nī.

⁶ Kŷ kejēn Topê tóg ěprā ke ũ jēnē, ti jiji hā vŷ: João, he mü. ⁷ Ti mŷ tóg: “ag mŷ ũ tý ag mŷ jēngrē hen mü ěn kāmén” he ja nī, hā kŷ tóg ke mŷ, ag kar tý ti vī mē jē, ag tý ti vī kri fi jē. ⁸ João pi(jé) ěg mŷ jēngrē han ja nī'. Ti tý ěg mŷ: “ěn hā vē,” henh kǎtig ja vē, ũ tý ěg mŷ jēngrē han mü ěn to, hā vŷ: Jesus, he mü. ⁹ Jēngrē pē ěn hā vē. ěprā tóg jun, ti tý ěg kanhrān jē, ěprā ke kar, ũ tý ěg ki jēngrēg pē han mü ěn ti.

¹⁰ Ga han tóg, ũ tý ěg mŷ jēngrē han mü ěn ti, kŷ tóg ěg mré ga kri tīnh kǎtig gé, ga han kar kŷ. Hā ra ag tóg ti ki kanhrān ja tŭ nī, ěprā ke ag. ¹¹ Ā povo kar mī tóg tīg ja nī, hā ra ti mrē ke ag pi(jē) ti ki ge sór ja nīgtī'. ¹² Ũ ag tóg hā ra ti ki ge mü. En ag to tóg: “Topê krē,” he mü, ũ tý ti ki ge kŷ nŷtī tāvī ag to. ¹³ Ti ki ge kŷ nŷtī tŭgrīn ěg hā vŷ tý ti krē nŷtī. ěg mur tŭgrīn ěg tóg ver tý ti krē tŭ nŷtī. ěg panh tý ěg mŷnh fi mrē nŷ tŭgrīn ěg tóg mur mü gé. Topê tý ěg han mán tŭgrīn ěg tóg tý ti krē nŷtī jāvo.

¹⁴ ěg tý ũ to: “Topê vī,” he mü ěn vŷ ěg ri ke mur, kŷ tóg tý ěprā ke jē sir. ěg mrē tóg tīg ja nīgtī. Há kŷ sóg ti vē. Pā'i mág vŷ tý ti nī, ũn tar, tag ve inh. ěg to há pē tāvī ti nī, kŷ tóg ki hā tó ti gé. Topê kósin pir vē, kŷ Topê vŷ ti mŷ: “ũn mág vŷ tý ā nī,” hé, ti jóg ti.

¹⁵ João vŷ ti kāmén ja nī gé. Ti kāmén há han tóg, kŷ tóg: “inh nón kǎtī mü ěn vŷ inh kǎfór nī,” he ja nī. “Inh nón kǎtīg jē tóg ke mü, hā ra tóg tý ijo ke nī. ěn tó inh huri ājag mŷ. Ti hā vē,” he ja tóg nī, João ti, Jesus to.

¹⁶ ěg to há tāvī tóg nī, hā kŷ tóg mŷ nén ũ ha kar han, ěg jagāgtān kŷ. ěg jagāgtān tag tovānh ke tŭ pē tóg nī. ¹⁷ Moisés vŷ ěg mŷ Topê tý ěg jŷvěn mü ěn to ja nīgtī, ěg tý ti vī ki króm jē, kŷ Jesus tóg ěg mŷ: “Topê vŷ ājag mŷ věnh pāte fón sór mü, ti tý ājag to há nīn kŷ,” he mü. Ti hā ne ěg mŷ věnh vī sér ěn to mü'.

¹⁸ ěg pi(jē) Topê vég tī'. Kŷ ěg kāmī ũ vŷ ti ve ja tŭ nī gé. Ti kósin pir hā vŷ ěg mŷ ti kāmén tī, ti hā vŷ ā jóg mrē nī nī, Topê mrē. Ti hā vŷ Topê ri ke nī. Kŷ tóg ěg mŷ ā panh ti kāmén tī, Topê kósin ti, Jesus ti.

*João Batista tý Jesus kāmén.
(Mt 3.1-12; Mċ 1.1-8; Lc 3.1-18)*

¹⁹ Kejēn Judeu ag pā'i ag vŷ João mŷ věnh vī jěněg mü. Jerusalém tá ag nŷtī, pā'i ag, Topê tŭ ki rīr tī, Levī krē'krē ag ke gé. Ag João mŷ věnh vī jěnē kŷ ag

tóg mý: “û ný tý nĩ?” he mû. ²⁰ Kÿ tóg ag mý: “inh pi(jé) tý Cristo nĩ,” he mû. Tó há han tóg, ag mý.

²¹ Kÿ ag tóg ti mý: “kÿ ã hÿn tý ù nĩ?” he mû. “Ã mý tý Elias nĩ?” he ag tóg ti mý. Hã ra tóg ag mý: “vó” he mû gé.

Kÿ ag tóg ti mý: “Topê ví tó tí ù ñeji kãtĩg ke mû gé. Ti hã mý tÿ ã nĩ?” he mû. Hã ra tóg: “vó,” he mû gé.

²² Kÿ ag tóg ti mý: “û ný tÿ ã nĩ, ge kÿ?” he mû. “Pã'i ag vÿ êg jêgnê, êg tÿ ã ki jêmê jê. Êg hÿn ne tónh ke mû, ag mý?” he ag tóg mû. “Vêso ã hêri ke ti?” he ag tóg mû, João mý.

²³ Kÿ João vÿ ag mý vênh kãmén mû. Æ to nén rán kÿ nĩ ên tó tóg mû, hã vÿ: “û tÿ êmã tũg ja tá jê kÿ vênh kar mý Topê jÿkre kãmén mû ên vÿ tÿ inh nĩ,” he mû. “Û tÿ vênh kar mý: “êg Senhor japyr kure ra, ti jamĩn kuryñh ra, ti tÿ jagma tũg há han jê, he tí ên vÿ tÿ inh nĩ. Isaias tÿ inh kãmén hã vê,” he tóg, João ti.

²⁴ Jãvo ù tÿ ti ki jêmêg mû ag vÿ tÿ Fariseu ag mrê ke nÿtĩ. ²⁵ Kÿ ag tóg ti mý: “ã tÿ hê ri ken kÿ ag kygpe sór nê, ã tÿ tÿ Cristo tũ hã ra?” he mû. “Inh pi(jé) tÿ Elias nĩ, he ã tóg tí, he ã tóg tí. Inh pi(jé) tÿ Topê ví tó tí ên nĩ, êg tÿ ùn kãtĩg jãvãnh mû ên, he ã tóg tí, hã ra ã tóg ag kygpég tí,” he ag tóg mû, João mý. ²⁶ Kÿ tóg ag mý: “goj tÿ sóg ag kygpég tí,” he mû. “Hã ra ù tóg ãjag kãmĩ tí mû ha, ãjag tÿ ùn ki kagtũg ù. ²⁷ Ên vÿ inh nón kãtĩg ke mû, hã ra tóg inh kãfór nĩ. Sÿ ti camarada nĩnh ke vê vê, sÿ ti pên né kunũnh ke vê vê, ti pên to ró ti. Hã ra sóg tÿ ti krêm ke pê jê,” he tóg, João ti

²⁸ Kÿ ag tóg mû mû, ti ví mē kar kÿ. Cidade tÿ Betânia tá ag tóg ti venh kãmũ ja nĩgtĩ, Fariseu ag, João ti, Jordão mã tá. Tá tóg ag kygpég jê nĩ, João ti.

Jesus tÿ tÿ êg tÿ Topê mý êg mēg tãnh ên ri ke

²⁹ Tÿ vaj kÿ João vÿ Jesus vég mû sir. João tá tóg jun mû, Jesus ti. Kÿ João tóg ti to: “ti há vê,” he mû. “Êg tÿ Topê mý êg mēg tÿ carneiro krê tãnh ên ri ke ti nĩ, cordeiro ên ti. Ti há vÿ êg kar tÿ Topê ví mranh jagfy ter ke mû,” he tóg. ³⁰ “Sÿ ùn kãmén mû ên hã vê. Û tÿ ijo jê mû vÿ inh nón kãtĩg ke mû, he ja inh nĩ ti to. Inh kãfór ti nĩ, ti tÿ inh jo ke nĩn kÿ, he ja inh nĩ. ³¹ Inh pi(jé) ti ki kanhró ja nĩ, hã ra sóg goj tÿ vênh kar ag kygpé, ag tÿ ti ki kanhrãnh kãn jê, povo tÿ Israel ag kar,” he tóg, João ti

³² Kÿ tóg: “Topê kuprĩg ve inh,” he mû gé. “Kanhkã tá kãkutê kÿ tóg ti krĩ kri nĩ nĩ. Tÿ sórag ve ti nĩ, Topê kuprĩg ti, ti tÿ ti krĩ kri nĩn kÿ. ³³ Inh pi(jé) Jesus ki kanhró nĩ vê. Hã ra Topê tóg inh mý: ha ag kygpenh tũg,” he ja nĩgtĩ, kÿ tóg inh mý: “ã tÿ inh kuprĩg ve kÿ ã tóg ti ki kanhró nĩnh mû,” he ja nĩ gé. “Kanhkã tá kãkutê kÿ tóg ag kã ùn pir kri nĩnh mû. Ti tÿ ùn kri nĩ mû ên vÿ inh kuprĩg tÿ ag kygpenh ke mû,” he ja tóg nĩ inh mý, Topê ti. ³⁴ Tag ve inh, hã kÿ sóg ãjag mý: ti há vÿ tÿ Topê kósín nĩ, he mû” he tóg, João ti. Ti tÿ Jesus kãmén hã vê.

Jesus tÿ ã mrê mû tí ag jê prêr

³⁵ Tÿ vaj kÿ João vÿ ã mrê mý tí régre ag mré vémén jê nĩ. ³⁶ Kÿ tóg Jesus tÿ mĩ tũg vég mû, kÿ tóg ag mý: “Topê tũ vÿ tÿ ti nĩ,” he mû. “Êg tÿ Topê mý êg mēg tÿ cordeiro tãnh ti ên ri ke ti nĩ,” he tóg, João ti.

³⁷ Ag tÿ ti ví tag mē kÿ ag tóg Jesus nón mû mû. ³⁸ Kÿ Jesus vÿ ag vég mû, ag tÿ ti nón mû ti. Kÿ tóg ag mý: “ne nê?” he mû. Kÿ ag tóg ti mý: “ã hê tá êmã nĩ?” he mû. ³⁹ Kÿ tóg ag mý: “mû jê ha, inh mrê, ãjag tÿ inh jamã ven jê,” he

mũ. Kĩ ag tóg ti mrê mũ mũ sir. Ti mré ag kurã ên tũg mũ. Rã ké ti nỹ ha, ag tỹ ti mrê mũ kri, 4 horas hỹn hẽn ri ke mũn.

⁴⁰ Ti mré mũ ag kã ù vỹ tỹ André nĩ, ù tỹ João tỹ Jesus tó ja ên mēg mũ ag kã ù, hã vỹ: Simão Pedro jãvy, he mũ, André ti, Jesus mrê vēmén tĩ ên ag kã ù ti. ⁴¹ Ên tóg tá kãtĩg, kỹ tóg vēsỹmér ã kãke tỹ Simão Pedro venh tĩ mũ, kỹ tóg ti mỹ: “Messias ve inh,” he mũ. “Messias,” he ag tóg tĩ, Topê tỹ ùn jẽnẽn ke ên to, Cristo to. ⁴² André tỹ ti mỹ Jesus tó kỹ tóg ti mré ti venh tĩ mũ. Kỹ Jesus vỹ ti ki êvãnh mũ, kỹ tóg ti mỹ: “Simão vỹ tỹ ã nĩ, João kósin,” he mũ. “Sỹ ã jyjyn mãn ke vê, hã vỹ: Cefas, he mũ,” he tóg, Jesus ti. Cefas to ken hã vê, hã vỹ: Pedro, he mũ, hã vỹ: pãró, he mũ, êg vĩ ki.

Jesus tỹ Filipe mré Natanael jé prêr

⁴³ Tỹ vaj kỹ Jesus vỹ ga tỹ Galiléia ra tĩg sór mũ. ã tĩg ke jo tóg Filipe kato tẽ mũ. Kỹ tóg ti mỹ: “inh mré kãtĩg,” he mũ. Kỹ tóg tĩ mũ. ⁴⁴ Hã ra Filipe vỹ tỹ Betsaida tá ke nĩ, André mré Pedro jamã ên tá ke. ⁴⁵ Kỹ Filipe vỹ Natanael venh tĩ mũ, ti mỹ Jesus kãmén jé. Kỹ tóg ti mỹ: “Cristo ve inh huri,” he mũ. “Moisés vỹ ti kãtĩg ke rán ja nĩ, Topê vĩ tó ti ag ke gé. Jesus to ken hã vê, Nazaré tá ke ên to ken hã vê, José kósin ên ti. Ti hã vỹ tỹ Cristo nĩ,” he tóg, Filipe ti, Natanael mỹ. ⁴⁶ Kỹ tóg ti mỹ: “hã ra sóg Nazaré tá ùn há ve ja tũ nĩ ver,” he mũ. Hã ra Filipe tóg ti mỹ: “ge ra ti venh kãtĩg,” he mũ. Kỹ tóg ti mré tĩ mũ.

⁴⁷ Ag tỹ Jesus tá junjun mũ ra Jesus tóg Natanael kãmén mũ, ù tỹ tá nỹtĩ ag mỹ. “Ú tỹ tá kãtĩ mũ ên ve ra,” he tóg. “Israel krê'krê pẽ vê,” he tóg. “ùn há vỹ tỹ ti nĩ, ón vãnh ti nĩ,” he tóg. ⁴⁸ Hã ra Natanael vỹ Jesus tỹ ã to vĩ tag mēg mũ. Kỹ tóg ti mỹ: “kỹ ã mỹ inh ki kanhró nĩ?” he mũ. Kỹ Jesus tóg ti mỹ: “Filipe tỹ ã jé prêr to hã sóg ã vé,” he mũ. “Á tỹ ka krêm jẽ kỹ sóg ã vé, ka tỹ figueira ên krêm,” he tóg, he tóg, Jesus ti.

⁴⁹ Kỹ Natanael tóg Jesus mỹ: “mê!,” he mũ. “Topê kósin vỹ tỹ ã nĩ,” he tóg. “Êg povo tỹ Israel kri pã'i vỹ tỹ ã nĩ,” he tóg.

⁵⁰ Kỹ Jesus tóg: “isỹ ã mỹ: ã ve ja inh nĩ, ã tỹ ka krêm jẽ ra, hen kỹ tóg ã mỹ e tĩ, kỹ ã tóg inh vĩ kri fi sór mũ,” he mũ. “Hã ra tóg ver tỹ nén ù tũ nĩ, sỹ ã ve ja tag ti. Isỹ kar kỹ nén han ke vỹ ã mỹ e pẽ tâvĩ tĩnh mũ, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti. ⁵¹ “Ha vé, ki hã sóg tónh ke mũ, ha mẽ. Kanhkã nor kỹ nĩ ve jé ãjag tóg ke mũ. Tá ãjag tóg Topê tỹ jěgnẽ jafã ag venh ke mũ gé. Kanhkã tá ag kãrenh ke mũ, iso, kỹ ag ra mũ mãn ke mũ gé. Tỹ sóg êprã ke fi kósin nĩ mỹr,” he tóg, Jesus ti.

2

Jesus tỹ vẽnh prũg venh tĩ

¹ Kurã tãgtũ tũg kỹ ù tóg vẽnh prũg han mũ êmã tỹ Caná tá, ga tỹ Galiléia tá. Jesus mỹnh fi vỹ venh tĩg ja nĩ. ² Kỹ ag tóg Jesus mỹ tó mũ gé, ti tỹ festa venh kãtĩg jé, ti mré mũ tĩ ag mré. ³ Ag tỹ tá nỹtĩ ra vãhã vinho tóg tũ' he mũ. Kỹ Jesus mỹnh fi tóg ti mỹ: “vinho hur tũg,” he mũ. ⁴ Hã ra Jesus tóg fi mỹ: “toreg', mỹnh!,” he mũ. “Inh mré ke tũ vê, ã tỹ inh mỹ nén tó mũ tag ti,” he tóg, Jesus ti, ã mỹnh fi mỹ. ⁵ Hã ra fi tóg ù tỹ festa ki rĩr tĩ ag mỹ: “ti tỹ ãjag mỹ nén ù tó kỹ han nĩ,” he mũ.

⁶ Hã ra goj né mág tỹ 6 (ke) vỹ tá nỹtĩ, pó tỹ goj hé mág. Éhé ti nỹtĩ, balde fór tỹ 10 (ke) tỹ êg tóg ùn pir fãn tĩ. Judeu ag vỹ vẽnh kygpe e han tĩ, ag tỹ Topê mỹ há nỹtĩ jé. Ag jykre hã vê. Ag tỹ vẽnh kygpe hã jé tóg tá nỹtĩ, goj nén ti. ⁷ Kỹ

Jesus tóg festa ki rîr tî ag mÿ: “goj né ên fónfân, goj run kÿ,” he mû. Kÿ ag tóg ke mû. Fónfân kân ag tóg mû. ⁸ Kÿ tóg ag mÿ: “goj tag tÿ festa to pâ'i mÿ ven,” he mû. Kÿ ag tóg ke mû. ⁹ Kÿ tóg kron mû, festa to pâ'i ên ti. Hã ra tóg tÿ vinho nî sir, ag tÿ run ja ti. Hã ra tóg ki kagtÿg nî, festa to pâ'i ti. Û tÿ festa ki rîr tî ag hã vÿ ki kanhró nÿtî, pâ'i ên krêm ke ag.

Pâ'i tÿ vinho hã ên kron kÿ tóg ùn prÿg mû ên jé prêr mû. Kÿ tóg ti mÿ: ¹⁰ “vênh jykre vênhmÿ han ã,” he mû. “Ag tÿ kronkron vén kÿ ã tóg ag mÿ vinho há tâvî nîm ke mû vê, kar kÿ vinho pâgsî vÿ há nî vê. Jávo ã tóg ag mÿ vinho pâgsî ên nîm vén, kÿ ã tóg vinho há pê tag nîm sór mû ha vâhã,” he tóg, festa to pâ'i ti, ùn prÿg mû ên mÿ. Hã ra tóg ki kagtÿg nî, Jesus tÿ goj tÿ vinho há ên han mû ti, há kÿ tóg ti mÿ e tî, ti tÿ festa kaju ki vinho há ven sór kÿ.

¹¹ Jesus tÿ êmã tÿ Caná tá nén han mûn hã vê, Galiléia tá. Êg tÿ nén han ki kagtÿg hyn han tóg tî, kÿ tóg tag han vén. Ti tÿ nén han mû ki êg tóg ti jykre tar ki kanhró nÿtî sir. Hã kÿ ag tóg ti ki ge mû sir, ti mré mû tî ag, ag tÿ ti jykre tar ên ven kÿ.

¹² Kar kÿ Jesus vÿ cidade tÿ Cafarnaum ra tî mû, ti mÿnh fi mrê, ti jávy ag mré hã, ti mrê mû tî ag mré ke gé. Tá ag tóg nÿtÿg mág sî han.

*Jesus tÿ Topê jo ìn ra tî
(Mt 21.12-13; Mc 11.15-17; Lc 19.45-46)*

¹³ Ên kã Judeu ag festa tÿ Páscoa vÿ kakó nî ha Kÿ Jesus vÿ cidade tÿ Jerusalém ra tî mû, ti mré mû ti ag mré. ¹⁴ Ti tÿ Topê jo ìn tá jun kÿ tóg ù tÿ boi vender he tî ag vég mû, carneiro vender he tî ag ke gé sórãg vender he tî ag ke gé. Topê jo ìn krêm ag tóg ãjag negócio hyn han tî. Kar kÿ ù ag tóg tá nÿtî gé jãnkamy trocar he tî ag. ¹⁵ Jesus tÿ ag ve kÿ tóg ti mÿ e tî, ag tÿ Topê jo ìn kavénh mûn kÿ. Hã kÿ tóg mrân ke jafã fy tÿ ag mrânmrân jafã han mû. Ên vyn kÿ tóg ag pan mû, Topê jo ìn kãtã, carneiro ti ke gé, boi ti ke gé. Û tÿ jãnkamy trocar he tî ag jãnkamy ên vãm tóg mû gé, êprã, kÿ tóg ag mesa tÿ kréj ke mû gé. ¹⁶ Û tÿ sórãg vender he tî ag mÿ tóg: “ãjag tû ma mÿjêg,” he mû. “Inh panh jo ìn krêm negócio han sór tÿg nî. Bodega pijê', inh panh jo ìn ti,” he tóg, Jesus ti.

¹⁷ Ti mré mû tî ag tÿ tag ve kÿ ag tóg ti to rán kÿ nî ên mî êkrég mû, ha mē: “ã ìn tóg ình mÿ sînvî jê, kÿ tóg ình mÿ e tî, ag tÿn kavénh kÿ. Tag tugrîn ag tóg ình krî rÿ han mû, kÿ tóg kejên isén ke mû sir, ình kri rÿ ti, ha vemní,” he tóg, Topê vî tÿ rán kÿ nî ki, Jesus to.

¹⁸ Kÿ Judeu ag pâ'i ag vÿ Jesus tÿ ag pan mû vég mû gé. Kÿ ag tóg ti mÿ: “ã tÿ hê ri ke nê?” he mû. “Û nÿ hÿn ã mÿ: tag han nî, hé? Milagre ù han nî, êg tÿ ù tÿ ã jênêg mû ki kanhrân jé,” he ag tóg mû, pâ'i ag, Jesus mÿ.

¹⁹ Hã ra Jesus tóg ag mÿ: “ãjag tÿ Topê jo ìn tag kókén kÿ sóg ti jêgja ki ù han mãn ke mû, kurã tâgtû ki, ha vemní,” he mû. ²⁰ Kÿ tóg ag mÿ e tî. “Û tÿ Topê jo ìn tag han mû ag vÿ ano tÿ 46 (ke) ki rãnrãj kÿ ti han. Jávo ã mÿ kurã tâgtû ki ti han sór mû', in ti?” he ag tóg mû, Jesus mÿ, pâ'i ag. ²¹ Hã ra Jesus tóg ag mÿ ã ter ke tó ja nÿgtî, vênh kãmén ja ti nÿgtî, ti tÿ vêsô: “Topê jo ìn ri ke ình nî,” hen kÿ. ²² Ti tÿ kejên ã ter kar kÿ rîr mãn kÿ ti mré mû tî ag tóg ti vî tag ki êkrén kÿ ki kanhrân mû, kÿ ag tóg Topê vî ki rán kÿ nî ên to jykren há han mû vâhã, Jesus vî to ke gé, kÿ ag tóg ti ki ge há han mû ha.

Jesus tÿ vênh kar ki kanhró

²³ Kÿ ù tÿ hên ri ke ag vÿ Jesus ki ge mû, ti tÿ Jerusalém tá nîn kÿ, festa tÿ Páscoa ên kã. Ag tÿ ti tÿ nén han mû ve kÿ ag tóg ti ki ge mû. Milagre hyn han tóg tí. ²⁴ Hã ra tóg ag jykre ki kanhró nî, ù tÿ ón kÿ ti ki ge mû ag jykre ki. Ón kÿ ag tóg ti ki ge mû, hã kÿ ag tóg ti ki fe tú nÿtí sir. ²⁵ Kÿ ù tÿ ti mÿ: “ù ên jykre vÿ ge nî,” hen kÿ tóg: “hÿ, ki kanhró inh nî,” he tí. Vêsóg ki tóg ag jykre ki kanhró nÿtí.

3

Nicodemos tÿ Jesus mré vémén

¹ Ên kã ù tóg nÿgtí, ti jijin hã vÿ: Nicodemos, he mû. Judeu ag pã'i ù vê, Fariseu ù vê. ² Ên vÿ Jesus ve sór mû, kÿ tóg kuty ra ti venh tí mû, ti mré vémén jé. Kÿ tóg ti mÿ: “Topê vÿ ã jênê, tag ki kanhró êg tóg nÿtí,” he mû. “Topê tÿ êg mÿ ùn jênê vÿ tÿ ã nî, hã kÿ ã tóg êg tÿ nén han vánh ên hyn han tí. Topê tÿ ã mré han tú nî ra ã tóg ã tÿ han mû tag ki kagtÿg nÿnh mû vê,” he tóg, Nicodemos tí, Jesus mÿ.

³ Kÿ Jesus tóg ti mÿ: “sÿ ã mÿ tag kãmén ke vê, ha mê,” he mû. “Ûn mur mán kÿ nÿtí ag hã vÿ Topê tÿ tÿ êg pã'i nî venh ke mû, ag tâvî. Ki hã sóg tó mû mÿr,” he tóg, Jesus tí, Nicodemos mÿ.

⁴ Kÿ Nicodemos tóg ti mÿ: “kÿ ùn sanh hÿn hê ri kenh mû, ti mur mán jé?” he mû. “Ti mÿ vêsî han ki kanhró nî, kÿn mÿ ã mÿnh fi nug ki rá mán kÿ mur mán ke mû?” he tóg, Nicodemos tí.

⁵⁻⁶ Hã ra Jesus tóg ti mÿ: “vó,” he mû. “Êprã ke ag krê vÿ tÿ êprã ke nÿtí, ag mÿnh fag ri ke, Jávo Topê kuprÿg tÿ ùn han kÿ tóg Topê kuprÿg tÿ jagrê nî. Mur mán to ken hã vê, hã vÿ: inh ki rá, he mû, hã vÿ: mur mán, he mû. Goj tÿ ke vê, Topê kuprÿg tÿ ke vê gé. Û tÿ gen kÿ mur mán ja tú nîn kÿ tóg Topê tÿ tÿ êg pã'i nî venh ke tú pê nî. ⁷ Hã ra tóg ã mÿ e tí, sÿ ã mÿ: “mur mán jé ã tóg ke mû,” hen kÿ. ⁸ Kãka to jykren nî. Ti tÿ mÿ tÿg sór mû ên mÿ tóg tí tí kãka tí. Ti tÿ krog he mû ên hã mêg êg tóg tí, hã ra êg tóg tí vég tú nî, kÿ êg tí tÿ hê ra tÿg ke mû ki kagtÿg nÿtí, ti tÿ hê tá kãtÿg ên ti ke gé. Ge tí nÿgtí, Topê kuprÿg tÿ ùn han mán mû ag mré,” he tóg, Jesus tí, Nicodemos mÿ. (Topê kuprÿg vég tú êg tóg nÿgtí. Ha ra tóg êg mÿ ã jykre tâg nÿm, ti tÿ êg han mán kÿ. Hã kÿ Jesus tóg Nicodemos mÿ: “kãka ri ke nî,” he mû)

⁹ Kÿ Nicodemos tóg: “tag hÿn hê ri ke tí?” he mû. ¹⁰ Kÿ Jesus tóg ti mÿ: “Israel ag kanhrân ã tóg tí, hã ra ã tóg sÿ ã mÿ nén tó mû tag ki kagtÿg nî,” he mû. ¹¹ “Ki hã sóg tó mû, hã kÿ sóg ã mÿ kãmén mû. Sÿ nén ù ki kanhrân mû ên hã tó sóg tí. Isÿ nén ù ve ja ên hã kãmén sóg tí, hã ra ãjag tóg mê jávánh nÿtí. ¹² Isÿ ãjag mÿ ga kri vênh jykre kãmén mû ra ãjag tóg jêmê sór tú nÿgtí. Kÿ ãjag hÿn hê ri kenh ke mû,” sÿ ãjag mÿ ã kãnhkã tá vênh jykre kãmén kÿ?” he tóg. ¹³ “Ha vé, ãjag kãmî ù vÿ kãnhkã ra tâpÿr tú nî, tá vênh jykre ên ve jé. ãjag jávo isóg tá kãkutê ja nî, hã kÿ sóg tó tí. Inh jamán hã vê. Tÿ sóg êprã ke fi kósín nî,” he tóg, Jesus tí.

¹⁴ “Moisés vÿ pÿn tÿ ka to sa ja nÿgtí, ga kórég ên tá. Pÿn tÿ ferro kusüg tÿ há ên tÿ tóg ka to sa ja nÿgtí. Tag ri ke han jé ag tóg ke mû, isÿ, isÿ tÿ êprã ke fi kósín nÿn kÿ. ¹⁵ Kÿ ù tÿ inh ki rãnh ke mû ên vÿ kren ke mû. Rÿr krÿg ja tú ve jé tóg ke mû. Hã jé ag tóg ka to isanh ke mû. ¹⁶ Topê vÿ ga kri mû ag to há nî, hã kÿ tóg ã kósín pir fêg, vênh kar tÿ ti ki ge jé, ag tÿ tú’ he tú nî jé, ag tÿ êg rÿr krÿg ja tú ên ven jé. ¹⁷ Topê vÿ ã kósín jênê, ti tÿ êprã ke ag krenkren han jé. Ti pí(jé) sÿ ãjag vóg kónân jé inh jênê,” he tóg, Jesus tí, Nicodemos mÿ.

18 “Ū t̄y inh ki rānh ke m̄ũ to tóg jūnh ke tũ nĩ, Topē ti. Jāvo tóg ū t̄y inh ki ge tũ ěn ag hā to jũ nĩ is̄y t̄y ti kósin p̄ir n̄in k̄y,” he tóg.

19 “Topē t̄y ū t̄y inh ki ge tũ ag to jũ v̄y ge nĩ, ha mē. Ga kri m̄ũ ag kanhrān sóg t̄i, hā ki sóg ag m̄y jēngrē ri ke nĩ. Hā ra ag tóg mē sór tũ n̄gt̄i. Kut̄y m̄ũ ag tóg m̄ũ sór m̄ũ, jēngrē tóg ag m̄y kórég nĩ, ag jykre pāno n̄in k̄y. 20 Ū t̄y vēnh jykre pāno han m̄ũ kar v̄y kurā to kórég n̄yt̄i, k̄y ag tóg kurā ki vēnh ven sór tũ nĩ, vēnh kar t̄y ag jykre pāno venh ha mē t̄in k̄y. 21 Ū t̄y Topē v̄i ki króm m̄ũ ag v̄y kurā ki vēnh ven sór t̄i. Kurā tóg ag m̄y sér t̄i, vēnh kar t̄y ag jykre hā ven jé. Topē v̄y ag tar han t̄i, ag t̄y nén ū há han jé. Hā ve jé ag tóg ke m̄ũ, vēnh kar ag,” he tóg, Jesus ti, Nicodemos m̄y. Ti t̄y ti m̄y Topē jykre kāmén ja hā vē.

João Batista t̄y Jesus kāmén m̄n

22 Ěn k̄a kejēn Jesus tóg ā mré m̄ũ t̄i ag mré ga t̄y Judéia ra t̄i m̄ũ, k̄y ag tóg tá n̄yt̄i, vēnh kar kygpe k̄y. 23 Hā ra João v̄y ag kygpég m̄ũ gé, ěn k̄a, vānh t̄y Enom tá, Salim tóg tá kakó nĩ. Tá goj v̄y éhé nĩ, hā k̄y tóg ag t̄y tá vēnhmān k̄y ag kygpég m̄ũ, João ti. 24 Ěn k̄a tóg ver se k̄y jē tũ nĩ, João ti.

25 Kejēn Judeu ū tóg tá nĩ gé, hā ra tóg João mré m̄ũ t̄i ag v̄i kafān m̄ũ. “Goj t̄y ěg tóg Topē m̄y jānhkri k̄y n̄gt̄i,” he tóg m̄ũ, ag m̄y, Judeu ěn ti. Hā to ag tóg jagnē v̄i kafān m̄ũ. 26 K̄y João mré m̄ũ ag tóg João m̄y tag tó m̄ũ, ha mē. “Ū t̄y Jordāo mātá ā mré nĩ ja ěn v̄y ag kygpég jē nĩ, ā t̄y ěg m̄y ūn kāmén ja ěn ti. Hā ra vēnh kar v̄y ti mré m̄ũ m̄ũ ha, hā k̄y ag tóg ā venh kāmũ m̄n tũ nĩ ha,” he ag tóg m̄ũ, João m̄y, Jesus to. 27 Hā ra tóg ag m̄y: “há ti nĩ,” he m̄ũ. “Topē t̄y ěg m̄y ūn n̄im m̄ũ ěn hā vég ěg tóg t̄i,” he tóg. 28 “M̄i ěkren nĩ, s̄y ājag m̄y nén tó ja ti, hā v̄y: inh pi (jé) t̄y Cristo nĩ”, he m̄ũ. S̄y ti jām̄i t̄ig ke hā jé tóg inh jēnē, Topē ti, he ja sóg nĩ ājag m̄y,” he tóg, João ti. 29 “Vēnh prüg to jykren nĩ. Ūn prüg m̄ũ hā v̄y ā prũ ke fi mré nĩ nĩ. Ti régre tóg hā ra ti rā hā jē, ūn prüg m̄ũ ěn rā hā, k̄y tóg ti v̄i mēg m̄ũ, hā ra tóg ti m̄y mē sér pē t̄i, ti, v̄i ti. Ge ti nĩ, inh mré. Inh m̄y tóg sér t̄i, vēnh kar t̄y ti mré m̄ũn k̄y, ti t̄y ūn prüg m̄ũ ri ke n̄in k̄y, Jesus ti. 30 Ūn e t̄y ti mré m̄ũn k̄y tóg há t̄i, k̄y tóg t̄y ūn mág n̄inh m̄ũ ha. Hā ra sóg t̄y nén ū tũ n̄inh ha,” he tóg, João ti.

Jesus t̄y kynhm̄y k̄at̄i

31 “Ūn t̄y kynhm̄y k̄at̄i m̄ũ ěn v̄y vēnh kar kafór nĩ. Ěprā ke ag v̄y t̄y ěprā ke n̄yt̄i, k̄y ag tóg ěprā ke jykre t̄y vēmén t̄i. Ū t̄y kanhkā tá k̄at̄i m̄ũ ěn v̄y t̄y vēnh kar kri ke jē. 32 K̄y tóg ā t̄y tá nén ve ja ěn hā tó m̄ũ, ā t̄y tá nén mē ja ěn, hā ra ag tóg ti v̄i mē sór tũ nĩ. 33 Ū t̄y ti v̄i mēg m̄ũ ag hā ra Topē to: “ki hā tóg tó t̄i,” he m̄ũ. 34 Topē t̄y ūn jēnég m̄ũ ěn v̄y ti v̄i kāmén m̄ũ. Topē kuprīg v̄y Jesus tar han m̄ũ, ti t̄y t̄y ti jagrē pē n̄in k̄y, ti t̄y ti ve mág han k̄y. 35 Topē v̄y ā kósin to há tāv̄i nĩ, k̄y tóg ti m̄y nén (ũ) kar tovānh, ti hā t̄y ki r̄ir jé. 36 Hā k̄y ū t̄y ti kósin ki rā m̄ũ v̄y ter m̄n ke tũ nĩ. R̄ir kr̄ȳg ja tũ ve jé tóg ke m̄ũ. Ū t̄y ti v̄i han sór tũ ěn v̄y tag venh ke tũ pē nĩ, r̄ir kr̄ȳg ja tũ tag ti. Topē v̄y ti vóg kónān ke m̄ũ, k̄y tóg t̄ig’ henh ke tũ nĩ. Topē t̄y ti vóg kónān ke ti,” he tóg, João ti. Ti t̄y ā mré m̄ũ t̄i ag m̄y Jesus kāmén jan hā vē.

4

Jesus t̄y Samaria tá fi mré vēmén m̄ũ

1 K̄y Fariseu ag v̄y mēg m̄ũ, ūn t̄y hēn ri ke ag t̄y Jesus mré m̄ũ ěn ti. Ūn e ag kygpég tóg m̄ũ gé, Jesus ti, João t̄y ūn kygpe ja ag k̄afór. 2 Hā ra Jesus v̄y ag

kygpe ja tũ nĩ. Ti mré mũ tĩ ag hã vỹ ag kygpe ja nĩgtĩ. ³ Kĩ Jesus tóg mēg mũ, Fariseu ag tỹ ti tỹ tỹ ùn mág nĩ mē ja ti, hã kĩ tóg ga tỹ Judéia tá kãkutē kĩ ga tỹ Galiléia ra tí mũ, ti mré mũ tĩ ag mré. ⁴ Galiléia ra tĩg jé tóg ver ga tỹ Samaria fĩn rãm mũ. ⁵ Fĩn rãm kĩ tóg Samaria tá cidade ù tá jun mũ, hã vỹ: Sicar, he mũ. Tán kakó nĩ, Israel jóg'jóg ve tỹ Jacó japỹ ja ti. Ēpỹ ěn fi ja tóg nĩ, ã kósin tỹ José mỹ, Jacó ti. ⁶ Kĩ Jacó tỹ poço vỹ tá nĩ gé. Jesus tỹ poço ěn tá jun kĩ tóg tá vėnhkãm kĩ nĩ nĩ, poço ěn rã hã. Rã tỹ ěg nĩno kã sa ra ke ja vė.

⁷ Jesus tỹ tá nĩn kĩ ùn tỹtã fi vỹ tá jun mũ, Samaria tá ke ù fi. Goj run jé fi tóg kãtĩ mũ. Kĩ Jesus vỹ fi mỹ: “inh mỹ goj jun, sỹ kron jé,” he mũ. ⁸ Ti mré mũ tĩ ag vỹ tá tũgtũ nỹtĩ, ã pir mỹ tóg tá nĩ nĩ, Jesus ti. Cidade ra ag kagáv, vėjėn comprar he jé.

⁹ Jesus tỹ fi mỹ goj to vĩn kĩ fi tóg ti mỹ: “Judeu vỹ tỹ ã nĩ, hã ra ã tóg inh mỹ goj to vĩ mũ!” he mũ, “isỹ tỹ Samaria tá ke nĩ ra’,” he fi tóg mũ, Jesus mỹ. Judeu ag vỹ Samaria tá ke ag to é he tí, hã kĩ fi tóg ti mỹ ke mũ.

¹⁰ Kĩ Jesus tóg fi mỹ: “Topě tỹ ã mỹ nén han sór mũ tag ki kagtĩg ã nĩ ver,” he mũ. “Kỹ ã tóg inh ki kagtĩg nĩ gé. Ke tũ nĩ mũ ra ã tóg inh mỹ: “inh mỹ goj nĩm,” henh ke mũ vė, kĩ sóg ã mỹ goj ror tỹ goj nĩm ke mũ vė,” he tóg fi mỹ, Jesus ti.

¹¹ Kĩ fi tóg Jesus mỹ: “runja tũ ã nĩ,” he mũ, “kỹ ã hỹn hė ri kenh mũ, ã tỹ goj ror tỹ goj ěn run jé? Téj jagy ti nĩ, poço ti,” he fi tóg ti mỹ. ¹² “Ēg jóg'jóg ve tỹ Jacó vỹ poço tag han, kĩ ag tóg ti goj kron, ti krė ke gé, ti mēg ke gé. Á mỹ ti kãfór nĩ, hã kĩ ã mỹ goj ror tỹ goj run sór mũ?” he fi tóg mũ, Jesus mỹ.

¹³ Kĩ Jesus tóg fi mỹ: “ã tỹ goj tag kron kĩ ã tóg kãnhmar kron mãn sór mũ,” he mũ. ¹⁴ “Isỹ ã mỹ goj nĩm kĩ ã tóg kron pir han kar kĩ há nĩ ha, kron mãn sór ke tũ ã nĩ sir. Á kãki tóg goj ror han ke mũ, sỹ ã mỹ goj nĩm ke ti. Kĩ goj tag vỹ ã ter ke tũ han ke mũ, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti. ¹⁵ Kĩ fi tóg ti mỹ: “inh mỹ nĩm gé, goj tag ti,” he mũ. “Kỹ sóg tag ki run mãn ke tũ nĩ ha, kĩ sóg kron sór mãn ke tũ nĩ ha,” he fi tóg.

¹⁶ Hã ra Jesus tóg fi mỹ: “kỹ ã mén jé prėrmnĩ ge, ti mré inh venh kãtĩg nĩ,” he mũ fi mỹ. ¹⁷ “Hã ra sóg mén tũ nĩ,” he fi tóg. “Hỹ,” he tóg, Jesus ti. “Mėn tũ ã nĩ, ki hã ã tóg tó mũ. ¹⁸ Á mén ag vỹ ù tỹ 5 (ke) ja nĩgtĩ, kĩ ã tỹ ùri ùn mré nĩ ěn pi(jé) tỹ ã mén nĩ’. Ki hã ã tóg tó mũ,” he tóg, Jesus ti.

¹⁹ Kĩ fi tóg Jesus mỹ: “Topě vĩ tó jafã vỹ tỹ ã nĩ, vég isóg nĩ nĩ,” he mũ. “Kỹ inh mỹ tag tó, ha mē. Ēg jóg'jóg ve ag vỹ tag ki Topě mré vėmėn tí ja nĩgtĩ, pãnóh tag kri, kĩ ěg tóg ùri ke tí gé. ²⁰ Hã ra tóg ājag mỹ há tũ nĩ, tag, ājag tỹ tỹ Judeu nỹtĩn kĩ. “Jerusalém tá ěg Topě mré vėmėn ke mũ, Jerusalém tá ěg tóg ti mỹ: ùn mág vỹ tỹ ã nĩ, henh ke mũ,” he ājag tóg tí. Ti hỹn hė tá há nĩ, ěg tỹ Topě mré vėmėn ke tí?” he fi tóg, Jesus mỹ

²¹ Hã ra Jesus tóg fi mỹ: “ha mē, sỹ ã mỹ nén kãmėn ke ti,” he mũ. “Kãnhmar ājag tóg pãnóh tag kri ěg jóg tỹ Topě mré vėmėn mãn ke tũ nĩ, kĩ ěg Jerusalém tá ti mré vėmėn mãn ke tũ nĩ gé. ²² Topě mré ājag tóg vėmėn sór ti, hã ra ājag tóg ājag tỹ ùn mré vėmėn mũ ki kagtĩg nỹtĩ. Ājag jãvo ěg tóg ti ki kanhró nỹtĩ, ù tỹ vėnh kar krenkren han ke ěn tỹ tỹ Judeu krė'krė ag kã ù nĩn kĩ. ²³ Kãnhmar vėnh kar vỹ Topě mré vėmėn há han ke mũ. Kakó ti nĩ ha, kurã tag. Kĩ ù tỹ ti mré vėmėn mũ ag vỹ Topě kuprĩg tỹ jagrė nỹtĩ, hã kĩ ag tóg ti mré vėmėn há han ke mũ, ěg jóg mág mré. Ū tỹ ge hã jãvãnh ti mũ, ěg jóg mág ti, ag tỹ ti mré vėmėn jé, ti mỹ: “ùn mág vỹ tỹ ã nĩ,” he jé,” he tóg. ²⁴ “Ēg pi(jé) Topě vég tí, hã

ra tóg êg mré nĩ nĩ. Kĩ, êg tĩ ti mré vēmén sór kĩ êg tóg ti kuprĩg tĩ jagrê nĩtĩn mũ, êg tĩ ti mré vēmén há han jé, êg tĩ ti vég tũ ra. Êg tĩ ti mĩ: “ũn mág vỹ tỹ ã nĩ,” hen kĩ êg tóg ti mĩ ón ke tũ nĩ, vènh vĩ há hã tó jé êg tóg ke mũ,” he tóg mũ, Jesus ti, fi mỹ.

²⁵ Kĩ fi tóg ti mĩ: “hỹ,” he mũ. “Messias ên vỹ kãtĩg ke mũ, êg tỹ ù to: Cristo, he mũ ên. Ên vỹ êg mỹ kãmén kãn ke mũ, tag kar ti,” he fi tóg ti mỹ. ²⁶ Kĩ Jesus tóg fi mỹ: “inh hã vè,” he mũ. “Û tỹ ã mré vēmén jẽn hã vè,” he tóg.

²⁷ Ti tỹ fi mỹ tag tó kĩ ti mré mũ tĩ ag tóg ti tá junjun mũ. Kĩ ag tóg ti tỹ fi mré vēmén vég mũ, kĩ tóg ag mỹ e tãvĩ tĩ. Hã ra ag tóg ti mỹ nèn ù tó tũ nĩgtĩ. “Ã tỹ ne mẽ sór nẽ, fi ki?” he tũ ag tóg nĩgtĩ. “Ã tỹ ne tó nẽ, fi mỹ?” he tũ ag tóg nĩgtĩ gé.

²⁸ Hã ra fi tóg ã runja ré kĩ ti mũ, ã jamã ra. Kĩ fi tóg ã nĩgja tá ke ag mỹ: ²⁹ “mũ nỹ, ù ve jé,” he mũ. “Inh mỹ tóg sỹ nèn han ja tó kãn. Ti mỹ tỹ Cristo tũ nĩ vỹ?” he fi tóg ag mỹ. ³⁰ Kĩ ag tóg fi mré kãmũ mũ sir, ti ve jé.

³¹ Fi tĩg kar kĩ ti mré mũ tĩ ag tóg Jesus mỹ “vějẽn ti ko ra,” he mũ. ³² Hã ra tóg ag mỹ: “ijẽn vỹ nĩ nĩ, hã ra tóg ãjag jẽn ri ke tũ nĩ,” he mũ. ³³ Kĩ ag tóg jagnê mỹ: “ũ nỹ ti mỹ vějẽn nĩm hỹn?” he mũ. ³⁴ Hã ra Jesus tóg: “ijẽn to ken hã vè, hã vỹ: tỹ isỹ Topê rãnrhãj han kãn ke, he mũ, isỹ ù tỹ inh jẽnêg mũ ên vĩ han ke, he mũ gé,” he tóg, Jesus ti. ³⁵ “Ãjag mỹ ti kysã tỹ 4 (ke) nĩ ver, êg tỹ êg jakré kanê venh ke ti. Ha Sicar tá kãmũ mũ ag vigvé. Ûri ag tóg inh ke ge sór mũ, kĩ ag tóg inh mỹ êg jakré tóg nỹ ên ri ke nỹtĩ. ³⁶⁻³⁸ Fi mỹ sóg Topê vĩ tó, kĩ fi tóg ã mré ke ag mỹ tó. Hã ra sóg ãjag mỹ: “ha ag mỹ tó mãn, ag tỹ inh ki ge jé,” he mũ. Kĩ ãjag tóg ù jakré kym ri ke han mũ, ãjag tỹ Sicar tá ke ag tỹ inh ki ge mũ ven kỹ. “Û vỹ krãn tĩ, kar kĩ ù vỹ ti kanê mág tĩ,” he êg tóg tĩ. Ki hã tó vè, tag, êg tỹ êprã ke ag tỹ inh ki genh ke to jykrén kỹ. Kĩ ù tỹ ag mỹ tó mãn mũ mỹ tóg sér tĩ, ti tỹ ag tỹ inh ki ge mũ ven kỹ. ã rãnrhãj kaja vég tóg mũ sir. Hã ra ù tỹ ag mỹ tó vén ja ên mỹ tóg sér tĩ gé, ag tỹ inh ki ge mũ ti. ã rãnrhãj kaja vég ti tĩ gé,” he tóg, Jesus ti, ã mré mũ tĩ ag mỹ.

³⁹ Hã ra ùn tỹtã ên fi tóg ã mré ke kar ag mỹ: “inh mỹ tóg sỹ nèn han ja tó kãn,” he ja nĩ, Jesus to. Kĩ ag tóg Jesus ki ge mũ, fi vĩ to. ⁴⁰ Kĩ ag tóg Jesus tá junjun mũ sir. Kĩ ag tóg ti mỹ: “tĩg tũg nĩ. Êg mré nĩmĩ,” he mũ. Kĩ tóg ag mré kurã régre tũg mũ. ⁴¹ Kĩ ù tỹ hèn ri ke ag tóg ti ki ge mũ sir, ti vĩ to. ⁴² Ûn tỹtã ên fi mỹ ag tóg: “ã vỹ tugrĩn êg tóg ti ki ge mũ,” he mũ, “hã kĩ êg tóg ùri ti vĩ mĩg mũ, kĩ êg tóg ti vĩ tugrĩn ti ki ge pẽ han kỹ nỹtĩ, ùri. Ti ki kanhró êg tóg nỹtĩ ha. Vènh kar kren han ti ên vè mỹr,” he ag tóg mũ, ùn tỹtã ên fi mỹ. Hã kỹ Samaria tá ke tỹ hèn ri ke ag vỹ Jesus ki ge kỹ nỹtĩ.

Jesus tỹ pã'i kósin tỹ há' he

⁴³ Jesus tỹ Samaria tá ke ag mré kurã régre tũg kar tóg ga tỹ Galiléia ra tĩ mũ sir. ⁴⁴ “Û tỹ Topê vĩ tó ti ên jamã tá ke ag ne tóg Topê vĩ tó tĩ ên to é he tĩ,” he ja tóg nĩ, Jesus ti, hã kỹ tóg kór há ra tĩ mũ, Galiléia ra. ⁴⁵ Hã ra ag tóg, ti tỹ tá jun kỹ (ag tóg) ti mỹ vĩ há han mũ. Ti ve ja ag tóg nĩ, Jerusalém tá, festa tỹ Páscoa ên tá, kĩ ag tóg ti tỹ tá nèn hyn han ja ên ve kãn. Hã kỹ ag tóg ti mỹ vĩ há han mũ.

⁴⁶ Kĩ Jesus tóg êmã tỹ Caná ra tĩg mãn mũ, ga tỹ Galiléia tá êmã tỹ Caná ên ra. Tá tóg goj tỹ vinho han ja nĩgtĩ. Ên tá cidade tỹ Cafarnaum vỹ kakó nĩ.

Cafarnaum tá pã'i mág tóg nĩgtĩ. Ti kosin vỹ kaga nỹ nĩ. ⁴⁷ Kĩ tóg mæg mũ, Jesus tỹ Judéia tá kãtĩg ja ti, ti tỹ Galiléia tá jun ja ti, pã'i mág ên ti. Kĩ tóg ti

venh kãtĩ mũ. “Inh mré inh kósín venh kãtĩg,” he tóg mũ, Jesus mý. “Kaga jagy tóg ný, ký tóg inh mý ti ter ha mẽ tĩ. Ā mý ti tỹ há' henh ke tũ?” he tóg, pã'i mág ti Jesus mý. ⁴⁸ Hã ra Jesus tóg ti mý: “isỹ ěg tỹ nén han vãnh han mũ ve sór ãjag tóg mũ, ãjag tỹ hên ri ke mũn inh ki ge jé,” he tóg, Jesus ti. ⁴⁹ Hã ra pã'i ěn tóg Jesus ti mý: “vó,” he mũ. “Kuri inh mré tĩg, ti ter tũ nĩ jé,” he tóg. ⁵⁰ Ký Jesus tóg ti mý: “ha Ā hã tĩg,” he mũ. “Há tóg nĩ ha, Ā kósín ti,” he tóg. Ký tóg Jesus vĩ tag kri fi ký ti mũ sir, pã'i ěn ti.

⁵¹ Ti tĩg ký tóg Ā camarada ag kato tẽ mũ. Tỹ vaj ký ke vẽ. Ti ĩn tá ag tóg kãmũ mũ, ký ag tóg ti mý: “Ā kósín tóg há' hé huri,” he mũ sir. ⁵² Ký tóg ag mý: “tĩ rã tỹ hẽ kã sa ra há' hé?” he mũ. Ký ag tóg ti mý: “rãké tá, meio dia pãte ke sĩ,” he mũ. “Ěn kã ti rỹg tóg tũ' he mũ,” he ag tóg ti mý. ⁵³ Hora ěn kã Jesus tóg ti mý: “Ā kósín vỹ há nĩ,” he ja nĩ. Ký tóg to jykrén há han mũ sir, pã'i ěn ti, ký tóg Jesus ki rã mũ, ti prũ fi ke gé, ti krẽ kar ag ke gé, ti camarada kar ag ke gé. ⁵⁴ Jesus vỹ ga tỹ Judéia tá kãtĩg ký ga tỹ Galiléia ra tĩg ja nĩ. Ěn kã tóg milagre ěn han, ký tóg tỹ régre nýtĩ, ti tỹ ěg tỹ nén ũ han vãnh hyn han mũ ti.

5

Jesus tỹ ũn grĩn grĩn ký ný tỹ há' he

¹ Tag pãte Judeu ag tỹ festa há ũ tóg kejĕn kutẽ mũ, ký Jesus vỹ Jerusalém ra tĩ mũ. ² Tá goj nig tóg nĩgtĩ, cidade jy ró jãnkã rã hã, jãnkã ěn jijin hã vỹ: carneiro jo jãnkã, he mũ. Goj pėnĩn tóg ĩn tỹ 5 (ke) nýtĩ, vėnh kaga jo ĩn. Goj ěn jyjy hã vỹ: Betesda, he mũ. ³ Ěn tá vėnh kaga tỹ hên ri ke ag vỹ nýtĩgtĩ, ũn kyvó ag, ũn tĩg vãnh ag, ũn grĩn grĩn ký nýtĩ ag ke gé. ⁴ Goj vãn vãn he mũ jãvãnh ký ag tóg nýtĩ. Kejĕn Topẽ tỹ jĕnẽ jafã vỹ goj ki rã ký tỹ vãnvãn he han mũ. Ěn kã ũ tỹ kãrãn vén mũ ěn tóg há' he tĩ. Vėnh kaga kar tỹ há' he ti tĩ, goj vãnvor mũ ěn, ũ tỹ ki ge vén mũ ag kar tỹ.

⁵ Ěn tá ũ tóg nĩgtĩ, ũn kaga ũ. Kaga nĩ ki tóg 38 (ke) anos han mũ. ⁶ Ký Jesus tóg tá jun ký ti vėg mũ, ti tỹ tá nyn ký. Hã ra tóg ki kanhró nĩ, ti tỹ vãsý tá kaga nỹ ki. Ký tóg ti mý: “Ā mý há' he sór tũ?” he mũ. ⁷ Hã ra tóg ti mý: “vó,” he mũ. “Hã ra tóg tũ tĩ, ũ tỹ goj kãkã inh fĕg ke ti,” he tóg, ũn kaga ti. “Goy tỹ vãn vãn he ký ag tóg inh jo kã ra ge tĩ, ijo tá jun ký,” he tóg, ũn kaga si ěn ti.

⁸ Ký Jesus tóg ti mý: “jĕg ra,” he mũ. “Ā cama va tĩg,” he tóg, Jesus ti, ũn kaga si ěn mý. ⁹ Vĕsýmér tóg há' he mũ, ký tóg Ā cama va tĩ mũ sir. Vėnhkán ke kurã ki ke vẽ, Jesus tỹ ti han mũ ti.

¹⁰ Ti tỹ vėnhkán ke kurã ki Ā cama va tĩg ký pã'i ag tóg ti mý: “vėnhkán ke kurã ki ěg tóg nén ũ va tĩg ke tũ nĩ vẽ,” he mũ. “Ā tỹ nén han ke tũ han Ā tóg mũ,” he ag tóg ti mý. ¹¹ Ký tóg ag mý: “ũ tỹ isỹ há' he mũ ěn vỹ inh mý: “Ā cama va tĩg,” he ja nĩ, hã ký sóg va tĩ mũ,” he tóg. ¹² Ký ag tóg ti mý: “ũ nỹ Ā mý: “Ā cama va tĩg,” hé?” he mũ. ¹³ Hã ra tóg ki kagtĩg nĩ, ũ tỹ ti tỹ há' he mũ ěn ti. Jesus vỹ ti tỹ há' he kar tĩg ja nĩ, vĕsýmér. E ag nýtĩ, goj ěn tá, vėnh kaga ag, hã ký Jesus tóg ag ré ký tĩg ja nĩ. Ký ũn kaga ja ěn tóg ti jiji mẽ ja tũ nĩ.

¹⁴ Kar ký Jesus tóg ti ve mãn mũ, Topẽ jo ĩn tá. Ký tóg ti mý: “ha vé,” he mũ. “Ā tỹ inh há' hé. Topẽ vĩ mranh mãn sór tũg nĩ, Ā tỹ ti vĩ mranh mãn mũ ra Ā tóg Ā kaga kãfór venh ke mũ, ha vemnĩ,” he tóg ti mý, Jesus ti, Ā tỹ ũ tỹ há' he ja ěn mý.

¹⁵ Hã ra tóg tĩ mũ, pã'i ag mý Jesus ti tóg jé. ¹⁶ Ký ag tóg ti tén sór mũ sir, ti tỹ vėnhkán ke kurã ki ũn kaga ěn tỹ há' hen ký. ¹⁷ Hã ra Jesus tóg pã'i ag mý: “inh

panh vỹ rãnrhãj kỹ nĩ nĩ, ãg jóg mág ti,” he mũ. “Kỹ sóg ver ti kóm isũ han ke mũ gé,” he tóg, Jesus ti, pã'i ag mỹ. ¹⁸ Kỹ ag tóg ti to jũ jagy han mũ. “Ti tén jé ãg tóg ke mũ,” he ag tóg mũ sir jagnẽ mỹ. Vẽnhkán ke kurã ên ki tóg ã tỹ nén han ke tũ ên han ja nĩ, Jesus ti, Judeu ag jykre tovãnh kỹ. Hã ra tóg Topẽ to: “inh panh vỹ tỹ ti nĩ,” he mũ gé. Ti tỹ vêsõ: “Topẽ ri ke inh nĩ,” he vẽ. Hã kỹ ag tóg ti to jũ mũ, pã'i ag.

Jesus tỹ ã tỹ tỹ Topẽ kósín nĩ kãmén

¹⁹ Kỹ Jesus tóg ag mỹ vẽn kãmén mũ. “Ki hã sóg tó mũ, ha mẽ,” he tóg. “Ëg jóg mág kósín vỹ ã pir mỹ nén ù han ki kagtĩg nĩ. Á panh vég ti tĩ, ãg jóg mág kósín ti, kỹ tóg ã tỹ ã panh ki nén vég mũ ên hã han tĩ. Ëg jóg mág tỹ nén han mũ ên hã han tóg tĩ gé, ti kósín ti. ²⁰ Ëg jóg mág vỹ ã kósín to há tãvĩ nĩgtĩ, hã kỹ tóg ti mỹ ã tỹ nén han mũ ên ven kãn mũ. Ti tỹ nén han mũ ù ve ãjag huri, hã ra ãjag tóg ti kãfór venh ke mũ ver, ha vemnĩ, kỹ tóg ãjag mỹ e tĩnh mũ. ²¹ Tag ve jé ãjag tóg ke mũ, ha mẽ. Ëg jóg mág tóg ùn kãgter mũ ag rĩnrĩn mãn tĩ, ag rĩnrĩr nỹtĩ jé. Ên ri ke han jé tóg ke mũ gé, ti kósín ti. Á tỹ ùn rĩn mãn mũ ên rĩn mãn jé tóg ke mũ. ²² Kỹ ãg jóg mág vỹ vẽn kar jykre tugnỹm ke mũ, hã ra tóg ã kósín mỹ tag tovãnh. ²³ Ti mỹ tóg tag tovãnh, vẽn kar tỹ ti to: “ùn mág vỹ tỹ ti nĩ,” he jé, ag tỹ ãg jóg mág to: “ùn mág vỹ tỹ ti nĩ,” he mũ tag ri ke. Û tỹ ti kósín mỹ: “ùn mág vỹ tỹ ã nĩ,” he jãvãnh kỹ tóg ãg jóg mág mỹ tag tónh ke tũ nĩ gé. Ti hã vỹ ã kósín jẽnẽ ja nĩgtĩ. Inh hã vẽ, ti kósín ti,” he tóg, Jesus ti.

²⁴ “Ájag mỹ sóg tag tó mũ, ha mẽ. Ki hã sóg tó mũ, ha mẽ. Û tỹ inh vỹ jẽmẽg mũ ên vỹ ter ke tũ nĩ, rĩr krỹg ja tũ ve jé tóg ke mũ, ti tỹ ù tỹ inh jẽnẽg mũ ên ki rã kỹ jẽn kỹ. Ên to tóg jũnh ke tũ nĩ, Topẽ ti. Ti ter ke vẽ vẽ, hã ra tóg ter ke tũ nĩ. ²⁵ Ki hã sóg tó mũ, ha mẽ. Kãnhmar ùn kãgter kỹ nỹtĩ ag vỹ Topẽ kósín vỹ mẽnh ke mũ, kỹ ùn tỹ ti vỹ mẽg mũ ag vỹ rĩnrĩr mãn ke mũ. Kakó tãvĩ ti nĩ ha, ag rĩnrĩr mãn ke kurã ti. ²⁶ Inh panh vỹ ã pir mỹ vẽn kar rĩnrĩr han ki kanhró nĩ, hã ra tóg inh mỹ ã jykre tag nĩm gé, sỹ vẽn kar rĩnrĩr han mãn jé gé, isỹ tỹ ti kósín nĩn kỹ. ²⁷ Kỹ tóg inh mỹ: “ẽprã ke kar jykre tugnỹm nĩ,” he ja nĩgtĩ, isỹ tỹ ẽprã ke fi kósín nĩn kỹ. ²⁸ Tag hỹn tóg ãjag mỹ e tĩ, sỹ ãjag mỹ: “vẽn kar rĩnrĩr han jé sóg ke mũ,” hen kỹ. Sỹ ke há vẽ, hã ra. Kejẽn ùn kãgter mũ kar ag vỹ inh vỹ mẽnh ke mũ, kỹ ag tóg ãjag kej tá kãpa kãn ke mũ. ²⁹ Kỹ ùn tỹ vẽn jykre há han mũ ag vỹ rĩnrĩr mãn kỹ rĩr krỹg ja tũ ên venh ke mũ, jãvo ùn tỹ vẽn jykre pãno han mũ ag rĩnrĩr mãn sí han kỹ nũgme ki vár kãn ke mũ,” he tóg, Jesus ti.

Jesus tỹ vẽn kãmén mũ

³⁰ Kỹ tóg ag mỹ: “inh pi(jé) isỹ vêsóg ki nén to jykrén mũ ên han tĩ,” he mũ, Jesus ti. “Inh panh tỹ inh mỹ nén tó mũ ên hã tó sóg tĩ, isỹ vẽn kar jykre tugnỹm ken kỹ. Hã kỹ sóg ki hã tó tĩ, isỹ vêsóg ki to jykrén tũ nĩn kỹ. Û tỹ inh jẽnẽg mũ ên tỹ inh mỹ nén tó mũ ên hã tó sóg tĩ, hã kỹ tóg há kar nĩ,” he tóg.

³¹ “Kỹ isỹ vêsõ: “ãg jóg mág vỹ inh jẽnẽ, inh panh ti,” henh mũ ra ãjag tóg inh mỹ: “ã õn nẽ,” henh ke mũ vẽ. ³² Û vỹ iso: “Topẽ vỹ ti jẽnẽ,” he mũ. Hã ra tóg ki hã tó mũ, ù tỹ iso tag tó mũ ti. ³³ Kỹ ãjag tóg João ki jẽmẽ sór ja nĩ gé, hã kỹ ãjag tóg ti mỹ vẽn vỹ jẽnẽ ja nĩgtĩ. Kỹ tóg ãjag mỹ inh kãmén há han ja nĩgtĩ gé. ³⁴ Hã ra tóg inh mỹ tỹ nén ù tũ nĩ, ẽprã ke tỹ iso: “Topẽ vỹ ti jẽnẽ,” hen kỹ. Hã ra sóg ãjag mỹ João vỹ tó mũ, ãjag tỹ ti vỹ kri fi jé, ãjag tỹ inh ki ge jé, ãjag krenkren jé,” he tóg, Jesus ti.

³⁵ “João vỹ ājag mỹ lampião gru ri ke ja nĩ, ājag mỹ kurā sĩ han kỹ, ti tỹ ājag mỹ Topē vỹ kāmén ja nĩn kỹ. Kỹ tóg ājag mỹ sér tí ja nĩ, hã ra tóg kurā e han tũ nĩ. ³⁶ João vỹ ājag mỹ inh kāmén ja nĩ, hã ra nén ù vỹ inh kāmén tí gé, kỹ tóg João vỹ kãfór nĩ. Inh panh vỹ inh mỹ: “ĕprã ke ag tỹ nén han vãnh hyn han nĩ, milagre ti,” he ja nĩ, hã kỹ sóg hyn han tũ. Isỹ milagre hyn han mũ tag vỹ inh kāmén há han tí gé. Ājag tỹ milagre tag vıgven kỹ ājag tóg ki kanhrãn ke mũ vĕ, ĕg jóg mág tỹ inh jĕnĕ jan ki, inh panh ti. ³⁷ Kar kỹ ĕg jóg mág vỹ, ù tỹ inh jĕnĕg mũ ĕn vỹ inh kāmén tí gé. Ti vỹ jĕmĕg tũ ājag nỹtĩ, kỹ ājag tóg ti vég tũ nĩ gé. ³⁸ Kỹ ājag tóg ti vỹ to jykrén há han tũ nĩ gé, ājag tỹ inh ki ge sór tũ nỹtĩn kỹ. Ti hã vỹ inh jĕnĕ. ³⁹ Topē vỹ to ke ājag tóg tũ. Há ti nĩ, tag ti. “ĕg tỹ Topē vỹ rá to ken kỹ ĕg hỹn rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ,” he ājag tóg tũ. Inh hã vỹ ki rán kỹ nĩ, ha mẽ, hã kỹ ki ve há han nĩ, vĕnh rán kí,” he tóg. ⁴⁰ “Hã ra ājag tóg inh ki ge sór tũ nĩ. Ājag tỹ inh ki ge kỹ nỹtĩ ra ājag rĩnrĩr kỹ nỹtĩnh mũ vĕ,” he tóg, Jesus ti.

⁴¹ “ĕprã ke ag tỹ inh mỹ vỹ há han tũ ra tóg inh mỹ tỹ nén ù tũ nĩ. ⁴² Hã ra sóg ājag jykre ki kanhró nĩ. Ājag pi(jé) Topē to há nỹtĩ. ⁴³ Ājag mỹ sóg: “ĕg jóg mág vỹ inh jĕnĕ,” henh kãtĩg ja nĩ, hã ra ājag tóg inh vỹ mẽ sór tũ nỹtĩ. Û tóg kejĕn ājag mré vĕmén kãtĩg ke mũ, Topē tỹ ti jĕnĕg tũ (hã) ra. Ĕn vỹ jĕmĕ jé ājag ke mũ, ha vemnĩ. ⁴⁴ Inh ki ge sór tũ ājag nỹtĩ, ājag tỹ ĕprã ke ag vỹ jĕmĕn kỹ. ĕprã ke ag tỹ ājag mỹ vỹ há han kỹ tóg ājag mỹ sér tí. Kỹ ājag tóg Topē tỹ ājag mỹ nén tónh ke mũ mũ ĕkrég tũ nĩgĩ. “Inh jykre mỹ ti mỹ há nĩ vỹ?” he sór tũ ājag nĩ. ⁴⁵ Ājag hỹn iso: “ti hỹn ĕg to vỹ kónãn sór mũ, ĕg jóg mág mỹ,” he tí. Hã tũ vĕ. Û tỹ ājag to vỹ kónãn ke mũ hã vỹ tỹ Moisés nĩ, ājag tỹ ù to: “ti hỹn ĕg to há tãvĩ nĩ,” he mũ ĕn ti. ⁴⁶ Ājag tỹ Moisés vỹ kri fi (hã) ra ājag tóg inh vỹ kri nĩm ke mũ gé vĕ vĕ. Moisés vỹ iso livro han ja nĩ, ha mẽ. ⁴⁷ Hã ra ājag tóg ti vỹ rá kri fi sór tũ nĩ, hã kỹ ājag tóg inh vỹ kri nĩm sór tũ nĩ gé,” he tóg, Jesus ti. Ti tỹ pã'i ag mỹ vĕnh kāmén hã vĕ.

6

Jesus tỹ ùn e jĕn

(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Tag pãte Jesus tóg kejĕn ga tỹ Galilĕia tá goj nig fĩn rãm mũ. Goj ĕn jiji hã vỹ: Tiberiãdes, he mũ. ² Kỹ ù tỹ hĕn ri ke ag vỹ ti venh kãmũ mũ, ti nón, ùn e tãvĩ ag. Ti tỹ nén han vãnh hyn han mũ ĕn ve ja ag tóg nĩ, ti tỹ ùn kagyga ag tỹ há' he mũ ti. ³ Kỹ Jesus tóg pãnónh tá Ā mré mũ tí ag mré nĩ nĩ. ⁴ Festa tỹ Pãscoa ĕn vỹ kakó nĩ ha, Judeu ag tỹ festa han tí ĕn ti. ⁵ Kỹ Jesus vỹ ùn e ĕn ki ĕvãnh mũ, ù tỹ ti vỹ mĕnh kãmũ mũ ag ki. Kỹ tóg Filipe mỹ: “ĕg hỹn hĕ tá vĕjĕn venh ke mũ, ĕg tỹ ùn e tag ag mỹ ven jé?” he mũ, Jesus ti. ⁶ Filipe mỹ tóg ke mũ, ti tỹ to ti jykre ve jé. Jãvo Jesus vỹ to jykrén há han huri, ti tỹ nén han ke mũ ĕn to.

⁷ Kỹ Filipe tóg ti mỹ: “ĕg tỹ ùn e tag ag mỹ nén ù sĩ ven jé ĕg hỹn jãnkamy tỹ hĕn ri ke to comprar henh ke mũ, hã ran kãkyn kenh ke mũ, ha vemnĩ,” he tóg, Filipe ti.

⁸ Kỹ ag mré tí ù tóg, André he mũ ĕn tóg, Simão Pedro jãvy ĕn tóg Jesus mỹ: ⁹ “kyrũ ù tóg cevada tỹ ĕmĩ tỹ 5 (ke) ma kãtĩg ja nĩ, kãkufár régre mré,” he mũ. “Hã ra tóg tỹ nén ù tũ pĕ nĩ, vĕjĕn sĩ tag. E tãvĩ ag nỹtĩ,” he tóg mũ, André ti.

¹⁰ Hã ra Jesus tóg: “ag mỹ: “nĩgnĩ ra,” hé,” he mũ. Kỹ ag tóg nĩgnĩ mũ. Tá tóg re gỹnh nĩ, hã kỹ ag tóg tá nĩgnĩ kỹ nỹtĩ. Ûn tỹ 5 mil (ke) ag hỹn tá nỹtĩ, ĕg tỹ ag

tāvī tón kŷ, hã ra fag tóg tá nŷtĩ gé, gĩr tŷ hẽn ri ke ke gé. ¹¹ Ag nĩgnĩ kŷ Jesus tóg ěmĩ ěn mǎg mũ, kŷ tóg Topẽ mŷ: “há ti nĩ,” he mũ. Kŷ tóg ag mŷ vẽn ĩ kǎpópǎm mũ sir, kǎkufár ěn ke gé. Kŷ vẽn ĩ kar vŷ ag tŷ nẽn ko sór mũ ěn ko mũ sir. Sĩ tũ tóg nĩ, vẽn ĩ ti. ¹² Ag funfór nŷtĩn kŷ Jesus tóg ǎ mré mũ tĩ ag mŷ: “ag tŷ ko ja tũ ěn géhn mũjẽg, ti vǎgfor tũ nĩ jé,” he mũ. ¹³ Kŷ ag tóg kěj tŷ 12 (ke) fǎn mũ, cevada tŷ ěmĩ tŷ 5 (ke) ěn ke tŷ, vẽn ĩ e ěn tŷ ko kar kŷ.

¹⁴ Kŷ tóg ag mŷ e tĩ, ag tŷ Jesus tŷ milagre tag han mũ ven kŷ. Kŷ ag tóg ti to: “Topẽ vĩ tó tĩ ěn hã vẽ,” he mũ. “Ĕg tŷ ùn jǎvǎnh mũ ěn hŷn tóg,” he ag tóg, Jesus to. ¹⁵ Hã ra Jesus vŷ ki kanhró nĩ, ag tŷ nẽn han sór mũ ti. Ag tŷ Jesus tŷ pǎ'i mǎg tŷ rei han sór vẽ. Tag ki kanhró tóg nĩ, Jesus ti. Hã kŷ tóg ǎ pir mŷ tĩ mũ, pǎnónh ra, vẽn ĩ pēju jé.

Jesus tŷ goj nig kri tĩ (Mt 1422-33; Mc 645-52)

¹⁶ Kutŷg ke mũ ra ti mré mũ tĩ ag tóg goj nig ra mũ mũ. ¹⁷ Barco kǎra ge kŷ ag tóg goj fĩn rǎm sór kŷ Cafarnaum ra mũ sór mũ. Kejẽn tóg kuty pẽ nŷ ha, hã ra Jesus tóg ag to vŷn ke ja tũ nĩ ver. ¹⁸ Kŷ vǎhǎ kóho jũ vŷ kǎtĩ mũ, kŷ goj vŷ krém ke mũ. ¹⁹ Mũ sĩ han ja ag nĩ, 5 (ke) quilômetros, hŷn, ke tũ nĩ kŷ 6 (ke) quilômetros, goj kri. Vǎhǎ ag tóg Jesus vég mũ sir, ti tŷ goj kri tĩg kŷ. Ag barco ki tóg jun mũ. Kŷ ag kanẽ tóg jũrũn ke mũ. ²⁰ Hã ra Jesus tóg ag mŷ: “inh hã vẽ, mũmẽg tũg nĩ,” he mũ. ²¹ Kŷ tóg ag mŷ sér tĩ, kŷ tóg barco kǎra rǎ mũ sir, ag mré. Ti tŷ ag mré nĩn kŷ ag tóg kǎnhmar junjun mũ, kafǎ ù tá.

Vẽn ĩ kar tŷ Jesus ve sór

²² Hã ra vẽn ĩ e ěn vŷ kafǎ ù tá nŷtĩ ver. Tŷ vaj kŷ ag tóg Jesus jǎvǎnh mũ, tá. Ti jǎvǎnh kŷ ag tóg: “barco pir vŷ kǎ nŷ ja nĩ, kuty kŷ,” he mũ. “Kŷ ti mré mũ tĩ ag vŷ barco ěn kǎra ge kŷ mũ ja nĩ, hã ra tóg ag mré tũg ja tũ nĩ,” he ag tóg mũ sir jagnẽ mŷ, ùn e ěn ag. Tag tó mũ ra ag tóg Jesus vég tũ nĩ gé. ²³ Kŷ barco ù tóg ki junjun mũ, cidade tŷ Tiberíades tá kǎmũ ù. Vẽn ĩ e ěn tá ag tóg junjun mũ. Tá Jesus vŷ ěmĩ to Topẽ mré vĩ ja nĩ, kar kŷ tóg vẽn ĩ e ěn mŷ vẽn ĩ kǎpópǎm ja nĩ. ²⁴ Barco tŷ tá junjun mũ ra ag tóg kǎra ge kŷ mũ mũ sir, Cafarnaum ra, ti ve jé. “Ki ti tũ nĩ, ti mré mũ ti ag vŷ ki tũgtũ nĩ gé. Mũ nŷ, ti nón,” he ag tóg mũ sir, ùn e ag, hã kŷ ag tóg ti nón mũ mũ.

Kanhkǎ tá pǎo

²⁵ Ag tŷ Cafarnaum tá junjun kŷ ag tóg tá ti vég mũ sir, goj nig kafǎ ù tá, ùn e ěn ag. Kŷ ag tóg ti mŷ: “hẽ ri ken kŷ ǎ ki jun?” he mũ.

²⁶ Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “ha mẽ, ki hã sóg tó mũ,” he mũ. “ǎjag tŷ ěmĩ ko ja tũgrĩn ǎjag tóg inh ve sór mũ,” he tóg. “Sŷ milagre hŷn han tĩ ěn vég ǎjag tóg tĩ, hã ra ǎjag tóg to jŷkrén há han tũ nĩgtĩ,” he tóg. “ǎjag tógǎ nŷtĩ tag hã ve sór ǎjag tóg mũ. ²⁷ Ĕg tŷ tag ki vẽn ĩ vég mũ ěn vŷ kǎnhmar tũ' henh ke mũ, kŷ tag tǎvĩ to vǎsǎn sór tũg nĩ. Vẽn ĩ ù jé vǎsǎn nĩ, ěmĩ tŷ ǎjag rĩnrĩr pẽ han mũ ěn jé, ěmĩ kórég vǎnh ěn jé. Sŷ ǎjag mŷ ěmĩ ěn nĩm sór vẽ. Ĕg jóg tŷ Topẽ tŷ inh mŷ vẽn ĩ rǎnhrǎj nĩm ja hã vẽ. Ti tŷ inh mŷ tag tó hã kŷ sóg ǎjag mŷ nĩm sór mũ, ěmĩ ti. Tŷ sóg ěprǎ ke fi kósin nĩ mŷr,” he tóg ag mŷ, Jesus ti.

²⁸ Kŷ ag tóg ti mŷ: “kŷ ěg hŷn hẽ ri kenh ke mũ, ěg tŷ Topẽ jŷkre han jé?” he mũ. ²⁹ Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “Topẽ tŷ ùn jẽnẽg mũ ěn ki gemnĩ,” he mũ. ³⁰ Kŷ ag tóg ti mŷ: “kŷ ǎ hŷn ne han ke mũ, ěg tŷ ve kŷ ǎ ki gen jé?” he mũ. “ǎ hŷn ne han há nĩgtĩ? ³¹ Ĕg jóg'jóg ve ag vŷ kanhkǎ tá pǎo ěn kó, maná he mũ ěn, ag tŷ ga kórég ěn mũ mũn kŷ. Ag to tag vŷ rǎn kŷ nĩ, ha mẽ: “kanhkǎ tá tóg ag mŷ

pão jĕnĕ, ag tŷ ko jé,” he ja tóg nĭ, Topĕ vĭ tŷ rán kŷ nĭ ki. Jăvo ģ hŷn ĕg mŷ ne han ke mŷ?” he ag tóg, Jesus mŷ, ti vĭ kăfăn kŷ.

³² Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “Moisés pi(jé) ģjag mŷ kanhkă tá păo pĕ nĭm ja nĭ,” he mŷ. “Ki hă sóg tó mŷ, ha mĕ,” he tóg. “Ū tŷ ģjag mŷ kanhkă tá păo pĕ nĭm mŷ ĕn vŷ tŷ inh panh nĭ. ³³ Topĕ jamĭ vŷ kanhkă tá kătĕre mŷ. ĕn vŷ ĕpră ke kar rĭnrĭr han mŷ,” he tóg, Jesus ti.

³⁴ Kŷ ag tóg ti mŷ: “ĕg mŷ ĕmĭ ĕn nĭm, kură kar ki,” he mŷ. ³⁵ Kŷ Jesus tóg ag mŷ vĕnh kămĕn mŷ sir. “Inh hă vŷ tŷ ĕmĭ ĕn ri ke nĭ, inh hă vŷ ģjag rĭnrĭr han ke mŷ,” he tóg. “Ĕg tŷ vĕjĕn ko mŷ ra ĕg tóg kănhmar kókĭr măn' he tĭ, goj kron măn sór ĕg tĭ gé. Ū tŷ iso kătĭg mŷ ĕn mŷ tóg hă ra sér tĭnh mŷ, ti tŷ inh ki ră kŷ. Ti mŷ sér tĭ ĕn vŷ tŷg' henh ke tŷ pĕ nĭ. Isŷ ti mŷ vĕnh jykre nĭm ke mŷ ĕn vŷ vĕjĕn kăfór nĭ,” he tóg, Jesus ti.

³⁶ “Hă ra ģjag tóg ģjag tŷ inh vĕg mŷ ra inh ki ge sór tŷ nĭ. ³⁷ Inh panh vŷ ũ ag kuprĕg mŷ, ag tŷ tŷ isŷ nŷtĭ jé. ĕn ag vŷ iso kămŷ tĭ. Ū tŷ iso kămŷ tĭ kar ag vŷ inh mŷ há nŷtĭ. Inh pi(jé) ũ mŷ: “inh mrĕ kătĭ tŷg,” henh ke mŷ. ³⁸ Kanhkă tá sóg kătĕre ja nĭ. Inh pi(jé) isŷ vĕsóg ki nĕn to jykrĕn mŷ ĕn han sór mŷ'. Ū tŷ inh jĕnĕg mŷ tŷ inh mŷ nĕn tó mŷ ĕn hă han sóg tĭ, hă jé sóg tá kătĕre ja nĭ. ³⁹ Ti tŷ inh mŷ nĕn tó mŷn hă vĕ, ha mĕ. “Isŷ ģ mŷ ũn jĕnĕnh ke mŷ ĕn ki rĭr há han nĭ, ag văgfór tŷ nĭ jé,” he ja tóg nĭ, inh mŷ, inh panh ti. Hă kŷ sóg ke mŷ. Kŷ sóg ag rĭnrĭn măn ke mŷ, kură tŷ ĕgno ki. ⁴⁰ Hŷ, tag vŷ inh panh mŷ há nĭ. Ū tŷ ti kósĭn to kămŷ mŷ ĕn mŷ tóg rĭr krŷg ja tŷ ven ke mŷ, inh panh ti, ũ tŷ inh ki ge kŷ nŷtĭ ag kar mŷ. Kŷ sóg kură tŷ ĕgno ki ag rĭnrĭn măn kăn ke mŷ, ha vemnĭ,” he tóg, Jesus ti. Ti tŷ Judeu ag mŷ vĕnh kămĕn hă vĕ.

Ĕg tŷ Jesus nĭ konh ke

⁴¹ Kŷ Judeu ag tóg Jesus kato vĭ mŷ, ti vĭ to, ti tŷ ag mŷ: “ĕmĭ tŷ kanhkă tá kătĕre mŷ ĕn ri ke inh nĭ,” henh kŷ. ⁴² “Ti ki kanhró ĕg nŷtĭ,” he ag tóg mŷ. “Josĕ kósĭn vĕ, Jesus tag ti. Ti han mŷ fag ki kanhró ĕg nŷtĭ. Hă ra tóg vĕso: “kanhkă tá sóg kătĕre,” he sór mŷ',” he ag tóg mŷ, Jesus to.

⁴³ Hă ra tóg ag mŷ: “iso vĭ kónăn tŷg nĭ, jagnĕ mŷ,” he mŷ. ⁴⁴ “Inh panh tŷ ũn krĭn mŷ ag hă vŷ iso kămŷnh mŷ. Ū tŷ iso kămŷ mŷ ag rĭnrĭn măn jé sóg ke mŷ, kură tŷ ĕgno ki. ⁴⁵ Topĕ vĭ tó tĭ ũ vŷ tag rán ja nĭ, ha mĕ: “Topĕ vŷ vĕnh kar kanhrăn ke mŷ,” he ja ti nĭ. Hă kŷ ũ tŷ inh panh vĭ mĕg mŷ ag hă tóg iso kămŷnh ke mŷ, inh panh tŷ ũn kanhrăn mŷ ag. ⁴⁶ Ĕpră ke ũ pi(jé) inh panh ve ja nĭ. Ū tŷ Topĕ tá kătĭ mŷ ĕn hă vŷ ti ve ja nĭ, inh,” he tóg, Jesus ti.

⁴⁷ “Sŷ ģjag mŷ ki hă tó mŷn hă vĕ. Ū tŷ inh ki ră mŷ ĕn vŷ rĭr krŷg ja tŷ ĕn venh ke mŷ. ⁴⁸ Inh hă vŷ ĕmĭ pĕ ri ke nĭ, inh hă vŷ ģjag rĭnrĭr han ke mŷ. ⁴⁹ ģjag jógjóg ve ag vŷ, ag tŷ ga kórĕg mĭ mŷn kŷ ag tóg kanhkă tá ĕmĭ ĕn ko ja nŷgtĭ, maná he mŷ ĕn, ag tŷ ko mŷ (hă) ra ag tóg kăgter kăn. ⁵⁰ Ū tŷ ĕmĭ tŷ ĕg rĭnrĭr han mŷ ĕn ko kŷ, ũ tŷ kanhkă tá kătĕre ja ĕn ki ră kŷ tóg ter ke tŷ pĕ nĭ. ⁵¹ ĕmĭ ĕn hă vŷ tŷ inh nĭ, inh hă vŷ kanhkă tá kătĕre, inh hă vŷ ģjag rĭnrĭr han ke mŷ. ģjag tŷ ĕmĭ tag ko kŷ ģjag ter ke tŷ pĕ nĭ. Isŷ vĕnh kar mŷ vĕjĕn nĭm ke hă vĕ, hă vŷ: inh nĭ, he mŷ. ģjag tŷ inh nĭ kon kŷ ģjag rĭnrĭr nŷtĭnh mŷ,” he tóg, Jesus ti.

⁵² Kŷ Judeu ag vŷ jagnĕ mŷ: “ti mŷ ĕg mŷ ģ nĭ nĭm ke mŷ, ĕg tŷ ti nĭ ko jé?” he mŷ. “Vĕnhmŷ ti nĭ, tag,” he ag tóg mŷ.

⁵³ Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “isŷ ājag mŷ ke há vĕ,” he mŷ. “Ājag tŷ inh nĭ ko sór tŷ nĭn kŷ, ājag tŷ inh kvĕnh kron sór tŷ nĭn kŷ, ājag rĭnrĭr ke tŷ pĕ nĭ. Tŷ sóg ĕprā ke fi kósĭn nĭ,” he tóg, Jesus ti. ⁵⁴ “Ū tŷ inh nĭ ko kŷ, ū tŷ inh kvĕnh kron kŷ tóg rĭr krŷg ja tŷ venh ke mŷ, kŷ sóg ti rĭn mĕn ke mŷ, kurā tŷ ĕgno ki. ⁵⁵ Inh nĭ vŷ tŷ vĕjĕn pĕ nĭ, inh kvĕnh vŷ tŷ ĕg tŷ kron jafā pĕ nĭ gé. ⁵⁶ Ū tŷ inh nĭ kon kŷ, ti tŷ inh kvĕnh kron kŷ tóg inh ki rā kŷ jĕ nĭ, kŷ sóg ti kākĭ nĭ gé. Jagnĕ mrĕ ke vŷ tŷ ĕg nŷtĭ. ⁵⁷ Inh panh vŷ rĭr nĭ. Ti hā vŷ inh jĕnĕ, ti tugrĭn sóg rĭr jĕ. Kŷ ū tŷ inh ki rā mŷ ĕn vŷ isugnĭn rĭr ke mŷ gé. ⁵⁸ Ēmĭ tŷ kanhkā tá kātĕre jan hā vĕ. Ājag jóg'jóg ve ag tŷ ĕmĭ ko ja ĕn ri ke tŷ ti nĭ. Ag hā vŷ ājag tŷ ko mŷ ra kĕgter kĕn ja nĭgtĭ. Ū tŷ ĕmĭ pĕ tag ko kŷ tóg ter mĕn ke tŷ nĭ. Inh ki rā to ken hā vĕ,” he tóg, Jesus ti.

⁵⁹ Cafarnaum tá tóg ag kanhrĕn mŷ, kŷ tóg ag mŷ vĕnh kĕmĕn kĕn mŷ, Jesus ti, ag tŷ vĕnh kanhrĕn jafā ĕn krĕm.

Ū tŷ ón kŷ Jesus mrĕ mŷ tĭ ag tŷ ti tovĕnh

⁶⁰ Kŷ tóg ti mrĕ mŷ tĭ ū ag mŷ e tĭ, ti vĭ ti. Kŷ ag tóg: “ti vĭ vŷ ĕg mŷ mĕ jagy tĭ,” he mŷ. “Mĕ jāvĕnh ĕg tóg nŷtĭ, ti tŷ ūri ĕg mŷ nĕn tó mŷ tag ti,” he ag tóg mŷ.

⁶¹ Hā ra Jesus tóg ki kanhró nĭ, ag tŷ ti vĭ tag to vĭ kónĕn mŷ ti. Hā kŷ tóg ag mŷ: “tag mŷ ājag mŷ há tŷ nĭ?” he mŷ. ⁶² “Kŷ ājag hŷn hĕ ri kenh ke mŷ, ājag tŷ hĕn ri ke mŷn isŷ kanhkā ra tĭg mĕn ven kŷ, isŷ hĕ tá kātĕre ja ĕn ra tĭg mĕn kŷ, isŷ tŷ ĕprā ke fi kósĭn nĭn kŷ?” he tóg. ⁶³ “Ū tŷ ĕg rĭnrĭr han mŷ vŷ tŷ Topĕ kuprĭg ti nĭ. Isŷ ājag mŷ inh nĭ ko mŷ tag to ken hā vĕ, hā vŷ: inh ki rā, he mŷ. Inh vĭ tag ki króm tugrĭn ājag rĭnrĭr nŷtĭnh ke mŷ. ⁶⁴ Hā ra ājag tóg inh vĭ kri fi sór tŷ nŷtĭ,” he tóg, Jesus ti. Ag jykre ki kanhró tóg nĭ, vĕsóg ki, Jesus ti, hā kŷ tóg ke mŷ. Ū tŷ ón kŷ ā ki ge mŷ ĕn ki kanhró tóg nĭ. Kŷ tóg ū tŷ pĕ'ĭ ag mŷ ti tónh ke mŷ ĕn ki kanhró nĭ gé. ⁶⁵ Kŷ tóg ag mŷ: “hā kŷ sóg ājag mŷ: “inh panh tŷ ūn krĭn mŷ ag hā vŷ iso kĕmŷnh ke mŷ,” he ja nĭ,” he mŷ, Jesus ti.

⁶⁶ Jesus vĭ tag tugrĭn ti mrĕ mŷ tĭ ū ag tóg ti tovĕnh mŷ sir, ti mrĕ ag mŷ mĕn tŷ nĭ. ⁶⁷ Kŷ Jesus tóg ū tŷ 12 (ke) ag mŷ: “ājag hŷn isovĕnh sór mŷ gé,” he mŷ.

⁶⁸ Kŷ Simāo Pedro tóg ti mŷ: “ĕg tŷ ā tovĕnh mŷ ra ĕg hŷn ū mrĕ mŷnh ke mŷ?” he mŷ. “Ā hā vŷ ĕg mŷ Topĕ vĭ tó tĭ, kŷ ĕg tóg rĭr krŷg ja tŷ vĕnh ke mŷ, ĕg tŷ ā vĭ kri fi kŷ. ⁶⁹ Ā ki ĕg ge kŷ nŷtĭ, kŷ ĕg tóg ā ki kanhró nŷtĭ. Cristo vŷ tŷ ā nĭ, Topĕ vŷ ĕg mŷ ā jĕnĕ,” he tóg, Pedro ti, Jesus mŷ.

⁷⁰ Kŷ Jesus tóg ū tŷ 12 (ke) ag mŷ: “ājag kuprĕg inh,” he mŷ, “hā kŷ ājag tóg tŷ ū tŷ 12 (ke) nŷtĭ,” he tóg. “Hā ra ājag kĕmĭ ūn pir vŷ tŷ Japo tŷ nĭ jāvo,” he tóg, Jesus ti. ⁷¹ Ti tŷ Judas ĕn tó vĕ, Simāo Iscariotes kósĭn ĕn. Ēn vŷ kejĕn Jesus tovĕnh kŷ pĕ'ĭ ag mŷ ti ven, ag tŷ ti se jĕ. Ū tŷ 12 (ke) ag kĕ ū ja vĕ, Judas ti. Hā ra Jesus tóg ti tŷ nĕn han ke mŷ ĕn ki kanhró ja nĭ.

7

¹ Tag pĕte Jesus tóg ga tŷ Galilĕia mĭ tĭ mŷ. Ga tŷ Judĕia ra tĭg sór tŷ ti nĭ ver, ag tŷ Judĕia tá ti tĕn sór nŷtĭnh kŷ, Judeu ag pĕ'ĭ ag. ² Kejĕn tóg Judeu ag tŷ festa há ū tá krŷg mŷ. Festa ĕn kurā ki ag tóg pĕjóg krĕm nŷtĭ, Jerusalĕm tá. ³ Kŷ Jesus jāvy ag tóg ti mŷ: “ga tŷ Judĕia ra tĭg nĭ, Jerusalĕm ra,” he mŷ. “Ā tŷ tag hā ki milagre hyn han kŷ tá ā mrĕ ke ag tóg vĕg tŷ nŷtĭ, hā kŷ cidade mág ra tĭg nĭ. ⁴ Vĕnh kar tŷ ĕg jykre ve jĕ ĕg tóg vĕnh kar rĭnve ĕg tŷ nĕn han ke mŷ ĕn han tĭ. Hā ra ā tóg ag vatĕnh tá milagre ti hyn han tĭ. Ag rĭnve han nĭ, ā tŷ nĕn han ke

ti,” he ag tóg mû, Jesus mÿ, ti jãvy ag. ⁵ Ag pi(jé) ti ki ge kÿ nÿtĩ', ti jãvy ag, hã kÿ ag tóg ti to é he mû.

⁶ Hã ra Jesus tóg ag mÿ: “inh kurã vÿ jun ja tũ nĩ ver, hã kÿ sóg tĩg sór tũ nĩ ver,” he mû. “Ājag hÿn kurã tũ nÿtĩ, kurã kar hÿn ājag mÿ há nÿtĩ, hã ra sóg kurã nĩ. ⁷ Ū tÿ iso jũ mû ag pi(jé) ājag to kórég nÿtĩ', hã ra ag tóg iso kórég nÿtĩ, isÿ ag mÿ: “ājag jykre vÿ kórég pē nĩ,” hen kÿ. ⁸ Ha festa venh mÿjēg inhhã. Inh pi(jé) tĩg sór mû', ver'. Inh kurã vÿ jun ja tũ nĩ ver,” he tóg, Jesus ti, ā jãvy ag mÿ. ⁹ Tag tó kar kÿ tóg ver ga tÿ Galiléia mĩ ti mû.

Jesus tÿ festa venh tĩ

¹⁰ Ti jãvy ag mû kar kÿ kejēn Jesus tóg tĩ mû gé, Jerusalém ra, festa ēn ve jé. Hã ra tóg vėnh kar vatánh tá tĩ mû, vėnh péju kÿ. ¹¹ Kÿ Judeu ag tóg festa ki ti jãvānh mû. Jagnē mÿ ag tóg: “ti hē kā nĩ?” he mû. ¹² Vėnh kar vÿ ti to vĩ mû. Ū ag tóg ti to: “ũn há vÿ tÿ ti nĩ,” he mû. Jãvo ũ ag tóg: “vó, ēg mÿ tóg ón tĩ,” he mû gé. ¹³ Hã ra ag tóg jamã hár(a) ti to vėmén tũ nĩgtĩ, pã'i ag kamēg kÿ.

¹⁴ Festa kaju ki Jesus kejēn Topē jo ĩn ra tĩ mû, ag kanhrān jé. ¹⁵ Kÿ ti vĩ tóg vėnh kar mÿ e tĩ. “Estudo mág han ja tũ ti nĩ, hã ra tóg ki kanhró pē nĩ,” he ag tóg mû ti to, pã'i ag.

¹⁶ Kÿ Jesus tóg ag mÿ: “isÿ ājag mÿ Topē vĩ tó vė,” he mû. “Inh jykre pijé'. Ū tÿ inh jēnēg mû ēn jykre hã vė,” he tóg. ¹⁷ “Ū tÿ Topē vĩ ki króm sór mû ag vÿ ki kanhró nÿtĩnh mû, sÿ ājag mÿ ti jykre tó mû tag ti ki. Isÿ vėsóg ki sÿ nēn tónh ke to jykren mû pijé',” he tóg. ¹⁸ “Ū tÿ ā tÿ vėsóg ki nēn to jykren mû ēn tó kÿ tóg tÿ ũn mág nĩ sór mû. Hã ra sóg ũ tÿ inh jēnēg mû ēn to: “ũn mág vÿ tÿ ti nĩ,” he mû. Hã kÿ ājag tóg ki kanhró nÿtĩ, isÿ ki hã tó mūn ki. Inh pi(jé) vėnh jykre vėnhmÿ tó tĩ'. ¹⁹ Moisés vÿ ājag jyvėn ja nĩgtĩ. Topē jykre to. Ājag tÿ ne jé ti vĩ han tũ nĩ nē? Isÿ ti vĩ ki króm mû ra ājag tóg isén sór mû!” he tóg, Jesus ti.

²⁰ Kÿ ũn e ēn ag tóg ti mÿ: “krĩ vėnhmÿ ā tóg nĩ.” he mû. “Ā tén sór tũ ēg nÿtĩ,” he ag tóg mû, Jesus mÿ.

²¹ Hã ra Jesus tóg ag mÿ: “milagre pir han ja inh nĩ, vėnhkán ke kurã ēn ki, kÿ tóg ājag mÿ e tĩ,” he mû. ²² “Vėnhkán ke kurã ki ājag tóg gĩr ag gré junun fár kym tĩ gé, Moisés tÿ ājag mÿ: “ti mur pāte kurã tÿ 8 (ke) ki ti kym nĩ,” he ja nĩ ēn kÿ. Hã ra ũ tÿ ā krē fár kym vén pi(jé) tÿ Moisés nĩ ja nĩ'. Ti jo ke ũ ja vė, ũ tÿ kym vén ja ti. ²³ Ājag tÿ Moisés vĩ ki króm jé ājag tóg vėnhkán ke kurã ki gĩr fár kym tĩ. Hã ra ājag tóg iso jũ sór mû, isÿ vėnhkán ke kurã ki ũn kaga pir tÿ há' hen kÿ. ²⁴ Ón kÿ ājag tóg iso jũ sór mû. Inh jykre vÿ ājag mÿ kórég nĩ ve nĩ. Ājag tÿ to jykren há han mû ra ājag tóg inh jykre há nĩ venh mû vė,” he tóg, Jesus ti.

Ag tÿ Jesus to: “ti mÿ tÿ Cristo nĩ vÿ?” he

²⁵ Kÿ Jerusalém tá ke ag tóg Jesus to: “ti tén sór ja ag tóg nĩ,” he mû. ²⁶ “Hã ra tóg jatun mÿ vėnh kar mré vėmén jē nĩ. Ti mÿ ag tóg vĩ tũ nĩ, pã'i ag. Ag mÿ hēn rĩ ke mūn ti to: “Cristo vÿ tÿ ti nĩ, Topē tÿ ũn jēnēg mû vÿ tÿ ti nĩ,” he mû vÿ, ēg pã'i ag?” he ag tóg mû, Jesus to. ²⁷ “Hã ra ēg tóg ti tÿ hēn tá kãtĩ mû ki kanhró nÿtĩ. Cristo ēn kãtĩg kÿ ēg tóg ti tÿ hēn tá kãtĩg mû ki kagtĩg nÿtĩnh ag, kÿ ti hÿn tÿ Cristo tũ nĩ,” he ag tóg mû, Jesus to.

²⁸ Hã ra Jesus tóg Topē jo ĩn tá jē nĩ, vėnh kar kanhrān kÿ. Kÿ tóg jamã hár(a) ag kanhrān mû. “Ti ki kanhró ēg nÿtĩ, he ājag tóg tĩ iso, ón kÿ,” he tóg. “Ti tÿ hēn tá kãtĩ mû ki kanhró ēg tóg nÿtĩ gé, he ājag tóg tĩ, ón kÿ. Inh pi(jé) vėsóg

ki: inh hÿn tÿg mÿ, hé'. Ũ tÿ inh jÿnÿg mÿ ãn vÿ ki hã tó tÿ. Hã ra ãjag tóg ti ki kagtÿg nÿtÿ, ù tÿ inh jÿnÿg mÿ ãn ti ki. ²⁹ Inh hã vÿ ti ki kanhró nÿ. Ti hã tá sóg kãtère, ãjag ve jé, ti tÿ inh mÿ: “ha ag venh tÿg,” hen ký,” he tóg, Jesus ti.

³⁰ Ký ag tóg ti se sór mÿ, hã ra ag tóg ti vóg tú pÿ nÿ ver. Ti ter ke kurã vÿ jun ja tú nÿ ver; hã ký ag tóg ag tÿ ti se sór mÿ ra ti ség tú nÿ. ³¹ Ag jãvo ùn e ag tóg Jesus ki ge mÿ. Ti to ag tóg: “ëg mÿ tóg tÿ Cristo nÿ ve nÿ,” he mÿ. “Cristo kãtÿg ký ti nÿji milagre hyn han ke mÿ. Jesus tÿ milagre hyn han vÿ e nÿtÿ. Ëg mÿ tóg tÿ Cristo nÿ,” he ag tóg, Jesus to. Tag tó ký ag tóg ti ki ge mÿ.

Pã'i ag tÿ Jesus se sór

³² Ký Fariseu ag tóg mÿg mÿ, ùn e ag tÿ Jesus to nén (ù) tó mÿ ti. Ký ag tóg Topê tú ki rÿr tí to pã'i ag mré vÿmÿn mÿ, ag tÿ Jesus senh ke to. Ký ag tóg polícia ag jÿnÿg mÿ, ag tÿ ti se jé. ³³ Hã ra Jesus tóg: “ãjag mré sóg nÿ sÿ han ke mÿ ver,” he mÿ. “Tag pãte sóg tÿg ke mÿ, isÿ ù tÿ inh jÿnÿg mÿ ãn ve jé. ³⁴ Ën kã tóg ãjag tÿ inh venh há tÿnh mÿ, hã ra ãjag tóg inh venh ke tú nÿ. Ën tá junjun ke tú ãjag tóg nÿ, isÿ hÿn ra tÿg ke ãn tá,” he tóg.

³⁵ Ký Judeu ag tóg jagnÿ mÿ: “ti hÿn hÿ ra tÿg sór mÿ?” he mÿ. “Ëg hÿn hÿ tá ti venh ke tú nÿ? Ti hÿn hÿn rÿ ke mÿn ga tÿ Grécia ra tÿg sór mÿ, tá ãg mré ke ag kanhrãn jé. ³⁶ Ne to ke nÿ, hÿn, hã vÿ: “ãjag tÿ inh venh há tóg tÿnh mÿ, hã ra ãjag tóg inh venh ke tú nÿ, he mÿ tag ti?” he ag tóg, Judeu ag. Jesus vÿ vÿ ag mÿ e tÿ, hã ký ag tóg ki kagtÿg nÿtÿ, ti tÿ nÿn tó mÿn ki.

Topê kuprÿg tÿ goj ri ke nÿ

³⁷ Vãhã tóg festa tÿ kurã tÿ ãgno tá krÿg mÿ. Festa to kurã mág pÿ vÿ, kurã tÿ ãgno ãn ti, hã ký ag e távi nÿtÿ. Jerusalém tá. Kurã ãn kã Jesus tóg jé ký vÿnh kar mÿ prÿr mÿ sir. “!..ãjag tÿ goj kron sór ký inh mÿ to vÿ, isÿ ãjag mÿ goj há ven jé..!” he tóg, prÿr ký. ³⁸ “!..Topê vÿ ki tag vÿ rán ký nÿ, ha mÿ: !..ãjag tÿ inh ki ge ký tóg ãjag kãki goj ror han ke mÿ, isÿ ãjag mÿ goj nÿm ke ti..!” he tóg. “!..Ký goj tag vÿ ãjag rÿnrÿr pÿ han ke mo..!” he tóg, Jesus ti. Ti tÿ ag mÿ prÿr jan hã vÿ. ³⁹ Jesus tÿ ag mÿ Topê kuprÿg tón hã vÿ, hã to tóg: goj, he mÿ. Topê kuprÿg tÿ tóg ag jagrÿn ke mÿ, ù tÿ ti ki ge mÿ ag. Festa ãn kã tóg ag mÿ ti jÿnÿ ja tú nÿ ver, Topê kuprÿg ti, ti tÿ ver ã ter kar ký rÿr mãn ja tú nÿn ký, ti tÿ ã panh ra tÿg mãn ja tú nÿn ký ver.

Ag tÿ Jesus ki kagtÿg

⁴⁰ Ký Jesus vÿ mÿg mÿ ù ag tóg ti to: “Topê vÿ tó tÿ pÿ ãn vÿ,” he mÿ. ⁴¹ Ký ù ag tóg ti to: “Cristo vÿ tÿ ti nÿ, Topê tÿ ãg mÿ ùn jÿnÿg mÿ ãn vÿ tÿ ti nÿ,” he tÿ gé. Hã ra ù ag tóg: “Cristo mÿ hÿn ga tÿ Galiléia tá kãtÿ mÿ vÿ?” he mÿ. ⁴² “Topê vÿ rá ki tóg: “Davi kósin vÿ tÿ ti nÿ, Cristo ti,” he mÿ, “ëmã tÿ Belém tá ke vÿ tÿ ti nÿ, Davi jamã ãn tá ke,” he tóg, Topê vÿ tÿ rán ký nÿ ki. Hã ký tóg ãg mÿ tÿ Cristo tú nÿ, Jesus ti, ti tÿ tÿ Galiléia tá ke nÿn ký,” he ag tóg. ⁴³ Hã ký ag tóg vÿnh kãpãm ký nÿtÿ, ti tugnÿn. ⁴⁴ Ký ag kãmÿ ù ag vÿ ti se sór mÿ, hã ra ag tóg ti kãgmÿg tú nÿtÿ, ti kamÿg ký.

Pã'i ag tÿ Jesus ki ge sór tú

⁴⁵ Ký polícia ag tóg Topê tú ki rÿr tí to pã'i ag to vÿnÿvÿn ke mÿ, Fariseu ag to ke gé, ù tÿ ag jÿgnÿ ja ag to. Ký ag tóg ag mÿ: “hÿn, tí?” he mÿ. ⁴⁶ Ký ag tóg: “hã ra tóg vÿ há távi han mÿ,” he mÿ. “Vÿnh vÿ tÿ ge mÿ ja tú ãg nÿtÿ, hã ký ãg tóg ti kãgmÿ ja tú nÿ,” he ag tóg mÿ, polícia ag. ⁴⁷ Ký Fariseu ag tóg ag mÿ: “ký ãjag mÿ ti vÿ kri nÿm sór mÿ, ti ón mÿ ra?” he mÿ. ⁴⁸ “Pã'i ù mÿ ti vÿ kri fig mÿ? Vó,

ke tũ ãg nýtĩ. Fariseu ù tỹ ti vĩ kri nĩm tũ nĩ gé. ⁴⁹ Hã ra ag tóg ki kagtĩg nýtĩ, ù tỹ ti vĩ kri fig mũ ag. Topẽ vĩ rán ki kagtĩg ag nýtĩ, kỹ Topẽ vỹ ag mỹ vĩ kónãn ke mũ, ha vemñĩ,” he ag tóg mũ, Fariseu ag.

⁵⁰ Hã ra Nicodemos vỹ ag mré nĩ gé, ù tỹ kuty tá Jesus mré vēmén ja ěn ti. Ěn tóg ag mỹ: ⁵¹ “ěg tỹ ti vóg kónãn sór kỹ ěg tóg ti ki jēmẽ vén ke mũ,” he mũ. “Ti tỹ nén han ja to jykrén há han jé ěg tóg ke mũ, ěg tỹ kar kỹ ti vóg kónãn jé. Topẽ tỹ ěg mỹ vėnh jykre nĩm jan hã vė,” he tóg, Nicodemos ti.

⁵²⁻⁵³ Hã ra ag tóg ti mỹ: “ã hỹn tỹ Galilėia tá ke nĩ gé’, hã kỹ ã tóg ti jy nĩgãn sór mũ,” he mũ. “Topẽ vĩ ki ve há han nĩ, kỹ ã tóg venh ke mũ. Galilėia tá ke ù vỹ Topẽ vĩ tónh ke tũ pẽ nĩ, Topẽ vỹ tá ke ù jėnėnh ke tũ pẽ nĩ,” he ag tóg, Nicodemos mỹ. Kỹ ag tóg ãjag jamã ra mũ mũ sir, pã’i kar ag.

8

Jesus tỹ ùn týtã kórég fi mỹ vėnh pãte fón

¹ Hã ra Jesus tóg pãnónh tỹ Oliveiras ra tĩ mũ, tá nũr jé. ² Kurã ke ra tóg Jerusalém ra tĩg mãn kỹ (tóg) Topẽ jo ĩn tá nĩ mãn mũ sir, kỹ vėnh kar ag tóg ti vĩ mėnh kãmũ mũ. Tá nĩ kỹ tóg ag kanhrãn mũ. ³ Kỹ Topẽ vĩ to professor ag vỹ ùn týtã fi pére kãmũ mũ, Fariseu ag ke gé. Ùn týtã ěn fi ve ja ag tóg nĩ, fi tỹ fi mén tũ mré nỹn kỹ. Vėnh kuju kã ag tóg fi fėg mũ. ⁴ Kỹ ag tóg Jesus mỹ: “Senhor,” he mũ. “Fi ve ěg tóg, fi tỹ fi mén tũ mré nỹn kỹ,” he ag tóg, Jesus mỹ. ⁵ “Moisés vỹ ěg mỹ: “ãjag kãmĩ ù fi tỹ fi mén tũ mré nỹn kỹ fi tén nĩ, pó tỹ fi pin kỹ,” he ja nĩ. Jo ã hỹn hẽ ri ke tĩ?” he ag tóg, Jesus mỹ. ⁶ Ag tỹ ón kỹ ti vĩ mẽ sór vė, ag tỹ ti vĩ to ti se jé. Hã ra Jesus tóg pãnh ke kỹ nĩ kỹ ga kri rán mũ, ã nĩgė tỹ. Vĩ tũ tóg nĩ.

⁷ Hã ra ag tóg ti tovãnh sór tũ nĩ. Kỹ tóg vãhã ag ki ěvãnh kỹ ag mỹ: “ãjag kãmĩ ù hỹn Topẽ vĩ mranh ja tũ nĩ ver,” he mũ. “Ěn hỹn fi pin vén ke mũ, pó tỹ,” he tóg mũ. ⁸ Kỹ tóg pãnh ke mãn kỹ ga kri rán mãn mũ.

⁹ Kỹ ti vĩ tóg ag mỹ e tĩ. Ag kar vỹ ãjag tỹ Topẽ vĩ mranh ja ěn mĩ ěkrég mũ sir, hã kỹ ag tóg mũ mũ sir. Ùn si há ag vỹ mũ vén mũ, kar kỹ vėnh kar ag. Koměr hã ag tóg mũ kãn mũ. Vãhã Jesus vỹ ã pir mỹ nĩ, fi mré. Fi hã vỹ tá jė nĩ, ti mré. ¹⁰ Kỹ tóg fi ki ěvãnh kỹ fi mỹ: “ag hẽ ra kagáv, ù tỹ ã kato vĩ mũ ag?” he mũ. “Ag mỹ ã vóg kónãn tũ?” he tóg. Ag mũ kar kỹ tóg fi mỹ ke mũ.

¹¹ Hã ra fi tóg ti mỹ: “hỹ,” he mũ. Kỹ tóg fi mỹ: “kỹ inh hỹn ã vóg kónãn ke tũ nĩ gé,” he mũ. “Ha tĩg, jatun mỹ. Hã ra Topẽ vĩ mranh mãn sór tũg nĩ,” he tóg, Jesus ti. Ùn týtã kórég ěn fi vóg kónãn sór ja tũ ti nĩ, Jesus ti.

Jesus tỹ jėngrė ri ke nĩ

¹² Kỹ Jesus tóg Topẽ jo ĩn krēm nĩ kỹ vėnh kar kanhrãn mãn mũ. “Jėngrė ri ke inh nĩ,” he tóg. “ãjag tỹ inh mré mũn kỹ ãjag tóg kuty mĩ mũ tũ nĩgĩ. Jėngrė mĩ ãjag tóg mũgtĩ, kurã mĩ. ãjag tỹ vėnh jykre tãg han ke to ken hã vė,” he tóg.

¹³ Hã ra Fariseu ag tóg ti vĩ kafãn mũ, kỹ ag tóg ti mỹ: “vėnh kãmén ã tóg mũ ha,” he mũ. “Ěg tỹ vėnh kãmén kỹ ěg tóg ón kỹ vĩ tĩ,” he ag tóg mũ sir. ¹⁴ Hã ra Jesus tóg ag mỹ: “hỹ,” he mũ. “Vėnh kãmén inh tĩ, hã ra sóg ki hã tó tĩ,” he tóg mũ. “Isỹ hẽ tá kãtĩg mũ ěn ki kanhró inh nĩ, isỹ hẽ ra tĩg ke mũ ti ke gé,” he tóg. “Hã ra ãjag tóg inh ki kagtĩg nýtĩ, isỹ hẽ tá kãtĩg mũn ki, isỹ hẽ ra tĩg ken ki ke gé. Ěprã ke ãjag nýtĩ. ¹⁵ Kãnhmar ãjag tũ to: “jykre kórég ti nĩ,” henh ke mũ. ãjag jãvo sóg vėnh kar jykre to nén ù tó tũ nĩ ver. ¹⁶ Isỹ hã ra ù jykre to nén ù tó sór mũ ra sóg tó há han ke mũ vė. Inh pi(jé) inh pir mỹ nén ù to jykrén tĩ’.

Ū t̄y inh j̄enēg m̄ũ v̄y inh mr̄e n̄en ũ kar to jykr̄en t̄i. ¹⁷ K̄y ũn r̄égre ag t̄y v̄enh v̄i pir han k̄y t̄óg ājag m̄y t̄y ki h̄a ke n̄i. H̄a k̄y t̄óg rán k̄y n̄i, Top̄ē v̄i t̄y rán k̄y n̄i ki. ¹⁸ H̄a k̄y s̄óg v̄enh k̄āmén m̄ũ, h̄a ra inh panh t̄óg, ũ t̄y inh j̄enēg m̄ũ t̄óg inh k̄āmén m̄ũ gé. Régre ēg n̄ȳt̄i, ũ t̄y inh k̄āmén m̄ũ ti,” he t̄óg, Jesus ti.

¹⁹ K̄y ag t̄óg ti m̄y: “h̄yn, ā panh ti?” he m̄ũ. K̄y Jesus t̄óg ag m̄y: “ājag pi(jé) inh ki kanhr̄ó n̄ȳt̄i,” he m̄ũ. “H̄a k̄y ājag t̄óg inh panh ki kagt̄ig n̄ȳt̄i gé,” he t̄óg. “Ājag t̄y inh ki kanhr̄ó n̄ȳt̄i ra ājag t̄óg inh panh ki kanhr̄ó n̄ȳt̄i m̄ũ v̄é gé,” he t̄óg, Jesus ti. ²⁰ Ti t̄y ag m̄y v̄enh k̄āmén h̄a v̄e. Top̄ē jo ĩn nr̄em n̄i k̄y t̄óg ag m̄y v̄enh k̄āmén m̄ũ, ti t̄y jānkamy vin jaf̄a r̄a h̄a n̄in k̄y. K̄y p̄ā' i ag t̄óg ti se s̄ór m̄ũ, h̄a ra ag t̄óg ti k̄āgm̄ig t̄ũ n̄igt̄i, ag t̄y ti kam̄ēg k̄y. Ti ter ke kur̄ā v̄y jun ja t̄ũ n̄i ver, h̄a k̄y ag t̄óg ti t̄y h̄e ri ke t̄ũ n̄i ver.

Jesus t̄y h̄en ra t̄ig ke

²¹ K̄y t̄óg ag m̄y k̄āmén m̄an m̄ũ. “T̄ig j̄é s̄óg ke m̄ũ, k̄y ājag t̄óg inh ve s̄ór ke m̄ũ, h̄a ra ājag t̄óg inh venh ke t̄ũ n̄i. Inh v̄ég t̄ũ ki ājag t̄óg k̄āgter ke m̄ũ, k̄y ājag t̄y Top̄ē v̄i mranh ja ēn v̄y ājag k̄ākā n̄i n̄i. Ājag pi(jé) is̄y h̄en ra t̄ig ke m̄ũ ēn ki kanhr̄ó n̄ȳt̄i. Is̄y h̄en ra t̄ig ke m̄ũ ēn ki kagt̄ig ājag n̄ȳt̄i,” he t̄óg, Jesus ti. ²² K̄y ag t̄óg jagn̄ē m̄y: “ti m̄y h̄en ri ke m̄un v̄ésén s̄ór m̄ũ, h̄a k̄yn m̄y: “ājag pi(jé) is̄y h̄en ra t̄ig ke m̄ũ ēn ki kanhr̄ó n̄ȳt̄i,” he m̄ũ?” he ag t̄óg, Jesus to. ²³ H̄a ra Jesus t̄óg ag m̄y: “ēpr̄ā ke v̄y t̄y ājag n̄ȳt̄i,” he m̄ũ. “J̄avo s̄óg t̄y kanhk̄ā tá ke n̄i. Ga tag ki ke t̄y ājag n̄ȳt̄i, j̄avo inh pi(jé) t̄y ga tag ki ke n̄i”. ²⁴ H̄a k̄y s̄óg ājag m̄y: “k̄āgter j̄é ājag t̄óg ke m̄ũ, k̄y ājag t̄y Top̄ē v̄i mranh ja ēn v̄y ājag k̄ākā n̄i n̄i,” he ja n̄i. Ha v̄e, ājag t̄y inh ki ge s̄ór t̄ũ n̄in k̄y t̄óg ājag k̄ākā n̄inh ke m̄ũ, ājag t̄y Top̄ē v̄i mranh ja ēn ti. “Ū ēn v̄y t̄y inh n̄i,” he ja inh n̄i ājag m̄y. Tag to: h̄y, hemn̄i,” he t̄óg, Jesus ti.

²⁵ K̄y ag t̄óg ti m̄y: “t̄y ā ũ n̄i?” he m̄ũ. K̄y Jesus t̄óg: “v̄ās̄y s̄óg ājag m̄y t̄ó huri, is̄y ājag mr̄e v̄ēmén v̄en k̄y,” he m̄ũ. “Ājag m̄y s̄óg v̄enh k̄āmén t̄igt̄i. ²⁶ H̄a ra s̄óg ājag m̄y t̄ó k̄an ja t̄ũ n̄i ver, s̄y ājag m̄y v̄i k̄on̄ān ke v̄y k̄ā n̄i gé ver. H̄a ra s̄óg ũ t̄y inh j̄enēg m̄ũ ēn v̄i h̄a t̄ó t̄i, ti t̄y inh m̄y t̄ó ja kar ēn ti. Ki h̄a t̄óg t̄ó t̄i, ũ t̄y inh j̄enēg m̄ũ ti,” he t̄óg, Jesus ti. ²⁷ H̄a ra t̄óg ag t̄y to jykr̄en t̄ũ n̄igt̄i, ti t̄y ag m̄y ā panh t̄ó m̄ũ ra.

²⁸ K̄y Jesus t̄óg ag m̄y ke m̄an m̄ũ. “Ājag t̄y ka to isa k̄y, k̄y ājag t̄óg inh ki kanhr̄ān ke m̄ũ,” he t̄óg. “T̄y s̄óg ēpr̄ā ke fi k̄osin n̄i. Kur̄ā ēn k̄ā ājag t̄óg ki kanhr̄ó n̄ȳt̄i ke m̄ũ, is̄y t̄y ũn ēn n̄i ti. Inh pi(jé) v̄ēs̄óg ki n̄en ũ to jykr̄en t̄i'. Inh panh t̄y inh m̄y n̄en t̄ó m̄ũ ēn h̄a t̄ó s̄óg t̄i. H̄a ki kanhr̄ó ājag n̄ȳt̄i ke m̄ũ, kur̄ā ēn k̄ā, ājag t̄y ka to isa k̄y. ²⁹ K̄y ũ t̄y inh j̄enēg m̄ũ v̄y inh mr̄e n̄i n̄i. Ti m̄y n̄en há n̄i ēn h̄a han s̄óg t̄i, h̄a k̄y t̄óg inh mr̄e n̄i n̄i,” he t̄óg, Jesus ti. ³⁰ Ag t̄y ti v̄i tag m̄ē k̄y ũn e ag v̄y ti ki ge m̄ũ, kur̄ā ēn k̄ā.

Jesus t̄y ēg tar han ke

³¹ K̄y Jesus t̄óg ũ t̄y ti ki ge k̄y n̄ȳt̄i ag kanhr̄ān m̄ũ. “Inh v̄i tovānh t̄ũg n̄i,” he t̄óg. “K̄y ājag t̄óg t̄y inh mr̄e ke p̄ē n̄ȳt̄i. ³² K̄y ājag t̄óg Top̄ē v̄i p̄ē ki kanhr̄ó n̄ȳt̄i m̄ũ. Top̄ē v̄i p̄ē ki kanhr̄ó tugr̄in ājag t̄óg patr̄āo k̄órég ve m̄an ke t̄ũ n̄i,” he t̄óg.

³³ K̄y ag t̄óg ti m̄y: “Abraão kr̄ē'kr̄ē v̄y t̄y ēg n̄ȳt̄i,” he m̄ũ. “Ēg pi(jé) t̄y ũ camarada n̄ȳt̄i, ũri, v̄ās̄y ke gé. Ne to ke n̄ē, h̄a v̄y: patr̄āo k̄órég ve m̄an ke t̄ũ ājag n̄i, he m̄ũ tag ti?” he ag t̄óg m̄ũ, Jesus m̄y.

³⁴ H̄a ra Jesus t̄óg ag m̄y: “ki h̄a s̄óg ke m̄ũ, h̄a k̄y s̄óg t̄ó m̄ũ,” he m̄ũ. “Ājag t̄y Top̄ē v̄i mranh k̄y ājag t̄óg t̄y ti v̄i mranh jaf̄ā n̄ȳt̄i, k̄y t̄óg ēg t̄y ũn k̄órég t̄y

patrão vég mû ri ke nĩ. ³⁵ Ti camarada ag pi(jé) ti ãn krēm ěmã nýtĩgtĩ. Ti kósín há vỹ ti ãn krēm nĩgtĩ jávo. ³⁶ Kĩ, Topě kósín tỹ ājag tỹ Topě krē han kỹ ājag tóg patrão kórég ve mán ke tũ nĩ ha. ³⁷ Abraão krē vỹ tỹ ājag nýtĩ. Ki kanhró inh nĩ. Há ra ājag tóg isén sór mũ, ājag tỹ inh vĩ to há tũ nýtĩn kỹ. ³⁸ Inh panh tỹ inh mỹ nén tó mũ ěn há tó sóg tĩ. Inh jávo ājag tóg ājag panh tỹ ājag mỹ nén tó mũ ěn há tó tĩ,” he tóg, Jesus ti.

³⁹ Kĩ ag tóg ti mỹ: “hỹ, Abraão vỹ tỹ ěg panh nĩ,” he mũ.

Kỹ Jesus tóg ag mỹ: “ājag tỹ tỹ Abraão krē nýtĩn kỹ ti jykre han nĩ ge,” he mũ.

⁴⁰ “Hã ra ājag tóg isén sór mũ. Ājag mỹ sóg Topě vĩ pě tó ja nĩ, Topě tỹ inh mỹ nén tó mũ ěn ti, há ra ājag tóg isén sór mũ. Abraão vỹ tag han ja tũ nĩ. ⁴¹ Vyrmỹ ājag panh ũ tũ há han ājag tóg tĩ,” he tóg.

Kỹ ag tóg Jesus mỹ: “panh ěg nýtĩ, há vỹ: Topě, he mũ. ěg pi(jé) panh tũ nýtĩ,” he ag tóg mũ.

⁴² Há ra Jesus tóg ag mỹ: “Topě tỹ tỹ ājag panh nĩ ra ājag tóg iso há nýtĩn mũ vē,” he mũ. “Inh panh tá sóg kátère, há kỹ sóg ājag mré nĩ nĩ. Inh pi(jé) vėsóg ki nén to jykrén kỹ kátère mũ’. Ti há vỹ inh jěně. ⁴³ Há ra ājag tóg inh vĩ ki kagtĩg nýtĩ. Mě sór tũ ājag nýtĩ, há kỹ ājag tóg ki kagtĩg nýtĩ. ⁴⁴ Japo krē vỹ tỹ ājag nýtĩ, kỹ ājag tóg ti tỹ nén to jykrén mũ ěn han tĩ. Topě tỹ ěprã ke ag han ěn kã tóg ag kãgtén sór tĩgtĩ, Japo ti. Vãsỹ ti jykre vē, kỹ tóg ũri tỹ ti jykre nĩ gé ver. Ti pi(jé) ki há tó tĩ’. Ki há tó to ti kórég pě nĩ, Japo ti. Věnh ó vỹ tỹ ti tũ pě nĩ. Ón mē ti nĩgtĩ, věnh ón né vē. Ti há vỹ tỹ ũn ón mũ ag panh kar nĩ. ⁴⁵ Ti jávo sóg ki há tó tĩ. Há ra ājag tóg inh vĩ kri nĩm sór tũ nĩgtĩ. ⁴⁶ Inh hỹ ne ki Topě vĩ mranh? Ha inh mỹ tó. Mranh ja tũ sóg nĩ. Há ra sóg ājag mỹ Topě vĩ pě tó tĩ. Ājag hě ri ken kỹ inh vĩ kri fi sór tũ nĩ? ⁴⁷ Topě krē ag vỹ Topě vĩ mēg tĩ. Ājag pi(jé) inh vĩ jěmě sór tĩ’, ājag tỹ tỹ Topě krē tũ nýtĩn kỹ,” he tóg, Jesus ti, ag mỹ.

Jesus tỹ Abraão kãfór nĩ

⁴⁸ Kỹ Judeu ag tóg ti mỹ: “Samaria tá ke ri ke ã tóg nĩ, ã tỹ ki kagtĩg nĩn kỹ, kỹ ã jagrě kórég nĩ gé,” he mũ.

⁴⁹ Há ra Jesus tóg ag mỹ: “inh pi(jé) jagrě kórég nĩ,” he mũ. “Inh panh to sóg: ũn mág vỹ tỹ ti nĩ, he tĩ. Há ra ājag tóg iso é he tĩ. ⁵⁰ Inh pi(jé) vėsỹ ũn mág han sór mũ’. Ũ tỹ isỹ ũn mág han ke mũ vỹ nĩ nĩ, ěn vỹ věnh kar jykre tugnỹm ke mũ. ⁵¹ Ki há sóg ke mũ, há kỹ sóg tó mũ, ha mē. Ājag tỹ inh vĩ kri fi kỹ ājag ter ke tũ pě nĩ,” he tóg, Jesus ti.

⁵² Kỹ Judeu ag tóg ti mỹ: “jagrě kórég ã tóg nĩ,” he mũ. “Vãhã tóg ve há tĩ, ã jagrě kórég tĩ,” he ag tóg mũ ti mỹ. “Abraão vỹ ter, kỹ Topě vĩ tó tĩ ag kar vỹ kãgter. Há ra ã tóg ón kỹ: “ājag tỹ inh vĩ kri nĩm kỹ ājag kãgter ke tũ pě nĩ,” he mũ. ⁵³ Ā mỹ vėsỹ ěg jóg’jóg ve tỹ Abraão kãfór han sór mũ’, ã tỹ ěg mỹ: kãgter ke tũ ājag nĩ, hen kỹ? Ter ja ti nĩ, Abraão ti, kỹ Topě vĩ tó tĩ ag kar vỹ kãgter kãn gé. Vėsỹ ũn mág han kỹ nĩ ve ã tóg nĩ,” he ag tóg, Jesus mỹ, Judeu ag.

⁵⁴ Kỹ Jesus tóg ag mỹ: “isỹ vėsỹ ũn mág han kỹ sóg ón kỹ ke mũ ve nĩ,” he mũ. “Hã ra inh panh há vỹ isỹ ũn mág han ke mũ, ājag tỹ ũ to: ěg jóg mág, he mũ ěn ti. ⁵⁵ Há ra ājag tóg ti ki kagtĩg nýtĩ, ājag jávo sóg ti ki kanhró nĩ. Isỹ ājag mỹ: “ti ki kagtĩg inh nĩ,” he mũ ra sóg ājag ón tag ri ke han mũ vē, há ra sóg ti ki kanhró nĩ, kỹ sóg ti vĩ ki króm tĩ gé. ⁵⁶ Ājag jóg’jóg ve tỹ Abraão vỹ inh kurã ve sór ja nĩ, kỹ tóg kejěň vé, kỹ tóg ti mỹ sér pě tĩ, ti tỹ inh kurã ve kỹ,” he tóg, Jesus ti.

⁵⁷ Kŷ Judeu ag tóg ti mŷ: “50 (ke) anos han tũ ã nĩ ver, hã ra ã tóg: “Abraão ve inh,” he mũ. Vĩ vènhmŷ han ã tóg,” he ag tóg mũ, Jesus mŷ.

⁵⁸ Hã ra Jesus tóg ag mŷ: “ki hã sóg ke mũ, hã kŷ sóg tó mũ, ha mē,” he mũ. “Abraão mur tũ ra sóg nĩ nĩ,” he tóg, Jesus ti. ⁵⁹ Kŷ ag tóg jũgũ mũ, ti tŷ vëso: “Topê ri ke inh nĩ,” hen kŷ. Hã kŷ ag tóg pó mãn kŷ ti pin sór mũ. Hã ra Jesus tóg Topê jo ĩn kãtã kãkutê mũ sir, kŷ tóg tũ mũ, vènh péju jé.

9

Jesus tŷ ùn kyvó tŷ há' he

¹ Kejĕn Jesus tóg tŷ kŷ ùn kyvó vég mũ. Ā mur mũn kã tóg kyvó nĩ sir. ² Kŷ ti mré mũ tĩ ag tóg ti mré ti vég mũ gé. Kŷ ag tóg Jesus mŷ: “ti han mũ fag hŷn Topê vĩ mranh’,” he mũ, “ha kŷ tóg kyvó nĩ,” he ag tóg. “Ti tŷ vësóg ki Topê vĩ mranh kŷn mŷ kyvó nĩ vó?” he ag tóg mũ. ³ Kŷ Jesus tóg ag mŷ: “ti tŷ Topê vĩ mranh to ke pijé!,” he mũ. “Ti han mũ fag tŷ Topê vĩ mranh to ke pijé!,” he tóg. “Topê tŷ vènh kar mŷ ã tŷ nén han sór mũ ěn ven sór vë, ti ki. ⁴ Isŷ ù tŷ ĩnh jĕnĕg mũ ěn tŷ ĩnh mŷ nén to mũ ěn han sór vë. Ver tóg ĩnh mŷ kurã nĩ, sŷ rãnrhãj jé. Kãnhmar tóg kuty nŷnh mũ, kŷ ù tóg rãnrhãj mãn ke tũ nĩ, iser ke kurã ěn kã,” he tóg. ⁵ “Ver sóg ãjag mré tŷg mũ, kŷ sóg ãjag mŷ jĕngrĕ ri ke nĩ ver,” he tóg, Jesus ti. ⁶ Tag tó kar kŷ tóg sug mũ, ga kri, kŷ tóg óré sĩ han mũ. Óré ěn tŷ tóg ùn kyvó kanĕ to tŷn mũ. ⁷ Kŷ tóg ti mŷ: “ha tŷg, goj tŷ Siloé ki vènh kype jé,” he mũ. Goj tŷ Siloé to ke hã vŷ: “ũ tŷ ĩnh jĕnĕ ja,” he mũ, ěg vĩ ki. Kŷ tóg tũ mũ, ùn kyvó ti. Kŷ tóg tá kãtŷg kŷ ěvãnh há han tĩ nĩ sir.

⁸ Ti tŷ ěvãnh há han kŷ tóg ti rã hã nŷtĩ kar ag mŷ e tĩ. Vènh kar vŷ ti ki kanrhó nŷtĩ, vènh kar mŷ tóg: “ĩnh mŷ nén ù nĩm,” he tĩ ja nŷtĩ. Kŷ ag tóg, ag tŷ ti ěvãnh há tag ve kŷ (ag tóg) ti to: “ũ tŷ ěg mŷ: ĩnh mŷ nén ù nĩm, he ti ěn há tũ mŷ?” he mũ. ⁹ Kŷ ag kãmĩ ù tóg: “ti há vë,” he mũ. Hã ra ù ag tóg: “ěn ri ke nĩ ve ti nĩ, hã ra tóg ěg mŷ tŷ há tũ nĩ,” he mũ gé. Hã ra tóg vëso: “ĩnh há vë,” he mũ. ¹⁰ Kŷ ag tóg ti mŷ: “kŷ ã hĕ ri ké, ã tŷ ěvãnh há' he jé?” he mũ. ¹¹ Kŷ tóg ag mŷ: “ag tŷ ù to: Jesus, he mũ ěn vŷ óré han, kŷ tóg ĩnh kanĕ to tŷn, kŷ tóg ĩnh mŷ: “goj tŷ Siloé ra tŷg nĩ, tá vènh kupemni,” hé. Kŷ sóg vyr. Vènh kupe sóg, kŷ sóg ěvãnh há' he mũ sir,” he tóg, ùn kyvó ja ti. ¹² Kŷ ag tóg ti mŷ: “ti hĕ kã jĕ?” he mũ. Hã ra tóg ag mŷ: “ha?” he mũ.

Fariseu ag tŷ ùn kyvó ja ki jĕmĕ

¹³ Kŷ ag tóg Fariseu ag mŷ ti pére mũ mũ, ùn kyvó ja ěn ti. ¹⁴ Hã ra tóg tŷ vĕnhkãn ke kurã nĩ. Ēn kã Jesus tóg óré han kŷ ti tŷ há' hé. ¹⁵ Kŷ Fariseu ag tóg ti ki jĕmĕ sór mũ gé. “Ā hĕ ri ké, ã tŷ ěvãnh há' he jé?” he ag tóg mũ gé. Kŷ tóg ag mŷ: “óré tŷ tóg ĩnh kanĕ to tŷn, kŷ sóg vĕnh kupenħ vyr, kŷ sóg ěvãnh há' he mũ sir,” he mũ, ag mŷ, ùn kyvó ja ti.

¹⁶ Kŷ Fariseu ù ag tóg Jesus to: “Topê pi(jé) ti jĕnĕ!,” he mũ. “Vĕnhkãn ke kurã ki tóg vĕnhkãn vãnh nŷtĩ, kŷ tóg kórég nĩ,” he ag tóg mũ, Jesus to, Fariseu ù ag. Hã ra ù ag tóg ti to: “hã ra tóg nén ù há tãvĩ han,” he mũ gé. “Ti kórég nĩ ran hŷn tag han ki kagtŷg nŷnh mũ vë,” he ag tóg, Fariseu ù ag. “Hã kŷ ag vĕnh kãpãm kŷ nŷtĩ. ¹⁷ Kŷ ag tóg ùn kyvó ja ěn ki jĕmĕ mãn mũ. “Ti mŷ tŷ ùn há nĩ,” ùn kórég mŷ vó?” he ag tóg mũ. “Ā tŷ tóg há' hé mŷr,” he ag tóg.

Kŷ tóg ag mŷ: “ĩnh mŷ tóg tŷ Topê vĩ tó jafã nĩ,” he mũ, ùn kyvó ja ti.

¹⁸ Hã ra ag tóg ti vĩ kri nĩm sór tũ nĩ. “Ti mŷ kyvó ja nĩ vŷ?” he ag tóg mũ. Kŷ ag tóg ti han mũ fag jé prĕr mũ. ¹⁹ Kŷ ag tóg fag mŷ: “ãjag kósĩn há mŷ?” he

mũ. “Ti mý ã mur mũn hã kã kyvó ja nĩ? Kÿn hÿn hẽ ri ké, ti tÿ ùri êvãnh há nĩn jé?” he ag tóg mũ, ti han mũ fag mý.

²⁰ Kÿ fag tóg: “hÿ, êg kósin hã vê,” he mũ. “Ã mur mũn hã kã tóg kyvó ja nĩ.

²¹ Hã ra tóg ùri êvãnh há nĩ. Hẽ ri ken kÿ? Ha? Û nÿ ti han? Ha ti ki jëmëmni. Sanh há ti nĩ ha. Ajag mý ti tónh mũ,” he fag tóg, ti han mũ fag.

²² Hã ra fag tóg pã'i ag kamêg mũ, hã kÿ fag tóg: “ha ti ki jëmëmni,” he mũ. Pã'i ag vÿ tag tó ja nĩ, Jesus to: “ãjag kãmĩ ù tÿ ti to: “Cristo vÿ tÿ ti nĩ,” hen kÿ êg ti kutêm ke mũ,” he mũ, “ti tÿ tÿ êg mré ke tũ nĩ jé, ti tÿ êg mré vènhmãn tũ nĩ jé, êg vènh kanhrãn jafã krêm,” he ja ag tóg nĩgtĩ. ²³ Hã kÿ ùn kyvó ja ên han mũ fag vÿ Jesus to nén ù tó sór tũ nĩ, hã kÿ fag tóg pã'i ag mý: “sanh há ti nĩ ha, ajag mý ti tónh mũ,” he mũ, fag kósin kyvó ja ên to.

²⁴ Kÿ ag tóg ùn kyvó ja ên jé prêr mãn mũ. Kÿ ag tóg ti mý: “ker ón hẽ, Topê vÿ ã vĩ mēg mũ,” he mũ. “Û tÿ ã tÿ há' he mũ ên vÿ kórég nĩ, Topê vĩ mranh ti tĩ,” he ag tóg mũ ti mý. ²⁵ Kÿ tóg: “mẽ!,” he mũ. “Ti mý Topê vĩ mranh tĩ? Sÿ ki kagtĩg tóg tũ. Nén ù pir hã ki kanhró sóg nĩ. Kyvó inh vè vè, hã ra sóg êvãnh há nĩ ha,” he tóg, ùn kyvó ja ên ti.

²⁶ Kÿ ag tóg ti mý: “ti hẽ ri ké, ã tÿ há' he jé?” he mãn mũ. ²⁷ Hã ra tóg ag mý: “ãjag mý inh hur to, hã ra ãjag tóg mẽ sór tũ nĩ,” he mũ. “Ajag tÿ ne jé mẽ mãn sór nẽ? Ajag mý ti mré mũ sór mũ gé?” he tóg.

²⁸ Kÿ ag tóg ti nyg mũ. “Ã hã vÿ tÿ ti mré ke nĩ,” he ag tóg mũ. “Jãvo êg tóg tÿ Moisés mré ke nÿtĩ,” he ag tóg, pã'i ag, ùn kyvó ja ên mý. ²⁹ “Topê vÿ Moisés mré vēmén ja nĩ, tag ki kanhró êg tóg nÿtĩ. Hã ra êg pi(jé) ên ki kanhró nÿtĩ. Ti hÿn tÿ hẽ tá ke nĩ?” he ag tóg, pã'i ag.

³⁰ Kÿ ùn kyvó ja ên tóg ag mý: “mẽ!,” he mãn mũ. “Ajag mý ti ki kagtĩg nÿtĩ, ti tÿ tÿ hẽ tá ke nĩn ki? Isÿ tóg há' hé mÿr, inh kanê tÿ. ³¹ Hã ra Topê tóg êg vÿ mēg tũ nĩgtĩ, êg tÿ tÿ ti vÿ mranh jafã nÿtĩn kÿ. Û tÿ Topê kamêg mũ ên vÿ hã mēg ti tĩ. Û tÿ ti vÿ ki króm mũ ên vÿ hã mēg ti tĩ, Topê ti. ³² Inh mur mũ kã inh kyvó nĩ ja nĩ. Û tÿ ge tÿ há' he mũ tag ve ja tũ inh nĩ ver. Hã ra tóg isÿ há' hé. ³³ Ti tÿ Topê tá kãtĩg tũ ra tóg nén ù há han ki kagtĩg nĩ vè,” he tóg, ùn kyvó ja ti, pã'i ag mý.

³⁴ Hã ra ag tóg ti mý: “Topê vÿ mranh kÿ ã tóg mur, hã ra ã tóg êg kanhrãn sór mũ!,” he mũ. Kÿ ag tóg ti kutêm mũ, vènh kanhrãn jafã krêm.

Ûn kyvó to comparação

³⁵ Hã ra Jesus tóg mēg mũ, ag tÿ ti kutêm ja ti. Kÿ tóg ti venh tĩ mũ. Kÿ tóg ti mý: “ã mý êprã ke fi kósin ên ki rã sór tũ?” he mũ.

³⁶ Kÿ tóg Jesus mý: “kÿ ùn nẽ ge?” he mũ. “Sÿ ti ki rã sór vè,” he tóg.

³⁷ Kÿ Jesus tóg ti mý: “ti ve ã huri,” he mũ. “Û tÿ ã mré vēmén jẽ mũ hã vÿ tÿ ti nĩ, inh hã vÿ tÿ ti nĩ,” he tóg.

³⁸ Kÿ ùn kyvó ja tóg ti mý: “Senhor,” he mũ. “Ã ki rã kÿ inh jẽ nĩ,” he tóg. Kÿ tóg ti krêm mũg ke mũ, Jesus krêm, ti mý: “Topê kósin vÿ tÿ ã nĩ,” he jé.

³⁹ Kÿ Jesus tóg ti mý: “ga tag ki sóg jun, sÿ vènh kar jykre tugnÿm jé,” he mũ. “Ûn kyvó ag tÿ êvãnh há han jé sóg ke mũ. Ag tÿ iso jykrén há han ke to ken hã vè. Kÿ sóg ù tÿ ve há han mũ ag kyvó han ke mũ gé. Ag tÿ iso jykrén há han ki kagtĩg to ken hã vè,” he tóg, Jesus ti, ùn kyvó ja ên mý.

⁴⁰ Hã ra Fariseu ù ag tóg ti vÿ mēg mũ. Kÿ ag tóg ti mý: “kÿ êg mý kyvó nÿtĩ gé?” he mũ.

⁴¹ Kÿ Jesus tóg ag mÿ: “ãjag tÿ: kyvó ãg nÿtÿ, ki kagtÿg ãg nÿtÿ,” he mÿ hã ra Topê tóg ãjag to jÿ tÿ nÿ ver. Hã ra ãjag tóg vëso: “ëvãnh há ãg nÿtÿ, ki kanhró ãg nÿtÿ,” he tÿ. Hã kÿ ãjag tÿ Topê vÿ mranh ja vÿ ãjag kãkã nÿ nÿ,” he tóg, Jesus tÿ, Fariseu ag mÿ.

10

Vënh mëg tÿ carneiro to comparaçã

¹ Kÿ Jesus tóg ag mÿ vënh kãmén mãn mÿ. “Ki hã sóg ke mÿ, hã kÿ sóg tó mÿ,” he tóg. “Ëg tÿ ãg mëg tÿ carneiro jy ró han kÿ ãg tóg ti jãnkã ra rã tÿ. Jãvo ù tóg kejën ró to tãpy kÿ pãte rã sór mÿ. Ti tÿ carneiro péju sór vë, hã kÿ tóg ró to tãpy kÿ pãte rã sór mÿ. ² Ti jãvo ù tÿ carneiro ki rÿr tÿ vÿ jãnkã ra rã mÿ. ³ Jãnkã ki rÿr tÿ ãn vÿ ti mÿ ró nón tÿ, jãnkã ti. Kÿ tóg carneiro jygi tó kãn mÿ sir. Ti vÿ ki kanhró fag nÿtÿ, ti mëg tÿ carneiro fag. ⁴ Kÿ tóg fag jo tÿ mÿ, re ra. Kÿ tóg ã mëg fag jé prër kãn mÿ sir, kÿ fag tóg pa kãn mÿ, ù tÿ carneiro ki rÿr tÿ ãn mëg fag. Kÿ tóg fag jo tÿ mÿ, kÿ fag tóg ti nón mÿ mÿ sir, ti mëg fag, fag tÿ ti vÿ ki kanhró nÿtÿn kÿ. ⁵ Fag pi(jé) ù nón mÿnh ke mÿ', fag tÿ ùn ki kagtÿg nón. Ù jo fag vënh pigjunh ke mÿ, fag tÿ ùn ki kagtÿg ãn jo. Fag pi(jé) ti vÿ ki kanhró nÿtÿ', hã kÿ fag tóg ti jo vënh pigjunh ke mÿ,” he tóg, Jesus tÿ. ⁶ Jesus tÿ ag mÿ comparaçã han vë. Ti mÿ ãg tóg vënh mëg tÿ carneiro ri ke nÿtÿ, ãg tÿ ti nón mÿn kÿ. Hã ra Fariseu ag tóg ti vÿ to jykrén tÿ nÿtÿ.

Vënh mëg to comparaçã ù

⁷ Hã ra Jesus tóg ag mÿ kãmén mãn mÿ. “Ki hã sóg tó mÿ, hã kÿ sóg ke mÿ,” he tóg. “Carneiro jy ró jãnkã ri ke inh nÿ,” he tóg. ⁸ “Ù tÿ inh jo kãmÿ ag vÿ tÿ carneiro pigu(g) ti ag nÿtÿ ja nÿgtÿ, ùn jÿ (ka)më ag nÿtÿ ja nÿgtÿ. Hã ra carneiro fag vÿ ag vÿ mÿ ja tÿ nÿtÿ. ⁹ Inh hã vÿ fag mÿ jãnkã ri ke nÿ. Ù tÿ inh ki rã mÿ vÿ kren ke mÿ, kÿ tóg ti tÿ jãnkã ra rã ri ke nÿ. Kÿ tóg kãra rã tÿ, kar kÿ tóg kãkutë tÿ gé, ti tÿ vëjën ve kÿ. ¹⁰ Vënh mëg tÿ carneiro pigu(g) tÿ ãn vÿ carneiro pigju há jé kãtÿ tÿ, fag kãgtén jé, fag kókén jé. Ti jãvo sóg fag ki rÿnrÿr há han hã jé kãtÿg, fag tÿ jagtar tÿ nÿtÿ jé, fag mÿ sér tÿ jé,” he tóg, Jesus tÿ.

¹¹ “Ù tÿ carneiro ki rÿr tÿ ri ke inh nÿ gé, ùn tÿ ki rÿr há ri ke inh nÿ. Ù tÿ carneiro ki rÿr há han mÿ vÿ ã mëg jagfy ter ke mÿ, fag krenkren jé. ¹² Kÿ ù camarada vÿ tag ri ke tÿ nÿgtÿ. Mÿg kamëg jé tóg ke mÿ, kÿ tóg mÿg ve kÿ vënhvãg tÿnh ke mÿ, ã patrão mëg tovãnh kÿ, ti camarada ti. Kÿ mÿg vÿ fag kugmÿnh ke mÿ, kÿ fag tóg vënh kãpugpóv ke mÿ gé, mÿg tugrÿn, carneiro fag. Ti camarada mëg pi(jé)', ti patrão mëg vë, hã kÿ tóg fag jy nÿgãn há han tÿ nÿ. ¹³ Mÿg ve kÿ tóg vënh vëg tÿ mÿ. Jãnkamy hã to tóg rãnrãj jé nÿ, hã kÿ tóg mÿg kamëg mÿ. ¹⁴ Ti jãvo sóg carneiro ki rÿr há han tÿ. Inh mëg ki kanhró sóg nÿ, kÿ fag tóg inh ki kanhró nÿtÿ gé. ¹⁵ Ri ke ti nÿ gé, inh panh mré. Inh ki kanhró tóg nÿ, kÿ sóg ti ki kanhró nÿ gé. Kÿ sóg inh mëg jagfy ter ke mÿ. ¹⁶ Inh mëg ù vÿ nÿtÿgtÿ gé ver, inh mëg tÿ hë tá ke fag. ãjag povo kãmÿ ke pijé'. ãn jé prër jé sóg ke mÿ gé, kÿ fag tóg inh mré kãmÿnh ke mÿ gé. Inh vÿ mÿ jé fag ke mÿ gé. Inh mëg tÿ tag ki fag mré ke vÿ tÿ fag nÿtÿnh mÿ. Fag kar jy sóg ró pir han ke mÿ, inh mëg kar jy, kÿ sóg inh pir mÿ fag ki rÿr ke mÿ,” he tóg, Jesus tÿ.

¹⁷ “Inh panh vÿ iso há nÿ, isÿ inh mëg jagfy ter ken kÿ, kar kÿ sóg rÿr mãn ke mÿ. ¹⁸ Iser sór tÿ ra ù pi(jé) isén ke mÿ vë'. Hã ra sóg fag jagfy ter sór mÿ. Iser sór kÿ sóg ter ke mÿ. Inh rÿr mãn sór kÿ sóg rÿr mãn ke mÿ gé, iser kar kÿ. Inh panh tÿ inh mÿ nén tó mÿn hã vë,” he tóg, Jesus tÿ.

19 Judeu ag tÿ ti vÿ tag mē kÿ ag tóg vēnh kăpăm kÿ nÿtÿ măn mÿ gé. 20 Ûn e tóg ti to: “jagrē kórég ti nÿ, krÿ vēnhmÿ ti nÿ, ti vÿ mē sór tÿg nÿ,” he mÿ. 21 Hã ra ù ag tóg: “ùn pi(jé) ã jagrē kórég hã ra vēnh vÿ há tó tÿ,” he mÿ. “Ûn kyvó tÿ há’ he ki kagtÿg tóg nÿ gé, ùn jagrē kórég ti,” he ag tóg mÿ, Judeu ù ag, ù tÿ Jesus to há nÿtÿ ag.

Judeu ag tÿ Jesus tén măn sór

22 Kejēn tóg Judeu ag tÿ festa há’ ù tá krÿg mÿ. Vāsÿ ù tÿ Judeu ag kato vāsānsān mÿ ag vÿ Topē jo ìn kókén ja nÿgtÿ, hã ra Judeu ag tóg kejēn ti ìn han măn. Ag tÿ ìn han măn to festa hã vē sir. Prÿg kar ki ag tóg festa ìn han tÿ. Kusāg mÿ ãn kã ke ja vē, festa ãn ti. 23 Hã ra Jesus tóg venh tÿg ja nÿ, kÿ tóg Topē jo ìn mÿ pasa ke tÿ nÿ, Salomão tÿ jänkã ãn tá. 24 Kÿ Judeu ag tóg ti venh kāmÿ mÿ, ag tÿ ón kÿ ti ki jēmē jé. “Ã hē ri ke kã ěg mÿ vēnh kāmén há han ke mÿ?” he ag tóg mÿ. “Ã mÿ tÿ Cristo nÿ? Topē tÿ ěg mÿ ùn jēnēnh ke mÿ ãn mÿ tÿ ã nÿ? Ha ěg mÿ tó há han,” he ag tóg mÿ, ón kÿ.

25 Hã ra Jesus tóg ag mÿ: “ãjag mÿ sóg hur tó, hã ra ãjag tóg kri nÿm sór tÿ nÿ,” he mÿ. “Milagre hÿn han sóg tÿ gé, ình panh tÿ ình mÿ nén tó ja ãn. Ęn ve kÿ ãjag tóg ình ki kanhró nÿtÿnh mÿ vē. 26 Hã ra ãjag tóg kri fi sór tÿ nÿtÿ. Ājag pi(jé) ình mēg tÿ carneiro ri ke nÿtÿ, hã kÿ ãjag tóg kri nÿm sór tÿ nÿtÿ. 27 ình mēg fag vÿ ình vÿ mēg tÿ, fag ki kanhró sóg nÿ, hã kÿ fag tóg ình mré mÿgtÿ. 28 Fag jagfÿ sóg ter ke mÿ, kÿ fag tóg kãgter ke tÿ nÿ. Mÿg vÿ fag kugmÿnh ke tÿ pē nÿ gé, isÿ fag jy nÿgãnh kÿ. 29 ình panh tÿ ình mÿ fag vin mÿn hã vē, ình mēg fag. Hã ra tóg vēnh kar kãfór nÿ, ình panh ti. Kÿ ù pi(jé) ình panh tÿ ag péju(g) tÿ, ti tÿ tÿ vēnh kar kri ke nÿn kÿ. 30 ình panh mré sóg tÿ ùn pir nÿ,” he tóg, Jesus ti.

31 Ag tÿ ti vÿ tag mē kÿ ag tóg pó tÿ hēn ri ke mäg mÿ sir, Judeu ag, ag tÿ tÿ ti pin kÿ ti tén jé.

32 Hã ra Jesus tóg ag mÿ: “nén ù há hã hÿn han ja ình nÿ,” he mÿ. “ình panh tÿ ình mÿ: “tag han ra,” he ja ãn hã han ình tÿ. Sÿ nén han ja tÿ hē nÿ hÿn ãjag mÿ kórég nÿ, hã kÿ ãjag tóg isén sór mÿ?” he tóg.

33 Hã ra ag tóg ti mÿ: “ěg pi(jé) nén ù há to ã tén sór mÿ,” he mÿ. “Ęprã ke vÿ tÿ ã nÿ, ěg mré ke vÿ tÿ ã nÿ, hã ra ã tóg vĕso: “Topē kósìn vÿ tÿ ình nÿ,” he mÿ. Ā tÿ Topē to vÿ kónãnh hã vē. Tag to ěg tóg ã tén ke mÿ, pó tÿ ã pin kÿ,” he ag tóg mÿ, Judeu ag.

34 Kÿ Jesus tóg ag mÿ: “Topē vÿ tÿ rán kÿ nÿ ki tag vÿ rán kÿ nÿ, ha mē,” he mÿ. “Topē vÿ ěprã ke ag to: “Topē ri ke ãjag nÿtÿ,” he tÿ,” he tóg, Topē vÿ rá ki. 35 Kÿ tóg ù tÿ ti vÿ mēg mÿ ãn ag mÿ: “Topē ri ke ãjag nÿtÿ,” he ja nÿ, Topē ti. Hã ra tóg ón tÿ nÿgtÿ, Topē ti. 36 Hã kÿ tóg vēnhmÿ tÿ nÿ gé, sÿ ãjag mÿ: Topē kósìn vÿ tÿ ình nÿ, hen kÿ. ình panh vÿ ình kuprĕg, kÿ tóg ình jēnē gé, isÿ ãjag tá jun jé. Topē to vÿ kónãnh pijé, sÿ nén tó mÿ tag ti. 37 Isÿ ình panh vÿ ki króm tÿ nÿ ra tóg há nÿnh mÿ vē, ãjag tÿ ình vÿ kri nÿm sór tÿ nÿtÿ tÿ. 38 Hã ra sóg ti vÿ ki króm tÿ. Kÿ ình vÿ tÿ ãjag mÿ kórég nÿn kÿ isÿ milagre hÿn han mÿ ãn vemnÿ. Isÿ milagre hÿn han mÿ ki tóg ve há tÿ, isÿ ình panh ri ke nÿ ti, kÿ ình panh vÿ ình ri ke nÿ gé,” he tóg, Jesus ti.

39 Kÿ ag tóg ti vÿ to ti se sór măn mÿ sir, hã ra tóg kren măn mÿ gé.

40 Kÿ tóg vēnh péju kÿ tÿ mÿ, goj tÿ Jordão mãra, Jesus ti. João vÿ ãn tá vēnh kar kygpég jĕ ja nÿgtÿ, ti tÿ ag kygpe vén kÿ. Ęn ra tóg tÿ mÿ sir, Jesus ti, kÿ tóg tá nÿ nÿ, ã mré mÿ tÿ ag mré. 41 Kÿ ù tÿ hēn ri ke ag vÿ tá ti venh kāmÿ mÿ.

Jesus to ag tóg jagnê mÿ: “ha vé, João vÿ milagre han ja tũ nĩ,” he mũ. “Hã ra tóg Jesus kãmén. Tó há han ja tóg nĩ, João ti. Ki há tóg tó ja nĩ, ti tÿ êg mÿ Jesus to nén tó mũ ti,” he ag tóg. ⁴² Kÿ tá ù tÿ hên ri ke ag tóg ti ki ge mũ sir.

11

Lázaro ter

¹ Kejên ù tÿ Jesus to há ù tóg kaga nÿ nĩ, cidade tÿ Betânia tá. Ûn kaga ên jÿjÿn há vÿ: Lázaro, he mũ. Ti ve fi vÿ tÿ Maria fi nĩ, Marta fi ke gé. Betânia tá fag êmã nÿtĩ gé. ² Maria ên fi vÿ kar kÿ kejên Jesus pên kri nén ger há kujê, kÿ fi tóg fi gãnh tÿ ti pên kykÿg mũ gé. Ên fi mré pafa mũ vÿ kaga nÿ. ³ Kÿ ti ve fag vÿ Jesus mÿ vênh vĩ jênêg mũ. Ti mÿ fag tóg: “ã tÿ ù to há nĩ ên vÿ kaga nÿ,” he mũ. ⁴ Kÿ Jesus tóg mÿg mũ. Hã ra tóg ã mré mũ tĩ ag mÿ: “ti pi(jé) vênh kaga tag to ter ke mũ!” he mũ. “Topê vÿ tÿ ùn mág nĩ. Tag vÿ vênh ven ke mũ, ti kaga tugrĩn. Kÿ Topê kósın vÿ tÿ ùn mág nĩ gé. Tag vÿ vênh ven ke mũ gé, ti kaga tugnĩn,” he tóg, Jesus ti. ⁵ Jesus vÿ Marta fi to há távĩ nĩ, fi jãvy fi to ke gé, Lázaro to ke gé.

⁶ Hã ra Jesus tóg, ti tÿ Lázaro kaga mÿg mũ ra (tóg ver) ti venh tĩ tũ nĩ. Æ tÿ hê tá nĩ ên tá tóg ver kurã régre han. ⁷ Tag pãte tóg ã mré mũ tĩ ag mÿ: “mũ nÿ, ga tÿ Judéia ra,” he mũ. ⁸ Kÿ ag tóg ti mÿ: “Senhor,” he mũ. “Êg tÿ Judéia tá nÿtĩn kÿ Judeu ag tóg ã pin sór ja nĩ, pó tÿ. Ra tĩ tÿg nĩ,” he ag tóg ti mÿ. ⁹ Hã ra Jesus tóg ag mÿ comparação han mũ, ti ter ke kurã jun ja tũ to. “Kurã pir vÿ tÿ 12 (ke) hora ke nĩ,” he tóg. “Êg tÿ kurã ên ki hên ra mÿn kÿ êg tóg krĩm kenh ke tũ nĩ, êg tÿ kurã ve há han kÿ. ¹⁰ Êg tÿ há ra kuty ra hên ra mÿn kÿ êg tóg krĩm ke tĩ, êg tÿ kuty ki nén ù vég tũ nĩn kÿ,” he tóg, Jesus ti.

¹¹ Kÿ tóg ag mÿ: “ù tÿ êg to há nĩ ên, Lázaro ên vÿ nÿr nÿ,” he mũ. “Isÿ ti tÿ mrin ke han tÿg ke nê ha,” he tóg. ¹² Kÿ ag tóg ti mÿ: “ti nÿr nÿn kÿn kren ke mũ,” he mũ. ¹³ Hã ra Jesus tóg ti ter ja tó ja nĩ. Jó ag tóg: “ti nÿr vê, ti vênhkán vê,” he mũ, ag tÿ ti ví mên kÿ. ¹⁴ Kÿ Jesus tóg jamã hár(a) ag mÿ kãmén mũ. “Lázaro vÿ ter huri,” he tóg. ¹⁵ “Ãjag tugrĩn tóg inh mÿ sér tĩ, isÿ ti ter ve ja tũ nĩn kÿ. Æjag tÿ isÿ nén han mũ ven kÿ Æjag tóg inh ki ge há han ke mũ. Mũ jé ha, ti ve jé,” he tóg.

¹⁶ Kÿ Tomé he mũ ên, ag tÿ ù to: “Ûn vëgnig mũ,” he tĩ ên vÿ ti mré mũ tĩ ag mÿ: “mũ jé ha, ti mré, êg tÿ ti mré kãgter jé,” he mũ. Kÿ ag tóg mũ mũ sir.

Jesus tÿ vênh kar rĩnrĩr han ke

¹⁷ Kÿ ag tóg Betânia tá junjun mũ. Hã ra Lázaro vÿ vênh kej tá nÿ nĩ. Kurã tÿ 4 (ke) vê sir, ag tÿ vênh kej tá ti fón ja kri. ¹⁸ Hã ra ag tóg Jerusalém kakó ki nÿtĩ, 3 quilômetros hÿn, êmã tÿ Betânia ki. ¹⁹ Kÿ Judeu tÿ hên ri ke fag vÿ Marta fi venh kãmũ ja nĩ, Maria fi ke gé, fag mré vëser kri fÿ jé. ²⁰ Kÿ Marta fi tóg mÿg mũ, Jesus kãtĩg ti. Kÿ fi tóg tım ke kÿ ti venh tĩ mũ. Hã ra Maria fi tóg ã ĩn krêm nĩ nĩ. ²¹ Kÿ Marta fi tóg Jesus kato tẽ mũ. “Senhor,” he fi tóg. “Æ tÿ kãñĩ ra ti ter ke tũ nĩ vê,” he fi tóg. ²² “Hã ra sóg ã ki kanhró nĩ. Æ tÿ Topê mÿ nén ù to vĩn kÿ tóg ã mÿ nĩm ke mũ, Topê ti,” he fi tóg, Marta fi, Jesus mÿ.

²³ Kÿ tóg fi mÿ: “ã mré ke vÿ rĩr mãn ke mũ,” he mũ.

²⁴ “Hÿ,” he fi tóg. “Vênh kar rĩnrĩr mãn ken kÿ tóg rĩr mãn ke mũ gé, ki kanhró sóg nĩ. Kurã tÿ êgno ki ke vê,” he fi tóg.

²⁵ Hã ra Jesus tóg fi mÿ: “inh há vÿ vênh kar rĩnrĩr mãn han tĩ,” he mũ. “Vênh kar rĩnrĩn mũ vÿ tÿ inh nĩ,” he tóg. “Û tÿ inh ki rã mũ ên vÿ rĩr ke mũ, ti ter kÿ

nỹ (hã) ra. ²⁶ Kĩ ùn rĩr jẽ tóg, ti tỹ inh ki rã kỹ (tóg) ter mãn ke tũ pẽ nĩ. ã mỹ inh vĩ tag kri fig mũ'?" he tóg, Jesus ti.

²⁷ "Hỹ," he fi tóg. "Cristo vỹ tỹ ã nĩ, Topẽ kósın ti, ù tỹ ga kri jun ke mũ ên ti. Tag vỹ inh mỹ tỹ hã nĩ," he fi tóg, Jesus tí mỹ. ²⁸ Kĩ fi tóg tí mũ, fi jãvy fi jé prẽr jé, Maria fi.

Jesus fỹ

Kỹ Marta fi tóg Maria fi tá jun kỹ fi mỹ: "ẽg Senhor vỹ jun, kỹ tóg ã ve sór mũ," he mũ. ²⁹ Fĩ tỹ tag mẽ kỹ fi tóg tim ke kỹ tí mũ, Jesus ve jé. ³⁰ Hã ra tóg êmã ên ra rã ja tũ nĩ ver. Ver tóg tá nĩ nĩ, Marta fi tỹ hẽ tá ti mrẽ vêmén ja ên tá. ³¹ Kỹ Judeu fag vỹ vég mũ, Maria fi tỹ tim ke kỹ tĩg mũ ti. Fi mrẽ kygfỹ jé fag kãmũ ja nĩ, Judeu fag. Fag tỹ fi tĩg ve kỹ fag tóg fi nón kãmũ mũ gé. "Fĩ hỹn ti kej ra tĩg sór mũ, tá fỹ jé," he fag tóg mũ, hã kỹ fag tóg fi nón kãmũ mũ.

³² Kỹ Maria fi tóg Jesus tá jun mũ. Fi tỹ ti ve kỹ fi tóg ti pẽn krẽm mũg ke mũ. Ti mỹ fi tóg: "Senhor," he mũ. "Á tỹ kãnĩ ra ti ter ke tũ nĩ vẽ," he fi tóg mũ gé. ³³ Kỹ Jesus tóg fi fỹ mũ vég mũ, kỹ tóg Judeu tỹ hẽn ri ke fag vég mũ gé, fi nón kãmũ mũ fag. Kỹ tóg ti mỹ e tãvĩ tí. ³⁴ "Ti hẽ kã nỹ?" he tóg mũ sir. Kỹ ag tóg ti mỹ: "mũ nỹ, ti ve jé," he mũ. ³⁵ Kỹ Jesus tóg fỹ mũ. ³⁶ Kỹ Judeu ag tóg: "ha vé," he mũ. "Ti to há tãvĩ tóg nĩ, hã kỹ tóg fỹ mũ," he ag tóg. ³⁷ Hã ra ag kãmũ ù tóg: "ti tỹ há' he ja tũ tóg nĩ," he mũ. "Ûn kyvó kanẽ tỹ há' he ja tóg nĩ, ti tỹ hẽn ri ken kỹ ti tỹ há' he ja tũ nĩ nẽ, ti ter tũ nĩ jé? Ti mỹ tỹ hẽn ri ke tũ nĩ vỹ, ti kaga tỹ'?" he ag tóg, Jesus to.

Jesus tỹ Lázaro rĩn mãn

³⁸ Kỹ tóg Jesus mỹ e tãvĩ tí. Kỹ tóg ti tỹ vẽnh kej kỹ nỹ ên ra tí mũ. Hã ra ti kej vỹ tỹ pãró nor nĩ, kỹ tóg pó mág tỹ nífénh kỹ nĩ, ti kej nor ti. ³⁹ Kỹ Jesus tóg ag mỹ: "ha pó tag kunũ," he mũ. Kỹ Marta fi, ùn ter kỹ nỹ ên ve fi vỹ ti mỹ: "Senhor," he mũ. "Ti hỹn ger nỹ ha. Kurã tỹ 4 (ke) vẽ ha, ẽg tỹ ti fón ja kri," he fi tóg mũ. ⁴⁰ Hã ra Jesus tóg fi mỹ: "ã mỹ sóg: ã tỹ inh ki rã há han kỹ ã tóg vẽnh ke mũ, Topẽ tỹ tỹ ùn mág nĩ ti, he ja nĩ," he mũ. ⁴¹ Kỹ ag tóg pó ên kunũg mũ.

Kỹ Jesus tóg kanhkã ki êvãnh mũ. Kỹ tóg: "panh'," he mũ. "Inh mỹ tóg há tí. Inh vĩ tag jẽmẽg ã tóg mũ. ⁴² Jẽmẽg ã tóg tí, inh vĩ ti, hã kỹ ã tóg sỹ ã mỹ vĩ tag jẽmẽg mũ gé. Hã ra sóg jamã hár(a) ã mrẽ vĩ mũ, ù tỹ ki nỹtĩ kar fag tỹ inh vĩ mẽ jé, fag tỹ inh ki ge jé, fag tỹ iso: "Topẽ tỹ ti jẽnẽ vẽ," he jé," he tóg, Jesus ti.

⁴³ Tag tó kar kỹ tóg jamã hár(a) prẽr mũ. "!.Lázaro, kuneg..!" he tóg. ⁴⁴ Kỹ ùn ter ja ên tóg kãtĩg mũ sir, ã kej kãki tóg kãkutẽ mũ sir, mỹr, ha mẽ. Ti pẽn vỹ sigse kỹ nỹtĩ, ti nĩgẽ ke gé, kỹ ti kakã vỹ pãg kỹ nĩ gé. Kỹ Jesus tóg ag mỹ: "ha ti kava," he mũ, "ti tĩg jé," he tóg. Kỹ ag tóg ti kyvãn kãn mũ sir.

⁴⁵ Kỹ ù tỹ Maria fi mrẽ kygfỹ jé kãmũ tỹ hẽn ri ke fag vỹ Jesus ki ge mũ sir, fag tỹ Jesus tỹ ti rĩn mãn mũ ên ven kỹ. ⁴⁶ Hã ra ù ag tóg Fariseu ag mỹ tónh mũ mũ, Jesus tỹ ti rĩn mãn ja ti.

Ag tỹ Jesus tén ke to jyrén

(Mt 26.1-5; Mc 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁷ Kỹ Fariseu ag tóg mẽg mũ, Jesus tỹ Lázaro rĩn mãn ja ti. Topẽ tũ ki rĩr tí to pã'i ag vỹ mẽ kãn mũ gé. Kỹ ag tóg vẽnh jyvẽn tí kar ag jé prẽr mũ. "Èg hỹn ti tỹ hẽn ri kenh ke mũ?" he ag tóg mũ, Jesus to. "Milagre tỹ hẽn ri ke hyn han tóg tí. ⁴⁸ Èg tỹ ti kato vãsãn tũ nĩn kỹ tóg ẽg mỹ vẽnh kar tỹ ti ki genh ha mẽ tí. Kỹ ẽg fóg tỹ Romano ag vỹ ẽg kato vãsãnsãn ke mũ. Topẽ jo ìn kókén jé ag tóg

ke mû, kÿ ag tóg êg kâgtén kân ke mû gé, êg fóg tÿ Romano ag, ha vemni,” he ag tóg, vênh jyvên tÿ ag.

⁴⁹ Kÿ pâ'i ag kâmi ù vÿ tÿ Caifás nî. Prÿg ên kâ tóg tÿ Topê tû ki rÿr tÿ to pâ'i mág nî, Caifás ti. Ên vÿ tóg ag mÿ: “to jykrén há han tû ájag nÿtÿ,” he mû. ⁵⁰ “Tag to jykrén nî, ha mē. Ûn pir ter ke tóg kórég nî, há ra tóg povo kâgter kân kórég jakrēm nî. Kÿ ti hÿn êg povo jagfy ter ke mû, Jesus ti,” he tóg, Caifás ti. ⁵¹ Há ra tóg vêsóg ki tag to jykrén ja tû nî. Prÿg ên ki tóg tÿ Topê tû ki rÿr tÿ to pâ'i mág nî, há kÿ Topê kuprÿg vÿ ti krÿn ja nî, ti tÿ Jesus to: “êg povo jagfy tóg ter ke mû,” he jé, Caifás ti. ⁵² Há ra Judeu ag tâvi jagfy ke pijé'. Topê krê kar jagfy ke ja vê. Ti tÿ vênh kar tÿ ùn pir han sór ja vê, Jesus ti, há jé tóg êg jagfy ter ja nî, ù tÿ povo kar kâmi ti ki genh ke mû ag kar jagfy.

⁵³ Pâ'i ag tÿ tÿ vémén kar kÿ ag tóg ti tén ke to jykrén mû sir. ⁵⁴ Há kÿ Jesus tóg vênh péju kÿ ti mû, ga kórég ra, êmâ tÿ Efraim ra. Judeu ag mÿ tóg tÿg mán tû nî sir. Efraim há tá tóg nî nî ver, kÿ ti mré mû tÿ ag vÿ ti mré tá nÿtÿ gé.

⁵⁵ Há ra Judeu ag tÿ festa tÿ Páscoa há ù vÿ kakó tí ha. Kÿ ù tÿ hên ri ke ag tóg Jerusalém ra mû mû, Páscoa ên ve jé. To há ag tóg ra mû mû, vênh jânhkrigkrig jé, Judeu ag jykre ki. ⁵⁶ Tá ag tóg Jesus jávânh mû, Topê jo ïn tá nÿtÿ kÿ. Kÿ ag tóg jagnê mÿ: “ti ã mÿ hÿn hê ri ke mû?” he mû. “Ti mÿ hÿn festa to kâtÿg ke mû vÿ?” he ag tóg mû, jagnê mÿ. ⁵⁷ Há ra Topê tû ki rÿr tÿ to pâ'i ag vÿ vênh kar mÿ vênh vÿ jênê ja nÿgtÿ, Fariseu ag mré há. “Ájag tÿ ti ve kÿ êg mÿ tónh kâmümnÿ,” he ja ag tóg nî, vênh kar mÿ. Ag tÿ ti se sór vê, há kÿ ag tóg ke mû.

12

Betânia tá

(Mt 26.6-13; Mc 14.3-9)

¹ Festa tÿ Páscoa to há ke vê sir, kurã tÿ 6 (ke) vÿ jun nÿ ha. Kÿ Jesus tóg Betânia ra tÿg mán mû, Lázaro jamã ra, ùn rÿr mán mû ên jamã ra. ² Tá fag tóg Jesus mÿ festa han mû. Kÿ Marta fi tóg vëjên ki rÿr mû. Lázaro vÿ Jesus mré nî nî, mesa to. ³ Kÿ Maria fi tóg nén ger há ma kâti mû, garrafa fôr, ùn kaja e. Ên tÿ fi tóg Jesus pên kri kujêg mû, kÿ fi tóg ã gânh tÿ kyküg mû, ti pên ti. Kÿ ger há ên tóg ïn kar ên kri rÿm ke mû.

⁴ Kÿ tóg Judas Iscariotes mÿ e tÿ, ù tÿ Jesus mré mû ên ag kâ ù tag mÿ, ù tÿ pâ'i ag mÿ Jesus ven ke mû tag mÿ. Fi tÿ ger há tÿ ti pên to tÿn kÿ tóg ti mÿ e tÿ, kÿ tóg ti to: ⁵ “fi tÿ ger há ên fôn ke vê vê, jânkamy tÿ hên ri ke to,” he mû. “Fi tÿ ùn jagãgtar ag mÿ jânkamy ên kâ vênh kâpópãm jé vê vê,” he tóg mû, Judas ti. ⁶ Há ra tóg tag tó, ti tÿ Jesus mÿ jânkamy ki rÿr kÿ. Há ra tóg ti jânkamy péju(g) tÿ. Há kÿ tóg fi to tag tó ja nî, Judas ti. Ti tÿ ùn jagãgtar ag to jykrén ja pijé'. Ti tÿ jânkamy ên mán sór ja vê. ⁷ Há ra Jesus tóg ti mÿ: “fi to vÿ tÿg,” he mû. “Fi tÿ nén ger há ên nÿm han ja vê, fi tÿ iser jé ïnh kri kujên jé, isÿ ïnh kej kâkã nÿ jé. Ki há fi tóg han ja nî. ⁸ Ûn jagãgtar ag vÿ ájag mré nÿtÿ, tÿ' henh ke tû ag tóg nÿtÿ. Ag jávo sóg kânhmar ájag mré nî mán ke tû nî,” he tóg, Jesus ti.

Ag tÿ Lázaro tén sór

⁹ Kÿ Judeu tÿ hên ri ke ag vÿ mēg mû, Jesus tÿ Betânia tá nî ti, kÿ ag tóg ti venh kâmü mû. Há ra ag tóg Lázaro ve sór mû gé, ùn rÿr mán mû ên ti. ¹⁰ Pâ'i ag tóg Lázaro tén sór mû gé sir. ¹¹ Judeu tÿ hên ri ke ag vÿ Jesus ki ge kÿ nÿtÿ, ti tÿ Lázaro rÿn mán ja tugrÿn, há kÿ ag tóg Lázaro tén sór mû.

*Jesus tỳ Jerusalem ra tỳg**(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Lc 19.28-40)*

¹² Tỳ vaj kỳ Jesus tóg Jerusalem ra tĩ mũ. Kỳ ùn e ag tóg Jesus tỳ Jerusalem ra tĩ mễg mũ sir, ù tỳ festa venh kãmũ mũ ên ag. ¹³ Kỳ ag tóg ti ve jé kãpa mũ, Jerusalem tá. Tãnh fėj gẻnh kỳ ag tóg ti venh kãmũ mũ. Kỳ ag tóg: “!..Viva..!” he mũ. “!..Sẻr tóg tĩ ẻg mỷ..! !..Ễg jóg mág vỹ ti jẻnẻ..! !..Israel kri pã'i mág pẻ vẻ..!” he ag tóg, prẻnprẻr kỳ. ¹⁴ Hã ra Jesus vỹ burrico sỉ ve ja nỉ, kỳ tóg kri nỉ kỳ Jerusalem ra tĩ mũ. Hã ra tóg rãn kỳ nỉ, Topẻ vỹ tỳ rãn kỳ nỉ ki, ti tỳ burrico sỉ kri tỳg ke ti, ha mẽ: ¹⁵ “kamẻg tỳg nỉ, Sião tá ke kar',” he tóg. “Ajag pã'i mág vỹ ùri jun ke mũ ha. Burrico sỉ kri tóg jun ke mũ ha,” he ja tóg nỉ, Topẻ vỹ rãn ki, Jesus to.

¹⁶ Kurã ên kã ag tóg ti rá tag to jykrẻn ja tũ nỉ ver, Jesus mrẻ mũ tĩ ag. Jesus tỳ kanhkã ra vỹn ke kar kỳ ag tóg kejẻn to jykrẻn mũ ha, ti to rãn kỳ nỉ ên to, hã ra tóg ge ja nỉ.

¹⁷ Ủ tỳ Jesus mỷ prẻnprẻr mũ ag kãmỉ ù ag tóg Lázaro ve ja nỉ, Jesus tỳ ti rĩn mãn kỳ. Lázaro tỳ vẻnh kej kãkã nỷ ra Jesus tóg ti jẻ prẻr kỳ ti rĩn mãn ja nỉ. Ủ tỳ tag vẻg mũ ên ag vỹ jagnẻ mỷ kãmẻn mũ sir. ¹⁸ Hã kỳ ùn e ên ag tóg Jesus kato pẻtẻ mũ, ti tỳ jun ke kỳ. Ủ ter kỳ nỷ rĩn mãn ên ve ja tũ ag tóg nỷtỉ, kỳ tóg ag mỷ e tĩ. ¹⁹ Kỳ Fariseu ag tóg jagnẻ mỷ: “ha vẻ, ag pi(jẻ) ẻg vỹ jẻmẻ sỏr mũ,” he mũ. “Ti hã mrẻ ag tóg mũ mũ,” he ag tóg, ti to jũgũ kỳ, pã'i ag.

Fóg tỳ Grego ag tỳ Jesus ve sỏr

²⁰ Festa venh kãmũ mũ ag vỹ e nỷtỉ. Ag kãmỉ ù vỹ tỳ ga tỳ Grẻcia tá ke nỷtỉ gẻ. ²¹ Ên ag vỹ Jesus ve sỏr mũ. Hã kỳ ag tóg Filipe mrẻ vỹ mũ. Ga tỳ Galilẻia tá ẻmã tỳ Betsaida tá ke vỹ tỳ ti nỉ, Filipe ti. Kỳ fóg tỳ Grego ên ag tóg Filipe mỷ: “ẻg tỳ Jesus venh hã tóg ti,” he mũ.

²² Kỳ Filipe tóg Andrẻ mỷ tẻnh tĩ mũ, kỳ ag tóg Jesus mỷ tẻnh mũ mũ, Filipe ti, Andrẻ ti ke gẻ.

²³ Hã ra Jesus tóg ag mỷ: “inh kurã vỹ hur jun,” he mũ. “Topẻ vỹ isỷ ùn mág han ke mũ ha. Tỳ sỏg ẻprã ke fi kỏsin nỉ,” he tóg. ²⁴ “Ki hã sỏg ajag mỷ tỏ mũ, hã kỳ sỏg tỏ mũ. Isẻn jẻ ag tóg ke mũ, ùn e ag tỳ isugrĩn rĩnrỉr nỷtỉ jẻ. Ễg tỳ nẻn ù fy krãn ri ke ti nỉ. Ti pẻju(g) ẻg tóg tĩ, ga ki, kỳ tóg vag tĩ, nẻn ù fy fỏr ti. Hã ra ti fy ên tóg rĩr mãn kỳ mur mũ, kỳ tóg mog kỳ kanẻ e han mũ. Ễg tỳ ti krãn tũ nỉ ra tóg kanẻn ke tũ nỉ vẻ. ²⁵ Ên ri ke tóg nỉ, ẻg mrẻ hã. Ễg hã vỹ tỳ nẻn ù fy ri ke nỷtỉ gẻ. Ễg tỳ ẻg jykre si tovãnh kỳ ẻg tóg ẻg rĩr krỹg ja tũ ên venh ke mũ. Jãvo ẻg tỳ ẻg jykre si tovãnh pẻ han tũ nỉn kỳ ẻg rĩnrỉr ke ên tóg krỹ' he mũ sir. Kỳ ẻg kanhkã tá vẻg tũ nỉ sir. ²⁶ Ajag tỳ inh rãnrhãj han sỏr kỳ inh ri ke han nỉ, kỳ ajag tóg tỳ inh mrẻ ke nỷtĩnh mũ, kỳ ajag tóg inh mrẻ kanhkã tá nỷtĩnh ke mũ gẻ, ajag tỳ inh rãnrhãj han kỳ. Kỳ inh panh vỹ ajag tỳ ùn mág han ke mũ gẻ, inh ri ke han jẻ tóg ke mũ, ajag tỳ,” he tóg, Jesus ti.

Jesus tỳ ã ter ke tỏ

²⁷ “Ủri tóg inh mỷ e tĩ,” he tóg. “Krỉ kufy jagy isỏg nỉ. Ge ra sỏg inh panh mỷ: “inh kren han nỉ, inh jagtar tũ nỉ jẻ,” he sỏr tũ nỉ. Inh vẻsỷrẻnh hã jẻ sỏg kãtỳg, ti tỳ inh mỷ jagy pẻ (hã) ra. ²⁸ Tag tỏ jẻ sỏg ke mũ, inh panh mỷ, hã vỹ: “vẻnh kar mỷ ven nỉ, ã tỳ tỳ ùn mág nỉ tag ti,” he mũ,” he tóg, Jesus ti.

Ti tỳ tag tỏ kỳ vãhã Topẻ tóg ti mỷ vỹ mũ, kanhkã tá nỉ kỳ. Kỳ tóg jamã hỏr(a) ti mỷ: “ag mỷ sỏg ven huri,” he mũ. “Hã ra sỏg ag mỷ ven mãn ke mũ gẻ, isỷ

tỹ ùn mág nĩ ti,” he tóg, Topẽ ti. Kanhkã tá nĩg kỹ tóg ti mỹ tó mũ. ²⁹ Kỹ ùn e ag tóg mēg mũ, Topẽ vĩ ti, ag tỹ ěprã nỹtĩ ra. Kỹ ag tóg ti vĩ to: “ta tỹ tỹrỹrỹ he hỹn,” he mũ. Ag tỹ ki kagtũg nỹtĩn kỹ ag tóg Topẽ vĩ to: “ta hỹn,” he mũ. Hã ra ù ag tóg: “Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ù hỹn ti mré vēmén,” he mũ gé, ag tỹ ki kagtũg nỹtĩn kỹ.

³⁰ Hã ra Jesus tóg ag mỹ: “Topẽ pi(jé) isugrĩn vĩ ja nĩ,” he mũ. “Ājag tugnĩn ke ja vē,” he tóg. ³¹⁻³² “Hã kỹ ājag tóg ka to isanh ke mũ, kynhmỹ. Topẽ tỹ ěprã ke ag jykre to: “kórég ti nĩ,” he vē, ti tỹ tag ki ùn mág tỹ Japo he mũ ěn to: ti kutẽ jé, he vē, hã kỹ ag tóg cruz to isãg mũ. ěn kã vẽnũ kar ag vỹ inh ki genh ke mũ, isỹ ag krĩn kỹ, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti. ³³ Tag tó tóg, ā mré mũ tĩ ag mỹ, ā ter ke kãmén kỹ, ag tỹ cruz to ti sanh ke ti.

³⁴ Kỹ vẽnũ kar ag tóg ti mỹ: “hã ra ag tóg ěg mỹ: “Cristo vỹ ter ke tũ nĩ,” he tĩ. Topẽ vĩ ki ti nẽji rán kỹ nĩ,” he ag tóg mũ. “Jãvo ā tóg ěg mỹ: ěprã ke fi kósĩn ěn tỹ ag tóg cruz to ti sanh ke mũ, kynhmỹ, he mũ. Ũ to ke nẽ, hỹn, ěprã ke fi kósĩn ěn?” he ag tóg, Jesus mỹ.

³⁵ Kỹ tóg ag mỹ: “ver sóg ājag mré nĩ nĩ, sỹ ājag mỹ kurã han jé,” he mũ. “Kurã ki inh japry jagma mũmũnĩ. Kãnhmar ti kuty nĩnh mũ. Ājag tỹ kuty ra inh jamĩn jagma mũ sór mũ ra ājag tóg vãgfor mũnh ke mũ. ³⁶ Isỹ ver ājag mré nĩn kỹ inh ki ge sórmũnĩ, ājag tỹ tỹ inh mré ke nỹtĩ jé. Kỹ ājag tóg kurã ki nỹtĩ, isỹ tỹ jẽngrẽ ri ke nĩn kỹ,” he tóg, Jesus ti. Ā tỹ tag tó kar kỹ tóg tĩ mũ, ag ré kỹ. Vẽnũ pēju kỹ tóg tĩ mũ.

Judeu ag tỹ Jesus ki ge sór tũ

³⁷ Jesus vỹ ag rĩnve nẽn tỹ hẽn ri ke hyn han ja nĩgtĩ, ěg tỹ nẽn han vãnũ tỹ hẽn ri ke, milagre tỹ hẽn ri ke, hã ra ag tóg ti ki ge sór tũ nĩgtĩ. ³⁸ Hã ra Isaías vỹ tag rán ja nĩ gé. “Ěg jóg mág,” he ja tóg nĩ. “Isỹ ag mỹ ā kãmén mũ ra ag tóg inh vĩ kri nĩm sór tũ nỹtĩ,” he ja tóg nĩ. “Ag tỹ ā tỹ nẽn han mũ ěn vėg mũ ra ag tóg: “Topẽ jykre vỹ tar nĩ,” he ja tũ nĩ,” he ja tóg nĩ, Isaías ti. Hã ra tóg ge nĩgtĩ, Jesus tỹ ag mỹ Topẽ vĩ tón kỹ, ti tỹ ag mỹ milagre hyn han kỹ.

³⁹⁻⁴⁰ Kỹ Isaías vỹ ag to tag tó gé, ha mẽ. “Topẽ vỹ ag kyvó han, nĩgrẽg kutu, hã kỹ ag tóg mēg tũ nĩgtĩ, kỹ ag tóg to jykrén sór tũ nĩgtĩ gé, kỹ ag tóg inh ki ge sór tũ nĩgtĩ gé, kỹ sóg ag tỹ há' henh ke tũ nĩ gé,” he ja tóg nĩ gé, Isaías ti, ti tỹ Topẽ vĩ tó kỹ. Jesus to tóg ke mũ. Hã kỹ ag tóg Jesus ki ge sór tũ nĩgtĩ. ⁴¹ Isaías vỹ Jesus ve ja nĩ, ti tỹ tỹ ùn mág nĩ ti, ùn tar ti. Jesus mur to hã ke ja vē, vãsỹ. Ti tỹ ti ve hã kỹ tóg tag tó ja nĩ, ti to, Isaías ti.

⁴² Hã ra ù ag tóg ti ki ge kỹ nỹtĩ gé, pã'i ù ag mré hã. Hã ra ag tóg tó sór tũ nĩgtĩ. Fariseu ag kamẽg ag tóg tĩ, hã kỹ ag tóg tó sór tũ nĩ. “Fariseu ag vỹ ěg pan ke mũ, ěg tỹ ěg vẽnũ kanhrãn jafã ra mũ tũ nĩ jé, ěg tỹ ěg mré ke ag mré tá vẽnũ mãn kỹ nỹtĩ tũ nĩn jé,” he ag tóg mũ, hã kỹ ag tóg Jesus tó tũ nĩgtĩ. ⁴³ Ěprã ke ag tỹ ag to vĩ há han mũ tag vỹ ag mỹ sér tĩ, kỹ Topẽ tỹ ag mỹ vĩ há han mũ vỹ ag mỹ pãgsĩ ti. Há ti nĩ gé vē vē, hã ra ag tóg ěprã pã'i ag hã kamẽg mũ.

Ag jykre kórég vẽnũ ven ke

⁴⁴ Kỹ Jesus vỹ jamã hár(a) ke mũ, vẽnũ kar tỹ ti vĩ mẽ jé. Kỹ tóg: “ājag tỹ inh ki ge kỹ ājag tóg ù tỹ inh jẽnẽg mũ ěn ki ge mũ gé,” he mũ. ⁴⁵ “Ājag tỹ inh ve kỹ ājag tóg ti vėg mũ gé, ù tỹ inh jẽnẽg mũ ěn ti. ⁴⁶ Sỹ ājag mỹ kurã han hã jé sóg kãtĩg. Ājag tỹ inh ki ge kỹ sóg ājag mỹ kuty ěn tỹ tũ' he mũ. ⁴⁷ Ājag tỹ ón kỹ inh vĩ mēg mũ ra sóg ājag to: “kórég ājag nỹtĩ,” henh ke tũ nĩ. Inh pi(jé) ājag mỹ: “kórég ājag nỹtĩ,” he jé kãtĩg'. Sỹ ājag krenkren han hã jé sóg kãtĩg. ⁴⁸ Ājag

tỹ iso é he kỹ, ãjag tỹ inh vĩ to é he kỹ tóg vênh ven mũ, ãjag jykre kórég ên ti, ha vemñĩ. Isỹ ãjag mỹ inh vĩ tó mũ ra ãjag tóg inh vĩ kri nĩm jāvãnh nỹtĩ. Hã tugin tóg vênh ven ke mũ, ãjag jykre kórég ti, kurã tỹ êgno tá há. ⁴⁹ Inh pi(jé) isỹ vêsóg ki nén to jykrén ja ên tó tĩ'. Inh panh vĩ há tó ja inh nĩgtĩ, ù tỹ inh jênêg mũ ên vĩ ti. Ên vỹ inh mỹ: “tag tómnĩ, tag tó tũg nĩ,” he tĩ. ⁵⁰ Ti tỹ inh mỹ nén tó mũ vỹ ãjag rĩnrĩr han ke mũ, ki kanhró sóg nĩ. Hã kỹ sóg inh panh tỹ inh mỹ nén tó mũ ên há tó tĩ, tag távĩ,” he tóg, Jesus ti.

13

Jesus tỹ ã mré mũ tĩ ag pên kugpe

¹ Hã ra festa tỹ Páscoa vỹ kakó távĩ tĩ sir, há ra tóg tá krỹg tũ nĩ ver. Kỹ Jesus vỹ ki kanhró nĩ, ti tỹ ùri ter ke ên ti. Ti kurã vỹ jun ja nĩ, ti tỹ ã panh ra tũg jé. ã mré mũ tĩ ag to tóg há távĩ ja nĩgtĩ, ag tỹ tỹ ti tũ nỹtĩn kỹ. Kỹ tóg ã ter ke kurã ên kã ag to há távĩ nĩ gé, tag ki, êprã, ti mré mũ tĩ ag to.

² Kỹ tóg rãkãnh kỹ ag mré jêg mũ. Hã ra Japo vỹ Judas krĩn huri, ti tỹ pã'i ag mỹ Jesus ven tĩg jé, ag tỹ ti se jé. Judas Iscariotes ên vê, Simão kósĩn ên. ³ Hã ra Jesus tóg ki kanhró nĩ, ã tỹ Topê tá kãtĩg ja ên ki, kỹ tóg ki kanhró nĩ gé, ã tỹ ra tũg mãn ken ki. Kỹ Topê tóg ti tar han mũ gé, ti tỹ nén ù kar ki ag mỹ tỹ ùn mág jê jé. Ên ki kanhró tóg nĩ gé, Jesus ti. ⁴ Tag kar to jykrén kỹ tóg vãhã jêgnê mũ sir, jên kar kỹ. Jêgnê kỹ tóg ã capa kunũnh kỹ vênh pẽfi jafã tỹ vênh pẽfig mũ. ⁵ Goj tỹ tóg pênky kãki kujêg mũ, kỹ tóg ã mré mũ tĩ ag pên kugpêg mũ. Vênh pẽfi jafã ên tỹ tóg ag pên kykũg mũ. ⁶ Kỹ tóg Simão Pedro tá jun mũ gé, ti pên kugpe jé. Hã ra Pedro tóg ti mỹ: ã pi(jé) inh pên kugpenh ke mũ,” he mũ.

⁷ Hã ra Jesus tóg ti mỹ: “ã pi(jé) ki kanhró nĩ”, sỹ ã mỹ nén han mũ ti’,” he mũ. “Kar kỹ ã tóg kejên to jykrén ke mũ,” he tóg.

⁸ Hã ra Pedro tóg ti mỹ: “vó,” he mãn mũ. “Inh pên kugpenh ke tũ ã tóg nĩ,” he tóg. Kỹ Jesus tóg ti mỹ: “isỹ ã pên kupêg tũ nĩn kỹ ã tóg tỹ isũ tũ nĩnh ke mũ,” he mũ.

⁹ Kỹ Pedro tóg ti mỹ: “inh kupe kãn nĩ, ge kỹ, inh pên, inh krĩ, inh nĩgé ke gé,” he mũ.

¹⁰ Hã ra Jesus tóg ti mỹ: “mro ã huri,” he mũ. “Ã mro kar kỹ sóg ã pên há kugpenh ke mũ. Jãnhkri ã nĩ, ã mro kar kỹ. Jãnhkri ãjag nỹtĩ, há ra ãjag kãmĩ ùn pir vỹ jãnhkri tũ nĩ,” he tóg, Jesus ti. ¹¹ ù tỹ pã'i ag mỹ ã ven ke mũ ên ki kanhró tóg nĩ, Jesus ti, há kỹ tóg ag mỹ: “ãjag kãmĩ ùn pir vỹ jãnhkri tũ nĩ,” he mũ.

¹² Kỹ tóg ag pên kugpe kãn mũ. Ag pên kugpe kar kỹ tóg ã kur rĩnh mãn mũ, kỹ tóg nĩ mãn mũ. Kỹ tóg ag mỹ: “ãjag mỹ sỹ nén han ja ki kanhró nỹtĩ?” he mũ. ¹³ “Iso ãjag tóg: Senhor, he tĩ. Tó há han ãjag tĩ. Tỹ sóg ãjag Senhor nĩ. ¹⁴ Kỹ sóg tỹ ãjag professor nĩ gé. Hã ra sóg ãjag pên kugpê. Hã kỹ tóg há tĩ, ãjag tỹ jagnê mỹ jagnê pên kugpe kỹ, inh ri ke han kỹ. ¹⁵ Sỹ ãjag kanhrãn sór vê, há kỹ sóg ãjag mỹ ãjag pên kugpê. Inh ri ke han nĩ. ¹⁶ Ki há sóg tó mũ, há kỹ sóg ke mũ. Êg camarada pi(jé) ãjag patrão kãfór nỹtĩ'. Kỹ êg tỹ ù jênên kỹ tóg ù tỹ ti jênêg mũ ên kãfór tũ nĩ gé. ¹⁷ Tag ki kanhró ãjag nỹtĩ, kỹ tóg há tĩ, ãjag tỹ inh ri ke han kỹ. ¹⁸ ãjag kãmĩ ù tóg tag han ke tũ nĩ, ki kanhró sóg nĩ. ãjag kuprêg inh, kỹ sóg ãjag ki kanhró nĩ. Tag vỹ ãjag kãmĩ ù to rán kỹ nĩ, ha mê: “ù tỹ inh mré inh jamĩ ko mũ ên vỹ isovãnh ke mũ ha,” he ti nĩ, Topê vĩ tỹ rán kỹ nĩ ki. Isỹ tag ve jé sóg ãjag kuprêg. ¹⁹ ùri sóg ãjag mỹ tó mũ, ti tỹ isovãnh ke to há, ãjag tỹ ên ve kỹ inh ki êkrén' he jé. Ên ve kỹ inh ki ge kỹ nỹtĩmnĩ jãvo. ²⁰ Ki há

sóg tó mũ, hã ky sóg ke mũ. Isy ãjag jëgnënh ke vë. Ky ù ty ãjag my vi há han ky tóg inh my vi há han ke mũ gé, hã ra tóg ù ty inh jënëg mũ ên my vi há han ke mũ gé, ãjag my vi há han ky,” he tóg, Jesus ti, ti mré mũ tí ag my.

*Û ty pâ'i ag my Jesus ven ke
(Mt 26.20-25; Mc 14.17-21; Lc 22.21-23)*

²¹ Jesus ty tag tó kar ky tóg ti my e tí. Krí kufy jagy ti nĩ, ky tóg ã mré mũ tí ag my: “ki há sóg tó mũ, hã ky sóg ke mũ,” he mũ. “Ájag kãmĩ ù vỹ pâ'i ag my inh ven ke mũ,” he tóg. ²² Ky tóg ag my e tí. Ki kagtĩg ag nỹtĩ, ky ag tóg véke jagnë ki êvãnh mũ.

²³ Hã ra ù tóg Jesus rã hã nĩ nĩ, ên kã, ti ty ti to há nĩn ky. ²⁴ Ky Pedro tóg ti my ã nigé ven mũ, ky tóg ti my: “ti ki jëmë há han,” he mũ, ù ty Jesus rã hã nĩ ên my. ²⁵ Ky tóg ti to grën ke ky ti my: “Senhor,” he mũ. “Û ty hë nẽ?” he tóg ti my. ²⁶ Ky Jesus tóg ti my: “êmĩ ty sóg ti kume kã ty pun ke mũ,” he mũ, “ky sóg ti my nĩm ke mũ sir. Ên hã vë,” he tóg mũ, Jesus ti. Tag tó ky tóg êmĩ mäg mũ, ky tóg ti kume kã ty pun ke mũ sir, ky tóg Judas my nĩm mũ, Simão Iscariotes kósín ên my. ²⁷ Ky Judas tóg ko mũ. Ti ty ko kar mũ ra vësýmër Satanás tóg ti kãra rã ja nĩ sir. Ky Jesus tóg ti my: “ã ty nén han sór mũ ên han tĩg nĩ, to fũrũn nĩ,” he mũ. ²⁸ Hã ra ù ag tóg ki kagtĩg nỹtĩ, Jesus ty ti my nén tó mũ ên ki. ²⁹ Judas vỹ ag jãnkamy ki rĩr tí. Hã ky ag kãmĩ ù tóg: “ti hỹn ti my: “êg my festa to compra ù han tĩg,” he sór mũ, ke tũ nĩ ky ti ty ùn jagãgtar ag my nén ù nĩm ke hỹn,” he ag tóg mũ. ³⁰ Hã ra Judas tóg êmĩ ên ko kar ky (tóg) króm ke kãkutë mũ, re ra. Hã ra tóg kuty nỹ.

Vënh jykre tãg

³¹ Judas tĩg kar ky Jesus tóg ã mré mũ tí ag my: “vãhã tóg vënh ven ke mũ, isy ty ùn mág nĩ ti,” he mũ. “Ty sóg êprã ke fi kósín nĩ. Hã ra sóg vënh kar my Topë ty ty ùn mág nĩ tag ven ke mũ gé. ³² Isy vënh kar my Topë ty ty ùn mág nĩ ven ky Topë tóg vënh kar my ven ke mũ gé, isy ty ùn mág nĩ ti. Vësýmër tóg tag han ke mũ, Topë ti, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti.

³³ “Inh jãvy', ãjag mré sóg nĩ sĩ pë han mũ ver,” he tóg. “Inh jãvãnh jé ãjag tóg ke mũ, hã ra ãjag tóg inh venh ke tũ nĩ. Tag tó inh, Judeu ag my, hã ra sóg ãjag my tag hã tó mũ gé, hã vỹ: ãjag pí(jé) isy hën ra tĩg ke mũ ên ki kanhró nỹtĩ', he mũ. ³⁴ Ky sóg ãjag my vënh jykre tãg nĩm sór mũ, hã vỹ: jagnë to há tãvĩ nỹtĩmnĩ, he mũ. Ájag to há tãvĩ sóg nĩ gé. Tag ri ke han nĩ, jagnë my. Vënh jykre tãg hã vë. ³⁵ Ájag ty jagnë to há nỹtĩn ky vënh kar vỹ ãjag jykre ki kanhrãn ke mũ. “Ti mré ke vỹ ty ag nỹtĩ,” he jé ag tóg ke mũ ãjag to, ag ty ãjag jykre há ve ky,” he tóg, Jesus ti.

*Jesus ty Pedro my nén tó mũ
(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Lc 22.31-34)*

³⁶ Ky Simão Pedro tóg Jesus my: “Senhor,” he mũ. “Á ty hë ra tĩg sór nẽ?” he tóg. Ky Jesus tóg: “ên ra ã tĩg ke tũ nĩ ver, inh mré,” he mũ. “Kar ky ã tóg kejën ên ra tĩg ke mũ gé, inh nón,” he tóg.

³⁷ Ky Pedro tóg ti my: “isy ã mré tĩg há tóg tí,” he mũ. “Isy ã tugrĩn ter ken ky tóg inh my ty nén ù tũ tĩnh mũ,” he tóg. ³⁸ Hã ra Jesus tóg ti my: “vó,” he mũ. “Ûri ã tóg ón ky iso: “ti ki kagtĩg sóg nĩ,” henh ke mũ. “Ti ki kagtĩg sóg nĩ,” he tãgtũ han jé ã tóg ke mũ, galo kynkyr to hã. Ki há sóg tó mũ, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti. Ti ty Pedro my tón hã vë.

14

Kanhkã to êmĩn

¹ Kĩ Jesus tóg ã mré mũ tĩ ag mĩ: “krĩ kufy han tũg nĩ,” he mũ. “Inh ki rã há han nĩ, kĩ Topê ki rã há han nĩ gé. ² Inh panh jamã tá ãjag ãn vỹ e nỹtĩ, ki hã sóg tó mũ. Ti tỹ tá tũ nỹtĩ ra sóg tónh ke tũ nĩ vẽ. Ra tũg jé sóg ke mũ, isỹ ãjag mỹ ãjag ãn kãnkãn jé. ³ Isỹ kãnkãn kar kỹ sóg tá kãtũg mãn ke mũ gé, sỹ ãjag tafĩn tũg jé, kỹ ãjag tóg inh mré tá nỹtĩnh mũ. ⁴ Ti to êp̄ry ki kanhró ãjag nỹtĩ, sỹ hẽ ra tũg ke to êmĩn ti,” he tóg.

⁵ Kĩ Tomé tóg ti mỹ: “êg pi(jé) ki kanhró nỹtĩ, ã tỹ hẽ ra tũg ke ti,” he mũ. “Hã kỹ êg tóg ti to êp̄ry ki kagtũg nỹtĩ gé,” he tóg. ⁶ Kĩ Jesus tóg ag mỹ: “ti to êmĩn vỹ tỹ inh nĩ,” he mũ. “Vẽnh vĩ há hã tó sóg tĩ. Inh hã vỹ ãjag rĩnrĩr han ke mũ. Ủ tỹ inh ki ge mũ ag vỹ inh panh venh ke mũ. ⁷ ãjag tỹ inh ki kanhró nỹtĩn kỹ ãjag tóg inh panh ki kanhró nỹtĩ gé. Inh ki kanhrãn ãjag tóg huri, inh ve ãjag tóg huri,” he tóg, Jesus ti.

⁸ Kĩ Filipe tóg ti mỹ: “êg mỹ êg jóg mág ti ven nĩ,” he mũ. “Êg tỹ ti venh há tóg tĩ,” he tóg. ⁹ Kĩ Jesus tóg Filipe mỹ: “ã mỹ inh ki kagtũg nĩ ver’, isỹ ãjag mré tũg mág ja ra?” he mũ. “Ã tỹ inh ve kỹ ã tóg inh panh ti vég mũ gé. Hã ra ã tóg inh mỹ: êg mỹ ti ven nĩ, he mũ. ¹⁰ Inh panh mré sóg tỹ ùn pir nĩ, kỹ tóg inh mré tỹ ùn pir nĩ gé. ã mỹ tag kri fig tũ? Inh pi(jé) isỹ vêsóg ki nén to jykrén mũ tó tĩ. Inh panh tũ há tó sóg tĩ, ti tũ há han sóg tĩ, inh mré tỹ ùn pir nĩ ên tũ ti. Kỹ tóg inh mré nén kar han mũ, inh panh ti. ¹¹ Inh vĩ kri nĩmĩn, isỹ ã mỹ: “inh panh mré sóg tỹ ùn pir nĩ,” hen kỹ. ã tỹ hã ra inh vĩ kri fi sór tũ nĩn kỹ isỹ nén han mũ ên ki êvãnh nĩ, ã tỹ to jykrén há han jé. ¹² Ki hã sóg tó mũ, hã kỹ sóg ke mũ. Ủ tỹ inh ki rã há han mũ ên vỹ isỹ nén han mũ ri ke han ke mũ gé, hã ra tóg isỹ nén han mũ kãfór han ke mũ, ha vemnĩ, isỹ ùri inh panh venh tũg ken kỹ. ¹³ Kỹ sóg ãjag tỹ inh mỹ nén ù to vĩ mũ ên hyn han kãn ke mũ, isỹ tỹ ãjag kãke nĩn kỹ. Isỹ vẽn̄h kar mỹ inh panh tỹ tỹ ùn mág nĩ ven ke vẽ, hã jé sóg ãjag mỹ ãjag tỹ nén to vĩ mũ ên hyn han ke mũ. ¹⁴ Kỹ, ãjag tỹ inh mỹ nén ù to vĩnh ken kỹ sóg ên hyn han kãn ke mũ, isỹ tỹ ãjag kãke nĩn kỹ, ha vemnĩ,” he tóg, Jesus ti.

Jesus tỹ Topê kuprĩg jẽn̄nh ke

¹⁵ “ãjag tỹ iso há nỹtĩn kỹ han nĩ, isỹ ãjag mỹ nén tó mũ ti. ¹⁶ Kỹ isóg inh panh mỹ ti kuprĩg to vĩnh ke mũ, ti tỹ ãjag mỹ ti jẽn̄h jé, ti tỹ tỹ ãjag jagrẽ nĩ jé, ti tỹ ãjag tar han jé, kỹ tóg ãjag tovãnh mãn ke tũ nĩ. ãjag mỹ tóg ki hã tónh ke mũ. ¹⁷ Hã ra tóg ù tỹ inh ki ge jãvãnh ên ag mỹ nén ù tónh ke tũ nĩ, ag tỹ ti ki kagtũg nỹtĩn kỹ. Ag jãvo ãjag tóg ti ki kanhró nỹtĩ. ãjag kãtã tóg ãjag mré nĩ nĩ, Topê kuprĩg ti,” he tóg, Jesus ti.

¹⁸ “Inh pi(jé) ãjag tovãnh ke mũ’. Isĩg mũ ra sóg vỹn kenh ke mũ, ãjag to. ¹⁹ Kãnhmar ù tỹ inh ki ge jãvãnh ên ag tóg inh ve mãn ke tũ nĩ. Ag jãvo ãjag tóg inh ve mãn ke mũ. Rĩr inh nĩ nĩ, kỹ ãjag tóg inh ri kén rĩr mãn ke mũ gé. ²⁰ ãjag tỹ Topê kuprĩg tỹ ãjag jagrẽ venh ke kurã ên ki ãjag tóg inh ki kanhrãn há han ke mũ, isỹ inh panh mré tỹ ùn pir nĩ ên ti. Kỹ ãjag tóg inh mré tỹ ùn pir nỹtĩnh mũ gé, ha mẽ,” he tóg, Jesus ti.

²¹ “Ủ tỹ inh vĩ hã ki kanhrãn mũ ên, ù tỹ inh vĩ hã ki króm mũ ên hã vỹ iso há nĩ. Kỹ ù tỹ iso há nĩ ên to inh panh tóg há tãvĩ nĩ. Ên to sóg há tãvĩ nĩ gé. Ên vỹ inh venh ke mũ,” he tóg, Jesus ti.

²² Kŷ Judas tóg ti ki jëmëg mü. Judas Iscariotes pijé', Judas ù vē. Ēn vŷ Jesus mŷ: “ëg mŷ ã tóg vënh ven sór mü,” he mü, “há ra ã tóg ù tŷ ã ki ge sór tũ ag mŷ vënh ven sór tũ nĩ. Ā hē ri kenh ke mü?” he tóg mü.

²³ Kŷ Jesus tóg ti mŷ: “ù tŷ iso há nŷtĩ kar ag vŷ inh ví ki króm ke mü,” he mü. “Ù tŷ inh ví ki króm mü to inh panh tóg há nĩ, kŷ tóg ti mré ěmãn ke mü. Kŷ sóg ti mré ěmãn ke mü gé. ²⁴ Ù tŷ iso há tũ ěn vŷ inh ví han sór ke tũ nĩ gé. Inh pi(jé) inh ví há tó tĩ'. Ù tŷ inh jënëg mü ěn ví há tó sóg tĩ, inh panh ví ti,” he tóg.

²⁵ “Ājag mré sóg nĩ nĩ ver, kŷ sóg ājag mŷ tag kãmén mü. ²⁶ Isŷg kar kŷ sóg ājag mŷ vësŷmér ù tŷ ājag tar han ke mü ěn jënënh ke mü, há vŷ: Topē kuprŷg, he mü. Inh panh vŷ ājag mŷ ti jënënh ke mü. Ēn vŷ nén ù kar to ājag kanhrãn há han ke mü. Kŷ tóg ājag mŷ tó mãn ke mü gé, sŷ ājag mŷ nén tó mü kar ti, ājag tŷ kã jatun tũ nĩ jé,” he tóg, Jesus ti.

²⁷ “Ājag krĩ kãnhvy han jé sóg ke mü. Sŷ ājag mŷ nén nĩm ke mü há vŷ: krĩ kãnhvy, he mü. Há ra tóg ù tŷ inh ki ge jãvãnh ag krĩ kãnhvy sŷ ěn ri ke tũ nĩ, sŷ ājag mŷ ājag krĩ kãnhvy han mü ti. Krĩ kãnhvy pē ājag nŷtĩnh ha. Há kŷ krĩ kufy han tũg nĩ. Kanē jur han tũg nĩ gé. ²⁸ Inh ví tag mē ājag tóg huri, isŷ ājag mŷ: “tũg jé sóg ke mü, kar kŷ sóg ājag to vŷnh kenh ke mü gé,” he mü ti. Ājag tŷ iso há nŷtĩ ra tóg ājag mŷ sér tũnh mü vē, isŷ inh panh venh tũg ke ti. Inh panh vŷ inh kãfór nĩ. ²⁹ Ūri sóg ājag mŷ tag kãmén mü, ājag tŷ ěn venh ke to há. Kŷ inh mĩ ěkrén nĩ, ājag tŷ ěn venh ken kŷ. Ēn kã inh ki ge kŷ nŷtĩmĩ. ³⁰ Isŷ ājag mré vëmén tag vŷ rur nĩ ha. Ēprã pã'i mág jun ke nē ha. Há ra ti pi(jé) tŷ inh krŷg mŷ ke nĩ'. ³¹ Há ra sóg sŷ nén han ke mü ěn han sór mü, ěprã ke kar ag tŷ inh jykre ve jé, isŷ inh panh to há tãvĩ nĩ ti. Kŷ sóg inh panh tŷ inh mŷ nén tó mü ěn han kãn tĩ. Há ven sór inh mü, ěprã ke kar ag mŷ. Mü jé ha, re ra,” he tóg, Jesus ti. Ti tŷ ã mré mü tĩ ag mŷ ag tŷ nén venh ke kãmén há vē.

15

Jesus tŷ uva fa ri ke nĩ

¹ Ag mũn kŷ Jesus tóg ag mŷ: “uva fa ri ke inh nĩ,” he mü. “Inh panh vŷ ù tŷ uva ki rŷr mü ěn ri ke nĩ. ² Kŷ ājag uva pē ri ke nŷtĩ,” he tóg. “Ù tŷ inh ví han sór tũ ěn ag há vŷ uva pē kanēnh vãnh ěn ri ke nŷtĩ. Ēn kym kŷ tóg fón tũ, inh panh ti, uva pē kanēnh vãnh ěn ti. Ūn kanē há han mü ěn ki rŷr há han tóg tũ, ěn féj rógrãm tóg tũ, ti pē kãsir nēgnēm tóg tũ gé, ti tŷ kanē e han jé. ³ Tag ri ke han ti tũ, inh panh ti, ājag tŷ. Ājag tŷ há' he tóg huri, inh panh ti, ājag tŷ inh ví kri nĩm tũgrĩn. ⁴ Isovãnh tũg nĩ, kŷ sóg ājag tovãnh ke tũ pē nĩ gé. Uva pē ěn ri ke ti nĩ. Ti tŷ ti pē rógrãm kŷ tóg tóg mü. Jãvo ti pē tŷ uva fa ěn to nŷgtĩn kŷ tóg kanē há han tũ. Ēn ri ke ti nĩ, ājag tŷ inh ki ge kŷ nŷtĩ tag ti. Ājag tŷ inh ki ge kŷ nŷtĩn kŷ ājag tóg vënh jykre há há han kŷ nŷtĩ nĩ, jãvo ājag tŷ isovãnh kŷ ājag tóg vënh jykre há tovãnh ke mü gé,” he tóg, Jesus ti.

⁵ “Uva fa ri ke inh nĩ, kŷ ājag tóg uva pē ri ke nŷtĩ gé. Ājag tŷ inh ki ge kŷ nŷtĩn kŷ ājag tóg kanē e han ke mü, ājag tŷ isovãnh tũ nŷn kŷ. Ājag pi(jé) ājag pir mŷ nén ù há han ki kanhró nŷtĩ'. Inh há ne ājag tar han tĩ'. ⁶ Ù tŷ isovãnh ke mü ěn fón jé tóg ke mü, inh panh ti. Ēg tŷ uva pē kórég kym kŷ vãm ěn ri ke tóg nĩ. Ēg tŷ ti pē kym kŷ fón kŷ tóg tóg mü, kŷ ěg tóg ti pũn tĩ sir. Ēn ri ke han jé tóg ke mü, inh panh ti, ù tŷ isovãnh mü ěn tŷ. ⁷ Ājag tŷ isovãnh tũ nŷn

kỹ, ãjag tỹ isỹ ãjag mỹ nén tó mũ ãn to jykrén kỹ nỹtĩn kỹ, kỹ inh mỹ nén kar to vĩmĩ. Han jé sóg ke mũ, ãjag mỹ, ãjag tỹ inh mỹ nén to vĩ mũ ãn ti, ha vemĩ. ⁸ ãjag tỹ vãnh jykre há han kỹ tóg uva pẽ tỹ kanẽ e han ri ke nĩ. Kỹ vãnh kar ag tóg ãjag jykre ve kỹ Topẽ to: “ũn há vỹ tỹ ti nĩ,” henh ke mũ. Hã ki ag tóg ki kanhró nỹtĩn mũ, ãjag tỹ tỹ inh mré ke nỹtĩ ti. ⁹ Inh panh vỹ iso há tãvĩ nĩ. Ge inh nĩgtĩ gé, ãjag to. ãjag to ha pẽ sóg nĩ gé. Inh ki ge kỹ nỹtĩmĩ, sỹ ãjag to há tãvĩ nĩ jé. ¹⁰ ãjag tỹ isỹ ãjag mỹ nén tó mũ ki króm kỹ ãjag tóg inh ki ge kỹ nỹtĩn mũ, kỹ sóg ãjag to há nĩ gé. Hã kỹ sóg inh panh vĩ hã ki króm kãn mũ, kỹ tóg iso há tãvĩ nĩ.

¹¹ Inh mỹ tóg sér tĩ. Kỹ sóg ãjag mỹ tag tó mũ, ti tỹ ãjag mỹ sér tĩn jé gé, ti tỹ inh mỹ sér ãn ri ke tĩn jé gé, ãjag mỹ. Ti tỹ ãjag mỹ sér tĩ hã jé sóg ãjag mỹ inh jykre kãmén mũ. ¹² Sỹ ãjag mỹ vãnh jykre nĩm mũn hã vẽ, ha mẽ. Jagnẽ to há pẽ nỹtĩmĩ, sỹ ãjag to há nĩ ãn ri ke han nĩ, he sóg mũ. ¹³ Ũ tỹ ã mré ke ũ ag jagfỹ ter sór mũ ãn vỹ ag to há ja nĩgtĩ. Ũ tỹ ěg to há kãfór pẽ ãn venh ke tũ ěg tóg nĩ, ěprã. ¹⁴ Inh mré ke pẽ vỹ tỹ ãjag nỹtĩ, ãjag tỹ inh vĩ ki króm kỹ. ¹⁵ Hã kỹ sóg ãjag to: “inh camarada ag,” he tũ nĩgtĩ gé. ěg pi(jé) ěg camarada ãn ag mỹ ěg tỹ nén to jykrén mũ ãn kãmén tĩ'. ěg mré ke ag hã mỹ ěg tóg kãmén tĩ. ãjag mỹ sóg inh panh tỹ inh mỹ nén tó mũ ãn kãmén kãn huri, hã kỹ sóg ãjag to: “inh mré ke ag,” he mũ. ¹⁶ ãjag pi(jé) inh kuprẽg'. Inh hã ne ãjag kuprẽg'. Kỹ sóg ãjag mỹ: “kanẽ e han nĩ,” he mũ ha, hã vỹ: vãnh jykre há, he mũ. Vãnh jykre há hã vỹ tũ' henh ke tũ nĩ. ãjag tỹ ãn han kỹ jatun mỹ Topẽ mỹ nén kar to vĩmĩ, inh jyjy tó kỹ. ãjag tỹ ti mỹ nén ũ to vĩ mũ ãn han jé tóg ke mũ, Topẽ ti, ãjag tỹ vãnh jykre há han kỹ nỹtĩn kỹ. ¹⁷ Sỹ ãjag mỹ nén tó mũn hã vẽ, hã vỹ: jagnẽ to há nỹtĩmĩ, sỹ ãjag to há nĩ ãn ri ke, he mũ,” he tóg, Jesus ti.

Ũ tỹ ěg to jũnh ke ag

¹⁸ Ũ tỹ inh ki ge tũ ag vỹ iso jũ vén ja nĩgtĩ, kỹ ag tóg ãjag to jũ nỹtĩ gé. Tag mĩ ěkrén nĩ, ag tỹ ãjag to jũnh ken kỹ. ¹⁹ ãjag pi(jé) tỹ ag mré ke nỹtĩ'. ãjag tỹ tỹ ag mré ke nỹtĩ ra ag tóg ãjag to há nỹtĩn ke mũ vẽ, hã ra ãjag tóg tỹ ag mré ke tũ nỹtĩ. ãjag kuprẽg inh, ag kãmĩ, ãjag tỹ tỹ inh mré ke nỹtĩ jé, hã kỹ ag tóg ãjag to jũ nỹtĩ. ²⁰ Vãsỹ sóg ãjag mỹ: “ãjag pi(jé) inh kãfór nỹtĩ,” he ja nĩgtĩ. Tag mĩ ěkrén nĩ. Inh camarada ri ke ãjag nỹtĩ, jãvo sóg tỹ ãjag patrão ri ke nĩ. Ag kãmĩ ũ tóg inh vóg kónãn ke mũ. Ęn vỹ ãjag vóg kónãn ke mũ gé. Ag kãmĩ ũ tóg inh vĩ ki króm tĩ. Ęn ag vỹ ãjag vĩ ki króm ke mũ gé. ²¹ Hã ra ag tóg ãjag vóg kónãn ke mũ gé, ãjag tỹ tỹ inh mré ke nỹtĩn kỹ. Ag pi(jé) ũ tỹ inh jẽnẽg mũ ãn ki kanhró nỹtĩ'. ²² Inh kãtĩ tũ ra, isỹ ag mỹ inh vĩ tó tũ ra ag tóg: “hã ra ěg tóg ki kagtĩg nỹtĩ,” henh ke mũ vẽ. Hã ra sóg ag mỹ tó, hã kỹ ag tóg ki kanhró nỹtĩ. ²³ Ũ tỹ iso jũ nỹtĩ ãn ag vỹ inh panh to jũ nỹtĩ gé. ²⁴ Nén ũ han vãnĩ hyn han sóg tĩ, ag rĩnve, kỹ ũ vỹ tag han ja tũ pẽ nĩ ijo. Isỹ tag han tũ nĩ ra ag tóg: “vẽg tũ ěg nĩ,” henh ke mũ vẽ. Hã ra ag tóg vẽ, ag tỹ vẽg mũ ra ag tóg ge ra iso jũ nỹtĩ, kỹ ag tóg inh panh to jũ nỹtĩ gé. ²⁵ Hã ra ag tóg rãn kỹ nỹtĩ, Topẽ vĩ tỹ rãn kỹ nĩ ki. “Nén ũ tũ to ag tóg iso jũ sór mũ,” he tóg, Topẽ vĩ rá ki. Hã kỹ ag tóg ke tĩ,” he tóg, Jesus ti.

²⁶ “Hã ra tóg kãtĩg ke mũ, ũ tỹ ãjag tar han ke ti. Topẽ kuprĩg to ken hã vẽ. Ti hã vỹ ki hã tónh ke mũ, inh panh kuprĩg ti. Ęn hã vỹ ãjag mỹ inh kãmén ke mũ. ²⁷ Kỹ ãjag tóg vãnh kar mỹ inh kãmén ke mũ gé, ãn kã. Inh mré ãjag tóg mũ ja nĩ, isỹ ãjag mỹ tó vén mũn kã,” he tóg.

16

1 “Ājag m̄y sóg tag kāmén kân m̄, ājag t̄y ki kanhró n̄t̄i jé, ājag t̄y isovānh sór t̄u pē n̄i jé, ājag jagtar ke kurā ēn kâ. 2 Ājag pan jé ag tóg ke m̄, pā'i ag, ājag t̄y vēnh kanhrān jafā ra m̄ m̄n t̄u n̄i jé. K̄y ag tóg ājag k̄agtén ke m̄ gé. Ājag k̄agtén k̄y ag tóg ón k̄y: “Topē v̄y ēg m̄y tó, hā k̄y ēg tóg ag k̄agtén,” henh ke m̄. 3 Ag t̄y ēg jóg mág ki kagtīg n̄t̄i hā k̄y ag tóg tag han ke m̄. Inh ki kagtīg ag tóg n̄t̄i gé. 4 Ūri sóg ājag m̄y tó m̄. K̄y ājag tóg, ājag t̄y tag ve k̄y (ājag tóg): “ēg m̄y tóg tó ja n̄i, ēg t̄y ūri nén vég m̄y tag ti,” henh ke m̄,” he tóg, Jesus ti.

Topē kuprīg k̄ātīg ke

Vās̄y sóg ājag m̄y tag tó ja t̄u n̄i ver. Vās̄y sóg ājag mré tīg n̄i vē, hā ra sóg ājag m̄y tag tó ja t̄u n̄i, s̄y ūri ājag m̄y nén tó m̄y tag ti. 5 Ūri sóg tīg ke m̄, is̄y ū t̄y inh jēnēg m̄ ēn ve jé. K̄y ājag pi(jé) inh m̄y: “ā t̄y hē ra tīg ke nē?” henh ke m̄. 6 Ājag m̄y tóg e t̄i, s̄y ājag m̄y isīg ke tag tó ja n̄n k̄y, k̄y ājag tóg fe kaj n̄t̄i. 7 Há ti n̄i hā ra, isīg ke ti, ha mē. Isīg t̄u n̄n k̄y ū t̄y ājag tar han m̄ ēn v̄y k̄ātīg ke t̄u n̄i vē, Topē kuprīg ti. Isīg k̄y sóg ājag m̄y ti jēnēnh ke m̄. 8 Ēn v̄y, ā k̄ātīg k̄y (tóg) vēnh kar m̄y: “Topē v̄i mranh ā huri,” henh ke m̄, k̄y tóg ag m̄y vēnh jykre kuryj tónh ke m̄ gé, k̄y tóg ag m̄y Topē t̄y ag vóg kónān ke ēn tónh ke m̄ gé. 9 “Jesus ki ā tóg rā t̄u n̄i, hā k̄y ā tóg Topē v̄i mranh ti,” he jé tóg ke m̄, vēnh kar m̄y. 10 K̄y tóg ag m̄y vēnh jykre kuryj tónh ke m̄ gé, Topē kuprīg ti. Jāvo sóg tīg ke m̄, inh panh kukām, k̄y ag tóg inh venh ke t̄u n̄i. 11 K̄y Topē kuprīg tóg ag m̄y Topē t̄y ag vóg kónān ke ēn tónh ke m̄ gé. Tag ki ūn t̄y t̄y ūn mág pē t̄y Nén-Kórég ēn to tóg: “kórég ti n̄i,” hé huri, Topē ti. Hā to ēg tóg ti t̄y ūn vóg kónān ke m̄ ēn ag ki kanhró n̄t̄i,” he tóg, Jesus ti.

12 “S̄y ājag m̄y nén tónh ke m̄ v̄y ver e n̄t̄i, hā ra tóg ver ājag m̄y mē jagy t̄i, hā k̄y sóg tónh ke t̄u n̄i. 13 Topē kuprīg t̄y ājag ki jun k̄y, ū t̄y ki hā tó t̄i ēn k̄ātīg k̄y tóg komēr hā ājag m̄y tó kân ke m̄, nén t̄y ki hā tó m̄ ēn ti. Ti pi(jé) ā t̄y nén to jykren m̄ ēn tónh ke m̄, Topē kuprīg ti. Inh panh t̄y inh mré nén to jykren m̄ ēn hā tó jé tóg ke m̄. K̄y tóg ājag m̄y ājag t̄y kar k̄y nén venh ke ēn tónh ke m̄ gé. 14 Ti hā v̄y iso: “ūn mág v̄y t̄y ti n̄i,” henh ke m̄ gé. Inh v̄i hā tó jé tóg ke m̄ ājag m̄y, hā k̄y tóg is̄y t̄y ūn mág n̄i tónh ke m̄. 15 Inh panh t̄y nén tó m̄ ēn hā tó sóg t̄i gé. K̄y tóg ēn hā tónh ke m̄ gé, ti kuprīg ti. Hā k̄y sóg ājag m̄y: inh v̄i hā tó jé tóg ke m̄,” he m̄,” he tóg, Jesus ti.

Jesus t̄y ter kar k̄y r̄ir m̄n ke

16 “Kānhmar ājag tóg inh ve m̄n ke t̄u n̄i ha, kejēn ājag tóg kurā ū ki inh ve m̄n ke m̄ gé,” he tóg, Jesus ti. 17 K̄y ti mré m̄ t̄i ag tóg jagnē m̄y: “ti h̄yn ne tó sór m̄, hā k̄y tóg: kānhmar ājag tóg inh ve m̄n ke t̄u n̄i ha, he m̄, hā k̄y tóg: kejēn ājag tóg kurā ū ki inh ve m̄n ke m̄ gé, he m̄?” he ag tóg. “Ti t̄y ne tónh ke nē h̄yn, hā k̄y tóg: inh panh kukām sóg tīg m̄ ha, he m̄?” he ag tóg. 18 “Ne to ke nē h̄yn, hā v̄y: kānhmar, he m̄? Ēg pi(jé) ti t̄y nén tó m̄ ēn ki kanhró n̄t̄i,” he ag tóg, jagnē m̄y.

19 Hā ra Jesus tóg ki kanhró n̄i, ag t̄y ti ki nén jēmē sór m̄ ēn ki. Hā k̄y tóg ag m̄y: “inh v̄i m̄y ājag m̄y e?” he m̄. “Kānhmar ājag tóg inh ve m̄n ke t̄u n̄i ha, kejēn hā ājag tóg kurā ū ki inh ve m̄n ke m̄. 20 Ki hā sóg tó m̄, hā k̄y sóg ke m̄. Kygf̄y jé ājag tóg ke m̄. Vēs̄yrénh jé ājag tóg ke m̄. Hā ra tóg ū t̄y inh ki ge t̄u ag hā m̄y sér t̄nh m̄. Fe kaj han jé ājag tóg ke m̄, tag pāte tóg ājag m̄y sér t̄nh m̄n ke m̄ gé. 21 Ūn t̄y tá fi t̄y ḡir venh ken k̄y tóg fi m̄y jagy t̄i, fi kaga jagy ēn ti. Fi kós̄in t̄y fi ki mur kar k̄y tóg hā ra fi m̄y sér t̄i, k̄y fi tóg ā kaga ēn

mĩ êkrén mǎn tũ nĩgtĩ. Fi tỹ ă kósın ve kỹ tóg fi mỹ sér tĩ. ²² Ge ve jé ăjag tóg ke mũ. Ūri tóg ăjag mỹ jagy tĩ, hǎ ra sóg ăjag ve mǎn ke mũ, kỹ ăjag fe tóg mrin kenh ke mũ, ăjag tỹ inh ven kỹ. Kỹ ũ tóg ăjag fe kaj han mǎn ke tũ nĩ ha, inh kǎtĩg mǎn kỹ. ²³ Ēn kǎ ăjag tóg inh mỹ nén ũ to vĩ mǎn ke tũ nĩ ha, isỹ ăjag mré nĩn kỹ. Ki hǎ sóg tó mũ, hǎ kỹ sóg ke mũ. ăjag tỹ inh panh mỹ nén ũ to vĩn kỹ tóg ăjag mỹ vĩn kǎn ke mũ, ăjag tỹ ti mỹ nén ũ to vĩ mũ ěn tỹ, ăjag tỹ tỹ inh mré ke nỹtĩn kỹ. ²⁴ Ver ăjag tóg ti mỹ nén ũ to vĩ ja tũ nĩ, ăjag tỹ ti mỹ: “ti mré ke vỹ tỹ ěg nỹtĩ,” hen kỹ. Ti mỹ nén ũ to vĩmĩnĩ, kỹ tóg ăjag mỹ hyn han kǎn ke mũ, ăjag tỹ nén to vĩ mũ ěn ti, kỹ tóg ăjag mỹ sér tǎvĩ tĩnh mũ,” he tóg, Jesus ti.

Jesus tỹ tỹ ěprǎ ke kar kri ke nĩ

²⁵ “Ăjag mỹ sóg comparaçǎo han kỹ inh panh kǎmén tĩ, kǎnhmar sóg jamǎ hár(a) ăjag mỹ inh panh kǎmén ke mũ, kỹ sóg ăjag mỹ comparaçǎo han mǎn ke tũ nĩ sir. ²⁶ Kurǎ ěn kǎ ăjag tóg vėsóg ki inh panh mỹ nén ũ kar to vĩnh ke mũ, ăjag tỹ tỹ inh mré ke nỹtĩn kỹ. Kỹ sóg ăjag jagfy vĩ mǎn ke tũ nĩ ha, ăjag tỹ vėsóg ki ti mré vēmén kỹ. ăjag hǎ vỹ ti mré vēmén ke mũ ha. ²⁷ Inh panh vỹ ăjag to há tǎvĩ nĩgtĩ, ăjag tỹ iso há nỹtĩn kỹ, ăjag tỹ iso: “Topě vỹ ti jěně,” hen kỹ. ²⁸ Inh panh tỹ inh jěněn hǎ kỹ sóg ga tag ki jun mũ. Hǎ ra sóg ũri inh mur ja ré kỹ tĩg ke mũ ha, inh panh kukǎm,” he tóg, Jesus ti.

²⁹ Kỹ ti mré mũ tĩ ag tóg ti mỹ: “vǎhǎ ă tóg ěg mỹ kǎmén há han mũ ha,” he mũ. “Vǎhǎ ă tóg ěg mỹ comparaçǎo tó tũ nĩ ha. ³⁰ Nén ũ kar ki kanhró ă tóg nĩ, vęg ěg tóg mũ. ěg tỹ ă ki nén ũ jěmě sór kỹ ă tóg ki kanhró nĩ. ěg tỹ ă mỹ nén ũ tó tũ ra ă tóg ki kanhró nĩ. Hǎ ki ěg tóg vęg mũ, ă tỹ Topě tá kǎtĩg ja ti,” he ag tóg mũ, Jesus mỹ.

³¹ Kỹ tóg ag mỹ: “vǎhǎ ăjag tóg inh ki ge kỹ nỹtĩ ha,” he mũ. ³² “Hǎ ra ăjag tóg kǎnhmar inh ré kỹ mũ kǎn mũ ha, ăjag ĩn ra. Věnh kǎ pugpóv kǎn jé ăjag tóg ke mũ, ũri. Hǎ ra sóg pir pě tũ nĩ, ăjag tỹ inh ré kỹ mũ kǎn mũ (hǎ) ra. Inh panh vỹ ěgno kǎ inh mré jě nĩ. ³³ Tag kǎmén sóg ăjag mỹ, ăjag tỹ krĩ kǎnhvy nỹtĩ jé, ăjag tỹ inh ki ge kỹ nỹtĩ tũgrĩn. Tag ki ăjag tóg nén ũ jagy kar vęg tĩ ver. Hǎ ra to krĩ kufy han tũg nĩ. ěprǎ ke kar kri ke vỹ tỹ inh nĩ, ěprǎ ke kri pǎ'i ěn, Japo ěn kutěm inh huri,” he tóg, Jesus ti.

17

Jesus tỹ Topě mré vēmén

¹ Jesus tỹ ă mré mũ tĩ ag mỹ tag kǎmén kǎn kar kỹ tóg kanhkǎ ki ěvǎnh mũ, kỹ tóg: “panh,” he mũ. “Inh hora tán krỹg huri,” he tóg. “Ag mỹ isỹ tỹ ũn mág nĩ ven nĩ, isỹ tỹ ă kósın nĩn kỹ. Kỹ sóg ag mỹ ă tỹ tỹ ũn mág nĩ ven ke mũ gé. ² ěprǎ ke kar kri ă tóg inh fěg, isỹ ag mỹ rĩr krỹg ja tũ ven jé, ă tỹ inh mỹ ũn vĩn mũ kar ěn ag mỹ, fag mỹ ke gé. ³ Ū tỹ ă ki kanhrǎn mũ ěn vỹ rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ, ũ tỹ ă to: “Topě vě,” he mũ kar ag, ũ tỹ ă to: “Topě ũ vỹ tũ nĩ,” he mũ kar ag, fag kar ke gé. Kỹ ag tóg inh ki kanhró nỹtĩ gé, isỹ tỹ Jesus Cristo nĩn ki, ă hǎ tỹ inh jěně ěn ki. ⁴ Ag hǎ mỹ sóg ă tỹ tỹ ũn mág nĩ tag ven, ěprǎ ke ag mỹ, fag mỹ ke gé. ă tỹ inh mỹ nén tó mũ ěn han kǎn inh. ⁵ Vǎsỹ, ěg tỹ ga tag han tũg ki sóg ă mré nĩ ja nĩgtĩ, ěn kǎ sóg tỹ ũn mág pě nĩ ja nĩgtĩ, ă mré. Ēn han mǎn nĩ, inh mỹ. Isỹ tỹ ũn mág pě nĩ han mǎn nĩ, panh’.

⁶ Ū ag kuprěg ja ă nĩ, ag tỹ inh ki ge jé, fag ke gé. Ēn ag mỹ sóg ă kǎmén ja nĩgtĩ. ă tũ ag vě, hǎ ra ă tóg inh mỹ ag vĩn, fag ke gé. ă vĩ ki króm ag tóg tĩ, fag

ke gé. ⁷ Ūri ag tóg ki kanhró nýtí, isý ã tú hã han mũ ên ki, fag ke gé. Æ hã ne inh mý nén kar ên tó tí'. Tag vég ag tóg tí. ⁸ Ag mý sóg ã ví ti tó tí, ký tóg ag mý sér tí, fag mý ke gé. Ký ag tóg vég mũ, ã tý inh jênê ên ti. Ký ag tóg iso: “Topê tý ùn jênêg mũ ên vê,” he mũ, fag ke gé.

⁹ Æ tý inh mý ùn vin mũ ên ag hã jagfy sóg ví tí, fag ke gé. Ū tý inh ki ge tú ên ag jagfy sóg vính ke tú nĩ. Æ tú ag hã jagfy sóg ví tí. ¹⁰ Ha vé, isũ kar vỹ tý ã tú nýtí, ký ã tú kar vỹ tý isũ nýtí gé. Ag hã tugrĩn sóg tý ùn mág nĩ, ù tý inh ki ge ký nýtí ên ag hã tugrĩn, fag ke gé. ¹¹ Inh mur ja ré ký sóg túg mũ, ijãvo ag tóg êgno mũ mũ nĩ sir, isũ mré ã tú ag. Ag jãvo sóg ã venh kãtig mũ ha. Inh panh mág, há tâví ã tóg nĩ. Ag jy nĩgã nĩ, ã jykre ki. Æ hã ne inh mý ag vin'. Æ mré sóg tý ùn pir nĩ. Ag tý jagnê mré tý ùn pir nýtí han nĩ, isý ã mré tý ùn pir nĩ tag ri ke han nĩ, ag tý, fag tý ke gé. ¹² Isý ag mré nĩn ký sóg ag jy nĩgã tí, ã jykre ki, ã tý inh mý ùn vin mũ ên ag kar jy, fag jy ke gé. Ag ki rĩr há han inh, ký ag kã ù tóg vãfor ja tú nĩ. Ūn pir tóg hã ra vãfor ký nĩ inhhã, hã ra tóg ti to rán ký nĩ, ti tý nũgme ki kutênh ke ti, hã ký ti tý ki kutênh ke nê ha. ¹³ Ūri sóg ã kukãm kãtig mũ, hã ra sóg ver tag ki ag mý kãmén mũ, ti tý ag mý sér tí jé, ti tý inh mý sér tí tag ri ke tí jé, ag mý. ¹⁴ Ag mý sóg hur ã ví kãmén. Ký ù tý inh ki ge tú ag vỹ ag to jũ mũ, ag tý tý ag mré ke tú nýtĩn ký. Inh pí(jé) tý ag mré ke nĩ gé', ù tý ag to jũ mũ ên mré. ¹⁵ Hã ra sóg ã mý: “ha ag jé prêr,” he tú nĩ, “ag tý ga tovãnh jé,” he tú sóg nĩ. “Nén-Kórég jo ag jy nĩgã nĩ,” he sóg mũ ã mý. ¹⁶ Ag pí(jé) tý inh ki ge tú ag mré ke nýtí'. Tý sóg ag mré ke tú nĩ gé, ù tý inh ki ge jãvãnh ên ag mré. ¹⁷ Æ ví há ki ag kanhrã nĩ, ã tý ùn kuprêg mũ ên ag, ag tý komêr hã ã ri ke nýtí jé. Æ ví ên vỹ tý vênh ví há tâví nĩ. ¹⁸ Inh jênê ã tóg, sý ga kri mur jé. Ký sóg ã kóm ag jêgnênh mũ, ag tý êprã ke kar ên ag mý inh kãmén jé. ¹⁹ Ag jagfy sóg ã mý vênh fêg ke mũ, ag tý inh mré ã ký vênh vin ký nýtí jé.

²⁰ Hã ra sóg nén ù to ví sór mũ gé, sý ã mý ag kãmén kar ký. Ū ag tóg ag ví mẽ ký inh ki genh ke mũ. Ên ag to sóg ví sór mũ gé. ²¹ Ag kar tý tý ùn pir nýtĩnh ken ký tóg há tí, ã tý inh mré tý ùn pir nĩ ên ri ke, isý ã mré tý ùn pir nĩ ên ri ke. Ag tý êg mré tý ùn pir nýtĩn ký tóg há tí. Ký vênh kar vỹ venh ke mũ, ã tý nén to inh jênêg mũ ti. ²² Isý ã tóg ùn mág han. Ký sóg ag tý ùn mág han ke mũ gé, ag tý jagnê mré tý ùn pir nýtí jé, ã tý inh mré tý ùn pir nĩ tag ri ke. ²³ Inh mré ke vỹ tý ag nýtí, ký sóg tý ag mré ke nĩ gé, ký êg kar vỹ tý ùn pir ri ke nýtí. Êg tý tý ùn pir nýtí tugrĩn vênh kar tóg venh ke mũ, ã tý inh jênê ên ti. Ūn tý inh ki ge ký nýtí ên ag to há tâví ã tóg nĩ, ã tý iso há nĩ tag ri ke. Tag ve jé ag tóg ke mũ, êprã ke ag, ag tý êg tý tý ùn pir nýtí tag ven ký.

²⁴ Panh', vãsý ã tóg iso há nĩgtí vê, êg tý ga tag han túg ki. Hã ký ã tóg isý ùn mág pê han. Ký tóg inh mý há tĩnh mũ, ag tý inh mré nýtĩn ký, ã tý inh mý ùn vin mũ ên ag. Ag tý inh mré nýtĩn ký ag tóg venh ke mũ, ã tý isý ùn mág han ja ti. ²⁵ Panh', jykre kuryj ã tóg nĩ. Ū tý inh ki ge tú ag vỹ ã ki kãtig nýtí, ag jãvo sóg ã ki kanhró nĩ. Ký tag ki inh mré nýtí ag vỹ ki kanhró nýtí gé, ã tý nén to inh jênêg mũ ti. ²⁶ Ag mý sóg ã kãmén huri, ký sóg ag mý ã kãmén mân ke mũ gé, ag tý jagnê to há nýtí jé, ag tý ã tý iso há tag ri ke nýtí jé. Ký sóg ag mré êmãnh ke mũ gé,” he tóg, Jesus ti, ã panh mré vêmén ký.

18

*Ag tý Jesus se
(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Lc 22.47-53)*

¹ Jesus tỹ tag tó kar kỹ tóg ã mré mũ tĩ ag mré tĩ mũ sir. Goj tỹ Cedrom kafã ù ra ag tóg pa mũ sir. Tá ka tóg krãnkran kỹ nỹtĩ. Ka kré ên krêm ag tóg nĩgnĩ mũ sir. ² Hã ra Judas tóg ti tĩg ên ki kanhró nĩ gé. Tã tóg ã mré mũ tĩ ag mré vēmén tỹ hên ri ke han huri, Jesus ti, hã kỹ Judas tóg ag tỹ ra mũnh ke ki kanhró nĩ, ù tỹ pã'i ag mỹ Jesus ve ke mũ ên ti. ³ Kỹ tóg ag nón tá jun mũ sir, Judas ti, soldado ag mré, polícia ag mré hã ke gé, pã'i ag tỹ ag jěgnên kỹ. Fariseu ag vỹ pã'i ag mré polícia ag jěgnê ja nĩ gé. Lampião e gég ag tóg kãmũ mũ, pĩ jónhkó ke gé, ka kykyv mré hã. ⁴ Hã ra Jesus tóg ki kanhró nĩ, ã jagtar ken ki, kỹ tóg ag kato tẽ mũ sir. Kỹ tóg ag mỹ: “ãjag tỹ ù tỹ hẽ ve sór nẽ?” he mũ. ⁵ Kỹ ag tóg ti mỹ: “Nazaré tá ke ên ve sór êg tóg mũ,” he mũ. “Jesus vẽ mỹr,” he ag tóg mũ. Kỹ Jesus tóg ag mỹ: “inh hã vẽ,” he mũ. Hã ra Judas tóg ag mré kãtĩg ja nĩ gé, ù tỹ pã'i ag mỹ Jesus ven mũ ên ti. ⁶ Jesus tỹ ag mỹ: “inh hã vẽ,” hen kỹ ag tóg ti jo ranh ke mũ. Rom ke ag tóg mũ sir, êprã. ⁷ Kỹ Jesus tóg ag mỹ vĩ mãn mũ. “ãjag tỹ ù ve sór nẽ?” he tóg. Kỹ ag tóg ti mỹ: “Jesus, Nazaré tá ke ên,” he mãn mũ. ⁸ Kỹ Jesus tóg ag mỹ: “ãjag mỹ sóg: inh hã vẽ, hé huri. Kỹ ãjag tỹ ise sór kỹ inh mré ke tag ag togvãnh nĩ sir,” he tóg. ⁹ Hã ra tóg tag tó, ã tỹ to hã ã panh mỹ: “ã tỹ inh mỹ ùn vin ja ên ag vỹ ki nỹtĩ, ag kãki ù vỹ vãfor ja tũ nĩ,” he jan kỹ. ã tỹ ag jy nĩgãn jé tóg polícia ag mỹ: “ag togvãnh ra,” he mũ, ã mré mũ tĩ ag to.

¹⁰ Hã ra Simão Pedro tóg ã rógro ên vyn kỹ tóg polícia ag kãki ù nĩgrêg kym ke mũ. Ti pějja tá ti nĩgrêg jê ên tỹ tóg kym ke mũ. Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i mág camarada ja vẽ, ti tỹ ù nĩgrêg kym mũ ên ti, ti jijin hã vỹ: Malco, he mũ. ¹¹ Kỹ Jesus tóg Pedro mỹ: “ã rógro tỹ ti pãg ja tá fêg,” he mũ. “Inh panh tỹ inh mỹ: “vêsyrênh jé ã tóg ke mũ,” he ja vẽ, hã kỹ sóg ag mỹ vènh fêg ke mũ ha. Vènh nenh ke tũ sóg nĩ,” he tóg, Jesus ti.

Pã'i tỹ Anás tỹ Jesus ve

¹² Kỹ soldado ag tóg, ãjag pã'i mré (ag tóg) Jesus mrĩnh mũ sir, vãfe tỹ. Polícia ag vỹ ag mré ti mrĩnh mũ gé. ¹³ Kỹ ag tóg ti pére mũ mũ, Anás ãn ra. Caifás kakrã vẽ, Anás ti, hã ra Caifás vỹ tỹ Topê tũ ki rĩr tĩ ag to pã'i mág nĩ, prỹg ên kã. ¹⁴ Hã ra Caifás ên vỹ pã'i ag mỹ: “ùn pir tỹ êg povo jagfy ter kỹ tóg pãgsĩ nĩ,” he ja nĩ. Ên kakrã ãn ra ag tóg Jesus pére mũ mũ.

Pedro tỹ Jesus to: “ti ki kagtĩg sóg nĩ,” he vên

(Mt 26.57-58, 69-70; Mc 14.53-54, 66-80; Lc 22.54-57)

¹⁵ Kỹ Simão Pedro tóg Jesus nón tĩ mũ, Jesus mré ke ù mré. Hã ra Jesus mré ke ù ên tóg Topê tũ ki rĩr tĩ ag to pã'i mág ên ki kanhró nĩ, hã kỹ tóg Jesus nón Anás ãn kãra rã mũ, ãn vãso ra. ¹⁶ Hã ra Pedro tóg re tá jê nĩ, ãn jãnkã rã hã. Kỹ Jesus mré ke ù ên tóg ver ù tỹ jãnkã ki rĩr mũ ên fi mré vēmén mũ, kỹ fi tóg Pedro ti mỹ: “ha kãrã,” he mũ, ti mré ke ù ên tỹ pã'i mág ki kanhró nĩn kỹ. ¹⁷ Kỹ fi tóg ti mỹ: “ã hỹn tỹ Jesus mré ke nĩ,” he mũ, Pedro ti mỹ, ù tỹ jãnkã ki rĩr jê ên fi. Hã ra tóg fi mỹ ón kỹ: “vó,” he mũ.

¹⁸ Hã ra Anás camarada ù ag vỹ tá nỹtĩ gé, polícia ag mré. ãn vãso ki ag tóg pĩ han kỹ nỹtĩ, ti tỹ kusa jagy tĩn kỹ. Pĩ to ag tóg tugtón nỹtĩ. Kỹ Pedro tóg ag mré tón nĩ gé, pĩ ên ti to.

Anás tỹ Jesus ki jēmẽ sór

(Mt 26.59-66; Mc 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Kỹ pã'i mág tóg Jesus mỹ: “inh mỹ ã mré mũ tĩ ag kãmén,” he mũ. “ã tỹ nén kãmén tĩ ên ti kãmén nĩ gé, inh mỹ,” he tóg, Anás ti. ²⁰ Kỹ Jesus tóg ti mỹ:

“vênh kar mý sóg jamã há(r)á tó tí,” he mû. “Vênh kanhrân jafã krêm sóg tó tí, Topê jo ìn krêm ke gé. Judeu kar tý vênhmãn ký nýtìn ký sóg ag mý kãmén tí. Ình pí(jé) vênh péju ký tó tí, ký vênh kar vỹ ki kanhró nýtí. ²¹ Hã ra ã tóg ình ki jêmê sór mû. Ình vỹ jêmêg mû ên ag ki jêmêmñi. Ki kanhró ag tóg nýtí, isỹ ag mý nén tó ja ên ki,” he tóg, Jesus tí.

²² Jesus tý tag tó ký políciã ù tóg Jesus tân h mû, ký tóg ti mý: “pã'i mág vê mýr;” he mû. “Hã ra ã tóg ti mý vỹ mû,” he tóg mû. ²³ Ký Jesus tóg ti mý: “ký ình hỹn vênh vỹ kórég tý ne tó?” he mû. “Ha ình mý sỹ vênh vỹ kórég tó mû ên tó,” he tóg. “Vĩ há han ình, ã tý hã ra ne tugñin isãnh nê?” he tóg.

²⁴ Tag pãte Anás tóg Jesus jênêg mû sir, tí tý Caifás venh tũg jé, Topê tú ki rĩr tí ag to pã'i mág ên mý. Tí mrĩnh ký jê ký tóg ti jênêg mû.

Pedro tý Jesus to: “ti ki kagtũg sóg nĩ,” he mãn

(Mt 26.71-75; Mc 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Hã ra Simão Pedro tóg tón nĩ nĩ, pĩ to. Ký tá nýtí ag tóg ti mý: “ã hỹn tý tí mré ke nĩ gé,” he mû. Hã ra tóg ón ký: “vó,” he mãn mû. ²⁶ Ký pã'i mág mý rãnrhãj tí ù vỹ tá nĩ gé. Pedro tý ù nĩgrêg kym ja ên kanhkã ù vê. Ên vỹ Pedro mý: “ã ve ình, ka kré krêm,” he mû. Tá ã tóg ti mré jê ja nĩ,” he tóg mû. ²⁷ Hã ra Pedro tóg ón ký ti mý: “vó,” he mãn mû. Ên kã galo vỹ kynkyr mû ha.

Pilatos tý Jesus ki jêmê

(Mt 27.1-2, 11-14; Mc 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Kusã pẽ ki ag tóg Jesus pére mû mû, pã'i tý governador ìn ra, ti vêmén jafã ra, palácio ên ra. Caifás ìn tá ag tóg ti pére kãpa mû. Hã ra ag tóg pã'i tý governador ìn kã ra ge sór tú nĩ. Ag tý festa tý Páscoa han ke vỹ kakó tí ha, ký ù tý pã'i tý governador ìn kã ra ge mû vỹ festa tý Páscoa ên ki jên ke tú nĩ. Ag jykre vê. Hã ra ag tóg ko sór mû, hã ký ag tóg kã ra ge ja tú nĩ sir. ²⁹ Ký Pilatos tóg re ra kãkutê mû, ag mré vêmén jé. Ký tóg ag mý: “ti hẽ ri ké?” he mû. “Tí vênh jykre kórég tý ne han?” he tóg, Pilatos tí, Jesus to. ³⁰ Ký ag tóg ti mý: “vênh jykre kórég han tí tí,” he mû. “Tí há nĩ ra êg tóg ã mý tí ven ke tú nĩ vê,” he ag tóg, Pilatos mý. ³¹ Ký Pilatos tóg ag mý: “ha mũjêg,” he mû. “Ájag jykre ki ájag tóg tí jykre kórég ên to jykrén ký tónh ke mû, tí jykre tí,” he tóg. Hã ra ag tóg ti mý: “ti ter ke vê,” he mû. “Kỹ ã hã vỹ êg mý: “ha tí tén,” henh ke mû,” he ag tóg, pã'i ag, Pilatos mý. ³² Hã ra Jesus tóg ag tý fóg tý pã'i mý ã fêg ke tag tó ja nĩ, fóg ag tý cruz to tí sa ký tí tén jé. Hã ký ag tóg Pilatos mý tí ven mû.

³³ Ký Pilatos tóg ã ìn kãra rã mãn mû, Jesus mré vêmén jé. Ký tóg ti mý: “ã mý tý Judeu ag pã'i mág nĩ?” he mû. ³⁴ Ký Jesus tóg ti mý: “ũ nỹ ã mý tag tó?” he mû. “Á tý vêsóg ki to jykrén mý vó, pã'i ag tý ã mý tó mý vó?” he tóg. ³⁵ Ký Pilatos tóg: “ình pí(jé) tý Judeu nĩ,” he mû. “Á kanhkã ag vỹ ình mý ã fêg, ã povo to pã'i ag. Á hẽ ri ké?” he tóg.

³⁶ Ký Jesus tóg ti mý: “ình pí(jé) tý ga tag kri pã'i mág nĩ,” he mû. “Isỹ tý tag ki ùn mág nĩ ra ình krêm ke ag tóg Judeu ag mré jagnê génh ke mû vê, ký ag tóg isenh ke tú nĩ vê. Hã ra sóg tag ki tý ùn mág tú nĩ, hã ký ag tóg isé, Judeu ag,” he tóg, Jesus tí.

³⁷ Ký Pilatos tóg ti mý: “ký ã mý hã ra tý pã'i mág nĩ?” he mû. Ký Jesus tóg: “ki hã ã tóg tó mû,” he mû. “Isỹ ki hã tó jé, hã jé sóg ga kri mur ja nĩ, hã jé sóg ga kri tí mû gé. Ký ù tý ki hã tó to há nýtí ên ag kar vỹ ình vỹ jêmêg mû,” he tóg, Jesus tí. ³⁸ Ký Pilatos tóg ti mý: “ne nỹ tý ki hã ke nĩ?” he mû. “Sỹ ki kanhrân jãvãnh mẽ tóg tí,” he tóg, Pilatos tí.

*Jesus ter ke**(Mt 27.15-31; Mc 15.6-20; Lc 23.13-25)*

Ký tóg re ra tíg mǎn mũ, pǎ'i ag mré vēmén jé, ký tóg ag mý: “ti pi(jé) vènh jykre kórég han tí,” he mũ. ³⁹ “Páscoa kar ki sóg ãjag mý vèse ù kavãg tí. Ký inh hýn ãjag mý ãjag tý ù to: “Judeu ag pǎ'i,” he mũ ên kyvǎn ke mũ,” he tóg, Pilatos ti. ⁴⁰ Hã ra ag kar tóg prênprêr mũ sir. “!..Jesus pijé!.. Barrabás kava ra..!” he ag tóg mũ sir, prênprêr ký. Hã ra Barrabás ên vỹ tý ùn jykre kórég pè nĩ.

19

¹ Ký Pilatos tóg soldado ag mý: “ti mrǎnmrǎn ra, ge ký,” he mũ. ² Ký ag tóg ti mrǎnmrǎn mũ. Ti mrǎnmrǎn kar ký ag tóg sónh pĩrĩn ký ti krĩ tógfĩg mũ sir. Ký ag tóg kur kusũg tý ti kri fón mũ gé sir. ³ Ti ki junjun ký ag tóg ti mý: “viva, Judeu ag pǎ'i,” he mũ, ti nyg ký. Kar ag tóg ti tǎnh mũ gé sir.

⁴ Ký Pilatos tóg re ra kutê mǎn mũ gé sir. Ký tóg vènh kar mý: “ha vé ha,” he mũ. “Ti jykre kórég mẽ ja tũ sóg nĩ vè. Ký sóg ãjag mý ti ven mũ. Nén ù vènhmỹ han tũ ti nĩ vè,” he tóg, Pilatos ti, ag mý.

⁵ Ký Jesus tóg kãkutê mũ, hã ra tóg sónh tý ã krĩ tógfĩn ký kãkutê mũ, kur kusũg ên tu ký ke gé. Ký Pilatos tóg vènh kar mý: “ti ve ra,” he mũ, ag tý hèn ri ke mũn ti tovǎnh jé, ag tý ti jagtar ên ve ký.

⁶ Pǎ'i ag tý ti ve ký, polícia ag tý ti ve ký ag tóg prênprêr mũ gé sir. “!..Ka to ti sã..! !..Ka to ti sã..!” he ag tóg mũ sir, prênprêr ký. Ký Pilatos tóg ag mý: “ký ãjag hýn inhhã ka to ti sa sór mũ,” he mũ. “Ti pi(jé) nén ù kórég han mũ,” he tóg.

⁷ Ký ag tóg ti mý: “hã ra tóg: “tý inh Topê kósin nĩ,” he tí êg mý,” he mũ. “Êg tý ù tý ge tén ke vè. Hã to ja ti nĩ, êg mý, Topê ti, hã ký tóg rǎn ký nĩ,” he ag tóg mũ sir, Pilatos mý.

⁸ Ký Pilatos tý ti tý tý Topê kósin nĩ mẽ ký tóg ti mý e tǎvĩ tí. ⁹ Ký tóg ã ãn kãra rã mǎn ký Jesus mý: “tý ã hê tá ke nĩ?” he mũ. Hã ra Jesus tóg ti mré vēmén mǎn sór tũ nĩ. ¹⁰ Ký Pilatos tóg ti mý: “ã mý inh mré vēmén ke tũ?” he mũ. “Isỹ ã kavǎn sór nĩ ký sóg ã kyvãg mũ. Isỹ ka to ã sa sór ký sóg to ã sãg mũ gé. Tag to jykrén,” he tóg, Pilatos ti, Jesus mý. ¹¹ Hã ra Jesus tóg ti mý: “Topê tý ã tý pǎ'i han tũ nĩ ra ã tóg tag han ki kagtũg nĩnh mũ vè,” he mũ. “Hã ký ù tý ã mý inh fêg mũ ên vỹ ã tý Topê vỹ mranh mũ tag kãfór nĩ ha,” he tóg, Jesus ti.

¹² Ký tóg Pilatos mý e pè tǎvĩ tí, ký tóg ti kavǎn sór mũ sir. Hã ra Judeu ag tóg ti mý: “ã tý tag kyvǎn ký ã pi(jé) tý êg kar kri pǎ'i mág pè tý Imperador ên mré ke nĩ,” he mũ. “Ú tý vèsỹ pǎ'i mág han mũ ên vỹ Imperador kato tẽ mũ,” he ag tóg. ¹³ Ký Pilatos tóg ag vỹ tag mẽ ký mũmêg mũ, ký tóg Jesus jé prêr mũ, ti tý ti mré re tá jènh kutê jé. Ký tóg ã nĩgja ên kri nĩ nĩ, ã tý hê tá vènh kar jykre vèg tí ên ki. Tá ag tóg pó nẽ ja nĩgtĩ, hã ký ag tóg to: “Pó Nẽ,” he tí, hã vỹ: “Gabatá,” he mũ, Hebreu vỹ ki. ¹⁴ Meio dia ki ke vè. Tý vaj ký ag tóg festa tý Páscoa ên han sór mũ, hã ký ag tóg ùri vèjèn tý hèn ri ke kǎn mũ. Ên kã meio dia ki Pilatos tóg ã nĩgja kri nĩ nĩ, ag mý ag tý vènh jykre han ke mũ ên tó jé. Ký tóg Judeu ag mý: “ãjag pǎ'i mág hã vè ha,” he mũ. ¹⁵ Hã ra ag tóg prênprêr ký: “!..ti tén ra, ti tén ra, ka to ti sã..!” he mũ sir.

“Ký inh mý ãjag pǎ'i mág tý cruz to sanh mũ?” he tóg, Pilatos ti. Ký pǎ'i ag tóg ti mý: “pǎ'i mág êg nỹtĩ, hã vỹ: Imperador, he mũ,” he mũ. ¹⁶ Ký Pilatos tóg ag mý: “ha cruz to ti sanh mũjêg gé,” he mũ sir.

Ag t̄y Jesus t̄y cruz to sanh ke

(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ K̄y ag tóg Jesus m̄y cruz fig m̄, ti t̄y vyn k̄y p̄nónh t̄y Calvário ra t̄g jé, ag t̄y Hebreu v̄i ki to: Gólgota, he m̄ ãn ra. ¹⁸ Tá ag tóg cruz to ti s̄ag m̄ sir. Ti mré ag tóg ãn régre ag t̄y cruz to ag s̄ag m̄ gé, k̄y ù v̄y ti p̄gja tá cruz to sa, j̄avo ù v̄y ti jak̄anh tá cruz to sa gé. J̄avo Jesus v̄y ag k̄uju k̄a cruz ti to sa gé. ¹⁹ Hã ra Pilatos tóg Jesus to v̄enh rá han ja n̄i, k̄y ag tóg ti kr̄ig m̄y v̄enh rá ãn sa ja n̄i, hã v̄y: “Nazaré tá Jesus v̄e, Judeu ag p̄a’i t̄y rei v̄e,” he m̄, v̄enh rán ki. Hebreu v̄i ki tóg rán k̄y n̄i, Latim v̄i ki ke gé, Grego v̄i ki ke gé. ²⁰ K̄y Judeu t̄y h̄en ri ke ag tóg vég m̄ sir, v̄enh rá ti. Jerusalém v̄y tá kakó n̄i, Jesus t̄y h̄e tá cruz to sa k̄y j̄e ãn ti tá, hã k̄y ù t̄y h̄en ri ke ag tóg ti venh k̄am̄j̄ég sir. ²¹ K̄y tóg p̄a’i ag m̄y há t̄u n̄i. Hã k̄y ag tóg Pilatos m̄y: “Judeu ag p̄a’i t̄y rei v̄e, he ja ã n̄i, v̄enh rán ki,” he m̄. “Hã ra tóg ki krov ja t̄u n̄i. V̄eso tóg: “t̄y sóg Judeu ag p̄a’i t̄y rei n̄i,” he ja n̄i. K̄y: Judeu ag p̄a’i mág v̄y t̄y inh n̄i, he rán n̄i,” he ag tóg, Pilatos m̄y. ²² Hã ra Pilatos tóg ag m̄y: “vó,” he m̄. “Rán inh huri, k̄y tóg rán k̄y n̄i ha,” he tóg m̄.

²³ K̄y soldado ag tóg Jesus t̄y ka to s̄ag m̄. K̄y ag tóg ti kur m̄an k̄y v̄enh k̄ap̄am m̄. Û t̄y 4 (ke) ag v̄e, soldado ag, hã k̄y ag tóg ti kur t̄y v̄enh k̄ap̄am t̄y 4 (ke) han m̄. Hã ra ti v̄enh kri f̄ég ja v̄y kur pir t̄y há n̄i. Kur̄ȳr t̄u ti n̄i. ²⁴ K̄y ag tóg ti capa há v̄e k̄y jagn̄e m̄y: “ég h̄yn tag kym ke t̄u n̄i,” he m̄. “Ti capa to jogar he jé ég tóg ke m̄. Û t̄y m̄ag m̄ ãn hã v̄y tóg tunh m̄,” he ag tóg m̄. K̄y ag tóg to jogar he m̄ sir. Hã ra ag t̄y ti kur to jogar he m̄ ãn tóg rán k̄y n̄i gé, Top̄e v̄i rá ki, ha m̄. “Inh kur t̄y v̄enh k̄ap̄am ag tóg, hã ra ag tóg inh kur t̄y v̄enh kri f̄ég ja to jogar he m̄,” he ja tóg n̄i, Top̄e v̄i rá ki, hã k̄y ag tóg ke m̄.

²⁵ Hã ra Jesus m̄ynh fi v̄y tá j̄e n̄i, cruz rá hã, fi j̄avy fi mré. Kar k̄y Maria Madalena fi v̄y tá j̄e n̄i gé, kar k̄y Maria ù fi ke gé, Clopas pr̄u fi. ²⁶ K̄y Jesus tóg ã m̄ynh fi vég m̄ sir. Ti mré t̄i m̄ ù v̄y fi to gr̄en ke k̄y j̄e n̄i, Jesus t̄y ù to há p̄e ãn ti. K̄y Jesus tóg ã m̄ynh fi m̄y: “tag v̄y t̄y ã kósin n̄inh m̄ ha,” he m̄, ã mré t̄i m̄ ãn to. ²⁷ J̄avo tóg ti m̄y: “fi hã v̄y t̄y ã m̄ynh n̄inh m̄ ha,” he m̄ gé, fi to. Hã k̄y ti mré t̄i m̄ ãn tóg fi m̄y: “inh mré n̄inh k̄at̄ig,” he m̄, k̄y fi tóg ti ãn kr̄em n̄i n̄i, ti t̄y Jesus j̄égja ki fi j̄e’yn jé.

Jesus ter

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Jesus t̄y ã m̄ynh fi m̄y tag to kar k̄y tóg sir ã t̄y n̄en hyn han ke m̄ ãn hyn han k̄an ja n̄i. Hã to jykren k̄y tóg há ra n̄en t̄y ã to rán k̄y n̄i ãn hyn han k̄an sór m̄, hã k̄y tóg: “inh og há tóg t̄i,” he m̄ sir. ²⁹ Tá runja ù v̄y n̄i n̄i, hã ra vinho kaja pir v̄y ki n̄i, runja ãn ki. K̄y ag tóg esponja t̄y vinho ki t̄y pun ke m̄, k̄y ag tóg ka t̄y hissopo jur̄yn k̄y (ag tóg) n̄en kugpe jafã ãn kusón m̄, kusón k̄y ag tóg vinho k̄ara r̄ag k̄y ti m̄y jun m̄ sir, vinho ti. ³⁰ K̄y tóg ki ãnh ãnh ge m̄ sir, vinho ãn ki. K̄y tóg: “ke k̄an inh huri,” he m̄. K̄y ti kr̄i tóg héré’ he m̄, k̄y tóg hun ke m̄. K̄y tóg hur ter.

Soldado ù t̄y Jesus kusón

³¹ K̄y Judeu ag tóg Pilatos m̄y to v̄i m̄, soldado ag t̄y ù t̄y ka to sa k̄y n̄ȳti ag fa mrynhranh jé, ag t̄y k̄anhmar k̄agter jé. T̄y vaj k̄y ag m̄y festa mág v̄e, k̄y ag tóg ãn festa ãn to n̄en kar k̄anh̄an t̄i gé. Hã ra tóg ag m̄y kórég n̄i, ù t̄y ag festa kurã ki cruz to sa k̄y ter m̄ ti. Hã k̄y ag tóg Pilatos m̄y ag k̄agt̄én ke to v̄i m̄, ag t̄y ka to ag k̄arem jé. ³² K̄y soldado ag tóg ù t̄y Jesus mré cruz to vin k̄y n̄ȳti ag fa mrynhranh m̄ m̄. ³³ K̄y ag tóg Jesus fa mrynhranh sór m̄

gé, hã ra tóg hur ter, hã ky ag tóg mrynhmranh tũ nĩ sir. ³⁴ Ky soldado ù tóg ã rógro tỹ ti jẽn'yr ki kusón mũ, ky ti kyvénh tóg ki kãkutê mũ, kyvénh jãpri mré.

³⁵ Tag ve inh, mÿr, ha mẽ, hã ky sóg ãjag mÿ tó mũ. Sÿ ki hã tó vê. Sÿ ãjag mÿ tag kãmén vê, ãjag tỹ inh vĩ tag kri fi jé, ãjag tỹ ti ki ge sór jé. ³⁶ Hã ra tóg rán ky nĩ gé, ag tỹ ti kusón ke tag ti. “Ag pi(jé) ti kuka mrynhmranh ke mũ!” he tóg, Topê vĩ tỹ rán ky nĩ ki. ³⁷ Ky tag tóg rán ky nĩ gé, hã mẽ. “Ag tỹ ùn kusón mũ ên ve jé ag tóg ke mũ,” he tóg mũ gé, Topê vĩ ki, Jesus to.

Ag tỹ vènh kej ra ti va mũ

(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Ky Jesus to há ù tóg nĩgtĩ, Arimatéia tá José. Ên vỹ ti mré tĩg ja tũ nĩgtĩ, ti tỹ pã'i ag kamêg ky, hã ra tóg Jesus to há nĩ. Ên vỹ tóg sir Pilatos venh tĩ mũ, ky tóg ti mÿ: “sÿ Jesus tỹ ka to ti kãtérem há tóg tĩ,” he mũ. Ky Pilatos tóg ti mÿ: “há ti nĩ,” he mũ. Ky Arimatéia tá José ên tóg Jesus tỹ cruz to ti kãtérem tĩ mũ.

³⁹ Ky Nicodemos vỹ kãtĩ mũ gé, ù tỹ kuty tá Jesus mré vémén mũ ên ti. Ên vỹ ger há ma kãtĩ mũ, 45 (ke) quilos vê mÿr. Ka tỹ mirra jẽnjo ger há vê, kar ka tỹ aloés jẽnjo ger há mré. Ên ma kãtĩg tóg mũ, Nicodemos ti. ⁴⁰ Ky ag tóg Jesus tĩ kãtérem mũ sir, cruz to, José mré Nicodemos ti. Ti pãg ag tóg mũ sir, kur tỹ, hã ra ag tóg nén ger há ên tỹ ti pãg ke ên kãkã nĩm mũ gé. Judeu ag jÿkre hã vê, ag tỹ vènh kej tá ù fi ky. ⁴¹ Ka kré ù vỹ Gólgota tá kakó nĩ, ky tóg tá vènh kej tãg nĩ, pãró nor ti, ka kré ên tá. Kuprã ti nÿ. ⁴² Ên kãkã ag tóg ti fig mũ, ti kakó nĩn ky. Hã ra tóg rãkê nÿ ha, ky ag festa tóg kakó' he mũ ha, hã ky ag tóg vènh kej tãg ên kãkã Jesus fig mũ sir.

20

Jesus rĩr mãn

(Mt 28.1-8; Mc 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Tỹ vaj ùn ky, semana ki kurã ve ki Maria Madalena fi tóg Jesus venh tĩg sór mũ, ti kej tá. Kusã pẽ ki fi tóg ra tĩ mũ, kurã sĩ hã ra. Hã ra fi tóg tá jun ky (fi tóg) pó ên vég mũ, ti kej nĩfe ên ti. Kunũnh ky tóg jẽ nĩ, ky tóg sir nor ky nÿ nĩ, ti kej ti. ² Ky fi tóg Simão Pedro to vènhvãg tĩ mũ sir, Jesus mré tĩ tĩ ù to ke gé, ù tỹ Jesus to há tãvĩ ên to. Ky fi tóg ag mÿ: “Êg Senhor va ag tóg mũ ja nĩ,” he mũ. “Ã kej kãki tóg tũ nĩ,” he fi tóg mũ. “Ag hÿn hẽ ra ti va kagáv,” he fi tóg mũ ag mÿ. ³ Ky ag tóg venh mũ mũ gé, Pedro ti, Jesus mré tĩ tĩ ù ên ke gé. ⁴ Pétê ag tóg mũ mũ, hã ra ù ên tóg Pedro kã raran ke mũ, ky tóg tá jun vén mũ. ⁵ Ky tóg pãró nor ên ki pãnh ke ky kãtã kur ên vég mũ, ti pãg ja ti, hã ra tóg kãra rã ja tũ nĩ. ⁶ Ky Simão Pedro tóg ti nón tá jun mũ gé, hã ra tóg inhhã kãra rã mũ, ti kej kãra, Pedro ti. Ky tóg kur ên vég mũ gé sir. ⁷ Ti krĩ pãg ja vỹ vyr mÿ nĩ nĩ, kónhpên ky. ⁸ Ky ù ên tóg ti nón kãra rã mũ gé sir, ky tóg ã tỹ ven ky: “hã ja vê,” he mũ. ⁹ Vãhã ag tóg ki kanhró nÿtĩ. Tag to hã ag tóg ti vĩ to jÿkrén há han ja tũ nĩ ver, ti to nén rán ky nĩ ên to, ti tỹ ã ter kar ky rĩr mãn ke ên to. Vãhã ag tóg ki kanhró nÿtĩ.

¹⁰ Ag tỹ ti kej tỹ kuprã nÿ ve kar ky ag tóg vÿnvÿn ke mũ, ãjag ãn ra.

Jesus tỹ Maria Madalena fi mÿ vènh ven

(Mt 28.9-10; Mc 16.9-11)

¹¹ Hã ra Maria Madalena fi tóg tá jẽ nĩ, ti kej nor nĩ ên tá. Fÿ fi tóg jẽ nĩ. Fi fÿ ky fi tóg ti kej to pãnh ke ky (fi tóg) kãtã êvãnh mũ sir. ¹² Ky fi tóg ùn régre ag vigvég mũ. Topê tỹ jègnê jãfã ag vê. Kur kupri rĩnh ky ag nĩgnĩg ky nÿtĩ, Jesus

nŷgja tá, ti kej kátá. Ũ tóg ti krī nŷgja tá nī, kŷ ũ tóg ti pēn nŷtŷgja tá nī gé. ¹³ Kŷ ag tóg fi mŷ: “ã tŷ ũ jāvānh kŷ fŷ nē, jŷ?” he mŷ. Kŷ fi tóg ag mŷ: “inh Senhor va ag tóg mŷ ja nī, hã ra sóg ag tŷ hē ra ti va mŷ ja ěn ki kagtŷg nī,” he mŷ. ¹⁴ Kŷ fi tóg vēsŷkã ěvānh mŷ, hã ra Jesus tóg tá jē nī. Hã ra fi tóg ti ki kagtŷg nī. ¹⁵ Kŷ tóg fi mŷ: “ã tŷ ũ jāvānh kŷ fŷ nē, jŷ?” he mŷ gé. Hã ra fi tóg ti to: “ti hŷn tŷ ka kre tag ki rŷr ti jē, he sóg mŷ,” he mŷ. Hã kŷ fi tóg ti mŷ: “ã mŷ ag tŷ hēn ra ti va mŷ vég tŷ, vŷ?” he mŷ. ¹⁶ Kŷ Jesus tóg fi mŷ: “Maria,” he mŷ, fi jiji tó kŷ. Kŷ fi tóg ti tŷ fi mŷ fi jŷjy tó kŷ (fi tóg) vāhã ti ki kanhrān mŷ sir. Kŷ fi tóg ti mŷ: “Raboni’, ã hã mŷ!” he mŷ. Hebreu vī ki fi tóg tó mŷ, hã kŷ fi tóg: “Raboni’,” he mŷ. Ęg vī ki ěg tóg tag to: “Senhor,” he tī. Fi tŷ vāhã Jesus ki kanhrān kŷ nŷn kŷ fi tóg ti mŷ ke mŷ.

¹⁷ Hã ra Jesus tóg fi mŷ: “inh vóg tŷg nī ver,” he mŷ. “Isŷ ver inh panh ra tãprynh ke vē. Inh kanhkã ag mŷ tónh tŷg nī hã ra. Ag mŷ: “isŷ ver inh panh venh tŷg ke vē, hã ra tóg tŷ ãjag panh nī gé, he tóg,” hemnī. “Isŷ ver inh Topē to tãprynh ke vē, kŷ tóg tŷ ãjag Topē nī gé, he ti,” hemnī ag mŷ,” he tóg Jesus ti, Maria Madalena fi mŷ.

¹⁸ Kŷ fi tóg tī mŷ, ti mré mŷgtŷ ag mŷ tó jé. “Ęg Senhor ve inh,” he fi tóg mŷ. Kŷ fi tóg ag mŷ tó kãn mŷ sir, ti tŷ fi mŷ nén tó mŷ ěn ti.

Jesus tŷ ã mré mŷ tŷ ag mŷ vēnh ven

(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Kurã ěn kã, semana tŷ kurã ve ěn tŷ rãkãnh kŷ ag tóg vēnhmãn kŷ nŷtŷ, ĩn ũ krēm, ti mré mŷ tŷ ag. Hã ra ag tóg jãnkã nŷfénh ja nī, chave tŷ, ag tŷ ěprã pã’i ag kamĕg kŷ. Hã ra Jesus tóg vāhã vēnh ven mŷ, ag kãki, kŷ tóg ag mŷ: “mŷ sér nŷtŷmnŷ,” he mŷ. ²⁰ Tag tó kŷ tóg ag mŷ ã nŷgé nug ven mŷ, ã jĕn’yr ti ke gé. Kŷ tóg ag mŷ sér tŷ sir, ag tŷ ěg Senhor ven kŷ. ²¹ Kŷ tóg ag mŷ ke mãn mŷ. “Mŷ sér nŷtŷmnŷ,” he tóg. “Inh panh tŷ inh jĕnĕ vē. Kŷ sóg ũri ãjag jĕnĕg mŷ gé, ti tŷ inh jĕnĕ ri ke,” he tóg. ²² Tag tó kar tóg ag ki hu he mŷ, ag kar ki, kŷ tóg ag mŷ: “Topē kuprŷg vŷ tŷ ãjag jagrĕ nŷtŷ ha,” he mŷ. ²³ “Ājag tŷ ũ mŷ: “ã tŷ Topē vŷ mranh ja ěn tŷ tóg vēnh pãte fón mŷ,” hen kŷ tóg vēnh pãte fón kŷ nī nī. Ājag tŷ ũ mŷ: “ã mŷ ti vēnh pãte fón ke tŷ nī,” hen kŷ tóg vēnh pãte fón ke tŷ nī,” he tóg, Jesus ti, ti tŷ ag mŷ vēnh ven vén kŷ.

Tomé tŷ vāhã Jesus ve

²⁴ Hã ra Tomé vŷ ag mré nŷ ja tŷ nī, ag tŷ Jesus vég mŷ ěn kã. Tomé ěn vē, ag tŷ ũ to: “ŭn vēgni,” he mŷ ěn vē, Jesus mré tŷ tŷ ũ ěn ti. ²⁵ Ag tŷ Tomé ěn ve kŷ ag tóg ti mŷ: “ěg Senhor ve ěg,” he mŷ. Hã ra tóg ag mŷ: “ti nŷgé nug ve sór inh mŷ,” he mŷ. “isŷ ag tŷ prego tŷ ti nŷgé nugnón ja ěn mĕ jé, inh nŷgé tŷ,” he tóg mŷ. “Kŷ sóg ti jĕn’yr ki mĕnh ke mŷ gé, sŷ ki ti kusón ja ěn mĕ jé. Ke tŷ nŷ (mŷ) ra isóg kri nŷm ke tŷ pĕ nŷ, ti rŷr mãn kri,” he tóg, Tomé ti.

²⁶ Kurã tŷ 8 (ke) tŷg kŷ ag tóg vēnh mãn kŷ nŷtŷ gé, kŷ Tomé vŷ ag mré nŷ gé. Ĩn jãnkã vŷ ki chaven kŷ nŷtŷ. Kŷ Jesus tóg ag mŷ vēnh ven mãn mŷ, ag mré jĕn kŷ. Kŷ tóg ag mŷ: “mŷ sér nŷtŷmnŷ,” he mŷ. ²⁷ Kŷ tóg vēsŷmĕr Tomé mŷ: “ã nŷgé tŷ inh nŷgé nugnor mĕ,” he mŷ. “Ā nŷgé tŷ inh jĕn’yr kusón ja ěn ti mĕ gé. Kri nŷmnŷ, to: “vēnh ó vē,” he mãn tŷg nŷ,” he tóg, Jesus ti. ²⁸ Kŷ Tomé tóg ti mŷ: “inh Senhor,” he mŷ. “Topē,” he tóg. ²⁹ Kŷ Jesus tóg ti mŷ: “vāhã ã tóg kri nŷm sór mŷ ha, ã tŷ inh ve kŷ,” he mŷ. “Ũ tŷ ã tŷ inh vég tŷ ra kri nŷm mŷ ěn mŷ tóg vŷ hã pĕ han ke mŷ, Topē ti,” he tóg, Jesus ti, ti tŷ ag mŷ vēnh ven mãn kŷ.

Ęg tŷ Jesus ki ge jé livro tag tóg rán kŷ nŷ

³⁰ Jesus vỹ ag rĩnve ěg tỹ nén han vánh hyn han kãn ja nĩgtĩ, nén tỹ hěn ri ke, hã ra sóg rãn kãn ja tũ nĩ. ³¹ Sỹ livro tag rãn vễ, ù tỹ vãnh rá tag vég mũ kar ěn ag tỹ Jesus ki ge sór jé, ag tỹ ti to: “Cristo vỹ tỹ ti nĩ, Topẽ kósin vỹ tỹ ti nĩ,” he jé. Kĩ ģag tỹ ti ki ge kĩ ģag tóg rĩr krỹg ja tũ ěn venh ke mũ, ti tugrĩn, mỹr, ha mẽ.

21

Jesus tỹ ã mré mũ tĩ ù ag mỹ vãnh ven mãn

¹ Tag pãte Jesus tóg kejẽn goj tỹ Tiberiades tá ag mỹ vãnh ven mãn mũ, kỹ tóg ge tí, ha mẽ. ² Simão Pedro vỹ tá nĩ, Tomé ti ke gé, ag tỹ ù to: “ũn vėgni,” he mũ ěn ti, kar kỹ Natanael ti ke gé, ěmã tỹ Caná tá ke ěn, ga tỹ Galilėia tá ke ěn, kar kỹ Zebedeu krẽ ag vỹ tá nỹti gé, ù tỹ Jesus mré mũ tĩ rėgũ ù ag ke gé. ³ Kĩ Simão Pedro vỹ ag mỹ: isỹ pirã kugmĩnh tĩg vễ,” he mũ. Kĩ ag tóg ti mỹ: “ã mré ěg mũnh mũ,” he mũ gé. Kĩ ag tóg barco ti ge mũ, goj kri mũ jé. Hã ra ag tóg nén ù kãgmĩg tũ pẽ nĩ, kuty ěn kã.

⁴ Tỹ vaj kỹ kusã pẽ ki, rá tỹ jun ke mũ ra Jesus vỹ ga fyr tá jẽ nĩ, hã ra ag tóg ti ki kagtĩg nỹti ver. ⁵ Kĩ tóg ag mỹ: “ãjag mỹ pirã ù kãgmĩg tũ?” he mũ. Kĩ ag tóg ti mỹ: “hỹ,” he mũ. ⁶ Kĩ tóg ag mỹ: “rede tỹ barco pėgia tá fón,” he mũ, “kỹ ģag tóg kugmĩnh ke mũ, pirã ti,” he tóg mũ. Kĩ ag tóg ke mũ. Kĩ tóg fór mũ, rede ti, kỹ ag tóg kãtãnfyn kórég nỹti, ti kufy tĩn kỹ, pirã e nỹtĩn kỹ. ⁷ Kĩ ù tóg Pedro mỹ: “ěg Senhor hã vễ,” he mũ. Jesus tỹ ù to há pẽ ěn vỹ Pedro mỹ ke mũ. Kĩ Pedro tóg ti vĩ tag to ã kur rĩnh mãn mũ. Kunũnh ja ti nĩ, ti kur ti. Ā kur rĩnh kỹ tóg barco ki kãkutẽ kỹ (tóg) goj kãmĩ tĩ mũ sir, ti tỹ Jesus kukãm tĩg jé, goj kãmĩ. ⁸ Hã ra ag tóg ti nón barco kãmĩ mũ mũ gé, rede ěn raran ag tóg mũ mũ. Kakó ti nĩ ha, goj fyr ti, 100 (ke) metros hỹn.

⁹ Ag tỹ vagvag ke pa kỹ ag tóg Jesus jãká vég mũ sir. Pirã kugjin tóg nĩ nĩ, kỹ ěmĩ tóg tá ti rá nĩ gé. ¹⁰ Kĩ Jesus tóg ag mỹ: “ãjag pirã gé kãmũjėg,” he mũ. ¹¹ Kĩ Simão Pedro tóg barco kãra rá kỹ rede ěn raran mũ. Goj fyr kukãm tóg ma tĩ mũ, kỹ tóg vag ke mũ sir, tar tá. Hã ra tóg fór nĩ, rede ti, pirã tỹ, 150 (ke) hỹn, pirã mág tãvĩ. Hã ra rede tóg jar ja tũ nĩ, ti e tãvĩ nỹti ra. ¹² Kĩ Jesus tóg ag mỹ: “konh kãmũjėg,” he mũ. Hã ra ag tóg ti mỹ: “tỹ ã ù nĩ?” he jãvánh nỹtĩgtĩ. Ti ki kanhró ag tóg nỹti, ti tỹ tỹ ěg Senhor nĩn ki. ¹³ Kĩ Jesus tóg ag mỹ ěmĩ ěn kã vãnh ken mũ sir, pirã ti ke gé.

¹⁴ Jesus tỹ ag mỹ vãnh ven tãgtũ vễ ha, ěn kã, ti ter kar kỹ rĩr mãn kar kỹ.

Jesus tỹ Pedro mré vēmén

¹⁵ Ag jẽn kar kỹ Jesus tóg Simão Pedro mỹ: “Simão,” he mũ. “João kósin’,” he tóg. “Ā mỹ iso há tãvĩ nĩ, ã mré ke ag tỹ iso há nỹti ěn kãfór?” he tóg, Jesus ti, Pedro mỹ. Kĩ tóg ti mỹ: “hỹ, hã vễ,” he mũ. “Ki kanhró ã tóg nĩ, isỹ ã to há pẽ nĩn ki,” he tóg, Pedro ti, Jesus mỹ. Kĩ Jesus tóg ti mỹ: “kỹ ù tỹ inh ki ge kỹ nỹti ag mỹ inh vĩ tómnĩ,” he mũ.

¹⁶ Kĩ tóg ti mỹ vĩ mãn mũ, Jesus ti, Pedro mỹ. “Simão’,” he mãn tóg. “João kósin’,” he tóg. “Ā mỹ iso há nĩ?” he tóg. Kĩ tóg ti mỹ: “hỹ, hã vễ,” he mãn mũ. “Ki kanhró ã tóg nĩ, isỹ ã to há nĩn ki,” he mãn tóg. Kĩ Jesus tóg ti mỹ: “kỹ ù tỹ inh ki ge kỹ nỹti ag mỹ inh vĩ tómnĩ,” he mãn mũ gé.

¹⁷ Kĩ Jesus tóg ti mỹ vĩ mãn mũ gé, vĩ tãgtũ han kỹ. “Simão’,” he tóg. “João kósin’,” he tóg. “Ā mỹ iso há nĩ?” he tóg. Kĩ tóg Pedro mỹ e tí, ti tỹ ti mỹ ke tãgtũ han kỹ. Ti ki jēmẽ tãgtũ han tóg, hã kỹ tóg ti mỹ e tí. Kĩ tóg ti mỹ: “nén kar ki kanhró ã tóg nĩ,” he mũ. “Ki kanhró ã tóg nĩ, isỹ ã to há nĩn ki,” he tóg,

Jesus mý, Pedro ti. Ký Jesus tóg ti mý: “ký ũ tý inh ki ge ký nýtí ag mý inh ví tómní,” he mǎn mũ. ¹⁸ “Á mý sóg ki há tó mũ, ha mẽ,” he tóg mũ. “Á kyrũ kǎ ã tóg ã kur rĩnh ký ã tý hên ra tĩg sór mũ ên ra tĩg ja nĩgtí. Kejên ã kófa nĩnh ke vê. Ên kǎ ã tóg ag mý ã nĩgê tý vênh kri tý tam kenh mũ, ký ag tóg ã senh mũ, ha vemní, ký ag tóg ã pére mũnh mũ, ã tý hê ra tĩg sór tũ ên ra,” he tóg, Jesus ti, Pedro mý. ¹⁹ Ti tý ti mý ag tý ti tén ke tó vê. Hǎ ra ag tóg Topê tý tý ùn mág nĩ venh ke mũ, ag tý Pedro tén ke tigrĩn. Tag tó ti, Jesus ti, Pedro mý. Tag pǎte tóg ti mý: “mũ jé ha, inh mré,” he mũ gé sir, Jesus ti.

Jesus tý João to Pedro mý ví

²⁰ Ag mũn ký Pedro tóg vêsýjǎm êvǎnh ký (tóg) ũ tý Jesus nón kǎtĩg mũ ên vég mũ gé, Jesus tý ũ to há tǎví ên. Ag jên rén ja ên tá tóg Jesus rǎ há nĩ ja nĩ, ti mré tóg jagnê to grên ke ký nĩ ja nĩ, Jesus tý ũ to há tǎví ên. Ên kǎ tóg Jesus ti mý: “ũ ný hýn ã ven ke mũ, pǎ'í ag mý?” he ja nĩ. Ên há vỹ Jesus nón tĩg mũ, Pedro tý ti mré tĩg ký. ²¹ Pedro tý ti tý ag nón kǎtĩ mũ ve ký tóg Jesus mý: “jǎvo ũ tý êg nón kǎtĩg mũ tag ti?” he mũ. ²² Ký Jesus tóg ti mý: “sý ti mý nén tó mũ vỹ vyr mý nĩ,” he mũ. “Ký sý ã mý nén tó mũ vỹ vyr mý nĩ gé,” he tóg mũ. “Sý ti mý: “ter ke tũ ã tóg nĩ, isý vỹn ke ve jé ã tóg ke mũ,” he sór mũ ra sóg ti mý tónh ke mũ vê,” he tóg. “Á há mý sóg ã tũ tónh ke mũ, há ký sóg ã mý: mũ jé ha, inh mré, he mũ,” he tóg, Jesus ti, Pedro mý. Ti tý ũ tý ag mré kǎtĩ mũ ên to ken há vê.

²³ Jesus ví tag tigrĩn vênh kar tóg ti to: “ter ke tũ ti nĩ,” he tí, Jesus ki ge ký nýtí kar ag. Hǎ ra Jesus pí(jé) ti to: “ter ke tũ ti nĩ,” he ja nĩgtí. Ti to tóg: “sý ti mý: ter ke tũ ã tóg nĩ, isý vỹn ke ve jé ã tóg ke mũ, he sór mũ ra sóg ti mý tag tónh ke mũ vê,” he ja nĩ, Pedro mý, ũ ên to. Há ký ti to: “ter ke tũ ti nĩ,” he tũg nĩ.

João tý vênh kǎmén

²⁴ João vỹ tý inh nĩ. Inh há vỹ tag ve kǎn ja nĩ, há ký sóg rán. Ki há tó sóg tí, vênh kar vỹ tag ki kanhró nýtí. ²⁵ Há ra sóg Jesus tý nén hyn han mũ ên rán kǎn ja tũ nĩ. Ti tý nén hyn han mũ ên vỹ e tǎví nýtí, e tǎví. Êg tý tag rán kǎn sór mũ ra êg tóg livro tý hên ri ke hyn han ke mũ vê. Ký êg hýn hê tá livro kar tag vin han ke mũ? Sí ti nĩ, êg ga tí, ký êg tý hê tá livro tag vin han ke tóg tũ tĩnh mũ, êg tý Jesus tý nén hyn han ja ên rán kǎn sór mũ ra.

Hǎ vê.

APÓSTOLO AG TỸ NÉN HAN KĀME

¹ Teófilo, inh livro ve ki sóg ã mỹ Jesus tỹ nén han kar tó ja nĩ, ti tỹ nén han vén mũ ên ti, ti tỹ nén han rén ên ti ke gé. Ti tỹ êg kanhrân mũ ên rán sóg huri ke gé. ² Kĩ sóg ti tỹ kanhkā ra tãpry mũ rán huri ke gé. Ā tỹ kanhkā ra tãpry to hã tóg apóstolo ag mré vēmén ja nĩ ver, ã tỹ ùn kuprêg mũ ag mré. Topê kuprĩg tỹ ti mỹ nén tó mũ ên tó tóg mũ ag mỹ, ag tỹ ki hã han jé. ³ Ā ter kar kũ Jesus tóg ag mỹ vènh ven tỹ hèn ri ke han ja nĩ, kurā tỹ 40 (ke) ki. Rĩr mǎn kũ tóg ag mỹ vènh ven ja nĩ, ti tỹ ùn kuprêg ja ên ag mỹ. Ag tỹ ti ve kũ, ag tỹ ti mré vēmén kũ ag tóg ti rĩr jê ki kanhró nỹtĩ, apóstolo ag. Ag mỹ tóg Topê tỹ tỹ êg pã'i nĩ kāmén mũ, Jesus ti.

⁴ Kejên tóg ag mré nĩ nĩ. Kũ tóg ag mỹ: “ver cidade tỹ Jerusalém tá kãpa tũg nĩ, he mũ. “Tá nỹtĩ kũ Topê tỹ ãjag mỹ nén tó ja jāvǎnh nĩ,” he tóg, “isỹ ãjag mỹ nén tó ja ên ti,” he tóg. ⁵ “João vỹ goj tỹ êg kyppe ja nĩgĩtĩ,” he tóg. “Hã ra kǎnhmar ãjag tóg Topê kuprĩg tỹ jagrê venh ke mũ. Sỹ ãjag kypenhen hã vê,” he tóg, Jesus ti. Kũ tóg ti mũ sir.

Jesus tỹ kanhkā ra tĩg

⁶ Kejên ag tóg vènh mǎn mǎn mũ sir, Jesus tỹ ùn vin mũ ag. Kũ tóg ag mré nĩ nĩ, Jesus ti. Kũ ag tóg ti mỹ: “Senhor,” he mũ. “Ā mỹ ù ri êg pã'i mág fêg mǎn mũ, êg povo tỹ Israel tỹ pã'i mág?” he ag tóg ti mỹ.

⁷ Hã ra tóg ag mỹ: “vó,” he mũ. “Topê hã ki kanhro nĩ,” he tóg. “Ājag tũ pijé!” he tóg. “Kurā ên ki kanhrân ke tũ ãjag tóg nĩ, Topê tỹ ãjag pã'i mág fêg mǎn ke kurā ti. Topê hã ne kurā tag tónh ke mũ,” he tóg. ⁸ “Hã ra Topê kuprĩg vỹ tỹ ãjag jagrê nĩnh ke mũ. Kũ ti hã vỹ ãjag tar han ke mũ, ãjag tỹ inh kāmén jé. Cidade tỹ Jerusalém tá ãjag tóg inh kāmén ke mũ, ga tỹ Judéia tá ke gé, ga tỹ Samaria tá ke gé, ga fyn ja tá hã ke gé mỹr,” he tóg, Jesus ti.

⁹ Ā tỹ tag tó kar kũ tóg vǎhā kynh mỹ tãpry mũ sir ag rĩnve, kũ kanhkā góg vỹ ti kri rũm ke mũ sir, ti ve mǎn tũ ag tóg nĩ sir. ¹⁰ Hã ra ag tóg kanhkā tũgnỹm mũ, ag tỹ ti tĩg ven kũ, ti tỹ ùn vin mũ ag.

Kũ vǎhā ùn régre ag tóg tá nỹtĩ, kur kupri rĩnh kũ. Topê tỹ jênê jafá ag vê, ùn régre ên ag. ¹¹ Kũ ag tóg ag mỹ: “ha vé, Galiléia tá ke’,” he mũ. “Ājag hã ne tóg kanhkā tá êvǎnh nỹtĩ nĩ,” he ag tóg. “Jesus vỹ vỹn kenh mũ, ti tĩg ja ên ri ke han jé tóg ke mũ. Ti tỹ kanhkā ra tãpry vê, hã ra tóg tá kátère mǎn ke mũ gé,” he ag tóg, Topê tỹ jênê jafá ag, Jesus tỹ ùn vin mũ ag mỹ.

Ag tỹ Matias fêg

¹² Kũ Jesus tỹ ùn vin mũ ag tóg vỹnvỹn ke mũ sir, Jerusalém ra, krĩ tỹ Oliveiras tá kāmũ kũ. Jerusalém kakó kã ti nĩ, 1 quilômetro tá ti nĩ hỹn, krĩ tỹ Oliveiras ti.

¹³ Ag tỹ Jerusalém tá junjun kũ ag tóg ĩn to jãpry jafá to jãpry mũ, tá nỹtĩ jé, ĩn kri. Ũ tỹ tá nỹtĩ ag hã vê: Pedro, João, Tiago, André, Filipe, Tomé, Bartolomeu, Mateus, Tiago ù hã vỹ: Afêu kósın, he mũ, Simão ke gé, vĩ tar han ti tag ti, Judas ke gé, Tiago kósın tag ti. ¹⁴ Ag kar ên tóg Topê mré vĩ mũ, jagnê mré, ùn tỹtá fag mré hã, Maria fi mré hã, Jesus mỹnh ên fĩ, Jesus jãvy ag mré hã ke gé, ha mē.

¹⁵ Kejēn Jesus mré ke tỹ hēn ri ke ag vỹ tá nỹtĩ nĩ, ĩn to jāp̄ry jafā ēn tá, ũ tỹ 100 kri 20 (ke) hỹn.

¹⁶ Kỹ Pedro vỹ tóg jēg nē mũ, kỹ tóg: “ha vé, inh kanhká,” he mũ. “Vāsỹ tóg rán kỹ nĩ, Judas to,” he tóg. “Topē kuprĩg tóg Davi krĩn ja nĩgtĩ, ti tỹ Judas to rán jé,” he tóg. “Hā ra tóg ki hā tó ja nĩ, vēnh rán ki,” he tóg. “Ag jāmĩ tóg kātĩg ja nĩ, Judas ti, ũ tỹ Jesus kǎgmĩnh ke mũ ag jāmĩ. ¹⁷ Hā ra tóg tỹ ěg mré ke ja nĩ, kỹ ti tỹ nén han mũ tóg ěg tỹ nén han mũ ri ke ja nĩ gé,” he tóg, Pedro ti. ¹⁸ “Hā ra tóg Jesus kato jānkamy mǎn ja nĩ, kỹ tóg jānkamy ěn tỹ ěp̄ỹ kajām ja nĩgtĩ. Hā ra tóg ā nunh kǎ vēnh jāján ja nĩ, kỹ tóg tam ke kỹ kutē ja nĩ, kỹ ti nug tóg jar ja nĩ, kỹ ti nug tóg kǎkutē ja nĩ, kỹ tóg ter ja nĩ, Judas ti,” he tóg, Pedro ti.

¹⁹ “Kỹ Jerusalém tá ke kar ag tóg mēg mũ sir, hǎ kỹ ag tóg ti jap̄y to: Acelandama, he mũ, hǎ vỹ: ěp̄ỹ kyvénh, he mũ, ěg vĩ ki,” he tóg, Pedro ti.

²⁰ “Ěg tỹ Topē mỹ jān jān jafā ki tag tóg rán kỹ nĩ, hǎ mē: ěn jamā vỹ vag ke mũ, ũ pi(jé) ki ěmǎn mǎn mũ’, he tóg, vēnh rán ki, Judas to,” he tóg, Pedro ti. “Kỹ ũ vỹ ge nĩ gé, hǎ mē: ũ ũ tỹ ti jēg ja kǎ jēnh ke kỹ ti rǎnhřāj han ke vē, he tóg mũ gé, vēnh rán ki,” he tóg, Pedro ti. ²¹ “Hǎ kỹ ěg tỹ ěg mré mũ tĩ ũ jāvǎnh ke vē. Jesus mré tóg tĩg ja nĩgtĩ, ěg tỹ ũn jāvǎnh ke mũ ti, kỹ tóg Jesus tỹ ga mĩ tĩ ěn ve ja nĩgtĩ gé. ²² João tỹ Jesus kype ve ja tóg nĩ gé. Jesus tỹ kanhká ra tāp̄ry ve ja tóg nĩ gé. Jesus tỹ nén han mũ kar ve ja tóg nĩ, ěg tỹ ũn jāvǎnh ke mũ ti. Kỹ tóg sir Jesus rĩr mǎn tónh ke mũ ěg mré,” he tóg, Pedro ti.

²³ Kỹ ag tóg ũn rēgre ag vin mũ, hǎ vỹ: José, he mũ, ti jỹjy ũ hǎ vỹ: Barsabás, he mũ. Fóg tỹ ti jiji hǎ vỹ: Justo, he mũ. Ti mré ag tóg Matias fēg mũ gé. ²⁴ Kỹ ag tóg Topē mré vĩ mũ, kỹ ag tóg tag tó mũ, ha mē. “Ěg jóg!,” he ag tóg ti mỹ. “Ěg tỹ nén to jykrén mũ ki kanhró ā tóg nĩ,” he ag tóg mũ. “Ā hỹn ũ tỹ hē kuprēg, ũn rēgre tag ag kǎ, ²⁵ ti tỹ ěg mré ā rǎnhřāj tag han jé, ti tỹ tỹ ěg mré apóstolo jē jé? Judas vỹ ā rǎnhřāj tovǎnh, kỹ tóg ā tỹ ra tĩg ke ěn ra vyr. Kỹ ũ tỹ hē nỹ ti jēg ja kǎ jēnh mũ ha?” he ag tóg mũ, Topē mỹ. ²⁶ Kỹ ag tóg to jogar he mũ sir, hǎ ra Matias tóg Judas jēgja kǎ jē nĩ. Hǎ kỹ tóg tỹ ũ tỹ 11 (ke) ag mré ke nĩ sir, tỹ tóg apóstolo jē sir.

2

Topē kuprĩg tỹ tỹ ěg jagrē

¹ Vǎhǎ tóg festa tỹ Pentecostes kurā tá krỹg mũ. Kỹ vēnh kar vỹ vēnh mǎn kỹ nỹtĩ nĩ, Jesus ki ge kỹ nỹtĩ kar ěn ag.

² Kỹ vǎhǎ kanhká tá kóho ri ke tóg mē há tí, króg he mũ ěn ti. Kỹ ĩn tóg kóho ri ke ěn tỹ fór mũ. Hǎ ra ag tóg ĩn ěn ki nỹtĩ, Jesus ki ge kỹ nỹtĩ ag.

³ Kỹ ag tóg nén nē vég mũ, hǎ ra tóg tỹ pĩ gru hǎ pē nĩ, nén nē ěn ti. Vēnh kǎpópām kỹ tóg nĩ nĩ, pĩ gru hǎ pē ěn ti. Kỹ tóg ag kri nĩ’ nĩ’ he kǎn mũ, pĩ gru hǎ pē ěn ti. ⁴ Kỹ Topē kuprĩg tóg ag ki ge kǎn mũ, kỹ ag tóg vēnh vĩ ũ tugtó mũ, Topē kuprĩg tỹ ag krĩn kỹ, ti tỹ tỹ ag jagrē nĩn kỹ.

⁵ Hǎ ra Jerusalém tá ke ũ ag tóg Topē to há nỹtĩ gé. Israel ag vē gé, hǎ ra ag tóg povo tỹ hēn ri ke mĩ mogmog ja nĩ. Hǎ kỹ ag vĩ tóg tó tỹ hēn ri ke nĩ.

⁶ Ag tỹ kóho ri ke ěn mē kỹ ag tóg vēnh mǎn mũ. Kỹ ag tóg ājag vĩ e ěn ki Pedro ag tỹ nén tó mũ mēg mũ. ⁷ Kỹ tóg ag mỹ e tĩ. Ag fe tỹ hēn ri ke nĩn kỹ ag tóg: “ha vé, Galiléia tá ke ag vē mỹr,” he mũ. “Galiléia tá ke ag vỹ vyr mỹ vĩ nỹtĩ. ⁸ Hǎ ra ěg tóg ěg vĩ pē ki ag vĩ jēmēg mũ,” he ag tóg. ⁹ “Ěg kǎ ũ ag tóg Pártia tá kǎmũ mũ, kỹ ũ ag tóg Média tá kǎmũ mũ gé, ũ ag tóg ga tỹ Elǎo tá kǎmũ mũ, ũ ag tóg ga tỹ Mesopotámia tá kǎmũ mũ, ũ ag tóg Judéia tá kǎmũ mũ, ũ ag tóg

Capadócia tá kāmū mū, kar kŷ Ponto tá, Ásia tá, ¹⁰Frígia tá, Panfília tá, Egito tá, ga tŷ Líbia tá, cidade tŷ Cirene ên mã tá. Ū ag tóg cidade tŷ Roma tá kāmū mū gé. ¹¹Ū ag tóg tŷ Israel nŷtī, kar kŷ ū ag tóg tŷ fóg tŷ Israel jykre han mū nŷtī gé. Ū ag tóg goj vāso tŷ Creta tá kāmū mū, ū ag tóg ga tŷ Arábia tá kāmū mū gé. Ēg kar tóg ěg vī pē ki ag tŷ Topē kāmén mū mēg mū, ag tŷ Topē tŷ nén han ja kāmén mū ti, Topē tŷ milagre hyn han ja ên ti,” he ag tóg. ¹²Ājag mŷ e tŷn kŷ ag tóg jagnē mŷ: “ne nē hŷn’?” he mū. Ag fe tóg jŷrŷn ke mū, ag tŷ ge ve ja tŷ nŷtŷn kŷ.

¹³Ū ag tóg hā ra nyg mū. “Kronkron kŷ ag kāgter mū mŷr,” he ag tóg.

Pedro tŷ ag mŷ Topē vī tó

¹⁴Kŷ Pedro tóg ū tŷ 11 (ke) ag mré jēgnē mū, kŷ tóg jamā hár(a) ag mŷ: “inh kanhkā,” he mū. “Jerusalém tá ke,” he tóg. “Jēmē há han ra, sŷ ājag mŷ nén tó mū ti,” he tóg. ¹⁵“Ājag hā tóg ěg to: kronkron kŷ ag kāgter mū, he mū. Hā tŷ vē hā ra. 9 horas vē ve, meio dia to hān sa mŷr,” he tóg. “Ag kronkron kŷ ag tóg rākānh kŷ kronkron kŷ kāgter mŷgtī, ŷn kronkron mū ên ag,” he tóg. “Hā kŷ ěg tóg kron ja tŷn nŷ,” he tóg, Pedro ti.

¹⁶“Hā ra tóg vāsŷ rán kŷ nŷ, ěg tŷ ŷri nén vég mū ti. Topē vī tó tŷ Joel tóg vāsŷ tag tó ja nŷ, ha mē: ¹⁷“kurā tŷ ěgno to hā sóg inh kuprŷg jēnēnh mū, věnh kar mŷ, ti tŷ tŷ ājag jagrē nŷ jé,” he ja tóg nŷ, Topē ti. “Kŷ ājag krē ag tŷ fag mré Topē vī mē kŷ tónh ke vē. Kyrŷ ag tŷ nén nē venh ke vē. Kófa ag tŷ věnh pétinh ke vē. ¹⁸Sŷ inh camarada ag mŷ inh kuprŷg jēnēnh ke vē gé, fag mŷ ke gé. Kŷ fag tóg inh vī tónh ke mū gé,” he tóg, Topē ti. ¹⁹“Ājag tŷ nén han vānh han jé sóg ke mū gé, ājag mŷ, kanhkā tá, ga tá ke gé, ěprā, kyvénh mŷr, pŷ mŷr, nŷja mŷr. ²⁰Kŷ rā tŷ kutyg ke vē, kysā kyvénh ke vē gé. Kar kŷ Topē kurā vē sir, kurā mág ên ti. ²¹Kŷ ū tŷ Topē mŷ nén kar to vī mū ên kren ke vē sir,” he tóg, Topē ti. Joel tŷ tón hā vē, vāsŷ,” he tóg, Pedro ti.

²²“Inh kanhkā’, inh vī jēmē ra,” he tóg. “Nazaré tá Jesus vē mŷr,” he tóg. “Ti hā tóg nén han vānh hyn han ja nŷgtī, Topē jykre hyn han ja tóg nŷgtī, Topē tŷ ti jēnēnh kŷ. Hā ra Topē tóg Jesus mŷ tó ja nŷ, ti tŷ milagre ên hyn han jé. Kŷ tóg ājag rŷnve hyn han, ājag tŷ ve jé, Jesus to jykren jé. Hā kŷ ājag tóg vé,” he tóg, Pedro ti. ²³“Hā ra Topē tóg ājag mŷ ti fēg sór ja nŷ, Jesus ti. Kŷ tóg to jykren kŷ ājag mŷ ti fēg ja nŷ. Jāvo ājag tóg ka to ti sa ja nŷ, ti tén ja ājag tóg nŷ. Kŷ ū tŷ ka to ti ság mū ên ag jykre vŷ pāno tāvī nŷ. ²⁴Hā ra Topē tóg ti rŷn mān ja nŷ, hā kŷ tóg vēser jagēgtar ên tŷ tŷ’ he ja nŷ ti mŷ. Hā kŷ tóg vēser jamā tá nŷg mág ja tŷ nŷ, Jesus ti,” he tóg, Pedro ti.

²⁵“Hā kŷ Davi tóg Jesus jo tag tó ja nŷ, kŷ tóg Jesus tŷ ā jóg mré vī ri ke nŷ. Ti to tóg: “ěg jóg’,” he ja nŷ. “Ā vég isóg nŷ nŷ,” he ja tóg nŷ. “Inh pēgia tá ā tóg nŷ nŷ, hā kŷ sóg krónh ke tŷ nŷ,” he ja tóg nŷ, Davi ti. ²⁶“Hā kŷ inh fe tóg mŷrin ke mū. Vī sér han isóg nŷ nŷ. Iser kŷ inh fār tóg nŷnh ke mū, hā ra sóg to krŷ kufy tŷ nŷ. ²⁷Inh kuprŷg vŷ věnh kuprŷg jamā tá nŷnh ke tŷ nŷ. Inh fār vŷ vag ke tŷ nŷ gé, sŷ tŷ ā tŷ kuprēg ja nŷn kŷ,” he ja tóg nŷ, Davi ti, Topē mŷ. ²⁸“Inh kanhrān ā tóg nŷ nŷ, isŷ kanhkā to ěpŷr ên ve há han jé, kanhkā to ěmŷn ên ti. Isŷ ā mré nŷn kŷ tóg inh mŷ sér tāvī tŷ,” he ja tóg nŷ. Davi tŷ Jesus tón hā vē,” he tóg, Pedro ti.

²⁹“Inh kanhkā’,” he tóg. “Ēg jóg’jóg tŷ Davi kāmén há han jé sóg ke mū ājag mŷ,” he tóg. “Vāsŷ ti ter mŷr, kŷ ag tóg věnh kej tá ti péju, hā ra ěg tóg vég tŷ, ti kej ti, Davi kej ti,” he tóg. ³⁰“Ā tŷ ga mŷ tŷg kŷ tóg hā ra Topē vī tó tŷ ja nŷgtī, Davi ti. Topē tóg ti mŷ: “ā krē’krē ag kā ū vŷ tŷ pā’i tŷ rei nŷnh mū,” he ja nŷgtī,

Topē ti. ³¹ Topē vī tag kri fi kŷ tóg Cristo rīr mǎn ke tó ja nĭgtī gé, Davi ti. Hā kŷ tóg ā vī ěn tó ja nĭgtī. Cristo pi(jé) vēser jamā tá nĭg mág han', kŷ ti fár vŷ vag ja tū nĭ gé," he tóg, Pedro ti.

³² "Cristo vē, hā vŷ: Jesus, he mŷ. Topē vŷ ti rĭn mǎn, kŷ ěg kar tóg ti ve ja nĭgtī," he tóg. ³³ "Topē tóg ti mŷ: "kunĭg, inh pĕgja tá nĭ," he ja nĭ, Jesus ti mŷ. Kŷ ěg jóg tóg ti mŷ ā tŷ ěg mŷ nĕn tó ja fĕg, hā vŷ: Topē kuprĭg, he mŷ. Hā kŷ tóg ěg mŷ tŷ jagrĕ han mŷ, Topē kuprĭg tŷ, Jesus ti. Hā kŷ ājag tóg ūri tag vēg mŷ, tag mĕg mŷ," he tóg, Pedro ti.

³⁴ "Davi hā tóg rīr mǎn ja tū nĭ ver, kanhkā ra tóg tāpŷ ja tū nĭ ver, ge ra tóg tag tó ja nĭ, ha mĕ: "ěg jóg mág vŷ inh Senhor mŷ tag tó ja nĭ, hā vŷ: "nĭ ra ver, inh pĕgja tá," he ja tóg nĭ, ³⁵ "sŷ ā kato vāsānsān mŷ ag tŷ ā jakrĕm vin jé, ag sigse jé," he ja tóg nĭ. Davi tŷ tón hā vē," he tóg, Pedro ti.

³⁶ "Jesus tag hā vŷ, ājag tŷ ka to ūn sǎg mŷ tag hā vŷ: tŷ ěg Senhor nĭ, he mŷ," he tóg. "Topē vŷ ti to: "tŷ tóg Cristo nĭ," he mŷ. "Tŷ tóg vēnh kar Senhor nĭ," he tóg. ěg tŷ vēnh vī tag kri finh ke vē. ěg povo tŷ Israel tŷ ti ki kanhrān ke vē, ěg vī tag kri nĭm ke vē," he tóg, Pedro ti, ū tŷ vēnh mǎn kŷ nŷtī kar ag mŷ.

³⁷ Ag tŷ ti vī jĕmĕ kŷ ti jykre tóg ag kāra rā mŷ sir. Kŷ ag tóg ti mŷ: "kŷ ěg hŷn hĕ ri kenh mŷ, vŷ?" he mŷ, Jesus tŷ ūn vin mŷ kar ag mŷ ke gé.

³⁸ Kŷ Pedro tóg ag mŷ: "ājag jykre tovānh ra," he mŷ. "Kŷ ěg tóg ājag kygpĕnh ke mŷ, Jesus Cristo jiji tó kŷ," he tóg. "Kŷ Topē tóg ājag mŷ ājag tŷ ti vī mranh ja ěn tŷ vēnh pāte fón ke mŷ. Kŷ ājag tóg Topē kuprĭg tŷ jagrĕ nŷtĭnh mŷ gé, Topē tŷ ājag mŷ ti jĕnĕn kŷ. ³⁹ Ti tŷ ājag hā mŷ ti nĭm ke vē inhhā, ājag krĕ mrĕ hā ke gé. Ti tŷ ūn mŷ vēnh vī jĕnĕg mŷ kar ag mŷ tóg nĭm tŷ, Topē ti, ěg jóg mág ti, ag tŷ ver kuvar há tá mŷ hā ra," he tóg, Pedro ti.

⁴⁰ Vī tŷ hĕn ri ke han tóg, Jesus kāmĕn kŷ. Ag jyvĕn tóg mŷ gé, kŷ tóg ag mŷ: "Jesus mŷ: "inh kren han nĭ," hemnĭ," he mŷ. "ěg kar vŷ vēnh jykre pāno han kĕn, ā jykre han vānh nŷtĭn kŷ. Kŷ inh kren han nĭ, hemnĭ, Jesus mŷ," he tóg, Pedro ti.

⁴¹ Ū tŷ ti vī han mŷ ag kygpĕg ag tóg mŷ sir. Kurā ěn kā ūn kygpe kŷ nŷtī ag vŷ tŷ ū tŷ 3 mĭl nŷtī hŷn, hĕn ri ke mŷn. ⁴² ěn ag vŷ kurā kar ki Jesus tŷ ūn vin mŷ ag vī jĕmĕ jé vēnh mǎn tŷ, jagnĕ ve jé ke gé. Kŷ ag tóg Jesus jamĭ ko mŷ sir. Kŷ ag tóg ti mrĕ vī mŷ gé, kurā kar ki.

Jesus ki ge mŷ ag jykre ti

⁴³ Kŷ Jesus tŷ ūn vin mŷ ag tóg ěg tŷ nĕn han vānh tŷ hĕn ri ke han tŷ nŷtĭgtī. Hā kŷ vēnh kar tóg Topē kamĕg tŷ. ⁴⁴ Jāvo ū tŷ Jesus ki ge kŷ nŷtī ag tóg jagnĕ mrĕ vēnh jykre pir han mŷgtī. Kŷ ag kuge vŷ jagnĕ tŷ ri ke nŷtī. ⁴⁵ Ū ag tóg ājag kuge ū vāvān mŷ gé, jānkamy kato, kŷ ag tóg ūn jānkamy tŷ ag mŷ vēnh kǎpópām mŷ. ⁴⁶ Kurā kar ki ag kar tóg Topē jo ĩn ra mŷ tŷ, ag tŷ ti mrĕ vī jé. Ājag ĩn kākĭ ag tóg Jesus jamĭ ko mŷgtī gé. Jatun mŷ ag tóg sir jĕgĭg mŷ. Kŷ tóg ag mŷ sér tŷ sir. ⁴⁷ Kŷ ag tóg Topē mŷ: "há ti nĭ," he ti gé. Jó vēnh kar tóg ag to há nŷtĭ gé. Kŷ Topē tóg kurā kar ki ū ag mŷ krĭ hā nĭm tŷ gé, kŷ ag tóg ti ki ge mŷ, ag krenkren jé. Hā kŷ ag tóg komĕr hā e nŷtī.

3

Ūn grĭ tŷ há' he

¹ Kejĕn Pedro tóg João mrĕ Topē jo ĩn ra mŷ mŷ, meio dia pāte 3 horas ki. Israel ag tŷ Topē mrĕ vī jafā vē, hā vŷ: 3 horas, he mŷ.

² Topē jo ĩn tá ũ tóg nĩ nĩ, ũn grĩ. Ā mūr mũ kã tóg ge nĩ. Topē jo ĩn jãnkã tá tóg nĩ nĩ, jãnkã sĩnvĩ he mũ ěn tá. Tá tóg: “inh mý nén ũ nĩm,” he nĩgtĩ, ũ tỹ Topē jo ĩn kãra ge mũ ag mý.

Ěn va ag tóg kãmũ mũ, jãnkã tá ti nĩm jé. Kĩ João mré Pedro tóg Topē jo ĩn tá junjun mũ. ³ ũn grĩ tỹ Pedro ag ve kũ tóg ag mý nén ũ to vĩ mũ. ⁴ Kĩ Pedro ag tóg ti tugnyĩm mũ. Kĩ Pedro tóg ti mý: “ěg ki ěvãnh ra,” he mũ. ⁵ Kĩ tóg ag ki ěvãnh mũ. “Ag hỹn inh mý jãnkamy nĩm ke mũ,” he tóg.

⁶ Hã ra Pedro tóg ti mý: “jãnkamy tóg inh mý tũ tĩ,” he mũ. “Sỹ nén ma tĩ hã tỹ sóg ã mý nĩm mũ, hã vỹ: Jesus Cristo jyjy hã tó kũ, Nazaré tá ke ěn jiji tó kũ sóg ã mý: ha jĕg, he mũ, ha mĩ tĩg, he sóg ã mý,” he tóg, Pedro ti, ũn grĩ mý. ⁷ Kĩ tóg ti pĕgja tá ti kãgmĩ kũ ti fĕg mũ.

Kũ vãhã ti pĕn tóg tar' he mũ sir, ti pĕn nãgnãn ti. ⁸ Hũm hen kũ tóg jĕ nĩ sir. Jĕg há' he tóg mũ sir. Mĩ tóg tĩ mũ sir. Ag mré tóg Topē jo ĩn kãra rã mũ sir. Tá tóg mĩ tĩ kũ hũm hũm he mũ. Topē mý tóg vĩ há han mũ sir.

⁹ Kũ vĕnh kar tóg ti vég mũ, ti tỹ mĩ tĩg kũ, ti tỹ Topē mý vĩ há han kũ. ¹⁰ Ag tỹ ti ve kũ ag tóg ti ki kanhró nỹtĩ. “Topē jo ĩn jãnkã tá nĩ ěn hã vĕ mýr,” he ag tóg mũ. “Jãnkã sĩnvĩ he mũ ěn tá nĩ mũn hã vĕ mýr,” he ag tóg mũ. “Vĕnh kar mý: inh mý nĩm, he tĩ ěn hã vĕ mýr,” he ag tóg ti to. Kũ tóg ag mý e tĩ sir. Ag fe tóg jũrũn ke mũ sir, ag tỹ ti ven kũ.

Pedro tỹ Topē jykre kãmén mũ

¹¹ Hã ra tóg Pedro mré João mré tĩ mũ, ũn grĩ ja ěn ti. Hã kũ vĕnh kar tóg ag to vĕnh mũn mũ, Topē jo ĩn krĕm, pã'i tỹ Salomão he mũ ěn sala tá. Vĕnh kar ag mý tóg e tĩ, ũn grĩ ěn tỹ há' hen kũ.

¹² Ā tỹ ũn e ěn ag ve kũ Pedro tóg ag mý: “inh kanhkã,” he mũ. “Ājag fe hã ne tóg jũrũn ke mũ,” he tóg. “Ĕg tỹ vĕsóg ki ti tỹ há' he tũ vĕ. Topē tỹ ti tỹ tĩg há' he vĕ mýr. Ĕg tỹ vĕnh jykre kurjy han mũ ra ěg tóg ge han ki kãgtĩg nỹtĩ vĕ,” he tóg, Pedro ti, ũn e ěn ag mý.

¹³ “Ĕg jóg'jóg ve ag vỹ Topē to há ja nỹtĩgtĩ, Abraão ti, Isaque ti, Jacó ti ke gé. Topē ěn vĕ mýr, ũ tỹ ti tỹ há' he mũ ti,” he tóg. “Topē ěn vỹ ã kósin tỹ ũn mág han. Ti kósin hã vĕ, hã vỹ: Jesus, he mũ. Hã ra Ājag tóg fóg ag mý ti fĕg ja nĩgtĩ. Fóg tỹ pã'i tỹ Pilatos vỹ: “ti kavãn jé sóg ke mũ,” he mũ vĕ. Hã ra Ājag tóg ti mý: “nejé,” he ja nĩgtĩ. ¹⁴ ũ tỹ vĕnh jykre kurjy han mũ to Ājag tóg: “nejé,” he ja nĩgtĩ, Topē tỹ ũn kuprĕg mũ ěn to, Jesus ěn to. Hã ra Ājag tóg ũ tỹ ũn tén mũ to: “ti kyvãn ra,” he ja nĩgtĩ. ¹⁵ ũ tỹ ěg rĩnrĩr han tĩ ěn tén ja Ājag tóg nĩgtĩ mýr. Topē tóg hã ra ti rĩn mũn ja nĩ, ti ter mũ hã ra, kũ ěg tóg ti ve ja nĩgtĩ,” he tóg, Pedro ti, ũn e ěn ag mý.

¹⁶ “Kũ ěg tóg Jesus ki ge mũ. Hã kũ Jesus tóg ũn grĩ ja tag tỹ tar' he mũ, Ājag tỹ ũn vég mũ tag ti, Ājag tỹ ũn ki kanhrãn mũ tag ti. Jesus vỹ ti tỹ ã ki rã han. Kũ ti tỹ Jesus ki rã kũ tóg há' he mũ sir, Ājag rĩnve,” he tóg, Pedro ti.

¹⁷ “Inh kanhkã,” he tóg. “Ājag tỹ ki kãgtĩg nỹtĩn kũ, hã kũ Ājag tóg Jesus tén ja nĩgtĩ. Hã kũ Ājag pã'i ag tóg ti tén ja nĩgtĩ,” he tóg.

¹⁸ “Hã kũ Topē tóg vãsỹ rán kũ nĩ ěn han. Topē vĩ tó tĩ ag kar tóg vãsỹ Jesus jagtar ke ti tó ja nĩgtĩ, Topē tỹ ag mý: ha tó, hen kũ. “Topē tỹ ũn jĕnĕg mũ ěn tỹ jagtar ke vĕ, Cristo ti,” he ja ag tóg nĩgtĩ, Topē vĩ tó tĩ ag,” he tóg, Pedro ti.

¹⁹ “Kũ Ājag jykre tovãnh nĩ. Topē jykre ki gemnĩ, Topē tỹ Ājag tỹ ti vĩ mranh tỹ tũ' he jé. ²⁰ Hã kũ Ājag tóg tỹ Topē mré ke nỹtĩ, kũ tóg Ājag krĩ tỹ kãnhvy' henh ke mũ, Topē ti. Kar kũ tóg Ājag mý ti jĕnĕ mũn mũ gé, ti tỹ Ājag mý ũn jĕnĕnh ke

ēn ti, Cristo ti, hã vỹ: Jesus, he mũ,” he tóg, Pedro ti. ²¹ “Ti tỹ kanhkã tá nĩ vẽ ver. Ti tỹ ã kurã pêtēm kỹ tóg vãhã tá vỹn kenh mũ, Topê tỹ nén kar han mãn ke kurã ên kã,” he tóg.

“Hã kỹ Topê tóg vãsỹ ã vĩ tó tĩ ag mỹ tó ja nĩgtĩ, ag tỹ vẽnħ kar mỹ ti vĩ tó jé, ti tũ ag kar mỹ. ²² Hã kỹ Moisés vỹ tag tó ja nĩ, ha mẽ: “Topê vỹ ãjag mỹ ã vĩ tó tĩ ù jẽnẽnħ ke mũ, ãjag mré ke ù, ti tỹ ãjag mỹ Topê vĩ tó jé, inh ri kén. Ên ti vĩ jêmẽnĩ,” he ja tóg nĩgtĩ, Moisés ti,” he tóg, Pedro ti. ²³ “Û tỹ ti vĩ jêmẽ jãvãnh ên ter ke vẽ,” he ja tóg nĩgtĩ, “ên pi(jé) tỹ Topê tũ nĩ,” he ja tóg nĩgtĩ, Moisés ti,” he tóg, Pedro ti.

²⁴ “Topê vĩ tó tĩ ag kar vỹ tó ja nĩgtĩ, êg tỹ ùri vég mũ tag ti. Samuel vỹ tag tó vén ja nĩgtĩ, kar ti nón ke ag kar tóg tag tó ja nĩ gé vãhã,” he tóg, Pedro ti.

²⁵ “Topê vĩ tó tĩ ên krê vỹ tỹ ãjag nỹtĩ,” he tóg. “Ãjag jóg'jóg ve ag hã mré tóg jykren ja nĩgtĩ, Topê ti, Abraão hã mré. Hã kỹ tóg Abraão mỹ: “ã kósin ù hã tigrĩn sóg vẽnħ kar to há nĩnh mũ,” he ja nĩgtĩ, Topê ti,” he tóg, Pedro ti. ²⁶ “Ãjag hã mỹ tóg ã kósin jẽnẽ, ti rĩn mãn kỹ, Topê ti. ãjag hã mỹ tóg tó vén, ãjag tỹ tỹ Israel nỹtĩn kỹ. ãjag hã mỹ tóg tó, ãjag tỹ ãjag jykre pãno tovãnh jé. Ti tỹ ãjag krĩn sór vẽ, ãjag tỹ tovãnh jé, ãjag jykre pãno ên ti,” he tóg, Pedro ti, ù tỹ Topê jo ĩn krêm vẽnħ mãn kỹ nỹtĩ ên ag mỹ.

4

Pã'i ag tỹ Pedro mré João to jũ

¹ Ag tỹ ver vémén kỹ nỹtĩ ra Topê tũ ki rĩr tĩ ag tóg tá junjun mũ. Topê jo ĩn to capitão vỹ ag mré tá jun mũ gé, Saduceu ag ke gé, ù tỹ: “êg hỹn rĩnrĩr mãn ke tũ nĩ ha, êg ter kar kỹ,” he mũ ên ag. ² Pedro ag to ag tóg jũgũ mũ, ag tỹ: “Jesus vỹ rĩr mãn,” hen kỹ. “Kỹ êg tóg tĩ ri kén rĩr mãn mũ gé, êg ter kỹ,” he ag tóg, Pedro ag. Hã kỹ pã'i ag tóg ag to jũgũ mũ. ³ Hã kỹ ag tóg Pedro ag sigség mũ, vèse jafã kãtã ag tóg ag vãm mũ, ag tỹ kãtã nũgnũr pir han jé. Rãkẽ ti nỹ ha, hã kỹ ag tóg: “ha ver kãtã nũgnũr,” he mũ.

⁴ Hã ra ù tỹ hên ri ke ag tóg Pedro ag vĩ mẽ ja nĩgtĩ, kỹ ag tóg sir ti vĩ kri fig mũ. Û tỹ 5 mil (ke) ag vẽ, Jesus ki ge kỹ nỹtĩ ag, êg tỹ ùn týtã fag mré tó tũ hã ra.

⁵ Tỹ vaj kỹ pã'i ag tóg vẽnħ mãn mũ, kófa ag mré hã, Topê vĩ to professor ag mré hã. Jerusalém tá ag tóg vẽnħ mãn mũ. ⁶ Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i mág jyyj hã vỹ: Anás, he mũ. Ag pã'i mág ù jijin hã vỹ: Caifás, he mũ. Pã'i mág kanhkã ù jyyj hã vỹ: João, he mũ, kỹ ù jijin hã vỹ: Alexandre, he mũ. Pã'i mág mré ke kar ag vỹ tá vẽnħ mãn kỹ nỹtĩ. ⁷ Vẽnħ kju ki ag tóg Pedro ag vin mũ, kỹ ag tóg: “ù nỹ ãjag mỹ vẽnħ jykre tag nĩm, ãjag tỹ ùn grĩ ên tỹ há' he jé?” he mũ. “Û jykre tỹ ãjag ti tỹ há' hé?” he ag tóg mũ, Pedro ag mỹ.

⁸ Kỹ vãhã Topê kuprĩg tóg Pedro krĩn mũ. Kỹ tóg: “ha vé,” he mũ. ⁹ “Nén ù há to ãjag tóg êg kugmĩg mũ, êg tỹ ùn grĩ tỹ há' he mũ ên to,” he tóg. “Kỹ ãjag tóg vãhã êg jykre jêmẽ sór mũ ha,” he tóg. ¹⁰ “Ãjag mỹ sóg êg jykre tónħ mũ, Israel kar tỹ ki kanhró nỹtĩ jé,” he tóg. “Jesus tigrĩn tóg há' hé, Nazaré tá ke ên tigrĩn tóg tar jẽ nĩ, ãjag tỹ ù tỹ ka to sãg mũ ên hã tigrĩn. Topê tóg ti rĩn mãn ja nĩ, ù tỹ cruz to ter mũ ên ti. Ên vỹ ti tỹ há' hé, ùn grĩ ja ên ti,” he tóg, Pedro ti. ¹¹ “Jesus ên hã to tag tóg rán kỹ nĩ, Topê vĩ tỹ rán kỹ nĩ ên ki, ha mẽ: ãjag tỹ pó tỹ ĩn han kỹ ãjag tóg pó ù fón, ti tỹ ãjag mỹ kórég nĩn kỹ. Hã ra Topê tóg pó ên hã tỹ ĩn nũna han mũ,” he ja tóg nĩ, Topê vĩ ki, Jesus to,” he tóg, Pedro ti.

12 “Ū pi(jé) ěg kren han ke mŭ'. Topě tóg Jesus fĕg inhhã, ti hã tŷ ěg kren han jé, ti hã tŷ ěprã ke ag krenkren han kãn jé, kanhkã krĕm ke kar ěn ag. Ěg kren han ke mŭ ũ venh ke tũ ěg nĩ mŷr,” he tóg, Pedro ti, pã'i ag mŷ.

13 Pã'i ag tŷ Pedro vĩ mẽ kŷ tóg ag mŷ e tĩ. “Ěg kamĕg tũ ag tóg nĩgtĩ mŷr,” he ag tóg, Pedro to, João to ke gé. “Vĕnh rán sĩ ag nŷtĩ vĕ mŷr, escola ki ge mág ja tũ ag nŷtĩ vĕ,” he ag tóg. To jykrĕn kŷ ag tóg ag ki kanhró nŷtĩ. “Jesus mré ke ag vĕ,” he ag tóg mŭ, Pedro ag to. Kŷ tóg ag mŷ e tĩ.

14 Hã ra ũn grĩ ja tóg tá jĕ ag mré. Kŷ ag tŷ ne tŷ ag kato vĭnh ke tóg tũ tĩ sir. 15 Kŷ ag tóg Pedro ag mŷ: “ha ver kãpa jĕg,” he mŭ. Kŷ pã'i ěn ag tóg ver jagnĕ mré to jykrĕn mŭ. 16 Kŷ ag tóg: “Ěg hŷn ag tŷ hĕ ri kenh mŭ ha?” he mŭ. “Jerusalĕm tá ke kar vŷ ag tŷ nĕn han mŭ ki kanhró kar nŷtĩ. Kŷ ag jykre tóg vĕnh kar mŷ há nŷ. Kŷ ěg tŷ ag to: ag ón vĕ, hen kŷ tóg tŷ ũn nŷ sir,” he ag tóg jagnĕ mŷ. 17 “Ag tŷ hã ra vĕnh kar mŷ Jesus tó kŷ tóg tŷ ũ nŷ gé,” he ag tóg. “Kŷ ěg tŷ ag mŷ: ha tó mãn tũg, henh ke vĕ,” he ag tóg. “Ājag tŷ ti tó mãn kŷ ěg tóg ājag tóg kónãn ke mŭ ha, he jĕ ěg tóg ke mŭ ag mŷ,” he ag tóg jagnĕ mŷ. 18 Kŷ ag tóg Pedro ag jĕ prĕr mãn mŭ. Kŷ ag tóg: “Ker ũ mŷ tó mãn hĕ,” he mŭ. “Ker Jesus tŷ vĩ mãn hĕ,” he ag tóg mŭ ag mŷ.

19 Hã ra Pedro tóg João mré ag mŷ ke mŭ. “Topě tóg ěg mŷ: “ha vĕnh kar mŷ tó,” he ja nĩ. Ājag tóg hã ra: “ker tó hĕ,” he mŭ. Ěg hŷn ũ tŷ hĕ vĩ han mŭ', Topě vĩ vó, ājag vĩ vó?” he tóg ag mŷ. “Ne nŷ hŷn Topě mŷ há nĩnh mŷ?” he tóg. “Ěg mŷ tó,” he tóg. 20 “Ěg pi(jé) tó tũg mŭ', ěg tŷ nĕn vĕg mŭ ti, Jesus tŷ ěg mŷ nĕn tó ja ěn ti,” he tóg ag mŷ, Pedro ti.

21 Hã ra pã'i ag tóg: “ker tó hĕ', ker tó hĕ',” he mãn mŭ gé. Kŷ ag tóg ag kygvãg mŭ sir. Ājag tŷ ag vóg kónãn há ra ag tóg ag vóg kónãn tũ nĩ, vĕnh kar tŷ ag to há nŷtĩn kŷ, vĕnh kar tŷ Topě to: “há ti nĩ, ti hã ne tóg ũn grĩ ěn tŷ há' he mŭ”, hen kŷ.

22 Hã ra ũn grĩ ja ěn tóg tũ nĩ sir. 40 anos kãfór han tóg, kŷ Topě tóg ti tŷ há' hé.

Jesus mré ke ag tŷ Topě mré vĩ

23 Pedro ag tŷ kygvar kŷ mŭ kŷ ag tóg ājag mré ke ag to mŭ mŭ. Kŷ ag tóg pã'i tŷ ājag mŷ nĕn tó ěn kãmĕn mŭ, kófa ag tŷ: “ker Jesus tó hĕ',” he mŭ ěn ti.

24 Kŷ vĕnh kar ag tóg tag jĕmĕ kŷ Topě mŷ vĩ há han mŭ, jagnĕ mré. Kŷ ag tóg: “ěg jóg mág',” he mŭ. “Tŷ Ā tóg vĕnh kar kri ke nĩ,” he ag tóg mŭ. “Kanhkã han Ā mŷr, ga ti, goj ti ke gé, mĩ mŭ ag kar ke gé,” he ag tóg. 25 “Ěg jóg'jóg tŷ Davi krĩn ja Ā tóg nĩgtĩ, Ā camarada ěn ti. Ā kuprĩg tŷ Ā tóg ti krĩn ja nĩ. Kŷ tóg Jesus tó ja nĩgtĩ, kŷ tóg: “fóg kar ag ne tóg jũgũ mŭ, kanhgág ag ke gé,” he ja nĩ. “Inh kanhkã tŷ Israel ag ne tóg nĕn ũ tũ to jykrĕn',” he ja tóg nĩ. 26 “Naçõ kar ag pã'i ag vŷ vĕnh génh kŷ nŷtĩ, ěg pã'i ag ke gé, Topě kato tĕgtĕ jé, Topě tŷ ũn kuprĕg mŭ ěn ag kato,” he ja tóg nĩgtĩ, Davi ti,” he ag tóg, Topě mŷ. 27 “Hã ra tóg ki hã tó ja nĩ. Ēmã tag ki ag tóg vĕnh génh kŷ nŷtĩ, Ā kósĩn kato, Ā tŷ ũn kuprĕg mŭ ěn kato, ũn kuryj nĩ ěn kato, hã vŷ: Jesus, he mŭ,” he ag tóg. “Pãĩ mág tŷ Herodes vŷ ti kato tĕ mŭ gé, pã'i tŷ Pilatos ke gé, ag tŷ ũ to: Põncio, he mŭ ěn, fóg ag kar, Israel ag kar ke gé,” he ag tóg. “Tag ag kar vŷ vĕnh génh kŷ nŷtĩ, Ā kósĩn kato,” he ag tóg. 28 “Ā tŷ nĕn to jykrĕn mŭ han ag tóg mŭ sir, Ā kato tĕgtĕ mŭ tag ag. Vãš Ā tóg to: ge tŷ jĕ tóg ke mŭ, he ja nĩgtĩ,” he ag tóg, Topě mŷ. 29 “Pã'i ag tŷ ěg mŷ nĕn tó mẽ Ā tóg, ag tŷ ěg mŷ: ker tó hĕ', he mŭ tag ti. Kŷ ěg tŷ tar' hemnĩ, ěg tŷ ag kamĕg tũ nĩn jé, ěg tŷ Ā vĩ tó jé, ěg tŷ tŷ Ā camarada nŷtĩn kŷ,” he ag tóg,

Topē mǝ. ³⁰ “Kǝ ěg mré milagre hyn han nǝ gé. Ūn kagyga ag tǝ há' hemnǝ, ěg tǝ nén han vǝnh han nǝ, ěg tǝ ā mǝ to vǝn kǝ, ěg tǝ ā kósin tǝ Jesus jyjy tó kǝ, ěg tǝ ūn kuryj nǝ ěn tó kǝ,” he ag tóg, Topē mǝ.

³¹ Ag tǝ ti mré vǝ kar kǝ ga tóg jǝrǝn ke mǝ sir, ag tǝ tá nǝtǝ hǝ ra. Kǝ Topē kuprǝg tóg ag krǝn mǝ gé. Kǝ ag tóg mǝmĕg vǝnh kǝ Topē vǝ kǝmén mǝ sir.

Jesus ki ge kǝ nǝtǝ ag jykre pir

³² Ū tǝ Jesus ki ge kǝ nǝtǝ ag tóg jykre pir han kǝ nǝtǝ. Ū pi(jé) ā kuge to: “isǝ vĕ,” he tǝ. Ājag kuge kar to ag tóg: “ěg tǝ vĕ,” he tǝ. ³³ Jesus tǝ ūn vin mǝ ag tóg ěg Senhor tǝ Jesus rǝr mǝn tugtóg mǝ, to tar pĕ nǝtǝn kǝ. Kǝ Topē tóg ag ki rǝr há han mǝ gé sir. ³⁴ Ag mré ke ū pi(jé) jagǝgtar nǝtǝ! Ag kǝmǝ ū tóg ěpǝ nǝtǝ, kar ū tóg ěn nǝtǝ gé. Ājag tǝ ěn funfón ag tóg mǝ, kǝ ag tóg ti kaja ma kǝmǝ mǝ. ³⁵ Jesus tǝ ūn vin mǝ ag mǝ nǝm jé, jǝnkamy ti. Kǝ ūn jagǝgtar ag tóg jǝnkamy ěn to ājag tǝ nén ve sór mǝ ěn mǝn mǝ sir.

³⁶ Kǝ ū tóg nǝ gé, ti jiji hǝ vǝ: Josĕ, he mǝ. Jesus tǝ ūn vin mǝ ag tóg ti to: Barnabĕ, he tǝ, hǝ vǝ: vĕnh jyvĕn krĕ, he mǝ, hǝ vǝ: Barnabĕ, he mǝ. Levi kósin'kósin ū vĕ. Goj vǝso tǝ Chipre tá ke vĕ.

³⁷ ěn hǝ vǝ ěpǝ nǝ, kǝ tóg ā japǝ fón mǝ, kǝ tóg Jesus tǝ ūn vin mǝ ag mǝ ti kaja ma kǝtǝ mǝ. Kǝ ag tóg jagnĕ mǝ kǝnhkrĕg mǝ sir.

5

Ananias fag tǝ Topē mǝ ón

¹ Kǝ ū tóg nǝ gé, ti jyjy hǝ vǝ: Ananias, he mǝ. Jǝvo ti prǝ fi jiji hǝ vǝ: Safira, he mǝ. ěn vǝ tóg ā japǝ fón mǝ gé. ² Kǝ tóg ā prǝ fi mǝ: “ti kaja vĕnh kǝpón pĕju kǝ ěg tóg nǝm mǝ,” he mǝ. Ti vĕnh kǝpón ū tǝ tóg Jesus tǝ ūn vin mǝ ag mǝ nǝm mǝ. “ěg japǝ kaja kar hǝ vĕ,” he tóg mǝ ag mǝ, ón kǝ.

³ Kǝ Pedro tóg ti mǝ: “Satanás hǝ ne tóg ā krǝn ja nǝ!” he mǝ. “Hǝ kǝ ā tóg Topē kuprǝg mǝ ón. Hǝ kǝ ā tóg ti kaja vĕnh kǝpón pĕju kǝ nǝm ja nǝ!” he tóg. “Hǝ ra ā tóg ti tǝ ā krǝn mǝ ra: “nejĕ,” he ja tǝ nǝ, Satanás mǝ,” he tóg. ⁴ “Ā japǝ vĕ (mǝr), ha mĕ,” he tóg. “Kǝ ti kaja vǝ tóg tǝ ā tǝ nǝ gé sir,” he tóg. “Kǝ ā tǝ ma kǝtǝ tǝ nǝ hǝ ra tóg tǝ nén ū tǝ nǝ vĕ,” he tóg. “Hǝ ra ā tóg ā ón ke to jykrĕn ja nǝgtǝ, ā tǝ ti kaja to ón jé,” he tóg. “Hǝ kǝ ā tóg ěg mǝ ón, hǝ ra ā tóg Topē hǝ mǝ ón mǝ,” he tóg, Pedro ti.

⁵ Ananias tǝ ti vǝ mĕ kǝ tóg kutĕ mǝ, ti ter vĕ sir. Ū tǝ mĕg mǝ ag kar mǝ tóg e tǝ, kǝ ag fe tóg jǝrǝn ke mǝ. ⁶ Kǝ kyrǝ ag tóg jĕgjĕg nĕgnĕ kǝ ag tóg ti fi han mǝ. Kǝ ag tóg ti va mǝ mǝ, kǝ ag tóg ti kĕnh mǝ sir.

⁷ 3 horas tǝg kǝ ti prǝ fi tóg mǝ kǝtǝ mǝ gé. Hǝ ra fi tóg ā mén ter mĕ ja tǝ nǝ ver. ⁸ Kǝ Pedro tóg fi mǝ: “ājag mǝ ti kaja tag to fón, ājag japǝ ti?” he mǝ fi mǝ. Kǝ fi tóg: “hǝ, ti kaja tag to ěg tóg fón,” he mǝ, ón kǝ.

⁹ Kǝ Pedro tóg fi mǝ: “ājag ne tóg jagnĕ mré to jykrĕn ja nǝ gé!” he mǝ. “Topē kuprǝg mǝ ājag ón mǝr. Ū tǝ ā mén kĕnh mǝ ag vǝ mǝ kǝmǝ jĕg. Ā va ag tóg mǝnh mǝ gé,” he tóg fi mǝ, Pedro ti.

¹⁰ Kǝ fi tóg kutĕ kǝ hun ke mǝ gé sir. Kyrǝ ag tǝ junjun kǝ ag tóg fi ter vĕg mǝ gé, kǝ ag tóg fi kĕnh mǝ mǝ gé, fi mén mré. ¹¹ Kǝ Jesus ki ge kǝ nǝtǝ kar ag fe tóg jǝrǝn ke mǝ, ū tǝ mĕg mǝ kar ag ke gé.

Hǝ kǝ Ananias fag tóg Topē mǝ ón tugrǝn kǝgtar mǝ. Kǝ tóg vĕnh kar mǝ e tǝ sir.

Ag tǝ Jesus tǝ ūn vin mǝ ag vóg kónǝn

¹² Jesus t̄y ūn vin m̄u ag tóg nén ve vānh t̄y hēn ri ke hyn han m̄ugtī, vēnh kar m̄y. Jesus ki ge k̄y n̄ytī kar ag v̄y kurā kar ki vēnh m̄an tī, pā'i t̄y Salomāo he m̄u ēn sala tá, Topē jo ĩn krēm. ¹³ Jesus ki ge tū ag tóg venh kāmū tū n̄gtī, ag t̄y ag kamēg k̄y. Hā ra tóg vēnh kar m̄y há tī sir, Jesus ki ge k̄y n̄ytī ag jykre ti. ¹⁴ Kurā kar ki ū tóg to jykrén ke m̄u, Jesus ki rā jé, ū t̄y hēn ri ke ag, fag ke gé. Hā ki ag tóg e n̄ytī sir, Jesus ki ge m̄u ēn ag.

¹⁵ Kejēn ag tóg ūn kagyga gé kāmū m̄u gé vāhā, ēpryn kri, ēm̄in kri. Tá ag tóg cama kri n̄ytī, n̄yē jafān ki. K̄y ag tóg Pedro jāvānh m̄u. “Ti k̄anhvég t̄y ēg m̄i t̄ig k̄y ū tóg hēn ri ke m̄un t̄y há' hēnh ke,” he ag tóg.

¹⁶ Ū t̄y hēn ri ke ag tóg Jerusalém tá vēnh m̄an m̄u, ēmā kar tá kāmū ēn ag. Ūn kagyga ag gé(g) ag tóg kāmū m̄u, ūn jagrē kórég ag ke gé. K̄y ag tóg há' he k̄an m̄u sir.

¹⁷ K̄y Topē tū ki r̄ir tī to pā'i mág tóg jū tāvī nī, ti mré ke kar ag ke gé, Saduceu he m̄u ēn ag kar. ¹⁸ K̄y ag tóg Jesus t̄y ūn vin m̄u ag sigség m̄u, vēse ja mág tá.

¹⁹ Hā ra kuty tá Topē t̄y jēnē jafā tóg tére k̄y vēse ja jānkān nugnón m̄u, rugróm tóg m̄u. Ag gé(g) tóg tī m̄u, ag kygvān k̄y, k̄y tóg ag m̄y: ²⁰ “ha m̄u jēg, Topē jo ĩn ra, ājag t̄y vēnh kar m̄y Topē vī tó jé, Topē t̄y ēg r̄inr̄in m̄an ke ēn ti,” he m̄u, Topē t̄y jēnē jafā ti, ag m̄y.

²¹ Ag t̄y ti vī mē k̄y ag tóg kusā pē ki Topē jo ĩn ra m̄u m̄u, tá Topē vī tó jé. Hā ra Topē tū ki r̄ir tī to pā'i mág tóg ā mré ke ag jēgnēg m̄u, ag t̄y kófa ag jé prēr jé, vēnh jyvēn tī kar ēn ag, povo t̄y Israel to pā'i ag ke gé. K̄y ag tóg vēse ja ra ū jēgnēg m̄u, ag t̄y vēsigse ag tatī kāmū jé. ²² Policia ag t̄y tá junjun m̄u ra ag tóg vēse ja kātá tūgtū n̄ytī. K̄y ag tóg v̄ynv̄yn ke m̄u. ²³ K̄y ag tóg: “vēse ja tóg n̄ifēnh k̄y jē nī, n̄ifēnh jāfa t̄y,” he m̄u. “K̄y ū t̄y ki r̄ir m̄u ag tóg tá n̄ytī gé, ti jānkān tá. Ēg t̄y nón m̄u ra tóg kuprā jē nī,” he ag tóg m̄u, pā'i ag m̄y.

²⁴ Topē jo ĩn to capitāo t̄y mē k̄y tóg ti m̄y e tī, Topē tū ki r̄ir tī to pā'i mág ag m̄y ke gé. K̄y tóg ag krī tū tī sir. ²⁵ K̄y ū tóg tá jun k̄y: “Topē jo ĩn krēm ag n̄ytī, ājag t̄y ūn sigség m̄u ag,” he m̄u. “Tá ag tóg vēnh kar m̄y Topē vī tó n̄ytī,” he tóg.

²⁶ K̄y capitāo tóg policia ag mré tī m̄u, ag tatī kāmū jé. Komēr hā ag tóg vī m̄u, ag mré. “Ēg vāsānsān k̄y ū t̄y ag vī mēg m̄u ag tóg hēn ri ke m̄un ēg pin ke m̄u, pó t̄y,” he ag tóg, policia ag.

²⁷ Apóstolo ag t̄y ag mré junjun k̄y ag tóg pā'i ag jo ag vin m̄u. K̄y Topē tū ki r̄ir tī to pā'i mág tóg ag m̄y. ²⁸ “ājag m̄y ēg tóg: ker ēn jiji tó m̄an hē', he ja n̄igtī,” he m̄u. “Ge ra ājag tóg Jerusalém tá ke kar ag m̄y tugtō ja n̄igtī, ēn vī ti,” he ag tóg, Jesus vī to. “Ājag h̄yn ti ter to ēg jagāgtar han sór m̄u,” he ag tóg, pā'i ag.

²⁹ K̄y Jesus t̄y ūn vin m̄u ag kar tóg ag m̄y tag tó m̄u, ha mē. Pedro tóg ag m̄y tag tó m̄u, ha mē: “Topē t̄y ēg m̄y nén tó m̄u ēn han jé ēg tóg ke m̄u (m̄yr),” he tóg. “Ēprā ke ag t̄y ēg m̄y: “ke tūg nī,” he m̄u hā ra ēg tóg ti t̄y ēg m̄y nén tó m̄u ēn han m̄u,” he tóg. ³⁰ “Ēg jóg'jóg ag v̄y Topē to há n̄ytīgtī. Ag t̄y ū to há n̄ytī ēn v̄y Jesus ti r̄in m̄an ja n̄igtī, ājag t̄y ūn tén m̄u ēn ti, ka to ūn sāg m̄u ēn ti,” he tóg. ³¹ “K̄y Topē tóg ti t̄y pā'i mág han m̄u, ti t̄y ēg kren han tī han k̄y, ti t̄y ti m̄y: “kun̄ig, ĩnh pēgja tá nī,” hen k̄y. Jesus t̄y tóg ēg kar kr̄in sór m̄u, ēg povo t̄y Israel kar t̄y vēnh jykre pāno tovānh jé, ti t̄y ag t̄y ā vī mranh t̄y vēnh pāte fón jé,” he tóg. ³² “Nén kar ēn ve ja ēg tóg n̄igtī, hā k̄y ēg tóg ti vī tó m̄u sir. K̄y Topē kuprīg tóg ēg kanhrān m̄u gé. Topē v̄y ū t̄y ti vī han m̄u kar ag m̄y ā kuprīg jēnēg m̄u,” he tóg, Pedro ti.

³³ Pā'i ag t̄y ti vī mē k̄y ag fe tóg ḡym ke m̄u, k̄y ag tóg ag kāgtén ke to jykrén m̄u, Jesus t̄y ūn vin m̄u ēn ag. ³⁴ K̄y vāhā ū tóg jēg nē m̄u, Fariseu ū, ti jyy hā v̄y:

Gamaliel, he mū. Topē vī to professor ū vē, kŷ vēnh kar mŷ tóg há nŷ, ti jykre ti. Kŷ tóg: “ver ag kăpan nŷ,” he mū. ³⁵ Ag mū kar tóg ag mŷ: “inh kanhkă’,” he mū. “To jykren nŷ ver, âjag tŷ han tŷ jé,” he tóg. ³⁶ “Pedro ag jo ke ū tóg jê ja nŷ gé, ti jiji hă vŷ: Teudas, he mū. Ti hă ne tóg vêsŷ tŷ pâ’i mag han ja nŷ, kŷ ū tŷ 100 tŷ 4 ag vŷ ti nón mŷ ja nŷgtŷ sir. Ti tén ja ag tóg nŷ jăvo, pâ’i ag, kŷ ū tŷ ti vŷ han mŷ ag tóg tāmŷ mŷ ja nŷ, kŷ tóg tŷ’ he mū,” he tóg. ³⁷ “Kar kŷ ū vŷ jê ja nŷ gé, ti jyyj hă vŷ: Judas, he mū. Galiléia tá ke ên vē. Ag tŷ vēnh kar jygji rânran mŷ ra tóg tá jê ja nŷ, Judas ên ti, kŷ ū tŷ hên ri ke ag tóg ti nón mŷ ja nŷgtŷ gé. Ên tén ja ag tóg nŷ gé, pâ’i ag, kŷ ū tŷ ti vŷ han mŷ ag tóg krig’ ke ja nŷ, vēnh pipin kŷ,” he tóg.

³⁸ “Isŷ nén to jykren hă vē, ha mē: Pedro ag tovânh nŷ ver,” he tóg. “Ag mŷ: ha mŷ jêg, hemnŷ ver,” he tóg. “Ag tŷ tŷ êpră ke ag jykre nŷn kŷ tóg tŷ’ henh ke mŷ (mŷr), vêsóg ki, ha mē,” he tóg. ³⁹ “Tŷ tŷ hă ra tŷ Topē jykre nŷn kŷ âjag tóg tŷ tŷ’ henh ke tŷ nŷ,” he tóg. “Âjag tŷ ge ra ag to jŷ nŷtŷn kŷ âjag tóg vâhă Topē kato tē mŷ,” he tóg, Gamaliel ti.

⁴⁰ Kŷ ag tóg ti mŷ: “hej,” he mŷ. Kŷ ag tóg Jesus tŷ ūn vin mŷ ag jé prēr măn mŷ. Ag mrănmrăn ag tóg mŷ. Kŷ ag tóg: “ker Jesus tó măn hê’,” he măn mŷ ag mŷ. Kŷ ag tóg: “ha mŷ jêg ge,” he mŷ.

⁴¹ Kŷ ag tóg mŷ mŷ, Jesus tŷ ūn vin mŷ ag. Ag mŷ tóg sér tŷ, ha mē. Ag tŷ Jesus ri ke jagêgtar mŷ ra tóg ag mŷ sér tŷ, ag tŷ Jesus ri kén jagâgtar ke ki krŷg kŷ. ⁴² Kură kar ki ag tóg Topē jo ĩn tá Jesus tó tŷ, ti to: “Topē vŷ ti jêñē,” hen kŷ. Vênh kar ĩn tá ag tóg ti kāmén mŷ gé, ū tŷ ag kógfyn kŷ. To ag tóg krónh ke tŷ nŷgtŷ sir.

6

Ag tŷ ū tŷ 7 (ke) ag vin

¹ Kŷ ū tŷ hên ri ke ag tóg Jesus ki ge mŷ. Ū ag tóg Grego vŷ tó tŷ, Jesus mré mŷ ū ag. Kŷ ū ag tóg Hebreu vŷ tó tŷ gé, ti mré mŷ ū ag. Ag e nŷtŷn kŷ ū tŷ Grego vŷ tó mŷ ag tóg kejên vŷ kónăn mŷ, Hebreu vŷ tó tŷ ag kato. “Ū tŷ Hebreu vŷ tó mŷ ag vŷ êg ki króm tŷ nŷtŷ (mŷr),” he ag tóg. “Ag kă ūn mén ter ja fag vŷ kură kar ki vjêñ há vég tŷ, ag tŷ fag mŷ vin kŷ,” he ag tóg. “Hă ra êg kă ūn mén ter ja ên fag kă ag tóg jatun nŷtŷ, fag tŷ ag vŷ tó tŷ nŷn kŷ. Hă kŷ fag tóg jagâgtar nŷtŷ, êg mré ke fag,” he ag tóg.

² Kŷ ū tŷ 12 ag tóg mēg mŷ, Jesus tŷ ūn vin mŷ ag. Kŷ ag tóg Jesus mré mŷ kar ag jé prēr mŷ. Kŷ ag tóg: “Êg tŷ hă vē, hă vŷ êg tŷ tŷ Topē vŷ tó ti nŷ,” he mŷ. “Êg tŷ vjêñ ki rŷr kŷ êg tóg kutar nŷtŷ, kŷ êg tóg êg tŷ nén han ke ki rŷr há han ke tŷ nŷ gé,” he ag tóg. ³ “Kŷ ū tŷ 7 (ke) ag vin nŷ, ūn kăme kórég tŷ ag, ūn jykre há ag, ū tŷ Topē kuprŷg tŷ jagrê nŷ ên ag,” he ag tóg. “Ên mŷ êg tóg vēnh rânhrăj ên nŷm mŷ, ag tŷ vjêñ ki rŷr jé,” he ag tóg. ⁴ “Êg hă tóg hă ra Topē mré vŷ kŷ nŷtŷ, ti vŷ tó kŷ nŷtŷ. Êg tŷ nén han ken hă vē,” he ag tóg, Pedro ag.

⁵ Ag vŷ vŷ vēnh kar mŷ há nŷ ha, kŷ ag tóg Estêvão fêg mŷ sir, ū tŷ Jesus ki ră kŷ jê ên ti, kŷ Topē kuprŷg vŷ tŷ ti jagrê nŷ. Tŷ mré ag tóg Filipe fêg mŷ gé, Prócoro ke gé, Nicanor ke gé, Timom ke gé, Parmenas ke gé, Nicolau ke gé, cidade tŷ Antioquia tá ke tag ti, fóg tŷ Israel jykre han mŷ tag ti. ⁶ Ên ag vin ag tóg mŷ, Jesus tŷ ūn vin mŷ ag jo. Kŷ ag tóg ag to Topē mré vŷ mŷ, ag nŷgê tŷ ag mē kŷ. Hă kŷ ag tóg ag mŷ vēnh rânhrăj ên nŷm mŷ, ag tŷ vjêñ ki rŷr jê.

⁷ Kŷ Topē vī tóg vĕnh kar kri rūm ke mŷ sir. Ū tŷ Jesus mré mŷ ag vŷ tóg hĕn ri ke nŷtĭ, Jerusalém tá. Kŷ Topē tŷ ki rĭr tĭ ũ ag tóg Jesus vĭ kri fi kŷ ti ki ge mŷ gé sir.

Ag tŷ Estêvão se

⁸ Estêvão vŷ hĕ ra krĭ há nĭ, Topē tŷ ti mŷ vĕnh jykre nĭm kŷ. Kŷ tóg ĕg tŷ nĕn han vĕnh tŷ hĕn ri ke hyn han mŷ, vĕnh kar mŷ. ⁹ Kŷ Israel ag vĕnh kanhrĕn jafĕ ũ tá ag tóg ti vĭ kafĕn mŷ, ũn kygvĕn kŷ nŷtĭ he mŷ ĕn ag, cidade tŷ Cirene tá ke ag ke gé, cidade tŷ Alexandria tá ke ag ke gé, ga tŷ Cilícia tá ke ag ke gé, ga tŷ Āsia tá ke ag ke gé. Ĕn ag kar vŷ ājag tŷ Estêvão mré vĭn kŷ ti vĭ kafĕn mŷ. ¹⁰ Hĕ ra ag tŷ ti vĭ kafĕn ke tóg tŷ tĭ, ti krĭ há nĭn kŷ, ti tŷ Topē kuprĭg tŷ jagrĕ nĭn kŷ. ¹¹ Kŷ ag tóg ũ ag krĭn mŷ, ag tŷ ti kato vĭ jĕ, Estêvão kato. Kŷ ag tóg: “ti vĭ mĕ ĕg (mŷr),” he mŷ. “Moisés kato vĭ kónĕn tóg (mŷr), Topē kato ke gé,” he ag tóg ón kŷ, Estêvão to. ¹² Hĕ kŷ vĕnh kar tóg ti to jŷgŷ mŷ, Estêvão to, kófa ag mré hĕ, Topē vĭ to professor ag mré hĕ. Kŷ ag tóg ti kĕgmĭ kŷ ti ség mŷ. Kŷ ag tóg pĕ'i ag jo ti pére kĕmŷ mŷ. ¹³ Ū tŷ ón kŷ ti kato vĭnh ke mŷ ag jĕ ag tóg prĕr mŷ gé, pĕ'i ag. Kŷ ag tóg ti kato: “Topē jo ĩn kato tóg vĭ kónĕn tĭ, Topē tŷ ĕg mŷ nĕn tó ja ti kato ke gé,” he mŷ ón kŷ. “Hĕ ra tóg ĕ vĭ kónĕn to krónh ke tŷ nĭgtĭ,” he ag tóg ón kŷ, Estêvão to. ¹⁴ “Ti vĭ mĕ ĕg (mŷr),” he ag tóg. “Jesus kĕmĕn tóg tĭgtĭ, Nazaré tá ke ĕn ti,” he ag tóg. “Topē jo ĩn kókĕn jĕ tóg ke mŷ, Jesus ti,” he tóg nĭgtĭ, Estêvão ti, kŷ tóg Moisés tŷ ĕg mŷ vĕnh jykre nĭm mŷ ĕn tŷ tŷ' he sór mŷ gé, ĕg mŷ vĕnh jykre ũ nĭm kŷ,” he ag tóg. Ag tŷ Estêvão to ón hĕ vĕ.

¹⁵ Kŷ pĕ'i kar ag tóg ti tugnŷm mŷ, hĕ ra ti ve tóg sir Topē tŷ jĕnĕ jafĕ ve ri ke nĭ, Estêvão ti.

7

Estêvão tŷ vĕnh kĕmĕn

¹ Kŷ Topē tŷ ki rĭr tĭ to pĕ'i mág tóg ti mŷ: “Ki hĕ ke mŷ?” he mŷ.

² Kŷ Estêvão tóg ag mŷ: “ijóg!” he mŷ. “Inh kanhkĕ!,” he tóg. “Ĕg jóg tŷ Topē vŷ tóg vĕnh kar kĕfór nĭ,” he tóg. “Ti hĕ ne ĕg jóg'jóg tŷ Abraão mré vĭ ja nĭgtĭ, ti tŷ ver ga tŷ Mesopotĕmia tá nĭ ki, ti tŷ ver ĕmĕ tŷ Harĕ ra tĭ tŷ ki.

³ Kŷ tóg ti mŷ: “ĕ jamĕ tá kutĕ,” he ja nĭ. “Ā kanhkĕ ag kar ré kŷ tĭg,” he ja tóg nĭ ti mŷ. “Ga ũ ra tĭg, isŷ tá ĕ mŷ: tag kĕ nĭmnĭ, he jĕ,” he ja tóg nĭ ti mŷ, Topē ti.

⁴ Hĕ kŷ tóg ga tŷ Caldĕia tá kĕkutĕ mŷ, Hĕra tá ĕmĕn jĕ, Abraão ti. Ti panh ter kar kŷ Topē tóg ti mŷ: “ga tag ra tĭg sir,” he mŷ.

Ĕg jamĕn hĕ vĕ, Abraão jamĕ ja ti,” he tóg, Estêvão ti, pĕ'i ag mŷ.

⁵ “Ge ra Topē tóg Abraão mŷ ga ĕn nĭm ja tŷ nĭ, ĕpŷ pir mré tó kŷ. Ti mŷ tóg hĕ ra: “ĕ tŷnh ke vĕ, kar kŷ, ĕ krĕ tŷnh ke vĕ gé,” he ja nĭ, Topē ti. Hĕ ra tóg ver kósĭn ja tŷ nĭ, Topē tŷ ti mŷ: “ĕ krĕ tŷnh ke vĕ,” he mŷ ra.

⁶ Kŷ Topē tóg ti mŷ: “ĕ krĕ ag tŷ fóg ũ ag mré mŷnh ke vĕ, fóg ĕn jamĕ tá,” he mŷ. “Fóg ĕn ag tŷ camarada han ke vĕ, ag vóg kónĕn jĕ ag tóg ke mŷ, prŷg tŷ 100 tŷ 4 ki,” he tóg, Abraão mŷ, Topē ti. ⁷ “Hĕ ra ũ tŷ ag vóg kónĕn mŷ ĕn ag vóg kónĕn jĕ sóg ke mŷ gé, kar kŷ,” he tóg, Topē ti. “Isŷ ag vóg kónĕn kar kŷ ĕ krĕ ag tóg tá kĕpanh mŷ. Kŷ ag tóg ga tag ki isŷ ti han mŷ,” he tóg, Topē ti. Ti tŷ Abraão mŷ ken hĕ vĕ,” he tóg, Estêvão ti.

⁸ “Kŷ tóg ti mŷ vĕnh jykre nĭm mŷ, ti tŷ ĕ krĕ ag grĕ junun fĕr kym jĕ. Kŷ ti sinal vĕ sir. Kar kŷ Abraão tóg Isaque han mŷ. Ti tŷ kurĕ tŷ 8 han kŷ tóg ti mŷ kym mŷ. Isaque tŷ Jacó han kŷ tóg ge han mŷ gé, kŷ Jacó tóg ge han mŷ gé, ti

tý ā krē tỳ 12 ěn ag han kỳ, ěg tỳ ũ to: ěg jóg'jóg kar, he mũ ěn ag," he tóg. ⁹ "Hā ra ěg jóg'jóg ěn ag tóg ājag jāvy tỳ José to jūgũ nýtĩ, ājag tỳ ti tũ to ěn kỳ. Hā kỳ ag tóg ti vēne he mũ, José ti, ũ tỳ ga tỳ Egito ra mũ mũ ag mỳ. Hā ra Topē tóg ti ki rĩr mũ. ¹⁰ Kỳ tóg ti jy nĩgān mũ, ti tỳ vēnh jagtar vég mũ ra. Ti jykre há nĩn kỳ tóg Egito tá ke ag pā'i mág mỳ há tí, ag tỳ ũ to: Faraó, he mũ ěn mỳ. Hā kỳ tóg ti tỳ pā'i mág han mũ, Faraó ti, José ti tỳ. Ti tỳ tóg pā'i mág han mũ, ti tỳ Egito tá ke kar ag ki rĩr jé, Faraó mré ke kar ag ki rĩr jé gé sir.

¹¹ Kejěn tóg prýg han mũ, ga tỳ Egito mĩ hā, ga tỳ Canaā mĩ hā ke gé. Kỳ vēnh kar tóg kókĩnkĩr mũ, prýg kā. Kỳ ěg jóg'jóg ěn ag tóg kókĩnkĩr mũ gé. ¹² Kỳ ũ tóg Jacó mỳ: "Egito tá ti vējěn nĩ inhhā," he mũ. Kỳ tóg ěg jóg'jóg ag jěgněg mũ, Jacó ti, ag tỳ Egito ra mũ vén jé. ¹³ Ag tỳ ra mũ mǎn kỳ José tóg vāhā ag mỳ: "inh hā vē," he mũ, ā kake ag mỳ. Hā kỳ Faraó tóg José kanhkā ki kanhró nĩ gé sir. ¹⁴ Kỳ José tóg ā panh tỳ Jacó jé prěr mũ, ti tỳ vēnh kar taĩn kātĩg jé. Ũ tỳ 70 kri 5 ag vē, ti kanhkā ag. ¹⁵ Kỳ Jacó tóg Egito ra ti mũ. Tá tóg ter mũ kejěn. Kar kỳ ěg jóg'jóg ag vỹ tá kǎgter kǎn mũ gé. ¹⁶ Ěmā tỳ Siquém tá ag tóg kénh kỳ nýtĩ, Abraão vỹ tóg vēnh kej ěn to jānkamy nĩm ja nĩ, Emor krē ag mỳ, ěmā tỳ Siquém tá," he tóg, Ěstěvāo ti.

¹⁷ "Vāhā tóg kurā pětěm ke mũ sir, Topē tỳ Abraão mỳ: "ā krē mỳ sóg ga ěn nĩm mũ," he mũ kurā ti. Kỳ ag tóg Egito tá vēnh grun mũ.

¹⁸ Kejěn ũ tá pā'i tóg tỳ pā'i jě, Egito tá. Hā ra tóg José mě ja tũ nĩ, pā'i tag ti.

¹⁹ Ěn tóg ěg kanhkā ag kǎ'ug mũ, ag lograr ke tóg mũ, ěg jóg ag vóg kónān tóg mũ gé. Kỳ tóg ag mỳ: "ājag krē kāsir ag vām ra, ag kǎgter jé," he mũ, pā'i ěn ti," he tóg, Ěstěvāo ti.

²⁰ "Ti tỳ tag tó kar vāhā Moisés tóg mur mũ, kỳ tóg Topē mỳ há tí. Hā ra ti han mũ fag tóg kysā tāgtũ hā ki ti ki rĩr mũ. ²¹ Kysā tāgtũ tũg kỳ fag tóg sir ti fón mũ. Hā ra Faraó ěn kósĩn fi tóg ti ve kỳ ti vǎg mũ, ti jě'ỹn jé. Kỳ tóg fi kósĩn ri ke nĩ, Moisés ti. ²² Kỳ tóg něn kar ki kanhrān mũ, Egito tá vēnh jykre kar ěn ki. Kỳ ti jykre vỹ vēnh jykre tỳ hěn ri ke nĩ, kỳ ti vĩ vỹ vēnh vĩ tỳ hěn ri ke nỹ gé, Moisés ti," he tóg, Ěstěvāo ti.

²³ "Vāhā tóg prýg tỳ 40 han mũ, Moisés ti. Kỳ tóg ā kanhkā pě ag to jykrěn mũ, povo tỳ Israel to, ag tỳ něn han mũ venh tũg jé. ²⁴ Kỳ tóg ũ vég mũ. Egito tá ke ũ vég tóg mũ, Moisés ti. Ti tỳ Israel vóg kónān vég tóg mũ, něn ũ tũ to. Kỳ tóg ti to jũ kỳ Israel ěn kajām mũ, ti těn tóg mũ, Egito tá ke ěn ti. ²⁵ "Inh kanhkā ag hỹn isỹ něn han mũ to jykrěn mũ," he tóg. "Hā kỳ ag tóg ki kanhró nýtĩ, Topē tỳ inh tũgrĩn ag kren han ke ti," he tóg, Moisés ti. Hā ra ag tóg to jykrěn tũ nýtĩ, ti kanhkā ag," he tóg, Ěstěvāo ti.

²⁶ "Tỳ vaj kỳ tóg ag to tĩg mǎn mũ, ā kanhkā ag to. Kỳ ũn régre ag tóg jagně to jũ nýtĩ, Israel ag. Kỳ Moisés tóg ag tỳ jagně to há han sór mũ. Hā jé tóg ag mỳ: "tỳ ājag tóg jagně kanhkā nýtĩ vē," he mũ. "Ājag tỳ ne jé jagně vóg kónān sór ně?" he tóg.

²⁷ Ũ tỳ ā régre vóg kónān mũ ěn tóg ti vóg kỳ ti mỳ: "ā pi(jé) tỳ ěg pā'i nĩ," he mũ. "Ā pi(jé) ěg jyvěn mũ," he tóg. ²⁸ "Ā hỹn isěn sór mũ, ā tỳ rǎkě tá Egito tá ke ěn těn ri ke han sór ā hỹn mũ," he tóg ti mỳ," he tóg, Ěstěvāo ti.

²⁹ "Kỳ Moisés tóg ā tỳ ti vĩ mě kỳ tóg vēnh pěju kỳ ti mũ. Kỳ tóg ga tỳ Midiā ra ti mũ. Povo ũ ag mĩ tóg ti mũ gé. Tá tóg prũg kỳ kósĩn régre han mũ. ³⁰ Prýg tỳ 40 tũg kỳ Topē tỳ jěně jafā vỹ ti mỳ vēnh ven mũ, ti tỳ ěmā tũ ja mĩ tí mũ ra, krĩ tỳ Sinai tá. Vānh grug ki tóg ti vég mũ, Moisés ti, Topē tỳ jěně jafā ěn ti. ³¹ Ti tỳ ti ve kỳ tóg ti mỳ e tí. Kỳ tóg ra tí mũ, ti ve há han jé. Kỳ tóg vēnh vĩ měg mũ.

Topē vī vē. ³² Kŷ tóg ti mŷ: “tŷ sóg ā jóg'jóg ag Topē nī,” he mŷ, “Abraão Topē, Isaque Topē, Jacó Topē,” he tóg, vēnh vī ti.

Hā ra Moisés tóg jūrŷn ke mŷ, ti kamēg kŷ. Kŷ tóg tá ēvānh jāvānh nī.

³³ Hā ra Topē tóg ti mŷ: “ā pēn né kunŷ ra, ā pēn to ró ti,” he mŷ. “Inh jo ā tóg jē nī (mŷr), hā ra sóg vēnh kar káfór nī. Hā kŷ kunŷ,” he tóg, Topē ti. ³⁴ “Egito tá ke ag tŷ isŷ ag vóg kónān vēg isóg nī nī. Ag vēkrēnrē mēg sóg nī nī. Kŷ sóg tére, sŷ ag kygvān jé. Hā kŷ sóg ā jēnēg mŷ, ga tŷ Egito ra, ā tŷ ag kygvān jé. Hā tŷg,” he tóg, Topē tŷ jēnē jafā ti, Moisés mŷ,” he tóg, Estēvāo ti.

³⁵ “Moisés ēn hā jēnē ja tóg nī, Topē ti, ti tŷ ā kanhkā ag kren han jé, ti tŷ tŷ pā'i nī jé. Hā to Topē tŷ jēnē jafā tóg ti mŷ vēnh ven, vēnh gru ki. Hā ra ti kanhkā ag tóg ti to é he ja nŷgtī, ti mŷ: “ā pi(jé) tŷ ēg pā'i nī,” hen kŷ, “ā pi(jé) ēg jyvēn mŷ,” hen kŷ. ³⁶ Moisés tóg sir ēg tŷ nēn han vānh hyn han, ga tŷ Egito tá, goj kafā tŷ tá ke gé, goj kusŷg he mŷ ēn tá ke gé. Kŷ ag tóg ēmā tŷ mī mŷ mŷ, prŷg tŷ 40 ki, ti kanhkā ag. Kŷ Moisés vŷ ag jo tŷ mŷ, ti tŷ ga tŷ Egito tá ag kāpan kŷ. Hā ra tóg ag mŷn ki ēg tŷ nēn han vānh hyn han mŷ gé,” he tóg, Estēvāo ti.

³⁷ “Moisés tóg ā kanhkā ag mŷ, povo tŷ Israel ag mŷ tóg tag tó ja nī: “Topē vŷ ājag mŷ ā vī tó tŷ ŷ jēnēnh mŷ, ājag mré ke ŷ, ti tŷ ājag mŷ Topē vī tó jé inh ri kén,” he ja tóg nŷgtī, Moisés ti. ³⁸ Moisés ēn hā ne tóg povo tŷ Israel ag mré ēmā tŷ mī tŷ ja nŷgtī. Ag tŷ kejēn pānónh tŷ Sinai tá nŷtŷn kŷ tóg Topē tŷ jēnē jafā mré vī mŷ, Moisés ti. Kŷ tóg ti mŷ vēnh vī nŷm mŷ, Topē ti, ēg tŷ ti vī ēn han kŷ ēg tŷ ēg rŷr krŷg ja tŷ ve jé. Kŷ Moisés tóg ēg jóg'jóg ag mŷ vēnh vī ēn tugtó mŷ. Hā ra tóg ēg mŷ tó mŷ gé,” he tóg, Estēvāo ti.

³⁹ “Moisés vŷ han vānh ag nŷtŷ, ēg jóg'jóg ag. Kŷ ag tóg ti tovānh kŷ ga tŷ Egito ra mŷ mán sór mŷ, kyrāgrā kŷ. ⁴⁰ Kŷ ag tóg Moisés jāvy tŷ Arāo mré vī mŷ. Kŷ ag tóg ti mŷ: “ēg mŷ vēnh kāggrā tŷ topē han, retrato tŷ, ēg tŷ vēnh jo ag gé(g) mŷ jé,” he ag tóg.

Hā ra Moisés vŷ ver pānónh tŷ Sinai kri nī nī.

Kŷ ag tóg Arāo mŷ: “Moisés tóg ēg jo tŷg ja nī,” he mŷ. “Ēg kāpan ja tóg nī, ga tŷ Egito tá, hā ran hē ra vyr hŷn'?” he ag tóg ti mŷ. Kŷ tóg ag mŷ: “hej,” he mŷ. ⁴¹ Kŷ ag tóg monh sŷ kāggran mŷ. Kŷ ag tóg ti kāggrā ēn mŷ ag tóg ājag mēg kugprŷn mŷ, retrato ēn mŷ. Ag tŷ han mŷ tóg ag mŷ sŷnvī tŷ. Kŷ tóg ag mŷ sér tŷ sir.

⁴² Hā ra Topē tóg vēnh kaja jé ag tovānh mŷ gé, hā kŷ ag tóg rā to jānjān mŷ, kysā to (mŷr), krŷg kar to (mŷr). Hā kŷ Topē vī tó tŷ ŷ tóg ag to rán mŷ gé, kŷ tóg: “Israel,” he mŷ. “Ājag tŷ ēmā tŷ ja mī mŷn kŷ ājag tóg inh mŷ nēn ŷ pŷn ja tŷ nŷgtī (mŷr),” he tóg. “Prŷg tŷ 40 ki ājag tóg ēmā tŷ ja mī mŷ ja nŷgtī,” he tóg, “hā ra ājag tóg topē ŷ ag mŷ kugprŷn ja nŷgtī, inh mŷ pŷn tŷ nŷn kŷ,” he tóg, Topē ti, ā vī tó tŷ tŷ. ⁴³ “Topē tŷ Moloque ĩn sŷ va ājag tóg mŷ ja nŷgtī, krŷg kāggrā ke gé, hā vŷ: Renfā, he mŷ, krŷg retrato ēn ti,” he tóg. “Vēnh kāggrā ēn to ājag tóg jānjān ja nŷgtī,” he tóg. “Hā kŷ sóg ājag vóg kónān kŷ Babilônia tá ke ag jēgnēnh mŷ, ag tŷ ājag tatŷn mŷ jé, cidade tŷ Babilônia mā ra,” he tóg, Topē ti, ā vī tó tŷ tŷ,” he tóg, Estēvāo ti.

⁴⁴ “Ēg jóg ag tŷ ēmā tŷg ja mī mŷn kŷ ag tóg kur tŷ Topē pē jo ĩn han ja nī, ag tŷ tá Topē tŷ han jé, ti ĩn tá. Topē vŷ Moisés mŷ tó ja nī, ti tŷ kur tŷ Topē jo ĩn han jé, kŷ tóg ti tŷ nēn han ke ven ja nī ti mŷ. ⁴⁵ Ag krē tóg sir ag ri kén ĩn tŷ kur ēn ma mŷ ja nŷgtī gé, ag tŷ Topē tŷ ājag mŷ ēmā tó mŷ ēn ra mŷn kŷ.

Moisés ter kar Josué tóg sir ag jo tĩ mũ, kŷ ag tóg ga ěn ra mũ mũ. Hã ra Topê tóg ga ěn tá ke ag kãpan mũ, ěg jóg'jóg ag jo.

Kejěn Davi tóg tŷ ag pã'i nĩ sir, prŷg tŷ ěn ri ke kar kŷ. Hã ra ĩn tŷ kur ěn tóg ver jě nĩ. ⁴⁶Topê vŷ Davi to há nĩ. Kŷ Davi tóg ti mŷ: “sŷ ã mŷ ĩn há han há tóg tĩ vě,” he mũ. “Ā hã ne tóg tŷ ijóg'jóg tŷ Jacó Topê nĩ,” he tóg. “Kŷ tóg ã tŷ ĩn tŷ kur krěm nĩn kŷ ĩnh mŷ há tũ nĩ,” he tóg ti mŷ, Davi ti.

⁴⁷Hã ra Davi tóg han tũ nĩ ver. Ti kósın tŷ Salomão tóg ĩn ěn han mũ,” he tóg, Estêvão ti.

⁴⁸Kŷ tóg ag mŷ: “hã ra věnh kar kãfór ěn tóg ěg tŷ ti jo ĩn han mũ ěn krěm nĩ tũ nĩgtĩ (mŷr),” he mũ. “Hã kŷ Topê vĩ tó tĩ ũ tóg ti to tag tó ja nĩ, ha mẽ.

⁴⁹“Kanhkã tãn vŷ tŷ ĩnh nĩ,” he tóg. “Īnh nĩg ja ri ken hã vě,” he tóg. “Kŷ ga vŷ tŷ isũ nĩ gé. Sŷ tá věnhkãn sór nĩn kŷ sóg kenh ke mũ. Isũ kar vě. Kŷ ājag tŷ ĩnh mŷ ĩn han sór kŷ ājag ĥĩn ě ě ri kenh mũ?” he tóg. “Pětěm ke tũ ājag nĩnh mũ, ājag tŷ ĩnh mŷ věnhkãn jafã han ken ki,” he tóg. ⁵⁰“Īnh hã ne tóg něn kar ĥyn han ja nĩ ĩnhã,” he tóg, Topê ti, ã vĩ tó tĩ tŷ,” he tóg, Estêvão ti.

⁵¹Kŷ tóg ag mŷ: “krĩ tũ ājag nŷtĩ (mŷr),” he mũ. “Ki kanhrãn jãvãnh ājag tóg nŷtĩ (mŷr),” he tóg. “Kŷ ājag nĩgrěg tóg kutu nĩ gé (mŷr), Topê kuprĩg kato ājag tóg vãsãnsãn nŷtĩ. Ājag jóg'jóg ag mrě ājag tóg ti kato vãsãnsãn nŷtĩ,” he tóg.

⁵²“Ājag jóg'jóg ag ne tóg Topê vĩ tó tĩ ag kar vóg kónãn ja nĩgtĩ', ag kãgtěn ja ag tóg nĩgtĩ'. Hã ra ěn ag tóg ũ tŷ věnh jykre kuryj han mũ ěn kãměn ja nĩgtĩ, hã vŷ: Jesus, he mũ. Ti kãtĩg ke jo ag tóg ti tó ja nĩgtĩ, Topê vĩ tó tĩ ag. Jãvo ājag tóg ěn kato vĩ ja nĩgtĩ, fóg mŷ. Kŷ ājag tóg ti těn ja nĩgtĩ, Cristo ti,” he tóg, Estêvão ti.

⁵³“Topê hã ne ājag mŷ ã vĩ nĩm ja nĩ', ã tŷ jěgně jafã ag tŷ. Hã ra ājag tóg ti vĩ mrynĥmranĥ ja nĩgtĩ,” he tóg. Estêvão tŷ pã'i ag mŷ tón hã vě.

Ag tŷ Estêvão těn

⁵⁴Ū tŷ tá nŷtĩ ag tŷ ti vĩ mẽ kŷ ag fe tóg gŷm ke mũ. Kŷ ag tóg ājag jã tŷ gyngyn he mũ, tŷ ag tóg gangan ke mũ. ⁵⁵Hã ra Topê kuprĩg tóg Estêvão krĩn mũ, kŷ Estêvão tóg kanhkã ki ěvãnh mũ. Kŷ tóg Topê věg mũ, ti kókov ti. Jesus věg tóg mũ gé, Topê pěgja tá tóg jě nĩ, Jesus ti. ⁵⁶Kŷ tóg: “ha vě,” he mũ. “Kanhkã tá sóg věg mũ,” he tóg. “Kŷ ěprã ke fi kósın tóg Topê pěgja tá jě nĩ,” he tóg.

⁵⁷Kŷ ag tóg prěnprěr mũ sir, ājag nĩgrěg nĩgfěnh kŷ. Ti to ag tóg věnh génh mũ sir, ag kar ti. ⁵⁸Kŷ ag tóg ti ség mũ, cidade tŷ Jerusalém tá ag tóg ti kutěm mũ gé. Kŷ ag tóg ti pin mũ, pó tŷ. Ājag kur vãvãm ag tóg mũ, kŷ kyrũ tóg ki rĩr mũ, ag kur ki. Kyrũ ěn jiji hã vŷ: Saulo, he mũ.

⁵⁹Kŷ ag tóg Estêvão pin mũ sir, pó tŷ. Hã ra Estêvão tóg jamã hár(a): “!..ĩnh Senhor'..!” he mũ. “!..Jesus'..!” he tóg. “!..Īnh kuprĩg jãvãnh ra..!” he tóg mũ. ⁶⁰Kŷ tóg ã jakrĩ tŷ jě kŷ prěr mũ, jamã hár(a), kŷ tóg: “!..ĩnh Senhor'..!” he mũ. “!..Ag tŷ ĩnh pin tŷ věnh pãte fón ne..!” he tóg mũ. Kar kŷ tóg ĥun ke mũ sir.

8

Saulo tŷ ag vóg kónãn

¹Jãvo Saulo ěn mŷ tóg há tĩ, ag tŷ ti těn kŷ. Kurã ěn kã ag tóg Jesus ki ge mũ kar vóg kónãn jagy han mũ, Jerusalém tá. Ū tŷ věnh mãn tĩ ag vóg kónãn ag tóg mũ gé, ũ tŷ Topê vĩ mẽ jě věnh mãn tĩ ag. Kŷ ag tóg jagãgtar tãvĩ nŷtĩ. Kŷ ag tóg věnh kãpugpóv kãn mũ sir. Ga tŷ Juděia kar mĩ ag tóg mũ mũ, ga tŷ Samaria mĩ ke gé. Hã ra Jesus tŷ ũn vĩn mũ ag hã tóg Jerusalém tá nŷtĩ nĩ.

² Ū tỹ Topē to há tĩ ag tóg fe kaj nỹtĩ, Estêvão ter kỹ. Kỹ ag tóg kygfỹ mág kỹ ti kénh mũ.

³ Hã ra Saulo tóg Jesus ki ge kỹ nỹtĩ kar ag vóg kónãn jagy han mũ, ũ tỹ Topē vĩ mẽ jé vènh mãn tĩ ag. Ti tỹ ag tũg sór vè, Saulo ti. Hã jé tóg ìn kar kãra rã ti. Ti tỹ Jesus ki rã kỹ jẽ ũ ven kỹ tóg vèse jan kãtã ti fón ti, ùn gré ag, ùn tãtã fag ke gé.

Samaria tá Topē vĩ tó

⁴ Ū tỹ vènh kãpugpóv mũ ên ag vĩ vènh kar mỹ vènh vĩ sér tugtó mũgtĩ, Topē vĩ ti. ⁵ Kỹ Filipe tóg tĩ mũ gé. Ga tỹ Samaria ra tóg tĩ mũ, kỹ tóg cidade ũ ki ra mũ, Cristo kãmén jẽ. ⁶ Kỹ vènh kar tóg ti vĩ mēgmēg mũ. Jēmẽ há han ag tóg mũ, Filipe vĩ ti. Hã ra Filipe tóg êg tỹ nén han vãn hyn han mũ gé. Kỹ ag tóg vég mũ. Hã kỹ ag tóg jēmẽ há han mũ. ⁷ Vènh jagrẽ kórég tỹ hèn ri ke pan tóg mũ, Filipe ti. Ti tỹ ag pan kỹ ag tóg jamã hár(a) prēr mũ, kỹ ag tóg kãpa mũ. Ū grĩ ag tỹ há' he tóg mũ gé, ùn vagvá ag tỹ ke gé, ùn vygvá ag tỹ. ⁸ Kỹ tóg vènh kar mỹ sér tĩ sir, cidade ên tá.

⁹ Kỹ Simão tóg nĩ nĩ, cidade ên tá ke ũ. Kujá vè, Simão ên ti. Kỹ tóg nén vènhmỹ hyn han tũgtĩ. Kỹ tóg ga tỹ Samaria tá ke ag tỹ ti tỹ nén han ve kỹ tóg ag mỹ e tí. Veso tóg: “ag kãfór inh nĩ,” he tí, ag tỹ ti kamēg jé. ¹⁰ Hã kỹ vènh kar tóg ti kamēg mũ sir, ùn sanh ag, grĩ ag ke gé. Ti to ag tóg: “Topē jykre han tóg tũgtĩ, Topē jykre mág (pẽ) ên,” he tí, Simão ên to. ¹¹ Kysã tỹ hèn ri ke ki tóg nén vènhmỹ hyn han ti, kỹ tóg vènh kar mỹ e tí, hã kỹ ag tóg ti kamēg tĩ sir.

¹² Vãhã ag tóg Filipe vĩ kri fig mũ, Samaria tá ke ag, ti tỹ Jesus Cristo tón kỹ. Topē tỹ tỹ êg pã'i nĩ kãmén tóg mũ, Filipe ti. Ū tỹ ã vĩ kri fig mũ ag kygpég tóg mũ, ùn gré ag, ùn tãtã fag ke gé. ¹³ Kỹ Simão ên tóg ti vĩ kri fig mũ gé, kujá ên ti. Kỹ Filipe tóg ti kypég mũ gé. Kỹ tóg Filipe mré nĩ nĩ. Kỹ tóg Filipe tỹ êg tỹ nén han vãn hyn han mũ vég mũ, Topē jykre tỹ. Kỹ tóg ti mỹ e (pẽ) tãvi tĩ sir, Simão mỹ.

¹⁴ Kỹ vãhã Jesus tỹ ùn vin mũ ag tóg kejèn mēg mũ, Samaria tá ke ag tỹ Topē vĩ kri fig mũ ên ti. Jerusalém tá ag tóg mēg mũ, kỹ ag tóg João mré Pedro jènēg mũ, ag tỹ ve jé. ¹⁵ Pedro ag tỹ tá junjun kỹ ag tóg ag to Topē mré vĩ mũ, Samaria tá ke ag to, Topē tỹ ã kuprĩg tỹ ag jagrèn jé. ¹⁶ Tá ke ũ tóg tỹ jagrẽ tũ ja nĩ ver. Kygpe kỹ ag nỹtĩ inhhã, Jesus jiji tó kỹ, êg Senhor jygy tó kỹ. ¹⁷ Kỹ Pedro ag tóg ajag nĩgẽ tỹ ag mēgmēg mũ, kỹ Topē kuprĩg tóg ag kãra rã mũ.

¹⁸ Hã ra Simão tóg vég mũ, Jesus tỹ ùn vin mũ ag tỹ nén han mũ ti. Ag tỹ ũ mẽ kỹ Topē kuprĩg tóg ag kãra rã mũ. Ên vég tóg mũ, Simão ti. Kỹ tóg ag mỹ jãnkamy ven mũ, Pedro ag mỹ. ¹⁹ Kỹ tóg ag mỹ: “inh mỹ vènh jykre tag nĩm nĩ, jãnkamy tag to,” he mũ. “Sỹ ũ mẽ kỹ Topē kuprĩg tóg ag kãra rãnh ke mũ. Sỹ vènh jykre ên ki kanhrãn há tóg tĩ,” he tóg.

²⁰ Hã ra Pedro tóg ti mỹ: “ã jãnkamy mré ã nũgme ki kutènh mũ,” he mũ. “Topē tỹ nĩm ja vè (mỹr), hã ra ã tóg jãnkamy ti mãn sór mũ, vènh jykre ti,” he tóg. ²¹ “Ã pi(jé) Topē jykre tag ki kanhró nĩnh mũ', kỹ Topē tóg ã mỹ nĩm ke tũ nĩ,” he tóg. “Ã jykre pijé kuryj nỹ', Topē mỹ,” he tóg. ²² “Ã jykre pãno tag to vãnh ra,” he tóg. “Topē mré vĩ. Hèn ri ke mũn tóg ã mỹ vènh pãte fón mũ, ã tỹ vènh jykre pãno to jykrẽn mũ tag ti,” he tóg. Pedro ti. ²³ “Fe kórég tãvi ã nĩ (mỹr), kỹ ã jykre vĩ pãno nỹ gé sir,” he tóg, Pedro ti.

²⁴ Kỹ Simão tóg ti mỹ: “iso Topē mré vĩ, inh jagtar jęg tũ nĩ jé, ã tỹ inh mỹ to mũ tag ti,” he mũ.

²⁵ Hã ra Pedro ag tóg mũ mãn gé, ag tỹ ẽg Senhor tỹ Jesus vĩ tó kar kỹ. Ǻjag tỹ nén ve ja ẽn tó kãn ag tóg, Jesus tỹ nén han ja ti. Kỹ ag tóg Jerusalém to vỹnvỹn ke mũ sir. Ag mũ kỹ ag tóg ga tỹ Samaria mĩ Topẽ vĩ há tugtó mũ gé.

Filipe tỹ ũn kypég mũ

²⁶ Hã ra Topẽ tỹ jẽnẽ jafã tóg Filipe mỹ vĩ mũ, kỹ tóg: “kanhkã tãpér ra tĩg, ẽpry jagma tĩg, ẽmĩn jagma,” he mũ. Jerusalém tãn kãti, Gaza mĩ, hã ra tóg ẽmã tũ fin kutẽ mũ. Ẽpry ẽn jagma tĩg, ẽmĩn ẽn jagma,” he tóg mũ, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ti.

Kỹ tóg tĩ mũ sir, Filipe ti. ²⁷ Tá jun kỹ tóg ga tỹ Etiópia tá ke vég mũ, pã'i fi rãnrhãj han ti ti, pã'i tỹ rainha fi tỹ nén ù kar vég tĩ ti, ũn kurĩ ẽn ti. Pã'i fi jijin hã vỹ: Candace, he mũ. Fi krẽm pã'i ẽn tóg Jerusalém ra tĩg ja nĩ, ũn kurĩ ẽn ti. Tá tóg Topẽ kurã mág ve ja nĩ, festa mág ti, Jerusalém tá. ²⁸ Hã ra tóg ả jamã ra vỹn ke mũ sir, carroça kãmĩ. Tĩg kỹ tóg Topẽ vĩ to ke mũ, Isaías tỹ rá ẽn ti. Vãşỹ Topẽ vĩ tó tĩ vẽ, hã vỹ: Isaías, he mũ.

²⁹ Kỹ Topẽ kuprĩg tóg Filipe mỹ: “carroça kukãm tĩg,” he mũ. ³⁰ Kỹ Filipe tóg fũrũn tĩ mũ, kỹ tóg ti tỹ vẽn rã to ke mẽg mũ, Isaías tỹ rá ẽn to, vãşỹ Topẽ vĩ tó tĩ tỹ rá ẽn to. Kỹ tóg ti mỹ: “ả mỹ ả tỹ nén to ke mũ tag ki kanhró nĩ?” he mũ.

³¹ Hã ra tóg: “vó,” he mũ. “Ủ tóg inh mỹ kãmén ja tũ nĩ ver,” he tóg. “Ả mỹ inh mỹ kãmén ke tũ nĩ?” he tóg. “Tãpry ra, inh mré nĩ jé,” he tóg. Kỹ tóg ke mũ, Filipe ti.

³² Ti tỹ ken hã vẽ, ha mẽ: “ovelha ri ke han tóg, ù ẽn ti. Ovelha pére ẽg mũgtĩ, ti tãn h jé, hã ra tóg vĩ tũ nĩgtĩ (mỹr). Cordeiro ri ke han tóg mũ gé. Ẽg tỹ ti kyki ronh mũ ra tóg jatun mỹ jé nĩ gé (mỹr). ³³ Ủ ẽn tỹ Topẽ vĩ mranh tũ hã ra ag tóg ti vóg kónãn, ag tỹ ti jyvẽn tũ ra. Ti mré ke ag jykre pãno tó kãn ke tũ ẽg tóg nĩgtĩ (mỹr). Ti tén ja ag tóg (mỹr), kỹ tóg ter mũ sir,” he tóg, vẽn h rá ti.

³⁴ Kỹ ũn kurĩ ẽn tóg Filipe mỹ: “ũ to ke nẽ hỹn'? Topẽ vĩ tó tĩ tỹ ne tó nẽ hỹn'?” he mũ. “Inh mỹ tó,” he tóg. “Tĩ tỹ vẽso ke mỹ, ù to ke mỹ vó?” he tóg.

³⁵ Kỹ Filipe tóg ti mỹ vẽn rã tag kãmén mũ sir. Jesus kãmén tóg mũ. Ti mỹ tóg vẽn vĩ hã ẽn tó mũ, Jesus to.

³⁶ Ge ag tóg mũ mũ, ẽpry jagma, ẽmĩn jagma. Kỹ ag tóg goj tá junjun mũ. Kỹ ũn kurĩ ẽn tóg: “tag ki tóg goj nĩ,” he mũ. “Ả tỹ ki inh kype jé tóg há nĩ, he tóg.

³⁷ Kỹ Filipe tóg ti mỹ: “ả tỹ ả fe tỹ ti ki rã kỹ nĩ nĩn kỹ tóg há nĩ,” he mũ.

Kỹ tóg: “tĩ ki sóg rã kỹ nĩ,” he mũ. “Jesus tóg tỹ Topẽ kósin nĩ (mỹr), Jesus Cristo ti,” he tóg, ũn kurĩ ti. ³⁸ Kỹ tóg carroça tũn ti mỹ: “ver krỹg hé,” he mũ. Kỹ tóg Filipe mré goj ra tẻre mũ, kỹ tóg kãra rã mũ, ũn kurĩ ti. Kỹ Filipe tóg ti kypég mũ sir.

³⁹ Ag tỹ goj kãtã kãjãpry kỹ Filipe tóg tũ' he mũ, Topẽ kuprĩg tỹ ti ma tĩg kỹ. Kỹ ũn kurĩ tóg ti ve mãn tũ nĩ sir. Hã ra tóg tĩ mũ, ả jamãn ra. Ti mỹ tóg sér tĩ sir.

⁴⁰ Hã ra Filipe tóg cidade tỹ Azoto tá nĩ nĩ. Kỹ tóg tũg kỹ Jesus vĩ tó tĩ mũ, ẽmã kar mĩ. Kỹ tóg kejẽn cidade tỹ Cesaréia tá jun mũ, Jesus kãmẻ sér tó jé.

9

Saulo tỹ Jesus ki rã (Hk 22.6-16; 26.12-18)

¹ Hã ra Saulo tóg ver ù tỹ ẽg Senhor tỹ Jesus mré mũ mũ ag vóg kónãn sór mũ. Ag to tóg krĩ rỹ nĩ ver. Ti tỹ ag kãgtén sór vẽ. Hã to tóg Topẽ tũ ki rĩr tĩ to pã'i mág to tĩ mũ. ² Kỹ tóg ti mỹ permissão to vĩ mũ, ti tỹ cidade tỹ Damasco ra

tīg jé. Tá tóg permissão ên tỹ pã'i ag mỹ ven sór mũ, ag tỹ ti mỹ: “ha ag venh tĩ gé,” he jé. Ti tỹ Jesus mré tĩ mũ ù ve kỹ tóg ti se sór tĩ. Jerusalém ra tóg ag tať tĩg sór tĩ, ti tỹ ùn ség mũ ag, ùn gré ag, ùn tátá fag ke gé. ³ Hã jé tóg Damasco ra tĩ mũ. Ti tỹ kakó ke mỹr hã jẽngrẽ tar tóg vẽn ven mũ, kanhkã tá. Rã kãfór tóg nĩ, hã ra tóg Saulo ki kómkóm ke mũ sir. ⁴ Kỹ Saulo tóg kutẽ mũ, ga kri tóg tať ke mũ. Kỹ tóg vẽn vĩ mẽg mũ. Kỹ tóg: “Saulo', Saulo',” he mũ. “Á tỹ ne jé isá ag vóg kónãn nẽ?” he tóg, vẽn vĩ ti.

⁵ Kỹ Saulo tóg ẽg Senhor mỹ: “ã tỹ ù nẽ?” he mũ.

Kỹ tóg ti mỹ: “tỹ sóg Jesus nĩ, ã tỹ ùn vóg kónãn sór tĩ ên vỹ tỹ inh nĩ,” he mũ.

⁶ “Jẽg nẽ ra, cidade tag ki rã, tá ù tóg ã mỹ tónh mũ, ã tỹ nén han ke ti,” he tóg, vẽn vĩ ti.

⁷ Ti mré mũ ag vỹ vẽn vĩ tag mẽg mũ gé, hã ra ag tóg nén ù vég tũ nĩ. Kỹ ag kãne tóg jũrũn ke mũ. ⁸ Kỹ Saulo tóg jẽg nẽ mũ sir. Kỹ tóg tãmĩ ẽvãnh sór mũ, hã ra tóg nén ù vég tũ nĩ. Kỹ ag tóg ti nĩgẽ kãgmĩ kỹ ti pére mũ mũ, cidade tỹ Damasco ra. ⁹ Kurã tãgtũ ki tóg ẽvãnh tũ nĩ, kỹ tóg jẽg tũ (pẽ) nĩ gé, kron tũ (pẽ) ti nĩ gé, Saulo ti.

¹⁰ Damasco tá ke ù tóg nĩ nĩ, ti jyjy hã vỹ: Ananias, he mũ. Jesus mré tĩ ù vẽ. Kỹ Jesus tóg ti mỹ vẽn ven mũ. Kỹ tóg: “Ananias',” he mũ.

Kỹ Ananias tóg ẽg Senhor ti mỹ: “inh hã vẽ,” he mũ.

¹¹ Kỹ Jesus tóg ti mỹ: “jẽg nẽ ra,” he mũ. “Êmĩn kuryj he mũ ên ra tĩg. Judas he mũ ên ìn kãra rã. Tá ù tóg nĩ nĩ, ti jiji hã vỹ: Saulo, he mũ. Cidade tỹ Tarso tá ke vẽ. Ên mré vĩmĩ,” he tóg. “Ha vé, inh mré tóg vĩ nĩ,” he tóg. ¹² “Kỹ tóg ù vég nĩ nĩ, ti jyjy hã vỹ: Ananias, he mũ. Á hã vẽ. Á tỹ ti ìn kãra rãnh ke vẽ. Á tỹ ã nĩgẽ tỹ ti mẽnh ke vẽ. Kỹ tóg ve mãn ke mũ, ã tỹ ti mẽn tỹ. Tag vég tóg nĩ nĩ, Saulo ti,” he tóg, Jesus ti, Ananias mỹ.

¹³ Kỹ Ananias tóg ẽg Senhor ti mỹ: “vẽn kar tóg ti kãmén tĩ hã ra, ã tỹ inh mỹ tó mũ tag ti,” he mũ. “Jerusalém tá tóg ã tũ ag vóg kónãn,” he tóg. ¹⁴ “Kỹ tóg permissão ma kãtĩ mũ, Topẽ tũ ki rĩr tĩ to pã'i mág tỹ ti mỹ han kỹ. Kỹ tóg ù tỹ ã mré vĩ mũ kar sigse sór mũ, cidade tag ki,” he tóg, Ananias ti, Jesus mỹ.

¹⁵ Kỹ ẽg Senhor tỹ Jesus tóg ti mỹ: “ti venh tĩg,” he mũ. “Ti kuprẽg isóg (mỹr), ti tỹ ijiji tó jé, fóg ag kar mỹ, kanhgág ag kar mỹ ke gé, povo tỹ Israel ag mỹ ke gé,” he tóg. ¹⁶ “Ti mỹ sóg ven mũ, ti tỹ isugrĩn jagtar ke ti,” he tóg, Jesus ti.

¹⁷ Kỹ Ananias tóg ti mũ. Ti tỹ ìn ên tá jun kỹ tóg ã nĩgẽ tỹ ti mẽg mũ, kỹ tóg ti mỹ: “Saulo',” he mũ. “Rẽgre',” he tóg mũ. “Êg Senhor vỹ inh jẽnẽ, Jesus mỹr, sỹ ã ve jé,” he tóg. “Ti ve ã (mỹr), ẽpny kri, ã tỹ tag ki jun mũn kã,” he tóg. “Hã kỹ sóg kãtĩ mũ, ã tỹ ve mãn jé. Topẽ kuprĩg tỹ tỹ ã jagrẽ nĩ jé,” he tóg, Ananias ti.

¹⁸ Kỹ tóg vãhã ti kanẽ tá pa mũ, pirã fár ri ke. Kỹ tóg ve há' he mãn mũ sir. Kỹ tóg jẽg nẽ mũ sir. Kỹ tóg ti kypég mũ sir, Ananias ti. ¹⁹ Kỹ tóg jẽg mũ gé sir, hã kỹ tóg tar' he mũ sir. Damasco tá tóg nĩ nĩ ver, Jesus mrẽ mũ tĩ ag mré. ²⁰ Kỹ tóg vẽsỹmér Jesus kãmén mũ, Israel ag vẽn kanhrãn jafã krẽm. “Tỹ tóg Topẽ kósĩn nĩ,” he tóg mũ, Jesus to. ²¹ Û tỹ ti vĩ mẽg mũ kar ag mỹ tóg e tĩ. “Jerusalém tá tóg ag vóg kónãn, ù tỹ Jesus tóg mũ ag,” he ag tóg. “Kỹ tóg tag ki jun mũ gé, ag sigse jé, Topẽ tũ ki rĩr tĩ tỹ pã'i mág ag mỹ ag tať tĩg jé,” he ag tóg, Saulo to. Kỹ tóg ag mỹ e tĩ, ti tỹ Jesus to: Topẽ kósĩn vẽ,” hen kỹ.

²² Hã ra Saulo tóg fe tar nĩ. Kỹ tóg Israel ag kanhrãn mũ, cidade tỹ Damasco tá. Ag mỹ tóg Jesus kãmén mũ. “Tỹ tóg Cristo nĩ, Jesus ti,” he tóg, ag mỹ Topẽ vĩ kãmén kỹ. Kỹ tóg ag tỹ ti vĩ kafãn sór mũ hã ra ag mỹ vẽnhmỹ tĩ sir.

Saulo t̄y cidade t̄y Jerusalém ra t̄g

²³ Kurā t̄y hēn ri ke t̄g k̄y Israel ag tóg kejēn jagnē mré jykrén m̄, Saulo tén ke to. ²⁴ Hā ra Saulo tóg mēg m̄, ag t̄y ti to jykrén ēn to. Cidade ēn to ró jānkā tá ag tóg vājig n̄t̄i, ti jo, kurā kar ki, kuty tá ke gé, ag t̄y hēn ri ke m̄n tá ti tén jé. K̄y tóg mēg m̄ sir, Saulo ti. ²⁵ K̄y ti mré ke ag v̄y kuty tá kēj kākā ti n̄m k̄y ti t̄erem m̄, cidade ēn to ró to. K̄y tóg Jerusalém ra t̄i m̄.

²⁶ T̄y t̄y Jerusalém tá jun k̄y tóg Jesus mré m̄ ag mré n̄ sór m̄, Jesus mré m̄ t̄i ag mré. Hā ra ag tóg ti kamēg m̄. “Ti ón h̄n,” he ag tóg ti to, ti t̄y ag vóg kónān jan k̄y. ²⁷ K̄y Barnabé tóg ti mré v̄i k̄y Jesus t̄y ūn vin m̄ ag to ti pére t̄i m̄. K̄y tóg ag m̄y ti t̄y Jesus ve ja ēn kāmén m̄, ēpy jagma. “K̄y Jesus tóg ti mré v̄i ja n̄ gé,” he tóg. “Kar tóg Damasco tá ke ag m̄y Jesus kāmén ja n̄ gé, ti t̄y m̄mēg t̄u n̄n k̄y,” he tóg, Barnabé ti.

²⁸ K̄y Saulo tóg ag mré t̄i n̄ ver, Jerusalém tá. Tá tóg Jesus kāmén m̄ gé, ti t̄y m̄mēg t̄u n̄n k̄y. ²⁹ K̄y tóg Israel ag mré v̄i m̄ gé, ū t̄y Grego v̄i tó m̄ ag mré ke gé. Ag t̄y ti v̄i kafān k̄y tóg ag mré v̄i m̄. Hā ra ag tóg ti tén ke to jykrén m̄, Saulo tén ke to. ³⁰ K̄y Jesus mré ke ag tóg mēg m̄ gé, ag t̄y Saulo tén ke to jykrén m̄ ēn to. K̄y ag tóg cidade t̄y Cesaréia ra ti pére m̄ m̄. Tá junjun k̄y ag tóg cidade t̄y Tarso ra ti jēnēg m̄.

³¹ Jesus ki ge k̄y n̄t̄i ag kar v̄y jatun m̄y n̄t̄i n̄ sir, ū t̄y Topē v̄i mē jé vēnh mān t̄i ēn ag. Jatun m̄y ag tóg n̄t̄i sir, ga t̄y Judéia tá, ga t̄y Galiléia tá ke gé, ga t̄y Samaria tá ke gé. K̄y ag tóg jatun m̄y vēnh kanhrān m̄, Topē jykre t̄y. Topē v̄i ki ag tóg króm m̄, Topē kamēg k̄y. Topē kuprīg v̄y ag kr̄n m̄. K̄y ag kr̄i v̄y k̄nhvy' he m̄. K̄y ag tóg e n̄t̄i gé sir.

Enéias

³² Kejēn Pedro tóg vēnh kar ag vegvenh t̄i m̄. K̄y tóg cidade t̄y Lida ra t̄i m̄ gé, tá Topē t̄u ag vegve jé. ³³ Tá ū tóg n̄y n̄, ti jijin hā v̄y: Enéias, he m̄. Gr̄n k̄y tóg n̄y n̄, ā cama kri. 8 anos han tóg, gr̄i n̄y ki.

³⁴ K̄y Pedro tóg ti m̄y: “Enéias!,” he m̄. “Jesus Cristo v̄y ā han,” he tóg. “Jēg nē ra, ā cama fi han ra,” he tóg.

³⁵ K̄y tóg vēšymér jēg nē m̄. K̄y cidade t̄y Lida tá ke kar ag v̄y ti vég m̄, cidade t̄y Saroná tá ke kar ag ke gé. K̄y ag tóg ti ve k̄y Jesus ki ge m̄ gé sir.

Dorcas fi

³⁶ Cidade t̄y Jope tá ū fi tóg n̄i n̄, Jesus mré t̄i m̄ fi, fi jiji hā v̄y: Tabita, he m̄, hā v̄y: Dorcas, he m̄, fi jyjy ti, fóg t̄y Grego v̄n ki. Ēn fi hā v̄y n̄n kar há han m̄. Ūn jagāgtar fag m̄y fi tóg n̄n vin t̄i.

³⁷ Kejēn fi tóg kaga n̄y n̄, k̄y fi tóg ter m̄ sir. K̄y fag tóg fi kupe k̄y ĩn to jāpyrjafā tá fi fig m̄, kynh m̄.

³⁸ Jo Jope tóg Lida kakó k̄a n̄, hā ra Pedro tóg Lida tá n̄i n̄. K̄y Jope tá ke ag tóg ti ki kanhró n̄t̄i, Pedron ki, Jesus mré m̄ ag.

K̄y ag tóg ūn régre ag jēgnēg m̄, ag t̄y ti m̄y: “kur k̄atig mē han,” he jé. ³⁹ K̄y Pedro tóg vēšymér t̄i m̄. K̄y tóg tá jun m̄. Hā ra Dorcas fi tóg ĩn to jāpyrjafā tá n̄y n̄, ter k̄y. Pedro jun k̄y ag tóg ĩn to jāpyrjafā to jāpyrjafā m̄, ti mré. K̄y ūn mén ter ja ēn fag kar v̄y ti to kāmū m̄. Kygf̄y fag tóg m̄. Ti m̄y fag tóg kur venven m̄, fi t̄y fag m̄y kugr̄yn ja ti, camisa, vestido ke gé, vēnh kri fē ke gé. Dorcas fi tóg fag m̄y kugr̄yn mē han ja n̄gt̄i.

⁴⁰ K̄y Pedro tóg vēnh kar m̄y: “ha pa jēg,” he m̄. K̄y tóg ā jakr̄i t̄y jēg k̄y Topē mré v̄i m̄. K̄y tóg vēser fi m̄y: “Tabita, n̄i ra,” he m̄. K̄y fi tóg m̄rin ke m̄.

Ky fi tóg nĩ mũ, fi tỹ Pedro ven ky. ⁴¹ Ky tóg fi nĩgě kăgmĩ ky fi fěg mũ. Ky tóg vėnh kar jé prěr mũ, Topě tũ kar, ũn mén ter ja ěn fag mré hă. Ky tóg fag mỹ fi ven mũ.

⁴² Ky Jope tá ke kar ag vỹ měg mũ sir, fi rĩr măn ěn ti. Ky ũ tỹ hěn ri ke ag vỹ Jesus kĩ ge mũ sir.

⁴³ Ky Pedro tóg cidade tỹ Jope tá nĩ nĩ ver, Simão he mũ ěn mré, ũ tỹ nén făr tỹ tânăj ke tĩ ěn mré.

10

Capitão tỹ Cornélio

¹ Cidade tỹ Cesaréia tá ũ tóg nĩ nĩ, ti jiji hă vỹ: Cornélio, he mũ. Soldado tỹ 100 to pã'i vė, ag tỹ ũ to: ga tỹ Itália tá ke ag, he mũ ěn to capitão vė. ² Ěn vỹ Topě to há nĩ, ky tóg Topě kaměg tĩ. Ti mré ke kar vỹ ge nỹtĩ gé. Povo tỹ Israel ag kămĩ ũn jagăgtar ag jagăgtăn tóg tũgtĩ, ti tỹ tỹ Israel ag mré ke tũ hă ra. Topě mré tóg vĩ tĩ gé. ³ Ěn tóg nén ně vėg mũ, 3 horas ki, ě nũr tũ ra. Ky tóg Topě tỹ jěně jafă jun vėg mũ. Ky tóg ti mỹ: “Cornélio!” he mũ, Topě tỹ jěně jafă ti.

⁴ Ti tỹ ti ve ky ti fe tóg jũrũn ke mũ, ky tóg: “ne ně?” he mũ.

Hă ra tóg ti mỹ: “Topě vỹ ě vĩ měg mũ (mỹr),” he mũ. “Ă tỹ ũn jagăgtar ag mỹ nén nĩm tĩ vėg tóg mũ gé,” he tóg. “Hă ky tóg ě to jykrén mũ,” he tóg. ⁵ “Ky ũ jěgněmĩ, ag tỹ Jope ra mũ jé. Tá ũ tóg nĩ nĩ, ti jiji hă vỹ: Simão, he mũ, ky ti jyjy ũ hă vỹ: Pedro, he mũ. Ěn jé prěr mĩ,” he tóg. ⁶ “Simão mré tóg nĩ nĩ, ũ tỹ nén făr tỹ tânăj ke tĩ ěn mré, ky ti ĩn vỹ goj kafă tũ fyr tá jě nĩ,” he tóg.

⁷ Ky Topě tỹ jěně jafă tóg tĩ mũ, ti mỹ tó kar ky. Ky capitão ěn tóg ě camarada régre ag jé prěr mũ, soldado pir mré, ũ tỹ Topě kaměg mũ ěn ti. ũ tỹ ě rănhrăj han mũ ěn jé tóg prěr mũ. ⁸ Ky tóg ag mỹ ě tỹ nén ve ja tó mũ, ky tóg cidade tỹ Jope ra ag jěgněg mũ.

⁹ Tỹ vaj ky ag tóg cidade ěn to hă nỹtĩ, meio dia ki. Ky Pedro tóg ĩn kri kyjer ěn ra tăpřy mũ, Topě mré vĩ jé. ¹⁰ Ky tóg kókĩr mũ. Ky tóg fag mỹ vėjén to vĩ mũ. Fag tỹ ver ti mỹ han mũ ra tóg nén ně vėg mũ, Pedro ti. ¹¹ Ky tóg ag tỹ kanhkă nón mũ vėg mũ. Tá nén ũ tóg kătėre mũ. Ky tóg tỹ kur mág ve nĩ. Ti péno kygje ky tóg ga kri kătėre mũ, kur ti. ¹² Hă ra bicho kar tóg kur ěn kăki nỹtĩ nĩ, fa tỹ 4 (ke) kar tóg nỹtĩ, ũ tóg ě nug kri mũgtĩ gé, sěsĩ kar ke gé, jěsĩ kar. ¹³ Ky vėnh vĩ tóg mě há tĩ, ky tóg: “tăg!” he mũ. “Tănh ky kó, vỹ,” he tóg.

¹⁴ Ky Pedro tóg ěg Senhor ti mỹ: “nejé,” he mũ. “Nén ũ jěggřy ko ja tũ sóg nĩ (mỹr),” he tóg. “Ěg povo jykre tũ vė, ěg tỹ bicho ěn kon ky,” he tóg.

¹⁵ Ky tóg ti mỹ vĩ măn mũ sir jăvo, vėnh vĩ ti, ky tóg: “Topě tóg hă ra to: há ti nĩ, he mũ. Ky jěggřy tũg nĩ,” he tóg.

¹⁶ Ge tăgtũ han tóg, ky nén ně ěn tóg vėg tũ' he mũ sir, kanhkă tá.

¹⁷ Hă ra tóg Pedro mỹ e tĩ. Ti tỹ to jykrén tũ tóg tĩ, ti tỹ vėg mũ to. Ti tỹ ver to jykrén mũ ra ag tóg junjun mũ, Cornélio tỹ ũn jěgněg mũ ag. ũ tóg ag mỹ: “ĩn ěn vė,” he ja nĩ.

¹⁸ Ky ag tóg tá junjun mũ. Ró to jěgjě ky ag tóg jamă hăr(a) ke mũ, ky ag tóg: “Simão Pedro ag mỹ ki nỹtĩ?” he mũ.

¹⁹ Hă ra Pedro tóg ver ě tỹ vėg mũ ěn to jykrén nĩ nĩ. Ky Topě kupřĩg tóg ti mỹ ke mũ. “Ha vé, ũn régre ag vỹ ě jé prěr mũ,” he tóg. ²⁰ “Jěg ně ra, kătėre ra, tũg ra ag mré,” he tóg. “To jykrén tũg. Isỹ ag jěgně vė,” he tóg, Pedro mỹ, Topě kupřĩg ti.

21 Kŷ Pedro tóg ag to kātére mŷ, kŷ tóg ag mŷ: “inh hā vē,” he mŷ. “Inh jé prēr ja ājag tóg nī,” he tóg. “Ājag tŷ ne to kāmŷ nē?” he tóg ag mŷ.

22 Kŷ ag tóg ti mŷ: “Cornélio tŷ ěg jĕgnĕ vē,” he mŷ. “Capitāo vē, Cornélio ti. Ūn jykre kuryj vē, kŷ tóg Topĕ kamĕg tī,” he ag tóg. “Israel kar ag tóg ti to há nŷtī, ti to ag tóg vī há han tī. Topĕ tŷ jĕnĕ jafā vŷ ti mŷ ke ja nī, ti tŷ ā jé prēr jé, ā tŷ ti ĩn ra tŷg jé, ā tŷ ti mŷ Topĕ kāmĕn jé,” he ag tóg, Pedro mŷ.

23 Kŷ Pedro tóg ag mŷ: “kāge jĕg ra,” he mŷ. Kŷ ag tóg tá nŷgnŷr mŷ. Tŷ vaj kŷ tóg ag mrĕ tī mŷ. Kŷ Jope tá ke ū ag tóg ti mrĕ mŷ mŷ gé, Jesus mrĕ ke ū ag.

24 Tŷ vaj kŷ ag tóg Cesarĕia tá junjun mŷ. Tá Cornélio tóg ag jāvānh mŷ. Hā kŷ tóg ā kanhkā ag kar kógfyn ja nī, ag mŷ vēnh vī jĕnĕ ja tóg nī, ā mrĕ ke kar ag mŷ. Kŷ ag tóg kāmŷ ja nī, kŷ ag tóg tá nŷtī sir.

25 Pedro tŷ tá jun kŷ Cornélio tóg ti kato tĕ mŷ, kŷ tóg ti jo mŷg ke mŷ. “Ti hŷn tŷ Topĕ nī,” he tóg, hā kŷ tóg ti jo mŷg ke mŷ, Cornélio ti.

26 Hā ra Pedro tóg ti fĕg mŷ, kŷ tóg: “ke tŷg ra,” he mŷ. “Tŷ sóg ěprā ke nī gé,” he tóg ti mŷ. 27 Kŷ tóg ti mŷ vī há han mŷ. Kŷ tóg kāra rā kŷ ūn ě ag vég mŷ, ūn vēnh mān kŷ nŷtī ag, Pedro ti. 28 Kŷ tóg ag mŷ: “Israel ag vŷ fóg mrĕ nī tŷ nĕgtī (mŷr),” he mŷ. “Ĕg jykren hā vē,” he tóg. “Kŷ ěg tóg fóg ĩn kāra rā tŷ nĕgtī gé (mŷr) sir. Tag ki kanhró ājag tóg nŷtī,” he tóg. “Hā ra Topĕ tóg ĩnh kanhrān, ā jykre tŷ. Kŷ sóg vēnh kar ĩn kāra rānh mŷ, jĕggry tŷ nŷn kŷ,” he tóg. 29 “Hā kŷ sóg jatun mŷ kātĕg, vēsŷmĕr, ājag tŷ ĩnh jé prēr kŷ. Kŷ sŷ ājag ki jĕmĕnh há tóg tī. Ājag tŷ hĕ ri ke jé ĩnh jé prēr nē?” he tóg ag mŷ, Pedro ti.

30 Kŷ Cornélio tóg ti mŷ: “4 dias vē ha ūri,” he mŷ, “kŷ sóg Topĕ mrĕ vĭnh ke nī nī, jĕg tŷ nŷn kŷ. 3 horas vē. ĩnh ĩn krĕm sóg Topĕ mrĕ vĭnh ke nī nī, kŷ sóg ū vég nī nī. Ti kur tóg kókov nī. 31 Kŷ tóg ĩnh mŷ: “Cornélio,” he mŷ. “Topĕ vŷ ā vī mĕg mŷ. Ā tŷ ūn jagĕgtar mŷ nĕn vin ěn ve tóg. To tóg jykren, Topĕ ti,” he tóg. 32 “Kŷ Jope ra ū jĕnĕ. Tá Simāo jé prēr, ū tŷ Pedro he mŷ ěn ti. Nĕn fār tŷ tānāj ke tī ěn ĩn krĕm tóg nī nī, hā vŷ: Simāo, he mŷ. Tī ĩn vŷ goj kafā tŷ tŷr tá jĕ nī,” he tóg ĩnh mŷ, Topĕ tŷ jĕnĕ jafā tī,” he tóg, capitāo ti. 33 “Kŷ sóg vēsŷmĕr ā to ū ag jĕgnĕ. Kŷ ā tóg kātī mŷ. Kŷ tóg há tī, ā kātĕg ti. Hā to ěg tóg vēnh mān, Topĕ jo. Topĕ tŷ ā mŷ nĕn tó ja kāmĕn ra ěg mŷ. Ĕg tŷ mĕnh há tóg tī vē,” he tóg, Cornélio ti, Pedro mŷ.

Pedro tŷ Cornélio mŷ Topĕ vī tó

34 Kŷ Pedro tóg ag mŷ kāmĕn mŷ, kŷ tóg: “vāhā tóg sŷ to jykren mŷ,” he mŷ. “Topĕ mŷ nĕn ū tŷ vē, Israel he mŷ ěn ag, fóg he mŷ ěn ag ke gé, kanhgág ag ke gé, Israel jykre han tŷ kar ag,” he tóg. 35 “Ū tŷ ti kamĕg mŷ vŷ ti mŷ há nŷtī, Topĕ mŷ, ū tŷ vēnh jykre kuryj han mŷ ag kar, povo kar kāmī,” he tóg. 36 “Povo tŷ Israel mŷ tóg ā vī ěn jĕnĕ ja nī, Topĕ ti. Ĕg mŷ tóg tó, ěg tŷ jatu nŷtī jé, ti tŷ Jesus Cristo tugrĭn ěg to há nŷn kŷ. Jesus ěn vŷ tŷ vēnh kar Senhor nī,” he tóg.

37 “Vĕnh vī ěn mĕ kān ājag tóg huri. Judĕia kar mī tóg rŷm ke ja nī. João tóg vēnh kar mŷ: “ājag jykre tovānh ra,” he ja nĕgtī. Kŷ tóg ag kygpe ja nī. Kar kŷ Jesus tóg Galilĕia mī tĕg vĕn mŷ, Nazarĕ tá ke ěn ti. 38 Kŷ Topĕ tóg Jesus mŷ ā kuprĭg jĕnĕ ja nī. Kŷ tóg ti mŷ vēnh jykre nĭm ja nī. Ga kar mī tóg tĕg ja nĕgtī. Nĕn kar há han ja tóg nĕgtī. Japo tŷ ūn vóg kónān mŷ ag tŷ há’ he ja tóg nī gé. Topĕ hā ne ti mrĕ han ja nĕgtī hā ra’,” he tóg.

39 “Nĕn kar ěn ve ja ěg tóg nĕgtī, ti tŷ nĕn han mŷ kar, ga tŷ Judĕia tá, Jerusalĕm tá ke gé. Ĕn tŷ ag tóg cruz to ti sa ja nĕgtī, ti tĕn ja ag tóg nĕgtī. 40 Kurā

tāgtū tūg kŷ Topē tóg ěn rĭn mǎn ja nĭgtĭ, kŷ tóg vĕnh ven ja nĭgtĭ,” he tóg, Pedro ti.

⁴¹ “Hǎ ra vĕnh kar vŷ ti ve ja tũ nĭ. Ěg hǎ mŷ tóg vĕnh ven ja nĭ. Hǎ to Topē tóg ěg kuprĕg ja nĭgtĭ. Ti mré ěg tóg jĕn ja nĭgtĭ, kron ja nĭgtĭ gé, ti tŷ ǎ ter kar rĭr mǎn kŷ,” he tóg, Pedro ti. ⁴² “Kŷ tóg ěg mŷ: “vĕnh kar mŷ inh kǎmĕn nĭ,” he ja nĭgtĭ. “Topē vŷ ti tŷ vĕnh kar kǎfór han, hemnĭ,” he ja tóg nĭ ěg mŷ. “Kŷ tóg vĕnh kar tŷ nĕn han mũ venh ke mũ sir. Ũ tŷ ũri rĭnrĭr mũ ag kar tŷ nĕn hyn han mũ ve jé tóg ke mũ, ũn ter mũ ag kar tŷ nĕn hyn han mũ kar ke gé, hemnĭ,” he ja tóg nĭgtĭ ěg mŷ, Jesus ti,” he tóg, Pedro ti.

⁴³ “Vǎsŷ Topē vĭ tó tĭ ag kar vŷ ti kǎmĕn ja nĭgtĭ, kŷ ag tóg: “ũ tŷ ti ki rǎ mũ mŷ tóg vĕnh pǎte fón ke mũ, Topē ti, ti tŷ ti vĭ mranh mũ ti,” he ja nĭgtĭ. “Cristo tigrĭn tóg vĕnh pǎte fón ke mũ,” he ja ag tóg nĭgtĭ, Topē vĭ tó tĭ ag,” he tóg, Pedro ti.

Topē kuprĭg tŷ tŷ ag jagrĕ nĭ

⁴⁴ Pedro tŷ ver tag tó kŷ vǎhǎ Topē kuprĭg tóg ag ki rǎ mũ, ũ tŷ ti vĭ mĕg mũ ag ki. ⁴⁵ Kŷ Israel ag tŷ Jesus ki ge kŷ nŷtĭ ag mŷ tóg e tĭ, ũ tŷ Pedro mré kǎmũ ag mŷ. “Topē kuprĭg tóg tŷ ag jagrĕ nĭ,” he ag tóg. “Ag tŷ tŷ fóg nŷtĭ ra tóg ag ki rǎ mũ!” he ag tóg. ⁴⁶ “Vĕnh vĭ ũ tugtó ag mũ (mŷr),” he ag tóg. “Vĕnh vĭ ěn ki ag tóg Topē mŷ: hǎ ǎ tóg nĭ, he mũ,” he ag tóg.

⁴⁷ Kŷ Pedro tóg: “ũ tóg ag to: ag kygpenh ke tũ ěg nĭ, henh ke tũ nĭ (mŷr),” he mũ. “Topē kuprĭg tŷ ag jagrĕ nŷtĭ. Ěg ki rǎ ri ke han tóg ag ki, Topē kuprĭg ti. Kŷ ěg hŷn ag kygpenh mũ ha,” he tóg, Pedro ti. ⁴⁸ Kŷ tóg ũ mŷ: “ag kygpe ra ge, Jesus Cristo jiji tó kŷ,” he mũ sir.

Ǟjag kygpe kar kŷ ag tóg Pedro mŷ: “ver ěg mré nĭ,” he mũ. Kŷ tóg ag mré nĭ sĭ han kar kŷ ti mũ sir.

11

Pedro tŷ Jerusalém tá ǎ tŷ nĕn han mũ tó

¹ Kŷ Jesus tŷ ũn vin mũ kar ag vŷ jĕmĕg mũ, fóg ag tŷ Topē vĭ kri fig mũ ti. Judĕia kar mĭ ag tóg jĕmĕg mũ, Jesus mré ke kar ag. ² Kŷ Pedro tóg Jerusalém ra tĭ mũ. Kŷ tá Jesus ki ge mũ ag tóg ti mré vĭ mũ. Ti mré vĭ mũ ag tóg: “vĕnh kar vŷ ǎjag gré junjun fǎr kym ke mũ, ěg jykre han jé, ag tŷ Topē jykre han sór kŷ,” he ag tóg tĭ. Ěn ag vŷ Pedro mŷ vĭ mũ, ³ kŷ ag tóg: “ũn fǎr kym ja tũ ag mré ǎ tóg jĕg mũ (mŷr), ag ĩn ki,” he mũ.

⁴ Kŷ Pedro tóg ag mŷ nĕn kar ěn kǎmĕn mũ, ⁵ kŷ tóg: “cidade tŷ Jope tá sóg nĭ ja nĭ, kŷ sóg Topē mré vĭ nĭ ja nĭgtĭ. Ti mré vĭ kŷ sóg nĕn nĕ vĕg mũ,” he tóg. “Nĕn gé(g) tĭg jafǎ vĕ, kur mǎg ri ke. Ti péno kygje tóg kanhkǎ tá kǎtĕre mũ. Kŷ tóg inh ki jun mũ. ⁶ Kŷ sóg kǎki ěvǎnh mũ, kŷ sóg bicho kar vĕg mũ, fa tŷ 4 ke ti nŷtĭ, nĕn tǎn ag mré hǎ, ag nug kri mũ tĭ ag mré hǎ, sĕsĭ kar mré hǎ, jĕsĭ kar. ⁷ Kŷ sóg vĕnh vĭ mĕg mũ, kŷ tóg: “tǎg', vŷ,” he mũ. “Tǎnh kŷ kó,” he tóg. ⁸ Kŷ sóg ti mŷ: “nejé,” he mũ. “Nĕn ũ jĕggry ko ja tũ sóg nĭ,” he sóg ti mŷ. “Ěg jykre tũ vĕ, ěg tŷ bicho ěn kon kŷ,” he sóg ti mŷ. ⁹ Kŷ tóg inh mŷ tó mǎn mũ gé, kanhkǎ tá vĕnh vĭ ti, kŷ tóg: “Topē tóg hǎ ra to: hǎ tĭ nĭ, he mũ. Kŷ jĕggry tũg nĭ,” he tóg, kanhkǎ tá. ¹⁰ Ge tāgtũ han tóg, kŷ nĕn nĕ ěn tóg vĕg tũ' he mũ sir, kanhkǎ tá. ¹¹ Kŷ vĕsŷmĕr ũn tāgtũ ag vŷ tá nŷtĭ, inh nĭ ěn rǎ. Cidade tŷ Cesarĕia tá ag kǎmũ ja nĭgtĭ, fóg tŷ iso ag jĕgnĕn kŷ. ¹² Kŷ Topē kuprĭg tóg inh mŷ: “ha jatun mŷ ag mré tĭg,” he mũ. Kŷ tag ag tóg inh mré mũ mũ, ũ tŷ 6 (ke) tag ag, Jesus mré ke tag ag. Kŷ ěg tóg ěn ĩn kǎra ge mũ sir.

¹³ Kŷ tóg ěg mŷ ģ tŷ Topĕ tŷ jĕnĕ jafĕ ve ja tó mŷ. Ti ĩn kĕtá tóg nĕji jĕ ja nŷ, Topĕ tŷ jĕnĕ jafĕ ti. Kŷ tóg nĕji ti mŷ: “Jope ra ũ jĕgnĕ,” he mŷ. “Tá Simĕo jĕ prĕr, ũ tŷ Pedro he mŷ ĕn,” he ja tóg nĕji ti mŷ. ¹⁴ “Ĕn vŷ ģ mrĕ vĭnh mŷ. Ti vŷ tŷ ģ tóg kren ke mŷ, ģ mrĕ ke kar fag ke gé,” he ja tóg nĕji nŷ ti mŷ, Topĕ tŷ jĕnĕ jafĕ ti,” he tóg, Pedro ti.

¹⁵ “Kŷ sóg ag mŷ kĕmĕn mŷ. Isŷ tó sŷ han mŷ ra Topĕ kuprĭg tóg ag ki rĕ mŷ. Ti tŷ ěg ki rĕ ri ke han tóg mŷ, kurĕ ĕn kĕ. ¹⁶ Kŷ sóg Jesus vŷ to jykrĕn mŷ, ti tŷ ěg mŷ: Joĕo tóg goj tŷ ag kygpe ja nĭgtŷ, hĕ ra Topĕ kuprĭg tóg ag kĕra rĕnh mŷ, tŷ vĕnh kype ri ke vĕ sir, he ĕn to,” he tóg, Pedro ti. ¹⁷ “Kŷ Topĕ vŷ ag jagrĕn mŷ, ģ kuprĭg tŷ, ti tŷ ěg jagrĕn ri ke vĕ, ěg tŷ Jesus Cristo ki ge kŷ. Hĕ kŷ sóg Topĕ kato tĕ jĕvĕnh ja nŷ,” he tóg, Pedro ti.

¹⁸ Ag tŷ tag mĕ kŷ ag krŷ tóg kusa' he mŷ. Kŷ ag tóg: “Topĕ vŷ fóg ag krŷn mŷ gé, ag tŷ ějag jykre tovĕnh jĕ, ag tŷ ěg rŷr krŷg ja tŷ ve jĕ,” he ag tóg mŷ.

Antioquia tá ke ag tŷ Topĕ vŷ kri fi

¹⁹ Ag tŷ Estĕvĕo tĕn kar kŷ Fenícia ki ge kŷ nŷtŷ ag tóg ĕn ra mŷ mŷ, ag tŷ ag vóg kónĕn kŷ. Kŷ ag tóg ga tŷ Fenícia ra mŷ mŷ, goj vĕso tŷ Chĭpre ra, cidade tŷ Antioquia ra ke gé. Ag mŷn kŷ ag tóg Israel ag hĕ mŷ Topĕ vŷ tó mŷ.

²⁰ Kejĕn Chĭpre tá ke ũ ag tóg cidade tŷ Antioquia ra mŷ mŷ, Cirene tá ke ag ke gé. Ĕn ag tóg fóg tŷ Grego vŷ tó mŷ ag mŷ Jesus Cristo kĕmĕn mŷ, vĕnh vŷ sér tag ti. ²¹ Kŷ Topĕ tóg ag mrĕ ag krŷn mŷ. Kŷ ũ tŷ ĕn ri ke ag tóg Jesus ki ge mŷ, Topĕ jykre han jĕ. ²² Kŷ Jerusalĕm tá ke ag tóg mĕg mŷ, fóg ag tŷ Jesus vŷ kri fig mŷ ti. Jerusalĕm tá Jesus ki ge kŷ nŷtŷ ag tóg mĕg mŷ gé, ũ tŷ tá Topĕ vŷ mĕ jĕ vĕnh mĕn ti ag. Kŷ ag tóg Barnabĕ jĕnĕg mŷ, ti tŷ Antioquia ra tŷg jĕ.

²³ Ti tŷ tá jun kŷ ti fe tóg mŷn ke mŷ, Topĕ tŷ ag jagĕgtĕn kŷ. Kŷ tóg ag jyvĕn mŷ, ag tŷ Jesus ki rĕ to krónh ke tŷ nŷn jĕ, ag tŷ fe tar nŷtŷn jĕ. ²⁴ Barnabĕ vŷ tŷ ũn vŷ há nŷ, Topĕ kuprĭg vŷ tŷ ti jagrĕ nŷ. Kŷ ti jykre kar tóg Jesus ki rĕ ja nŷ. Kŷ ũ tŷ ĕn ri ke ag vŷ Jesus ki ge mŷ gé sir, ti tŷ ag jyvĕn kŷ.

²⁵ Kŷ Barnabĕ tóg cidade tŷ Tarso ra tŷ mŷ, Saulo jĕvĕnh jĕ, tá. ²⁶ Ti tŷ ti ve kŷ tóg ti pére tŷ mŷ, Antioquia ra. Kŷ ag tóg prŷg pir han, Antioquia tá. Jesus ki ge kŷ nŷtŷ ag tŷ vĕnh mĕn kŷ ag tóg ag kanhrĕn tŷ, Barnabĕ ti, Saulo ti ke gé. Kŷ ũn e vŷ Barnabĕ ag vŷ jĕmĕg tŷ. Kŷ ag tóg Antioquia tá ag tóg ũ tŷ Jesus mrĕ mŷ ag to: “Cristo mrĕ ke ag,” he vĕn. Kŷ ag jĭji vĕ sir, hĕ vŷ: Cristo mrĕ ke ag, he mŷ.

²⁷ Kejĕn Jerusalĕm tá ke ũ ag tóg Antioquia tá junjun mŷ, Topĕ vŷ tó tŷ ag. ²⁸ Ag kĕ ũ jĭjin hĕ vŷ: Āgabo, he mŷ. Ĕn vŷ kejĕn Topĕ kuprĭg tŷ ti krŷn kŷ: “kejĕn ěg tóg prŷg vĕnh mŷ, kĕnhmar,” he mŷ, “ga kar mŷ hĕ,” he tóg. Kŷ tóg Cláudio tŷ pĕi tŷ imperador nŷn kŷ tóg ge nŷ. ²⁹ Kŷ ag tóg prŷg nŷnh ken kŷ Jesus mrĕ mŷ ag tóg Judĕia tá ke ag to jykrĕn mŷ sir. Kŷ ag tóg: “ěg ĕhn ag mŷ nĕn ũ jĕnĕnh mŷ, ag tŷ kon jĕ,” he mŷ. Kŷ vĕnh kar vŷ ag tŷ kuju vĭn han mŷ, ag tŷ Judĕia tá Jesus mrĕ ke ag mŷ jĕnĕ jĕ. ³⁰ Kŷ ag tóg Barnabĕ jĕnĕg mŷ, Saulo ke gé, ag tŷ gé(g) mŷ jĕ, kófa ag mŷ vĭn jĕ, ũ tŷ Jesus ki ge kŷ nŷtŷ ag ki rŷr tŷ ag mŷ. Kŷ ag tóg ke mŷ sir.

12

Ag tŷ Pedro se

¹ Kejĕn pĕi tŷ rei tŷ Herodes vŷ Jesus ki ge kŷ nŷtŷ ũ ag sigsĕg mŷ, ag vóg kónĕn jĕ. ² Kŷ tóg soldado jĕnĕg mŷ, ti tŷ Tiago tĕn jĕ, Joĕo kĕke ĕn. Kyfĕ tĕj tŷ tóg ti tĕn mŷ, rógro tĕj tŷ, soldado ti, Herodes tŷ ti jĕnĕn kŷ. ³ Kŷ tóg Israel ag

mỹ há tĩ, ti tỹ Tiago tén kỹ. Kỹ Herodes tóg Pedro kăgmĩg mũ gé sir. Festa kăki tóg ti kăgmĩg mũ. Festa ên ki ag tóg păo jĕgiă tũ ko tĩ, Israel ag. Ag jykre vĕ.

⁴ Soldado ag tỹ Pedro ve kỹ ag tóg vĕse ja kăki ti fón mũ. Soldado tỹ 16 ag vỹ ti ki rĩr mũ, ù tỹ 4 tỹ ti ki rĩr nỹtĩn kỹ ù tỹ 4 ù ag nỹtĩg ja ki nỹtĩ ke tĩ, jagnĕ ri kén. “Festa tỹ Păscoa kar kỹ sóg ag mũ ti ven mũ, ag tỹ ti vóg kónăn jĕ,” he tóg, Herodes ti. ⁵ Kỹ Pedro tóg se kỹ jĕ nĩ. Hă ra Jesus ki ge kỹ nỹtĩ ag tóg ti jo Topĕ mrĕ vĩ kỹ nỹtĩ, ag tỹ to krónh ke tũ nĩn kỹ.

Pedro tỹ kavar nĩ

⁶ Tỹ vaj kỹ Herodes vỹ ag mũ ti ven sór mũ. Tỹ kuty ên kă Pedro tóg soldado régre ag kuju ki nũr mũ. Ferro régre tỹ tóg se kỹ nỹ ag mrĕ. Soldado ù ag tóg vĕse ja jănkă ki rĩr mũ.

⁷ Kỹ vâhă Topĕ tỹ jĕnĕ jafă tóg ti mrĕ jĕ nĩ, kỹ tóg ĩn ĩn krĕm jĕngrĕ nĩ, kuty hă ra. Ĕn tóg Pedro ki pérĕn ke mũ, ti kăvy ki. Ti rĩn tóg mũ, kỹ tóg ti mỹ: “kur nĩ,” he mũ. Kỹ ti nĩgĕ se ja tóg varan ke mũ, ferro ên ti. Kỹ tóg kavar kỹ nĩ nĩ, kyvar kỹ, Pedro ti. ⁸ Kỹ Topĕ tỹ jĕnĕ jafă tóg ti mỹ: “vĕsóg fĩ ra,” he mũ. “Ă pĕn né tu ra gé, ă pĕn to ró ti,” he tóg. Kỹ tóg ke mũ sir. Kỹ tóg ti mỹ: “Ă kur rỹ tu kỹ ĩnh nón kătĩg,” he mũ.

⁹ Kỹ tóg kăkutĕ mũ. Ti nón tóg tĩ mũ, Pedro ti. Hă ra tóg ti mỹ tỹ nĕn ù ve jĕ, ti tỹ vĕg mũ ti. Ti mỹ tóg tỹ ti vĕnhpĕti ve tĩ, Topĕ tỹ jĕnĕ jafă tỹ nĕn han mũ ti. ¹⁰ Jănkă ki rĩr vĕn mũ ĩn pătĕn ag tóg mũ, jănkă ki rĩr mũ ù ke gé. Kỹ ag tóg jănkă mág tá junjun mũ, ferro tỹ han kỹ jĕ ĩn, kyfĕ tỹ han kỹ jĕ ĩn, ùn tỹ cidade to nón mũ ĩn. Jănkă ĩn vỹ vĕsógki răm ke mũ ag jo. Kỹ ag tóg kăpa mũ sir. Ĕpřy jagma ag tóg mũ mũ, ĕmĩn jagma. Kỹ vâhă Topĕ tỹ jĕnĕ jafă tóg tĩ mũ sir. ¹¹ Kỹ vâhă Pedro tóg mřin ke mũ, kỹ tóg: “vâhă sóg ki kanhró nĩ,” he mũ. “Topĕ vỹ ă tỹ jĕnĕ jafă jĕnĕ ja nĩ, kỹ tóg ĩnh kren han mũ, pă'i tỹ Herodes jo. Israel kar ag tóg ĩnh jagtar nĩnh ke jăvănh mũ, hă ra sóg venh ke tũ nĩ,” he tóg, Pedro ti.

¹² To jykřĕn kỹ tóg Maria fi ĩn ra tĩ mũ, João mỹnh ĩn fi, ag tỹ ù to: Marcos, he mũ ĩn mỹnh fi. Fi ĩn krĕm ag tóg vĕnh măn kỹ nỹtĩ nĩ, Topĕ mrĕ ag vĩ nỹtĩ nĩ, ù tỹ hĕn ri ke ag. ¹³ Kỹ tóg ĩn to ró jănkă tỹ tórón' tórón' ke mũ. Kỹ fi camarada fi tóg venh kătĩ mũ. Fi jyyj hă vỹ: Rode, he mũ. ¹⁴ Kỹ fi tóg Pedro vĩ ki kanhró nĩ, hă ra fi tóg ti mỹ nón tũ nĩ, róm tũ fi nĩ, jănkă ti, fi fe tỹ mřin ke mũ ra. Fi tỹ ĩn kăra răn kỹ fi tóg vĕnh kar mỹ: “Pedro vỹ ró to jĕ,” he mũ.

¹⁵ Kỹ ag tóg fi mỹ: “krĩ vĕnhmỹ ă nĩ,” he mũ. Hă ra fi tóg: “tĩ hă vĕ,” he mũ. Kỹ ag tóg fi mỹ: “tĩ ki rĩr tĩ ĩn vĕ hỹn,” he mũ.

¹⁶ Kỹ Pedro tóg ver re tá jĕ nĩ, jănkă tỹ tórón' tórón' ke măn kỹ. Kỹ ag tóg ti mỹ róm mũ, jănkă ti. Ti vĕg ag tóg mũ sir, kỹ tóg ag mỹ e tĩ. ¹⁷ Kỹ Pedro tóg ag mỹ ă nĩgĕ tỹ ge mũ, ag tỹ katy' he jĕ. Kỹ tóg ag mỹ Topĕ tỹ ti kavăn tó mũ sir, Topĕ tỹ ti kyvăn kỹ. Topĕ tỹ vĕse ja kătă ă kutĕm kămĕn tóg mũ sir. Kỹ tóg ag mỹ: “Tiago mỹ kemnĩ, Jesus mrĕ ke kar ag mỹ ke gé,” he mũ. Kỹ tóg Jerusalĕm tá kutĕ kỹ ĕmă ù ra tĩ mũ sir.

¹⁸ Tỹ vaj kỹ soldado ag fe tóg jũrũn ke mũ. “Pedro hỹn hĕ kătă vyr, ti hỹn ne kătă vyr?” he ag tóg mũ, ti jăvănh kỹ. ¹⁹ Kỹ Herodes tóg ù ag jĕgnĕg mũ gé, ti kăgmĩ jĕ. Hă ra ag tóg ti vĕg tũ nĩ gé. Kỹ Herodes tóg Pedro ki rĩr mũ ag ki jĕmĕg măn mũ. Kar kỹ tóg soldado ù ag mỹ: “ag kăgtĕn ra, ti ki rĩr mũ ag,” he mũ. Kỹ ag tóg ag kăgtĕn mũ sir.

Kar kỹ Herodes tóg Judĕia tá kutĕ kỹ cidade tỹ Cesarĕia ra tĩ mũ sir, tá nĩ jĕ.

Herodes ter

²⁰ Herodes tóg cidade t̄y Tiro tá ke ag to jū mū, cidade t̄y Sidom tá ke ag to ke gé. Ēn ag tóg Herodes n̄gia tá junjun mū. K̄y ag tóg p̄a'i s̄i mré v̄i mū, ti jiji h̄a v̄y: Blasto, he mū. Herodes v̄y ti t̄y p̄a'i han ja n̄i. Ēn m̄y ag tóg to v̄i mū, ti t̄y ag jagfy v̄i jé, p̄a'i t̄y Herodes mré, ti t̄y ti fe t̄y há' he jé. Herodes krēm ke ag tóg ag m̄y vējēn vēne he ja n̄gtī, Tiro tá ke ag m̄y, Sidom tá ke ag m̄y ke gé. Herodes t̄y ag to jū n̄n k̄y ag tóg tá vējēn ve m̄n tū n̄i sir. H̄a k̄y ag tóg ti fe t̄y há' he sór mū, ti t̄y ag m̄y vēne he m̄n jé.

²¹ K̄y Herodes tóg ag m̄y kurā n̄m mū. K̄y tóg ā kur s̄i n̄vī ēn tu mū, p̄a'i kur ēn ti. K̄y tóg ā n̄gia kri n̄i k̄y ag m̄y v̄i mág han mū. ²² K̄y vēnh kar tóg ti to: “Ēprā vēnh v̄i pijé!” he mū. “T̄y tóg Topē v̄i mē t̄i, ti v̄i ti,” he ag tóg mū. ²³ K̄y vēšm̄er Topē t̄y jēnē jafā tóg ti vóg kónān mū sir, ti t̄y ag m̄y: “vó,” he tū n̄n k̄y. “Inh pi(jé) t̄y Topē n̄i,” he ja tū tóg n̄i, h̄a k̄y tóg ti vóg kónān mū sir. K̄y ti nug ga v̄y ti kagrāg mū, h̄a k̄y tóg ter mū.

Barnabé t̄y Saulo mré Topē v̄i tónh t̄ig

²⁴ Jó ū t̄y hēn ri ke ag v̄y Topē v̄i mēg mū, k̄y ag tóg Jesus ki ge mū.

²⁵ K̄y Barnabé v̄y Saulo mré ājag t̄y nēn gé(g) kāmū mū ēn vin mū, Jerusalém tá ke ag m̄y. Pr̄yng n̄n k̄y Jesus ki ge k̄y n̄ytī ag tóg Jerusalém tá ke ag m̄y vējēn jēgnē ja n̄gtī. Ag m̄y vējēn ēn vin k̄y ag tóg v̄y n̄v̄yn ke mū sir, Barnabé ti, Saulo ti ke gé. João pére ag tóg mū mū, Marcos he mū ēn ti.

13

¹ Antioquia tá ū ag tóg n̄ytī, Topē v̄i tó t̄i ū ag, Jesus jykre t̄y vēnh kanhrān n̄ytī ag ke gé. Jesus ki ge k̄y n̄ytī ag mré ag tóg n̄ytī, ū t̄y vēnh m̄n t̄i ag mré, ag t̄y Topē v̄i mē jé. K̄y ū jijin h̄a v̄y: Barnabé, he mū, kar ū jyjyn h̄a v̄y: Simão Negro, he mū. Ū tóg t̄y Lúcio n̄i, Cirene tá ke tag ti. K̄y ū tóg t̄y Manaém n̄i, p̄a'i t̄y Herodes mré mog mū tag ti. K̄y ū tóg t̄y Saulo n̄i gé.

² Kejēn ag tóg jagnē m̄y Topē jykre tó mū, ag t̄y jēg tū n̄n k̄y. K̄y Topē kuprīg tóg ag m̄y: “Barnabé fēg ra, Saulo mré,” he mū, “ag t̄y inh rānhrāj han jé, is̄y nēn to jykrén mū ēn ti, ag t̄y inh jykre tó jé, vēnh kar m̄y,” he tóg, Topē kuprīg ti.

³ K̄y ag tóg jēg tū n̄n k̄y Topē mré v̄i m̄n mū. Ājag n̄igé t̄y ag tóg ag mēg mū, ag kymēn ag tóg mū, k̄y ag tóg: “ha mū jēg ge,” he mū. H̄a k̄y Topē kuprīg tóg ag jēgnēg mū sir.

Kujá t̄y Elimas

⁴ Topē kuprīg t̄y ag jēgnēn k̄y ag tóg cidade t̄y Selúcia ra mū mū. Tá junjun k̄y ag tóg goj v̄aso t̄y Chipre ra mū mū, canoa mág kāmī. ⁵ K̄y ag tóg cidade t̄y Salamina tá junjun mū. Tá ag tóg Topē v̄i kāmén mū, Israel ag t̄y vēnh kanhrān jafā k̄atá. João Marcos v̄y ag mré t̄i mū gé. Ag camarada vē, João Marcos ti.

⁶ Goj v̄aso m̄i ag tóg pa mū. K̄y ag tóg cidade t̄y Pafos tá junjun mū, Topē v̄i kāmén k̄y. Tá ū tóg n̄i n̄i, kujá ū. Ōn k̄y tóg Topē v̄i tó sór mū. Israel ū vē, ti jiji h̄a v̄y: Bar Jesus, he mū. ⁷ Governador mré tóg n̄i n̄i. Governador jyjy h̄a v̄y: Sérgio Paulo, he mū. Kr̄i há ti n̄i, Sérgio Paulo ti. K̄y tóg Barnabé jé pr̄er mū, Saulo jé ke gé, ti t̄y Topē v̄i jēmē sór k̄y.

⁸ K̄y kujá ēn tóg ag v̄i kato tē mū, governador t̄y Topē v̄i kri fig tū n̄i jé. Kujá ēn jiji ū h̄a v̄y: Elimas, he mū, h̄a v̄y: kujá, he mū, ti jyjy ti.

⁹ K̄y v̄ahā Topē kuprīg tóg Saulo kr̄in mū. Saulo jiji ū h̄a v̄y: Paulo, he mū.

Ky Topē kuprīg tŷ ti krĭn ky Paulo tóg kujā ěn ki kanē jū han ky ti ki ěvānh mŷ, ¹⁰ ky tóg: “tŷ ā tóg ūn ón mé nĭ,” he mŷ. “Jykre pāno ā nĭ (mŷr),” he tóg. “Japo kósin vŷ tŷ ā nĭ (mŷr), vĕnh jykre kuryj kato tē ā nĭ (mŷr),” he tóg. “Topē japry vŷ kugryj nŷtĭ, ti jamĭn ti, hā ra ā tóg tŷ pāno ke sór tĭ (mŷr), ky ā tóg vĕnh jykre pāno to krónh ke tŷ nĭgtĭ (mŷr),” he tóg. ¹¹ “Ha vé, Topē vŷ ā vóg mŷ, ky ā tóg kyvān ha,” he tóg. “Rā vĕnh ke tŷ ā nĭnh mŷ, kurā tŷ hĕn ri ke ki,” he tóg, Paulo ti.

Ky tóg vĕsŷmér ti mŷ kuty' he mŷ. Kyvó tóg nĭ sir. Ky tóg jĕmĭg mŷ. Ū jé tóg prĕr mŷ, ti tŷ ti pére tĭg jé.

¹² Governador tŷ tag ve ky tóg ti mŷ e tĭ. Ky tóg Jesus ki rā mŷ. Topē jykre tóg ti mŷ tar ja nĭ.

Paulo tŷ cidade tŷ Antioquia tá Topē vĭ tó

¹³ Ky vāhā Paulo ag tóg Pafos tá pa mŷ. Canoa mág kāmĭ ag mŷ mŷ. Ky ag tóg ga tŷ Panfília tá junjun mŷ, cidade tŷ Perge tá. Hā ra João Marcos tóg kyrā mŷ. Ag ré ky tóg Jerusalém ra vŷn ke mŷ, João Marcos ti. ¹⁴ Jó ag tóg Perge tá pa mŷ, ga tŷ Pisidia ra mŷ jé, cidade tŷ Antioquia ra. Tá junjun ky ag tóg vĕnhkán ke kurā ki ag tóg Israel tŷ vĕnh kanhrān jafā kāra ge mŷ, tá ag nĭgnĭ mŷ gé.

¹⁵ Ū tóg tá Topē tŷ ěg mŷ vĕnh jykre nĭm ja ěn to ke mŷ, rán ky nĭ ěn to. Ti tŷ ěg jyvĕn tó tóg mŷ gé, vāsŷ Topē vĭ tó tĭ ag tŷ rán ja ěn ti. Kar ky pā'i ag tóg Paulo ag jé prĕr mŷ. Ky ag tóg: “kanhkā’,” he mŷ. “Ājag tŷ ěg jyvĕn sór nŷtĭn ky tóg há tĭ,” he ag tóg.

¹⁶ Ky Paulo tóg jĕg nĕ mŷ. Ā nĭgé tŷ tóg ag mŷ ge mŷ, ag tŷ katy' he jé. Ky tóg ag mŷ: “ha mĕ, Israel kar’,” he mŷ. “Jĕmĕ ra ha, ū tŷ Topē kamĕg mŷ kar, ājag tŷ tŷ fóg nŷtĭ ra,” he tóg. ¹⁷ “Israel ag vŷ Topē kamĕg tĭ. Topē tag tóg ěg jóg'jóg ag kuprĕg ja nĭ. Ag tŷ tóg povo mág han, ag tŷ ver Egito tá ke ag mrĕ nŷtĭn ky. Tá tóg ag kāpan mŷ, ā jykre tar ěn tŷ, Topē ti,” he tóg. ¹⁸ “Ag to tóg fen mág mŷ, Topē tag ti, ag tŷ ěmā tŷg ja mĭ mŷn ky, prŷg tŷ 40 ěn ki. ¹⁹ Povo tŷ 7 tŷ tóg tŷ' he mŷ, ga tŷ Canaā tá. Ky tóg ěg jóg'jóg ag mŷ ag ga fig mŷ, tŷ ag tŷ nĭ jé. ²⁰ Ky tóg ag mŷ pā'i ag vin mŷ gé, ag jyvĕn jafā ag, 100 tŷ 4 kri 50 anos ki. Kar ky Samuel vŷ tŷ Topē vĭ tó tĭ nĭ gé. ²¹ Ky ag tóg pā'i mág tŷ rei ve sór mŷ. Ky ag tóg Topē mŷ to vĭ mŷ. Hā ky Topē tóg Saulo fĕg mŷ, Quis kósin ěn. Benjamim krĕ'krĕ ū vē, Saulo ti. 40 anos ki tóg tŷ pā'i mág tŷ rei nĭ. ²² Ti tŷ ěn kutĕm kar tóg Davi fĕg mŷ, Topē ti. Davi to tóg vĭ há han mŷ, Topē ti, ky tóg: “Davi ve sóg, Jessé kósin,” he mŷ. “Nĕn há han tóg tĭgtĭ. Ky sóg ti to há nĭ. ěn hā vŷ inh jykre kar han mŷ,” he tóg, Topē ti, Davi to,” he tóg, Paulo ti.

²³ “Davi kósin ū vē, hā vŷ: Jesus, he mŷ. Topē vŷ vāsŷ ti kātĭg ke tó ja nĭgtĭ. Ky tóg vāhā Jesus jĕnĕ ja nĭ, ěg povo tŷ Israel to, ti tŷ ěg kren han jé. ²⁴ João vŷ ti kātĭg ke jo vĕnh kar mŷ: “ājag jykre tovānh ra,” he ja nĭgtĭ. “isŷ ājag kygpe jé,” he ja tóg nĭgtĭ, ěg povo tŷ Israel kar mŷ. ²⁵ João rānrhāj tŷ tŷ' hĕnh ken ky tóg ag mŷ: “iso ājag tóg Cristo he sór mŷ,” he ja nĭgtĭ, João ti. “Hā tŷ vē,” he ja tóg nĭgtĭ. “Inh pi(jé) tŷ Cristo nĭ,” he ja tóg nĭgtĭ. “Ha vé, inh nón tóg kātĭg, inh Senhor ti, hā vŷ: Jesus, he mŷ. Sŷ tŷ ti camarada nĭnh ke vē vē, sŷ ti pĕn né kunŷ jé, ti pĕn to ró ti, hā ra sóg tŷ ti krĕm ke pĕ jé,” he ja tóg nĭ, João ti,” he tóg, Paulo ti.

²⁶ “Inh kanhkā’,” he tóg. “Abraão krĕ’,” he tóg. “Ū tŷ Topē kamĕg mŷ, fóg kāmĭ,” he tóg. “Topē vŷ ěg hā mŷ vĕnh vĭ tag jĕnĕ, ěg krenkren jé,” he tóg. ²⁷ “Jerusalém tá ke ag vŷ Jesus ki kagtĭg ja nŷtĭgtĭ. Ti tŷ tŷ Topē kósin nĭn ki

kagtīg ja ag tóg nýtigtī, ag pā'i ag ke gé. Hā kŷ ag tóg vāsŷ rán kŷ nī ěn han. Vēnhkán ke kurā ki ag tóg vég tī, Topē vī tó tī ag tŷ nén rán ja ti. Hā ra ag tóg sir ag tŷ nén tó mŷ ěn ki króm, ājag tŷ Jesus to: ter jé tóg ke mŷ, hen kŷ. ²⁸ Nén ū kórég han ja tŷ ti nī, kŷ ti ter ke tŷ vē vē, hā ra ag tóg Pilatos mŷ: “ěg tŷ ti tén há tóg tī vē,” he ja nīgtī. ²⁹ Ag tŷ ti to rán ja ěn ki króm kán kŷ ag tóg cruz ěn to ti tórem ja nīgtī, vēnh keĵ kátá ag tóg ti fón ja nīgtī.

³⁰ Hā ra Topē tóg ti rīn mán ja nīgtī, ti ter mŷ ra. ³¹ Kŷ tóg ā mré ke ag mŷ vēnh ven ja nīgtī sir, Jesus ti, ū tŷ ti mré Jerusalém ra mŷ ja ag mŷ, Galiléia tá kāmŷ kŷ. ěn ag tóg ti kāmén mŷ sir, vēnh kar mŷ. ³² Vēnh vī tag tó ěg tóg mŷ,” he tóg, Paulo ti.

³³ “Ěg jóg'jóg ag vŷ Topē vī ěn mē ja nīgtī. Hā ra tóg ūri han mŷ, Topē ti, ā tŷ vāsŷ nén tó ja ěn ti. Ěg jóg'jóg ag krē'krē ag mŷ tóg han mŷ, ti tŷ vāsŷ nén tó ja ěn ti, Topē ti. Hā kŷ tóg Jesus rīn mán, ti ter kŷ. Kŷ tóg ti mŷ: “tŷ ā tóg inh kósín jē. Ūri sóg ā han,” he ja nīgtī, Topē ti, Jesus mŷ. Topē mŷ jān jafā ki tóg rán kŷ nī, jān tŷ 2 ki,” he tóg, Paulo ti.

³⁴ “Hā ra tóg ti tŷ ti rīn mán ke tó ja nīgtī gé, ti mur ke to hā. Ti vag ke tŷ ěn tó ja tóg nīgtī gé, kŷ tóg: “sŷ Davi mŷ nén tó ja ěn ki króm jé sóg ke mŷ,” he ja nīgtī. “Ājag mŷ sóg han mŷ, sŷ ti mŷ nén tó ja ěn ti,” he ja tóg nīgtī, Topē ti,” he tóg, Paulo ti.

³⁵ “Kŷ tóg tag tó ja nīgtī gé: “ā tŷ vŷ vag ke tŷ nī,” he ja tóg nīgtī gé, Topē ti,” he tóg, Paulo ti.

³⁶ “Hā ra Davi vŷ ter ja nīgtī, ā jóg'jóg ag nón. Kŷ tóg vag ja nī inhhā. Topē tŷ ti mŷ nén tó jan ki króm ja tóg nīgtī, Davi ti. Ā mré ke ag mŷ tóg han, Topē tŷ ti mŷ nén tó ja ti. Hā ra tóg ter kŷ vag ja nīgtī inhhā, Davi ti. ³⁷ Ti jāvo tóg vag ja tŷ nī inhhā, Jesus ti, Topē tŷ ti rīn mán kŷ,” he tóg, Paulo ti.

³⁸ “Ha vé, inh kanhkā!,” he tóg. “Jesus tag tŷrīn Topē vŷ ājag mŷ vēnh pāte fón sór mŷ, ājag tŷ ti vī mranh ja ti. Hā kŷ sóg ājag mŷ tó mŷ,” he tóg. ³⁹ “Ājag tŷ Moisés vī mēg mŷ ra ājag jykre tóg kuryj ja tŷ nī ver. Ājag tŷ hā ra Jesus ki ge kŷ tóg ke mŷ sir, Topē ti. Ājag kugrynh tóg mŷ sir. ⁴⁰ Hā ra ti to é he tŷg nī. Ke tŷ nī mŷ ra ājag tóg venh ke mŷ, vāsŷ nén rán kŷ nī ěn ti, Topē vī tó tŷ nén tó ěn ti, ⁴¹ hā vŷ: “iso ājag tóg é he mŷ (mŷr),” he mŷ. “Sŷ nén han ke ve jé ājag tóg ke mŷ, kŷ ājag kanē jur ke mŷ, ājag fe tóg jŷrŷn kenh ke mŷ gé,” he ja tóg nīgtī, Topē ti. “Ājag tŷ kri finh ke tŷ vē vē, ū tŷ ājag mŷ tó mŷ ra. Hā ra ājag tóg venh ke mŷ,” he ja tóg nīgtī, Topē vī tó tŷ ti,” he tóg, Paulo ti.

⁴² Ag tŷ Paulo vī mē kán kŷ ag tóg ĩn ěn kátá pa mŷ. ĩn kátá pa kŷ ag tóg ti mŷ: “vēnh kán ke kurā ū tá ěg mŷ kámén mán nī,” he mŷ. ⁴³ Kŷ Israel tŷ hēn ri ke ag tóg Paulo ag nón mŷ mŷ. Fóg ag tóg ag nón mŷ mŷ gé, fóg tŷ Israel jykre han mŷ ag, ū tŷ Topē kamēg mŷ ag. Kŷ Paulo ag tóg ag jyvēn mŷ, ag tŷ Topē to jykren kŷ nŷtī jé, ag tŷ ti tŷ ěg jagāgtān to jykren kŷ nŷtī jé.

⁴⁴ Vēnhkán ke kurā ū tá cidade ěn tá ke kar ag vŷ vēnh mán mŷ, Topē vī jēmē jé. ⁴⁵ Kŷ Israel ag tóg ūn é ěn vég mŷ. Kŷ ag tóg jŷgŷŷ mŷ, vēnh kar tŷ Paulo ag to há nŷtīn kŷ. Hā kŷ ag tóg Paulo vī kafān mŷ sir, ti tŷ ag mŷ Topē vī tón kŷ. Ti to ag tóg vī vī he mŷ gé.

⁴⁶ Hā ra Paulo ag tóg ag kamēg tŷ nī. Ag mŷ ag tóg: “ājag hā mŷ ěg tóg tó vén, Topē vī ti,” he mŷ, “ti tŷ ěg mŷ: Israel ag mŷ tó vén, hen kŷ. Hā ra ājag tóg mē jāvānh nŷtī,” he ag tóg. “Ěg rŷr krŷg ja tŷ venh ke tŷ ājag nī, ājag tŷ mē jāvānh nŷtīn kŷ,” he ag tóg. “Hā kŷ ěg tóg sir fóg ag hā mŷ tónh ke mŷ, Topē vī ti,” he

ag tóg. ⁴⁷ “Topē vỹ ěg mỹ: “Ājag tỹ sóg néj gru ri ke han mũ,” he mũ, “fóg kar ag tỹ ājag ki Topē ve jé, kanhgág ag ke gé. Ājag ki ag tóg mēnh ke mũ, Jesus tỹ ag krenkren han ke ti, ga fyn ja mĩ hã,” he ja tóg nĩ ěg mỹ, Topē ti,” he ag tóg, Paulo ag.

⁴⁸ Fóg ag tỹ tag mẽ kỹ tóg ag mỹ sér tí sir. Kỹ ag tóg Topē vỹ to há nỹtĩ, ti mỹ vỹ há han kỹ. Kỹ ag tóg Jesus ki ge mũ, Topē tỹ ùn kuprēg mũ ag, ag tỹ ěg rĩr krỹg ja tù ve jé. ⁴⁹ Kỹ ga ěn tá ke kar ag vỹ Topē vỹ jēmēg mũ.

⁵⁰ Hã ra Israel ag tóg ùn tãtã há ù fag mré vỹ mũ, fóg tỹ Israel jykre han mũ fag. Pã'i ag mré ag tóg vỹ mũ gé. Paulo ag kato ag tóg vỹ mũ. Kỹ ag tóg ag vóg kónãn mũ. “Ha mũ jēg, ěmã ù ra,” he ag tóg mũ sir, ag vóg kónãn kar kỹ.

⁵¹ Kỹ Paulo ag tóg ājag pēn kykũnhkũnh mũ, ag mỹ: “Topē tovãnh ājag huri,” he jé. Kỹ ag tóg cidade tỹ Icônio ra mũ mũ sir. ⁵² Jesus mré mũ ag mỹ tóg hã ra sér tí. Topē kuprĩg vỹ tỹ ag jagrē nĩ, kỹ tóg ag mỹ sér tí sir.

14

Cidade tỹ Icônio tá Topē vỹ tó

¹ Ag tỹ cidade tỹ Icônio tá junjun kỹ ag tóg sir Israel tỹ vēnh kanhrãn jafã kãra ge mũ. Kỹ ag tóg ag mỹ Topē vỹ kãmén mũ. Kỹ Israel tỹ hēn ri ke ag tóg Jesus ki ge mũ gé, fóg tỹ hēn ri ke ag ke gé, ù tỹ Grego vỹ to mũ ěn ag. ² Kỹ Israel ag tóg, ù tỹ Jesus ki ge jãvãnh ag tóg fóg ag krĩn kónãn mũ sir, Jesus mré ke ag to.

³ Hã ra Paulo ag tóg tá nỹtĩ mág han mũ. Kỹ ag tóg Topē vỹ tó mũ, ag tỹ ag kamēg tũ nĩn kỹ, Topē vỹ kri fi kỹ. Kỹ Topē tóg ag mỹ ā jykre fig mũ, ag tỹ ěg tỹ nén han vãnh hyn han jé. Hã kỹ vēnh kar tóg Topē jykre ki kanhró nỹtĩ sir.

⁴ Kỹ vēnh kar tóg vēnh kãpugpóv kỹ nỹtĩ nĩ. Û ag tóg Israel ag to há nỹtĩ, jó ù ag tóg Jesus tỹ ùn vĩn mũ ag tó há nỹtĩ. ⁵ Kỹ Israel ag tóg fóg ag mré jykrén mũ, fóg tỹ pã'i ag mré, ag tỹ Paulo ag vóg kónãn jé, ag tỹ pó tỹ ag pin jé. ⁶ Kỹ Paulo ag tóg jēmēg mũ, kỹ ag tóg cidade ù ra mũ mũ, cidade tỹ Listra ra, cidade tỹ Derbe ra ke gé. Ga tỹ Licaônia tá ti nỹtĩ, cidade tag ti. ⁷ Cidade ěn mĩ mũn kỹ ag tóg tá Jesus vỹ há tugtó mũ sir.

Ag tỹ cidade tỹ Listra tá Paulo vóg kónãn

⁸ Cidade tỹ Listra tá ke ù tóg nĩ nĩ, ùn tũg vãnh. Ti pēn vỹ grĩ nỹtĩ. Ge pē tóg nĩ, ã mur mũn kã. Pēn krój tóg nĩ.

⁹ ěn tóg sir Paulo vỹ mēg mũ. Kỹ Paulo tóg ti tugnỹm mũ. Kỹ tóg ti tỹ Jesus vỹ kri fig mũ vég mũ, Jesus tỹ ti tỹ há' he jé. ¹⁰ Kỹ tóg jamã hár(a) ti mỹ ke mũ, kỹ tóg: “jēg nē ra,” he mũ. “Vēnhrã hã jēg,” he tóg ti mỹ, Paulo ti. Kỹ tóg vãhã hũm he mũ. Kỹ tóg mĩ tí mũ.

¹¹ Kỹ tóg vēnh kar ěn mỹ e tí, ag tỹ Paulo tỹ nén han mũ ven kỹ. Kỹ ag tóg ājag vỹ ki jagnē mỹ ke mũ, vỹ tỹ Licaônica he mũn ki. Jamã hár(a) ag tóg: “topē ag vỹ ěg tá junjun,” he mũ. “Ēg ri ke ag nỹtĩ, topē ag, kỹ ag tóg ěg tá re mũ,” he ag tóg, Paulo ag to. ¹² Kỹ ag tóg Barnabé to: Júpiter, he mũ. Paulo to ag tóg: Mercúrio, he mũ sir, ti vỹ mág to. Ón kỹ ag topē jygi vē, hã vỹ: Júpiter, Mercúrio, he mũ.

Hã ra Paulo ag tóg ag vỹ ki kagtũg nỹtĩ.

¹³ Júpiter jo ĩn vỹ cidade fyr tá jē nĩ, kỹ ti tũ ki rĩr tí tóg tá nĩ gé. Kỹ tóg monh gé(g) tí mũ, ka fej tỹ coroa ke gé, Júpiter tũ ki rĩr tí ěn ti. Cidade to ró jãnkã mãra tóg gé(g) tí mũ. Tá tóg monh kugprũn sór mũ, Barnabé mỹ, Paulo mỹ ke

gé. Ón kŷ ag tóg Paulo ag to: “topē ag vē,” he mŷ, hā kŷ ag tóg ag mŷ monh kuprŷn sór mŷ, tá ke kar ěn ag.

¹⁴ Hā ra Paulo ag tóg mēg mŷ, kŷ ag tóg ājag kur janjān mŷ, jŷgŷ kŷ. Ū tŷ vēnh mān kŷ nŷtī ag to ag tóg pētē mŷ. Prēr kŷ ag tóg ag mŷ: ¹⁵ “ne nē?” he mŷ. “Tŷ ěg ěprā ke nŷtī, ājag ri ke,” he ag tóg. “Hā ra ěg tóg ājag mŷ kāmén sór mŷ, ājag tŷ ón kŷ topē tag ag tovānh jé. Topē pē ki gemnī, ūn rīr mŷn ki. Kanhkā han tóg, ga ke gé, goj ke gé, mŷ mŷ kar ěn ke gé, Topē ti,” he ag tóg. ¹⁶ “Vāsŷ Topē tóg nação ag mŷ nén ū tó ja tŷ nŷgtī, kŷ ag tóg ājag jykre mŷ mŷgtī. ¹⁷ Ge ra tóg ag ki rīr há han mŷ, Topē ti, ag tŷ tag to vāhā ti ki kanhrān jé. Hā jé tóg ta jĕnē, kŷ ājag jakré tóg mogmog mŷ. Kŷ ājag tóg konh ke mŷ. Kŷ ājag fe tóg há’ he mŷ sir. Ājag mŷ tóg sér tŷ sir, ti tŷ ājag mŷ vējĕn han kŷ, Topē ti,” he ag tóg, Paulo ag.

¹⁸ Ag vī ki ag tóg ag mŷ nén ū kugprŷn tovānh mŷ, Paulo ag mŷ, vēnh kar ěn ag. Hā ra ag tóg ag mŷ nén ū kugprŷn kren ja nŷgtī, tá.

¹⁹ Kar kŷ cidade tŷ Antioquia tá ke ag tóg tá junjun mŷ, cidade tŷ Icônio tá ke ag ke gé. Israel ag vē, tá junjun mŷ ag. ěn ag vēnh kar krīn kónān mŷ, kŷ ag tóg Paulo pin mŷ, pó tŷ. “Ter ti huri,” he ag tóg mŷ sir, ti pin kar kŷ. Kŷ ag tóg ti raran mŷ sir. Cidade fyr tá ag tóg ti raran kŷ ti fón mŷ sir. ²⁰ Kŷ Jesus mré mŷ ag tóg ti venh kāmŷ mŷ, hā ra tóg jĕg nē mŷ, Paulo ti. Cidade kāra tóg rā mŷ.

Tŷ vaj kŷ tóg hā ra cidade tŷ Derbe ra tŷ mŷ, Barnabé mré. ²¹ Tá ag tóg Jesus kāme há tó mŷ gé, Derbe tá. Kŷ ū tŷ hĕn ri ke ag tóg Jesus ki ge mŷ sir.

Paulo ag tŷ cidade tŷ Antioquia ra vŷnvŷn ke

Kar kŷ ag tóg cidade tŷ Listra ra vŷnvŷn ke mŷ, cidade tŷ Icônio ra ke gé, cidade tŷ Antioquia ra ke gé, Paulo ag. ²² Vŷnvŷn ke ki ag tóg Jesus mré mŷ ag jyvĕn mŷ sir, ag tŷ Jesus vī kri fi to krónh ke tŷ nĕn jé, ag tŷ to fe tar nĕn jé ke gé. “Ěg tŷ Topē tŷ tŷ ěg pā’i nĕ ve sór nŷtĕn kŷ ěg tóg ti venh ke jo vēnh jagāgtar jagy venh ke mŷ,” he ag tóg, Jesus ki ge kŷ nŷtī ag mŷ, Paulo ag. ²³ Kŷ ag tóg ag mŷ kófa ag kuprĕg mŷ, ag tŷ Jesus ki ge kŷ nŷtī ag ki rīr jé, ū tŷ Topē vī mĕ jé vēnh mān tŷ ag ki. Ag to ag tóg Topē mré vī mŷ gé, nĕn ū ko tŷ nĕn kŷ. Kŷ ag tóg: “Topē vŷ ājag ki rīr há han mŷ,” he mŷ. Kŷ ag tóg mŷ mŷ sir. ²⁴ Kŷ ag tóg ga tŷ Pisídia fĕn pa mŷ. Ga tŷ Panfília tá ag tóg junjun mŷ. ²⁵ Cidade tŷ Perge tá ag tóg Topē vī tó mŷ gé sir. Kar kŷ ag tóg cidade tŷ Atália ra mŷ mŷ. ²⁶ Tá junjun kŷ ag tóg cidade tŷ Antioquia ra mŷ mŷ gé, canoa mág kāmī. Antioquia ěn tá ag tóg pa ja nĕ (mŷr). Tá ke ag tóg ag to Topē mré vī ja nŷgtī, ti tŷ ag jy nĕgān jé, ag tŷ ti rānhrāj han kŷ. Vĕnh rānhrāj ěn han kān ag tóg mŷ (mŷr) sir, kŷ ag tóg Antioquia ra vŷnvŷn ke mŷ. ²⁷ Tá junjun kŷ ag tóg Jesus ki ge mŷ kar jé prĕr mŷ, ag tŷ vēnh mān jé. Kŷ ag tóg ag mŷ Topē tŷ nĕn han mŷ kar kāmén mŷ. “Fóg ag ne tóg Jesus ki ge mŷ gé, Topē tŷ ag krīn kŷ,” he ag tóg mŷ ag mŷ.

²⁸ Kŷ ag tóg tá nŷtī, kysā tŷ hĕn ri ke ki. Jesus mré mŷ ag mré ag tóg nŷtĕgtī.

15

Ag tŷ Topē jykre to jykrĕn

¹ Kejĕn Judĕia tá ke ū ag tóg tá junjun mŷ, Antioquia tá. Tá junjun kŷ ag tóg Jesus mré ke ag mŷ kāmén mŷ, kŷ ag tóg: “ājag grĕ junun fār kym nĕ,” he mŷ. “Moisés tŷ ěg mŷ nĕn tó mŷ ěn han nĕ. Ke tŷ nĕ mŷ ra ājag tóg krenkren ke tŷ nĕ,” he ag tóg.

² Hā ra Paulo ag tóg: “ke tū vē,” he mū. Kŷ ag tóg jagnē vī kafān mū sir. Kŷ Jesus mré ke kar ag tóg Paulo ag mŷ ke mū, ag tŷ Jerusalém ra mū jé. “Tag ag mré mūmni, Jerusalém ra,” he ag tóg. “Tá Jesus tŷ ūn vin mū ag mré vīmni, kófa ag mré. Ag mŷ: ěg hŷn hē ri kenh mū, vēnh gré junun fār kym ke to? hemni,” he ag tóg.

³ Kŷ Paulo ag tóg: “ěg mūnh ke nē ha,” he mū. Jesus ki ge kŷ nŷti ag tóg ag mré mū sī han, kŷ ag tóg mū mū. Kŷ ag tóg ga tŷ Fenicia fīn pa mū sir, ga tŷ Samaria fīn ke gé. Ag mūn kŷ ag tóg Jesus mré ke kar ag mŷ fóg ag kāmén mū, fóg ag tŷ Jesus ki ge mū ag. Kŷ tóg vēnh kar mŷ sér tī sir. ⁴ Hā kŷ ag tóg Jerusalém tá junjun mū. Kŷ tá Jesus ki ge kŷ nŷti ag tóg vēnh mán mū, Jesus tŷ ūn vin mū ag mré hā, kófa ag mré hā. Kŷ ag tóg ag mŷ Topē tŷ nén han mū kar tugtó mū.

⁵ Hā ra Fariseu ū ag tóg tá nŷti gé, ū tŷ Jesus ki ge mū ag. Ěn ag tóg ag mŷ ke mū. “Ěg mŷ tóg há tī, ag tŷ ājag gré junun fār kym kym ken kŷ,” he ag tóg mū, fóg ag to. “Ag tŷ Moisés tŷ ěg mŷ vēnh jykre nīm ja ki kanhrān kŷ tóg ěg mŷ há tī,” he ag tóg mū sir, Fariseu ag, fóg ag to, ū tŷ Israel jykre han tū ag to.

⁶ Kŷ vāhā Jesus tŷ ūn vin mū ag vŷ kófa ag mré vēnh mán mū, vyr mŷ, to vēmén jé. ⁷ Kŷ ag tóg to vēmén mág han mū sir. Kŷ kejēn Pedro tóg jěg nē kŷ ag mŷ: “inh kanhkā,” he mū. “Vāsŷ Topē tóg inh kuprěg ja nī, isŷ fóg ag mŷ Jesus vī há tó jé, ag tŷ jěmē kŷ krenkren jé,” he tóg. “Tag ki kanhró ājag tóg nŷti,” he tóg. ⁸ “Kŷ Topē tóg ag mŷ ā kuprěg jěněg mū. Ag fe ki kanhró tóg nī, Topē ti, kŷ tóg ag mŷ tī jěněg mū. Hā ki tóg ěg mŷ ven mū, ag tŷ Jesus ki ge kŷ nŷti ti, ěg ri kén,” he tóg. ⁹ “Hā kŷ Topē tóg ag to: vyr mŷ ke ag vē, he tū nĭgtī. Ag tŷ ti ki ge kŷ nŷtīn kŷ tóg ag fe tŷ jānhkri’ he mū, fóg ag fe tŷ,” he tóg. ¹⁰ “Topē tŷ há vē (mŷr). To: vēnhmŷ ti nī, he tūg nī,” he tóg. “Ag mŷ ājag tóg vēnh jykre jagy ěn fi sór mū, tī tŷ ěg mŷ han jagy ja ra. Ěg jóg’jóg ag mŷ tóg han jagy ja nī, kŷ tóg ag mŷ ag tŷ ki króm tū nīnh ha mē tóg tī, ěg mŷ ke gé. Hā ra ājag tóg ag mŷ fi sór mū,” he tóg. ¹¹ “Ke tūg nī. Jesus tŷ ěg jagāgtān kŷ tóg ěg kren han mū, ěg tŷ tī vī kri fi kŷ. Kŷ ěg tóg ag ri ke tāvi nŷti,” he tóg, Pedro ti.

¹² Kŷ vēnh kar ag tóg ěmē kŷ nŷti nī. Kŷ ag tóg Barnabé tŷ ag mŷ nén tó mū měg mū, Paulo tŷ ag mŷ nén kāmén ti ke gé. Ag tŷ ěg tŷ nén han vānh hyn han mū tó ag tóg mū gé. Ag tŷ Topē jykre ki fóg ag mŷ nén hyn han mū tó ag tóg mū gé sir.

¹³ Ag tŷ tó kān kŷ Tiago tóg sir ag mŷ: “ha mē, inh kanhkā,” he mū. ¹⁴ “Simāo vŷ ěg mŷ tó ja nī, Topē tŷ nén han ve ti, Simāo tŷ fóg ag mŷ Topē vī tó ve ti. Kŷ ag tóg tŷ Topē tū nŷti sir, fóg tŷ tī vī měg mū ag. Jesus mré ke vŷ tŷ ag nŷti, ag tŷ ti ki ge kŷ nŷtīn kŷ. ¹⁵ Hā ra tóg vāsŷ rān kŷ nī. Topē vī tó tī tóg tag rān ja nĭgtī, ha mē: ¹⁶ “kātĭg jé sóg ke mū, he tóg, Topē ti. Davi krěm Israel ag tóg e pē ja nŷti ja nĭgtī. Hā ra Davi jykre tóg tū’ he mū. Kŷ tóg ĭn vag ri ke nī sir. Ĭn tág han jé sóg ke mū, hā vŷ: Davi krě’krě ū vŷ tŷ pā’i nīnh mán mū, he mū. Isŷ han ken hā vē. ¹⁷ Tī tŷ sóg ūn mág pē han ke mū, povo kar kāmī ke ag tŷ ĭnh ki ge sór jé, fóg kar kāmī ke ag tŷ isŷ nŷti jé, kanhgág kar kāmī ke ag ke gé, isŷ ūn kuprěg mū ag, he tóg. ¹⁸ Topē tŷ tón hā vē. Ū tŷ vāsŷ tag kāmén mū tŷ tón hā vē,” he tóg, Topē vī tó tī ti. Hā kŷ ěg tóg tag ki kanhró tāvi nŷti,” he tóg, Tiago ti.

¹⁹ “Isŷ nén to jykrěn hā vē, ěg tŷ ag mŷ ěg jykre jagy ěn tó tū nīn jé, ū tŷ fóg kar kāmī Topē jykre han sór mū ag mŷ, kanhgág ag mŷ ke gé,” he tóg. ²⁰ “Ěg tŷ ag mŷ tónh ke, ha mē: vēnh kāgrá to festa ko tūg nī, ā prū tū fi mré nŷ tūg

nī, nén ũ tŷ vēsōki ter mū ko tūg nī, nén ũ kyvénh ko tūg nī gé,” he tóg, Tiago ti. ²¹ “Moisés jykre tugtó ag tóg tī, ěg mré Israel ag, cidade kar ki. Vénh kán ke kurā ki ag tóg ti tŷ rán mū to ke tī. Vāsŷ ag tóg ke ja nŷtī, kŷ ag tóg ũri ke tāvī tī gé,” he tóg. “Hā kŷ ũ tŷ han sór mū tóg han tī, Moisés jykre ti,” he tóg, Tiago ti.

Apóstolo ag tŷ carta rán mū

²² Kŷ Jesus tŷ ũn vin mū ag tóg to jykrén mū, kófa ag ke gé, Jesus ki ge mū ag kar ke gé, ũ tŷ Topē vī mē jé vénh mán tī ag. Kŷ ag tóg ũ ag kuprēg mū, ag tŷ Antioquia ra mū jé, Paulo mré, Barnabé mré. Ag tŷ ũn kuprēg mū ag hā vē, hā vŷ: Judas, he mū, ti jiji ũ hā vŷ: Barsabás, he mū. Silas kuprēg ag tóg mū gé. Ěn ag tóg tŷ Jesus mré ke ag pā'i nŷtī. ²³ Ag mŷ ag tóg vénh rán nīm mū gé. Ag tŷ rán hā vē, ha mē:

“Jesus tŷ ũn vin mū ag tŷ rán hā vē, kófa ag tŷ rán ke gé, Jesus mré ke ag. Ěg tŷ cidade tŷ Antioquia tá ke ag mŷ rán hā vē, fóg tŷ Jesus mré ke ag mŷ, ga tŷ Síria tá ke ag mŷ, ga tŷ Cilícia tá ke ag mŷ ke gé. Ājag mŷ há?

²⁴ Ěg ká ũ ag tŷ ājag tá junjun mē ěg tóg. Ājag krīn ũ han ag tóg mū, kŷ ājag krī tóg kufŷ' he mū. Hā ra ěg tóg ag mŷ: ha vénh jykre tag tó, he ja tū nŷgtī. ²⁵ Kŷ ěg tóg vénh mán, ěg tŷ to jykrén jé. Kŷ ěg kar tóg to jykrén kŷ tag ag kuprēg, ěg tŷ ājag to ag jēgnē jé, ag tŷ Barnabé mré mū jé, Paulo mré. Ag to ěg há tāvī nŷtī, Barnabé to, Paulo to ke gé. ²⁶ Ag hā ne tóg fe tūmē nŷtīgtī', fe tar kamē ag nŷtīgtī'. Kŷ ag tóg ěg Senhor tŷ Jesus Cristo vī tó mūgtī, ũ tŷ hēn ri ke tŷ ag tén sór mū hā ra. ²⁷ Ěg tŷ ag to há nŷtīn kŷ ěg tóg Judas jēnēg mū, Silas ke gé, ag tŷ ājag mŷ ěg tŷ rán mū tag ti kāmén jé.

²⁸ Topē kuprīg vŷ ěg mŷ tó, kŷ tóg ěg mŷ há tī gé, ěg tŷ ājag mŷ vénh jykre jagŷ ěn fig tū nŷn jé. Tag hā han jé ājag tóg ke mū, ha mē: ²⁹ vénh kággrá to festa ko tūg nī, nén ũ kyvénh ko tūg nī gé. Nén ũ tŷ vēsóg ki ter mū ěn ko tūg nī gé. Ājag prŷ tū fag mré nŷ tūg nī gé. Ājag tŷ tag ki króm kŷ tóg há tī. Jatun mŷ nŷtīmnl.” Vénhrán hā vē.

³⁰ Kŷ ag tóg ag mŷ: “ha mū jēg ge,” he mū. Kŷ ag tóg mū kŷ Antioquia tá junjun mū. Tá ag tóg vénh kar jé prēr mū. Jesus ki ge mū kar jé ag tóg prēr mū sir, ag tŷ to vénh mán jé. Kŷ ag tóg ag mŷ vénh rán ěn nīm mū. ³¹ Kŷ ag tóg to ke mū, vénh rán to. Kŷ tóg ag mŷ há tī, ag tŷ vénh jyvén rá ěn ven kŷ. Kŷ ag krī tóg kánhvŷ' he mū sir.

³² Kŷ Judas vŷ Silas mré vénh kar jyvén mū gé. Topē vī tó tī ag vē. Hā kŷ ag tóg ag jyvén tŷ hēn ri ke han mū. Ag fe tŷ ag tóg tar' he mū. ³³ Tá ag tóg semana tŷ hēn ri ke han mū. Kŷ Jesus mré ke ag tóg ag mŷ: “ha jatun mŷ mū jēg,” he mū, ag tŷ Jerusalém ra vŷnvŷn ke jé, ũ tŷ ājag jēgnēg mū ěn to. ³⁴ Hā ra tóg Silas mŷ há nī, kŷ tóg tá nī nī sir, tī tū tóg nī sir.

³⁵ Kŷ Paulo tóg Barnabé mré Antioquia tá nī nī. Topē vī tŷ ag tóg ag kanhrán mū, kāmén kŷ. Hā ra ũ tŷ hēn ri ke ag tóg ag ri kén Topē vī tó mū gé.

Paulo tŷ ā pir mŷ tīg, Barnabé tŷ ā pir mŷ tīg

³⁶ Si há tū ra Paulo tóg Barnabé mŷ: “mū nŷ, ěg tŷ ěmā ěn kar mī mū mán jé, ěg tŷ Jesus vī tó ja tá,” he mū. “Isŷ Jesus mré ke ag venh há tóg tī. Ag mŷ hēn ri ke mŷn mū há han mū vŷ? he sóg tī,” he tóg, Paulo ti, Barnabé mŷ.

³⁷ Kŷ Barnabé tóg João Marcos pére tīg sór mū. ³⁸ Hā ra Paulo mŷ tóg kórég nī, Marcos tŷ ag ré kŷ tīg ja nŷn kŷ, ga tŷ Panfília tá. “Ū tŷ ěg mré Topē rānrhāj han ja tū ěn pére sóg tīg mán ke tū nī ha,” he tóg, Paulo ti.

³⁹ Hã to ag tóg jagně to jŭgŭ mŭ. Kŷ ag tóg vĕnh kãpugpón kŷ mŭ mŭ. Kŷ Barnabé tóg Marcos mré goj vãso tŷ Chipre ra tĩ mŭ, canoa mág kãmĩ.

⁴⁰ Jó Paulo tóg Silas kuprĕg mŭ, ti tŷ ti mré tĭg jé. Kŷ tóg tĩ mŭ sir. Jesus mré ke ag tóg Paulo to Topĕ mré vĩ mŭ, ti tŷ ti jy nĭgãn jé. ⁴¹ Kŷ ag tóg ga tŷ Sírĩa mĩ pa mŭ, ga tŷ Cilícia mĩ ke gé. Jesus ki ge mŭ kar jyvĕn tóg mŭ, ă tŷg kŷ, Paulo ti.

16

Timóteo tŷ Paulo mré tĭg

¹ Kŷ Paulo ag tóg cidade tŷ Derbe tá junjun mŭ, cidade tŷ Lистра tá ke gé. Kŷ tá ũ tóg nĩ nĩ, Jesus mré tĩ ũ, ti jyy hã vŷ: Timóteo, he mŭ. Ti mŷnh fi ne tóg tŷ Israel nĩ, hã ra fi tóg Jesus ki rã ja nĭgtĩ. Ti panh tóg tŷ fóg tŷ Grego nĩ, Timóteo panh ti.

² Ti to ag tóg vĩ há han mŭ, Jesus mré ka ag, Lистра tá ke ag, Icônio tá ke ag ke gé, Timóteo to. ³ Kŷ Paulo tóg ti pére tĭg sór mŭ, kŷ tóg ti gré junun fár kym mŭ, Israel ag tugrĭn. Vĕnh kar tóg ti panh tŷ tŷ fóg tŷ Grego nĩ ki kanhró nŷtĩ, hã kŷ tóg ti fár kym ja tũ nĩ. Hã ra ag tŷ ra mŷnh ke tá ag tóg e nŷtĩ, Israel ag, hã kŷ Paulo tóg ti fár kym mŭ sir.

⁴ Kŷ ag tóg cidade ĕn mĩ mŭ mŭ. Kŷ ag tóg ag mŷ Jesus tŷ ũn vin mŭ ag tŷ rá kãmén mŭ sir, kófa ag tŷ Jerusalém tá nĕn rán ja ti, Jesus mré ke ag mŷ. Ag tŷ nĕn ki króm ke hã tŷ ag tóg ag mŷ kãmén mŭ. ⁵ Hã kŷ Jesus ki ge mŭ ag tóg tar nŷtĩ sir, Jesus jykren ki. Vĕnh mãn ag tóg tĩ, ag tŷ Topĕ vĩ mĕ jé. E ag tóg nĭgtĩ sir, komĕr hã.

Paulo tŷ nĕn nĕ vég mŭ

⁶ Kŷ Paulo ag tóg ga tŷ Frigia mĩ pa mŭ, ga tŷ Galácia mĩ ke gé. Kŷ ag tóg ga tŷ Ásĩa tá Topĕ vĩ tó sór mŭ, hã ra Topĕ kuprĭg tóg ag mŷn nenh mŭ. ⁷ Kŷ ag tóg ga tŷ Mísĩa tá junjun mŭ. Kŷ ag tóg ga tŷ Bitĭnia ra mŭ sór mŭ, hã ra Topĕ kuprĭg tóg ag mŷn nenh mŭ gé. ⁸ Kŷ ag tóg Mísĩa jy mŭ kŷ cidade tŷ Trôade tá junjun mŭ. ⁹ Kŷ kutyg kŷ Paulo tóg nĕn nĕ vég mŭ. Ga tŷ Macedônia tá ke vég tóg mŭ, ti vĕnhpĕti ki. Kŷ tóg ti jo jĕ nĩ. Kŷ tóg ti mŷ: “Macedônia to kãtĭg, ĕg kanhrãn jé,” he mŭ ti mŷ, ga tŷ Macedônia tá ke ĕn ti. Kŷ Paulo tóg rĭr mŭ sir.

¹⁰ Paulo tŷ nĕn nĕ ĕn ve kar kŷ ĕg tóg vĕsŷmĕr Macedônia ra mŭ sór mŭ sir. “Jesus hŷn ĕg mŷ: ha mŭ jĕg, hé,” he ĕg tóg. “Ag mŷ inh vĭn tó, he ti hŷn, Jesus ti,” he ĕg tóg, Paulo tŷ nĕn nĕ ĕn ve kŷ. ¹¹ Kŷ ĕg tóg cidade tŷ Trôade ki pa mŭ. Vĕsŷmĕr ĕg tóg goj vãso tŷ Samotrácia ra mŭ mŭ. Tŷ vaj kŷ ĕg tóg cidade tŷ Neápolis ra mŭ mŭ. ¹² Tá pa kŷ ĕg tóg cidade tŷ Filipos ra mŭ mŭ. Ga tŷ Macedônia ki cidade ve vĕ. Ĕg tŷ tá junjun vĕn jan hã vĕ. Fóg tŷ Romano ag jamã ũ vĕ. Tá ĕg tóg kurã e sĩ ki nŷtĩ nĩ.

Lídia fi tŷ Jesus ki rã

¹³ Vĕnh kãn ke kurã ki ĕg tóg cidade to ró mãra mŭ mŭ, goj ra. “Tãn hŷn Topĕ mré vĩ jafã nĩ,” he ĕg tóg. Tá ĕg tóg nĭgnĩ mŭ sir. Ũn tãtã fag tóg tá nŷtĩ nĩ, kŷ ĕg tóg fag mré vĩ mŭ.

¹⁴ Tá ũ fi tóg nĩ nĩ, fi jiji hã vŷ: Lídia, he mŭ. Negociar he fi nĩ. Kur kósóg tŷ fi tóg negociar he nĩ. Tŷ fi cidade tŷ Tiatira tá ke nĩ. Topĕ kamĕg fi tóg tĩ. Ĕn fi vŷ Paulo vĩ mĕg mŭ sir. Kŷ Topĕ tóg fi mŷ krĩ há nĭm mŭ, kŷ fi tóg Paulo vĩ jĕmĕ há han mŭ. ¹⁵ Kŷ ĕg tóg fi kypĕg mŭ, fi mré ke kar mré hã. Kŷ fi tóg ĕg mŷ: “isŷ Jesus ki rã kŷ jĕ ve ăjag (mŷr),” he mŭ. “Ti tŷ ăjag mŷ gen kŷ inh ĩn ki

gemnī,” he fi tóg. “Tá inh mré nýtīmnī,” he fi tóg. Vī ki fi tóg ěg kutān mū. Kŷ ěg tóg ke mū.

Paulo ag tŷ Filipos tá se kŷ nŷtī

¹⁶ Ěg tŷ kejĕn Topĕ mré vī jafā ra mū mǎn kŷ ũ fi tóg ěg kato tĕ mū. Ū camarada fi vē. Hā ra fi tóg jagrĕ kórĕg nī, kŷ fi jagrĕ tóg vēnh kar mŷ ag tŷ nĕn venh ke tó tī. Fi patrāo ag tóg fi tugnīn jānkamy mǎg vēg tī, fi tŷ jānkamy to vēnh kar mŷ ag tŷ nĕn venh ke tón kŷ.

¹⁷ Ěn fi vŷ Paulo nón tī mū, ěg nón, kŷ fi tóg jamā hár(a) prĕr mū, kŷ fi tóg: “Topĕ pĕ camarada ag vē (mŷr),” he mū. “Vĕnh kar kǎfór camarada ag vē mŷr. Ag hā ne tóg ājag mŷ vēnh vī tó tī, ājag tŷ to krenkren jĕ;” he fi tóg ěg to. ¹⁸ Kurā tŷ hĕn ri ke han fi tóg, vī tŷ ge han kŷ. Kŷ tóg Paulo mŷ tŷ ũ nŷ, kŷ tóg kyrā kŷ fi jagrĕ mŷ: “Jesus Cristo jykre tŷ sóg ā mŷ tó mū, ā tŷ fi tovānh jĕ,” he mū. Kŷ tóg vēšŷmér fi tovānh mū sir, fi jagrĕ kórĕg ěn ti.

¹⁹ Hā ra fi patrāo ag mŷ tóg tŷ ũ nŷ, ag tŷ fi tigrīn ganho ve mǎn tū nĕn kŷ. Kŷ ag tóg Paulo ség mū, Silas ke gé. Pā'i ag mŷ ag tóg ag ven mū, cidade kaju ki. ²⁰ Pā'i ag mŷ ag ven kŷ ag tóg: “Israel tag ag ve ra ha,” he mū. “Vĕnh kar jŷgŷu han ag tóg mū nī (mŷr), ěg jamā tag mī,” he ag tóg. ²¹ “Vĕnh jykre vēnhmŷ tó ag tóg mū (mŷr), ěg tŷ nĕn han ke tū tó ag tóg mū (mŷr). Tŷ ěg tóg Romano nŷtī, kŷ ag jykre tóg ěg mŷ tŷ ũ nŷ,” he ag tóg. ²² Povo ěn kar tóg ag to kórĕg nŷtī, kŷ ag tóg ag kato vī mū.

Kŷ pā'i ag tóg policia ag mŷ: “ag kur nū ra,” he mū. “Ag mrānmrān ra,” he ag tóg mū gé. ²³ Ag mrānmrān tŷ hĕn ri ke han ag tóg mū, ka tĕj tŷ. Kar ag tóg vēse ja kǎki ag vām mū. Vĕse ja ki rīr tī mŷ ag tóg: “ag nĭgfĕnh há han nī, ag tŷ kǎpa tū nī jĕ,” he mū. ²⁴ Ag tŷ ti mŷ tag to tó tóg vēse ja kaju tá ag vām mū, vēse ja mǎg ěn kaju tá. Ka tŷ tóg ag sigség mū sir.

²⁵ Meia noite ki Paulo tóg Silas mrĕ Topĕ mré vī mū. Ti mŷ ag tóg jānjān mū, Topĕ mŷ. Kŷ vēse ag kar vŷ jĕmĕg mū sir. ²⁶ Kŷ vāhā ga tóg jŷrŷn ke mū. Vĕse ja krĕm tóg jŷrŷn ke mū. Kŷ vēšŷmér jānkā kar vŷ nognor kǎn tī mū, rómróf kǎn tóg mū. Kŷ vēse ag kar ěn ferro tóg kygvar kǎn mū, ag se ja ti. ²⁷ Kŷ tóg vēse ja ki rīr tī nŷnmǎn mū gé. hā ra vēse ja jānkā kar tóg nognor kŷ nŷtī nī, rómróf kŷ tóg nŷtī nī. Kŷ ũ tŷ ag ki rīr tī ěn tóg ā kyfé tĕj, ā rógro ěn kunŷnh kŷ tóg vēnh kusón sór mū. “Vĕse kar ag hŷn vēnh pigju kǎn,” he tóg. Hā kŷ tóg vēnh kusón sór mū.

²⁸ Hā ra Paulo tóg jamā hár(a): “ker vēnh vóg kónān hĕ;” he mū. “Ěg kar vŷ ki nŷtī,” he tóg.

²⁹ Kŷ tóg néj gru to vī mū, ũ tŷ ag ki rīr tī ěn ti. Kŷ tóg Paulo ag se ja kǎra vēnhvǎg rā mū, jŷrŷn ke kŷ. Paulo jo tóg mŷg ke mū. Silas jo ke gé, ag tŷ ti mŷ ti kǎfór nŷtīn kŷ. ³⁰ Ag gé(g) tóg tī mū, vēse ja kǎtā kǎkutĕ kŷ, kŷ tóg ag mŷ: “inh hŷn hĕ ri kĕnh mū vŷ?” he mū. “Topĕ vī mranh sóg, hā ra tóg ti tŷ inh kren han há tī,” he tóg, ũ tŷ vēse ja ki rīr tī ěn ti.

³¹ Kŷ ag tóg ti mŷ: “Jesus Cristo ki rā ge,” he mū. “Kŷ ā tóg kren mū, ā mrĕ ke kar ag mrĕ hā,” he ag tóg ti mŷ, Paulo ag. ³² Kŷ ag tóg ti mŷ Jesus vī kǎmén mū, ti mrĕ nŷtī ag mŷ ke gé. ³³ Kŷ tóg ag ki rīr mū vēšŷmér, kuty ke nŷ ra. Ag tŷ ag mrānmrān ja ěn kupĕg tóg mŷ ag mŷ. Kŷ ag tóg vēnh kaja jĕ ti kypĕg mŷ gé, ti mrĕ nŷtī ag mrĕ, ag tŷ Jesus ki ge kŷ. ³⁴ Kŷ tóg ā ĩn ra ag tatŷn tī mū. Ag jĕn tóg mū. Ti fe tóg mrin ke mū sir, ti tŷ Jesus ki rā kŷ. Ti mrĕ nŷtī ag kar mŷ tóg sér tī gé sir, ũ tŷ vēse ja ki rīr tī ěn mrĕ ke fag mŷ.

³⁵ Tỹ vaj kỹ pã'i ag tóg polícia ag jëgnëg mũ, ù tỹ vëse ja ki rĩr tĩ ên mỹ. “Ên ag mỹ: ha mũ jëg, hemnĩ,” he ag tóg ti mỹ. ³⁶ Kỹ ù tỹ vëse ja ki rĩr tĩ ên tóg Paulo mỹ ke mũ. “Pã'i ag vỹ inh mỹ vënh vĩ jënê, isỹ ãjag mỹ: ha mũ jëg, he jé. Hã kỹ jatun mỹ mũ jëg,” he tóg, Paulo ag mỹ.

³⁷ Kỹ Paulo tóg ti mỹ: “hã ra ag tóg vënh ó to êg mrãnmrãn ja nĩ,” he mũ. “Vënh kar vỹ ag tỹ êg mrãnmrãn ve kãn. Hã ra ag tóg êg ki jëmê ja tũ nĩ, êg jyvën ja tũ ag nĩ gë. Tỹ êg Romano nỹtĩ, hã ra ag tóg vëse ja kãki êg vãm. Jó ag tóg vënh kar vatánh tá êg mỹ: ha mũ jëg, he sór mũ. Mũnh ke tũ êg nĩ. Ag há tóg kãmũnh mũ, pã'i ag. Êg tatĩ ag tóg mũnh mũ. Kỹ êg mũnh mũ ha,” he tóg, Paulo ti.

³⁸ Kỹ polícia ag tóg pã'i ag mỹ tag tó mũ sir, kỹ tóg ag mỹ e tí. Ag tỹ Romano ù vóg kónãn ke tũ vë vë, hã kỹ ag fe tóg jũrũn ke mũ, pã'i ag. ³⁹ “Êg mỹ vënh pãte fón nĩ, êg tỹ ãjag se ja ti,” he ag tóg mũ. Kỹ ag tóg ag tatĩ mũ mũ. “Ãjag tỹ êg jamã ki pa kỹ tóg há tĩ,” he ag tóg mũ sir ag mỹ.

⁴⁰ Ag tỹ vëse ja ki pa kỹ ag tóg Lídia fi ìn ra mũ mũ sir. Jesus mré ke ag vég ag tóg mũ. Kỹ ag tóg ag jyvën mũ. Kỹ ag tóg cidade ên ki pa mũ sir.

17

Cidade tỹ Tessalônica tá

¹ Kỹ ag tóg cidade tỹ Anfípõlis mĩ pa mũ, cidade tỹ Apolônica mĩ ke gé. Kỹ ag tóg cidade tỹ Tessalônica tá junjun mũ. Tá Israel tỹ vënh kanhrãn jafã tóg nĩ.

² Kỹ Paulo tóg ã tỹ nén han tĩ ên han mũ sir. Israel tỹ vënh kanhrãn jafã kãra tóg rã mũ. Ag mré tóg vĩ mũ, vënh kãn ke kurã tãgtũ ki. Topê vĩ tó tóg mũ sir ag mỹ, Paulo ti, vãsỹ rán kỹ nĩ ên ti. ³ Ag mỹ tóg Cristo kãmén mũ, ti jagtar ti, ti ter kar rĩr mãn ja ên ti. “Jesus hã vë, hã vỹ: Cristo, he mũ,” he tóg. “Cristo tóg vãsỹ rán kỹ nĩ, ti jagtar ke ti, ti rĩr mãn ke ti ke gé, hã vỹ: Jesus, he mũ,” he tóg, Paulo ti.

⁴ Kỹ tóg ù ag mỹ ge nĩ, Israel kãmĩ ù ag mỹ. Kỹ ag tóg Paulo mré mũgtĩ, Silas mré ke gé. Kỹ fóg tỹ Grego he mũ tỹ hën ri ke ag tóg to há nỹtĩ gé sir, ù tỹ Topê kamëg mũ ag, ùn tãtã há fag ke gé.

⁵ Hã ra Israel ù ag mỹ tóg tỹ ù nỹ. Hã kỹ ag tóg ùn kórég ag mỹ: “kãmũ jëg ra,” he mũ, ùn rãnhrãj vãn ag mỹ. Vënh génh kỹ ag tóg vënh kar jũgũ han mũ. Kỹ ag tóg Jasão he mũ ên ìn jy nỹtĩ nĩ sir. Paulo ag kanëg ag tóg mũ, ag jãvãn kỹ, ag tỹ vënh kar jũgũ ên ag mỹ ag ven jé. ⁶ Hã ra ag tóg ag vég tũ nĩ, Paulo ag. Kỹ ag tóg Jasão pére mũ mũ, Jesus mré ke ù ag mré ke gé. Pã'i ag mỹ ag tóg ag vin mũ. Kỹ ag tóg jamã hár(a) prër mũ. “Û tỹ mundo kar ki vënh kar jũgũ han mũ ag tóg tag ki junjun mũ (mỹr),” he ag tóg mũ. ⁷ “Jasão tóg ag mỹ: kãge jëg ra, hé. Hã ra ag kar tóg pã'i mág tỹ imperador vĩ mranh ja tũgtĩ. “Vyr mỹ êg pã'i mág nĩ, hã vỹ: Jesus, he mũ,” he ag tóg. “Kỹ êg pi(jé) imperador krëm nỹtĩgtĩ,” he ag tóg, Paulo ag,” he ag tóg mũ. Ag tỹ Paulo to òn hã vë, pã'i ag mỹ.

⁸ Kỹ ù tỹ mëg mũ ag vỹ fe ù nỹtĩ sir, cidade ên tá pã'i ù ag, cidade ên tá ke kar ag ke gé. ⁹ Kỹ pã'i ag tóg Jasão ag mỹ: “êg mỹ jãnkamy nĩm ké, êg tỹ to ve jé, ãjag tỹ imperador kato tênh ke tũ ti,” he ag tóg. Ag tỹ ag mỹ nĩm kar kỹ ag tóg: “ha mũ jëg (ge),” he mũ sir.

Cidade tỹ Beréia tá

¹⁰ Kutỹ ên kã Jesus mré ke ag tóg Paulo mỹ: “ha tĩg, cidade tỹ Beréia ra,” he mũ. Silas mỹ ag tóg ke mũ gé. Kỹ ag tóg mũ mũ.

Ag tỳ Beréia tá junjun kýt ag tóg Israel týt vènh kanhrân jafã kãra ge mũ, ag mýt Topê vỹ tó jé.

¹¹ Beréia tá ke ag tóg jykre há nýtĩ. Ag pí(jé) Tessalônica tá ke ag ri ke nýtĩ'. Kýt ag tóg Paulo ag vỹ kri fig mũ. Ag mýt tóg há tĩ sir. Kurã kar ki ag tóg Topê vỹ ki estudar he mũ, ag týt to: “ki hã tóg tó tĩ,” hen kýt. ¹² Kýt ù týt hèn ri ke ag tóg Jesus ki ge mũ, fóg týt Grego ag mré hã, ùn tãtã há fag mré hã.

¹³ Kýt Israel ag tóg mềg mũ, cidade týt Tessalônica tá. Paulo týt Beréia tá Topê vỹ tó mũ mềg ag tóg mũ sir. Kýt ag tóg Beréia tá junjun mũ, ag týt tá vènh kar jũgũ han jé. ¹⁴ Kýt Jesus mré ke ag tóg Paulo mýt: “ha tĩg, canoa mág kãmĩ,” he mũ. Hã ra Silas vỹ tĩ tũ nĩ, Timóteo ke gé. Beréia tá ag nýtĩ. ¹⁵ Kýt ù ag tóg Paulo mré mũ mũ. Cidade týt Atenas ra ag tóg ti pére mũ mũ. Ag týt tá vỹnvỹn kenh ken kýt Paulo tóg ag mýt ke mũ, ag týt Silas jé prêr jé, ag týt Timóteo jé prêr jé ke gé, ag týt vỹsmér cidade týt Atenas kukãm kãmũ jé.

Cidade týt Atenas tá

¹⁶ Kýt Paulo tóg Atenas tá nĩ nĩ, Silas jãvãnh kýt, Timóteo jãvãnh kýt ke gé. Hã ra tóg sir kri ù nĩ, ti týt tá vènh kãgrã týt hèn ri ke ven kýt, ti týt ag týt to jãn jafã ên ven kýt. ¹⁷ Kýt tóg Israel týt vènh kanhrân jafã ki Israel ag mré vỹ mũ, fóg týt Israel jykre han mũ ag mré ke gé. Kurã kar ki tóg cidade kũju tá vènh kar mré vỹ mũ gé sir, ù týt tá nýtĩ ag mré.

¹⁸ Kýt ù ag tóg ti mré ví mũ, ù týt Epicuro týt nén rán ja to jykren mũ ag, ù týt Estóico he mũ ag týt nén rán ja to jykren mũ ag ke gé. Kýt ag tóg ti to: “vỹ mã pè tóg nĩ, vỹ kamê tóg nĩ,” he mũ. “Ti hỹn tóg ne tó’?” he ag tóg. Kýt ù ag tóg ti to: “topê ù tugtó ti hỹn, kór há tá topê,” he mũ. Hã ra Paulo tóg Jesus týt vême sér tó mũ. Jesus rĩr mãn tó tóg mũ, Paulo ti.

¹⁹ Kýt ag tóg sór týt Areópago ra ti pére mũ mũ. Tá pã'i ag tóg ag jyvèn tĩ, sór týt Areópago tá. Kýt pã'i ag tóg ti mýt: “ã týt vènh jykre tag tó mũ kãmén há han ra êg mýt,” he mũ, ti mýt. ²⁰ “(Ge) mẽ ja tũ êg nýtĩ, ã týt êg mýt tó mũ tag ti. Kýt êg mýt kãmén há han nĩ,” he ag tóg, pã'i ag.

²¹ Hã ra Atenas tá ke ag tóg vènh vỹ tãg mẽ to há nýtĩ, cidade ù tá kãmũ kýt tá nýtĩ ag ke gé. Ag týt vènh vỹ tãg mẽ kýt ag fe tóg mrin ke tĩ.

²² Kýt Paulo tóg sór týt Areópago kri jé kýt ag mýt: “Atenas tá ke’,” he mũ. “Topê týt hèn ri ke kamêg ãjag tóg tĩ (mýt). Tag ve sóg,” he tóg. ²³ “Ãjag jamã mĩ sóg tĩ, kýt sóg ãjag týt topê jo ãn kãsir kar vigvé. Kýt sóg topê jo ãn sĩ ù vé, kýt tóg to rán kýt nĩ, hã vỹ: êg týt topê ki kagtĩg jo ãn, he mũ, ti rá ti. Topê ên tó sóg tĩ, ãjag týt Topê ki kagtĩg ên. ãjag týt ti ki kagtĩg nĩ ra ãjag tóg ti mýt nén ù kugprũn tĩ,” he tóg.

²⁴ “Topê ên vỹ mundo kar han, mĩ mũ kar ke gé. Kanhkã tãn vỹ mýt, kýt tóg týt ga to pã'i nĩ gé. Hã kýt tóg êg týt ti jo ãn han krêm nĩ tũ nĩgtĩ (mýt),” he tóg.

²⁵ “Kýt êg tóg ti ki rĩr ke tũ nĩ gé, ti jagtar tũ nĩn kýt. Vènh kar rĩn tóg nĩgtĩ (mýt), Topê ti, kýt tóg vènh kar týt hãmhãm ke han tĩ. Vènh kar týt nén precisar he kar nĩm tóg tĩ (mýt),” he tóg. ²⁶ “Kýt tóg vènh kyvènh pir týt êprã ke kar hyn han, nação kar (mýt), ga kar mũ mũ ag (mýt). Týt êg vènh kyvènh pir nýtĩ. Kýt tóg êg mýt êg mur kurã nĩm mũ gé, êg ter kurã ti ke gé. Êg mýt tóg êg jamã nĩm mũ gé, Topê ti,” he tóg. ²⁷ “Vènh kar hyn han tóg, Topê ti, êg týt ti to há nĩn jé, êg týt ti ki kanhró nýtĩ jé. Kór gy tũ ti nĩ, ti pí(jé) kuvar gy nĩ'. Kakó ti nĩ, Topê ti,” he tóg. ²⁸ “Ti týt êg han vỹ mýt, hã kýt êg tóg rĩnrĩr nýtĩ nĩ, ti tugrĩn. Ti tugnĩn êg tóg mũgtĩ (mýt), kýt êg tóg ti tugrĩn nýtĩ gé (mýt), Topê tugrĩn. Hã kýt ãjag kãmĩ vènhrán tĩ ag tóg tó ja nĩgtĩ gé, kýt ag tóg: týt êg Topê krê nýtĩ, he ja nĩgtĩ. ²⁹ Êg týt

tý ti krē nýtīn kŷ ěg tóg ti ki kanhró nýtī gé. Ouro ri ke tū ti nī, Topē ti. Ti pi(jé) prata ri ke nī. Ti pi(jé) pó ri ke nī. Ti pi(jé) tý vĕnh kăggrá nī, retrato ke gé, ti sĭnvī ra. Ěprā ke tý nĕn to jykrĕn mŭ ri ke tū ti nī, ěg tý nĕn han mŭ ri ke tū ti nī. Topē vĕ (mŷr), Topē,” he tóg, Paulo ti.

³⁰ “Hā ra Topē tóg ěg to fe mág mŭ, ěg tý ti ki kagtĭg nýtĭn kŷ. Hā kŷ tóg vāhā vĕnh kar mŷ vĕnh vĭ jĕnĕg mŭ, ěg tý ěg jykre tovānh jé. ³¹ Kurā nĭm tóg huri, kŷ tóg kurā ěn ki ěprā ke jykre kar tugnŷm ke mŭ. Kurā ěn ki tóg vĕnh jykre kurjĭ han ke mŭ inhā, Topē ti, ti tý ěg jykre tugnŷm ke mŭn kŷ. Ūn pir kuprĕg tóg, ti tý ti jagfy ěg kar jykre tugnŷm jé. Ěn tóg ter ja nī, hā ra Topē tóg ti ter kŷ ti rĭn mǎn ja nī, ěg tý ti ki kanhró nýtī jé, ũ tý Topē jagfy ěg jykre tugnŷm ke ti,” he tóg, Paulo ti.

³² Ti tý ag mŷ ti ter kar rĭr mǎn tón kŷ ũ ag tóg to é he mŭ. Jó ũ ag tóg: “kurā ũ kǎ ěg hĕn ri ke mŭn ā vĭ mĕ mǎn sór mŭ,” he mŭ. ³³ Hā kŷ Paulo tóg tĭ mŭ, ag ré kŷ. ³⁴ Kŷ ũ ag tóg ti nón mŭ mŭ, kŷ ag tóg Jesus ki ge mŭ sir. Ag kǎ ũ vŷ tý Dionísio nī. Areópago tá ag jyvĕn tĭ ag kǎ ũ vĕ, Dionísio ti. Kŷ ũ fi tóg Jesus ki rǎ mŭ gé. Fi jyjy hā vŷ: Damáris, he mŭ. Kŷ ũ ag vŷ ti ki ge mŭ gé sir.

18

Cidade tý Corinto tá

¹ Kŷ Paulo tóg cidade tý Atenas ki kutĕ kŷ cidade tý Corinto ra tĭ mŭ.

² Tá Israel ũ tóg nī nī, ti jĭji hā vŷ: Áquila, he mŭ. Ponto tá ke vĕ. Ūri tóg ga tý Itália tá kǎtĭg ja nī, ā prŭ fi mré. Fi jyjy hā vŷ: Priscila, he mŭ. Pǎ'i mág tý imperador tý Cláudio he mŭ tóg Israel kar ag mŷ: “cidade tý Roma ki pa jĕg,” he ja nĭgtĭ. Hā kŷ fag tóg cidade tý Corinto tá junjun ja nĭgtĭ.

³ Kŷ Paulo tóg fag mré nī nī sir. Fag mré tóg rǎnhrāj mŭ sir. Hā ra fag tóg kur tý ĩn han mŭgtĭ, Paulo kóm. Fag rǎnhrāj hā vĕ. Hā kŷ Paulo tóg fag mré rǎnhrāj mŭ sir, ti tý fag mré nĭn kŷ. ⁴ Kŷ tóg vĕnhkán ke kurā kar ki ag mŷ Topē vĭ tó mŭ, Israel tý vĕnh kanhrān jafā krĕm, Israel ag tý ti vĭ kri fi jé, fóg tý Grego ag ke gé. ⁵ Kŷ Silas vŷ Macedónia tá kǎtĭ mŭ, Timóteo ke gé. Kŷ Paulo tóg Topē vĭ tó tǎvĭ nī nī, ĩn tý kur han mǎn tū tóg nī. Israel ag mŷ tóg Jesus kāmĕn mŭ, ti tý tý Cristo nī ti.

⁶ Hā ra ag tóg ti kato vĭ mŭ. Kŷ ag tóg Jesus to é he mŭ. Kŷ Paulo tóg ā kur rūmrŭm mŭ, ag mŷ: “vĕnh hā ki ājag tóg vǎgfor kĕnh mŭ, nŭgme ki vǎr kŷ, inferno ki,” he jé. “Ājag mŷ sóg tó, Jesus ti, hā ra ājag tóg mĕ jǎvānh nýtĭ. Kŷ ājag tý vĕsóg ki vĕsŷrĕnh ke vĕ. ĩnh hā tóg fóg ag kar ag mŷ tónh tĭg ha, kanhgág ag kar mŷ ke gé,” he tóg mŭ, Paulo ti. ⁷ Hā kŷ tóg tá kutĕ kŷ fóg ĩn kǎra rǎ mŭ, ti jĭji hā vŷ: Tício Justo, he mŭ. Topē kamĕg ti tĭ. Ti ĩn vŷ Israel tý vĕnh kanhrān jafā rǎ jĕ gé. Kŷ Paulo tóg ti ĩn kǎra rǎ mŭ sir.

⁸ Hā ra Israel tý vĕnh kanhrān jafā to pǎ'i vŷ Jesus ki rǎ mŭ, ti jyjy hā vŷ: Crispo, he mŭ. Ti mré ke kar vŷ Jesus ki ge mŭ gé, Corinto tá ke tý hĕn ri ke ag ke gé, ag tý Paulo vĭ mĕ kŷ. Kŷ ag tóg kygpe kŷ nýtĭ sir.

⁹ Kejĕn Paulo tóg kuty kǎ nĕn nĕ vég mŭ. Topē tý ti mŷ vĕnh ven vĕ, kŷ tóg ti mŷ: “kamĕg tŭg ra,” he mŭ. “ĩnh vĭ kāmĕn ra, ha mĕ kŷ nī tŭg,” he tóg. ¹⁰ “Ā mré sóg nĭnh mŭ. Ū pi(jé) ā vóg kónān mŭ!,” he tóg. “Cidade tag ki ũ tý hĕn ri ke ag vŷ tý isŭ nýtĭnh mŭ,” he tóg, Topē ti.

¹¹ Kŷ Paulo tóg prŷg pir kri kysǎ tý 6 ke ki tá nī nī. Ag mŷ tóg Topē vĭ kāmĕn tĭ nī sir, tá.

¹² Kejĕn ũ tỹ Gálio he mũ tóg tỹ Romano tỹ governador nĩ, ga tỹ Grécia ki. Kĩ Israel ag kar tóg Paulo kato vāsānsān mũ. Kĩ ag tóg ti kǎgmĩ kỹ pǎ'i mág mỹ ti ven mũ mũ. ¹³ Kĩ ag tóg governador mỹ: “tag tóg ěg jykre tỹ tũ' he sór mũ,” he mũ. “Vĕnh kar tóg ti vĩ tũgnĩn Topĕ to jǎnjǎn tĩ, vĕnh jykre tǎg tỹ hǎ ra,” he ag tóg ti mỹ.

¹⁴ Kĩ Paulo tóg vĩ sór mũ, hǎ ra Gálio tóg Israel ag mỹ: “Israel,” he mũ. “Ti tỹ nĕn ũ kórĕg han mũ ra sóg ājag jagfy vĩ tĩ vĕ, ti tỹ crime han mũ ra, Paulo ti,” he tóg. ¹⁵ “Hǎ ra ājag jykre to ājag tóg ti to jũ mũ, ājag jiji to, ājag vĕnh rá to (mỹr). Isũ pijé', ājag tũ tag ti'. Ājag hǎ ne tag to jykrĕn ke mũ inhhǎ'. Inh pi(jé) ājag tũ to jykrĕn sór mũ,” he tóg, Gálio ti, pǎ'i mág ěn ti. ¹⁶ Kĩ tóg ag mỹ: “hǎ mũ jĕg,” he mũ sir, vĩ tar han kỹ.

¹⁷ Kĩ tá nỹtĩ ag tóg Sóstenes kǎgmĩg mũ. Israel tỹ vĕnh kanhrǎn jafǎ to pǎ'i vĕ. Ti kǎgmĩ kỹ ag tóg ti mrǎnmrǎn mũ, pǎ'i mág ěn ĩn tá, hǎ ra Gálio tóg ki ěmĕ sór tũ nĩ.

Paulo tỹ Antioquia ra vỹn ke

¹⁸ Kĩ Paulo tóg tá nĩ sir, kurǎ tỹ hĕn ri ke ki. Kĩ tóg kejĕn Jesus mré ke ag mỹ: “isĩg vĕ ha,” he mũ. Kĩ Áquila tóg ti mré tĩ mũ, ti prũ tỹ Priscila fi mré hǎ. Ag tỹ ga tỹ Síria ra mũnh ke vĕ. Cidade tỹ Cencrécia tá ag tóg canoa mág ki ge sór mũ, va mũ jé. To hǎ tóg vĕnh jǎrég mũ, Paulo ti, Topĕ mỹ promessa han kỹ. ¹⁹ Kĩ ag kar tóg canoa mág kǎki cidade tỹ Ēfeso ra mũ mũ. Hǎ ra Áquila fag vỹ tá nỹtĩ, mũ mǎn tũ fag nĩ sir.

Kĩ Paulo tóg Israel tỹ vĕnh kanhrǎn jafǎ kǎra rǎ mũ, Israel ag mré vĩ jé. ²⁰ Ag tỹ ti vĩ mĕ kỹ tá ke ag tóg ti mỹ: “ěg mré nĩ nĩ,” he mũ.

Hǎ ra tóg ag mỹ: “hǎ ra sóg ver tĩg mũ ha,” he mũ. ²¹ “Kǎnhmar sóg vỹn kĕnh ke mũ hǎ ra, Topĕ tỹ inh vỹn kĕnh ke to há nĩn kỹ,” he tóg. Kĩ tóg cidade tỹ Ēfeso tá kutĕ mũ. ²² Kĩ tóg cidade tỹ Cesaréia tá jun mũ. Kĩ tóg cidade tỹ Jerusalém ra tĩg kỹ Jesus ki ge mũ kar vigvég mũ, ũ tỹ Topĕ vĩ mĕ jé vĕnh mǎn tĩ ag. Kar kỹ tóg cidade tỹ Antioquia ra tĩ mũ. ²³ Tá tóg nĩ sĩ han mũ. Kar kỹ tóg tá kutĕ kỹ ga tỹ Galácia mĩ kutĕ mũ, ga tỹ Frígia mĩ ke gé. Jesus mré mũ ag jyvĕn tóg mũ sir, ag tỹ tar nỹtĩ jé.

Apolo tỹ Topĕ vĩ tó

²⁴ Kejĕn Israel ũ tóg cidade tỹ Ēfeso tá jun mũ, ti jiji hǎ vỹ: Apolo, he mũ. Cidade tỹ Alexandria tá tóg mur ja nĩ. Vĩ há ti nĩ. Topĕ vĩ tó tóg tĩ gé, vǎsỹ rán kỹ nĩ ěn to tóg tar nĩ.

²⁵ Ēn tóg Jesus japy ki kanhró nĩ, Jesus jamĩn ki. Mũmĕg vǎnh nĩn kỹ tóg Jesus vĩ tó tĩ mũ, ti tỹ to krónh ke vǎnh nĩn kỹ. Hǎ ra tóg João tỹ ag kygpég mũ ěn hǎ ki kanhró nĩ. Ēg tỹ Jesus jyjy tó kỹ kygpe kỹ nĩ tag ki kagtĩg tóg nĩ ver.

²⁶ Ēn tóg Israel tỹ vĕnh kanhrǎn jafǎ krĕm ag kanhrǎn mũ sir, ti tỹ mũmĕg vǎnh nĩn kỹ. Áquila fag tỹ ti vĩ mĕg kỹ fag tóg ti mỹ: “ěg venh kǎtĩg nĩ,” he mũ. Kĩ fag tóg ti mỹ Topĕ japy kǎmĕn kǎn mũ, Topĕ jamĩn ti. ²⁷ Kar tóg ga tỹ Grécia ra tĩg sór mũ, Apolo ti. Kĩ Jesus mré ke ag tóg ti mỹ: “há ti nỹ, ha tĩg ge,” he mũ. Kĩ ag tóg Jesus mré mũ ag mỹ vĕnh rá jĕnĕg mũ, ag tỹ ti mỹ: “kǎrǎ ra,” hen jé. Tá jun kỹ tóg Jesus ki ge kỹ nỹtĩ ag jyvĕn mũ, kỹ ag tóg ti tỹ ag jyvĕn to tar han kỹ nỹtĩ nĩ sir, Topĕ tỹ ũn jagǎgtǎn mũ ag. ²⁸ Israel ag mré tóg vĩ tĩ, Apolo ti, vĕnh kar jo. Ag mỹ tóg Topĕ vĩ tó tĩ, vǎsỹ rán kỹ nĩ ěn ti. Kĩ tóg ag mỹ Cristo kǎmĕn mũ sir. “Cristo vỹ tỹ Jesus nĩ,” he tóg mũ ag mỹ, Apolo ti, ag mỹ Topĕ vĩ rá kǎmĕn kỹ.

19

Paulo tỹ cidade tỹ Éfeso tá nĩ

¹ Kỹ Apolo tóg cidade tỹ Corinto tá nĩ nĩ sir. Hã ra Paulo tóg cidade tỹ Éfeso tá jun mũ. Ga ên mũ tóg tĩg ja nĩgtĩ, pãnónh kri kyjer ên mũ. Kỹ tóg Éfeso tá jun mũ sir.

² Tá ù ag tóg Jesus ki ge ja nĩgtĩ. Kỹ Paulo tóg ag mỹ: “ãjag mỹ Topê kuprĩg tỹ jagrê nỹtĩ, ãjag tỹ Jesus ki gen kã?” he mũ. Kỹ ag tóg ti mỹ: “kỹ ne nê ge, Topê kuprĩg ti?” he mũ, Paulo mỹ. ³ Kỹ Paulo tóg: “ãjag tỹ kygpe kỹ ãjag hê ri ké?” he mũ. Kỹ ag tóg: “João tỹ ag kygpe ri ke ti nĩ, êg kygpe ti,” he mũ. ⁴ Kỹ Paulo tóg: “João tóg ag kygpe ja nĩgtĩ, ag tỹ ãjag jykre tovãnh sór nỹtĩn kỹ,” he mũ. “Kỹ tóg vênh kar mỹ kãmén ja nĩ gé, ag tỹ ù tỹ ti nón kãtĩ ên ki ge jé, hã vỹ: Jesus, he mũ,” he tóg, Paulo ti. ⁵ Ag tỹ tag mẽ kỹ ag tóg ti mỹ: “Jesus jiji tó kỹ êg kygpe ge,” he mũ. ⁶ Kỹ Paulo tóg ã nĩgê tỹ ag mẽg mũ, kỹ Topê kuprĩg tóg ag ki rã mũ sir. Vênh vỹ ù han ag tóg mũ sir. Kỹ ag tóg Topê vỹ tó mũ gé. ⁷ Û tỹ 12 ag hỹn, vênh vỹ ù han mũ ên ag.

⁸ Kỹ Paulo tóg Israel tỹ vênh kanhrãn jafã kãra rã mũ. Ti tỹ mũmẽg vãnh nĩn kỹ tóg Topê tỹ tỹ êg pã'i nĩ kãmén mũ. Kysã tãgtũ ki tóg ag mỹ kãmén mũ, ag tỹ hên ri ke mũn ti vỹ kri fi jé. ⁹ Hã ra ù ag tóg ti vỹ to fe ù nỹtĩ sir, ag tỹ kri fi jãvãnh nỹtĩn kỹ. Kỹ ag tóg to é hen kỹ ag tóg to vỹ kónãn mũ, vênh kar jo. Kỹ Paulo tóg ag mré vỹ mãn tũ nĩ sir. Jesus mré mũ ag mỹ tóg: “vyr mỹ êg nỹtĩ,” he mũ. Kỹ tóg escola krêm ag kanhrãn mũ sir, kurã kar ki. Escola to professor ên jiji hã vỹ: Tirano, he mũ.

¹⁰ Prỹg régre ki tóg tá nĩ nĩ, gen kỹ, Paulo ti. Hã kỹ ga tỹ Ásia tá ke ag kar vỹ Jesus vỹ mẽg mũgtĩ, Israel ag kar, fóg tỹ Grego he mũ ag kar ke gé. ¹¹ Kỹ Topê tóg Paulo mỹ vênh jykre nũm mũ gé, kỹ tóg êg tỹ nén han vãnh tỹ hên ri ke hyn han mũ. ¹² Kejên ag tóg Paulo kur tỹ ùn kagyga ag mẽgmẽg mũ, ag tỹ há' he jé. Paulo tỹ kur mẽ kar kỹ ag tóg tỹ ùn kagyga ag mẽgmẽg mũ. Kỹ ag tóg hághá' he mũ. Vênh jagrê kórég ag vỹ gen kỹ pa mũ gé, ùn kaga ag tỹ ti kur mẽ kỹ.

Kujá ag

¹³ Kỹ Israel ag kujá ag vỹ tá nỹtĩ gé. Kujá ên ag tóg êmã kar kri rũm ke tĩ. Kejên ag tóg ãjag tỹ vênh jagrê kórég ven kỹ ag tóg Jesus jygy tó tĩ. Ón kỹ ag tóg tó tĩ. Kỹ ag tóg ù mỹ: “Jesus jykre tỹ sóg ã kutêm ke mũ, Paulo tỹ ùn kãmén tĩ ên jykre tỹ,” he mũ, ùn jagrê kórég mỹ. Hã ra ag tỹ ón kỹ Jesus jiji tó vê. Ti mré ke pijé'. ¹⁴ Û tỹ ge tó mũ ag vỹ tỹ Israel ag nỹtĩ. Topê tũ ki rĩr tĩ to pã'i mág krê ag vê, kỹ ti jiji hã vỹ: Ceva, he mũ, ag panh jygy ti. Û tỹ 7 ke ag vê, ti krê ên ag.

¹⁵ Ag tỹ ùn jagrê kórég mỹ Jesus jiji tó kỹ vênh jagrê kórég ên tóg ag mỹ: “Jesus ki kanhrõ sóg nĩ, Paulo mẽ inh huri ke gé, hã ra ãjag tóg tỹ ù nỹtĩ?” he mũ ag mỹ, kujá ag mỹ. ¹⁶ Kỹ ùn jagrê kórég ên tóg ag to hũm he mũ. Ag kygrêg tóg mũ, hã ra ag tóg ti tỹ hê ri ke tũ nĩ. Kỹ ag tóg kator kỹ rinfig mũ sir, kygvênh kỹ. ¹⁷ Kỹ Éfeso tá ke ag kar tóg mẽg mũ, Israel kar, fóg tỹ Grego ag kar ke gé. Kỹ ag tóg mũmẽgmẽg mũ sir. Kỹ Jesus Cristo jiji tóg ag mỹ tar nĩ, ag mỹ tóg nén kar kãfór nĩ, Jesus Cristo jygy ti.

¹⁸ Kỹ Jesus ki ge kỹ nỹtĩ ag tóg ãjag jykre kórég tugtó mũ sir, jagnê mỹ. ¹⁹ Û ag tóg curandeiro tũ han ja nĩgtĩ, kujá tũ ke gé. Kỹ ag tóg ãjag vênh rán gé kãmũ mũ, curandeiro tỹ vênh rán ên ti. Kỹ ag tóg kuprũn kãn mũ sir, vênh kar rĩnve. Ag tỹ ti kaja nĩkrén kỹ tóg kaja e ja nĩ, jãnkamy tỹ 50 mil hỹn. ²⁰ Hã kỹ Topê vỹ tóg sir vênh kar kri rũm ke mũ. Kỹ ù tỹ hên ri ke ag tóg kri fig mũ sir.

Éfeso tá vėnh gėnh

²¹ Kar kŷ Paulo tóg to jykrėn mŷ. Ga tŷ Macedŏnia mŷ tóg kutė sŏr mŷ, ga tŷ Grécia mŷ, Jerusalėm ra tŷg jė. “Isŷ Jerusalėm ra tŷg kar kŷ sŏg cidade tŷ Roma ra tŷg sŏr mŷ gė,” he tóg, Paulo ti. ²² Kŷ tóg ga tŷ Macedŏnia ra ũn rėgre ag jėgnėg mŷ, ti mrė rānrhāj mŷ ag, hā vŷ: Timŏteo mrė Erasto, he mŷ. Ti hā tóg hā ra ga tŷ Āsia tá nŷ nŷ ver, Paulo ti.

²³ Kejėn vėnh gėnh tóg kutė mŷ, Jesus japry tugrŷn, ti jamŷn tugnŷn. ²⁴ Ū tóg Éfeso tá nŷ nŷ, ũ tŷ prata tŷ ĩn sŷ kāggrā han mŷ ti, ũ tŷ topė tŷ Diana he mŷ fi jo ĩn sŷ ěn kāggrā han mŷ ti, retrato ěn. Ū tŷ han mŷ jiji hā vŷ: Demétrio, he mŷ. Ti camarada tŷ hėn ri ke ag tóg vėnh rānrhāj ěn ki nėn hā vėg tŷ. Ag ganho vė.

²⁵ Kŷ tóg ā camarada ag jė prėr kān mŷ, Demétrio ti. Ū tŷ ā ri kėn rānrhāj mŷ ag jė prėr tóg mŷ gė. Ag vėnh mān kŷ tóg ag mŷ: “hā vė,” he mŷ. “Vėnh rānrhāj tag ki ěg tóg nėn ũ há vėg mŷgtŷ, ěg ganho ti. Tag ki ěg há nŷtŷ,” he tóg. ²⁶ “Hā ra Paulo tag tóg cidade tag ki tóg ũ tŷ hėn ri ke krŷn mŷ sir, ga tŷ Āsia mŷ ke gė. Ag mŷ tóg: “vėnh nŷgė tŷ han ja pi(jė) tŷ Topė nŷ,” he tŷ. Kŷ ag tóg ti vŷ kri fig mŷ sir. Tag vėg ěg mŷ (mŷr),” he tóg. ²⁷ “Kŷ ěg tŷ nėn tag tóg tŷ he sŏr mŷ sir ti tugrŷn, ěg ganho ti. Hā ra Diana fi jo ĩn tóg tŷ nėn ũ tŷ nŷ ke gė, ti sŷnvŷ nŷ ra. Kŷ fi tóg tŷ nėn ũ tŷ nŷ gė sir, fi tŷ tŷ ũn mág nŷ ra. Āsia kar mŷ ag tóg fi to jānjān tŷ, ga kar mŷ ke gė. Hā ra tóg fi tŷ tŷg' henh ha, Paulo ti, ti tŷ: “vėnh kāggrā pi(jė) tŷ Topė nŷ, henh kŷ,” he tóg, Demétrio ti, ũ tŷ fi jo ĩn sŷ han mŷ ěn ti.

²⁸ Ag tŷ tag mė kŷ ag fe tóg gŷm ke mŷ sir. Kŷ ag tóg jamā hār(a) prėr kŷ: “!..topė tŷ Diana fi vŷ kāfŏr ne..! !..Tŷ fi Éfeso ag tŷ ne..!” he mŷ sir, prėnprėr kŷ. ²⁹ Kŷ cidade ěn ki ag vėnh gėnh vė sir, kŷ vėnh kar tóg ĩn mág ěn ra pétė mŷ, ĩn kri ĩn tŷ ěn ra. Gaio he mŷ ti pėre ag tóg mŷ mŷ, ti kāgmŷ kŷ, Aristarco ke gė. Macedŏnia tá ke ag vė. ěn ag tóg Paulo mrė kāmŷ ja nŷgtŷ. ěn ag kugmŷg ag tóg mŷ, ag tŷ ĩn mág ěn ra ag tatŷ mŷ jė.

³⁰ Kŷ Paulo tóg ra tŷg sŏr mŷ, ag mrė vŷ jė, hā ra ũ tŷ Jesus ki ge kŷ nŷtŷ ag tóg ti mŷ: “tŷ tŷg ra,” he mŷ. ³¹ Kŷ ga tŷ Āsia tá pā'i ag tóg ti mŷ vėnh vŷ jėnėg mŷ gė, ti tŷ ĩn mág ěn ra tŷ tŷ nŷ jė. Ti to ag tóg há nŷtŷ, pā'i ag.

³² ĩn mág tá ag tóg vėnh mān kŷ nŷtŷ nŷ, ũ tŷ hėn ri ke ag. Kŷ ũ ag tóg nėn ũ tŷ tŷ, prėnprėr kŷ, jŏ ũ ag tóg nėn ũ tŷ tŷ, prėnprėr kŷ. Kŷ vėnh kar tóg vŷ vŷ he kān mŷ sir. Vėnh mān kŷ ag nŷtŷ, hā ra ag tóg: “ěg tŷ hė ri ke jė vėnh mān nė hŷn'?” he mŷ. ³³ Kŷ Israel ag tóg vėnh kar mŷ ũ ven mŷ gė, Alexandre he mŷ ěn. Kŷ Alexandre tóg ā nŷgė tŷ ge mŷ, ag tŷ katy' he jė. Kŷ tóg ag mŷ kāmėn sŏr mŷ. ³⁴ Kŷ ag tóg vėg mŷ sir, ti tŷ tŷ Israel nŷ ti, Alexandre ti. Hā ra ag tóg tŷ fŏg nŷtŷ, tá vėnh mān kŷ nŷtŷ ag. Kŷ ag tóg Israel ag to jŷgŷ nŷtŷ nŷ. Ag tŷ ti tŷ tŷ Israel nŷ ěn ven kŷ vėnh kar tóg prėr pir han mŷ, hā vŷ: “!..Éfeso tá ke fi tŷ vėnh kar kāfŏr ne..! !..Diana he mŷ fi vŷ vėnh kar kāfŏr ne..!” he mŷ, prėnprėr kŷ. Hora rėgre han ag tóg mŷ sir, ge nŷtŷ ki.

³⁵ Governo mŷ rān tŷ ěn tóg hā ra ag fe tŷ há' he mŷ. Kar kŷ tóg ag mŷ: “Éfeso tá ke',” he mŷ. “Vėnh kar vŷ Diana fi ki kanhrŏ nŷtŷ,” he tóg. “Éfeso tá ěg tóg fi ki rŷr mŷ. Fi kāggrā nėji tóg kanhkā tá kākutė ja nŷ. Vėnh kar tóg tag ki kanhrŏ nŷtŷ,” he tóg. ³⁶ “Ū tóg tag kato vŷ tŷ nŷgtŷ (mŷr),” he tóg. “Hā kŷ jatu kė. Krŷ rŷg tŷg ra,” he tóg. ³⁷ “Tag ag tatŷ ājag tóg kāmŷ ja nŷgtŷ, hā ra ag tóg topė fi jo ĩn tá nėn ũ pėju ja tŷ nŷgtŷ. ěg topė fi to ag tóg vŷ kŏnān tŷ nŷgtŷ (mŷr),” he tóg. ³⁸ “Demétrio mŷ ag kato vŷ sŏr ke mŷ'?” he tóg. “Vėnh kāggrā han mŷ ag mŷ ti

mré ag vī kafān sór mū?" he tóg. "Kỹ kófa ag mý tómnī ge, vènh jyvèn ke kurā èn kā. Ag kato vīmñī ge," he tóg. ³⁹ "Ājag tỹ hā ra nén ù tó sór kỹ ājag tóg èg tũ ki kanhró nýtī. Kurā nīm jé èg tóg ke mū, kỹ èg vènh mǎn kỹ venh mū ha," he tóg. ⁴⁰ "Hā ra èg tỹ ón kỹ vènh génh kỹ ù ag hýn èg to: pǎ'i mág tỹ imperador kato ag tẽ sór mū, he mū. Nén ù tũ to ājag tóg vènh mǎn mū (mýr)," he tóg. "Ū tỹ èg mý: ne nẽ? he mū ra èg tỹ ne tónh ke tóg tũ tĩ," he tóg, governo mý rán tĩ ti. ⁴¹ Kar kỹ tóg ag mý: "ha mū jèg," he mū. Kỹ ag tóg mū mū sir.

20

Paulo tỹ ga tỹ Macedônia mĩ tĩg

¹ Vènh kar tỹ jatu ke mǎn kỹ Paulo tóg Jesus ki ge kỹ nýtī ag jé prēr mū. Ag jyvèn tóg mū, kỹ tóg ag mý: "sý tĩ ma," he mū. Kỹ tóg ga tỹ Macedônia ra tĩ mū. ² Kỹ tóg ga èn mĩ tĩ mū, kỹ tóg fĩn kutè mū. Jesus ki ge kỹ nýtī kar ag jyvèn mág tóg mū. Kỹ tóg tĩg mǎn kỹ ga tỹ Grécia tá jun mū. ³ Tá tóg kysǎ tǎgtũ tũg mū. Kỹ tóg ga tỹ Sírĩa ra vỹn ke sór mū, canoa mág kǎmĩ. Hā ra Israel ag tóg tá ti vóg kónǎn sór mū. Kỹ tóg to jyrén kỹ ga tỹ Macedônia mĩ kutè mū, ga tỹ Sírĩa ra vỹn ken jé. ⁴ Ti mré ag tóg mū mū, hā vỹ: Sópatro, he mū, Pirro kósĩn tag ti, Beréia tá ke tag ti. Kỹ Tessalônica tá Artistarco tóg ti mré tĩ mū, Segundo ke gé. Derbe tá Gaio tóg ti mré tĩ mū, Timóteo ke gé. Ásia tá Tíquico tóg ti mré tĩ mū, Tróximo ke gé. ⁵ Èn ag kar vỹ èg jo mū mū, cidade tỹ Trôade ra. Tá ag tóg èg jāvǎnh mū sir.

⁶ Kỹ èg tóg cidade tỹ Filipos tá pa mū, festa tỹ pǎo jègja tũ ke kurā kar kỹ. Kỹ èg tóg kurā tỹ 5 (ke) tũg kỹ Trôade tá junjun mū ag tá, èg jo mū ag tá. Tá èg tóg kurā tỹ 7 (ke) tũg mū sir.

Cidade tỹ Trôade tá

⁷ Semana tỹ kurā ve ki èg tóg vènh mǎn mū sir, Domingo kā, Jesus jamĩ kó jé. Kỹ Paulo tóg tỹ vaj ki èg sór mū, hā kỹ tóg ag mré vèmén mág mū. Kỹ èg tóg meia noite pètēm mū, vèmén nýtĩn ki. ⁸ Ìn to jǎpry jafǎ tá èg nýtī, kỹ néj gru tỹ hèn ri ke tá grug kỹ nýtĩ nĩ.

⁹ Kỹ kyrũ tóg tá nĩ nĩ, ti jyjy hā vỹ: Êutico, he mū. Jǎnkǎ ror kǎ tóg nĩ nĩ, janela kā. Hā ra tóg nũr mū sir. Nũr sér han tóg mū sir. Jó Paulo tóg vèmén jè nĩ. Kỹ tóg ã nũr kỹ jǎnkǎ ror ki kutè mū. Janela tǎgtũ tá nĩ kỹ tóg èprǎ kutè mū. Kỹ tóg ter ja nĩ sir, ag tỹ re kỹ, ti ve jé.

¹⁰ Kỹ Paulo tóg tere mũ gé sir. Ti kri tóg pǎnh ke mū. Kỹ tóg ti kǎgũg mū, ã nĩgnó tỹ. Kỹ tóg ag mý: "fe kaj tũg ra," he mū. "Ti kuprĩg vỹ ti kǎkǎ nĩ nĩ," he tóg. ¹¹ Kỹ tóg tǎpry mū, Paulo ti. Jesus jamĩ kǎnhkrég tóg mū sir, kỹ tóg ko mū gé. Ag mý tóg vèmén mág han mǎn mū gé, kỹ tóg tỹ vaj mū. Vaj kỹ tóg tĩ mū, cidade èn ki kutè kỹ, Paulo ti.

¹² Hā ra ag tóg kyrũ èn pére kǎmũ mū. Rĩr tóg nĩ nĩ, kỹ ag krĩ tóg há' he mū sir.

Cidade tỹ Mileto ra

¹³ Kỹ èg tóg ti jo canoa mág kǎra ge mū, Paulo jo. Kỹ èg tóg cidade tỹ Assôs ra mū mū. Tá Paulo tóg èg mré canoa kǎra rǎ sór mū gé, ti tỹ èg mré tĩg jé. "Iso ra mū jèg, inh hā vỹ inh pèn kā ra tĩ mū," he ja tóg nĩgtĩ, Paulo ti. ¹⁴ Èg tỹ cidade tỹ Assôs tá pa kỹ tóg èg mré tĩ mū gé, Paulo ti, canoa mág kǎmĩ. Kỹ èg tóg cidade tỹ Mitilene tá junjun mū. ¹⁵ Tá pa kỹ èg tóg tỹ vaj kỹ goj vǎso tỹ Quios kǎkǎm krỹg mū. Tỹ vaj kỹ èg tóg goj vǎso tỹ Samos to hā nũgnũr mū,

kỹ ěg tóg tỹ vaj kỹ cidade tỹ Mileto tá junjun mũ sir. ¹⁶ Paulo tóg: “Éfeso ra ěg mũnh ke tũ nĩ,” he ja nĩgtĩ. “Ěg tỹ Jerusalém kukām mũnh ke vĕ, hã kỹ ěg tóg Ásia ki nỹtũnh ke tũ nĩ. Festa tỹ Pentecoste ki tóg sỹ Jerusalém tá nĩnh há tí,” he ja tóg nĩgtĩ, Paulo ti.

Paulo tỹ Jesus mré ke ag mré vĩ

¹⁷ Mileto tá nĩ kỹ tóg Éfeso ra vĕnh vĩ jĕnĕg mũ, Paulo ti, kófa ag mỹ, Jesus ki ge kỹ nỹtĩ to pã'i ag mỹ, ag kāmũ jé. ¹⁸ Ag tỹ tá junjun kỹ tóg ag mỹ: “inh ve ja ājag tóg (mỹr),” he mũ. “Inh kãtĩg ven kã ājag tóg inh vé, isỹ ga tỹ Ásia tá jun vén kã,” he tóg. ¹⁹ “Ěg Senhor tỹ Jesus tỹ inh mỹ nĕn nĩm ja han isóg tĩ. Vĕnh kãfór han tũ sóg tĩ. Kejĕn sóg fỹ tĩ gé, sỹ vĕnh jykre pãno ven kỹ. Israel ag tóg iso jũgũ tĩ gé, kỹ sóg vĕsỹrĕnh tĩ gé,” he tóg.

²⁰ “Nĕn há kar tó sóg tĩ ājag mỹ. Inh pi(jé) ājag mỹ tó tũ nĩgtĩ, sỹ nĕn ki kanhrãn mũ ti'. Ěg vĕnh mãn ki sóg tó ja nĩgtĩ, ājag ĩn krĕm ke gé,” he tóg.

²¹ “Israel ag mỹ sóg tó ja nĩgtĩ, inh mré ke ag mỹ, fóg tỹ Grego ag mỹ ke gé, ag tỹ ājag jykre tovãnh jé, Topĕ jykre han jé, Jesus Cristo ki rã jé, ěg Senhor ki. Tag tó ja sóg nĩgtĩ,” he tóg, Paulo ti.

²² “Ha vé, Jerusalém ra sóg tĩ mũ, Topĕ kuprĩg tỹ inh mỹ: ha tĩg, hen kỹ. Isỹ tá nĕn venh ke ki kagtĩg sóg nĩ ver,” he tóg. ²³ “Hã ra Topĕ kuprĩg tóg inh mỹ tag tó tĩ, ha mĕ: “ã se jé ag tóg ke mũ, ã vóg kónãn jé ag tóg ke mũ,” he tóg tĩ. Isỹ ěmã ù ki rã tóg inh mỹ inh vĕsỹrĕnh ke tó tĩ, Topĕ kuprĩg tĩ,” he tóg. ²⁴ “Hã ra tóg inh mỹ tỹ nĕn ù tũ nĩ. Ag tỹ isĕn ke mũ ra tóg inh mỹ tỹ nĕn ù tũ nĩ gé. Sỹ inh rãnrãj kãn há tóg tĩ, Jesus Cristo tỹ inh mỹ vĕnh rãnrãj nĩm ja ĕn ti, hã vỹ: sỹ vĕnh kar mỹ Jesus to vĩ sér ĕn tó jé, he mũ, sỹ Topĕ tỹ ěg jagĕgtãn mũ ti tó jé, he mũ,” he tóg.

²⁵ “Ha vé, inh ve mãn ke tũ ājag tóg nĩ ha, ki kanhró sóg nĩ. Û tỹ hĕn ri ke ag mỹ sóg Topĕ tỹ tỹ ěg pã'i nĩ tó ja nĩgtĩ, isỹ ag venh tĩg kỹ. Hã ra ag kar ĕn tóg inh ve mãn ke tũ nĩ ha,” he tóg. ²⁶ “Hã kỹ sóg ājag mỹ tó mũ. Û tỹ Jesus ki rã tũ nĩnh kỹ tóg iso: inh mỹ tóg tó ja tũ nĩ, hĕnh ke tũ nĩ,” he tóg. ²⁷ “Ājag mỹ sóg tó kãn, Topĕ jykre kar tó sóg ājag mỹ. Inh pi(jé) ājag mỹ nĕn ù tó tũg ja nĩ,” he tóg.

²⁸ “Vĕnh ki rĩrmnĩ, vĕso jykrĕn kỹ. Kỹ Jesus ki ge mũ kar ag ki rĩrmnĩ gé. Topĕ kuprĩg vỹ ājag tỹ ag to pã'i hyn han, kỹ ag ki rĩr há han nĩ. Ā kyvĕnh tỹ tóg ag kygĩãm mũ mỹr, Jesus ti. Ti mỹ ag tóg tỹ ti mĕg ri ke nỹtĩ, kỹ ājag tỹ ti mĕg ĕn jĕn ke,” he tóg. ²⁹ “Isĩg kỹ ù ag tóg ājag to junjun ke mũ, kỹ ag tóg mĩg ri ke nỹtĩ, ti mĕg mãn sór kỹ, hã vỹ: Jesus ki ge kỹ nỹtĩ ag kókĕn sór mũ, he mũ,” he tóg.

³⁰ “Ājag kãmĩ ù tóg vĕnh ó tónh ke mũ gé, Jesus mré mũ ag tỹ ag mré mũ kónãn han jé,” he tóg. ³¹ “Kỹ vĕnh ki rĩr. Iso jykrĕn. Prỹg tãgtũ ki sóg ājag jyvĕn, kurã ki, kuty ki ke gé. Ājag kar jyvĕn sóg (mỹr). Ājag jyvĕn kỹ sóg fỹ tĩ gé kejĕn,” he tóg. ³² “Hã ra sóg Topĕ mỹ: ag ki rĩr, he mũ, ājag to. Topĕ vỹ ã vĩ tỹ ājag ki rĩr ke mũ gé, ti tỹ ājag jagãgtãn kỹ. Ti hã vỹ ti ki rã to ājag tar han ke mũ, Topĕ ti. Ājag mỹ tóg ěmã há tãvĩ nĩm ke mũ gé, kar kỹ, ti tũ kar ag mré hã,” he tóg, Paulo ti.

³³ “Inh pi(jé) ājag mỹ: inh mỹ jãnkamy nĩm, inh mỹ kur nĩm, he mũ!” he tóg. ³⁴ “Isỹ nĕn ù génh jé sóg rãnrãj ja nĩgtĩ (mỹr), inh nĩgĕ tỹ. Kỹ inh rãnrãj ki inh companheiro ag vỹ ājag tũ ti vigve ja nĩgtĩ gé inh kóm,” he tóg. ³⁵ “Hã ki sóg ājag mỹ Jesus jykre ti ven mũ. Ěg rãnrãj ki ěg tũ ven kỹ ěg tóg ùn krónhkrój ag mỹ nĕn ù vin ke mũ gé, ěg tỹ ti jykre han kỹ. Ěg Senhor tỹ Jesus vĩ mĩ sóg ěkrĕg tĩ. Ti hã tóg ěg mỹ tag tó ja nĩgtĩ, kỹ tóg: “ù tỹ ěg mỹ nĕn ù nĩm kỹ tóg pãgsĩ nỹ,”

he ja nīgtī. “Há sī tóg nỹ. Ēg tỹ ũ mỹ ěg tũ nĩm hã kỹ tóg há nỹ,” he ja tóg nīgtī, Jesus ti,” he tóg, Paulo ti. Paulo tỹ ag mỹ ken hã vė.

³⁶ Ti tỹ tó kãn kỹ tóg ā jakrī tỹ jė mũ, kỹ tóg Topė mrė vĩ mũ, vėnh kar to. ³⁷ Kỹ ag tóg kygfỹ’ he mũ. Paulo nunh jãgmỹ ag tóg ājag nĩgnó fón mũ, ti ki ag tóg nhun ke mũ. ³⁸ Ag mỹ tóg e tĩ, ti tỹ ag mỹ: “inh ve mãn ke tũ ājag nĩ ha,” hen kỹ. Kỹ ag tóg canoa mág ra ti mrė mũ mũ sir.

21

Jerusalém ra

¹ Vãhã ěg tóg ag mỹ: “ěg mũ sór vė,” he mũ. Ēg tỹ ag ré kỹ mũ kỹ tóg ag mỹ jagy tĩ. Ge ra ěg tóg tá pa mũ. Kỹ ěg tóg canoa mág kãmĩ mũ mũ, goj vãso tỹ Cós kukãm, vėsýmėri. Tỹ vaj kỹ ěg tóg goj vãso tỹ Rodes tá junjun mũ. Kar ěg tóg cidade tỹ Pátara tá junjun mũ sir. ² Tá ěg tóg canoa mág ũ vėg mũ gé, ũ tỹ ga tỹ Fenícia ra tĩ mũ ěn. Kỹ ěg tóg kãra ge kỹ kãmĩ mũ mũ sir. ³ Goj vãso tỹ Chipre vėg ěg tóg mũ, ěg jakãnh tá. Kỹ ěg tóg ga tỹ Sírĩa kukãm mũ mũ. Cidade tỹ Tiro tá ěg tóg krỹg mũ. Ag tỹ canoa tỹ nén rĩnh tĩ ěn tỹ tá vin han ke vė, cidade tỹ Tiro tá. ⁴ Tá ěg tóg Jesus mrė mũ ag vėg mũ. Hã kỹ ěg tóg kurã tỹ 7 (ke) ki tá nỹtĩ nĩ. Topė kuprĩg tỹ ag krĩn kỹ ag tóg Paulo mỹ ke mũ, ti tỹ Jerusalém ra tũg tũ nĩ jė, he ag tóg. ⁵ Ge ra ěg tóg kurã tỹ 7 (ke) tũg kỹ mũ mãn mũ. Hã ra ag tóg ěg mrė mũ sĩ han mũ, ājag prũ fag mrė hã ke gé. Cidade tá ag tóg pa mũ ěg mrė, kỹ ěg tóg goj fyr tá ěg jakrī tỹ nỹtĩn kỹ Topė mrė vĩ mũ. ⁶ Kỹ ěg tóg: “ěg mũnh ken vė ha,” he mũ. Kỹ ěg tóg canoa kãra ge mũ. Jó ag tóg ājag jamã ra vỹnvỹn ke mũ gé.

⁷ Kỹ ěg tóg cidade tỹ Tiro tá pa kỹ mũ mãn kỹ cidade tỹ Ptolemaida tá junjun mũ. Jesus mrė ke ag vėg ěg tóg mũ sir tá. Ag mrė ěg tóg kurã pir han mũ.

⁸ Tỹ vaj kỹ ěg tóg tá pa kỹ cidade tỹ Cesarėia ra mũ mũ, ěg pėn kã. Tá ěg tóg Jesus vĩ tó ti ũ ĩn krėm nỹtĩ mũ, ti jiji hã vỹ: Filipe, he mũ. Ũ tỹ 7 (ke) ěn ag kã ũ vė, ũ tỹ vėjėn vėnh kãpópãm mũ ěn ag kã ũ vė. ⁹ Ti kósin fag vỹ tỹ 4 (ke) nỹtĩ, ũn mén ja tũ fag. ěn fag vỹ Topė vĩ tó mũgtĩ.

¹⁰ Sĩ há tũ tá Judėia tá ke ũ tóg kãtĩ mũ, ũ tỹ Topė vĩ tó tĩ ti, ti jyy hã vỹ: Ágabo, he mũ. ¹¹ ěn tóg ěg tá jun kỹ Paulo vėsógfĩn ja tỹ ā nĩgė sigsėg mũ, ā pėn ke gé. Kỹ tóg: “Topė kuprĩg tỹ tón hã vė, ha mė: ũ tỹ vėsógfĩn ja tag tỹ tũ ěn vỹ se kỹ jėnh mũ,” he mũ. “Israel ag vỹ ti senh mũ, kỹ ag tóg fóg ag mỹ ti fėg mũ, he tóg, Topė kuprĩg ti,” he tóg, Ágabo ti.

¹² Ēg tỹ tag mė kỹ ěg tóg Paulo mỹ: “Jerusalém ra tĩ tũg nĩ,” he mũ. Kỹ tá ke ag tóg ge mũ sir ěg mrė. ¹³ Hã ra Paulo tóg: “ājag hã ne tóg kygfỹ’ he mũ’,” he mũ. “Inh fe kaj han ājag tóg mũ,” he tóg. “Ag tỹ ise sór nỹtĩn kỹ tóg inh mỹ tỹ nén ũ tũ nỹ. Ag tỹ isėn sór nỹtĩn kỹ tóg inh mỹ tỹ nén ũ tũ nỹ gé, ag tỹ Jerusalém tá inh vóg kónãn sór kỹ, ěg Senhor tỹ Jesus tugnĩn,” he tóg, Paulo ti.

¹⁴ Ēg vĩ mė jãvãnh tóg nĩ. Kỹ ěg tóg vĩ mãn tũ nĩ sir: “Jesus tỹ nén han mũ vỹ tóg há nĩ,” he ěg tóg mũ sir. ¹⁵ Kar kỹ ěg tóg nén kar kãn mũ. Kỹ ěg tóg Jerusalém ra mũ mũ. ¹⁶ Cesarėia tá ke ũ ag tóg ěg mrė mũ mũ gé, Jesus mrė ke ũ ag. Ēg mỹ ag tóg ũ ven mũ, ěg tỹ ti ĩn krėm nỹtĩ jė. Ti jiji hã vỹ: Menasom, he mũ. Goj vãso tỹ Chipre tá ke vė. Vãsỹ tóg Jesus ki rã ja nĩgtĩ. Ēg tỹ ti ĩn krėm nũgnũr ke vė.

Paulo tỹ Tiago mrė vėmėn

¹⁷ Ēg tỹ Jerusalém tá junjun kỹ Jesus mrė ke ag fe tóg mrin ke mũ sir.

18 Tÿ vaj ký Paulo tóg ěg mré Tiago venh tĩ mũ. Ký kófa ag kar tóg tá vènh mǎn mũ gé. 19 Ag mÿ tóg: “ǎjag mÿ há?” he mũ. Ký tóg ag mÿ Topê tÿ nén han kar tugtó mũ. Tugtó kǎn tóg mũ, Topê tÿ fóg kar krĩn mũ ti, ti tÿ ag mÿ Topê vĩ tón ký. 20 Ag tÿ mẽ ký ag tóg Topê mÿ ví há han mũ. Ký ag tóg Paulo mÿ: “régre!” he mũ. “Israel tÿ hèn ri ke ag vÿ Jesus ki ge ký nÿtĩ, ù tÿ mil tÿ hèn ri ke ag. Ěn kar tóg Moisés tÿ ěg mÿ vènh jykre nĩm ja han (ka)mě nĩgtĩ,” he ag tóg. 21 “Hǎ ra ù ag tóg ag mÿ ǎ to ón ja nĩgtĩ. ǎ to ag tóg: “Israel kar krĩn kónǎn tóg tĩ,” he tĩ. “Israel tÿ fóg mĩ mũ kar krĩn kónǎn tóg tĩ, ag tÿ Moisés tÿ ěg mÿ nén nĩm ja tovǎnh jé,” he ag tóg tĩ ǎ to, ón ký. ǎjag kré gré junun fár kym tũg nĩ, he ǎ nēji tĩ. Moisés tÿ ěg mÿ nén nĩm ja hán mǎn tũg nĩ, he ǎ nēji tĩ,” he ag tóg, Paulo mÿ. 22 “Kÿ ěg ne han mũ ha?” he ag tóg. “Ú tÿ hèn ri ke ag vÿ vènh mǎn ke mũ, ag tÿ ǎ kǎtĩg mèn ký,” he ag tóg, Paulo mÿ. 23 “Tag hǎ han jé ǎ tóg ke mũ, ha mẽ. Ú tÿ 4 (ke) ag vÿ ki nÿtĩ ěg mré, Topê mÿ promessa han mũ ag,” he ag tóg. 24 “Ag mÿ: “inh mré nÿtĩmnĩ,” hemnĩ. Ag mré vènh jǎnhkri han nĩ, ěg jykre ki. Ag tÿ vėjǎrэг mũ ký ag jo kajǎm nĩ. Hǎ ký vènh kar tóg ǎ jykre ki kǎnhró nÿtĩ sir. Ú ěn ag tÿ ǎ to ón mũ ve jé ag tóg ke mũ, ǎ tÿ Moisés tÿ ěg mÿ nén nĩm ja ěn han ký,” he ag tóg mũ, Tiago ag, Paulo mÿ.

25 “Jó ég tóg fóg ag tÿ Jesus ki ge mũ ag mÿ vènh rá jěně ja nĩgtĩ, kanhgág ag mÿ ke gé. Ú tÿ Israel jykre han tũ kar to ěg tóg jykrén, ký ěg tóg ag mÿ vènh rá ěn jěně ja nĩ. Ag mÿ ěg tóg: Moisés tÿ ěg mÿ nén nĩm ja ěn han ke tũ ǎjag nĩ, he ja nĩgtĩ. ǎjag tÿ nén han ken hǎ vě, ha mẽ: vènh kǎgrá to festa ko tũg nĩ, retrato to festa ěn. Nén ù kyvènh ko tũg nĩ gé. Nén tÿ vėsóg ki ter ja ěn ko tũg nĩ gé. ǎjag prũ tũ fag mré nÿ tũg nĩ gé, he ja ěg tóg nĩgtĩ ag mÿ, ù tÿ Israel jykre han tũ ag mÿ,” he ag tóg, kófa ag, Paulo mÿ.

26 Ký Paulo tóg ù tÿ 4 (ke) ěn ag mÿ: “inh mré nÿtĩmnĩ,” he mũ, ù tÿ promessa han mũ ag mÿ. Tÿ vaj ký tóg ag mré vènh jǎnhkri mũ, Israel ag jykre ki. Ký tóg Topê jo ĩn to tũg ký ù tÿ ki rĩr tĩ ag mÿ: “ag mré sóg vènh jǎnhkri mũ,” he mũ sir. Ag mÿ tóg kurǎ nĩm, Paulo ti, ag tÿ kurǎ ěn kǎ Topê mÿ ti tũ pũn jé, ù tÿ 4 (ke) ag jo, Topê tũ ki rĩr tĩ ag. Kurǎ ěn to hǎ ag tóg vènh jǎnhkri tĩ, kurǎ tÿ 7 (ke) ki, promessa han mũ ag.

Ag tÿ Paulo se

27 Ký tóg kurǎ tÿ 7 (ke) ěn tũ ken ký Israel tÿ ǎsia tá ke ag tóg Topê jo ĩn tá ti vég mũ sir, Paulo ti. Ký ag tóg vènh génh mág han mũ. Ti kǎmĩg ag tóg mũ, ký ag tóg prěnprěr mũ sir. 28 “!..Israel kar, kǎmũ jěg ra..!” he ag tóg. “!..Ūn gré ěn ve ra..! !..Ū tÿ vènh kar krĩn kónǎn mũ ěn ve ra..! !..Ěg povo to tóg vĩ kónǎn mo..! !..Moisés tÿ ěg mÿ nén nĩm ja to..! !..Topê jo ĩn to tóg vĩ kónǎn mo..! !..Kÿ tóg fóg ag mÿ: Topê jo ĩn kǎra ge jěg, he ja ne..! !..Hǎ ký tóg Topê jo ĩn kavénh mo..!” he ag tóg, prěnprěr ký, Paulo to. 29 Fóg tÿ Trófimo ěn ve ja ag tóg nĩgtĩ, Ęfeso tá ke ěn, Paulo mré tĩ mũ ěn. Jerusalém tá ag tóg ti ve ja nĩgtĩ, ký ag tóg ón ký: “Paulo hÿn ti pére vyr, Topê jo ĩn kǎra,” he mũ.

30 Ký cidade ěn tá ke kar ag vÿ vènh génh mũ sir, jũgũ ký. Ag tÿ Paulo kǎgmĩ ký ag tóg Topê jo ĩn kǎtǎ ti kutēm mũ. Ký ù tÿ ki rĩr tĩ ag tóg Topê jo ĩn nĩgfěnh mũ sir. 31 Ký ag tóg ti rěg mũ, Paulo ti.

Hǎ ra soldado ag pǎi vÿ mẽg mũ, major ti, Jerusalém tá ke kar ag tÿ vènh génh ký. 32 Ký tóg soldado ag jé prěr ký, ag pǎi jé prěr ký tóg ag to pétě mũ. Ag tÿ soldado ag ve ký, ag tÿ major ve ký ag tóg sir krÿg he mũ, Paulo rěn ký. 33 Hǎ ra major tóg tá jun mũ. “Ti kǎgmĩ ra,” he tóg, soldado ag mÿ. “Ti se ra,

ferro régre t̄y,” he tóg. “Ū nē?” he tóg. “Ti t̄y ne han nē?” he tóg, v̄enh kar m̄y, major ti. ³⁴ Hã ra ũ ag tóg ti m̄y n̄n ũ tó, k̄y ũ ag tóg ti m̄y n̄n ũ tó, k̄y tóg ki kanhr̄an tũ n̄i sir. K̄y tóg soldado ag m̄y: “ĕg ĩn kãra ti rãg,” he mũ.

³⁵ Ag t̄y sãnsãn he jafã tá junjun k̄y ag tóg ti vãg mũ. V̄enh kar t̄y ti to v̄enh génh k̄y ag tóg ti vãg mũ, ag t̄y ti kã kyn ke jé. ³⁶ V̄enh kar tóg ag nón mũ k̄y: “!..ti rē ra..!” he mũ, pr̄enpr̄er k̄y.

Paulo t̄y ag m̄y v̄enh kãmén mũ

³⁷ Ag t̄y ĩn kãra ti rãg sór k̄y Paulo tóg major m̄y: “s̄y ã mré v̄emén há tóg t̄i,” he mũ. Grego v̄i ki tóg ti m̄y ke mũ. Fóg t̄y major v̄e, hã k̄y tóg Grego v̄i hã tó t̄i.

³⁸ K̄y major tóg ti m̄y: “ã hã ne tóg Grego v̄i tó há n̄i!” he mũ. “K̄y ã m̄y t̄y Egito tá ke ĕn tũ n̄i, ũ t̄y kurã ĕn kã v̄enh génh han mũ ĕn’, ũ t̄y mil t̄y 4 (ke) mré t̄i mũ ĕn, governo kato tē mũ ĕn ag mré, ĕmã tũ m̄i t̄i mũ ĕn?” he tóg, Paulo m̄y, major ti.

³⁹ K̄y Paulo tóg ti m̄y: “h̄y,” he mũ. “T̄y sóg Israel n̄i,” he tóg. “T̄y sóg cidade t̄y Tarso tá ke n̄i. Ga t̄y Cilicia tá cidade mág kãfór v̄e, inh mur ja ti. Is̄y povo tag mré v̄inh há tóg t̄i,” he tóg, Paulo ti, major m̄y. ⁴⁰ K̄y tóg ti m̄y: “ha v̄i ge,” he mũ.

K̄y Paulo tóg sãnsãn he jafã kri j̄e k̄y ag m̄y ke mũ sir. Hebreu v̄i ki tóg ag m̄y ke mũ, k̄y tóg:

22

¹ “inh kanhkã!,” he mũ. “Ijóg!,” he tóg. “Is̄y ãjag m̄y inh jykre kãmén ke v̄e, ki ĕm̄e,” he tóg ag m̄y.

² K̄y ag tóg ti t̄y Hebreu v̄i ki ag m̄y v̄i m̄eg mũ sir, k̄y ag tóg katy’ he mũ sir.

³ K̄y tóg ag m̄y: “t̄y sóg Israel n̄i,” he mũ. “Cidade t̄y Tarso tá inh mur, ga t̄y Cilicia tá. Cidade tag ki sóg hã ra mog mũ, k̄y Gamaliel tóg inh kanhr̄an. Inh m̄y tóg ĕg jóg’jóg ag jykre tó kãn, k̄y sóg to tar ja n̄i. Top̄e jykre to sóg tar tãv̄i ja n̄igt̄i, ãjag t̄y ũri han mũ ri kén,” he tóg. “Top̄e jykre h̄yn, he sóg t̄i gé, ĕg jykre ĕn to, hã ra sóg kygn̄e. ⁴ Hã k̄y sóg Jesus mré mũ ag to jũ tãv̄i ja n̄igt̄i. Ag kãgt̄én sór ja inh n̄igt̄i, ũn tãtã fag ke gé. Ag sigse ja sóg n̄igt̄i, v̄ese ja kãki sóg ag vãm ja n̄igt̄i gé. ⁵ Top̄e tũ ki r̄ir tũ to pã’i mág v̄y ki kanhró n̄i, kófa ag kar ke gé. Ag hã tóg inh m̄y permissoã han ja n̄igt̄i, s̄y cidade t̄y Damasco ra t̄ig jé, tá ĕg mré ke ag m̄y ven jé. Tá sóg Jesus mré ke ag sigse sór ja n̄i gé, Jerusalém ra ag tat̄i kãt̄ig jé, tag ki ag vóg kónãn jé,” he tóg, Paulo ti.

Paulo t̄y ã t̄y Jesus ki rã kãmén (Hk 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Is̄ig k̄y sóg Damasco tá jun mũ. K̄y tóg vãhã v̄enh j̄engr̄e tar tãv̄i tóg vãhã inh ki kómkóm ke mũ. Kanhkã tá ke v̄e, v̄enh j̄engr̄e tag ti. Rã t̄y ĕg n̄ino kã sa ra tóg ke mũ. ⁷ K̄y sóg kut̄e mũ. K̄y sóg v̄enh v̄i m̄eg mũ, k̄y tóg inh m̄y: “Saulo’, Saulo’, ã t̄y ne jé is̄u ag vóg kónãn nē?” he mũ, v̄enh v̄i ti. ⁸ K̄y sóg ĕg Senhor m̄y: “ã t̄y ũ nē?” he mũ. K̄y tóg inh m̄y: “t̄y sóg Jesus n̄i, Nazaré tá ke ĕn,” he mũ, “ã t̄y ũn vóg kónãn sór t̄i ĕn hã v̄y t̄y inh n̄i,” he tóg inh m̄y. ⁹ Inh mré mũ ag v̄y v̄enh j̄engr̄e ĕn v̄igv̄eg mũ. Hã ra ag tóg ũ t̄y inh m̄y v̄i mũ m̄eg tũ n̄i.

¹⁰ K̄y sóg ĕg Senhor ti m̄y: “k̄y s̄y h̄e ri kenh ke nē?” he mũ. K̄y tóg inh m̄y: “j̄eg n̄e ra,” he mũ. “Damasco ki rã. Tá ũ tóg ã m̄y tó kãn mũ, ã t̄y n̄en han ke ti,” he tóg inh m̄y, v̄enh v̄i ti. ¹¹ Hã ra sóg n̄en ũ v̄eg tũ n̄i, v̄enh j̄engr̄e ĕn tar tãv̄i

nĩn kŷ. Kŷ inh mré mũ ag tóg inh nĩgé kĀgmĩ kŷ inh pére mũ mũ. Hã ki ěg tóg Damasco tá junjun mũ sir.

¹² Kŷ ũ tŷ Ananias he mũ ěn tóg inh venh kătĩ mũ. Moisés tŷ ěg mŷ vĕnh jykre nĩm ja ěn han kĀn tóg nĩgtĩ, Ananias ti. Damasco tá ke kar vŷ ti to vĩ há han mũgtĩ, Israel ěn ag kar. ¹³ Ěn tóg inh venh kătĩ mũ, kŷ tóg iso jun kŷ inh mŷ: “rĕgré!” he mũ. “Saulo,” he tóg mũ. “Inh ki ěvĀnh ra,” he tóg. Kŷ sóg vĕsŷmér ti vég mũ sir. ¹⁴ Kŷ tóg inh mŷ: “ěg jóg’jóg ag tŷ Topĕ vŷ Ā kuprĕg, vĀsŷ,” he mũ, “Ā tŷ ti jykre ki kanhró nĩ jĕ, Ā tŷ ũn kuryj nĩ ěn ve jĕ, Cristo ěn. Ti hã tóg Ā mré vĩnh mũ,” he tóg inh mŷ, Ananias ti. ¹⁵ “Ā tŷ vĕnh kar mŷ Ā tŷ nĕn vég mũ tónh ke vĕ, Ā tŷ nĕn mĕg mũ ti,” he tóg inh mŷ. ¹⁶ “Kŷ ěmĕ kŷ nĩ tũg nĩ. Jĕg nĕ ra, Ā tŷ kype kŷ jĕ jĕ, Topĕ tŷ Ā tŷ ti vĩ mranh tŷ tũ’ he jĕ. Ti mré vĩ, ti jiji tó kŷ,” he tóg inh mŷ, Ananias ti,” he tóg, Paulo ti.

Paulo tŷ Ā rĀnhrĀj kĀmĕn

¹⁷ “Isŷ Jerusalém ra vŷn ke kŷ sóg Topĕ jo ĩn krĕm ti mré vĩ mũ. Kŷ sóg nĕn nĕ vég mũ. ¹⁸ Ti hã vĕ, ěg Senhor hã vĕ. Kŷ tóg inh mŷ: “kur Jerusalém tá kutĕ,” he mũ. “Ā vĩ mĕnh ke tũ ag nĩ, Ā tŷ ag mŷ inh kĀmĕn mũ ra,” he tóg inh mŷ.

¹⁹ Kŷ sóg ěg Senhor ti mŷ: “hã ra ag tóg isŷ nĕn han ja ki kanhró nŷtĩ,” he mũ. “Ag sigse han ja isóg tĩgtĩ. Vĕnh kanhrĀn jafĀ krĕm sóg ag mrĀnmrĀn ja tĩgtĩ gé, ũ tŷ Ā ki ge kŷ nŷtĩ ag,” he sóg ti mŷ. ²⁰ “Kŷ sóg ag tŷ EstĕvĀo tĕn kŷ, ag tŷ ũ tŷ Ā vĩ to mũ ěn tĕn kŷ sóg tá jĕ ja nĩ gé, kŷ tóg inh mŷ há ja tĩ, ag tŷ ti tĕn kŷ. Ag kur ki sóg rĩr ja nĩgtĩ gé, ũ tŷ EstĕvĀo tĕn mũ ag kur ki,” he sóg, ěg Senhor mŷ.

²¹ Hã ra tóg inh mŷ: “vó, ha tĩg,” he mũ. “Kór há ra sóg Ā jĕnĕnh mũ, kuvar há ra. Fóg kar to sóg Ā jĕnĕnh mũ, kanhgág kar to ke gé,” he tóg inh mŷ,” he tóg, Paulo ti.

²² Hã ra vĕnh kar ěn ag tóg ěmĕ kŷ nŷtĩ nĩ. Ag tŷ ti vĩ tag mĕ kŷ ag tóg prĕnprĕr mũ sir. “!..Ti tĕn ra..!” he ag tóg. “!..Ũ tŷ ge vŷ kórĕg ne..!” he ag tóg. “!..Ti rĩr nĩn kŷ tóg ěg mŷ tŷ ũ nŷnh mo..!” he ag tóg. ²³ Prĕnprĕr ag tóg mũ. Ājag kur vĀm ag tóg mũ, ga funfur han ag tóg mũ sir. Ag jũgũ vĕ.

²⁴ Kŷ major vŷ: “ĩn kĀra ti rĀg,” he mũ. “Nĕn fár tŷ ti mrĀnmrĀn, cavalo tŷ mrĀn ke jafĀ ri ke ěn tŷ. Hã tŷ ti ki jĕmĕ. Ag tŷ ěr i ke jĕ Ā to vĩ kónĀn nĕ? hemnĩ ti mŷ,” he tóg, major ti, soldado ag mŷ. Major tóg Paulo tŷ ag mŷ nĕn tó ja ěn mĕ ja tũ nĩ, ti tŷ Hebreu ag vĩ ki kagtũg nĩn kŷ. Hã kŷ tóg soldado ag mŷ: “ti ki jĕmĕ,” he mũ sir.

²⁵ Kŷ ag tóg ti ség mũ, nĕn fár tŷ, ag tŷ ti mrĀnmrĀn jĕ. Hã ra Paulo tóg capitĀo mŷ, ũ tŷ tá jĕ ěn mŷ tóg: “mŷ Ā mŷ kuryj, ag tŷ inh mrĀnmrĀn ke ti?” he mũ. “Tŷ sóg Romano nĩ, hã ra ag tóg nĕn fár tŷ inh mrĀnmrĀn sór mũ, ũ tŷ inh ki jĕmĕg tũ ra, ag tŷ inh jŷvĕn tũ ra,” he tóg, Paulo ti. ²⁶ Kŷ tóg capitĀo mŷ e tĩ, kŷ tóg major mŷ tónh ti mũ. Ti mŷ tóg: “Ā tŷ ne han ke nĕ há?” he mũ. “Romano vĕ mŷr,” he tóg ti mŷ. ²⁷ Kŷ major tóg ti to kătĩ mũ, kŷ tóg ti mŷ: “kŷ Ā mŷ tŷ Romano nĩ?” he mũ. Kŷ Paulo tóg: “hŷ,” he mũ. ²⁸ Kŷ major tóg ti mŷ: “isŷ tŷ Romano nĩ jĕ sóg jĀnkamy tŷ ěn ri ke tŷ kajĀm,” he mũ ti mŷ. Kŷ Paulo tóg ti mŷ: “inh mur kĀ sóg ge nĩ hã ra, inh panh ri kĕn,” he mũ. ²⁹ Kŷ ag tóg ti tovĀnh mũ sir, ũ tŷ ti mrĀnmrĀn ke mũ ěn ag. Hã ra tóg major mŷ e tĩ, ti tŷ ti se kŷ. Ti tŷ ũn Romano senh ke tũ vĕ vĕ, hã kŷ tóg ti mŷ e tĩ.

Israel tŷ pĀ’i ag tŷ Paulo vĩ mĕg mũ

³⁰ Tỹ vaj kỹ major tóg Israel ag ki jēmē mǎn sór mǔ, ag tỹ hē ri ke kỹ Paulo to jũ mǔ ti. Kỹ tóg ti kavān mǔ. Kỹ tóg Topē tũ ki rĩr tĩ to pǎ'i mág ag jé prēr mǔ, vėnh jyvėn tĩ kar ag ke gé. Kỹ tóg Paulo pére tĩ mǔ, ag jo ti fėg jé.

23

¹ Kỹ Paulo tóg vėnh jyvėn ti ag vėg mǔ, kỹ tóg: “inh kanhkǎ!” he mǔ. “Vėnh jykre há kar han isóg nĩgtĩ (mỹr), kurǎ kar ki, ũri ke gé, isỹ Topē mĩ ěkrén kỹ,” he tóg.

² Kỹ Topē tũ ki rĩr tĩ to pǎ'i mág tóg ke mǔ, ũ tỹ Ananias he mǔ ěn vỹ: “ti jėnky ki tǎnh,” he mǔ, ti jy nỹtĩ ag mỹ.

³ Kỹ Paulo tóg ti mỹ: “Topē vỹ ǎ tǎnh ke mǔ,” he mǔ. “Jykre régre ǎ nĩ, kỹ ǎ tóg tỹ ĩn to ró ri ke nĩ. Ěg tỹ tinta kupri tỹ to tĩn kỹ ěg tóg ti kórég vėg tũ nĩgtĩ, tinta krėm ti kórég ti,” he tóg. “Inh jyvėn sór ǎ tóg mǔ, Topē jykre ki, há ra ǎ há tóg Topē jykre mranh, ǎ tỹ ag mỹ: ti tǎnh ra, hen kỹ,” he tóg, Paulo ti.

⁴ Kỹ tá nỹtĩ ag tóg ti mỹ: “ǎ há tóg Topē camarada mỹ vĩ kónǎn, Topē tũ ki rĩr tĩ to pǎ'i mág mỹ,” he mǔ, Paulo mỹ. ⁵ Kỹ Paulo tóg: “mē!” he mǔ. “Ti tỹ tỹ pǎ'i mág nĩn ki sóg kagtĩg ja nĩ, ke tũ nĩ mǔ ra sóg ti to vĩ kónǎn ja tũ nĩ vė,” he tóg. “Topē vĩ ki tag tóg rán kỹ nĩ nĩ, há vỹ: ǎ povo tỹ pǎ'i mág to vĩ kónǎn tũg nĩ, he mǔ,” he tóg, Paulo ti.

⁶ Hǎ ra Paulo tóg ag vėg mǔ, vėnh jyvėn tĩ ag. Ũ ag tóg tỹ Saduceu nỹtĩ, kỹ ũ ag tóg tỹ Fariseu nỹtĩ. Vyrmỹ ag jykre nỹtĩ. Kỹ Paulo tóg jamǎ hár(a) ke kỹ ag mỹ: “inh kanhkǎ!” he mǔ. “Tỹ sóg Fariseu nĩ, kỹ inh panh tóg tỹ Fariseu nĩ gé,” he tóg. “Topē vỹ ũn ter mǔ ag rĩnrĩn mǎn ke mǔ. Tag vỹ inh mỹ ki há ke nĩ, há kỹ ǎjag tóg iso jũgũ mǔ,” he tóg, Paulo ti.

⁷ Ti tỹ tag tó kar kỹ vėnh jyvėn tĩ ag tóg vėnh kǎpugpóv kỹ nỹtĩ. Fariseu ag tóg Saduceu ag mré vĩ jũgũ han mǔ, jagnė vĩ kafǎn kỹ. ⁸ Saduceu ag mỹ tóg tũ ti, Topē tỹ ěg ter mǔ rĩn mǎn mǔ ti. Topē tỹ jėnė jafǎ tóg ag mỹ tũ tĩ gé. Kỹ vėnh kuprĩg tóg ag mỹ tũ tĩ gé. Hǎ ra Fariseu ag mỹ tóg nỹtĩ, vėnh kuprĩg, Topē tỹ jėnė jafǎ, ti tỹ ěg rĩn mǎn mǔ ke gé. Hǎ kỹ ag tóg jagnė vĩ kafǎn mǔ sir. ⁹ Kỹ ag tóg jagnė to jũgũ kỹ prėnrėr mǔ. Fariseu ag kǎmĩ ũ ag tóg jėg nė nė kỹ, Saduceu vĩ kafǎn kỹ ag tóg: “nén ũ kórég han tũ ti nĩ, Paulo ti,” he mǔ. “Hėn ri ke mǔn ti hỹn nén nė ve ja nĩ, vėnh kuprĩg hėn ri ke mǔn, ke tũ nĩ kỹ Topē tỹ jėnė jafǎ,” he ag tóg, Fariseu ag, Topē vĩ to professor ag. ¹⁰ Kỹ vėnh génh tóg kutė mǔ ve nĩ. Kỹ major tóg Paulo to jykrén mǔ. “Ag hỹn gen kỹ ti janjǎn ke mǔ, ti jónjǎn kỹ,” he tóg, vėnh génh ven kỹ. Kỹ tóg soldado ag mỹ: “kur mũ jėg, ti kǎgmĩ jé, ěg ĩn kǎra ti rǎg jé,” he mǔ, major ti. Kỹ ag tóg ĩn kǎra ti rǎg mǔ.

¹¹ Tỹ kuty kỹ Jesus tóg Paulo mré vĩ mǔ. “Kamėg tũg ra,” he tóg ti mỹ. “Jerusalém tá ǎ tóg inh vĩ tó há han. Ge jé ǎ tóg ke mǔ, cidade tỹ Roma tá,” he tóg, Paulo mỹ, Jesus ti.

Ag tỹ Paulo tén sór

¹² Tỹ vaj kỹ Israel ag tóg vėnh mǎn mǔ sir. Jagnė mré ag tóg jykrén mǔ. “Paulo tén jé ěg tóg ke mǔ,” he ag tóg. “Jėn ke tũ ěg nĩ, kron ke tũ ěg nĩ gé, ěg tỹ Paulo tén ke jo, ke tũ nĩ mǔ ra Topē jé ěg vóg kónǎn,” he ag tóg. ¹³ Ũ tỹ 40 (ke) kǎfór vėn, jagnė mré jykrén mǔ ag. ¹⁴ Ěn ag vỹ Topē tũ ki rĩr tĩ to pǎ'i mág ag mré vĩnh kǎmũ mǔ, kófa ag mré há. “Jagnė mré ěg jykrén,” he ag tóg. “Nén ũ kǎmėnh ke tũ ěg nĩ, ěg tỹ Paulo tén ke jo, ke tũ nĩ mǔ ra Topē jé ěg vóg kónǎn,” he ag tóg. ¹⁵ “Kỹ major mré vĩnh mǔmĩnĩ. Vėnh jyvėn tĩ ag mré mǔmĩnĩ, ǎjag tỹ ti mré vĩ jé. Ti mỹ: ěg tỹ ti tỹ nén ũ kórég han mǔ to jykrén mǎn ke vė, hemnĩ,

hã to ěg mý ti ven mãn nĩ, hemnĩ ti mý. Ti týt: hej, hen ký ěg tóg ti tén ke mũ, ký tóg ājag to jun ke tũ nĩ,” he ag tóg, pã'i ag mý.

¹⁶ Hã ra Paulo ve fi kósín tóg ag týt han sór mũ ěn měg mũ. Ký tóg soldado jo ĩn kãra rã ký Paulo mý tó mũ. ¹⁷ Ký Paulo tóg capitão ũ jé prěr ký ti mý: “major mý kyrũ tag pére týt, ti týt ti mý něn ũ tó jé,” he mũ ti mý.

¹⁸ Ký tóg ti pére tí mũ sir, major to. Ký tóg ti mý: “ũ se ký jě ěn tóg, Paulo ěn tóg inh jé prěr;” he mũ. “ký tóg inh mý: “kyrũ tag týt major mý ti pére týt,” he mũ. Ti týt něji ā mré ví sór ně,” he tóg, capitão ti.

¹⁹ Ký major tóg ti něgě kãgmĩ ký ti pére tí mũ, věnh péju ký. Ký tóg ti mý: “ã hě ri ké?” he mũ.

²⁰ Ký tóg ti mý: “Israel ag tóg to jykrěn, ag týt ā mý to ví jé, ā týt vaj ký Paulo jěně jé, věnh jyvěn tí ag to. Ón ký ag tóg ā mý: “ti ve mãn jé ěg tóg ke mũ, ěg týt ti to jykrěn mãn jé,” hěnh ke mũ. Hã ra ag ón vě,” he tóg, major mý. ²¹ “Ag mý: hej, he tũg nĩ. Ũ týt 49 (ke) ag tóg, ti jo vãjig mũ. Jagně mré ag jykrěn, ag týt něn ũ konh ke tũ nĩ jé, kron ke tũ nĩ jé, ti tén ken jo. “Ke tũ nĩ mũ ra Topě jé ěg vóg kónãn,” he ag tóg. Ěn ag tóg ā týt ag mý: hej, hěnh ke jãvãnh mũ sir;” he tóg, kyrũ ti, major mý.

²² Ký major tóg ti mý: “ũ mý: ti mý sóg tó, he tũg nĩ,” he mũ. “Ha jatun mý týt,” he tóg ti mý.

Major týt Paulo jěněnh ke, pã'i mág týt governador ra

²³ Ký major tóg capitão régre ag mý: “kãmũ jěg ra,” he mũ. Ký tóg ag mý: “ājag tũ kãnkãn ra,” he mũ. “Cidade týt Cesaréia ra ājag mũnh mũ, kuty tag kã 9 horas ki. Ký soldado týt 200 (ke) ag výt mũnh mũ, cavalo kri mũ ag týt 70 (ke) ag ke gé, ký ũ týt 200 (ke) ũ ag výt rógro pu gěg mũnh mũ,” he tóg. ²⁴ “Ký cavalo ũ ag výt mũnh ke mũ gé, Paulo týt kri nĩ jé. Governador týt Félix to ti pére mũ jěg, tí týt jatun mý tá jun jé,” he tóg, major ti, capitão ag mý.

²⁵ Ký tóg pã'i mág týt Félix mý rán mũ, major ti, ký tóg:

²⁶ “Cláudio Lísias týt rá vě,” he mũ. “Isýt Governador týt Félix mý rán hã vě, ā týt inh kãfór nĩn ký. Ā mý sóg: ā mý há? he mũ,” he tóg.

²⁷ “Tag výt týt Israel ag věse jě. Ti tén kren ag tóg. Hã ra sóg ti týt Romano nĩ jěmě, ký sóg inh soldado ag mré ti kren han. ²⁸ Hã ra sóg ti kato tě mũ ag ki jěmě sór mũ. Ag týt hě ri ke jé ti to jũgũ ně’? he sóg. Hã ký sóg věnh jyvěn tí ag mý ti ven mũ. ²⁹ Ký sóg vég mũ. Ag jykre tugrĩn ag tóg ti to jũgũ mũ. Crime han tũ ti nĩ. Ti týt něn ũ to ter jé han tũ ti nĩ gé. Ký tóg ti týt něn ũ to se ký nýt jé tóg han tũ nĩ gé. ³⁰ Hã ra sóg něn ũ mě gé. Ti to ag tóg vãjig mũ sir, hã ký sóg věsýměr ti jěněg mũ ā to. Ti kato ví mũ ag mý sóg: ti hã mré vĩmnĩ, he mũ gé,” he tóg.

Věnh rá ki tóg tó ja nĩ, major ti, governador mý.

³¹ Ký soldado ag tóg han mũ sir, ti týt ag mý něn tó mũ ti. Paulo pére ag tóg mũ mũ. Kuty tá mũ ký ag tóg cidade týt Antipátride tá junjun mũ. ³² Týt vaj ký ag tóg kyrãgrã mũ, ājag jamã ra, ũ týt ājag pěn kã mũ mũ ag. Cavalo kri mũ ag tóg ti pére mũ mũ inhhã. ³³ Ěn ag výt Cesaréia tá junjun mũ. Governador mý ag tóg věnh rá ěn nĩm mũ. Ký ag tóg ti mý Paulo ven mũ.

³⁴ Ký pã'i mág ěn tóg věnh rá vég mũ, ký tóg Paulo mý: “týt ā ga týt hě tá ke nĩ, ga týt ne tá? he mũ. Ký tóg ti mý: “ga týt Cilícia tá,” he mũ. ³⁵ Ký tóg Paulo mý: “ã kato ví mũ ag týt junjun ký sóg ā ki jěměnh mũ,” he mũ. Ký tóg soldado ag mý: “pã'i mág týt Herodes týt věnh jyvěn jafã krěm ti nĩm,” he mũ, pã'i mág týt Félix tí.

24

Ag tȳ Paulo kato vī

1 5 dias tũg kȳ pā'i tȳ Ananias vȳ tá jun mũ, cidade tȳ Cesaréia tá. Topē tũ ki rĩr tĩ to pā'i mág vē. Kófa ag vȳ junjun mũ gé ti mré. Ũ vȳ vī káfór han tĩ gé, ti jiji hā vȳ: Tértulo, he mũ. Kȳ ag tóg pā'i mág tȳ governador mȳ Paulo tó mũ, ón kȳ ti kato vī kȳ. ² Kȳ tóg Paulo jé prēr mũ.

Kȳ Tértulo tóg ti kato vī mũ, kȳ tóg: "Félix'," he mũ. "Há tāvī ā tóg jē," he tóg ti mȳ. "Ēg ki ā tóg rĩr há tāvī han tĩ, kȳ ěg tóg jatun mȳ nȳtĩ. Á tȳ nén to jykrén mũ kar tóg ěg mȳ há ti," he tóg, Félix mȳ. ³ "Hā kȳ ěg tóg ā to há (pē) tāvī nȳtĩ. Á to ěg jykrén há han tĩ. Kurā kar ki ěg tóg ā to vī há han tĩ," he tóg. ⁴ "Kȳ ěg tóg ā mré nén ũ sī (pē) to vīnh kāmũ mũ. Kutar ā nĩ, ěg ki rĩr há han kȳ, hā kȳ ěg tóg ā mȳ vī mág han sór tũ nĩ. Ēg to ā há nĩ, hā kȳ ā tóg ěg vī mē sór mũ," he tóg.

⁵ "Tag ti vȳ vī kónān tāvī han tĩ. Israel kar ag krĩn kónān tóg tĩ, kȳ ag tóg tĩ tugrĩn vēnh kápugpóv kȳ nȳtĩ. Ga kar mũ tóg ke tĩ. Kȳ tóg tȳ Nazaré tá ke ěn mré ke ag pā'i mág nĩ gé," he tóg. Paulo to tóg ke mũ. ⁶ "Kȳ tóg Topē jo ĩn kāvénh sór mũ gé, hā kȳ ěg tóg ti kǎgmĩ. Ēg tȳ ěg jykre ki ti jyvén ke vē vē. ⁷ Hā ra Lisias tóg kātĩ mũ, major ěn ti. Kȳ tóg ti kǎgmĩg mũ. Ēg kjuu ki tóg ti tȳ hān ke mũ, jũ kȳ. ⁸ Kȳ tóg ti kato vī mũ ag mȳ ké, ag tȳ ā venh kāmũ jé. Á tȳ vēse tag ti ki jēmē kȳ ā tóg venh mũ. Ki hā ěg tóg ke tĩ. Á mȳ ti tónh mũ," he tóg, Tértulo ti. Ti tȳ Paulo to ón hā vē.

⁹ Kȳ Israel ag tóg ti mré tó mũ gé, pā'i ěn ag. "Ti tȳ ki hā ke vē," he ag tóg, Tértulo to.

Paulo tȳ vēnh kāmén

¹⁰ Kȳ governador tóg Paulo mȳ ā nĩgé tȳ ven mũ, Paulo vī jé. Kȳ Paulo tóg: "prȳg tȳ hén ri ke ki ā tóg tȳ pā'i mág nĩ, Israel ag mȳ," he mũ. "Hā kȳ tóg sȳ ā mȳ ĩnh jykre tón kȳ tóg ĩnh mȳ sér tĩ," he tóg.

¹¹ "Kurā tȳ 12 pátén tũ tóg nĩ, sȳ Jerusalém tá jun ti. Sȳ tá Topē tũ han jé sóg ra tĩg ja nĩgtĩ. Vēnh kar vȳ tá ĩnh ve ja nĩgtĩ. Ag hȳn ā mȳ tónh mũ, ā tȳ ag ki jēmén kȳ," he tóg. ¹² "Hā ra sóg jatun mȳ isũ han tĩ ja nĩ. Topē jo ĩn krēm sóg ũ vī kafān ja tũ nĩ. Vēnh génh han ja tũ sóg nĩ gé, ěg vēnh kanhrān jafā krēm. Cidade ki sóg nén ũ kórég han ja tũ nĩ gé," he tóg. ¹³ "Ag tȳ ĩnh kato vī mũ pi(jé) tȳ ki hā ke nĩ". Á tȳ ve há nĩn kȳ ā tóg ki kanhró nĩnh mũ," he tóg. ¹⁴ "Kȳ sóg ā mȳ ki hā tónh mũ ha," he tóg. "ĩnh jóg'jóg ag tȳ Topē jykre han tĩ ěn hā han isóg tĩ gé, kȳ sóg vāsȳ nén rán kȳ nĩ ěn kri fig tĩ gé, ũ tȳ Topē vī tó tĩ ag tȳ nén rán ja ěn ti, Moisés mré hā. Hā ra sóg vēnh jykre tǎg tag han mũ gé, Topē tȳ ũri ěg mȳ nén tó mũ ti. Tag to ag tóg: "vyr mȳ vēnh jykre vē," he tĩ, pā'i ag. ¹⁵ Hā ra sóg ag ri kén Topē tȳ nén han ke ěn ve sór mũ. Ti tȳ ěg ter kar kȳ ěg rĩn mǎn ěn ve sór isóg mũ. Ũn jykre kuryj ag rĩn mǎn jé tóg ke mũ, ũn jykre pāno ag ke gé," he tóg. ¹⁶ "Kȳ sóg tĩg há han sór mũ (mȳr), ũ tȳ iso: nén ũ kórég han ti huri, he tũ nĩn jé," he tóg. "Topē rĩnve sóg tĩg há han sór mũ," he tóg.

¹⁷ "Vāhā sóg Jerusalém tá jun mǎn. Prȳg tȳ hén ri ke ki sóg tá jun ja tũ nĩ vē. Hā ra sóg ra vyr, sȳ ĩnh povo ki ũn jagǎgtar fag mȳ nén ũ vin jé, sȳ Topē mȳ nén ũ pũn jé gé," he tóg. ¹⁸ "Vēnh jǎnhkrig ja sóg nĩ, ěg jykre ki. Kȳ sóg Topē jo ĩn kāra rā ja nĩ, jatun mȳ, vēnh génh han tũ kȳ. ¹⁹ Hā ra Israel ag tȳ Ásia tá ke ag vȳ tá ĩnh ve ja nĩgtĩ gé," he tóg. "Ēn ag tȳ ā jo nȳtĩn kȳ, ag tȳ ĩnh kato vī kȳ

tóg há tĩ vē, ag tỹ iso jykrén mũ ra, ag tỹ iso jũ mũ ra,” he tóg. ²⁰ “Hã ra ũ tỹ ki nỹtĩ ag tỹ ã mỹ inh jykre kórég tónh ke vē. Vēnh jyvēn tĩ ag vỹ inh ki jēmē ja nĩ, kỹ tag ag vỹ tá nỹtĩ ja nĩ. Hã ra ag tóg tá isỹ nén ũ vēnhmỹ han ve ja tũ nĩ,” he tóg. ²¹ “Vēnh vĩ pir tỹ sóg jamã hár(a) tó ja nĩ, isỹ ag rĩnve jēn kỹ, hã vỹ: Topē tỹ ũn ter mũ rĩn mãn mũ ēn kri sóg fig mũ, hã kỹ ãjag tóg ũri iso jũgũ mũ, he ja sóg nĩ ag mỹ,” he tóg, Paulo ti.

²² Kỹ Félix tóg kurã ũ kã ti ve mãn sór mũ, pã'i mág tỹ governador ēn ti. Jesus japry ki kanhró tóg nĩ, Jesus jamĩn ki, ti jykre ki, Félix ti. Hã kỹ tóg: “major tỹ Lísias kãtĩg kỹ sóg ãjag ki jēmē kãn mũ,” he mũ. ²³ Kỹ tóg capitão mỹ: “ti fēg han ra,” he mũ. “Ti jagãgtãn ra hã ra,” he tóg. “Ti mré ke ag tỹ ti mỹ nén ũ nĩm sór kỹ tóg há nĩ. Ag mỹ nenh tũg nĩ,” he tóg, capitão mỹ, Félix ti. Ti tỹ Paulo to ken hã vē.

Félix tỹ Paulo ki jēmē mãn

²⁴ Si há tũ ra Félix vỹ Paulo vĩ mē mãn sór mũ, ti prũ fi mré. Fi jyjy hã vỹ: Drusila, he mũ. Israel fi vē. Kỹ tóg Paulo jé prēr mũ sir, Félix ti, ti tỹ fag mỹ Jesus Cristo ki rã kãmén jé.

²⁵ Kỹ Paulo tóg vēnh jykre kuryj kãmén mũ sir. Věso jykrén ke kãmén tóg mũ. Topē tỹ kar kỹ vēnh kar tỹ nén han mũ tó tóg mũ. Kỹ Félix tóg ã kanē tỹ jũrũn' ke mũ sir, ti tỹ ã jykre pãno mĩ ěkrén kỹ. Kỹ tóg ti mỹ: “ha ver tũg,” he mũ. “Kejēn sóg ã ki jēmē mãn mũ gé, kar kỹ, inh kutar tũ nĩn kỹ,” he tóg, Félix ti, Paulo mỹ. ²⁶ Hã ra tóg Paulo ki jãnkamy mãn sór mũ gé, ti tỹ ti kavãn jé, ti tỹ ti kyvãn jé. Hã jé tóg kãnhmar ti jé prēr mãn', kãnhmar ti jé prēr mãn' he tĩ, ti mré vēmén jé. Hã ra Paulo tóg ti mỹ ven tũg.

²⁷ Hã ki prỹg régre tóg tũg mũ sir. Kỹ Félix jēgja kã ũ tóg jē mũ sir, hã vỹ: Pórcio Festo, he mũ. Kỹ Félix tóg Israel ag tỹ ã to vĩ há han sór mũ, ag tỹ ti tỹ jykrén há han jé, ti nón. Hã kỹ tóg Paulo kavãg tũ nĩ. Se kỹ tóg jē nĩ.

25

Paulo tỹ pã'i mág tỹ Imperador ve sór

¹ Hã kỹ Festo vỹ tỹ governador nĩ sir. Ti tỹ 3 (ke) dias ēn kã pã'i mág nĩn kỹ tóg cidade tỹ Cesaréia tá kutē kỹ cidade tỹ Jerusalém ra tĩ mũ. ² Kỹ Topē tũ ki rĩr tĩ to pã'i mág ag vỹ Israel há ag mré vĩ mág han mũ, Paulo kato. Kỹ ag tóg governador mỹ nén ũ to vĩ mũ. ³ “Á tỹ ěg to há nĩn kỹ vēnh vĩ jēnēmĩ, Paulo tỹ Jerusalém mĩ kãtĩg jé, ěg mĩ,” he ag tóg ti mỹ. Hã ra ag tóg ti kãtĩg kỹ ti tén sór mũ, ěpry kri, ěmĩn kri.

⁴ Hã ra Festo tóg ag mỹ: “Cesaréia tá tóg se kỹ jē, Paulo ti,” he mũ. “Jó sóg kãnhmar ra tũg mũ gé,” he tóg. ⁵ “Kỹ ãjag pã'i ag vỹ inh mré mũnh mũ gé. Tá sóg ãjag mré ti venh mũ, ti tỹ hēn ri ke mũn nén ũ kórég han ja ēn ti,” he tóg. ⁶ Kỹ tóg tá nĩ sĩ han mũ sir, 8 (ke) dias hỹn hēn ri ke mũn, ke tũ nĩ kỹ 10 (ke) dias hỹn. Kỹ tóg Cesaréia ra vỹn ke mãn mũ. Tỹ vaj kỹ tóg ã tỹ kri nĩn kỹ ag jyvēn jafã kri nĩ mũ. Kỹ tóg soldado mỹ: “Paulo pére kãtĩ,” he mũ. ⁷ Ti kãtĩg kỹ Israel ag tóg ti jy nỹtĩ, Jerusalém tá kãmũ ag. Paulo kato ag tóg vỹ tỹ hēn ri ke han mũ. Ti jykre pãno tugto ag tóg mũ sir, ón kỹ, hã ra tóg ag mỹ ki krov tũ nĩ.

⁸ Kỹ Paulo tóg vēnh kãmén mũ sir, kỹ tóg: “Israel ag jykre mranh ja tũ sóg nĩ,” he mũ. “Topē jo ĩn kavénh ja tũ sóg nĩ gé. Kỹ sóg ěg kar pã'i mág tỹ Imperador vĩ mranh ja tũ nĩ gé,” he tóg, Paulo ti.

⁹ Hã ra Festo tóg Israel ag mý nén ũ há han sór mũ. Hã ký tóg Paulo mý: “mý ã tỹ Jerusalém ra tĩg jé há?” he mũ. “Sỹ tá ã jykre venh há tóg tĩ, ag tỹ ã kato vĩ ti,” he tóg, Festo ti.

¹⁰ Hã ra tóg Paulo mý ag tỹ tá ti tén ha mẽ tĩ, hã ký tóg: “ne jé,” he mũ. “Ēg pã'i mág tỹ Imperador jĕgia kã ã tóg inh ki jĕmĕg mũ,” he tóg. “Hã ký ã tỹ tag ki inh jykre venh ke vĕ,” he tóg. “Israel ag to sóg jykre pãno han ja tũ nĩ (mýr). Ký ã tóg ki kanhró nĩ (mýr), ha mẽ,” he tóg. ¹¹ “Isỹ crime han ra isỹ to ter ke vĕ vĕ. Ký sóg ne tónh ke tũ nĩ vĕ. Hã ra ag tóg ón ký inh kato vĩ mũ sir. Hã ký tóg ã tỹ ag mý inh fĕg ký vĕnhmỹ tĩ. Ā tỹ ag mý nén há han sór vĕ (mýr), hã ký ã tóg ag mý ke mũ. Ēg pã'i tỹ Imperador hã tóg ã pin ký inh jykre venh ke mũ,” he tóg, Paulo ti.

¹² Ký Festo tóg ã mrĕ jykren mũ ag mrĕ vĩ mũ, ký tóg Paulo mý: “ã tỹ Imperador ve sór ký ã tóg Imperador venh tĩg mũ, cidade tỹ Roma ra,” he mũ, Paulo mý.

Pã'i tỹ Agripa tỹ Paulo mrĕ vĩ

¹³ Si há tũ ra Israel ag pã'i mág tỹ Agripa vĩ cidade tỹ Cesaréia tá jun mũ, ti prũ tỹ Berenice fi mrĕ. Fag tỹ Festo to pygsa ke vĕ. ¹⁴ Tá fag tóg kurã pir tũg mũ. Ký Festo tóg ti mý Paulo kãmén mũ. Ký tóg ti mý: “Félix vĩ vĕse ũ kavãn ja tũ nĩ,” he mũ. ¹⁵ “Kỹ Topĕ tũ ki rĩr tĩ to pã'i mág ag tóg inh mý ti kãmén, Israel ag kófa ag ke gé. Jerusalém tá ag tóg inh mrĕ ti kato vĩ, isỹ ag mý: té, ha ti vóg kónãn, he jé,” he tóg. ¹⁶ “Kỹ sóg ag mý: ĕg jykre tóg ge tũ nĩ, he mũ. Ēg pi(jé): ti tén ra, henh mũ', kãnhmar', he sóg. Tĩ kato vĩ mũ ag tỹ ti kato nỹtĩn ký tóg vĕnh kãmén tĩ, vĕse ti. Kar ĕg tóg ti vóg kónãn tĩ sir. Romano jykren hã vĕ, he sóg ag mý,” he tóg Festo ti. ¹⁷ “Hã ký ag tóg tag ki vĕnh mãn mũ. Ký sóg vĕsỹmĕr ag vĕg mũ, tỹ vaj ký. Inh nĩg jafã kri nĩ ký sóg Paulo jé prĕr mũ,” he tóg. ¹⁸ “Kỹ ag tóg ti kato vĩ mũ. Hã ra ag tóg isỹ nén to jykren mũ tó tũ nĩgtĩ (mýr), ti jykre kórĕg ti,” he tóg. ¹⁹ “Ag Topĕ jykre tó ag tóg mũ. Ũn ter mũ tó ag tóg mũ, ag tỹ ũn to: Jesus, he mũ ĕn ti. Hã ra Paulo tóg ti to: rĩr ti jĕ nĩ, he mũ,” he tóg. ²⁰ “Kỹ sỹ ne to jykren ke tóg tũ tĩ inh mý. Ký sóg Paulo mý: ã mý Jerusalém ra tĩg ke tũ nĩ? he mũ. Tá ag tóg ã jyvĕn há han mũ sir, he sóg ti mý,” he tóg. ²¹ “Hã ra Paulo tóg ĕg pã'i mág tỹ Imperador ve sór mũ, ti tỹ ti jykre ve jé. Hã ký sóg soldado ag mý: ti fĕg han ra, he mũ. Kejĕn sóg Imperador ra ti jĕnĕnh mũ, he sóg ag mý,” he tóg, Festo ti, pã'i tỹ Agripa mý.

²² Ký Agripa vĩ Festo mý: “sỹ ti vĩ mẽnh hã tóg ti,” he mũ.

Kỹ Festo tóg: “vaj ký ã tóg ti vĩ mẽnh mũ,” he mũ

²³ Tỹ vaj ký Agripa vĩ kãtĩ mũ, Berenice fi mrĕ. Kur sĩnvĩ rĩnh ký fag nỹtĩ, pã'i mág kur ti. Tenente ag mrĕ fag tóg kãmũ mũ, ũn kãfór ag mrĕ ke gé, cidade ĕn tá ke ag. Īn mág kãra ag tóg ge mũ. Ký Festo tóg Paulo jé prĕr mũ sir. Ký ag tóg ti pére kãmũ mũ.

²⁴ Ký Festo vĩ: “pã'i tỹ Agripa',” he mũ. “Tag ki ke kar',” he tóg. “Tag ti ve ra ha,” he tóg. “Israel kar ag tóg Jerusalém tá inh mrĕ ti to vĩ. Tag ki ag tóg inh mrĕ vĩ mũ gé ti to. Prĕnrĕr ag tóg, ti ter jé,” he tóg. ²⁵ “Hã ra sóg vĕg mũ. Nén ũ vĕnhmỹ han tũ tóg nĩ, ti tỹ to ter jé. Ký tóg pã'i mág tỹ Imperador ve sór mũ, hã ký sóg to jykren mũ. Sỹ ti jĕnĕnh ke vĕ,” he tóg. ²⁶ “Hã ra sóg ti to nén rán ke kí kagtĩg nĩ ver, sỹ Imperador mý nén rán jé. Hã ký sóg ti jé prĕr, ãjag tỹ ti ve jé, ã tỹ ti ve jé, pã'i tỹ Agripa',” he tóg. “Ājag tỹ ti ki jĕmĕ ký sóg sỹ nén rán

ke ki kanhró nĩnh mũ,” he tóg. ²⁷“Sỹ nén rán tũ ra ti jẽnẽ ký tóg vẽnhmỹ nỹnh mũ, sỹ ag tỹ ti kato nén tó mũ ẽn rán tũ ra,” he tóg, Festo ti.

26

Paulo tỹ vẽnh kāmén mǎn

¹ Ký Agripa vỹ Paulo mỹ: “ã tỹ vẽnh kāmén ký tóg há tí,” he mũ. Ký Paulo tóg ả nĩgẽ tỹ krỹg he mũ, ký tóg: “pǎ'i Agripa’,” he mũ. ² “Ả hã ne tóg Israel jykre kar ki kanhró nĩ. Hã ký tóg inh mỹ há tí, sỹ ũri ả jy vĩ ký,” he tóg. ³ “Israel ag tỹ inh kato vĩ mũ to sóg kāmén kǎn sór mũ ả mỹ,” he tóg. “Hã ký jatun mỹ inh vĩ jẽnẽmnĩ,” he tóg.

⁴ “Israel kar vỹ inh ki kanhró nỹtĩ, vǎsỹ, isĩ kǎ, isỹ inh mur ja tá nĩn kǎ, isỹ kar ký Jerusalém tá nĩn ký ke gé,” he tóg. ⁵ “Isĩ kǎ sóg ẽg jykre han kǎn mũ, tag ki kanhró ag nỹtĩ, ag tỹ tó sór ký,” he tóg. “Tỹ sóg Fariseu nĩ (mỹr), jó Fariseu ag vỹ ẽg jykre kar to tar nỹtĩ (mỹr),” he tóg. ⁶ “Hã ra ag tóg inh kato vĩ mũ. Topẽ vỹ ẽg jóg'jóg ag mỹ: “rĩr mǎn jẽ ảjag tóg ke mũ, ảjag ter ký,” he ja nĩgtĩ. Ti vỹ tag kri sóg fig mũ, hã ký ag tóg inh kato vĩ mũ,” he tóg. ⁷ “Povo tỹ 12 (ke) vỹ tỹ ẽg nỹtĩ. Ẽg kar vỹ Topẽ jykre hyn han tí, kuty ký, kurǎ ki ke gé. Ẽg tỹ ter kar rĩr mǎn jẽ, hã jẽ ẽg tóg ke tí, hã jẽ ẽg tóg Topẽ jykre han tí, pǎ'i tỹ Agripa’,” he tóg. “Sỹ Topẽ tỹ ẽg mỹ tag tó kri fi ký Israel ag tóg inh kato vĩ mũ,” he tóg. ⁸ “Mỹ ảjag mỹ vẽnhmỹ, Topẽ tỹ ũn ter kar rĩn mǎn ke ti?” he tóg. “Vẽnhmỹ ke tũg nĩ,” he tóg, Paulo ti.

⁹ “Hã ra sóg vǎsỹ Jesus kato tẽ ja nĩ gé. Nazaré tá ke ẽn mré ke ag vóg kónǎn jagy han ja sóg nĩ vẽn, vǎsỹ,” he tóg. ¹⁰ “Jerusalém tá sóg ke ja nĩgtĩ. Jesus tũ ag sigse ja sóg nĩgtĩ gé. Topẽ tũ ki rĩr tí to pǎ'i mág ag vỹ inh mỹ tag to permisso han ja nĩgtĩ gé,” he tóg. “Ag tỹ Jesus mré ke ag kǎmĩ ũ tén ký tóg inh mỹ há ja tĩgtĩ gé,” he tóg. ¹¹ “Ẽg vẽnh kanhrǎn jafǎ krẽm isóg ag vóg kónǎn ja nĩgtĩ gé, ag tỹ Jesus ki ge tag tovǎnh jẽ, ag tỹ ti mỹ vĩ kónǎn jẽ. Ag to sóg jũ tǎvĩ ja nĩgtĩ gé, inh fe tỹ gỹm ken ký. Ký sóg cidade ũ ra ag nón tĩg ja nĩgtĩ gé, ag vóg kónǎn jẽ,” he tóg.

Paulo tỹ ả tỹ Jesus ki rǎ kāmén (Hk 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Hã ký sóg cidade tỹ Damasco ra tĩg ja nĩ gé. Topẽ tũ ki rĩr tí to pǎ'i mág ag vỹ inh mỹ permisso han ja nĩgtĩ, inh mỹ: ha tĩg, han ký. ¹³ Ẽpřy jagma sóg meio dia ki jẽngrẽ tar vẽ, kanhkǎ tá. Rǎ kǎfór vẽn, ha mẽ, pǎ'i,” he tóg. “Jẽngrẽ ẽn vỹ inh ki kómkóm kẽ, inh mré mũ ag ki ke gé. ¹⁴ Ký ẽg kar vỹ vǎr mũ, ga kri. Ký sóg vẽnh vĩ mẽ. Inh mré tóg vỹ, Hebreu vĩ ki, ký tóg inh mỹ: “Saulo’, Saulo’,” he mũ. “Ả hã ne tóg isũ ag vóg kónǎn nĩ,” he tóg inh mỹ. “Ả vóg isóg mũ, ka junun kri ferro ẽn tỹ, monh vóg jafǎ ẽn tỹ. Ký tóg ả tỹ inh kato nig ký, ả tỹ ka kato vǎsǎn ký tóg kaga mág tĩnh mũ,” he tóg inh mỹ, vẽnh vĩ tí,” he tóg, Paulo ti.

¹⁵ “Kỹ sóg ẽg Senhor mỹ: “ả tỹ ũ nẽ?” he mũ. Ký tóg inh mỹ: “tỹ sóg Jesus nĩ,” he mũ. “Ả tỹ ũn vóg kónǎn sór tí ẽn vỹ tỹ inh nĩ,” he tóg inh mỹ. ¹⁶ “Jẽg ra, vẽnh rǎ hã jẽg,” he tóg. “Ả mỹ sóg vẽnh ven, ả tỹ isũ han jẽ, ả tỹ nén vэг mũ tag tó jẽ. Ả mỹ sóg vẽnh ven mǎn ke mũ gé, kejẽn. Tag kar tó jẽ ả tóg ke mũ,” he tóg inh mỹ. ¹⁷ “Ả povo mỹ sóg ả jẽnẽnh mũ, fóg kar ag mỹ ke gé, kanhgág kar ag mỹ ke gé. Hã ra sóg ả jy nĩgǎn mũ,” he tóg inh mỹ. ¹⁸ “Ag kanẽ nugnón sór inh mũ (mỹr). Ag tỹ vẽnh jykre pǎno han ký tóg ag kǎki kuty nĩ sir, hã ra sóg ag

kāki jēngrē han sór mū. Satanás krēm ag nýtī, Japo krēm. Hã ra sóg ag kygvãn sór mū, ag tỹ inh jykre han jé. Ag tỹ inh vī mranh tỹ sóg vēnh pãte fón sór ke mū (mýr), ag tỹ ũ tỹ inh ki ge ký nýtī ag mré kanhkã tá nýtīnh ken jé, isỹ ũn kuprēg kar ag mré hã,” he tóg inh mỹ, Jesus ti,” he tóg, Paulo ti.

Paulo tỹ ã rãnrhãj kãmén

¹⁹ “Kỹ sóg ti vī mranh tũ nĩ, pã'i tỹ Agripa',” he tóg. “Kanhkã tá nĩ ký tóg inh mré vī ja nĩ, Jesus ti, ký sóg ti vī han. ²⁰ Damasco tá ke ag mỹ sóg tó vén, kar Jerusalém tá ke ag mỹ ke gé, ga tỹ Judéia tá ke ag kar mỹ ke gé. Israel kar ag mỹ sóg tó mū, kar sóg fóg ag mỹ tó mū gé sir, kanhgág ag mỹ ke gé. Ag mỹ sóg tó, ag tỹ ájag jykre tovãnh jé, ag tỹ Topē jykre han jé sir, ag tỹ vēnh jykre kuryj han jé, vēnh kar tỹ ag tỹ ájag jykre tovãnh ve jé,” he tóg, Paulo ti.

²¹ “Isỹ tag han to Israel ag tóg Topē jo ĩn krēm inh kãgmĩ ja nĩgtĩ, isén jé,” he tóg. ²² “Hã ra Topē tóg inh jy nĩgãn mū. Hã ký sóg ũri jé mū. Tĩ vī tó inh mū (mýr), ũn mág ag mỹ, ũn kãsir ag mỹ ke gé. Vãsỹ Topē vī tó tĩ ag tóg tó ja nĩgtĩ, isỹ nén tó mū tag, Moisés mré hã,” he tóg. ²³ “Cristo jagtar ke tó ja ag tóg nĩgtĩ. Ā ter kar rĩr vén ke ti, ěg jo, he ja ag tóg nĩgtĩ, Cristo to. Ký tóg ěg povo mỹ jēngrēg tĩ ěn ri ke nĩ sir, fóg kar ag mỹ ke gé, kanhgág kar ag mỹ ke gé,” he tóg, Paulo ti.

²⁴ Paulo tỹ gen ký tóg Festo mỹ e tĩ sir, Paulo tỹ vēnh kãmén ký. Ký Festo tóg jamã hár(a): “krĩ tũ ã nĩ, Paulo',” he mū. “Ā tỹ vēnh rá ve mág ký tóg ã krĩ tũ (pē) tĩ,” he tóg, Festo ti.

²⁵ Hã ra tóg ti mỹ: “inh krĩ vỹ há nĩ, Festo',” he mū. “Há tãvi ã jé nĩ vỹ,” he tóg ti mỹ. “Hã ra sóg ki hã tó mū (mýr), to jykren há han ký,” he tóg. ²⁶ “Tag kã nĩ vỹ ki kanhró nĩ, pã'i tỹ Agripa tag ti. Hã ký sóg ti ve ký mỹ'ãg tũ nĩ. Tó kãn sóg mū. Mē ti huri, ki kanhró tóg nĩ. Vēnh kar tóg mē kãn ti ha,” he tóg.

²⁷ “Pã'i tỹ Agripa',” he tóg. “Ā mỹ Topē vī tó tĩ ag tỹ nén tó mū kri fig mū'?” he tóg. “Kri nĩm ã tóg mū, ki kanhró sóg nĩ,” he tóg.

²⁸ Ký Agripa tóg Paulo mỹ: “vême sĩ tỹ ã mỹ isỹ Cristo ki rã han sór mū'?” he mū.

²⁹ Ký Paulo tóg ti mỹ: “hỹ,” he mū. “Hã to sóg Topē mré vī mū,” he tóg. “Ā tỹ vême sĩ hã ki Jesus ki rãnh ken ký tóg há tí vē, ke tũ nĩ ký vême mág ki. Ā tỹ inh ri kén ke ký tóg há tí vē, ã, ã mré inh vī mēg mū ag ke gé. Isỹ se ký jē tag hã to sóg ã mỹ: inh ri kemnĩ, henh ke tũ nĩ,” he tóg, Paulo ti.

³⁰ Ký pã'i tỹ Agripa vỹ jēg nē mū sir, governador ke gé, Berenice fi ke gé, ag mré nýtī kar ag ke gé. ³¹ Ký ag tóg kãpa mū. Ký ag tóg jagnē mré vī mū. “Nén ũ kórég han tũ ti nĩ,” he ag tóg. “Véké tóg se ký jē. Ā tỹ nén han tũ to tóg ter ke tũ nĩ,” he ag tóg. ³² Ký Agripa tóg Festo mỹ: “tĩ tỹ kyvar ký jē hã vē vē, hã ra tóg pã'i mág tỹ Imperador ve sór mū,” he tóg mū.

27

Cidade tỹ Roma ra

¹ Hã ký Festo tóg kejēn Paulo mỹ: “ã tỹ ga tỹ Itália ra tĩg ke nē ha,” he mū. Ký tóg pã'i mỹ ti fēg mū. Soldado ag capitão vē, pã'i ěn ti. ũ tỹ Imperador mré ke ag he mū ěn capitão vē. Tĩ jiji hã vỹ: Júlio, he mū. Tĩ mỹ ag tóg vēsē ũ ag vin mū gé.

² Ký ěg tóg canoa mág kãra ge mū sir. Cidade tỹ Adramítio tá ke vē, canoa mág ěn ti. Ag tỹ ga tỹ Ásia fyr to mū sór vē, canoa kãmĩ. Ký ěg tóg goj kãmĩ mū

mũ, tá pa kŷ. Aristarco tóg ěg mré tĩ mũ, cidade tŷ Tessalônica tá ke ěn ti, ga tŷ Macedônia tá ke ěn ti.

³ Tŷ vaj kŷ ěg tóg cidade tŷ Sidom tá krŷg mũ sir. Kŷ Júlio tóg Paulo mŷ vĩ há han mũ. Kŷ tóg ti mŷ: “ã mré ke ag venh tŷg, ag tŷ ã ki rĩr jé,” he mũ.

⁴ Tá pa kŷ kãka tóg ěg kato tẽ mũ. Kŷ ěg tóg goj vãso tŷ Chipre kakãm mũ mũ, ti tŷ ěg jakãnh tá nĩn kŷ. ⁵ Kŷ ěg tóg goj kafã tũ kãmĩ mũ mũ, ga tŷ Cilicias fyr to, ga tŷ Panfília fyr to ke gé. Kŷ ěg tóg cidade tŷ Mirra tá junjun mũ sir, ga tŷ Lícia tá. ⁶ Tá capitão tóg canoa mág ù vég mũ, cidade tŷ Alexandria tá canoa, ù tŷ ga tŷ Itália ra tĩ mũ ěn. Kŷ tóg ěg mŷ: “kã ge jĕg,” he mũ, capitão ti. ⁷ Kãmĩ ěg tóg mũ mũ. Komĕr hã ěg tóg mũ mũ, kurã tŷ hĕn ri ke ki. Kŷ ěg tóg vãhã goj vãso tŷ Cnido tá junjun mũ. Hã ra kãka tóg ěg kato tẽ mũ gé. Kŷ ěg tóg tá fĩn rãm tũ nĩgtĩ. Kŷ ěg tóg goj vãso tŷ Creta kakãm mũ mũ, kãka tŷ ěg tŷ virĩn ke kŷ. Krĩ tŷ Salmona kakãm mũ ěg tóg mũ, kãka krĕfĩn. ⁸ Kãmĩ tŷg tóg jagy tĩ, Creta fyr to hã tŷg kŷ. Kŷ ěg tóg vãhã komĕr hã ěg tóg canoa sag ja há he mũ tá junjun mũ. Cidade ù vŷ tá kakó nĩ, ti jyjy hã vŷ: Laséia, he mũ. ⁹ Hã ra ěg tóg komĕr hã mũ ja nĩgtĩ, hã kŷ kusa tóg kakó tĩ ha. Kŷ tóg goj kãmĩ tŷg kórég nĩ, kóho tugrĩn. Festa ù pãtĕn tóg huri, Israel ag vãkre jafã ti. Hã kŷ Paulo tóg ag jyvĕn kŷ: ¹⁰ “goj tóg kãmĩ tŷg kórég tĩ ha, vŷ,” he mũ. “Kŷ ěg tóg jagãgtar mũ ha. Kŷ tóg inh mŷ canoa tŷ nĩnunh mŷ tŷg ha mĕ tĩ, kŷ ãjag tũ vŷ vãgfor mũ sir, jó ěg hĕn ri ke mũn kãgter ke mũ gé,” he tóg, Paulo ti.

¹¹ Hã ra capitão tóg canoa tŷ ù tũn mũn vĩ mĕg mũ sir. Canoa vóg mũ vĩ mĕg tóg mũ gé, hã kŷ tóg Paulo vĩ mĕg tũ nĩ sir. ¹² Canoa sag ja ěn tóg há sĩ nĩ, hã kŷ ag tóg tá kusa fĩn pa vãnh nŷtĩ. Hã kŷ ùn e ag tóg tá pa sór mũ, ag tŷ cidade tŷ Fenice tá junjun jé, tá kusa fĩn pa jé. Goj vãso tŷ Creta tá cidade ù vĕ, canoa sag ja ù vĕ, Fenice ti. Tá rã krĕfĩn tá kãka vŷ króg he tũ nĩgtĩ. Hã kŷ ag tóg ra mũ sór mũ sir.

Kóho mág

¹³ Hã ra kãka sĩ tóg komĕr hã kraug he mũ sir. Kŷ tóg ag mŷ há tĩ. Hã kŷ ěg tóg tá pa kŷ Creta fyr ra mũ mũ sir, Creta fyr kakó ra, goj kãmĩ mũn kŷ. ¹⁴ Vãhã kóho jũ tóg canoa kato tẽ mũ sir, ti jiji hã vŷ: Nordeste, he mũ. Creta tán kãtĩ mũ. ¹⁵ Hã ra ěg tóg kóho jũ tag kato canoa vóg tŷ hĕ ri ke tũ nĩ, kŷ ěg tóg ti vóg tovãnh mũ sir. Kŷ kóho tóg canoa va tĩ mũ. ¹⁶ Kŷ ěg tóg goj vãso sĩ to hã mũ mũ, ti jyjy hã vŷ: Cauda, he mũ. Hã ra ěg tóg canoa sĩ nŷgnŷn kãmũ ja nĩ, ti se kŷ. Cauda tá ěg tóg canoa mág kri ti fi han sór mũ, hã ra ěg tóg to jagãgtar mág, kóho to. ¹⁷ Vãhã ag tóg ti kãtãnfyn mũ, canoa vóg tĩ ag. Kar ag tóg canoa mág tógfĩn mũ, ti tŷ vãm ke tũ nĩ jé. Hã ra ag tóg rŷnhřŷj kamĕg mũ, rŷnhřŷj tŷ Sirte he mũ ěn, ga tŷ Líbia fyr tá. Hã kŷ ag tóg kur kunũg mũ sir. Kur ěn vŷ canoa kri sag tĩ, kãka tŷ ti tĩn jé. ěn kunũg ag tóg mũ sir.

¹⁸ Hã ra ěg tóg kóho jũ to jagãgtar' he mũ, kŷ ag tóg tŷ vaj kŷ canoa tŷ rĩg mũ ěn kjuj vãm mũ sir, goj ki, ti kufy vĕnh kãpãm ag tóg mũ sir. ¹⁹ Tŷ vaj ùn kŷ ěg tóg jagãgtar tãvĩ nŷtĩ, kŷ ěg tóg vãvãm kãn mũ sir, canoa kãki nŷtĩ ěn, ti tralha ti. ěg kar tóg ag mré vãvãm mũ sir. ²⁰ Kurã tŷ hĕn ri ke ki ěg tóg rã vég tũ (pĕ) nĩ, krĩg ke gé. Kóho jũ ěn tóg ěg kato tẽ mũ. Kŷ tóg ěg mŷ ěg kãgter ha mĕ tĩ. “Ěg hŷn krenkren ke tũ nĩ ha,” he ěg tóg.

²¹ Hã ra ěg tóg jĕg tũ (pĕ) ja nĩ, kurã tŷ hĕn ri ke ki. Kŷ Paulo tóg ag to tŷg kŷ: “ãjag tŷ inh vĩ kri fĩnh ke vĕ vĕ,” he mũ. “Ěg tŷ Creta tá kãpa tũ nĩ ra ěg jagãgtar tũ nĩnh ke vĕ vĕ, kŷ ãjag tŷ nĕn ù kren tũ nĩnh ke vĕ vĕ,” he tóg. ²² “Hã ra ãjag fe ti tŷ rŷnh kemnĩ. Ěg kar vŷ krenkren mũ. Canoa hã vŷ tũ' hĕnh mũ,” he tóg.

23 “Kuty tag kã Topê tỹ jĕnĕ jafã tóg inh mré vĩ mũ. Inh Senhor hã vĕ, ù tỹ ti jĕnĕg mũ ti, hã vỹ: Topê, he mũ,” he tóg. 24 “Ti tỹ jĕnĕ jafã tóg inh mỹ: “kamĕg tũg nĩ, Paulo,” he mũ. “Pã'i mág tỹ Imperador ve jĕ ã tóg ke mũ, kỹ Topê tóg ã mré mũ ag kar vin, ag tỹ ã mré krenkren jĕ,” he tóg inh mỹ,” he tóg, Paulo ti. 25 “Kỹ ãjag fe ti tỹ há' hemnĩ. Topê vĩ kri sóg fig mũ. Ti tỹ inh mỹ tó mũ vỹ ge nĩnh mũ,” he tóg, Paulo ti. 26 “Jó ĕg tỹ canoa tỹ goj vãso to tĩn há tóg tĩ,” he tóg.

27 Semana régre vĕ sir, ĕg tỹ goj kafãn tũ mĩ mũ kri, kóho tỹ ĕg ran tĩ ki. Goj kafã tũ ĕn jiji hã vỹ: Mediterrãneo, he mũ. Meio noite ki canoa vóg tĩ ag tóg: “ga hỹn kakó nĩ ha,” he mũ. 28 Kỹ ag tóg goj kãmun mũ sir. Kỹ tóg 36 (ke) metros he mũ. Kãnhmar ag tóg kãmun mãn, kỹ tóg 27 (ke) metros he mũ sir. 29 Kỹ ag tóg pãró kamĕg mũ, ĕg tỹ ag mỹ kã ta kenh ha mĕ tĩn kỹ. Kỹ ag tóg canoa nér tá ti se jafã tỹ 4 (ke) vin mũ. Ferro ù vĕ, ti se jafã ti. Ti tỹ rỹnhřỹj kãkã nỹ kỹ canoa tóg tá krỹg he mũ. Ti vin kỹ tóg ag tỹ kurã venh há tĩ, canoa vóg tĩ ag. 30 Kỹ ag tóg canoa sĩ ĕn térem mũ, goj ki. Canoa se jafã tỹ ag tóg kãki vin mũ, ag tỹ ón kỹ canoa krĩ tá vin jĕ. Hã ra ag tóg canoa mág ré kỹ ga ra mũ sór mũ.

31 Hã ra Paulo tóg vég mũ. Kỹ tóg capitão mỹ, soldado ag mỹ tóg: “ag tỹ pa kỹ ãjag vỹ krenkren ke tũ nĩ,” he mũ.

32 Kỹ soldado ag tóg vãfe kym mũ sir, ag tỹ vãfe tỹ canoa sĩ térem kỹ. Kỹ canoa sĩ ĕn tóg kutĕ mũ sir.

33 Tỹ vaj ken kỹ Paulo tóg vĕnh kar jyvĕn mũ, ag jĕn jĕ. Kỹ tóg: “semana régre vĕ (mỹr), ãjag fe von kỹ,” he mũ. “Nén ù kãmĕg tũ ãjag nỹtĩ (mỹr) ver,” he tóg. 34 “Pão ko ra, ãjag tỹ tar há ki krenkren jĕ. Û vỹ ter ke tũ nĩ, kỹ ù vỹ kaganh ke tũ nĩ ĕg,” he tóg, Paulo ti. 35 Ti tỹ tag tó kar kỹ tóg pão mág mũ sir. Vĕnh kar rĩnve tóg Topê mré vĩ mũ, kỹ tóg kupãn kỹ ko mũ sir.

36 Kỹ vĕnh kar tóg fe tar nỹtĩ sir. Kỹ ag tóg ko mũ gé sir. 37 276 (ke) ĕg nỹtĩ, canoa mág ĕn kãki.

38 Ēg tỹ ko kar kỹ ag tóg goj ki trigo kugjĕg mũ, canoa tỹ kãnhvy' hen jĕ.

39 Tỹ vaj kỹ ag tóg vég mũ sir, hã ra ag tóg goj vãso ĕn ki kagtĩg nỹtĩ. Kỹ ag tóg tá rỹnhřỹj vég mũ sir, rĩnhřĩj ti. Tá kóho tóg há sĩ nĩ. Kỹ ag tóg tag ra canoa tĩn sór mũ. 40 Kỹ ag tóg ferro ĕn kykym mũ sir, goj kãki. Kỹ ag tóg canoa vóg jafã kygvãg mũ gé. Canoa krĩ tá ag tóg kur kujĕn mũ, kóho kato. 41 Hã kỹ ĕg tóg rỹnhřỹj ĕn to mũ mũ sir. Kỹ goj régre tóg jagnĕ ki jun nĩ. Kỹ canoa tóg rỹnhřỹj kãra rã mũ sir. Ti krĩ tóg rĩnhřĩj krĕm rã mũ, kỹ tóg sir tar mũ sir. Kỹ ti nér tóg kam ke mũ sir, goj jũ kỹ. Kỹ tóg mráj mũ, canoa ti.

42 Kỹ soldado ag tóg vĕnh sigse ag kãgtĕn sór mũ, ag mrogmro kỹ vĕnh pigju tũ nĩn jĕ, ag krenkren tũ nĩn jĕ. 43 Hã ra capitão tóg Paulo kren han sór mũ. Kỹ tóg ag mỹ: “ke tũg ra,” he mũ. “Ãjag tỹ tũgnũm há nĩn kỹ goj kãra ge vén inhhã, ãjag tỹ ga ra ge vén jĕ, tũgnũm kỹ,” he tóg. 44 “Ãjag tỹ tũgnũm kórĕg kỹ kan kri nỹmnĩ, canoa mrãnhřãj kri,” he tóg, capitão ti.

Kỹ ag tóg ge mũ sir. Hã kỹ ĕg kar tóg ga tá junjun mũ, krenkren kỹ.

28

Goj vãso tỹ Malta tá

1 Ēg tỹ ga tá nỹtĩn kỹ ĕg tóg ga jiji mĕg mũ, hã vỹ: Malta, he mu. 2 Tá ke ag tóg ĕg jagãgtãn mũ. Kỹ ag tóg pĩn han mũ. Ēg mỹ ag tóg: “kãge jĕg ra,” he mũ, ta kutĕ kỹ, kusa jagy tĩn kỹ. Kanhgág ri ke ag vĕ, tá ke ag.

³ Kŷ Paulo tóg pĭnh tĭ mŭ, kŷ tóg pĭ ki nĭn mŭ. Hã ra pŷn tóg pĭ kãkã nŷ ja nĭ. Rŷ mē kŷ tóg tim ke kŷ Paulo prãg mŭ, ti nĭgē ki. ⁴ Kŷ tá ke ag tóg pŷn ěn vėg mŭ, ti tŷ ti nĭgē to sa kŷ. Kŷ ag tóg jagnē mŷ: “ũ tén tĭ hŷn vė,” he mŭ. “Goj tán kren, hã ra tóg ã tŷ nén han jan kajãm mŭ,” he ag tóg, Paulo to.

⁵ Hã ra Paulo tóg pŷn kãvén mŭ, pĭ ki tóg tŷ vén mŭ. Hã ra tóg kaga tŷ nĭ, ti nĭgē ti, Topē tŷ ti tŷ há' hen kŷ.

⁶ Hã ra ag tóg ti tugnŷm mŭ, ti kãnhpar ve jé, ke tŷ nĭ kŷ ti ter kŷ kutē ve jé. Hã kŷ ag tóg ti vėg nŷtĭ, hora tŷ hĕn ri ke ki. Hã ra tóg ke tŷ nĭ. Kŷ ag tóg ti to jykren mãn mŭ. “Topē tŷ mŷ vó?” he ag tóg mŭ, ón kŷ, Paulo to. Ag mŷ tóg e tĭ, hã kŷ ag tóg ti to: “topē hŷn,” he mŭ.

⁷ Goj vãso tá ke ěn ag kãfór vŷ tŷ Públĭo nĭ. Tá tóg ĩn nĭ, ã japŷ tá. Ęg tŷ tón nŷtĭ tag tá tóg kakó nĭ, ti ĩn ti. Kŷ tóg ěg mŷ: “kãge jėg ra,” he mŭ. Ti mré ěg tóg kurã tãgtŷ han mŭ.

⁸ Hã ra Públĭo panh tóg kaga nŷ nĭ. Jãgfa kyvėnh han tóg, kŷ tóg to rŷg nŷ nĭ gé. Kŷ Paulo tóg ti venh rã mŭ. Kŷ tóg ti to Topē mré vĭ mŭ. Ā nĭgē tŷ tóg ti mėg mŭ, kŷ tóg há' he mŷ sir. ⁹ Ti han kŷ vėnh kagyga kar ag vŷ tá junjun mŷ sir, goj vãso ěn tá. Kŷ tóg ag tŷ há' he kãn mŭ, Paulo ti.

¹⁰ Kŷ ag tóg ěg ki rĭr há han mŭ. Ęg tŷ kar kŷ canoa ũ kãra ge kŷ ag tóg ěg mŷ ěg tŷ nén ve sór mŭ kar ěn vin mŭ.

Roma ra

¹¹ Kysã tãgtŷ tŷg kŷ ěg tóg canoa ũ kãra ge mŷ sir. Cidade tŷ Alexandre tá ke vė gé, canoa ěn. Tá tóg kusa fĭn rã ja nĭ, Malta tá. Ti rá vŷ tŷ ti vėgni kãggrã nĭ, ti retrato ěn ti. Ón kŷ Romano ag topē ũ vė, ti vėgni kãggrã ti.

¹² Tá pa kŷ ěg tóg mŭ kŷ cidade tŷ Siracusa tá krŷg mŭ. Kŷ ěg tóg tá kurã tãgtŷ tŷg mŭ. ¹³ Tá pa kŷ ěg tóg cidade tŷ Régio tá junjun mŭ. Tŷ vaj kŷ kãka tóg ěg vóg há han mŭ. Hã kŷ ěg tóg kurã rėgre tŷg kŷ cidade tŷ Pozuoli tá junjun mŷ sir. ¹⁴ Tá ěg tóg Jesus mré ke ag vėg mŭ, kŷ ag tóg ěg mŷ: “ěg mré semana tŷg nĭ ver,” he mŭ. Kar kŷ ěg tóg cidade tŷ Roma ra mŷ mŷ sir. ¹⁵ Roma tá ke ag tóg ěg kãmŷ mē ja nĭ, Jesus mré ke ag. Kŷ ag tóg ěg venh kãmŷ mŷ. Cidade tŷ Ápio jamã he mŷ ěn tá ag tóg ěg kato tēgtē mŷ, ěmã tŷ Venda Tãgtŷ he mŷ ěn tá ke gé. Paulo tŷ ag ve kŷ ti fe tóg mrin ke mŷ. Kŷ tóg Topē mŷ vĭ há han mŷ. Ti krĭ tóg kãnhvy' he mŷ sir.

¹⁶ Ęg tŷ cidade mág tŷ Roma tá junjun kŷ Paulo tóg vyr mŷ nĭ nĭ, vėse ũ ag mré tóg nĭ tŷ nĭ. Soldado pir hã tóg ti ki rĭr mŷ. Capitão tóg ti mŷ tag to: “hej,” he ja nĭ.

Roma tá

¹⁷ Kurã tãgtŷ tŷg kŷ Paulo tóg Israel kãfór ag jé prēr mŷ. Ag vėnh mãn kŷ tóg ag mŷ: “inh kanhkã,” he mŷ. “Se kŷ inh jē, Jerusalém tá, kŷ ag tóg tá fóg tŷ Romano ag mŷ inh fėg, isŷ nén ũ han tŷ hã ra, isŷ ěg jykre mranh tŷ hã ra, isŷ ěg jóg'jóg tŷ ěg mŷ vėnh jykre nĭm ja ěn mranh tŷ hã ra,” he tóg. ¹⁸ “Fóg tŷ Romano ag tóg inh kavãn sór mŷ vė, ag tŷ inh ki jēmē kar kŷ. Isŷ nén han ja tŷ to sóg ter ke tŷ nĭ vė. ¹⁹ Hã ra Israel ag tóg inh kato vĭ, hã kŷ sóg sir pã' i mág tŷ Imperador ve sór mŷ, ag tŷ isén tŷ nĭ jé. Hã ra sóg ěg povo kavėnh sór tŷ nĭ, Imperador jo,” he tóg. ²⁰ “Hã kŷ sóg ãjag jé prēr mŷ, sŷ ãjag ki jēmē jé. Ęg povo tŷ Israel kar vŷ Cristo ve sór mŷ. Sŷ Cristo tó hã to sóg se kŷ jē nĭ,” he tóg, Paulo ti.

²¹ Kŷ ag tóg ti mŷ: “ũ tóg ěg mŷ ã to vĕnh rán han ja tũ nĩ, Judéia tá,” he mũ ti mŷ, pã'i ag. “Kŷ ěg kanhkã ũ tóg ěg ki jun ja tũ nĩ jé, ti tŷ ěg mŷ ã tŷ nĕn ũ kórég han mũ ěn tó jé,” he ag tóg. ²² “Hã ra tóg ěg tŷ ã ki jĕmĕnh há tĩ, ã tŷ nĕn to jykrĕn mũ ti. Vĕnh jykre tãg tag kato ag tóg vĩ tĩ, vĕnh kar ag, hã kŷ tóg ěg tŷ ã ki jĕmĕnh há tĩ,” he ag tóg ti mŷ, Israel mág ag.

²³ Kŷ ag tóg ti mŷ kurã nĩm mũ. Kŷ ũn e ag tóg vĕnh măn mũ sir, ti tŷ ĩn krĕm nĩ ěn tá. Ag mŷ tóg Topĕ tŷ tŷ ěg pã'i nĩ kãmĕn mũ. Jesus kãmĕn tóg mũ, ag tŷ hĕn ri ke mũn ti ki ge jé. Moisés tŷ ag mŷ vĕnh jykre nĩm ja ěn tó tóg mũ sir ag mŷ, vãsŷ Topĕ vĩ tó tĩ ag vĩ ke gé. Vĕnh rá ěn ki tóg ag mŷ Jesus ti ven mũ sir. Kusã ki ag tóg kãmũ ja nĩ, tŷ vĕmĕn nŷtĩ ki ag tóg kutyg mũ. ²⁴ Kŷ tóg ũ ag mŷ ki hã tó ti, Paulo tŷ ag mŷ nĕn tó mũ ti, kŷ ag tóg kri fig mũ. Hã ra tóg ũ ag mŷ há tũ nĩ. ²⁵ Hã kŷ ag tóg vĕnh kãpugpóv kŷ nŷtĩ. Kŷ ag tóg mũ mũ, Paulo tŷ ag mŷ tag tó kar kŷ, ha mẽ. Ag mŷ tóg: “Topĕ kuprĩg tóg tó há han ja nĩ, ti tŷ Topĕ vĩ tó tĩ tŷ Isaías mŷ: ag mŷ tag tó, hen kŷ,” he tóg. ²⁶ “Ěg jóg'jóg ag mŷ tóg tag tó ja nĩ, hã mẽ: “povo tag mŷ tag tó, hã mẽ: mẽ jé ãjag tóg ke mũ, ón kŷ, hã ra ãjag tóg to jykrĕn ke tũ nĩnh mũ, hemnĩ,” he tóg. ²⁷ “Kŷ ag tóg ki kagtĩg nŷtĩnh mũ. Povo tag ag vŷ krĩ tũ nŷtĩ, nĩgrĕg kutu ag tóg nŷtĩ gé, kanĕ kyvó ag tóg nŷtĩ gé, ag tŷ nĕn ũ ve sór tũ nŷtĩn kŷ, ag tŷ jĕmĕ sór tũ nŷtĩn kŷ, ag tŷ to jykrĕn sór tũ nŷtĩn kŷ ke gé. Hã kŷ ag tóg ĩnh ki ge sór tũ nŷtĩ gé, kŷ sóg ag tŷ há' hĕnh ke tũ nĩ gé,” he tóg, Isaías ti,” he tóg mũ, Paulo ti, Israel ag mŷ.

²⁸ “Hã kŷ sóg, ãjag mŷ tó mũ,” he tóg, Paulo ti. “Ājag tŷ mẽ jãvãnh nŷtĩn kŷ fóg ag vŷ mĕnh mũ, kanhgág ag ke gé, Topĕ tŷ ag krenkren han sór mũ ti. Kŷ ag tóg ti mŷ: hej, hĕnh mũ,” he tóg, Paulo ti, Israel ag mŷ.

²⁹ Paulo tŷ tag tó kar kŷ Israel ag tóg mũ mũ sir, jagnĕ vĩ kafãn kŷ.

³⁰ Paulo vŷ prŷg régre tũg mũ, ã ĩn krĕm nĩn kŷ. Alugar hen kŷ tóg jĕ nĩ, ĩn ěn ti, kŷ tóg kajãm mũ, Paulo ti, ã jãnkamy tŷ. Kŷ tóg ũ tŷ ti mrĕ vĩ sór mũ mŷ: “kãrã ra,” he ti. ³¹ Vĕnh kar mŷ tóg Topĕ tŷ tŷ ěg pã'i nĩ kãmĕn mũ sir, fe tar han kŷ. Ěg Senhor tŷ Jesus Cristo kãmĕn tóg mũ sir. Ũ tóg ti mŷ: “vĩ tũg ra,” he tũ nĩ, ti se kŷ nĩ hã ra.

PAULO TŶ CARTA HAN: ROMA TÁ KE AG MŶ CARTA

¹ Paulo tŷ rá vē. Isŷ cidade tŷ Roma tá ke ag mŷ rán ken hā vē.

Tŷ sóg Jesus Cristo camarada nŷ, kŷ tóg inh fĕg, isŷ tŷ apóstolo nŷ jé. Hā jé tóg inh jé prĕr. Kŷ tóg inh kuprĕg gé, isŷ vēnh kar mŷ vēnh vŷ sér kāmén jé, Topĕ tŷ ěg mŷ vēnh vŷ jĕnĕ ja ěn tí. ² Topĕ vŷ vāsŷ ā vŷ tó tí ag mŷ: “ha inh kósin káme tó,” he ja nŷgtŷ, kŷ ag tóg ti káme rán ja nŷgtŷ gé, ag tŷ Topĕ vŷ rán kŷ. ³ Topĕ kósin ěn tó ja ag tóg nŷgtŷ, ěg Senhor tŷ Jesus Cristo tí. Tŷ tóg vāsŷ pā'i mág tŷ Davi kósin nŷ, Jesus tí. Ti jóg'jóg ve hā vē, Davi tí. ⁴ Ti tŷ tŷ Davi kósin nŷn kŷ tóg tŷ ěprā ke nŷ, Davi ri ke, hā ra tóg tŷ Topĕ kósin nŷ gé, hā kŷ tóg ā ter kar kŷ rŷr mán ja nŷ. Topĕ tŷ ti rŷn mán to ěg tóg ti tŷ tŷ Topĕ kósin nŷn ki kanhró nŷtŷ. Topĕ vŷ ti tŷ ŷn mág han mŷ gé sir, ěg Senhor tŷ Jesus tŷ.

⁵ Topĕ hā ne isar han', Jesus tugrŷn. Ti hā ne inh fĕg', isŷ tŷ apóstolo nŷn jé, isŷ fóg ag kar mŷ ti kāmén jé, kanhgág ag mŷ ke gé, ag tŷ ti ki ge jé, ti vŷ kri fi jé, ti vŷ kri nŷm jé, ti jiji mĕ kŷ. ⁶ Ū tŷ inh vŷ mĕg mŷ vŷ tŷ ājag nŷtŷ gé.

Topĕ vŷ ājag kuprĕg, hā kŷ ājag vŷ tŷ Jesus Cristo tŷ nŷtŷ. ⁷ Kŷ sóg ājag mŷ vēnhrá jĕnĕg mŷ, Topĕ tŷ ājag to há nŷn kŷ. Cidade tŷ Roma tá ājag tóg nŷtŷ. Topĕ ne ājag kuprĕg', hā kŷ ājag vŷ tŷ ti tŷ nŷtŷ. Hā kŷ sóg ěg jóg tŷ Topĕ mŷ: “ag tar han nŷ, ag mŷ vēnh jykre kusa nŷm nŷ,” he tí, Topĕ mŷ, ěg Senhor tŷ Jesus Cristo mŷ ke gé.

Paulo tŷ Roma tá ke ag ve sór

⁸ Ha mĕ, vēnh kar vŷ ājag tŷ ti ki ge kŷ nŷtŷ tag mĕ huri, kŷ sóg ājag to Topĕ mŷ vŷ há han tí, Jesus Cristo tugrŷn. Ti hā mré sóg vēmĕn tí. ⁹ Ti hā mŷ sóg rānrhāj tí, to krónh ke vānh sóg nŷgtŷ, hā kŷ sóg ti kósin to vēme sér ěn tó tí. Ti hā mré sóg ājag jagfy vŷ tí gé, kŷ tóg ki kanhró nŷ. Kurā kar ki sóg ājag kāmén tŷgtŷ, ti mŷ. ¹⁰ Isŷ ti mré vēmĕn kŷ sóg ājag tó tí. Ti mŷ sóg sŷ kejĕn ājag ve sór mŷ tó tí. Ti tŷ kejĕn sŷ ājag venh ke to há nŷn kŷ tóg inh mŷ: hej, henh ke mŷ.

¹¹ Ājag ve sór tāvŷ inh nŷgtŷ, sŷ ājag mŷ Topĕ kuprĭg tŷ inh kanhrān ja ěn kāmén jé, ājag tŷ inh vŷ jĕmĕn kŷ tar nŷtŷ jé. ¹² Kŷ ěg tóg jagnĕ tar han ke mŷ sir, ěg tŷ jagnĕ jykre ven kŷ, ājag tŷ isŷ Jesus ki rá kŷ nŷ ven kŷ, isŷ ājag tŷ ti ki ge kŷ nŷtŷ ven kŷ ke gé.

¹³ Inh kanhkā', inh mŷ tóg ājag tŷ tag ki kanhró nŷtŷnh há tí, ha mĕ: ājag venh tŷg ke to inh jykrĕn tŷ hĕn ri ke han huri, hā ra tóg inh mŷ ki króm ja tŷ nŷ ver. Isŷ ājag mŷ Topĕ vŷ kāmén sór vē, Roma ki ke ŷ ag mŷ ke gé, ag kāmŷ ŷ tŷ Topĕ ki ge jé. Fóg kar mŷ sóg ke tí, kŷ tóg inh mŷ sér tŷnh mŷ, sŷ Roma tá tónh ke mŷn kŷ ke gé. ¹⁴ Fóg tŷ Grego ag mŷ sóg Topĕ vŷ tó tí, fóg kar ag mŷ ke gé, kanhgág ag mŷ ke gé, ŷ tŷ nĕn ŷ ki kanhró ag mŷ, ŷ tŷ nĕn ŷ ki kagtŷ ag mŷ ke gé. Topĕ vŷ inh mŷ: “ha ag mŷ tó,” he ja nŷgtŷ. ¹⁵ Hā kŷ sóg Roma tá ti tó sór mŷ gé, Topĕ vŷ sér ěn tí.

Topĕ jykre tar

¹⁶ Inh pi(jé) Topĕ vŷ sér tag to mŷ'āg sór mŷ'. Topĕ hā ne tag to ěg kren han tí', ěg tŷ kri fin kŷ. Topĕ jykre tar hā vē. Judeu ag kren han sór tóg mŷ, kar kŷ fóg kar ag ke gé, kanhgág ag ke gé. ¹⁷ Tag hā ki ěg tóg Topĕ jykre ki kanhró nŷtŷnh mŷ, Topĕ vŷ sér hā ki. ěg tŷ ti ki rá hā kŷ ěg tóg ti mŷ kuryj nŷtŷ. Hā kŷ

tag tóg rán kŷ nĭ, ha mĕ: “ĕg tŷ Topĕ ki rā hā tugnĭn ĕg tóg ti mŷ kuryj nŷtĭnh ke mŷ, kŷ ĕg rĭnrĭr mĕn ke mŷ,” he ja tóg nĭ, Topĕ vĭ rán ki.

Ēprā ke ag jykre pāno

18 Hā ra Topĕ tóg jŷ nĭ gé, kanhkā tá. Ū tŷ ti ki ĕkrég tŷ ag to tóg jŷ mŷ. Topĕ vŷ ag mŷ tŷ nĕn ū tŷ nĭ, hā kŷ ag tóg vĕnh jykre kuryj han sór tŷ nĭgtĭ. Vĕnh vĭ há tŷ ag tóg tŷg' he sór tŷ gé, vĕnh jykre kórég han sór kŷ. 19 Topĕ jykre há nŷtĭn hā ki kanhró ag tóg nŷtĭ vĕ, ag tŷ ki kanhrān sór kŷ. Topĕ vŷ ĕg kar mŷ tag ven tĭ. 20 Ēg pi(jĕ) Topĕ vég tŷ'. Hā ra tóg nĕn ū kar han, ĕg tŷ nĕn vég mŷ kar. Ēn vigve kŷ ĕg tóg ti jykre mág nĭ ĕn ki kanhró nĭ sir. “Ū tŷ tag han mŷ vŷ tŷ ūn mág nĭ,” he jĕ ĕg tóg ke mŷ. “Ēn jykre vŷ tar nĭ, ĕn hŷn tóg tŷ' hĕnh ke tŷ nĭ,” he jĕ ĕg tóg ke mŷ, ĕg tŷ Topĕ tŷ nĕn han ja nigve kŷ. Hā ra ag tóg ki kanhrān jāvānh nŷtĭ, hā kŷ Topĕ tóg ag to jŷnh ke mŷ, hā ra ag tŷ ne tónh ke tóg tŷ tĭnh mŷ. 21 Tĭ tŷ tŷ Topĕ nĭn ki kanhró ag tóg nŷtĭ vĕ, hā ra ag tóg ti to: “Topĕ vĕ,” he tŷ nĭgtĭ. Tĭ tŷ tŷ ūn mág nĭ tag tó sór tŷ ag tóg nĭgtĭ. Tĭ mŷ ag: “ĭnh mŷ tóg há tĭ,” he ja tŷ nĭgtĭ gé, tĭ tŷ ag ki rĭr há han mŷ ra. Hā kŷ ag tóg ag tŷ krĭ há ra ki kagtĭg nŷtĭ sir, ag krĭ há tóg tŷ' he ja nĭgtĭ sir. Nĕn ū há to jykrĕn mŷ ki kagtĭg ag nŷtĭ ha. 22 “Ki kanhró mág ĭnh nĭ,” he ag tóg tĭ, hā ra ag tóg krĭ vĕnhmŷ nŷtĭ ha. 23 Kŷ ag tóg Topĕ pĕ tag jĕgja kā, ūn ter vānh tag jĕgja kā ag tóg sir ĕprā ke kággrā fĕg mŷ sir, ĕprā ke ag kágter tĭn ra. Sĕsĭ kággrā vĭn ag ke gé, bicho tŷ fa tŷ 4 ag kággrā ke gé, pŷn kággrā ke gé. Tag vŷ ag mŷ tŷ topĕ nŷtĭ sir.

24 Hā kŷ Topĕ tóg ag tovānh mŷ sir. Ag tŷ ājag tŷ nĕn to ĕn mŷ ĕn han sór nŷtĭn kŷ tóg ag tovānh mŷ, ag tŷ han jĕ. Jagnĕ kavĕnh ag tóg mŷ sir. 25 Topĕ vĭ há kri fĭ vānh ra ag tóg vĕnh ó hā kri nĭm tĭ. Ag tŷ ū tŷ nĕn ū kar han ja ĕn to: “Topĕ vĕ,” hĕnh ke vĕ vĕ, hā ra ag tóg ti tŷ nĕn han ja to: “Topĕ vĕ,” he sór mŷ, ón kŷ. Ū tŷ nĕn ū kar han mŷ hā ne ā pir mŷ tŷ ūn mág nĭ', tĭ hā mŷ ĕg tóg vĭ há hĕn ke mŷ'. To krónh ke vānh ĕg nŷtĭ. Amĕm.

26 Ag tŷ Topĕ tŷ nĕn han ja to: “Topĕ vĕ,” hĕn kŷ Topĕ tóg ag togvānh gé, ag tŷ ājag tŷ nĕn to ĕn mŷ ĕn han jĕ, ĕg kavĕnh tĭ ĕn ti. Ag prŷ fag tŷ ag mrĕ nŷ tŷg kŷ fag tóg jag(nĕ) hā mrĕ ti vĕnhmŷ han mŷ sir, mŷr, ha mĕ. 27 Kŷ fag mén ag tóg ājag prŷ fag mrĕ nŷ tovānh kŷ jagnĕ to ĕn mŷ gé sir. Jagnĕ to ĕn kŷ ag tóg jagnĕ mrĕ nŷ kŷ ti kórég han mŷ gé sir, jagnĕ kavĕnh kŷ. Hā kŷ ag tóg ag tŷ Topĕ tovānh to jagāgtar nŷtĭnh mŷ. Tĭ tŷ ag vóg kónān hā vĕ.

28 Ve ra ha. Topĕ ki ĕkrĕn jāvānh ag tóg nŷtĭ, ti to é he kŷ. Hā kŷ Topĕ tóg ag togvānh ja nĭgtĭ gé sir, vĕnh kato, ag tŷ vĕnh jykre pāno han sór kŷ. “Ha han, ge kŷ sir,” he ja tóg nĭgtĭ. 29 Vĕnh jykre pāno tŷ ag fór nŷtĭ ha, ti kórég tāvĭ tŷ. Nĕn kar to ĕn (ka)mĕ ag nŷtĭ. Vĕnh jykre kuryj han vānh ag nŷtĭ. Jagnĕ tŷ to ĕn (ka)mĕ ag nŷtĭ. Jagnĕ kāgtĕn ag tóg tĭ gé. Jagnĕ vĭ kafān ag tóg tĭ gé. Jagnĕ mŷ un'ón ag tóg tĭ gé. Jagnĕ krĭn kónān ag tóg tĭ gé. Jagnĕ to vĭ kónān ag tóg tĭ gé. 30 Jagnĕ to un'ón ag tóg tĭ gé. Topĕ kato tĕ mág ag tóg nŷtĭ. Jagnĕ vóg kónān ag tóg tĭ. “Ag kāfór vŷ tŷ ĭnh nĭ,” he ag tóg tĭ, kŷ ag tóg vĕso nĕn ū há tó tĭ, ón kŷ. “ĭnh hŷn vĕnh jykre pāno tŷ ne han mŷ, ūri?” he ag tóg tĭ, kurā kar ki. Ājag mŷnh fag vĭ han vānh ag tóg nŷtĭ gé, ājag panh ag vĭ ti. 31 Krĭ tŷ ag nŷtĭ. Ón kŷ ag tóg jagnĕ mrĕ nĕn kar to jykrĕn tĭ, ājag tŷ ki króm ke tŷ (hā) ra. Jagnĕ mrĕ há nŷtĭ ki kagtĭg ag nŷtĭ, kŷ ag tóg jagnĕ jagāgtān ki kagtĭg nŷtĭ gé. 32 Topĕ vŷ ū tŷ tag han mŷ to: “kágter jĕ ag tóg ke mŷ,” he ja nĭgtĭ. Ag tŷ tag ki kanhró nŷtĭ ra ag tóg han mŷ sir, kŷ ag tóg ū tŷ tag han mŷ to há nŷtĭ gé, mŷr, ha mĕ.

2

Topě tý věnh jykre pāno to jū

¹ Fóg mré kanhgág ag vỹ věnh jykre kórég tag hyn han kân tí, kỹ ag tóg Judeu ag mỹ kórég nýtí. Hã ra Judeu ag vỹ ti kórég han tí gé, ag tý ón kỹ ag to ví mũ ra. “Kórég ag nýtí,” he ag tóg tí, hã ra ag tóg fóg jykre kórég ên han tí gé, kanhgág jykre kórég ti ke gé. Hã kỹ ag tóg ājag jykre tugñn ti kórég venh ke mũ gé.

² Topě vỹ ũ tý tag han mũ vóg kónān ke mũ, ti jykre kuryj nñn kỹ, Topě ti. Ti tý ke há vē. ³ Ūn jykre kórég ag tóg ag mỹ kórég nýtí, Judeu ag mỹ, hã ra ag tóg hã han tí gé. Kỹ ag hỹn hê ri kenh mũ, Topě tý ag vóg kónān tũ nĩ jé? Ag vóg kónān jé tóg ke mũ, ha vemñĩ. ⁴ Ver tóg êg to há nĩ, ver tóg êg to fen nñnh mũ, ver tóg jũ vānh nĩ, Topě ti. Ti tý êg tý êg jykre kórég tovānh ve sór vē, hã kỹ tóg ver êg to há tāvĩ nĩ. Hã ra tóg ag mỹ tý nén ũ tũ nĩ ve nĩ, Topě tý êg to fen nñnh ke mũ ti. ⁵ Kutu ag nýtí, věnh jykre pāno tovānh jāvānh ag nýtí, hã kỹ Topě tý ag to jũ tóg komē hã mág rã nĩ. Kejēn tóg Topě tý věnh kar jykre venh ke kurã pétēm ke mũ sir. Kỹ ag tóg venh ke mũ, Topě tý ag vóg kónān ke ti, kỹ věnh kar vỹ ti jykre kuryj venh ke mũ, ti tý êg mỹ ki hã to mũ ti. ⁶ Ti hã ne êg mỹ nñm ke mũ, êg tý nén hyn han ja ên kaja ti. ⁷ Ên kã tóg êg mỹ êg rĩr krỹg ja tũ ven ke mũ, ũn jykre kuryj ag mỹ. Êg tý ti jykre há to tar nýtĩn kỹ tóg êg mỹ êg rĩr krỹg ja tũ ven ke mũ, êg tý tá tý ũn mág nýtí sór kỹ, êg tý Topě hã tý êg mỹ vỹ há han ke ve sór kỹ, êg tý êg rĩr krỹg ja tũ ve sór kỹ. Kỹ tóg êg mỹ ven ke mũ. ⁸ Hã ra tóg ũ vóg kónān ke mũ gé. Ū tóg ājag tý nén han sór mũ ên hã han tí. Vēnh vỹ há kri fi vānh ag nýtí, ag tý věnh jykre pāno hyn han sór kỹ. Hã kỹ tóg ag vóg kónān ke mũ. ⁹ Ū tý věnh jykre pāno han mũ kar vỹ kanē junjur ke mũ, jagtar jagy hyn han kỹ. Ag tý tý Judeu nýtĩ ra ag tóg jagāgtar ke mũ, kar kỹ fóg kar ag ke gé, kanhgág ag ke gé. ¹⁰ Ū tý věnh jykre kuryj han mũ tý tóg ũn mág hyn han ke mũ hã ra, to tóg vỹ há han ke mũ, êg mỹ tóg věnh jykre kusa nñm ke mũ, êg tý tý Judeu nýtĩ ra, kar kỹ fóg ag mỹ ke gé, kanhgág ag mỹ ke gé.

¹¹ Ha vé, Topě mỹ ti tý nén ũ tũ nĩ, Judeu ag, fóg ag, kanhgág ag. Ti mỹ êg tóg tý ũn pir nýtí. ¹² Ū ag tóg Topě vỹ mē ja tũ nýtí. Kỹ ag tóg ti kórég kar hyn han mũ sir. Kỹ ag tóg nũgme ki vār ke mũ sir, inferno ki, ag jykre kórég to. Ag jāvo Judeu ag vỹ Topě vỹ mē ja nĩgtĩ. Hã ra ag tóg ti kórég han tí gé. Kỹ Topě tóg ag vóg kónān ke mũ gé sir. “Isỹ ājag mỹ nén to ja ên han ja tũ ājag nýtí,” he jé tóg ke mũ. ¹³ Ha vé, êg tý Topě vỹ mēg mũ ra han tũ nñn kỹ êg Topě mỹ há tũ nýtí. Êg tý ti vỹ ki króm kỹ êg tóg ti mỹ kuryj nýtí. ¹⁴ Fóg ag mré kanhgág ag vỹ Topě vỹ mē ja tũ nĩ ver, ũ tý Judeu jykre han tũ kar ag. Ge ra věnh jykre há tóg ag mỹ sér tí, ag tý Topě vỹ mē ja tũ (hã) ra. Kỹ ag tý věnh jykre há han sór mũ tag vỹ ag mỹ ag tý ki króm han jafã nĩ. ¹⁵ Topě tý nén to ja ên vỹ ag kākã nĩ, hã kỹ ag tóg han sór mũ, ag tý mē ja tũ ra. Hã kỹ tóg ag mỹ sér tí, ag tý nén ũ há han kỹ. Jãvo tóg ag mỹ e tí, ag tý ti kórég han kỹ. Ag tý Topě vỹ mē ja tũ ra ag tóg věnh jykre há ki kanhró nýtí. ¹⁶ Kejēn Topě tóg Jesus Cristo mỹ: “ag jykre ve kân nĩ,” henh ke mũ, ti kurã ên kã. Kỹ věnh kar jykre vỹ věnh ven ke mũ, ag jykre kórég mré hã, ag tý věnh kar vatānh tá nén han ja ti. Tag hã to sóg tí, sỹ věnh kar mỹ ti vỹ sér kāmén kỹ.

Judeu ag tý Topě vỹ mranh ja

¹⁷ Ha vé, Judeu ag mỹ tóg sér tí, ag tý tý Judeu nýtĩn kỹ. “Topě ne êg jyvēn ja nĩgtĩ”, kỹ êg nũgme ki vār ke tũ nĩ,” he ag tóg tí. “Topě to êg há nýtí,” he ag tóg tí gé. ¹⁸ Ti tý êg ki nén ve sór mũ ki kanhró ag tóg nýtí. Ti vỹ ki tóg rán kỹ nĩ, hã

ký ag tóg ěn ve ký vĕnh jykre kuryj ki kanhró nýtí. ¹⁹ “Ki kanhró ěg nýtí,” he ag tóg tí, há ký ag tóg ũ tý ki kagtíg ag mý tó tí, Judeu ag, ag tý ag mý ũn kyvó ag ri ke nýtín ký. Kuty mí ag tóg mügtí, ký ag tóg ag mý jĕngrĕ han sór tí, ag mý Topĕ ví tó ký. ²⁰ Ũ tý ki kagtíg ag kanhrân ag tóg tí, ġir ag ke gé. “Topĕ ví vĕ há nĭ, vĕnh jykre há vĕ, ki há tóg tó tí, há to ěg Topĕ ki kanhrân tí,” he ag tóg tí. ²¹ Ón ký ag tóg ũ ag kanhrân tí, ājag tý ki kagtíg nýtí (há) ra. Ũ mý ag tóg: “nĕn ũ péju(g) tŭg nĭ,” he tí. Há ra ag tóg ũ tŭ péju(g) tí. ²² Ón ký ag tóg: “ā prŭ tŭ fi mrĕ nŭ tŭg nĭ, ā mén tŭ mrĕ nŭ tŭg nĭ gé,” he tí. Há ra ag tóg fag mrĕ nŭgnŭ tí. Ón ký ag tóg vĕnh kăgră tý topĕ to: “Topĕ pijĕ!,” he tí. Há ra ag tóg vĕnh kăgră ag jo ĩn krĕm ag tŭ péju(g) tí. ²³ “Topĕ vŷ ěg jyvĕn ja nĭgtí,” he ag tóg tí. Há ra ag tóg ti vĭ mranh tí. Topĕ kavĕnh ag tóg tí. ²⁴ Há ký tag tóg rán ký nĭ, Judeu ag to, Topĕ ví rán kí, ha mĕ: “ājag jykre kórĕg ve ký fóg ag mrĕ kanhgág ag vŷ Topĕ jykre to: kórĕg tí hŷn nĭ,” he tí,” he ja tóg nĭgtí, Judeu ag to, Topĕ ví rán kí.

²⁵ Há ti nĭ, ěg tý tý Judeu nýtí ti, ěg tý Topĕ ví ki króm ký. ěg tý há ra ti vĭ mranh ký tóg ěg mý nĕn ũ há han ke tŭ nĭ, ěg tý tý Judeu nýtí ra. Fóg ri ke vŷ tý ěg nýtí, kanhgág ri ke, ěg tý ti vĭ mranh ký. ²⁶ Kejĕn fóg ũ tóg sir Topĕ ví ki króm mü sir, kanhgág ũ hĕn ri ke mŭn. Ký tóg Topĕ mý tý Judeu ri ke nĭ sir, ti tý Topĕ ví ki króm to. ²⁷ Há ký fóg ag mrĕ kanhgág ag vŷ Judeu ag jykre kórĕg tónh ke mŭ, ha vemnĭ, ag tý Topĕ ví ki króm ký. Topĕ ví mranh ag tóg tí, ag tý tý Judeu nýtí ra, ag tý Topĕ ví rá vég nýtí ra. Há tó jé ag tóg ke mŭ, fóg ag, kanhgág ag ke gé. ²⁸⁻²⁹ Ón ký ag tóg tý Judeu nýtí, ag pi(jĕ) tý Topĕ tŭ pĕ nýtí! Ón ký ag grĕ junun fár vŷ kym ký nĭ, Topĕ tý ag mý: “kym ra,” he ja nĭn ký. Ký ag tóg tag tugnĭn jagnĕ mŷ: “Topĕ tŭ vŷ tý ěg nýtí,” he tí. Há ra ag pi(jĕ) tag tugrĭn tý Topĕ tŭ nýtí! Topĕ tŭ ag vŷ ājag fĕ tý ti ki rá tí, ký ag jykre há ne kym ký nĭ ri ke nĭ! Ag tý vĕnh jykre kórĕg tovânh to ken há vĕ. Topĕ kuprĭg ne ěg jykre há han tí!, ký Topĕ tóg ěg mý ví há han tí gé sir, ěg jykre há nýtín ký. Ti pi(jĕ) ěpră ke ri ke ón ký ví há han tí!, ti ki ge ký nýtí ag mý. ěg há vŷ tý Topĕ tŭ pĕ nýtí!

3

¹ Ký Judeu ag hŷn inh mŷ: “kŷn mŷ há tŭ nĭ, ěg tý tý Judeu ag krĕ nýtín ký?” he sór mü. “ěg grĕ junun fár kym ký nĭn kŷn mŷ tý nĕn ũ tŭ nĭ?” he sór ag hŷn mü. ² Vó, há távi ti nĭ gé. ěg há mý tóg ā ví ti tó ja nĭgtí, Topĕ ti, ěg tý tý Judeu krĕ nýtín ký. ³ ěg kāmĭ ũ tóg ti vĭ kri fig tŭ nĭgtí. Há ra Topĕ pi(jĕ) ag tugrĭn ā tý nĕn tó ja ěn han ke tŭ nĭ!, ag tý ti vĭ ki króm tŭ ra tóg ā ví ki króm tí, Topĕ ti, ag jāvo. ⁴ Ti tý ěg mý tó ja ěn han ti tí, ón vānh ti nĭgtí. ěpră ke ag ne un’ón tí!, há ra tóg ón ke tŭ pĕ nĭ, Topĕ ti. Há ký tag tóg rán ký nĭ, Topĕ ví rán kí, há vŷ: “vĕnh kar vŷ venh ke mŭ, ā tý ā ví han ti ti,” he mü. “Ũ tý ā jykre tugnŷm ký tóg venh ke mŭ sir, ā tý ki há tó tí ti,” he ja tóg nĭ, Topĕ to, Topĕ ví tý rán ký nĭ kí. Há ra tóg ge nĭ.

⁵ Ký Judeu ag hŷn ón ký inh mŷ: “kŷn hŷn há nĭ, ěg jykre pāno ti,” he sór mü. “Vĕnh kar vŷ ěg jykre pāno ve ký Topĕ jykre kuryj nĭ ki kanhró nýtí, ti tý ěg jāvo vĕnh jykre pāno to há tŭ nĭn ký. Há ký ěg jykre pāno tag vŷ tý nĕn ũ há nĭ. Há ra tóg to ěg vóg kónān sór mü, ěg jykre pāno to, ti tý tý nĕn ũ há nĭ ra. Tag tugnĭn tóg jykre pāno nĭ ve nĭ, Topĕ ti,” he sór ag hŷn mü, Judeu ũ ag. ěpră ke ag vŷ ón ký ví tý ge han tí. ⁶ Há ra tóg há tŭ nĭ, ag ví tag ti. Topĕ jykre há

ne kuryj nĩ'. Ti jykre há nĩn kŷ tóg ěprā ke jykre to: "há tũ ti nĩ," henh ke mũ. Jykre kuryj ti nĩ inhhā.

⁷ Hā ra Judeu ũ ag tóg ón kŷ: "vĕnhmŷ ěg ki króm kŷ nŷtĩ vĕ," he tĩ gé. "Ěg ón tugrĩn Topĕ tŷ tŷ ũn mág nĩ tag vŷ vĕnh ven mũ, ti ón vānh vŷ vĕnh ven mũ ěg jāvo. Há ti nĩ, tag ti. Hā kŷ ti tŷ ěg ón mũ tag to: "inh vĩ mranh ja ājag tóg nĩgtĩ," hen kŷ tóg vĕnhmŷn kŷ tó mũ, Topĕ ti," he ag tóg tĩ, ón kŷ. ⁸ "Ti kórég han jé ěg tóg ke mũ, Topĕ tŷ ěg jykre kórég tŷ nĕn ũ há han jé," he ag tóg tĩ, ón kŷ. Kŷ ag tóg iso ón kŷ: "tag tó ti tĩ, Paulo ti," he tĩ gé. Ũ tŷ tag tó mũ ag vóg kónān jé tóg ke mũ, Topĕ ti, ag ón mũ tag to, ti jykre kuryj nĩn kŷ, ha vemnĩ.

Ěg kar tŷ Topĕ vĩ mranh kān

⁹ Kŷ isŷ Judeu ag to ne tó nĕ? Ěg mŷ fóg ag káfór nŷtĩ, ěg tŷ tŷ Judeu nŷtĩn kŷ? Vó, ag káfór tũ ěg nŷtĩ. Topĕ vĩ mranh kān ěg mŷr, Judeu, fóg, kanhgág, ěg kar mŷr. Tag tó inh huri. Hā ra tóg ge nĩ. ¹⁰ Hā kŷ tag tóg rán kŷ nĩ gé, ha mĕ: "ũn jykre kuryj vŷ tũ tĩ, ũn jykre kuryj venh ke tũ pĕ ěg nĩgtĩ. ¹¹ Vĕnh jykre há han ki kagtĩg kar ěg nŷtĩ, ũ tŷ Topĕ jykre han sór mũ vŷ tũ tĩ. ¹² Ěg kar vŷ Topĕ japyr, Topĕ jamĩn tovānh kān kŷ nŷtĩ. Jykre kórég kar ěg nŷtĩ. Vĕnh jykre kuryj han vānh ěg nŷtĩ. ũn jykre há venh ke tũ pĕ ěg nĩ. ¹³ Un'ón (ka)mĕ kar ěg nŷtĩ, jagnĕ to. Ěg tŷ vĕser to nón kŷ vĕser ger tóg kākutĕ tĩ. Ěg ón vŷ vĕser ger tag ri ke nĩ. Jagnĕ mŷ ěg tóg un'ón tĩ gé. Ěg vĩ jũ tŷ ěg tóg jagnĕ kāgtĕn ri ke han tĩ gé, kŷ tóg pŷn veneno ri ke nĩ, ěg vĩ jũ ti. ¹⁴ Vĕnh vĩ jũ tŷ ěg fór nŷtĩ, kŷ ěg tóg vĕnh kar mŷ vĩ kónān tĩ. ¹⁵ Jagnĕ kāgtĕn (ka)mĕ ěg nŷtĩ, tag hā tóg ěg mŷ sér tĩ. ¹⁶ Ěg tŷ hĕn mũ mũ kŷ ěg tóg nĕn ũ kar kókég tĩ, hā kŷ ěg mrĕ ke fag vŷ jagtar nŷtĩ, ěg to. ¹⁷ Ěg pi(jé) vĕnh jykre kusa ve sór tĩ'. ¹⁸ Topĕ kamĕg sór vānh ěg nŷtĩ," he ja tóg nĩgtĩ, Topĕ vĩ tŷ rán kŷ nĩ ki. Hā ra tóg ge nĩ.

¹⁹ Hā ra ěg kar vŷ tag ki kanhró nŷtĩ, ha mĕ. Ěg hā mŷ ti rán kŷ nĩ, Topĕ vĩ ti, ěg tŷ ki króm jé. Hā ra ěg tóg mranh kān. Kŷ Topĕ tŷ ěg mŷ: "ti kórég han ā," he mũ ra tóg ěg tŷ ti mŷ ne tónh ke tóg tũ tĩ, ěg kar ti. Hā jé tóg ěg mŷ ā vĩ jĕnĕ ja nĩgtĩ, ěg tŷ to ěg kórég nĩ tag ki kanhrān jé. ²⁰ Topĕ vĩ ki króm kān ja tũ ěg tóg nŷtĩ, hā kŷ ěg kuryj tũ nŷtĩ, Topĕ mŷ. Hā kŷ ěg tŷ Topĕ tŷ vāsŷ ěg jyvĕn ja ěn mĕg mũ ra ěg tóg Topĕ vĩ mranh ki kanhrān mũ, ti tŷ ěg mŷ: "tag han tũg ra," hen kŷ. Ge ta ěg tóg mranh tĩ.

Topĕ tŷ ěg kren han sór

²¹⁻²² Vāhā Topĕ jykre kuryj tóg vĕnh ven ja nĩgtĩ. Ti hā ne ěg mŷ vĕnh pāte fón mũ sir', inhhā', ěg tŷ Jesus Cristo ki ge kŷ, ěg tŷ ti tŷ ěg jyvĕn ja ěn mranh ja (hā) ra. Ti jykre kuryj hā vĕ. Vāsŷ tóg tó ja nĩ, Topĕ ti, ti tŷ tag han ke ti. Ā jykre si ki tóg tó ja nĩ, kŷ ti vĩ tó tĩ ag, profeta ěn ag tóg tó ja nĩgtĩ gé, ti jykre tąg ke ti. Ũ tŷ ti ki ge kŷ nŷtĩ kar mŷ tóg vĕnh pāte fón tĩ. Kŷ ěg kar tóg jagnĕ ri ke nŷtĩ ha, ěg tŷ ti ki ge kŷ. ²³ Topĕ vĩ mranh kān ěg, vĕnh jykre kuryj han tũ ěg nŷtĩ, Topĕ jykre kuryj tag han ki kagtĩg ěg nŷtĩ. ²⁴ Hā ra tóg ěg jagāgtān kŷ ěg mŷ vĕnh pāte fón sór mũ. Fagrĩnh mŷ ke vĕ, kajām ke tũ ěg tóg nĩ. Jesus Cristo tugnĩn tóg ěg kren han sór mũ. ²⁵ Topĕ ne Jesus fĕg', ti hā tŷ ěg tŷ Topĕ vĩ mranh tŷ tũg' hen jé, ti ter kŷ ti kyvĕnh tŷ ěg jagfŷ ti ki kākutĕ kŷ. Kŷ ěg tóg ti ki rā kŷ há nŷtĩ sir, Topĕ jykre kuryj hā vĕ sir. Jesus to ěg ki kanhrān mũ, vĕnh jykre kuryj ti. Hā kŷ Topĕ tóg ěg tŷ vāsŷ ti vĩ mranh ja ěn to tóg ěg vóg ja tũ nĩ ver, ěg to fen kŷ, ²⁶ ti tŷ ũri ěg mŷ ā jykre tąg ven sór kŷ. Topĕ vŷ kuryj nĩ.

Ti tǵ ěg mǵ vĕnh pĕte fón kǵ ěg ti mǵ kugryj nǵtǐ sir, ěg tǵ Jesus ki gen kǵ. Topĕ jykre kuryj hĕ vĕ sir.

²⁷ Kǵ Judeu ag hǵn inh mǵ: “kǵ ěg mǵ Topĕ mǵ hĕ tǵ nǵtǐ, ěg tǵ ti vĭ ki króm sór mǵ ra?” he sór mǵ. Hǵ, hĕ vĕ. Kórěg ěg nǵtǐ, hĕ kǵ ěg tóg ti vĭ ki króm sór mǵ ra mranh tǐ. ěg tǵ ti ki ge kǵ tóg ěg mǵ vĕnh pĕte fón tǐ, kǵ ěg hĕ nǵtǐ. ²⁸ Tag ki kanhró ěg nǵtǐ, ha mĕ. ěg tǵ Topĕ jykre si ěn han sór mǵ ra ěg jykre pĕno vǵ ěg kĕkĕ nĭ nĭ. ěg tǵ Jesus ki gen hĕ kǵ tóg ěg mǵ vĕnh pĕte fón ke mǵ hĕ ra. ²⁹ Topĕ pi(jé) Judeu ag tǎvĭ vég nĭ nĭ. Fóg ag vég ti nĭ gé, kanhgág ag ke gé. ³⁰ Pir ti nĭ, Topĕ ti. Hĕ kǵ tóg ũ tǵ ti ki ge mǵ ag mǵ vĕnh pĕte fón tǐ, Judeu ag mrĕ hĕ, fóg ag mǵ ke gé, kanhgág ag mǵ ke gé. ěg tǵ ti ki ge to tóg ěg mǵ vĕnh pĕte fón tǐ, ěg kar mǵ.

³¹ Kǵ ěg mǵ ti ki ge kǵ (ěg mǵ) Topĕ tǵ vĕsǵ ěg mǵ vĕnh jykre nĭm ja ěn tǵ tǵg' he tǐ, Topĕ tǵ Judeu ag jyvĕn ja ěn ti? Vó. Vĕhĕ ěg ki króm hĕ han ki kanhró nǵtǐ, Topĕ tǵ ěg mǵ vĕnh jykre nĭm ja ěn ki.

4

Topĕ tǵ Abraão mǵ vĕnh pĕte fón

¹ Kǵ Judeu ag hǵn inh mǵ: “ěg jóg'jóg ve pĕ tǵ Abraão hǵn hĕ ri ke tǐ?” he sór mǵ. ²⁻³ “Nĕn ũ hĕ kar han ti tǐ, Abraão ti, hĕ tugerĭn tóg tǵ Topĕ mǵ ũn hĕ nĭ,” he sór ag hǵn mǵ, Judeu ag. Vó, hĕ tǵ vĕ. Ti ki rĕ tugnĭn ke vĕ. Hĕ kǵ tag vǵ ti to rán kǵ nĭ, ha mĕ: “Abraão vǵ Topĕ ki rĕ, hĕ kǵ tóg tǵ Topĕ mǵ ũn hĕ nĭ, ti tǵ ti ki rĕ tugerĭn,” he tóg mǵ, Topĕ vĭ rán ki. Ti tǵ nĕn ũ hĕ han tugnĭn Topĕ mǵ tǵ ũn hĕ nĭ ra tóg vĕso: “tǵ sóg ũn hĕ nĭ, ag kar káfór;” henh ke mǵ vĕ, vĕsǵ ũn hĕ han sór kǵ. Hĕ ra ěg vĕsǵ ũn hĕ han ki kagtǵ nǵtǐ.

⁴ Hĕ vé, ěg rĕnhrĕj to ěg tóg ěg rĕnhrĕj kaja vég tǐ. Fagrĭnh mǵ ke tǵ vĕ, ěg rĕnhrĕj kaja ti. ⁵ Topĕ jykre vǵ ge tǵ nĭgtǐ. ěg tǵ ti ki ge kǵ ěg tóg ti mǵ tǵ, ũn hĕ nǵtǐ. ěg tǵ ti ki ge tugerĭn tóg ěg mǵ vĕnh pĕte fón tǐ, ěg tǵ ti vĭ mranh ja ti. ěg rĕnhrĕj pijé'. Topĕ tǵ nĕn han mǵn hĕ vĕ.

⁶ Hĕ kǵ vĕsǵ ěg pĕi' tǵ Davi tóg tó ja nĭgtǐ gé. ũ tǵ nĕn ũ kórěg han tǐ ěn to tóg vĭ hĕ han ja nĭ, Davi ti. Topĕ vǵ ěg mǵ vĕnh pĕte fón tǐ, ěg tǵ ti vĭ mranh ja ti. Topĕ tǵ ũn mǵ vĕnh pĕte fón ja ěn to Davi tóg tag tó ja nĭgtǐ, ha mĕ: ⁷ “Topĕ vǵ ěg ve hĕ han ke mǵ, hĕ kǵ tóg ěg mǵ ěg tǵ ti vĭ mranh ja ěn tǵ vĕnh pĕte fón tǐ. Kǵ ěg ve mĕn ke tǵ nĭ ha, ěg jykre pĕno ja ěn ti, ti tǵ vĕnh pĕte fón kǵ nĭn kǵ. ⁸ Topĕ vǵ ěg ve hĕ han ke mǵ, hĕ kǵ tóg ěg mǵ ěg tǵ ti vĭ mranh ja ěn kaja kórěg ěn ven ke tǵ pĕ nĭ,” he ja tóg nĭgtǐ, Davi ti.

⁹ Kǵ Judeu ag hǵn inh mǵ: “Davi hǵn ũ tǵ hĕ to tag tó ja nĭgtǐ?” he sór mǵ. “Judeu jykre han mǵ ag to ke mǵ vó, ag jykre han tǵ ag to ke mǵ vó?” he sór ag hǵn mǵ. ěg kar to ke vĕ. Hĕ vĕ, Abraão to sóg: “ti tǵ Topĕ ki rĕ tugerĭn tóg tǵ Topĕ mǵ ũn hĕ nĭ,” he ja nĭ. ¹⁰ Kǵ ti jykre tǵ Topĕ mǵ kuryj nĭ ěn kĕ ti mǵ Judeu ag jykre han kǵ tǐ nĭ, Abraão ti? Vó, ěn kĕ ti ěg jykre han tǵ nĭ ver. ěn kĕ ti ĕ grĕ junun fĕr kym ja tǵ nĭ ver. ¹¹ Topĕ vǵ ti mǵ vĕnh pĕte fón, ti tǵ ti ki rĕ tugnĭn, ti tǵ ver Israel ag jykre ki kagtǵ nĭn kĕ. Ti mǵ vĕnh pĕte fón kar kǵ Topĕ tóg ti mǵ ěg jykre tag nĭm ja nĭ, ti tǵ ĕ grĕ junun fĕr kym jĕ sir, vĕnh kar tǵ ti jykre hĕ nĭ ki kanhrĕn jĕ. Hĕ kǵ tóg tǵ ũ tǵ Topĕ ki ge mǵ kar jóg nĭ sir, Abraão ti, ag tǵ Judeu ag jykre han tǵ ra, ag tǵ ĕjag fĕr kym tǵ ra ke gé. Topĕ ki ge kǵ ěg tóg Topĕ mǵ tǵ ũn hĕ nǵtǐ, Abraão ri ke. ¹² Kǵ tóg tǵ Judeu jykre han mǵ ag jóg'jóg ve pĕ nĭ gé sir, Abraão ti, ag tǵ ti mrĕ Topĕ ki ge kǵ. Judeu jykre

han to hã tóg Topê ki rã, êg jóg tỹ Abraão ti. Kỹ êg tỹ Topê ki ge kỹ tóg tỹ êg jóg pẽ nĩ ge sir, êg tỹ tỹ Judeu krê nỹtĩ ra Topê ki ge kỹ nỹtĩn kỹ. ¹³ Topê vỹ Abraão mỹ: “ã krê vỹ ga kar mĩ mũnh mũ, kỹ tóg tỹ ag tũ kar nĩnh mũ,” he ja nĩgtĩ. Ti tỹ Topê vĩ kri fi tugrĩn tóg ti mỹ tag tó. Vẽnħ jykre si ki króm tugnĩn ke pijé!. Ti tỹ Topê ki rã kỹ tóg ti mỹ tỹ ùn há nĩ, hã kỹ Topê tóg ti mỹ tag tó ja nĩ.

Topê tỹ ù tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ ag to há

¹⁴⁻¹⁵ Ha vé, êg tỹ Topê tỹ vãsỹ êg mỹ vẽnħ jykre nĩm ja ên han sór mũ ra êg tóg mranh tũ, kỹ Topê tóg êg vóg kónãn ke mũ vẽ sir. Hã kỹ êg tóg ti tỹ êg mỹ nén ù há tó ja ên venh ke tũ pẽ nĩ vẽ sir. Êg vóg kónãn jé tóg ke mũ vẽ sir, kỹ tóg êg mỹ nén ù há nĩm ke tũ nĩ vẽ sir. Kỹ tóg êg mỹ: “ha inh ki rã,” henh ke tũ nĩ vẽ gé. Topê tỹ êg vóg kónãn ke mũ hã ne kã nĩ vẽ!, ti vĩ mranh tugrĩn. ¹⁶ Hã ra tóg êg mỹ: “ha inh ki rã, sỹ ãjag mỹ nén ù há ên han jé, ãjag tỹ inh ki ge tugrĩn,” he ja nĩgtĩ. Ti tỹ êg jagãgtãn hã vẽ. Topê tóg Abraão krê kar ag mỹ vin sór mũ, ã tỹ nén tó ja ên. Ti pi(jé) Judeu jykre han mũ ag tãvĩ mỹ vin sór mũ!. Û tỹ Abraão ri ke Topê ki ge mũ ag mỹ tóg vin sór mũ gé, Topê ti. Êg kar jóg'jóg ve vỹ tỹ ti nĩ, Abraão ti. ¹⁷⁻¹⁸ Topê hã ne ti mỹ: “ã krê tỹ sóg povo e hyn han ke mũ,” he ja nĩ!, hã kỹ tóg tỹ êg kar jóg'jóg ve pẽ nĩ. Rãn kỹ ti nĩ, Topê vĩ rãn ki. Kỹ tóg ti vĩ tag kri fi ja nĩgtĩ, Abraão ti, ã tỹ gĩr ve vãnħ nĩ ra, ti kófa nĩn kỹ. Ûn ter mũ ag rĩnrĩr mãn han ki kanhró tóg nĩ, Topê ti. Kỹ tóg nén kar han ki kanhró nĩgtĩ gé. Nén ù tóg tũ tĩ ver, hã ra Topê tóg nén ù kar han tũ, ã vĩ tỹ. Hã kỹ tóg Abraão mỹ ti kósin ke tó ja nĩgtĩ gé. Kỹ Abraão tóg ti vĩ kri fi ja nĩgtĩ. Ver tóg kósin ja tũ nĩ, ã kófa nĩ ra, hã ra tóg Topê vĩ kri fi ja nĩgtĩ, Topê tỹ ti mỹ: “ã krê tỹ sóg povo e hyn han ke mũ,” he ja tag to. ¹⁹⁻²⁰ Topê tỹ ti mỹ tag tó kỹ tóg 100 (ke) anos pêtêm, Abraão ti. Si há ti nĩ ja nĩgtĩ, ti prũ tỹ Sara fi ke gé. Gĩr han vãnħ fag nỹtĩ, ên kã. Ên hã kã Topê tóg ti mỹ ti krê e hyn han ke tó ja nĩgtĩ. Kỹ tóg ti vĩ kri fi ja nĩgtĩ, to krónħ ke tũ ja tóg nĩgtĩ. “Hỹ mỹ vỹ?” he ja tũ ti nĩgtĩ, Topê vĩ tag to. Ti vĩ kri fi kỹ tóg Topê to: “ùn mág vỹ tỹ ti nĩ,” he ja nĩgtĩ. ²¹ “Topê vỹ ã tỹ nén tó ja han ki kanhró nĩ,” he ja ti nĩ, Abraão ti, to krónħ ke tũ nĩn kỹ. ²² Tag hã tugnĩn tóg Topê mỹ tỹ ùn há nĩ, ti tỹ ã fe tỹ ti ki rãn kỹ. ²³ Topê vĩ tó ti ù tóg Abraão to rãn ja nĩ, Topê vĩ rãn ki, ti tỹ Topê mỹ tỹ ùn há nĩ ti. ²⁴ Hã ra tóg êg to rãn ja nĩ gé. Topê mỹ êg tóg tỹ ùn há nỹtĩnh ke mũ gé, Abraão ri ke, êg tỹ ti ki ge kỹ. Hã kỹ tóg êg Senhor tỹ Jesus rĩn mãn ja nĩgtĩ, ti ter ja tá. ²⁵ Êg jagfỹ tóg ter ja nĩ, Jesus ti, ti tỹ êg tỹ Topê vĩ mranh tỹ tũg' he jé. Hã jé Topê tóg ti fẽg ja nĩ. Kỹ tóg ti rĩn mãn ja nĩ gé, ti tỹ êg mỹ vẽnħ pãte fón jé, êg tỹ ti vĩ mranh ja ti.

5

Topê tỹ êg to jũ mãn ke tũ

¹ Kỹ tóg êg mỹ vẽnħ pãte fón mũ sir, êg tỹ Jesus Cristo ki ge kỹ nỹtĩn kỹ. Kỹ êg tóg jatun mỹ nỹtĩ, Topê tỹ êg to jũ mãn tũ nĩn kỹ, êg Senhor tỹ Jesus Cristo tugrĩn. ² Ti hã tugnĩn Topê tóg êg jagãgtãn tĩ. Tag tugrĩn êg tar nỹtĩ sir. Kỹ tóg êg mỹ sér tĩ gé. Topê vỹ êg tỹ ùn mág han ke mũ, ti tỹ tỹ ùn mág nĩ ên ri ke han jé tóg ke mũ, kỹ tóg êg mỹ sér tĩnh mũ sir. ³ Ver êg tóg ti jagy vég tũ, tag ki. Hã ra tóg êg mỹ sér tĩ gé, êg tỹ ti jagy vég mũ ra. Êg tỹ ti jagy vég mũ tag ne êg tar han ke mũ!, komêr hã. ⁴ Êg tar nỹtĩn kỹ êg ti tovãnħ sór tũ nĩ ki kanhró nỹtĩ sir. Êg tỹ ti tovãnħ sór tũ nỹtĩn kỹ êg tóg Topê tỹ êg mỹ nén tó ja kar venh ke mũ, ti tỹ êg mỹ nén ù há ven ke ên ti, tá. ⁵ Êg pi(jé) venh ke tũ nĩ!, Topê tỹ nén tó ja

ën ti. Ëg mÿ tóg ã kuprîg jênë huri, ti tÿ tÿ Ëg jagrë nÿ jé. Ëg jagrë tag vÿ Ëg mÿ: “Topë vÿ ã to há nÿ,” he tí. Ti há tugrîn Ëg ki kanhró nÿtÿ, Ëg tÿ Topë tÿ Ëg mÿ nén tó ja ën venh ke ki.

⁶Jykre pâno Ëg nÿtÿ, krój Ëg nÿtÿ. Ëg tÿ ver kórég nÿtÿ ën kã Cristo ne Ëg jagfy ter ja nÿgtÿ'. ⁷Ti jávo Ëg kã ù tóg Ëg jagfy ter ke tú nÿ. Ûn jykre há jagfy ter ke tú Ëg nÿtÿ. ⁸Ëg jávo Cristo vÿ Ëg jagfy ter ja nÿ, Ëg tÿ tÿ Topë vÿ mranh jafã nÿtÿ ra. Há ki Ëg ki kanhró nÿtÿ, Topë tÿ Ëg to há tâvÿ nÿ ti. ⁹Kÿ Topë tóg Ëg mÿ vënh pâte fón mü sir, Jesus tÿ Ëg jagfy ter ja tugnÿn, ti kyvénh tugrîn. Kÿ tóg Topë tÿ vënh kar to jÿnh ke kurã ën ki Ëg kren han ke mü gé, ha më. ¹⁰Ëg tÿ ver ti kato tÿ nÿtÿ ra Topë kósin tóg Ëg jagfy ter, kÿ Topë tóg Ëg to há nÿ, Ëg to jÿ mán tú ti nÿ. Kÿ tóg Ëg to há nÿ ha. Kÿ tóg kurã ën kã Ëg kren han ke mü gé, ti rÿr jën kÿ, ti kósin ti. ¹¹Kurã ën kã tóg Ëg kren han ke mü, há ra tóg ùri Ëg to há nÿ gé, kÿ tóg Ëg mÿ sér tí. Ëg Senhor tÿ Jesus Cristo tugnÿn ke vë. Ti há ne Topë tÿ Ëg to há nÿnh ke han'. Ti há ne Topë tÿ Ëg to jÿ tÿ tú' he mü'.

Adão vÿ Topë vÿ mranh vén, Jesus vÿ ki króm kãn

¹²Ha vé, ùn pir vÿ Topë vÿ mranh vén, kÿ Topë vÿ mranh vÿ kã nÿ nÿ sir. Ti vÿ mranh tugrîn tóg ter ja nÿ gé, ù tÿ ti vÿ mranh vén mü ën ti. Û tÿ ti vÿ mranh vén ja ën ri ke Ëg nÿtÿ, Topë vÿ mranh kãn ja Ëg tóg nÿ gé, Ëg tÿ tÿ ùn ve nón ke nÿtÿn kÿ. Kÿ Ëg tóg kãgter kãn ke mü gé, Topë vÿ mranh kÿ. ¹³Topë tÿ Ëg jÿvën to há ag tóg ti vÿ mranh ja nÿgtÿ gé, há ra ag tóg vënh jykre kórég to: “Topë vÿ mranh vë,” he ja tú nÿ ver, ag tÿ Topë tÿ Ëg jÿvën tÿ ën më ja tú nÿn kÿ, Moisés tÿ Topë vÿ rán ja to há. ¹⁴⁻¹⁵Ge ra ag tóg kãgter ja nÿ, ën to. Adão vÿ ter, ti nón ke ag vÿ kãgter, Moisés mur to há. Adão ne Topë tÿ ti mÿ ka kanë to: “ko tÿg nÿ,” he ja ën ko ja nÿgtÿ'. Ti nón ke ag vÿ Topë vÿ mranh gé, há ra ag pi(jé) Adão tÿ Topë vÿ mranh ja ën ri ke hÿn han ja nÿgtÿ'. Ge ra ag tóg kãgter. Kÿ Ëg ùri kãgter tÿ gé, Ëg tÿ ùn ve ën nón Topë vÿ mranh kÿ.

Ûn pir tÿ Topë vÿ mranh vén ja tugrîn Ëg tóg kãgter kãn ke mü. Ûn ve tÿ Ëg jo vënh jykre kórég han jan há vë. Ti jávo ti nón ke ën ti, Jesus há vÿ Ëg mÿ vënh jykre há nÿm ke mü. Ti tugnÿn Topë vÿ ùn e tâvÿ jagãtãn ke mü sir. Ëg mÿ tóg nén tÿ hën ri ke hÿn han ke mü sir, kÿ tóg presente há tâvÿ ri ke nÿ sir, ùn pir tugrîn, há vÿ: Jesus Cristo, he mü. Kÿ Jesus tÿ Ëg mÿ vënh jykre há nÿm mü ën vÿ ùn ve tÿ Ëg mÿ vënh jykre kórég nÿm ja ën kãfór nÿ. ¹⁶Ûn pir tÿ Topë vÿ mranh vén ën tugnÿn Ëg kãgter kãn ke mü. Topë vÿ mranh pir tugrîn tóg Ëg vóg kónãn kãn ke mü. Há ra tóg Ëg mÿ presente ri ke han sór mü ha. Ëg jagãgtãn tóg tÿ, Ëg tÿ ti vÿ mranh tÿ hën ri ke han ja ra, kÿ tóg Ëg mÿ vënh pâte fón mü gé sir. ¹⁷Ûn pir tÿ Tope vÿ mranh vén ja tugnÿn Ëg kar kãgter kãn ke mü. Há ra tóg ùn pir ù tugrîn Ëg jagãgtãn ke mü ha, kÿ tóg Ëg mÿ vënh pâte fón mü. Kÿ tóg Ëg kugrynh ke mü. Ëg mÿ presente ri ke han há vë. Kÿ Ëg tóg rÿnrÿr mán ke mü gé, kÿ Ëg tóg tá tÿ ùn mág nÿtÿnh mü sir, ùn pir tugnÿn, há vÿ: Jesus Cristo, he mü. Há ki Jesus tÿ Ëg mÿ vënh jykre há nÿm mü tóg ùn ve tÿ Ëg mÿ vënh jykre kórég nÿm ja ën kãfór nÿ.

¹⁸Hÿ, ùn pir tÿ Topë vÿ mranh vén ja tugrîn Topë tóg Ëg vóg kónãn kãn ke mü sir. Ri ke ti nÿ, Jesus tÿ Ëg kren han mü ti. Ûn pir tÿ Topë vÿ ki króm kãn tugnÿn Topë tóg Ëg kar jagãgtãn ke mü sir, kÿ tóg Ëg mÿ vënh pâte fón ke mü, Ëg kãgter mán tú nÿ jé, Ëg kuprîg ti. ¹⁹Ûn pir tóg Topë vÿ han ja tú nÿ, kÿ Ëg kar vÿ Topë vÿ mranh tÿ sir, ti nón. Kar kÿ ùn pir vÿ Topë vÿ han kãn ja nÿgtÿ, kÿ Topë tóg ti tugrîn Ëg mÿ vënh pâte fón kãn ke mü gé sir. ²⁰Kÿ Topë tóg Moisés tÿ Ëg jÿvën

ja nĩgtĩ, hã kũ tóg rán ja nĩ. Kũ ěg tóg ti vĩ mẽ kũ ěg tũ Topẽ vĩ mranh e han ja ěn ki kanhrãn mũ sir. ěg tũ ti vĩ mranh e tãvĩ nĩ ra Topẽ tóg ěg jagãgtãn kãfór han mũ gé sir, ²¹ ti tũ ěg jykre kugrynh jé sir. Nũgme ki ěg tóg vár kãn ke mũ vễ, inferno ki, ěg tũ Topẽ vĩ mranh to. Jagy ti nĩ. Hã ra Topẽ tóg ěg jagãgtãn kãn ke mũ, kũ tóg ěg kugrynh ke mũ, kũ ěg rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ, nũgme ki vár ke tũ ěg nỹtĩ, inferno ki. Topẽ tũ ěg jagãgtãn hã vễ, ěg Senhor tũ Jesus Cristo tũ ěg jagfy ter ja tũgrĩn ken hã vễ.

6

Jesus Cristo tũ ěg jykre si tũg

¹ Kũ Judeu ù hỹn inh mũ: “kỹn hỹn há nĩnh mũ, ěg tũ Topẽ vĩ mranh kũ,” he sór mũ. “Kũ tóg ěg jagãgtãn kãfór han ke mũ gé, ěg tũ mranh mág kũ,” he sór ag hỹn mũ. ² Vó, há tũ pẽ ti nĩ. Kórég ti nĩ. Ti ki ge kũ ěg tóg vễnh jykre tãg han tĩ, kũ ěg jykre si tóg tũ tĩ ha, ti tũ ěg jykre si tũ tũ' hen kũ.

³ Ha vé, vễnh kype kũ ěg nỹtĩ. Batismo tag vỹ ge nĩ, ha mẽ. ěg tũ Cristo ki rã to ken hã vễ. Cristo vỹ ter ja nĩ. Ter kũ tóg ěg jykre si tũ tũ' hé. ⁴ Tũg kũ tóg ti mré vễnh kej kãkã nỹ ri ke han mũ gé, ěg jykre si ti. Kũ Cristo vỹ rĩr mãn, ter kar kũ, Topẽ tũ ti rĩn mãn kũ. Tar ti nĩ, Topẽ ti, hã kũ tóg ti rĩn mãn. ěg tũ ti mré rĩr mãn ri ke ti nĩ, hã vỹ: vễnh jykre tãg to tar nĩ, he mũ. Batismo to ken hã vễ.

⁵ ěg jykre si tũ tóg tũ' hé, ti ter kũ, kũ ěg jykre tãg tóg nỹ ha, ěg tũ ti mré rĩnrĩr nỹtĩn kũ, ti rĩr mãn ěn ri ke. ⁶ Ti tũ cruz to sa kũ ěg jykre si tóg ti mré to sa ri ke han gé, kũ tóg tũ' he mũ, ěg tũ ti vĩ mranh mãn tũ nĩ jé. Topẽ vĩ mranh jafã vỹ tũ ěg nỹtĩ ha nĩgtĩ, hã kũ tóg tũ tũg' he ja nĩ, Jesus Cristo ti. Hã kũ ěg tóg ùri Topẽ vĩ mranh tĩ ag ri ke tũ nỹtĩ ha. ⁷ ěg jykre si tũg kũ ěg tóg jykre kurỹ nỹtĩ ha, ha mẽ, kũ ěg tóg mranh sór mãn tũ nĩ ha. ⁸ Cristo vỹ ěg jykre si tũ tũg' hé, ti ter kũ. Kũ tóg ěg mũ vễnh jykre tãg han mũ gé, rĩr mãn kũ, kũ ěg tóg ti mré jykre tãg ěn hã mũ mũnh mũ. Vễnh vĩ há to ken hã vễ.

⁹ Cristo ne rĩr mãn', ter kar kũ. Kũ tóg ter mãn ke tũ nĩ ha. ù vỹ ti tén mãn ke tũ pẽ nĩ ha. ¹⁰ Ter ja ti nĩ. Ti ter ja vỹ pir nĩ, ěg tũ Topẽ vĩ mranh ěn tũgnĩn. Kũ tóg rĩr jẽ nĩ sir, Topẽ mũ, ti tũ Topẽ tũ han kãn jé. ¹¹ Kũ ti ri ke han nĩ. Topẽ vĩ mranh tũg nĩ, ãjag jykre si ter kũ nỹn kũ. Topẽ jykre hã han nĩ, ãjag tũ ti tũ han kãn jé, ãjag tũ Jesus Cristo ki ge kũ nỹtĩn kũ.

¹² ěg jykre vỹ Topẽ vĩ mranh sór mũ, ěg jykre ter ke tag. ěg jykre tũ nén to ěn mũ ěn han tũg nĩ, Topẽ vĩ mranh tũg nĩ. ¹³ Kejẽn ãjag tóg ãjag pẽn tũ, ãjag nĩgẽ tũ, ãjag nũnẽ tũ, ãjag há ki nỹtĩ kar tũ Topẽ vĩ mranh sór mũ. ãjag tũ mranh kũ ãjag tóg ãjag há tũ vễnh jykre pãnõ han ja nỹtĩgtĩ, Topẽ kato tẽ ja nỹtĩgtĩ. Kũ ke tũg nĩ. Topẽ mũ vễnh fẽg nĩ. ãjag jykre si ter kũ, ãjag jykre tãg nỹtĩn kũ Topẽ mũ vễnh fẽg kãn nĩ, ti jykre hã han sór mĩnĩ, ãjag jykre tũ, ãjag há ki nỹtĩ kar tũ. ěg tũ ti mũ vễnh fẽg kũ ěg tóg ti jykre há han kãn ke mũ sir. ¹⁴ Kũ ěg tóg ùri Topẽ vĩ mranh tĩ ag ri ke tũ nỹtĩ ha, Topẽ tũ ěg jagãgtãn kũ, ti tũ ěg tar han kũ. Ti tũ ěg jyvẽn ja ěn tũgnĩn tóg ěg vóg kónãn ke mũ vễ, ěg tũ mranh kũ, hã ra tóg ěg jagãgtãn mũ ha.

Jesus Cristo tũ ěg jykre tãg

¹⁵ Kũ Judeu ag hỹn inh mũ: “kũ Topẽ vỹ ěg tũ ti vĩ mranh mũ ra ěg vóg kónãn mãn ke tũ nĩ. Kũ ěg hỹn jatun mũ mranh mũ,” he sór mũ. “ěg jagãgtãn ti tũ, hã kũ tóg tũ nén ù tũ nĩ, ti vĩ mranh mũ ti,” he sór ag hỹn mũ. Hã tũ vễ hã ra. Kórég ti nĩ, ěg tũ ti vĩ mranh kũ. ¹⁶ ěg tũ ù mũ vễnh fẽg kũ tóg tũ ěg patrão nĩ,

ký ěg hã vỹ tỹ ti camarada nỹtĩ. Ri ke ti nĩ, ěg tỹ Topẽ vĩ mranh sór ký. Ti vĩ mranh jafã vỹ tỹ ěg nỹtĩ, ěn kã. Ěg tỹ Topẽ vĩ kri fig tĩ nĩn ký ěg tóg ti mỹ há nỹtĩ sir. ¹⁷ Vãsỹ ãjag tóg tỹ Topẽ vĩ mranh jafã ja nỹtĩgtĩ. Hã ra ãjag tóg ũri Topẽ vĩ kri fig tĩ ha, ãjag fe tỹ ti ki ge ký. ãjag tỹ Topẽ vĩ mẽ ja ěn kri fig ãjag tóg tĩ, ký sóg Topẽ mỹ vĩ há han tĩ, ãjag to. ¹⁸ Topẽ vỹ ãjag jykre kugrynh, ãjag tỹ tỹ ti vĩ mranh jafã tũ nỹtĩ jé, ũri. Ký ãjag tóg tỹ Topẽ krêm ke nỹtĩ, ãjag tỹ tỹ ti jykre kuryj mĩ mũ jafã nỹtĩ jé, ũri.

¹⁹ ãjag mỹ sóg ěg tỹ tỹ ti vĩ ki króm jafã nỹtĩ tag tó mũ, comparação han ký, ãjag tỹ to ěg tỹ tỹ ũn há mỹ vènh fêg ki kanhró nỹtĩ jé, hã vỹ: Topẽ, he mũ. Vãsỹ ãjag tóg vènh jykre pãno han sór ja nỹtĩ, nén ũ kavéj ti, nén ũ kórég kar ti. Tag han ký ãjag tóg ũn kórég mỹ vènh fêg ja nỹtĩ. Ũri Topẽ mỹ vènh fêg kãn, ãjag tỹ tỹ ti tũ nỹtĩ jé, vènh jykre kuryj hã han jé sir. ²⁰ Vãsỹ, ãjag tỹ tỹ Topẽ vĩ mranh ký nỹtĩn ký vènh jykre há tóg ãjag mỹ tũg ja nĩ. ²¹ Ký ãjag ne han ja nỹtĩ, tempo ěn kã? Vènh jykre kórég tãvi han ja ãjag tóg nỹtĩ. ãjag tỹ ãjag jykre si to jykrén ký tóg ãjag mỹ'a tĩ, ũri. Vènh jykre tag tugnĩn ěg nũgme ki vár kãn ke mũ vè, hã ký tóg ãjag mỹ'a tĩ, ãjag tỹ ti kórég han ja to jykrén ký. ²² Ũri ãjag tóg kygvar ký nỹtĩ, mỹr, ha mẽ, Topẽ vỹ mranh ja ěn tỹ tóg tũg' he ja nĩ. Topẽ mỹ ãjag vènh fêg ký nỹtĩ. ãjag tỹ nén han mũ vỹ tỹ ti tũ nĩ, ti jykre kuryj, ký ãjag tóg ter ke tũ nĩ ha, ãjag kuprĩg vỹ rĩr nĩ ha. ²³ Topẽ vĩ mranh tugrĩn ěg nũgme ki vár ke mũ vè. Topẽ tỹ ěg vóg kónãn hã vè. Hã ra tóg ěg jagãgtãn mũ, ký tóg ěg mỹ rĩr krỹg ja tũ ven ke mũ. Ti tỹ ěg mỹ presente han hã vè, hã vỹ: ěg tỹ ěg rĩr krỹg ja tũ venh ke, he mũ, ěg Senhor tỹ Jesus Cristo tugnĩn.

7

Vènh prũg to comparação

¹ Inh kanhkã', Topẽ tỹ vãsỹ ěg mỹ vènh jykre nĩm ja ěn ki kanhró ãjag tóg nỹtĩ, Moisés tỹ rán ja ěn ti. Ěg rĩr nỹtĩn ký ěg tóg vènh jykre ěn han ký nỹtĩ, ěg ter ký tóg ěg mỹ tũ' he mũ, vènh jykre ěn ti. ² Ri ke ti nĩ gé, ěg prũ fi mré. Fi mén rĩr jèn ký fi tóg tỹ ti tũ jé, fi mén tũ. Ti ter ký fi tóg tỹ ti tũ tũ jé sir, ti tũg ký. ³ Fi mén rĩr jèn ký fi tóg tỹ ti tũ jé. Fi tỹ ti rĩr tĩ ra ũ mré nỹ ký fi tóg ã mén tũ mré nỹ mũ. Ti ter ký fi tóg mén tũ jé sir, ký, fi tỹ ũ mré tũg sór ký tóg sir há tĩ, fi mén vè sir, fi tỹ ũ mré tĩ mũ ěn ti. ⁴ Ri ke ti nĩ, Topẽ tỹ vãsỹ ěg mỹ vènh jykre nĩm ja ěn ti. Cristo ter ký tóg ěg jykre si tỹ tũg' hé gé. Hã ký tóg ěg tỹ ti tỹ ěg jyvèn ja ěn mranh ja ra tóg ěg vóg kónãn ke tũ nĩ sir. Vãhã ěg tóg tỹ Cristo tũ nỹtĩ ha, ũ tỹ ter kar ký rĩr mãn ja ěn tũ vỹ tỹ ěg nỹtĩ. Ký ěg tóg ũri Topẽ jykre hã han sór mũ ha, ti mỹ sér tĩ jé. ⁵ Vãsỹ ěg tóg ěg tỹ nén to ěn ja ěn hyn han tĩ ja nĩgtĩ. Ký ěg tóg vènh jykre kavéj han kãn ja nĩgtĩ, ěg jykre tỹ, ěg há ki nỹtĩ kar tỹ ke gé. Ěg jykre kavéj tugrĩn ěg nũgme ki vár ke mũ vè. Topẽ tỹ ěg jyvèn mũ jèmèn ký ěg tóg ki kanhrãn mũ, ěg tỹ ti vĩ mranh mũ tag ki. Jérĩn mỹ ěg tóg mranh mãn', mranh mãn' he mũ sir. ⁶ Hã ra tóg ěg mỹ tũ tĩ ha, ěg tỹ Topẽ tỹ vãsỹ ěg jyvèn jèmég mũ ra mranh mũ ti, Cristo tỹ ter ký ěg jykre si tỹ tũg' hen ký. Topẽ vĩ mranh sór tũ ěg nỹtĩ ha. Ěg kygvãn ti huri, ký ěg tóg Topẽ tũ há han tĩ sir, Topẽ kuprĩg tỹ ěg krĩn ký. Ký ěg tóg Topẽ tỹ ěg jyvèn to kanê jur han mãn ke tũ nĩ ha. Ki króm sór ěg nỹtĩ ha. Ěg kanê jur pijé'. Topẽ kuprĩg tỹ ěg mỹ vènh jykre tãg nĩm jan hã vè.

Vènh jykre kórég han ký ěg Topẽ vĩ mranh tĩ

7 Kŷ Judeu ag hŷn inh mŷ: “kŷ Topĕ tŷ vāsŷ ěg jyvĕn mŷ ěn mŷ kórĕg nŷ?” he sór mŷ. Vó, kórĕg tŷ ti nŷ. ěg jyvĕn ja tóg nŷgtŷ, kŷ ěg tóg ti vŷ mĕ kŷ: “vĕnh jykre kórĕg han kŷ inh hŷn tóg ti vŷ mranh tŷ,” he tŷ. Topĕ vŷ ěg mŷ: “nĕn ũ to ěn tŷg nŷ,” he ja nŷ. Tag jĕmĕn kŷ ěg tóg ũ tu to ěn tag tŷ Topĕ vŷ mranh nŷ ki kanhró nŷtŷ. 8 Topĕ tŷ ěg jyvĕn mŷ ra ěg tóg ti vŷ mranh sór mŷgtŷ, jĕrŷn mŷ. Ti tŷ ěg mŷ: “tag han tŷg ra,” he mŷ ra ěg tóg han sór tŷ, hā kŷ ěg tóg ũ tu to ěn sór tŷ. Topĕ tŷ ěg jyvĕn tŷ ra ěg ki kanhrān ke tŷ nŷ vĕ, vĕnh jykre pāno tŷ ti vŷ mranh nŷn ki. 9 Vāsŷ ěg tóg Topĕ tŷ ěg jyvĕn mŷ ěn mĕg tŷ ja nŷtŷgtŷ. Vĕké ěg tóg mŷ ja nŷtŷgtŷ, jatun mŷ. Kŷ tóg vāhā ěg mŷ ā vŷ jĕnĕ ja nŷ, Topĕ ti, ěg jyvĕn kŷ. ěn mĕ kŷ ěg tóg ěg tŷ ti vŷ mranh ja ěn ki kanhrān ja nŷtŷgtŷ, ěg tŷ to nŷgme ki vār ke mŷ mrĕ hā. Kŷ ěg tóg kanĕ jur nŷtŷ ha. 10 Topĕ vŷ tóg ěg jyvĕn, ěg tŷ nŷgme ki vār ke tŷ nŷtŷ jĕ. Jĕrŷn mŷ ěg tóg ki vār ke mŷ, ěg tŷ ti tŷ ěg jyvĕn kri fig tŷ nŷn kŷ. Hā ve ěg tóg, ěg tŷ ti tŷ ěg jyvĕn mĕ kŷ. 11 ěg tŷ Topĕ vŷ mranh kŷ ěg tóg Topĕ tŷ ěg jyvĕn mŷ kato tĕ mŷ. Kŷ ěg nŷgme ki vār ke mŷ sir, ěg tŷ: “tŷ hŷn tŷ nĕn ũ tŷ nŷ, sŷ tŷ vŷ mranh mŷ tŷ,” he mŷ ra.

12 Hā kŷ Topĕ tŷ vāsŷ ěg jyvĕn mŷ ěn vŷ há nŷ, ti tŷ tŷ Topĕ tŷ nŷn kŷ. Kŷ Topĕ tŷ vāsŷ ěg mŷ vĕnh jykre nŷm ja ěn vŷ kuryj nŷ gé. Há ti nŷ, Topĕ tŷ vŷ tŷ ti nŷ gé.

13 Kŷ Judeu ag hŷn inh mŷ: “ěg mŷ vĕnh jykre há tugnŷn nŷgme ki vār ke mŷ?” he sór mŷ. Vó, ke tŷ vĕ. Topĕ vŷ mranh tugnŷn ěg nŷgme ki vār ke mŷ. Nĕn ũ há ja vĕ, Topĕ tŷ ěg jyvĕn ja ti, hā ra ěg tóg mranh. ěg tŷ Topĕ tŷ ěg jyvĕn mĕ kŷ ěg tóg ěg jykre kórĕg to: “tŷ vŷ mranh ja inh nŷgtŷ,” he tŷ. Hā ki ěg tóg ki kanhrān mŷ, ěg tŷ Topĕ vŷ mranh tag tŷ tŷ nĕn ũ kórĕg tāvŷ nŷn ki. 14 Topĕ tŷ ěg jyvĕn mŷ ěn vŷ tŷ ti tŷ nŷ, ti kuprŷg vŷ to ěg kanhrān tŷ. Jĕrŷn mŷ ěg tóg ěg tŷ nĕn to ěn mŷ ěn han sór tŷ, ěg krój nŷtŷn kŷ. Ti vŷ mranh kŷ ěg tóg tŷ ti vŷ mranh jafā nŷtŷ.

Ěg tŷ ti kórĕg han sór tŷ ra ěg tóg han tŷ

15 ěg jykre tóg inh mŷ e tŷ. Sŷ nĕn to há ěn han tŷ sóg nŷgtŷ. Sŷ nĕn to há tŷ ěn hā han sóg tŷ mŷ, kŷ tóg inh mŷ e tŷ. 16 ěg tŷ ti kórĕg han sór tŷ ra ěg tóg han tŷ. Ti vŷ mranh mŷ vŷ ěg mŷ kórĕg nŷ, kŷ ěg tóg ki kanhró nŷtŷ, ti tŷ ěg jyvĕn há han ja ěn ki. Ge ra ěg tóg mranh tŷ. 17 ěg jykre si hā vĕ. ěg tŷ ěg jykre si tovānh kān ja tŷ nŷn kŷ ěg tóg ti vŷ mranh tŷ, ěg tŷ mranh sór tŷ (hā) ra. ěg jykre tāg tŷ vĕ, tag ti. 18 ěg pi(jé) vĕnh jykre há to tar nŷtŷ! Vĕnh jykre kórĕg vŷ ver ěg kākā nŷ nŷ. Vĕnh jykre kuryj tóg ěg mŷ sér tŷ, ge ra ěg tóg ti pāno han tŷ, ěg tŷ ũn há han sór mŷ ra. 19 Hā kŷ ěg pi(jé) vĕnh jykre há han tŷ, ěg tŷ han sór mŷ ra. Ti kórĕg hā han ěg tŷ, ěg tŷ han sór tŷ ra. 20 ěg tŷ nĕn han sór tŷ ěn han ěg tóg tŷ, vĕnh vatānh tá. ěg jykre si hā tugnŷn ěg tóg Topĕ vŷ mranh tŷ, ěg tŷ tovānh kān ja tŷ nŷn kŷ.

21 Ha vé, ěg jykre ti. Ũn há hā han sór ěg tóg mŷgtŷ. Ge ra ěg tóg ũn kórĕg hā han tŷ, ěg jykre si tŷ ěg kākā nŷn kŷ. 22 ěg tŷ to jykren há han kŷ ěg tóg: “Topĕ tŷ ěg jyvĕn mŷ vŷ há nŷ,” he tŷ. ěg mŷ tóg sér tŷ. 23 ěg tŷ hā ra ěg jykre to jykren kŷ ěg tóg vĕnh jykre kórĕg hā han mŷgtŷ ver, vĕnh vatānh tá. Kŷ ěg tóg sir vĕnh jykre há kato tĕ mŷ, ěg tŷ vĕnh jykre kórĕg han kŷ, vĕnh jykre há tŷ ěg mŷ há nŷ (hā) ra. Ti vŷ mranh jafā vŷ tŷ ěg nŷtŷ, ěg tŷ Topĕ vŷ mranh to ěn kŷ, ěg tŷ to ěn sór tŷ ra. ěg kākā tóg nŷ nŷ, vĕnh jykre kórĕg ti. 24-25 ěg tŷ to jykren há han kŷ Topĕ tŷ ěg jyvĕn tŷ ěn tóg ěg mŷ há tŷ, kŷ ěg tóg han sór mŷ. Ge ra ěg tóg ti

vĩ mranh ja nĩgtĩ, kũ ěg tóg mranh mǎn', mranh mǎn' he tĩ sir, ěg tũ mranh sór tũ ra.

Jagy pẽ ti nĩ. Kórég ěg nũtĩ, ěg tũ ũn há han ki kagtĩg nũtĩn kũ. Nũgme ki vár kǎn jé ěg tóg ke mũ mũr. Ũ nũ hũn ěg kren han ki kanhró nĩ, vẽnh jykre kórég tag to? Ěg Senhor tũ Jesus Cristo há vẽ. Ti há vỹ ěg kren han mũ. Kũ ěg tóg Topẽ mũ: “há ti nĩ, ǎ kósin tũ ěg kren han mũ ti,” he tĩ. Há kũ ěg tóg vêsóg ki ěg jykre si tũ tũg' he ki kagtĩg nũtĩ. Jesus há tũgnĩn Topẽ tóg ěg mũ vẽnh pǎte fón tĩ, kũ ěg tóg ti mũ há nũtĩ.

8

Topẽ kuprĩg tũ ěg jagrẽ

¹ Kũ tóg, ěg tũ Jesus Cristo ki rǎ kũ Topẽ tóg ěg vóg kónǎn mǎn ke tũ nĩ ha. ² Vẽnh jykre tǎg vỹ ěg kǎkǎ nĩ ha, Topẽ kuprĩg tũgrĩn, ěg tũ Jesus Cristo ki ge kũ nũtĩn kũ. Ti tũ tũ ěg jagrẽ nĩn kũ ěg rĩnrĩr nũtĩ, kũ ěg kygvar kũ nũtĩ sir, Topẽ vĩ mranh jan ki. Nũgme ki vár ke tũ ěg nũtĩ ha. ³ Topẽ tũ vǎsỹ ěg jyvẽn mũ ra ěg krenkren ja tũ nĩ ver, ěg tũ ki króm kǎn ja tũ nĩn kũ, ěg krónhkrój nũtĩn kũ. Há kũ Topẽ tóg ǎ kósin jẽnẽ ja nĩ. Ũ tũ Topẽ vĩ mranh jafǎ ri ke tóg mur, ěg ri ke, há ra tóg mranh ja tũ nĩ inhǎ. Kũ tóg ěg jagfy ter ja nĩ, ěg há tũ ti vĩ mranh ja tũgrĩn. Topẽ tũ ti vóg kónǎn há vẽ, ěg nũtĩg ja ki. ⁴ Vǎhǎ ěg tóg Topẽ tũ vǎsỹ ěg jyvẽn mũ ěn ki króm há nũtĩ, Topẽ kuprĩg tũ tũ ěg jagrẽ nĩn kũ. Kũ ěg tóg ěg tũ nén to én mũ ěn han mǎn ke tũ nũtĩ sir, ěg jagrẽ há tũ ěg tar han mũ tũgnĩn. ⁵ Ěg tũ ěg tũ nén to én mũ ěn han sór kũ ěg tóg tũ Topẽ vĩ mranh jafǎ nũtĩ. Ěg tũ há ra Topẽ kuprĩg tũ jagrẽ nĩn kũ ěg tóg ti há tũ ěg mũ nén tó mũ ěn han tĩ. ⁶ Ěg tũ nén to én mũ ěn han kũ ěg nũgme ki vár ke mũ vẽ. Ěg tũ Topẽ kuprĩg tũ ěg mũ nén tó mũ ěn han kũ ěg tóg vẽnh jykre tǎg han kũ nũtĩ, kũ ěg jatun mũ mũgtĩ sir.

⁷ Ũ tũ ěg tũ nén to én mũ ěn han kũ tóg Topẽ kato tẽ mũ sir. Ti pi(jé) Topẽ jykre han tũ'. Han ki kagtĩg tóg nĩgtĩ. Ěg jykre sin há vẽ. ⁸ Ũ tũ ěg tũ nén to én mũ ěn han to tóg kórég nĩ, Topẽ ti. ⁹ Ag jǎvo ǎjag tóg Topẽ kuprĩg tũ ǎjag mũ nén tó mũ ěn há han tĩ. Ěg tũ nén to én mũ ěn han vǎnh ǎjag nũtĩ, Topẽ kuprĩg tũ tũ ǎjag jagrẽ nĩn kũ. Ũ tũ Cristo kuprĩg tũ jagrẽ tũ nĩ ěn pi(jé) tũ ti tũ nĩ'. ¹⁰ Cristo tũ vỹ tũ ěg nũtĩ, kũ tóg ěg kǎkǎ jẽ nĩ, Jesus Cristo ti, ǎ kuprĩg tũ. Kũ ěg há vỹ ter ke mũ, ěg tũ Topẽ vĩ mranh jan kũ. Há ra ěg tóg ěg rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ, Topẽ tũ ěg mũ vẽnh pǎte fón ja nĩn kũ. ¹¹ Topẽ kuprĩg vỹ tũ ěg jagrẽ jẽ ha. Topẽ vỹ Jesus rĩn mǎn, ti ter kar kũ. Ti tũ Jesus rĩn mǎn kũ tóg ěg há ter ke tag rĩn mǎn ki kanhró nĩ gé, ěg mũ ěg há tǎg han kũ, ti kuprĩg tũ tũ ěg jagrẽ nĩn kũ.

¹² Inh kǎnhkǎ', Topẽ tũ vỹ tũ ěg nũtĩ ha, ěg tũ ti jykre há han jé. Kũ han tũg nĩ, ǎjag tũ nén to én mũ ti. ¹³ Ěg tũ nén to én mũ ěn han kũ ěg nũgme ki vár ke mũ. Topẽ tũ ěg jagrẽ vỹ ěg tũ nén to én mũ tag tũ tũg' he sór mũ. Ěg tũ ti mré tũ tũg' hen kũ ěg vẽnh jykre tǎg han kũ nũtĩnh mũ. ¹⁴ Ěg tũ Topẽ kuprĩg tũ ěg mũ nén tó tũ ěn han kũ ěg tóg tũ Topẽ krẽ nũtĩ, Jesus jǎvy ěg nũtĩ mũr, ha mẽ. ¹⁵ Ěg tũ tũ Jesus jǎvy nũtĩn kũ ti pi(jé) ěg kanẽ jun ke mũ'. Ti kuprĩg vỹ tũ ěg jagrẽ nĩ, kũ ěg tóg tũ Jesus jǎvy nũtĩ ha. Topẽ pi(jé) tũ ěg patrǎo kórég ri ke nĩ'. Tũ tóg ěg panh nĩ ha. Há kũ ěg tóg ti mũ: “Aba,” he tĩ, há vỹ: “ěg jóg,” he mũ, ěg vĩ ki. Ěg jagrẽ há jamẽn kũ ěg tóg ti mũ: “ěg jóg mág,” he tĩ. ¹⁶ Topẽ kuprĩg há ne ěg mũ tó tũ', ěg tũ tũ Topẽ krẽ nũtĩ ti, Jesus jǎvy. Há kũ ěg ki kanhró nũtĩ. ¹⁷ Ěg tũ tũ ti krẽ nũtĩn kũ tóg ěg mũ ǎ tũ nĩm kǎn ke mũ gé, Topẽ ti. Jesus Cristo há mũ tóg

nĩm kãn ke mũ, kỹ tóg ẽg mũ nĩm kãn ke mũ gé sir, ẽg kãke mré. Hã jẽ ẽg tóg ti mré jagãgtar ke mũ gé, ti tỹ vẽn h jykre há to jagtar ja ẽn ri ke. Kỹ ẽg tóg ti mré tỹ ùn mág nỹtĩnh ke mũ gé, ẽg jagtar kar kỹ.

Kanhkã ve jẽ ẽg tóg ke mũ

¹⁸ Ha vé, tag ki kanhró sóg nĩ, ha mẽ. Kanhkã tá tóg sér pẽ tĩnh mũ. Tá ẽg tóg tỹ ùn mág nỹtĩnh mũ. Kỹ ẽg tỹ ùri ti tugnĩn jagãgtar mũ tag vỹ tỹ ẽg mũ nẽn ù tũ pẽ nĩgtĩ, ẽg tỹ tỹ ùn mág nĩnh ke to jykrén kỹ. ¹⁹ Topẽ vỹ ã krẽ tỹ tỹ ùn mág han ke mũ. Kỹ Topẽ tỹ ùn han mũ kar ag tóg tag hã ve sór mũ gé, bicho kar, ka kar, ẽkré kar ke gé, nẽn kar ti. ²⁰ Nẽn kar vỹ jagãgtar nỹtĩ, ùn ve tỹ Topẽ vỹ mranh tugrĩn. Vẽn kókẽn ja tũ ti nĩ, Topẽ vỹ mranh ja tũ ti nĩ, hã ra tóg ùn ve tỹ Topẽ vỹ mranh ja tugnĩn jagtar nỹtĩ, Topẽ tỹ ẽg mré ti vóg kónãn kỹ, nẽn kar ti. ²¹ Hã ra Topẽ tóg ã tỹ ùn han mũ kar ag mũ: “kejẽn ãjag jagtar mãn ke tũ nỹtĩ ha,” he ja nĩ. Kỹ Topẽ tỹ Jesus jãvy ag tỹ ùn mág hyn han ke kurã ẽn kã tóg nẽn kar tỹ há' henh ke mũ gé, kỹ tóg tũg mãn ke tũ nĩ ha, nẽn kar ti. Nẽn kar vỹ há nỹtĩnh mũ, Jesus jãvy há nỹtĩnh ke ẽn ri ke. ²² Ver tóg Topẽ tỹ ùn han mũ kar ag mũ jagy tĩ, kỹ tóg fag tỹ fag kósin mãn kỹ fag vẽnhrẽr ẽn ri ke han tĩ, Topẽ tỹ ùn han kar ti, ti jagãgtar nỹtĩn kỹ. ²³ Nẽn ù kar tag vẽnhrẽr ri ke han ẽg tóg vĩ gé, ẽg tỹ ti jagy ven kỹ, ẽg tỹ ti kuprĩg tỹ jagre nỹtĩ ra. Ẽg jagrẽ to ẽg tóg ki kanhró nỹtĩ, ẽg tỹ tá tỹ ùn mág nỹtĩnh ke ti. Ge ra tóg ver ẽg mũ jagy tĩ, tag ti ki, kỹ ẽg tóg ti mré nỹtĩ sór mũ. Kỹ ẽg tóg venh ke mũ sir, ti tỹ ã krẽ pẽ mũ nẽn nĩm ke mũ ẽn ti. Hã jãvãnh ẽg tóg mũ. Ẽn kã tóg ẽg mũ ẽg fãr tãg han ke mũ, ẽg fãr ter ke tũ ti.

²⁴ Krenkren kỹ ẽg nỹtĩ, hã ra ẽg tóg ver vég tũ nĩgtĩ, ẽg krenkren kỹ nỹtĩ tag, ẽg fãr tãg tag. Ẽg tỹ venh há tóg tĩ. Hã jãvãnh ẽg tóg tĩ. Ẽg tỹn jãvãnh mũ ra ẽg tóg ver vég tũ nỹtĩ. Ẽg tỹn ve kar kỹ ẽg tóg ti jãvãnh mãn ke tũ nỹtĩ ha. ²⁵ Hã ra ẽg tóg ver vég tũ nỹtĩ, hã kỹ ẽg tóg ti jãvãnh mũ ver. To krónh ke tũ ẽg tóg nỹtĩ, ti jãvãnh to.

Topẽ kuprĩg tỹ ẽg jagfy vĩ

²⁶ Hã ra Topẽ kuprĩg vỹ ẽg tar han tĩ, ẽg krój nỹtĩn kỹ. Kejẽn ẽg ki kagtĩg nỹtĩ, ẽg tỹ ne to vĩnh ken kĩ, ẽg tỹ Topẽ mré vẽnén kỹ. Hã kỹ tóg ẽg jagfy vĩ tĩ, Topẽ kuprĩg tĩ. Kejẽn ẽg jẽnger mág han tĩ, ẽg tỹ nẽn ù to vĩnh ken kĩ kagtĩg nỹtĩn kỹ. Hã ra tóg ẽg mré vĩ tĩ gé, ẽg jagfy, Topẽ kuprĩg ti. Ti vĩ ki kagtĩg ẽg nỹtĩ, hã ra tóg ẽg jagfy vĩ' vĩ' he tĩ. ²⁷ Kỹ Topẽ vỹ ẽg tỹ nẽn ù to jykrén mũ kar vég tĩ. Kỹ tóg ã kuprĩg tỹ nẽn tó mũ tag ki kanhró nĩ gé. Ti jykre vỹ ti mũ há nĩ, ti tỹ nẽn to vĩ mũ ti, ẽg jagfy, Topẽ tũ kar ag jagfy. Topẽ tỹ nẽn ù han sór mũ ẽn hã to vĩ tóg tĩ, ti kuprĩg ti.

²⁸ Ha vé, Topẽ to há ẽg nỹtĩ, hã kỹ ẽg tỹ nẽn vég mũ kar vỹ ẽg tar han ke mũ, ẽg tỹ ti jagy vég mũ mré hã. Topẽ hã vỹ ẽg ki rĩr mũ, hã kỹ nẽn ù kar vỹ ẽg tar han ke mũ, ti tỹ ẽg kuprẽg ja nĩn kỹ. ²⁹ Ẽg tỹ ti ki ge tũg ki tóg: “inh ki tóg rãnh ke mũ, tag,” he ja nĩ, ki kanhró nĩn kỹ. Kỹ tóg ẽg kuprẽg ja nĩ gé, ẽg tỹ ti kósin ri ke pẽ nỹtĩ jé. Ti hã vỹ tỹ Topẽ kósin pẽ nĩ inhã, ti kósin ve, kỹ tóg tỹ ẽg kãke nĩ gé sir, kỹ ti jãvy ag, ti ve fag vỹ e tãvĩ tãvĩ nỹtĩnh mũ ha. Ẽg hã vẽ sir. Topẽ tỹ nẽn to jykrén hã vẽ. ³⁰ Hã jé tóg ẽg kuprẽg, kỹ tóg ẽg mũ vẽn h vĩ jẽnẽ. Ti tỹ ẽg mũ vẽn h vĩ jẽnẽ kỹ tóg ẽg mũ vẽn h pãte fón gé. Ẽg mũ vẽn h pãte fón kỹ tóg ẽg tỹ ùn mág hyn han ke mũ gé, ti mré, tá.

Topẽ tỹ ẽg to há

³¹ Tag tóg inh mý e tí, sý to jykrén ke tóg inh mý tú tí. Topê vỹ tý ãg mré ke nĩ mýr. Hã ký ãg kato tê ù pi(jé) ãg tý hẽ ri kenh mũ ha'. ³² Topê vỹ ã kósín pir fẽg ja nĩ, ti tý ãg jagfy ter jé. Á kósín pir nenh ja tú tóg nĩ, hã ký tóg ãg mý nén ù há nenh ke tú pẽ nĩ, ti tý ã kósín pir nenh ja tú nĩn ký. ³³ Topê tý ãg kuprẽg ký tóg ù tý ãg kato vỹ sór mũ ra tóg ag mý vẽnhmỹ tí. Topê hã ne ãg mý vẽn pãte fón ja nĩgtĩ'. ³⁴ Ký ù ag tý ãg to: "kórég ag nýtĩ," he mũ ra ãg tóg Topê mý há nýtĩ. Jesus Cristo hã tóg ter ja nĩ, ãg jagfy, ký tóg rĩr mãn ja nĩ gé. Topê pẽgia tá tóg nĩ nĩ, ti rã hã, ký tóg ãg jagfy vỹ tí.

³⁵ Ký ù pi(jé) Cristo tý ãg to jũ han ki kanhró nĩ'. Ti fe vỹ tý ãg nýtĩ. Kejẽn ãg tóg nén ù jagy venh ke mũ, ti tigrĩn. Kejẽn ãg kanẽ jur ke mũ. Kejẽn ag tóg ãg vóg kónãn ke mũ. Kejẽn ãg tóg kókĩnkĩr ke mũ. Kejẽn ãg tóg kur venh ke tú nĩ gé. Kejẽn ãg tóg kãgter kren ke mũ. Kejẽn ag tóg ãg kãmĩ ù tén ke mũ. Jérĩn mý ãg tóg Cristo tovãnh ke tú nĩ. Ký tóg ãg tovãnh ke tú nĩ gé, Jesus Cristo ti. ãg to há nĩn ký tóg nĩ nĩ. ³⁶ Kejẽn ãg tóg ti jagy tag vég tí, hã ký tóg rán ký nĩ, ha mẽ: "ãg tý ã to há nýtĩ tugnĩn ag tóg ãg tén sór tí, kurã kar ki. Ag mý ãg tóg carneiro ri ke nýtĩ. Carneiro tãnh ãg tóg tí, ãg tý ko jé. Vẽnhmẽg ri ke ãg nýtĩ, ag mý, ãg tý ã to há nýtĩ tigrĩn," he ja tóg nĩ, Topê vỹ rá ki. Hã ra tóg ge nĩ. ³⁷ Hã ra tóg tý nén ù tú nĩ, ãg mý. Ti hã ne ãg tar han tí', ù tý ãg to há tãvĩ nĩ tí. Hã ký tóg ãg mý sér tí, ãg tý nén jagy vég mũ ra, ti tigrĩn.

³⁸ Ha vé, tag ki kanhró sóg nĩ, ha mẽ. Nén ù pi(jé) Topê tý ãg to há nĩ tag tý tũg' henh mũ', ha mẽ. ãg ter mũ ra tóg ãg to há nĩ, ãg ter tú ra ke gé. Topê tý jẽnẽ jafã ag vỹ Topê tý ãg kato tê han ki kagũg nýtĩ gé. Japo ag vỹ ti tý ãg kato tê han ke tú nĩ gé, ag tý han sór mũ ra. Pã'i kar ag vỹ tag han ki kagũg nýtĩ gé. ãg tý ùri nén ù jagy vég mũ ra ãg tóg ti tovãnh ke tú nĩ, ký tóg ãg to jũnh ke tú nĩ gé, ãg tý kejẽn nén ù jagy tãvĩ vég mũ ra. ³⁹ Kanhkã tãn ag vỹ ti tý ãg to jũ han ke tú nĩ gé, nũgme tãn ag ke gé, ag tý ti tý ãg to jũ han sór mũ ra. Topê tý nén hyn han ja kar vỹ ti tý ãg to jũ (jé) han ke tú pẽ nĩ. ãg to há nĩ ký tóg nĩ nĩ, ãg tý ãg Senhor tý Jesus Cristo ki ge ký nýtĩn ký.

9

Topê tý Judeu ag kuprẽg

¹ Nén ù tó sóg inh mũ gé, ha mẽ. Cristo vỹ ki kanhró nĩ, sý tónh ke mũ tag. Sý ki hã ke vẽ, ón tú sóg nĩgtĩ, ký Topê kuprĩg vỹ inh mý: "ki hã ã tóg to," he tí gé. ²⁻³ Ha mẽ, inh mré ke ag to sóg fe kaj tãvĩ nĩ, Judeu ag to, ag tý Jesus kato tẽn ký. Fỹ sóg tí, sý ag mĩ ãkrén ký, inh mý tóg vẽnh kaga jagy ri ke nĩ, ha mẽ. Ký, Topê tý ag jagfy inh kato tê ra tóg inh mý há tí vẽ. Jesus tý ãg jagfy ter ri ke, ag tý ti ki ge jé. Ti tý ag jagfy isỹ Cristo mré ke tú han ra tóg inh mý há tí vẽ. Tý ag tóg inh kanhkã pẽ nýtĩ, ⁴ isỹ tý ag mré Israel krẽ nĩn ký. Tý ag tóg Topê krẽ ja nýtĩ vẽ, ký tóg ag mý ã jykre tar ven ja nĩ gé. Ag mré vẽnh jykre tý hẽn ri ke han ja tóg nĩgtĩ, ag jyvẽn ja tóg nĩgtĩ gé, ký ti vỹ tó tí ag vỹ rán ja nĩgtĩ gé, Topê vỹ ti. Ti jo ìn pẽ han ja ag tóg nĩgtĩ, Jerusalém tá, krẽm nén ù kar pũn jafã. Ag mý tóg ã tý nén han ke ti kãmén ja nĩgtĩ. ⁵ ãg jóg'jóg ve ag, ù tý vãsỹ Topê mré vẽnẽn tí ag vỹ ag jóg'jóg ve nýtĩ gé, ký Cristo vỹ tý ag kã ù nĩ gé, ag kanhkã, ti tý ga kri tũg ký. ãg kri ke kar vẽ, Cristo ti, Topê ti. Ti hã mý ãg vỹ há han ke mũ, to ãg krónh ke vãn h nýtĩ, ga kri, kanhkã tá ke gé, ti mý vỹ há han to. Amém.

⁶ Jesus kato tê ag tóg nýtĩ ha, Israel ag, Topê tý ag jyvẽn ja ra. Hã ký tóg Topê tý ag mý tó há han ja tú nĩ ve nĩ. Hã tú vẽ hã ra. Ag hã ne to jykrén há han ja

tũ nĩ, ti tỳ ag mỳ tó há han ja ra. Ęg tỳ to jykrén há han kỳ ěg Israel ag jykre ki kanhrān mũ, ha mẽ: Israel krê ù tóg tỳ Topê krê pê tũ nýtĩ, ha mẽ. ⁷ Hã ra ag tóg: “Abraão vỹ tỳ ěg jóg jóg ve nĩ,” he tĩ, “hã kỳ ěg tóg tỳ Topê krê nýtĩ, Abraão tugnĩn,” he ag tóg tĩ. Kynê kỳ ag tóg tag tó tĩ, ha mẽ. Topê tóg Abraão mỳ: “ã kósĩn tỳ Isaque krê vỹ tỳ ã krê pê nýtĩnh mũ,” he ja nĩ. ⁸ Hã ra Abraão vỹ krê e han ja nĩgtĩ, kósĩn pir tũ ti nĩ. Hã kỳ Abraão krê ù vỹ tỳ Topê krê tũ nýtĩ, Abraão tỳ ag han ja ra. Û tỳ Topê ki ge kỳ nýtĩ ag hã vỹ tỳ Topê krê nýtĩ, Topê tỳ ùn kuprêg ja ag.

⁹ Topê vỹ Abraão mỳ: “prỹg tũg kỳ sóg ã venh kătĩg măn ke mũ, kỳ Sara fi kósĩn vỹ kã nỹnh mũ sir, ha vemnĩ,” he ja nĩ. Topê tỳ Abraão mỳ Isaque mur ke tó jan hã vê, ti tỳ Isaque hã kuprêg jan kỳ. ¹⁰ Kỳ tóg ge nĩ gé, ěg tỳ Rebeca fi krê to jykrén kỳ, Isaque prũ fi. Krê vègĩn han ja fi nĩ, kỳ ag tóg tỳ ěg jóg tỳ Isaque krê kar nýtĩ, ùn vègĩn ja ag. ¹¹⁻¹² Kỳ ag mur tũg ki, ag tỳ ver nén ù han tũg ki Topê tóg ag mỹnh fi mỳ: “ùn mur ven ke mũ vỹ tỳ ù tỳ ti nón mur ke mũ ěn krêm ke jènh ke mũ, ha vemnĩ,” he ja nĩ. Topê tỳ fi mỳ tó kã ag tóg nén ù há mré nén ù kórég han ja tũ nĩ ver. Ag mur tũg ki ke ja vê. Topê tỳ ěg mỳ ã jykre ven sór ja vê, hã kỳ tóg ag mur tũg ki tag tó ja nĩ. Á tỳ nén to jykrén mũ ěn han ti tĩ, Topê tĩ. Kỳ tóg ã tỳ ùn kuprêg sór mũ ěn hã kuprêg tĩ gé, ag tỳ ver nén ù han tũg ki. ¹³ Hã kỳ tag tóg rán kỳ nĩ gé, Rebeca fi krê ěn ag to, ha mẽ: “Jacó to inh há nĩ, hã ra sóg ti jo mur ja tỳ Esaú to kórég nĩ,” he ja tóg nĩ, Topê vỹ rán ki.

¹⁴ Kỳ Judeu ag hỹn inh mỳ: “Topê jykre vỹ há tũ nĩ,” he sór mũ. “Kuryj tũ ti nĩ, ti tỳ vèsóg ki nén to jykrén sór kỳ, ti tỳ ùn kuprêg mũ ěn to,” he ag hỹn tĩ. Hã tũ vê hã ra. ¹⁵ Hã kỳ tóg Moisés mỳ: “isỹ ùn jagăgtăn sór mũ ěn hã jagăgtăn jé sóg ke mũ,” he ja nĩ, Topê tĩ. ¹⁶ Ęg tỳ to văsān tũ vê, ěg tỳ to tar nĩnh ke tũ vê. Topê tỳ vèsóg ki ěg jagăgtăn hã vê. ¹⁷ Hã kỳ ga tỳ Egitó tá pã'i tỳ Faraó to tag tóg rán kỳ nĩ gé, ha mẽ. “Ûn tar vỹ tỳ inh nĩ,” he ja ti nĩ, Topê ti, Faraó mỳ. “Á tỳ sóg ùn tar han, vènh kar tỳ isỹ tỳ ùn tar nĩ tag ki kanhró nýtĩ jé, isỹ ã vóg kónān to, ã tar jê ra. Vènh kar tỳ inh jyjy mẽnh ke vê, hã jé sóg ã fèg,” he ja ti nĩ, văsỹ, Topê ti, Faraó mỳ.

¹⁸ Hã kỳ, Topê tỳ ùn jagăgtăn sór nĩn kỳ tóg ti jagăgtăn tĩ sir. Hã ra tóg ù tỳ mẽ jāvānh ěn ti kutu kăfór han mũ sir, Faraó ri ke.

Topê tỳ ã tỳ nén han sór mũ ěn han tĩ

¹⁹ Kỳ Judeu ag hỹn inh mỳ: “kỳ ěg hỹn Topê tỳ ěg kuprêg tũ tugrĩn kutu nýtĩnh mũ,” he sór mũ. “Ti tugnĩn ke vê. Kỳ ti tỳ ne jé ěg vóg kónān sór nê?” he sór ag hỹn mũ, ón kỳ Topê to vĩn kỳ. ²⁰ Ha vé, èprã ke vỹ tỳ ěg nýtĩ. Ti vỹ kafān ke tũ pè ěg tóg nĩ. Ti kamèg jé ěg tóg ke mũ. Á tỳ nén han sór mũ ěn han ti tĩ.

Ęg rānrāj to jykrén nĩ. Kejēn ěg tóg nén ù han tĩ, go'or tỳ. Kỳ go'or tóg ěg mỳ: “isỹ kukrũ kórég han tũg nĩ, isỹ kukrũ sĩnvĩ han nĩ,” he tũ nĩgtĩ. Ęg vỹ kafān ke tũ ti nĩ, go'or ti. Ęg tỳ tỳ nén han sór mũ ěn han ěg tóg tĩ, ti ki jēmē vānh ěg nýtĩ. ²¹ Go'or ù tỳ ěg kukrũ sĩnvĩ han tĩ, ù tỳ ěg kukrũ kórég han tĩ. Ęg tỳ nén han sór mũ ěn han ěg tóg tĩ.

²² Topê vỹ ěg rānrāj tag ri ke han tĩ gé. Ti tỳ nén han sór mũ ěn han ti tĩ, ěg tỳ, ěg tỳ ti mỳ go'or tỳ kukrũ ri ke nýtĩn kỳ. Û ag to tóg jũ tĩ, ěg kar tỳ ag ki ti tar nĩ to jykrén jé, ti jũ ěn ti, Topê ti. Kỳ tóg kānhmar ag to jũnh ke vê vê, hã ra tóg ver ag to fe mág nĩ, ag kórég tãvĩ nýtĩ ra, ti tỳ ù to jũnh ke mũ ag. Hã ra tóg ag vóg kónān ke mũ, ha vemnĩ. ²³ Kỳ tóg ù ag jagăgtăn mũ gé, vènh kar tỳ ag ki Topê tỳ tỳ ùn há tãvĩ nĩ to jykrén jé, ěg há kar kăfór. Hã jé tóg ag kuprêg ja

nĩgtĩ. Ti tỹ ag tỹ ũn mág han sór vĕ, ti mré. ²⁴ Ěg hã vĕ sir, ũn kuprĕg kỹ nỹtĩ tag ag. Hã kỹ tóg ěg mỹ vĕnh vĩ jĕnĕ. Judeu ag kãmĩ tóg ěg mỹ vĕnh vĩ jĕnĕ, fóg ag kãmĩ ke gé, kanhgág ag kãmĩ ke gé, ti tỹ ěg jagãgtãn sór kỹ.

²⁵ Hã kỹ Oséias tóg tag tó ja nĩ, ha mĕ. “Vãsỹ ag vỹ tỹ inh mré ke tũ ja nỹtĩ, hã ra sóg ag mỹ: “inh mré ke vỹ tỹ ajag nỹtĩnh mũ ha, isũ ag,” he sór mũ, he ti, Topĕ ti,” he ja tóg nĩgtĩ, Oséias ti. “Vãsỹ sóg ag to há tũ ja nĩgtĩ, hã ra sóg ag to há nĩnh mũ ha,” he ti. ²⁶ “Vãsỹ sóg ag mỹ: “ajag pi(jé) tỹ isũ nỹtĩ,” he ja nĩgtĩ. Hã ra sóg ag mỹ: “Topĕ krĕ vỹ tỹ ajag nỹtĩnh mũ,” henh ke mũ, “ũn rĩr nĩ ěn krĕ vỹ tỹ ajag nỹtĩnh mũ,” he jé sóg ke mũ ag mỹ,” he ti, Topĕ ti,” he ja tóg nĩ, Oséias ti. Ti tỹ ũ tỹ ũri Cristo ki ge kỹ nỹtĩ ag kãmĕn hã vĕ.

²⁷ Kỹ Isaiás vỹ Israel krĕ ag to tag tó, ha mĕ: “e ag nỹtĩ, Israel krĕ ag, rỹnhřỹ e nĩ ěn ri ke, goj kãmĩ pó rynthřỹ e nĩ ěn ri ke. Ge ra ag pipir nỹtĩnh mũ, ũn krenkren ke mũ ag. ²⁸ Topĕ vỹ kãnhmar ã tỹ nĕn tó ja ěn han ke mũ, ga tag ki, kỹ tóg ag vóg kónãn kãn ke mũ, ũn e ěn ag, ag kórég nỹtĩn kỹ,” he ja ti nĩ, Isaiás ti. ²⁹ Kỹ tóg tag tó ja nĩ gé, ha mĕ: “ěg tũg kãn kren ti, Topĕ ti, vĕnh kar kri nĩ ěn ti. Hã ra tóg ěg kãmĩ ũn pipir krenkren han ja nĩgtĩ. Cidade tỹ Sodoma tá ke ag tũg kãn ja tóg nĩ, Topĕ ti, cidade tỹ Gomorra tá ke ag ke gé. Kỹ tóg ěg tũg kãn kren gé, ag ri kĕn, hã ra tóg ěg kãmĩ ũ krenkren han mũ,” he ja tóg nĩ, Isaiás ti.

³⁰ Oséias mré Isaiás ag tỹ tó mũ vỹ ge nĩ, ha mĕ. Fóg ag, kanhgág ag pi(jé) vĕnh jykre kuryj nóm mũ ja nĩgtĩ. Ge ra Topĕ tóg ag jagãgtãn kỹ ag mỹ vĕnh pãte fón mũ ha, ag tỹ Jesus ki rá kỹ. ³¹ Ag jãvo Israel krĕ ag vỹ ajag jykre hã tỹ Topĕ tỹ ag jyvĕn ki króm sór ja nĩgtĩ. “Ti vĩ han ěg tĩ, kỹ tóg ěg to há nĩ,” he ag tóg tĩ. Hã ra ag tóg ki króm kãn ja tũ nĩ, hã kỹ Topĕ tóg ag to há tũ nĩ, jérĩn mỹ. ³² Hĕ ri ken kỹ hỹn? Ag tỹ ti ki ge ja tũ nĩn kỹ, hã kỹ tóg ag mỹ vĕnh pãte fón ja tũ nĩ gé. Ag tỹ vĕsóg ki Topĕ jykre ki króm sór ja vĕ. Hã kỹ ag tóg ón kỹ ki króm ja nĩgtĩ. Hã kỹ ag tóg Cristo kato tĕ nỹtĩ.

Pó ri ke ti nĩ, Cristo ti, ěg tỹ tỹ krĩm ke jafã. Ag tỹ ti tỹ krĩm ke jan hã vĕ, hã vỹ: ti ki rá tũ, he mũ. ³³ Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ, Jesus Cristo to, ha mĕ. “Pãnónh sĩ tỹ Sião pĕnĩn cidade ki sóg pó nĩm mũ, ag tỹ tỹ krĩm ke jé. Kỹ ag tóg, pãróg tag tỹ ag tóg krĩm ke kỹ vár ke mũ sir. Hã ra ũ tỹ ti ki rá mũ vỹ ã tỹ nĕn ve sór mũ ěn vĕnh ke mũ,” he ja ti nĩ, Topĕ vĩ rán ki, Jesus Cristo to.

10

Judeu ag tỹ Jesus ki ge kỹ krenkren ke

¹ Inh kanhkã', isỹ inh mré ke tỹ Israel tỹ krenkren han vĕnh há tãvĩ tóg tĩ, hã jé sóg Topĕ mré vĕmĕn tĕ. ² Topĕ vĩ han jé ag tóg vãsãnsãn mũgtĩ, tag vĕg isóg nĩ nĩ. Hã ra ag tóg ki kagtĩg nỹtĩ, kỹ ag tóg ěg tỹ nĕn han ke tũ ěn han ti. ³ Vĕsóg ki ag tóg vĕnh jykre kuryj to vãsãn sór tĩ. Hã ra ũ tỹ ěg mỹ vĕnh jykre kuryj nĩm sór mũ vỹ tỹ Topĕ ti nĩ. Tag ve sór tũ ag nỹtĩ, Topĕ tỹ ěg mỹ nĩm ke tag. Hã kỹ ag tóg Topĕ kato vãsãnsãn mũ. ⁴ Cristo vỹ hur kãtĩg. Kỹ ěg tóg ti ki ge kỹ nỹtĩn kỹ ti mỹ há nỹtĩ ha. Ěg tỹ Topĕ tỹ vãsỹ ěg jyvĕn ki króm tugnĩn ke pijé'. Jesus Cristo ki rá tugrĩn ke vĕ.

⁵ Ha vé, Moisés vỹ Topĕ jykre si to tag rán, ha mĕ. “Ũ tỹ vĕnh jykre kuryj han kãn mũ vỹ rĩr nĩnh ke mũ, ũ tỹ ge vỹ rĩr krỹg ja tũ vĕnh ke mũ, ti tỹ Topĕ tỹ ěg jyvĕn tĩ ěn ki króm kãn tugnĩn,” he ja tóg nĩ, Moisés ti. Hã ra ěg tóg ki króm kãn ki kagtĩg nỹtĩ, hã kỹ ěg tóg ěg tỹ ki króm kãn sór mũ ra rĩr nĩnh ke tũ nĩ. ⁶ Ěg tỹ Jesus ki rá tugrĩn ěg Topĕ mỹ há nỹtĩ. Kỹ ěg tóg: “ũ nỹ hỹn kanhkã ra tũg mũ, Cristo pĕre kãtĩg jé?” henh ke tũ pĕ nĩ. Mur kỹ ti nĩ ha. ⁷ Kỹ ěg: “ũ nỹ hỹn vĕnh

kuprīg ag jamā ra tīg mū, Cristo rīn mān jé?” henh ke tū pē nī gé. Rīr mān kī ti nī ha. ⁸ Tag tó jé ěg tóg ke mū, ha mē: “jagy tū ti nī, Topē vī ti, to jykrén há ti nī. Kānhmar ěg tónh ke mū, kānhmar ěg to jykrén ke mū, Topē vī to,” he jé ěg tóg ke mū.

Topē vī tag hā tó sóg tī. “Jesus Cristo ki rā tugnīn ěg krenkren ke mū,” he sóg tī. ⁹ ěg krenkren jé ěg tóg Jesus to: “ěg Senhor vī tī ti nī,” henh ke mū. Vēnh kar mī ěg tónh ke mū. Kī ěg tóg ěg fe tī ti ki rānh ke mū gé. Topē tī ti ter kar kī ti rīn mān ja tag vī tī ěg mī ki hā ke nī, kī ěg kri fig mū. Kī ěg tóg krenkren ke mū sir. ¹⁰ ěg tī ěg fe tī ti ki rā kī ěg tóg ti mī há nīti. ěg tī vēnh kar mī ti kāmén kī ěg krenkren ke mū sir. ¹¹ Hā kī tag tóg rán kī nī, ha mē: “ěg tī ti ki ge kī ěg tóg ěg tī nén ve sór mū ěn venh ke mū,” he ja tóg nī, Topē vī rán ki. ¹² Vēnh kar mī ke vē sir, vēnh vī tag. Judeu ag mī ke vē, kar kī fóg ag mī ke vē gé, kanhgág ag mī ke vē gé. Tī tóg ěg kar Senhor nī mīr. Kī, ěg tī ti mī nén ũ to vīn kī tóg ěg mī nén ũ tī hēn ri ke nīm ke mū gé sir, ěg kar mī. ¹³ Tag hā vī rán kī nī gé, ha mē: “ěg tī ěg Senhor mī: “inh kren han nī,” hen kī ěg krenkren ke mū, ěg kar,” he ja tóg nī, Topē vī tī rán kī nī ki.

¹⁴ ěg tī ti ki rā tū nīti ra ěg tóg: “inh kren han nī,” he ki kagtīg nītiñh mū vē. ěg tī ti vī mē ja tū nīti ra ěg tóg ti ki ge ki kagtīg nītiñh mū vē. Ũ tī ěg mī ti vī tó tū nī ra ěg ti vī mēnh ke tū nīnh mū vē. ¹⁵ Topē tī ag jēgnēg tū nī ra ag tóg ěg mī ti vī tónh ke tū nīnh mū vē. Hā kī tag tóg rán kī nī, ha mē. “Ũ tī ěg mī Topē vī sér ma kāmū ag junjun vī ěg mī sér pē tī,” he ja tóg nī, Topē vī tī rán kī nī ki. Topē tī ā vī tó ti ag jēgnē to ken hā vē.

¹⁶ Hā ra ũ ag tóg kri fi jāvānh nīti gé, ag tī ón kī mēg mū ra, Topē vī sér ti. Isaías vī ag to Topē mī tag tó ja nī. “ěg jóg mág’, inh vī mē jāvānh ag nīti,” he ja tóg nī. ¹⁷ Hā kī tóg, ěg tī ti vī mē há han kar kī ěg tóg ti ki rā tī. ěg tī Cristo kāmē mē kī ěg tī ki rā tī.

¹⁸ Kī ājag hīn inh mī: “Judeu ag mī hēn ri ke mūn mē ja tū nī, hā kī ag mī ti ki ge ja tū nī?” he sór mū, ājag tī inh carta tag ve kī. Vó, mē kī ag nīti vē. Tag vī rán kī nī, ha mē: “ga kar mī ag tóg mē ja nīgtī, ā vī ti. Ga fyr tá tóg jun gé, ā vī ti,” he ja ti nī, Topē vī rá ki.

¹⁹ Kī ājag hīn inh mī: “kī Judeu ag hēn ri ke mūn to jykrén há han ki kagtīg nīti, ag tī mēg mū ra?” he sór mū, ājag tī inh carta tag ve kī. Vó, ag tī to jykrén sór kī ag tóg to jykrén mū vē. Moisés vī ěg mī tag kāmén, ha mē: “Topē tóg fóg mré kanhgág to tag tó sór mū, ha mē,” he tóg. “Ag vī tī isū tū nīti ver, hā ra sóg ag tī isū han sór mū, ājag tī ag ve kī ājag tī inh ki rā to én jé,” he tóg. “Fóg mré kanhgág ag vī ājag mī krī tū nīti, hā ra sóg ag to há nī sór mū, ājag tī ag tigrīn jūgiū jé, he tóg, Topē ti,” he ja tóg nīgtī, Moisés ti, Judeu ag mī.

²⁰ Kī Isaías tóg tag tó mū gé, fóg ag to, kanhgág ag to, ha mē. “Ũ ag tóg inh jāvānh ja tū nītigtī, hā ra ag tóg inh vī jēmēg mū ha. Topē hē ri ke tī? he ja tū ag nīti, hā ra sóg ag mī inh vī jēnēg mū ha, he tóg, Topē ti,” he ja ti nī gé, Isaías ti. Pā’i ag kamēg vānh kī tóg Judeu ag mī fóg ag mré kanhgág ag tī Topē ki genh ke tó ja nī, Isaías ti. ²¹ Kī tóg Israel ag to tag tó ja nī gé sir, ha mē: “kurā kar ki sóg ājag mī: kunīg, he tī. Hā jé sóg ājag mī inh nīgé ven tī, ājag tī gīr mī ājag nīgé ven tī ěn ri ke. Hā ra ājag tóg inh vī mē jāvānh nīti’. Inh vī kafān kónān ājag tóg mū mīr’,” he ja tóg nī, Isaías ti, ti tī Judeu ag mī Topē vī tón kī.

11

Israel krē'krē pipir ag vỹ tỹ Topē tũ nỹtĩ

¹Kỹ ājag hỹn: “kỹ Topē mỹ ã povo tỹ Israel tovãnh kãn kỹ nĩ?” he sór mũ, ājag tỹ inh carta tag ve kỹ. Vó, ag tovãnh kãn tũ ti nĩ. Hã vé, tỹ sóg Israel krē nĩ gé, hã ra sóg ti ki rá. Abraão krē'krē ù vỹ tỹ inh nĩ gé, ti kósin'kósin tỹ Benjamim krē'krē ù mỹr. ²Isovãnh ja tũ ti nĩ, Topē ti, hã kỹ tóg ã povo tovãnh kãn ja tũ nĩ. Nén kar han tũg ki tóg ěg kuprĕg ja nĩ, ěg tỹ tỹ ti tũ nỹtĩ jé.

Elias to jykrĕn nĩ. Ti kãme tóg rán kỹ nĩ, Topē vĩ rá ki. Elias tempo kã Israel ag tóg Topē kato tē mũ. Kỹ ag tóg Elias kato tē mũ gé, ti tén jé. Hã kỹ tóg Topē mỹ tó mũ, Elias ti, kỹ tóg: ³“Senhor’,” he mũ. “Ā vĩ tó tĩ ag kãgtĕn kãn ag huri, ã mỹ pũn jafã kókĕn ag huri ke gé. Inh pir mỹ sóg kren, kỹ ag tóg isĕn sór mũ ha ke gé. Ā tovãnh kãn kỹ ag nỹtĩ,” he ja tóg nĩ, Elias ti, Topē mỹ, Israel ag to. ⁴Hã ra Topē tóg ti mỹ: “krĩ kufy han tũg nĩ,” he mũ. “Ū tỹ 7 mil (ke) vỹ ki nỹtĩ, ù tỹ isovãnh tũ ag, sỹ ũn kuprĕg ja ag. Tag ag vỹ vĕnh kãggrã tỹ topē tỹ Baal mỹ: “Topē vỹ tỹ ã nĩ,” he ja tũ nĩ,” he ja tóg nĩ, Topē ti, Elias mỹ. Ti tỹ Israel pipir ag tỹ Topē tovãnh tũg ja ěn tó vĕ.

⁵Ge ti nĩgtĩ, ũri. Pir ag nỹtĩ, Israel tỹ Topē to há nỹtĩ ag. Ti kato tē kãn tũ ěg mỹr. Topē vỹ ěg jagãgtãn, kỹ tóg ěg kuprĕg, hã kỹ ěg tóg ti to há nỹtĩ, ěg pipir nỹtĩ ra, ěg tỹ tỹ Israel krē nỹtĩn kỹ. ⁶Ěg tỹ vĕsóg ki han pijé', ěg tỹ to vãsãn pijé'. Topē tỹ vĕsóg ki ěg jagãgtãn hã vĕ. Ke tũ nĩ mũ ra tóg: “vĕsóg ki sóg ājag jagãgtãn,” henh ke tũ nĩ vĕ. Hã ra tóg vĕsóg ki ěg jagãgtãn.

⁷Ge ti nĩ, ha mĕ, Israel ag vỹ ve sór ja nĩgtĩ, Topē tỹ ěg mỹ nén ù há ven ke ěn ti, hã ra ag tóg venh ke tũ nĩ. Topē tỹ ũn kuprĕg mũ ag hã mỹ tóg ven tĩ, Topē ti. Jãvo ù ag tóg kutu nỹtĩ sir, ag tỹ Topē vĩ mĕ jãvãnh nỹtĩn kỹ. ⁸Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ, Israel ag to, ha mĕ: “Topē vỹ ag krĩ tũ han, hã kỹ ag tóg ti vĩ rá vĕg mũ ra to jykrĕn tũ nỹtĩgtĩ. Mĕg tũ ag nỹtĩ, ājag nĩgrĕg ra. Ūri ag tóg gen kỹ nỹtĩnh mũ ver,” he ja ti nĩ, Topē vĩ rán ki. ⁹Kỹ Davi vỹ Judeu ag to tag tó ja nĩ gé, ha mĕ: “Topē mỹ festa han ag tóg tĩ. Hã ra ag tóg ón kỹ ti mỹ festa han tĩ, kỹ ag tóg to sigse kỹ nỹtĩnh mũ, ag festa to. Ag sigse kỹ tóg ag vóg kónãn ke mũ, Topē ti. Krenkren ke tũ ag tóg nĩ. ¹⁰Kutu ag nỹtĩ, to jykrĕn ke tũ pĕ ag nỹtĩ, kỹ ag tóg vĕnh jykre kufy hã venh ke mũ, hã to ag jagtar nỹtĩnh mũ,” he ja tóg nĩ, Judeu ag to, Davi ti.

Judeu ag to é henh ke tũ ěg tóg nĩ

¹¹Kỹ ājag hỹn inh mỹ: “kỹ Topē mỹ Judeu ag tỹ nũgme ki vár ke tag ve sór mũ, hã jĕn mỹ ag mỹ Jesus jĕnĕ ja nĩ, ag tỹ ti tỹ prãnh ke jé?” he sór mũ. Vó. Hã ra ag tóg Topē kato tĕgtĕ tĩ. Tĩ vĩ mranh ja ag tóg nỹtĩgtĩ, hã kỹ Topē tóg fóg ag mrĕ kanhgág ag krenkren han sór mũ, Judeu ag tỹ ag ve kỹ ti ki ge to ěn jé. ¹²Kỹ Judeu ag tỹ Topē vĩ mranh kỹ Topē tóg fóg mrĕ kanhgág kar to há nĩ. Kỹ Judeu ag vỹ jagãgtar nỹtĩ. Ag nỹtĩg ja ki ù ag kar vỹ Topē tỹ ag to há nĩ vĕg mũ. Há ti nĩ, tag. Kỹ, Topē tỹ Judeu ag to há' he mãn nĩ ra tóg hã ra ga kri mũ kar mỹ há pĕ tãvĩ tĩnh mũ vĕ, mỹr, ha mĕ. Hã ra tóg ag to há tũ nĩ ver.

¹³Kỹ sóg ājag mỹ tag tó sór mũ, ājag tỹ tỹ fóg nỹtĩn kỹ, kanhgág ag mỹ ke gé. Ājag apóstolo vỹ tỹ inh nĩ, sỹ ājag mỹ Topē vĩ tó jé. Inh rãnrãj vỹ inh mỹ sér pĕ tĩ. ¹⁴Isỹ ājag mỹ Topē vĩ tó kỹ inh mrĕ ke ag ěn ri ke mũn ājag kóm Jesus ki ge sór mũ gé, kỹ ag krenkren ke mũ sir, Israel ag. ¹⁵Ha vé, Topē tỹ inh mrĕ ke ag tovãnh to tóg povo ù ag to há nĩ ha, ag to jũ mãn tũ tóg nĩ sir. Topē tỹ Israel

ag to há' he mǎn mǔ ra tóg vĕnh kar mý há pĕ tǎvĭ tĭnh mǔ vĕ, ký vĕnh kar vŷ rĭnrĭr mǎn ke mǔ vĕ, ũn kǎgter mǔ ag mré há. Há ra tóg ag to há tǔ nĭ ver.

¹⁶ Ěmĭ to jykrén nĭ. Ěmĭ kupar ko há nĭn ký tóg ko há kar nĭ. Ge ti nĭgtĭ gé, ka tŷ. Ti jǎre há nĭn ký ka vŷ há kar nĭ. Israel ag vŷ tag ri ke nŷtĭ. Ag jóg'jóg ve ag vŷ ka jǎre ri ke nŷtĭ. Topĕ mŷ ag há nŷtĭ ja nĭgtĭ, há ký ag krĕ vŷ Topĕ mŷ há nŷtĭnh ke mǔ gé. ¹⁷ Povo tŷ Israel vŷ ka tŷ oliveira há ri ke nŷtĭ. Ti jǎre vŷ há nĭ, há ra ti pĕ ũ tóg kórég nŷtĭ. Há ký tóg mrynhranh ký vǎvǎm mǔ, Topĕ ti, ti pĕ kórég ěn ti. Ti tŷ Israel kórég ag togvǎnh to ken há vĕ, há vŷ: ka pĕ kórég vǎvǎm, he mǔ. Ka pĕ kórég tag nŷtĭg ja ki tóg ka ũ pĕ vin, vǎnh kǎmĭ ka tŷ oliveira pĕ tŷ, ũn kanĕn vǎnh pĕ tŷ. Ājag há vĕ sir, ājag tŷ tŷ fóg nŷtĭnh ký, kanhgág ag ke gé. Há ra ka ũ pĕ tag vŷ ka há jǎre ěn tŷ ti kume vég tĭ, ký tóg tŷ há' he mǔ sir. Ājag tŷ Topĕ tŷ Israel jóg'jóg ve tŷ Abraão mŷ nĕn tó ja ěn vég mǔ to ken há vĕ, há vŷ: ka há jǎre kume vég mǔ, he mǔ. ¹⁸ Ký Israel ag to é he sór tŷg nĭ, Topĕ tŷ ag vǎm mǔ ra, ěg tŷ ka pĕ kórég vǎm ri ke. Ag nŷtĭg ja ki ājag nŷtĭ. Há ra ka jǎre vŷ tŷ Judeu ag jóg'jóg ve nŷtĭ. Ājag jóg'jóg ve pijé', fóg pijé', kanhgág pijé'. Judeu ag vĕ. Ký Judeu ag to é he sór tŷg nĭ.

¹⁹ Hĕn ri ke mǔn ājag tóg inh mŷ: “há ra tóg Judeu ag vǎm, ěg to há nĭ jé,” he sór mǔ. “Há ký tóg ěg to há nĭ,” he ājag hŷn mǔ. ²⁰ Hŷ, ag vǎm tóg. Há ra ag tóg ti ki rǎ jǎvǎnh ja nŷtĭgtĭ, há ký tóg ag vǎm. Jǎvo tóg ājag to há nĭ, ājag tŷ ti ki ge to. Há ký ag to é he sór tŷg nĭ. Topĕ kamĕg nĭ mŷr. ²¹ Israel krĕ ag tŷ ti ki ge jǎvǎnh tugnĭn tóg ag vǎm. Ag jagǎgtǎn jǎvǎnh tóg nĭ ha. Ký tóg ājag jagǎgtǎn ke tǔ nĭ gé, ājag tŷ ti ki ge to tar tǔ nŷtĭnh ký. Há ký ti há kamĕg nĭ.

²² Há ki Topĕ tŷ tŷ ũn há nĭ tóg ve há tĭ, há ra tóg ũ ag vóg kónǎn jagy han tĭ gé. Ũ tŷ ti vĭ mranh mǔ ag vóg kónǎn jagy han tóg tĭ, Topĕ ti. Há ra tóg sir ājag to há nĭ sir, ājag tŷ ti tovǎnh tǔ nĭn ký. Ājag tŷ ti tovǎnh ký tóg ājag vǎm ke mǔ gé, ha vemnĭ. ²³ Judeu ag tŷ ti ki ge ký tóg ag to há nĭ mǎn ke mǔ gé sir, ký tóg ka há ki ti pĕ mrynhráj ja ěn ki vin mǎn ke ri ke nĭ sir. ²⁴ Ha vé, ājag há vŷ tŷ ka kanĕn vǎnh pĕ ri ke nŷtĭ'. Há ra tóg ka há ki ājag vin, ājag tŷ tŷ ka kanĕn vǎnh pĕ nŷtĭ ra. Ký tóg, ti tŷ ka há ěn pĕ mrynhráj ja ěn ki vin mǎn sór nĭ ra tóg vin mǎn mǔ sir, ka há ěn ki, há vŷ: Judeu ag tŷ Jesus ki rǎ, he mǔ. Ka há pĕ mrynhráj ja ěn ki vin mǎn to ken há vĕ. ěg pi(jé) ka kanĕn vǎnh pĕ tŷ ka kanĕn há ki vin tĭ'. ěg tŷ ka há pĕ tŷ ki vin mǎn tag vŷ jagy tǔ nĭ vĕ. Há ký tóg Topĕ mŷ jagy tǔ tĭ, ti tŷ Judeu ag to há nĭ mǎn ký.

Topĕ tŷ Israel ag krenkren han sór

²⁵ Isŷ ājag mŷ nĕn ũ kǎmĕn sór vĕ, ājag tŷ mĕ ja tǔ ũ, ha mĕ. Sŷ ājag mŷ kǎmĕn sór vĕ, ājag tŷ Judeu ag to é he tǔ nĭ jé. Ha vé, Israel ũ ag vŷ ver mĕ sór tǔ nŷtĭ. Ũ ag tóg mĕ sór mǔ, há ra ũ ag tóg mĕ jǎvǎnh nŷtĭ gé, vĕnh kar tŷ Topĕ vĭ mĕ jé, Judeu tǔ ag kar. Kejĕn ag tóg mĕ kǎn ke mǔ, fóg kar, kanhgág kar ke gé. ²⁶ Ag tŷ mĕ kǎn ke ěn kǎ Israel ag tóg krenkren ke mǔ gé. Há ký tag tóg ag to rán ký nĭ, ha mĕ: “ag krenkren han tĭ vŷ jun ke mǔ. Pǎnónh sĭ tŷ Siǎo pénnĭn cidade ěn tá tóg vĕnh ven ke mǔ, ag krenkren han tĭ ti. ěn vŷ Jacó krĕ ag tŷ inh vĭ mranh ja ěn tŷ vĕnh pǎte fón ke mǔ, Israel krĕ en ag mŷ. ²⁷ Sŷ ag mré jykrén jan há vĕ. Ag tŷ inh vĭ mranh tŷ sóg tŷg' he mǔ,” he ja tóg nĭ, Topĕ vĭ rá ki, Judeu ag to. ²⁸ Jesus kato tĕ ag tóg mǔ ver, ti kǎme sér mĕ jǎvǎnh ag nŷtĭ ver, há ký ājag tóg ag nŷtĭg ja ki Topĕ vĭ sér mĕg mǔ. Há ra ag jóg'jóg ve ag vŷ Topĕ to há nŷtĭ ja nĭgtĭ, há ký Topĕ tóg ag krĕ'krĕ to há nĭnh ke mǔ ge kejĕn, ti tŷ vǎsŷ ag kuprĕg

ja nĩn kŷ. ²⁹ Topē tŷ ũ to há nĩn kŷ tóg ti to há nĩ, ti tŷ ũ kuprēg kŷ tóg kuprēg kŷ jē nĩ gé. Tŷ tŷg' henh ke tũ ti nĩ, Topē ti.

³⁰ Vāsŷ ājag tóg Topē vĩ ki kagtĩg ja nŷtĩgtĩ gé. Hã ra Topē tóg ũri ājag jagāgtãn, ājag tŷ ti ki ge jé, Judeu ag tŷ ti vĩ mranh ag nŷtĩg ja kã. ³¹ Kŷ ěn ag tóg ti vĩ mranh mŷgtĩ ver, Topē tŷ kar kŷ ag jagāgtãn jé, ti tŷ ājag jagāgtãn ri ke. ³² Kŷ Topē tóg ěg kar mŷ ěg tŷ ti vĩ mranh mũ tag ven kãn sór mũ, ěg tŷ to jykrén mãn jé. Ti tŷ ěg jagāgtãn sór vĕ, ěg tŷ ti ki ge jé, hã jé tóg ěg mŷ ěg tŷ ti vĩ mranh mũ ven sór mũ.

Topē jykre tŷ ěg jykre kãfór nĩ

³³ Topē vŷ tŷ ũn mág pĕ nĩ, mŷr, ha mẽ. Ti jykre vŷ vĕnh kar kri nĩ kar nĩ. Ve kãn jãvãnh ěg nŷtĩ, ti jykre ti, tá krŷg jãvãnh ěg nŷtĩ. Nén ũ kar ki kanhró ti nĩ mŷr, nén ũ kar to jykrén há han kãn ti tĩ mŷr. Ti tŷ nén to jykrén mũ ve kãn ke tũ pĕ ěg nĩ. “Ti hŷn hĕ ri ken kŷ tag han?” henh ke tũ ěg tóg nĩ gé. To jykrén kórég ěg tóg nŷtĩ. ³⁴ Ũ nŷ Topē tŷ nén to jykrén mũ ki kanhró nĩ? Ki kagtĩg kar ěg nŷtĩ. Ũ nŷ Topē mŷ: “tag han ra, tag han tŷg ra,” he tĩ? Ũ vŷ ti jyvĕn ke tũ pĕ nĩ. ³⁵ Ũ nŷ ti mŷ nén ũ nĩm', Topē tŷ ti mŷ kajãm jé? Nén kar vŷ tŷ ti tũ nŷtĩ mŷr, hã kŷ tóg ěg hã mŷ nén ũ kar nĩm tĩ, ěg jagāgtãn kŷ. ³⁶ Topē hã ne nén kar hŷn han'. Ti hã jamĕn kŷ ěg tóg nŷtĩ, nén ũ kar vŷ ti jamĕn kŷ nŷtĩ gé. Hã kŷ ěg tóg tŷ ti tũ nŷtĩ gé, nén ũ kar ti ke gé. Kŷ ti hã ne tóg tŷ ũn mág nĩ, ti pir mŷ. Ti hã mŷ ěg tóg vĩ há han tĩ, to krónh ke tũ ěg nĩ, ga kri, kanhkã tá ke gé. Amém.

12

Topē mŷ ěg vĕnh fĕg ke mũ

¹ Inh kanhkã', Topē vŷ ājag jagāgtãn. Hã kŷ sóg ājag mŷ: “ti mŷ vĕnh fĕg,” he mũ. Kŷ tóg ěg tŷ ti mŷ nén ũ pũn ri ke nĩ, ěg tŷ ti mŷ vĕnh fĕg kŷ. Judeu ag vŷ ājag mĕg tãnh kŷ pũn tĩ. Ag jãvo ěg tóg ti mŷ ěg rĩnrĩr nŷtĩn kŷ vĕnh fĕg tĩ. Ti mŷ tóg sér tĩ, ěg tŷ tag han kŷ, ěg tŷ tŷ ti tũ nŷtĩn kŷ sir. Gen kŷ ājag tóg Topē jykre han ke mũ. ² Ēprã ke ag jykre han sór tŷg nĩ. Topē vŷ ājag krĩ tãg han sór mũ. Vĕnh jykre tãg han sór tóg mũ. Kŷ ājag tóg nén há han ki kanhró nŷtĩnh mũ. Vĕnh jykre kuryj han jé ājag tóg ke mũ. Kygnĕnh ke tũ ājag tóg nĩ. Tag ve sór tóg mũ, Topē ti. Tag hã to tóg ěg kanhrãn ke mũ.

³ Ha vé, Topē vŷ isar han, kŷ sóg ājag jyvĕn há han ki kanhró nĩ. Hã kŷ sóg ājag kar mŷ tag to mũ. Vĕsŷ ũn mág han sór tŷg nĩ. “Tŷ inh ũn mág nĩ,” he tŷg nĩ, ã tŷ tŷ ũn mág tũ nĩn kŷ. ěg kar vŷ Topē ki ge kŷ nŷtĩ, kŷ tóg ěg kar tŷ nén ũ to tar han tĩ, ěg kar tŷ ti rãnrãj han jé. Tag to jykrén kŷ jagnĕ to é he tŷg nĩ.

⁴ ěg há to jykrén nĩ. Ti ki nŷtĩ vŷ e nŷtĩ, ěg pĕn, ěg nĩgnó, ěg kanĕ, ěg nĩgrĕg, ti kar ti. ěg há ki nŷtĩ vŷ jagnĕ kóm rãnrãj nŷtĩ kar nŷtĩ, vyr mŷ. ⁵ Ge ti nĩgtĩ, ěg mrĕ. E ěg nŷtĩ, hã ra ěg tŷ Cristo ki ge kŷ nŷtĩn kŷ ěg tóg ěg há ri ke nŷtĩ, kŷ ěg tóg jagnĕ ki rĩr ke mũ sir, ěg há ki nŷtĩ tŷ jagnĕ ki rĩr tĩ ěn ri ke. ⁶ Hã ra ũ tóg nén ũ han há nĩgtĩ, kŷ ũ tóg nén ũ ĩ han há nĩgtĩ gé, Topē tŷ to ěg tar han kŷ. ěg kãmĩ ũ mŷ tóg: “ag jyvĕn nĩ,” he tĩ, Jesus ti. Kŷ Topē tŷ ã mŷ nén to mũ hã tŷ ěg jyvĕn nĩ, ti tŷ ã mŷ: “ag jyvĕn nĩ,” hen kŷ. ⁷ ěg kãmĩ ũ mŷ tóg: “ũn jagāgtar ag jagāgtãn nĩ,” he ti gé. Kŷ ěg jagāgtãn há han to tar nĩmĩ. ěg kãmĩ ũ mŷ tóg: “inh vĩ kãmén nĩ,” he tĩ gé. Kŷ to krónh ke tŷg nĩ. ⁸ ěg kãmĩ ũ mŷ tóg: “ag mŷ ag tŷ nén han ke kãmén nĩ,” he tĩ gé. Kŷ ã rãnrãj tag ki rĩr há han nĩ. ěg kãmĩ ũ mŷ tóg: “ã tŷ nén ũ nĩm mág nĩ, inh mŷ,” he tĩ gé. Kŷ ón kŷ ti mŷ nĩm sór tŷg nĩ. ěg kãmĩ ũ mŷ tóg: “culto to pã'i vŷ tŷ ã nĩ,” he tĩ gé. ã tŷ tŷ to pã'i nĩn kŷ to

jykrén há han nĩ. Ěg kāmĩ ũ mĩ tóg: “ag jagāgtān nĩ,” he tĩ gé. Kĩ ti tĩ ā mĩ ā tĩ ěg jagāgtān ke tag tó kĩ to mĩ sér nĩmnĩ. Ěg tĩ jagně ki rĩr to ken hā vē.

⁹ Jagně to há tāvĩ nĩtĩmnĩ. Ón kĩ jagně to há nĩtĩ sór tũg nĩ. Věnh jykre pāno to kórég tāvĩ nĩtĩmnĩ, kĩ tovānh kān nĩ. Věnh jykre há hā mĩ mĩmnĩ. ¹⁰ Jagně to há pě tāvĩ nĩtĩmnĩ, ājag tĩ jagně mré pafa ja ag to há ri ke nĩtĩmnĩ, jagně to. Jagně mĩ koměr hā vĩmnĩ, ěg tĩ pā'i mĩ koměr hā vĩ ěn ri kemnĩ, jagně mĩ. ¹¹ Topě jykre to krónh ke tũg nĩ. Tĩ tĩ ājag mĩ: “tag han ra,” he to jěnjěr ke tũg nĩ gé, to vāsān nĩ. Tĩ kuprĩg tĩ ājag mĩ nén tó mũ ěn ki króm nĩ, kĩ tóg ājag mĩ sér tũh mũ. Ěg Senhor tũ han nĩ. ¹² Topě vỹ ěg mĩ nén ũ há kar han ke mũ. Tag to mĩ sér nĩtĩmnĩ. Kejěn ājag tóg nén ũ jagy venh ke mũ, ti tugnĩn. Tag to krónh ke tũg nĩ. Topě mré vēmén kĩ nĩtĩmnĩ. ¹³ Ājag mré Topě ki rā ũ jagtar nĩn kĩ ti jagāgtān nĩ. Ũ tĩ ājag to pasa ke kĩ ti mĩ: “inh mré nĩ,” hemnĩ.

¹⁴ Kejěn ũ tóg ājag vóg kónān sór mũ. ěn to Topě mĩ: “ti jagāgtān nĩ,” hemnĩ. Tĩ to: “ti vóg kónān nĩ,” he tũg nĩ. ¹⁵ Kejěn tóg ũ mĩ sér tĩ. Kĩ ti mré mĩ sér nĩtĩmnĩ gé. Kejěn ũ tóg fỹ tĩ. Tĩ mré fỹmnĩ gé. ¹⁶ Jagně mré věnh jykre pir hā han nĩ, hā vỹ: jagně to há, he mũ. Věsỹ ũn mág han sór tũg nĩ. Tỹ ũn kāsir ag mré ke nĩtĩmnĩ. “Ag mré ke vỹ tỹ inh nĩ,” hemnĩ, ũn kāsir ag to. Hěn ri ke mũn ājag kāmĩ ũ tóg věnh kanhrān mág to tar nĩ, ājag káfór. Tĩ jé: “ag káfór inh nĩ, věnh kanhrān mág ja tag to,” he tũg nĩ.

¹⁷ Kejěn ũ tóg ājag mĩ nén ũ kórég han tĩ. Ge ra ti mĩ nén ũ há hā han nĩ. Věnh kar mĩ vĩ há tāvĩ han nĩ, ũ tỹ ājag to: “kygně ti huri,” he tũ nĩ jé. ¹⁸ Vāsān nĩ, ājag tỹ ũ to krĩ rỹ tũ nĩtĩ jé, ājag tỹ věnh kar to krĩ kuprā nĩtĩ jé.

¹⁹ Inh kanhkā, ũ tỹ ājag mĩ nén ũ kórég han mũ ra věnh kajām sór tũg nĩ. Topě hā tóg ā tỹ ti to jũnh ke ěn ki kanhró nĩ'. Hā kĩ tag vỹ rán kĩ nĩ, ha mē: “inh hā ne ājag kajām ke mũ', inh hā ne ag mĩ ven ke mũ', ag tỹ ājag jykre kórég to jagāgtar ke ti, he ti, ěg Senhor ti,” he ja tóg nĩ, Topě vĩ tỹ rán kĩ nĩ ki. ²⁰ Kĩ ũ tỹ ājag kato tē mũ mĩ nén ũ há kar han nĩ. Tĩ kókĩr nũn kĩ ti mĩ vějěn ven nĩ. Tĩ hāghā kĩ ti mĩ goj ven nĩ. Gen kĩ ā tóg ti mỹ'a pě han ke mũ, ha vemnĩ, ā tỹ ti to há nĩn kĩ, ti tỹ ā to kórég nĩ ra. ²¹ Ũ tỹ věnh jykre pāno han mũ ag vỹ ěg kato tē tĩ. Kĩ ěg tóg ag ki rĩr ke mũ, věnh kaja jé. Ag jagtar nĩtĩn kĩ ěg tóg ag jagāgtān ke mũ. Ěg tỹ ag jagāgtān kĩ ag jykre pāno tóg ag mĩ věnhmỹ nĩnh mũ, ag tỹ ěg jykre ve kỹ, ha vemnĩ.

13

Ěg pā'i ag

¹ Ěg kri pā'i vỹ nỹgtĩ. Kĩ tóg ěg tỹ ag vĩ ki han há tĩ. Topě tỹ ag tỹ pā'i han hā vē, ag krĩn kĩ. Tĩ hā vỹ ũ tỹ hě nỹ tỹ pā'i nĩnh ke to jykrén tĩ'. ² Kĩ ag kato tē sór tũg nĩ. Topě hā vỹ ag vin tĩ, pā'i ag krĩn kĩ, kĩ ag kato vāsān tũg nĩ. Ũ tỹ ag kato vāsānsān mũ ag vóg kónān jé ag tóg ke mũ, pā'i ag. ³ Ěg tỹ věnh jykre há han kũ ěg tóg pā'i ag vėg mũ ra kaně jur han ke tũ nĩ. Ũ tỹ věnh jykre kórég han mũ ag vỹ vēso kaně jur tĩ, pā'i ag ve kỹ. Kĩ ěg hỹn hě ri kenh ke mũ, ag tỹ ěg kaně jun tũg jé? Věnh jykre há tāvĩ han jé ěg tóg ke mũ, kĩ ag tóg ěg to vēmén há han ke mũ sir, pā'i ag. ⁴ Ěg pā'i ag ne ěg jyvěn tĩ', ěg tỹ věnh jykre há to tar nĩtĩ jé. Ag tỹ Topě tỹ ag mĩ nén tó mũn han hā vē. Ā tỹ věnh jykre kórég han kĩ kaně jurmnĩ. Ā vóg kónān jé ag tóg ke mũ, ha vemnĩ, hā jé Topě tóg ag vin. Topě tũ ag vē, ag tỹ ũn jykre kórég han mũ ag vóg kónān jé, ag tỹ ag jykre pāno

to ag jagāgtar han jé. ⁵ Hã kÿ ag vî ki króm nî, ag tÿ ājag to jû tû nÿtî jé. Ājag kakã kavénh ti tí gé, ājag tÿ pâ'i ag vî ki króm tû ên ti. Hã kÿ ki króm sórmnî.

⁶ Kÿ governo mÿ imposto kajâm nî gé. Topê tÿ ag mÿ vènh rânhrāj nîm ja ên han ag tî, kurã kar ki, pâ'i ag, governo mÿ rânhrāj tî ag. Kÿ ag mÿ kajâm nî. ⁷ Kÿ ājag név(e) kajâm kân nî, governo mÿ ke gé. Ājag tÿ pâ'i ù mÿ imposto kajâm ken kÿ ti mÿ ven nî, jänkamy ti. Ājag pâ'i ag kamêg nî, ag mÿ komêr hã vîmnî.

Topê jykre hã mî mûmnî

⁸ Ājag név(e) kajâm kân nî. Mré hã jagnê to há tâvî nÿtîmnî gé. Jagnê to há nÿtî to krónh ke tûg nî. Ēg tÿ jagnê to há nÿtîm kÿ Ēg tóg Topê tÿ Ēg jyvên ja ên ki króm kân mû sir. ⁹ Ha vé, Topê tóg Ēg mÿ: “ã prû tû fi mré nÿ tûg nî, kÿ ã mén tû mré nÿ tûg nî gé,” he ja nî. Kÿ tóg: “ù tén tûg nî, nén ù péju(g) tûg nî, ù to ón tûg nî, nén ù to ên tûg nî gé,” he ja nî gé. Ti tÿ Ēg jyvên vÿ e nÿtî. Hã ra Ēg tÿ ti tÿ Ēg jyvên kar tÿ tó pir han sór kÿ Ēg tóg tag tónh ke mû, ha mē: “ã régre ki rîr nîmnî. Ā tÿ vènh ki rîr há ri ke han nî, ã régre ki,” he jé Ēg tóg ke mû. ¹⁰ Ēg tÿ Ēg régre kar ki rîr há nÿtîm kÿ Ēg tóg ag mÿ nén ù kórég han ke tû nî. Hã kÿ Ēg tóg jagnê ki rîr há nÿtîm ki Topê tÿ Ēg jyvên tî ên ki króm kân ke mû.

¹¹ Vāsãn nî. Vènh jykre kórég tovãnh kân nî. Ti tÿ Ēg kren han ke kurã vÿ kakó pē tí ha. Ēg tÿ ti ki ge vén kÿ tóg ver kór gy nÿ ja nî, kuvar gy nÿ ja tóg nî ver ên kã, hã ra tóg ũri kakó tâvî tí ha. ¹² Ti kâtîg to há tóg Ēg mÿ kuty ri ke nî. Kuty tag vÿ tûg ke nê ha, tÿ vaj ke ti nÿ ha. Ti tÿ kãnhmar kâtîg ke to ken hã vê. Hã kÿ ag tÿ kuty kã nén han tî ên han mãn sór tûg nî, vènh jykre kavéj ên ti. Ēg tÿ kurã ki nén han jafã ên han nî, vènh jykre kuryj ti, Ēg tÿ vènh jykre há han kÿ vènh jykre kórég kato tē jé, tÿ tûg' he jé. ¹³ Ēg tÿ kurã mî tîg há han tî ên ri ke han nî. Ag tÿ baile ki nén ù vènhmÿ han tî ên han tûg nî. Kronkron tûg nî gé. Fag to ên tûg nî, kÿ fag mré nÿ tûg nî, ag mré ke gé. Jagnê to jû tûg nî gé, jagnê tû to ên tûg nî gé. ¹⁴ Ēg Senhor tÿ Jesus Cristo jykre tãg hã han nî. Ēg tÿ nén to ên mû ên han sór mãn tûg nî. Ēg jykre si tovãnh kân nî.

14

Jesus ki ge kÿ nÿtî fag tÿ jagnê to há nÿtînh ke

¹ Ũ tóg krój nÿtî ver. Jesus jykre ũ tóg ver ag mÿ jagy tî, ag tÿ ti ki ge kÿ nÿtî ra. Ũ tÿ ge tovãnh tûg nî, ag mÿ: “Ēg mré Topê vî mènkh kâtîg nî,” hemnî. Ag vî kafãn tûg nî hã ra, ag tÿ kygnê kÿ: “tag tóg inh mÿ ge nî, ge nî,” he mû ra. ² Ũ mÿ tóg nén kar ko há tí, hã ra ũ tóg nén ù nî ko vãnh nîm kÿ Ēkře hã ko tí. “Vènh kãggrã mÿ ag tóg pûn ja nî, vènh mēg ên nî ti, ag tÿ ón kÿ topē kãggran ja ên mÿ, hã kÿ sóg ti nî ko sór tû nî,” he ag tóg tî, ũn krój ag. ³ Hã ra ājag kãmî ù ag tóg ge ra ko tî, vènh kãggrã tÿ ag mÿ tÿ nén ù tû nîm kÿ. Ājag tÿ ko kÿ ù tÿ ko vãnh ên to é he tûg nî. Kÿ ājag tÿ ko sór vãnh kÿ ù tÿ ko mû ên to: “ti kórég han ti tí,” he sór tûg nî gé. Vējēn to jagnê mÿ vî tûg nî. Ā mré tóg Topê ki rã kÿ jé gé, ù tÿ ko mû ti, kÿ ti to vî tûg nî. ⁴ Jesus mÿ rânhrāj tî vÿ tÿ Ēg nÿtî, Ēg kar, hã kÿ tóg vènhmÿ tî, Ēg tÿ jagnê to vî sór kÿ. Ũ tÿ Ēg mÿ vînh ke mû vÿ tÿ Ēg Senhor ti nî, Ēg tÿ tÿ ti tû nÿtîm kÿ. Hã ra Ēg kar vÿ há kutē kân ke mû, kurã ên kã, ha vemnî, Ēg Senhor tÿ Ēg tar han kÿ.

⁵ Ũ tóg vènh kán ke kurã to: “kurã kórég,” he tî, kurã ù to ke gé. Jãvo ũ tóg kurã kar to: “kurã há,” he tî gé. Há kar ti nÿtî, ājag tÿ kurã han mû ti. Kÿ ājag

tý nén to jykrén mû ên hã han nĩ. ⁶ Ěg kar vỹ ěg Senhor jykre mĩ mũ sór mũ, hã kỹ ù tóg kurã kórég han sór tí, ti jykre mĩ tí jé, jãvo ù tóg kurã kórég han vãnħ nĩ, ti jykre mĩ tí jé gé. Há kar ti nĩ.

Kỹ ù tý nén ù kar ko mũ vỹ ge nĩ gé. Ěg Senhor jykre mĩ tí hã jé tóg ko tí gé. Ti hã mỹ tóg to vĩ há han tí, vėjěn to, Topě hã mỹ. Û tý nén ù nĩ ko vãnħ ên vỹ ěg Senhor jykre mĩ tí hã jé ko vãnħ nĩ gé, ti tý ti mỹ há nĩ jé. Kỹ tóg to Topě mỹ vĩ há han tí gé. Há kar ti nĩ, ěg tý nén ù nĩ ko mũ ti, ěg tý ko vãnħ ti ke gé.

⁷ Ěg pi(jé) ěg jykre han ke mũ', ěg tý ga kri mũn kỹ. Kỹ, ěg ter ken kỹ ěg pi(jé) ěg jykre ki ter ke mũ gé'. ⁸ Ěg tý ga kri mũn kỹ ěg tóg ěg Senhor jykre hã han ke mũ. Ti tũ han hã jé ěg tóg ga kri mũ nĩ. Kỹ, ěg ter ken kỹ ěg tóg ti jykre hã ki ter ke mũ gé'. Hã kỹ ěg tóg tý ti tũ kar nỹtĩ sir, ěg tý ga kri mũn kỹ ke gé. Ěg Senhor tý Jesus Cristo tũ vỹ tý ěg nỹtĩ. ⁹ Ěg tý tý ti tũ nỹtĩ hã jé tóg ter ja nĩ. Hã jé tóg rĩr mãn ja nĩ gé. Ti tý tý ěg Senhor nĩ hã jé tóg ter ja nĩ, vėnh kar pã'i, ùn rĩnrĩr mũ ag pã'i, ùn kãgter ja ag pã'i ke gé.

¹⁰ Kỹ ãjag tý hě ri ke jé jagně to vĩ sór ně? Ĥjag tý hě ri ke jé jagně to é he ně? Topě hã vỹ ěg jykre ve kãn ke mũ, ěg kar, ti tý ěg jé prěr ken kỹ. ¹¹ Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ, ha mẽ. "Rĩr inh jě nĩ," he tóg, ěg Senhor ti. "Vėnh kar vỹ inh krēm grĩnh kenh ke mũ, ha vemnĩ. Vėnh kar vỹ inh mỹ: "ũn mág vỹ tý ã nĩ," henh ke mũ, he ti, Topě ti," he tóg, Topě vĩ tý rán kỹ nĩ ki. ¹² Ěg kar vỹ Topě rĩnja tá nỹtĩnh ke mũ, kỹ tóg ěg jykre tugnỹm ke mũ. Ěg hã ki tóg jěmėnh ke mũ, ěg tý nén han ja ên to. ¹³ Hã kỹ jagně to vĩ mãn tũg nĩ.

Ěg tý jagně to fen ke

Jagně to: "kórég ti nĩ," he mãn tũg nĩ. Ĥjag tý nén ù han ken kỹ tag to jykrén nĩ, ha mẽ. "Isỹ tag han kỹ inh régre mỹ inh ve kỹ Topě vĩ mranh ke tũ nĩ vỹ?" he jé ěg tóg ke mũ. "Ti mỹ tý prãnh kenh ke tũ nĩ vỹ, isỹ tag han kỹ?" he jé ěg tóg ke mũ.

¹⁴ Tag ki kanhró inh nĩ, ha mẽ: "vėjěn pi(jé) ěg kavėnh tí!" Jesus tý tón hã vė. Nén ù tũ vė, vėjěn ti, ěg tý ko jafã távĩ vė. Hã ra ù tóg nén ù nĩ to: "vėnh kãggrã mỹ ag tóg pũn ja nĩ, vėnh mẽg ên nĩ ti, hã kỹ sóg ko kỹ Topě vĩ mranh tí," he tí. Û tý tag to mũ jykre kavėnh ti tí, ti tý ge ra kon kỹ. ¹⁵ Inh mỹ tóg tý Topě vĩ mranh tũ nĩ, isỹ nén ù nĩ ko tag ti. Kỹ sóg ko' he mũ sir. Kỹ inh régre ù tóg isỹ ko mũ ve kỹ ko sór mũ gé sir, hã ra tóg ti hã mỹ Topě vĩ mranh ri ke nĩ. Kỹ tóg ko kỹ isugrĩn Topě vĩ mranh mũ sir. Kỹ tóg nũgme ki kutėnh ke mũ sir, ti tý ko kỹ Topě vĩ mranh kỹ. Kỹ tóg isỹ ti tén ri ke nĩ sir, Cristo tý ùn jagfy ter ja ên ti. Isỹ tag han kỹ tóg sỹ ti to há tũ ri ke nĩ, isỹ inh jěn tugnĩn ti tén ri ke han kỹ. ¹⁶ Kỹ tag han sór tũg nĩ, hã ra ù tý ãjag tý nén han mũ to ãjag to vĩ tũ nĩ jé. Há ti nĩ vė, ãjag tý kon kỹ, hã ra ù tý ãjag jěn to ãjag to vĩn kỹ ko sór tũg nĩ. ¹⁷ Topě tý tý ěg Senhor nĩn kỹ ěg jěn tóg tý nén ù tũ nĩ ha mỹr, kỹ ěg tý nén ù nĩ ko tũ ra tóg ěg mỹ tý nén ù tũ nĩ. Nén ù ù to ěg jykrén ke mũ ha, hã vỹ: vėnh jykre kuryj, he mũ, vėnh jykre kusa, he mũ, vėnh jykre sér, he mũ, Topě kuprĩg tý mỹr, ěg jagrě tãg ti. ¹⁸ Ěg tý gen kỹ Cristo jykre han kỹ tóg Topě mỹ há tí ha, ěg jykre ti, kỹ tóg ěg mré ěprã ke ag mỹ há tí gé sir, ha vemnĩ.

¹⁹ Kỹ ěg jé jagně krĩ kuprãg hã to jykrén. Ěg jé jagně tar han sór. ²⁰ Kỹ tóg ěg tý nén ù nĩ ko to ěg régre tý tý prãnh ke han kỹ tóg kórég nĩ, ěg tý ù tý Topě ki rã kỹ nĩ ù tý tý prãnh ke han kỹ. Vėjěn kar vỹ há nĩ. Hã ra ù tóg vėjěn ù to jykrén kónãn sór mũ, ti tý to Topě vĩ mranh kỹ. Ti tý ge ra kon kỹ tóg tý prãnh ke mũ sir. ²¹ Kỹ tóg kórég nĩ, ěg régre tý ěg tugnĩn Topě vĩ mranh kỹ. Hã jé nén

ũ nĩ ko tũg nĩ, ã régre tỹ to tỹ prãnh kenh (ka) mẽ tĩn kỹ. Ti rĩnve vinho kron tũg nĩ gé. Nén ù tỹ ã régre tỹ Topẽ vĩ mranh han ên tovãnh kãn nĩ. ²² Æ tỹ nén ù to: “kórég tũ ti nĩ,” hen kỹ Topẽ hã mỹ tómnĩ. Hã ra ã régre rĩnve han tũg nĩ, ti tỹ ã mỹ há nĩ ra, ã régre tỹ ã tugnĩn Topẽ vĩ mranh tũ nĩ jé. Æ tỹ Topẽ tỹ ã mỹ nén tó hã han kỹ tóg há nĩ, kỹ ã tóg jatu nĩ, ha vemnĩ. ²³ Æ tóg ko tĩ, hã ra tóg ã tỹ ko mũ tag to: “isỹ Topẽ vĩ mranh ja mỹ vỹ?” he mũ sir. Ti tỹ ge ra ko kỹ tóg to krĩ kufy nĩ sir, kỹ tóg Topẽ vĩ mranh mũ sir. Æg tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩn kỹ Æg tóg ti tũ hã han sór mũ sir. Æg tỹ nén ù to: “tag han kỹ inh mỹ ti vĩ mranh mũ vỹ?” hen kỹ Æg han ke tũ nĩ, ke tũ nĩ mũ ra Æg ti vĩ mranh mũ.

15

Æg tỹ Æg mré ke ag to há nỹtĩnh ke

¹ Ha vé, tar Æg nỹtĩ. Hã kỹ tóg Æg tỹ ùn krój nỹtĩ ag to fen nỹtĩnh há tĩ. “Èn tóg inh mỹ há tĩ, hã kỹ sóg han sór mũ,” henh ke tũ Æg tóg nĩ. ² “Mỹ inh régre mỹ há nĩ vỹ?” he jé Æg tóg ke mũ. Ti tỹ ti mỹ há tũ nĩn kỹ Æg han ke tũ nĩ. Æg tỹ ti tar han sór vỹ, Æg tỹ nén han mũ kar tỹ. ³ Cristo pí(jé) Æ tỹ nén to ên mũ ên han ja nĩgtĩ, hã kỹ tóg Æg jagfy jagtar ja nĩgtĩ. Kỹ tóg Topẽ mỹ: “ã to ag tóg vĩ kónãn tĩ, ã kato tẽ ag, hã ra ag vỹ vỹ inh kri kutẽnh ke mũ,” he ja nĩ. Ti mur tũg ki Topẽ vĩ tó ti ù tóg ti vỹ tag rán ja nĩ, hã ra tóg ge nĩ. ⁴ Hã ra Topẽ tóg Æg kanhrãn sór mũ, hã kỹ tóg Æ vỹ tó tĩ ag mỹ: “ha rán,” he ja nĩgtĩ, hã kỹ ag tóg ránrán ja nĩgtĩ. Èn ve kỹ Æg tar nỹtĩ, Jesus jykre mĩ mũ to, kỹ Æg tỹ prãnh kenh ke tũ nĩ. Kỹ Æg tóg Æg tỹ kanhkã tá nén venh ke ên kã jatu' henh ke tũ nĩ gé. ⁵ Topẽ vỹ Æg to fen kỹ nĩ. Ti hã vỹ Ægag tỹ jagnẽ to fen han ke mũ, ti kóm, Ægag tỹ ti mré jykre pir nỹtĩ jé, Ægag tỹ Jesus Cristo ki ge kỹ nỹtĩn kỹ. Æg tỹ to vãsãn han ki kanhró tóg nĩ, Topẽ ti. ⁶ Kỹ Ægag tóg jagnẽ mré Æg jóg tỹ Topẽ to: “ũn mág vỹ tỹ ti nĩ,” henh ke mũ gé. Vẽnh vỹ pir han jé Ægag tóg ke mũ, ti to, Æg Senhor tỹ Jesus Cristo to ke gé.

Fóg ag mré kanhgág ag tỹ Topẽ vĩ mẽnh ke

⁷ Hã kỹ jagnẽ to há nỹtĩmnĩ, Cristo tỹ Æg to há nĩ ri ke nỹtĩmnĩ, jagnẽ to. Kỹ ù tóg Ægag jykre ve kỹ Topẽ to: “ũn mág vỹ tỹ ti nĩ,” henh ke mũ. ⁸ Tag to jykrén nĩ, ha mẽ. Cristo vỹ Judeu ag ki rĩr jé kãtĩg ja nĩ, ti tỹ Topẽ tỹ vãsỹ Æg jóg'jóg ve ag mỹ nén tó ja ên ki han jé. Èn ve kỹ Æg tóg ki kanhrãn mũ, Topẽ tỹ vẽnh vỹ há hã tó tĩ ti. ⁹ Kỹ tóg povo ù ag jagãgtãn gé, kỹ ag tóg ti tugrĩn Topẽ mỹ vỹ há han mũ gé sir, fóg ag, kanhgág ag ke gé. Hã kỹ Davi tóg tag rán ja nĩ gé, ha mẽ: “tag tugnĩn sóg ã mỹ vỹ há han ke mũ, fóg ag rĩnve, kanhgág ag rĩnve ke gé. Ag rĩnve sóg ã mỹ jãn ke mũ, ã jé tó jé sóg ke mũ, ã jiji tó kỹ,” he ja tóg nĩ, Davi ti, Topẽ vỹ tỹ rán kỹ nĩ ki. ¹⁰ Kỹ tag tóg rán kỹ nĩ gé, ha mẽ. “Fóg', kanhgág', mỹ sér nỹtĩmnĩ, Judeu ag mré hã, ti tũ ag mré hã,” he tóg mũ gé, Topẽ vỹ tỹ rán kỹ nĩ ki. ¹¹ Kỹ tag tóg rán kỹ nĩ gé, ha mẽ. “Fóg', kanhgág', Æg Senhor mỹ vỹ há han nĩ. Topẽ to vỹ há han kãn nĩ, povo kar',” he ja tóg nĩ gé, Topẽ vỹ tỹ rán kỹ nĩ ki. ¹² Kỹ Isaiás vỹ Cristo to tag tó ja nĩ gé, ha mẽ: “Jesé krẽ'krẽ ù vỹ tỹ ùn mág jẽnh mũ, Davi panh ên krẽ'krẽ ù, kỹ tóg tỹ povo kar ag pã'i mág jẽnh mũ. Fóg ag vỹ kanhgág ag mré ti ki ge sór ke mũ,” he ja tóg nĩ, Isaiás ti. Ti tỹ Jesus tón há vỹ. ¹³ Topẽ hã ne Æg mỹ ven ke mũ', nén ù há kar, hã kỹ tóg Æg mỹ tó ja nĩ. Ti hã ki Ægag tóg ge kỹ nỹtĩ. Ti hã vỹ Ægag fe tỹ mrin kenh ke mũ, ti hã vỹ Ægag krĩ kuprãg ke mũ'. Topẽ kuprĩg vỹ tỹ Ægag jagrẽ nĩ, kỹ tóg nén kar han há nĩgtĩ.

Ti hã vỹ ãjag tar han ke mũ', ãjag tỹ Topê tỹ êg mỹ nén ù há ven kenh ke ên to tar nỹtĩ jé, ãjag tỹ tag hã mĩ êkrén jé.

Paulo rãnrhãj

¹⁴ Inh kanhkã', vènh jykre há han kỹ ãjag tóg nỹtĩ. Isỹ ãjag mỹ tó tũg ki ãjag tóg ki kanhrãn ja nĩ. Vég isóg nĩ nĩ. Hã kỹ ãjag tóg jagnê jyvén ki kanhró nỹtĩ gé. ¹⁵ Inh vènh rá tag ki sóg ãjag mỹ nén ù tỹ hèn ri ke kãmén, ti tỹ inh mỹ sér tĩn kỹ, sỹ ãjag vég tú ra. ãjag mỹ sóg kãmén há han, ãjag tỹ kã jatú tú nĩ jé, ãjag tỹ mэг mũ tag kã. Topê ne tag to inh jènê', tag to tóg isar han'. ¹⁶ Inh jé prêr tóg, isỹ povo kar mỹ Jesus Cristo kãmén jé. Kỹ sóg ti tú ki rĩr jê nĩ, Topê vĩ sér tó sóg tí, fóg ag mỹ, kanhgág ag mỹ ke gé. Ag tỹ ti ki ge kỹ tóg ti mỹ sér tí, Topê kuprĩg tỹ ag tỹ ùn há han kỹ, ag tỹ tỹ Topê tú nỹtĩn kỹ. Inh rãnrhãj hã vè.

¹⁷ Tỹ sóg Jesus Cristo rãnrhãj han jafã nĩ, Topê tỹ isar han kỹ, kỹ inh rãnrhãj tóg inh mỹ sér tí. ¹⁸ Kỹ sóg ãjag mỹ Cristo tỹ inh mỹ vènh rãnrhãj nĩm ja hã tỹ vémén sór mũ. Fóg ag mré kanhgág ag tỹ ti ki ge jé tóg isar han tí, ti vĩ tó tag to. Inh vĩ mэг kỹ ag tóg ti ki ge sór mũ, ag tỹ inh jykre ve kỹ ke gé. Jesus Cristo tỹ nén han mũn hã vè. ¹⁹ Milagre hyn han sóg tí gé, Topê tỹ isar han kỹ. Ti kuprĩg tỹ inh krĩn kỹ sóg hyn han tí, milagre ti. Milagre hyn han kỹ sóg vènh kar mỹ ti vĩ ti tó ja nĩgtĩ, Jerusalém tá, kỹ tá kãkutê kỹ sóg ga kar mĩ tĩg ja nĩgtĩ gé, ga tỹ Ilírĩa mĩ hã. Vènh kar mỹ sóg Cristo kãme sér tó ja nĩgtĩ. ²⁰ Û tỹ tá jun tú ra sóg tá jun vén ja nĩgtĩ, sỹ tá ti vĩ tó vén jé, ag tỹ vãhã Cristo kãme mэг jé, ù tỹ mэг ja tú ag. Inh hã ne ag mỹ tó vén sór ja nĩgtĩ', isỹ ù rãnrhãj ja ki rãnrhãj tú nĩ jé. ²¹ Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ, ha mэг: “ù tỹ ti vème mэг ja tú ên ag vỹ ti ki kanhrãn ke mũ. Û tỹ ti vĩ mэг ja tú ag vỹ mènh ke mũ,” he ja tóg nĩ, Topê vĩ rá ki. Sỹ ti vĩ tag hã ki króm sór vè.

Paulo tỹ Roma ra tĩg sór

²² Hã kỹ sóg ãjag tá jun ja tú nĩ ver, sỹ ãjag venh há hã ra. ²³ Hã ra sóg hur han kãn, tag ki inh rãnrhãj tí. Vãsỹ sóg to jykrén, sỹ ãjag venh tĩg jé. ²⁴ Kỹ tóg hèn ri ke mũn inh mỹ ki króm ke mũ ha. Sỹ ga tỹ Espanha ra tĩg sór vè, kỹ sóg ãjag venh rãnh mũ, êpyr kãkre ki, êmĩn kãkre ki. Kỹ tóg há tí, ãjag tỹ inh jagãgtãn ken kỹ, sỹ ãjag tá jun ken kỹ. ãjag tỹ inh jagãgtãn há han kỹ sóg tĩg há han ke mũ, Espanha ra. Hã ra sóg ãjag mré nĩ sĩ han sór mũ, ãjag tỹ isar han jé.

²⁵ Hã ra sóg ver Jerusalém ra tĩg sór mũ. Sỹ tá Topê tú ag mỹ jãnkamy ma tĩg ke vè. ²⁶ Ga tỹ Macedônia tá Jesus mré ke ag vỹ inh mỹ jãnkamy vĩn, ga tỹ Grécĩa tá Jesus mré ke ag ke gé, isỹ Jerusalém tá ùn jagãgtar nỹtĩ ag jagãgtãn jé, jãnkamy ên tỹ. Êg mré ke ag vè gé, Jerusalém tá ùn jagtar nỹtĩ ag. ²⁷ Macedônia tá ke ag mỹ tóg sér tí, ag tỹ Jerusalém tá ke ag mré jãnkamy vènh kãpãm kỹ. Grécĩa tá ke ag mỹ tóg sér tí gé. Hã ra tóg inh mỹ há tí gé. Jerusalém tá ke ag vỹ Jesus ki ge vén, Judeu ag, kỹ fóg ag vỹ ag vĩ mэг kỹ Jesus kãme mэг ja nĩgtĩ. Hã kỹ fóg ag vỹ Judeu ag tú mãn ja nĩ, hã vỹ: Topê vĩ, he mũ. Kỹ tóg há nĩ ha, ag tỹ mэг kar kỹ ag mỹ ãjag tú vènh kãpãm kỹ, vènh kaja jé, ag jãnkamy ti.

²⁸ Isỹ tag han kãn kỹ, sỹ ag mỹ jãnkamy tag vĩn kar kỹ sóg cidade tỹ Roma tá nĩ sĩ han kar kỹ ga tỹ Espanha ra tĩg sór mũ ha. ²⁹ Ha mэг, isỹ ãjag ki jun ken kỹ Cristo vĩ vỹ ãjag mỹ sér tĩnh mũ, êg tỹ jagnê mré ti to vémén kỹ, isỹ ãjag mỹ tí vĩ tón kỹ, ha vemnĩ. Ti vĩ sér to tóg êg mỹ sér tĩnh mũ.

³⁰ Inh kanhkã', êg Senhor tỹ Jesus Cristo ki ge kỹ ãjag tóg nỹtĩ, kỹ ãjag tóg jagnê to há nỹtĩ gé, Topê kuprĩg tugrĩn. Kỹ sóg ãjag mỹ tag to vĩ sór mũ gé, ha mэг. Iso Topê mré vĩmĩn, inh mré, to krónh ke tũg nĩ. ³¹ Judéĩa tá ag vỹ e nỹtĩ, ù

tý Jesus kato tē mū ag, kŷ ag tóg inh kato tē sór mū gé. Kŷ iso Topē mré vīmnī, ti tý inh jy nīgān jé, Jerusalém tá ũ tý Jesus ki ge kŷ nŷtī ag tý inh mŷ vī há han jé gé, ti tý ag mŷ há tī jé, sŷ jānkamy ěn tý ag jagāgtān sór mū tag tī. ³² Tá kātīg kŷ sóg jatun mŷ ājag ki jun ke mū. Kŷ tóg ěg kar mŷ sér tīnh mū, sŷ ājag to pasan tīg ken kŷ, Topē tý isīg ke tag to há nīn kŷ. Kŷ ājag tóg isar han ke mū sir.

³³ Topē vŷ ěg krī kuprāg tī. Kŷ sóg ti mŷ to vī tī, ti tý ājag krī kānhvy han jé. Amém.

16

Paulo tý ũn e mī ěkrég tī

¹ Ājag mŷ sóg ěg mré ke fi to sór mū, Febe fi. Cidade tý Cencreía tá fi tóg Jesus ki ge kŷ nŷtī fag ki rīr tīgťi. ² Fi tý kejěn ājag ki jun kŷ fi mŷ: “ha kārā,” hemnī. Ājag mré fi tóg Jesus ki rā kŷ jē nī, kŷ fi mŷ nén tý fi mŷ tū ěn ven kān nī. Ũ tý hěn ri ke jagāgtān fi huri, inh ke gé.

³ Priscila fi mī sóg ěkrég tī, fi mén tý Áquila mī ke gé. Inh mré fag tóg rānhrāj mág, Jesus Cristo rānhrāj han kŷ. ⁴ Isugnīn fag tóg kāgter kren, inh jy nīgān jé. Tag hā mī sóg ěkrég tī, kŷ sóg fag to há tāvī nī. Kŷ fóg kar kāmī Jesus ki ge kŷ nŷtī ag vŷ tag tugrīn fag to há nŷtīnh ke mū gé, fag tý inh jy nīgān kŷ. ⁵ Fag ĩn krěm ũ ag tóg vēnh mān tī gé, culto han jé. ěn fag ki sóg ěkrég tī gé.

Iso há ũ vŷ nī gé, hā vŷ: Epěneto, he mū. Ga tý Ásia tá ũ tý Jesus ki rā vén jan hā vē. Ti mī sóg ěkrég tī gé. ⁶ Kŷ Maria fi vŷ nī gé. Ājag mŷ fi rānhrāj mág. Fi mī sóg ěkrég tī gé. ⁷ Kŷ sóg Adrōnico mī ěkrég tī gé, Júnias mī ke gé. Inh kanhkā ag vē. ěn hré ag tóg sigse kŷ nŷtī ja nīgťi gé. Apóstolo ag kāmī ag tóg tý ũn mág nŷtī. Vāsŷ ag tóg Jesus ki ge jěg, isŷ ti ki rā tūg ki.

⁸ Ampliatio mī sóg ěkrég tī gé. Ti to inh há tāvī nī, ěg Senhor tugrīn. ⁹ Kŷ sóg Urbano mī ěkrég tī gé. Inh mré tóg Cristo rānhrāj han tī. Kar kŷ iso há ũ vŷ nī gé, Estáquis tī. Ti ki sóg ěkrég tī gé. ¹⁰ Apeles mī sóg ěkrég tī gé. Cristo tovānh jāvānh ja ti nī. Aristóbulo mré ke fag mī sóg ěkrég tī gé. ¹¹ Kar kŷ inh kanhkā ũ vŷ tá jě gé, Herodiāo ti. Ti ki sóg ěkrég tī. Kŷ sóg Narciso mré ke fag mī ěkrég tī, ũ tý fag kāmī ěg Senhor ki ge kŷ nŷtī fag.

¹² Kŷ sóg Trifena fi ki ěkrég tī, Trifosa fi mī ke gé. ěg Senhor mŷ fag rānhrāj mūgťi. Kŷ sóg iso há tāvī ũ fi mī ěkrég tī gé, hā vŷ: Pěrside, he mū. ěg Senhor mŷ rānhrāj to fi tar tāvī nī. ¹³ Kŷ sóg Rufo mī ěkrég tī. Topē ne ti kuprěg', ti mŷnh fi ke gé'. Inh mŷ fi tóg tý inh mŷnh ri ke nī, ti mŷnh fi. ¹⁴ Kŷ sóg Asíncrito mī ěkrég tī, Flegonte mī ke gé, Hermes mī ke gé, Pátrobas mī ke gé, Hermas mī ke gé, ag mré Topē vī mě jé vēnh mān tī ag mī ke gé. ¹⁵ Kŷ sóg Filólogo mī ěkrég tī, Júlia fi mī ke gé, Nereu mī ke gé, ti ve fi mré, Olimpas mī ke gé, kŷ ag mré Jesus vī mě jé vēnh mān tī ag mī ke gé, Topē tū kar ag mī.

¹⁶ Kŷ jagně ki nhun ke ri ke han nī, Jesus mré ke kar ki, jagně nīgě kāgmī kŷ. Cristo ki ge kŷ nŷtī kar vŷ ājag mī ěkrég tī, ěmā kar ki ke ag.

Ōn kŷ vēnh vī há mě sór tūg nī

¹⁷ Nén ũ to sór sóg mū gé věr ājag mŷ. Ũ ag tóg ājag tý jagně to jū han sór mū. Ājag tý jagně vī kafān kónān mū han sór ag tóg mū. Ag pi(jé) ājag tý Topē vī mě ja ěn ri ke to tī'. ěn ag vī mě sór tūg nī. ¹⁸ Ag pi(jé) ěg Senhor tý Cristo rānhrāj han sór tī'. Ag nug hā ki rīr ag tóg tī'. Ag vī vŷ mě há tī, ón kŷ, kŷ ũ tý hěn ri ke ag tóg kri fi sór mū, ag vī kri, ag tý ag jykre kórég ki kagtīg nŷtīn kŷ, ũ tý nén ũ

věnhmỹ to jykrén tũ ag. Inh mĩ tóg ag tỹ ũ tỹ ge krĩn kónãn ha mẽ tí. Kĩ ag vĩ mẽ sór tũg nĩ.

¹⁹ Ājag tỹ Topě vĩ kri nĩm mũ tag vĩ mẽ há tí. Věnh kar vĩ mẽ, kĩ tóg inh mĩ sér tí sir, ājag to. Kĩ tóg ājag tỹ věnh jykre há ki kanhrãn mág nỹtĩnh há tí. Ājag tỹ věnh jykre pãno to jykrén tũ pẽ nỹtĩn kĩ tóg há tí gé.

²⁰ Topě vĩ ěg krĩ kuprãg tí. Kãnhmar tóg ěg mĩ Satanás tỹ tũg' henh ke mũ gé, ha vemní, kĩ tóg ājag vóg mãn ke tũ nĩ ha.

Ěg Senhor tỹ Jesus mĩ sóg to vĩ tí, ti tỹ ājag mĩ ã tỹ nén ũ há ěn vin jé.

Paulo mré ke ag tỹ Roma ki ke fag mĩ ěkrég tí

²¹ Inh mré Jesus rãnhrãj han mũ tỹ Timóteo vĩ ājag mĩ ěkrég tí gé, Lúcio ti ke gé, Jasão ke gé, Sosípastro ke gé, inh kanhkã ag.

²² ũ tỹ Paulo mĩ tag rán mũ vĩ tỹ inh nĩ, hã vĩ: Tércio, he mũ. Kĩ sóg ājag mĩ ěkrég tí gé, ājag tỹ inh mré ěg Senhor ki ge kĩ nỹtĩn kĩ.

²³ Gaio vĩ ājag mĩ ěkrég tí. Ti ĩn krēm sóg jě, kĩ ěg tóg ti ĩn krēm culto han tí. Erasto vĩ ājag mĩ ěkrég tí gé, ũ tỹ cidade jãnkamy ki rĩr tí ěn ti. Ěg régre tỹ Quarto vĩ ājag mĩ ěkrég tí gé. ²⁴ Ěg Senhor tỹ Jesus Cristo mĩ sóg to vĩ tí, ti tỹ ājag kar tar han jé. Amém.

Topě mĩ ěg vĩ há han ke

²⁵ Ha mẽ, ěg jé Topě mĩ vĩ há han. Ěg tar han ki kanhró tóg nĩ, ěg tỹ ti ki rã kar krónh ke tũ nĩn jé. Sỹ ājag mĩ Topě vĩ sér tó mũn hã vě, Jesus Cristo kãmén kĩ. Vãsỹ ěg tóg mẽ ja tũ nĩ, ti vĩ sér tag ti. Ěg tỹ vãhã mẽ vě, Topě tỹ ěg mĩ to věnh jykre nĩm kĩ. Prỹg tỹ hěn ri ke ki ag tóg mẽ ja tũ nỹtĩ, ěg jo ke ag. ²⁶ ũri hã ěg tóg mēg mũ. Vãsỹ Topě vĩ rán tí ag vĩ ěg tỹ ũri mēg mũ tag tó ja nĩgtĩ. Kĩ Topě tóg tag to: “povo kar mĩ kãmén nĩ, fóg ag mĩ, kanhgág ag mĩ, Judeu ag mré hã,” he ja nĩ, ěg tỹ mẽ kãn jé, ti ki ge jé, ti vĩ kri fi jé, ti tỹ tỹ ěg Senhor kar jě jé. Ā tỹ nén kar han tũg ki tóg nĩ nĩ, Topě ti, ũ tỹ ti han ja tũ (hã) ra. Kĩ tóg tũ' henh ke tũ nĩ gé. Gen kĩ tóg nĩ nĩ.

²⁷ Ti hã ne ã pir mĩ nén ũ kar ki kanhró nĩ', Topě ti. Jesus Cristo hã tóg ěg mĩ Topě ven ke mũ. Kĩ ěg tóg ti hã mĩ vĩ há han sór mũ, Topě hã mĩ, kĩ tóg krỹg henh ke tũ nĩ, ěg tỹ ti mĩ vĩ há han mũ ti. Amém.

PAULO TÛ CARTA HAN: CORINTO TÁ KE AG MÛ CARTA VE

¹ Paulo tÛ rá vë. Isÿ cidade tÛ Corinto tá ke ag mÛ rán hã vë. Kÿ ãg régre tÛ Sóstenes vÿ inh mré rán mÛ gé. Topê hã ne inh kuprêg', kÿ tóg inh je prêr, Jesus Cristo tÛ inh fêg jé, sÿ tÛ ti apóstolo jê jé sir. Hã kÿ sóg ãjag mÛ rán mÛ. ² Corinto tá ãjag tóg vënh mãn tÛ, Topê vÿ mē jé. Topê tũ vÿ tÛ ãjag nÿtÛ, ãjag tÛ tÛ Jesus Cristo mré ke nÿtÛn kÿ. ãjag jé prêr tóg, ãjag tÛ tÛ ti tũ nÿtÛn jé.

Vënh kar mÛ ke vë gé, vënh rá tag ti, ù tÛ hã tá ãg Senhor tÛ Jesus Cristo jiji tó tÛ ag mÛ. Û tÛ ti hã to: “ãg Senhor vë,” he tÛ ag mÛ ke vë gé. Ag Senhor vë, kÿ tóg tÛ ãg Senhor nÿ gé, Jesus ti.

³ Topê mÛ sóg to vÿ tÛ, ti tÛ ãjag tar han jé, ti tÛ ãjag krÿ kuprãg jé, ãg jóg mág ti, ãg Senhor tÛ Jesus Cristo jóg ti.

Topê tÛ ãg mÛ nén han mÛ vÿ há nÿ

⁴ Kurã kar ki sóg ãjag to Topê mré vÿ tÛ. Ti mÛ sóg: “há ti nÿ, ã tÛ Jesus Cristo tugrÿn ag tar han kÿ,” he tÛ. ⁵ Ti tugrÿn ãjag tóg ùn rico ag ri ke nÿtÛ, nén kar to mÛr, Topê vÿ to, vënh jykre há kar to. Ki kanhró ãjag tóg nÿtÛ. ⁶ Cristo tÛ vëme ki kanhró ãjag tóg nÿtÛ mÛr, to tar ãjag tóg nÿtÛ. ⁷ Hã kÿ Topê kuprÿg tÛ ãg mÛ nén nÿm tÛ ãn vÿ tÛg' he vãnh nÿgtÛ ãjag mÛ. ãg Senhor tÛ Jesus Cristo vënh ven mãn ãn jãvãnh ãjag tóg mÛgtÛ gé, ti kãtÿg ke ti. ⁸ Ti hã vÿ ãjag tar han mÛ', ãjag tÛ ti tovãnh tũ nÿ jé, ãjag tÛ kygnêg tũ nÿ jé. Kÿ ãg Senhor tÛ Jesus Cristo kãtÿg mãn kÿ, ti kurã ki, kÿ tóg ãjag tÛ kygnê ja tũ ãn venh ke mÛ sir. ⁹ Topê ne fagrÿnh mÛ vÿ vãnh nÿgtÛ'. ãjag jé prêr tóg, ãjag tÛ tÛ ti kósin tÛ Jesus Cristo mré ke nÿtÛ jé, ãjag tÛ tÛ ãg Senhor mré ke nÿtÛ jé gé.

Vënh kãpãm kÿ nÿtÛ tÛg nÿ

¹⁰ Inh kanhkã', vënh vÿ pir han nÿ. ãg Senhor tÛ Jesus Cristo jiji ki sóg ãjag jyvën sór mÛ, hã kÿ sóg ke mÛ. Vënh kãpãm sór tÛg ra. Vënh jykre pir han sór ra. Nén pir hã to jykrén nÿ. Vënh jykre pir hã han sór ra.

¹¹ Inh kanhkã, ãjag to sóg vënh vÿ jagy mē. Cloe fi mré ke fag vÿ inh mÛ tó, kÿ fag tóg inh mÛ ãjag tÛ vënh kãpãm sór mÛ kãmén, ãjag tÛ jagnê to jũ sór mÛ ti. ¹² Tag mē sóg, ha mē: ãjag kãmÿ ù tóg nêji: “tÛ sóg Paulo mré ke nÿ,” he tÛ. Kÿ ù tóg nêji: “tÛ sóg Apolo mré ke nÿ,” he tÛ gé. Jãvo ù tóg: “tÛ sóg Pedro mré ke nÿ,” he tÛ, kÿ ù tóg: “tÛ sóg Cristo mré ke nÿ,” he tÛ gé. ¹³ Cristo mÛ vënh kãpãm kÿ nÿ? Vó. Inh hã mÛ ãjag jagfy cruz to sa? Vó. Inh jygy tó kÿ ãjag mÛ vënh kygpe kÿ nÿtÛ', isÿ tÛ Paulo nÿn kÿ? Vó, ke tũ vë.

¹⁴ Hã kÿ tóg inh mÛ há tÛ, ùri, sÿ ãjag kygpe ja tũ nÿ ti. Tag to sóg Topê mÛ: “há ti nÿ,” he tÛ. ¹⁵ Kÿ ãjag tóg iso: “tÛ jiji tó kÿ sóg kype kÿ nÿ,” he vãnh nÿtÛgtÛ. Criso hã kype inh, kar kÿ Gaio ti ke gé. ¹⁶ Kar kÿ sóg Estéfanas fag kygpe gé. Kar inh ù kygpenh tũ nÿ, hÿn, he sóg. ¹⁷ Cristo pi(jé) inh mÛ: “ha ag kygpenh tÿg,” he ja nÿ. Inh mÛ tóg: “ha ag mÛ inh kãmén tÿg, ha inh vÿ tónh tÿg,” he ja nÿ. Kÿ sóg tó tÿgtÛ. Hã ra sóg ón kÿ tÛ vëme kanhró han vãnh nÿgtÛ, ke tũ nÿ mÛ ra Cristo tÛ cruz to sa ja ãn tÛ nén ù tũ ri ke nÿ sir, isÿ inh vÿ kanhró tÛ ãjag krÿn sór mÛ ra.

Jesus tÛ cruz to sa ja hã tó ãg tÛ

¹⁸ Ū mý ěg tóg vĕnh kagtĭg nýtĭ ve nĭ, ěg tŷ Jesus tŷ cruz to sa mŭ ěn tó ký. Hã ra ag tŷ nŭgme ki vár ke vĕ. Ag jãvo tóg ěg mŷ Topĕ tŷ há (r) nĭ, Jesus tŷ cruz to sa ti, há ký ěg krenkren ký nýtĭ, Topĕ tŷ há tugiŕn ěg krenkren han ký. ¹⁹ Hã ký tóg rán ký nĭ, ha mẽ. “Ūn kanhró mág ag jykre tŷ sóg tŷ' henh ke mŭ, ha vemnĭ, ũn estudo mág ag tŷ nĕn to jykrĕn mŭ tŷ sóg tŷ' henh ke mŭ,” he tóg, Topĕ ti.

²⁰ Hã ký ón ký ũn kanhró mág ag pi(jé) tŷ nĕn ũ nýtĭ'. Ón ký vĕnh rán tí ag pi(jé) tŷ nĕn ũ nýtĭ'. Ón ký ũn estudo mág ag pi(jé) tŷ nĕn ũ nýtĭ'. ěg tŷ tag ki nĕn ũ ki kanhrân mŭ to tóg: “nĕn ũ tú vĕ,” he ja nĭgtĭ, Topĕ ti. “Krĭ tú ag nýtĭ, ũ tŷ tag há nón mŭ sór mŭ ag,” he tóg, Topĕ ti.

²¹ Topĕ tŷ nĕn to jykrĕn mŭ vŷ ge nĭ, ha mẽ. ěg tŷ vĕsóg ki Topĕ to jykrĕn sór mŭ ra ěg tóg ti ki kanhrân ja tú nĭgtĭ, ěg tŷ ga kri mŭn ký. Hã ký Topĕ tóg ěg tŷ ti vĭ jĕmĕ ký kri fi ký ěg kren han mŭ. Hã ký tóg ag mŷ Topĕ krĭ tú nĭ ve nĭ, ũ tŷ ki kagtĭg ag mŷ. ²² Judeu ag ne ěg tŷ nĕn han vãnh ve sór mŭ', milagre ti, ag tŷ Topĕ jykre ki kanhrân jé. Ký fóg tŷ Grego ag ne ón ký ti jykre to vĕmĕn sór mŭ'. ²³ Ag jãvo ěg tóg nĕn pir há tó tí, há vŷ: Cristo tŷ cruz to sa ký ter ja ti, he mŭ. Judeu ũ ag mŷ tóg jĕggry tí, ti cruz ti, jãvo tóg Judeu tú ag mŷ ěg krĭ tú nĭ ve nĭ, ag tŷ ěg vĭ mẽ ký, fóg ũ ag mŷ, kanhgág ũ ag mŷ ke gé. ²⁴ Judeu kãmĭ ũ ag tóg kuprĕg ký nýtĭ jãvo, fóg kãmĭ ũ ag tóg kuprĕg ký nýtĭ gé, kanhgág ag kãmĭ ke gé. Ag há mŷ tóg há tí, Cristo tŷ cruz to sa ký ter ja ti, ũn kuprĕg ký nýtĭ ag mŷ. ěg há vĕ. Topĕ jykre tar há vĕ, Cristo tŷ cruz to sa ja ti. Topĕ krĭ há to ken há vĕ, há vŷ: Cristo ter ja ti, he mŭ. ²⁵ Topĕ krĭ tú nĭ ve vŷ ěpra ke krĭ há nĭ ve kãfór nĭ mŷr, ti há ne ã pir mŷ krĭ há nĭ'. Ký Topĕ krój nĭ ve vŷ ěpra ke ag tar nĭ ve kãfór nĭ gé. Topĕ há ne ã pir mŷ tar nĭ'.

Topĕ vŷ ěg kuprĕg, ěg tŷ tŷ nĕn ũ tú ra

²⁶ Inh kanhkã', vĕso jykrĕn. Topĕ vŷ ãjag jé prĕr. Ājag kãmĭ ti pipir nýtĭ, ũn kanhró mág ag, escola tŷ hĕn ri ke ki vĕnh kanhrân ja ag. Ūn mág ag vŷ pipir nýtĭ gé, ũn mág krĕ ag ke gé. Ū tŷ ge kuprĕg mág tú ti nĭgtĭ, Topĕ ti. ²⁷ Ū tŷ ũn mág ag mŷ krĭ tú nĭ ve ag há kuprĕg ti tí mŷr, ũn vĕnh kagtĭg ag. Ti tŷ ũn krĭ há ag mŷ'a han sór vĕ. Ký tóg tag ki ũn krój nýtĭ ag kuprĕg, ũn tar ag mŷ'a han jé. ²⁸ Hã jé Topĕ tóg ũ tŷ tag ki jagtar nýtĭ ag kuprĕg. Ūn mág ag tŷ ěg ve ký ěg tóg ag mŷ jagãgtar nýtĭ. Nĕn ũ tú vŷ tŷ ěg nýtĭ. Hã ra Topĕ tóg ěg kuprĕg mŭ, ag tŷ tú' henh jé, ũn mág ag vŷ tŷ. ²⁹ Hã ký ũ tóg Topĕ mŷ: “ũn mág vŷ tŷ inh nĭ, há inh nĭ,” henh ke tú pĕ nĭ, ěg tŷ kejĕn ti ve ký. Hã jé Topĕ tóg ũn jagtar ag kuprĕg.

³⁰ Topĕ mrĕ ke vŷ tŷ ěg nýtĭ, ha mẽ, ěg tŷ tŷ Jesus Cristo mrĕ ke nýtĭn ký. Topĕ há vŷ ěg krĭ há han mŭ', Jesus tugiŕn. Topĕ há vŷ ěg mŷ vĕnh pãte fón mŭ', ti tugiŕn. Ti há ne ěg tŷ tŷ ti tú nýtĭ han mŭ', ti tugiŕn. Ti há ne ěg krenkren han mŭ'. Topĕ tŷ ti mŷ vĕnh jykre nĭm há vĕ, ěg tŷ tag han jé, ³¹ ũ tŷ rán ký nĭ tag tí, há vŷ: “ãjag tŷ ũ to: ũn mág vŷ tŷ ti nĭ, he sór ký ěg Senhor ti tómnĭ,” he mŭ, Topĕ vĭ rán ki.

2

Paulo vŷ krój nĭ gé

¹ Inh kanhkã', ãjag ki sóg jun ja nĭ, sŷ ãjag mŷ Topĕ jykre tó jé. Inh pi(jé) ãjag mŷ ón ký vĕme kanhró han'. Inh pi(jé) ãjag tŷ vĕnh vĭ ki kanhró jãvãnh tó'. ² Nĕn pir há to sóg jykrĕn ja nĭgtĭ, sŷ ãjag mŷ tó jé, há vŷ: Jesus Cristo, he mŭ, ti tŷ cruz to sa ký ter ja ěn ti. ³ Krój ja inh nĭ, sŷ ãjag ki jun ký. Mŭmĕg ja inh nĭ,

kanē jur han ja inh nī, sý ājag mré nīn kŷ. ⁴ Isŷ ājag mŷ Topē vī tó kŷ inh pi(jé) vēnh vī sīnvī tŷ ājag krīn sór ja nīgtī', inh pi(jé) inh krī há tŷ vēnh vī kanhró tó ja nīgtī'. Topē kuprīg tŷ inh jagrē nī hā tŷ sóg ājag mŷ tó ja nīgtī', ti jykre tar tŷ. ⁵ Hā kŷ ājag pi(jé) ēprā ke jykre há ki ge jēg', ēprā ke vī kanhró ki'. Hŷ, hā ra ājag tóg Topē jykre tar ki ge jēg mŷr'.

Topē kuprīg vŷ Topē tŷ nén to jykren mŷ ki kanhró nī

⁶ Jāvo sóg ũ tŷ Jesus ki kanhró mág ag mŷ Topē vī kanhró tó tī gé, ũ tŷ to jykrén há ag mŷ. Hā ra ti pi(jé) tŷ ēprā ke vī kanhró nī'. Ga kri ke ag jykre tó tŷ sóg nīgtī, ũri ũn mág ag vī ti. Tŷ' he jé tóg ke mŷ, ũri ũn mág ag vī ti. ⁷ Topē vī kanhró tó sóg tī mŷr'. Ēn tŷ ěg vēsóg ki ki kanhrān ke tŷ nī. Vāsŷ ěg tóg ki kanhrān ja tŷ nī gé. Hā ra Topē tóg vāsŷ to jykrén mŷ, mundo tŷ ká nī to hā tóg to jykrén mŷ, ěg tŷ ti vī ki kanhrān jé, ěg tŷ ti jykre ki kanhró tugrīn tŷ ũn mág nŷtī jé. ⁸ Ūri ũn mág ag pi(jé) ki kanhró nŷtī', Topē jykre tag ki'. Ag tŷ ki kanhró nŷtī ra ag pi(jé) Jesus tŷ ka to ti sanh mŷ vē', ěg Senhor tŷ, ũ tŷ vēnh kar káfór nī tag tŷ mŷr. Hā ra ag tóg ti ki kagtīg nŷtīn kŷ ag tóg cruz to ti sa ja nīgtī. ⁹ Hā ra tóg rán kŷ nī, Topē jykre ti, hā vŷ: "Topē tóg ěg mŷ nén ũ há tāvī kán ja nī, ũ tŷ ti to há kar mŷ mŷr," he mŷ. "Ū pi(jé) tag ve ja nī ver'. Ū pi(jé) tag mē ja nī ver'. Ēprā ke ag pi(jé) to jykrén ja nī ver'. Topē hā ne to jykrén ja nīgtī, ti tŷ ěg mŷ kán ke ěn to," he ja tóg nīgtī, Topē vī rán ki.

¹⁰ Kŷ tóg ěg hā mŷ tó ja nī. Ā kuprīg tŷ tóg ěg kanhrān ja nī, to. Ti kuprīg vŷ nén kar to jykrén tŷgtī, Topē tŷ nén to jykrén mŷ mré hā, ti tŷ vēnh kar vatánh tá nén to jykrén mŷ mré hā. ¹¹ Ge ti nī, ha mē. Ēprā ke tŷ nén to jykrén mŷ ki kanhró ěg tóg nī. Kŷ ěg ne tŷ ki kanhrān tŷ? Ēg krī tŷ ěg ki kanhrān tŷ. Ēprā ke krī vŷ ēprā ke tŷ nén to jykrén mŷ ki kanhrān tŷ. Hā ra Topē kuprīg vŷ Topē tŷ nén to jykrén mŷ ki kanhrān tŷ. Ēprā ke pi(jé) Topē tŷ nén to jykrén mŷ ki kanhrān tŷ, ti tŷ Topē kuprīg tŷ jagrē tŷ ra'. ¹² Hā ra Topē pi(jé) ěg mŷ ēprā ke kuprīg tŷ ěg jagrē han'. Topē kuprīg tŷ tóg ěg mŷ ěg jagrē han, ěg tŷ ti tŷ ěg mŷ nén nīm mŷ ki kanhró nŷtī jé. Ti hā vŷ ěg kren han sór mŷ, ěg tŷ vēnh krenkren han ki kagtīg ra. Ti tŷ ěg mŷ nén nīm to ken hā vē.

¹³ Hā tó sóg tī. Ēprā vēnh kanhró pijé', sŷ ājag mŷ tó mŷ tag ti. Topē kuprīg kanhró vē. Hā kŷ sóg ti kuprīg hā tŷ ti jykre kāmén tī. ¹⁴ Ēprā ke ag pi(jé) Topē kuprīg to há nŷtī', ti jykre to'. Ag mŷ tóg tŷ Topē krī tŷ nī ve nī. To jykrén há han ki kagtīg ag nŷtī, ag tŷ Topē kuprīg tŷ jagrē tŷ nŷtīn kŷ. ¹⁵ Ū tŷ ti kuprīg tŷ jagrē jē ěn hā ne nén kar to jykrén há han tŷ'. Kŷ ũ pi(jé) ěg tŷ nén han mŷ ěn ki kanhró nī', ti tŷ vég mŷ ra, ti tŷ Topē kuprīg tŷ jagrē tŷ jēn kŷ.

¹⁶ Hŷ, ũ nŷ hŷn Topē tŷ nén to jykrén mŷ ki kanhró nī'? Ū nŷ hŷn Topē kanhrān mŷ? Ū tŷ ti kanhrān mŷ venh ke tŷ ěg tóg nī. Jāvo Cristo hā ne ěg kanhrān tŷ, ti tŷ ěg krī ri ke nīn kŷ.

3

Topē camarada ag tŷ jagnē ri ke

¹ Inh kanhká', inh pi(jé) ājag mŷ Topē jykre tó kán ja nī ver', sŷ ājag mŷ tó sór mŷ ra. Ū tŷ Topē kuprīg tŷ jagrē nŷtī tŷ ri ke vŷ tŷ ājag nŷtī, gír ri ke vŷ tŷ ājag nŷtī, ājag tŷ Cristo jykre to tar tŷ nŷtīn kŷ. ² Hā kŷ sóg ājag mŷ leite ri ke hā ven ja nī, sŷ ājag mŷ Topē vī tó kŷ. Inh pi(jé) ājag mŷ vējēn tar ri ke ven ja nīgtī', ājag tŷ to tar tŷ ja nŷtīn kŷ ver. Kŷ ājag tóg ũri to tar tŷ nŷtī gé. Ver ājag

tóg ũ tý Topě kuprīg tý jagrē tũ nýtĩ ve nĩ. ³ Hã ký ājag tóg vėnh kãpugpóv ký nýtĩ, ājag tý jagnē to jũ nýtĩn ký. Hã ki ājag tóg ěprã ke jykre han tí, hã ki ājag tóg ti tý jagrē tũ nýtĩ ve nĩ. ⁴ Ký ājag kãmĩ ũ ne tóg: “Paulo mré ke vỹ tý inh nĩ,” he tí. Ký ũ tóg: “jãvo sóg tý Apolo mré ke nĩ,” he tí gé. Ěprã ke jykre hã vė, ājag tý han mũ tag ti.

⁵ Ũ nỹ tý Apolo nĩ, jo ũ nỹ tý inh nĩ, hã vỹ: Paulo, he mũ? Topě camarada ri ke ěg nýtĩ, ký ājag tóg ěg vĩ kri fi ký Jesus ki ge ja nĩgtĩ, ěg Senhor tý ājag krĩn ký. Ti hã vỹ ěg mỹ ěg rãnrhãj nĩm ja nĩ. ⁶ Topě vĩ krãn inh, ājag kãki, ký Apolo vỹ ki gónh, hã ra ũ tý ti mog han mũ vỹ tý Topě nĩ. ⁷ Hã ký ũ tý krãn mũ pi(jé) tý ũn mág nĩ. Ũ tý ki gónh mũ pi(jé) tý ũn mág nĩ gé. Pir ti nĩ, ũn mág ti, hã vỹ: Topě, he mũ, ũ tý ti mog han mũ ěn ti. ⁸ Ũ tý krãn mũ vỹ ũ tý ki gónh mũ ěn ri ke nĩ. Kanhkã tá ěg tóg ěg rãnrhãj kaja venh ke mũ. Sỹ krãn ja kaja ve jé sóg ke mũ, jãvo tóg ã tý ki gónh ja kaja venh ke mũ gé. ⁹ Topě hã mré ěg tóg rãnrhãj mũgtĩ. Topě japỹ ri ke ājag nýtĩ.

Topě tý ěg rãnrhãj tugnỹm ke

Kỹ ājag tóg ti tý ĩn han mũ ri ke nýtĩ gé. ¹⁰ ĩn tý kri jē jafã ri ke han inh, ĩn krógróg ri ke ti, sỹ ājag mỹ ti jykre tó ký, Topě tý to inh krĩn ký. Ký sóg to jykrén há han, sỹ ĩn tý kri jē jafã ri ke ěn tar há han jē. Ký ājag kãmĩ tóg kri ĩn ri ke han mũ sir, ti tý isỹ ājag kanhrãn nóv ājag kanhrãn ký. Ký ũ tý Topě vĩ tó mũ jé to jykrén há han. ¹¹ ĩn tý kri jē jafã ri ke ěn vỹ pir nĩ, hã vỹ: Jesus Cristo, he mũ, hã ký sóg ājag mỹ ri ke han, sỹ ti kãmén ký. Ũ venh ke tũ ěg tóg nĩgtĩ. ¹² Kri ěg tóg ĩn ri ke hyn han tí. Ũ tóg ouro tý han mũ, ũ tóg prata tý han mũ, ũ tóg pó sĩnvĩ tý han mũ, ũ tóg ka tý han mũ, ũ tóg re tý han mũ, ũ tóg ěkré fãr tý han mũ. ¹³ Kurã tý ěgno ki ěg tóg venh ke mũ, ĩn há ti, hã vỹ: ěg tý ũ mỹ ti vĩ kãmén há han ja ti, he mũ. Pĩ vỹ ěg rãnrhãj kókén ke mũ, ký ěg tóg pĩ ki ěg rãnrhãj jykre venh ke mũ. ¹⁴ Pĩ tý ti kókén vãnh nĩn ký ěg tóg ti kaja venh ke mũ sir; ěg tý ĩn tý kri jē jafã kri han ja kaja ti. ¹⁵ Pĩ tý ěg rãnrhãj kókén ký ěg tóg ěg rãnrhãj ti kren ke mũ sir; ti tũg ký, ge ra ěg hã tóg kren ke mũ hã ra, ěg tý kanhkã ra mũn ký. Hã ra tóg ěg tý pĩ ki kren ri ke nĩ sir.

¹⁶ Ha mẽ, Topě ĩn ri ke ěg nýtĩ, Topě kuprīg tý ěg kãkã jēn ký. Ājag mỹ tag ki kagtũg? Ki kagtũg nĩ ve ājag nýtĩ. ¹⁷ Ũ tý Topě ĩn kókén mũ ěn kókén jé tóg ke mũ, Topě ti. Ti tũ vė mỹr, ti ĩn ti. Ājag hã vė, ti ĩn ti, ěg hã vė.

Ěg pi(jé) jagnē kãfór nýtĩ

¹⁸ Kygnē tũg nĩ, ājag tý vėso: “ki kanhró mág inh nĩ,” hen ký. Ājag tý ěprã ki kanhró mág nýtĩn ký to: “nén ũ tũ vė,” hemnĩ, to: “sỹ nén ũ ki kagtũg ri ke vė,” hemnĩ, ājag tý Topě jykre hã ki kanhrãn jé. ¹⁹ Ěprã ki kanhró mág ag to Topě tóg: “nén ũ tũ vė,” he tí. Vėnh kagtũg ag tóg nýtĩ, ti mỹ. Hã ký tag tóg rán ký nĩ, ha mẽ: “ěprã ke ag mỹ tóg ag tý ki kanhró mág nýtĩ ve nĩ, hã ra Topě tóg hã ki ag mỹ ag krĩ tũ nýtĩ ěn ven ke mũ,” he tóg, Topě vĩ rá ki. ²⁰ Ký ti rá ũ vỹ ge nĩ gé, ha mẽ: “Topě vỹ ki kanhró nĩ, ũ tý ki kanhró mág ag tý nén to jykrén mũn ki. Nén ũ tũ vė, ag tý nén to jykrén mũ ti. Ký tóg ki kanhró nĩ, Topě ti,” he tóg mũ gé, Topě vĩ rá ki. ²¹ Hã ký ěprã ke jiji tó sór tũg nĩ. Ag pi(jé) tý ũn mág nýtĩ. Ājag mré ke kar ag vė mỹr. ²² Inh hã vỹ tý ājag mré ke nĩ. Apolo vỹ tý ājag mré ke nĩ gé, Pedro ti ke gé. Mundo ki ke kar vỹ tý ājag tũ nĩ gé, ājag rĩnrĩr nĩ ti ke gé, ājag ter ke ti ke gé, ājag tý ũri vėg mũ ti ke gé, ājag tý vãhã venh ke ti ke gé.

Ājag tū kar vē m̄yr, ²³ jāvo ājag hā ne t̄y Cristo tū n̄ytī', k̄y Cristo v̄y t̄y Topē tū nī. Vyr̄m̄y tū han s̄or tūg nī.

4

Apóstolo ag

¹ Ājag t̄y ěg to jykrén k̄y tag to jykrén nī, ha mē. Cristo camarada v̄y t̄y ěg n̄ytī. Topē jykre tó ěg tóg tī, ěg t̄y vēsóg ki nén to jykrén vānh ěn. Ěn ki r̄ir ěg tóg tī. ² K̄y ěg patrão tóg nén ũ pir ve s̄or n̄gtī, ěg t̄y ti tū ki r̄ir m̄un k̄y, hā v̄y: ěg t̄y ki r̄ir há han m̄ū, he m̄ū. Ge ti nī, Topē t̄y ěg ki nén ve s̄or m̄ū ti. Ti tū ki r̄ir há han jé ěg tóg ke m̄ū. ³ K̄y Ājag t̄y is̄y nén han m̄ū to vī m̄ū ra tóg inh m̄y t̄y nén ũ tū nī, ěprā ke ag t̄y inh jykre to vī m̄ū ra. K̄y isóg inh jykre to: há ti nī, he tū n̄gtī gé. ⁴ Inh pi(jé) s̄y ti vī mranh m̄ū ki kanhró nī'. Hā ra sóg tag to: “hā k̄y inh jykre v̄y kuryj kar nī,” he tū n̄gtī gé. Topē hā ne ěg jykre tugn̄ym tī', hā k̄y tóg ki kanhró kar nī, hā k̄y tóg tónh ke m̄ū. ⁵ K̄y ũ jykre to vī s̄or tūg nī, kurā t̄y ěgno to hā, ěg Senhor kātīg ke to hā. Ti ha ne nén kar vėnh ven han ke m̄ū', ěg t̄y vėnh vatánh tá nén han m̄ū mré hā, ěg t̄y kuty tá nén han m̄ū mré hā. K̄y tóg ěg t̄y nén ũ to jykrén m̄ū ěn vėnh ven han k̄an ke m̄ū gé m̄yr. K̄y ěg tóg mēnh m̄ū sir, Topē t̄y ěg m̄y vī há han ke ti. Vyr̄m̄y tóg ěg m̄y tónh ke m̄ū, ěg kar m̄y, ěg t̄y nén han ja ti.

⁶ Inh kanhkā', Topē vī rán ja pātén s̄or tūg nī. Ũ t̄y ājag kanhrān m̄ū to: “Topē vī tó tí ag kāmī káfór v̄y t̄y ti nī,” he tūg nī. Ājag t̄y to jykrén há han jé, hā jé sóg vėnh hā to tag rán, ājag m̄y, Apolo to ke gé, ěg t̄y jagnē ri ke n̄ytī tag ti. ⁷ ěg t̄y jagnē káfór han s̄or k̄y ěg tóg ón k̄y ke tí. Ha vé, Topē v̄y ěg m̄y ěg tū vin k̄an. ěg t̄y vēsóg ki m̄an ja pijé'. K̄y ājag t̄y ne jé to: “isū vē,” he s̄or nē? T̄y tóg Topē t̄y ājag m̄y n̄m tū nī ve nī, ājag t̄y to: “isū v̄y ā tū káfór nī,” hen k̄y.

⁸ T̄y ũn há n̄ytī ve ājag n̄ytī, vėnhm̄y. Rico n̄ytī ve ājag n̄ytī, vėnhm̄y. T̄y ũn mág n̄ytī ve ājag n̄ytī vėnhm̄y, inh jāvo. H̄y, há ti nī vē, ājag t̄y t̄y ũn mág n̄ytī ra. K̄y sóg t̄y ājag mré ũn mág n̄inh m̄ū gé vē vē. Hā ra tóg ke tū tí. ⁹ Jesus t̄y ũn fėg m̄ū v̄y t̄y inh nī, apóstolo v̄y t̄y inh nī. Hā ra tóg s̄y to jykrén m̄ū ra tóg Topē t̄y is̄y ũn jykre kórég ag ri ke han nī ve nī, ũn kónėg ag ri ke, ag t̄y ũn k̄agtén m̄ū ěn ag ri ke. Vėnh kar ne tóg isugn̄ym tī', ěprā ke kar, Topē t̄y jėnē jafā ag kar ke gé, mundo tag ki ke kar ag m̄yr. ¹⁰ Krī tū nī ve sóg nī m̄yr, Ājag tugrīn. Inh jāvo ājag tóg krī há n̄ytī ve n̄ytī, Cristo jykre ki. Krój inh nī, jāvo ājag tóg tar n̄ytī ve n̄ytī. Ājag to ag tóg vī há han tí, jāvo ag tóg iso é he tí. ¹¹ Hā k̄y sóg kókír m̄ū, ũri, kur tū sóg nī gé, iso kry ag tóg m̄ū gé, jamā tū sóg nī gé. ¹² ron sóg tí gé, s̄y inh rānrāj ki ijėn ven jė. Ag t̄y iso é he m̄ū ra sóg ag m̄y nén ũ há tó tí, Topē t̄y ag m̄y han jé. Ag t̄y inh vóg kónān k̄y sóg ag m̄y vėnh nenh tū n̄gtī. ¹³ Ag t̄y iso fé fé he m̄ū ra sóg komēr hā ag m̄y vī tí, ag jū t̄y tū' he jé. Vāfār ri ke inh nī, vėnh kar m̄y, ag t̄y nén fón tí kar ri ke inh nī.

¹⁴ Inh pi(jé) ājag m̄y'a han s̄or m̄ū'. Hā ra sóg ājag m̄y tag rán, s̄y ājag jyvėn jé, ājag t̄y t̄y inh krē ri ke n̄ytīn k̄y, s̄y ājag to há tāvī n̄n k̄y. ¹⁵ Ũ t̄y ājag kanhrān s̄or m̄ū v̄y e n̄ytī, ũ t̄y Cristo jykre t̄y ājag kanhrān s̄or m̄ū ag. M̄il káfór ag n̄ytī, h̄yn. Hā ra sóg pir nī, s̄y ājag panh ri ke n̄n k̄y. Is̄y ājag m̄y Jesus Cristo kāmén k̄y sóg ājag panh ri ke nī, ti t̄y s̄y ājag hyn han ri ke n̄n k̄y. ¹⁶ Hā k̄y sóg ājag jyvėn m̄ū, ājag t̄y s̄y nén han m̄ū han jé. ¹⁷ Hā jé sóg Timóteo jėnē, ājag to. Inh kósín ri ke ti nī, ti to inh há tāvī nī, k̄y tóg ěg Senhor jykre to tar nī. Ěn hā v̄y

ājag mý tó mǎn ke mǔ, isý Jesus Cristo japry jagma tí ti, isý ti jamǎn jagma tí ti, isý igreja kar ki ke ag kanhrǎn tí ti, ěmǎ kar mǎ há.

¹⁸ Jǎvo ājag kǎmǐ ũ tóg vĕsý ũn mág han sór mǔ, iso: “kǎtǐg ke tǔ pĕ ti nǐ,” hen ký. ¹⁹⁻²⁰ Hǎ ra sóg kǎnhmar ājag to pasa ke kǎtǐg ke mǔ, ha vemnǐ, ěg Senhor tý: “ha tǐg,” hen ký. Ký sóg ag jykre venh ke mǔ, vĕsý ũn mág han mǔ ag. Ěg pi(jé) ũ vǐ tý Topĕ tý tý ěg pǎ 'i nǐ ěn vég tí'. Hǎ ra ti jykre tar hǎ tý ěg vég tí. Hǎ ký inh pi(jé) ag vǐ mĕ sór mǔ ver'. Ag jykre tar ve sór inh mǔ, ũ tý vĕsý ũn mág han mǔ ag. ²¹ Ký isý ājag tá jun ký ne ný hýn ājag mý há nǐnh mý? Inh mý ka ma kǎtǐ mǔ', ājag mrǎnmrǎn jé? Inh mý ājag mý vǐ há han ke mǔ', komĕr hǎ, ājag tý tý inh fe nýtǎn ký? Ne ný hýn há nǐ ājag mý? Ha to jykrén.

5

Ŭn prŭg kónǎn mǔ

¹ Nén ũ tóg mĕ há tí ājag to, ke gé. Nén ũ vĕnhmý han ājag nĕji tí, hǎ ra tóg kórég pĕ nǐ, ājag kǎmǐ ũ tý nĕn han mǔ ti. Tag mĕ inh, ha mĕ: ājag kǎmǐ ũ tóg nĕji ā panh prŭ fi tý prŭg mǔ. Ŭ tý Topĕ jykre ki kagtǐg ag pi(jé) ti ri ke han tí', tí jykre kórég tag tí'. ² Hǎ ra ājag tóg to fe kaj tǔ nýtǐgtǐ. Vĕsý ũn mág han sór ājag tóg mŭgtǐ, vĕnh jykre kórég tag tý ājag kǎmǐ ũ kǎkǎ ný ra. Ājag ne tóg vĕsýrĕnh tǔ nýtǐgtǐ', ājag tý ũ tý ti kórég tý ge han mǔ ěn kutĕm jé, ājag kǎmǐ. ³ Ha mĕ, ěg tý ti tý nĕn han ke to inh jykrén huri, sý ājag mré nǐ tǔ ra ver. Hǎ ra sóg ājag to jykrén tí. Sý ājag mré nǐ ri ke han sóg tí, sý ājag mré ti to jykrén ký. Ŭ tý vĕnh jykre pǎno tý ge han mǔ ěn tý tag han nǐ, ha mĕ. ⁴ Vĕnh mǎn jé ājag tóg ke mǔ, jó sóg ājag mré nǐ ri ke han mǔ, ājag vĕnh mǎn ki. Ěn ki ěg Senhor tý Jesus vý ājag mý vĕnh jykre nǐm ke mǔ. Ký ājag tóg sir Jesus jyjy tó ký ⁵ ti fĕg ke mǔ, ũn jykre kórég ěn ti, Satanás mý, ti tý ti fǎr kókén jé. Satanás tý ti fǎr kókén ký tóg hĕn ri ke mǔn to jykrén mǎn ke mǔ, ký ti kuprǐg vý kren ke mǔ, ěg Senhor tý Jesus kurǎ ěn kǎ.

⁶ Ājag tý vĕso: “há ěg nýtǐ,” he mǔ ran pi(jé) há nǐgtǐ'. Ha mĕ, pǎo jǎgja sǐ tý, fermento sǐ tý pǎo kar tóg són ke ký mog tí. Tag to jykrén. ⁷ Hǎ ký fón kǎn nǐ, pǎo jǎgja si ti, ājag tý pǎo tǎg han jé, ũn jǎgja tǔ ri ke ājag nýtǐ, ājag jykre ti, ti há nǐn ký. Ký vĕnh jykre kórég vǎm kǎn nǐ. Cristo vý ěg jagfy ter mýr. Ěg tý Páscoa kǎ cordeiro tǎnh tí ěn ri ke ti nǐ, Jesus ter ti. ⁸ Ěg tý festa ěn ko jé ěg tóg pǎo jǎgja sǐ fón kǎn tí. Ký kemnǐ gé, hǎ vý: vĕnh jykre pǎno tovǎnh, he mǔ, nĕn ũ vĕnhmý han mǎn tŭg, he mǔ, ājag tý pǎo jǎgja tǔ ri ke nýtǐ jé, hǎ vý: vĕnh jykre kurjy han nǐ, he mǔ, vĕnh jykre pir han nǐ, he mǔ gé.

⁹ Hǎ jé sóg ājag mý rán ja nǐ, ājag tý ũ tý nĕn ũ vĕnhmý han mǔ ag mré mǔ tǔ nǐ jé. ¹⁰ Hǎ ra sóg ũ tý Jesus ki ge tǔ ag tó ja tǔ nǐ, isý: “ag mré mǔ tŭg nǐ,” hen ký. Jykre pǎno ag nýtǐ, ěprǎ ke ag, hǎ vý: nĕn kar to ěn (ka)mĕ, he mǔ, nĕn ũ péju tí he mǔ vŕmý topĕ han mǔ, he mǔ. Ājag tý tag ag mré vĕmén sór tǔ nǐn ký ājag hýn mundo tag tovǎnh ký hĕ ra mŭnh ke mǔ. Inh pi(jé) tag tó ja nǐ'. ¹¹ Hǎ ra sóg ājag mý ũ tý ón ký tý ěg régre nǐ ěn rán mǔ. Ŭ tý: “tý inh ā mré Jesus ki rǎ ký nǐ,” he mǔ ra nĕn ũ vĕnhmý han tovǎnh sór tǔ nǐn ký ti mré tŭg mǎn tŭg nǐ, ti tý nĕn kar to ěn (ka)mĕ nǐn ký, ti tý vŕmý topĕ han ký, ti tý ũ to vǐ kónǎn (ka)mĕ nǐn ký, ti tý kron (ka)mĕ nǐn ký, ti tý nĕn ũ pigju(g) ti nǐn ký. Ŭ tý ge mré nǐ sór tŭg, nǐ, ti mré jĕn tŭg nǐ gé.

¹² Ěg pi(jé) ěg mré ke tǔ ag jykre tugným ke mǔ', Jesus ki ge tǔ ag. Ājag tý ěg mré ke ag jykre tugným ke vĕ, ag jykre to: “tag vý há nǐ, tag vý kórég nǐ,” hĕnh

ke vē. ¹³ Topē hā ne ũ ag jykre venh ke mū', ěg mré ke tū ag. Ěg mré ke tŷ vēnh jykre pāno han kŷ ěg ti jykre tónh ke mū. Hā kŷ ũ tŷ vēnh jykre kórég han mū ěn kutēm nī, ājag kāmī.

6

Ěg tŷ pā'i ag mŷ ěg mré Jesus ki rā kŷ nŷtī ũ tónh ke tū

¹ Kŷ nén ũ tóg vēnhmŷ tī gé. Ājag kāmī ũ tóg ā mré ke to jū kŷ Jesus mré ke tū ag tŷ pā'i mŷ tó tī, pā'i ag jykre pāno ra. Ti pi(jé) Topē tū ag mŷ tó tī'. Vēnhmŷ ti nī, tag ti. ² Ěprā ke ag jykre tugnŷm jé ājag tóg ke mū mŷr, ājag tŷ tŷ Topē tū nŷtīn kŷ. Ājag mŷ tag mē ja tū? Kŷ, ājag tŷ ga kri ke kar jykre tugnŷm ken kŷ ājag hŷn jagnē jykre tugnŷm há han ke mū gé, jagnē to jū tŷ tū' henh ke jé ājag tóg ke mū gé. Ki ājag tóg krŷg mū mŷr. ³ Topē tŷ jēnē jafā ag jykre tugnŷm jé ājag tóg ke mū mŷr, ājag mŷ tag mē ja tū? Kŷ ājag hŷn ěprā ke jykre tugnŷm há han ke mū gé. ⁴ Ge ra ājag tóg ěg mré ke tū ag mŷ: "ha inh mŷ isū ti vé," he tī, ũ tŷ ěg mré vēnh mán tī tū ag mŷ, ag tŷ ga kri ājag tū ven jé. ⁵ Mŷ ājag mŷ'a tū? Ājag kāmī ũ mŷ kri há tū nī', ti tŷ ājag jyvĕn jé ājag tū to, ājag tŷ jagnē tū to jykřen mū to? ⁶ Vēnhmŷ ti nī, irmāo tŷ irmāo ũ tón kŷ, ũ tŷ Jesus ki rā kŷ nī tū mŷ, ti tŷ ājag tū ven jé. ⁷ Ājag tŷ jagnē tū to jykřen kónān kŷ tóg vēnhmŷ pē nī, ājag tŷ to jagnē to jū kŷ mŷr. Ājag tŷ ne jé ājag tū tovānh sór tū nī nē? Ājag tŷ ne jé ũ tŷ ājag tū mán sór kŷ ti mŷ nenh ke nē? Ti hā tóg vēnh jykre pāno han mū, ājag tū mán sór kŷ. Ge ra ti mŷ nīm nī. Kŷ ā tóg Topē vī mranh tū nī, inhhā, ti tugrīn. ⁸ Hā ra ājag tóg ti mŷ nenh sór mū. Kŷ ājag tóg jagnē tū to vēnh jykre kórég han tī gé mŷr, jagnē tū mán sór ājag tóg mū gé mŷr, ājag mré ke tū ěn mŷr. ⁹ Ũn jykre pāno ag pi(jé) Topē tŷ tŷ ěg pā'i nī venh ke mū'. Ājag mŷ tag mē ja tū?

Ha mē, ker kygnē hē'. Ũ tŷ ũn mén tū fag mré nŷ mū ag pi(jé) venh ke mū', Topē tŷ ěg pā'i nī tī. Ũ tŷ vŷrmŷ topē han mū ag pi(jé) venh ke mū'. Ũ tŷ ā prū ra ũ fi mré nŷ mū ěn pi(jé) venh ke mū', ũ fi tŷ ā mén ra ũ mré nŷ kŷ fi pi(jé) venh ke mū'. Ũn gré tŷ ũn gré ũ tŷ prŷg mū ěn pi(jé) venh ke mū'. Ũn gré tŷ ti tŷ prŷg sór mū mŷ nenh tū ěn pi(jé) venh ke mū gé'. ¹⁰ Ũn tū pēju(g) tī ěn pi(jé) venh ke mū', ũ tŷ nén kar to ěn (ka)mē pi(jé) venh ke mū', ũn kron (ka)mē pi(jé) venh ke mū', ũ tŷ ěg to vī kónān tī pi(jé) venh ke mū', ũ tŷ ěg vatānh tá ěg tū mág tī pi(jé) venh ke mū'. Topē tŷ tŷ ěg pā'i nī venh ke tū ag tóg nī, vēnh jykre tŷ ge han tī ag. ¹¹ Ājag kāmī ũ tóg vēnh jykre tŷ ge han ja nŷgtī, vāsŷ, hā ra ājag tóg vēnh kugpe kŷ nŷtī, ũri. Kykŷnh kŷ ājag tóg nŷtī, ěn tŷ, kŷ Topē tóg ājag mŷ vēnh pāte fón ja nī sir, ěg Senhor tŷ Jesus Cristo tugrīn, Topē kuprīg tugnīn.

Ěg tŷ nén ũ vēnhmŷ han ke tū

¹² Kŷ ājag hŷn inh mŷ: "isŷ nén han sór mū ěn han jé sóg ke mū. Topē vŷ ge ra inh jagāgtān ke mū," he sór mū. Vó. Nén ũ tóg ěg mŷ nén ũ há han ke tū nī, kŷ tóg ěg tŷ ěn han mū ra há tū nī. Ěg tŷ nén ũ han sór mū ěn tóg han há nŷtīnh mū vē, hā ra isŷ nén ũ kórég tŷ tān nŷn kŷ tóg inh mŷ há tū nī sir. ¹³ "Vĕjĕn vŷ tŷ ěg nug tū nī, kŷ ěg nug vŷ tŷ vĕjĕn né nī," he ājag tóg tī. Hŷ, hā ra Topē vŷ tŷ tū' henh ke mū, vĕjĕn tŷ, ěg nug tŷ ke gé. Ěg han ja tóg nŷgtī, Topē ti. Hā ra ti pi(jé) ěg tŷ tŷ ũn mén tū mré nŷ jafā han'. Ěg Senhor tū vē, ěg, kŷ ěg Senhor vŷ

tý ěg tãn nĩ sir. ¹⁴ Ěg Senhor rĩn mãn tóg, Topě ti, ký tóg ěg rĩn mãn ke mũ gé, ti jykre tar tý.

¹⁵ Ký ěg hã vỹ tý Cristo tũ nỹtĩ, ti mré ěg tóg tý ùn pir ri ke nỹtĩ. Ājag mỹ tag mẽ ja tú? Ký ěg tý Cristo tũ tý ùn mén tũ fi mré tý ùn pir ri ke han ký tóg vènhmỹ pẽ nĩgtĩ, fi mré nỹn ký. Ke tũg nĩ. ¹⁶ Ha mẽ, ù tý ùn mén (ka)mẽ fi mré nỹ ký tóg fi mré tý ùn pir ri ke nĩ. Hã ký tóg vãsỹ tó ja nĩ. “Ùn pir ri ke fag nỹtĩ, jagně mré nỹtĩ fag,” he ja tóg nĩ. Ājag mỹ tag mẽ ja tú? ¹⁷ Fag jãvo ěg tý tý ěg Senhor mré ke nỹtĩn ký ěg tóg ti mré vènh kuprĩg pir ri ke nỹtĩ gé sir.

¹⁸ Ěg tý ùn mén tũ mré nỹ ký, ěg tý ùn prũg tũ mré nỹ ký ěg tóg vènh kavènh tí sir, ěg tý Topě vĩ mranh tag tý. Ěg tý nèn ù ù ki Topě vĩ mranh ký ěg tóg vènh kavènh tý ge han tũ nĩgtĩ. Hã ký ùn mén tũ mré nỹ tovãnh kãn nĩ, ùn prũ tũ mré nỹ tovãnh kãn nĩ gé. ¹⁹ Ěg hã vỹ Topě kuprĩg jo ìn ri ke nỹtĩ. Ěg kãkã tóg jě nĩ, Topě kuprĩg ti, ti tý tý ěg jagrě nĩn ký. Topě tý ěg mỹ nèn han hã vè. Ājag mỹ tag mẽ ja tú? Hã ký ěg pi(jé) tý vènh pã'i jě'. Topě krēm ke vỹ tý ěg nỹtĩ. ²⁰ Ěg kajãm tóg mỹr, kaja e to. Hã ký vènh kar mỹ Topě tý tý ùn há nĩ ven nĩ, ājag tý ti jykre kuryj han mũn ký.

7

Ěg tý prũg há han to vènh jykre

¹ Ājag tý inh mỹ vènh rán jěněn ký ājag tóg inh mỹ ājag prũg ke ti tó ja nĩ. Ājag prũg tũ nĩn ký tóg há tí vè. ² Hã ra tóg ājag mỹ vènhmỹ tĩnh mũ, ký tóg inh mỹ ājag tý ùn mén tũ fag to én ha mẽ tí. Hã ký tóg há nĩ, ù tý ùn pir fi tý prũg ký, fi tý tý ti prũ pẽ nĩ jé. Û fi tý ùn pir tý mén ký tóg há tí gé, ti tý fi mén pẽ nĩ jé gé. ³ Ký fi mén jé fi mỹ fi tũ han, fi mré nỹ ký, jãvo ti prũ fi jé ti tũ han, ti mré nỹ ký. ⁴ Fi pi(jé) tý vèsũ nĩ', fi mén jěn ký'. Fi mén tũ vè sir. Ký ti hã vỹ ri ke nĩ gé. Ti pi(jé) tý vèsũ nĩ gé', ti prũ jěn ký'. Fi tũ vè, fi mén ti. ⁵ Hã ký jagně mỹ vènh nenh tũg nĩ. Hèn ri ke mũn ājag kejěn jagně mré to jykren sór mũ, ājag tý kuty pipir ki jagně mré nỹ tũ nĩ jé, ājag tý Topě mré vémén jé vãsãnsãn jé. Ký tag pãte jagně mré nỹ mãn nĩ sir, Satanás tý ājag krĩn kónãn tũ nĩ jé. Ājag tý ù mré nỹ sór ký tóg inh mỹ to ājag tý Topě vĩ mranh ha mẽ tí, Satanás tý ājag krĩn ký. Hã ký tóg ājag tý kãnhmar jagně mré nỹ mãn kỹn há tí.

⁶ Tag kar to sóg ājag mỹ, ājag krój nỹtĩn ký. Inh pi(jé) vènh kar mỹ: “ha prũg, ha mén,” he sór mũ'. ⁷ Vènh kar tý inh ri ke nỹtĩ ra tóg inh mỹ há tí vè, isỹ prũ tũ nĩ tag ri ke. Hã ra Topě tóg vènh kar tý vurmỹ nèn ù to tar han tí, ěg tý ki króm jé. Hã ký ù tóg ã prũ tũ to tar nĩ, jó ù tóg ã prũ fi to tar nĩ. Topě tý nèn han jan hã vè.

⁸ Hã ra sóg ùn prũ tũ mỹ tag tó sór mũ, ha mẽ. Ājag tý inh prũ tũ ri ke nỹtĩ ra tóg há tí vè, ký ùn mén ter ja fag tý mén mãn tũ ra tóg há tí vè gé. ⁹ Ājag tý hã ra prũg sór ký, ājag tý mén sór ký tóg há tí gé, ký ājag tóg vènh prũg han mũ sir. Ājag tý prũ tũ nĩ ra fag to én kỹn pi(jé) há nĩ', ājag tý ag to én ký ke gé'. Hã ký prũg nĩ, mén nĩ ājag tý ù to én tũ nĩ jé.

¹⁰ Ājag kãmĩ ù tóg prũ nỹtĩ, ù fag tóg mén nỹtĩ gé. Ěg Senhor vỹ ājag hã mỹ tag tó mũ, sỹ tónh ke tag, ha mẽ. Isỹ tó pijé', ti tý tó há nẽ', ha mẽ. Ā mén fón tũg nĩ. ¹¹ Ā tý ge ra to fón ký mén mãn tũg nĩ. Ā tý mén mãn sór ký ã mén fón jan hã mré to jykren, ājag tý jagně mré nỹtĩ mãn jé sir. Ký ã prũ jěn ký fi fón tũg nĩ gé. Ěg Senhor tý tón hã vè.

¹² Jāvo inh hā tóg tag tó mū ājag mý, ha mē. Ēg Senhor tý tó pijé', ha mē. Ājag kāmī ū prū fi tóg Jesus ki rā sór tū nī, fi mén tý tý Jesus mré ke nī ra. Fi tý ti mré nī sór nīn ký tóg fi mré nī ha sir. Fi tovānh sór tūg nī. ¹³ KÝ ā mén tý Jesus ki rā sór tū ra ā mré nī sór ký ti mré nīnmī gé. ¹⁴ Topē tū vỹ tý ā nī, ā mén tý ti ki rā sór tū ra. Hā ra tóg ā mré nīn ký tý ti tū ri ke nī gé sir. Ký ā prū fi tý Jesus ki rā sór tū ra fi tóg tý Topē tū ri ke nī gé sir, fi tý ā mré nīn ký. Ke tū nī mū ra ājag krē vỹ ti ki rā tū krē ri ke nýtinh mū vē, Topē mū. Hā ra ag pi(jé) ri ke nýtī'. Tý Topē tū ri ke ag nýtī gé sir, ājag krē ti. ¹⁵ Hēn ri ke mūn ā mén, ā prū fi ā fón sór mū, fi tý Jesus ki rā sór tū nīn ký. Ký fi mý, ti mý: "ha tī ge," hemnī. Topē vỹ ěg krī kuprāg sór mū, hā jé tóg ěg kuprēg. Hā ký ā pi(jé) tý ā mén krēm ke nī', ti tý ā tovānh sór ký, ā pi(jé) tý ā prū fi krēm ke nī gé', fi tý ā tovānh sór ký, ā tý jesus ki rā tūgrīn. ¹⁶ Hēn ri ke mūn ti kejēn kren ke mū, ā jamēn ký, ā mén ti, hā ra ā pi(jé) ki kanhró nī', ti kren ke ti'. Hēn ri ke mūn fi kejēn kren ke mū, ā jamēn ký, ā prū fi, hā ra ā pi(jé) ki kanhró nī', fi kren ke ti'. Hā ký fi tūg kamēg tūg nī, fi tūg sór ký, ti tūg sór ký ke gé.

Ēg tý Topē jykre hā mī mūnh

¹⁷ Topē tý ā jykre tý ā kuprēg ja ěn hā mī tūg nī, ěg Senhor tý ā mý Vēnh jykre nīm ja ěn hā mī. Hā tó sóg tī, ěg mré vēnh mān tī kar ag mý. ¹⁸ Topē vỹ ā kuprēg. Ā tý tý Israel mré ke nīn ký ā gré junun fār vỹ kym ký nīgtī. Ký tóg hā tī. Tý tū' he sór tūg nī. Ā tý tý Israel mré ke tū nīn ký ā fār vỹ kym ký nī tū nī. Ký tóg há tī gé. Kym sór tūg nī gé. ¹⁹ Nén ū tū vē, ti fār kym ke ti, ti fār kym ke tū ti ke gé. Nén pir vỹ há nī, hā vỹ: ěg tý Topē vī ki króm, he mū, ěg tý ti tý ěg jyvēn mū han, he mū.

²⁰ Topē tý hā tý ā kuprēg ký vēnh jykre ěn hā mī tūmnī. ²¹ Ājag kāmī ū vỹ patrāo nýtī. Ājag kajām tóg, ājag patrāo ti, ěg tý ěg mēg kajām ěn ri ke, hā ký ājag tóg tý ti tū nýtī, fagrīnh mý ājag tóg ti rānhrāj han ti. To krī kufy nýtī tūg nī. Ājag tý hā ra ājag patrāo tovānh to vēnh jykre há ve ký tovānh nī, ti tý ājag tovānh sór ký. ²² Ha vé, ěg Senhor vỹ ājag kuprēg, ājag patrāo nýtī ra. Ājag tý tý Cristo tū nýtīn ký ājag tóg tý ūn patrāo tū ěn ri ke nýtī sir, ājag tý ěprā patrāo krēm nýtī ra. Ký ājag patrāo vỹ ge nī gé. Ēg Senhor tý ti kuprēg ký tóg tý ti patrāo jē sir. Hā ký ūn patrāo tū ag vỹ Cristo ki ge ký tý Cristo krēm ke nýtī. jāvo ūn patrāo ag vỹ Cristo tūgrīn tý ūn patrāo tū ěn ri ke nýtī gé. ²³ Hý, ěg kygām ti mýr, kaja e tý, Cristo ti. Hā ký ěprā ke ag krēm nýtī sór tūg nī, tū nī mū ra ag tóg ājag tý Cristo mré mū kamēg mū.

²⁴ Inh kanhkā', Topē tý hā tý ājag kuprēg ký vēnh jykre ěn hā mī mūmnī.

Ūn mén ja tū fag tó vēnh jykre

²⁵ Ūn mén ja tū fag tó ja ājag tóg nīgtī inh mý, ājag tý rán ki. Hā ra ěg Senhor pi(jé) fag to nén ū tó ja nīgtī'. Ký sóg to jykren ký ājag mý tag tó sór mū, ha mē. Ēg Senhor tóg inh jagāgtān, ký tóg isar han, sý to jykren há han jé. ²⁶ Ký sóg ěg tý ti jagy vėg tī tag to jykren mū. To jykren ký tóg inh mý há tī, ājag tý ūri nén han mū tag tovānh sór tū nī jé. ²⁷ Ā mý prū jē? Ký fi fón sór tūg nī. Ā mý prū tū jē? Ký prūg sór tūg nī gé. ²⁸ Ā tý ge ra prūg sór ký tóg há tī gé hā ra, Topē vī mranh ke tū ā tóg nī, prūg ký. Ký ūn mén ja tū fi mén ký tóg há tī gé sir. Topē vī mranh pijé'. Hā ra tóg jagy tīnh mū. Krī kufy ve jé ājag tóg ke mū, tag ki, ěprā, ājag prūg ký, ājag mén ký ke gé. Hā ra tóg inh mý há tī vē, ājag krī kufy tū nī ti.

²⁹ Inh kanhkā', inh vĩ tag jēmē ra, ha mē. Kurā tỳ ěgno vỹ kǎnhmar jun ke mū. Hā kỹ ũn mén fi jé ũn mén ja tũ fi ri ke nĩ, ũn prũg ja tũ ri ke nĩ gé. Tag ki vènh jykre vè, fag tỳ jagnē mré nýtĩg ti. Kǎnhmar tóg tũ' henh ke mū. ³⁰ Hā kỹ ũ tỳ tag ki fỹ mũ jé ũn fỹ tũ ri ke nĩ. Ũ tỳ tag ki mỹ sér nĩ jé ũn mỹ sér vǎnh ri ke nĩ. Ũ tỳ nén ũ comprar he mũ jé ũ tỳ nén ũ comprar he tũ ri ke nĩ. ³¹ Ũ tỳ ga kri tỳ nén ũ mág nĩ ěn jé ũ tỳ nén ũ tũ ěn ri ke nĩ. Tũg kǎn jé tóg ke mū, ěg tỳ tag ki nén vég mũ ti.

³² Nén ũ pir tóg inh mỹ há tĩ vè, hā vỹ: ājag krĩ kuprā kỹ nýtĩmnĩ, he mū, ājag tỳ nén ũ to krĩ kufy tũ nýtĩ jé.

Ũn prũg tũ ěn vỹ ěg Senhor tũ ki rĩr tĩgtĩ, kỹ tóg: “ěg Senhor mỹn mỹ há nĩ vỹ, sỹ nén han mũ ti?” he tĩ. ³³ Jǎvo ũn prũg mũ vỹ ěg tỳ tag ki nén vég tĩ ki rĩr nĩgtĩ, kỹ tóg: “inh prũ fi mỹn mỹ há nĩ vỹ, sỹ nén han mũ ti?” he tĩ gé. ³⁴ Kỹ tóg ěg Senhor tũ ki rĩr tǎvĩ han tũ nĩ sir, ũn prũ ěn ti. Kỹ fi vỹ ge nĩgtĩ gé, ũn mén ter ja fi, ũn mén ja tũ fi ke gé. ěg Senhor tũ ki rĩr fag tóg nĩgtĩ, fag tỳ tỳ ti tũ tǎvĩ nýtĩ jé, fag tỳ ti tũ ki króm há han jé, fag tỳ nén ũ han kỹ, fag tỳ nén ũ to jykren kỹ ke gé. Ũn mén mũ fi tóg hā ra ěg tỳ tag ki nén vég tĩ ki rĩr nĩgtĩ, kỹ fi tóg: “inh mén mỹn mỹ há nĩ vỹ, sỹ nén han mũ ti?” he tĩ gé.

³⁵ Sỹ ājag tũ to jykren há han kỹ, hā kỹ sóg ājag mỹ tag tó mũ. Inh pi(jé) ājag mỹ vĩ tar han sór mũ', ājag tỳ ti tỳ ājag mỹ há tũ nĩ ěn han jé'. Ājag tỳ mũ há han kỹ tóg inh mỹ há tĩ, ājag tỳ ěg Senhor tũ ki rĩr há han kỹ, nén ũ tỳ ājag kutān tũ nĩ jé.

³⁶ Hèn ri ke mũn ti ājag kǎmĩ ũ mỹ há tũ nĩ, ti kósin fi mén tũ nĩn kỹ. Hèn ri ke mũn tóg fi mỹ vènhmỹ nỹ ve nĩ, fi panh mỹ ke gé. Hèn ri ke mũn fi sanh há nĩ ha, hèn ri ke mũn fi jagtar ke mũ, fi mén ke tũ to. Kỹ tóg jatun mỹ fi tỹ ě tỳ nén han sór mũ ěn han mũ sir, fi panh ti. Há ti nĩ, fi mén ke ti. Topè vĩ mranh pijé'. ³⁷ Hèn ri ke mũn ũ tóg to jykren há han mũ hā ra, kỹ tóg fi mén sór tũ nĩ sir. Kỹ tóg tá krỹ nĩ, ě kósin fi ki rĩr ke ti. Kỹ tóg to jykren mǎn mũ ra tóg ti mỹ há tĩ, fi mén ke tũ ti. Tovǎnh sór tũ ti nĩ. Kỹ tóg fi mén tũ nĩ sir. Tag vỹ há tǎvĩ nĩ. ³⁸ Hā kỹ tóg ge nĩ, ha mē. Ti tỳ fi mén kỹ tóg há nĩ, ě kósin mén ja tũ fi. Ti tỳ fi mén tũ nĩn kỹ tóg há kǎfór nĩ.

³⁹ Ũn týtá fag vỹ tỳ ājag mén tũ nýtĩ, ag rĩnrĩr nýtĩn kỹ. Ũ fi mén ter kar kỹ fi hā ra ũ tỳ mén sór mũ kỹ fi tóg mén mũ sir, jatun mỹ. Fi mén mǎn vè sir, Há ti nĩ. Hā ran jé tỳ ěg Senhor mré ke nĩ, fi mén mǎn ke ti. ⁴⁰ Fi tỳ mén mǎn sór tũ nĩn kỹ tóg há kǎfór nĩ sir, fi mỹ sér kǎfór. Isỹ fag to jykren hā vè. Hā ra sóg Topè kuprĩg tỳ jagrē nĩ, hā kỹ sóg ājag mré to jykren há han mũ gé.

8

Vènh kǎggrá tỳ topè to vènh jykre

¹ Kỹ sóg ājag mỹ vèjèn tó sór mũ gé. Ājag mēg tǎnh kỹ ag tóg vènh kǎggrá tỳ topè mỹ pũn vèn tĩ, pũn kar kỹ ag tóg açougue ki ājag mỹ vène he tĩ. Kỹ ājag kǎmĩ ũ tóg: “inh mỹ açougue ki mǎn kỹ konh mỹ vỹ?” he tĩ, hā kỹ sóg ājag mỹ kǎmèn sór mũ.

Hā ra ājag kǎmĩ ũ tóg: “ki kanhró ěg nýtĩ, to tar ěg nýtĩ,” he tĩ. “Jatun mỹ ěg tóg konh ke mũ,” he ag tóg tĩ. ěg tỳ nén ũ to: “ki kanhró mág inh nĩ,” hen kỹ tóg inh mỹ ěg tỳ kǎnhmar ũ to: “tĩ pi(jé) inh ri ke nĩ, ti kǎfór inh nĩ,” henh ha mē tĩ. ěg tỳ jagnē to há nýtĩnh ke vè. ěg tỳ jagnē to há nýtĩn kỹ ěg tóg jagnē mỹ nén ũ há tó tĩ, ěg kar tỳ ki kanhrān há han jé sir. ² ěg tỳ nén ũ to: “ki kanhró

sóg nĩ, ã jãvo,” hen ký ěg pi(jé) ki kanhrãn há han mũ ver'. ³ ěg tý Topě to há nýtĩn ký, ký tóg ěg tý ti ki kanhrãn há han mũ sir Topě ti.

⁴ Ký sóg ãjag mũ vĕjĕn ěn kãmĕn sór mũ, ag tý ón ký vĕnh kãggrá tý topě mũ pũn tí ěn tí. Nĕn ũ tú vĕ ón ký vĕnh kãggrá tý topě ti. Pir ti nĩ, Topě ti. Topě ũ vỹ tú nĩ. ⁵ Nĕn ũ e to ag tóg ón ký: “Topě vĕ,” he tí, kanhkã tãn ũ ag to, ga tãn ũ ag to ke gé, ũ tý ge vỹ e nýtĩ, topě tý ge ti, Senhor tý ge ti. ⁶ Hã ta tóg ěg mũ pir nĩ, Topě ti, ěg jóg mág ti, ag jãvo. Nĕn kar han ja ti nĩgtĩ mỹr vĕnhmỹ, ký ěg tóg ti há ve sór mũ gé sir. Pir ti nĩ gé, ěg Senhor ti, há vỹ: Jesus Cristo, he mũ. Nĕn ũ kar vỹ nýtĩ ti tugrĩn, ký ěg ti tugnĩn krenkren ke mũ gé.

⁷ Hã ra ěg kãmĩ ũ ag tóg tag ki kagtĩg nýtĩ ver. Tãg ti nĩ ver, ãjag tý ón ký vĕnh kãggrá tý topě tovãnh mũ ti, ký tóg ver ag mũ e tí. Hã ký ón ký vĕnh kãggrá tý topě mũ vĕjĕn pũn ja ěn tóg tý vĕnh kãggrá tý topě ěn tú nĩ nĕji ag mũ. Ký tóg ag tú vĕjĕn ěn ko ký tóg ag tý vĕnh kãggrá tý topě ěn tú ko ri ke nĩ sir ag mũ. Ký tóg ag mũ há tú ti sir, ag tý tag to krój nýtĩn ký ver. Ký tóg ag mũ ag tý vĕjĕn to vĕnh kavĕnh ha mẽ tí.

⁸ ěg pi(jé) vĕjĕn tugrĩn Topě to há nýtĩ', ti to kórég nýtĩ'. ěg tý ko tú (hã) ra nĕn ũ tú vĕ gé, vĕnh kãggrá tý Topě mũ pũn ja ěn tí. Vĕjĕn vĕ mỹr. ⁹ Nĕn ũ kar vỹ tý ěg tú nĩ.

Hã ra ũn krój tóg hĕn ri ke mũn Topě vĩ mranh ke mũ, ěg tugrĩn, ti tý ěg tý ti mũ nĕn ũ vĕnhmỹ to tar nýtĩ nĩ ve nĩn ký. Ký tag han sór tũg nĩ. ¹⁰ Ve ra ha. Tar ã tóg nĩ, ki kanhró ã tóg nĩ, vĕnh kãggrá tý topě vỹ tý nĕn ũ tú nĩ ã mũ. Hã ký ã tóg ti jo ĩn krĕm rã ký ko mũ sir, ti festa ti, ã mré ke ũ tý ti mũ festa han ký. Nĕn ũ tú vĕ vĕ. ã tý ti festa ko mũ ti. Hã ra ěg mré Jesus ki rã ký jĕ ũ tóg tag to krój nĩ ver, ký tóg tá ã vĕg mũ sir, ã tý ti festa ko mũ ěn kã. Ký tóg ã ve ký to jykrĕn mũ sir, ti festa ko sór jé, vĕnh kãggrá tý topě mũ festa ěn, ti mũ pũn ja ěn tí. Hã ra vĕnh kãggrá tý topě tóg ti mũ tar nĩ, ũn krój mũ, ti tý Jesus ki rã ký nĩ (hã) ra. ¹¹ Ký tóg ã tý ko mũ tugrĩn vãfor ke mũ sir, ũn krój nĩ ti. Ti jãvo ã tóg ki kanhró nĩ, há ra tóg ã tugnĩn tú' hĕnh ke mũ, ũn krój nĩ ti. Hã ra Cristo tóg ti jagfy ter ja nĩgtĩ. ¹² ã tý ti vĩ mranh há vĕ sir, ã régre krój ěn to. Ti vóg kónãn ã tóg mũ sir, ti krój nĩn ký. Hã ki ã tóg Cristo vĩ mranh mũ sir, mũr, ha mẽ. ¹³ Hã ký sóg tag han sór tú nĩ. Inh irmão tý isỹ nĕn ũ nĩ ko to Topě vĩ mranh ký sóg nĕn ũ nĩ ko sór mãn ke tú nĩ ha, ón ký vĕnh kãggrá tý topě mũ pũn ja ěn tí, ti tý mranh tú nĩ jé sir, isugrĩn.

9

Paulo tý jãnkamy ve sór tú

¹ Isỹ nĕn han mũ ve ra. Ěprã ke ag tý inh mũ nĕn tó mũ ěn han sór tú inh nĩgtĩ. Jesus há vỹ inh fĕg, isỹ tý apóstolo jĕ jé. Ti ve inh mũr, ěg Senhor tý Jesus ti. Ký ãjag vỹ isugnĩn ěg Senhor ki ge jĕg. Inh rãnrãj kaja vỹ tý ãjag nýtĩ. ² Hĕn ri ke mũn sóg ũ mũ tý apóstolo tú nĩ. Ājag há mũ sóg tý apóstolo jĕ mũr, ãjag tý inh vĩ mẽ tugrĩn ti ki ge ký. Hã ki tóg ve há tí, ěg Senhor tý inh fĕg ja ti. ³ Ký ũ tý kejĕn inh kato vĩ sór mũ mũ sóg tag tó tí, ha mẽ. ⁴⁻⁵ Jesus tý ũn vĩn mũ ũ ag ri ke inh nĩ, apóstolo ũ ag ri ke, ũ tý Jesus mré pygfa mũ ag ri ke, Pedro ri ke ke gé, isỹ vĕjĕn to, inh prũ tú to ag jykre han tú ra. Ājag prũ fag pére ag mũ tí, ag tý hĕn ra mũn ký. Isỹ ag ri ke ũ tý Jesus ki rã ký jĕ ũ fi tý prũg sór mũ ra sóg fi pére tĩg ke mũ vĕ gé, há ra sóg ke sór tú nĩ. Ký ag tóg ãjag jĕn ko tí, ag tý ãjag mũ Topě vĩ tó to. Isỹ ag ri kĕn ãjag jĕn ko sór mũ ra sóg konh ke mũ vĕ gé, há ra sóg ko sór tú nĩ. ⁶ Inh nĩgé rãnrãj ja kaja há ko sór inh tí, Barnabé ti ke gé.

Ēg tŷ Topē vī tó tī ũ ag ri kén ěg nĭgē rānhrāj tovānh sór mŷ ra ěg tóg tovānh ke mŷ vē, hā ra ěg tóg rānhrāj sór mŷ. ⁷ Ēg tŷ Topē tŷ ěg mŷ vēnh rānhrāj nĭm kaja venh ken kŷ tóg há tī vē. Soldado jykre ri ke ti nĭ. Ag pi(jé) ājag tŷ ko tī', ag tŷ vēnh génh han kŷ, soldado ag. Ājag vēnh génh hā to ag tóg vējēn vég tī. Kŷ ũ tŷ uva ki rĭr tī vŷ ti kanē ko tī gé. Kŷ ũ tŷ ovelha ki rĭr tī vŷ fi leite kron tī gé. Hā kŷ tóg ěg tŷ Topē vī tó to ganho ve sór mŷ ra tóg há tī vē, hā ra ěg tóg ve sór tŷ nĭ.

⁸ Ēprā ke jykre ki ěg tóg ěg rānhrāj pē to ěg jēn vég tī. Kŷ Topē vŷ tag tó ja nĭgtī. ⁹ Moisés vŷ tag rán ja nĭ, ha mē. “Monh tŷ ěkre jānkre ki rānhrāj kŷ ti jēnky tógfin tŷg nĭ, ti jēn kamēg tŷg nĭ,” he ja ti nĭ, Topē vī rá ki. Topē mŷ monh hā to jykrén kŷ tag tó ja nĭ? Vó. ¹⁰ Ēg to jykrén hā kŷ tóg tag tó ja nĭ. Ēg hā to tóg rán kŷ nĭ, ěg tŷ ěg rānhrāj to ěg jēn ve jé. Hā kŷ ũ tŷ ěpŷ ki rānhrāj mŷ tóg to nén ũ ve sór mŷ, hā jé tóg rānhrāj jē nĭ. Ũ tŷ jānkreg mŷ vŷ to nén ũ ve sór mŷ gé, ā rānhrāj to. ¹¹ Isŷ ājag mŷ kanhkā jykre tó kŷ tóg sŷ nén ũ krān ri ke nĭ, kŷ sŷ ājag ki nén ũ ve sór mŷ ra tóg há tī vē, ijēn jé, hā ra sóg ve sór tŷ nĭ. ¹² Ũ ag tóg ājag jēn vég tī, Topē vī to. Kŷ tóg sŷ ag ri kén ājag ki jānkamy ve sór mŷ ra há tī vē, sŷ ājag mŷ Topē vī tó vén kŷ. Hā ra sóg ājag jēn ve sór tŷ nĭ. Inh jagtar ra tóg inh mŷ tŷ nén ũ tŷ nĭ, ũ tŷ isugrĭn Cristo kāme sér kato vī tŷ nĭ jé, sŷ ti kaja ve tugnĭn Jesus to kórég tŷ nĭ jé. Hā kŷ sóg ve sór tŷ nĭ.

¹³ Ũ tŷ Topē ĩn krēm ti tŷ ki rĭr tī ag vŷ tá ājag jēn vég tī gé, ag tŷ Topē mŷ nén vin tī ěn tŷ. Kŷ ũ tŷ Topē mŷ nén ũ pŷn tī ěn vŷ ti ke ko tī gé. Ājag mŷ tag mē ja tŷ? ¹⁴ Hā kŷ ěg Senhor vŷ tag tó ja nĭgtī gé, hā vŷ: “ũ tŷ ti kāmén mŷ ěn vŷ tag to ājag jēn venh ke mŷ,” he mŷ. ¹⁵ Hā ra sóg ājag jēn ve sór ja tŷ nĭ. Kŷ sóg ve sór tŷ nĭ gé, ũri, hā kŷ sóg ājag mŷ rán mŷ. Isŷ ijēn to inh nĭgē tŷ rānhrāj mŷ hā to sóg tŷ ũn mág nĭnh mŷ, kanhkā tá. Kŷ sóg tŷ tŷ' he sór tŷ nĭgtī. Iser jé tóg inh mŷ há tī, ũ tŷ inh mŷ Topē vī kajām sór mŷ (hā) ra.

¹⁶ Jesus kāmén sóg tī. Inh rānhrāj hā vē. Ti hā tóg inh mŷ tó, sŷ ti kāmén jé. Kŷ sóg ti tó tugrĭn tŷ ũn mág nĭnh ke tŷ nĭ. Isŷ ti kāmén sór tŷ ra Topē tóg inh vóg kónān ke mŷ vē, isŷ inh rānhrāj han tŷ nĭn kŷ. ¹⁷ Topē tŷ inh mŷ: “ha kāmén,” he tŷ nĭ ra sóg kanhkā tá to ganho venh ke vē vē, sŷ ti kāmén tī ti to. Hā ra tóg inh mŷ: “ha kāmén,” he ja nĭ, kŷ tóg sŷ ti rānhrāj ki rĭr há han mŷ ve sór mŷ sir inh ki, Topē ti. ¹⁸ Kŷ sóg kanhkā tá to ganho venh ke tŷ nĭ, inh rānhrāj ja to. Hā ra sóg ganho ve sór mŷ tá. Hā kŷ sóg ěprā ke ag ki sŷ nén ve sór mŷ ěn ve sór tŷ nĭ, ijēn jé. Ājag tŷ inh mŷ nén vin ke ti ve sór tŷ inh nĭ. Véké sóg ājag mŷ tó tī, Topē vī ti, vēnh kar mŷ ke gé. Ājag tŷ inh mŷ kajām tŷ ra tóg inh mŷ há tī. Kŷ sóg tag hā to kanhkā tá inh ganho ti venh ke mŷ.

Ũn e tŷ Jesus ki ge kŷ tóg Paulo mŷ há tī

¹⁹ Ũ pi(jé) inh kri ke nĭ'. Ge ra sóg vēsŷ vēnh kar krēm ke han, vēnh kar tŷ inh patrāo ri ke nŷtī jé. “Hēn ri ke mŷn ũ tóg Jesus ki rā sór mŷ, isŷ tŷ ti krēm ke nĭn kŷ,” he sóg tī. Hā jé sóg vēsŷ ag krēm ke han tī, ũ tŷ ti ki ge mŷ ag e nŷtī jé, isugrĭn. ²⁰ Judeu ag tugnĭn sóg vēsŷ Judeu han tī, Judeu ag tŷ Jesus ki ge jé. Isŷ ag jykre han sór tŷ ra inh han ke tŷ nĭ vē, hā ra sóg han sór tī, isŷ ag to há nĭn kŷ. Kŷ sóg Judeu jykre han mŷ ag tugrĭn ag jykre han tī, ũ tŷ ag jykre han mŷ ag tŷ Jesus ki ge jé, isugnĭn. ²¹ Kŷ fóg ag vŷ Judeu jykre han tŷ nĭgtī, kanhgág ag ke gé. Kŷ sóg fóg ag tugrĭn fóg jykre han tī, kanhgág ag tugnĭn sóg kanhgág jykre han tī, ag tŷ isugrĭn Jesus ki ge jé. Inh pi(jé) Topē jykre tovānh mŷ hā ra'. Cristo jykre han sóg tŷgtī mŷr. Judeu jykre hā tovānh inh tī, fóg to,

kanhgág to ke gé. ²² Kÿ sóg ùn krój ag mÿ komēr hã vī tī, ag tÿ isugnĭn Jesus to vāsānsān mǎn jé. Isÿ ùn jykre ve kÿ sóg ti jykre ri ke han tī, ag tÿ Jesus ki ge jé, isugrĭn. ²³ Tag kar han sóg tī, Jesus kǎme tugnĭn, isÿ ti mré ti rǎnrǎj ki rĭr jé.

²⁴ Ha mē, ùn e tóg corrída han tī, hã ra ùn pir tóg ganhar ke tī inhhã. Ag ri ke han nĭ. Vāsān ra, ājag tÿ ganhar ken jé, Jesus tÿ ěg mÿ nén ven ke ti. ²⁵ Ha vé, ù tÿ torneio han tī ag vÿ to jykren mág tī, kÿ ag vǎkrég tī gé, ag tÿ ganhar ken jé. Ęprã jykre ki ag tóg ganhar ke sóg tī, hã jé ag vǎkrég tī, ti tÿ kǎnhmar tū' he mū ra, ag ganho tī. Hã ra ěg tóg kanhkã tá ěg ganho venh ke mū, ù tÿ tūg ke vǎnh ěn tī. ²⁶ Ge sóg tī gé, sÿ corrída ri ke han kÿ. Pétēm sór inh nĭ, to krónh ke tū sóg nĭ. Rárá ri ke han sóg tī to. Inh pi(jé) véké rárá tī'. ²⁷ Vēnh hã to rá sóg tī, kÿ sóg isÿ nén to ěn mū ěn han ke tū nĭ. Inh mÿ Topē tÿ inh fón ha mē tóg tī, isÿ ājag jyvĕn kar kÿ vēnh jykre pǎno han kÿ. Hã kÿ sóg vēso rá tī, sÿ han tūg jé.

10

Ęgjo ke ag to jykren nĭ

¹ Inh kanhkã', tag jēmē ra, ājag tÿ ki kanhrǎn jé. Ęg jóg'jóg ve ag vÿ Moisés mré mū ja nĭgtĭ. Kanhkã góg ěn krēm ag tóg mū kǎn ja nĭgtĭ, kÿ ag tóg goj kusūg nig ěn kafã ra pa kǎn ja nĭgtĭ gé. ² Ęg vēnh kygpe ri ken hã vē, ag tÿ kanhkã góg krēm mū ja ti, ag tÿ goj kusūg nig kafã ra pa ja ti ke gé. Ęn kǎ Moisés vÿ ag jāmĭ tūg ja nĭgtĭ, Jesus tÿ ěg ki rĭr nĭ tag ri ke. ³ Kÿ ěg jóg'jóg ve ag tóg kanhkã tá vējĕn ko kǎn ja nĭgtĭ gé, ⁴ kanhkã tá goj tÿ ěganē ki kronkron kǎn ja ag tóg nĭgtĭ gé, kanhkã tá goj tÿ vēnh kanē ti. Pǎrō tá ag tóg goj ve ja nĭgtĭ, hã ra tóg tÿ kanhkã tá ke nĭ ja nĭgtĭ. Cristo to ken hã vē. Ti hã vÿ ag mré tī ja nĭgtĭ. Kÿ tóg ag mÿ goj ěn ven ja nĭgtĭ. ⁵ Ge ra Topē tóg ěg jóg'jóg ve ag to jū kǎn ja nĭgtĭ, kÿ ag tóg kǎgter kǎn ja nĭgtĭ, ga kórég ěn tá. Hã ra tóg ùn pipir ag hã to há ja nĭgtĭ, Topē ti, kÿ ag hã tóg krenkren ja nĭgtĭ, ùn pipir ěn ag. ⁶ Hã ra tóg rán kÿ nĭ, ěg tÿ tÿ vēnh kanhrǎn jé, ěg tÿ nén ù kórég to ěn tū nĭ jé. To ěn ja ag tóg nĭgtĭ, ěg jóg'jóg ve ag, kÿ ěg tag han ke tū nĭ.

⁷ Hã kÿ ón kÿ vēnh kǎggrã tÿ topē nón mū sór tūg nĭ. Tag han ja ag tóg nĭgtĭ gé, ěg jóg'jóg ve ag. Hã kÿ tag tóg rán kÿ nĭ, hã mē. "Povo kar vÿ nĭgnĭ mū sir, ag tÿ vēnh kǎggrã tÿ topē to festa ko jé, ag kronkron jé sir, ag tÿ kar kÿ vēnh gringrĕn jé fag mré," he ja tóg nĭgtĭ, Topē vĭ rán ki. Hã to Topē tóg ag to jū ja nĭgtĭ gé.

⁸ Kÿ ěg ùn mén tū fag mré nÿnh ke tū nĭ gé. Tag han ja ag tóg nĭgtĭ gé, ěg jóg'jóg ve ag, kÿ kurã pir ki ù tÿ 23 mil (ke) ag vÿ kǎgter ja nĭgtĭ, Topē tÿ ag tūg kÿ. ⁹ Kÿ ěg Topē to: "ti hÿn iso jūnh ke tū nĭ, sÿ ti vĭ mranh mū ra," henh ke tū nĭ gé. Ke ja ag tóg nĭgtĭ gé, ěg jóg'jóg ve ag, kÿ pÿn tóg ag kǎgtén ja nĭgtĭ, Topē tÿ ag to jūn kÿ. ¹⁰ Kÿ ěg Topē to vĭ kónān ke tū nĭ gé. Ke ja ag tóg nĭgtĭ gé, ěg jóg'jóg ve ag, kÿ Topē tÿ jĕnē jafã tóg ag kǎgtén ja nĭgtĭ.

¹¹ Hã ra Topē tóg ag vóg kónān, ěg tÿ ag to vēnh kanhrǎn jé. Hã jé tóg rán kÿ nĭ gé, ti tÿ to ěg jyvĕn jé. Ęg hã mÿn kakó nĭ, kurã tÿ ěgno ti. ¹² Hã kÿ vēso jykren. Ā tūg há han kÿ, ā tÿ ti vĭ mranh tūg kÿ tóg há tī. Hã jé vēnh ki rĭr, ā tÿ prǎnh ke tū nĭ jé. ¹³ Nén-Kórég vÿ ěg krĭn sór mū, ěg tÿ Topē vĭ mranh jé. Hã ra tóg ěprã ke jykre ki ěg krĭn sór tĭgtĭ, Japo ti. Kÿ Topē tóg ti vég tī, kÿ tóg ěg ki rĭr tī. Kÿ tóg kejĕn ti mÿ: "gen kÿ," he tī sir, ti tÿ ěg kutān tǎvĭ han mū ra ěg tÿ hē ri ke tū nĭ jé. Kÿ tóg ěg tar han ke mū gé, ěg tÿ Nén-Kórég tÿ ěg krĭn kónān mū ra ti kato tē jé, ěg tÿ ti mÿ: "hej," he tū nĭ jé.

Vēnh kǎggrá tǔ topē jykre han sór tūg nī

¹⁴ Inh krē', tag tugerīn vēnh kǎggrá tǔ topē tovānh pē han nī, ve sór tūg nī.
¹⁵ Ki kanhró ājag tóg nýtī, hǎ kǔ ēg tǔ Jesus jamī ko tī ēn to jykrén nī, ha mē.
¹⁶ Ēg tǔ Cristo ter ja mī ēkrén kǔ ēg tóg kron tī, ti kyvénh ri ke ēn ti. Copa ēn to Jesus tóg Topē mré ví há han ja nǔgtī, ag tǔ kron jé. Kǔ ēg tóg to Topē mré ví kar kǔ kron tī sir. Ēg tǔ kron kǔ ēg tóg tǔ ti mré ke nýtī sir, ēg tǔ ti kyvénh ri ke ēn kron kǔ. Kǔ ti jamī vǔ ge nǔgtī gé. Kupān kǔ ēg tóg ko tī, Cristo tǔ ēg mǔ tón jamī. Ēg tǔ kon kǔ ēg tóg tǔ ti mré ke nýtī gé sir, ēg tǔ ti nī ri ke ēn kon kǔ. ¹⁷ Ti jamī vǔ pir nī, kǔ ēg tóg ko kǎn kǔ ēg tóg tǔ ūn pir nýtī gé, ti mré, ēg e há ra. Jesus jamī ko to vēnh jykre há vē.

¹⁸ Kǔ povo tǔ Israel ag to jykrén nī gé, ha mē, Israel krē ag to. Topē mǔ ag tóg nén ū pūn tī, ti pūn jafā kri. Pūn kǔ ag tóg ko tī gé. Ag tǔ kon kǔ ag tóg tǔ ag tǔ ūn mǔ pūn mǔ ēn mré ke nýtī gé sir, ēg tǔ tǔ Jesus mré ke nýtī ri ke. ¹⁹⁻²⁰ Kǔ ón kǔ vēnh kǎggrá tǔ topē to jykrén nī gé, ha mē. Ag tǔ vēnh kǎggrá tǔ topē mǔ nén ū pūn kǔ ag tóg Nén-Kórég ag há mǔ pūn tī. Ag pi (jé) Topē pē mǔ pūn tī'. Há kǔ tóg inh mǔ há tū nī, ājag tǔ tǔ Nén-Kórég ag mré ke nýtīn kǔ, ājag tǔ ag tū kon kǔ ke gé.

Inh pi(jé) ājag mǔ: "vēnh kǎggrá tǔ topē vǔ nýtī, kǔ ag tǔ ag mǔ pūn mǔ ēn vǔ tǔ nén ū nī," he sór tī'. Nén ū tū vē, Topē tū vē, ón kǔ vēnh kǎggrá tǔ topē ti. ²¹ Há ra tóg vēnhmǔ nī, ājag tǔ ēg Senhor tǔ copa ki ke kron kar kǔ Nén-Kórég tǔ copa ki ke kron kǔ ke gé. Vēnhmǔ ti nī, ājag tǔ ēg Senhor jēn ko kar Nén-Kórég ag jēn kon kǔ ke gé. ²² Ēg tǔ Nén-Kórég ag tū kon kǔ ti hēn ri ke mūn ēg to jūnh ke mǔ, ēg Senhor ti. Ti tǔ ēg to jū nūn kǔ tóg vēnhmǔ nī. Ēg pi(jé) ti tǔ hē ri kēnh mǔ'. Há kǔ ón kǔ vēnh kǎggrá tǔ topē ve sór tūg nī.

Ēg régre tugerīn ēg kejēn konh ke tū nī

²³ Há ra ājag tóg inh mǔ: "isǔ nén han sór mǔ ēn han jé sóg ke mǔ, pi(jé) kórég nī," he sór mǔ. Há ti nī vē, tag ti. Há ra ēg tǔ nén han mǔ ū tóg ēg mǔ nén ū há han tū nǔgtī. Nén ū kar han há ēg tóg tī vē, há ra ēg tǔ nén han mǔ ū tóg ēg tar han ke tū nī, Jesus to. ²⁴ Kǔ ā tū to jykrén tāvī han tūg nī, ā régre tū to jykrén nī gé, ti mǔ há nī jé, ha mē. ²⁵ Kǔ ā tǔ nén ū tānh jafā ki nén ū nī kajām sór nūn kǔn há tī, kǔ ag mǔ: "ū mǔ ón kǔ vēnh kǎggrá tǔ topē mǔ ti nī tag pūn ja tǔ," he tūg nī. Jēmē tūg nī, jatun mǔ komnī. ²⁶ Topē tū vē, ga ti, ga kri ke kar ti ke gé, há kǔ jatun mǔ komnī. ²⁷ Kejēn ū tǔ Jesus ki rá tū ū vǔ ā mǔ: "inh mré jēn kǎtǔg," he mǔ sir. Ā tǔg sór kǔ ā tóg tǔg mǔ, kǔ ā tóg nén ū kar konh ke mǔ. Ti ki jēmē tūg nī, ū tǔ hēn ri ke mūn ón kǔ vēnh kǎggrá tǔ topē mǔ nén ū pūn ja ti, ā tǔ jatun mǔ ko jé. ²⁸ Hēn ri ke mūn ū tóg sir ā mǔ: "vējēn tag ū pūn ag, ón kǔ vēnh kǎggrá tǔ topē mǔ," he mǔ. Kǔ ko tūg nī sir, ti tugerīn, ū tǔ ā mǔ tó mǔ tūgnīn, ti tǔ ā to jykrén kónān tū nī jé. ²⁹ Ā pi(jé) to jykrén mǔ vē', há ra ti há tóg to jykrén mǔ, há kǔ tóg ā mǔ tó mǔ. Há tū ti nī inh mǔ, ū tǔ iso jykrén kónān kǔ, isǔ nén ū tǔ inh mǔ kórég tū han to. ³⁰ Topē mǔ sóg vējēn ēn to ví há han ja nǔgtī. Kǔ ū tǔ tag to iso ví he mǔ ra tóg inh mǔ kórég nī, sǔ Topē mǔ ví há han ja ēn to. Há kǔ sóg ko sór tū nī, ū tǔ iso jykrén kónān sór kǔ.

³¹ Há kǔ Topē há mǔ nén kar han nī, vēnh kar tǔ Topē jykre há nī ve jé. Ā jēn kǔ ti jykre ki jēn nī. Ā kron kǔ ti jykre ki kron nī. Ā tǔ nén ū han kǔ ti jykre há ki han nī gé, vēnh kar tǔ ti jykre há nī ve jé. ³² Ū tǔ ā tugerīn Topē to jū tū nī jēn há tī, Judeu ag, fóg ag, kanhgág ag, Topē tū ag ke gé, ū tǔ ēg mré ke ag. Kǔ

vēnh jykre há hã han nĩ. ³³ Ke sóg tĩ gé. Vãsãn sóg tĩ, vēnh kar tỹ iso há nỹtĩ jé. Hã jé sóg isũ ki rĩr tãvĩ han tũ nĩgtĩ. Vēnh kar tũ ki rĩr inh tĩ, ag tỹ Jesus ki ge jé.

11

¹ Inh jykre han sórmnĩ, isỹ Jesus jykre han ri ke.

Ūn tỹtã fag jykre

² Hỹ, ājag mỹ sóg vĩ há han sór mũ mỹr. Isỹ ājag mỹ nén tó mũ ěn to jykrén kãn ājag tóg mũgtĩ mỹr'. Isỹ ājag kanhrãn ěn ki króm sór ājag tóg tĩ. ³ Hã kỹ sóg nén ũ ki ājag kanhrãn sór mũ sir, ha mẽ. Cristo vỹ tỹ ag kri ke nĩ, kỹ ag vỹ tỹ ājag prũ fag kri ke nỹtĩ, kỹ Topē vỹ tỹ Cristo kri ke nĩ gé. ⁴ Kỹ ag kãmĩ ũ tỹ kur tỹ vēnh kri fón kỹ jĕn kỹ Topē vĩ tón kỹ. Ti mỹ'āg vē sir. ⁵ Ūn tỹtã fag tỹ hã ra kur tỹ vēnh kri fón tũ ra Topē mré vĩ kỹ tóg há tũ nĩ. Fag tỹ kur tỹ vēnh kri fón tũ ra Topē vĩ tó kỹ fag tóg ājag kri ke ěn mỹ'a han mũ sir, kỹ tóg fag mỹ'a tĩ gé sir, fag krĩ kator ri ke ti nĩ sir. ⁶ Hã kỹ tóg fag tỹ vēnh kri fón sór tũ kỹ fag krĩ kator ri ke nĩ. Hã ra tóg fag mỹ'a tĩ, fag gãnh ronh ke to, fag krĩ kator nĩnh ke to. Hã kỹ tóg há tĩ gé, fag tỹ kur tỹ vēnh kri fón tĩ. ⁷ Hỹ, hã vē. Ag kãmĩ ũ tóg kur tỹ vēnh kri fón ke tũ nĩ, ti tỹ tỹ Topē ri ke nĩn kỹ, ěg tỹ ti tugrĩn Topē tỹ ti kri tỹ ũn mág nĩ ven kỹ. Hã ra ěg tóg ũn tỹtã fag hã tugrĩn ěg tóg ag tỹ fag kri tỹ ũn mág nỹtĩ vég tĩ. ⁸ Ha vé, Topē pi(jé) ũn ve fi tỹ ũn ve ti han ja nĩ'. Ūn ve tỹ tóg fi han ja nĩ mỹr. ⁹ Kỹn pi(jé) fi tugrĩn ti han'. Ti hã tugnĩn tóg fi han. ¹⁰ Hã kỹ ũn tỹtã fag tóg kur tỹ vēnh kri fón ke mũ, fag tỹ tỹ ag krĕm ke nỹtĩn kỹ. Kỹ Topē tỹ jĕnĕ jafã ag tóg fag tỹ tỹ ag tũ nỹtĩ ki kanhró nỹtĩ sir, kur ěn to. ¹¹ Hã ra ěg kar vỹ ěg Senhor ki ge kỹ nỹtĩ. Ti ki ge kỹ nỹtĩn kỹ ũn tỹtã fag pi(jé) ājag pir mỹ tỹ nén ũ nỹtĩ'. Ag mré ke fag nỹtĩ. Kỹ ag pi(jé) ājag pir mỹ tỹ nén ũ nỹtĩ gé'. Fag mré ke ag nỹtĩ gé. Jagnĕ ki rĩr ěg tóg ti ha. ¹² Hỹ, ũn tỹtã fi vỹ tỹ ti ki han kỹ nĩ. Hã ra ag kar tóg fag ki mur tĩ sir, jāvo ěg kar vỹ tỹ Topē tỹ há (r) kar nỹtĩ.

¹³ Kỹ to jykrén, ājag. Há tũ tóg nĩ, ũn tỹtã fag tỹ kur tỹ vēnh kri fón tũ ra Topē mré vĕmĕn kỹ. ¹⁴ Fag kar vỹ kur tỹ vēnh kri fón tĩ, ěg mré ke tũ fag mré hã. Hã kỹ ěg vĕsóg ki ki kanhró nỹtĩ, vēnh jykre tag ti. Há ti nĩ mỹr.

Ag mỹ'a tóg tĩ, ag gãnh tĕj ti. Vĕsóg ki ěg tag to jykrén tĩ. ¹⁵ Hã ra tóg fag mỹ sér tĩ, fag gãnh tĕj ti. Hỹ, fag gãnh vỹ tỹ fag krĩ kri fón ja ri ke nĩ. ¹⁶ Hĕn ri ke mũn ājag kãmĩ ũ mỹ tóg há tũ nĩ hã ra, fag krĩ kri fón ja ti. Kỹ tag to jykrén nĩ, ha mẽ: ā tỹ kri fón sór tũ tag pi(jé) tỹ ěg jykre nĩ'. Topē tũ fag jykre pijé'. Igreja kar ki fag tóg kur tỹ vēnh kri fón tĩ, ha mẽ. Kỹ igreja krĕm ěg mỹ'a han sór tũg nĩ.

Santa Ceia to vēnh jykre

(Mt 26.26-28; Mc 14.22-24; Lc 22.17-20)

¹⁷ Kỹ sóg nén ũ ki ājag mỹ vĩ há han ke tũ nĩ gé. Ājag jykre ũ tóg há tũ nĩ, ha mẽ. Ājag vēnh mãn kỹ ājag nĕji, Jesus jamĩ ko kỹ ājag nĕji jagnĕ jĕn vóg tĩ, kỹ ājag nĕji jagnĕ kókég tĩ sir. ¹⁸ Ājag vēnh mãn kỹ ājag nĕji jagnĕ kato tĕ tĩ, vēnh kãpãm kỹ, kỹ tóg inh mỹ ki hã ke ve nĩ, sỹ to jykrén kỹ. Ājag kãmĩ ũ hỹn vēnh kãpãm sór tĩ, he sóg tĩ. ¹⁹ Hỹ, há ti nĩ vē, ājag tỹ vēnh kãpãm kỹ nỹtĩn kỹ. Kỹ ũn jykre há ag vỹ vēnh ven ke mũ, ājag kãmĩ.

²⁰ Kỹ, ājag vēnh mãn kỹ ājag pi(jé) ěg Senhor jamĩ ko tĩ', Santa Ceia he mũ ěn tĩ'. ²¹ Tỹ festa han kỹ ājag kar nĕji vēnh fãn hã jé ko tĩ, ājag fór sór kỹ. Tá jun kỹ ājag nĕji kãnhmar ko tĩ. Kỹ ũ ag nĕji vēnh fãn tĩ, vinho kron kỹ ag nĕji tỹ pĕpĕv

tī, jó ũ ag tóg kókĩnkĩr tĩ sir, ũ tỹ kãnhmar tá junjun mũ ag tỹ ag tũ kaggran kỹ. ²² Ha mẽ, vènhmỹ ti nĩ. Topẽ mré ke ag to é he mũ ve ãjag tóg nỹtĩ mỹr', ãjag tỹ ag tũ kaggran kỹ. Ûn jagtar ag mỹ'a han ãjag tóg mũ mỹr', ãjag tỹ ag jèn kaggran kỹ, ag junjun to hà. Tag tỹ inh hỹn hẽ ri kenh mũ? Inh mỹ ãjag mỹ ví há han ke mũ, tag to'? Vó!, kenh ke tũ inh nĩ. Kórég ti nĩ, ãjag tỹ han mũ tag ti. Æjag ĩn hà tá vèjèn tỹ vènh fãn nĩ.

²³ Ha mẽ, ãg Senhor tóg inh mỹ tó ja nĩ, sỹ ãjag mỹ tó mũ ti, ãg tỹ ti ter to jykren kỹ tag han jé, ha mẽ. Kutỹ ĩn kã, Judas tỹ pã'i ag mỹ ãg Senhor tỹ Jesus tó ja ĩn kã ãg Senhor tóg ĩmĩ mãn ja nĩgtĩ, Jesus ti. ²⁴ To tóg Topẽ mré ví ja nĩgtĩ. Kupãn kỹ tóg ag mỹ: "inh hà vè," he ja nĩgtĩ. "Æjag jagfy sóg ter ke mũ. Kỹ inh mĩ ĩkren nĩ, ãjag tỹ pão tag kon kỹ," he ja tóg nĩgtĩ. ²⁵ Ag tỹ ko kar kỹ tóg copa mãn ja nĩgtĩ gé sir. Kỹ tóg ag mỹ: "copa ki jẽ tag vỹ inh kyvènh ri ke nĩ," he ja nĩgtĩ. "Inh jykre tãg to ken hà vè, isỹ inh kyvènh tugrĩn ãjag mỹ vènh pãte fón jé. Kỹ inh kyvènh tỹ inh ki kutẽ mũ ĩn mĩ ĩkren nĩ, ãjag tỹ copa kãkã nĩ tag kron kỹ," he ja tóg nĩgtĩ gé. ²⁶ Hà kỹ ãg tỹ ĩmĩ ĩn kon kỹ, ãg tỹ copa kãkã nĩ ĩn kron kỹ ãg tóg sir ãg Senhor ter ti tó tĩ. Tag han ãg tĩ, ti kãtĩg ken jo.

²⁷ Hà kỹ vènh jykre kórég ki ĩmĩ ĩn ko sór tũg nĩ, copa kãkã nĩ ĩn kron kónãn sór tũg nĩ gé, ãg Senhor tũ ti. Ke tũ nĩ mũ ra tóg ãg tỹ ti ter to é he ri ke nĩ, ãg tỹ ti kyvènh kutẽ to é he ri ke ti nĩ, ãg tỹ ãg jykre kórég ra kron kỹ. ²⁸ Hà kỹ ãg jé ãg jykre tugnỹm. Tugnỹm kar kỹ, ti há nĩ ve kar kỹ ãg tóg ĩmĩ ĩn konh mũ, copa kãkã nĩ ĩn kron ke mũ gé. ²⁹ Æg tỹ ón kỹ ko sór kỹ, ón kỹ kron sór kỹ, ti tỹ ãg mỹ vèjèn ũ ri ke nĩn kỹ Topẽ tóg ãg vóg kónãn ke mũ sir, ãg tỹ ĩmĩ ĩn to ãg Senhor ter mĩ ĩkregũtũ nĩn kỹ. Kỹ ãg tóg Topẽ tỹ ãg vóg kónãn hà jé tỹ nén ũ tũ han kỹ ko' he mũ, kron' he mũ gé sir. ³⁰ Æjag tỹ Jesus jamĩ ko to vènh ki rĩr há han tũ nỹtĩn kỹ, hà kỹ ũ ag tóg krónhkrój nỹtĩ, ãjag kãmĩ, kỹ ũ ag tóg kaga nỹtĩ, kỹ ũ tỹ hẽn ri ke ag tóg kãgter huri ke gé. ³¹ Ha vé, ãg tỹ ãg jykre tugnỹm kỹ ti mỹ tó kỹ tóg ãg mỹ vènh pãte fón ke mũ. Kỹ tóg ãg jykre tugnỹm mãn ke tũ nĩ sir, ãg vóg kónãn ke tũ tóg nĩ gé, ãg Senhor ti. ³² Hà ra tóg kejèn ãg vóg kónãn tĩ. Æg Senhor tỹ ãg kanhrãn sór vè, ti tỹ ãg tỹ kygnẽ to ãg vóg kónãn kỹ, ti tỹ ãg vãm tũ nĩ jé, ũ tỹ ti ví mranh mũ ag mré hà.

³³ Inh kanhkã', tag to jykren, kỹ jagnẽ jãvãnh nĩ, ãjag tỹ vèjèn tỹ Santa Ceia ko sór kỹ. ³⁴ Æjag kãmĩ ũ kókĩr nĩn kỹ tóg ã ĩn tá ã jèn tỹ vènh fãn ke mũ, ke tũ nĩ mũ ra tóg ãjag vóg kónãn ke mũ, ãg Senhor ti, ãjag tỹ vènh mãn kỹ vènh fãnfãn kỹ.

Sỹ ãjag mỹ nén tónh ke ũ tóg nỹtĩ ke gé, hà ra sóg rán ke tũ nĩ. Sỹ ãjag mré nĩnh ken kỹ sóg ãjag mỹ kãmén ke mũ.

12

Topẽ vỹ ãg tar han mũ, ti kuprĩg tỹ

¹ Kỹ sóg ãjag mỹ Topẽ kuprĩg tỹ ãg krĩn ke tag tó sór mũ, ãjag tỹ inh ki jèmèn kỹ. Kejèn tóg nén ũ to ãg tar han tĩ, ãg tỹ han jé, Topẽ kuprĩg ti. ² Ha vé, vãsỹ, ãjag tỹ Jesus ki ge tũg ki ãjag tóg ón kỹ vènh kãggrã tỹ topẽ nón mũ ja nĩgtĩ gé. Vĩ vãnhi ti nỹtĩ, vènh kãggrã tỹ topẽ ti, hà ra Japo vỹ ãjag tỹ ag ki rã han ja nĩgtĩ. ³ Hà kỹ sóg tag to ãjag kanhrãn sór mũ, ha mẽ. Topẽ kuprĩg tỹ ãg krĩn kỹ ãg pí(jé) Jesus to: "Nén-Kórég ag pã'i mág," he tĩ'. Jãvo ãg tỹ Jesus mỹ: "ãg Senhor," hen kỹ Topẽ kuprĩg tóg ãg krĩn mũ sir, ke tũ nĩ mũ ra ãg ti mỹ: "ãg Senhor," he vãnhi nĩ sir.

⁴ Kŷ Topě kuprīg vŷ tŷ ũn pir nĩ, hã ra tóg ěg tar han tí, nén ũ kar to. Vyrmŷ tóg ěg tãn tí', ěg tãn tí' he tí. ⁵ Kŷ ěg rãnrãj vŷ e nŷtĩ gé, ěg kar vŷ vyrmŷ rãnrãj nŷtĩ gé, hã ra tóg pir nĩ, ěg Senhor ti, ũ tŷ ěg mŷ vėnh rãnrãj nĩm tí ti. ⁶ Kŷ ěg tŷ ti jykre ki nén ũ hyn han mũ vŷ e nŷtĩ, hã ra tóg pir nĩ, Topě ti, ũ tŷ ěg tar han mũ ti.

⁷ Kŷ Topě kuprīg vŷ ěg tar han kãn tí sir, kŷ tóg ũ tŷ nén ũ to tãn kŷ nĩ han tí, jóg tóg ũ tŷ nén ũ ũ to tãn kŷ nĩ han tí gé, ěg kar tŷ jagně mŷ nén ũ há han jé, ěg tŷ nén ũ to tar nŷtĩ ěn tŷ. ⁸ Hã kŷ Topě kuprīg tóg ũ tar han tí, ti tŷ ěg mŷ ti vĩ kãmén há han jé sir. Ũ tar han tóg tí gé, ti tŷ Topě vĩ ki nén ũ kar ki kanhró nĩ jé. ⁹ Kŷ Topě kuprīg tóg ũ tar han tí, ti tŷ ti ki fé mág to. Ũ tar han tóg tí gé, ti tŷ ũn kagyga tŷ há' he jé, Topě kuprīg ěn ti mŷr. ¹⁰ Ũ tar han tóg tí gé, ti tŷ ěg tŷ nén han vãnh han jé, ũ tar han tóg tí, ti tŷ ěg jyvėn há han jé, kŷ tóg ũ tar han tí, ti tŷ: “tag vŷ tŷ vėnh jagrě há nĩ, tag vŷ tŷ vėnh jagrě kórég nĩ,” he jé. Ũ tar han tóg tí, ti tŷ ěg tŷ vėnh vĩ ki kagtŷ ki Topě mré vėmén jé, kŷ tóg ũ tar han tí, ti tŷ ěg tŷ vėnh vĩ ki kagtŷ mē kŷ ěg vĩ ki tó jé sir. ¹¹ Hã ra tóg pir nĩ, Topě kuprīg ti. Ti pir nĩ ra tóg nén ũ e tag hyn han tí, kŷ tóg to ěg tar han tí. Ti hã ne to jykřén kŷ: “tag tar han jé sóg ke mũ, tag to, jóg sóg ũ ěn tar han ke mũ, ěn to,” he tí'. Kŷ tóg vyrmŷ ũ tar han', vyrmŷ ũ tar han' he tí sir.

Nén ũ pir ri ke ěg nŷtĩ, ěg jagrě pir nĩn kŷ

¹² ěg há to jykřén nĩ, ha mẽ. ěg há vŷ tŷ ũn pir nĩ, hã ra ěg há ki nŷtĩ vŷ e nŷtĩ, ěg pėn, ěg nĩgė, ěg nĩgrėg, ti kar ti. Kŷ ěg há ki nŷtĩ kar vŷ tŷ ěg há nĩ sir. Nén ũ pir vė sir, ti e nŷtĩ ra, ti tŷ ěg ki nŷtĩ kar nĩn kŷ. Tag ri ke ěg nŷtĩ gé. Cristo há ri ke ěg nŷtĩ, ěg tŷ ti ki ge kŷ nŷtĩn kŷ. ¹³ Topě kuprīg vŷ tŷ ũn pir nĩ, kŷ ěg kar vŷ kygpe kŷ nŷtĩ, ti kuprīg tŷ, hã vŷ: Cristo há pir, he mũ. ěg kãmĩ ũ ag tóg tŷ povo tŷ Israel ag ki ke nŷtĩ, ũ ag tóg tŷ povo ũ ag ki ke nŷtĩ gé, ũ ag tóg ěprã ke tŷ patrão nŷtĩ, jóg ũ ag tóg patrão tũ nŷtĩ. Hã ra Topě kuprīg vŷ tŷ ũn pir nĩ, ěg jagrě ti, kŷ tóg tŷ ěg jagrě kar nĩ, ti pir nĩ hã ra. Nén ũ pir vŷ tŷ ěg nŷtĩ.

¹⁴ ěg há vŷ ge nĩ, ha mẽ. ěg há ki nŷtĩ pi(jé) tŷ ũn pir nĩ'. E ti nŷtĩ, ěg há ki nŷtĩ ti. Kŷ ěg jé ěg rãnrãj to vĩ vĩ he tũ nĩ. ¹⁵ Hėn ri ke mũn ěg pėn tóg to jykřén kŷ: “inh pi (jé) tŷ vėnh nĩgė nĩ", hã kŷ sóg vėnh há ki nŷtĩ tũ nĩ,” he tí. Hã tũ vė hã ra. ěg há ki nŷtĩ ti nĩ, ěg pėn ti, ti tŷ tŷ ěg nĩgė tũ nĩ ra. ¹⁶ Kŷ ěg nĩgrėg tóg to jykřén kŷ hėn ri ke mũn: “inh pi(jé) tŷ vėnh kaně tãvĩ nĩ hã ra ěg ne tŷ jėmėnh mũ vė? ěg há tŷ tŷ vėnh nĩgrėg tãvĩ nĩ hã ra ěg nén ũ ger mėnh ke tũ nĩ vė. ¹⁸ Topě hã ne ěg há ki nŷtĩ hyn han kãn', kŷ tóg ti ki nŷtĩ kar mŷ vyrmŷ vėnh jykre vin kãn ja nĩgtĩ, ti tŷ ã rãnrãj ěn han jé. Topě tŷ nén to jykřén jan hã vė. ¹⁹ Kŷ ti ki nŷtĩ kar tŷ vėnh jykre pir nĩ ra ěg há vŷ tũ nĩ vė. ²⁰ Há ti nĩ, Topě jykre ti. ěg há ki nŷtĩ jykre e han ti, ti e tŷ ěg há pir han jé sir.

²¹ Hã kŷ ěg kaně pi(jé) ěg nĩgė mŷ: “ã pi(jé) inh mré rãnrãj tí',” he tí'. Kŷ ěg krĩ vŷ ge nĩgtĩ gé. ěg pėn mŷ ti: “ã pi(jé) inh mré rãnrãj tí',” he tũ nĩgtĩ gé. ²² Ge tũ ti nĩ, ěg há jykre ti. ěg há ki nŷtĩ ũ tóg rãnrãj krój han nĩ ve nĩ, hã ra ěg tóg jarĩn mŷ tŷ jagně mré rãnrãj kãn ti. ²³ Kŷ ti ki nŷtĩ ũ tóg rãnrãj kufy han ti, kŷ ěg tóg hã ra ti ki rĩr há han tí sir. Kŷ ti ki nŷtĩ ũ tóg ěg mŷ sĩnvĩ tũ nŷtĩ, hã kŷ ěg tóg kur krēm ti rãg tí. ²⁴ Ũ tŷ ěg mŷ sĩnvĩ nŷtĩ tŷ ěg tóg kur krēm rãg tũ nĩgtĩ sir. Kŷ Topě tóg ěg mŷ vėnh jykre nĩm, ěg tŷ ti ki nŷtĩ tŷ vėnh rãnrãj kufy han mũ ěn ki rĩr há han jé sir. ěg há jykre hã vė. Topě vŷ to jykřén kãn, kŷ tóg

ĕg há ki nýtĭ han kãn, ²⁵ ĕg há tĭ vĕnh jykre pir han jé. Kĭ tóg ti mĭ há tí, ĕg tĭ ĕg mré Jesus ki ge kĭ nýtĭ kar ag ki rĭr há han kĭ. Ēg tĭ jagnĕ ki rĭr há han kĭ ĕg kãmĭ ũ vĭ jagtar tũ nýtĭnh mũ, ĕg tĭ ĕg há ki nýtĭ jykre pir ri ke han kãn kĭ, jagnĕ mĭ. ²⁶ Hĭ, ĕg há ki nýtĭ pir kaga nĭn kĭ tóg kaga kãn tí sir. Kĭ tóg ge nĭ gé, ĕg mré. Jagnĕ mré tóg ĕg mĭ e tí. Kĭ ũ tĭ ĕg kãmĭ ũ mĭ vĭ há han kĭ tóg ĕg kar mĭ sér tí gé sir.

²⁷ Ha mẽ, Cristo há ri ke ĕg nýtĭ, kĭ ĕg kar vĭ ti há ki nýtĭ ri ke nýtĭ gé sir. ²⁸ Kĭ Topĕ tóg ũ tĭ igreja ki ke kar mĭ vĕnh rãnhrãj vin kãn, ĕg mĭ. Ēg kãmĭ ũ ag vin tóg, ag tĭ tĭ apóstolo nýtĭ jé. Tag pãte tóg ũ ag vin, ag tĭ jagnĕ jykre ki kanhrãn kĭ jagnĕ jyvĕn jé. Tag pãte tóg ũ ag vin, ag tĭ tĭ ti vĭ tó jafã nýtĭ jé. Kĭ tóg ũ ag vin, ag tĭ ĕg tĭ nĕn han vãnĥ hyn han jé. Kĭ tóg ũ ag vin, ag tĭ ũn kagyga tĭ há' he jé. Kĭ tóg ũ ag vin, ag tĭ ũ jagãgtãn jé. Kĭ tóg ũ ag vin, ag tĭ tĭ igreja krĕm tĭ pã'i nýtĭ jé. Kĭ tóg ũ ag vin, ag tĭ ĕg tĭ vĕnh vĭ ki kagtĭg ki Topĕ mré vĕmĕn jé. ²⁹ Ēg kar pi(jé) tĭ apóstolo nýtĭ'. Ēg kar pi(jé) tĭ vĕnh jyvĕn jafã nýtĭ'. Ēg kar pi(jé) tĭ Topĕ vĭ kãmĕn jafã nýtĭ'. Ēg kar pi(jé) ĕg tĭ nĕn han vãnĥ hyn han tí'. ³⁰ Ēg kar pi(jé) ũn kagyga tĭ há' he tí'. Ēg kar pi(jé) ĕg tĭ vĕnh vĭ ki kagtĭg tĭ Topĕ mré vĕmĕn tí'. Ēg kar pi(jé) vĕnh vĭ ĕn mẽ kĭ ĕg vĭ ki hã tó tí'. ³¹ Kĭ Topĕ mĭ to vĭ mág, ti kuprĭg tĭ nĕn ũ há to ãjag tar han jé, ãjag kar tĭ jagnĕ mré rãnhrãj kãn jé sir.

Ājag tĭ nĕn han mũ ũ tóg há sĭ nĭ, kĭ ũ tóg há tãvĭ nĭ gé. Kĭ sóg ãjag mĭ nĕn ũ há tãvĭ kãmĕn sór mũ, ha mẽ.

13

Vĕnh kar to há nýtĭmnĭ

¹ Hĕn ri ke mũn ĕg tóg ĕprã ke ag vĭ tĭ hĕn ri ke tó há nýtĭgtĭ, Topĕ tĭ jĕnĕ jafã ag vĭ mré hã. Ēg tĭ jarĭn mĭ vĕnh kar to há tũ nýtĭn kĭ ĕg tóg ón kĭ ke nĭ hã ra, ĕg vĭ tag ti. Ēg tĭ vĕnh kar to há tũ nýtĭn kĭ ĕg tóg ón kĭ vĭ há han tí, ferro tĭ vĕké kyr ri ke, sino tĭ kejĕn ón kĭ kyr ĕn ri ke. ² Hĕn ri ke mũn ĕg tóg vĕnh jyvĕn há han tĭgtĭ. Topĕ hĕn ri ke mũn nĕn ũ kar tó tí ĕg mĭ, ĕprã ke jykre ki kanhró kar ĕg nýtĭ hĕn ri ke mũn. Hĕn ri ke mũn ĕg tóg Topĕ ki rã há han kĭ nýtĭ, kĭ ĕg ti vĭ to: “hĭ mĭ vĭ?” he tũ pĕ nĭgtĭ. Kĭ ĕg tóg pãnónĥ mĭ: “ha tĭg,” he tí, hã ra tóg sir tí tí. Ēg tĭ jarĭn mĭ vĕnh kar to há tũ nýtĭn kĭ tóg tĭ ón kĭ ke nĭ. ³ Hĕn ri ke mũn ĕg tóg ĕg tũ vin kãn tí, ũn jagtar ag mĭ. Hĕn ri ke mũn ĕg tóg ũ tĭ Jesus kato tĕ mũ ag mĭ vĕnh fĕg mũ, ag tĭ ĕg pũn jé. Ēg tĭ jarĭn mĭ vĕnh kar to há tũ nýtĭn kĭ tóg ĕg mĭ nĕn ũ há han ke tũ nĭ.

⁴ Ēg tĭ vĕnh kar to há nýtĭn kĭ ĕg tóg vĕnh kar to fen nýtĭ. Ag mĭ ĕg tóg nĕn há kar han sór mũ. Ēg pi(jé) jagnĕ tũ to ĕn ke mũ'. “Ā kãfór vĭ tĭ inh nĭ,” hĕnh ke tũ ĕg tóg nĭ. “Ūn mág vĭ tĭ inh nĭ,” hĕnh ke tũ ĕg tóg nĭ gé. ⁵ Vĕnhmĭ mẽ han ke tũ ĕg tóg nĭ gé, ĕg tũ tãvĭ hã to jykren ke tũ ĕg tóg nĭ gé. “Ti hĭn ne ki kanhrãn ke tũ pĕ nĭ,” hĕnh ke tũ ĕg tóg nĭ gé. Kĭ ũ tĭ ĕg vóg kónãn mũ ra ĕg tóg ti to jũnh ke tũ nĭ gé. ⁶ Ēg tĭ vĕnh jykre pãno ven kĭn pi(jé) ĕg mĭ sér tĭnh mũ'. Ēg tĭ ũ tĭ ki hã tó mũ mẽ kĭ tóg ĕg mĭ sér tĭnh mũ. ⁷ Ēg tĭ nĕn ũ jagy vĕg mũ ra ĕg pi(jé) to vĭnh ke mũ'. Nĕn ũ kar to ĕg tóg: “Topĕ vĭ tag han há nĭ,” hĕnh ke mũ. Ti hã ki ĕg tóg nĕn ũ kar ve sór ke mũ. Vĕnh kar ki ĕg fe mág nýtĭnh mũ, ĕg tĭ vĕnh kar to há nýtĭn kĭ.

⁸ Ęg tŷ vĕnh kar to h nŷtŷ ěn vŷ krŷg ja tŷ nŷnh mŷ. Jvo ěg tŷ jagnĕ jykre ki vĕnh kanhrn kŷ jagnĕ jyvĕn tŷ ěn vŷ krŷg ja nŷ. Ęg tŷ ěg tŷ vĕnh vŷ ki kagtŷg tŷ Topĕ mrĕ vĕmĕn tŷ ěn vŷ krŷg ja nŷ gĕ. Ęg tŷ ěpra nĕn ŷ ki kanhró nŷtŷ ěn kar vŷ krŷg ja nŷ gĕ. ⁹ Űri ěg tg nĕn sŷ h ki kanhró nŷtŷ. Nĕn sŷ tŷ ěg tg jagnĕ jyvĕn tŷ, Topĕ tŷ ěg mŷ t tŷ. Ęg pi(jĕ) ki kanhrn kn kŷ nŷtŷ ver'. ¹⁰ Knhmar tg vĕnh ven ke mŷ, ŷ tŷ nĕn ŷ kar ki kanhró kar nŷ ěn tŷ. Kŷ h ěg tg nĕn ŷ hyn han h tvŷ han kn ke mŷ, kur ěn k.

¹¹ Ęg mog mŷ ri ke ti nŷ. Vsŷ sg sŷ ja jĕgtŷ. Kŷ sg ŷn ksir ag tŷ nĕn t tŷ ěn t ja nŷgtŷ gĕ. Űn ksir ag mŷ ke ěn tg inh mŷ ke ja nŷgtŷ gĕ. Űn ksir tŷ nĕn to jykren tŷ ěn to sg jykren ja nŷgtŷ gĕ. Kejĕn sg sanh h jĕ sir. Kŷ sg ŷn ksir jykre tovnh kn ja nŷgtŷ. ěn ri ke ti nŷ, ěg Senhor ktŷg mn ke ti. Ki kanhrn kn jĕ ěg tg ke mŷ, ěn k. ¹² Űri ěg tg ve h han tŷ nŷgtŷ ver; ěg Senhor jykre ti, kŷ tg ěg tŷ vĕnh ve jaf ki vĕnh ve h han tŷ ri ke nŷ. Kuty nŷ ve ti nŷ, ěg tŷ vĕnh ve jaf ki nĕn vĕg mŷ ti. H kŷ ěg tg ve h han tŷ nŷ ver. Kur ěn k ěg tg nĕn kar ve h han kn ke mŷ h ra. Ęg h vŷ tg ti venh ke mŷ. Űri ěg tg sŷn kŷ ti ki kanhró nŷtŷ. Kur ěn k ěg tg ki kanhrn kn ke mŷ, ti tŷ ěg ki kanhró kar ěn ri ke.

¹³ H kŷ tag vŷ krŷg ja tŷ nŷ, ha mĕ. Ęg tŷ Topĕ ki r mŷ vŷ krŷg ja tŷ nŷ. Ęg tŷ ti h ki nĕn ŷ kar ve sr mŷ vŷ krŷg ja tŷ nŷ gĕ. Ęg tŷ vĕnh kar to h vŷ krŷg ja tŷ nŷ gĕ. Kŷ nĕn ŷ pir tg kfr nŷ, h vŷ: ěg tŷ vĕnh kar to h nŷ, he mŷ.

14

Topĕ vŷ  kuprŷg tŷ ěg tar han tŷ, ěg tŷ jagnĕ ki rŷr jĕ

¹ Kŷ vĕnh kar to h nŷtŷmŷnŷ. Kŷ Topĕ mŷ to vŷmŷnŷ gĕ, ti kuprŷg tŷ nĕn ŷ to jag tar han jĕ. Ti tŷ nĕn ŷ to ěg tar han tŷ ŷ vŷ kfr nŷ, h vŷ: ěg tŷ jagnĕ jykre ki kanhrn kŷ jagnĕ jyvĕn tŷ, he mŷ. ² Ęg tŷ h ra ěg tŷ vĕnh vŷ ki kagtŷg ki vĕmĕn kŷ ěg pi(jĕ) ěpra ke ag mŷ nĕn ŷ t tŷ. Topĕ h mŷ ěg t tŷ, ěg tŷ tag t kŷ. Ű pi(jĕ) ki kanhró nŷ, ěg tŷ vĕnh vŷ ki kagtŷg ki vĕmĕn kŷ. Topĕ kuprŷg h tg ěg krŷn tŷ, ěg tŷ vĕnh vŷ ki kagtŷg ěn t jĕ. Kŷ ěg tg ki kagtŷg nŷtŷ, ěg tŷ nĕn t mŷ ti.

³ Ęg tŷ h ra ěg vŷ ki jagnĕ jyvĕn kŷ ěg tg ŷ tŷ mĕg mŷ kar jyvĕn tŷ sir. Tŷ ěg tg jagnĕ tar han tŷ, Topĕ to. Jagnĕ jyvĕn ěg tg tŷ, jagnĕ fe kaj tŷ ěg tg tŷg' he tŷ gĕ, ěg tŷ jagnĕ mŷ ěg vŷ ki vĕmĕn kŷ. ⁴ Ű tŷ ěg tŷ vĕnh vŷ ki ktŷg ki vĕmĕn mŷn vŷ vĕnhmŷ tŷ ŷn tar jĕ sir, Topĕ to, ŷn vĕmĕn mŷ ti. Ű tŷ ěg vŷ ki vĕnh jyvĕn tŷ ěn tg ěg tar han kn mŷ sir, Topĕ to, ěg mrĕ vĕnh mn kŷ nŷtŷ ag kar.

⁵ Inh mŷn h tŷ vĕ, jag kar tŷ ěg tŷ vĕnh vŷ ki kagtŷg tŷ Topĕ mrĕ vĕmĕn h h ra. jag kar tŷ ěg vŷ ki jagnĕ jykre to jagnĕ jyvĕn h nŷtŷ ra tg h ra tag kfr nŷ. Kŷ tg inh mŷ h kfr nŷ vĕ, jag tŷ ke kn mŷ ra. Ű tŷ ěg vŷ ki t mŷ vŷ ŷ tŷ ěg tŷ vĕnh vŷ ki kagtŷg ki vĕmĕn mŷ ěn kfr nŷ, ŷ tŷ ěg vŷ ki jagnĕ jykre to vĕnh jyvĕn tŷ ěn, mŷr, ha mĕ. Kejĕn ŷ tg ěg tŷ vĕnh vŷ ki kagtŷg ki vĕmĕn tŷ. Kar kŷ ŷ tg ti vŷ ěn mĕ kŷ ěg vŷ ki t mŷ sir, ti tŷ nĕn t ja ěn tŷ. Tag vŷ h tŷ gĕ. Ű tŷ vĕnh mn kŷ nŷtŷ kar vŷ ki kanhrn kn mŷ sir, ti vŷ ti, kŷ ag tg tŷ tar nŷtŷnh mŷ sir.

⁶ Inh kanhk, ha vĕ. Hĕn ri ke mŷn sg jag ki jun kŷ ěg tŷ vĕnh vŷ ki kagtŷg ki vĕmĕn mŷ. Kŷ sg jag mŷ nĕn ŷ h han ke tŷ nŷ ha, tŷ, jag tŷ inh vŷ ki kagtŷg nŷtŷn kŷ. Jvo isŷ jag mŷ Topĕ tŷ inh mŷ nĕn t mŷ tŷ ěg vŷ ki kmĕn kŷ sg tŷ jag tar han mŷ sir, isŷ jag mŷ sŷ nĕn to jykren mŷ kmĕn kŷ, sŷ jag jyvĕn kŷ,

sý ãjag mý Topě ví ki nén rán ký nĩ ěn kãmén ký. Ký sóg tý ãjag tar han mu sir, mýr, ha mẽ, ãjag tý inh ví ki kanhrãn ký.

⁷ Vãn tý vãykn jafã to jykrén nĩ, vãykn jafã ù to ke gé. Ag tý kyn kórég ký ěg tóg ki kagtũg nýtĩ sir, ag tý vãykn mũ ti. ⁸ Ký vãykn jafã tý trombета vỹ ge nĩgtĩ gé. Ag tý ti kyr mẽ ký soldado ag vỹ vãnh kãn kãn tĩ, vãnh génh ke to. Ag tý tý kyn há han tũ nýtĩn ký ag pi (jé) vãnh génh ke to vãnh kãn ke mũ'. ⁹ Ge ti nĩ gé, ěg ví ti. ěg tý ag tý ki kagtũg ěn tó ký ag tóg to jykrén ke tũ nĩ gé, ěg tý nén tó mũ to. Véké ěg tóg vēmén mũ sir, ěg tý gen ký.

¹⁰ Vãnh ví vỹ e nýtĩ, ga tag kri. Povo kar vỹ vyrımỹ ví nĩ' he kar nýtĩ. ěg ví pẽ ki ěg tóg vēmén ki kanhró nýtĩ. ¹¹ Ký sóg kejěn hẽ tá ke ù ví měg tĩ. Sý ti ví ki kagtũg nĩn ký sóg ti jykre ki kanhrãn ke tũ nĩ, ùn ví mũ ti, ký tóg inh jykre ki kanhrãn ke tũ nĩ gé. Ge ti nĩ gé, ěg tý vãnh ví ki kagtũg ki vēmén ký. Kĩ kagtũg ěg tóg nýtĩ sir.

¹² Topě kuprĩg tý ãjag tar han mũ ve sór ãjag tóg nýtĩ, nén ù ù to. Ký tóg há tĩ. Ký hã ra ěg mré ke ag tar han jafã to ěn nĩ, ěn hã to Topě mré vĩmĩnĩ, hã vỹ: ěg ví ki jagně jyvěn, he mũ.

¹³⁻¹⁴ ěg tý vãnh ví ki kagtũg ki Topě mré vēmén ký ěg tóg to jykrén ký nĩ tũ ra Topě mré vēmén tĩ. Ký, ã tý vãnh ví ki kagtũg ki vēmén to tar nĩn ký Topě mý to vĩmĩnĩ, ti tý ã tý nén tó ja ěn ki kanhrãn ký ěg mý ěg ví ki kãmén to ã tar han jé gé. Ký ã tóg: "tag tó ja inh nĩ, tag tó ja inh nĩ," henh ke mũ gé sir, ký tóg há tĩ.

¹⁵ ěg tý to jykrén ký nĩ tũ ra Topě mré vēmén ký tóg há tĩ. ěg tý hã ra to jykrén ký nĩn ký ti mré vēmén ký tóg há tĩ gé. ěg tý to jykrén ký nĩ tũ ra Topě mý jãn ký tóg há tĩ. ěg tý hã ra to jykrén ký nĩn ký ti mý jãn ký tóg há tĩ gé. Sý tag han kãn sór vě. ¹⁶ Ha vé, ã tý to jykrén ký nĩ tũ ra Topě to ví há han ký ã ví měg mũ ag vỹ ki kagtũg nýtĩ, ã ví ti, ã tý ěg tý vãnh ví ki kagtũg ki vēmén ký. Ký tóg ag tý ã mré: "hỹ, hã vě," he sór mũ ra tóg věnhmỹ tĩ. "Ti ne tó mũ vỹ? Sý ki kagtũg tóg tĩ," he jé ag tóg ke mũ. ¹⁷ Tó há han ã tĩgtĩ, ã tý ěg tý vãnh ví ki kagtũg ki vēmén ký. Hã ra ù tý měg mũ ag vỹ ki kagtũg nýtĩ, ký ã pi(jé) ag tar han tĩ'.

¹⁸ ěg tý vãnh ví ki kagtũg ki vēmén to sóg tar pẽ nĩ inhhã. To tar nĩn ký sóg ãjag kãfór nĩ. ¹⁹ Hã ra sóg tag tó sór tũ nĩ, ěg vãnh mãn ký nýtĩn ký. Hěn ri ke mũn sóg vãnh ví tý mũl (ke) han ke mũ, ěg tý vãnh ví ki kagtũg ki vēmén ký. Hã ra sóg jěrĩn mý ãjag tar han ke tũ nĩ. Hã ký sóg tag tó sór tũ nĩ. Sý nén to jykrén mũ hã tó sór inh mũ, ký sóg inh ví pir tý ãjag tar han ke mũ.

²⁰ Inh kanhkã', to jykrén há han nĩ. Gĩr tý nén ù to jykrén tũ ěn ri ke nýtĩ sór tũg nĩ. Vãnh jykre pãno hã to gĩr tý ti ki kagtũg nĩ ěn ri ke nýtĩmĩnĩ, ãjag tý ti kórég han tũ nĩ jé. Nén ù há to jykrén ký tóg inh mý ãjag tý ùn sanh há ag tý nén ù to jykrén há ěn ri ke nýtĩnh há tĩ. ²¹ Ve ra, Topě ví rán ki tag vỹ rán ký nĩ, ha mẽ. "Inh povo tý inh ví mẽ jãvãnh nýtĩn ký sóg ag mý ùn ví ù ag ví ki inh ví jěněnh ke mũ. Povo tý vyrımỹ ví ag mý sóg: "ha ag mý inh ví ti tó," henh ke mũ, "ag ví tũ ki hã ra, ù tý inh ví mẽ jãvãnh ag mý," he jé sóg ke mũ. Hã ký ag tóg měnh ke tũ nĩ, inh povo ti, ag tý ag ví tũ ki ag mý vēmén ký," he tóg, ěg Senhor tĩ, Topě ví rá ki. ²² Hã ký tóg tý ù tý Topě ki ge jãvãnh ag tý ki kagtũg han jafã nĩ, ěg tý vãnh ví ki kagtũg tý vēmén mũ ti. Ti ki ge ký nýtĩ ag mý ke pijé'. Jãvo ěg tý jagně jykre ki kanhrãn ký jagně jyvěn tag vỹ tý ti ki ge ký nýtĩ ag tar han jafã nĩ. Ti ki ge jãvãnh ag mý ke pijé'.

²³ Ha vé, kejěn ěg mré ke ag vỹ vãnh mãn kãn mũ. Ký vãnh kar tóg hěn ri ke mũn ěg tý vãnh ví ki kagtũg ki vēmén mũ. Ký ù tý ki kagtũg tóg věnh ke kãtĩg mũ, ù tý Jesus ki rá ja tũ ti hěn ri ke mũn. Ký tóg ti tý ãjag tý vãnh ví ki kagtũg

tag mẽ kÿ tóg ãjag to: “krÿ vÿnhmÿ ag nÿtÿi,” henh ke mũ sir, ón kÿ. ²⁴ ãjag tÿ ãg vÿ ki jagnê jÿkre ki kanhrân kÿ jagnê jÿvÿn kÿ tóg hã ra há tí. Kÿ ù tÿ Jesus ki rá tũ vÿ jun mũ, ù tÿ ki kagtÿg. Kÿ tóg ãjag vÿ mÿnh mũ, kÿ tóg to jÿkrén ke mũ sir. ãjag vÿ to tóg: “hÿ, hã vÿ,” henh ke mũ. Ti jÿkre pãno to tóg jÿkrén ke mũ gé. ²⁵ Tÿ tÿ nÿn ù to jÿkrén mũ vÿ vÿnh ven kãn ke mũ, kÿ tóg ti mÿ e tÿnh mũ sir. Mũg ke jé tóg ke mũ. “Topê vÿ tÿ ùn mág nÿ,” he jé tóg ke mũ. Kÿ tóg ki kanhró nÿnh mũ, tó jé tóg ke mũ sir, Topê tÿ ãjag mré nÿ ti.

Culto ki vÿnh jÿkre

²⁶ Kÿ ãjag vÿnh mãn kÿ tag vÿ há nÿ, ha mẽ. Û tóg Topê mÿ jãn ke mũ, ti mÿ cantar ken jé. Û tóg Topê vÿ tÿ vÿnh kanhrân kÿ tónh ke mũ. Û mÿ tóg nÿn ù tónh mũ, Topê ti, ti tÿ tÿ ãjag jÿvÿn jé. Û tóg ãg tÿ vÿnh vÿ ki kagtÿg ki vÿmÿn ke mũ, ù tóg ti vÿ mẽ kÿ ãg vÿ pÿ ki tónh ke mũ, ti tÿ nÿn tó mũ ãn ti. Há kar ti nÿ, ãjag tÿ tag tÿ Topê to tar nÿtÿi jé. ²⁷ ãjag tÿ ãg tÿ vÿnh vÿ ki kagtÿg ki vÿmÿn sór kÿ ùn pipir ag há tóg tónh ke mũ, hÿn ri ke mũn ùn régre, ke tũ nÿn kÿ ùn tãgtũ, jagnê ri ke. Û tÿ tó kÿ ù tóg vÿnh ke tũ nÿ sir. Ûn pir tÿ vÿmÿn kÿ tóg há tí. Kÿ ù tóg ti vÿ mẽ kÿ ãg vÿ pÿ ki tónh ke mũ gé sir, ti tÿ nÿn tó mũ ãn ti. ²⁸ Kejÿn tóg ki tũ nÿ, ù tÿ ti tÿ nÿn tó mũ ãn tÿ ãg vÿ ki tónh ke mũ ti. Kÿ ãg tóg ãg tÿ vÿnh vÿ ki kagtÿg tÿ vÿmÿn ke tũ nÿ sir, vÿnh kar rÿnve. ãjag ãn há tá vÿmÿn nÿ, ãg tÿ vÿnh vÿ ki kagtÿg tÿ. ãn tÿ igreja krÿm vÿmÿn tũg nÿ, ãg tÿ vÿnh vÿ ki kagtÿg tÿ, ù tÿ ti tÿ nÿn tó mũ tÿ ãg vÿ ki tónh ke tũ nÿn kÿ.

²⁹ Kÿ tóg ãjag tÿ jagnê jÿkre ki kanhrân kÿ ãg vÿ ki jagnê jÿvÿn ken kÿ tóg ge nÿ gé, ha mẽ. Ûn régre vÿ tónh ke mũ, ke tũ nÿn kÿ ùn tãgtũ, jagnê ri kÿn tón jé. Kÿ ag vÿ mẽg mũ ag vÿ to jÿkrén ke mũ, ag tÿ ti kygnê tũ ve jé. ³⁰ Hã ra hÿn ri ke mũn Topê tóg ù mÿ nÿn ù tónh ke mũ gé. Kÿ ùn vÿmÿn vÿn mũ tóg krÿg henh ke mũ ver, kÿ ù tóg ti ri kÿn tónh mũ sir, Topê tÿ ti mÿ nÿn tó ja ti. ³¹ Hã kÿ ãjag kar vÿ jagnê jÿvÿn ke mũ, ãjag tÿ jagnê ri kÿn vÿmÿn kÿ. Gen kÿ ãjag tóg jagnê kanhrân ke mũ sir, jagnê krÿ kuprãg ke ãjag tóg mũ gé sir. ³² Topê kuprÿg vÿ ãg krÿn tÿ, ãg tÿ jagnê jÿvÿn jé. Hã ra ti pi(jé) ãg tÿ nÿn tó sór tũ ra ãg kri gÿnh ke tí. ³³ Hã kÿ tóg Topê mÿ há tũ nÿ, ãg tÿ ù vÿmÿn jÿ ra ãg tÿ nÿn tónh ke mũ ãn tó sór kÿ. ãg tÿ jagnê tÿ tó kar kÿ ãg tÿ nÿn tónh ke tó kÿ tóg ti mÿ há tí, kÿ vÿnh kar tóg jatun mÿ mẽnh ke mũ sir, ãg tÿ nÿn tó mũ ti. Topê jÿkre kusan há vÿ.

³⁴ Topê tũ vÿ tÿ ãg nÿtÿi. Kÿ ùn tÿtã fag vÿ vÿmÿn ke tũ nÿ, igreja krÿm. Hÿ tá igreja krÿm fag vÿ jatu nÿtÿigtÿ, ãmã kar mÿ, kÿ ãjag tóg fag ri ke jatu nÿtÿnh mũ gé. “Tÿ fag tóg ag krÿm ke nÿtÿi,” he ja tóg nÿ, Topê ti, há kÿ fag tóg vÿmÿn ke tũ nÿ, igreja krÿm. ³⁵ Kÿ fag tóg ãjag tÿ Topê vÿ ki kanhrân há han tũ nÿn kÿ fag tóg ãjag ãn tá ãjag mÿn ki jÿmÿnh mũ, ãjag tÿ ki kanhrân há han tũ ja ãn ti. ãg mÿ'a tóg tÿ, fag tÿ igreja krÿm vÿmÿn sór kÿ, kÿ ke sór tũg nÿ. ³⁶ ãjag hÿn tag ki króm sór tũ nÿ, vÿg isóg nÿ nÿ. “ãg há vÿ to jÿkrén há tãvÿ han tÿ, ãg há vÿ tó vÿn, vÿnh kar jo, Topê vÿ ti,” he ãjag tóg tÿ, ãg kãfór vÿtÿi sór kÿ. Hã ra sóg e nÿtÿi, Jesus ki ge mÿ. Tó há han ag tóg tí gé. Ag mré vÿnh jÿkre pir han sórnnÿ.

³⁷ ãjag kãmÿ ù hÿn: “Topê vÿ ãn mÿ vÿmÿn tí, ti kuprÿg tÿ ãn krÿn tag to sóg tar tãvÿ nÿ,” he tí. Kÿn hÿn ki kanhró nÿ, sÿ ãjag mÿ Topê jÿkre tó mũ tag, ãjag tÿ igreja krÿm vÿnh mãn ke to. ãg Senhor tÿ ãg mÿ vÿnh jÿkre nÿm jan há vÿ, sÿ ãjag mÿ rán mũ tag ti. ³⁸ Û tÿ tag to: “nÿn ù tũ vÿ,” he mũ ra sóg ti to: “nÿn ù tũ vÿ tÿ ãn nÿ,” he mũ gé.

³⁹ Inh kanhkā', Topē mý to vī mág, ti kuprīg tǵ ājag tar han jé, ājag tǵ jagnē jykre ve kǵ jagnē jyvēn há han jé, ěg vī ki. Ū tǵ ěg tǵ vēnh vī ki kagtǵ ki vēmén sór kǵ ti mý: "vī tǵg ra," he tǵg nǵ gé. ⁴⁰ Hā ra ū vēmén jē ra ěg tǵ nén tónh ke mǵ ěn tó sór tǵg nǵ. To jykre kusa nýtǵmǵ.

15

Jesus rǵr jē

¹ Inh kanhkā', sǵ ājag mý Jesus káme sér ěn tó mǵn ke vē, sǵ ājag mý tó ja ěn ti. ěn kri fig ājag tóg tǵ, kǵ ājag tóg mǵ mǵgtǵ. ² Ti vī kri nǵm kǵ ājag tóg krenkren ke mǵ, ājag tǵ tovǵnh tǵ nǵn kǵ. Sǵ ājag mý nén tó ja ěn tǵ tǵ' he tǵg nǵ, ke tǵ nǵ mǵ ra ājag tóg véké kri fi ja nǵnh mǵ. Kǵ ājag tóg tá nén ū venh ke tǵ nǵ gé.

³ Sǵ ājag mý Topē vī kāmén kǵ sóg ājag mý sǵ nén mē ja ěn hā tó vén ja nǵgtǵ, hā vǵ: Cristo vǵ ěg jagfy ter ja nǵgtǵ, ěg tǵ Topē vī mranh ja tugrǵn, he mǵ. Tag vǵ rán kǵ nǵ, Topē vī rá ki. ⁴ Kǵ ag tóg vēnh kej kátá ti fi ja nǵgtǵ. Kurā tágtǵ tǵg kǵ tóg rǵr mǵn ja nǵgtǵ gé. Tag vǵ rán kǵ nǵ gé, Topē vī rá ki. ⁵ Kǵ tóg Pedro mý vēnh ven, kar kǵ ū tǵ 12 (ke) ag mý ke gé. ⁶ Kar kǵ tóg ū tǵ 500 (ke) kǵfór ag mý vēnh ven gé, vēnh ven pir ki, ag vēnh mǵn kǵ nýtǵ ěn ki. ěn ag kāmǵ ūn pipir ag tóg kǵgter ja nǵgtǵ, hā ra ūn e ag tóg ver ěg mré nýtǵ. ⁷ Kar kǵ Tiago tóg ti vé gé, kar kǵ ti tǵ ūn vin mǵ kar ag, ke gé, apóstolo kar ěn ag. ⁸ Kar kǵ sóg vǵhā ti vé gé, ag kar nón. Sǵ ti venh ke tǵ vē vē, sǵ kǵnhmar ti ki rá ja tǵ nǵn kǵ. ⁹ Apóstolo ag krēm ke kar vǵ tǵ inh nǵ. Sǵ tá krǵg ke tǵ vē vē, sǵ tǵ apóstolo nǵnh ke ti, isǵ Topē ki ge kǵ nýtǵ ag vóg kónǵn jan kǵ, fag ke gé. ¹⁰ Hā ra Topē tóg inh jagǵgtǵn, hā kǵ tóg isǵ apóstolo han mǵ. Kǵ ti pi(jé) fagrǵnh mý inh jagǵgtǵn'. Rǵnhraj mág han inh mýr, ag rǵnhraj kǵfór kar. Hā ra sóg inh pir mý han tǵ nǵgtǵ. Topē hā ne isar han tǵ', inh rǵnhraj to'.

¹¹ Hā ra ěg kar tóg Jesus tó tǵ. "Jesus vǵ rǵr jē," he ag tóg tǵ, apóstolo ū ag, kǵ sóg tag tó tǵ gé, ag mré. Kǵ ājag tóg sǵ ti kāmén kǵ inh vī kri fig tǵ. ¹² ěg kar vǵ Cristo tǵ ter kar ti rǵr mǵn ja ěn tó tǵ.

Jesus mré ěg rǵnrǵr mǵn ke mǵ gé

Cristo rǵr mǵn mǵ ra ājag kāmǵ ū tóg ón kǵ: "ěg ter kar kǵ ěg rǵr mǵn ke tǵ nǵ hā," he tǵ'. Hā tǵ vē. ¹³ ěg tǵ ěg ter kar kǵ rǵr mǵn ke tǵ nǵ hā ra Cristo vǵ rǵr mǵn ja tǵ nǵnh mǵ gé vē vē. ¹⁴ Cristo rǵr mǵn ja tǵ nǵ hā ra ěg tóg fagrǵnh mý ājag mý ti kāmén ja nǵnh mǵ gé vē vē. Kǵ ājag tóg fagrǵnh mý kri fi ja nǵnh mǵ gé vē vē. ¹⁵ Kǵ ěg tóg Topē to ón ja nǵnh mǵ gé vē vē, ěg tǵ ti to: "Cristo rǵn mǵn ja tóg nǵ," hen kǵ. Kǵ ěg kar vǵ ti to ón ja nǵnh mǵ vē. Hā ra tóg Jesus rǵn mǵn ja nǵ, Topē ti.

¹⁶ Hǵ, ūn kǵgter mǵ ag rǵnrǵr mǵn ke tǵ nǵ ra Cristo vǵ rǵr mǵn ja tǵ nǵnh mǵ gé vē vē, ha mē. ¹⁷ Kǵ Cristo rǵr mǵn tǵ nǵ ra ěg tóg fagrǵnh mý ti ki ge ja nǵnh mǵ gé vē vē. Kǵ ěg tóg Topē vī mranh ja ěn hā ki nýtǵnh mǵ vē ver, tǵ tǵ' he ja tǵ ti nǵnh mǵ vē, ti rǵr mǵn tǵ nǵ hā ra. ¹⁸ Kǵ ū vē gé, ha mē: ti rǵr mǵn tǵ nǵ ra ū tǵ Cristo ki ge kar kǵ kǵgter mǵ ěn ag vǵ nǵgme ki vár kǵn kǵ nýtǵnh mǵ gé vē vē, ha mē. ¹⁹ Hā kǵ tóg vēnhmý tǵ, ājag tǵ: "rǵr mǵn ke tǵ ěg nǵ," hen kǵ. Cristo pi(jé) ěg tǵ ga kri mǵ tag távi ki rǵr nǵgtǵ'. Kanhkā tá ěg tóg Junjun ke mǵ. Ke tǵ nǵ mǵ ra ěg tóg ūn jagǵgtar ag kǵfór kar nýtǵnh mǵ vē, ěg tǵ fagrǵnh mý Jesus ki rá ja nýtǵ ra. Hā tǵ vē mýr.

²⁰ Cristo vǵ rǵr mǵn, ter kar kǵ. Hā vē. Ūn kǵgter kǵ nýtǵ ag kar kāmǵ ti rǵr mǵn vén, Cristo ti, hā kǵ ěg tóg rǵnrǵr mǵn ke mǵ gé, ěg tǵ ti ki ge kǵ. ²¹ Ūn pir

tugrĭn ěg kar vŷ kăgter ke mŷ, hă kŷ ěg tóg ũn pir tugnĭn rĭnrĭr măn kăn ke mŷ gé, ěg ter kar kŷ. ²² Adăo tŷ Topĕ vĭ mranh tugrĭn ěg tóg kăgter kăn ke mŷ, ěg tŷ tŷ ti krĕ nŷtĭn kŷ. Ri ke ti nĭ, Cristo tugnĭn ěg tóg rĭnrĭr măn kăn ke mŷ gé, ěg tŷ ti ki ge kŷ nŷtĭn kŷ.

²³ Topĕ tŷ nĕn to jykrĕn mŷn hă vĕ, Cristo tŷ ěg jo rĭr măn tag ti. Hă kŷ tóg rĭr măn vĕn. Kar kŷ ũ tŷ Cristo ki ge kŷ nŷtĭ ag vŷ rĭnrĭr măn ke mŷ gé sir, ti kătĭg măn kŷ. ²⁴⁻²⁵ Kŷ vâhă kură tŷ ěgno vĕ sir. Kură ěn kă Jesus vŷ Topĕ mŷ: “ă hă ne ěg kri ke jĕ ha’,” henh ke mŷ, ti panh mŷ. Ũri tóg tŷ pă’i mág nĭ ver, Cristo ti, kŷ tóg pă’i ũ ag vĭ tŷ tŷ’ he kăn mŷ, ũn jykre tar kar, ũ tŷ ěg kăfór nŷtĭ kar. Tŷ tŷ’ he kăn jĕ tóg ke mŷ, hă jĕ tóg ver tŷ pă’i mág nĭ, Cristo ti, ti tŷ ă kato tĕgtĕ mŷ ag jykre săn kăn jĕ, ti tŷ ag vĭ tŷ tŷ’ he kăn jĕ.

²⁶ ěg tŷ Topĕ vĭ mranh tugrĭn ěg kăgter kăn mŷ. Hă ra tóg tŷ tŷ’ henh ke mŷ gé, ěg ter mŷ tŷ, kŷ ěg ter măn ke tŷ nĭ ha, kură tŷ ěgno ěn kă. Ti tŷ ěg ter mŷ tŷ tŷ’ hen kŷ tóg há kar nĭ sir. ²⁷ Hŷ, vĕnh kar vŷ tŷ ti krĕm ke nŷtĭ, ti tŷ ag jykre săn kŷ, ti tŷ ũn mág ag vĭ tŷ tŷ’ hen kŷ. Vĕnh kar vŷ tŷ ti krĕm ke nŷtĭ, Cristo krĕm. Hă ra ũn pir vŷ tŷ ti krĕm ke tŷ nĭ, hă vŷ: ũ tŷ vĕnh kar tŷ ti krĕm ke han ja ěn, he mŷ, hă vŷ: Topĕ, he mŷ. ²⁸ Vĕnh kar tŷ ti krĕm ke nŷtĭn kŷ, kură ěn kă tóg ti krĕm vĕnh fĕg ke mŷ gé, ti kósĭn ti, ă panh krĕm, ũ tŷ vĕnh kar tŷ ti krĕm vin ja ěn krĕm. Kură ěn kă Topĕ tóg tŷ vĕnh kar kri ke jĕnh mŷ, ă pir mŷ. Kŷ ũ tóg ti ri ke jĕnh ke tŷ pĕ nĭ.

²⁹ ěg rĭr măn ke tŷ nŷtĭ ra ăjag kă ũ tóg fagrĭnh mŷ ũn ter mŷ ag jagfy vĕnh kygpenh mŷ vĕ. Ag rĭr măn tŷ ra tóg vĕnhmŷ tĭ vĕ, ăjag tŷ ag jagfy vĕnh kygpenh ke ti. Hă tŷ vĕ hă ra. Rĭr măn jĕ ěg tóg ke mŷ. ³⁰ Hă kŷ sóg kură kar ki ti jagy vég tĭ gé, hă ra sóg ag mŷ vĕnh nenh tŷ nĭgtĭ, ũ tŷ inh vóg kónăn sór mŷ ag mŷ. ³¹ Kură kar ki sóg ter kren’ he tĭgtĭ. Ki hă sóg tó tĭ, ki kanhró ăjag nŷtĭ. ăjag hă ki sóg tŷ ũn mág nĭ, Jesus Cristo ki, ěg Senhor ki. ³² Cidade tŷ Ēfeso tá sóg mĭg mré rără ri ke han mŷr, hă ra tóg inh mŷ nĕn ũ há han ke tŷ nĭ vĕ, ěg tŷ rĭr măn’ he tŷ ra. Ũn kăgter mŷ ag rĭnrĭr măn ke tŷ ra ěg tóg jatun mŷ ěg tŷ nĕn to ěn mŷ han ke mŷ vĕ, ěg tŷ: “mŷ nŷ, jĕn jĕ, kron jĕ, ěg hŷn vaj kŷ ter ke mŷ,” hen kŷ, Topĕ ki ge tŷ ag ri kĕn ken kŷ. ³³ Hă tŷ vĕ hă ra.

Kygnĕ tŷg nĭ. Tag to jykrĕn nĭ, ha mĕ: ũn vĭ kórég ag vĭ jĕmĕ sór tŷg nĭ. Vĕnh jykre há păno han ti tĭ, ag vĭ kórég tĭ. ³⁴ Krĭ há han ra, tag há ne há nĭ’. Topĕ vĭ mranh tŷg nĭ. ăjag kămĭ ũ vŷ Topĕ ki kanhró tŷ nŷtĭ ver’. Tag to vĕnh mŷ ěn nĭ.

Ěg rĭr măn ke to vĕnh jykre

³⁵ Kŷ ũ tóg to jykrĕn kŷ inh mŷ: “Topĕ hŷn hĕ ri kĕnh ke mŷ, ti tŷ ũn ter mŷ ag rĭnrĭn măn jĕ?” he sór mŷ. “Ěg făr hŷn hĕ ri kĕnh ke mŷ?” he sór ăjag hŷn mŷ. ³⁶ Krĭ tŷ ăjag nŷtĭ mŷr’. Nĕn ũ fy jykre vŷ ěg ter ri ke nĭ, ha mĕ. Ěg tŷ krăn kŷ tóg kugnănh tĭ, ti făr ti, jăvo tóg ti kătă mur măn mŷ sir. ³⁷ Kŷ ti fy pi(jĕ) ti fĕj ri ke nĭ gé’, ti tŷ han ke ti. Sĭ ti nĭ, trigo fy tĭ, nĕn ũ kar fy ti ke gé. ³⁸ Topĕ hă ne ti pĕn han mŷ’, ti fĕj ke gé, ti fej ke gé. Ti hă ne to jykrĕn tĭ’. Kŷ tóg nĕn kar fy mŷ ti fĕj ũ nĭm’, ti fĕj ũ nĭm’ he tĭ.

³⁹ Kŷ nĕn ũ făr vŷ ge nĭgtĭ gé. Ti pi(jĕ) pir nĭ gé’. Ěg făr vŷ vyrmŷ nĭ, kar kŷ bicho făr vŷ vyrmŷ nĭ gé, kar kŷ sĕsĭ făr vŷ vyrmŷ nĭ gé, jĕsĭ făr tĭ, kar kŷ piră făr vŷ vyrmŷ nĭ gé.

⁴⁰ Kŷ kanhkă tăn ag vŷ vyrmŷ făr nŷtĭ gé, ěpră ke ag vŷ vyrmŷ făr nŷtĭ gé. Kŷ ěg ve vŷ ge nĭgtĭ gé. Kanhkă tá ke ag ve vŷ vyrmŷ nĭ, ěpră ke ag ve vŷ vyrmŷ

nĩgtĩ gé. ⁴¹ Rã jẽngrẽ vỹ vỹrmỹ nĩ, kysã jẽngrẽ vỹ vỹrmỹ nĩ gé, krĩg jẽngrẽ vỹ vỹrmỹ nĩ gé. Kĩ krĩg ag vỹ jagnẽ ri ke tũ nỹtĩ gé, ãjag jẽngrẽ ki.

⁴² Ge ti nĩ, ẽg ter kar kũ ẽg rĩr mãn ke ti. Ter jé ẽg tóg ke mũ, kũ tóg ẽg tỹ nén ù fy krãn ri ke nĩ sir, ẽg fár tỹ ga ra rã mũ ti. Ẽg rĩr mãn kũ ẽg pi(jé) ter mãn ke mũ'.

Kejẽn tóg ẽg mỹ'a tĩ, ẽg ter ke to hã. Hã ra ẽg tóg sĩnvĩ nỹtĩnh mũ, ẽg rĩr mãn kũ. ⁴³ Krój ẽg nỹtĩ. Hã ra ẽg tóg tar nỹtĩnh mũ, ẽg rĩr mãn kũ. ⁴⁴ Ẽri ẽg tóg tỹ ẽprã ke nỹtĩ, kũ ẽg fár vỹ tỹ ẽprã ke fár nĩ. Ẽg rĩr mãn kũ ẽg tóg Topẽ kuprĩg jamã tá fár nỹtĩnh mũ. Ẽprã ẽg fár nỹtĩ, kũ ẽg tóg tỹ ẽprã ke nỹtĩ. Kũ ẽg tóg ẽg tỹ Topẽ kuprĩg jamã tá ẽg fár ù venh ke ki kanhró nỹtĩ sir. Ẽprã ke fár ve vén ẽg tĩ. Kar kũ ẽg tóg Topẽ kuprĩg jamã tá fár ù venh ke mũ, ẽprã ke fár ve kar kũ. ⁴⁵⁻⁴⁶ Hã kũ tag tóg rãn kũ nĩ, ha mẽ: “ùn ve ti, Adão ti vỹ rĩr nĩ ja nĩgtĩ. Jãvo ù tỹ ẽgno ti, Cristo ti vỹ ã kuprĩg tỹ nén kar rĩnrĩr han,” he ja tóg nĩgtĩ, Topẽ vĩ rá ki. ⁴⁷ Ẽn ve ẽn, Adão ẽn vỹ ga tỹ há (r) nĩ, hã kũ ti jykre tóg tỹ ẽprã ke jykre nĩ. Cristo vỹ tỹ kanhkã tá ke nĩ. ⁴⁸ Ẽn ve vỹ tỹ ẽprã ke nĩ, kũ ti krẽ kar vỹ tỹ ẽprã ke nỹtĩ gé, ti mrẽ. Jãvo Cristo vỹ tỹ kanhkã tá ke nĩ. Kũ ti mrẽ ke kar vỹ tỹ kanhkã tá ke nỹtĩ gé, ti mrẽ. ⁴⁹ Ẽprã ke ẽn ve ri ke ẽg nỹtĩ, ẽg kar tỹ Adão ve kũ. Kũ ẽg tóg kanhkã tá ke ẽn ve ri ke nỹtĩnh ke mũ gé, ẽg tỹ Cristo ve kũ, ẽg rĩnrĩr mãn ken kũ.

Jesus kãtĩg mãn ken kũ tóg ẽg kar han mãn ke mũ

⁵⁰ Inh kanhkã', sỹ ãjag mỹ tag tó há han sór vẽ, sỹ ki kanhrãn há han kũ, ha mẽ. Ẽg fár tỹ ẽprã ke tag pi(jé) Topẽ tỹ tỹ ẽg pã'i nĩ venh ke mũ'. Nén ter ke mũ ẽn pi(jé) nén ù ter vãnħ tá venh ke mũ'. Topẽ vỹ ẽg han mãn ke mũ, ẽg tỹ ve jé.

⁵¹ Kũ sóg ãjag mỹ nén ù tó sór mũ gé, ãjag tỹ mẽ ja tũ ti, ha mẽ. Ẽg kãmĩ ù ag tóg ti jun ke pětẽm mũ, kãgter ke tũ ag tóg nĩ. Kũ Topẽ tóg ẽg kar han mãn kãn ke mũ, kurã ẽn kã, ẽg tỹ ti ki ge kũ nỹtĩnh kũ. ⁵² Kũ tóg ẽg tỹ pan ke kar mrin ke ẽn ri ke nĩnh mũ, ti tỹ ẽg han mãn ke ti, trombeta kyr rẽn kã. Trombeta kyr ẽn vỹ mẽ há tĩnh mũ, kũ ùn kãgter mũ ag vỹ rĩnrĩr mãn kãn ke mũ, ag tỹ kãgter mãn ke tũ nĩ jé sir. Ẽn kã tóg ẽg han mãn ke mũ gé sir, ẽg tỹ ti jun ke pětẽm mũ ra kãgter ja tũ ra. ⁵³ Ha vé, ti tỹ ẽg fár kókrãnh mũ tag tỹ ù han tũ ra ẽg tóg venh ke tũ nĩnh mũ vẽ, kanhkã ti. Hã kũ tóg ẽg fár ter ke mũ tag tỹ ù han ke mũ, ti han mãn kũ, ti ter mãn tũ nĩ jé, kókrãnh mãn tũ nĩ jé. Kejẽn tóg kenh ke mũ. ⁵⁴ Ẽg fár kókrãnh mũ tag tỹ tóg ù han ke mũ, ti kókrãnh vãnħ nĩ jé sir. Ẽg fár ter ke mũ tag tỹ ù han jé tóg ke mũ, ti ter vãnħ nĩ jé. Kurã ẽn kã ẽg tóg vẽnħ rá tag venh ke mũ gé, vãsỹ rãn kũ nĩ tag, hã vỹ: “tũg ti huri, ẽg ter ke mũ ti, ẽg ter pãte rẽg kũ,” he mũ. “Topẽ vỹ tỹ tũg' hé, ẽg ter ke mũ tỹ. ⁵⁵ Kãgter kãn ja ẽg tóg nĩgtĩ. Hã ra ẽg tóg tag ve mãn ke tũ nĩ ha. Nén ù tỹ ã prėj tỹ ẽg tugtãn tỹ ẽg tẽn ri ke ti nĩ, ẽg ter ke mũ ti, hã ra Topẽ tóg tỹ tũg' hé,” he tóg, Topẽ vĩ rá ki.

⁵⁶ Topẽ vĩ mranh hã tugrĩn ẽg tóg kãgter tĩ. Nén ù tỹ ẽg tugtãg tĩ prėj ri ken hã vẽ, hã vỹ: ẽg tỹ Topẽ vĩ mranh, he mũ. Hã ra Jesus tóg tỹ tũg' he kãn, ẽg tỹ Topẽ vĩ mranh tỹ. Kũ tóg nén ù prėj ẽn tỹ prėj tũ nĩ ri ke nĩ sir. Ter mãn ke tũ ẽg tóg nỹtĩ ha, kurã ẽn kã. Topẽ vỹ ẽg jyvẽn tĩ. Ẽg tỹ ti vĩ mranh hã tugnĩn ẽg tóg kãgter kãn ja nĩgtĩ. ⁵⁷ Hã ra Jesus tóg tỹ tũg' hé huri.

Topẽ hã mỹ sóg vĩ há han mũ, ti hã vỹ ẽg tar han tĩ, ẽg tỹ ti vĩ mranh mãn tũg jé. Ẽg Senhor tỹ Jesus Cristo tugrĩn tóg ẽg tar han tĩ, Topẽ ti.

⁵⁸ Tag to jykrẽn kũ tar nỹtĩnmĩ, Topẽ to, ãjag tỹ ti ki rã tovãnħ tũ nĩ jé. ãjag to sóg há tãvĩ nĩ, inh kanhkã'. Ẽg Senhor rãnrãj han kãn sórmnĩ. Tag to jykrẽn

nĩ, ha mē: ěg pi(jé) véké rānhrāj tĩgtĩ', ěg tỹ ěg Senhor rānhrāj han kỹ'. Ti kaja ve jé ěg tóg ke mũ mỹr, kanhkā tá.

16

Ěg tỹ ěg mré Jesus ki ge kỹ nỹtĩ ag jagāgtān ke

¹ Kỹ sóg ājag mỹ ājag tỹ ũ tỹ Topē ki ge kỹ nỹtĩ ra jagāgtar nỹtĩ ag mỹ jānkamy jēnēnh ke ěn tó sór mũ gé sir, ājag tỹ inh ki nēn jēmē sór mũ ti. Ga tỹ Galácia tá igreja krēm vēnh mǎn tĩ ag mỹ sóg tag tó ja nĩ, sỹ ājag mỹ tónh ke tag ti, ha mē. ² Domingo kar ki nēn ũ sĩ tỹ vurmỹ nĩmnĩ, ājag ĩn tá. Ũ tỹ nēn ũ mág ěn tóg nēn ũ mág sĩ tỹ vurmỹ nĩm ke mũ gé, kỹ ũ tỹ nēn ũ sĩ ěn tóg nēn ũ sĩ tỹ vurmỹ nĩm ke mũ gé. Ājag tỹ semana kar ki nĩm han kỹ tóg komēr hā mág mũ sir. Kỹ tóg kar kỹ nĩ, sỹ ājag ki jun mũ ra. Ājag tỹ inh kātĩg ken jo vyr mỹ nĩm han ja tũ nĩn kỹ tóg há tũ nỹ. ³ Kỹ ũn kuprēg nĩ gé, ag tỹ ājag tỹ nēn ũ ma mũ jé, Jerusalēm ra, ājag tỹ tá ke fag mỹ nēn ven sór mũ ti. ĩnh jun kỹ sóg ag jēgnēnh ke mũ, carta mré hā. ⁴ Ājag tỹ nēn ũ ěn éhé nĩn kỹ sóg hēn ri ke mũn ma tĩg sór mũ gé, kỹ sóg ag mré tĩg mũ gé.

Paulo tỹ nēn han sór mũ

⁵ Kỹ tóg, isỹ ga tỹ Macedônia mĩ kutēnh ken kỹ sóg vāhā ājag tá jun sór mũ sir. Isỹ Macedônia mĩ kutē sór vē. ⁶ Hā ra sóg ājag mré nĩg mág sĩ han sór mũ, ti tỹ inh mỹ ki króm ken kỹ. Hēn ri ke mũn sóg prỹg kusa fĩn rām ke mũ, ājag mré nĩ ki, kỹ ājag tóg sir inh jagāgtān kēnh ke mũ, isỹ kar hēn ra tĩg ken kỹ. ⁷ ĩnh pi(jé) ājag ve sĩ han sór mũ', hā ra sóg ver kutar nĩ, hā kỹ sóg kar hā ājag venh tĩg sór mũ. Sỹ ājag mré nĩ sór vē mỹr, ěg Senhor tỹ to há nĩn kỹ. ⁸ Ver sóg cidade tỹ Éfeso tag kǎ nĩ ki festa tỹ Pentecoste pētēm sór mũ. ⁹ Tag ki ke ag tóg mē há han mũ, inh vĩ ti, ũ tỹ hēn ri ke ag. Hā ra tag ki ver ũ tỹ inh kato vāsānsān mũ ag vỹ e nỹtĩ. Hā kỹ sóg Éfeso tag kǎ nĩg mág sĩ han sór mũ, sỹ kar ājag venh tĩg jé.

¹⁰ Hēn ri ke mũn Timóteo tóg ājag ki jun ke mũ. Kỹ ti vĩ jēmē há han nĩ, ti mỹ'āg tũ nĩ jé, ti tỹ ājag mré nĩn kỹ. Ěg Senhor rānhrāj han tóg tĩ mỹr, inh kóm.

¹¹ Kỹ ti to é he tũg nĩ, ti kyrũ hā ra. Kỹ ti tĩg ken kỹ ti jagāgtān nĩ gé, ti tỹ jatun mỹ ĩnh ki jun jé. Sỹ ti jāvānh vē, ěg rēgre ag mré hā.

¹² Ěg rēgre tỹ Apolo mré sóg vēmēn gé. Ti mỹ sóg to vĩ mũ vē, ti tỹ ājag venh tĩg jé, ěg rēgre tag ag mré hā, ũ tỹ ājag venh kāmũ tag ag mré. Hā ra tóg tĩg jāvānh nĩ ver. Ti tỹ ti mỹ ki króm ken kỹ ti nēji kejēn ājag venh tĩg ke mũ hā ra.

Jesus ki ge kỹ nỹtĩ ag tỹ jagnē mĩ ěkrēn

¹³ Ājag kanē fǎn nĩ. Ěg Senhor ki rā tovānh tũg nĩ. Krónh ke tũg nĩ, tar nỹtĩmnĩ. ¹⁴ Kỹ ājag tỹ nēn ũ kar han kỹ vēnh kar to há nỹtĩmnĩ.

¹⁵ Kỹ sóg ājag mỹ nēn ũ to vĩ sór mũ gé, Estéfanas to mỹr. Estéfanas fag vỹ Jesus ki ge vēn ja nĩgtĩ, ājag jamā tá, ga tỹ Grécia tag tá. Kỹ fag tóg Topē tũ fag ki rĩr nỹtĩgtĩ, Topē tũ fag kar ki. ¹⁶ Hā kỹ sóg fag tó mũ ājag mỹ. Kỹ fag vỹ jēmēmnĩ. Kỹ Topē rānhrāj han mũ ag kar vĩ jēmē kǎn nĩ, ke gé, ěg mré rānhrāj mũ ag kar vĩ ti.

¹⁷ Estéfanas tóg ĩnh ki jun há han, Fortunato ke gé, Acaico ke gé. Ag tỹ ĩnh ki junjun kỹ ĩnh fe tóg mrin ke mũ mỹr. Sỹ ājag venh há tũn kỹ tóg ĩnh mỹ sér pē tĩ, sỹ ag ve kỹ, ājag jēgia kǎ ke vē mỹr, ag tỹ tỹ ājag mré ke nỹtĩn kỹ. ¹⁸ ĩnh mỹ

ag tóg vī há han mũ ãjag to, kŷ ag tóg inh krī kusãg mũ sir. Ag tŷ ãjag krī kusãg ke vĕ gé. Ũ tŷ ge to há tãvī nŷtĩmnĩ.

¹⁹ Ga tŷ Ásia tá igreja krĕm vĕnhmãn tĩ ag vŷ ãjag mũ ěkrég tĩ. Kŷ Áquila mré Priscila fag vŷ ãjag mũ ěkrén mág tĩ gé, fag tŷ ãjag mré ěg Senhor ki ge kŷ nŷtĩn kŷ. Fag ĩn krĕm fag tóg culto han tĩ. Fag ĩn tá culto to kãmũ fag vŷ ãjag mũ ěkrég tĩ gé, ²⁰ kar kŷ ěg Senhor ki ge kŷ nŷtĩ fag kar ke gé. Jagnĕ to há tãvī nŷtĩmnĩ, kŷ jagnĕ ki nhun ke ri ke han nĩ, Jesus mré ke kar kí, ãjag tŷ jagnĕ nĩgé kãgmĩ kŷ.

²¹ Sŷ vãhã vĕsóg ki ãjag mũ rán vĕ, ũ tŷ inh vī rán ja pãte, inh, hã vŷ: Paulo, he mũ. ²² Topĕ mũ sóg to vī tĩ, ti tŷ ũ tŷ ěg Senhor to há tãvī tũ ěn ag vóg kónãn kãn jé. “Marana tá,” he sóg tĩ, hã vŷ: ha kãtĩg, Senhor, he mũ, ãjag vī ki.

²³ Ěg Senhor tŷ Jesus mũ sóg to vī tĩ, ti tŷ ãjag tar han jé. ²⁴ Ājag jé isŷ ãjag to há tãvī nĩ ki kanhrãn, ěg tŷ Jesus Cristo ki ge kŷ nŷtĩn kŷ.
Hã vĕ.

PAULO TŶ CARTA HAN: CORINTO TĂ KE AG MŶ CARTA Ū

¹ Paulo tŷ rá vĕ, ěg régre tŷ Timóteo mré. Jesus Cristo hă ne inh fĕg', isŷ tŷ ti apóstolo jĕ jé, Topĕ tŷ inh kuprĕg kŷ. Isŷ Topĕ tŷ ag mŷ rán vĕ, ū tŷ cidade tŷ Corinto tá vĕnh mân tŷ ag mŷ, ū tŷ Grécia tá vĕnhmăn tŷ ag mŷ ke gé. ² ěg jóg tŷ Topĕ jĕ ājag tar han, ti jĕ ājag krĭ kuprăg, ěg Senhor tŷ Jesus Cristo ti ke gé.

Topĕ tŷ Paulo krĭ tŷ kănhvy' he

³ Topĕ mŷ sóg vĭ há han tŷ, ěg Senhor tŷ Jesus Cristo panh ti mŷ, ěg jóg mŷ, ū tŷ ěg jagăgtăn tŷ ěn mŷ. ěg vĕsŷrĕnh kŷ tóg ěg krĭ tŷ kănhvy' he tŷ, Topĕ ti. Ti hă mŷ sóg agradecer he tŷ mŷr. ⁴ Ti hă ne inh vĕsŷrĕnh mŷ ra inh krĭ tŷ kănhvy' he tŷ, inh jagtar tŷn kŷ. Ti tŷ inh krĭ tŷ kănhvy' he tŷgrĭn sóg inh kănhkă ag krĭ tŷ kănhvy' he ki kănhró nĭ ha, inh kănhkă ū tŷ nĕn ū jagy vĕg mŷ ra. ⁵ Cristo jagtar ja ěn ri ke pĕ ve mág sóg mŷr, hă kŷ Cristo tóg inh krĭ kufy tŷ hĕn ri ke tŷ tŷ' he tŷ gé sir. ⁶ Hă ra sóg ājag jagfy jagtar nĭ, ājag tŷ ti hă to tar nŷtĭn jĕ gé, ājag krenkren jĕ. Topĕ tŷ isar han kŷ tóg inh kóm ājag tar han ke mŷ gé sir. ⁷ ěg tŷ inh kóm jagtar nŷtĭn kŷ ājag tóg inh kóm ti to krónh kenh ke tŷ nĭ gé sir. ⁸ ěg tŷ ki ěkrĕn mág sóg tŷ, hă ra sóg ki kănhró nĭ, Topĕ tŷ ājag tar han ěn ki. Ūri ājag tóg hă ra inh mré jagtar nŷtĭ, hă kŷ Topĕ tóg ājag krĭ tŷ kănhvy' he tŷ gé, ti tŷ inh krĭ tŷ kănhvy' he tŷ ěn ri ke han tóg tŷ, ājag mŷ.

⁸ Inh kănhkă', ājag mŷ sóg inh jagtar mág ja tó sór mŷ. Ga tŷ Ásia tá sóg nĕn ū jagy tăvĭ ve ja nĭ, tá ag tóg isŷ hĕn ri ke kren, kŷ sóg: "ŭri inh hŷn kren mân ke tŷ nĭ ha," he ja nĭ. ⁹ "Ag tŷ isŷ tŷg' hĕnh ke hŷn," he sóg mŷ vĕ. ěn kă sóg Topĕ hă mĭ ěkrĕg mŷ sir, isŷ vĕnhmŷ kren mân ke tŷ nĭn kŷ. "Ti hă ne inh kren han ki kănhró nĭ'," he ja inh nĭ. "Ūn kăgter mŷ ag rĭnrĭn mân ki kănhró tóg nĭ, kŷ tóg inh kren han ki kănhró nĭ gé," he ja inh nĭ. ¹⁰ Kŷ tóg inh kren han ja nĭ, iser kren mŷ ěn kă, kŷ tóg kejĕn inh kren han mân ke mŷ gé. Ti hă mŷ sóg to vĭ tŷ, ti hă tŷ inh kren han jĕ. ¹¹ Kŷ iso văsăn nĭ gé, iso Topĕ mré vĭ kŷ, kŷ Topĕ tóg ājag vĭ mĕnh mŷ. Ti tŷ ājag vĭ mĕ tŷgrĭn inh jagăgtăn kŷ ājag tóg ti mŷ agradecer hĕnh ke mŷ. Kŷ ū tŷ hĕn ri ke ag vŷ Topĕ mŷ vĭ há han ke mŷ, ti tŷ inh jagăgtăn ke tŷgrĭn.

Paulo tŷ Corinto tá ke ag venh kătg ja tŷ

¹² Ha vé, inh jykre tóg tŷ ūn há nŷ, ki kănhró inh nĭ. Vĕnh kar mŷ sóg nĕn ū há hă han tŷ, vĕnh jykre kuryj, kŷ sóg ki hă tó ti gé, Topĕ jykre han kŷ. Inh pi(jé) isŷ vĕsóg ki nĕn to jykren mŷ ěn há han tŷ'. Topĕ hă ne isar han tŷ', isŷ ti jykre ki króm jĕ. Kŷ sóg ājag mŷ ti jykre hă kămĕn ja nĭgtĭ gé. ¹³ Tag hă rán isóg tŷ gé, kŷ ājag tóg isŷ rá ve kŷ (ājag tóg) ki kănhrăn ke mŷ gé sir. Ti pi(jé) mĕ jagy tŷ'. ěg tŷ ki kănhrăn kăn kŷ tóg há tĭnh mŷ. ¹⁴ ěg tŷ ki kănhrăn sĭ tag kăfór han kŷ tóg há tĭnh mŷ. Kŷ kură ěn kă, ěg Senhor tŷ Jesus kură ěn kă tóg ājag mŷ sér tĭnh ke mŷ, ājag tŷ inh ven kŷ. Kŷ tóg inh mŷ sér tĭnh ke mŷ gé, isŷ ājag ven kŷ.

¹⁵ Tag to jykren kŷ sóg ājag ki jun kren ja nĭgtĭ. Isŷ ājag ki jun ke vĕ vĕ, isŷ ājag tar han jĕ. Isŷ văsŷ ājag tar han ja ěn ri ke han mân ke vĕ vĕ. ¹⁶ Kŷ sóg ājag ve kar kŷ (sóg) ga tŷ Macedônia ra tĭg ke mŷ vĕ. Kar kŷ, isŷ Macedônia tá kătg mân kŷ sóg ājag ve mân ke mŷ vĕ gé, ājag tŷ inh jagăgtăn kŷ inh mŷ jănkamy

nĩmĩm' he jé vè vè, isȳ ga t̄y Judéia ra t̄g há han ke to. ¹⁷ Hã ra tóg inh m̄y ki krov ja tũ nĩ, hã k̄y sóg k̄at̄g ja tũ nĩ. K̄y inh m̄y kanh̄ir k̄y ājag m̄y: “k̄at̄g jé sóg ke m̄ũ,” he ja nĩ? Vó. Inh jykre pijé', isȳ kanh̄ir k̄y tó tĩ ěn ti. K̄y sóg jykré régre han tũ nĩgt̄i gé. Ũn jykre régre ag t̄y: “hej,” he m̄ũ ra ag tóg han sór tũ nĩ. Ge tũ inh nĩgt̄i. ¹⁸ Topē hã ne ón vānh nĩ', hã ra tóg ki kanhró nĩ, inh jykre pir nĩ ti. ¹⁹ Topē kósin jykre hã han sóg tĩ, Jesus Cristo jykre ti. Inh hã ne ājag m̄y ti kāmēn ja nĩ', Silas mré, Timóteo mré ke gé. Ti pi(jé) ā t̄y: “hej,” he m̄ũ ra han ke tũ nĩ'. Han ti tĩ, nén ũ kar ti, Topē kósin ti. ²⁰ Topē hã v̄y ěg m̄y ěg t̄y nén vēnh ke ti tó ja nĩgt̄i, k̄y ěg tóg ti kósin hã tugr̄in vég m̄ũ sir, ti panh t̄y ěg m̄y nén tó m̄ũ ěn ti. Hã tó sóg tĩ, vēnh kar m̄y, Topē ón vānh ěn hã tó sóg tĩ. K̄y ěg tóg ti hã m̄y v̄i há han tĩ sir, Topē hã m̄y, ěg t̄y ti t̄y ěg m̄y nén tó m̄ũ ěn to: “hã vé,” hen k̄y. ²¹ Topē hã ne Cristo ki isar han, ājag mré hã. K̄y tóg ěg kuprēg gé. ²² K̄y tóg ěg n̄iḡeg k̄y ěg vin tĩ gé. Ā kupr̄ig jēnēg tóg m̄ũ ěg m̄y. Ti t̄y ěg m̄y ā kupr̄ig jēnē tugr̄in ěg tóg ki kanhró n̄yt̄i, ti t̄y ěg m̄y nén ũ kar vin ke m̄ũ ěn ti. ²³ Ha vé, ki hã sóg tó m̄ũ, Topē ne ki kanhró nĩ'. Inh ón tĩ nĩ ra tóg inh vóg kónān m̄ũ vè. Isȳ ājag to jũ tũ nĩ jé, hã jé sóg ājag tá jun ja tũ nĩ ver, cidade t̄y Corinto tá. S̄y tá jun ra sóg ājag to jūnh ke m̄ũ vè. ²⁴ Inh pi(jé) ājag to tar han sór m̄ũ'. Jesus hã ki ge k̄y ājag n̄yt̄i, ti hã to tar ājag n̄yt̄i. Ājag fe t̄y m̄rin ke han sór sóg m̄ũ vè, hã jé sóg ājag to vāsān tĩ vè.

2

¹ Hã k̄y sóg tag to jykrén ja nĩ, ha mē: “ag kanē jun m̄ān sór tũ inh nĩ,” he sóg, “hã k̄y sóg ag venh t̄g ke tũ nĩ ver,” he sóg ājag to. ² Ha mē, isȳ ājag kanē jun k̄y ũ n̄y h̄yn inh fe t̄y m̄rin kenh m̄ũ? Isȳ ājag kanē jun k̄y ũ t̄y inh fe t̄y m̄rin kenh ke tóg tũ tĩ. ³ Hã k̄y sóg ājag m̄y vēnh rá ěn jēnē gé, ājag t̄y inh kanē jun tũ n̄in jé gé, s̄y ājag ki jun k̄y. Inh jun k̄y tóg inh m̄y há t̄nh m̄ũ, ājag t̄y inh fe t̄y m̄rin ken k̄y. Tag to sóg jykrén tĩ gé, ha mē. “Ag t̄y inh fe t̄y m̄rin ke k̄y tóg h̄yn ag m̄y sér tĩ gé,” he sóg tĩ, ājag to. ⁴ S̄y ājag m̄y carta ěn rán m̄un k̄y sóg to f̄y mág m̄y, ājag tugr̄in sóg kanē jur, ājag tugr̄in sóg vēnh m̄y en. Inh pi(jé) ājag kanē jun sór ja nĩ'. Isȳ ājag to há pē n̄in k̄y sóg ājag m̄y vēnh rá ěn han ja nĩgt̄i, ājag t̄y isȳ ājag to há nĩ tag ki kanhró n̄yt̄in jé.

Ēg t̄y jagnē m̄y vēnh p̄ate fón ke

⁵ Ha mē, ājag kām̄i ũ tóg ājag kanē jur han ja nĩ. Ti pi(jé) isav̄in kanē jun ja nĩ'. Ājag kar kanē jun ja tóg nĩ. Hēn ri ke m̄un sóg tó há han ja tũ nĩ, isȳ: “ājag kar,” he k̄y. Ājag kām̄i ũn e kanē junjur han tóg hã ra, ti t̄y Topē v̄i m̄ranh tugr̄in. ⁶ K̄y ājag tóg hur ti m̄y v̄i kónān. Ha ti tovānh, gen k̄y. ⁷ Vāhā ti m̄y vēnh p̄ate fón nĩ, ti m̄y vēnh v̄i há hã tómn̄i. Ke tũ nĩ (m̄ũ) ra ti fe kaj tóg ti tén ke m̄ũ, ha vemn̄i. ⁸ Hã k̄y sóg ājag m̄y tag to v̄i sór m̄ũ vāhā, ha mē: ti m̄y ven nĩ, ājag t̄y ti to há n̄yt̄i ti. ⁹ Isȳ ājag t̄y inh v̄i kri fig m̄ũ ěn ve sór ja vè, hã jé sóg ājag m̄y vēnh rá ěn jēnē ja nĩ, m̄y, ha mē. ¹⁰ Ājag t̄y ũ m̄y vēnh p̄ate fón k̄y sóg ti m̄y vēnh p̄ate fón tĩ gé. Kejēn sóg vēnh p̄ate fón tĩ, ũ m̄y. K̄y sóg Cristo r̄inve ti m̄y vēnh p̄ate fón tĩ, ājag jagāgt̄an k̄y. ¹¹ Satanás t̄y ěg t̄y hē ri ke tũ n̄in jé sóg vēnh p̄ate fón tĩ. Ti t̄y nén to jykrén m̄ũ ěn ki kanhró ěg tóg n̄i m̄y, Satanás t̄y nén to jykrén m̄ũ ti.

Paulo kr̄i kufy

¹² Ha vé, isȳ cidade t̄y Tróade tá jun ja n̄in k̄y sóg tá ke ag m̄y Cristo kāmē sér ěn tó ja nĩgt̄i. K̄y ag tóg jēmē há han ja nĩgt̄i, ěg Senhor t̄y ag kr̄in k̄y. ¹³ Hã ra

sóg ẽg mré ke tỹ Tito ve ja tũ nĩ tá. Isỹ tá ti venh ke vẽ vẽ, hã ra tóg ki tũ nĩ, isỹ tá jun mũ ra. Hã kỹ sóg ti to krĩ kufy nĩ ja nĩgtĩ. Hã kỹ sóg ag mỹ: “isĩg ke vẽ,” he kỹ tĩg ja nĩ sir, ga tỹ Macedônia ra, ti nón.

Jesus vĩ tỹ nén ger há ri ke nĩ

¹⁴ Hã ra sóg Topẽ hã mỹ vĩ há han tĩ. Ti hã ne inh jẽnẽg tĩ, isỹ ẽmã kar mĩ tĩg jé, Cristo tugrĩn. Kỹ vẽnẽ kar tóg ti tỹ tỹ ùn mág pẽ nĩ hã vég tĩ, ag tỹ inh jykre jagma ẽvãnh kỹ. Hã kỹ vẽnẽ kar tóg ti ki kanhrãn mũ sir, isỹ ag mỹ ti tón kỹ. Kỹ tóg ag mỹ nén ger há kri nĩ nĩ, ag tỹ ti vĩ mẽn kỹ. ¹⁵ Nén ger há tóg vẽnẽ kar kri rùm ke tí. Ri ke ti nĩ, isỹ vẽnẽ kar mỹ Cristo kãmén kỹ, ag tỹ Topẽ ki kanhrãn jé. Vẽnẽ kar mỹ sóg ti vĩ tó tĩ, ùn krenkren mũ ag mỹ, ùn vãgfor kỹ nỹtĩ ag mỹ ke gé. ¹⁶ Ùn vãgfor kỹ nỹtĩ ag tỹ inh vĩ mẽg mũ ra kri fig tũ nĩn kỹ ag tóg nũgme ki vár ke mũ. Kỹ inh vĩ tóg ag mỹ nén ù ter ger gy ẽn ri ke nĩ. Ag jãvo ùn krenkren mũ ag tỹ inh vĩ jẽmẽ kỹ ag tóg rĩnrĩr ke mũ, ag tỹ inh vĩ kri nĩm kỹ. Kỹ inh vĩ tóg ag mỹ ẽg tỹ nén ger há mẽ kỹ ẽg fe tỹ mrin ke ẽn kri nĩ nĩ. Hã ra ẽg pi(jé) vėsóg ki vẽnẽ rãnrãjĩ tag han há nỹtĩgtĩ. ¹⁷ Ha vé, ù ag vỹ Topẽ vĩ kãmén to ti kaja ve sór tí, jãnkamy ve sór to ag tóg Topẽ vĩ kãmén tí. Ke tũ nĩ kỹ ag tóg ti vĩ tó ẽn tugrĩn vėsỹ ùn mág han tí. Ag jãvo inh pi(jé) ti kaja ve sór tí, inh pi(jé) vėsỹ ùn mág han sór mũ'. Cristo ki rã kỹ sóg Topẽ rĩnve ti kãmén tí. Jykre pir han sóg tí gé mỹr. Kỹ ù tỹ inh jẽnẽg mũ vỹ tỹ Topẽ ti nĩ.

3

Vẽnẽ jykre tãg

¹ Kỹ ãjag hỹn iso: “tỹ sóg ùn há nĩ, he tóg tĩ, Paulo ti,” he sór tí. Hã tũ vẽ. Ù ag tóg ãjag mỹ carta to vĩ tí, kỹ ag tóg: “ùn há vỹ tỹ ti nĩ, hemnĩ iso, carta ki,” he tí, “kỹ vẽnẽ kar tóg vẽnẽ rá tag ve kỹ isỹ tỹ ùn há nĩ ki kanhró nỹtĩnh mũ,” he ag tóg tí. Inh pi(jé) carta tỹ ge ma tĩg sór mũ'. ² Inh mỹ ãjag tóg carta ri ke nỹtĩ. ãjag mĩ sóg ẽkrég tí, kỹ sóg vẽnẽ kar mỹ ãjag kãmén tí. Inh hã ki ag tóg ãjag jykre há vég tĩ, kỹ ag tóg isỹ tỹ ùn há nĩ ẽn ki kanhrãn mũ sir. Hã ki ãjag tóg carta ri ke nỹtĩ. ³ ãjag mỹ sóg Cristo jykre kãmén ja nĩ, kỹ ãjag tóg mĩ mũgtĩ. Kỹ vẽnẽ kar tóg ãjag jykre ve kỹ (ag tóg) Cristo ki kanhró nỹtĩ, kỹ ãjag tóg tỹ Cristo tỹ vẽnẽ rá ri ke nỹtĩ, sỹ carta han ja ri ke. Hã ra ti pi(jé) caneta tỹ rán kỹ nĩ'. Topẽ kuprĩg tỹ tóg rán kỹ nĩ, ùn rĩr nĩ ẽn kuprĩg tỹ tóg rán kỹ nĩ, carta ẽn tí. Kỹ tóg pó tỹ rán jafã kri rán kỹ nĩ tũ nĩ gé. Ẽg ki tóg rán kỹ nĩ, kỹ tóg tỹ ẽg jykre nĩ sir, carta ri ke ẽn tí.

⁴ Topẽ hã vỹ Cristo tỹ isar han tí, hã kỹ sóg ãjag ki carta tỹ ge han ki kanhró nĩ. ⁵ Inh pi(jé) vėsóg ki nén ù há to jykrén ki kanhró nĩ'. Inh pi(jé) vėsóg ki nén ù há han ki kanhró nĩ gé'. Hỹ, Topẽ hã ne isar han tí, isỹ nén ù há han ke to. ⁶ Ti hã ne inh krĩn tí, isỹ ti jykre tãg kãmén jé, vẽnẽ kar mỹ. Ti pi(jé) ẽg mỹ vãsỹ nén rán kỹ nĩ ẽn to mãn mũ'. Vãhã tóg ẽg mỹ ã kuprĩg jẽnẽg mũ. Vẽnẽ jykre tãg to ken hã vẽ, hã vỹ: “Topẽ kuprĩg tỹ ẽg krĩn mũ,” he mũ. Ha vé, Topẽ kuprĩg vỹ ẽg rĩn tí, jãvo vãsỹ Topẽ vĩ rán kỹ nĩ ẽn vỹ ẽg tén ke ja nĩgtĩ, ẽg tỹ mranh kỹ.

⁷ Topẽ vĩ tỹ vãsỹ rán kỹ nĩ ja ẽn vỹ pó kri rán kỹ nĩ ja nĩ, ù tỹ ẽg tén mũ ẽn tí. Moisés tóg pó kri ti rán ja nĩ, Topẽ tỹ ti mỹ tón kỹ. Ti tỹ ti mỹ tó kar kỹ ti kakã tóg jẽngrẽ nĩ ja nĩgtĩ, Moisés tí. Kỹ tóg Israel ag mỹ e ja tí, Moisés kakã ki ẽvãnh tũ ja ag tóg nĩgtĩ sir, ti tỹ kakã jẽngrẽ nĩn kỹ. Hã ra tóg kejẽn tũ' he ja nĩgtĩ gé, ti kakã jẽngrẽ tí. ⁸ Kỹ ù tỹ Topẽ kuprĩg kãmén mũ ẽn hỹn tóg Moisés kakã jẽngrẽ kãfór nĩ, ti sĩnvĩ kãfór ti nĩ. ⁹ Moisés vỹ Topẽ tỹ ẽg vóg kónãn ke ẽn to ja nĩgtĩ. Hã ra Topẽ vĩ tag tóg ti kakã jẽngrẽ han, ti sĩnvĩ han tí. Jãvo sóg Topẽ tỹ ẽg mỹ

věnh pãte fón ke ěn hã tó tí. Ti tỹ ěg to “jykre há ag nỹtĩ ha,” he mũ ěn tó sóg tí. Topě vĩ tag tugrĩn sóg Moisés sĩnvĩ kãfór pě nĩ. ¹⁰ Kỹ vãsỹ nén sĩnvĩ ěn tóg vãhã ěg mỹ sĩnvĩ tũ nĩ ha, vãsỹ jěngrě ěn tóg ěg mỹ jěngrě tũ nĩ ha, ěg tỹ ũ tãg tag sĩnvĩ ve kỹ, ěg tỹ ũ tãg jěngrě ven kỹ. Ũn tãg tag vỹ nén kar sĩnvĩ kãfór nĩ. ¹¹ Vãsỹ rán kỹ nĩ ja ěn tóg tũ' he ja nĩ. Kỹ ũ tỹ tũ' he mũ ěn tóg sĩnvĩ ja nĩgtĩ gé. Ti jãvo isỹ věnh jykre tó mũ tag vỹ tũ' henh ke tũ pě nĩ, hã kỹ tóg ũn si sĩnvĩ ěn kãfór nĩ.

¹² ěg tỹ tag vėnh ke jãvãnh sóg mũ mỹr. Hã kỹ sóg jamã hár(a) tó mũ, inh pi(jé) sỹ ag mỹ tó jé to mỹ'ãg mũ'. ¹³ Moisés ri ke han tũ sóg nĩ. Kur tỹ tóg vėnh kri fón ja nĩ. Kỹ tóg vėnh pugrĩn ja nĩ, ti tỹ ã kakã jěngrě ěn péju jé. Hã ra tóg koměr hã tũ' he ja nĩ, ti jěngrě ěn ti. Hã kỹ tóg kur krēm vėnh péju, Moisés ti, Israel ag tỹ ti jěngrě vėg tũ nĩ jé. ¹⁴ Hã ra ag tóg ũri ki kagtĩg nỹtĩ gé ver. Kyvó ri ke ag nỹtĩ, kutu, Israel ag. Ag tỹ vãsỹ rán kỹ nĩ ěn to ken kỹ tóg ag mỹ Moisés vėnh pugrĩn kỹ nĩ ěn ri ke nĩ, ti pãkrĩ ri ke. Ag tỹ ki kagtĩg to ken hã vė. Cristo hã tugrĩn ěg tóg vãsỹ nén rán kỹ nĩ ěn to jykrén há han mũ ha, hã ra ag tóg ki kagtĩg nỹtĩ jãvo. ¹⁵ Hã kỹ ag tóg Moisés tỹ nén rán mũ to ke ěn měg tũ, hã ra ag tóg to jykrén tũ nĩgtĩ, kỹ tóg Moisés vėnh pugrĩn ěn ri ke nĩ ag mỹ, ti pãkrĩ ěn ri ke. ¹⁶ Kejěn ũ tóg ěg Senhor ki rã mũ, ag kãki ũ. Kỹ tóg vãhã ag tỹ ti vėnh pugrĩ vym ri ke nĩ. ¹⁷ Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ, Topě vĩ rá ki, ha mē: Moisés tỹ ěg Senhor mré vėmėn kỹ tóg ã vėnh pugrĩn tỹ vym ke ja nĩgtĩ,” he ja tóg nĩ, Topě vĩ rá ki. Topě kuprĩg to ken hã vė, ěg Senhor he mũ tag ti. Kỹ ěg Senhor kuprĩg hã ne ěg kygvãn ke mũ', ěg tỹ ti vĩ ki króm ke to. ¹⁸ Hã kỹ tóg ěg mỹ ti vėnh pugrĩn tỹ vym ke ja ri ke nĩ, kỹ ěg tóg ěg Senhor sĩnvĩ ěn, jěngrě ěn ve há han tí. ěg tỹ vėnh ve jafã ki nén ũ ve há ěn ri ke tóg nĩ sir. ěg tỹ ěg Senhor ki ěvãnh kỹ ěg tóg ti ri ke nỹtĩnh ke mũ gé. Koměr hã ěg tóg ve ũ han ke mũ, ti ve ěn ri ke, ěg tỹ ti tugnỹm kỹ, ěg tỹ ěg Senhor tugnỹm kỹ, ti kuprĩg ti.

4

Paulo krój nĩ

¹ Inh rãnrãj hã vė, Topě tỹ inh mỹ vėnh rãnrãj nĩm jan hã vė. Kỹ tóg inh jagãgtãn mũ gé, isỹ ti rãnrãj to krónh ke tũ nĩ jé. ² Hỹ, ũ ag tóg nén tỹ ěg mỹ'ãg han tí ěn han tí, kuty tá, ũ tỹ ag vėg tũ nĩn jé. Vėnh jykre tỹ ge tovãnh kãn inh huri mỹr. Kỹ sóg ãjag mỹ ón tũ nĩgtĩ gé, ãjag lograr henh ke tũ sóg nĩ gé. Ón kỹ sóg: “Topě vỹ tag tó ja nĩ,” he tũ nĩ gé. Kĩ hã sóg tó tí. Topě rĩnve sóg vėmėn tũ, hã kỹ sóg ón tũ nĩgtĩ. Ũ tỹ isugnỹm mũ ěn vỹ ki kanhrãn kãn ke mũ, inh jykre ki. ³ Kỹ ũ tóg kejěn ki kagtĩg nỹtĩ, isỹ Jesus kãme sěr tó mũ ěn ki. Ag mỹ tóg nén ũ péju kỹ nĩ ri ke nĩ. Ũ tỹ vãgfor kỹ nỹtĩ ag vė, hã kỹ ag tóg ki kanhrãn tũ nĩgtĩ. ⁴ Kyvó ag nỹtĩ, krĩ tũ ag nỹtĩ. Jesus ki ge sór tũ ag nỹtĩ, Satanás tỹ ag kyvó nĩm ti kỹ. ěprã pã'i ag kri ke vỹ tỹ ti nĩ, Satanás ti. Ti tỹ ag kyvó nĩm ti kỹ ag tóg Cristo kãme tag to jykrén tũ nĩgtĩ. Ti jěngrě vėg tũ ag tóg nĩgtĩ, ti sĩnvĩ ti. Cristo hã vỹ tỹ Topě kãnhvėg ri ke nĩ, ti ve ri ke.

⁵ Inh pi(jé) inh jykre kãmėn tí'. Jesus Cristo hã kãmėn sóg tí, ti tỹ tỹ ěg Senhor nĩ ti. Jãvo sóg tỹ ãjag camarada ri ke nĩ, isỹ Jesus to há nĩn kỹ. ⁶ Ha vé, ũ tỹ kutyg mũ ra kurãg han mũ ěn tóg ěg ki kurã han mũ gé sir, Topě ti, ěg tỹ ki kanhrãn jé, Topě tỹ tỹ ũn mág nĩn ki. ěg tỹ Cristo ve kỹ ěg tóg Topě ki kanhrãn tí. Cristo vỹ tóg Topě ve hã pě nĩ. ěg ki kurã to ken hã vė, hã vỹ: Topě ki kanhró he mũ.

⁷ Ęg tȳ tȳ ěprā ke nȳtĭ (hā) ra tóg ěg kanhrān sór tĭ, kȳ tóg ěg tȳ go'or tȳ kukrŭ han kȳ kākĭ jānkamy e vin ěn ri ke nĭ. Ęg hā vȳ tȳ go'or tȳ kukrŭ ěn ri ke nȳtĭ, ěg krój nȳtĭn kȳ, inh ke gé. Hā ra tóg ěg kanhrān tĭ, vĕnh kar tȳ ti hā tȳ tȳ ũn tar tāvĭ nĭ ěn ve je. Jānkamy ri ke to ken hā vĕ. Ęg pi(jé) tar nȳtĭ'. Ű tȳ ěg tar han mŭ vȳ tȳ Topĕ ti nĭ. ⁸ Inh krój nĭ ra Topĕ tȳ isar han mŭ vĕ, ha vé ha. Nĕn kar tóg inh kutān tĭ, hā ra inh pi(jé) to krĭ kufy han tĭ'. Kejĕn tóg inh jykre tŭ tŭgtĭ, kȳ tóg isȳ: hȳ mȳ vȳ? he ja há tŭgtĭ, hā ra inh pi(jé) to krónh ke tĭ'. ⁹ Inh vóg kónān ag tóg tĭ, hā ra Topĕ pi(jé) isovānh tĭ'. Inh rȳnh ag tóg tĭ, hā ra ag pi(je) isén tĭ'. ¹⁰ Kurā kar ki sóg Jesus vĕsȳrĕnh ěn ri ke han tŭgtĭ. Hā tŭgrĭn vĕnh kar tóg Jesus rĭr nĭ tag venh ke mŭ gé, inh vĕsȳrĕnh tŭgrĭn. ¹¹ Kurā kar ki sóg ter kren tĭ, Jesus tŭgrĭn. Hā ki Jesus rĭr nĭ tóg inh ki ve há tĭ, inh fār vag ke mŭ ra. ¹² Iser kren kȳ ajag tóg tar nȳtĭ jāvo, rĭnrĭr ājag nȳtĭ.

¹³ Tag vȳ Topĕ vĭ ki rán kȳ nĭ, ha mĕ: "Topĕ vĭ kri nĭm inh, hā kȳ sóg tó," he ja tóg nĭgtĭ, Topĕ vĭ rá ki. Topĕ vĭ tag hā vȳ inh jykre han tĭ, hā kȳ sóg tó tĭ gé. Kri fig sóg tĭ, hā kȳ sóg tó tĭ mȳr. ¹⁴ Topĕ ne ěg Senhor tȳ Jesus rĭn mān ja nĭ'. Ęn vȳ inh rĭn mān ke mŭ gé, ki kanhró sóg nĭ. Kurā ěn kā tóg ājag mrĕ inh jĕ prĕr ke mŭ, ěg tȳ ti mȳ vĕnh ven jĕ. ¹⁵ Ājag tŭgrĭn sóg ti jagy tag ve kān tĭ. Kȳ komĕr hā ũn e tóg Topĕ tȳ ag jagāgtān tag mĕnh ke mŭ. Vĕnh grun jĕ ěg tóg ke mŭ, kȳ ũn e tóg sir ti mȳ vĭ há han ke mŭ. Kȳ Topĕ to vĭ há han mŭ ag tóg e tāvĭ nȳtĭ sir. Topĕ tȳ tȳ ũn mág nĭn hā vĕ.

Ęg tȳ Jesus ki ge kȳ nȳtĭn kȳ ěg krenkren ke

¹⁶ Hā kȳ sóg to krónh ke jāvānh nĭ. Ha vé, inh fār tag tóg krój nĭ, komĕr hā tóg ter sór mŭ, ti vag jĕ. Hā ra inh kuprĭg tóg tar nĭ jāvo. Kurā kar ki tóg vĕnh han mān tĭ, Topĕ tȳ isar han kȳ, inh kuprĭg tĭ. ¹⁷ Tag ki sóg ti jagy vĕg tĭ, hā ra tóg inh mȳ kānhvy nĭ. Tŭ' he jĕ tóg ke mŭ, tag ki ti jagy tĭ. Tá ěg tóg nĕn ũ há tāvĭ venh ke mŭ, ěg tȳ tag ki ti jagy ve ja tŭgrĭn, hā ra tóg tŭ' he jāvānh nĭ, ěg tȳ tá nĕn venh ke mŭ ěn tĭ. Ki kagtŭg ěg nĭ ver, hā ra tóg há tāvĭ nĭnh mŭ, ěg tȳ tag ki nĕn ũ há ve kāfór ti nĭnh mŭ, tá. ¹⁸ Hā ve sór inh nĭ, hā mĭ sóg ěkrĕg tĭ. Ver ěg tóg vĕg tŭ nĭgtĭ, sȳ nĕn ve sór mŭ tag ti. Hā kȳ sóg ěg tȳ nĕn (ŭ) vĕg mŭ tag to jykren sór tŭ nĭgtĭ. Ęg tȳ nĕn (ŭ) vĕg mŭ tag vȳ tŭ' hĕnh ke mŭ. Ęg tȳ ũri nĕn (ŭ) vĕg tŭ ěn vȳ tŭ' hĕnh ke tŭ nĭ, ěg tȳ tá nĕn venh ke mŭ ěn tĭ.

5

¹ Ęg fār vȳ ěg pājó ri ke nĭ. Tŭ' he jĕ tóg ke mŭ, ěg fār ti. Hā ra Topĕ ne ěg mȳ ĩn tåg ri ke han ke mŭ', kanhkā tá'. Hā ra tóg ěg tȳ tag ki ĩn han ri ke tŭ nĭ. Tŭ' he jāvānh tóg nĭ, Topĕ tȳ ěg jamā tåg han mŭ ti. ² Tag ki ěg tóg vĕsȳrĕnh tĭ, ěg fār tȳ ěg pājó ri ke tag ki. Kȳ tóg ěg tȳ kanhkā tá ěg jamā tåg ěn venh há tĭ. Hā jĕ ěg tóg prĕr tĭ. Kȳ tóg ěg tȳ kur tåg tu ri ke nĭ. ³ Ęg tȳ kur tu kȳ ěg kator tŭ nȳtĭ. Ęg kur ri ke ti nĭ, kanhkā tá ěg jamā tĭ, ěg tȳ ěg fār tåg tun kȳ. ⁴ Ha vé, ki hā sóg tó mŭ. Tag ki, ěg tȳ ěg fār tȳ pājó ri ke tag ki nȳtĭn kȳ ěg tóg vĕsȳrĕnh tĭ, ěg mȳ ěg ter jāvānh tĭn kȳ. Ęg mȳ tóg ěg rĭr hā tag tȳ kanhkā tá jun há tĭ vĕ, kȳ tóg ěg tȳ tag ki ěg kur kunŭg tŭ ra ěg tȳ kanhkā tá jun kȳ ěg kur tåg tu ri ke nĭnh mŭ, ěg mȳ. Kȳ ěg tȳ ěg fār tåg ve kȳ ěg fār si tóg tŭ' he mŭ, ěg ter tŭ ra. Tag hā tóg ěg mȳ há tĭnh mŭ vĕ. ⁵ Ęg tȳ kanhkā tá ěg fār tåg venh ke jĕ Topĕ tóg ěg mȳ vĕnh jykre nĭm, kȳ tóg ěg mȳ ā kuprĭg jĕnĕ gé. Hā ki ěg tóg ki kanhró nȳtĭ, ěg tȳ tá nĕn (ŭ) venh ke mŭ ěn ki.

⁶ Hã kÿ tóg inh mÿ sér tí. Ęg tý ver ga kri mÿn kÿ ěg tóg ěg Senhor vég tú nĭgtĭ ver. ⁷ Ęg tý ti vég tú ra ěg tóg ti vĭ kri fig tí. ⁸ Kÿ sóg kanĕ jur mǎn tú nĭ ha. Isÿ inh fár tý pǎjó ri ke tag tovǎnh há tóg tí, sÿ ěg Senhor mré nĭ jé, inh jamǎ pĕ tá. ⁹ Hã kÿ sóg vǎsǎn tí, inh jykre tý ti mÿ há nĭ jé. Isÿ tag kǎ nĭ kÿ sóg vǎsǎn tí, kÿ sóg tá vǎsǎn ke mÿ gé, sÿ tá ti mré nĭnh ken kÿ.

¹⁰ Ha vé, ěg kar vÿ Cristo mÿ vĕnh ven ke mÿ, ti tý ěg jykre tugnÿm jé. Kÿ tóg ěg mÿ nĭm ke mÿ, ěg tý tag ki nĕn (ũ) han mÿ kaja ti. Ũ tý tag ki nĕn (ũ) há han mÿ ěn tóg ǎ tú kajan venh ke mÿ gé, kÿ ũ tý tag ki nĕn (ũ) kórég han mÿ ěn ag tóg ǎjag vĕsÿrĕnh venh ke mÿ gé sir.

Cristo tý ěg jykre si tý tũ' he

¹¹ Ha vé, ěg Senhor kamĕg sóg tí, hã kÿ sóg ěprǎ ke ag mÿ ki hã tó tí, ag tý ti ki ge jé. Topĕ hã ne inh ki kanhró kar nĭ'. Kÿ ǎjag hÿn, ǎjag tý nĕn to jykrĕn há han kÿ (ǎjag hÿn) inh ki kanhró nÿtĭnh ke mÿ gé, he sóg tí. ¹² Inh pi(jé) ǎjag mÿ: “ũn mág vÿ tý inh nĭ,” he sór tí'. Hã ra sóg ǎjag mÿ vĕnh kǎmĕn mÿ, ti tý ǎjag mÿ sér tí jé, sÿ ǎjag mÿ nĕn (ũ) kǎmĕn mÿ ěn tugrĭn, ǎjag tý iso: “jykre há tǎvĭ ti nĭ,” he jé. Tag tómnĭ, ũ tý vĕsÿ tý ũn mág han sór mÿ ag mÿ. Ũ tý ge jykre vÿ sĭnvĭ nĭ ve nĭ, hã ra tóg ěg tý ve há han kÿ (tóg) krój nĭ, ag jykre ti. ¹³ Ha vé, krĭ tú inh nĕji nĭ. Topĕ jykre han tugrĭn sóg krĭ tú nĭ ve nĭ. Keĵĕn sóg krĭ há han tí ge. ǎjag tugrĭn ke vĕ, inh krĭ há tí. ¹⁴ Cristo hã vÿ tý inh fe nĭ, hã kÿ sóg vĕnh kar to há nĭ. Tag to sóg jykrĕn mÿ, ha mĕ: vĕnh kar jagfy tóg ter ja nĭ, Cristo ti, kÿ ěg kar jykre si vÿ tú' he mÿ sir, ti jamĕn kÿ. ¹⁵ Ti há ne vĕnh kar jagfy ter ja nĭ'. Hã kÿ ěg pi(jé) tý ěg tú nÿtĭ', ũri'. Ti tú vÿ tý ěg nÿtĭ, ti tý ěg jagfy ter ja nĭn kÿ, ti tý ěg jagfy rĭr mǎn ja nĭn kÿ ke gé. Kÿ ti há ne ěg mÿ ěg tý nĕn han ke mÿ ěn tó tí', ũri'.

¹⁶ Vǎsÿ ěg tóg ěg tý vĕsóg ki nĕn (ũ) to jykrĕn kÿ (ěg tóg) ěprǎ ke jykre to: “tag vÿ há nĭ, tag vÿ kórég nĭ,” he ja nĭgtĭ. Ũri ěg tóg vĕsóg ki tag to jykrĕn mǎn ke tú nĭ ha. Cristo to ěg vĕsóg ki jykrĕn mǎn ke tú nĭ gé, ěg tý vǎsÿ vĕsóg ki ti to jykrĕn' he ja ěn ri ke tú vĕ ha, ũri. ¹⁷ Hĕ ri ken kÿ? Cristo tý ěg han mǎn kÿ mÿr. Ti ki ge kÿ ěg nÿtĭ, hã kÿ tóg ěg han mǎn ja nĭ. Ęg jykre si tóg tú ti ha, ěg tý nĕn han ja ěn tóg tú tí ha ke gé. Ũri ěg tóg tý ũn tǎg nÿtĭ ha, ěg krĭ, ěg jykre ti ke gé. ¹⁸ Topĕ tý nĕn han mÿn hã vĕ. Topĕ kato vǎsǎn ěg tí vĕ, hã ra ěg tóg ũri tý Cristo mré ke nÿtĭ ha, Topĕ tý ěg han mǎn kÿ, Cristo tugrĭn. Kÿ tóg ěg mÿ vĕnh rǎnhrǎj tag nĭm mÿ gé sir, ěg tý vĕnh kar mÿ: tý Cristo mré ke nÿtĭmĭ, he jé. ¹⁹ Ha vé, Topĕ vÿ Cristo jĕnĕ, ti tý ěg tý tý ti mré ke nÿtĭ han jé, ěprǎ ke kar tý ti ki ge sór jé. Kÿ tóg ěg tý ti vĭ mranh tý tú' he sór mÿ gé sir, ěg tý ti kaja kórég vég tú nĭ jé. Kÿ tóg ěg mÿ: ha vĕnh kar mÿ tó, isÿ ag to há nĭ sór mÿ ti,” he ja nĭ gé.

²⁰ Cristo hã ne inh jĕnĕg mÿ', isÿ ti jĭji tó jé. Kÿ Topĕ tóg vĕnh kar jyvĕn tí, kÿ sóg há tó jĕ nĭ. Hã kÿ sóg Cristo jyjy tó kÿ (sóg) ǎjag mÿ tag to vĭ sór mÿ, ha mĕ: “Topĕ to há nÿtĭmĭ, ti kato vǎsǎn mǎn sór tũg nĭ,” he sóg mÿ. ²¹ Jesus pi(jé) Topĕ vĭ mranh ja nĭgtĭ'. Hã ra tóg ěg tý ti vĭ mranh ja ěn kajǎm kǎn. Kÿ tóg ěg mÿ Topĕ jykre kuryj ěn nĭm mÿ sir, ěg jagfy kajǎm kar kÿ.

6

¹ Topĕ mré sóg rǎnhrǎj tĭgtĭ. Hã kÿ sóg ǎjag jyvĕn mÿ, ǎjag tý Topĕ vĭ ki króm jé. ǎjag tý ti vĭ ki króm tú nĭn kÿ tóg fagrĭnh mÿ ǎjag jagǎgtǎn nĭ. ² Ti há ne tag tó ja nĭ', ha mĕ: sÿ ǎjag jagǎgtan ke kurǎ ki sóg ǎjag tý inh mÿ nĕn to vĭ mÿ ěn

han ke mŭ. Ājag krenkren ke kurā ki sóg ājag krenkren han ke mŭ,” he ja tóg nĩ, Topě ti. Ājag krenkren ke kurā vŷ hur jun, ha mē. Ūri tóg ěg krenkren han sór mŭ, Topě ti.

³ Kŷ sóg nén ũ vĕnhmŷ han tũ nĩgtĩ sir, ũ tŷ iso vĕnh jykre kórég tó tũ nĩ jé, inh rānrāj to. ⁴ Vĕnh jykre há mĩ sóg tĩ mŷr, isŷ tŷ Topě camarada jĕn kŷ, kŷ inh jykre tóg vĕnh kar mŷ ve há tĩ. Isŷ nén ũ jagy vég mŭ ra sóg ti to krónh ke tũ nĩgtĩ, ijagtar nĩ ra, inh kanĕ jur mŭ ra. ⁵ Kejĕn ag tóg inh mrānrrān tĩ, vĕseja kātá ag tóg inh fón tĩ, vĕnh kar tóg kejĕn inh kri rŭv tĩ. Kejĕn sóg inh rānrāj tŷ inh kutān to jagtar tĩ, kejĕn sóg nŭr tũ nĩgtĩ, kejĕn sóg vĕjĕn vég tũ nĩgtĩ. ⁶ Isŷ ti jagy vég mŭ há ra ijykre tóg tŷ ũn há nŷ, Topě vĩ ki kanhró mág sóg nĩ, vĕnh kar to sóg fe nĩ, vĕnh kar mŷ sóg komĕr há vĩ tĩ, vĕnh kar tŷ isŷ tŷ Topě camarada jĕ tag ki kanhrān kān jé. Topě kuprĩg vŷ tŷ inh jagrĕ nĩ, há kŷ sóg vĕnh jykre kuryj to tar nĩ. Inh pi(jé) ón kŷ ũ to há nĩ'. ⁷ Ki há tó sóg tĩ. Topě há ne isar han'. Ti há ne inh mŷ ā jykre kuryj nĩm', kŷ tóg tŷ isŷ tŷ rárá jafā nĩ, Topě jykre há ěn ti. Inh kren han tóg, Topě ti, ti tŷ inh mŷ vĕnh jykre kuryj nĩm ti kŷ, kŷ ag tóg ti jykre há tugrĩn (ag tóg) ājag jykre kórég vég tĩ gé.

⁸ Kejĕn ag tóg inh mŷ vĩ há han tĩ, kejĕn ag tóg iso é he tĩ. Kejĕn ag tóg iso ti kórég kar tó tĩ, kejĕn ag tóg iso nén ũ há tó tĩ. Kejĕn ag tóg iso: “ti ón nĕ,” he tĩ, há ra sóg ón vānh nĩgtĩ. ⁹ Ū tóg kāmĩ inh ki kagtĩg nĩ ve nŷtĩ, há ra vĕnh kar tóg inh ki kanhró nŷtĩ. Ter kren tŷ hĕn ri ke han sóg tĩgtĩ, há ra sóg rĩr tĩ nĩ ver. Inh vóg kónān ag tóg tĩ, há ra ag tóg isén ja tũ nĩ. ¹⁰ Inh fe kaj tóg tĩ, ge ra tóg inh mŷ sér ti. Jagtar sóg tĩ, há ra sóg ũ tŷ hĕn ri ke ag jagāgtān tĩ, ag mŷ Topě vĩ tón kŷ. Nén ũ tŷ isóg tũ tũ nĩ, há ra Topě tŷ ěg mŷ nĩm mŭ ěn kar vŷ tŷ isŷ nŷtĩ.

¹¹ Ājag há mŷ sóg ijagtar tag kāmén mŭ, tó kān sóg mŭ, ājag mŷ, isŷ ājag to há tāvĩ nĩn kŷ. Ājag há to sóg fen mág kŷ nĩ. ¹² Inh pi(jé) ājag to kórég nĩ'. Ājag há ne iso há tũ nĩ ve nŷtĩ'. ¹³ Inh krĕ ri ke ājag nŷtĩ. Há kŷ sóg ājag mŷ tag to vĩ sór mŭ, ha mē: “isŷ ājag to há kóm iso há nŷtĩmŷnĩ, iso fe mág nŷtĩmŷnĩ,” he sóg mŭ.

Ū tŷ Jesus ki ge tũ ag pi(jé) tŷ ěg mré ke nŷtĩ'

¹⁴ Ū tŷ Jesus ki rā tũ mré jykrén sór tŷg nĩ. Tŷ ag ěg mré ke tũ nŷtĩ. Há kŷ ũn jykre pāno ag mré jykrén sór tŷg nĩ gé, ājag tŷ vĕnh jykre kuryj han kŷ nŷtĩn kŷ. Kurā pi(jé) tŷ kuty mré ke nĩ'. ¹⁵ Cristo pi(jé) Japo mré jykrén tĩ'. Kŷ ũ tŷ ti ki rā kŷ jĕ pi(jé) ũ tŷ ti ki rā tũ mré jykrén há nĩnh mŭ'. ¹⁶ Kŷ Topě jo ĩn pi(jé) tŷ ón kŷ topě jo ke nĩ'. Ha vĕ, Topě jo ĩn vŷ tŷ ěg nŷtĩ, ũn rĩr mŭ jo ĩn. Ti há ne tag tó', ha mē: “ag ki sóg ijamā han ke mŭ, ag mré sóg tĩg ke mŭ, ag Topě vŷ tŷ inh nĩnh mŭ, kŷ ag vŷ tŷ inh povó nŷtĩnh mŭ,” he ja ti nĩgtĩ. ¹⁷ Há kŷ ěg Senhor tóg tag tó, ha mē: “ag ré kŷ mŭmŷnĩ, vyrmŷ nŷtĩmŷnĩ. Vĕnh jykre kavĕj han tŷg nĩ, kŷ sóg ājag mŷ: ha kāmŭ jĕg, hĕnh ke mŭ. ¹⁸ Ājag jóg vŷ tŷ inh nĩnh mŭ, kŷ ājag vŷ tŷ inh krĕ nŷtĩnh mŭ,” he tóg, ěg Senhor ti, ũ tŷ nén (ũ) kar han ki kanhrān kŷ nĩ ěn ti,” he ja tóg nĩgtĩ, Topě vĩ rán ki.

7

¹ Inh kanhkā', inh fe vŷ tŷ ājag nŷtĩ. Há kŷ sóg ājag mŷ tag tó mŭ. ěg há mŷ tóg tó mŭ, Topě ti, ti tŷ tŷ ěg jóg mág nĩ tag ti, kŷ ěg tóg ti venh ke mŭ. Ājag tŷ ti ve há jé nén (ũ) kavĕj ěn tovānh kān nĩ, ājag jānhkri nŷtĩ jé. Nén (ũ) kavĕj han tŷg nĩ, to jykrén tŷg nĩ gé. Komĕr há jykre há tāvĩ nŷtĩ sórmnĩ. Topě tũ vŷ tŷ ěg nŷtĩ, kŷ ti kamĕg nĩ, ti jykre kuryj ěn ri ke nŷtĩ sórmnĩ.

Paulo fe tŷ mrin ke

² Iso fe mág han mǎn nĭ, ha mĕ. Inh pi(jé) ũ mŷ vĕnh jykre pǎno han sór tĭ', inh pi (jé) ũ krĭn kónǎn sór tĭ', inh pi(jé) ũ tŷ nĕn ũ péju sór tĭ'. ³ Isŷ ājag mŷ tag tó mŷ jāvo sóg ājag to kórég tŷ nĭ. Ājag mré ke vŷ tŷ inh nĭ, kŷ ěg tóg jatun mŷ jagnĕ mré mŷ mŷ, jagnĕ mré kǎgter ěg tóg ke mŷ gé, hĕn ri ke mŷn. ⁴ Inh mŷ ag tóg vĕnh vĭ há tónh ke mŷ, he sóg tĭ ājag to. Kŷ sóg vĕnh kar mŷ ājag to: há ag nŷtĭ, he tĭ. Tag ki sóg ti jagy pĕ vég mŷ, hā ra inh krĭ tóg kǎnhvy nĭ, ājag to, kŷ tóg sir inh mŷ sér pĕ tĭ.

⁵ Ha vé, isŷ ga tŷ Macedônia tá jun kŷ sóg nĕn ũ tŷ inh krĭ kuprǎg ke ve ja tŷ nĭ. Tá sóg ti jagy ve mǎn gé. Iso rárá ag tóg, tá, kŷ sóg vĕnhmŷ en mǎn gé sir. ⁶ Hā ra Topĕ tóg inh mŷ Tito jĕnĕ, kŷ ti hā tóg inh krĭ tŷ kǎnhvy' hé. Ũn vĕsŷrĕnh mŷ ěn mŷ tóg vĭ há han tĭ, Topĕ ti, hā kŷ tóg inh mŷ Tito jĕnĕ, ěn kǎ. ⁷ Ti tŷ inh ki jun kŷ tóg inh mŷ vĭ há han. Kŷ tóg inh mŷ ājag tŷ iso vĭ há han ja tag tó mŷ gé sir, ājag tŷ inh ve sór mŷ tag tó ti mŷ, ājag tŷ vĕnh jykre kórég to vĕnhmŷ en ěn kǎmĕn ti mŷ, ājag tŷ inh jagfy vĕnh vĭ tó sór mŷ tó ti mŷ gé inh mŷ. Sŷ tag mĕ kŷ tóg inh mŷ sér gy tĭ sir.

⁸ Inh carta tŷ ājag ki jun kŷ tóg ājag fe kaj han, isŷ rá ti. Hā ra tóg há tĭ. Ājag fe kaj han tóg, kurǎ pir ki, kŷ ājag tóg ājag jykre kórég ěn tovǎnh ja nĭ, hā kŷ tóg inh mŷ sér tĭ. Ũri tóg inh mŷ sér tĭ, isŷ carta rán kŷ jĕnĕ ja ěn mĭ ěkrĕn kŷ, hā kŷ sóg rán tŷg sór ja tŷ nĭ. ⁹ Inh mŷ tóg sér tĭ. Hĕ ri ken kŷ? Ājag fe kaj mŷ inh mŷ sér tĭ? Vó. Ājag tŷ ājag fe kaj tŷ ājag mŷ jagy tĭn kŷ ājag jykre kórég ěn tovǎnh kŷ tóg inh mŷ sér tĭ. Ājag fe kaj tugrĭn ājag tóg Topĕ mŷ vĕnh fĕg, kŷ inh carta tóg ājag mŷ nĕn (ŭ) kórég kǎmĕn ja tŷ nĭ. ¹⁰ ěg tŷ ěg fe kaj tugrĭn Topĕ mŷ vĕnh fĕg kŷ ěg tóg ěg jykre kórég tovǎnh kǎn ke mŷ, kŷ ěg krenkren ke mŷ. Tag vŷ ěg mŷ sér tĭ. Jāvo ěg tŷ fe kaj ra ěg jykre kórég tovǎnh tŷ nĭn kŷ ěg ter pĕ han ke mŷ sir.

¹¹ Ha vé. Ājag fe kaj tĭn kŷ ājag tóg ājag jykre tugnŷm mŷ sir, Topĕ tŷ ājag krĭn kŷ. Vĕnh jykre kórég ěn to ājag tóg jŷ mŷ sir, kanĕ jur han ājag tóg mŷ sir, kŷ ājag tóg: “vĕnh jykre kórég ěn han sór tŷ ěg tóg nĭgtĭ,” he mŷ sir. Inh ve sór ājag tóg mŷ nĭ sir, vĕnh jykre kórég tŷ ājag tóg tŷ' he sór mŷ, ũn tŷ vĕnh jykre kórég han mŷ ěn mŷ vĭ tar han sór ājag tóg mŷ. Há kar ti nĭ. Hā ki tóg ājag tŷ ti mré ti jykre kórég ěn han ja tŷ (tóg) ve há tĭ sir.

¹² Isŷ ājag mŷ carta ěn rán kŷ sóg ũ tŷ vĕnh jykre kórég han mŷ ěn tó ja nĭ, ti tŷ ũn mŷ ti kórég han mŷ ěn tó ja inh nĭ gé. Hā ra sóg tag to jyrĕn, sŷ rán kŷ, ha mĕ: “isŷ Corinto tá ke ag tŷ iso há nŷtĭ venh há tóg ti, ag tŷ ājag tŷ iso há nĭn ki kanhrǎn jĕ, Topĕ rĭnve,” he ja sóg nĭ, hā kŷ sóg carta ěn rán ja nĭ. ¹³ Hā kŷ inh krĭ tóg kǎnhvy' he mŷ sir, isŷ ājag tŷ iso há nŷtĭn mĕn kŷ. Kŷ inh krĭ tŷ kǎnhvy' hen mré tóg inh mŷ sér pĕ tĭ gé sir, Tito tŷ ājag to vĭ há han kŷ. Ti krĭ tŷ kuprǎ' he ja ājag tóg nĭ, ti tŷ ājag mré nĭn kŷ, kŷ tóg ti mŷ há tĭ gé. ¹⁴ Ti mŷ sóg ājag kǎmĕn ja nĭ, ājag tŷ ti mŷ vĭ há han ke tag ti. Ti tŷg ke to hā sóg ti mŷ ājag kǎmĕn ja nĭ, hā ra ājag tóg ti mŷ ki hā han ja nĭ. Inh kavĕnh ja tŷ ājag tóg nĭ. Hā vé, ājag mŷ sóg ki hā tó há han tĭ. Kŷ tóg ri ke nĭ ja nĭgtĭ, sŷ Tito mŷ ājag to vĭ há han ja nĭn kŷ. Kĭ hā han ja ājag tóg nĭgtĭ.

¹⁵ Kŷ tóg kurǎ kar ki ājag mĭ ěkrég tĭ, ājag to tóg há tǎvĭ nĭ, Tito ti. Ājag tŷ inh vĭ kri nĭm mŷ ěn mĭ tóg ěkrég tĭ, ājag tŷ inh kamĕg mŷ ěn mĭ, kŷ ājag nĕji ti kamĕg ja nĭ gé, isŷ ti jĕnĕn kŷ. Hā tó tóg tŷ. ¹⁶ Kŷ tóg inh mŷ sér tĭ gé sir, ājag tŷ inh kavĕnh ja tŷ nĭn kŷ, ājag tŷ inh vĭ ki króm kŷ.

8

Ĕg tŷ jĕnkamy nĭm ke

¹ Kŷ sóg ājag mŷ Topē tŷ ga tŷ Macedônia tá ke ag tar han mŷ tó sór mŷ gé, Macedônia tá igreja krēm vēnhmān kŷ nŷtĭ ag, ũ tŷ tá vēnh pānpin tĭ ag. Ājag jagāgtar hā ra ag tóg Jerusalém tá ke ag jagāgtān sór mŷ, ag mŷ jĕnkamy jĕnĕn kŷ. ² Ha vé, ti jagy pē hā ve ja ag tóg nĭgtĭ, Macedônia tá ke ag, ag jykre há vēnh ven jé. Ge ra tóg ag mŷ sér tĭ. Jagāgtar ag nŷtĭ gé, tŷ nĕn (ũ) mág tŷ ag nŷtĭ. Hā ra ag tóg, ag mŷ sér nĭn kŷ (ag tóg) vin mág pē han ja nĭgtĭ, ag jagtar mág mŷ ra. Ag tŷ Jerusalém ra jĕnkamy jĕnĕ sór vē. ³ Ha vé, ag jykre ve inh. Ājag tŷ nĕn (ũ) tŷ vēnh kĕpām ag tóg, ag jĕn mré hā. ⁴ To ag tóg inh mŷ to vĭ mág, isŷ ag mŷ: “ājag tŷ tŷ vēnh kĕpām tŷg nĭ,” he tŷ nĭn jé. Ag tŷ Topē tŷ ag mŷ nĕn ũ há han sór vē. Tag hā ne ag mŷ sér tĭ, Topē tŷ tag to ag tar han kŷ, hā kŷ ag tóg inh mŷ: “ĕg tŷ ag mŷ jĕnkamy jĕnĕ sór vē,” he mŷ. ⁵ Kŷ ag tóg vēnh jykre há han, isŷ ag ki vēnh jykre há ve sór mŷ ĕn kĕfór. Ĕg Senhor mŷ ag tóg vēnh vin, kar kŷ ag tóg inh mŷ vēnh vin gé, Topē tŷ ag mŷ: “ha ti mŷ vēnh vin,” hen kŷ.

⁶ Kŷ sóg Tito mŷ ké, ti tŷ ājag ki jĕnkamy ũ ve jé, ājag tŷ Jerusalém tá ke ag mŷ jĕnkamy jĕnĕn ke ti. Ājag ki tóg hur jĕnkamy sĭ vé, kŷ tóg ti tŷ ũri ve kĕn há tĭ, ti tŷ ājag mŷ sér tĭ jé gé, Topē tŷ tag to ājag tar han kŷ. ⁷ Ha vé, Jesus ki ge kŷ ājag nŷtĭ. Vĭ há ājag nŷtĭ. Ki kanhrān mág ājag nŷtĭ. Ũ jagāgtān sór ājag nŷtĭ. Jagnĕ to há ājag nŷtĭ. Tag kar ki ājag tóg ũn rico ri ke nŷtĭ. Kŷ nĕn ũ há tag han sórnmĭ gé, Tito tŷ ājag ki nĕn venh ke mŷ tag ti.

⁸ Inh pi(jé) ājag mŷ: “ker ag jagāgtān tŷg hĕ,” he sór mŷ. Sŷ ājag tŷ vēnh kar to há nŷtĭ ve sór vē, ājag tŷ ũ ag jagāgtān mŷn ki. ⁹ Ha vé, ĕg Senhor tŷ Jesus Cristo vŷ ĕg jagāgtān ja nĭ gé. Tag ki kanhró ājag tóg nŷtĭ. Kanhkā tá ti rico nĭ ja nĭgtĭ, hā ra tóg ā tŷ nĕn (ũ) ĕn tovānh kĕn. Ā tŷ ĕg jagfy jagtar tĭ jé tóg kĕtĭg. Kŷ ĕg tóg ti jagtar tugrĭn rico nŷtĭ sir.

¹⁰ Kŷ sóg tag to jykrĕn, ha mĕ. Ano ti nĭ ha, ājag tŷ ag mŷ jĕnĕn ke tŷ vyrmŷ vin han vén kri. Ājag hā ne to jykrĕn vén ja nĭgtĭ gé', Jerusalém tá ke ag mŷ jĕnkamy jĕnĕn ke to. ¹¹ Kŷ ājag tŷ nĕn han vén ja ĕn han kĕn nĭ, ũri. To jykrĕn ja ājag tóg nĭgtĭ, kŷ han kĕn sórnmĭ gé. Ājag tŷ vyrmŷ nĕn vin ja ĕn kri vin mĕn nĭ, ag mŷ jĕnĕn jé. ¹² Ājag tŷ nĕn nĭm kŷ ti tŷ ājag mŷ sér nĭn kŷ tóg Topē mŷ há tĭ. Ũ tŷ nĕn ũ mág vŷ nĭm mág han ke mŷ, ũ tŷ nĕn ũ sĭ vŷ sĭn kŷ nĭm ke mŷ. Topē pi(jé) ũ tŷ nĕn ũ sĭ tŷ nĭm mág ve sór mŷ'.

¹³ Ti tŷ ājag tŷ ũ jagāgtān tugrĭn ājag mŷ tŷ tŷn kŷ tóg Topē mŷ ũ tĭ sir. Vĕnh kar tŷ nĕn ũ sĭ ve kŷ tóg há tĭ. ¹⁴ Ũri ājag tŷ tóg e nĭ, hā kŷ tóg ājag tŷ ũn jagāgtar ag mŷ vēnh kĕpām há tĭ. Kejĕn tóg ājag mŷ tŷ' hĕnh ke mŷ gé, kŷ ag tóg sir ājag mŷ nĕn (ũ) vin ke mŷ gé, vēnh kato. Kŷ vēnh kar vŷ jagnĕ ri ke nŷtĭ sir. Tag hā vŷ há nĭ. ¹⁵ Hā kŷ tag tóg rán kŷ nĭ, ha mĕ: “ũ tóg vējĕn génh mág han ja nĭgtĭ, ũ tóg génh pir han ja nĭgtĭ gé. Kŷ ũ tŷ génh mág han mŷ tóg kĕfór ja tŷ nĭgtĭ, hā ra ũ tŷ génh pir han mŷ ĕn mŷ tóg tŷ' he ja tŷ nĭgtĭ gé,” he tóg mŷ, Topē vĭ rá ki. Jagnĕ ri ke ag tóg nŷtĭ ja nĭgtĭ. Hā kŷ tóg ĕg tŷ ũ tŷ nĕn (ũ) pir nĭ ĕn jagāgtān há tĭ.

Tito to vēme

¹⁶ Topē hā ne Tito fe han', ti tŷ ājag to há tāvĭ nĭ jé. Kŷ sóg Topē mŷ vĭ há han tĭ sir, ti tŷ ti fe han kŷ. ¹⁷ Kŷ tóg kĕnhmar inh mŷ: “hej,” hé, sŷ ti mŷ: “ha Corinto ra tŷg,” hen kŷ. Kĕnhmar tóg tŷg sór ja nĭ, Tito tĭ. ¹⁸ Kŷ sóg ti mré ĕg régre

ũ jēnē sór mū gé. Ēg régre tag vỹ Jesus kāmén tí, ký igreja krēm vēnhmān ký nỹtĩ ag kar vỹ ti to vĩ há han tí, ũ tỹ ěmā kar ki Topē vĩ to vēnh pānpin tí ag. ¹⁹ Ký igreja krēm ke kar vỹ ti há kuprēg, ti há tỹ inh mré ěg tỹ ũn jagāgtar ag mỹ nēn jēnēnh ke tag ki rĩr jé. Ēg Senhor tỹ ũn mág nĩ tag vēnh ven há jé ěg tóg tag ki rĩr sór mū, ěg tỹ ag jagāgtān ke tag ti ki. Ký tóg inh mỹ há tí gé, sỹ inh pir mỹ ki rĩr tũ nĩn ký.

²⁰ Ký ũ tóg iso jykrén kónān ke tũ nĩ gé, isỹ inh pir mỹ ki rĩr tũ nĩn ký. Jānkamy e vē, ěg tỹ ma mūnh ke ti, ký tóg inh mỹ ũ tỹ tag to iso jykrén kónān ha mē tí. Ký tóg inh mỹ há tí, ũ ag tỹ inh mré ki rĩr mūn ký. ²¹ Isỹ vēnh jykre kuryj han sór vē, há to sóg jykrén tí. Ēg Senhor ne inh jykre ki kanhró nĩ, ký tóg há tí gé, ěprā ke ag tỹ inh jykre há vég mūn ký.

²² Inh mré tĩg ke mū tag vỹ Tito mré ājag ki jun ke mū, kar ký ěg régre ũ ke gé. Ēg régre tag há ne ěg Senhor tũ ki rĩr há han tĩgtĩ, tag ve tỹ hēn ri ke han inh huri. Ti tũ ki rĩr nĩ vỹ ti mỹ sér tí. Ký tóg ājag vēme mē, há ký tóg ājag ve sór mū. Ājag to tóg há tāvĩ nĩ, ti tỹ ājag vēme mēn ký.

²³ Ký Tito ne ājag vēnh kātĩg ke mū'. Inh mré rānhrāj jafā vē, Tio ti, ký tóg inh mré ājag to vāsān tí. Ti mré kāmũ tag ag vỹ tỹ ũn há nỹtĩ gé. ũ tỹ igreja krēm vēnhmān ký nỹtĩ ag vỹ ag jēgnē ja nĩ, ājag to. Ag tỹ Cristo jykre há ěn han ký nỹtĩ vỹ ve há tí. ²⁴ Ag tỹ ājag ki junjun ký ag ki rĩr há han nĩ, vēnh kar tỹ ve jé, ājag tỹ ag to há nỹtĩ ti, igreja krēm vēnh pānpin tí ag kar tỹ ājag jykre há ve jé. Vēnh kar mỹ sóg ājag to: “vĩ há tāvĩ han ag tóg tí,” he tí. Ký Tito ag mỹ vĩ há han nĩ, ke tũ nĩ (mũ) ra sóg ón ja nĩnh mū.

9

Ag tỹ jānkamy jēnēnh ke

¹ Ký ājag tóg, ěg tỹ Jerusalém tá Topē ki ge ký nỹtĩ ag mỹ jēgnēnh ke tag ki kanhró (ājag tóg) nỹtĩ, há ký sóg tó sór tũ nĩ. ² Ag jagāgtān sór ājag tóg mū, ki kanhró sóg nĩ. Há ký sóg Macedônia tá ke ag mỹ tó tí. Ag mỹ sóg: “Grécia tá ke ag ne Jerusalém tá ke ag mỹ nēn ũ jēnē sór tí!,” he tí. “Kri prỹg tóg nỹ ha, ag tỹ nēn ũ jēnē sór mūn kri,” he sóg tí, ājag to. Ký ag tóg ke sór mū gé sir, ājag kóm.

³ Há ký sóg ājag mỹ ěg régre ag jēgnēg mū, ājag tỹ ki kanhrān jé, sỹ ājag kāmén mū ti. Ký ājag tỹ nēn (ũ) nĩm sór mū ěn vin kān nĩ, ũri, ký sóg fagrĩnh mỹ vĩ ja tũ nĩnh mū. ⁴ Hēn ri ke mūn Macedônia tá ke ũ ag tóg inh mré kāmũ sór mū. Ký tóg ājag tỹ nēn vin ja tũ nĩ ký inh mỹ'a tĩnh mū, isỹ ón ký vĩ ja nĩn ký. Ký tóg ājag mỹ'a tĩnh mū gé sir. ⁵ Há ký sóg to jykrén, sỹ ājag mỹ ěg régre tag ag jēgnē jé, inh kātĩg ke to há, ājag tỹ nēn vin han kān jé, ājag tỹ nēn (ũ) tỹ ěg mré ke ag jagāgtān ke ti. Vāsỹ ājag tóg to ja nĩ, ājag tỹ nēn vin sór mū ěn ti, ký ha vin han, ký tóg e nĩnh mū, jānkamy tí, ký tóg ve há tí, ti tỹ ājag mỹ sér nĩ ti. Ký ũ tóg ājag to: “tĩ mỹ ag mỹ há tũ ja, há ký ag tóg nĩm sí han ja nĩ?” hēnh ke tũ nĩ.

⁶ Ký sóg tag tó sór mū, ha mē: “ũ tỹ ti fy pir krān ký tóg pin ký génh ke mū gé sir. ũ tỹ krān mág mū ěn há tóg génh mág han ke mū gé sir,” he sóg tí. ⁷ Ký ājag tỹ nēn to jykrén mū ěn há vin nĩ, ājag tỹ Jerusalém ra jēnē jé. Ti tỹ ājag mỹ sér tũ nĩn ký tóg há tũ nĩ. Inh pi(jé) ājag mỹ vĩ tar han mū'. Mỹ sér nỹtĩmĩnĩ, ājag tỹ ěg mré ke ag jagāgtān to, ký tóg Topē mỹ há tí sir. ũ tỹ tóg to tóg há tāvĩ nĩ. ⁸ Ký Topē tóg to tar nĩ gé, ājag mỹ nēn vin mág han ke to, ājag tỹ tỹ ājag ki e nĩ jé, kurā kar ki, nēn ũ tỹ ājag mỹ tũ' he tũ nĩ jé. Ký tóg, ājag tũ tỹ ājag ki mág nĩn ký (tóg) ājag tỹ ũ jagāgtān', ũ jagāgtān' hēnh há tí sir. ⁹ Tag vỹ rán ký nĩ, ha mē:

“Ūn jagāgtar ag mǝ tóg vin mág tǝ, ti tǝ ěg mǝ vĕnh vĭ há tó tóg tǝ' henh ke tǝ nǝ,” he tóg, Topĕ vĭ rá ki.

¹⁰ Ha vé, Topĕ ne ěg mǝ nĕn (ŭ) kar fy vin mǝ', ěg tǝ krān jé, kǝ tóg ěg mǝ pāo han jafā nĭm mǝ gé, ěg tǝ tǝ pāo han kǝ kon jé. Kǝ tóg ājag mǝ ājag tǝ tǝ ŭ jagāgtān ke mǝ ěn ven mǝ gé, kǝ tóg nĕn ŭ fy ri ke nǝ. Kanĕ há ri ke han jé tóg ke mǝ gé, ājag tǝ vĕnh jykre kuryj tag han kǝ, hā vǝ: jagnĕ jagāgtān, he mǝ. ¹¹ Tag ki ājag tóg rico nǝtĭnh ke mǝ, ājag tǝ vĕnh kar jagāgtān kǝ. Kǝ ag tóg e nǝtĭnh mǝ gé sir, ŭ tǝ ěg tigrĭn Topĕ to vĭ há han mǝ ag, ag tǝ ěg tǝ ag jagāgtān tigrĭn Topĕ to vĭ há han kǝ. ¹² Kǝ tóg ge nǝ. ěg tǝ Topĕ ki ge kǝ nǝtĭ ag jagāgtān kǝ ěg tóg ag jagāgtar tǝ tǝ' he mǝ. Tag tóg há tǝ. Hā ra ag tóg ěg tǝ ag jagāgtān tigrĭn (ag tóg) Topĕ mǝ vĭ há han ke mǝ gé sir. ¹³ Hā ki ag tóg ājag tǝ Topĕ vĭ kri fig mǝ vég mǝ, ājag tǝ ag jagāgtān ki. Kǝ ag tóg tag to Topĕ to vĭ há han ke mǝ gé sir, ha vemnĭ. Cristo to vĕme to ājag nĕji há nǝtĭ. Hā ve jé ag tóg ke mǝ, ājag tǝ ag jagāgtān mág kǝ, ājag tǝ vĕnh kar jagāgtān kǝ ke gé. ¹⁴ Kǝ ag tóg ājag to Topĕ mrĕ vĕmĕn ke mǝ gé sir, ājag to há tǝvĭ nǝtĭnh kǝ. Topĕ tǝ ājag jagāgtān há pĕ han mǝ ěn ve jé ag tóg ke mǝ, hā kǝ ag tóg ājag ve sór ke mǝ gé sir. ¹⁵ Topĕ ne ěg mǝ nĕn ŭ há tǝvĭ vin tǝ mǝ'. Pi(jé) kaja nǝ', ti tǝ ěg mǝ nĕn vin mǝ ti. ěg jé ti mǝ to vĭ há han, ti mǝ agradecer hen kǝ.

10

Paulo tǝ nĕn to vĭ

¹ Ha vé, ājag jyvĕn sór inh mǝ, inh, hā vǝ: Paulo, he mǝ. Sǝ ājag mrĕ nĭn kǝ sóg nĕji komĕr hā vĭ tǝ, kǝ, isǝ kór há tá nĭn kǝ isóg nĕji vĭ jǝ han tǝ ājag mǝ. Cristo ne komĕr hā vĭ tǝ'. Ūn há vĕ, Cristo ti. Ti jykre hā han sór inh nĭgtĭ. ² Hā kǝ sóg ājag mǝ tag to vĭ sór mǝ, ha mĕ. Isǝ ājag mǝ nĕn rán mǝ tag jĕmĕmnĭ. Kǝ sóg ājag ki jun kǝ vĭ jǝ han ke tǝ nǝ. Vĭ jǝ han jé sóg ke mǝ, ha vemnĭ, ŭ tǝ inh kato vĭ mǝ ag mǝ, ŭ tǝ iso: “ā tǝ vĕsóg ki nĕn to jykrĕn mǝ ěn hā han tóg tǝ,” he mǝ ag mǝ. ³ ěprā ke vǝ tǝ inh nǝ, hā ra inh pi(jé) ěprā ke jykre han kǝ vĕnh jykre kórĕg han to vāsān tǝ'. ⁴ Vāsān mág sóg tǝ, hā ra inh pi(jé) ěprā ke ag jykre han kǝ vāsān mǝ'. Topĕ jykre tar ěn hā han kǝ sóg hā to vāsān tǝ, kǝ tóg soldado tǝ rārā jafā ri ke nǝ, Topĕ jykre tar ti. Tǝ sóg ěg kato tĕ mǝ ag vĕnh pigju jafā mág ěn kókĕg tǝ, hā vǝ: isǝ ŭ tǝ ěg vĭ kato vāsānsān mǝ ag vĭ tǝ tǝ' he mǝ, he mǝ. ⁵ Ū tǝ Topĕ kato vĭ sór mǝ ag vĭ tǝ sóg tǝ' he tǝ gé. Vĕsǝ ūn mág han sór ag tóg nǝtĭ, Topĕ kato vāsān kǝ, ěg tǝ Topĕ jykre ki kanhrān mǝ kato vāsān kǝ. Tǝ tǝ' he jé sóg ke mǝ, Topĕ jykre tar hā tǝ. ěprā ke ag tǝ Topĕ vĭ kato tĕ mǝ ag tǝ Cristo krĕm ge han kǝn sór sóg mǝ, kǝ ag sigse kǝ nǝtĭ ri ke vĕ sir. ⁶ Kǝ, sǝ ājag tǝ Topĕ vĭ kri nĭm mǝ ve kǝ sóg ŭ tǝ kri fi sór tǝ ag mǝ vĭ jǝ han ke mǝ sir, ha vemnĭ.

⁷ To jykrĕn há han nǝ, ha mĕ. “Tǝ sóg Cristo mrĕ ke nǝ,” he ājag tóg tǝ, ājag kāmĭ ŭ. Kǝ to jykrĕn há han nǝ. Tǝ sóg Cristo mrĕ ke nǝ gé, inh, ājag kóm mǝr, ha mĕ. ⁸ ěg Senhor ne inh fĕg', sǝ ājag jyvĕn jé. Ti pi(jé) inh mǝ: “ha ag kókĕn,” hé'. Kǝ sóg ājag mǝ tó, ěg Senhor tǝ inh fĕg ja ti. Isǝ vĕso vĭ há han hā vĕ. Ge ra tóg inh mǝ'a tǝ nǝ, isǝ vĕso vĭ há han mǝ ti. ⁹ Sǝ ājag jyvĕn sór vĕ. Inh pi(jé) ājag kanĕ jun sór mǝ'. Ājag jyvĕn hā jé sóg ājag mǝ rán. ¹⁰ Inh carta ki inh nĕji ājag mǝ vĭ tar han tǝ, vĭ jǝ, kǝ sǝ ājag mrĕ nĭn kǝ sóg nĕji krój nǝ ve nǝ, kǝ inh vĭ nĕji tóg tǝ nĕn ŭ tǝ nǝ ve nǝ. ¹¹ Tag to jykrĕn, ha mĕ: isǝ rán mǝ ri ke han jé sóg

ke mŭ, isŷ ājag mré nŭnh ken kŷ, ha mē. Ājag vég tŭ sóg nŭ, isŷ carta tag rán kŷ. Isŷ ājag mré nŭnh ken kŷ sóg inh vŷ tag ri ke han ke mŭ, ha vemnŭ.

¹² Ājag kāmŭ ũ tóg vēso vŷ há han sór tŭ. Inh pi(jé) ag ri ke nŭ, inh pi(jé) tŷ ag mré ke nŭ gé'. Vēsóg ki to jykrén kŷ ag tóg nén ũ to: "tag vŷ há nŭ, tag vŷ há tŭ nŭ," he tŭ. Tag to jykrén kŷ ag jykre tóg ag mŷ há nŭ ve nŭ. Topē jykre ve vén sór tŭ ag tóg nŭ. Ag tŷ vēsóg ki nén to jykrén há tóg ag mŷ há tŭ. Krŷ tŭ ag nŷtŭ.

¹³ Ag jāvo sóg Topē jykre vég tŭ, há kŷ sóg ājag mŷ: "inh jykre vŷ há nŭ," he tŭ. Topē ne inh mŷ inh rānhrāj ti nŭm, kŷ tóg inh mŷ: "ha Corinto tá ke ag ki rŭr," he ja nŷgtŭ gé. ¹⁴ Inh pi(jé) Topē tŷ inh mŷ vēnh rānhrāj nŭm ēn pātén tŭ, kŷ sóg pātén ja tŭ ní gé, sŷ ājag mŷ rán kŷ. Inh há ne ājag mŷ Cristo kāmén vén ja nŷgtŭ. ¹⁵ Há kŷ sóg isŷ tŷ ājag jyvĕn tŭ. Ũ tŭ pijé'. Inh pi(jé) ũ rānhrāj to: "isŷ han ja vē," he mŭ'. Isŷ há ki sóg tŷ ũn mág nŭ. Kŷ sóg tag to jykrén mŭ gé, ha mē: ājag tŷ Topē ki ge kŷ nŷtŭ to tar nŷtŭn kŷ sóg tŷ ũn mág távŷ nŭnh ke mŭ gé, ājag mré. Isŷ há vē, inh rānhrāj há vē. ¹⁶ Kŷ sóg ājag jamā mŷ ra tŷg sór mŭ gé, sŷ Cristo kāmén jé, ũ tŷ ag mŷ tó ja tŭ ēn ra. Sŷ tātá ag mŷ kāmén kŷ sóg inhhā ki rānhrāj mŭ sir, ũ tŷ ag mŷ tá Topē vŷ kāmén ja tŭ nŭn kŷ. Kŷ sóg inh rānhrāj há tugnŭn tŷ ũn mág jĕnh mŭ, ũ rānhrāj tugrŭn ke tŭ vē.

¹⁷ Há ra tóg há tŭ tŭ, ěg vēme tag ti. Ājag tŷ ũn mág nŭ tó sór kŷ ěg Senhor ti tómnŭ. ¹⁸ ěg tŷ vēso: "ũn há vŷ tŷ inh nŭ," he mŭ ra ěg pi(jé) tŷ ũn há nŷtŭ'. ěg Senhor tŷ ěg to: "ũn há vŷ tŷ ā nŭ," hen há kŷ ěg tóg tŷ ũn há nŷtŭ'.

11

Ōn kŷ apóstolo ag

¹ Iso fe nŷtŭmŭnŭ. Krŷ tŭ nŭ ve inh nŭ, isŷ vēsóg kŷ. Há ra ājag tóg iso fe nŷtŭ, kŷ tóg há tŭ. ² Ājag to sóg há pĕ nŭ, Topē tŷ ājag to há nŭ ri ke, há kŷ sóg ājag jyvĕn tŭ. Kŷ ājag tóg ũn mén ke mŭ fi ri ke nŷtŭ, kŷ Cristo vŷ ājag mén ke ri ke nŭ sir. Vĕnh prŷg tag to sóg ājag kĕn sór mŭ mŷr, ājag jānhkri nŷtŭ jé, tātāg tŷ mén ja tŭ jānhkri ri ke. ³ Há ra sóg ājag to: "ag mŷ ti tovānh sór tŭ nŭ vŷ?" he mŭ. Pŷn vŷ Eva fi mŷ ón, Japo ti, tŷ jykre (ka)mē nŭn kŷ, kŷ fi tóg ti vŷ kri nŭm. Kŷ tóg ājag mŷ ón sór mŭ gé, Japo ti, ājag tŷ Cristo tovānh jé, ājag tŷ ti jykre pir tovānh jé, ājag tŷ ti to tar ēn to krónh ke jé. ⁴ Há kŷ ājag tóg ũ ag vŷ jĕmĕ sór mŭ, ag tŷ ājag mŷ ón kŷ Jesus tóg kŷ, ag tŷ isŷ ājag mŷ nén tóg mŷ ēn há tŭ tó mŭ ra ājag tóg jĕmĕ sór tŭ. Ōn kŷ jagrĕ vŷ ājag mŷ há nŭ ve nŭ, Topē tŷ ājag mŷ nŭm ja tŭ ēn. Ōn kŷ topē vŷ vŷ ājag mŷ mē sér tŭ ve nŭ, ājag tŷ vāsŷ mĕ ja tŭ ēn. Vĕnhmŷ han sór ājag tóg mŭ.

⁵ Ōn kŷ apóstolo ag ne ājag mŷ vēnh vŷ tag tóg sór mŭ'. Inh pi(jé) tŷ ag krĕm ke nŭ, ha mē. ⁶ Vŷ sŭnvŷ han tŭ inh nĕji nŭ, ag vŷ sŭnvŷ ri ke han tŭ inh nĕji nŭ. Há ra sóg nén tŷ hĕn ri ke ki kanhró nŷgtŭ, tag ve ājag tóg mŷr, ājag tŷ inh vŷ mĕ tŷ hĕn ri ke han mŭ ěn ki.

⁷ Ājag mŷ sóg Topē vŷ tóg ja nŷgtŭ, kŷ sóg tag to ājag ki ti kaja ve sór ja tŭ nŭ. Vĕsŷ ũn sŷ han ja inh nŭ, sŷ ājag mré nŭn kŷ, ājag tŷ tŷ ũn mág nŷtŭ jé, isugrŭn. Tag tugrŭn inh mŷ Topē vŷ mranh? Vó, vēnh jykre há vē. ⁸ ěmā ũ tá Jesus ki ge kŷ nŷtŭ fag ne inh mŷ fag jānkamy vēnh kĕpĕm, kŷ fag tóg inh mŷ ti jĕnĕ ja nŭ, sŷ ājag mré nŭn kŷ. Fag tŭ há ko ja inh nŷgtŭ. ⁹ Kŷ, isŷ jānkamy ve sór mŭ ra sóg ājag mŷ tóg ja tŭ ní gé. "Ti hŷn ag mŷ jagy tŷnh mŭ," he sóg tŭ, há kŷ sóg ājag mŷ tóg ja tŭ nŭ. Ga tŷ Macedônia tá ěg régre ag ne inh ki junjun ja nŷgtŭ', sŷ ājag mré nŭn kŷ, kŷ ag tóg inh mŷ jānkamy ũ ma kāmŭ ja nŷ gé, sŷ to nén tŷ inh mŷ tŭ nŭ ēn mĕn jé. Gen kŷ sóg isŷ vég tŭ há ra, ti tŷ ājag mŷ jagy tŭ nŭn jé. Inh jykrén há

vě. Tovãnh sór tũ inh nĩgtĩ. ¹⁰ Ki hã tó sóg tĩ, Cristo tỹ ki hã tó tĩ ěn ri ke han sóg tĩ. Kỹ sóg ãjag to: “ga tỹ Grécia tá ke ag vỹ jãnkamy to inh jykre ki kanhrãn kãn ke mũ, ag tỹ iso vĩvĩ he tũ nĩn jé,” he mũ. ãjag jãnkamy ve sór tũ pẽ inh nĩgtĩ. ¹¹ Hẽ ri ken kỹ? Inh mỹ ãjag to há tũ nĩgtĩ? Vó, ãjag to sóg há távĩ nĩ, kỹ Topẽ ne ki kanhró nĩ’.

¹² Hã ra sóg ãjag tũ ve sór tũ nĩ, sỹ ag vĩ tỹ tũ’ hen jé, ón kỹ apóstolo ěn ag vĩ ti. Inh mỹ tóg ag tỹ ãjag mỹ: “Paulo ri ke inh nĩ. Inh mỹ ãjag tũ vẽn h kãpãm,” henh ha mẽ tĩ. Hã kỹ sóg ãjag tũ ve sór tũ nĩ. ¹³ Ón kỹ apóstolo vỹ tỹ ag nỹtĩ, mỹr, ha mẽ, ón kỹ ag tóg: “Topẽ rãnrãj han ěg tóg mũ,” he tĩ. Ón kỹ ag tóg: “Cristo vỹ ěg tỹ apóstolo han,” he tĩ. ¹⁴ Satanás jykre hã vẽ. Vẽsỹ tóg Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ri ke han tĩ, ón kỹ, Satanás ti. ¹⁵ Kỹ Satanás mỹ rãnrãj tĩ ag tóg ón kỹ (ag tóg) jykre kuryj nỹtĩ ve nĩ gé. Hã ra Topẽ tóg ag vóg kónãn ke mũ, ag rãnrãj kórég to.

Paulo jagtar

¹⁶ Ha mẽ, tó mãn jé sóg ke mũ, sỹ tó ja ti. Inh pi(jé) krĩ tũ nĩ’. Isỹ ãjag mỹ krĩ tũ nĩ ve (hã) ra, ge ra iso hã nỹtĩmĩ, sỹ vẽso vẽn h vĩ há tón kỹ. ¹⁷ Sỹ ãjag mỹ sỹ nẽn ve ja ěn tó sór vẽ, kỹ tóg inh krĩ tũ nĩ ve nĩ. Sỹ vẽso vĩ há han kỹ sóg krĩ tũ nĩ ve nĩ. ěg tỹ ěg Senhor jykre tó kỹ ěg tóg tag tó tũ nĩgtĩ, sỹ tónh ke tag. ¹⁸ Hã ra sóg tó sór mũ. Vẽn h kar tóg ãjag mỹ ag tỹ nẽn ve ja tó tĩ, kỹ sóg ãjag mỹ sỹ nẽn ve ja ěn tó sór mũ gé, ha mẽ. ¹⁹ Krĩ há ãjag nỹtĩ, ge ra ùn krĩ tũ ag tóg ãjag mỹ há nỹtĩ ve nĩ. ²⁰ Ũ tỹ ãjag mỹ: “tag han ra, tag han tũg ra,” hen kỹ tóg ãjag mỹ sér tĩ ve nĩgtĩ. Ũ tỹ ãjag tũ mãn sór kỹ tóg ãjag mỹ há tĩ ve nĩgtĩ, ũ tỹ ãjag mỹ un’ón mũ ag tóg ãjag mỹ há nỹtĩ ve nĩgtĩ, ũ tỹ vẽso: “tỹ inh ùn mág nĩ,” he mũ ag vỹ ãjag mỹ há nỹtĩ ve nĩgtĩ gé, ũ tỹ ãjag kakã ki tãnh tĩ ěn ag ke gé. Ũ tỹ ge vỹ ãjag mỹ há kar nỹtĩ ve nĩgtĩ. ²¹ Inh mỹ’a tóg tĩ, sỹ tag tó kỹ. Vẽn h jykre tag to sóg krój nĩ, tag han sór vãnh inh nĩgtĩ, ag tỹ han ri ke tag.

Hã ra ag tóg ãjag mỹ ag tỹ nẽn ve ja ěn tó sór mũ, ón kỹ apóstolo ěn ag, ag tỹ nẽn ũ há kar han mũ tó ag tóg tĩ. Kỹ sóg ag ri ke tónh ke mũ gé sir, ùn krĩ tũ ag ri kén. ²² Hebreu vỹ tỹ ag nỹtĩ. Tỹ sóg Hebreu nĩ gé. Israel krẽ’krẽ vỹ tỹ ag nỹtĩ. Tỹ sóg Israel krẽ’krẽ nĩ gé. Abraão krẽ’krẽ vỹ tỹ ag nỹtĩ. Tỹ sóg Abraão krẽ’krẽ nĩ gé. ²³ Cristo camarada vỹ tỹ ag nỹtĩ. Tag to sóg ag kãfór nĩ hã ra. Ha vẽ, krĩ tũ pẽ nĩ ve sóg nĩ, sỹ tỹ ag kãfór nĩ tag tón kỹ.

Ha mẽ, isỹ tỹ Cristo camarada nĩ ti: inh rãnrãj e tag hã to sóg ag kãfór nĩ, ise kỹ nĩn e ja hã to sóg ag kãfór nĩ gé. Inh mrãnmrãn kãfór han ag tóg tĩ gé, ter kren tỹ hẽn ri ke ve inh, ag kãfór ke gé. ²⁴ Judeu ag ne inh mrãnmrãn tỹ 5 (ke) han’, ag tỹ ũ mrãnmrãn tỹ 39 (ke) han tĩ ěn tỹ 5 (ke) han ag tóg isỹ, kurã tỹ hẽn ri ke han tóg, ti tỹ 5 (ke) ěn tá krỹg jé. ²⁵ Kar kỹ ag tóg ka tỹ inh mrãnmrãn tỹ 3 (ke) han ja nĩgtĩ gé. Kurã tỹ hẽn ri ke han tóg ke gé, ti tỹ 3 (ke) ěn tá krỹg jé. Pó tỹ ag inh pin ja nĩgtĩ gé, isén jé, kurã pir ki. Kar kỹ sóg goj ki ter kren tãgtũ han ke gé, ěn kã sóg kejẽn kuty pir ki kurã mré goj nig kãki nãgnãr, goj kafã tũ kãki. ²⁶ Kuvar há ra tũg tỹ hẽn ri ke han inh, kỹ goj var tóg inh jagtar han. ěg tũ pēju(g) tĩ ag vỹ inh jagtar han tĩ. Inh mré ke ag vỹ inh vóg kónãn sór nĩgtĩ, fóg ag ke gé, cidade ki ke ag ke gé, ěmã tũ tá ke ag ke gé. Goj kafã tũ kri inh jagtar han. Ón kỹ ěg kanhkã ag vỹ inh jagtar han tĩ gé. ²⁷ Rãnrãj mág to inh jagtar tĩ gé, to sóg ron tĩ, kỹ sóg nũr tũ tỹ hẽn ri ke hyn han tĩ gé. Kejẽn sóg kókĩr tĩ, kejẽn sóg goj vég tũ nĩgtĩ, vãkre tỹ hẽn ri ke han sóg tĩ, kusa mẽg sóg tĩ, inh kur tóg iso tũg tĩ gé. ²⁸ Kỹ, isỹ kurã kar ki ti jagy tag vég mũ mré hã

sóg igreja krēm vėnhmān tī ag to krī kufy han tī gé. ²⁹ Ū tỹ Cristo vī to krónh ken kỹ tóg inh mỹ jagy tī gé. Ū tỹ Topē vī mranh kỹ sóg kanē jur tĩgtĩ gé.

³⁰ Kỹ, isỹ vėsó kỹ sóg isỹ nén ũ jagy vég mũ ěn tó sór tĩ, inh krój nĩ ěn ti. ³¹ Topē ne ki kanhró nĩ, ěg Senhor tỹ Jesus jóg ti. ěg tỹ ti mỹ vī há han tóg tũ' henh ke tũ pē nĩ. Ti há ne ki kanhró nĩ'. Inh pi(jé) ón mũ'. ³² Cidade tỹ Damasco tá sóg nĩ ja nĩgtĩ, kỹ pā'i mág tỹ rei tỹ Aretas ěn krēm pā'i ũ vỹ governo ki rĩr nĩ ja nĩgtĩ. ěn tóg ijo vāji ja nĩgtĩ. Ti polícia ag tóg ijo vāji ja nĩgtĩ, ag tỹ ise jé. ³³ Hā ra inh mré ke ag tóg kěj mág kākā inh péju kỹ jänkā ror tỹ isérem, cidade to ró tỹ, hā kỹ sóg kren. Isỹ ti jagy ve jan hā vē.

12

Paulo tỹ nén nē ve

¹ Kỹ ājag tỹ isỹ tỹ ũn mág nĩ tag mē sór kỹ, kỹ sóg ājag mỹ ěg Senhor tỹ inh mỹ nén ven mũ ěn tó sór mũ gé ver, ti tỹ inh mỹ nén kāmén mũ ti. Sỹ ājag mỹ tónh ke tũ vē vē, hā ra ājag tóg mē sór mũ. ² Ha vē, ũ ki kanhró sóg nĩ, Jesus ki rā ũ. 14 (ke) anos ti nĩ ha, ti tỹ kanhkā ra tĩg kri, kanhkā tāgtũ he mũ ěn ra. Hēn ri ke mũn tóg ā rĩr há ra vyr, hēn ri ke mũn ti kuprĩg tóg ra vyr, inh pi(jé) ki kanhró nĩ'. Topē há ne ki kanhró nĩ'. ³ Hā ra tóg ra vyr, hēn ri ke mũn ā rĩr há ra, ti kuprĩg hēn ri ke mũn, inh pi(jé) ki kanhró nĩ', Topē há ne ki kanhró nĩ'. ⁴ Kỹ tóg ěg tỹ hē tá Topē mré nỹtĩnh ke mũ ěn ra vyr, Paraíso he mũ ěn ra. Tá tóg vėnh vī jēmē, ěprā ke tỹ nén tónh ke tũ ěn mē tóg tá, kanhkā tá vėnh jykre sĩnvĩ pē ěn, ěg tỹ tag ki nén ki kagtĩg ěn. ⁵ ěn hā to sóg: “ũn mág vỹ tỹ inh nĩ,” he sór mũ. Isỹ vėsóg ki kanhkā ra tĩg pijé'. Isỹ ěg tỹ ěprā vég tĩ ěn tó kỹ sóg inh krój nĩ hā tó sór mũ. ⁶ Isỹ ũn mág nĩ tag tó kỹ sóg ki hā tó tĩ, vėnh ó pijé'. Hā ra sóg tó tũ nĩ, ājag tỹ iso: “vėnh kar káfór vỹ tỹ ti nĩ,” he tũ nĩ jé. Inh jykre vég ājag tóg mũgtĩ, inh vī mēg ājag tóg mũgtĩ, kỹ tag hā to jykren nĩ, tag hā to ājag tóg inh jykre ki kanhrān ke mũ.

⁷ Kỹ Topē tóg, ti tỹ inh mỹ kanhkā ven kar kỹ (tóg) to jykren gé, sỹ vėsỹ ũn mág han sór tũ nĩ jé. Hā jé tóg inh há tỹ nén ũ jagy ki nĩ han tĩ gé, kỹ tóg sónh tỹ inh ki já ri ke nĩ. Satanás krēm ke ũ vē, kỹ tóg isānh tĩ, isỹ vėsỹ ũn mág han tũ nĩ jé. ⁸ Kỹ sóg ěg Senhor mỹ to vī tāgtũ han, ti tỹ inh mỹ tỹ tũ' henh jé. ⁹ Hā ra tóg ke jāvānh ja nĩ. Kỹ tóg inh mỹ: “ā jagāgtān sóg tĩ,” he ja nĩ, “kỹ tóg há tĩ,” he ja tóg nĩ, ěg Senhor ti. “Ā krój nĩ hā ki isỹ tỹ ũn tar nĩ ve há tĩ,” he ja tóg nĩ inh mỹ, ěg Senhor ti. Hā kỹ inh krój nĩ tag tóg inh mỹ há tĩ. Inh krój nĩn kỹ sóg Cristo tar hā tỹ tar nĩ nĩ. Tag hā ne há tĩ'. ¹⁰ Hā kỹ inh krój nĩ tóg inh mỹ sér tĩ, ag tỹ iso vī kónān ti ke gé, inh jagtar nĩ ti ke gé, ag tỹ inh vóg kónān ti ke gé, inh kanē jur ti ke gé. Inh mỹ tóg sér kar tĩ, sỹ nén vég mũ ti, sỹ Cristo há tỹ fe nĩn kỹ. Inh krój nĩ ěn kā sóg tar nĩ, mỹr, ha mē.

Paulo tỹ Corinto tá ke ag to nén to jykren

¹¹ Ha vé ha, vėsỹ ũn krī tũ nĩ ěn ri ke han sóg, ājag tỹ inh kutān kỹ. Ājag tỹ iso vī há han ke vē vē. Inh pi(jé) ũ tỹ vėsỹ apóstolo han mũ ěn ag krēm ke nĩ', isỹ tỹ nén (ũ) tũ hā ra, mỹr, ha mē. ¹² Ājag mỹ sóg sỹ tỹ apóstolo jē ven huri. Isỹ nén (ũ) jagy vég mũ ra sóg to krónh ke tũ nĩgtĩ. ěg tỹ nén han vānh hyn han ja inh nĩgtĩ, ājag rĩnve, milagre ti, Topē jykre ti ke gé. Hā ki ājag tóg vėnh mũ, sỹ tỹ apóstolo jē ti. ¹³ Kỹ inh ājag mỹ ne han ja tũ nĩ nēji, ājag tỹ ěmā ũ tá Jesus to vėnhmān tĩ ag to: “ěg káfór ag nỹtĩ,” henh jé? Nén pĩr hā han tũ inh nĩ, hā vỹ:

ājag jēn ko ja tū inh nī, he mū, sý ājag mré nīn kŷ, kŷ tóg ājag mŷ jagy nī ja tū nī. Tag tŷ kórég kŷ inh mŷ vēnh pāte fón nī.

¹⁴ Ha vē ha, sý ājag ve mǎn sór vē mŷr. Sŷ tag to jykre tāgtū hǎ vē sir. Kŷ sóg inh jun kŷ ājag mré nīn kŷ (sóg) ājag mŷ ti jagy nīm sór tū nī gé, ūri. Inh pi(jé) ājag tū mǎn sór mŷ'. Sŷ ājag venh kǎtīg ke vē. Ēg krē pi(jé) ēg rico han tī', ēg tŷ ag jē'ŷn mŷ ra. Ēg hǎ ne ēg krē mŷ nén ū nīm tī'. ¹⁵ Hǎ kŷ sóg isū fón kǎn ke mŷ, ājag tugrīn, vēnh fēg jé sóg ke mŷ gé, sŷ ājag krenkren han jé. Ājag to sóg hǎ tāvī nī. Hǎ kŷ tóg inh mŷ e tī, ājag tŷ iso hǎ tū nŷtī ti. ¹⁶ Kŷ ājag tóg ki kanhró nŷtī, isŷ ājag mré nīn kŷ ājag mŷ ti jagy nīm sór tū nī ti.

Hǎ ra sóg nēji ājag vatánh tá ājag krīn tī, ājag mŷ sóg nēji ón tī. ¹⁷ Kŷ inh mŷ ājag vatánh tá ājag tū mǎg tī', sŷ ājag mŷ inh mré ke ag jēgnēn kŷ'? Ke tū sóg nŷgtī mŷr. ¹⁸ Tito mŷ sóg to vī, ti tŷ ēg régre ū ēn mré ājag venh tīg jé. Kŷ Tito mŷ inh mŷ ājag tū ma kǎtīg ja nī'? Ke tū tóg nī, ki kanhró ājag tóg nŷtī. Inh jykre hǎ han tóg tī, Tito ti. Isŷ nén han mŷ ēn hǎ han tóg tī.

¹⁹ Ājag hŷn iso: "ón kŷ tóg vēnh jagfy vī mŷ," he mŷ. "Ti tŷ ēg tŷ ā to hǎ nŷtī ēn han sór vē," he ājag hŷn mŷ iso. Hǎ tū vē, kŷ Cristo vŷ ki kanhró nī, Topē ti ke gé. Ājag to sóg hǎ pē nī, hǎ kŷ sóg vī mŷ, ājag tŷ inh vī tugrīn ti hǎ to tar nŷtī jé. ²⁰ Tag hǎ to sóg jykrén mŷ, ha mē: hēn ri ke mŷn ēg tóg jagnē tŷ ūn mŷ, sŷ ājag ki jun kŷ. Hēn ri ke mŷn ājag tóg jagnē to jū mŷ, hēn ri ke mŷn ājag tóg jagnē tū ki vē'ī mŷ, hēn ri ke mŷn ājag tóg jagnē to krī rŷ nŷtī, vēnh kar hēn ri ke mŷn ājag tū hǎ mī ēkrén sór tī, hēn ri ke mŷn ājag tóg jagnē to vī kónān mŷ, hēn ri ke mŷn ājag tóg jagnē to vī vī henh mŷ, hēn ri ke mŷn ājag tóg jagnē kǎfór nŷtī sór mŷ, hēn ri ke mŷn ājag tóg vēnh jykre e han sór mŷ. ²¹ Kŷ tóg inh mŷ'a tīnh mŷ, sŷ ājag ki jun kŷ, kŷ Topē tŷ isŷ ūn sī han ri ke vē sir. Inh fŷnh ke vē, ājag tŷ vāsŷ Topē vī mranh ja ēn tovānh sór tū nŷtīn kŷ, nén ū kavéj ēn ti, ā prŷ tū fi mré nŷ, ā mén tū mré nŷ, fag to én tī ēn mŷr. Ājag tŷ ēn tovānh tū nīn kŷ tóg inh mŷ'a tīnh mŷ.

13

Paulo tŷ ag jyvēn mǎn mŷ

¹ Sŷ ājag ve tāgtūnh ke vē ha. Kŷ sóg ājag jykre venh ke mŷ. Ū tŷ ājag jykre kórég vég mŷ vŷ tónh ke mŷ, ājag tŷ ti kórég han ja ti. Ūn régre vŷ tugtónh ke mŷ, ke tū nīn kŷ ūn tāgtū. ² Tag tó inh huri, kŷ sóg tó mǎn sór mŷ mŷr. Sŷ ājag mré nī ja nīn kŷ sóg ājag mŷ tag tó ja nī, kŷ sóg ūri ājag mŷ rán mŷ sir, sŷ ājag mré nī tū nīn kŷ, ha mē. Sŷ ājag mré nī ja nīn kŷ sóg komēr hǎ vī ja nī, ū tŷ Topē vī mranh ja ēn ag mŷ. Inh jun mǎn kŷ inh pi(jé) komēr hǎ vī mǎn mŷ', ha vemnī. Vī tar han jé sóg ke mŷ mŷr. ³ Cristo vī mē sór ājag mŷ, inh ki. Mē jé ājag tóg ke mŷ. Ti pi(jé) krój nī'. Tar ti nī, hǎ kŷ sóg vī tar han ke mŷ gé. ⁴ Krój nī ve ja ti nī, ti tŷ cruz to sa kŷ. Hǎ ra tóg rīr mǎn, Topē tŷ ti rīn mǎn kŷ. Topē tar nī hǎ vē. Kŷ sóg krój nī gé, sŷ ti ki rǎ kŷ jēn kŷ, hǎ ra sóg ti mré rīr kŷ jé gé, ājag mŷ, Topē tar nīn kŷ.

⁵ Ājag jykre tugnŷn nī. "Inh mŷ Jesus ki rǎ hǎ han mŷ vŷ?" hemnī, vēso jykrén kŷ. "Jesus Cristo mŷ inh kǎkǎ nī?" hemnī. Ājag tŷ tag to: "hŷ, hǎ vē," he tū nīn kŷ ājag pi(jé) tŷ ti tū nŷtī'. Ēn kǎ ājag tóg ti tovānh kŷ mŷ nī sir. ⁶ Hǎ ra sóg ti tovānh ja tū nī. Ājag tŷ tag ki kanhrān kŷn hǎ tī. ⁷ Ājag to sóg Topē mré vēmén tī, ājag tŷ nén ū kórég han tū nī jé. Kŷ inh rǎnrhāj tóg Topē mŷ hǎ tī sir, vēnh kar mŷ ke gé. Ag tŷ hǎ ra iso é he mŷ ra nén ū hǎ tāvī han sórmnī, ha mē,

kỹ ãjag tỹ Jesus tũ hã han ke mũ tag ne há tãvĩ nĩnh mũ'. ⁸ Inh pi(jé) ù tỹ ki hã tó mũ kato tẽ sór mũ'. Û tỹ ki hã tó mũ tag ve sór inh nĩ mỹr. ⁹ Inh mỹ tóg sér tí, inh krój nĩn kỹ, kỹ tóg inh mỹ sér tí gé, ãjag tar nýtĩn kỹ. Hã jé sóg Topẽ mré vĩ tũ, ti tỹ ãjag mỹ vẽnħ jykre há ên nĩm jé, ãjag tỹ há pẽ nýtĩ jé. ¹⁰ Hã kỹ sóg ãjag mỹ carta tag rãn, sỹ ãjag vég tũ nĩn kỹ. Kỹ sóg komêr hã vĩ sór mũ, sỹ ãjag mré nĩnh ken kỹ. Inh pi(jé) vĩ tar han sór mũ', inh pi(jé) êg Senhor tỹ isar han kỹ inh vĩ tar tỹ ãjag kókén sór mũ'. ãjag tar han sór inh mũ mỹr.

¹¹ Inh kanhkã', sỹ ãjag mỹ rãn kãn hã vễ. Hã ra sóg ver tag tó sór mũ, ha mẽ: vẽnħ kãn nĩ, ãjag tỹ kygnêg tũ nĩ jé, inh vĩ jẽmẽmnĩ, vẽnħ jykre pir han nĩ, krĩ kuprã nýtĩmnĩ. Topẽ ne êg to há nĩ', ti ne êg krĩ kuprãg tí'. Ti hã ne ãjag ki rĩr mũ', ãjag tỹ ti jykre tag han kỹ.

¹² Jagnê ki nhun ke ri ke han nĩ, Jesus mré ke kar ki, ãjag tỹ jagnê nĩgê kãgmĩ kỹ. Topẽ tũ ki ge kỹ nýtĩ kar vỹ ãjag mỹ: “ãjag mỹ há?” he sór mũ.

¹³⁻¹⁴ Êg Senhor tỹ Jesus Cristo jé ãjag tar han tí. Topẽ vỹ ãjag to há nĩ. Ti kuprĩg vỹ tỹ ãjag jagrê nĩ. Ti jykre hã mĩ mũmnĩ. Hã vễ.

PAULO TÏ CARTA HAN: GALÁCIA TÁ KE AG MÏ CARTA

¹ Paulo tÏ rá vĕ, inh. Isÿ ga tÏ Galácia tá ke ag mÏ rán hã vĕ. Jesus Cristo hã vÿ inh fĕg, sÿ tÏ ti apóstolo jĕ jé, ěg jóg tÏ Topĕ ti ke gé. Ěprã ke tÏ inh fĕg pijé'. Jesus Cristo hã ne inh fĕg', Topĕ tÏ ũn rĭn mãn mũ ti, ti ter kar ký. ² Sÿ inh mré ke ag mré ga tÏ Galácia tá ke ag mÏ rán hã vĕ, ũ tÏ Galácia tá Jesus to vĕnhmãn tÏ ag mÏ.

³ Topĕ mÏ sóg to vĭ tĭ, ti tÏ ãjag tar han jé, ěg jóg mág tÏ ãjag krĭ kuprãg jé, ěg pã'i tÏ Jesus Cristo ti ke gé.

⁴ Ti hã ne ũ tÏ ã tĕn mũ ag mÏ vĕnh fĕg', ti tÏ ěg tÏ Topĕ vĭ mranh tÏ tũ' he jé, ký tóg ěg kren han, ěprã ke jykre to. Ěprã ke jykre tÏ pãno nĭ ký tóg vĕnh jykre tag ki ěg kunũ. Ěg jóg tÏ Topĕ tÏ nĕn ve sór mũn hã vĕ, ti hã ne Jesus mÏ tag tó ja nĭ'. ⁵ Ký ěg tóg Topĕ to vĭ há han sór mũ, ký tóg tũg' he jãvãnh nĭ, ti to vĭ há tag ti. Hã vĕ.

Jesus kãme pir nĭ

⁶ Ājag ne tóg kãnhmar sÿ ãjag mÏ Cristo kãmén ja ěn tovãnh sór mũ', ti tÏ ěg jagfÿ ter ja kãme ti. Ti kãme ũ nón mũ sór ãjag tóg mũ, Cristo tÏ ěg mÏ tó ja tũ nón. Inh mÏ tóg e tĭ mÿr, ãjag jykre tag ti. ⁷ Cristo kãme vÿ pir nĭ, ký ti kãme ũ tóg tũ tĭ. Hã ra ũ ag tóg ãjag krĭ kufy han sór mũ, hã ký ag tóg Cristo kãme ěn ki króm há han tũ nĭgtĭ. Ũ tó sór ag tóg mũ mÿr, Cristo jykre to, hã vÿ: “ãjag krenkren jé ãjag tóg Cristo ki rã kar ký Judeu ag jykre han ke mũ gé, Topĕ tÏ Moisés mÿ nĕn tó ja ěn ti,” he mũ'. ⁸ Hã ra sóg ãjag mÏ tó há han ja nĭgtĭ, isÿ ãjag mÏ: “ti ki rã tãvi han jé ãjag tóg ke mũ,” hen ký. Ũ tÏ inh vĭ tag ri ke tó tũ ag jé mũ kónãn. Hĕn ri ke mũn isóg ãjag mÏ tag tó tũ nĭ, hĕn ri ke mũn sóg ti pãte nĕn ũ tónh ke mũ. Ký inh jé tĭg kónãn. Hĕn ri ke mũn kanhkã tá Topĕ tÏ jĕnĕ jafã tóg isÿ tó ja ěn ri ke han ke tũ nĭ, pãte tóg hĕn ri ke mũn nĕn ũ tó sór mũ. Ký ti jé tĭg kónãn. ⁹ Tag tó ja inh nĭ, ký sóg tó mãn mũ sir. Ũ tÏ ãjag mÏ Cristo kãmén ký, hã ra tóg ãjag mÏ isÿ tó ri ke han tũ nĭ, isÿ tó pãte tóg ũ tó sór mũ, ký ti jé tĭg kónãn.

¹⁰ Vĭ tar han sóg tĭ, ěprã ke kórég ag to. Inh pi(jé) ón ký ag mÏ vĭ há han sór mũ', ag tÏ iso há nÿtĭ jé'. Ěprã ke ag tÏ iso há nĭ tag, ag tÏ iso kórég nĭ tag tóg inh mÏ tÏ nĕn ũ tũ nĭ.

Isÿ ěprã ke ag tÏ iso nĕn tó mũ to jykrén nĭ ra inh hÿn Cristo tũ ki rĭr tũ nĭnh mũ vĕ. Hã ra sóg ti hã to jykrén tĭ. “Isÿ nĕn tó mũ hÿn ti mÿ há nĭ, ti mÿ kórég nĭ vó?” he sóg tĭ, ti tÏ inh mÏ vĭ há han jé, Topĕ ti.

Paulo tÏ Topĕ vĭ hã tó

¹¹⁻¹² Cristo kãmén ja inh nĭgtĭ, isÿ ãjag mÏ: “ti ki rã ký ěg krenkren ke mũ, ěg tÏ Moisés jykre han tũ ra,” hen ký. Ěprã ke tÏ véké nĕn ũ to jykrén ja pijé', sÿ ãjag mÏ nĕn tó mũ ti. Ěprã ke tÏ inh kanhrãn ja pijé'. Ũ pi(jé) inh mÏ: “tag tómnĭ,” he mũ'. Jesus Cristo hã ne inh kanhrãn', ti hã ne inh mÏ tag tó kãn'. Tag to jykrén nĭ, inh kanhkã'.

¹³⁻¹⁴ Isÿ vãšÿ nĕn han ja mĕ ãjag tóg huri. TÏ sóg Judeu krĕ nĭ, hã ký sóg Judeu jykre han tĭ ja nĭgtĭ, Moisés tÏ ěg jóg'jóg ve ag mÏ Topĕ jykre tó ja ěn ti. Ký sóg inh povo jykre kí, Judeu jykre ki sóg vãsãn mág, hã ký sóg inh régre ag

pātén, s̄y ěg jykre ki króm to tar tãvĩ nĩn k̄y. Ěg jóg'jóg ve ag jykre tãvĩ han sóg nĩgtĩ m̄yr, tag hã mĩ sóg ěkren ja nĩgtĩ. K̄y sóg kygnĕ k̄y: "Jesus h̄yn ón k̄y vĕs̄y Topĕ han," he ja nĩ gé. Hã k̄y sóg ti ki ge k̄y n̄ytĩ ag vóg kónãn tãvĩ han, is̄y ag t̄y tũ' he jé. Ag jagãgtãn vãnh ja inh nĩgtĩ.

¹⁵⁻¹⁶ Hã ra Topĕ tóg kejĕn inh m̄y Jesus to: "inh kósin v̄y t̄y ti nĩ," hé, is̄y fóg ag m̄y, kanhgág ag m̄y ti kãmén jé, ũ t̄y mĕ ja tũ ag kar m̄y. Ti hã tóg inh mur to hã inh kuprĕg, inh jagãgtãn k̄y. K̄y, Jesus t̄y inh m̄y vĕnh ven kar inh pi(jé) ěprã ke ũ mrĕ vĕmén', ti ki jĕmĕ jé'. ¹⁷ K̄y sóg Jerusalém ra t̄ig ja tũ nĩ gé, s̄y ijo apóstolo ag mrĕ vĕmén jé. Ga t̄y Arãbia ra sóg vyr, ěn kã, kar k̄y sóg tá kãt̄ig k̄y cidade t̄y Damasco tá jun mãn.

¹⁸ K̄y, 3 anos tũg k̄y sóg kejĕn Jerusalém ra vyr, s̄y apóstolo Pedro mrĕ vĕmén jé. Ti mrĕ sóg kurã t̄y 15 (ke) han, tãvĩ. ¹⁹ Ěn kã inh pi(jé) apóstolo ũ ag vĕ'. Tiago hã ve inh, ěg Senhor jãvy ěn, is̄y Pedro mrĕ v̄in k̄y.

²⁰ Ājag m̄y sóg ki hã rán mũ. Inh pi(jé) ón mũ', Topĕ hã ne ki kanhró nĩ'.

²¹ Tag pãte sóg ga t̄y Sírĩa ra vyr, ga t̄y Cilícia ra ke gé. ²² Is̄y ra t̄ig jé sóg ga t̄y Judéĩa fin rãm. K̄y Judéĩa tá Jesus to vĕnh mãn tĩ ag inh ki kagt̄ig n̄ytĩ ja nĩgtĩ. Inh ve ja tũ ag n̄ytĩ ver, Judéĩa tá Cristo ki ge k̄y n̄ytĩ ag. ²³ Iso v̄ĩ hã mĕ ja ag tóg nĩgtĩ, hã v̄y: "ũ t̄y ěg vóg kónãn mũ ěn nĕji Cristo tó mũ," he mũ. "Vãs̄y tóg ũ t̄y ti ki ge k̄y n̄ytĩ ag tũg sór ja nĩ, hã ra tóg ũri ti kãmén mũ ha, nĕji," he ja ag tóg nĩgtĩ iso. ²⁴ K̄y ag tóg isugr̄in Topĕ to v̄ĩ há han ja nĩgtĩ, ag t̄y tag mĕ k̄y.

2

Paulo jykre t̄y apóstolo ũ ag m̄y há nĩ.

¹ Tag pãte 14 anos tũg kar sóg Jerusalém ra t̄ig mãn gé, Barnabé mrĕ, k̄y Tito tóg ěg mrĕ vyr gé. ² Topĕ t̄y inh m̄y: "ha ra t̄ig," he ja vĕ. Tá jun k̄y sóg ag m̄y is̄y nĕn tó tĩ ěn kãmén kãn ja nĩ sir, s̄y fóg ag m̄y nĕn kãmén tĩ ěn ti. Vyr m̄y sóg tag to pã'i ag mrĕ vĕmén. Fóg ag m̄y sóg: "Jesus ki rã k̄y ěg krenkren ke mũ, ěg t̄y Moisés jykre han tũ ra," he tĩ. K̄y sóg tag to pã'i ag ki jĕmĕ sór ja nĩ, s̄y ag m̄y: "m̄y há, fóg ag t̄y Moisés jykre han tũ ra, kanhgág ag ke gé?" he jé. Is̄y fagr̄inh m̄y rãnrhãj jãvãnh tóg tĩ, is̄y fagr̄inh m̄y carreira ri ke han jãvãnh tóg tĩ, hã k̄y sóg ag ki jĕmĕnh vyr. ³ K̄y tóg ag m̄y há tĩ, s̄y fóg ag m̄y há tĩ, kanhgág ag m̄y Jesus hã tó mũ ti, s̄y ag m̄y Moisés tó tũ ra, s̄y ag m̄y Judeu ag jykre tó tũ ra, s̄y ag m̄y: "ha ãjag grĕ fãr junun kym," he tũ ra. Hã k̄y ag tóg Tito m̄y: "ha kym," he ja tũ nĩ gé. Fóg t̄y Grego vĕ, Tito ti, ũ t̄y Jerusalém ra inh mrĕ tĩ mũ ěn ti. Hã k̄y tóg ã grĕ fãr kym ja tũ nĩ, ti t̄y t̄y Judeu tũ nĩn k̄y. ⁴ Hã ra ón k̄y Jesus ki ge k̄y n̄ytĩ ag tóg ti kym sór ja nĩ. Ón k̄y ag tóg Jesus jykre ve sór ja nĩ. "Ti m̄y Moisés jykre tovãnh tũ'?" he ag tóg iso. Ag t̄y Moisés jykre krĕm ěg vin mãn sór ja vĕ, k̄y tóg ěg patrão ri ke nĩ, Moisés jykre ěn ti. ⁵ Hã ra sóg ag kato tĕ. Inh pi(jé) ag m̄y: "h̄y," he ja nĩgtĩ. Ag kato tĕ tãvi han ja inh nĩgtĩ ãjag jagfy, ãjag t̄y vĕnh v̄ĩ há hã kri fi jé, Jesus kãme t̄y ãjag m̄y sér tĩ jé, ãjag t̄y Moisés jykre kufy ěn han tũ nĩn k̄y.

⁶ K̄y pã'i ag tóg is̄y ag m̄y nĕn kãmén mũ ěn to: "tó kãn ja tũ ã nĩ," he ja tũ nĩ gé, ũn mág ag. Vãs̄y ag tóg t̄y pã'i tũ ja n̄ytĩgtĩ, ũn mág tag ag, hã ra tóg inh m̄y t̄y nĕn ũ tũ nĩ, ha mĕ. Topĕ m̄y ti t̄y nĕn ũ tũ nĩ, ěg t̄y ěprã ke ag m̄y t̄y ũn mág n̄ytĩ ti, ũn s̄i n̄ytĩ ti ke gé. ⁷ K̄y tóg pã'i tag ag m̄y há tĩ, s̄y fóg ag m̄y, s̄y kanhgág ag m̄y Topĕ v̄ĩ tónh ke ti, ũn grĕ fãr junun kym ja tũ ěn ag m̄y, Topĕ t̄y inh m̄y: "povo ũ ag m̄y tónh t̄ig," hen k̄y. "Topĕ v̄y Pedro m̄y tó, ti t̄y Judeu ag m̄y tó jé, ũn grĕ fãr junun kym k̄y n̄ytĩ ěn ag m̄y, hã ra ã tóg ũ ag m̄y tónh ke mũ," he ja

ag tóg nĩ inh mŷ, Jerusalém tá ũn mág ag. ⁸ Topê ne Pedro ti tar han, ti tŷ tŷ Judeu ag apóstolo jê jê. Kŷ tóg isar han, isŷ tŷ ũ ag apóstolo jê jê, ũn tŷ Judeu ag jykre han tũ kar ag. ⁹ Tag ve ag, Topê tŷ tag to isar han mũ ve ag, Tiago ti, Pedro ti, João ti ke gé. Igreja to pã'i vŷ tŷ ag nŷtĩ, kŷ ag tóg tŷ igreja nũna ri ke nŷtĩ. Ēn ag ne inh nĩgé mē', Barnabé nĩgé ke gé. Hã kŷ ag tóg ěg mŷ: "há ti nĩ, ájag rãnrãj ti, ájag tŷ nén han sór mũ ti," he mũ. "Ha fóg ag mŷ tónh mũjĕg, kanhgág ag mŷ, jávo ěg tóg ũ tŷ Judeu ag jykre han mũ ag há mŷ tónh ke mũ," he ag tóg mũ ěg mŷ, pã'i ag. ¹⁰ Kŷ ag tóg ěg mŷ to vĩ, ěg tŷ ag kãmĩ ũn vĕsŷrĕnh mũ ag jagãgtãn jê, ěg tŷ ag mŷ nén ũ jĕnĕ jê, fag mŷ ke gé. Tag han sóg tĩ mŷr. Inh pi(jé) kã jatun tĩ'.

Fóg ag tŷ Judeu ag ri ke nŷtĩ

¹¹ Kŷ kejĕn Pedro tóg cidade tŷ Antioquia tá jun ja nĩgtĩ. Hã ra tóg tá kygnĕ, kŷ sóg ti kato tĕ. Ti hã mŷ sóg ti kygnĕ ěn tó. ¹² Kŷ Tiago tóg kejĕn ti mré ke ũ ag jĕgnĕ ja nĩgtĩ. Ag tŷ junjun tũ ki Pedro tóg fóg ag mré jĕn ja nĩgtĩ, Judeu tũ ag mré. Hã ra Tiago tá ke ag tŷ junjun kŷ tóg sir Judeu tũ ag mré jĕn jávãnh nĩ sir, ti tŷ Judeu ag kamĕg vĕ sir, ũn gré junun fár kym tĩ ag jagfŷ. Kŷ Pedro tóg ón kŷ vŷrmŷ nĩ mũ sir, fóg ag vãm kŷ. ¹³ Kŷ ti mré Judeu ũ ag tóg fóg ag vãm mũ gé sir. Kŷ vãhã Barnabé tóg fóg ag vãm mũ gé sir. Ki kanhró ti nĩ vĕ, Barnabé ti, ěg tŷ jatun mŷ fóg mré nĩnh ke ti, ěg tŷ tŷ Judeu nŷtĩ ra. ¹⁴ Ag kar vŷ kygnĕ kãn, Pedro nón. Jesus jykre pijé', vĕnh ví sér pijé'.

Sŷ ag tŷ kygnĕ tag ve kŷ sóg vĕnh kar rĩnve Pedro mŷ tag tó, ha mē. "Ha vé, Judeu vŷ tŷ ã nĩ," he sóg ti mŷ. "Ā tŷ tŷ Judeu nĩ ra ã tóg fóg jykre han ja nĩgtĩ, fóg mré jĕn kŷ," he sóg ti mŷ. "Kŷ ã tŷ ne jê ũri Judeu jykre han mãn sór nĕ? Ā tŷ ne jê fóg ag mŷ: Judeu ag jykre han nĩ, he sór nĕ?" he sóg ti mŷ.

Jesus ki ge kŷ nŷtĩ kŷ ěg povo pir ri ke nŷtĩ

¹⁵ Judeu krĕ vŷ tŷ ěg nŷtĩ, kŷ ěg tóg fóg ag tŷ Topê vĩ mranh tĩ ěn ri ke tũ nŷtĩ. ¹⁶ Hã kŷ ěg tóg Topê tŷ vãsŷ ěg jŷvĕn tĩ ěn ki kanhró nŷtĩ. Hã ra ěg pi(jé) tag tũgrĩn Topê mŷ há nŷtĩ'. Ēg tŷ Jesus Cristo ki ge kŷ ěg ti mŷ há nŷtĩ. Hã kŷ ěg tóg Jesus Cristo ki ge kŷ nŷtĩ, ěg tŷ ti mŷ tŷ ũn há nŷtĩ jê, ti tŷ ěg tŷ ti ki ge kŷ nŷtĩ tag tũgrĩn ěg mŷ vĕnh pãte fón jê sir. Ēg pi(jé) Topê tŷ vãsŷ ěg jŷvĕn tĩ ěn ki króm ja nĩgtĩ', hã kŷ ěg tóg ti mŷ tŷ ũn há tũ nŷtĩ, ěg tŷ ti tŷ vãsŷ ěg jŷvĕn han sór mũ ra. Topê pi(jé) Moisés tŷ ěg mŷ vĕnh jykre nĩm ja ěn tũgrĩn ěg mŷ vĕnh pãte fón ke mũ'. Jesus Cristo tũgrĩn ke vĕ.

¹⁷ Kŷ tóg ge nĩ. Ēg tŷ Cristo ki ge tũgrĩn ěg tóg Topê mŷ tŷ ũn há nŷtĩ. Ēg tŷ Topê vĩ mranh kŷ, hã kŷ tóg ěg mŷ vĕnh pãte fón mũ, ěg tŷ tŷ Judeu nŷtĩn kŷ, kŷ tóg fóg ag mŷ vĕnh pãte fón mũ gé, kanhgág ag mŷ ke gé.

Kŷ ájag hŷn iso: "ã tŷ tag tó kŷ ã tóg: Cristo vŷ Topê vĩ mranh tag to há nĩgtĩ, he tĩ," he sór mũ. Vó, há tũ vĕ. ¹⁸ Hã ra tag to jŷkrĕn, ha mē: ěg tŷ Topê tŷ vãsŷ vĕnh jykre to: "vĕnh jykre tag han mãn ke tũ ěg nĩ ha," he kar kŷ: "vó, han mãn jê ěg tóg ke mũ, ge ra," hen kŷ tóg vĕnhmŷ tĩ sir. Vĕnh jykre régre vĕ sir. ¹⁹ Topê tŷ vãsŷ ěg jŷvĕn ja ěn ki kanhró ěg tóg nŷtĩ. Kŷ ěg tóg ti tŷ ěg jŷvĕn mũ ěn mē kŷ: "vĕnh jykre kórĕg han kŷ sóg Topê vĩ mranh tĩ," he mũ sir. Ti vĩ ki króm ki kagtĩg ěg tóg nŷtĩ, ěg tŷ ki króm sór mũ ra. Hã ra Cristo vŷ ěg jykre si tŷ tũ' he ja nĩ. Ti mré tóg cruz to sa ja nĩ, ěg jykre si ti. Kŷ tóg ěg mŷ vĕnh jykre tãg nĩm mũ sir, ěg tŷ tŷ Topê tũ nŷtĩ jê. ²⁰ Ēg jykre si vŷ tũ' hé. Hã kŷ ěg tóg ti tũ há han tĩ, ěg tŷ ver ga kri mũn kŷ. Topê kósĩn ki rã tũgrĩn ěg tóg sir rĩnrĩr nŷtĩ. Ti fe vŷ tŷ ěg nŷtĩ, ěg kar vŷ tŷ ti fe nŷtĩ, kŷ tóg ěg jagfŷ ũ tŷ ã tén tĩ ag mŷ vĕnh

fêg, kÿ tóg êg jagfy ter ja nĩ. ²¹ Ti ki ge kÿ nÿtĩ tugrĩn êg tóg Topê mÿ há nÿtĩ. Topê tÿ êg jagãgtãn há vê. Êg tÿ: “Topê jykre si ki króm kÿ inh hÿn Topê mÿ tÿ ùn há nĩ,” hen kÿ Cristo vÿ fagrĩnh mÿ ter ja nĩ. Kÿ êg tóg Topê tÿ êg jagãtãn tag tÿ tũ' he mũ. Há tũ vê mÿr.

3

Êg tÿ Jesus ki ge kÿ êg krenkren ke

¹ Galácia tá ke', ãjag ne tóg krĩ tũ nÿtĩ ve nÿtĩ'. Û nÿ ãjag krĩn kónãn, ãjag tÿ Jesus Cristo tovãnh sór jé? Ti tÿ ka to sa ja ên tó kãn inh mÿr ãjag mÿ, kÿ ãjag tÿ ne jé vãsÿ vênh jykre ên han sór nê? ² Kÿ sóg ãjag ki tag jêmê sór mũ, ha mê: Topê ne ãjag mÿ ã kuprĩg jênê'. ãjag tÿ vãsÿ vênh jykre si ên mũ mũ tugrĩn ãjag mÿ jagrên kÿ nÿtĩ'? Vó, inh vĩ tugrĩn ãjag tóg Cristo ki ge kÿ nÿtĩ, kÿ ãjag tóg Cristo ki ge tugrĩn jagrên kÿ nÿtĩ. ³ Kÿ krĩ vênh mÿ han sór tũg nĩ. Topê kuprĩg tÿ ãjag krĩn kÿ ãjag Jesus ki ge ja nĩ. Kÿ: vêsóg ki sóg ti jykre ki krov,” he tũg nĩ. ⁴ Ke tũ nĩ (mũ) ra ãjag tóg fagrĩnh mÿ Topê kuprĩg tÿ jagrê nĩ ên vé. Há ra tóg inh mÿ fagrĩnh mÿ ke tũ nĩ. ⁵ Kÿ ù tÿ ãjag mÿ ã kuprĩg jênêg mũ ên vÿ êg tÿ nén han vãnh hÿn han ja nĩgtĩ gé. Ti mÿ ãjag tÿ vãsÿ vênh jykre si mũ mũ tugrĩn milagre ên hÿn han? Vó. ãjag tÿ Cristo kãme sér mê kÿ ti ki ge tugrĩn tóg milagre ên hÿn han. Tag to jykrên.

⁶ Kÿ Abraão to jykrên nĩ gé. Topê ki tóg rã kÿ nĩ ja nĩ, kÿ tóg Topê mÿ tÿ ùn há nĩ sir, Abraão ti. ⁷ Tag to jykrên há han nĩ. Êg tÿ Abraão nón Topê ki ge kÿ nÿtĩ kÿ êg tóg Abraão krê'krê ag ri ke nÿtĩ. ⁸ Topê vÿ fóg ag mré kanhgág ag krenkren han sór mũ, ag tÿ ti ki ge kÿ. Û tÿ Judeu jykre han tũ ag kar krenkren han sór tóg mũ. Há tóg rán kÿ nĩ. Vãsÿ tóg rán kÿ nĩ, Topê vĩ tÿ rán kÿ nĩ ki. Vãsÿ tóg Abraão mÿ vênh vĩ sér tag tó ja nĩ, ha mê: “povo kar mÿ sóg vĩ há han ke mũ, ã tugrĩn,” he ja tóg nĩ, Topê ti, Abraão mÿ. ⁹ Ti mÿ tóg vĩ há han ja nĩ, Topê ti, Abraão mÿ, ti tÿ ti ki rã há han kÿ. Kÿ tóg ù tÿ ti nón ti ki ge kÿ nÿtĩ ag mÿ vĩ há han ke mũ gé.

¹⁰ Û tÿ vãsÿ vênh jykre si ên ki króm tugrĩn kren sór mũ ag mÿ tóg vĩ kónãn ke mũ, Topê ti, ag tÿ ki króm sór mũ ra mranh kÿ, mÿr, ha mê. Há kÿ tag tóg rán kÿ nĩ, ha mê. “Topê tÿ êg jyvên mũ tóg e nÿtĩ, kÿ ti vĩ tóg rán kÿ nÿtĩ. Êg tÿ ki króm kãn ke vê. Û tÿ mranh pir han mũ mÿ tóg vĩ kónãn ke mũ, Topê ti,” he tóg, Topê vĩ tÿ rán kÿ nĩ ki. ¹¹ Há kÿ êg tÿ Topê tÿ vãsÿ êg jyvên mũ ên ki króm sór mũ ra êg tóg ti mÿ tÿ ùn há tũ nÿtĩ, Topê ti mÿ, êg tÿ ki króm kãn tũ nĩn kÿ. Há kÿ tag tóg rán kÿ nĩ gé: “êg tÿ Topê ki ge kÿ nÿtĩn há kÿ êg tóg ti mÿ tÿ ùn há nÿtĩ, kÿ êg tóg krenkren ke mũ ha,” he ja tóg nĩ, Topê vĩ tÿ rán kÿ nĩ ki. ¹² Kÿ Topê tÿ vãsÿ êg jyvên ti ên vÿ êg tÿ ti ki rã ri ke tũ nĩ. Há kÿ tóg tag tó ja nĩ, Topê ti, ha mê: “ãjag tÿ inh vĩ ki króm tugrĩn ãjag krenkren ke mũ,” he ja tóg nĩ. Há ra êg tóg ki króm ki kagtũg nÿtĩ, há kÿ êg tóg ti jykre si ki króm sór mũ ra ki króm ja tũ nĩ, há kÿ êg tóg krenkren ke tũ nĩ sir.

¹³ Jãvo êg tÿ Cristo ki ge kÿ êg krenkren ke mũ. Topê vÿ êg mÿ vĩ kónãn ke mũ vê, êg tÿ ti tÿ vãsÿ êg jyvên mũ ên mranh ja to. Há ra Cristo tóg êg kren han mũ, Topê tÿ êg mÿ vĩ kónãn tũ nĩ jé. Cristo há ne Topê mÿ: “ha ag jagfy inh há mÿ vĩ kónãn,” he ja nÿtĩ'. Ti to tag tóg rán kÿ nĩ, ha mê: “ù tÿ cruz to sa mũ ên mÿ tóg vĩ kónãn mũ, Topê ti,” he ja tóg nÿtĩ, Topê vĩ tÿ rán kÿ nĩ ki. ¹⁴ Ti tÿ Cristo há mÿ vĩ kónãn kÿ tóg êg há mÿ vĩ há han mũ sir, ti tÿ Abraão mÿ vĩ há han ja ên ri ke. Fóg ag mÿ tóg vĩ há han mũ, kanhgág ag mÿ ke gé, Jesus Cristo

tugrīn. Kŷ tóg ěg mŷ ā kuprīg jĕnĕg mŷ sir, ěg tŷ ti ki rā ja tugrīn. Tó ja ti nī, ti tŷ ěg jagrĕn ke ti, kŷ tóg ke mŷ, ěg tŷ ti ki rā ja tugrīn.

Abraão tŷ Topĕ vĭ kri nĭm kŷ tŷ ūn há nĭ

¹⁵ Inh kanhkā', ěprā ke jykre to jykren. Kejĕn ūn régre ag tóg jagnĕ mré nĕn ū to jykren tĭ. To jykren kar kŷ ag tóg rán tĭ, kŷ ag tóg ājag jygji ránrán tĭ gé sir. Ag jygji ránrán kar kŷ ū tóg sir tŷ nĕn ū han mĕn ke tŷ nĭ. Rán kŷ tóg nĭ nĭ, kŷ ag tóg tŷ ti rá ū han tŷ nĭgtĭ sir. ěprā ke jykre há vĕ. ¹⁶ Kŷ Topĕ jykre vŷ ge nĭgtĭ gé. Topĕ vŷ Abraão mŷ tó ja nĭ, vāsŷ, ti tŷ ti mŷ nĕn ū há han ke ti, ti krĕ'krĕ mŷ ke gé. Kŷ tóg, ti tŷ ti krĕ'krĕ tó kŷ (tóg) Abraão krĕ'krĕ ag kā ūn pir há tó ja nĭ. Ti pi(jĕ) Abraão mŷ: “ā krĕ'krĕ ag,” he ja nĭ. “Ā krĕ'krĕ,” he ja ti nĭ, há vŷ: Cristo, he mŷ, há vŷ: Abraão krĕ'krĕ ag kā ūn pir, he mŷ.

¹⁷ Kŷ Topĕ tóg Moisés mur ke to há Abraão mŷ ti tŷ ti krĕ'krĕ ag kā ū mŷ vĭ há han ke tag tó ja nĭ, ti tŷ Abraão mré jykren kŷ. Kŷ, tag pĕte, 430 (ke) anos tŷg kŷ tóg Moisés mŷ ti tŷ ěg jyvĕn ke ěn nĭm. Há ra tóg ā tŷ Moisés mŷ vĕnh jykre ěn nĭm mŷ ra tóg ā tŷ Abraão mŷ vĕnh jykre tó ja ěn tŷ tŷ' he ja tŷ nĭ.

¹⁸ Kŷ Topĕ tŷ Abraão mŷ: “ve jĕ ā tóg ke mŷ, ā krĕ'krĕ mrĕ,” he ja ěn tugrīn tóg ve ja nĭ, Topĕ vĭ há tugrĭn tóg ve ja nĭ, Abraão ti. Ti tŷ ěg jyvĕn ěn to ke tŷ vĕ, ti tŷ ěg mŷ: “ěn ve jĕ ājag tóg ke mŷ,” hen kŷ ěg tóg venh ke mŷ, ti vĭ tugnĭn.

¹⁹ Kŷ ājag hŷn inh mŷ: “Topĕ tŷ ne jĕ Moisés mŷ ti tŷ ěg jyvĕn ke ěn tó ja nĕ?” he sór mŷ. ěg tŷ: “venh jykre kórĕg han kŷ inh hŷn tóg Topĕ vĭ mranh,” he jĕ, há jĕ Topĕ tóg Moisés mŷ ti tŷ ěg jyvĕn ke ěn nĭm ja nĭ, Jesus mur ke to há. Abraão kósĭn tŷ Jesus mur ke tŷg ki ke ja vĕ, Topĕ tŷ ěg jyvĕn ja ěn ti. Ti há mŷ tóg vĭ há han sór ja nĭ, Topĕ ti, Jesus há mŷ.

Topĕ tŷ Israel ag jyvĕn kŷ tóg ā tŷ jĕnĕ jafā ag mŷ tó ja nĭ. Kŷ Topĕ tŷ jĕnĕ jafā ag tóg Moisés mŷ tó ja nĭ, Moisés tŷ Israel ag mŷ kāmĕn jĕ. Topĕ tŷ ěg jyvĕn jafā ti nĭ ja nĭ, Moisés ti. ²⁰ Topĕ jĕgja kā jĕg kŷ tóg Israel ag mŷ vĭ ja nĭgtĭ, Moisés ti, Topĕ tŷ Israel ag mré jykren kŷ. Kŷ Moisés tóg ag jyvĕn, ag tŷ Topĕ vĭ ki króm jĕ. Topĕ tŷ ěg kren han kŷ tóg ge tŷ nĭgtĭ. Ā pir mŷ tóg ěg mŷ tó mŷ, ti tŷ ěg kren han sór mŷ ti, Topĕ ti. Ū tóg ti jagfy ěg mré vĭ tŷ nĭ sir.

Topĕ vŷ ěg jyvĕn, ěg tŷ ti vĭ ki kanhrĕn jĕ

²¹ Isŷ tag tó kŷ Topĕ hŷn ājag mŷ tŷ ūn ón mé nĭ ve nĭ. “Topĕ tŷ ěg jyvĕn mŷ ra ěg tóg ti vĭ mranh tĭ. Há kŷ tóg ěg vóg kónĕn ke mŷ. Kŷ tóg ěg kren han ke tŷ nĭ,” he ājag hŷn tĭ. Vó, Topĕ pi(jĕ) ón tĭ'. Há ra Topĕ tŷ ěg jyvĕn mŷ ra ěg tóg ki króm tŷ nĭgtĭ, há kŷ ti tŷ ěg jyvĕn tag tóg ěg kren han jāvĕnh nĭ. Ti tŷ ěg jyvĕn ěn tŷ ěg kren han mŷ ra ěg tóg ti tŷ ěg jyvĕn tugrĭn jykre kurj nŷtĭnh mŷ vĕ.

²² Há ra tag tóg rán kŷ nĭ, ha mé: “vĕnh kar vŷ Topĕ vĭ mranh kĕn ja nĭgtĭ,” he ja tóg nĭ, Topĕ vĭ tŷ rán kŷ nĭ ki. Kŷ ěg tŷ Jesus ki ge há kŷ ěg tóg krenkren ke mŷ sir. Ū tŷ ti ki ge kŷ nŷtĭ ag há vŷ krenkren ke mŷ.

²³ Kŷ, ěg tŷ Cristo ki rĕnh ke to há ěg tóg Topĕ tŷ vāsŷ ěg jyvĕn mŷ ěn krĕm nŷtĭ ja nĭgtĭ, kŷ tóg ěg kanhrĕn tĭ ja nĭgtĭ. Ti tŷ ěg mrĕnmrĕn ri ke ja ti nĭgtĭ, ti vĭ ti. Krĕm ěg tóg sigse kŷ nŷtĭ ja nĭgtĭ. ěg tŷ Cristo ki ge kŷ ěg tóg kygvar kŷ nŷtĭ sir. Cristo mur to há ke ja vĕ, Topĕ tŷ vāsŷ ěg jyvĕn ja ti. ²⁴ Kŷ tóg ěg jyvĕn ja nĭgtĭ, ěg tŷ Cristo ki rĕnh ke to jykren jĕ. Cristo ki ge tugrĭn ěg tóg Topĕ mŷ tŷ ūn há nŷtĭ ha. ²⁵ Kŷ, ěg tŷ ti ki rā kar kŷ ěg tóg Topĕ tŷ vāsŷ ūn mŷ: ag jyvĕn nĭ, he mŷ ěn krĕm ke tŷ nŷtĭ ha.

²⁶ Topĕ krĕ vŷ tŷ ěg nŷtĭ ha, ěg tŷ Jesus Cristo ki ge kŷ. ²⁷ Ti jĭji tó kŷ ěg kygpe kŷ nŷtĭ, kŷ ěg tóg ti ri ke nŷtĭ sir, tŷ ti há ri ken há vĕ. ²⁸ Há kŷ ěg tóg tŷ jagnĕ há

nýtí gé. Kŷ ěg tŷ ti ki ge kŷ Judeu ag vŷ fóg ag ri ke nýtí, kŷ fóg ag vŷ kanhgág ag ri ke nýtí gé. Ū camarada ag vŷ ājag patrāo ri ke nýtí. Ag vŷ fag ri ke nýtí gé. Nén ū pir vŷ tŷ ěg nýtí, ěg tŷ Jesus Cristo ki ge kŷ nýtín kŷ. ²⁹ Kŷ, ěg tŷ tŷ Cristo mré ke nýtín kŷ ěg tóg tŷ Abraāo krē'krē ag ri ke nýtí gé sir, ěg kar, kŷ ěg venh ke mŷ sir, Topē tŷ Abraāo mŷ nén to mŷ ěn ti.

4

¹ Sŷ ājag mŷ kāmén mán ke vē, sŷ nén tó ja ěn ti. Ūn rico kósin vŷ ti tŷ mán kán ke mŷ, ti mog kŷ. Ti tŷ ver sí nín kŷ tóg nén ū venh ke tŷ nŷ ver. Ti panh camarada ri ke tóg nŷ ver, ti sí nín kŷ. Hā ra ti panh tŷ nén kar vŷ tŷ ti tŷ nýtính ke mŷ. ² Ge ra ag tóg ver ti kanhrān tŷ, ti sí nín kŷ. Kŷ ti kri ke ag ne ti tŷ to jykřén tí'. Gen kŷ tóg kejěn ti panh tŷ ti mŷ kurā nŷm ja ěn pétěm ke mŷ. ěn ká tóg ā tŷ mán kán ke mŷ sir. ³ Ge ti nŷgtŷ ěg mré, ěg tŷ tŷ Topē krē nýtín kŷ. Jesus mur ke to hā ěg tóg gŷr ri ke nýtí ja nŷgtŷ. Nén kar tăn kaměg ja ěg tóg nŷgtŷ, krŷg tăn mré hā. ěg sigse ri ke han ja ag nŷgtŷ, nén tăn ag. ⁴ Kŷ, ti kurā tá krŷg kŷ Topē tóg ā kósin jěně. ěprā ke fi ki tóg mur. Moisés tŷ ěg jyvěn tŷ ěn ki króm kán ja tóg nŷgtŷ. ⁵ ěg kren han jé tóg mur, ti tŷ Moisés tŷ ěg jyvěn ja ěn to ěg kygvān jé sir, ěg tŷ vāhā tŷ Topē krē pě nýtí jé sir. Tŷ ěg ti krē tŷ ja nŷtŷgtŷ vē, hā ra Topē tóg ěg jě'ŷn sór mŷ ha sir.

⁶ Kŷ ěg tóg tŷ ti krē nýtí sir. ěg tŷ tŷ ti krē nýtín kŷ tóg ěg mŷ ā kupřŷg jěněg mŷ sir, ti tŷ tŷ ěg jagřě nŷ jé. Ti kósin kupřŷg ri ke ti nŷ, Topē kupřŷg ti. ěg jagřě tag tŷ ěg tóg sir Topē to: "ěg jóg mág," he tí. ⁷ Hā kŷ ěg tóg tŷ ū camarada ri ke tŷ nýtí ha. Topē krē vŷ tŷ ěg nýtí ha. Kŷ, ěg tŷ tŷ ti krē nýtín kŷ ěg tóg ti tŷ nén mán ke mŷ gé sir, ti tŷ ěg mŷ nén nŷm ke ti. Topē tŷ ěg mŷ nén han hā vē.

Paulo tŷ krŷ kufy nŷ

⁸ Vāsŷ ājag tóg Topē ki kagtŷg ja nŷtŷgtŷ. Kŷ ājag tóg ón kŷ vēnh kāgrā hā to: "ěg Topē vē'," he ja nŷgtŷ. Věnh kāgrā pi(jé) tŷ Topē nŷ'. Věnh kāgrā hā nón mŷn kŷ ājag tóg sigse kŷ nýtí ja nŷgtŷ. ⁹ Ūri ājag tóg Topē ki kanhró nýtí jāvo. Hā ra tóg vāsŷ ājag ki kanhró nŷ ja nŷ vē, Topē ti, ha mě. Kŷ ājag tŷ ne jé tŷ nén kar tăn ag mré ke nýtí mán sór ně? Krój ti nýtí, nén kar tăn ti, to ěg jagtar' he nýtí ja nŷgtŷ, sigse kŷ ěg nýtí ja nŷgtŷ, ěg tŷ tŷ ag mré ke ja nýtín kŷ. Ājag mŷ sigse kŷ nýtí mán sór mŷ? ¹⁰ Kurā to ājag tóg jykřén sór mŷ, kurā kórěg to, kar kŷ kysā kórěg to ke gé, prŷg kórěg to ke gé. ¹¹ Inh kaně jur tóg tí, sŷ tag mě kŷ. Inh hŷn fagrŷnh mŷ ag mŷ Jesus kāmén, he sóg tí, mŷr.

¹² Inh kanhkā, inh ri ke nýtí sórmmŷ. Ājag mré ke vŷ tŷ inh nŷ, kŷ inh ri ke han sórmmŷ. Tag hā to sóg vŷ mŷ, ājag mŷ. Ājag pi(jé) inh jŷ han'. ¹³ Sŷ ājag ki jun vén mŷ ěn mŷ ěkré, sŷ ājag mŷ Topē vŷ tó vén mŷ ti. ěn ká sóg kaga nŷ ja nŷgtŷ. ¹⁴ Kŷ tóg ājag mŷ e tí ja nŷgtŷ, ājag tŷ inh kaga ven kŷ. Ge ra ājag tóg iso é he ja tŷ nŷgtŷ, ti pi(jé) ājag mŷ jěgry ja nŷgtŷ', inh kaga ti. Inh mŷ vŷ há han ja ājag tóg nŷgtŷ, sŷ tŷ Topē tŷ jěně jafā nŷn kŷ, ājag mŷ. Ājag tŷ Jesus Cristo ki rŷr mŷ ěn ri ke han ja ājag tóg nŷgtŷ isŷ. ¹⁵ ěn ká tóg ājag mŷ sér pě tí ja nŷgtŷ. Hā kŷ ājag tóg inh jagāgtān ja nŷgtŷ. Isŷ ājag mŷ ājag kaně to vŷ ra ājag hŷn inh mŷ vin ke mŷ vē. Kŷ ti tŷ ne jé ājag mŷ sér tŷ tí ně, ŷri? ¹⁶ Ājag mŷ sóg ki hā tó mŷ. Inh mŷ tag tugřŷn ājag mŷ kórěg nŷ ha? Inh mŷ tóg e tí, tag tí.

¹⁷ Ū ag tóg ājag mŷ vŷ há han sór mŷ. Ag ón vē hā ra. Ag tŷ ājag tŷ inh kato tě han sór vē, hā kŷ ag tóg ón kŷ vŷ há han sór mŷ, ājag tŷ ag hā nón mŷ jé sir, isovānh kŷ. ¹⁸ Há ti nŷ vē, nén ū há tŷ ājag mŷ sér nŷn kŷ. Isŷ ājag mré nŷn kŷ

nén ũ há ěn tóg ājag mý sér nī ja nīgtī. Ký ājag tŷ tag tovānh tũ nī ký tóg há tī, inh mý. Ký nén ũ há hā to tar nŷtīmnī.

¹⁹ Inh krē', ājag mŷnh ri ke vŷ tŷ inh nī. Ěg mŷnh fi ne kaga tī', ěg tŷ fi ki mur ken ký. Fi kaga tag ri ke han mān inh, ājag to. Ājag tŷ Cristo hā ri ke nŷtīn ký tóg há tī, sŷ tag hā ve sór vē, hā jé sóg ěg mŷnh fi kaga ěn ri ke han mān mŷ, ājag tugrīn. ²⁰ Sŷ ājag mré nīnh há tóg tī, sŷ ājag mré vēmén jé, sŷ ājag mŷ kāmén há han jé sir. Sŷ komēr hā ājag mŷ kāmén há tóg tī. Hā ra sóg kanē jur mŷ, ājag to, hā ký sóg vī mŷ.

Agar fi mré Sara fag to vēnh jykre

²¹ Ājag kāmī ũ tóg Moisés tŷ ěg jyvĕn ja ěn han sór mŷ. Ājag hŷn mē kān ja tũ nī, vāsŷ vēnh jykre ěn ti, hā ký ājag tóg han sór mŷ. Ājag tŷ mē há han kān ja nī ra ājag hŷn han sór ke tũ nī vē. Hā mē, vāsŷ vēnh jykre ěn ti, ājag tŷ nén han sór mŷ ěn ti. ²² Tag vŷ rán ký nī, ha mē. Abraão vŷ kósín régre nī ja nīgtī. Ũ mŷnh fi vŷ tŷ ti camarada fi nī, ký ũ mŷnh fi vŷ tŷ ti prŷ pē fi nī. ²³ Ký Abraão tóg ā camarada fi mré nŷ ja nī, ti tŷ ver kófa tũ ra, ký ti kósín tóg fi ki mur mŷ sir. Hā ra tóg ā prŷ pē fi ki (tóg) ā kófa ra kósín mŷ gé sir. Topē tŷ ti mŷ: “ā kófa nī ra ā tóg kósín ke mŷ,” he jan hā vē. ²⁴ Topē tóg tag han, ěg tŷ ti jykre ki kanhrān jé. Ti tŷ ěg mŷ comparação han hā vē, fag to, ha mē. Topē tŷ ěg mré jykrén mŷ ri ke fag nŷtī, Abraão prŷ fag. Agar fi vŷ tŷ Abraão camarada ja nīgtī. Ti mré ke pē tũ fi vē. Ký fi tóg ri ke nī, Topē tŷ krī tŷ Sinai tá Moisés mŷ ti tŷ ěg jyvĕn ěn tó ja ti. Tag vŷ Agar fi ri ke nī, ti camarada fi ri ke. Ũ tŷ vēnh jykre ěn han mŷ vŷ tŷ ũ camarada ri ke nŷtī, fi kóm. Tŷ ag tóg sir Topē mré ke tũ nŷtī, ũ tŷ Judeu jykre han mŷ ag. ²⁵ Ký Agar fi vŷ krī tŷ Sinai ri ke nī, ga tŷ Arábia tá. Hā ra fi tóg cidade tŷ Jerusalém ri ke nī gé, hā vŷ: Judeu ag jykre han mŷ ag kar, he mŷ, hā vŷ: Jerusalém, he mŷ. Tŷ ag Topē mré ke tũ nŷtī, ũ tŷ Judeu ag jykre han mŷ ag. ²⁶ Hā ra ěg jamā vŷ kanhkā tá nī, Jerusalém tåg to ken hā vē, hā vŷ: kanhkā, he mŷ. Ěg mŷnh ri ke vē sir, Abraão prŷ pē fi ri ke vē sir, Jerusalém tåg, he mŷ tag ti. ²⁷ Tag to tag tóg rán ký nī, ha mē: “kurī ā tóg nī, krĕg vānh ā tóg nī. Ge ra mŷ sér tīmnī, jamā há ra prĕrmnī, ā mŷ sér tīn ký, gīr ũ tŷ ā ki mur ja tũ ra. Ā krē vŷ e tāvī nŷtīnh mŷ, ũn krĕg mŷ fi krē e káfór ti nŷtīnh mŷ, ā krē ti, ā mén tŷ ā fón mŷ ra. Ũ tŷ fi mén mré tī mŷ fi krē káfór ti nŷtīnh mŷ, ā krē ti,” he ja tóg nī, Topē vī tŷ rán ký nī ki.

²⁸ Ký ěg tóg Isaque ri ke nŷtī. Topē tóg Isaque to Abraão mŷ: “ā kófa nī ra ā tóg kósín ke mŷ,” he ja nī. Ký ěg tóg Cristo ki ge ký nŷtī ký tŷ Topē krē nŷtī, Topē tŷ: “inh krē vŷ tŷ ājag nŷtīnh mŷ,” hen ký. Topē vī tag tugrīn ěg tóg Isaque ri ke nŷtī. ²⁹ Ký Abraão kósín ve vŷ ti prŷ pē fi kósín vóg kónān ja nīgtī. Abraão vŷ ā kófa tũ ra ā kósín ve ěn han, hā ra tóg Topē kuprīg tugrīn ā prŷ pē fi kósín han, ā kófa pē ra. Ký ti kósín ve vŷ ěgno vóg kónān mŷ. Hā ký ěg tóg tag vég tī gé, ũri. Judeu jykre han mŷ ag vŷ ěg vóg kónān sór tī gé ver. ³⁰ Ký Abraão krē ag to tag vŷ rán ký nī, ha mē: “ā camarada fi fón nī, fi kósín mré,” he ja tóg nī. “ā camarada fi kósín pí(jé) ā prŷ pē fi kósín mré ā tũ mān ke mŷ”. Ā pir mŷ ti mān ke mŷ, ā prŷ pē fi kósín ti,” he ja tóg nīgtī, Topē vī tŷ rán ký nī ki, Abraão krē to. ³¹ Ký ěg tóg ti prŷ pē fi kósín ri ke nŷtī. Ěg pí(jé) tŷ ti camarada fi kósín ri ke nŷtī, ěg tŷ Jesus ki ge ký nŷtīn ký.

5

¹ Kŕ Jesus tóg ěg kygvã, vĕnh jykre si to, ěg kygvar kŕ nŕtŕ jé sir. Hã kŕ Judeu ag jykre ěn han sór tũg nŕ. Ũ tŕ tag to ãjag krŕn sór mŭ ěn ag kato tĕmŕnŕ, ag nón mŭ sór tũg nŕ, ãjag tŕ vĕnh jykre ěn krĕm sigse kŕ nŕtŕ mãn tũ nŕn jé sir.

² Hã kŕ sóg ãjag mŕ kãmĕn mŭ, inh, hã vŕ: Paulo, he mŭ. Sŕ ãjag mŕ nĕn tónh ken hã vĕ, ha mĕ: ãjag tŕ ãjag grĕ junun fãr kym kŕ, ãjag tŕ Judeu ag jykre han jé, kŕ Cristo vŕ ãjag mŕ nĕn ũ há han ke tũ nŕ. ³ Ha vé, sŕ tag tó mãn ke vĕ gé, ha mĕ. ãjag tŕ ãjag fãr kym kŕ ãjag han kãn ke mŭ sir, Moisés tŕ ěg mŕ vĕnh jykre nŕm ja ěn tŕ. ⁴ Hã ra ãjag tóg Cristo tovãnh ke mŭ, ãjag tŕ Moisés tŕ ěg jyvĕn tŕ ěn han sór kŕ, ãjag tŕ Moisés jykre tigrŕn Topĕ mŕ tŕ ũn há nŕtŕ sór kŕ. Topĕ vŕ ěg jagãgtãn sór mŭ. ãjag tŕ Moisés jykre han sór kŕ ãjag tóg tŕ tŕ ěg jagãgtãn tag to é he mŭ sir. ⁵ ãjag jãvo ěg tóg ěg tŕ Jesus ki gen kŕ Topĕ mŕ tŕ ũn há nŕtŕnh mŭ. ěg tŕ tŕ ki ge kŕ nŕtŕnh kŕ ěg tóg Topĕ kuprŕg tŕ jagrĕ nŕtŕ. ěg jagrĕ tag tugnŕn ěg tóg Topĕ mŕ tŕ ũn há nŕtŕ. ⁶ Ha vé, ěg tŕ Jesus Cristo ki ge kŕ nŕtŕnh kŕ tóg tŕ nĕn ũ tũ tŕ sir, ũn grĕ junun fãr kym ja tŕ, ũn tŕ kym ja tũ tŕ ke gé. Tŕ ki ge kŕ ěg tóg nŕtŕ, kŕ ěg tóg tŕ nĕn ũ pir nŕtŕ ha, jagnĕ to há ěg nŕtŕ ha.

⁷ Ha vé, mŭ há han ja ãjag nŕgtŕ. ãjag tŕ ne jé tovãnh sór nĕ? ãjag tŕ ne jé vĕnh vŕ há kri nŕm sór tũ nŕ nĕ? ⁸ Topĕ tŕ ãjag krŕn pijĕ'. Tŕ hã ne ãjag jé prĕr ja nŕgtŕ'. ⁹ Tag to jykrĕn: fermento sŕ vŕ ěg tŕ pão kujãgia kŕ kri rŭm ke tŕ, kŕ tóg tŕ sónsón ke kãn tŕ, tŕ nŕ kãn tóg tŕ, pão tŕ. Topĕ vŕ kujãgia vŕ ge nŕ, ha mĕ. Ke tũg nŕ. ¹⁰ ěg Senhor tũ vŕ tŕ ãjag nŕtŕ. Hã kŕ sóg ãjag to: "ag hŕn tŕ tovãnh ke tũ nŕ," he tŕ, "ag hŕn tŕ japry, tŕ jamŕn jagma mŭ mãn ke mŭ," he sóg tŕ. Ũ tŕ ãjag krŕn mŭ ěn ne vĕšrĕnh ke mŭ', ãjag krŕn kónãn ja tag to, tŕ tŕ tŕ pã'i nŕ ra.

¹¹ Inh pi(jé) ěg grĕ junun fãr kym to: "ke ra," he tŕ'. Isŕ ag mrĕ tag to ra ag hŕn inh vóg kónãn ke tũ nŕ vĕ. Isŕ ag mrĕ tag to ra ag hŕn iso jũnh ke tũ nŕ vĕ. ěg tŕ ěg fãr kym tigrŕn krenkren tŕ ra ěg tóg Jesus tŕ ka to sa ja ěn to krenkren ke tũ nŕ vĕ, kŕ tóg ag mŕ sér tŕ vĕ, isŕ vĕnh jykre si tó tŕ ra. Hã ra sóg tó tũ nŕgtŕ.

¹² Ũ tŕ tag tó mŭ ag jé ãjag grãfy kym kãn, ũ tŕ ãjag krŕn kónãn mŭ tag ag.

¹³ Hã ra Topĕ tóg ěg jé prĕr, tŕ tŕ ěg kygvãn jé. Tŕ tŕ ěg kygvãn kŕ ěg kygvar kŕ nŕtŕ ha. Ge ra ěg tóg ěg tŕ vĕsóg ki nĕn to jykrĕn mŭ ěn han sór ke tũ nŕ, tŕ kórĕg nŕn kŕ. ěg tũ há han ke tũ ěg nŕ. ěg tŕ jagnĕ to há nŕtŕ tag hã ne há nŕ'. Jagnĕ ki rŕr to ken hã vĕ. ¹⁴ Ha vé, Topĕ tŕ ěg jyvĕn e ěn ki króm kãn jé ěg tóg ke mŭ, ěg tŕ nĕn ũ pir han kŕ, hã vŕ: "ã rĕgre ki rŕr há han nŕ, ã tŕ vĕnh ki rŕr há ri ke han nŕ, ã rĕgre ki," he mŭ. ¹⁵ Jãvo ãjag tóg mŕg ri ke jagnĕ mãn sór mŭ, jagnĕ to jũn kŕ. Jagnĕ tŕ tŕ' he jé ãjag tóg ke mŭ, ge kŕ, ha vemŕnŕ.

ěg tŕ ěg tŕ nĕn to ěn mŭ ěn han ke tũ

¹⁶ Hã kŕ sóg ãjag mŕ: "Topĕ kuprŕg tŕ ãjag mŕ nĕn tó mŭ ěn hã han nŕ," he sór mŭ. Kŕ ãjag tóg ãjag tŕ nĕn to ěn mŭ ěn han ke tũ nŕ. ¹⁷ ěg tŕ nĕn to ěn mŭ vŕ Topĕ kuprŕg tŕ ěg mŕ nĕn tó mŭ ěn kato tĕ nŕ, kŕ Topĕ kuprŕg vŕ ěg tŕ nĕn to ěn mŭ ěn kato tĕ nŕ gé. Jagnĕ to rãrá ag tóg tŕ, hã kŕ ěg tóg ěg tŕ nĕn han sór mŭ ěn han ke tũ nŕ. ¹⁸ ěg tŕ hã ra Topĕ kuprŕg tŕ ěg mŕ nĕn tó mŭ ěn han kãn kŕ tóg ěg se mãn ke tũ nŕ sir, Topĕ tŕ vãšŕ ěg jyvĕn ja ěn tŕ.

¹⁹ ěg tŕ vĕsóg ki nĕn to jykrĕn mŭ ěn vŕ kórĕg nŕ, kŕ vĕnh kar vŕ ki kanhró nŕtŕ. ěg tŕ vĕsóg ki nĕn to jykrĕn to ken hã vĕ, hã vŕ: mĕn tũ mrĕ nŕ, he mŭ, prŕ tũ mrĕ nŕ, he mŭ, nĕn ũ kavĕj han tŕ, he mŭ, ěg tŕ nĕn to ěn mŭ kar han tŕ, he mŭ, ²⁰ ěg tŕ vĕnh kãgrã to: Topĕ vĕ, he tŕ, he mŭ, kujã jykre han tŕ, he mŭ,

curandeiro jykre han tí, he mû, jagně kato vāsān tí, he mû, jagně to ājag fe tý gým ke (ka)mě, he mû, jagně tũ to jykrén kónān tí, he mû, vēsý ũn mág han sór mû, he mû, vėnh kápām ký nýtĩ sór mû, he mû, jagně vĩ kato tē mû, he mû, ²¹ jagně tũ to én tí, he mû, kronkron tí, he mû, krĩn tũ, he mû, vėnh jykre pāno han tí tý hēn ri ke ke gé. Tag to sóg ājag jyvėn huri, hā ra sóg tó mǎn sór mû. Ũ tý tag han mû ag pi(jé) Topě tý tý ěg pǎ'i nĩ venh ke mû'.

²² Topě kuprĩg tý ěg kanhrān mû vỹ tag ri ke tũ nĩ. Há kar ti nĩ. Ti tý ěg kanhrān to ken hā vē, hā vỹ: jagně to há, he mû, mỹ sér tí, he mû, krĩ kuprǎ, he mû, jagně to fe há nýtĩ, he mû, koměr hā vĩ, he mû, jagně jagāgtān tí, he mû, jagně mỹ ón vānh, he mû, ²³ vēsý ũn mág han sór tũ, he mû, veso jykrén tí, he mû. Topě pi(jé) tag kato tē tí', ti tý vāsý ěg jyvėn ti vỹ tag ri ke ja nĩgtĩ gé.

²⁴ ěg tý tý Jesus Cristo tũ nýtĩn ký, ký ěg tóg tý ti tý ka to sa ja ěn ri ke nýtĩ. Hā ký ěg tóg ěg tý nén to én mû ěn han mǎn sór ke tũ nĩ ha sir, ěg tý nén ki vē'ĩ mû ěn han mǎn sór ke tũ ěg nĩ ha.

²⁵ ěg tý Topě kuprĩg tý jagrě nýtĩn ký, ký ěg tóg ti tý ěg mỹ nén tó mû ěn han kǎn ke mû sir, ti kuprĩg tý ěg mỹ nén tó mû ěn ti. ²⁶ Ký ěg tóg sir tý ũn mág nýtĩ sór ke tũ nĩ, jagně jũ han mǎn sór ke tũ ěg nĩ, jagně tũ mǎn sór ke tũ ěg nĩ gé. Vėnh jykre há hā han jé ěg tóg ke mû.

6

Ěg tý jagně jagāgtān ke

¹ Inh kanhkā', kejěn ājag kāmĩ ũ tóg kygněg tí, vėnh vatānh tá. Ký ũ tý kygněg mû ěn mỹ: "kygně ā mỹr," hemnĩ, ājag tý Topě kuprĩg tý jagrě nýtĩn ký. Koměr hā ti mỹ tómnĩ, ti tý kygněg mû ěn ti. Ký veso jykrén há han nĩ gé, ājag tý ti tý kygně ěn ri ke han tũ nĩ jé, ti kóm. ² Jagně ajudar hemnĩ, ājag mré ke ũ tý jagtar nĩn ký. Cristo tý ěg jyvėn mũn hā vē. ³ Kejěn ũ tóg vėsóg ki vēsý ũn mág han sór tí. Hā ra tóg tý nén ũ tũ nĩ. Kygněg ti tí, ũ tý tag to jykrén mû ti. Vėnh hā mỹ tóg ón mû sir. ⁴ Ājag jykre tugnỹm nĩ. Ti há nĩn ký tóg há tí, ký tóg tý ũn há nĩ, ũ tý vėnh jykre há han mû ěn ti. Jagně mỹ: inh jykre há vỹ ā jykre há kǎfór nĩ, he tũg nĩ. ⁵ Topě hā ne ěg ki ěg jykre há ěn vég tí', kar ký tóg ěg mré ke ag jykre ki kanhró nĩ gé, Topě ti.

⁶ Kejěn ũ tóg ājag mỹ Topě vĩ kāmén mû. Ti mỹ ājag tý nén ũ nĩmnĩ, ti tý ājag mỹ kāmén mû kaja ti.

⁷ Kygně tũg nĩ, ěg tý Topě to é he kỹn pi(jé) há nĩ'. Ěg tý ón ký: vėnh jykre há kǎgmĩ ký inh nĩ ha, hen ký tóg ěg kren han ke tũ nĩ. Topě vỹ ěg jykre ki kanhró nĩ. ⁸ Ge ti nĩgtĩ, ěg tý nén han mũn ti. Ěg tý ěg tý nén to én mû ěn han ký ěg tóg ter ke mû sir. Ký tog ěg tý mandioca ko vānh krān ký ti nin ko ký ti tý ěg tén ěn ri ke nĩ sir. Ěg tý Topě kuprĩg tý ěg mỹ nén tó mû ěn han ký ěg tóg rĩr krỹg ja tũ ěn venh ke mû, ký tóg ěg jakré tý kaněn há han ký ěg tý ko ěn ri ke nĩ sir. ⁹ Hā ký nén ũ há han to krónh ke tũg nĩ. Ve jé ěg tóg ke mû, ti kaně há ěn ti. Topě tý ěg mỹ nén ũ há han ke ti, ěg tý Topě jykre há tovānh tũ nĩn ký. ¹⁰ Hā ký ěg tóg vėnh kar jagāgtān ke mû. Ký tóg há tǎvĩ nĩ, ěg tý ěg mré Jesus ki ge ký nýtĩ ag jagāgtān tí.

Paulo tý ag jyvėn mǎn

¹¹ Ha vé, rá mág han sóg tí, sý vėsóg ki ājag mỹ rán ký.

¹² Ũ ag tóg ājag kutān tí, ājag tý ājag gré junun fár kym jé. Ag tý vėnh mỹ nén ũ há han sór vē, ha mẽ. Judeu ag tóg ěg vóg kónān tí, ěg tý fóg ag mỹ: "ājag gré

junun fár kym nĩ,” he tũ to. Ũ tỹ ājag kutān mũ ag vỹ Judeu tỹ ag vóg kónān ěn ve sór tũ nĩ. Cristo tỹ cruz to sa ja ra ag vēsỹrénh sór tũ nĩ, hā kỹ ag tóg ājag mỹ: “ha ājag fár kym nĩ,” he mũ. Ag vỹ jēmē tũg nĩ. ¹³ Ha vé, ag tỹ ājag gré junun fár kym ja ra ag tóg Topē tỹ vāsỹ ěg jyvĕn tĩ ěn han kān ja tũ nĩgtĩ. Hā ra ag tóg ājag mỹ ājag tỹ vĕnh kym ke ti tó mũ, ag tỹ vĕnh kar mỹ ājag tỹ nĕn han mũ tó jé sir. Tag ki ag tóg tỹ ũn mág nỹtĩ sór mũ, vēsóg ki. ¹⁴ Ag jāvo sóg tỹ ũn mág nĩ sór tũ nĩ. Nĕn pir tóg inh mỹ sér tĩ, hā vỹ: ěg pā'i tỹ Jesus Cristo tỹ cruz to sa ja ěn, he mũ. Kỹ ěprā ke jykre inh mỹ tũ tĩ ha. Jesus tỹ cruz to sa kỹ tóg inh mỹ tỹ tũ' he ja nĩ, ěprā ke jykre tỹ, Jesus ti. Kỹ sóg han sór tũ nĩ ha. Jāvo sóg cruz to sa ri ke han kỹ nĩ gé, ěprā ke jykre mỹ sóg hur tũg. Sỹ han tũ to ken hā vē. ¹⁵ Ũ ag tóg ājag fár kym tĩ, jāvo ũ ag tóg kym tũ nĩ gé. Hā ra tóg tỹ nĕn ũ tũ nĩ gé. Topē mỹ ěg há nỹtĩ, ěg tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩn kỹ. Topē vỹ ěg han mān, kỹ ěg tóg tỹ ũn tąg nỹtĩ ha. Tag hā ne há nĩ'. ¹⁶ Ũ tỹ vĕnh jykre tąg tag han mũ ag krĩ kuprāg ti tĩ, Topē ti, ũ tỹ ge jagāgtān ti tĩ. Topē tũ ag hā vē ha. Israel pĕ ag hā vē sir.

¹⁷ Kỹ inh kutān mān tũg nĩ, inh vēsỹrénh han mān tũg nĩ. Jesus vēsỹrénh ja ěn ri ke han inh mỹr, hā kỹ sóg ti ri kĕn kygven kỹ nĩ ha.

¹⁸ Inh kanhkā', ěg pā'i tỹ Jesus Cristo jé ājag tar han, ti jé ājag krĩ kuprāg. Hā vē.

PAULO TŶ CARTA HAN: ÉFESO TÁ KE AG MŶ CARTA

¹ Paulo tŷ rá vē. Isŷ cidade tŷ Éfeso tá ke ag mŷ rán há vē. Jesus Cristo vŷ inh fĕg', sŷ tŷ ti apóstolo jĕ jĕ, Topĕ tŷ isŷ apóstolo han kŷ. Há kŷ sóg ājag mŷ carta tag rán mŷ. Topĕ tŷ vŷ tŷ ājag nŷtĭ, kŷ ājag tóg cidade tŷ Éfeso tá Jesus to vēnhmān tĭ. Jesus Cristo tovānh tŷ ājag tóg nŷtĭ. ² Ēg jóg tŷ Topĕ jĕ ājag tar han, ti jĕ ājag krĭ kuprĕg, ěg Senhor tŷ Jesus Cristo ti ke gé.

Cristo tŷ ěg mŷ vĭ há han mŷ

³ Ēg kar jĕ Topĕ mŷ vĭ há han, ěg jĕ ti mŷ agradecer hé, ěg Senhor tŷ Jesus Cristo panh mŷ. Ēg tŷ Cristo ki ge kŷ nŷtĭn kŷ tóg ěg mŷ kanhkā ti ven sór mŷ, Topĕ ti. Tá tóg ěg mŷ nĕn (ũ) há kar ven sór mŷ gé, kŷ nĕn ũ tóg ěg mŷ tŷ' henh ke tŷ pĕ nĭ, tá. Há jĕ tóg ěg mŷ ā kuprĭg jĕnhĕ, ěg tŷ ti tŷgrĭn nĕn (ũ) há kar ve jĕ. ⁴ Vāsŷ tóg ěg kuprĕg ja nĭ, ā tŷ nĕn (ũ) kar han ke to há tóg ěg kuprĕg ja nĭ, Topĕ ti, ěg tŷ tŷ ti tŷ nŷtĭ jĕ, Cristo tŷgrĭn. Ēg tŷ ti ri ke nŷtĭ jĕ tóg ěg kuprĕg, ěg tŷ kygnĕg tŷ nĭ jĕ. Ti fe vŷ tŷ ěg nŷtĭ. ⁵ Há kŷ tóg ěg kuprĕg, ěg tŷ tŷ ti krĕ nŷtĭ jĕ, Jesus Cristo tŷgrĭn. Ti há ne vēsóg ki ěg kuprĕg ke to jykrĕn ja nĭgtĭ'. ⁶ Ēg tŷ ti mŷ vĭ há han jĕ tóg ěg kuprĕg. Ũn mág vŷ tŷ ti nĭ, ěg jagāgtān tóg tĭ, há kŷ tóg há tĭnh mŷ, ěg tŷ ti mŷ agradecer hen kŷ. Ti kósĭn pir tŷgrĭn ěg tóg tŷ ti fe pĕ nŷtĭ.

⁷ Ti há ne ěg kren han tĭ', ti kyvénh tŷ ěg jagfŷ kākutĕ ja nĭn kŷ. Tŷ tóg ěg tŷ Topĕ vĭ mranh ja ěn tŷ tŷ' he ja nĭgtĭ, ā kyvénh tŷ. Topĕ tŷ ěg mŷ nĕn ũ há han há vē. ⁸ Há ra tóg tŷ' henh ke tŷ nĭ, ti tŷ ěg mŷ nĕn nĭm ja tag tĭ. Krĭ há ti nĭ, nĕn kar to jykrĕn há han ti tĭ, Topĕ ti. ⁹ Vāsŷ tóg to jykrĕn ja nĭgtĭ, kŷ tóg ũri ěg mŷ tó mŷ sir, ti tŷ Cristo tŷgrĭn nĕn han sór mŷ ti. ¹⁰ Cristo tŷ tóg ũn mág han sór mŷ, vēnh kar kri ke, kanhkā tĕn ag kri ke, ga kri mŷ ag kri ke gé, kŷ vēnh kar vŷ tŷ ti krĕm ke nŷtĭnh mŷ. Povo pir ri ke ag nŷtĭnh mŷ, kurā ěn kĕ. Ti kurā ki tóg tŷ tŷ ũn mág han sór mŷ ha, Topĕ ti.

¹¹ Ēg tŷ Cristo ki ge kŷ nŷtĭ kŷ ěg tóg venh ke mŷ gé, Topĕ tŷ ā tŷ ag mŷ nĕn ven ke mŷ ěn ti. Ēg tŷ ěn ve jĕ Topĕ tóg ěg kuprĕg ja nĭ, ti tŷ ěg kuprĕg to jykrĕn kŷ. Nĕn kar to tóg jykrĕn há han tĭ, vēsóg ki, kŷ tóg ěg kuprĕg to jykrĕn ja nĭ gé, ¹² ěg tŷ Jesus há pin kŷ ti ki ěvānh jĕ. Ēg tŷ ti ki ěvānh kar kŷ ěg tóg vāhā Topĕ mŷ vĭ há han ki kanhró nŷtĭ. Ti há ki ěvānh kŷ ěg tóg Topĕ to: “ũn mág vŷ tŷ ti nĭ,” he' he tĭ sir.

¹³ Ti kĕme mĕ ja ājag tóg nĭgtĭ gé, vēnh vĭ há ěn, ti tŷ ěg krenkren han sór mŷ kĕme. Ti kĕme ěn mĕ kŷ ājag tóg ti ki ge jĕg. Kŷ Topĕ tóg ājag mŷ ā kuprĭg jĕnhĕ. Tŷ tóg ājag jagrĕn há han. Ti tŷ ājag nĭgĭgĕ há vē, ā kuprĭg tŷ. ¹⁴ Ēg jagrĕ tŷgrĭn ěg tóg ki kanhró nŷtĭ, ti tŷ ěg mŷ ā tŷ ěg mŷ nĕn to ja ěn ven kĕn ke ti. Kejĕn ěg tóg venh ke mŷ, ha vemnĭ, ěg tŷ tŷ ti tŷ nŷtĭn kŷ, kŷ tóg ěg mŷ sér tĭnh mŷ. Kŷ ěg tóg ti mŷ vĭ há han ke mŷ, ti tŷ tŷ ũn mág jĕn kŷ.

Paulo tŷ Topĕ mrĕ vĭ mŷ

¹⁵ Ājag tŷ ěg Senhor tŷ Jesus ki ge mĕ kŷ inh nĭ, ājag tŷ jagnĕ to há nŷtĭ ti ke gé, ājag tŷ ũ tŷ Jesus ki ge kŷ nŷtĭ ag kar to há nŷtĭ ti. ¹⁶ Há kŷ sóg ājag to Topĕ mŷ: “há ti nĭ,” he tĭ. Ajag to ti mrĕ vēmĕn to krónh ke vānh inh nĭgtĭ. ¹⁷ Ēg Senhor tŷ Jesus Cristo panh mrĕ sóg vēmĕn tĭ, ěg jóg mrĕ, ũn mág pĕ ěn mrĕ.

Ti mré vēmén kŷ sóg ti mŷ: “ā kuprīg tŷ ag krīn nī,” he tī, “ā kuprīg tŷ ag mŷ vēnh kāmén há han nī, ag tŷ ā ki kanhrān há han jé,” he sóg ti. ¹⁸ “Ha ag mŷ krī há nīm. Ha ag kanē tar han, ag tŷ ve há han jé. Ag kuprēg ja ā tóg nī, ā tŷ ag mŷ nīm jé, ā tŷ nén tó ja ěn ti. Ag tŷ tŷ ā tū nŷtīn kŷ ā tóg ag mŷ ā tū vin ke mŷ, ā tŷ nén tó mŷ ěn ti, há ra tóg e tāvī nŷtī, ā tŷ ag mŷ nén vin ke mŷ ěn ti. ¹⁹ Tar tāvī ā tóg nī gé, kŷ ā tóg ag mŷ nén kar há han tī tag ki, tá ke gé, ag tŷ ā ki ge kŷ nŷtīn kŷ. Ag mŷ tag kāmén nī,” he sóg ti, Topē mŷ.

²⁰ Ti tar tāvī nīn kŷ tóg Cristo ter kar kŷ ti rīn mǎn ja nīgtī gé. Kŷ tóg ti mŷ: “ha inh pēgja tá nī,” he ja nī gé, kanhkā tá. ²¹ Ti tŷ tóg pā'i mág han, kŷ tóg tŷ pā'i kar ag kri ke jē, kanhkā tān kar ag kri ke, ěg tŷ ūn vég tū kar ag kri ke, ūn tar ag, ūn mág ag. Tŷ tóg ag kri ke kar jē, Cristo ti, kŷ ti jiji vŷ vēnh kar ag jygji kǎfór nī gé, ěg tŷ ūri ūn tó mŷ ag jygji, ěg tŷ kar kŷ ūn tónh ke ag jygji mré há. ²² Kŷ Topē tóg ti krēm vēnh kar vin kǎn. Kŷ tóg tŷ vēnh kar kri ke jē sir, Cristo ti. Kŷ tóg tŷ ěg kri jē nī sir, ěg tŷ tŷ ti tū nŷtīn kŷ. ²³ Jǎvo ěg tóg ti há ri ke nŷtī gé sir, kŷ ěg tóg tŷ ūn pir nŷtī jagnē mré, Jesus ti mré ke gé. ěg há vŷ ā pir mŷ tŷ nén ū tū nī. ěg krī mré tóg tŷ nén ū pir nī, ěg há ti. Ri ke ti nī, ěg tŷ Jesus mré tŷ ūn pir nŷtī ti. Ti há vŷ nén kar rīr han tī, Jesus ti.

2

Ti ki ge kŷ ěg rīnrīr nŷtī

¹ Vāsŷ ājag tóg nŷgme ki vǎr ke mŷ vē, ājag tŷ ti vī ki króm ja tū nīn kŷ, ājag tŷ ti vī mranh ja nīn kŷ. ² ěn kā ājag tóg ěprā ke ag jykre pǎno jagma mŷ ja nīgtī, Nén-Kórēg pā'i mág ěn tŷ ājag krīn kŷ, ū tŷ nén ū tū tān ag kri pā'i ěn tŷ ājag krīn kŷ. Tŷ ti krīg tān ag kri pā'i nī gé. ěn vŷ tŷ ū tŷ Topē vī mranh tī ag jagrē nī mŷr. ³ Vāsŷ ěg tóg tŷ ti tū nŷtī ja nīgtī gé, ti krē ag ri ke. ěn kā ěg tóg ěg tŷ nén to ěn mŷ ěn han ja nīgtī, ěg tŷ nén to jykrén mŷ kar ěn ti. Kŷ Topē tóg ěg vóg kónān mŷ vē, ti tŷ ag vóg kónān ke ěn ri ke.

⁴ Hǎ ra Topē tóg ěg jagāgtān pē han. ěg to tóg há tāvī nī, kŷ ěg tóg tŷ ti fe nŷtī. ⁵ ěg tŷ ti vī mranh ja nīn kŷ ěg tóg vēser ri ke nŷtī ja nīgtī, há ra tóg ěg rīnrīn mǎn ja nīgtī, Cristo mré. Ti tŷ ěg jagāgtān kŷ tóg ěg krenkren han ja nīgtī. ⁶ Cristo mré tóg ěg rīnrīn mǎn ja nīgtī gé. Kanhkā tá tóg ěg tŷ ūn mág han ke mŷ, Jesus Cristo mré há. ⁷ Tag ve kŷ vēnh kar vŷ ki kanhró nŷtīnh mŷ, Topē tŷ Jesus Cristo tugrīn ěg to há tāvī nīn ki. Hǎ jé tóg ěg mŷ nén ū há ěn ven ke mŷ. Tū' he jāvānh ti nī, ti tŷ ěg mŷ nén ven ke ti. Ti tŷ Jesus Cristo to há nīn kŷ tóg ěg mŷ nén ū há kar ven ke mŷ.

⁸ Ha vé, ti tŷ ěg jagāgtān kŷ tóg ěg kren han ja nīgtī, ěg tŷ ti ki ge kŷ nŷtīn kŷ. ěg tŷ vēsóg ki vēnh kren han pijé'. Topē tŷ ěg kren han ja vē mŷr. Kŷ tóg ti tŷ ěg mŷ presente han ri ke nī. ⁹ ěg vāsān pijé'. ěg tŷ ěg vāsān to kren tī ra ěg Topē mŷ: “hǎ inh nī, vāsān ja inh nī, há kŷ sóg kren mŷ,” henh mŷ vē. Hǎ ra ěg pijé) ěg vāsān to kren ke mŷ'. Ti tŷ ěg jagāgtān vē mŷr. ¹⁰ Ti há ne ěg han mǎn ja nīgtī'. Jesus Cristo tŷ tóg ěg han ja nīgtī, ěg tŷ vēnh jykre há han jé. Topē vŷ ěg mŷ vēnh jykre há tag nīm kǎn, ěg tŷ vēnh jykre tag jagma mŷ jé.

ěg tŷ Cristo mré tŷ ūn pir nŷtī

¹¹ Ājag tŷ vāsŷ nén han tī ja ěn mī ěkré. Fóg vŷ tŷ ājag nŷtī, Judeu ag tŷ ū to: “ūn gré junun fǎr kym ja tū ag,” he mŷ ěn ag vŷ tŷ ājag nŷtī. Jǎvo Judeu ag vŷ ājag gré junun fǎr kym tī. Hǎ ra ěg fǎr vŷ tŷ ěprā ke nī. ¹² Ū tŷ kym tī ag jǎvo ājag tóg vāsŷ Cristo ki kagtīg ja nŷtīgtī, kŷ ājag pi(jé) tŷ Israel ag mré ke nŷtī ja

nĩgtĩ', vāsỹ. Topě tỹ Israel jóg'jóg ve ag mré nén ũ to jykrén mũ ěn ki kagtĩg ja ājag tóg nỹtĩ gé, Topě ki kagtĩg ja ājag tóg nỹtĩgtĩ gé, kỹ ājag tóg Topě tỹ ěg mỹ nén ven ke mũ tag ki kagtĩg ja nỹtĩgtĩ gé. ¹³ Ěn kã tóg ājag mỹ kuvar gy nĩ ja nĩgtĩ, Topě ti. Ūri tóg ājag mỹ kakó nĩ ha, Topě ti, ājag tỹ Jesus Cristo ki ge kỹ nỹtĩn kỹ. Ti tỹ ěg jagfỹ ā kyvėnh kujėn ja tugrĩn tóg ājag mỹ kakó nĩ ha.

¹⁴ Ūri ěg tóg tỹ povo pir ri ke nỹtĩ, Judeu ag, fóg ag, kanhgág ag. Topě hã ne ěg tỹ jagně to há nỹtĩ tag han'. Jagně fyn kỹ ěg tóg nỹtĩ ja nĩgtĩ, hã ra tóg vāfynyn ěn kókėn, Jesus ter kỹ. Ěg tỹ tóg povo pir ri ke han, ěg tỹ jagně kato vāsān mān tũ nĩ jé. ¹⁵ Topě tỹ vāsỹ Judeu ag jyvėn tĩ ěn tỹ tũ' he ja tóg nĩgtĩ, ti tỹ ag jyvėn kar ěn tỹ. Ā ter tugrĩn tóg tỹ tũ' he ja nĩgtĩ, ti tỹ ěg mỹ ũ tãg nĩm jé sir. Nén ũ régre tỹ tóg ũn pir han ja nĩgtĩ, ũ tãg, ěg tỹ jagně kato vāsān mān tũ nĩ jé. Topě tỹ nén to jykrén mũn hã vė. Cristo tugrĩn tóg ěg tỹ ũn pir han, ěg tỹ tỹ vėnh kanhkã pir nỹtĩ jé. ¹⁶ Cristo vỹ ā ter kỹ Topě tỹ ěg kar to há nĩ han, Judeu mré Judeu tũ ag to. Ti tỹ cruz to sa kỹ tóg Topě tỹ ěg kato tē ěn tỹ tũ' he kãn ja nĩgtĩ.

¹⁷ Jesus tỹ nén han jan hã vė. Kỹ tóg Topě tỹ ěg to há nĩ tag tó ja nĩ, ājag mỹ, ājag tỹ tỹ Judeu tũ ra, ěg mỹ ke gé, ěg tỹ tỹ Judeu nỹtĩn mỹ. ¹⁸ Ti tugrĩn ěg tóg ěg jóg tỹ Topě mré vėmėn tĩ ha, ājag, ājag tỹ tỹ Judeu tũ ra, ěg ke gé, ěg tỹ tỹ Judeu nỹtĩ ag ke gé. Ti kuprĩg vỹ tỹ ũn pir nĩ, hã tỹ ěg kar tóg ti mré vėmėn tĩ.

¹⁹ Hã kỹ ājag kórėg tũ nỹtĩ ha. Ājag pi(jé) tỹ ěmã ũ tá ke nỹtĩ ha', ti mỹ, ājag tỹ tỹ fóg nỹtĩ ra, ājag tỹ tỹ kanhgág nỹtĩ ra ke gé. Ěg mré ke vỹ tỹ ājag nỹtĩ ha, Topě tũ vỹ tỹ ājag nỹtĩ ha. Topě krė vỹ tỹ ājag nỹtĩ ha. ²⁰ Topě jo ĩn ri ke vỹ tỹ ěg nỹtĩ. Ti nũna runrur ri ke vỹ tỹ apóstolo nỹtĩ, Topě vĩ tó tĩ ag mré. Ti nũna tėj ri ke vỹ tỹ Jesus Cristo nĩ. Ti kuge ri ke vỹ tỹ ājag nỹtĩ, ěg mré. ²¹ ĩn nũna tugrĩn ĩn tóg jė nĩ, kỹ tóg komėr hã kar kỹ jėnh mũ. Ti kar kỹ jė kỹ tóg tỹ ěg Senhor tũ jė sir. ²² Cristo vỹ komėr hã ti han mũ, ĩn kar ri ke ti, hã vỹ: ěg, he mũ. Kỹ Topě kuprĩg vỹ krėm ěmān nĩ, ěg kākã. Ū tỹ Jesus ki ge mũ ag to ken hã vė.

3

Paulo tỹ fóg mré kanhgág ag mỹ Jesus kãmėn

¹ Hã kỹ sóg Topě mré vĩ tĩ, ĩnh, hã vỹ: Paulo, he mũ. Se kỹ ĩnh jé, Jesus Cristo tugrĩn. Isỹ ājag to há jėn kỹ sóg se kỹ jė, isỹ ũ tỹ Judeu jykre han tũ kar ag to há jėn kỹ. ² Ājag hỹn tóg Topě tỹ isar han, mũ ěn mē. Isỹ ājag ki rĩr jé tóg isar han, isỹ ũ tỹ Judeu jykre han tũ ag ki rĩr jé. ³ Topě ne ĩnh mỹ ā tỹ vāsỹ nén to jykrén mũ ěn tó', hã ra ěg tóg ki kagtĩg ja nỹtĩgtĩ. Vãhã tóg ĩnh mỹ tó mũ ha', hã kỹ sóg ājag mỹ kãmėn sĩ han huri, Topě tỹ nén ũ tãg to jykrén mũ ěn ti. ⁴ Ājag tỹ ĩnh vėnh rán tag ve kỹ ājag tóg venh ke mũ sir, ĩnh jykre ti. Cristo vỹ nén ũ tãg han jé kãtĩg ja nĩ, ěn ki kanhró sóg nĩ. ⁵ Ti tỹ ĩnh mỹ tag tó to hã ag tóg ki kagtĩg ja nỹtĩgtĩ, ěg jóg'jóg ag, ěprã ke kar ag. Ūri tóg ěg mỹ tó mũ, Topě ti, ā kuprĩg tỹ. Apóstolo ag mỹ tóg tó mũ ha, ũri, ti tũ ag mỹ, ěg jyvėn tĩ ag mỹ ke gé. ⁶ Ti tỹ ěg mỹ nén ũ tãg tó mũn hã vė, ha mē. Vāsỹ Topě tóg Judeu ag hã mỹ vĩ há han ja nĩ. Ūri tóg fóg ag mỹ, kanhgág ag mỹ vĩ há han mũ ha, Judeu ag mré. Ěg kar vỹ tỹ Jesus Cristo há ri ke nỹtĩ ha, ěg tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩn kỹ. Topě tỹ Judeu ag mỹ nén tó mũ ěn, ěg tỹ Jesus Cristo tugrĩn nėn venh ke mũ ěn ve kãn jé ag tóg ke mũ gé, ěg mré, fóg ag, kanhgág ag. Ū tỹ Jesus ki ge kỹ nỹtĩ ag hã vỹ venh ke mũ.

⁷ Tag to Topê tóg inh mÿ: “ha fóg kar ag mÿ, kanhgág kar ag mÿ tónh tÿg,” he ja nÿgtÿ, kÿ tóg tag to isar han. Ti tar nÿn kÿ tóg isar han, inh rânhräj to. ⁸ Topê tÿ kāsir ag kar jakrēm inh nÿ, hā ra tóg isar han, sÿ fóg ag mÿ, kanhgág ag mÿ Cristo kāmén jé. Cristo tugrÿn tóg ěg mÿ nén (ũ) há tāvÿ han ke mÿ, Topê ti. Hā tó sóg tÿ, vĕnh kar mÿ. ⁹ Vĕnh kar mÿ sóg kāmén tÿ, Topê tÿ nén han ke ti, ti tÿ ā tÿ vāsÿ nén to jykrén mÿ tag han ke ti. Vāsÿ tóg to: “tag han jé sóg ke mÿ,” he ja nÿgtÿ. Ti tÿ nén kar han tÿg ki tóg to jykrén ja nÿgtÿ. Ti hā ne nén kar han’. Kÿ tóg, ā tÿ ěn han ke to jykrén mÿ ra tóg ũ mÿ tó ja ja tÿ nÿ ver. ¹⁰ Ūri tóg ve há tÿ ha, ti tÿ vāsÿ nén to jykrén mÿ ěn ti. Kanhkā tĕn ag mÿ tóg ve há tÿ ha, tá pā’i ag mÿ, Topê krÿ há tag vÿ ve há tÿ ha, ti jykre há pĕ ěn ti. Ag tÿ ũ tÿ Jesus ki ge kÿ nÿtÿ ag ve kÿ ag tóg Topê jykre ki kanhró nÿtÿ, kanhkā tĕn ag.

¹¹ Vāsÿ tóg to jykrén, Topê ti, ti tÿ ěg pā’i tÿ Jesus Cristo tugrÿn nén (ũ) han sór mÿ ěn ti. ¹² Ti hā ki ěg ge kÿ nÿtÿ, hā kÿ ěg tóg jatun mÿ Topê mré vĕmén tÿ ha. ěg kanĕ jun mĕn ke tÿ ti nÿ ha, Topê ti. ¹³ Hā kÿ sóg āĵag mÿ: “sÿ āĵag jagfy jagtar nÿ tag to jykrén tÿg nÿ,” he mÿ. Inh jagtar mÿ ěkrén kÿ Jesus to krónh ke sór tÿg nÿ gé. Āĵag jagfy ke vĕ, isÿ nén vég mÿ tag. Inh jagtar tag tugrÿn āĵag tóg nén ũ há venh ke mÿ, ha vemñÿ.

Cristo tÿ ěg to há nÿ

¹⁴ Hā jé sóg Topê mré vĕmén tÿ. ěg Jóg vĕ mÿr. ¹⁵ Ti tugrÿn ěg tóg rÿnrÿr nÿtÿ, ěprā ke kar, kanhkā tá ke kar ke gé, kÿ tóg ěg ki rÿr tÿgtÿ. ¹⁶ Kÿ sóg ti hā mÿ to vÿ tÿ, ti tÿ ā jykre tÿ āĵag tÿ tar’ he jé, ti kuprÿg tÿ. Nén ũ kar vÿ tÿ ti tÿ nÿtÿ, tar ti jĕ gé, hā kÿ sóg ti hā mÿ to vÿ tÿ, ¹⁷ ti tÿ Cristo tÿ āĵag ki ěmā han jé, āĵag tÿ ti ki ge nÿtÿn kÿ. Ti tÿ ěg to há nÿ vÿ tÿ ga ri ke nÿ, ěg tÿ ti ki jārén jé, ka jārén ri ke. Kÿ ěg tóg ti to tar nÿtÿ sir. Hā jé sóg ti mÿ āĵag tó tÿ gé. ¹⁸ Topê tÿ ěg kren han mÿ vÿ ěg tÿ nén ve vĕnh ri ke nÿ, ge ve ja tÿ ěg nÿgtÿ. Kÿ sóg Topê mré vĕmén tÿ, ti tÿ āĵag mÿ tag kāmén kĕn jé, ti tÿ kar ag mÿ ke gé. Nén (ũ) tĕj gy ri ke ti nÿ, nén (ũ) tĕpĕr mág ri ke, kĕgnó tĕj gy ri ke ti nÿ, nén (ũ) krÿĵ ja tÿ ri ke ti nÿ, Topê tÿ ěg kren han mÿ tÿ. Hā kÿ ěg tóg vĕsóg ki to jykrén kĕn ke tÿ nÿ. ¹⁹ Cristo vÿ ěg to há tāvÿ nÿ, tag to jykrén kĕn ke tÿ ěg tóg nÿ gé. Kÿ sóg Topê mÿ: “ha ag mÿ tag kāmén,” he tÿ, āĵag tÿ ti hā tÿ krÿn kÿ nÿtÿ jé.

²⁰ Ha vé, Topê hā ne tar tāvÿ nÿ! Hā kÿ tóg ěg tÿ ti mÿ nén (ũ) to vÿn kÿ (tóg) ěg tÿ ti mÿ nén (ũ) to vÿ mÿ ěn kĕfór han ki kanhró nÿ. Kÿ tóg ěg tÿ nén (ũ) to jykrén mÿ kĕfór han ki kanhró nÿ gé. ²¹ Kÿ ěg tóg ti hā mÿ vÿ há han ke mÿ, ěg tÿ ti ki ge kÿ nÿtÿn kÿ, ěg tÿ Jesus Cristo ki ge kÿ nÿtÿn kÿ. ěg tÿ ti mÿ vÿ há han vÿ tÿ’ henh ke tÿ nÿ. Hā vĕ.

4

ěg tÿ Cristo mré tÿ ũn pir nÿtÿ

¹ Kÿ sóg āĵag jÿvĕn sór mÿ ha. Se kÿ inh jé nÿ, ěg Senhor tugrÿn, kÿ sóg āĵag jÿvĕn sór mÿ. Mÿ há han sórmñÿ. Topê vÿ āĵag kuprĕg, kÿ āĵag tÿ vĕnh jykre há han ke hā to vāsĕn nÿ. ² Āĵag régre to: “ti kĕfór vÿ tÿ inh nÿ,” he sór tÿg nÿ. Jagnĕ mÿ komĕh hā vÿmñÿ. Jagnĕ to fe nÿtÿmñÿ. Jagnĕ to há nÿtÿmñÿ. Jagnĕ ajudar hemñÿ. ³ Topê kuprÿg vÿ tÿ ũn pir nÿ, kÿ tóg āĵag mÿ vĕnh jykre pir nÿm tÿ. Vāsĕn nÿ, āĵag tÿ vĕnh jykre pir ěn hā han jé, āĵag tÿ krÿ kuprĕ nÿtÿn jé. ⁴ Topê kuprÿg pir ěn vÿ tÿ ěg kar jagrĕ nÿ, kÿ ěg kar vÿ tÿ Cristo há ri ke nÿtÿ, jāvo tóg tÿ ěg krÿ ri ke nÿ, Cristo ti. ěg kar mÿ ti nén ũ há han ke mÿ, jagnĕ ri ke, ti tÿ ěg kuprĕg kÿ. ⁵ Kÿ ěg Senhor vÿ tÿ ũn pir nÿ gé. ěg kar vÿ ti ki ge kÿ nÿtÿ. Ti jÿji hā

tý ěg kygpe ký nýtí gé. ⁶ ěg jóg tý Topě výt tý ůn pir ní gé, ěg kar jóg tí. Tí há ne tý vėnh kar krĭg mýt ke ní'. ěg kar tý tóg ě tý ůn han sór mŭ ěn han tí, ký tóg ěg kákā ní gé, ěg jóg tí.

⁷ Cristo výt ěg tar han tí gé, ěg kar, tí rānhrāj to. Ŭ mýt tóg vėnh rānhrāj ũ nĭm', nĭm' he tí. ⁸ Hā ký tag tóg rán ký ní, ha mē: “tí tý kanhkā ra tāpřy ký tóg ůn sigse ký nýtí ěn ag taťin vyr. Ký tóg ěprā ke ag tar han mŭ gé, ag tý tí rānhrāj han ke to,” he ja tóg nĭgtĭ, Tope vĭ rán kí.

⁹ Ha vé, tí tāpřy ký tóg ě tý kanhkā ra tŭg ke to há tóg tere ja ní gé, ěprā. ¹⁰ Ŭn tere mŭ ěn výt tāpřy mĕn ja ní gé, ký tóg kanhkā pātén ký tí mŭ sir. Kanhkā pātén ký tóg kanhkā kri ní ní sir. Kanhkā kri nĭn ký tóg nén (ŭ) kar kí kanhró ní sir, tí tý ěmā kar vég nĭn ký. ¹¹ Tí há ne ě rānhrāj kar to ěg tar han tí'. Ŭ ag vin ký tóg ag tý apóstolo hyn han. Ŭ tý tóg tí tý ěg jyvėn tí nĭnh ke han. Ŭ mýt tóg: “ŭ tý inh vĭ mē ja tú ag mýt inh vĭ tónh tŭg ní,” he mŭ. Ŭ tý tóg igreja krėm pā'i han, ũ mýt tóg: “ŭ tý igreja krėm vėnh mĕn tí ag mýt inh vĭ kāmén ní,” he mŭ gé. ¹² Tag to tóg ěg tar han tí, ěg tý jagnė tar han jé sir, tí rānhrāj to, ěg tý tý tí jāvŷ nýtĭn ký, tí ve řag ke gé. ěg tý ěg rānhrāj tag kí króm ký Cristo há ěn výt tar pē ní ha, ěg tý tý tí há nýtĭn ký. ¹³ Tí tý ěg kar tý vėnh jykre pir han mŭ ve sór vė, ěg tý tí kí ge ký nýtĭn ký, ěg tý Topě kósin kí kanhró nýtĭn ký. Ký ěg kar výt ěg rānhrāj to tar nýtĭ sir, ěg tý jagnė mré tý ůn pir nýtĭn ký. Ký ěg Cristo tý ěprā ke jykre kĕfór ní ěn ri ke nýtĭ sir, ký ěg tóg komėr há tí tý nén kar han mŭ mré tí tý nén to jykrén mŭ kí kanhrān kĕn ke mŭ gé sir, ký ěg tóg ůn sanh há kanhró ri ke nýtĭ sir.

¹⁴ ěg tý ěr ri ke nýtĭn ký tóg tí mýt há tú ní. ěr ag ne kí kagtĭg nýtĭ'. Ký ag tóg, ag tý nén ũ mē ký ag tóg kĕnhmar nén ũ nón tí', nén ũ nón tí', he' he tí. ěg tý tí vĭ to ěr tý kí kagtĭg ěn ri ke nýtĭn ký tóg ěg tý ůn ón mŭ vĭ kri nĭm ja há (tóg) tí, ěg tý kí kagtĭg nýtĭn ký. Ŭ ag tóg Topě vĭ to ón tí. Ag tý ěg tý ājag mré kygnė han sór vė. Vĭ há ní ve ag tóg nýtĭ, ký tóg ěg tý ag vĭ kri fĭ ja há tí sir. ¹⁵ Ký tóg há tĭnh mŭ, ěg tý Topě tý kí há tó mŭ ěn há han ký. Ký ěg tóg jagnė to há távĭ nýtĭnh mŭ gé. Hā tý ěg tar nýtĭnh mŭ. Tí kí mog ri ke vė sir, tí tý tý ěg kri ní nĭn ký, Cristo tí. ¹⁶ ěg tý tý tí mré ke nýtĭn ký ěg tóg tý tí há tý tý ůn pir ěn ri ke nýtĭ. ěg kar výt rānhrāj ke mŭ, ěg tý tí jykre pir to tar nýtĭ jé. ěg kar výt tý jagnė mré ke nýtĭ. ěg kar tý Topě tý ěg mýt nén nĭm ja ěn to vāsānsān ký ěg tóg ůn sanh há tar ri ke nýtĭ sir. Mog jé ěg tóg ke mŭ, ěg tý jagnė to há nýtĭn ký.

Cristo tý ěg mýt vėnh jykre tĕg nĭm

¹⁷ Ký sóg ājag jyvėn sór mŭ, ěg Senhor tý inh mýt: “ha ag jyvėn,” hen ký. Hā ký sóg ājag mýt: “ŭ tý Topě kí kagtĭg ag jykre han sór tŭg ní,” he mŭ. Kórég tí nýtĭ, ag jykre tí, mýt. Ag tý vėsóg kí nén to jykrén mŭ ěn há han ag tóg tí. ¹⁸ Kutŷ mĭ ag mŭgtĭ, kí kagtĭg ag nýtĭ. Hā ra ag tóg kí kanhrān sór tú ní gé. Hā ký ag tóg Topě tý ěg mýt vėnh jykre nĭm ěn kí kagtĭg nýtĭ. ¹⁹ Ký ag tóg vėnh jykre há to é he tí. Mýt āg vānh ag nýtĭ. Ag vėnh kavėnh výt ag mýt há tí. Vėnh jykre kórég tý ag kókég mŭ ra tóg ag mýt sér tŭgtĭ, ký ag tóg to krónh ke jāvānh nýtĭ. Ke tŭg ní, ag jāvo.

²⁰ Cristo jykre výt ge tú nĭgtĭ, kí kanhró ājag tóg nýtĭ. ²¹ Tí kĕme kí kanhró kar ājag nýtĭ ha, tí jykre ke gé. Ājag mýt ag tóg kāmén kĕn, Jesus jykre tí, ěg tý tí kí ge ký nýtĭn ký nén han ke mŭ ěn tí. ²² Tí kí ge ký nýtĭn ký ěg tóg ěg tý vāsŷ nén han ja ěn ri ke han mĕn ke tú ní ha. Tag mē ājag huri. Ājag jykre sí ěn

tovānh kān jé ājag tóg ke mū. Ājag tŷ ājag jykre si jagma mūn kŷ ājag tóg ājag tŷ nén to én mū ěn hā han mū ja nŷgtŷ ver. Hā ra ěg tóg tag hā to ter ke mū. ²³ Kŷ Topē mŷ to vŷmŷnŷ, ti tŷ ājag mŷ ājag jykre kuryŷnh kān jé, ti tŷ ājag fe jānhkrig jé. ²⁴ Vēnh jykre tāg hā han sŷrŷmnŷ, Topē tŷ ěg mŷ vēnh jykre tāg nŷm mū ěn ti. Kŷ ěg tóg ti ri ke nŷtŷnh mū, kuryj ěg nŷtŷnh mū hā, há ěg nŷtŷnh mū, ti há ri ke. Kŷ ěg vēnh vŷ há hā han ke mū.

²⁵ Hā kŷ jagnē mŷ ón mān tŷg nŷ. Ki hā tómnŷ, jagnē mŷ. Jagnē mré ke vŷ tŷ ěg nŷtŷ, ěg tŷ Cristo há ri ke nŷtŷnh kŷ. ²⁶ Ājag fe tŷ gŷm ke mū ra Topē vŷ mranh tŷg nŷ. Ājag tŷ jagnē to jŷ nŷtŷnh kŷ kurā ŷ jāvānh sŷr tŷg nŷ. Kutŷg ke to há tŷ há' hemnŷ. ²⁷ Japo tŷ ājag krŷn sŷr mū ra ti vŷ jēmē tŷg nŷ. ²⁸ Vāsŷ ājag kāmŷ ŷ vŷ ŷ tŷ nén ŷ pigju (ka)mē ja nŷgtŷ. Kŷ ěn han mān tŷg nŷ. Ājag rānhrāj nŷn ājag mūnh ke mū ŷri. Ājag nŷgē tŷ nén ŷ há han nŷ, ājag tŷ ājag rānhrāj to nén (ŷ) kar ve jé. To vāsān nŷ, ti tŷ ājag mŷ kén jé, ājag tŷ ājag tŷ nén ŷ tŷ ŷn jagāgtar ag jagāgtān jé.

²⁹ Vēnh vŷ kórég tó sŷr tŷg nŷ. Nén ŷ há hā tŷ vēmēn nŷ, ājag tŷ ājag vŷ tŷ jagnē tar han jé, ājag tŷ jagnē jykre kuryŷnh jé.

³⁰ Topē kuprŷg fe kaj han sŷr tŷg nŷ gé. Topē vŷ ěg mŷ ā kuprŷg jēnē, ti tŷ há tŷgrŷn ěg nŷgŷěg jé, ěg krenkren ke to. Ti tŷ tŷ ěg jagrē nŷn kŷ ěg tóg ki kanhró nŷtŷ, ěg tŷ Topē tŷ ěg krenkren han ke kurā ěn tá krŷg mūn ki. ³¹ Jagnē to jŷkrén kónān tŷg nŷ. Jagnē to krŷ rŷ han tŷg nŷ. Ājag fe tŷ gŷm ke (ka)mē nŷtŷ tŷg nŷ. Féfén tŷg nŷ. Jagnē to vŷ kónān tŷg nŷ. Vēnh jykre pāno tovānh kān nŷ. ³² Jagnē to vŷ há han nŷ. Jagnē mŷ komēr hā vŷmŷnŷ. Jagnē mŷ vēnh pāte fón nŷ, Topē tŷ Cristo tŷgrŷn ěg mŷ vēnh pāte fón ja ri kén.

5

Ěg jykre tāg

¹ Topē tŷ vēnh jykre han tŷ ěn hā han nŷ, ājag tŷ tŷ ti fe nŷtŷnh kŷ, ti krē. ² Jagnē to há kar nŷtŷmŷnŷ, Cristo tŷ ěg to há nŷ ri ke. Ěg jagfy tóg vēnh fěg. Ěg tŷ Topē mŷ nén (ŷ) pŷn ri ke ti nŷ, ti tŷ ěg jagfy vēnh fěg mū ěn ti. Topē mŷ nén ger há pŷr ri ke ti nŷ, kŷ tóg Topē mŷ há tŷ sir.

³ Topē tŷ vŷ tŷ ājag nŷtŷ. Hā kŷ vēnh jykre pāno tŷ vēmēn sŷr tŷg nŷ, ājag tŷ han sŷr tŷ nŷ jé. Ěg prŷ tŷ mré nŷ, ěg mén tŷ mré nŷ, tŷ vēmēn sŷr tŷg nŷ, ājag tŷ nén e hā tŷ vāsān (ka)mē tŷ vēmēn sŷr tŷg nŷ gé. ⁴ Kŷ jagnē mŷ vŷ kónān tŷg nŷ, jagnē to vŷ kónān tŷg nŷ gé. Fagrŷnh mŷ vŷ tŷg nŷ gé. Nén ŷ kavėj tŷ vēmēn tŷg nŷ gé. Ěg tŷ tag tó kŷn pi(jé) há nŷ, ěg tŷ tŷ Topē krē nŷtŷnh kŷ. Ěg tŷ nén tónh ken hā vē, ha mē: “ā tŷ inh mŷ nén jēněg mū kar tóg inh mŷ há nŷtŷ,” he jé ěg tóg ke mū, Topē mŷ agradecer hen kŷ. ⁵ Tag to jŷkrén, ha mē: ŷ tŷ ā prŷ tŷ fi mré nŷ mū ěn, ŷ fi tŷ ā mén tŷ mré nŷ mū ěn fi pi(jé) Cristo tŷ tŷ ěg pā'i nŷ venh ke mū'. ŷ tŷ ā tŷ nén e hā tŷ vāsān mū ěn pi(jé) venh ke mū'. Ěg tŷ vēnh kāggrā to jān ěn ri ke ti nŷ, ěg tŷ ěg tŷ nén e hā tŷ vāsān mū ěn ti. ŷ tŷ ge pi(jé) Cristo venh ke mū', Cristo tŷ tŷ ěg pā'i nŷ ěn ti.

⁶ ŷ tóg ón kŷ ājag mŷ vēnh vŷ há tó sŷr tŷ. ŷ tŷ ge vŷ jēmē tŷg nŷ, ke tŷ nŷ mū ra Topē tóg ājag to jŷnh ke mū. Ti vŷ mranh vē mŷr, kŷ tóg ŷ tŷ ge to jŷnh ke mū. ⁷ Hā kŷ ag vŷ jēmē sŷr tŷg nŷ. ⁸ Vāsŷ ājag tóg vēnh jykre ki kutŷ hā han ja nŷgtŷ gé. Hā ra Topē tóg ājag mŷ vēnh jykre ki kurā ěn nŷm, ājag tŷ ti ki gen kŷ. Kŷ vēnh jykre ki kurā tag hā han sŷrŷmnŷ. ⁹ Ěg tŷ vēnh jykre ki kurā hā han kŷ ěg tóg jagnē mŷ vŷ há han ke mū, vēnh jykre kuryj. Ki hā tó jé ěg tóg ke mū

gé, jagně mý. ¹⁰ Věnh jykre tỳ ěg Senhor mý há nỹ ěn hã han sórmnĩ. Ěn hã to jykrén mág nĩ.

¹¹ Kejěn ājag tóg ũ vég tĩ, hã ra tóg věnh jykre ki kuty han tĩ. Kýtĩ mré han sór tũg nĩ. Tĩ mý: “kórég tĩ nĩ, tovãnh nĩ,” hemnĩ. ¹² Věnh péju ký ag tóg han tĩ, věnh jykre kórég tĩ. Ěg mý'a tóg tĩ, ěg tỳ ag tỳ nén han tĩ ěn ve ký. ¹³ Kejěn tóg ag tỳ nén han mũ kri kurãg tĩ, ký tóg ve há tũgtĩ, ag tỳ nén han mũ ti. Kurã ki ěg tóg tĩ kórég nĩ ěn vég tĩ. ¹⁴ Ký tóg há nĩ ha, ěg tỳ věnh jykre kórég to: kórég tĩ nĩ, hen ký. Ký ěg tóg tovãnh sór ke mũ. Hã ký ěg tóg tag tó tĩ, ha mē: “Topě vĩ mranh sór mãn tũg nĩ. Nũgme ki kutě sór mãn tũg nĩ. Ký Cristo vỹ ā mý jěngřě han ke mũ,” he ěg tóg tĩ, ěg jãn ký.

¹⁵ Ājag tỳ nén han mũ to jykrén nĩ. Krĩ tũ nĩ sór tũg nĩ, věnh jykre há ki věnh kanhrãn ký mũmnĩ. ¹⁶ Kurã kren tũg sórmnĩ. Nén ũ jagy ve jé ěg tóg ke mũ, hã ký tóg há tĩ, ěg tỳ kurã kren tũ nĩn ký. ¹⁷ Ěg Senhor vỹ ěg tỳ nén ũ há han mũ ve sór tĩ. Ký tĩ tỳ nén (ũ) ve sór mũ tag hã to jykrén nĩ, ājag tỳ tag hã han jé.

¹⁸ Vinho tỳ věsén tũg nĩ, tỳ věnh pěnmãn tũg nĩ. Věnh jykre kórég vě, ěg tỳ nén ũ fa tỳ věsén mũ tĩ, tỳ věnh pěnmãn mũ ti. Tope kupřĩg tỳ ěg fãn tag hã ne há nĩ'. ¹⁹ Jagně mré věměn ký Topě tỳ jãn nĩ, tĩ jé tómnĩ, ěg Senhor jé tĩ. Tĩ kupřĩg vỹ ěg kanhrãn tĩ gé, ěg tỳ ěg Senhor mý nén tó sór mũ to, ěg tỳ tĩ tỳ jãn há han jé. Ěg tỳ tĩ mý: “há kar tĩ nĩ,” henh ke vě gé. ²⁰ Ěg jóg tỳ Topě mý ěg tóg tónh ke mũ, tĩ hã mý ěg tóg: “ā tỳ ěg mý nén ven mũ vỹ há kar nỹtĩ,” henh ke mũ, ěg tỳ ěg Senhor tỳ Jesus Cristo jyjy tón ký.

²¹ Ěg tỳ Cristo kaměg ký tóg há tĩ, ký tóg ěg tỳ jagně jykre mĩ mũn ký (tóg) há tĩ gé, ěg tỳ tỳ tĩ mré ke nỹtĩn ký.

Ů tỳ jagně mré nỹtĩ fag jykre

²² Ůn týtá fag jé ājag mén ag jykre mĩ mũjěg. Fag mý tóg ěg Senhor ri ke nĩ, fag mén ti. ²³ Fĩ krĩ vě, fĩ mén ti. Cristo vỹ tỳ tĩ ki ge ký nỹtĩ kar ag kri ke nĩ, ký ěg tóg tỳ tĩ há ri ke nỹtĩ, tĩ tỳ ěg kren han ký. ²⁴ Hã ký ěg tóg tỳ tĩ krěm ke nỹtĩ, Cristo krěm ke. Ge tĩ nĩgtĩ, ũn týtá fag jykre tĩ. Fag mén krěm ke vỹ tỳ fag nỹtĩ, fag tỳ ājag mén vĩ han jé.

²⁵ Ký sóg fag mén ag mý tag tó sór mũ gé. Ājag prũ to há tãvĩ nỹtĩmnĩ. Cristo vỹ ěg to há nĩ, ěg tỳ tỳ tĩ tũ nỹtĩn ký. Ěg jagfỹ tóg věnh fěg, ²⁶ ěg tỳ tỳ tĩ tũ nỹtĩ jé. Ký tóg ěg kykũnh, goj tỳ ěg kygpe ký, tĩ vĩ tỳ ke gé. ²⁷ Tĩ tỳ ěg há nỹtĩ ve sór vě, ěg tỳ věnhmỹ nỹtĩnh ke tũ vě, ěg kaga ri ke nỹtĩnh ke tũ vě, ěg kórég nỹtĩnh ke tũ vě gé, ěg sĩnvĩ tãvĩ nỹtĩnh ke vě, ěg tỳ tỳ tĩ tũ nỹtĩn ký. Cristo prũnh ke ri ke vỹ tỳ ěg nỹtĩ.

²⁸ Tag ri ke han nĩ, ājag prũ tỳ. Fag to há nỹtĩmnĩ. “Inh há ri ke vỹ tỳ fĩ nĩ,” hemnĩ, fag to. Ů tỳ ā prũ fi to há nĩn ký tóg věso há nĩ sir. ²⁹ Věnh ki řĩr há han ěg tóg tĩ, jěg ěg tóg tĩ, ěg tar nỹtĩ jé. Ěg pi(jé) věnh kókén sór tĩ'. Cristo vỹ ěg tỳ ge tĩ gé. Ěg ki řĩr há han tóg tĩ gé. ³⁰ Tĩ há vỹ tỳ ěg nỹtĩ, ěg kar, ěg tỳ tĩ ki ge ký nỹtĩn ký.

³¹ Tag vỹ rán ký nĩ, ha mē: “ũn gré tóg ā prũ fi to ā panh ré ký tĩ mũ, ā mýnh fi ré ký ke gé. Ā prũ fi mré tóg tĩnh mũ. Fĩ mré tóg tỳ ũn pir nĩ sir, tĩ prũ fi mré,” he ja tóg nĩgtĩ. Topě vĩ rán ki. ³² Tag vỹ tỳ nén ũ sĩnvĩ pě nĩ. Ký tóg Cristo to rán ký nĩ gé, tĩ tỳ ũ tỳ tĩ ki ge ký nỹtĩ ag mré tỳ ũn pir nĩn ký. ³³ Hã ra tóg ěg mý rán ký nĩ gé, ěg tỳ ěg prũ fag to há nỹtĩ jé, ěg tỳ věnh ki řĩr há han mũ tag ri ke. Ký tóg fag mý rán ký nĩ gé, fag tỳ ājag mén vĩ ký jěměn jé.

6

Ēg han mū fag to vēnh jykre

¹ Kŷ sóg ājag krē mŷ tag tó mū, ha mē. “Ājag han mū fag vī kri finnī,” he sóg mū, ag mŷ. Há ti nī, ěg Senhor jykren ha vē. ² Ājag han mū fag kamēg nī. Topē tŷ ěg mŷ tag tó kŷ tóg ěg mŷ nēn ū há tó mū gé, hā vŷ: ³ “ā han mū fag kamēg nī, ā tŷ tŷg há han jé, ā tŷ ga kri tŷg mág han jé,” he ja tóg nī, Topē ti.

⁴ Kŷ sóg ūn sanh ag mŷ: “ājag krē mŷ vī tar pē han tŷg nī, ag tŷ ājag to jū tū nī jé,” he mū gé. Ājag krē jyvēn nī, ag mŷ ěg Senhor jykre kāmén nī, ag tŷ mī mūn jé.

Camarada ag tŷ ājag patrão mré nŷtī jykre

⁵ Ājag kāmī ū ag tóg patrão krēm nŷtī gé, fagrīnh mŷ ti mŷ ti rānhrāj han tīn kŷ. Ājag patrão vī kri finnī. Ti kamēg nī, ti to jŷrn kemnī. Ti rānhrāj ki rīr há han nī, ājag tŷ Cristo rānhrāj ki rīr tī ěn ri ke. ⁶ Ū tóg kejēn ti patrão tŷ ti mŷ vī há han hā jé (tóg) ti patrão tū ki rīr tī, ón kŷ. Tag han tŷg nī. Ājag patrão tū ki rīr pē han nī, ājag tŷ tŷ Cristo camarada nŷtīn kŷ, Topē jykre tŷ ājag mŷ sér nīn kŷ. ⁷ Ājag patrão rānhrāj ki rīr kŷ mŷ sér nŷtīmnī. Ājag tŷ ěg Senhor rānhrāj ki rīr vē, ājag tŷ ājag patrão rānhrāj ki rīr kŷ. ⁸ Ha vé, ěg tŷ nēn ū há han kŷ ěg tóg ti kaja venh ke mū, kanhkā tá. Ēg Senhor vŷ ěg mŷ ti kaja ven ke mū, ti camarada ag mŷ, ag patrão mŷ ke gé, ti ki ge kŷ nŷtī kar ag mŷ.

⁹ Ājag kāmī ū vŷ tŷ patrão nŷtī, kŷ ājag camarada vŷ nŷtī, ājag krēm. Ag to há nŷtīmnī. Ag mŷ vī kónān tŷg nī. Ēg Senhor vŷ kanhkā tá nī. Ājag pā'i vē, ājag camarada pā'i vē gé hā ra, ū tŷ kanhkā tá nī ti. Ti mŷ ěg tóg tŷ ūn pir nŷtī, tag ki ūn mág mré ūn kāsir ag.

Topē tŷ ěg tŷ Japo katō vāsānsān jafā vin sór

¹⁰ Kŷ sóg ājag mŷ tag tó sór mū gé ver, ha mē. Ēg Senhor ki ge kŷ nŷtī to tar nŷtīmnī. Tar ti nī, kŷ tóg ěg tar han ki kanhró nī gé. ¹¹⁻¹² Tag ki ěg vēnh génh han tī, ěg tŷ Japo kato vāsānsān kŷ nŷtīn kŷ. Hā ra Topē tóg ěg mŷ ěg tŷ ti kato vāsānsān jafā nīm tī. Kŷ mán nī, Topē tŷ ěg mŷ ti kato vāsānsān jafā nīm mū ěn ti, kŷ Japo tóg ěg tŷ hē ri kenh ke tū nī. Tar jé ěg tóg ke mū ha. Ēg pi(jé) ěprā ke ag kato vāsānsān tī', ěg pi(jé) ěg mré ke ag kato vāsānsān tī'. Pā'i ag nŷtī, ū tŷ ěg kato vāsānsān mū ag, hā ra ěg tóg ag vég tū nŷtī. Kuty tán ag vē, ga to pā'i ag vē gé. Kanhkā krēm ag ěmā nŷtī gé. Kórég kar ag nŷtī. ¹³ Kŷ mán kán nī, Topē tŷ ěg mŷ nēn tŷ ag kato vāsānsān jafā vin sór mū ěn ti, ājag tŷ ag kato vāsānsān to tar nŷtī jé. Kejēn ag tóg ěg kato vāsān mág han ke mū. Kurā ěn kā ag tóg ěg tŷ hē ri kenh ke tū nī, Topē tŷ ěg tar han kŷ, ti tŷ ěg mŷ ěg tŷ ag kato vāsānsān jafā ěn vin kŷ.

¹⁴ Hā kŷ tar nŷtīmnī. Ēg Senhor vŷ ón vānh nī. Ti ón vānh vŷ ěg vēsóg fīn ja mág ri ke nī. Tŷ vēsóg fīn ri ke han nī, ti ón vānh ri ke han to ken hā vē. Vēnh jykre kuryj vŷ tŷ soldado tŷ camisa tŷ ferro ri ke nī. Ēn tu ri ke han nī, vēnh jykre kuryj han to ken hā vē. ¹⁵ Ēg tŷ Topē vī sér to sór mū vŷ ěg pēn né, ěg pēn to ró ri ke nī, ěg tŷ vēnh kar mŷ Topē tŷ ěg krī kuprāg ke mū tónh ke mū tag ti. Ēn rīnh ri ke han nī, vēnh kar mŷ Topē vī kāmén to ken hā vē. ¹⁶ Ēg tŷ ti ki rā kŷ tóg soldado tŷ vējy ven jafā ma tī ěn ri ke nī. Satanás tŷ ěg kato vāsān kŷ tóg ti tŷ no tŷ ěg to pēg grug ri ke nī. Ēg tŷ vējy ven jafā tŷ vējy ven kŷ tóg tŷ nhyn ke tī, ti no gru ěn tŷ. Ēg tŷ Jesus ki rā to ken hā vē. ¹⁷ Ēg kren han ke

vỹ soldado sãpe ri ke nĩ, sãpe tỹ ferro ên ri ke. Kỹ Topê vĩ vĩ rógro ri ke nĩ gé. Topê kuprĩg vĩ êg mỹ kãmén tũ', Topê vĩ ti. Topê tỹ êg mỹ Japo kato vãsãnsãn jafã vin ke mũn hã vê. ¹⁸ Kỹ Topê mré vēmén nĩ gé, ti mỹ nén kar to vĩmnĩ. Ti kuprĩg vĩ êg jagfy vĩ tĩ gé. Topê mré vĩ to krónh ke tũg nĩ. Êg tỹ to krónh ken kỹ tóg êg nũr ri ke nĩ sir. Ke tũg nĩ. Êg mré ti ki ge kỹ nỹtĩ kar to vĩmnĩ. ¹⁹ Kỹ inh jagfy ti mré vēmén nĩ gé. Topê vĩ tó sóg tĩ. Kỹ inh mré to vĩmnĩ, sỹ tó há han jé, isỹ inh kato vãsãnsãn mũ ag kamêg tũ nĩ jé, isỹ vênh kar mỹ Topê tỹ nén han sór mũ ên kãmén há han jé, vênh vĩ sér ên. ²⁰ Topê vĩ inh mỹ tag nĩm ja nĩ, sỹ han jé, hã ra sóg ver se kỹ jê. Kỹ tóg sỹ ag kamêg tũ nĩnh há tĩ, sỹ Jesus kãme tó kãn jé, sỹ ti tỹ inh mỹ: “ha ag mỹ kãmén,” he mũ tag tó kãn jé.

Paulo tỹ Tíquico jênênh ke

²¹ Kỹ tóg inh mỹ há tĩ, ãjag tỹ isỹ nén ve ja tag mẽ kãn jé, isỹ nén han mũ mré hã. Hã jé sóg ãjag mỹ Tíquico ti jênênh ke mũ. Êg régre ù vê gé, iso há tavĩ ti nĩ, Tíquico ti. Êg Senhor rãnrãj han ti tĩ, ti to krónh ke tũ ti nĩgtĩ. ²² Ti hã vĩ ãjag mỹ inh kãmén ke mũ, ti tỹ ãjag fe tỹ há' he jé. Hã jé sóg ti jênênh ke mũ.

²³ Êg jóg tỹ Topê jé ãjag krĩ kuprãg, êg régre kar ag mré hã. Ti jé ãjag tỹ jagnê to há kar han. Ti jé ãjag tỹ ti ki rã há han, êg jóg tỹ Topê ti, êg Senhor tỹ Jesus Cristo ti ke gé. ²⁴ Topê jé ãjag tar han, ù tỹ êg Senhor tỹ Jesus Cristo to há nỹtĩ ag kar, kỹ tóg tũ' he jãvãnh nĩ, êg tỹ ti to há nỹtĩ ti.

Hã vê.

PAULO TŶ CARTA HAN: FILIPOS TÁ KE AG MŶ CARTA

¹ Paulo tŷ rá vĕ, inh. Isŷ cidade tŷ Filipos tá ke ag mŷ rán hã vĕ. Kŷ Timóteo vŷ inh mré ãjag mŷ jĕnĕg mü gé, vĕnh rá tag ti, inh mré Jesus Cristo mŷ rãnrãj tŷ tag ti. Isŷ ãjag mŷ ti rá tag jĕnĕ vĕ, ãjag tŷ tŷ Jesus Cristo ki ge kŷ nŷtĭn kŷ. Kŷ sóg ãjag pã'i ag mŷ jĕnĕg mü gé, ũ tŷ ãjag ki rĭr tŷ ag mŷ ke gé.

² Ēg jóg tŷ Topĕ jé ãjag tar han, ti jé ãjag krĭ kuprãg, ĕg Senhor tŷ Jesus Cristo ke gé.

Paulo tŷ Topĕ mré vĭ

³ Ājag to sóg Topĕ mré vĭ há han tŷ, sŷ ãjag mĭ ĕkrĕn kŷ. ⁴ Sŷ ãjag to Topĕ mré vĭ kŷ inh fe tóg mrin ke tŷ. Inh mŷ tóg sér tŷ, sŷ ãjag mĭ ĕkrĕn kŷ. ⁵ Ājag tŷ inh mré Jesus kãmĕn kŷ tóg inh mŷ há tŷ, ãjag tŷ inh mré ti to tar nŷtĭn kŷ. Kŷ sóg Topĕ mŷ vĭ há han tŷ, ãjag to. Isŷ ãjag mŷ ti vĭ to vén kŷ ãjag tóg kãnhmar inh mré ti kãmĕn ja nĭgtĭ, kŷ ãjag tóg ũri ti vĭ to há han tŷ gé. Tovãnh tũ ãjag nĭ. Kŷ tóg inh mŷ sér tŷ. ⁶ Tag ki kanhró sóg nĭ, ha mĕ. Topĕ vŷ ãjag krĭn rã nĭ, komĕr hã, nĕn ũ há kar to. Kŷ tóg ãjag krĭn tĭgtĭ sir, ti tŷ komĕr hã ãjag krĭn kãn jé, Jesus Cristo kãtĭg mãn ke kurã to hã. Tĭ hã vŷ ãjag krĭn ke mü, Topĕ ti. ⁷ Tag to sóg jykrĕn, sŷ ãjag mĭ ĕkrĕn kŷ. Hã ra tóg há nĭ. Inh fe vŷ tŷ ãjag nŷtĭ. Inh hã mré tóg ãjag tar han tŷ, ĕg Senhor ti. Hã kŷ ãjag tóg inh mré jagãgtar nŷtĭ, inh se kŷ jĕ tag ti to. Isŷ vãsŷ kavãr kŷ jĕ ja nĭn kŷ sóg ag mŷ Topĕ vĭ kãmĕn ja nĭgtĭ, kŷ ãjag tóg inh mré to tar nŷtĭ ja nĭgtĭ gé, pã'i ag tŷ inh ki Jesus jĕmĕn kŷ ke gé. Kŷ ãjag tóg ũri inh mré ti to tar nŷtĭ gé. ⁸ Sŷ ãjag kar venh há tóg tŷ, kŷ Topĕ vŷ ki kanhró nĭ. Inh mŷ ãjag tóg tŷ inh fe pĕ nŷtĭ, ĕg tŷ Jesus Cristo mŷ tŷ ti fe pĕ ĕn ri ke ãjag nŷtĭ, inh mŷ.

⁹ Sŷ Topĕ mré vĭn kŷ sóg ti mŷ tag tó tŷ, ãjag to, ha mĕ. “Jagnĕ to há ag nŷtĭ,” he sóg tŷ, Topĕ mŷ. “Ag tŷ komĕr hã jagnĕ to há kar nŷtĭ han nĭ,” he sóg tŷ ãjag to, Topĕ mŷ. “Ag kanhrãn nĭ gé, ag tŷ komĕr hã ã jykre ki kanhrãn kãn jé, ag tŷ ki króm kãn jé,” he sóg tŷ, ãjag to. ¹⁰ “Ā tŷ ag kanhrãn kŷ ag tóg nĕn (ũ) há kar ki kanhró nŷtĭnh ke mü. Kŷ ag tóg to jykrĕn há han ke mü, ag tŷ nĕn ũ ve sór kŷ. “Tag vŷ há pe nĭ, tag vŷ há sĭ nĭ,” he jé ag tóg ke mü, ã tŷ ag kanhrãn kŷ,” he sóg tŷ ãjag to, Topĕ mŷ. Ājag tŷ tag to jykrĕn há nŷtĭn kŷ ãjag tóg jãnhkri nŷtĭnh ke mü, kŷ ãjag tóg mŷ'ãg mãn ke tũ nĭ, Cristo kãtĭg mãn ke kurã ĕn kã. ¹¹ Kŷ ãjag tóg vĕnh jykre há han kãn ke mü sir, Jesus Cristo tŷ ãjag mŷ ã jykre há ĕn nĭm kŷ. Hã jé sóg Topĕ mŷ ãjag tó tŷ. Tĭ tŷ ãjag krĭ kugrynh kŷ vĕnh kar tóg ti tŷ tŷ ũn mág nĭ venh ke mü. Kŷ ag tóg ti mŷ vĭ há han ke mü gé sir.

Jesus tŷ inh jykre

¹² Inh kanhkã', inh jagtar mü ra Jesus kãmĕ tóg vĕnh kar kri rũm ke mü. Tag to jykrĕn. ¹³ Vĕnh kar tóg mĕ kãn, ti vĭ ti, polícia ag mré hã, ũ tŷ palácio ki rĭr tŷ ag mré hã. Cristo tugrĭn sóg se kŷ jĕ, hã vég ag tóg mü. ¹⁴ Kŷ Jesus mré ke tŷ ĕn ri ke ag vŷ fe tar nŷtĭ gé sir, ĕg Senhor jykre to, inh se kŷ jĕ tag tugrĭn. Hã kŷ ag tóg Topĕ vĭ tó tŷ sir, ag tŷ to fe tar nŷtĭn kŷ, ag mũmĕg vãnh nŷtĭn kŷ. ¹⁵ Ũ ag tóg iso jũ nŷtĭ, ha kŷ ag tóg Jesus tó tŷ, ag tŷ inh ri ke han sórn kŷ. Kŷ ũ ag tóg iso há nŷtĭ, hã kŷ ag tóg ti tó tŷ sir. ¹⁶ Topĕ vĭ hã to sóg se kŷ jĕ, sŷ pã'i ag mŷ ti kãmĕn jé. Topĕ tŷ inh mŷ vĕnh rãnrãj nĭm hã vĕ. Hã vég ag tóg tŷ, ũ

tý iso há nýtí ag, ký ag tóg ti ví tó tí, ù tý iso há nýtí ag. ¹⁷ Û ag tóg há ra iso jũ nýtí, há ký ag tóg ón ký Cristo kámén tí, ag tý inh ví káfór han sór ký. Ag tý inh kato tẽ mũ ag tý iso jũ han sór vëgtí gé, ag tý inh se tý hën ri ke han sór vë. Há jé ag tóg Cristo ví tó tí. ¹⁸ Há ra sóg ag to vënh mý nĩ sór tũ nĩ. Cristo tó ag tóg mũ mýr. Û tóg ón ký tó tí, jo ù tóg tó há han tí. Ag kar vỹ ti tó tí, ký tóg há tí. Há ký tóg inh mý sér tí, ký sóg inh mý sér tý tũ' he sór tũ nĩ.

¹⁹ Há ra sóg kren ke mũ gé, ha vemní. Ki kanhró sóg nĩ. Ājag há ne iso Topẽ mré ví tí', ký Jesus Cristo vỹ isar han tí gé, ā kuprĩg tý. Há ký sóg kren ke mũ. ²⁰ Ký sóg tag jāvãnh mũ, ha mẽ. Hën ri ke mũn ag tóg inh kyvãh ke mũ, hën ri ke mũn ag tóg isén ke mũ. Isỹ tag to jykrén kónãh tũ nĩ jé, há jé sóg ti mré ví tí. Isar han jé tóg ke mũ, sỹ nén ù kamëg tũ nĩ jé, sỹ ti kavënh tũ nĩ jé, inh mý'ãg tũ nĩ jé. Vënh kar tý isugrĩn Jesus tý tý ùn mág nĩ ven ký tóg inh mý sér tí. ²¹ Inh jykre há vỹ tý Cristo ti nĩ, há ký sóg iser ký ti venh tũg ke mũ, ký tóg sér tí. ²² Ký sóg há ra inh kren ký ti rãnrãj há han ke mũ. Há ký sóg sỹ nén han sór mũ ki kagtĩg nĩ. ²³ Inh kren ke mý inh mý hãn tí vỹ, iser ke vó? he sóg tí. Iser ký sóg Cristo mré nĩ nĩ, ký tag tóg inh mý há pẽ nĩ, isỹ ti venh há tĩn ký. ²⁴ Jãvo isỹ ājag mré nĩn ký sóg ājag tar han ke mũ, ký tag tóg inh mý há káfór nĩ. ²⁵ Há tóg inh mý ge nĩ. Kren jé sóg ke mũ, he sóg tí, ký sóg ājag kar mré nĩnh ke mũ. Ājag ve jé sóg ke mũ, ājag tý komër há inh ví mẽ ký ti ví kri fi kãh jé. Ký tóg ājag mý sér tĩnh mũ, ha vemní. ²⁶ Isỹ ājag mré nĩ mãn ken ký tóg inh mý há tĩnh mũ. Ký ājag fe tóg mrin ke tãvĩ han ke mũ, ājag tý inh ve mãn ký. Ājag mý sóg tý ùn mág jẽ, Jesus Cristo tugrĩn.

²⁷ Ha vé, Cristo jykre há han nĩ, tag há to vãsãnsãn nĩ. Hën ri ke mũn sóg ājag venh kãtĩg ke mũ, hën ri ke mũn sóg ājag venh kãtĩg ke tũ nĩ. Inh kãtĩ tũ ra jagnẽ mré vënh jykre pir han ký nýtĩmĩ, Jesus kãme há tómnĩ, ti ki ge ký nýtĩmĩ. Sỹ tag mënň há tóg tí, ājag to. ²⁸ Û tý ěg kato vãsãnsãn mũ ag kamëg tũg nĩ, há tugnĩn ag tóg ājag tý nũgme ki vár ke ki kanhró nýtĩ, inferno ki. Há tugnĩn ājag tóg ājag krenkren ke mũ ěn ki kanhró nýtĩ gé sir. Topẽ vỹ ěg tar han ke mũ, ěg tý ag tý hën ri ke jé gé, ù tý ěg kato vãsãnsãn mũ ěn ag tý. ²⁹ Cristo ki ge ký ājag nýtĩ, ký ājag tóg ti tugrĩn jagãgtar nýtĩnh ke mũ gé. Há jé tóg ājag kuprëg. ³⁰ Há ký ājag tóg inh kóm ti jagy vëg tí gé. Ag tý vãsỹ inh kato vãsãnsãn ěn ve ja ājag tóg nĩgtĩ gé. Ūri sóg há vëg tí ver. Ký inh kóm tar nýtĩmĩ.

2

Topẽ kósin tý tỹ ěprã ke nĩ

¹ Ha vé, sỹ ājag jyvën sór mũ, ha mẽ. Ājag tý Jesus jykre han ký nýtĩ tag vỹ ājag tar han tí. Ti tý ājag to há nĩ tag vỹ sér tí. Ti kuprĩg vỹ tý ājag jagrẽ nĩ. Ký ājag tóg jagnẽ to há nýtĩ gé, jagnẽ jagãgtãh ājag tóg tí gé. ² Ký inh jagãgtãh nĩ gé, inh fe tý mrin kemní gé, inh mý sér tí jé. Jagnẽ mré vënh jykre pir há han nĩ, ha mẽ. Jagnẽ to há tãvĩ nýtĩmĩ. Ājag tý nén ù to jykrén ký jagnẽ mré to jykrén nĩ, ājag tý vënh jykre pir há han jé. ³ Vësỹ ùn mág han sór tũg nĩ, jagnẽ káfór han sór tũg nĩ. “Tý inh ùn sí nĩ,” hemní. Jagnẽ to: “inh káfór ti nĩ,” hemní gé. ⁴ Ājag tý ājag tũ ki rĩr mré há jagnẽ tũn ki rĩrmní gé. ⁵ Jesus Cristo kóm ti jykre han nĩ gé, jagnẽ mý. Ti tý vënh jykre han há vë, ha mẽ.

⁶ Topẽ há pẽ ja ti nĩ mýr, Jesus ti, ti tý ti mré nĩn ký. Há ra tóg tá nĩ ký: “isũ vë, kanhkã ti, há ký sóg ěprã ke ag to tũg ke tũ nĩ,” he ja tũ nĩ. ⁷ Kanhkã tá ã tý nén tovãnh kãh sór ja ti nĩ, ký tóg ěg ri ke nĩ jé kãtĩg sór ja nĩ, há ký tóg kãtĩg ja

nī. Ēprā ke jagtar ri ke tóg nī, ti tỳ ēprā ke fi ki mur kŷ. Ēg tỳ ēprā ti ve kŷ tóg tỳ ěg hā pē nī, ti tỳ kanhkā tá tỳ Topē hā pē ja ra. ⁸ Vēsŷ ūn mág han ja tū tóg nī, kŷ tóg ā jóg vī hā han ja nġtī. Ti vī han kŷ tóg ter ja nī, cruz to sa kŷ tóg ter ja nī, mŷr, ha mē. ⁹ Hā kŷ Topē tóg ti tỳ vēnh kar káfór han sir, kŷ tóg ti jijin mŷ sir, kŷ ti jyjy tag tóg vēnh kar jyjgi káfór nī. ¹⁰ Ēg tỳ ti jyjy mē kŷ vēnh kar ag tóg ti krēm mŷgmŷg ke kām mŷ sir, kanhkā tá ke kar ag, ēprā ke kar ag ke gé, vēnh kuprġg kar ag ke gé. ¹¹ Kŷ vēnh kar ag tóg: “Jesus Cristo vŷ tỳ pā'i mág nī,” henh ke mŷ sir. Tag hā tugrġn ag tóg sir Topē to: “tỳ tóg ěg káfór kar nī,” he mŷ. Tag to jykrén nī, ājag tỳ ti kóm han jé, Jesus Cristo kóm.

Ēg tỳ ēprā ke ag mŷ jēngrē há han

¹² Inh kanhkā', ājag ki sóg fe nī. Inh vī han ājag tóg mŷgtī, sŷ ājag mré nġn kŷ, hā ra sóg ūri ājag mré nī tū nī. Ge ra inh vī kri fi há han nī. Ājag krenkren ke vē, kŷ Topē jykre hā han nī. Topē kamēg nī, ājag fe tỳ jŷrŷn kemnī. “Ti mŷ ěg to jŷnh ke tū nī vŷ?” hemnī. Kŷ ti jykre hā han nī. ¹³ Ti hā ne tóg ājag krġn há han tī', ti jykre tỳ ājag mŷ sér tġn jé, ājag tỳ hā mī hā mŷn jé.

¹⁴ Ājag tỳ ti jykre han kŷ ti jykre to vī vī he tŷg nī, ti tỳ kejēn ājag mŷ jagy ra. Kŷ jagnē mŷ jagnē vī kafān tŷg nī gé, ti jykre to. ¹⁵ Hā tugnġn ū tóg ājag to jykrén kónān ke tū nī, ājag tỳ kygnēg tū nġn kŷ. Kŷ ājag tóg jānhkri nŷtī. Kŷ ājag tóg tỳ Topē krē nŷtī gé, ājag tỳ ti jykre há ri ke nŷtġn kŷ. Ēprā ke kar vŷ jykre pāno nŷtī, Topē vī mranh kŷ ag tóg nŷtī, ājag tỳ ūn mré ga kri mŷ ag. Kŷ ājag tóg ag mŷ jēngrē ri ke nŷtī, ājag tỳ ag mŷ Topē vī kāmén kŷ, ū tỳ ěg rġnrġr han mŷ ěn vī ti. ¹⁶ Ājag tỳ tag han kŷ sóg tỳ ūn mág jēnh ke mŷ gé, ājag tugrġn, Cristo kātġg mān ke kurā ěn kā. Kŷ sóg ājag to: “inh pi(jé) fagrġnh mŷ ag to vāsān', inh pi(jé) fagrġnh mŷ ag mŷ Topē vī kāmén',” henh ke mŷ.

¹⁷ Hēn ri ke mŷn ag isén ke mŷ, kŷ inh kyvénh tỳ inh ki kutē kŷ tóg ěg tỳ Topē mŷ nēn ū pŷn ri ke nġnh mŷ. Ājag tỳ ti ki ge kŷ nŷtī tugrġn ke vē. Ge ra tóg inh mŷ sér tġnh mŷ. Inh fe tóg mrġn kenh ke mŷ, ājag kóm. ¹⁸ Kŷ tóg inh mŷ ti tỳ ājag mŷ sér tġnh há tī gé, iser ke ti.

Timóteo mré Epafrodito

¹⁹ Sŷ ājag mŷ Timóteo jēnēnh há tóg tī, ěg Senhor tỳ to: “hej,” hen kŷ. Sŷ ti jēnēnh ke vē, ti tỳ tá vŷn ke kŷ inh mŷ ājag kāmén jé. Kŷ inh krġ tóg ājag to kānhvy' henh ke mŷ sir, isŷ ājag vēmé há mēn kŷ. ²⁰ Ti hā ne tóg ājag mī ěkrén mág tī', Timóteo ti. Ū tóg ti ri ke tū pe nī, ti tỳ ājag to há nġn ki. ²¹ Ag kar vŷ: “inh rānrġj vŷ inh kutān mŷ,” he kām mŷ. Hā kŷ ag tóg Jesus rānrġj han tū nġgtī. ²² Hā ra ājag tóg Timóteo ki kanhró nŷtī. Inh kósġn ri ke ti nī. Ēg krē ag vŷ ěg mré ěg rānrġj han tī. Kŷ Timóteo vŷ inh mré Topē vī tó tỳ rānrġj tġgtī, ti tỳ tỳ inh kósġn ri ke nġn kŷ. ²³ Ti hā jēnē jé sóg ke mŷ, ājag to. Hā ra sóg ver ag tỳ inh mŷ nēn tónh ke jāvānh sór mŷ, ū tỳ inh ség mŷ ag. Isŷ ag tỳ inh mŷ nēn tó mŷ mē kar kŷ sóg vāhā ti jēnēnh ke mŷ. ²⁴ Hēn ri ke mŷn sóg kānhmar ājag venh tġg ke mŷ gé. Ēg Senhor tỳ Jesus hā ne ki kanhró nī'.

²⁵ Hā ra tóg sŷ vēsŷmēr ū jēnēnh há tī, ājag to. Hā kŷ sóg Epafrodito mŷ: “ha ag to vŷn ké,” he mŷ. Ājag hā ne ti jēnē ja nġgtī', ti tỳ inh ki rġr jé. Kŷ tóg inh mŷ há tī. Inh mré tóg Topē rānrġj han tī mŷr. Kŷ tóg inh mré Topē vī to jagtar nī gé. ²⁶ Hā ra tóg ājag mī ěkrég mŷ, Epafrodito ti. Kŷ tóg ājag to krġ kufy jagy nī sir, ājag tỳ ti kaga mē ja ěn tugrġn. ²⁷ Kaga ja tóg nġgtī mŷr, kŷ tóg ter kren ja nġgtī. Hā ra Topē tóg ti jagāgtān, kŷ tóg há' he mŷ sir. Ti ter ra sóg ijagtar tag

krĩg mĩ vės̄yrėnh mág ke mũ vė, hã ra Topė tóg ti jagãgtãn, k̄y tóg inh jagãgtãn gé. ²⁸ Hã k̄y sóg ti m̄y: “ha tĩg, ã tĩg to fũrũn,” he mũ sir, ãjag fe t̄y mrin ke jé, ãjag t̄y ti ve k̄y. Hã k̄y inh jagtar tóg pãgsĩ’ henh mũ gé sir. ²⁹ Ti jun k̄y ti to m̄y sér n̄yĩmnĩ, ãjag t̄y ti ve mãn k̄y, ěg Senhor t̄y ti jy nĩgãn k̄y. K̄y ti m̄y: “há tóg tĩ,” hemnĩ, ãjag m̄y sér t̄in k̄y, ti kãtĩg k̄y. ³⁰ Cristo rãnrãj tugrĩn tóg ter kren m̄yr. Hã ra tóg tovãnh ja tũ nĩ, ã ter kren mũ ra. Hã k̄y tóg inh ki rĩr há han. Ājag jėgia kã jėg k̄y tóg inh ki rĩr há han. Ū t̄y ge m̄y vĩ há han nĩ.

3

Jesus t̄y ěg kurynh pė han

¹ Inh kanhkã’, vãhã sóg ãjag m̄y nén ũ tónh ke mũ gé sir, ha mẽ. ěg Senhor ki ãjag ge k̄y n̄yĩ, hã k̄y m̄y sér n̄yĩmnĩ. Tag rán inh huri, hã ra sóg rán mãn m̄y. S̄y ãjag m̄y tag to to sóg krónh ke sór tũ nĩ. Ājag m̄y tóg há tĩ, s̄y ti t̄y ãjag m̄y sér nĩ to ãjag jyvėn k̄y.

² Vėnh ki rĩr. Ōn k̄y Topė vĩ to tĩ ag v̄y junjun ke mũ, vėnh jykre pãno han mũ ag, ha vemnĩ. Inh m̄y ag tóg cachorro ri ke n̄yĩ. Ōn k̄y ag tóg ãjag grė junun fãr kym sór mũ. Hã k̄y vėnh ki rĩr. ³ “ěg fãr kym hã tugrĩn ěg tóg t̄y Topė krė n̄yĩ,” he ag tóg tĩ, ōn k̄y. Hã tũ vė. Topė kuprĩg v̄y t̄y ěg jagrė nĩ, k̄y ěg tóg ěg jagrė tag tugrĩn Topė m̄y vĩ há han tĩ. K̄y Jesus Cristo v̄y ěg m̄y t̄y ũn mág nĩ, ěg t̄y ti ki ge k̄y n̄yĩn k̄y. Hã tugrĩn ěg tóg t̄y Topė krė pė n̄yĩ. ěg t̄y ěg fãr kym mũ ra tóg t̄y nén ũ tũ nĩ sir. ěg fãr vė m̄yr, k̄y tóg ěg kren han ke tũ nĩ. ⁴ ěg fãr t̄y ěg kren han ki kanhró nĩ ra sóg t̄y inh kren han sór mũ vė. Moisés jykre hã t̄y ěg kren han ke ki kanhró nĩ ra sóg hã t̄y inh kren han sór mũ vė. Hã ra tóg ge tũ n̄y. ⁵ Vãs̄y inh jykre hã vė, ha mẽ. Is̄y kurã t̄y 8 (ke) han k̄y ag tóg inh grė junun fãr kym, is̄y t̄y povó t̄y Israel krė n̄in k̄y, ěg jóg’jóg ve t̄y Benjamim krė’krė ag kã ũ. K̄y inh han mũ fag v̄y t̄y Hebreu pė n̄yĩ. Inh mog k̄y sóg t̄y Fariseu nĩ, hã ra Fariseu ag tóg Judeu ag jykre to tar tãvĩ n̄yĩ. ⁶ S̄y ěg jykre to tar pė n̄in hã k̄y sóg Jesus ki ge k̄y n̄yĩ ag vóg kónãn. Topė t̄y Moisés m̄y vėnh jykre n̄im ja ěn ki króm kãn ja sóg n̄ĩgtĩ m̄yr. Vėnh jykre ěn mranh ja tũ sóg n̄ĩgtĩ, ěn kã sóg t̄y ũn kuryj ja n̄ĩgtĩ. ⁷ Hã k̄y sóg ag m̄y t̄y ũn há pė ja n̄ĩgtĩ. Hã ra sóg ũri tag kar to: “nén ũ tũ vė, inh kókėn jé tóg ke mũ,” he mũ sir. S̄y Cristo ki rã k̄y sóg ěn tovãnh kãn mũ sir. ⁸ K̄y, hã vė. Inh jykre si kar tóg inh m̄y kórėg n̄y, ũri, ti t̄y inh kókėn k̄y. Nén pir hã ne há n̄y, hã v̄y: is̄y ěg Senhor t̄y Jesus Cristo ki kanhró nĩ jé, he mũ. ěg t̄y nén ki kanhró kar kãfór ti nĩ, ěg t̄y ti ki kanhró nĩ tĩ. Tag to sóg inh jykre si ěn fón kãn. Inh m̄y tóg vėnh jãgfa prėnhprėj ěn ri ke n̄y, inh jykre si ěn ti, is̄y Cristo hã ki rã k̄y jėn k̄y. ⁹ K̄y sóg ti hã ki rã k̄y jė sir. Ūri sóg Moisés jykre ki króm tugrĩn vės̄y ũn mág han mãn sór tũ nĩ ha. Jesus ki rã hã tugrĩn sóg t̄y ũn mág jė ha. Hã tugrĩn Topė tóg iso: “há ti jė ha,” he mũ. Jesus ki rã tugrĩn ke vė ha. ¹⁰ S̄y ti ki kanhrãn k̄y jė tag hã tóg inh m̄y há n̄y. Ti hã v̄y ã ter kar k̄y rĩr mãn, k̄y sóg ti mrė rĩr mãn sór mũ gé. Hã jé sóg ti mrė jagtar sór mũ gé, iser k̄y sóg ti ter ri ke han sór mũ gé. ¹¹ S̄y rĩr mãn há tóg t̄y m̄yr, iser kar k̄y. Hã jé sóg ti ri ke han sór tĩ.

Vėnhvó to comparação

¹² Ver sóg ki kanhrãn kãn ja tũ nĩ, ver sóg tá kr̄yğ ja tũ nĩ. Hã ra sóg vãsãn ti, s̄y komėr hã ti ki kanhrãn kãn jé, ti t̄y inh ki kanhró nĩ ěn ri ke, is̄y t̄y ti tũ jėn k̄y, Cristo ti.

¹³ Inh kanhkā', ver sóg tá krýg ja tũ nĩ. Hã ra sóg tag han mũ, ha mẽ. Vēsýjãm sóg mĩ êkren mãn tũ nĩ ha, vāsãn mãn', vāsãn mãn', he jé sóg ke mũ ha, isý kejẽn tá krýg jé. ¹⁴ Ag tý jagnẽ mré pétẽ ri ke han sóg tí mýr. Jagnẽ mré ag tóg pétẽ tí, ù tóg ganhar he sór tí. Ên ri ke han sóg tí. Inh ganho vỹ tý isý rĩr krýg ja tũ venh ke ti nĩ. Hã jé Topẽ tóg êg kuprẽg, Jesus Cristo tugrĩn.

¹⁵ Û tý Jesus to sygsanh mũ ag jé inh kóm han kãn. Û tý hã ra to: “hã tũ vẽ,” hen ký Topẽ jé ti kanhrãn. ¹⁶ Ký ãjag tý ti jykre mẽg mũ tag hã jagma mũmni, ãjag tý tá junjun jé.

¹⁷ Inh kanhkā', inh jykre hã han kãn nĩ. Ký ù tý inh jykre ri ke han mũ ên jykre tugnyĩm nĩ gé, ãjag tý ag mré hã han jé. ¹⁸ Û ag tóg ón ký Jesus Cristo ki ge ký nýtĩ, hã ra ag tóg ti jykre kato vāsãnsãn mũ, Jesus tý êg jagfý cruz to ter mũ ra. Ag kãmén inh huri mýr, ãjag mý. Tó tý hẽn ri ke han isóg huri. Hã ra sóg ãjag mý ag tó mãn ke mũ gé sir. Inh fe kaj tóg tí, ký sóg fý mũ sir, ag jykre to. ¹⁹ Nũgme ki ag tóg vár ke mũ, inferno ki, ha mẽ. Jẽn há tãvi han sór ag tóg mũ, tag hã tóg ag mý sér tí. Nén tý êg mý'a han tí tag hã tóg ag mý sér tí. Êg tý tag mĩ vég tí ên hã to ag tóg jykrén sór tí. ²⁰ Ag jãvo êg jamã vỹ tý kanhkā ti nĩ. Kanhkā tá tóg kãtĩg ke mũ, êg kren han ke mũ ti, hã vỹ: êg Senhor tý Jesus Cristo, he mũ. Ti hã jãvãnh êg tóg nýtĩ. ²¹ Ti hã ne tóg êg han mãn ke mũ', ã kãtĩg ký'. Êg tý ga kri mũn ký êg tóg ver krój nýtĩ, êg tý tý êprã ke nýtĩn ký. Ti tý êg han mãn ký, ti tý êg mý êg fãr tãg han ken ký, ký êg tóg ti ri ke nýtĩnh mũ, ti mág ri ke, ti tar ri ke, ti sĩnvĩ ên ri ke. Ti hã tóg êg tý ù tãg han mãn ke mũ, ti tý tý ùn tar nĩn ký. Ti tar tugnĩn tóg nén kar tý ã krẽm ke han mãn ke mũ gé.

4

Paulo tý êg jyvẽn

¹ Inh kanhkā', tý ãjag tóg inh mý inh jãvy ri ke nýtĩ, ký tóg sý ãjag venh há tũgĩ, sý ãjag to há nĩn ký. ãjag hã tugnĩn inh fe tóg mrĩn ke tí, ãjag hã tugrĩn sóg tý ùn mág jẽ. ãjag to sóg há pẽ nĩ. Hã ký tar nýtĩmni, êg Senhor jykre to.

² Vãhã sóg Evodia fi jyvẽn sór mũ, Síntique fi ke gé, ha mẽ. “Jagnẽ mré vẽnh jykre pir hã han nĩ,” he sóg mũ, ãjag mý. “Jesus mré ke vỹ tý ãjag nýtĩ, ký jagnẽ kato vāsãn tũg nĩ,” he sóg tí. ³ Ký sóg ã mý ke mũ gé, vỹ. Inh ri kén ã tóg êg Senhor rãnrãj han tí. Ký fag jyvẽn nĩ, fag tý jagnẽ to há nýtĩ jé. Inh mré fag tóg vẽnh kar mý Jesus kãmén tí, ký fag tóg Clemente mré Topẽ ví ti tó tí gé, inh mré ti tó mũ kar ag mré ke gé. Fag jygjy vỹ rãnrãn ký nýtĩ, Topẽ livron ki, hã ký fag tóg rĩr krýg ja tũ venh ke mũ. Hã ký tóg tý ù nỹ, fag tý jagnẽ to jũ ti.

⁴ Êg Senhor mré ke vỹ tý êg nýtĩ, ký mý sér nýtĩmni. Tag tó inh huri, hã ra sóg tó mãn ke mũ sir, ha mẽ. Mý sér nýtĩmni mýr, ha mẽ.

⁵ Vẽnh kar to fe nýtĩmni. Êg Senhor kãtĩg mãn ke vỹ kakó tí ha, ha mẽ. ⁶ Krĩ kufy nýtĩ tũg nĩ. Nén kar tó mni, Topẽ mý, ti mré vĩn ký. Ký ti mý nén kar to vĩmni gé, ãjag tý nén ve sór mũ kar to. Ký ti mý nén kar to: “há ti nĩ,” hemni gé, ãjag tý ti mý agradecer hen ký. ⁷ Ký Topẽ vỹ ãjag krĩ tý kuprã' henh ke mũ. Êg tý nén kar to jykrén há ra êg tóg vėsóg ki êg krĩ kuprãg ki kagtũg nýtĩ. Ti hã ne êg fe tý há' he tí', ti hã ne êg krĩ kuprãg tí', ký tóg kuprã pẽ nĩgtĩ sir, ti tý êg krĩ tý kuprã' hen ký, êg tý Jesus Cristo ki ge ký nýtĩn ký.

⁸ Inh kanhkā', vãhã sóg ãjag mý nén ù tó sór mũ gé. Nén ù há hã to jykrén nĩ, hã vỹ: “ki há tó,” he mũ. Êg tý nén ù to: “há ti nĩ,” he ên hã to jykrén nĩ. Vẽnh jykre kuryj hã to jykrén nĩ, nén ù jãnhkri hã to jykrén nĩ. Nén ù sĩnvĩ kar

to jykrén nĩ gé, ki hã ke kar to. Tag kar to ěg tóg: sér ti tĩ, he tĩ, hã kȳ to jykrén mág han nĩ. ⁹ Ājag kanhrãn mág sóg huri, sȳ ājag mȳ ti jykre kãmén kȳ. Kȳ ājag tóg inh jykre tugnȳm ja nĩ gé. Ājag tȳ isȳ nén han mũ ěn hã han nĩ. Kȳ ũ tȳ ěg krĩ kuprãg mũ ěn hã vȳ ājag tar han ke mũ, Topê ti.

Paulo tȳ ag mȳ agradecer he

¹⁰ Ha vé, inh fe tóg mrin ke mũ, ājag tȳ inh mȳ nén ũ jěněn kȳ. Kȳ sóg to Topê mré ví há han', ví há han' he mũ. Inh mĩ ājag tóg ěkrég mũgtĩ, hã kȳ ājag tóg inh mȳ nén ũ jěně mãn. Vãsȳ ājag tȳ inh mȳ ne jěněnh ke tóg tũ tĩ, hã kȳ ājag tóg inh mȳ nén ũ jěně ja tũ nĩgtĩ. Vãhã tóg jun, ājag tȳ inh mȳ nén jěněg mũ ti. ¹¹ Hã ra sóg ājag mȳ isȳ nén ve sór mũ ěn ti tó ja tũ nĩ. Sȳ nén vég mũ kar vȳ inh mȳ há nȳ. ¹² Isȳ nén ũ vég tũ (hã) ra tóg inh mȳ há nȳgtĩ gé. Isȳ nén ũ e vég mũ ra tóg inh mȳ há nȳgtĩ gé. Nén kar tag ve sóg huri. Kejěn sóg tógã nĩgtĩ, kejěn sóg kókĩr nĩgtĩ. Kejěn sóg nén ũ kar vég tĩ, kejěn sóg nén ũ vég tũ nĩgtĩ. ¹³ Nén kar to sóg tar nĩ, ěg Senhor tȳ isar han kȳ.

¹⁴ Hã ra tóg há nȳ, ājag tȳ inh jagãgtãn kȳ, ājag tȳ inh jagtar nĩ tag to jykrén kȳ. ¹⁵ Vãsȳ ājag tóg inh mȳ ũ nĩm ja nĩgtĩ gé, isȳ ājag mȳ Jesus kãmén vén kȳ. Sȳ ga tȳ Macedônia ki kutê kȳ ājag hã tóg inh mȳ nén ũ jěně ja nĩgtĩ, ājag pir mȳ, ājag, hã vȳ: Filipos tá ke ag, he mũ. Ũ pí(jé) ājag mré isȳ nén vég mũ to jykrén ja nĩgtĩ', isȳ nén vég tũ ěn to ke gé. Ājag pir mȳ ājag tóg inh mré to jykrén inh hã, tag ki kanhró ājag tóg nȳtĩ. ¹⁶ Isȳ cidade tȳ Tessalônica tá nĩn kȳ ājag tóg inh mȳ nén ũ jěně mãn ja nĩgtĩ gé, kar kȳ ājag tóg ũ jěně mãn', ũ jěně mãn' he ja nĩgtĩ gé, ājag tȳ inh ki rĩr há han jé. ¹⁷ Hã ra sóg isȳ jãnkamy venh ke ěn to jykrén sór tũ nĩgtĩ. Ājag tũ mág nȳtĩ kȳ tóg inh mȳ há tĩ. ¹⁸ Nén kar vȳ inh ki junjun há han, kȳ sóg ve kãn mũ, sȳ nén ve sór mũ ěn ve kãn inh huri. Epafrodito vȳ inh mȳ vĩn kãn, ājag tȳ inh mȳ nén jěněg mũ ti. Topê mȳ nĩm ja vé, ājag tȳ inh mȳ nén nĩm ja tí, kȳ tóg ti mȳ sér tí sir. Tĩ mȳ tóg ājag tȳ ti mȳ nén ger há pũn ěn kri nĩ nĩ sir, ājag tȳ inh mȳ nén jěněg mũ ěn ti. ¹⁹ ěg jóg tȳ Topê vȳ ājag mȳ nĩm kãn ke mũ, ājag tȳ nén ve sór mũ ěn ti. Tĩ hã ne tóg nén kar tȳ tũ nĩ', kanhkã tá nĩ ěn tí', hã kȳ tóg ājag mȳ nén kar nĩm ke mũ, Jesus Cristo tugrĩn. ²⁰ ěg kar jé ěg jóg tȳ Topê to: "tȳ ti ũn mág nĩ, tȳ ti ũn tar nĩ," hé, kȳ ěg tȳ ti mȳ ví há han vȳ tũ' henh ke tũ nĩ. Hã vé.

Paulo tȳ ag mĩ ěkrén

²¹ Ũ tȳ Jesus Cristo ki ge kȳ nȳtĩ kar ag mĩ sóg ěkrég tí. ěg kanhkã tȳ tag ki inh mré nȳtĩ ag vȳ ājag mĩ ěkrég tí gé. ²² Kar kȳ tag mĩ ũ tȳ Topê ki ge kȳ nȳtĩ kar ag vȳ ājag mĩ ěkrég tí gé, pã'i tȳ imperador ĩn tȳ palácio krěm nȳtĩ ag kar ke gé.

²³ ěg pã'i tȳ Jesus Cristo jé ājag tar han. Hã vé.

PAULO TŶ CARTA HAN: COLOSSOS TÁ KE AG MŶ CARTA

¹ Paulo tŷ rá vē. Topē vŷ inh fēg, sŷ tŷ Jesus Cristo apóstolo jē jé. Hā kŷ sóg ājag mŷ carta tag rán mŷ. Kŷ ēg régre tŷ Timóteo vŷ inh mré rán mŷ gé. ² Ēg tŷ cidade tŷ Colossos tá Topē tŷ ag mŷ rán hā vē, ēg kanhkā ag mŷ, ū tŷ Cristo ki ge tovānh tŷ ag mŷ. Ēg jóg tŷ Topē jé ājag tar han, ti jé ājag krī kuprāg.

Topē kuprīg tŷ ēg tar han

³ Ēg Senhor tŷ Jesus Cristo panh mŷ sóg vī há han tŷ, ājag to, ti mŷ sóg agradecer he tŷ, kurā kar ki, sŷ Topē mré vēmén kŷ. ⁴ Ājag tŷ Jesus Cristo ki ge tag mē inh, kŷ ājag tóg nēji jagnē to há tāvi nŷtŷ gé, Topē ki ge kŷ nŷtŷ ag kar to ke ge. ⁵ Topē tŷ kanhkā tá ēg mŷ nén (ū) ven ke mŷ ēn hā to jykrén ājag tóg tŷ nēji. Ti tŷ ēg mŷ nén ū ven ke mŷ mē ājag tóg huri. Ājag tŷ Cristo kāme sér ēn mē kŷ ājag tóg tag mē gé. ⁶ Ga kar mŷ tóg tŷ ha, vēnh vī há tag, hā kŷ tóg ājag ki jun ja nŷ gé. Vēnh vī há tag tóg Topē mŷ ēkré kanē ri ke han tŷ, vēnh kar tŷ ti ki ge kŷ. Hā kŷ ājag tóg ti ki ge gé, ājag tŷ ti vī mē vén kŷ. Ēn kā ājag tóg Topē tŷ ēg jagāgtān ki kanhrān ja nŷ, kŷ ājag tóg ki kanhró nŷtŷ ha. ⁷ Ū tŷ ājag mŷ tó vén mŷ vŷ tŷ Epafras nŷ. Jagnē to há tāvi ēg nŷtŷ, Epafras mré. Inh mré tóg Cristo rānrāi han tŷgtŷ. Ājag ki rŷr há han tóg tŷ, ājag mŷ ti vī kāmén kŷ. To krónh ke tŷ ti nŷgtŷ. ⁸ Ti hā vŷ inh mŷ ājag tŷ ēg to há nŷtŷ tag tó, Topē kuprīg tŷ ājag tŷ ēg to há nŷtŷ han mŷ ēn ti.

⁹ Epafras vī mē kŷ sóg ājag jagfy Topē mré vēmén tŷ sir. Ti mŷ sóg to vī tŷ, ājag tŷ ti tŷ ājag ki nén ve sór mŷ ēn ki kanhrān kán jé, ti tŷ ājag mŷ krī há nŷm jé, ti tŷ ā kuprīg tŷ ājag kanhrān jé. ¹⁰ Kŷ ājag tóg ēg mré ēg Senhor jykre ki tŷ króm kenh ke ki kanhró nŷtŷnh mŷ gé, ājag jykre tŷ ti mŷ há nŷn jé. Ēg tŷ vēnh jykre há han kŷ ēg tóg ti mŷ ēkré kanē há ēn ri ke han tŷ. Ājag tŷ tag han kŷ tóg há tŷ. Kŷ ājag tóg Topē ki kanhrān há han ke mŷ gé sir. ¹¹ Kŷ ājag tóg tŷ ūn tar nŷtŷnh mŷ gé sir. Ti hā ne ājag tar han tŷ, ti tar nŷn kŷ. Kŷ ājag tóg ti to krónh ke tŷ nŷgtŷ. Vēnh kar to ājag fe nŷtŷnh mŷ. ¹² Kŷ tóg ājag mŷ sér tŷnh mŷ gé. Kŷ ājag tóg ēg jóg mŷ vī há han ke mŷ. Ti hā ne ājag tŷ há' he mŷ', ājag tŷ kanhkā ve jé. Ti tŷ ēg krŷn ken kŷ ēg tóg kurā krŷg ja tŷ ēn venh ke mŷ, kŷ ājag tóg venh ke mŷ gé, ēg mré. ¹³ Ēg kygva tóg huri, hā kŷ ēg tóg tŷ kuty tān ag krēm ke tŷ nŷtŷ ha. Topē kósin krēm ke vŷ tŷ ēg nŷtŷ, ūri, Topē tŷ ū to: inh fe, he mŷ ēn krēm. ¹⁴ Ti hā ne ēg kren han mŷ', ti hā tŷgrŷn Topē tóg ēg mŷ vēnh pāte fón mŷ, ēg tŷ ti vī mranh ja ti.

Jesus tŷgrŷn nén kar tóg vēnh ven ke mŷ

¹⁵ Topē ri ke pē ti nŷ, ti kósin ti. Ēg pi(jé) Topē vég tŷ'. Ēg tŷ ti kósin ve kŷ ēg tóg Topē ki kanhró nŷtŷ. Ā panh kósin ve vŷ tŷ ti nŷ. Topē tŷ nén (ū) kar hyn han kŷ tóg ā panh mré nŷ nŷ, ti kósin ti. ¹⁶ Ā kósin tŷgrŷn tóg ā tŷ nén (ū) kar hyn han tŷ ēn nŷm ja nŷgtŷ gé, Topē ti. Kanhkā tá ke ēn hyn han kán ja ti nŷgtŷ, Topē ti, ā kósin tŷgrŷn, ga krŷ ke kar hyn han ja ti nŷgtŷ gé, ēg tŷ nén vég tŷ kar hyn han ja ti nŷgtŷ gé, ēg tŷ nén ve vānh kar hyn han ja ti nŷgtŷ gé. Pā'i kar hyn han ja ti nŷgtŷ gé, ūn tar ag kar, ūn mág ag kar hyn han ja ti nŷgtŷ, ūn kāsir kar ag mré hā. Ā kósin tŷgrŷn tóg nén ū kar hyn han ja nŷ, kŷ tóg ti hā mŷ hyn han

kān ja nī, nén (ũ) kar ti. ¹⁷ Nén kar tỹ vėnh ven tũg ki tóg kā nī nī, Cristo ti. Ti tugrĩn nén kar tóg vāhā vėnh ven kān tĩ. ¹⁸ Ti ki ge kỹ nỹtĩ kar ag krĩ ri ke ti nī, kỹ ěg tóg ti há ri ke nỹtĩ. Ūn ve vỹ tỹ ti nī, kỹ tóg rĩr mǎn gé, ti ter kar kỹ, ěg rĩr mǎn ken jo. Nén (ũ) kar kri ke vỹ tỹ ti nī. ¹⁹ Topě mỹ tóg sér tĩ, ti kósin tỹ ti ri ke pě nĩn kỹ, ti tỹ tỹ ti ve pě nĩn kỹ. ²⁰ Kỹ tóg ti ter tugrĩn vėnh kar to há nī ha, Topě ti, Jesus tỹ cruz to sa tugrĩn, ti kyvénh jamėn kỹ. Kỹ Topě tóg ěg to jũ tũ nī ha, ũ tỹ ga kri mũ ag to, kanhkā tǎn ag to ke gé.

²¹ Hā kỹ tóg ājag to há nī ha, ke gé. Vāsỹ ājag tóg vėnh jykre kórég hā han ja nĩgtĩ, hā kỹ ājag tóg Topě kato vāsǎnsǎn ja nỹtĩgtĩ. ²² Hā ra ti kósin tóg ěg ri ke mur ja nī, kỹ tóg ěg jagfy ter ja nī, hā kỹ Topě tóg ājag to há nī ha, ājag tỹ tỹ ti tũ nỹtĩ jé, ājag tỹ há pě nỹtĩ jé, kỹ ājag jykre si ěn tóg tũ ti ha. ²³ Hā jé ti ki ge tovǎnh tũg nī. Tar nỹtĩmĩ, ti to krónh ke tũg nī. Ājag tỹ Jesus kǎme sér ěn mē kỹ ājag tóg Topě tỹ ěg mỹ nén (ũ) vin ke mũ ěn kǎme mē ja nĩgtĩ gé. Tag hā mĩ ěkren nī, tovǎnh tũg nī. Ga kri mũ kar ag vỹ mēg mũ ha, Jesus kǎme sér ěn. Inh rǎnrǎj hā vė, sỹ ag mỹ tónh ke ti, inh, hā vỹ: Paulo, he mũ.

Paulo tỹ vėsỹrėnh mág ja

²⁴ Ājag jagfy sóg vėsỹrėnh mũ. Hā ra tóg inh mỹ sér tĩ. Cristo vỹ vėsỹrėnh mág, ěg tỹ ti ki ge jé, kỹ ěg tóg ti vėsỹrėnh ěn ri ke han ke mũ gé, ũ tỹ hėn ri ke ag tỹ ěg tugrĩn ti vĩ ki króm sór jé. ²⁵ Topě ne inh mỹ: “ha vėnh kar mỹ inh vĩ ti tó,” he ja nĩgtĩ, sỹ ti rǎnrǎj ki rĩr jé, sỹ ājag mỹ tó jé gé, ti vĩ ti. Ti tỹ ājag mỹ vėnh vĩ jėnė vė. ²⁶ Topě tóg vāsỹ ā tỹ nén han ke to jykrėn ja nĩgtĩ, ā tỹ nén (ũ) kar hyn han tũg ki tóg to jykrėn ja nĩgtĩ. Hā ra tóg ěn kā ũ mỹ tó ja tũ nĩ ver. Vāhā tóg ũ tỹ ti ki ge mũ ěn ag mỹ tó mũ, ti tỹ vāsỹ nén to jykrėn ja ěn ti. ²⁷ ěg hā mỹ tóg tó mũ ha, ti tỹ povo kar mỹ nén ũ há tǎvĩ vin sór mũ ti, hā kỹ tóg to hā ũ mỹ tó ja tũ nĩ ver, ti tỹ ěg hā mỹ tó sór kỹ. Ti tỹ ěg mỹ nén vin ken hā vė, ha mē: Cristo vỹ ājag kǎtǎ jamǎn nī ha, hā kỹ ājag tóg ěg tỹ kanhkā tá nén venh ke ěn ti venh ke mũ gé sir, ěg mré, ũ tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ ag.

²⁸ Cristo jykre tag hā tó inh tĩ, vėnh kar mỹ. Vėnh kar kanhrǎn há han sóg tĩ, Topě tỹ inh mỹ krĩ há nĩm jan tugrĩn. Kỹ sóg vėnh kar jyvėn tĩ gé, ag tỹ ti ki ge há han jé, ag tỹ kygnė sór tũ nĩ jé. Kỹ ag tóg há pě nỹtĩnh mũ, ag tỹ Cristo ki ge kỹ. ²⁹ Hā to sóg vāsǎn tĩ, kỹ sóg to ron tĩ gé. Ti hā ne isar han tĩ, ti tar nĩn kỹ.

2

¹ Ha vé, ājag jagfy sóg vėnh rǎnrǎj mág pě to vāsǎn tĩ, Laodicea tá ke ag jagfy ke gé, ũ tỹ inh ve ja tũ ag jagfy ke gé. Inh mỹ tóg há tĩ, ājag tỹ isỹ vāsǎn tag mėn kỹ. ² “Ag tỹ tag mē kỹ ag hỹn tóg nén ũ kamėg ke tũ nī, kỹ ag hỹn jagnė to há kar nỹtĩnh mũ,” he sóg tĩ. Kỹ ājag tóg ki kanhrǎn ke mũ gé, Topě tỹ nén to jykrėn mũ ěn ti. Inh mỹ tóg ājag tỹ tag ki kanhrǎn kān há tĩ, inh mỹ tóg ājag tỹ to krĩ há nỹtĩnh há tĩ. Topě tỹ nén to jykrėn jan hā vỹ tỹ Cristo nī. ³ ěg tỹ ti ki kanhrǎn kỹ ěg tóg Topě ki kanhró nỹtĩnh ke mũ gé. Ti pǎte ěg tóg vėnh vĩ sér ũ ve mǎn ke tũ nī, ti hā tugrĩn ěg tóg Topě ki kanhrǎn kỹ nỹtĩ.

⁴ Tag kǎmėn sóg mũ ājag mỹ, ũ tỹ ājag krĩn kónǎn tũ nĩ jé. ũ tỹ ājag krĩn kónǎn sór mũ vĩ tóg há nĩ ve nĩ, hā ra tóg tỹ hā tũ nĩ. ⁵ Ājag vég tũ sóg nĩ. Hā ra sóg ājag ki ěkrég tĩ, kỹ tóg sỹ ājag ve ěn ri ke ti inh mỹ. Inh mỹ tóg sér tĩ, ājag tỹ Cristo ki ge tovǎnh tũ nĩn kỹ, ājag tỹ ti to tar tǎvĩ nỹtĩn kỹ.

Cristo jykre

⁶ Ha vé, Jesus Cristo ki ge kŷ ājag nŷtī, ēg Senhor ki. Kŷ ti jykre hā han nī. ⁷ Ti hā vŷ ēg mŷ ga ri ke nī. Ti ki jāre han nī, ka jāre ēn ri ke han nī. Kŷ tóg ēg mŷ ĩn tŷ kri jē jafā ri ke nī gé, ĩn nūna tŷ kri gunh kŷ fēg ēn ri ke ti nī gé. Ti ki ge tovānh tŷg nī. Tag hā mē ājag, ājag tŷ ti vī mē vén kŷ. Kŷ to tar nŷtīmnī, Topē mŷ vēnh vī há tó kŷ.

⁸ Ha vé, vēso jykrén. ĩnh mŷ tóg ū tŷ ón kŷ ājag krīn kónān sór ha mē tī. Ū tóg krīg tån tó tī, ū tóg nén ū tån tó tī gé. Nén kórég mré ke ag vē, nén ū tån kar ti. Kŷ ū tóg ēprā ke jykre tó tī gé. Cristo jykre tŷ vē, ēprā ke jykre kar ti. Hā kŷ ū tŷ ājag mŷ tag tó sór mŷ ag vī jēmē tŷg nī. ⁹⁻¹⁰ Cristo vŷ tŷ nén (ū) kar kri ke nī, pā'i kar kri ke vŷ tŷ ti nī. Ti fār vŷ ēg ri ke ja nīgtī, ti tŷ ga kri tī mŷn kŷ, hā ra tóg tŷ Topē jē nī, ti fār kākā ti jē nī, Topē ti. Topē pē hā vē sir. Kŷ ājag tóg há nŷtī gé sir, ājag tŷ ti ki ge kŷ, há tāvī.

¹¹ Kŷ, ēg tŷ ēg gré junun fār kym mŷ vŷ ge nī, ha mē. Ti ki ge kŷ ēg tóg ēg jykre si tovānh mŷ sir. Judeu ag tóg ājag gré junun fār kym ja nīgtī, vēnh kar tŷ ag tŷ Topē jykre hā han mŷ ĩn ki kanhró nŷtī jē. Ūri ēg tóg ēg jykre si tovānh mŷ, vēnh kar tŷ ēg tŷ Topē jykre han mŷ ki kanhró nŷtī jē. Ēg tŷ ti mré ter ri ke ti nī, ēg tŷ ēg jykre si tovānh mŷ ti, kŷ ēg tóg ēg tŷ nén ū to ĩn mŷ ĩn han mān ke tŷ nī. Ēg tŷ Cristo mŷ vēnh fēg to ken hā vē. ¹² Ti mré ter ri ke han kŷ ēg tóg vēnh kej kākā nŷ ri ke han mŷ gé, ti mré. Vēnh kype to ken hā vē, batismo to ken hā vē, hā vŷ: ti mré vēnh kej kākā nŷ ri ke han mŷ, he mŷ. Kŷ ēg tóg ti mré rīr mān ri ke han mŷ gé sir, ēg tŷ goj kātā kākutē kŷ. Ēg jykre si tŷ tóg hur tŷ' hé, kŷ ēg rīr mān vē sir. Topē vŷ Cristo rīn mān, ti ter kŷ. Ēg tŷ ti ki ge kŷ tóg ēg rīn mān mŷ gé sir. ¹³ Vāsŷ ājag tóg vēser ri ke nŷtī ja nīgtī. Ājag tŷ ti vī mranh tugrīn, ājag tóg ājag kągter ra mŷ ja nīgtī, ājag gré junun fār kym tŷ ja tugrīn. Hā ra tóg ājag rīn mān ja nīgtī, Cristo mré Topē ti. Ājag mŷ tóg hur vēnh pāte fón, ājag tŷ vēnh jykre kórég han ja ĩn ti tŷ. ¹⁴ Ēg név(e) rá ĩn tŷ tóg tŷ' hé huri, ēg mŷ. Rán kŷ tóg nī ja nīgtī, ēg név(e) ĩn ti, hā vŷ: ēg tŷ ti vī mranh, he mŷ. Tag to tóg ēg to jŷ ja nī vē. Hā ra Cristo tóg tŷ tŷ' hé. Cruz to tóg ti sa, ēg név(e) ĩn ti, kŷ tóg tŷ tŷ' hé. Kajām kån tóg huri. ¹⁵ Kŷ tóg Japo pā'i kar ag tŷ tŷ' he ja nīgtī gé, ūn tar ja ĩn ag tŷ. Cruz to sa kŷ tóg ag tar tŷ tŷ' hé, ū tŷ ti kato vāsānsān mŷ ĩn ag tŷ, kŷ ēg kar tóg ag venh ke mŷ, kŷ ēg tóg ag to é henh ke mŷ sir. Cristo tóg ag pan kar kŷ ag tatīn tīg kån ke mŷ, nŷgme ki ag vām jē. Tag ve jē ēg tóg ke mŷ.

¹⁶ Kŷ ū tŷ vējēn há to ājag mŷ: “ā tŷ tag kon kŷ Topē tóg ā to jŷnh mŷ,” hen kŷ hā ra kri nīm tŷg nī. Kurā kórég tó sór ag tóg tī gé, festa kar, kysā tåg ke gé, vēnh kån ke kurā ke gé. ¹⁷ Vāsŷ ke ja vē, vēnh jykre tag, Cristo kātīg ke jo ke ja vē, tag. Cristo kātīg kŷ ēg tóg vēnh jykre tåg vég nŷtī ha, kŷ ēg ti si tovānh mŷ sir. ¹⁸ Ū tóg ājag mŷ Topē tŷ jēnē jafā ag tó sór mŷ gé. “Topē tŷ jēnē jafā vég sóg tŷ, tag hā tóg ĩnh mŷ sér tŷ,” he ag tóg tŷ. “Īsŷ tŷ nén ū tŷ (hā) ra sóg vég tŷ. Kŷ sóg kanhkā tån tag ag mŷ jān sór tŷ,” he ag tóg tŷ, ón kŷ. Hā ra ag tóg tag hā to (ag tóg) tŷ ūn mág nŷtī sór mŷ, ājag káfór nŷtī sór ag tóg mŷ. ¹⁹ Ag pí(jé) Cristo jykre han sór mŷ'. Cristo jykre hā tóg ā pir mŷ tar nī. Ēg krī ri ke ti nī, Cristo ti, kŷ ēg tóg ti há ri ke nŷtī, ēg tŷ ti ki ge kŷ nŷtīn kŷ. Ēg krī vŷ ēg tŷ nén (ū) han sór mŷ ĩn han tŷ, ēg kujē tŷ, ēg mó tŷ ke gé. Kŷ ēg há tóg mog mŷ sir, ti tŷ ēg krī mré vēnh jykre pir han kŷ. Kŷ ēg tóg Cristo jykre han ke mŷ, ti tŷ ēg krī ri ke nŷn kŷ. Hā ra ag tóg tag han sór tŷ nī, ū tŷ ājag krīn kónān tŷ ag.

Jesus mré ēg rīnrīr nŷtīnh

²⁰ Hã kÿ ãjag tóg Cristo mré ter ri ke han. Krĭg tân kórég ag pi(jé) ãjag tÿ hē ri ke mǎn mŭ ha', nén ũ ũ kar tân kórég ag ke gé. Kÿ ag jykre ěn vÿ ãjag mÿ tŭ' hé. ãjag tÿ ne jé han mǎn sór nē? Ke tŭg nĭ. ãjag pi(jé) tÿ ag mré ke nÿtĭ'. ãjag tÿ ne jé ag tÿ ãjag mÿ vĭ jēmē sór nē, ag tÿ ón kÿ vĕjĕn há to: ²¹ "tag vóg tŭg nĭ, Topĕ mÿn kórég nĭ, tag ko tŭg nĭ, ěn vóg tŭg nĭ," hen kÿ? Ag vĭ tag jēmē tŭg nĭ. ²² Ęprǎ ke ag jykre vĕ, tag ti. Tag mĭ ke vĕ, ěg tÿ nén (ŭ) vóg mŭ ti. Tŭg kǎn jé tóg ke mŭ, kejĕn, hã kÿ ěg tóg Topĕ vĭ hã jēmĕg tĭ. ²³ Ag jykre vÿ há nÿ ve nĭ. Krĭ há nĭ ve ag nÿtĭ. Kanhkǎ tân to ag há nÿtĭ, ag to ag jǎn tĭ, kÿ ag tóg vĕsÿ vĕnh kar krĕm ke nÿtĭ sór ve nĭ gé, vĕsǎvĭn vóg kónǎn ag tóg tĭ gé. Tag há to jykrén kÿ ag tóg vĕsÿ ũn mág han sór mŭ jǎvo. ãjag tÿ nén to ěn mŭ ěn han ag tóg tĭ, vĕnh jykre tag han kÿ, hã kÿ ag vĭ jēmē sór tŭg nĭ.

3

¹ Ha vé, Cristo mré ãjag tóg rĭnrĭr mǎn. Hã kÿ ti jykre há han sórmnĭ. Kanhkǎ tá tóg nĭ nĭ, Topĕ pĕgja tá ti nĭ, Cristo ti. Kÿ ti há mŭ ěkrén nĭ, ãjag tÿ ti mré tá junjun ti jé. ² Ũ tÿ kynhmÿ nĭ ěn jykre há han sórmnĭ. Ęprǎ vĕnh jykre to jykrén tŭg nĭ. ³ Ter jé ěg tóg ke mŭ, ěg fǎr tag ti. Hã ra ěg tóg Cristo mré Topĕ ki vĕnh pĕju ri ke han. Ti tÿ ěg jy nĭgǎn to ken há vĕ, ěg ter pĕ han tŭ nĭ jé, ěg tÿ ti mré rĭnrĭr nÿtĭ jé. ⁴ Kejĕn tóg vĕnh ven ke mŭ, Cristo ti, ěg rĭnrĭr han mŭ ti. Kÿ vĕnh kar tóg venh ke mŭ, ěg tÿ ti mré rĭnrĭr nÿtĭ ti, ěg tÿ tÿ ũn mág nÿtĭ ti.

Ęg jykre si mré ěg jykre tǎg

⁵ ãjag jykre si tovǎnh nĭ, ãjag tÿ nén to ěn mŭ ěn mÿ vĕnh nenh nĭ. Ęg jykre si há vĕ, ha mĕ: ěg prŭ tŭ mré nÿ, ěg mén tŭ mré nÿ, nén vĕnh mÿ kar han, Topĕ tÿ nén ũ to: "han tŭg nĭ," he mŭ ra to ěn mŭ, ǎ tÿ nén e há tÿ vǎsǎn (ka)mĕ. Vĕnh kǎgrǎ to jǎn ěn ri ke ti nĭ, ěg tÿ ěg tÿ nén e há tÿ vǎsǎn sór kÿ. ⁶ Tag tugrĭn Topĕ tóg ěg to jŭ mŭ, ti vĭ mranh há vĕ. ⁷ Tag han ja ãjag tóg nÿtĭgĭ, vǎsÿ, ãjag tÿ vĕnh jykre kórég tag mĭ mŭn kÿ. ⁸ Hã kÿ tag tovǎnh kǎn.

Fe gÿv (ka)mĕ han tŭg nĭ. Jagnĕ to krĭ rÿ han tŭg nĭ. Ũ to jykrén kónǎn tŭg nĭ. Ũ mÿ vĭ kónǎn tŭg nĭ, ũ to vĭ kónǎn tŭg nĭ gé. ⁹ Jagnĕ mÿ ón tŭg nĭ gé. ãjag jykre si ěn tovǎnh kǎn nĭ, kÿ tóg ěg tÿ ěg kur si nŭnh ri ke nĭ. ¹⁰ Kÿ vĕnh jykre tǎg há han kǎn nĭ gé, kÿ tóg ěg tÿ kur tǎg tu ri ke nĭ. Ęg tÿ tóg ũ tǎg han sór mŭ, Topĕ ti, ěg tÿ tÿ ti kǎnhvég ri ke nÿtĭ jé, ũ tÿ ěg han mŭ kǎnhmég ěn ri ke, ěg tÿ ti ki kanhrǎn pĕ han jé. ¹¹ Kÿ ěg tóg tÿ ũn pir nÿtĭ ha, fóg ag, Judeu ag, ũ tÿ Judeu jykre han mŭ ag, ũ tÿ ag jykre han tŭ ag ke gé, kanhgág ag, kanhgág jŭ ag, patrǎo krĕm ke ag, ag patrǎo mré há. Ęg tÿ Cristo ki ge kÿ ěg tóg tÿ ũn pir nÿtĭ, kÿ Cristo há vÿ tÿ ěg kar krĭg mÿ ke nĭ.

¹² Topĕ vÿ ãjag kuprĕg, ãjag tÿ tÿ ti tŭ nÿtĭ jé, ti tÿ ãjag to há tǎvĭ jĕn kÿ. Kÿ ti jykre há han nĭ. Jagnĕ jagǎgtǎn nĭ. Jagnĕ mÿ vĭ há han nĭ. Vĕsÿ ũn mág han sór tŭg nĭ. Komĕr há vĭmnĭ. Jagnĕ to fen mág nÿtĭmnĭ. ¹³ Jagnĕ to jŭ tŭg nĭ. Jagnĕ mÿ vĕnh pǎte fón nĭ, ũ tÿ ãjag mÿ vĭ kórég han kÿ. Ęg Senhor vÿ ěg mÿ vĕnh pǎte fón tĭ gé, kÿ jagnĕ mÿ vĕnh pǎte fón nĭ, ti ri kén. ¹⁴ ãjag tÿ jagnĕ fe ri ke nÿtĭn kÿ tóg há kar tĭ. Kÿ ãjag tóg vĕnh jykre pir han ke mŭ. ¹⁵ Cristo jé ãjag krĭ kuprǎg, kÿ ãjag tóg krĭ kǎnhvy nÿtĭnh mŭ ha. Ęg krĭ kuprǎ nĭn kÿ ěg tóg jatun mÿ jagnĕ mré nÿtĭnh mŭ, ěg tÿ Cristo há ri ke nÿtĭ jé. Há jé tóg ěg jé prĕr, Topĕ ti. Kÿ ti mÿ tag to agradecer hemnĭ. ¹⁶ Cristo vĭ há tÿ jagnĕ mÿ tómnĭ, há ki kanhrǎn sórmnĭ. Tag tÿ jagnĕ jyvĕn nĭ, tag há to krĭ há han nĭ. Kÿ Topĕ mÿ vĭ há han nĭ gé. Ti mÿ jǎn nĭ, ti jé há tómnĭ, ti kuprĭg tÿ ãjag mÿ nén tó mŭ

ti. Ti hã mÿ vî há han nĩ, ti mÿ: “inh mÿ tóg há tí, ã tÿ inh mÿ nén han mũ ti,” hemnĩ. ¹⁷ Ājag tÿ nén ũ han kÿ ěg Senhor mré vēmén kar kÿ han nĩ, ājag tÿ ti jykre hã han jé. Ājag tÿ nén ũ tó sór kÿ ti hã mÿ tó vén nĩ gé. ěg Senhor tÿ Jesus jykre hã han jé ěg tóg ke mũ, kÿ ěg tóg ti hã tigrĩn (ěg tóg) ěg jóg tÿ Topê mÿ vĕnh vî há tónh ke mũ gé sir, ti mÿ agradecer hen kÿ.

Ěg jykre tãg

¹⁸ Kÿ sóg ũn mén nÿtĩ fag jyvĕn sór mũ. Ājag mén jykre mĩ mũmnĩ. ěg Senhor jykren hã vĕ.

¹⁹ Ājag mén jyvĕn sór sóg mũ gé. Ājag prũ to há tãvĩ nÿtĩmnĩ. Fag mÿ vî tar han tũg nĩ.

²⁰ Kÿ sóg ājag krĕ mÿ tag tó sór mũ gé. Ājag han mũ fag vî jĕmĕmnĩ. ěg Senhor vÿ tag ve sór mũ, ājag ki.

²¹ Kÿ sóg ũn sanh ag mÿ: ājag krĕ mÿ vî tar pĕ han tũg nĩ, ag tÿ ājag to jũ tũ nĩ jé, he mũ gé. Krónh ke jé ag tóg ke mũ, ājag tÿ ag mÿ vî tar pĕ han kÿ.

²² Ājag kãmĩ ũ tóg patrão mÿ rãnrãj tí, fagrĩnh mÿ. Ājag jyvĕn kÿ sóg ājag mÿ: ājag patrão vî ki há han nĩ, he mũ. Ũ tóg kejĕn ã patrão tÿ ti mÿ vî há han hã jé tóg ã patrão tũ ki rĩr tí, ón kÿ. Tag han tũg nĩ. Ājag patrão tũ ki rĩr pĕ han nĩ, ājag tÿ ěg Senhor kamĕg kÿ. Vĕnh jykre pir hã han nĩ, ājag patrão mÿ. ²³ Ti rãnrãj ki rĩr kÿ mÿ sér nÿtĩmnĩ. Ājag tÿ ěg Senhor tÿ Jesus rãnrãj han ri ke ti nĩ, ājag patrão rãnrãj han mũ ti. ²⁴ ěg Senhor vÿ ājag mÿ ājag rãnrãj kajãm ke mũ, ājag tÿ ti tũ kar ag mré tá junjun ken kÿ. Tá ti vin han kÿ nÿtĩ, ti tÿ ājag mÿ nén vin ke mũ ěn ti. Ājag patrão pĕ vÿ tÿ ěg Senhor tÿ Cristo nĩ. Ti hã mÿ ājag tóg rãnrãj tí. ²⁵ Ũ tÿ vĕnh jykre pãno han mũ ěn vóg kónãn jé tóg ke mũ, Topê ti, ag tÿ tÿ ũn mág nÿtĩ (hã) ra. Topê mÿ ěg tóg jagnĕ ri ke kar nÿtĩ, tag ki ũn mág ag mré ũn kãsir ag. Vĕnh kar vóg kónãn jé tóg ke mũ, vĕnh jykre pãno to, Topê ti.

4

¹ Ājag kãmĩ ũ vÿ tÿ patrão nÿtĩ, kÿ sóg patrão hã jyvĕn sór mũ ha. Ājag camarada ag vÿ ājag rãnrãj han tí. Kÿ ag mÿ vĕnh jykre kurjy han nĩ. Ag ki rĩr há han nĩ. Patrão ũ vÿ tÿ ājag krĩg mÿ ke nĩ, hã vÿ: ěg Senhor, he mũ, kanhkã tá nĩ ti. Tag to jykren.

Paulo tÿ ěg jyvĕn

² Topê mré vēmén tovãnh tũg nĩ. Ti mÿ: “inh mÿ tóg há tí,” hemnĩ gé. Mũmĕg nĩ, ājag tÿ ti mré vēmén to krónh ke tũ nĩ jé. ³ Kÿ ti mré iso vēmén nĩ gé. Topê vî tó sóg tí. Kÿ ti mÿ to vĕmnĩ, ag tÿ inh vî mĕ há han jé, sÿ ag mÿ Cristo kãmén kÿ, sÿ ag mÿ Topê tÿ nén han sór mũ ěn kãmén kÿ. Tag tigrĩn sóg se kÿ jé. ⁴ Hã ra sóg tó há han sór mũ, Topê tÿ inh mÿ vĕnh rãnrãj tag nĩm kÿ. Hã jé iso ti mré vēmén nĩ.

⁵ Ũ tÿ ěg jãvo Jesus ki ge tũ ag mÿ vî há han nĩ. Kurã kren tũg sórmnĩ. ⁶ Nén ũ há tÿ vēmén nĩ, vĕnh kar mÿ sér tí jé, ag tÿ ājag vî mĕn kÿ. Kÿ ājag tóg vĕnh kar mÿ kãmén há han ki kanhró nÿtĩnh mũ.

Paulo tÿ ag mĩ ěkren

⁷ Sÿ ājag mÿ Tĩquico jĕnĕ vĕ, ti tÿ ājag mÿ isÿ nén (ũ) vĕg mũ kãmén kãn jé, isÿ nén (ũ) han mũ ti ke gé. ěg régre vĕ, Tĩquico ti. ěg to há tãvĩ ti nĩ. ěg Senhor rãnrãj han ti tí, to krónh ke tũ ti nĩgtĩ. ⁸ Ti hã vÿ sÿ nén vĕg mũ tó kãn ke mũ,

hã jé sóg ti jĕnĕg mũ, ti tỹ ãjag fe tỹ mrin ke jé. ⁹ Ti mré sóg ãjag mré ke tỹ Onésimo jĕnĕg mũ gé. Ēg régre vĕ gé, ĕg to há ti nĭgtĩ gé, Topĕ ki rã to krónh ke tũ ti nĭgtĩ. Ag hã ne ãjag mỹ tónh ke mũ', cidade tag ki nĕn kutĕ mũ ti.

¹⁰ Aristarco vỹ inh mré se ký jĕ gé. Ājag mũ tóg ĕkrég tĩ. Marcos vỹ ãjag mũ ĕkrég tĩ gé, Barnabé kanhkã ĕn ti. Marcos to sóg ãjag mỹ vĕnh vỹ jĕnĕ huri, ãjag tỹ ti mỹ: “ha kãrã,” he jé, ti tỹ kejĕn ãjag tá jun ti ký. ¹¹ Josué vỹ ãjag mũ ĕkrég tĩ gé, ag tỹ ù to: Justo, he mũ tag ti. Judeu ag vĕ, Aristarco mré Marcos mré Josué ti. Inh mré ag tóg rãnrãj tĩ, Topĕ vỹ ki. Ag jãvo Judeu ù ag vỹ inh mré rãnrãj jãvãnh nỹtĩ gé. Ký ù tãgtũ tag ag tóg inh fe tỹ mrin ke tĩ, ag tỹ inh mré rãnrãj ký.

¹² Epafras vỹ ãjag mũ ĕkrég tĩ gé, ãjag mré ke tag ti. Jesus Cristo rãnrãj han ký tóg jĕ nĩ. Ājag to tóg Topĕ mré vĕmĕn tĩ, to tóg vãsãn tĩ, to krónh ke tũ ti nĭgtĩ, ãjag tỹ kygnĕg tũ nĭn jé, ãjag tỹ Topĕ tỹ ĕg ki nĕn ve sór mũ ĕn hã han sór jé, ãjag tỹ tag hã to tar nỹtĩ jé. ¹³ Ājag hã ki tóg ĕkrég tĩ, tag vég sóg tĩ, ký tóg Laodicéia tá ke ag mũ ĕkrég tĩ gé, Hierápolis tá ke ag mũ ke gé. ¹⁴ Lucas vỹ ãjag mũ ĕkrég tĩ gé, médico ĕn ti, ù tỹ ĕg to há tãvĩ ĕn ti, kar ký Demas ti ke gé.

¹⁵ Laodicéia tá ĕg régre ag mỹ tómnĩ, sỹ ag mũ ĕkrég mũ ti. Nĭnfa fi mũ sóg ĕkrég tĩ gé, fi ĩn tá vĕnh mãn jafã ĕn ki. ¹⁶ Ājag tỹ vĕnh rán tag to ke kar ký Laodicéia tá Topĕ ki ge ký nỹtĩ ag mỹ jĕnĕmnĩ, ký tá ke ag tũ to kemnĩ gé, vĕnh kato, sỹ ag mỹ carta jĕnĕg mũ ti. ¹⁷ Ký Arquipo mỹ: ĕg Senhor tỹ ã mỹ nĕn (ũ) tó mũ ĕn han nĩ, to krónh ke tũg nĩ,” hemnĩ.

¹⁸ Vãhã sóg vĕsóg ki ãjag mỹ rán ke mũ ha', inh, hã vỹ: Paulo, he mũ. Isỹ se ký jĕ tag kã jatũ' he tũg nĩ. Topĕ jé ãjag tar han tĩ. Hã vĕ.

PAULO TÛ CARTA HAN: TESSALÔNICA TÁ KE AG MÛ CARTA VE

¹ Paulo tÛ rá vë. Isÿ cidade tÛ Tessalônica tá ke ag mÛ rán há vë. Tessalônica tá ájag tóg vënh mán tí, Topë ví mē jé. Topë tũ vÿ tÛ ájag nÿtĩ, ěg jóg mág tí. Jesus Cristo tũ vÿ tÛ ájag nÿtĩ gé, ěg Senhor tí. Sÿ ájag mÛ vënh rá jënē vë, ký Silas vÿ jënēg mũ gé inh mré, Timóteo ke gé. Topë mÛ sóg to ví tí, ti tÛ ájag tar han jé, ti tÛ ájag mÛ vënh jykre kusa nĩm jé.

Vënh kar tÛ Tessalônica tá ke ag jykre vég tí

² Kurā kar ki sóg ájag to Topë mré ví tí. Ti mÛ sóg: “há ti nĩ, ā tÛ ag krĩn há han ký,” he tí, kurā kar ki. ³ Sÿ ti mré vĩn ký sóg ájag mĩ ěkrég tí. Ájag tÛ ti ki ge ký nÿtĩn ký ájag tóg nén ũ há kar han mũgtĩ. Ájag tÛ ti to há nÿtĩn ký ájag tóg rānrhāj mág han mũgtĩ. Ájag tÛ ěg Senhor tÛ Jesus Cristo ve sór ký ájag tóg to krónh ke tũ nĩgtĩ. Tag mĩ sóg ěkrég tí, kurā kar ki, sÿ Topë mré vĩn ký, ěg jóg mág mré.

⁴ Inh kanhkā', tÛ ěg tóg Topë fe nÿtĩ, ti tÛ ěg kuprëg ja nĩn ký. Tag ki kanhró ěg tóg nÿtĩ. ⁵ Sÿ ájag mré nĩn ký sóg ájag mÛ Topë ví sér tó ja nĩgtĩ. Inh pi(jé) inh jykre tÛ vëmén ja nĩgtĩ'. Topë jykre há tÛ sóg vëmén tí, Topë kuprīg tÛ inh krĩn ký. Ti há vÿ ěg tar han tí. Ki há tó sóg mũ ájag mÛ, tag ki kanhró ájag tóg nÿtĩ. Isÿ ájag mré nĩn ký ájag tóg inh ve ja nĩgtĩ, há ký ájag tóg inh jykre ki kanhró nÿtĩ. Sÿ ájag to há nĩn ký, há ký sóg ájag mÛ tó ja nĩ. ⁶ Inh ri ke han sór ájag tóg mũ, ěg Senhor ri ke ke gé. Sÿ ájag mÛ nén tó ja ěn kri fig ájag tóg tí. Ký ájag tóg to vësÿrënh jagy han tí, ũri, pā'i ag tÛ ájag to kórëg nÿtĩn ký. Há ra Topë kuprīg vÿ tÛ ájag jagrē nĩ, há ký ájag krĩ tóg kānhvy' he mũ, ájag vësÿrënh mũ (há) ra, ěprā. ⁷ Há ký vënh kar tóg ájag tÛ nén han mũ mēg mũ sir, ga tÛ Macedônia tá, ga tÛ Grécia tá ke gé, ag tÛ ájag kóm han kān jé sir, ũ tÛ Jesus ki ge ký nÿtĩ kar ag ke gé. ⁸ Vënh kar vÿ ájag tÛ nén han mũ mēgmē kān huri. Topë ví tó ájag tóg mũ, há ký ag tóg ga tÛ Macedônia tá mēgmē, ga tÛ Grécia tá ke gé, ěmā kar mũ há. Ájag tÛ Topë ki ge mũ mēgmē kān ag tóg huri. Isÿ ag mÛ tó sór ký ag tóg: “mē ěg huri,” he tí. ⁹ Ký ag tóg inh mÛ kāmén mũ, sÿ ájag mÛ Topë ví tó ja ěn tí. “Ā ví kri fig ag nēji mũ, Tessalônica tá ke ag,” he ag tóg tÛ inh mÛ, ájag to. “Topë ki ge ký ag nēji nÿtĩ, vënh kăgrā tÛ topë tovānh ký, ag tÛ Topë ví há han jé sir, ũn rĩr mũ ví tí, há vÿ: Topë pē, he mũ,” he ag tóg tí ájag to. ¹⁰ “Ti kósın nēji vÿn kenh ke mũ, kanhkā tá. Ti kătīg jāvānh ag nēji mũ,” he ag tóg tí. “Topë nēji ti rĩn mán, ti ter kar ký, Jesus tí. ěn nēji ěg krenkren han mũ, ěg tÛ Topë jũ vég tũ nĩ jé, Jesus kătīg jāvānh ag nēji mũ, Tessalônica tá ke ag,” he ag tóg tí ájag to.

2

Paulo tÛ ag mÛ Topë ví tó há han

¹ Inh kanhkā', inh ve ájag tóg, isÿ ájag mré nĩ ja nĩn kā. Isÿ ájag mÛ Topë ví tó ký ájag tóg Topë ki rá. Tó há han ja sóg nĩ. ² Cidade tÛ Filipos tá ag tóg inh vóg kónān ja nĩgtĩ. Tá ag tóg iso é he ja nĩgtĩ. Tá kăkutē ký sóg ájag tá jun ja nĩgtĩ. Tag ki kanhró ájag tóg nÿtĩ. Ge ra sóg ájag mÛ tó, Topë ví sér tí. Ájag kamëg ja tũ sóg nĩ, Topë tÛ isar han ký, sÿ inh jagtar jagy ěn ve ja ra. ³ Sÿ ájag jyvën ký sóg ájag mÛ ki há tó ja nĩgtĩ, kygnē ja tũ inh nĩ. Nén ũ vënhmÛ tó ja tũ sóg nĩgtĩ

gé. Ājag tǵ nén ũ to én ja tǵ sóg nǵgtǵ gé. ⁴ Topě hǵ ne inh jykre ve kǵ inh mǵ: “ha inh vǵ ti tó,” he ja nǵ. Hǵ kǵ sóg tó mǵ sir. Ēprǵ ke ag tǵ iso vǵ há han tǵ ra tóg inh mǵ tǵ nén ũ tǵ nǵ. Topě tǵ iso vǵ há han ke tag hǵ tóg inh mǵ há nǵ. Hǵ jé sóg ti vǵ há ki króm sór mǵ. Ti hǵ ne ěg jykre ve kǵ ěg ki kanhró nǵ, Topě ti.

⁵ Hǵ kǵ sóg ājag mǵ ón kǵ: “há ājag tóg nǵtǵ,” he ja tǵ nǵgtǵ. Tag ve ājag mǵr. Ājag tǵ nén ũ to én ja tǵ sóg nǵgtǵ gé. Ājag ki sóg ganho ve sór ja tǵ nǵ gé. Topě hǵ ne tag vé’. ⁶ Kǵ ěprǵ ke ag tǵ iso vǵ há han tǵ ra tóg inh mǵ tǵ nén ũ tǵ nǵ mǵr. Ājag tǵ inh mǵ vǵ há han tǵ ra tóg inh mǵ tǵ nén ũ tǵ nǵ gé. ⁷ Cristo hǵ vǵ inh jěné ja nǵ, hǵ kǵ tóg, sǵ ājag mǵ vǵ tar han há tóg tǵ vē. Hǵ ra sóg ke ja tǵ nǵ. Koměr hǵ sóg vǵ ja nǵgtǵ. Ēg tǵ ěg krě kǵsir mré vǵ ri ke han ja sóg nǵgtǵ. Ğr mǵnh fi tǵ koměr hǵ vǵ ěn ri ke han ja sóg nǵgtǵ. ⁸ Ājag to sóg há tǵvǵ nǵ, hǵ kǵ sóg ājag mǵ Topě vǵ sér tó kǵn sór ja nǵgtǵ. Kǵ tóg inh mǵ tǵ nén ũ tǵ nǵ gé, sǵ ājag jagfǵ ter ke ti.

⁹ Inh kanhkǵ, inh rǵnhrǵj to jykrén nǵ. Inh rǵnhrǵj vǵ inh kutǵn tǵ. Kuty ki sóg inh rǵnhrǵj han tǵ, kurǵ ki ke gé, isǵ vējěn comrar he jé. Hǵ kǵ sóg ājag jěn ko ja tǵ nǵgtǵ. Topě vǵ há tó ja sóg nǵ, ājag kanhrǵn kǵ. Tag to jykrén. ¹⁰ Isǵ nén han mǵ ve kǵn ājag tóg, kǵ Topě vǵ inh vég tǵ gé. Topě jykre hǵ han isóg tǵ, vēnh jykre kuryj ti, nén ũ vēnhmǵ han vǵnh sóg nǵgtǵ. Ājag rǵnve sóg han, ājag tǵ Jesus ki ge kǵ nǵtǵn kǵ. ¹¹ Ğr panh vǵ ā kósín jyvěn tǵ, kǵ tóg kejěn ti jyvěn tar han tǵ gé. Kǵ tóg kejěn vǵ há han tǵ gé, ti fǵn kǵ. Ti ri ke han ja sóg mǵr, ājag mǵ. ¹² Hǵ kǵ sóg ājag fe tar han. Ājag jyvěn ja sóg nǵgtǵ, kǵ sóg ājag jyvěn tar han ja nǵgtǵ gé kejěn, kǵ sóg ājag fe tǵ há’ he ja nǵgtǵ gé, sǵ ājag jyvěn tar han kar kǵ. Ājag tǵ Topě jykre ki króm jé, hǵ jé sóg ājag mǵ ke ja nǵgtǵ. Ti hǵ ne ājag kuprěg’, ājag tǵ ti tǵ tǵ ěg pǵi nǵ ve jé, ājag tǵ ti jykre mág ve jé, ti jykre tǵ ěg kǵfór nǵ ěn ti. ¹³ Ājag tǵ Topě vǵ mē kǵ ājag tóg to: “hej,” he ja nǵgtǵ. Ājag mǵ sóg tó, ti vǵ ti, kǵ tóg ājag mǵ há ja nǵgtǵ. Tag to sóg Topě mǵ: “ā há ne tóg ag krǵn’, kǵ tóg inh mǵ sér tǵ,” he tǵ. Kurǵ kar ki sóg ti mǵ tó tǵ. Isǵ ājag mǵ Topě vǵ tó kǵ ājag tóg to: “Topě vǵ vē,” he ja nǵgtǵ. Hǵ ra tóg ge nǵ. Hǵ kǵ tóg ājag jykre kugrynh mǵ sir, Topě vǵ ti, ājag tǵ ti vǵ kri fin kǵ.

¹⁴ Inh kanhkǵ, ga tǵ Judéia tá ke ag kóm ājag tóg vēsǵrénh mǵ. Tá ũ ag tóg vēnh mǵn tǵ, Topě vǵ mē jé, ag tǵ Jesus Cristo ki ge kǵ nǵtǵn kǵ. Kǵ ag mré ke ag tóg ag vóg kónǵn tǵ, Israel ag. Ge ti nǵ gé, ājag mré ke ag tǵ ājag vóg kónǵn tǵ. Hǵ kǵ ājag tóg ag kóm vēsǵrénh mǵ gé. ¹⁵ Israel pǵi ag vǵ Jesus tén, ěg Senhor ti. Topě vǵ tó tǵ ag kǵgtén ag tóg tǵ gé. Kǵ ag tóg ěg vóg kónǵn tǵ gé sir. Hǵ ki ag tóg Topě jǵ han tǵ. Ēprǵ ke kar ag kato vǵsǵnsǵn ag tóg tǵ. ¹⁶ Hǵ kǵ ag tóg inh mǵ: “ker fóg ag mǵ vǵ hě,” he tǵ. “Ker kanhgág ag mǵ Topě vǵ tó hě,” ag krenkren tǵ nǵ jé,” he ag tóg tǵ inh mǵ. Hǵ ki ag tóg Topě vǵ mrynhmranh kǵn tǵ. Kǵ ag tóg ti vǵ mranh kǵn kǵ nǵtǵ ha. Hǵ kǵ Topě tóg ag to jǵ mǵ sir. Kǵ tóg ag vóg kónǵn kǵn ke mǵ gé sir, vēnh kaja jé.

Paulo krǵ kufy

¹⁷ Inh kanhkǵ, isǵ ājag vég tǵ nǵn kǵ tóg inh mǵ e tǵ. Hǵ kǵ sóg fe kaj nǵ. Tǵg ti tǵ ver, sǵ ājag ve ja ti. Hǵ ra inh pi(jé) ājag kǵ jatǵ’ he mǵ. Ājag ve sór tǵvǵ inh nǵ, kǵ sóg ājag to kǵtǵg kren. ¹⁸ Isǵ ājag to kǵtǵg ke vē vē, hǵ ra Satanás vǵ inh kato tē. Kar kǵ sóg to jykrén mǵn, hǵ ra Satanás vǵ inh kato tē mǵn. Hǵ kǵ sóg ājag to jun ja tǵ nǵ, inh, hǵ vǵ: Paulo, he mǵ. ¹⁹ Ājag hǵ to sóg jykrén mǵ, Jesus tǵ ājag hǵ ki inh jykre ve jé, ti kǵtǵg mǵn kǵ, ěg Senhor ti. Ājag tǵ ti vǵ ki króm kǵ tóg vég mǵ, inh rǵnhrǵj ti, Jesus ti. Ājag hǵ to inh fe tóg mryn ke mǵ,

ājag hā ki sóg t̄y ūn mág n̄inh m̄ũ, Jesus m̄y. Hā k̄y sóg ājag to jykrén t̄i. ²⁰ Ājag hā tugr̄in sóg t̄y ūn mág n̄i, ājag hā tugr̄in tóg inh m̄y sér t̄i.

3

¹ Ājag to jykrén mág sóg t̄i, hā k̄y sóg Timóteo jēnē ja n̄i, ti t̄y ājag ve jé, ēg t̄y cidade t̄y Atenas tá n̄ȳt̄in k̄y. Ti m̄y sóg: “ha inh ré k̄y t̄ig,” he ja n̄i, “s̄y inh p̄ir m̄y tag kā n̄i jé,” he ja sóg n̄i. “Ag h̄yn ne han m̄ũ? he sóg m̄ũ, k̄y ag venh t̄ig, inh m̄y,” he ja sóg n̄i ti m̄y, is̄y ājag to kr̄i kufy ja n̄in k̄y. ² Timóteo v̄y t̄y Jesus mré ke n̄i. Topē camarada ri ke tóg n̄i. Cristo kāmén ti t̄igt̄i, inh ri ke. K̄y tóg ājag tá jun k̄y ājag jyv̄en ja n̄i, ājag fe t̄y há' he ja tóg n̄i, ājag t̄y Jesus ki rā tovānh t̄ũg jé. Hā jé sóg ti jēnē ja n̄i. ³ “Hēn ri ke m̄un ag h̄yn kr̄i kufy n̄ȳt̄i, ag jagāgtar m̄un k̄y,” he ja sóg n̄igt̄i ājag to. “Ag mré ke ag ne tóg ag vóg kónān m̄ũ, Topē jykre to,” he ja sóg n̄igt̄i. Hā ra sóg ājag m̄y tó ja n̄i, ēg jagāgtar ke ti, Topē jykre to. ⁴ Is̄y ājag mré n̄i m̄ũ ēn kā sóg ājag m̄y tó, ēg jagāgtar ke ti, ti tugr̄in. Hā ra tóg ge n̄i. Hā to ājag tóg jagāgtar t̄i, vēs̄yréh̄n t̄i sir. ⁵ Hā k̄y sóg Timóteo jēnē, is̄y ājag to kr̄i kufy ja n̄in k̄y. “Ag m̄y Topē tovānh t̄ũ n̄i v̄y?” he ja sóg n̄i. “Ēg kr̄in kónān t̄i ēn m̄y ag kr̄in t̄ũ n̄i v̄y, Japo ti?” he ja sóg n̄i m̄y. “Ti t̄y ag kr̄in kónān k̄y sóg tagr̄inh m̄y ag m̄y tó ja n̄i m̄y,” he ja sóg n̄i ājag to. Hā k̄y sóg Timóteo jēnē ja n̄i.

Timóteo t̄y Paulo kr̄i kuprāg

⁶ Hā ra tóg sir inh ki jun m̄an m̄ũ, Timóteo ti, ājag ve kar k̄y. Ūri tóg jun. Ājag kāmén tóg m̄ũ, tó há han tóg m̄ũ, k̄y inh fe tóg mrin ke m̄ũ sir. “Jesus ki ge to tar ag n̄ȳt̄i,” he tóg m̄ũ. “Jagnē to há ag n̄ȳt̄i, ā m̄i ēkrég ag tóg t̄i. Ā ve sór ag tóg t̄i. Ā t̄y ag ve sór ri ke han ag tóg t̄i,” he tóg m̄ũ inh m̄y, Timóteo ti. ⁷ K̄y inh kr̄i tóg k̄anhvy' he m̄ũ sir ājag to. Inh jagtar m̄ũ ra inh fe tóg há' he m̄ũ sir, ājag t̄y Jesus ki ge k̄y n̄ȳt̄in k̄y. ⁸ Ājag t̄y ti to tar n̄ȳt̄in k̄y tóg inh m̄y inh r̄ir m̄an ri ke n̄i, k̄y sóg mrin ke ri ke han m̄ũ sir. ⁹ Topē m̄y sóg v̄i há han m̄ũ sir ājag to. Inh fe v̄y mrin ke m̄ũ, s̄y ājag t̄y n̄en han m̄ũ ēn mē k̄y. Hā k̄y sóg Topē m̄y v̄i há han m̄ũ sir, ājag t̄y inh fe t̄y mrin ken k̄y. ¹⁰ Kut̄y kar ki sóg ti mré vēmén t̄i, kurā kar ki ke gé. S̄y ājag ve sór n̄in k̄y sóg Topē m̄y is̄ig ke to v̄i t̄i, s̄y ājag tar han sór k̄y, ājag t̄y ti ki rā to tar n̄ȳt̄i jé.

¹¹ Topē t̄y kejēn inh m̄y: “ha ag venh t̄ig,” hen k̄y tóg inh m̄y sér t̄inh m̄ũ, ēg jóg mág t̄y inh m̄y tag tó k̄y, Jesus ti ke gé, ēg Senhor ti. ¹² Ēg Senhor m̄y sóg to v̄i t̄i, ti t̄y ājag t̄y jagnē to há t̄av̄i han jé. Jagnē to há ājag n̄ȳt̄i, k̄y sóg ti m̄y to v̄i t̄i, ti t̄y tag to ājag tar t̄av̄i han jé, ājag t̄y vēnh kar to há n̄ȳt̄i to tar n̄ȳt̄i jé gé, is̄y ājag to há n̄i ri ke. ¹³ K̄y sóg ti m̄y to v̄i t̄i gé, ti t̄y vēnh jykre há to ājag tar han jé. Kejēn ēg Senhor t̄y Jesus v̄y k̄at̄ig m̄an ke m̄ũ, ā t̄ũ kar ag mré. Ēg jóg t̄y Topē t̄y ūri ājag tar han k̄y ājag tóg kurā ēn kā ti r̄inja tá jānhkri n̄ȳt̄inh m̄ũ, ājag t̄y kygnē ja t̄ũ n̄in k̄y.

4

Jesus jykre m̄i ēg m̄unh ke m̄ũ

¹ Inh k̄anhk̄ā', vāhā sóg ājag m̄y n̄en ū tó sór m̄ũ gé. Ēg Senhor t̄y Jesus r̄inve sóg ājag jyv̄en sór m̄ũ. Ājag m̄y sóg ti jykre tó huri, ājag t̄y ti japry jagma, ti jam̄n jagma m̄ũ há han jé, ājag t̄y Topē m̄y há n̄ȳt̄i jé. Tag han ājag tóg m̄ũgt̄i. Gemn̄i. To tar n̄ȳt̄imn̄i. ² Tag kāmén sór isóg m̄ũ ājag m̄y, ēg Senhor t̄y Jesus t̄y inh m̄y: “tag tómn̄i,” he ja n̄in k̄y. ³ Topē v̄y ājag to jykrén, ājag t̄y ti jykre hā

han jé. Kÿ ājag prū tū fag mré nÿ tūg nī, ājag mén tū ag mré nÿ tūg nī gé. ⁴ Ājag tÿ ājag prū fi mré nÿ kÿ fi mré nÿ há han nī, Topē jykre han jé. Kÿ ēprā ke ag vÿ ājag to jykren kónān ke tū nī gé. Fi tÿ prūg kónān tūg nī. ⁵ Fi to én kónān tūg nī gé, ājag prū fi to. Ū tÿ Jesus ki rā tū ag jykre han tūg nī. Ū tÿ Topē jykre ki kagtÿg nÿtī ag jykre han tūg nī, ājag prū fi to. Fi tÿ prūg há han nī.

⁶ Ājag régre tÿ nén ū to én tūg nī. Ti tū vē mÿr, kÿ ti tū ki Topē vī mranh tūg nī. Topē hā ne tag to jū tī'. Kÿ ājag régre tÿ nén ū vóg tūg nī. Ājag tÿ ti tū vóg kÿ Topē vÿ ājag vóg ke mū gé, ti kajām jé. Tag tó sóg huri ājag mÿ, tag to sóg ājag mÿ vī tar han huri, hā ra sóg ājag mÿ tó mán mū gé. ⁷ Ēg tÿ vènh kavénh kÿ ēg tóg Topē jykre han tū nīgtī mÿr. Ti jykre vÿ kuryj nÿ. Ēg tÿ tÿ ti tū nÿtī há jé tóg ēg kuprēg. ⁸ Ēprā ke vī pijé', sÿ ājag mÿ nén tó mū tag tī'. Topē vī vē mÿr. Ājag tÿ inh vī tag han tū nīn kÿ ājag tóg Topē vī mranh mū. Ti hā ne tóg ā kuprīg tÿ inh jagrē han ja nī', kÿ tóg tÿ ājag jagrē han ja nī gé.

⁹ Nén ū to ājag tar nÿtī, hā vÿ: jagnē to há, he mū. Hā kÿ sóg tag to ājag mÿ rán mág han ke tū nī. Topē vÿ ājag kanhrān, ājag tÿ jagnē jagāgtān ken ki. Ki hā han ājag tóg tī. ¹⁰ Ga tÿ Macedônia tá ke kar ag to ājag há nÿtī, Jesus mré ke kar ag to ke gé. To tar nÿtīmni, to krónh ke tūg nī, ājag tÿ tÿ Jesus mré ke nÿtīn kÿ. Hā jé sóg ājag jyvèn mū.

¹¹ Vāsān nī, ājag tÿ jatun mÿ nÿtī jé, jatun mÿ ājag rānrhāj hyn han jé. Ājag rānrhāj pē ēn to tar nÿtīmni, hā jé sóg ājag jyvèn ja nī. Kÿ sóg to ājag jyvèn mán mū, ājag rānrhāj to. ¹² Kÿ nén ū vÿ ājag mÿ tū' henh ke tū pē nī. Hā ki vènh kar tóg ēg jykre há ki kanhró nÿtīnh mū. Ājag tÿ ājag rānrhāj to nén ū kar ve kÿ tóg há tī, ū tÿ ājag mÿ nén ū nīm tū nī jé, fagrīnh mÿ.

Jesus mré ke ter kÿ fÿ mág tūg nī

¹³ Inh kanhkā', sÿ nén ū ki ājag kanhrān há tóg tī gé, ha mē. Ēg mré ke ū ag tóg kāgter kÿ nÿtī. Kÿ fÿ mág tūg nī ag jé. Jesus ki ge tū ag ri ke han tūg nī. Ag ter kÿ ag tóg nén ū há vènh ke tū nī. Hā kÿ ag tóg fÿ mág tī, Jesus ki ge tū ag. Hā ra tóg ēg mÿ ge tū nī. ¹⁴ Jesus vÿ ter ja nī, kar kÿ tóg rīr mán ja nī. Tag ki kanhró ēg tóg nÿtī. Hā ri ke ti nī, Jesus ki ge mū ag kāgter ti. Topē vÿ ēg han mán ke mū, Jesus tigrīn, ēg tÿ ti mré nÿtī jé sir. ¹⁵ Ēg Senhor vÿ inh kanhrān, hā kÿ sóg tó mū. Ti jēnky ki tóg kutē, sÿ tónh ke tag ti, ha mē. Ver ēg rīnrīr nÿtī. Hēn ri ke mūn ēg kāgter kán ke tū nī, ti kātīg ken jo. Kÿ ēg tóg ti kātīg vènh mū sir. Hā ra ēg tóg ūn kāgter mū ag jo mūnh ke tū nī. Ag hā mré ēg tóg mūnh ke mū.

¹⁶ Ti kātīg vÿ ge nīnh mū, ha mē. Tére jé tóg ke mū, ēg Senhor ti, kanhkā tá. Kÿ vènh vī tóg mē há tīnh mū. Topē tÿ jēnē jafā ag pā'i mág vÿ prēr ke mū sir. Topē tÿ vākyn jafā vÿ mē há tīnh mū, trombeta ēn ti. Kÿ ūn kāgter mū ag vÿ rīnrīr mán mū sir, Jesus mré ke ag. ¹⁷ Kar kÿ ēg tóg ag mré jāprynh mū gé, ēg tÿ ti kātīg ke jo ter tū há ra. Ag mré ēg tóg jāprynh mū, ūn rīnrīr mán mū ag mré. Kanhkā góg kāmī ēg tóg jāprynh mū, kÿ ēg tóg ēg Senhor kato tēgtēnh mū sir, kanhkā krēm. Hā kÿ ēg tóg ti mré nÿtīnh mū sir, ēg Senhor mré, ēg tÿ kanhkā ra mūn kÿ. Ti ré kÿ ēg mū mán ke tū nī sir. ¹⁸ Tag tómnī jagnē mÿ, ājag krī tÿ kānhvÿ' he jé, ūn kāgter mū ag to.

¹ Inh kanhkã', ti kâtīg ke ki kanhró ěg tóg nýtī, hã ra ěg tóg ti kurã hã ki kagtīg nýtī, ti prýg ke gé. Tag mẽ ājag tóg huri, hã kýt sóg ājag mýt tó mág ke tũ nĩ ha. ² Vãhãn kâtīg, ěg Senhor ti, hã ra tóg týt nén ũ péju mé kâtīg ri ke nĩnh mũ, ti kâtīg ti. Ěg vatánh tá tóg ěg tũ mæg tĩ, nén ũ péju mé ti. Kýt tóg ge nĩnh mũ, ěg Senhor kâtīg ti. ³ Ti to há tũ ag výt: “jatun mýt ěg nýtī,” henh ke mũ. “Ũ výt ěg vóg ke tũ nĩ,” he jé ag tóg ke mũ. Ag týt tag tó mũ ra tóg vãhã kâtī mũ, ěg Senhor ti. Kýt ag tóg nũgme ki vár mũ sir. Ag týt to jykrén tũ hã ra ti kâtīg kýt ag tóg krenkren ke tũ pẽ nĩ, ha vemnĩ.

⁴ Inh kanhkã', ājag hã ne tóg týt Jesus mré ke nýtī'. Hã kýt tóg ājag ki kuty tũ nĩ. Kýt ājag tóg ki kanhró nýtī, kýt ti kâtīg výt ājag mýt nén ũ péju mé kâtīg ri ke tũ nĩ, ājag týt ti ki kanhró nýtīn kýt. ⁵ Ti krẽ výt týt ājag nýtī, hã kýt tóg ājag ki kurã nĩ, ājag týt ki kanhró nýtīn kýt. Kuty tũ ti nĩ, ěg kí. Ti kâtīg ke ki kanhró ěg tóg nýtī, hã kýt tóg ěg ki kurã nĩ sir.

⁶ Kýt ti kâtīg ke kã jatu ke tũg nĩ. Vẽso jykrén nĩ, ājag týt ti kâtīg ke to vẽnĥ preparar ken jé, ājag týt kã jatu ke tũ nĩ jé. ⁷ Ũn nũgnũr mũ ag výt kuty kýt nũgnũr tĩ, kýt ag tóg ti kâtīg ke kã jatu nýtī. Kýt ũn kronkron mũ ag výt kuty kýt pémév nýtī, kãgter ag nýtī gé. Kýt ag tóg vẽso jykrén tũ nýtī. Kuty tá vẽnĥ jykrén hã vẽ. ⁸ Ěg jé kurã tá vẽnĥ jykre há ěn ti han jãvo. Ěg jé vẽso jykrén kýt ti ki rã to krónĥ ke tũg. Ěg jé jagnẽ to há to krónĥ ke tũg gé.

Kýt ěg tóg vẽnĥ génh jafã ag tar ri ke nýtī. Kýt tóg ěg mýt soldado kur ri ke nĩ sir, ti ki rã ti, jagnẽ to há ti ke gé. Soldado týt camisa týt ferro ri ke ti nĩ, ěg týt ti ki rã týt jagnẽ to há to tar nýtīn kýt. To tar nýtīn kýt ěg krenkren ke mũ, nũgme ki vár ke tũ ěg nĩ. Tag mũ ěkrén nĩ. Kýt tóg ěg mýt soldado týt sãpe týt ferro ri ke nĩ sir, ěg týt ti ve sór mũ to tar nĩ ti. To tar nýtīn kýt ěg tóg vẽnĥ preparar ke kýt nýtī, vẽnĥ kãn kýt ěg nýtī, ti kâtīg ke to. ⁹ Topẽ výt ěg kuprẽg, ěg týt ti jũ vég tũ nĩ jé, ěg krenkren jé, ěg týt nũgme ki vár tũ nĩ jé, Jesus Cristo tũgnĩ, ěg Senhor ti. ¹⁰ Ti hã ne ěg jagfy ter ja nĩ', ěg týt ti tũgrĩn rĩnrĩr nýtī jé, ti mré nýtī jé sir. Ěg týt ti kâtīg ke jo kãgter mũ ra ěg tóg ti mré nýtīn mũ, ti kâtīg kýt. Ěg kãgter tũ ra ěg tóg ti mré tá nýtīn ke mũ gé, ti kâtīg kýt. Jagnẽ ri ke ěg nýtīn mũ. ¹¹ Tag tómnĩ jagnẽ mýt. Týt jagnẽ krĩ týt kãnhvy' hemnĩ gé, ũn ter mũ to. Kýt týt jagnẽ jyvẽn nĩ gé, ājag tar nýtī jé. Tó ājag tóg mũgtĩ, kýt tó há han nĩ.

Vẽnĥ jykre há ti

¹² Inh kanhkã', nén ũ tó jé sóg ke mũ gé. Ějag kãmĩ ũ ag tóg týt ājag pã'i nýtī, igreja to, Jesus mré ke ũ ag. Ějag jyvẽn ag tóg tĩ, ājag to ag tóg vãsãn tĩ. ¹³ Ěn ag kamẽg nĩ. Ag mýt vĩ há han nĩ, ag to há tãvĩ nýtĩmnĩ, ag týt ājag ki rĩr kýt. Jagnẽ krĩ rýg tũg nĩ.

¹⁴ Inh kanhkã', tag ti tó jé sóg ke mũ gé, ha mẽ. Ũ týt vẽnĥmýt mẽ ag jyvẽn tar han nĩ. Ũ týt kãnhmar krónĥ ke tĩ ag mré komẽr vĩmnĩ. Ũn fe krónĥkrój ag fe týt tar' hemnĩ. Vẽnĥ kar mýt komẽr hã vĩmnĩ. ¹⁵ Ũ týt ājag mýt nén ũ kórég han mũ ra ti mýt nén ũ kórég han tũg nĩ jãvo, vẽnĥ kajãm tũg nĩ. Nén ũ há tãvĩ han nĩ jagnẽ mýt, vẽnĥ kar mýt ke gé.

¹⁶ Kurã kar ki ājag fe týt mrin kemnĩ. ¹⁷ Kurã kar ki ěg jóg mág mré vĩmnĩ, ājag týt ti to krónĥ ke tũ nĩn jé. ¹⁸ Nén ũ kar to ti mýt: “inh mýt tóg há ti,” hemnĩ gé. Topẽ jykre hã vẽ. Jesus Cristo nón ěg tóg ti jykre han ke mũ. Ěg týt nén ũ vég mũ kar to ěg tóg: “inh mýt tóg há nĩ,” henh ke mũ, Topẽ mýt.

¹⁹ Topẽ kuprĩg týt ājag krĩn sór kýt ti mýt: “vó,” he tũg nĩ. ²⁰ Kejẽn Topẽ kuprĩg tóg ũ krĩn tĩ, kýt tóg Topẽ vĩ tó mũ sir. Ěn to é he tũg nĩ. ²¹ Ũ týt ājag mýt vĩn kýt to:

“vẽnh vĩ há mĩ’?” hemnĩ. Ti tỹ tỹ ãjag mĩ vẽnh vĩ há nĩn kỹ jẽmẽmnĩ. ²² Ti há tũ nĩn kỹ jẽmẽ tũg nĩ, ãjag tỹ nén ù kórég han tũg jé. Nén ù kórég han sór tũg nĩ.

²³ Topẽ vĩ ãjag krĩ kuprãg tí. Ti mĩ sóg to vĩ tí, ti tỹ ãjag tar han jé, ãjag tỹ tỹ ti tũ nỹtĩ to tar nỹtĩ jé. Ti mĩ sóg to vĩ tí gé, ti tỹ ãjag tỹ kygnẽ kamẽg jé, ti tỹ ãjag jykre há han jé, ãjag fe ti ke gé, ãjag krĩ ti ke gé. Ëg Senhor tỹ Jesus Cristo kãtĩg mãn kỹ tóg ãg jykre tugnỹm ke mũ sir, hã jé tóg ãg jykre há han sór mũ. ²⁴ Û tỹ ãg kuprẽg mũ vĩ ãg jykre há han sór mũ, hã vĩ: Topẽ, he mũ. Fagrĩnh mĩ vĩ vãnħ tí nĩgtĩ.

²⁵ Inh kanhkã’, iso Topẽ mré vĩmnĩ gé. ²⁶ Jagnẽ ki nhun ke ri ke han nĩ, Jesus mré ke kar ki, jagnẽ nĩgé kãgmĩ kỹ. ²⁷ Ëg Senhor rĩnve sóg ãjag mĩ tag tó mũ, ha mẽ. “Jesus ki ge kỹ nỹtĩ kar ag tỹ isỹ nén rán mũ tag mẽ kãn ke vễ,” he sóg mũ mỹr. Hã kỹ sóg: “ag kar mỹ to kemnĩ,” he mũ. ²⁸ Ëg Senhor tỹ Jesus Cristo mỹ sóg to vĩ tí, ti tỹ ãjag tar han jé.

Hã vễ.

PAULO TÛ CARTA HAN: TESSALÔNICA TÁ KE AG MÛ CARTA Û

¹ Paulo tÛ rá vë. Isÿ cidade tÛ Tessalônica t'a ke ag mÛ rán hã vë. Tessalônica tá ãjag tóg Topê ví mẽ je vënhmãn tí. Topê tũ vÿ tÛ ãjag nÿtĩ, ãg jóg mág tí. Jesus Cristo tũ vÿ tÛ ãjag nÿtĩ gé, ãg Senhor tí. Sÿ ãjag mÛ vënh rá jënê vë. Kÿ Silas vÿ jënêg mũ gé inh mré, Timóteo ke gé. ² Ëg jóg tÛ Topê mÛ sóg to ví tí, tí tÛ ãjag tar han jé, tí tÛ ãjag krĩ kuprãg jé gé. Ëg Senhor tÛ Jesus Cristo mÛ sóg tag to ví tí gé.

Cristo tÛ ù tÛ ãg vóg kónãn mũ ag vóg kónãn ke

³ Inh kanhkã', isÿ kurã kar ki ãjag to Topê mré ví vë, ãjag to sóg tí mÛ ví há han tí. ãjag jÿkre tóg inh mÛ sér tí. ãjag hã ne tóg tí ví to tar tãvĩ nÿtĩ', kri fi kÿ. Jagnê mré ãjag tóg há tãvĩ nÿtĩ gé, ãjag kar tí. Hã kÿ sóg Topê mÛ ví há han tí, ãjag to. ⁴ Hã kÿ sóg Topê tũ kar ag mÛ ãjag tóg tí, ãg vënhmãn kÿ. "Tí ví kri fi to ag tar nÿtĩ, ag tÛ ag vóg kónãn mũ ra," he sóg tí ãjag to. "Ag jagãgtar mũ ra ag tóg tí to tar nÿtĩ," he sóg tí. Isÿ tag to tóg inh mÛ sér tãvĩ tí. ⁵ Hã tugrĩn ãg tóg Topê jÿkre kuryj ki kanhró nÿtĩ, ãjag tÛ tí tovãnh tũ nĩn kÿ. Kÿ tí tÛ nén han mũ vÿ kugryj kar nÿtĩ, tí tÛ nén tóg mũ kar ke gé. Jagtar ãjag tóg mũ, hã ra ãjag tóg tí tovãnh tũ nĩgtĩ. Tí tÛ tÛ ãg pã'i nĩ ve jé ãjag tóg ke mũ, kanhkã tá krÿg he jé ãjag tóg ke mũ, tí tugnĩn, ha vemnĩ. Hã kÿ ãjag tóg sir tí tugrĩn jagtar mũ sir. ⁶ Ha vé, ù tÛ ãjag jagãgtar han mũ ãn jagãgtar han jé tóg ke mũ gé, vënh kaja jé, Topê tí. Hã kĩ ãg tóg tí jÿkre kuryj ki kanhrãn mũ sir. Tag to jÿkrén. ⁷ Ag jãvo tóg ãjag tar han mũ sir, ãjag jagtar mũ hã ra, kÿ tóg sir ãjag jagãgtar tÛ tũg' he mũ gé sir, ãg kar mÛ, ãg Senhor tÛ Jesus Cristo tÛ kanhkã tá kãtĩg kÿ. Kanhkã tãn ag mré tóg kãtĩg ke mũ, kÿ ãg tóg tí vënh mũ sir. ⁸ TÛ tóg pi gru ve kãtĩg ke mũ. Kÿ tóg ù tÛ Topê ki kanhrãn jãvãnh ag vóg kónãn ke mũ sir, vënh kaja jé, ù tÛ ãg Senhor tÛ Jesus ví sér mranh mũ ãn ag. ⁹ Ag vóg kónãn jé tóg ke mũ, kÿ ag vësÿrénh vÿ tũ' henh ke tũ nĩ. Ëg Senhor mré ag nÿtĩnh ke tũ nĩ sir. Tí jÿkre há ãn vënh ke tũ ag nĩ, tí tÛ tÛ pã'i mág pẽ nĩ ãn tí, ùn mág tãvĩ ãn.

¹⁰ ã kãtĩg kÿ tóg ag vóg ag vóg kónãn ke mũ. Kÿ tóg vãhã ã tũ ag tÛ ùn mág han ke mũ sir. Kÿ vënh kar tóg ãg tugrĩn tí jÿkre ve kãn ke mũ, ãg tÛ tí ki ge kÿ nÿtĩn kÿ. ãjag há tóg inh ví kri fi, sÿ ãjag mÛ tí ví tón kÿ. Hã kÿ ãjag tóg kurã ãn vënh ke mũ. ¹¹ Hã jé sóg ãjag to Topê mré ví tí, kurã kar kí. Tí mÛ sóg: "ag tar han nĩ," he tí. "Nén ù há han sór ag tóg mũ, ã ki ge kÿ nÿtĩ ag, ã jÿkre han sór ag tóg mũ, kÿ ag tar han nĩ, ag tÛ kygnêg tũ nĩ jé. Ag kuprãg ã tóg, ag tÛ kurã ãn ve jé, kÿ ag tar han nĩ, ag tÛ kurã ãn tá krÿg jé," he sóg tí (mÿr), Topê mÛ. ¹² Tí tÛ ãjag kri tÛ ùn mág nĩ jé, hã jé sóg tí mÛ tóg mũ. Tí tÛ ãg kri tÛ ùn mág nĩn kÿ tóg ãg tÛ ùn mág han mũ gé. Topê tÛ ãg mÛ ã tÛ nén ù há nĩn ãn hã vë, ãg Senhor tÛ Jesus Cristo tÛ ke gé.

2

Jesus kato tẽ mág mũ ãn tÛ vënh ke

¹ Inh kanhkã', sÿ ãjag jÿvënh há tóg tí sir. Kãnmar tí kãtĩg mũ, ãg Senhor tÛ Jesus Cristo tí, kÿ ãg tóg vënh mãn mũ, tí tÛ ãg gé(g) tũg jé sir. Kÿ ãg tóg tí mré nÿtĩ. ² Ha ra tóg ver kór gy sĩ tí, kuvar gy sĩ tí nĩ ver. Kÿ ù tÛ ãjag mÛ: "Topê

kuprīg tóg inh mý: ũri ke vē, hé,” he mū ra kri fi tūg nī, ājag fe tý jūrūn ke tūg nī. Ū tý ājag mý: “Paulo vỹ inh mý tó, ký tóg: ũri ke vē, hé,” he mū ra kri nīm tūg nī gé. Ū tý ājag mý vēnh rá ven mū ra, to: “Paulo tý rá vē mýr;” he mū ra kri fi tūg nī gé. ³ Ag jykre tugnȳm ra, ũ tý ājag krīn kónān sór mū ag. Ūri ke tū vē ver, ti kātīg ke ti. Ū tý hēn ri ke ag vỹ ti tovānh ke mū ver, ti kātīg ke to hā. Ti kato tēgtē jé ag tóg ke mū ver. Ký ũ tóg ver vēnh ven ke mū gé, hā vỹ: ũ tý Topē vī mranh tī ēn, he mū, ũ tý nūgme ki kutēnh ke mū ēn ti, he mū. ⁴ Ti ve pē vē, Topē vī mranh mū ti, hā ký Topē vỹ nūgme ki ti fón ke mū. Ēn vỹ tóg Topē kato tēnh ke mū ver, vēnh kâgrá tý topē kato ke gé. Nén kar to: topē, he mū kar kato tóg tēnh ke mū ver. “Topē kar kâfór vỹ tý inh nī,” he jé tóg ke mū. Ký tóg vāhā sir Jerusalem tá Topē ĩn krēm rānh mū, Topē nīg ja ēn tá tóg nīnh mū, ký tóg vēso: “tý sóg Topē nī,” hēnh ke mū, ón ký.

⁵ Isỹ ājag mré nīn ký sóg ājag mý tag tó ja nī. Mī ēkrén nī, sỹ ājag mý tó ja ēn ti. ⁶ Mī ēkrén ký ājag tóg ki kanhró nýtī sir, ũ tý ver ti ki rīr mū ēn ki. Ti ký ti ki rīr nīn ký tóg ver vēnh ven tū nī, ũ tý ón ký: “tý sóg Topē nī,” he mū ēn ti. Ti kurā ki tóg vēnh ven ke mū sir vāhā. ⁷ Ūri ũ tý hēn ri ke ag tóg vēnh jykre pāno han mūgtī, Topē vī mranh ký. Hā ra ag tóg ver vēnh pigju ký han tī, ký ěg tóg ve hā han tū nī, ag jykre pāno ti. Ký Ū tý ón ký: “tý sóg Topē nī,” he mū ēn tóg vēnh ven tū nī gé ver. Ū tý ti ki rīr nī ēn tóg ver ti ki rīr mū, ti vēnh ven tū nī jé ver.

⁸ Ti tý ti ki rīr tovānh ký tóg vēnh ven ke mū sir vāhā, ũn jykre pāno ēn ti. Hā ra ěg Senhor tý Jesus vỹ ti tén ke mū, ā jēnger tý. Ký tóg ti tý tū' he mū sir, ā vēnh ven ti ký, Jesus ti. Ā jun ký tóg ti tý tū' he mū. ⁹ Hā ra ũn jykre pāno ēn vỹ tóg Satanás jykre han mū, Nén-Kórég tý ti krīn ký. Ký tóg ón ký vēnh jykre tar hyn han mū, ěg tý nén han vānh ēn (mýr). Kujá ag jykre ri ke han jé tóg ke mū. ¹⁰ Vēnh kar lograr he jé tóg ke mū gé. Jykre kuryj nī ve tóg nīnh mū, hā ra tóg pāno nỹ. Ký ũ tý nūgme ki vár ke mū ag vỹ ti vỹ kri fi kān ke mū, ag tý Topē vī kri fig tū nýtīn ký. Vēnh vī há to ag tóg há tū nýtī, hā ký ag tóg krenkren ke tū nī. Hā ký ag tóg ki rom ke mū sir, nūgmen ki, infernon ki. ¹¹ Hā jé Topē tóg ag mý vēnh ó jēnēnh ke mū, ón ký vēnh jykre ēn ti, ag tý vēnh ó ēn kri fi jé, ag tý kri nīm sór nýtīn ký. ¹² Topē tý ag jykre tugnȳm ký tóg nūgme ki ag vām ke mū. Vēnh vī há kri fi jāvānh ag tóg nýtī (mýr). Vēnh jykre pāno há to ag tóg hā távī nýtī (mýr), hā ký tóg ag vām ke mū, nūgme ki, Topē ti.

Topē tý ěg kuprĕg, ěg krenkren jé

¹³ Jāvo sóg ājag to Topē mré vī há han tī, kurā kar ki (mýr). Tý ājag tóg Jesus mré ke nýtī, ěg Senhor mré ke ag. Ký tóg ājag to há távī nī. Topē vỹ ājag kuprĕg, nén kar há(r) ven ki, ājag krenkren jé, nūgme to, inferno to. Ā kuprīg tý tóg ājag tý ā tū han ja nī. Ājag tý tag ve jé ājag tóg ti vī kri fig mū, vēnh vī há ēn kri. ¹⁴ Isỹ ājag mý Jesus vī tón ký Topē vỹ ājag kuprĕg, ājag tý ěg Senhor tý Jesus Cristo mré tý ũn mág nýtī jé.

¹⁵ Inh kanhkā', tar nýtīmñī, sỹ ājag kanhrān to, ājag ký ti króm jé. Isỹ ājag mý Jesus jykre tó mū ěn to tar nýtīmñī, sỹ ājag mý nén rán mū tag to ke gé. ¹⁶ ěg Senhor tý Jesus Cristo hā vỹ ěg to há távī nī, ěg jóg tý Topē ke gé. Ký tóg ěg krī kuprĕg mū sir, ěg tý to krónh ke tū nīn jé. Ti hā ne tóg ěg mý ā tý nén ũ hā ēn ven ke mū. Hā ve sór ěg tóg mū. ¹⁷ Ti mý sóg to vī tī, ti tý ājag fe tý há' he jé, ti tý ājag tý nén ũ há han jé, ājag tý ki hā kāmén jé ke gé.

3

Topě tý ěg jy nīgān

¹ Inh kanhkā', vāhā sóg ājag mý nén ũ to ví mū gé. Iso Topě mré vīmni, ěg Senhor ví tý vėnh kar kri rŭm ke jé, kānhmar (mýr), vėnh kar tý ti ví to há nýtí jé ke gé, ti mý ví há han jé (mýr), ag tý ājag ri ke nýtí jé. ² Ti mý to vīmni, ti tý ijy nīgān jé, vėnh jykre pāno han mū ag jo, ũn jykre pāno ag jo ke gé. Ũ ag tóg Jesus ki ge jāvānh nýtí, hā ký ag tóg iso kórég nýtí sir.

³ Hā ra ěg Senhor vý ā tý nén tó ja ěn han ke mū. Ājag tar han jé tóg ke mū. Ājag jy nīgān jé tóg ke mū gé, Japo jo, Nén-Kórég ěn jo. ⁴ Ājag hýn inh ví han ke mū, ký tóg inh mý há tí. Topě vý ājag krīn ke mū, ājag tý sý ājag mý nén tó mū ěn ki króm jé. Ki króm ājag tóg mū (mýr), ký ājag tóg to krónh kenh ke tū nī sir. ⁵ ěg Senhor je ājag krīn, ājag tý ti to há nýtí jé, ti tý ěg to há ri ke. Ti jé ājag krīn, ājag tar nýtí jé, ājag jagāgtar hā ra. Cristo vý ge ja nī gé. Ký ti nón gemni.

Ěg tý vėnh rānrāj to tar nýtính ke

⁶ Inh kanhkā', vāhā sóg ājag jyvėn mū gé sir, ājag jyvėn tar han sóg mū gé. ěg Senhor tý Jesus Cristo jykre tý sóg ājag mý tag tó mū, ha mē: Jesus mré ke ũ ag tóg vėnhmý mē han sór nýtí. Inh ví mranh sór ag nýtí, sý ājag mý nén tó ja ěn ti. ěn mré ví mān tŭg nī. ⁷ Sý ājag mré nīn ký sóg vėnhmý mē han ja tū nī. Tag ve ājag (mýr), ký ājag tóg inh kóm han ki kanhrān ke mū. ⁸ Fagrīnh mý sóg ājag mré rāgró ko ja tū nigtí (mýr). Kajām ja sóg nigtí (mýr), sý ājag mré nén ko ja ti. Kuty kar ki sóg rānrāj ja nigtí, kurā kar ki ke gé. Ký sóg inh rānrāj to ron mág ja nigtí. Sý ājag tū kagrāg tū nī jé, hā jé sóg rānrāj mág ja nigtí. Hā ve ājag mýr. ⁹ Sý ājag tū konh ke vē vē, hā ra sóg ājag tý nén han ke mū ěn han sór ja nigtí ājag mý, ājag tý to ki kanhrān jé, ājag tý inh kóm han jé sir inh nón. ¹⁰ Isý ver ājag mré nīn ký sóg ājag mý tag tó ja nī gé, ha mē: “ŭn rānrāj vānh ěn vý ne konh ke tū nī,” he ja sóg nigtí ājag mý. ¹¹ Ājag kāmī ũ ag nēji tag han vānh nýtí. Rānrāj vānh ag nēji nýtí, hā ra ag nēji vėnh kar to ví ví he tí. ¹² ěn jyvėn sór sóg nī, ěg Senhor tý Jesus Cristo jykre tý. Ag jyvėn tar han jé sóg ke mū, ha mē: “rānrāj ra, jatun mý. Ājag tū hā ko ra, ājag rāgró ti. Ũ jėn ko tŭg ra,” he sóg mū sir ājag mý.

¹³ Inh kanhkā', nén ũ há tāví han kān sórmni. To krónh ke tŭg nī. ¹⁴ Hėn ri ke mŭn ũ tóg isý rá tag kri finh ke tū nī. ěn jykre vég nīmni, ký ti mré vėmėn tŭg nī, ti mý'āg jé sir, ti tý to jykren mān jé. ¹⁵ Hā ra ti kato vāsān tŭg nī, ti to kry nī tŭg nī. Jesus mré ke vē mýr, ký ti jyvėn nī, ti tý to jykren mān jé.

¹⁶ Ha mē, ěg Senhor mý sóg to ví tí, ti tý ājag krī kuprāg jé, ājag jagtar hā ra. Ti hā ne tóg ěg krī kuprāg tí'. ěg Senhor jé ājag mré nigtí.

¹⁷ Sý vāhā vēsóg ki ājag mý rán vē, ũ tý inh ví rán ja pāte, inh hā vý Paulo nī. Isý rán mŭn hā vē. Ge inh nigtí, isý ũ mý vėnh rá jėnėn ký.

¹⁸ ěg Senhor tý Jesus Cristo mý sóg to ví tí, ti tý ājag tar han jé. Hā vē.

PAULO TÛ CARTA HAN: TIMÓTEO MÛ CARTA VE

1 Paulo tÛ rá vĕ. Topĕ ne inh kuprĕg ja nĭ', ěg kren han tí ti. Isÿ tÛ Jesus Cristo apóstolo jĕ jóg inh fĕg ja nĭ. Tí hã ve sór ěg tóg mü, Jesus Cristo tí.

2 Isÿ inh kósín tÛ Timóteo mÛ rán hã vĕ. TÛ ã inh kósín pĕ ri ke nĭ, ã tÛ isugrĭn Topĕ vĭ kri fin ký.

Ěg jóg tÛ Topĕ mÛ sóg to vĭ tí, tí tÛ ã tar han jĕ, tí tÛ ã jagãgtãn jĕ, tí tÛ ã krĭ kuprã han jĕ, ěg Senhor tÛ Jesus Cristo tí ke gé.

Ěg tÛ vyrmÿ vĕnh vĭ jĕmĕ sór ke tũ

3 Isÿ cidade tÛ Éfeso tá kãkutĕ ký ga tÛ Macedônia ra tĭg ký sóg ã mÛ to vĭ, ã tÛ ver Éfeso tá ke ag kí rĭr jĕ. ã mÛ sóg tó, ã tÛ tá nÿtĭ ag jyvĕn jĕ. Ón ký ag tóg Topĕ jykre kãmén sór tí. Tag to ag mÛ: "han tũg nĭ," hemnĭ. 4 Topĕ jykre tovãnh ký ag tóg vyrmÿ nĕn ũ ũ to jykrén sór mü, hã vÿ: kanhkã tãn tÛ ó, he mü, kar ag tóg gufã ag jiji tó sór mü gé. Ag tÛ nĕn tó mü ěn tó kãn ke tũ ěg tóg nĭ. Tag to jagnĕ vĭ kafãn mü vÿ kutĕ tí. Ěg pi(jĕ) tag tÛ Topĕ jykre han tí'. Topĕ jykrén hã vĕ, hã vÿ: vĕnh kar tÛ tí ki rã, he mü.

5 Ěg tÛ Topĕ jykre han ký ěg tóg jagnĕ to há tãvĭ nÿtĭ, ěg fe kar tÛ, ký ěg tóg jagnĕ mÛ vĕnh jykre pir han tí gé, tí ki rã há han jĕ ěg tóg ke mü gé. 6 Tá ke ũ ag tóg vĕnh jykre há tag togvãnh, ký ag tóg véké vĕmén mü nĭ ha. Ag tÛ kygnĕn hã vĕ. 7 Topĕ tÛ vãsÿ ěg jyvĕn tí ěn tÛ ag tóg ãjag kanhrãn sór tí, ag tÛ ki kagtĭg (hã) ra. Ón ký ag tóg tó tí, ag tÛ ki kagtĭg nÿtĭn ký. Topĕ vĭ kãmén sór ag tóg tí, to ag tóg: "tag to ke vĕ," he tí, ag tÛ ki kagtĭg nÿtĭn ký.

8 Ag jãvo ěg tóg ki kanhró nÿtĭ, Topĕ tÛ vãsÿ ěg jyvĕn tí ěn há nĭ tí. Ěg tÛ to jykrén há han ký ěg tóg tí há nĭ vég tí. 9 Topĕ pi(jĕ) ũ tÛ tí vĭ ki króm mü ag tigrĭn ěg jyvĕn ja nĭgtĭ'. ũ tÛ vĕnh jykre kuryj han vãnh ěn ag tugnĭn ken hã vĕ, ũ tÛ tí vĭ han sór tũ ag tigrĭn, ũ tÛ Topĕ to é he mü ag tigrĭn, ũ tÛ tí vĭ mranh mü ag tigrĭn, ũ tÛ tí ki kanhrãn sór vãnh ag tugnĭn, ũ tÛ vĕnh jykre pãno han mü ag tigrĭn ke gé. ũ tÛ ge ag vÿ ãjag panh tén tí, ãjag mÿnh tén ag tóg tí, jagnĕ kãgtĕn ag tóg tí, 10 ãjag prũ tũ fag mrĕ ag tóg nÿ tí, ãjag mén tũ ag mrĕ fag tóg nÿ tí, jagnĕ ki vÿn ke ag tóg tí, jagnĕ vĕne he ag tóg tí, jagnĕ mÛ ag tóg ón tí, jagnĕ to ag tóg ón tí gé, vĕnh jykre pãno kar han ag tóg tí, Topĕ tÛ nĕn ũ to: "kórĕg tí nĭ," he mü ěn han kãn ag tóg tí. 11 ũ tÛ tag han mü tugnĭn tóg ěg jyvĕn ja nĭ, Topĕ tí, ěg tÛ han tũg jĕ. Tí hã vÿ ěg mÛ vĕnh vĭ sér tó ja nĭgtĭ', tí hã vÿ inh mÛ to: "hã vĕnh kar mÛ tónh tũg," he ja nĭ'. Topĕ hã ne ã pir mÛ há nĭ'. Jãvo ag tóg tí vĭ tag kato tĕ tí.

Topĕ tÛ ěg jagãgtãn sór

12 Ěg Senhor tÛ Jesus Cristo ne isar han tí', hã ký sóg tí hã mÛ vĭ há han tí. Tí hã ne iso jykrén ký inh kuprĕg', sÿ tí rãnrãj han jĕ, ký tóg vég mü, sÿ to tar nĭ tí, tí tÛ isar han ký. 13 Sÿ tá krÿg ke tũ vĕ vĕ, isÿ tí rãnrãj han jĕ. Vãsÿ sóg tí mÛ vĭ kónãn ja nĭgtĭ, tí vóg kónãn ja sóg nĭgtĭ, tí to jũ pĕ han ja sóg nĭgtĭ gé. Hã ra sóg tí ki kagtĭg nĭ ja nĭgtĭ, ký sóg tí ki rá sór ja tũ nĭgtĭ gé. Hã ký tóg inh jagãgtãn, sÿ tí ki rá jĕ. 14 Inh jagãgtãn há tãvĭ han tóg, ěg Senhor tí, hã ký sóg tí ki rá há han, ký sóg tí to há tãvĭ nĭ gé, Jesus Cristo to.

¹⁵ Tag vỹ tỹ vènh vĩ há nĩ, ha mẽ, kỹ vènh kar tỹ tag to há nỹtĩ ran jé há tĩ vè, hã vỹ: Jesus Cristo vỹ ga kri mur, ti tỹ Topê vĩ mranh tĩ ag kren han jé, he mũ. Topê vĩ mranh tĩ ag kar kórég káfór vỹ tỹ inh nĩ. ¹⁶ Hã kỹ tóg inh jagăgtăn ja nĩ gé. Jesus Cristo tỹ vènh kar mỹ ven sór vè, ti tỹ Topê vĩ mranh tĩ ag jagăgtăn sór mũ ti. Hã kỹ tóg inh jagăgtăn, sỹ ũ tỹ ti vĩ mranh mũ ag káfór han ja hã ra. Kỹ vènh kar tóg inh ve kỹ Topê tỹ ag to há ki kanhró nỹtĩnh mũ. Vènh kar vỹ êg rĩr krỹg ja tù venh ke mũ, êg tỹ ti ki ge kỹ.

¹⁷ Topê hã ne ã pir mỹ tỹ pã'i mág nĩ'. Á tỹ nén kar han to tóg nĩ nĩ, kỹ tóg ter ke tù nĩ gé. Ti vég tù êg tóg nĩgtĩ. Á pir mỹ tóg tỹ Topê nĩ. Kỹ êg tóg ti hã mỹ vĩ há han ke mũ, ti to ke gé. Ti mỹ vĩ há han ke tag tóg tũg' henh ke tù nĩ gé. Amém.

Timóteo rãnrhāj

¹⁸ Timóteo', inh kósin vỹ tỹ ã nĩ. Sỹ ã mỹ ã rãnrhāj tag nĩm vè. Vã sỹ ã tóg mẽ ja nĩ, Topê vĩ tó tĩ ag tỹ ã to nén tó ja ti. Kỹ ag vĩ mĩ êkré. Soldado tỹ ã rãnrhāj to vãsãn ri ke han kỹ ã jẽ nĩ, Topê vĩ tó kỹ. Topê vĩ tó tĩ ag vĩ ã tar han ke mũ, ã tỹ ã rãnrhāj to vãsãn há han jé. ¹⁹ Ti ki rã to krónh ke tũg nĩ. Á fe kavènh sór tũg nĩ. ũ ag tóg ãjag fe kavènh ja nĩgtĩ. Hã ra ag tóg kykũnh sór ja tù nĩgtĩ, ag fe kavéj ti. Hã kỹ ag tóg ti ki rã kỹ tĩ tovãnh tĩ, kỹ tóg êg barco tỹ goj ki pun ke ri ke nĩ. ²⁰ Ag kãmĩ ũ vỹ tỹ Himeneu nĩ, Alexandre ti ke gé. Topê to é he ag tóg mũ ha ũri, hã kỹ sóg Satanás mỹ ag vin, ti tỹ ag vóg kónãn jé. Satanás tỹ ag vóg kónãn tugrĩn ag hỹn ki kanhrãn ke mũ, êg tỹ Topê to é henh ke tù ti.

2

Igreja krêm vènh jykre

¹ Á tỹ ã tù ag jyvènh kỹ ag mỹ ag tỹ Topê mré vèmén ke hã tómnĩ. Ag mỹ: “Topê mré vèmén e han nĩ,” hemnĩ. “Ti mỹ nén ũ kar to vĩmnĩ, vènh kar jagfy vĩmnĩ, ti mré, ti mỹ nén ũ kar to: “há ti nĩ,” hemnĩ gé,” hemnĩ ag mỹ. ² Pã'i mág ag jagfy Topê mré vĩmnĩ gé, pã'i kar ag to ke gé. Kỹ ag tóg jatun nỹtĩ. Kỹ êg tóg jatun mỹ ag krêm nỹtĩn kỹ êg rãnrhāj nón mũnh ke mũ gé, êg tỹ Topê to há nỹtĩn kỹ, êg tỹ jagnè to há nỹtĩn kỹ ke gé. ³ Topê mỹ tóg há nĩ, tag ti, ũ tỹ êg kren han tĩ ti mỹ, ti mỹ tóg sér tĩ. ⁴ Ti tỹ tag han sór vè, ha mẽ: êprã ke ag krenkren han sór tóg mũ, vènh kar tỹ ti tỹ ki hã tó mũ tag mẽ han kãn jé. ⁵ Pir ti nĩ, Topê ti. Pir ti nĩ gé, ũ tỹ Topê mré êg jagfy vĩ mũ ti, hã vỹ: êg mré ke tỹ Jesus Cristo, he mũ, ũ tỹ êg ri ke mur ja ên ti. ⁶ Ti hã ne vènh fêg', ti tỹ vènh kar kygãm jé. Topê tỹ ti mỹ kurã nĩm ên kã ke ja vè. Kỹ vènh kar vỹ mẽnh ke mũ, ũ tỹ ve ja ag vĩ ti. ⁷ Hã kỹ tóg inh mỹ: “ha vènh kar mỹ tónh tĩg,” he ja nĩ. Sỹ tỹ ti apóstolo jê jé tóg inh kuprêg, hã kỹ sóg tó mũ. Ki hã sóg tó mũ. Inh pi(jé) ón mũ'. Fóg ag to tóg inh jènè, kanhgág ag to ke gé, sỹ ag mỹ vènh vĩ há tó jé, ag tỹ Topê ki ge jé gé.

⁸ Kỹ tá Jesus ki ge kỹ nỹtĩ ag mỹ tómnĩ, ag kar tỹ igreja krêm Topê mré vèmén jé. Hã ra tóg há tù nĩ, ũ tỹ ã jykre pãno tovãnh sór tù nĩn kỹ, ti tỹ Topê mré vèmén mũ (hã) ra. Ag tỹ Topê mré vèmén kỹ ag tóg ãjag jũ tovãnh ke mũ, ag tỹ ũn kato tẽ mũ ag tovãnh jé ag tóg ke mũ gé. Tag tómnĩ ag mỹ.

⁹⁻¹⁰ Kỹ ũn týtã fag vỹ ge nỹtĩnh mũ gé, ãjag tỹ vènh mãn kỹ nỹtĩn kỹ. Fag sĩnvĩ han jafã vỹ tỹ fag jykre kuryj nĩ. Fag tù hã vè. Tag han kỹ êg tóg vég mũ, fag tỹ Topê to há nỹtĩ ti. Kur to mỹ'ăg tĩ ra rãnh ke tù fag nĩ hã ra. Fag tỹ ãjag kur tỹ vèsĩ tãvĩ han tĩ to ken hã vè, fag gãnh to ke gé. Pi(jé) há nĩ', fag tỹ brinco mág tỹ vèso vin kỹ, jãnka e tỹ vèso sa kỹ, kur kaja e tu kỹ, fag tỹ nén kar kaja e génh kỹ tóg há tù nĩ, fag tỹ tỹ vèsĩ tãvĩ han kỹ. Fag kur há vỹ há nĩ, kur sĩnvĩ ti.

¹¹ Ājag tỹ vĕnh mǎn kỹ nỹtĩn kỹ fag vỹ vĩnh ke tũ nĩ. Mĕ tǎvĩ han jé fag tóg ke mũ, fag tỹ tỹ ag krĕm ke nỹtĩn kỹ. ¹² Fag tỹ ag mỹ vĕnh jykre nĩm kỹ tóg há tũ nĩ. Fi tỹ fi mĕn krĩn sór nĩn kỹ tóg kórég nĩ gé. Fag tỹ ěmĕ kǎ nỹtĩn kỹ tóg há tĩ. ¹³ Tag to jykrĕn nĩ, ha mĕ. Topĕ tỹ ũn han vĕn mũ vỹ tỹ Adǎo nĩ, kar kỹ Eva fi. Ti tỹ tỹ fi kri ke to ken hǎ vĕ. ¹⁴ Kỹ Japo tỹ ũn krĩn kónǎn mũ fi vỹ tỹ fi nĩ ja nĩtĩ. Adǎo pijé'. Fi hǎ ne Topĕ vĩ mranh vĕn', kỹ tóg fi nón mranh ja nĩgtĩ gé, Adǎo ti. Hǎ kỹ tóg há tũ nĩ, fag tỹ ag krĩn sór kỹ. ¹⁵ Hǎ ra fag krenken ke mũ gé, fag krĕ mré hǎ. Kỹ tóg há nĩ, fag tỹ Jesus tovǎnh sór tũ nỹtĩn kỹ, fag tỹ ti to há nỹtĩn kỹ, jagnĕ to há ke gé, fag tỹ tỹ ti tũ nỹtĩn kỹ. Fag krĩ há nỹtĩn kỹ tóg há ti.

3

Igreja to pǎ'i mág

¹ Sỹ ke há vĕ, ha mĕ. Ũ tỹ igreja to tỹ pǎ'i mág nĩ sór kỹ tóg vĕnh rǎnhrǎj mág han ke mũ. ² Hǎ ra igreja to pǎ'i mág vỹ ge jĕnh mũ, sỹ ǎ mỹ ti jykre kǎmĕn ke vĕ, ha mĕ. Ũ tỹ kygnĕ tũ vỹ há nĩ, ũ tỹ prũ pir han kỹ nĩ, ũ tỹ nĕn ũ há to jykrĕn mũ, ũ tỹ vĕso jykrĕn mũ, ũ tỹ kór há tá ke ag mỹ: “inh mré nĩnh kǎtĩg,” he tĩ, ũ tỹ ag kanhrǎn há han tĩ, ³ ũ tỹ vinho kron (ka) mĕ tũ, ũ tỹ ǎ fe tỹ gym ke vǎnh, ũ tỹ vĕnh kar mỹ komĕr hǎ vĩ tĩ, ũ tỹ vĕnh kar krĩ kuprǎ nĩ ve sór tĩ, ũ tỹ rico nĩ sór vǎnh, ⁴ ũ tỹ ǎ ĩn krĕm nỹtĩ fag ki rĩr há han tĩ, ũ tỹ ǎ krĕ jyvĕn há han tĩ, ti krĕ ag tỹ ti kamĕg jé. ⁵ Ũ tỹ ǎ ĩn krĕm nỹtĩ fag ki rĩr há han tũ nĩ tóg igreja krĕm ke ag ki rĩr há han ke tũ nĩ gé. ⁶ Ũ tỹ Jesus ki rǎ tǎg tóg tỹ pǎ'i jĕnh ke tũ nĩ ver, ke tũ nĩ mũ ra tóg inh mỹ ti tỹ: “tỹ sóg ũn mág nĩ,” henh ha mĕ tĩ, kỹ tóg inh mỹ ti tỹ Japo jykre han ha mĕ tĩ, Japo tỹ ti krĩn kỹ. Kỹ Topĕ tóg ti vóg kónǎn ke mũ. ⁷ Vĕnh kar tỹ igreja to pǎ'i to vĩ há han kỹ tóg há tĩ, ũ tỹ Jesus ki ge tũ ag mré hǎ. Kỹ tóg mỹ'ǎg ke tũ nĩ, ti tỹ kygnĕg tũ nĩn kỹ. Kỹ tóg Japo jykre han mǎn sór ke tũ nĩ gé. Hǎ kỹ ũn há tǎvĩ vỹ tỹ pǎ'i jĕnh mũ.

Igreja to pǎ'i kǎsir

⁸ Kỹ igreja to pǎ'i kǎsir ag vỹ nỹtĩ gé. Ũ tỹ ge ag vỹ vĕnh jykre há han kỹ nỹtĩnh mũ gé, vĕnh vĩ pir han kỹ nĩ, vinho kron mág tũ, nĕn ũ to ěn ke tũ, rico nỹtĩ sór ke tũ. ⁹ Topĕ vỹ ěg mỹ vĕnh vĩ jĕnĕ, ěg tỹ ti ki rǎ jé, ěg tỹ ti vĩ tag to krónh ke tũ nỹtĩ jé, ěg tỹ ěg fe kavĕnh tũ nĩ jé gé. Ag tỹ ti vĩ tag to tar nỹtĩnh ke vĕ, igreja to pǎ'i kǎsir ag. ¹⁰ Ũ tỹ Jesus ki rǎ tǎg nĩ kỹ tóg ver tỹ pǎ'i nĩnh ke tũ nĩ, ěg tỹ ver ti jykre ven jé. Ti tỹ kygnĕg tũ nĩn kỹ tóg há tĩ, ti tỹ tỹ pǎ'i nĩnh ke ti.

¹¹ Kỹ ag prũ fag vỹ ge nỹtĩnh mũ gé. Fag tỹ nĕn ũ há han kǎn kỹ tóg há tĩ. Kỹ tóg há tĩ gé, fag tỹ ũ mỹ vĩ kónǎn tũ nĩn kỹ, fag tỹ nĕn ũ há kar to jykrĕn kỹ, fag tỹ fag rǎnhrǎj ki rĩr há han kỹ.

¹² Igreja to pǎ'i sĩ vỹ prũ pir han kỹ nĩnh mũ gé, kỹ tóg ǎ krĕ kanhrǎn há han ke mũ gé, kỹ tóg ǎ ĩn krĕm nỹtĩ fag ki rĩr há han ke mũ gé. ¹³ Ũ tỹ ǎ rǎnhrǎj tag ki rĩr há han kỹ tóg tỹ ũn mág jĕnh mũ. Jesus Cristo ki rǎ kỹ tóg jĕnh mũ, kỹ tóg Topĕ to kanĕ jur mǎn ke tũ nĩ, jatun mỹ tóg nĩnh mũ.

Jesus kǎme

¹⁴ ǎ mỹ sóg vĕnh rá tag han mũ, hǎ ra sóg kǎnhmar ǎ ve sór mũ. ¹⁵ Hǎ ra sóg hĕn ri ke mũn kǎtĩg vǎnh han ke mũ, kỹ ǎ tóg Topĕ jo ĩn krĕm vĕnh jykre ki kanhró nĩnh mũ. Hǎ jé sóg ǎ mỹ rǎn mũ. Topĕ vỹ rĩr jĕ. Ti tũ vỹ tỹ ěg nỹtĩ, ũ tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ ag. ěg hǎ vỹ vĕnh vĩ há hǎ tó tĩ, Topĕ vĩ to, vĕnh kar tỹ mĕ jé. ĩn

nūna tugrīn īn vỹ tar jē. Jāvo ēg tugnīn vēnh kar vỹ vēnh vī há ēn mēnh ke mū. ¹⁶ Ha vé, Topē tỹ ūri ēg mỹ nén tó mū tag vỹ tỹ nén ū há tāvī nī. Vāsỹ ag tóg mē ja tū nī, ēg tỹ ūri mēg mū tag ti. Ti jykren hā vē, ha mē:
Jesus Cristo vỹ ēg ri ke mur, ga kri, kỹ Topē tóg ti tỹ ūn mág han, tá, ti tỹ jykre kuryj nīn kỹ.

Kỹ tóg ā tỹ jēgnē jafā ag mỹ ti ven, kỹ ti mré mū tī ag vỹ povó kar mỹ ti tó. Hā kỹ ga kri mū ag vỹ ti ki ge mū, kỹ Topē tóg kanhkā tá ti tỹ ūn mág han. Ēg tỹ Jesus kāmén hā vē.

4

Ón kỹ Topē kāmén tī ág

¹ Ha vé, Topē kuprīg vỹ ēg mỹ nén ū jagy tó tī, ha mē. Jesus kātīg mǎn ke tỹ kakó ēn kā ū ag nēji ti tovānh ke mū, ag tỹ vēnh ó hā ki rá jé, Nén-Kórég ag jykre ki, Japo tỹ ag kanhrān mūn ki. ² Ū tỹ Japo mré ke ag vỹ un'ón tī, hā ra ag tóg ag vỹ jēmē kỹ Jesus tovānh ke mū. Jykre régre han ag tóg tī, Japo mré ke tag ag. Ājag fe kygvénh ja ag nýtīg tī, kỹ ag tóg ki kagtīg nýtī ha, ag tỹ un'ón mū ti. “Vēnh vī há vē,” he ag tóg tī, vēnh ó to. ³ “Prūg tūg ra, mén tūg ra,” he ag tóg tī. “Tag ko tūg ra,” he ag tóg tī gé, Topē tỹ nén han ja to. Ēg tỹ Cristo ki ge há han kỹ, ēg tỹ ti vī kri fi kỹ ēg tóg tī hā mỹ to vī há han ke mū, vējēn to, kỹ ēg tóg nén kar konh ke mū. ⁴ Topē tỹ nén han mū kar vỹ há nī. Kỹ ēg tỹ ti mỹ: “há ti nī, ā tỹ ēg mỹ vējēn tag ven mū ti,” hen kỹ ēg jatun mỹ konh ke mū. “Tag konh ke tū inh nī,” henh ke tū ēg tóg nī. ⁵ Topē vī vỹ nén kar jānhkri han tī, kỹ ēg tóg to Topē mré vēmén tī gé, kỹ ēg tóg jatun mỹ konh ke mū.

Ēg mré ke kar ag kanhrān nī

⁶ Tag kar tómnī, ēg mré ke kar ag mỹ. Ag mỹ kāmén kỹ ā tóg Jesus Cristo rānrhāj han há han mū. Topē vī vỹ ā mỹ tỹ vējēn ri ke nīnh mū, kỹ ā tóg tỹ tar jē, ā tỹ ti jykre mī tīn kỹ. Kí kanhró ā tóg nī, Topē jykre ti, ēg tỹ ti kí rá kỹ nýtī ti. ⁷ Ū tóg virmỹ nén ū to jykren sór tī, tỹ vēnh ó han kỹ, Topē vī kí rán kỹ nī tū ēn. Tag jēmē sór tūg nī. Vēnh jykre kuryj hā mī tīg nī, tag hā to tar nīmnī. ⁸ Kejēn ēg tóg vākrég tī. Ēg tỹ vākre to tar nýtīn kỹ tóg há sī nī. Ēg tỹ jāvo vēnh jykre kuryj kar to tar nýtī tag vỹ há tāvī nī sir. Tag to ēg tóg tag mī mū há han tī, kar ēg tóg tá mū há han ke mū gé. ⁹ Tag vỹ tỹ vēnh vī há nī, vēnh jykre kuryj tī. Vēnh jykre kuryj tỹ vēnh kar mỹ há nī ra tóg há tī vē. ¹⁰ Vēnh jykre kuryj ve jé sóg rānrhāj mū, tag ve jé sóg vāsān mū. Topē hā ki ēg tóg nén ū kar vég tī, há kỹ sóg ti hā to vāsān mū. Rír ti nī, ēg jóg tỹ Topē ti. Tī hā ne ēg kren han tī, vēnh kar ag, ū tỹ ti ki ge kỹ nýtī ag.

¹¹ Tag kāmén nī, tag to vēnh kar mỹ: “tag han ra,” hemnī. ¹² Kyrū ā tóg jē. Ū jé ā to é he tūg, ā kyrū jēn kỹ. Nén kar há ēn han nī, ag tỹ ve jé, ag tỹ ā kóm han sór jé, ā vī ri ke ēn ti, ā tỹ nén han mū ri ke, ā tỹ vēnh kar to há nī ri ke, ā tỹ Jesus kí rá kỹ jē ri ke, ā tỹ nén ū jānhkri han ja ri ke ke gé. ¹³ Inh kātīg ke to hā ā tỹ nén han tī ēn han tūmnī ver. Ag mỹ Topē vī rán to kemnī, ag jyvēn nī, ag kanhrān nī gé. ¹⁴ Ēg jyvēn tī ag ne ā mỹ tó', Topē tỹ nén to ā tar han ke ti, Topē kuprīg tỹ ag krīn kỹ, igreja to pā'i ag tỹ ājag nīgē tỹ ā kri fi ja ēn kā. ¹⁵ Ag tỹ ā mỹ nén to ja ēn tovānh tūg nī. To jykren nī, to tar nīmnī, vēnh kar tỹ ā tỹ to tar nī ēn ve jé. ¹⁶ Vēsó jykren nī, kỹ ā tỹ Topē vī tỹ ag kanhrān ke ēn to jykren nī gé, ā tỹ kygnē tūg jé. Tag to tar nīmnī. Ā tỹ tag han kỹ ā kren ke mū, kỹ ū tỹ ā vī mēg mū ag vỹ krenkren ke mū gé.

5

¹ Ûn si há ag mÿ ví tar han tũg nĩ. Komēr hã ag jyvĕn nĩ, ěg tÿ ũ tÿ ěg han mũ ěn mré ví ri ke han nĩ, ã tÿ ũn si há ag mré vĕmĕn kÿ. Á tÿ kyrũ ag jyvĕn kÿ ěg tÿ ěg jãvy ag jyvĕn ri ke han nĩ. ² Á tÿ ũn si há fag jyvĕn kÿ ěg tÿ ěg mÿnh fi jyvĕn ri ke han nĩ. Á tÿ tátãg fag jyvĕn kÿ ěg tÿ ěg ve fi jyvĕn ri ke han nĩ. Á tÿ fag jyvĕn kÿ vĕnh ki rĩrmnĩ, ã tÿ fag to ěn tũ nĩ jé.

Û tÿ hĕ nÿ ũn mĕn ter ja fag ki rĩr ke mũ

³ Û fag mĕn vÿ ter, hã ra tóg tũ tĩ, ũ tÿ fag ki rĩr ke ti. Ěn fag ki rĩrmnĩ. ⁴ Ûn mĕn ter ja ũ fag krĕ vÿ nÿtĩ, fag krĕ'krĕ mré hã. Kÿ fag krĕ hã vÿ fag ki rĩr ke mũ'. Ag tÿ ãjag mré ke fag jagãgtãn kÿ tóg há tĩ, ũ tÿ ag han mũ fag. Ag tÿ gĩr nÿtĩ kã fag tóg ag jĕ'ÿn ja nĩgtĩ, kÿ ag tóg vĕnh kaja jé fag jĕ'ÿn mũ ha. Topĕ jykren hã vĕ, tag vÿ ti mÿ há nĩ. ⁵ Hã ra ũn mĕn ter ja ũ fag vÿ krĕ tũ nÿtĩ, kÿ ũ tÿ fag jĕ'ÿn ke tóg tũ tĩ gé. Kÿ Jesus ki ge mũ kar ag vÿ fag jĕ'ÿn ke mũ, fag tÿ Topĕ hã ki nĕn ũ kar ve sór kÿ, ti mré vĕmĕn kÿ, ti hã mÿ nĕn ũ kar to ví kÿ. Fag tÿ tag to krónh kenh ke tũ vĕ, kurã mré hã, kuty mré hã ke gé. ⁶ Fag tÿ hã ra ag to kanhir sór kÿ fag tóg vĕnh jykre pãno han mũ, kÿ fag tóg mũ kónãn ke mũ. ⁷ Tag tómnĩ, fag mÿ, fag tÿ tÿ prãnh ke tũ nĩ jé.

⁸ Á rãnrãj jafã tá ke ag kãmĩ ũ tóg kejĕn ã mré ke fag ki rĩr tũ nĩ, ã ĩn krĕm nÿtĩ fag. Ěn vÿ Jesus ki rã tovãnh ja nĩ, ti tÿ fag ki rĩr ja tũ tugrĩn. Kórég tãví ti nĩ, tag ti. Û tÿ Jesus ki rã ja tũ kórég kãfór ti nĩ.

Û tÿ hĕ fag tÿ igreja ki rĩr ke

⁹ Tá ũn mĕn ter ja fag vÿ ãjag jiji rãnrãn sór mũ, fag tÿ igreja ki rĩr jé. Ûn si há fag jiji rãn nĩ, ũ tÿ 60 anos kãfór nÿtĩ fag, ũn mĕn pir han kÿ nÿtĩ ja fag. ¹⁰ Vĕnh kar tÿ fi jykre há ki kanhró nÿtĩn kÿ fi jyji rãn nĩ, fi tÿ fi krĕ ki rĩr há han ja nĩn kÿ, fi tÿ kór há tá ke fag mÿ: "inh mré nĩnh kãtĩg," he ja nĩn kÿ, fi tÿ ã ĩn krĕm Topĕ tũ ag ki rĩr há han ja nĩn kÿ, fi tÿ vĕnh kar jagãgtãn ja nĩn kÿ, ũn vĕsÿrĕnh mũ ag, fi tÿ nĕn ũ há kar to tar ja nĩn kÿ. Û tÿ ge fi jiji rãn nĩ.

¹¹ Ûn mĕn ter ja ũ fag vÿ si há tũ nÿtĩ ver, kÿ fag jyji rãn tũg nĩ. Fag tÿ ũ to ěn kÿ fag tóg Cristo tovãnh kÿ mĕn sór mũ. ¹² Kÿ tóg vĕnhmÿ tĩnh mũ, fag tÿ fag jiji rãn ja nĩn kÿ, hã vÿ: "mĕn mãn ke tũ inh nĩ ha, sÿ Cristo tũ hã ki rĩr jé," he mũ. Fag mĕn sór kÿ fag tóg fag ví tag mranh mũ sir. ¹³ Kÿ fag tóg rãnrãj tũ nÿtĩn kÿ fag tóg ĩn kar mĩ pasa he sór mũ, ha vemnĩ, kÿ fag tóg fagrĩnh mÿ vĕmĕn ke mũ gé sór. Vĕnh kar tÿ nĕn han mũ tÿ fag tóg vĕmĕn sór mũ, ha vemnĩ. Nĕn tó vãnh tó jé fag tóg ke mũ gé. Kÿ tóg há tũ nĩnh mũ. ¹⁴ Hã kÿ tóg há tĩnh mũ, fag mĕn mãn kÿ, ũn mĕn ter ja tÿ gĩr fag. Fag tÿ krĕ ve kÿ tóg há tũ. Fag tÿ fag ĩn ki rĩr há han kÿ tóg há tĩ gé. Kÿ ũ tÿ ěg mÿ fag to ví sór mũ ra tóg ag mÿ vĕnhmÿ tĩnh mũ, ha vemnĩ. ¹⁵ Ha vĕ, ũ fag vÿ Cristo tovãnh huri, ũn mĕn ter ja tÿ gĩr ũ fag, kÿ fag tóg Satanás jykre han mũ sir. Kÿ tóg kórég nĩ.

¹⁶ Tá ke fag kãmĩ ũ ĩn krĕm ũn mĕn ter ja ũ fag vÿ nÿtĩ. Fag hã vÿ fag jĕ'ÿn ke mũ. Fag tÿ fag mÿ: "Jesus ki ge mũ ag tÿ ã jĕ'ÿn kÿ tóg inh mÿ há tĩnh mũ vĕ," henh ke tũ vĕ. Ke tũ nĩ mũ ra Jesus ki ge kÿ nÿtĩ ag vÿ ũ tÿ hĕn ri ke fag ki rĩr ke mũ, kÿ fag jĕn vÿ fag kã kyn kenh mũ, fag tÿ e nÿtĩn kÿ. Jesus ki ge mũ ag vÿ ũn mĕn ter ja tÿ ge hã ki rĩr ke mũ, hã vÿ: ũn kanhkã tũ, ũn krĕ tũ, he mũ.

Jesus ki ge kÿ nÿtĩ ag tÿ igreja to pã'i ag jĕ'ÿn ke

¹⁷ Tá ke ag kãmĩ ũ tóg tÿ pã'i nÿtĩ, igreja to. Ag tÿ ag rãnrãj ki rĩr há han kÿ ag tóg ěg mÿ tÿ ũn mág tãví nÿtĩ. Igreja to pã'i ag kãmĩ ũ tóg igreja ki ké

ag kanhrän tĩ, Topě vĩ tỹ, ký ag tóg to krónh ke tũ nĩgtĩ. Tag ag vỹ tỹ ěg mỹ ũn mág tãvĩ nỹtĩ. Ag tỹ igreja krēm ũn kanhrän tĩ ag jé ag mỹ kajãm mág, ũ tỹ ag kanhrän tĩ ag mỹ. ¹⁸ Tag vỹ rán ký nĩ, ag to, ha mẽ: “monh tỹ ěkre jänkre ki rãnrhãj ký ti jẽnky tógfĩn tũg nĩ, ti jẽn kaměg tũg nĩ,” he ja tóg nĩ, Topě vỹ rán ki. Ký tag vỹ rán ký nĩ gé: “ũn rãnrhãj mũ ěn tóg ti kaja venh ke mũ, ã rãnrhãj kaja ti,” he ja tóg nĩ gé, Topě vỹ rá ki. Ti tỹ ěg tỹ Topě vỹ tó tĩ ag mỹ kajãm to ken hã vė, ěg tỹ Jesus ki ge ký nỹtĩn ký.

¹⁹ Ũ tóg kejẽn ã mỹ igreja to pã'i jykre kórég tó sór mũ. Ũn régre ag tỹ ti jykre kórég ve ja nĩn ký ã mỹ tó ký ag vỹ jěměmñĩ, ke tũ nĩn ký ũn tãgtũ ag vỹ ti. Ũn pir vỹ jěmě sór tũg nĩ. ²⁰ Pã'i ũ tỹ kygně ký vėnh kar rĩnve ti jyvėn nĩ, vėnh kar tỹ ti mré ěg tỹ kygněg tĩ ěn kaměg jé.

²¹ Tag han ra, ha mẽ. Ker han tũg hě! Topě vỹ ã tỹ nén han mũ vėg tĩ, Jesus Cristo ti ke gé, Topě tỹ jěně jafã ag ke gé, Topě tỹ ũn kuprěg ja ag. Ti hỹn ã mỹ jagy nỹ, sỹ ã mỹ tó mũ tag. Hã ra vėnh kar mỹ vėnh jykre pir han nĩ. Ũ to: “ti tỹ iso há nĩn ký sóg ti mỹ vỹ tar han sór tũ nĩ, ti tỹ kygně ja ra,” he sór tũg nĩ. Ge ra ti jyvėn tar han nĩ. ²² Ký kãnhmar ũ kri ã nĩgé fi sór tũg nĩ gé. Ti tỹ ã tỹ Topě vỹ mranh ja ěn tovãnh kãn ja tũ nĩn ký ã tóg ti mré mranh mũ, ã tỹ ge ra ti kri ã nĩgé fi ký, ti vỹ mranh tỹ ver ti kãkã nĩn ký. Ký vėso jykrén nĩ gé, ã jãnhkri kar jě jé.

²³ Goj tãvĩ kron sór tũg nĩ. Sĩn ký vinho kron nĩ. Vėnh kagta vė ã mỹ, ã kaga nĩn ký, ã tỹ fe kórég (ka)mě nĩn ký.

²⁴ Ũ ag tóg Topě vỹ mranh pě han tĩ, ký vėnh kar tóg ag vėg tĩ. Topě vỹ ag vóg kónãn ke mũ, ag tỹ ti vỹ mranh pě han to. Ũ ag tóg vėnh péju ký mranh tĩ. Ag tỹ Topě vỹ mranh mũ ěn vỹ vėnh ven ke mũ gé kejẽn, ha vemñĩ. ²⁵ Ge ti nĩ gé, vėnh jykre há mré. Vėnh kar vỹ vėg mũ, ũ tỹ vėnh jykre há han mũ ti. Kejẽn ũ tóg nén ũ há han tĩ, hã ra tóg vėnh péju ký han tĩ. Vėnh ven jé tóg ke mũ gé, ti tỹ han mũ tag ti.

6

Patrão camarada jykre

¹ Tá ke ag kãmĩ ũ tóg tỹ patrão camarada nỹtĩ. Ký ũ ag patrão vỹ Cristo ki kagtũg nĩ. Ti camarada ag mỹ kemñĩ, ag tỹ ãjag patrão kaměg jé, ag tỹ ag patrão tũ ki rĩr há han jé. Ký ũ tóg ěg to vĩnh ke tũ nĩ, Topě to, ti vỹ to, ag tỹ vėnh jykre há han ký. ² Ũ ag patrão vỹ Cristo ki rã ja nĩ. Ti camarada ag mỹ kemñĩ, ag tỹ ti to é he tũg jé. “Inh mré ke vỹ tỹ ti nĩ, inh patrão ti, ti tỹ Cristo ki rã ký. Ký inh hỹn ti vỹ han ke tũ nĩ,” he tũg nĩ. Ti tỹ ěg mré Jesus ki rã ký Jesus vỹ ti to há nĩ. Ký tóg ũn vėsỹrėnh mũ ag jagãgtãn tĩ, ag patrão ti. Ký tóg há tĩ, ti camarada ag tỹ ti tũ ki rĩr há tãvĩ han ký. Tag tómnĩ, vėnh kar mỹ. Tag tỹ ag jyvėn nĩ.

Ōn ký Topě kãmén tĩ ag

³ Ũ ag tóg vyrmỹ jykrén ký nén ũ tó sór tĩ. Topě vỹ rán ký nĩ ěn tó sór tũ ag nĩgtĩ. Ěg Senhor tỹ Jesus Cristo tỹ nén tó mũ ěn tovãnh ký ag nỹtĩ ha, vėnh vỹ há ěn, Topě jykre ěn. ⁴ “Ũn mág vỹ tỹ ěg nỹtĩ,” he ag tóg tĩ. Hã ra ag tóg jykre tũ nỹtĩ. “Topě hỹn tóg tag tó sór mũ, ti tỹ ěn tó ký,” he ag tóg tĩ, ón ký, ag tỹ ũ tỹ ag mỹ vėnh vỹ há tó mũ ag kato tě sór ký. Kaga ag nỹtĩ, krĩ vėnhmỹ ag nỹtĩ, hã ký ag tóg fagrĩnh mỹ vỹ mũgtĩ. Ag vỹ tũgnĩn jagně tũ ki vė'ĩ vỹ kutě tĩ, jagně to jũ ke gé, jagně to vỹ kónãn, jagně to jykrén kónãn, ⁵ jagně to fėfėn ke gé. Krĩ tũ nĩ ve ag nỹtĩ. Vėnh vỹ há ki kagtũg ag nỹtĩ. Ký ag tóg ón ký Topě kãmén to ricon

sór nýtí. ⁶ Hý, Topě to ěg rico nýtính mũ, ěg tý ěprã ricon sór tũ nýtín ký. ⁷ Ha vé, ěg mur ký ěg tóg tý nén ũ tũ mur, ký ěg ter ken ký ěg tóg nén kar tovãnh ký tũg mũ gé. ⁸ Ký tóg há tí, ěg tý ũri vĕjĕn mrĕ ěg kur ven ký, tag tãvĩn. ⁹ Ěg tý rico nýtí sór ký tóg inh mũ ěg tý Topě ví mranh ha mẽ tí. Kãnhmar ěg tóg nén ũ to ěn', nén ũ to ěn' he tí, ký tag tóg inh mũ ěg kókĕn ha mẽ tí. Ký ěg tag to nũgme ki vãr ke mũ. Pi(jé) há nĩ'. ¹⁰ Ěg tý jãnkamy mág to ěn ký ěg tóg nén ũ kórĕg kar han sór tí. Ka jãre kórĕg ri ke ti nĩ, ěg tý jãnkamy mág ve sór mũ ti. Vĕnh jykre kórĕg vĕ. Tag to ũ ag tóg Jesus ki rã tovãnh huri, ký ag tóg vĕsýrĕnh mũ ha, ag tý jãnkamy mág to há nýtí tugnĩn.

Ă rãnhrãj ki rĩr há han nĩ

¹¹ Ag jãvo ã há vỹ tý Topě tũ nĩ. Ký vĕnh jykre kórĕg tag tovãnh kãn. Ă tý nén han ken há vĕ, há vỹ: vĕnh jykre kuryj, he mũ, Topě kamĕg mũ, he mũ, ti ki rã ký tí, he mũ, vĕnh kar to há nĩ, he mũ, vĕnh kar to fen nĩ, he mũ, komĕr há vĩ, he mũ gé. ¹² Ěg tý ti ki rã ký ěg tóg ti jykre to vãsãnsãn ke mũ, ěg tý ka kunũnh sór ký to vãsãn ri ke. To tar nĩmnĩ, ã tý ěg rĩr krýg ja tũ ve jé. Tag há to tóg ã jé prĕr, Topě ti. Ký ã tóg vĕnh kar mũ tó ja nĩ gé, kurã ěn kã. Ũn e ag vỹ ã vĩ ěn mėgmĕ. Ký to tar nĩmnĩ.

¹³ Sý ã jyvĕn sór vĕ, ký Topě vỹ mėnh mũ. Ti há ne nén kar rĩnrĩr han tí', Topě ti. Ký Jesus Cristo vỹ inh ví mėnh mũ gé. Ti há ne vĕnh kãmĕn há han', pã'i tý Põncio Pilatos ěn mũ. ¹⁴ Sý tag tó sór vĕ, ã mũ, ha mẽ: ã rãnhrãj ki rĩr há han nĩ. To krónh ke tũg nĩ, to kygnĕ sór tũg nĩ gé. Tag han ký ěg Senhor tý Jesus Cristo tý vỹn ke ěn jãvãnh nĩ. ¹⁵ Ti kurã ki Topě vỹ ti mũ: "ha tũg," henh ke mũ. Topě vỹ ã pir mũ tý nén ũ kar kri ke nĩ. Ký ěg tóg ti há mũ vĩ há han ke mũ. Pã'i kar kri tóg tý pã'i nĩ. Ũn mág kar kri tóg tý ũn mág nĩ. ¹⁶ Ti há ne ã pir mũ ter ke tũ nĩ'. Ti há ne jĕngrĕ kãkã nĩ nĩ', tá ěg jun ke tũ nĩ. Ěprã ke ũ vỹ ti ve ja tũ nĩ gé, ký ěg tóg ti venh ke tũ nĩ gé, ěg tý tý ěprã ke nýtín ký. Ti há ne tý ũn mág nĩ'. Ti há ne tar nĩ'. Tũg' he jãvãnh ti nĩ, ti tý tý ũn mág nĩ ti. Amém.

Ěprã ũn rico ag

¹⁷ Ěprã ũn rico ag mũ tómnĩ, ag tý vĕso: "tý inh ũn rico mág nĩ," he tũ nĩ jé. Ký tóg há tũ nĩ gé, ag tý: "isý nén ũ kar tý tũ nĩn ký isóg nén ũ jagy venh ke tũ nĩ," henh ký. Ag rico vỹ kãnhmar tũg' henh mũ. Ag jé Topě há ki nén ũ kar ve sór. Ti há vỹ ěg mũ nén ũ kar nĩm tí, ěg fe tý mrin ken jé. ¹⁸ Ũn rico ag jé vĕnh jykre kuryj han, ag jé ãjag tũ tý vĕnh kãpãm, ag jé ũn jagãgtar ag jagãgtãn to krónh ke tũg. ¹⁹ Ag tý nén ũ há kar han ký ag tóg kãnhkã tá rico nýtính mũ, kãnhkã tá ag tóg vin han ke mũ, ãjag tũ ti. Ký ag tóg ěg rĩr krýg ja tũ venh ke mũ gé. Ă tý ěprã ũn rico ag mũ tónh ken há vĕ.

²⁰ Timóteo', ã tý Topě ví mẽ ja ěn kã jatũ tũg nĩ, ki króm nĩ, to jykrĕn ký. Ũ ag tóg fagrĩnh mũ vĕmĕn mág han sór tí, ón ký vĩ (ka)mĕ han ký. Ón ký ag tóg: "vĕnh vĩ há vỹ jagnĕ kato tĕ tí," he tí, ký ag tóg Topě ví tý jagnĕ kato tĕ ěn to sór tí. Há ra ag tóg fagrĩnh mũ vĩ tí. Ag vĩ mẽ sór tũg nĩ. ²¹ "Ki kãnhró ěg nýtí," he ag tóg tí, há ra ag tóg Topě ki rã tovãnh huri. Kórĕg ag nýtí.

Topě mũ sóg to vĩ tí, ti tý ãjag tý ã to tar han jé.

Hã vĕ.

PAULO Tÿ CARTA HAN: TIMÓTEO Mÿ CARTA Û

¹ Paulo tÿ rá vë. Topë ne inh fëg', isÿ tÿ Jesus Cristo apóstolo jë jé. Inh mÿ tóg tó, isÿ vënh kar mÿ ëg tÿ Jesus Cristo tugrïn rïnrïr nÿtïnh ke tag tó jé. Topë tÿ ëg mÿ nén han sór mûn hã vë.

² Isÿ inh kósïn tÿ Timóteo mÿ rán hã vë, isÿ ù to há tävï nÿ ën mÿ. Ëg jóg tÿ Topë mÿ sóg to vï tí, ti tÿ ã tar han jé, ti tÿ ã jagägtän jé, ti tÿ ã krï kuprãg jé ke gé. Ëg Senhor tÿ Jesus Cristo mÿ sóg tag to vï tí gé.

Paulo tÿ Topë mÿ vï há han

³ Topë mÿ sóg vï há han tí. Ti hã mÿ sóg rãnrhãj tí, inh jóg'jóg ve ag ri kén. To kygnë sór vãnh inh nïgtï.

Ä to sóg tí, sÿ Topë mré vëmén kÿ. To krónh ke tû inh nïgtï, kurã kar ki, kuty ki ke gé. ⁴ Isÿg kÿ ã tóg fÿ ja nÿ. Hã mÿ sóg ëkrég tí, hã kÿ sóg ã ve sór tävï nÿ, inh fe tÿ mrin ke jé. ⁵ Jesus ki rá há han ã tóg nÿ, ã fe kar tÿ, ã vóvó tÿ Lóide fi ri ke, ã mÿnh tÿ Eunice fi ri ke. Fag ri ke han kÿ ã tóg ti ki rá gé, ki kanhró sóg nÿ.

⁶ Hã kÿ sóg ã jyvën sór mû. Topë vÿ ã mÿ vënh rãnrhãj nÿm, isÿ inh nïgé tÿ ã kri fi ja nÿn kÿ. Ën to tar nïmnï. ⁷ Topë vÿ ëg mÿ ã kuprïg jënë, ëg kanë jur tû nÿ jé, ëg tar nÿtï jé, ëg tÿ jagnë to há nÿtï jé, ëg tÿ vëso jykrén jé.

⁸ Hã kÿ ëg Senhor to mÿ'äg tûg nÿ. Ti kãmén nÿ, kÿ inh kãmén nÿ gé, isÿ ti tugnÿn se kÿ jé tag ti. Kÿ ã tÿ ti tugrïn vësÿrénh ke tag kamëg tûg nÿ gé inh mré. Topë vï to ëg vësÿrénh tí, hã ra Topë tóg to ëg tar han tí gé. ⁹ Ti hã ne ëg kren han', ti hã ne ëg kuprëg', ëg tÿ tÿ ti tû nÿtï jé. Ëg tÿ vësógi ki to vãsãn pijé'. Ti hã ne to jykrén', kÿ tóg ëg jagägtän kÿ ëg kuprëg, Jesus Cristo tugnÿn. Ëg tÿ ti ri ke há nÿtï jé tóg ëg kuprëg. Hã ra tóg nén kar han ke to há tag to jykrén ja nïgtï.

¹⁰ Kÿ tóg ùri hã ëg mÿ tó, ëg kren han tí tÿ Jesus Cristo jënën kã. Ën vÿ ëg ter ke tag tÿ tûg' hé, kÿ tóg ëg rïnrïr han mû sir, ëg tÿ ëg rïr krÿg ja tû ve jé sir, ëg tÿ ti vï sér kri fi kÿ. ¹¹ Kÿ tóg inh mÿ: “vënh kar mÿ inh vï tónh tÿg,” he ja nÿ gé, sÿ tÿ ti apóstolo jé jé, sÿ ti vï tÿ vënh kar kanhrän jé. ¹² Hã kÿ sóg se kÿ jé ha. Hã ra sóg mÿ'äg ke tû nÿ. Ti ki rá kÿ sóg jé ha, ti ki kanhró sóg nÿ, sÿ ùn ki rá ja ën tí. Nén ù kar to tóg tar nÿ, hã kÿ tóg inh ki rïr há han ki kanhró nÿ gé, sÿ ti mÿ vënh fëg kÿ, isÿ kurã tÿ ëgno pétëm há han jé.

¹³ Isÿ nén tÿ ã kanhrän ja ën kã jatu tûg nÿ. Vënh vï há vë, sÿ ã mÿ nén tó ja ti. Tag ki króm kÿ inh ri kén kãmén nÿ. Ti ki rá to tar nïmnï, vënh kar to há nïmnï gé. Jesus Cristo tÿ nén han ja ën ri ke han nÿ. ¹⁴ Ti tÿ ã mÿ vënh rãnrhãj nÿm ja ën ki rïr há han nÿ, ù tÿ Topë vï tÿ ù han tû nÿ jé. Topë kuprïg vÿ ëg kãki jamã nÿ. Ën vÿ ã tar han ke mû, ã tÿ ti vï to há han ke to.

¹⁵ Ha vé, ga tÿ Ásia tá ke kar ag vÿ isovãnh kãn, Fígelo ke gé, Hermógenes ke gé. Tag më ã hÿn huri. ¹⁶ Topë mÿ sóg to vï tí, ti tÿ Onesíforo mré ke fag jagägtän jé, ùn tûg mÿ ën tí. Iso há tävï ti nÿ ja nïgtï. Iso mÿ'äg tû ja ti nïgtï, ise kÿ jé (hã) ra. ¹⁷ Ti tÿ cidade tÿ Roma tag ki jun kÿ tóg inh jãvãnh tävï han ja nÿ, kÿ tóg kejën inh ve ja nÿ. ¹⁸ Ëg Senhor hÿn ti jagägtän ke mû, ti tÿ kurã tÿ ëgno ki ti kren han jé, kÿ tóg inh mÿ sér tÿnh mû. Ki kanhró ã tóg nÿ, ti tÿ Éfeso tá inh ki rïr há han ja ti. Sÿ ã mÿ Onesíforo jykre tón hã vë.

2

Ĕg vāsān ke

¹ Inh kósín', Jesus Cristo ne ā tar han ke mū', kŷ krónh ke tūg nī. ² Inh ví mẽ ā, sŷ ūn e ag kanhrānrān kŷ. Tag tómnī gé, ū ag mŷ. Ū tŷ krónh ke tū ag mŷ tómnī, ū tŷ ā kóm ag kanhrān ke to jykre há nŷtī ag mŷ.

³ Ĕg tŷ Jesus tigrīn vēsŷrénh ke to tar nīmŷ inh mré, Timóteo'. Jesus Cristo soldado ri ke Ĕg nŷtī. ⁴ Soldado jykre tag to jykrén nī. Ag pi(jé) vyr mŷ jykrén tī', soldado ag. Ājag pā'i ví ki hā han ag tóg tī, ājag pā'i tŷ ag to há nī jé. Hā kŷ ag tóg vyr mŷ ganho ve sór tū nŷgtī. Soldado ag ri ke han nī gé, Timóteo'.

⁵ Kŷ ū ag tŷ corrida han mū ag jykre to jykrén nī gé. Ag corrida vŷ to vēnh jykre nī. Corrida to vēnh jykre ěn hā han ag tī, ag tŷ ganhar ken jé. Ū tŷ corrida han mū ag ri ke han nī, Timóteo'.

⁶ Kŷ ěpŷ ki rīr tī ag vŷ rānrāj mág han tī gé, hā kŷ ag tóg krān kŷ ti kanē ko tī. Ag ri kén ā tóg venh ke mū gé, ā tŷ nén ve sór mū ti, ā rānrāj mág kŷ, ha vemŷ.

⁷ Tag to jykrén há han nī, sŷ ā mŷ tó mū tag to. Kŷ Ĕg Senhor vŷ ā tŷ to jykrén há tāvī han ke mū sir. ⁸ Jesus Cristo mī ěkrén nī. Ti ter kar kŷ tóg rīr mán. Ti jóg'jóg ve vŷ tŷ Davi ja nŷgtī. Hā tó sóg tī, ti kāmén kŷ. ⁹ Hā kŷ sóg se kŷ jē, ferro tŷ mŷr. "Ti hŷn tŷ ūn jykre pāno nī," he ag tóg tī iso, hā kŷ ag tóg ferro tŷ isé. Hā ra Topē ví pi(jé) se kŷ nī nī'. Tāmī tóg tī ha. ¹⁰ Hā kŷ sóg ise kŷ jē (hā) ra ti to tar nī, Topē tŷ ūn kuprēg mū ag jagfy, ag krenkren jé, ag tŷ Jesus Cristo ki ge tigrīn, ag tŷ ti tugnīn kanhkā tá junjun jé. ¹¹ Vēnh ví há vē, tag ti, ha mẽ: Ĕg tŷ ti tigrīn kăgter mū ra Ĕg tóg ti mré rīnrīr mán ke mū gé. ¹² Ĕg tŷ ti tigrīn nén ū jagy kar to tar nŷtīn kŷ Ĕg tóg ti mré tŷ ūn mág nŷtīnh ke mū gé. Ĕg tŷ ti tovānh kŷ tóg Ĕg tovānh ke mū gé. ¹³ Ĕg tŷ ti to krónh ke tī ra tóg Ĕg to krónh kenh ke tū nī jāvo. Ti pi(jé) ón tī', hā kŷ tóg Ĕg to krónh kenh ke tū nī gé, ti tŷ: "krónh ke tū inh nī," hen kŷ.

Ĕg tŷ Topē rānrāj han há han ke

¹⁴ Tag tómnī, vēnh kar mŷ. Tŷ ag jyvěn nī, kŷ ag jyvěn tar han nī gé. Topē vŷ ā ví mẽnh mū. Ag mŷ: "Ĕg kato tē mū ag ví kafān sór tūg nī," hemnī. "Jagnē ví kafān pi(jé) Ĕg tar han mū'. Ū tŷ tag mẽ kŷ tóg krónh ke sór mū," hemnī ag mŷ.

¹⁵ Vāsān ra, Topē tŷ ā rānrāj to: "há ti nī," he jé, ā tŷ ā rānrāj to mŷ'āg tū nī jé. Topē ví to vāsān nī, ā tŷ ki kanhrān há han jé, ā tŷ vēnh kar mŷ to há han jé gé. ¹⁶ Ū tŷ kanhir kŷ nén ū kórég tó kŷ jēmē sór tūg nī, ūn ví (ka)mē ěn ví ti. Ū tŷ tag tó mū ag vŷ Topē to kórég tāvī nŷtī, kŷ ag ví vŷ ag kókén ke mū, kŷ tóg ag jykre pāno pē han mū. ¹⁷ Vēnh ví tŷ ge vŷ Ĕg kar kókén ke mū, komēr hā, ti tŷ vēnh kar kri rŷm ken kŷ. Vēnh kaga kórég tŷ vēnh kar kri rŷm ke ri ke ti nī.

Ū tŷ vēnh ví tŷ ge han mū vŷ tŷ Himeneu nī gé, Fileto ke gé. ¹⁸ Tag ag vŷ un'ón tī, Topē ví to. "Rīr mán ri ke han Ĕg huri, Ĕg tŷ Cristo ki gen kŷ, hā kŷ Ĕg rīnrīr mán ke tū nŷtī ha, Ĕg ter kar kŷ, Jesus kătīg mán kŷ," he ag tóg tī. Ag tŷ tag tó kŷ ag tóg ū ag tŷ Jesus to krónh ke han tī, kŷ ag tóg Cristo tovānh mū ha ag tigrīn.

¹⁹ Ĕg tŷ ĩn han kŷ Ĕg tóg ti tŷ kri jē jafā ěn tar han tī. ěn ri ke ti nī, Topē jykre ti. Jesus Cristo kāmē vŷ há nī, kŷ tóg tūg' henh ke tū nī, ū ag tŷ ón kŷ to ví mū (hā) ra. Ĕg tŷ ti ki ge kŷ nŷtīn kŷ tag vŷ Ĕg to rán kŷ nī, ha mẽ: "Ĕg Senhor vŷ ā tū ag ki kanhró nī," he tóg mū.

Kar ký tag vỹ rán ký nĩ gé, ha mẽ: “vẽn̄h jykre pãno tovãnh kãn ra, ãjag tỹ: inh Senhor vỹ tỹ ti nĩ, Jesus ti, he jé,” he tóg mũ. Cristo jykre to ken hã vễ. Ôn vãn̄h ti nĩgtĩ.

²⁰ Ha vé, ìn mág krêm kukrũ vỹ e nỹtĩ. Ủ vỹ ouro tỹ há nỹtĩ, ù vỹ prata tỹ há nỹtĩ. Ký ù vỹ ka tỹ há nỹtĩ gé, ù vỹ go'or tỹ há nỹtĩ gé. Kukrũ há vỹ tỹ vễjẽn né nĩ, ký ùn kórég vỹ tỹ vãfár né nĩ gé. ²¹ Ký tóg ge nĩ, ù tỹ kanhĩr ký nén ù kórég tó (ka)mẽ ên ag. Kukrũ kórég ri ke ag nỹtĩ. Hã ký Topê tóg ag mỹ: “inh rãnhrãj han ra,” henh ke tũ nĩ sir. Êg tỹ ti kórég tovãnh kãn ký êg tóg kukrũ há ri ke nỹtĩ, ký Topê tóg êg mỹ: “inh rãnhrãj han nĩ,” henh ke mũ gé sir. Ti tũ vỹ tỹ êg nỹtĩnh mũ, ký tóg êg mỹ ã rãnhrãj nĩm sór mũ, êg tỹ han jé. Ký êg tóg vễsỹmẻr han sór mũ sir, ti tỹ êg mỹ tó ký, ký tóg Topê mỹ sér ti.

²² Kyrũ ag vỹ nén ù kar to én (ka)mẽ nỹtĩ. Ên tovãnh kãn. Vẽn̄h jykre há hã mĩ tĩg sórmnĩ. Jesus ki rã hã to jykren nĩ, vẽn̄h kar to há nĩmnĩ, krĩ kuprã nĩmnĩ, ù tỹ êg Senhor mrẻ ke ag to, ùn jãn̄hkri ag to, vẽn̄h kar to ke gé.

²³ Ủ ag tóg ón ký: “Topê hỹn tag tó sór mũ, ti tỹ ên tó ký,” he sór ti. Topê tỹ nén tó vãn̄h ên tó sór ag tóg tĩ. Tag tugrĩn jagnẻ to jũ tóg kutẻ tĩ, hã ký ag mrẻ to jykren sór tũg nĩ. ²⁴ Ủ tỹ Topê mỹ rãnhrãj tĩ jẻ vẽn̄h kar to há nĩ. Ti tỹ kãn̄hmar ag to jũn ký tóg tỹ ù nỹ. Ti tỹ komẻr hã vĩ ký tóg há tĩ, ag kanhrãn jẻ, vẽn̄h kar to fe há nĩn ký. ²⁵ Ủ tóg ti vĩ kafãn sór mũ. Ên mỹ tóg vĩ há han ke mũ. Komẻr hã tóg ag mỹ Topê vĩ tónh ke mũ, Topê tỹ ag jagãgtãn jẻ, ag tỹ ãjag jykre tovãnh ký, vẽn̄h vĩ há hã nón mũ jẻ. ²⁶ Ký ag krĩ há nỹtĩnh mũ. Japo tũ vỹ tỹ ag nỹtĩ ja nĩgtĩ, ti tỹ ag se jan ký, ag tỹ ti rãnhrãj han jẻ. Ag tỹ ti tovãnh ký Topê tóg ag krenkren han ke mũ. Ký tóg ag tỹ Japo jykre tag to vẽn̄h nenh to ag tar han ke mũ, êg ke gé. Ký tóg há tĩ.

3

Kurã tỹ êgno to hã vẽn̄h jykre

¹ Tag to jykren, ha mẽ. Ga tỹ tũ' henh ke to hã êg tóg nén ù jagy ve kãn ke mũ. Vẽn̄h kar tỹ vẽn̄h jykre pãno han mũ ve jẻ êg tóg ke mũ. ² ãjag jykre hã han sór jẻ ag tóg ke mũ. Nén ù kar to én jẻ ag tóg ke mũ, ag rico nỹtĩ jẻ. “Tỹ inh ùn mág nĩ, tag han inh tĩ, tag han inh tĩ,” he jẻ ag tóg ke mũ. Jagnẻ to vĩ kónãn jẻ ag tóg ke mũ. ãjag panh vĩ ki hã han ke tũ ag tóg nĩ. “Kórég ti nĩ,” he jẻ ag tóg ke mũ, ù tỹ ag mỹ nén ù há nĩm mũ ra. Topê to ag é henh ke mũ gé. ³ Jagnẻ to jykre kórég ag nỹtĩnh mũ, ãjag krẻ to ke gé. Jagnẻ mỹ vẽn̄h pãte fón ke tũ ag nĩ gé. Jagnẻ to ag un'ón ke mũ. Vẻso jykren ke tũ ag tóg nĩ. Ag tỹ ù vóg kónãn ký tóg ag mỹ sér tĩnh mũ. Vẽn̄h jykre há kato tẻ jẻ ag tóg ke mũ. ⁴ ãjag rẻgre ag vatánh tá ag tóg ag to vĩ kónãn ke mũ gé. Ủ tỹ ãjag jykre kórég to ag vóg kónãn ke tag kamẻg vãn̄h ag nỹtĩ. Vẻso ag tóg: “vẽn̄h kar kãfór vỹ tỹ inh nĩ,” henh ke mũ gé. Ag tỹ Topê to há nỹtĩnh ke vễ vễ, hã ra ag tóg ãjag tỹ nén to én mũ ên hã han sór ke mũ. ⁵ Ôn ký ag tóg Topê to há nĩ ve nỹtĩnh mũ, hã ra ag tóg ti jykre han sór ke tũ nĩ, ti tỹ êg tar han tĩ tag vỹ ag mỹ há tũ nĩnh mũ. Ủ tỹ ge ag tovãnh nĩ, vỹ.

⁶ Ag kãmĩ ù ag vỹ ìn kar mĩ mũnh mũ, ký ag tóg ùn tỹtã jykre tũ fag mrẻ vẻmẻn sór ke mũ, ù tỹ Topê vĩ mranh tĩ fag, ùn én sór (ka)mẻ fag. Ên fag mỹ ag tóg vĩnh mũ, fag tỹ ag vĩ ki han jẻ. ⁷ Ôn ký fag tóg vẽn̄h kanhrãn to tar nỹtĩnh mũ, hã ra fag tóg vẽn̄h vĩ há ki kagtĩg nỹtĩ, hã ký fag tóg ag vĩ ki han mũ, ù tỹ fag mỹ ón mũ ag vĩn ki. ⁸ Ủ tỹ fag mrẻ vẻmẻn mũ ên ag vỹ Topê vĩ kato tẻ nỹtĩ,

věnh vī há ěn kato. Vāsŷ Janes vŷ Moisés vī kato tē ja nīgtī, Jambres ti ke gé. Ag ri ke ag nŷtī, Topē vī kato tē ag tóg tī, ū tŷ fag nón mŷ ěn ag. Věnh jykre pāno han (ka)mē ag tóg nŷtī, krī tū ag nŷtī. Ōn kŷ ag tóg Jesus ki ge nŷtī ve nī, ag tŷ ōn kŷ ti vī tón kŷ. ⁹Hā ra ūn e vŷ ag vī kri finh ke tū nī, ha vemnī. Věnh kar vŷ ag krī tū tag venh ke mŷ, ha vemnī. Janes mré Jambres ri ke han jé ag tóg ke mŷ. Věnh kar vŷ ag krī tū ki kanhró ja nŷtīgtī gé, Janes mré Jambres ti.

Ěg tŷ Topē to tar nŷtīn kŷ ěg nén jagy věnh ke mŷ

¹⁰Ag jāvo ā tóg inh vī kri fi há han tī, Timóteo'. Isŷ nén han mŷ ěn ri ke han ā tóg tī gé. Isŷ nén ve sór mŷ ěn ve sór ā tóg tī gé. Isŷ Jesus ki rā ri ke han ā tóg tī gé. Isŷ komēr hā vī ri ke han ā tóg tī gé. Isŷ věnh kar to há nī ri ke han ā tóg tī gé. ¹¹Ag tŷ inh vóg kónān ve ja ā nī gé, isŷ nén ū jagy vėg tī ěn ti. Inh vóg kónān tŷ hēn ri ke han ja ag tóg, Antioquia tá, Icônia tá, Listra tá ke gé. Ter kren pē han inh, tá. Hā ra ěg Senhor tóg inh jy nīgān. ¹²Ha vé, ěg tŷ Jesus Cristo jykre mī mŷn kŷ ěg kar tóg ag tŷ ěg vóg kónān venh mŷ. ¹³Ěg jāvo ūn jykre pāno ag vŷ komēr hā věnh jykre pāno han kān kŷ nŷtī, ūn un'ón mŷ ag ke gé. Ū ag lograr ke ag tóg tī, hā ra ag tóg ag lograr ke tī gé, věnh kato.

¹⁴Ag jāvo isŷ ā mŷ nén tó ja ěn mī tīg nī, ā tŷ nén mē ja kar ěn mī, ā tŷ ki rā kŷ jē ěn mī. Isŷ ā kanhrān ja ěn to tar nīmī. Inh jykre ki kanhró ā tóg nī. ¹⁵Ā sī kā ā tóg Topē vī mē, ā kónėg kā. Ěn kā ā tóg Topē vī tŷ rán kŷ nī ěn mē. Topē vī tŷ rán kŷ nī ěn to jān kŷ ā tóg ki kanhrān mŷ, ěg tŷ Jesus Cristo ki rā tugnīn krenken ke mŷ ti.

¹⁶Ū tŷ hēn ri ke ag vŷ Topē vī ránrán ja nīgtī. Hā ra Topē kuprīg tóg ag mŷ tó ja nīgtī, ag tŷ nén rán ke ti, hā kŷ ag tóg ránrán. Ti vī rán kŷ nī to ken kŷ ěg tóg věnh vī há ki kanhrān mŷ, kŷ ěg tóg kāmén há han ke mŷ gé. Ěg mŷ tóg ěg tŷ kygnē ja ěn ven tī, kŷ ěg tóg jagnē mŷ ven tī gé. Tŷ Topē tóg ěg jyvėn mŷ gé, ti vī rán kŷ nī ki, kŷ ěg tóg jagnē jyvėn ke mŷ gé. Kŷ ěg tóg věnh jykre kuryj ki kanhrān tī gé, ti vī rán kŷ nī ki, ěg tŷ jagnē mŷ tó jé. ¹⁷Topē tū vŷ tŷ ěg nŷtī. Ti pí(jé) ěg tŷ věnh kygnē ve sór mŷ'. Ěg tŷ kygnėg tū nŷtīn kŷ ěg tóg nén ū kar há han to tar nŷtī. Ti tŷ tag ve sór vē, há jé tóg ěg mŷ ā vī jēnē ja nīgtī.

4

¹Inh kósin', sŷ ā jyvėn ke vē, ha mē, kŷ Topē vŷ mēnh mŷ, Jesus Cristo ti ke gé, ū tŷ věnh kar jykre tugnŷm ke mŷ ěn ti, ūn rīnrīr nŷtī ag jykre, ūn kăgter nŷtī ag jykre ke gé. Vŷn ke mān jé tóg ke mŷ, ha vemnī, kŷ tóg tŷ pā'i mág jēnh mŷ, ha vemnī. Ěg Senhor rīnve sóg ā mŷ: ²"Topē vī kāmén ra," henh mŷ. Kejėn ag tóg mē sór tī, kejėn ag tóg mē sór tū nīgtī. Ge ra ag mŷ kāmén nī. Ag jyvėn nī, ag mŷ ag tŷ věnh kygnē ja ěn tómnī, ag jyvėn tar han nī, ag tŷ mē jāvānh kŷ. Ag jyvėn to krónh ke tŷg nī, ag tŷ kejėn Jesus ki rā sór jé. Topē vī tó há han nī. ³Kurā tŷ ěgno to hā ag tóg jēmē sór ke tū pē nīnh mŷ, věnh vī há ti, ha vemnī. Kŷ ag tóg věnh vī kórég nón mŷ sór mŷ, ag tŷ nén to ěn mŷ ěn ti. Ū tŷ ōn kŷ ag mŷ tónh ke mŷ ěn vŷ vėme sér tónh ke mŷ, kŷ tóg ag mŷ sér tīnh mŷ. ⁴Věnh vī há jēmėnh ke tŷ ag nī, hā kŷ ag tóg věnh ó jēmėnh ke mŷ sir.

⁵Ag jāvo nén ū kar to jykren há han nī. Ā tŷ nén ū jagy ve kŷ kato tar nīmī. Cristo to vėme sér ěn kāmén nī, věnh kar mŷ. Ā rānrāj ki rīr há han nī gé.

⁶Ag hŷn kānhmar isén ke mŷ, Jesus Cristo tugrīn. Hā ra tóg inh mŷ tŷ nén ū tū nī. Jesus tugnīn ke vē, iser ke ti, hā kŷ tóg inh mŷ tŷ nén ū tū nī. ⁷Kejėn ěg tóg rará tī, kŷ ěg tóg vāsān tī. Ěg tŷ rará to vāsān ri ke han inh, Topē rānrāj han

kỹ. Ęg tỹ carreira han kỹ Ęg tóg vāsān tāvī han tĩ gé, Ęg tỹ ganhar he jé. Vēnhvó tāvī han Ęg tóg tĩgtĩ. Tag ri ke han inh, isỹ Topē rānhrāj han kỹ. Ti rānhrāj han kān inh huri. Ti ki rā tovānh ja tũ inh nĩgtĩ. ⁸ Ũ tỹ carreira ki ganhar he mũ Ęn vỹ ka fėj tỹ coroa ganhar he tĩ. Ęn ri ke nĩm jé tóg ke mũ inh mỹ, Topē ti, inh jykre kuryj to. Nĩm han kỹ tóg nĩ nĩ, Topē tỹ inh mỹ nén nĩm ke mũ ti, ag tỹ coroa vég mũ Ęn ri ke ti. Kurā Ęn kā tóg inh mỹ nĩm ke mũ, Ęg Senhor ti. Vēnh kar mỹ ti nĩm ke mũ gé, ũ tỹ ti kātĩg jāvānh kỹ nỹtĩ ag kar mỹ.

Paulo tỹ nén ve ja

⁹ Kuri inh venh kātĩg. ¹⁰ Demas vỹ isovānh kỹ vyr. Ęprā vēnh jykre han sór ti nĩ, hā kỹ tóg isovānh kỹ Tessalōnica ra vyr. Crescente vỹ Galácia ra vyr; kỹ Tito vỹ Dalmácia ra vyr. ¹¹ Lucas vỹ inhhā inh mré nĩ nĩ. Marcos pére kātĩg, ti tỹ inh rānhrāj han jé. Tag to tóg tar nĩ. ¹² Tíquico jēnē inh, ti tỹ Ęfeso ra tĩg jé. ¹³ Kỹ, ā kātĩg kỹ inh mỹ inh capa ma kātĩg. Trōade tá ti nĩ, Carpo ĩn krēm. Kỹ inh mỹ inh livro gé kātĩg gé, livro grĩngrĩn kỹ nỹtĩ Ęn mré hā, nén ũ fār ki rán kỹ nỹtĩ Ęn mré. Isỹ livro Ęn venh há pē tóg ti.

¹⁴ Alexandre, ũ tỹ ferro tỹ nén ũ kar han tĩ Ęn vỹ iso kórég tāvī nĩ. Ęg Senhor vỹ ti jykre kórég to ti vóg kónān ke mũ. ¹⁵ Ti kamēg ra. Inh vĩ kato tē mág han tóg.

¹⁶ Fóg tỹ pā'i vỹ inh ki inh jykre jēmē pin huri. Ęn kā ũ tóg inh mré ve ja tũ nĩ. Isovānh kān ag tóg. Topē mỹ sóg to vĩ tĩ, ti tỹ ag mỹ vēnh pāte fón jé. ¹⁷ Ag jāvo Ęg Senhor vỹ isar han, ti tỹ inh mré tag kā jē nĩn kỹ. Hā kỹ vēnh kar vỹ ti vĩ mē huri, isỹ ag mỹ kāmén kỹ. Povo kar ag vỹ hur mē kān. Kỹ Ęg Senhor tóg inh jy nĩgān, ag tỹ mĩg mỹ inh fón tũ nĩ jé. ¹⁸ Inh jy nĩgān mān jé tóg ke mũ gé, Nén-Kórég tỹ isỹ hē ri ke tũ nĩ jé. Inh ki tóg rĩr há han ke mũ, sỹ kanhkā ra tĩg há han jé, ti nĩgja ra. Ti hā mỹ Ęg vĩ há han ke mũ'. Kỹ tóg tũg' henh ke tũ nĩ, Ęg tỹ ti mỹ vĩ há han ke ti. Amém.

¹⁹ Priscila fi mré fi mén tỹ Áquila mĩ sóg Ękrég tĩ, Onesíforo mré ke fag mĩ ke gé. ²⁰ Erasto vỹ Corinto tá nĩ nĩ. Jāvo Trófimo tóg Mileto tá kaga nỹ ja nĩ, isỹ tá kātĩ mũn kā.

²¹ Kur kātĩg mē han, prỹg tỹ kusa tá krỹg tũ ki. Ęubulo vỹ ā mĩ Ękrég tĩ, Prudente ti ke gé, Lino ti ke gé, Cláudia fi ke gé, Ęg régre kar ag mré hā. Ęn ag vỹ ā mỹ abraços jēnēg tĩ.

²² Ęg Senhor mỹ sóg to vĩ tĩ, ti tỹ ā tar han jé, ti tỹ ājag kar tar han jé gé. Hā vē.

PAULO TŶ CARTA HAN: TITO MŶ CARTA

¹ Paulo tŷ rá vĕ. Sŷ Tito mŷ rán hã vĕ. Topĕ mŷ sóg rãnhřaj tĩgtĩ, kŷ Jesus Cristo vŷ inh fĕg, sŷ tŷ ti apóstolo jĕ jĕ. Topĕ tóg ĕprã ke ũ ag kuprĕg, ag tŷ ti ki ge jĕ. Kŷ tóg inh mŷ: “ha isŷ ũn kuprĕg ja ag mŷ tónh tĩg,” he ja nĩ. “Ag mŷ inh vĩ ti kãmén nĩ, sŷ ki hã tó mũ ĕn ti, ag tŷ ã vĩ jĕmĕ kŷ inh ki ge há han jĕ,” he ja tóg nĩ. ² Topĕ vŷ ĕg mŷ: “rĩr krŷg ja tũ ve jĕ ģag tóg ke mũ,” he ja nĩ. Hã ve sór ĕg tóg mũ. Topĕ tŷ nĕn tón hã vĕ, vãsŷ, hã ra tóg ón tũ nĩgtĩ. ³ Vãhã tóg ĕg mŷ ã vĩ tag jĕnĕ ja nĩ, ti tŷ ĕg mŷ jĕnĕnh ke kurã ki. Jesus tŷ tóg ĕg mŷ jĕnĕ ja nĩ. Hã to Topĕ tóg inh mŷ: “ha vĕnh kar mŷ tónh tĩg,” he ja nĩ, ĕg kren han tĩ ĕn ti.

⁴ Hã kŷ sóg ã mŷ tó mũ, Tito'. Inh kósin pĕ vŷ tŷ ã nĩ, ã tŷ inh mrĕ Jesus ki rã kŷ jĕn kŷ. Ēg jóg tŷ Topĕ mŷ sóg to vĩ tĩ, ti tŷ ã tar han jĕ, ã krĩ kuprã nĩ jĕ ke gé. Ēg kren han tĩ tŷ Jesus Cristo mŷ sóg tag to vĩ tĩ gé.

Tito tŷ Creta ki ke ag ki rŷ

⁵ ã mŷ sóg: “ha ver goj vãso tŷ Creta tá jĕ,” he ja nĩgtĩ, ã tŷ tá isŷ nĕn han kãn ja tũ ĕn han kãn jĕ. Hã kŷ sóg ã mŷ: “cidade kar ki igreja to pã'i vin,” he ja nĩ. ã tŷ ũ kuprĕg kŷ, ti tŷ tŷ pã'i jĕ jĕ, kŷ tag to jykrĕn nĩ, ha mĕ. ⁶ ũn kãmĕ kórĕg tũ jãvãnh jĕ ã tóg ke mũ, ũn prũ pir han kŷ nĩ ti. Ti krĕ tŷ Jesus ki rã kŷ tóg há tĩnh mũ, ag tŷ nĕn ũ vĕnhmŷ han tũ nĩn kŷ, ģag panh vĩ jĕmĕnh kŷ.

⁷ Ha vé, ũ tŷ tŷ igreja to pã'i jĕ sór kŷ tóg tŷ ũn jykre há jĕnh mũ, ũ tŷ Topĕ tũ ki rĩr há han mũnh ke mũ ti. Ti tŷ ã mrĕ ke ag to: “ag kãfór vŷ tŷ inh nĩ,” henh ke tũ vĕ. ũn fe tŷ gŷm ke (ka)mĕ vŷ há tũ nĩ, ũ tŷ vinho kron (ka)mĕ ti, ũn jũ (ka)mĕ ti. Kŷ tóg ã tŷ rico kenh ke hã to ĕn ke tũ nĩ gé. ⁸ Ti tŷ ũ tŷ kuvar há tá kãmũ ag mŷ: “inh mrĕ jĕ,” henh kŷ tóg há tĩ, ti tŷ vĕnh jykre há to há nĩn kŷ, ti tŷ vĕso jykrĕn kŷ, vĕnh jykre kurj han kŷ, Topĕ vĩ hã ki króm kŷ, ti tŷ vĕnh kanhrãn kŷ tĩg kŷ. ⁹ Topĕ vĩ mĕ ja tóg nĩ. Kŷ ti tŷ tag kã jatũ tũ nĩn kŷ tóg há tĩ gé. Kŷ tóg ũ tŷ ã vĩ mĕg mũ ag kanhrãn há han ke mũ gé, ag jyvĕn há han jĕ tóg ke mũ gé. ũ tŷ ti vĩ kafãn mũ mŷ tóg tó há han ke mũ gé, ti tŷ kã jatũ tũ nĩn kŷ.

¹⁰ Ha vé, ũ tŷ hĕn ri ke ag tóg mĕ jãvãnh nŷtĩ. Vĕké ag tóg ón kŷ vĕmĕn tĩ. Ag tŷ ũ lograr he sór vĕ. Judeu ag vŷ tag to tar nŷtĩ, ha mĕ. ¹¹ Ēg tŷ ag vŷ tŷ tũg' henh ke vĕ. Ha vé, ũ fag ne ag vŷ kri fi sór mũ', kŷ fag tóg Topĕ vŷ tovãnh sór mũ, fag mĕn mrĕ hã, fag krĕ mrĕ hã. Un'ón ag tóg tĩ, ũ tŷ fag kanhrãn sór mũ ag. Hã ra ag tóg há to nĕn ũ ve sór mũ, jãnkamy ti, ag tŷ rico nŷtĩ jĕ. ¹² Ag kãmĩ ũ vŷ ki hã tó ja nĩ, ag jyvĕn tĩ ũ, ti tŷ ag kato tĕ kŷ tag tón kŷ, ha mĕ: “Creta tá ke ag vŷ tŷ ũn ón mé nŷtĩ,” he ja tóg nĩgtĩ. “Mĩg jũ ri ke ag nŷtĩ. Rãnhřaj vãnh ag nŷtĩ, hã ra ag tóg jĕn mág tãvi han sór ti,” he ja tóg nĩgtĩ. ¹³ Hã ra tóg ge nĩ. Hã kŷ ag jyvĕn tar han nĩ, ag tŷ Topĕ ki rã to tar nŷtĩ jĕ. ¹⁴ Ag mŷ: “Judeu ag tŷ vĕnh ó tó mũ jĕmĕ sór tũg nĩ,” hemnĩ. Kŷ ag tóg ag mŷ ĕprã ke jykre tó sór mũ gé, ũ tŷ Topĕ vŷ há mĕ vãnh ag. Ēg mrĕ ke ag mŷ ké, ag tŷ ũ tŷ ge vŷ jĕmĕ tũg jĕ. ¹⁵ Ha vé, ũ tŷ vĕnh jykre kurj han mũ mŷ tóg kurj kar tĩ, jãvo ũ tŷ vĕnh jykre pãno han mũ mŷ tóg pãno kar tĩ gé, ũ tŷ ti ki ge tũ ag mŷ. Ag krĩ vŷ kórĕg nĩ, kŷ ag tóg ģag jykre pãno to: “há ti nŷ,” he tĩ, jãvo ag tóg vĕnh jykre há to: “kórĕg ti nŷ,” he tĩ gé. ¹⁶ “Topĕ ki kanhró ĕg tóg nĩ,” he ag tóg tĩ, ón kŷ. Hã ra ag tóg ti jykre han vãnh nŷtĩ. Ag tŷ ti jykre han vãnh ki ĕg tóg vĕg tĩ, ag ón mũ ti. ũ tŷ

ge to ti kórég nĩ, Topě ti, ag tỹ ti ví ki króm sór tũ pě nýtĩn kỹ. Nén ũ há han ki kagtĩg ag nýtĩ.

2

Věnh kar jyvěň há han nĩ

¹ Ag jãvo Topě ví kãmén há han nĩ, ã tỹ ag jyvěň kỹ, Tito'. ² Kófa ag mỹ: “nén ũ há hã to jykrén nĩ,” hemnĩ. “Goj fa kron sór tũg nĩ. Nén há kar hã han sórmnĩ. Věso jykrén nĩ. Ti ki rã há han kỹ nýtĩmnĩ. Jagně to há nýtĩmnĩ. Ti tovãnh sór tũg nĩ,” hemnĩ, kófa ag mỹ.

³ Kỹ kófa fag jyvěň nĩ gé. “Věso jykrén nĩ,” hemnĩ fag mỹ. “Ů to ví kónãň tũg nĩ. Vinho to én sór tũg nĩ. Věnh jykre há hã han nĩ, věnh kar tỹ ve jé. ⁴ Kỹ ãjag tóg tátãg fag kanhrãň há han ke mũ,” hemnĩ fag mỹ. “Fag kanhrãň nĩ, fag tỹ ãjag měn to há nýtĩ jé, fag krě to, ⁵ fag tỹ věso jykrén jé, nén ũ věnhmỹ han sór tũg jé, fag tỹ ãjag ĩň ki rĩr há han jé, věnh kar mỹ ví há han jé, fag tỹ ãjag měn ví mranh sór tũg jé, hemnĩ, tátãg fag mỹ,” hemnĩ, kófa fag mỹ. Fag tỹ tag han kỹ ũ tóg Topě ví to é henh ke tũ nĩ, fag tũgrĩň.

⁶ Kyrũ ag jyvěň nĩ gé. Ag mỹ: “nén ũ kar to jykrén há han nĩ, ãjag tỹ ěg tỹ nén to én tĩ ěň han tũ nĩ je,” hemnĩ. ⁷ Tag han nĩ gé, Tito', věnh kar tỹ ã jykre há tag ve kỹ ã kóm věnh jykre há han sór jé gé. Á tỹ ag kanhrãň kỹ ki hã tómnĩ. Kanhir kỹ ví tũg nĩ. ⁸ Topě ví tó há han nĩ, ũ tỹ ã to: “kygně ti huri,” he tũ nĩ jé. Kỹ ũ tỹ ěg kato tẽ mũ ag vỹ nén ũ tóňh ke tũ nĩ. Kỹ tóg ag mỹ'a tĩňh mũ, ag tỹ óň kỹ ěg kato ví ja nĩňh kỹ.

⁹ Ů mỹ rãňhrãj tĩ ag jyvěň nĩ gé. Ag mỹ: “ãjag patrão ví han nĩ,” hemnĩ. “Ti mỹ há ěň han nĩ, ti tỹ ãjag mỹ ví há han jé. Ti ví kafãň tũg nĩ. ¹⁰ Ti tũ péju(g) tũg nĩ. Ti tũ ki rĩr há han nĩ, ti tỹ ã to ví kónãň tũ nĩ jé. Á tỹ ti tũ ki rĩr há han kỹ tóg Topě ví to ví há han ke mũ, ěg kren han tĩ ěň ví to, ã patrão ti, ti tỹ Topě ví mẽ kỹ,” hemnĩ, ũ mỹ rãňhrãj tĩ ag mỹ.

¹¹ Topě tóg ěg jagãgtãň sór mũ, ěprã ke kar ag, kỹ tóg ěg kren han sór mũ. Hã jé Jesus tóg kãtĩg ja nĩ. ¹² Kỹ tóg ěg kanhrãň sór mũ gé, ěg tỹ ti kato tẽ tũ nĩ jé, ěg tỹ nén ũ to én sór tĩ ěň han tũ nĩ jé gé, ěg tỹ ga kri mũňh kỹ. ěg kanhrãň sór tóg mũ, ěg tỹ věso jykrén jé, věnh jykre kuryj han jé, Topě jykre ti. ¹³ Ti kãtĩg ve sór ěg nýtĩ, hã kỹ tóg ěg mỹ sér tĩ. Tỹ ti pã'i mág tãví nĩ, Topě ti. Tar tãví ti nĩ, ěg kren han tĩ tỹ Jesus Cristo ti ke gé. Ti ve jé ěg tóg ke mũ, kỹ tóg sĩňvĩ tĩňh mũ, sér pě. Hã kỹ tóg há tĩ, ěg tỹ tag ki mũ há han kỹ. ¹⁴ ěg jagfỹ tóg ter ja nĩ, ti tỹ ěg jykre kórég ěň kókén jé. Kỹ tóg ěg kykũg mũ, ěg jãňhkri nýtĩ jé. Kỹ ěg tóg tỹ ti tũ nýtĩňh mũ sir, vyr mỹ. ěg pi(jé) tỹ ũ tũ nýtĩ ha'. Ti tũ vỹ tỹ ěg nýtĩ, ěg tỹ věnh jykre há to tar nýtĩ jé.

¹⁵ Tag kar tómnĩ, Tito'. Tỹ ag jyvěň tar han nĩ gé kejěň. Á tũ vē mỹr, ã tỹ ag jyvěň ke ti, kỹ ũ jé ã to é he tũg.

3

Topě jykre

¹ Ag mỹ: “governo ví jěměmnĩ, ěg pã'i ví ti,” hemnĩ. “Ag ví ki króm nĩ. Ag tỹ nén ũ há to: han nĩ, hen kỹ han sórmnĩ, vēsỹmér,” hemnĩ. ² “Ů to ví kónãň tũg nĩ,” hemnĩ ag mỹ. “Ů ví kafãň tũg nĩ. Věnh kar mỹ ví há han nĩ. Věnh kar mỹ koměr hã vĩmnĩ,” hemnĩ ag mỹ. ³ Ha vé, vãsỹ ěg tóg kórég nýtĩ ja nĩgtĩ gé. Ki kagtĩg nýtĩ ja ěg nĩgtĩ. Ti ví mranh ja ěg tóg nĩgtĩ gé. Vãgfor mũ ja ěg tóg nĩgtĩ,

ký ěg tóg ũ tŷ ón ký ěg mŷ vĕnh jykre tó mŷ ěn vĭ han ja nĭgtĭ gé. Ěg tŷ nĕn to ěn mŷ ěn han kĕn ja ěg tóg nĭgtĭ, nĕn ũ vĕnhmŷ kar ěn ti. Vĕnh jykre pĕno han ja ěg tóg nĭgtĭ. Jagnĕ tŷ to ěn ja ěg tóg nĭgtĭ. Ěg jykre kórĕg tag vŷ vĕnh kar mŷ kórĕg nĭ ja nĭgtĭ. Jagnĕ to jŷgŷ (ka)mĕ (pĕ) ja ěg tóg nŷtĭgtĭ. ⁴ Vĕhĕ ěg tóg ki kanhró nŷtĭ, Topĕ tŷ ěg jagĕgtĕn ký, ěg kren han tĭ ti. Ti tŷ ěg to há nĭ mĕ ěg tóg vĕhĕ. ⁵ Ěg pi(jĕ) vĕnh jykre kuryj han ja nĭgtĭ'. Hĕ ra tóg ge ra ěg jagĕgtĕn ja nĭgtĭ, hĕ ký tóg ěg kren han mŷ sir. Ěg han mĕn ja tóg nĭ, ěg kygpe ký nŷtĭn ký. Ā kuprĭg tŷ tóg ěg han mĕn, ký ěg tĕg nŷtĭ ha. ⁶ Ěg mŷ tóg Ā kuprĭg jĕnĕ, ti tŷ tŷ ěg jagrĕ nĭ jĕ. Jesus Cristo hĕ tigrĭn tóg ti jĕnĕ, ěg kren han tĭ ěn hĕ tigrĭn. ⁷ Hĕ ký tóg ěg mŷ vĕnh pĕte fón mŷ sir. Ti tŷ ěg jagĕgtĕn hĕ vĕ. Ký tóg ěg mŷ Ā tŷ tovĕnh sór mŷ. Hĕ tó ja ti nĭ. Rĭr krŷg ja tŷ ve jĕ ěg tóg ke mŷ. Ěg tŷ tag ve jĕ tóg ěg mŷ Ā kuprĭg jĕnĕ.

⁸ Tag vŷ ki hĕ ke nĭ. Hĕ ký vĕnh kar mŷ tómnĭ, ag jyvĕn to krónh ke tŷg nĭ. Ũ tŷ Topĕ ki ge mŷ ag jyvĕn há han nĭ, ag tŷ vĕnh jykre há hĕ han sór jĕ. Ký ag tóg tag hĕ to vĕsĕn ke mŷ. Tag vŷ há nĭ. Ký tóg ěg mŷ nĕn ũ há han ke mŷ gé, vĕnh jykre há ti.

⁹ Judeu ũ ag tóg véké ón ký vĕmĕn sór tĭ. Tag jĕmĕ sór tŷg nĭ. Ājag gufĕ ag jiji tó sór ag tóg tĭ. Jagnĕ vĭ kafĕn ag tóg tĭ. Ký ag tóg Topĕ tŷ vĕsŷ ěg jyvĕn tĭ ěn to jagnĕ vĭ kafĕn mŷ gé. Tag kar vŷ ěg mŷ nĕn ũ há han ke tŷ nĭ. Nĕn ũ tŷ vĕ, tag tĭ, hĕ ký jĕmĕ sór tŷg nĭ. ¹⁰ Ũ tŷ vŷrmŷ vĕnh jykre han sór ký ti mŷ: “ke tŷg ra,” hemnĭ. “Ke tŷg ra,” he régre han nĭ, ti tŷ kĕnhmar Ā vĭ jĕmĕg tŷ nĭn ký. Tag pĕte ti tovĕnh nĭ, ti tŷ mĕ jĕvĕnh nĭn ký. ¹¹ Ti jykre vŷ pĕno tĕvĭ nĭ. Topĕ vĭ mranh ti tĭ. Topĕ vŷ ũ tŷ ge to: “kórĕg ti nĭ,” he tĭ.

Tito tŷ ne han ke ti

¹² Kejĕn sóg Ā mŷ Ārtemas jĕnĕ sór mŷ, ke tŷ nĭ ký Tĭquico ti. Ti tŷ Ā tá jun ký, vĕsŷmĕr inh kukĕm kĕtĭg, cidade tŷ Nicópolis ra. Tá sóg kusa fĭn rĕm ke mŷ.

¹³ Zenas ki rĭr há han nĭ gé, lei to estudo han tĭ ěn ti, kar ký Apolo ti ke gé. Ký, ag tŷ mŷ mĕn ken ký ag mŷ vin nĭ, jĕnkamy tŷ ag mŷ tŷg ke mŷ ěn ti.

¹⁴ Ký, ěg mrĕ ke kar ag jyvĕn há han nĭ, ag tŷ vĕnh rĕnhrĕj há to tar nŷtĭ jĕ. Ký ag tóg ũn jagtar ag mŷ vin ke mŷ gé, Ājag tŷ nĕn ũ vĕnh kĕpĕm ký. Tag ne há nŷnh mŷ'. Ěg tŷ Topĕ jykre han to ken hĕ vĕ, ký tóg ěg tŷ Topĕ mŷ nĕn ũ kanĕ han ri ke nĭ sir.

¹⁵ Inh mrĕ nŷtĭ kar ag vŷ Ā mĭ ěkrĕg tĭ. Ký ěg mrĕ Jesus ki ge mŷ kar ag mŷ: “Ājag mĭ ti ěkrĕg tĭ, Paulo ti,” hemnĭ, ěg to há nŷtĭ kar ag mŷ.

Topĕ mŷ sóg to vĭ tĭ, ti tŷ Ājag kar tar han jĕ.
Hĕ vĕ.

PAULO Tÿ CARTA HAN: FILEMOM Mÿ CARTA

¹ Paulo tÿ rá vë, inh, isÿ se ký jë ra rá vë. Ký ãg régre tÿ Timóteo vÿ inh mré rán mü gé. Isÿ Filemom mÿ rán há vë. Á to há tâvî sóg nî, Filemom'. Inh mré á tóg Cristo rãnrãj han tí gé. ² Ký sóg ãg régre tÿ Áfia fi mÿ rán mü gé. Arquipo mÿ ke gé, inh mré Cristo rãnrãj to vãsân tí tag ti, kar ký sóg ù tÿ Filemom ïn krêm vënh mãn tí ag mÿ rán mü gé, ù tÿ Topê vÿ mẽ jé vënh mãn tí ag mÿ.

³ Ëg jóg tÿ Topê mÿ sóg to vî tí, ti tÿ ájag tar han jé, ti tÿ ájag krî kuprãg jé, ãg Senhor tÿ Jesus Cristo panh ên ti.

Filemom jykre

⁴ Isÿ Topê mré vëmén ký sóg á mî êkrég tí, Filemom', ký sóg á to Topê mÿ vî há han tí. ⁵ Ëg Senhor tÿ Jesus ki rá há han ký á tóg nêji nî, há ký á tóg nêji Jesus ki ge ký nÿtî ag to há tâvî nî gé. Tag mẽ inh. ⁶ Há ký sóg Topê mÿ to vî tí, ti tÿ á krîñ há han jé, á tÿ ti jykre há mî tÿg ki kanhró há nî jé, á tÿ ãg mré Cristo ki rá ký jën ký. Ký tóg á krî tÿ há' henh ke mü, á tÿ komêr há ti vî ki króm ki kanhrân kãn jé. Ëg tÿ Cristo ki ge ký nÿtîñ ký ãg tóg vënh jykre sér to tar nÿtî.

⁷ Jãvy', inh fe tÿ mrin ke ja á nî, inh fe tÿ há' he ja á nî, á tÿ iso há tâvî nîñ ký. Ký Topê ki ge ký nÿtî kar ag vÿ á jykre ki kanhró kar nÿtî. Ký ag fe tóg mrin ke mü gé.

Paulo tÿ Onésimo jagfy vî

⁸ Ký sóg á mÿ: “tag han jé á tóg ke mü,” henh ke mü vë, ⁹ há ra sóg á mÿ vî tar han sór tú nî. Komêr há sóg á mÿ to vî sór mü, á tÿ iso há nî tugrîñ tag han jé, sÿ á mÿ nén to vî sór mü tag ti. Ha vé, kófa inh nî ha, inh, há vÿ: Paulo, he mü. Jesus Cristo tugnîñ sóg se ký jë ha. ¹⁰ Á mÿ sóg inh kósín tÿ Onésimo jagfy vî sór mü. Inh kósín ri ke tí nî ha, ti tÿ isugrîñ Cristo ki rá ký, isÿ tag kã se ký jë há ra. ¹¹ Vãsÿ tóg á tú ki rîr tí vë, há ra tóg á mÿ nén ù há han ja tú nîgtî. Ûri tóg há nî ha, ký tóg á tú ki rîr há han ke mü ha, ti tÿ inh ki rîr há han mü tag ri ke.

¹² Sÿ á mÿ ti jënênh ke vë. Inh fe vÿ tÿ ti nî. ¹³ Há ký sóg ti jënê sór ja tú nî vë, ti tÿ á jëgia ki inh ki rîr jé, isÿ Jesus kãme sér tugrîñ se ký jën ki. ¹⁴ Há ra sóg á mÿ ti jënênh ke mü, isÿ á mÿ: “mÿ há, ti tÿ inh ki rîr mü tag ti?” he ja tú nîñ ký. Isÿ ti tÿg kamêg mü ra tóg á tÿ inh ki rîr mü ri ke nî vë, há ra á tóg ki kagtÿg nî vë, á tÿ inh mÿ nén ù há han mü tag ti. Há ký sóg á mÿ ti jënênh ke mü, á tÿ á tÿ nén han sór mü ên han jé, vënh jykre há ên ti.

¹⁵ Á camarada ja vë, Onésimo ti, há ra tóg á tovãnh ký vënh péju ký vyr. Vënh péju sî han tóg, há ra tóg á to vÿñ ke mãn ke mü ha, isÿ ti jënêñ ký. Tÿg mãn ke tú ti nî ha. ¹⁶ Ti tÿ vënh péju ký tí mü ên kã tóg tÿ á camarada jé vë, há ra tóg tÿ á jãvy jë ha, ùri. Á to há tâvî tóg jë ha, ti tÿ Cristo ki rá ký jën ký. Ti to sóg há tâvî nî gé, ký tóg á tÿ ti to há nî jé há tí gé. Á camarada vÿ tÿ ti nî, há ra tóg tÿ á jãvy nî gé, ký tóg á tÿ ti to há pë nîñ kýñ há tí.

¹⁷ Ký, á tÿ iso há nîñ ký ti mÿ komêr há vîmñî, á tÿ komêr há inh mÿ vî ên há han nî, ti mÿ, ti tÿ inh jëgia ki á to jun ký. ¹⁸ Ti mÿ á tÿ nén ù péju ký ma vyr? Ti mÿ á mÿ név(e) jë? Kajãm jé sóg ke mü, ti jagfy. ¹⁹ Vësóg ki sóg á mÿ rán mü, inh, há vÿ: Paulo, he mü. Kajãm jé sóg ke mü, ti név(e) ti, ki há sóg tó mü. Há ra á tóg inh mÿ név(e) jë gé, á tÿ isugrîñ Jesus ki ra ký. ²⁰ Ha vé, jãvy'. Inh fe

tỹ mrin kemnĩ, inh mỹ han nĩ, sỹ ã mỹ nén to vĩ mũ tag ti, ẽg tỹ jagnẽ mré ẽg Senhor ki ge kỹ nỹtĩn kỹ. Inh fe tỹ há' hemnĩ, ã tỹ tỹ inh mré ke nĩn kỹ, ã tỹ inh mré Cristo ki rã kỹ jẽn kỹ.

²¹ Isỹ ã mỹ nén to vĩ mũ tag han já ã tóg ke mũ, ki kanhró sóg nĩ. Hã kỹ sóg ã mỹ rán mũ. Isỹ ã mỹ nén to vĩ mũ tag kãfór han jé ã tóg ke mũ gé, ki kanhró sóg nĩ.

²² Kỹ inh jo inh nũr jafã ti kãn nĩ gé. Topẽ vỹ kãnhmar ãjag vĩ mẽnh ke mũ, hã kỹ sóg ãjag venh kãtĩg ke mũ, ha vemnĩ.

Ũ tỹ Filemom tá ke ag mũ ẽkrég tĩ ag

²³ Epafra vỹ ãjag mũ ẽkrég tĩgtĩ. Inh mré tóg se kỹ jẽ, Jesus Cristo tũgrĩn.

²⁴ Marcos vỹ ãjag mũ ẽkrég tĩ gé, Aristarco ti ke gé, Demas ti ke gé, Lucas ti ke gé. Inh mré ag tóg rãnhraj mũgtĩ, tag ag.

²⁵ Ẽg Senhor tỹ Jesus Cristo jé ãjag tar han kãn. Hã vẽ.

HEBREU AG MÝ CARTA

Topē kósín

¹ Topē vỹ vāsỹ ěg jóg'jóg ve ag mré vēmén (ka)mē ja nĩgtĩ. Ag mý tóg tó mǎn', tó mǎn', he ja nĩgtĩ. Ti vỹ tó ti ag mý tóg tó ja nĩgtĩ, vāsỹ, ag tỹ vėnh kar mý ti vi kǎmén jé. ² Ūri tóg kakó tĩ ha, kurǎ tỹ ěgno ti, kỹ tóg ūri ǎ kósín jėnė, ti tỹ ěg mý Topē vỹ tó jé. Ti mré tóg nén ũ kar hyn han ja nĩgtĩ, Topē ti, ǎ kósín mré. Kỹ tóg ti mý nén ũ kar tag vin ke mũ gé. Ti hǎ mý tóg vin sór mũ, Topē ti, ǎ tũ kar ěn ti. ³ ěg tỹ Topē kósín ve kỹ ěg tóg Topē tỹ tỹ ũn mág nĩ ki kanhró nỹtĩ. Ti ri ke pė ti nĩ, ti hǎ pė, tỹ ti Topėn hǎ ve nĩ, ti kósín ti. Ti vỹ vỹ tar nĩ, tỹ tóg ěg tỹ nén kar vėg mũ tag ki rĩr tĩ, ǎ vỹ tỹ. Ti hǎ vỹ ěg tỹ Topē vỹ mranh ěn tỹ tũg' he tĩ, kỹ tóg ěg jǎnhkrig kỹ ěg fėg ke mũ. ěg jagfỹ ter kar kỹ tóg Topē pėgja tá nĩ nĩ, ũn tỹ vėnh kar tar kǎfór nĩ ěn pėgja tá, ti kósín ti.

Topē kósín tỹ Topē tỹ jėgnė jafǎ ag kǎfór nĩ

⁴ Topē kósín vỹ Topē tỹ jėgnė jafǎ ag kǎfór nĩ, kanhkǎ tǎn ag. Ti jiji vỹ ag jygjy kǎfór nĩ gé. Hǎ kỹ ěg tóg vėg tĩ, ti tỹ ag kǎfór nĩ ti. ⁵ Topē pi(jé) ǎ tỹ jėnė jafǎ ag kǎ ũ mý: “inh kósín vỹ tỹ ǎ nĩ,” he ja nĩgtĩ'. “Ūri hǎ sóg ǎ mý: tỹ inh ǎ panh nĩ, he mũ,” he ja tũ ti nĩ, Topē ti, ǎ tỹ jėgnė jafǎ ag kǎ ũ mý. Kỹ tóg ag kǎ ũ to: “tĩ panh vỹ tỹ inh nĩnh mũ, kỹ tóg tỹ inh kósín nĩnh mũ,” he ja tũ nĩ gé. ǎ kósín hǎ to tóg tag tó ja nĩ, Topē ti.

⁶ ǎ kósín ve ěn jėnė ja ti nĩ, ěg to, Topē ti. ǎ tỹ ti jėnėn kỹ tóg tag tó gé, ha mē: “isỹ jėgnė jafǎ ag vỹ ti krėm mũg ke kǎn mũ, ha vemnĩ,” he ja ti nĩ, Topē ti.

⁷ Hǎ ra ti tỹ jėgnė jafǎ ag to vėnh jykre tag tóg rán kỹ nĩ, ha mē: “Topē vỹ ǎ tỹ jėgnė jafǎ ag tỹ kǎka ri ke han, kỹ tóg ag tỹ pĩ gru ri ke han mũ gé, Topē ti,” he tóg mũ gé, Topē vỹ rán ki, kanhkǎ tǎn ag to.

⁸ Kỹ tóg ǎ kósín mý tag tó, ha mē: “Topē vỹ tỹ ǎ nĩ. ǎ tỹ tỹ pǎ'i mág nĩ vỹ tũg' henh ke tũ pė nĩ. Vėnh jykre kuryj han ǎ tĩ, ǎ krėm ke kar ag mý. ⁹ Vėnh jykre kuryj to ǎ há nĩ. Vėnh jykre pǎno to ǎ jũ nĩ. Hǎ kỹ sóg ǎ kuprėg, isỹ tỹ Topē nĩn kỹ, isỹ tỹ ǎ pǎ'i nĩn kỹ. ǎ tỹ sóg ũn mág han, ǎ krėm ke kar ag kǎfór ǎ tóg nĩ. ǎ tỹ tỹ pǎ'i mág nĩ tugrĩn ǎ fe tóg mrin kenh ke mũ, vėnh kar fe tỹ mrin ke kǎfór,” he ja tóg nĩ gé, Topē ti, ǎ kósín ti mý.

¹⁰ Kỹ tóg ti mý tag tó gé, ha mē: “ěg tỹ nén (ũ) kar han ve ki ǎ tóg ga han, kanhkǎ ti ke gé, ǎ nĩgé tỹ. ¹¹ Tũg' he kǎn jé tóg ke mũ, ǎ tỹ nén han ja tag ti, jǎvo ǎ hǎ tóg tũg' henh ke tũ pė nĩ. ǎ tỹ nén han ja tóg ǎ sinsin kỹ kugnǎnh ke mũ, kur ri ke. ¹² Ti kǎnhpėn jé ǎ tóg (ke) mũ, ěg tỹ kur kónhpėn ri ke. ěg kur kunũg ěg tĩ, ěg tỹ ũ kǎra rǎg jé. Tag ri ke han jé ǎ tóg ke mũ, ǎ tỹ han ja kar tag ti tỹ, ǎ tỹn kókén kỹ. Hǎ ra ǎ hǎ tóg tũg' henh ke tũ nĩ. Sin ke tũ pė ǎ tóg nĩ jǎvo, kófan ke tũ pė ǎ tóg nĩ jǎvo,” he ja tóg nĩ, Topē ti, ǎ kósín ti mý.

¹³ Hǎ ra Topē pi(jé) ǎ tỹ jėgnė jafǎ ag mý: “inh pėgja tá nĩ,” he ja nĩ'. “Nĩ ra ver, inh pėgja tá, sỹ ǎ kato vi mũ ag tỹ ǎ krėm vin jé, kỹ ag se vė sir,” he ja tũ ti nĩ, ti tỹ jėgnė jafǎ ag mý. ǎ kósín hǎ mý tóg tag tó. ¹⁴ Topē tỹ jėgnė jafǎ ag vỹ vėnh kuprĩg ri ke nỹtĩ, hǎ ra ag tóg Topē rǎnhřǎj ti han tĩ. Topē vỹ ag jėgnėg tĩ, ag tỹ ti tũ ag jy nĩgǎn jé, ũn krenkren ke mũ ěn ag jy.

2

Ēg tỳ Topē vī to é henh ke tũ

¹ Hã kýtóg há tí, ěg tỳ ti vī mē kýtỳ jykre hã han kýtỳ, ěg tỳ tỳ prãnh ke tũ nĩ jé. ² Topē tỳ jěgně jafã ag vỹ vãsỹ Topē vī ma kãmũ ja nĩgtĩ. Hã ra ag tóg ki hã tó ja nĩgtĩ. Ū tỳ ag vĩ ki krov tũ ěn vóg kónãn ja ti nĩgtĩ, Topē ti. “Ū tỳ ag vĩ mē sór tũ ěn ag vóg kónãn jé sóg ke mũ,” he ja ti nĩ, hã kýtóg hã ra ke ja nĩgtĩ. ³ Kýtỳ ěg tóg ũri kren ke tũ nĩ gé, ěg tỳ ti to é henh kýtỳ, ti tỳ ěg kren han sór mũ ra. Nén ũ mág pē vē mỹr, Topē tỳ ěg krenkren han sór mũ tag ti. Ēg pã'i vỹ ã mré mũ tĩ ag mỹ tó vén, ti tỳ ěg kren han sór mũ tag ti. Ū tỳ ti vĩ mēg mũ ag vỹ ěg mỹ tó ja nĩgtĩ gé, ti tỳ ěg kren han sór tag ti, hã kýtỳ tóg ki kanhró nýtĩ ha. ⁴ Kýtỳ Topē vỹ ũ tỳ ěg mỹ ti vĩ tó mũ ěn ag vĩ to: “há ti nĩ,” he ja nĩ gé, hã kýtóg ag tar han, ag tỳ ěg tỳ nén ũ han vãn ěn hyn han jé, milagre ti, ěg tỳ vėsóg ki nén han ki kagtĩg ěn. Tag to ag tar nýtĩ, Topē tỳ ag tãn kýtỳ, ũ tỳ ti vĩ tó tĩ ag. Kýtỳ tóg ag mỹ ã kuprĩg jěně gé. Ti hã ne to jykren kýtỳ: “tag tar han jé sóg ke mũ, ěn to, kýtỳ sóg ũ ěn tar han ke mũ, ũ ũ to,” he ja nĩ, ti vĩ tó tĩ ag to, Topē ti.

Topē kósĩn tỳ ěg tỳ ũn mág han ke

⁵ Topē vỹ nén (ũ) kar ěn han mãn ke mũ, kýtóg tỳ ũ tãg nýtĩnh mũ. ěn kri pã'i vỹ tỳ ěg nýtĩnh mũ, ěg tỳ tỳ ěprã ke nýtĩ ra. Ti tỳ jěgně jafã ag pĩ(jé) tỳ ga tãg kri pã'i nýtĩnh mũ'. ⁶ Hã kýtỳ ti vĩ tó tĩ ũ vỹ tag rán ja nĩ, ti vĩ rán ki, ha mē. Topē mỹ tóg: “tỳ ěg tóg nén ũ tũ nýtĩ vē, ěg tỳ tỳ ěprã ke nýtĩnh kýtỳ, hã ra ã tóg ěg hã mĩ ěkren kýtỳ nĩ nĩ,” he ja nĩ. “Tỳ ěg tóg nén ũ tũ nýtĩ vē, ěg tỳ tỳ ěprã ke krě nýtĩnh kýtỳ, hã ra ã tóg ěg ki rĩr tĩ. ⁷ Kýtỳ ã tóg prỹg pipir ki ã tóg ěg tỳ ũn kãsir han ja nĩ, kýtỳ ěg tóg ěn kã ã tỳ jěgně jafã ag krēm nýtĩ. Tag pãte ã tóg ěg tỳ ũn mág han ke mũ, ũn tar, pã'i mág tỳ ũn há nĩ ěn ri ke, ěg tỳ vėnh kar kri nýtĩ jé. ⁸ Kýtỳ ã tóg ěg krēm nén (ũ) kar vin kãn ke mũ,” he ja tóg nĩ, Topē mỹ, Topē vĩ tó tĩ ti.

Ha vé, Topē vỹ ěg krēm nén (ũ) kar vin ja nĩ, ěg tỳ tỳ nén (ũ) kar pã'i nýtĩ jé. Kýtỳ nén (ũ) kar vỹ ěg krēm nýtĩ. Ēg krēm nýtĩ tũ vỹ tũ tĩ. Hã ra ěg tóg ver vég tũ nĩgtĩ, nén (ũ) kar tỳ ěg krēm nýtĩ ti. Ver tóg nén ũ ũ tỳ ěg tũ tũ nýtĩ ven nĩ. ⁹ Hã ra ěg tóg Jesus hã tỳ ũn mág nĩ ěn vég tĩ, ũri, ti tỳ tỳ ũn há nĩ ěn, pã'i mág ri ke. Prỹg pipir ki Jesus tóg Topē tỳ jěgně jafã ěn ag krēm ke ja nĩ, kanhkã tãn ěn ag krēm, kýtỳ tóg ěg kar jagfy ter ja nĩ, Topē tỳ ěg jagãgtãn kýtỳ. Kýtỳ tóg ũri tỳ ũn mág pē nĩ nĩ, ti tỳ ěg jagfy ter ja ěn tũgrĩn.

¹⁰ Topē vỹ tỳ nén (ũ) kar kri ke nĩ, kýtỳ nén (ũ) kar vỹ ti tũgrĩn rĩnrĩr nýtĩ. Hã kýtỳ tóg vėnhmỹ tũ nĩ, Topē tỳ Jesus mỹ: “ã jagtar tũgrĩn ã tóg tỳ ũn há tãvĩ nĩnh mũ,” henh kýtỳ. Hã jé Jesus tóg jagtar nĩ ja nĩgtĩ, ti tỳ tỳ ũn há tãvĩ nĩnh jé. Kýtỳ tóg ũn e krenkren han mũ sir. Ēg jo tóg tĩg mũ sir, Topē krě kar ag jo, ěg tỳ ti ri ke há nýtĩ jé gé, ěg tỳ Topē jamã sĩnvĩ ěn tá junjun jé, ti mré.

¹¹ Ha vé, Jesus vỹ ěg tar han tĩ, ěg tỳ Topē vĩ mranh mãn sór tũ nĩ jé. Kýtỳ ũ tỳ ěg tar han mũ vỹ ěg mré jóg pir nĩ, Jesus ti. Hã kýtỳ tóg ěg to: “inh jãvy ag, inh vē fag,” he mũ. Ēg to tóg mỹ'ãg tũ nĩ. ¹² Ēg to tóg: “inh jãvy ag mỹ sóg ã jiji tónh ke mũ, jóg’,” he ja nĩ. “Ag rĩnve sóg ã tỳ tỳ ũn há nĩ ěn kãmén ke mũ, ã jé tó jé sóg ke mũ, ag to sóg mỹ'ãg ke tũ nĩ,” he ja tóg nĩ, Jesus ti, ěg to. ¹³ Kýtỳ tóg: “Topē ki sóg rã kýtỳ jé,” he mũ gé. Kýtỳ tóg: “inh mré ke ag hã vē, Topē tỳ inh mỹ ũn vin mũ ag kar hã vē, fag ke gé,” he ja nĩ gé.

¹⁴ Jesus mré ke ěn ag hã vỹ tỳ ěprã ke ag nýtĩ, fag ke gé. Hã kýtỳ Jesus vỹ ag mré ke tỳ ěprã ke nĩ ja nĩ gé, hã kýtỳ tóg ěg jagfy ter ja nĩ. Ti tỳ Japo tũg ke vē, ã ter tũgrĩn. Japo vỹ ěg tén sór to tar nĩ, hã ra Jesus vỹ ti tỳ tũ' henh ke mũ. ¹⁵ Kýtỳ

tóg ěg krenkren han ke mŭ, ěg tŷ ěg ter ke kaměgměg kŷ. ěG ter ke tugrĭn ěg tóg nĕn (ŭ) tŷ ěg tĕn ke mŭ kar kaměg tĭ, nĕn (ŭ) tŷ ěg vóg kónĕn tĭ kar ke gé. Hĕ ra Jesus tóg ěg krenkren han mŭ, kŷ ěg tóg nĕn ŭ kaměg mĕn ke tŭ nĭ ha. ¹⁶ Ti pi(jé) Topĕ tŷ jĕgnĕ jafĕ ag krenkren han mŭ', kanhkĕ tĕn ag'. Abraĕo krĕ ag hĕ krenkren han tóg mŭ, ag jóg mrĕ hĕ, hĕ kŷ tóg rán kŷ nĭ. ¹⁷ Hĕ jé tóg ĕ jĕvy ag ri ke nĭ ja nĭgtĭ, Jesus ti. Tŷ tóg ěg hĕ pĕ ja nĭgtĭ. ěG tŷ nĕn (ŭ) kar han mŭ ve kĕn ja ti nĭgtĭ, ěg jagtar mrĕ hĕ. Hĕ kŷ tóg ěg jagfy vĕnh fĕg, kŷ tóg ěg tŷ Topĕ vĭ mranh tŷ tŭ' he ja nĭ. Topĕ tŭ ki rĭr tĭ to pĕ'i mĕg tŷ vĕnh rĕnhĕrĕj han mŭ ĕn ri ke han ja ti nĭ, Jesus ti. Tĭ tŷ ěg jagfy Topĕ tŭ ki rĭr nĭn kŷ tóg ěg jagĕgtĕn tĭ. Ki rĭr hĕ han tóg tĭ gé, ti tŷ ěg mrĕ tŷ ĕprĕ ke ja nĭn kŷ. ¹⁸ ěG mrĕ tóg jagtar ja nĭgtĭ, Jesus ti. Japo vŷ ti tŷ Topĕ vĭ mranh han sór ja nĭgtĭ gé, ěg ri ke, hĕ ra tóg mranh ja tŭ nĭ inhhĕ. Hĕ kŷ tóg ki kanhró nĭ, ěg tŷ nĕn (ŭ) vĕg mŭ kar ki. Hĕ kŷ tóg tag kar to ěg tar han ki kanhró nĭ inhhĕ.

3

Jesus tŷ tŷ Moisés kri ke nĭ

¹ Inh kanhkĕ', Topĕ tŷ vŷ tŷ ĕjag nŷtĭ. Kŷ tóg ĕjag kuprĕg, ĕjag tŷ kanhkĕ tá ve jé. Hĕ kŷ Jesus mĭ ĕkrĕn nĭ. Topĕ vŷ ti fĕg. Kŷ tóg ěg mŷ Topĕ tŭ ki rĭr tĭ to pĕ'i mĕg ĕn ri ke nĭ, ěg tŷ ti ki rĭ kŷ. Ti hĕ kĕmĕn ěg tóg tĭ gé. ² Ũ tŷ ti fĕg mŭ ĕn rĕnhĕrĕj han tóg tĭ, Moisés ri ke. Moisés vŷ Topĕ tŭ kar ki rĭr hĕ han ja nĭgtĭ gé, Topĕ povo kar ki, ti ĩn krĕm ke kar fag ki. ³ Hĕ ra Jesus vŷ Moisés kĕfór nĭ. Ũ tŷ ĩn han tĭ vŷ ŭ tŷ ĩn ki rĭr tĭ ĕn kĕfór nĭ. Ri ke ti nĭ, Jesus tŷ Moisés kĕfór nĭ ti. ĕprĕ ke vŷ tŷ ti nĭ, Moisés ti, kŷ Jesus vŷ ti kĕfór nĭ. ⁴ Gĭr kar vŷ panh nŷtĭ gé. Ũ tŷ vĕnh kar han mŭ vŷ tŷ Topĕ ti nĭ. ⁵ Moisés vŷ Topĕ tŭ ag ki rĭr ja nĭgtĭ, kŷ tóg ki rĭr hĕ han ja nĭgtĭ. Topĕ camarada vŷ tŷ ti nĭ ja nĭgtĭ, kŷ tóg Topĕ ĩn krĕm ke fag ki rĭr nĭ ja nĭgtĭ. Hĕ ra tóg Cristo tŷ nĕn han ke ĕn kĕmĕn ja nĭ gé, Moisés ti. ⁶ Cristo vŷ tŷ Topĕ kósĭn nĭ, kŷ tóg Topĕ tŭ ag ki rĭr hĕ han tĭ, hĕ ra ag tóg tŷ ti tŭ nŷtĭ, ti ĩn krĕm ke kar ĕn ag, ĕ tŷ ũn ki rĭr tĭ ag, fag ke gé. ěG hĕ vĕ, ti tŭ vŷ tŷ ěg nŷtĭ, ti ĩn krĕm ke vŷ tŷ ěg nŷtĭ, ěg tŷ ti to tar nŷtĭn kŷ, ěg tŷ ti kĕmĕn hĕ han kŷ, ti tŷ ěg mŷ sér nĭn kŷ, ěg tŷ tá nĕn vĕnh ke ti.

ěG tŷ vĕnhkĕn ke

⁷ Tag tó tóg mŭ, Topĕ ti, ĕ kuprĕg tŷ, ha mĕ: “ĕjag tŷ ũri inh vĭ mĕ kŷ vĕnh kutu han tŷg nĭ,” he tóg. ⁸ “ĕjag jóg'jóg ve ag vŷ vĕnh kutu han ja nĭgtĭ, kŷ ag tóg inh kato vĕsĕn ja nĭgtĭ, ag tŷ ga kórĕg ki nŷtĭn kŷ,” he tóg, Topĕ ti. ⁹ “ĕn kĕ ag tóg iso vĭ pĕtigĕn ja nĭgtĭ gé. “ěG tŷ ti vĭ mranh mŭ ra tóg ěg vóg konĕn ke tŭ nĭ,” he ja ag tóg nĭgtĭ, ag tŷ isŷ nĕn han mŭ ĕn ve ja ra, isŷ prŷg tŷ 40 (ke) ĕn ki ag ki rĭr hĕ han mŭ ra. ¹⁰ Hĕ kŷ sóg ag to jŭ ja nĭ. Ag to sóg: “kórĕg ag nŷtĭ,” hé. “Vĕnh jykre hĕ to jykrĕn tŭ ag tóg nŷtĭgtĭ,” he sóg. “Inh japry ve sór ja tŭ ag tóg nŷtĭ, inh jamĭn ti,” he sóg. ¹¹ Kŷ sóg ag to jŭ nĭn kŷ (sóg) ag to vĭ jŭ han kŷ tag tó, ha mĕ. “Sŷ ag vĕnhkĕn han ke vĕ vĕ, hĕ ra ag tóg iso vĭ jŭ han ja nĭ, hĕ kŷ ag tóg vĕnhkĕn han ke tŭ nĭ ha. Hĕ kŷ ag ri ke han tŷg nĭ, ĕjag tŷ ũri inh vĭ mĕ kŷ, he sóg mŭ,” he tóg, Topĕ ti.

¹² Inh kanhkĕ, tag to jykrĕn, ĕjag tŷ Topĕ kato vĕsĕn sór tŭ nĭ jé, ĕjag tŷ ti vĭ mranh sór tŭ nĭ jé gé, ĕjag tŷ Topĕ tovĕnh sór tŭ nĭ jé. Ti hĕ ne ěg rĭnrĭr han ki kanhró nĭ', Topĕ ti. Hĕ kŷ ti tovĕnh tŷg nĭ. ¹³ Jagnĕ jyvĕn nĭ, kurĕ kar ki, ũri mŷr. ĕjag tŷ jagnĕ jyvĕn to tar nŷtĭn kŷ ĕjag tóg Topĕ to tar nŷtĭnh ke mŭ gé,

ha vemní, ký ājag kāmī ū vỹ vĕnh kutu han ke tũ nĩ. Ěg tỹ ti vĩ mranh ký ěg tóg kutu nỹti, ha mĕ, ti vĩ mranh tỹ ěg mỹ sĭnvĩ nĭn ký. ¹⁴ Ha mĕ, Cristo tũ vỹ tỹ ěg nỹti, ěg tỹ ti tovānh sór tũ nỹtĭn ký. Ěg tỹ ti ki rā ve kā ěg tóg ti to tar nỹti ja nĭgtĩ. Ěg tỹ ěn ri ke ti to tar nỹtĭn ký ěg tóg tỹ ti tũ nỹti. ¹⁵ Hā ký tóg ěg mỹ: “ājag tỹ ūri inh vĩ mĕ ký vĕnh kutu han tũg nĩ,” he mũ. Ājag jóg'jóg ve ag vỹ tóg vĕnh kutu hyn han' he ja nĭgtĩ, ký ag tóg inh kato vāsānsān, isỹ ag jykre ve sór ja nĭn ký. Ag ri ke han sór tũg nĩ,” he tóg mũ ěg mỹ. ¹⁶ Ū tỹ hĕ nỹ hỹn ti vĩ mĕ ký ti kato vāsānsān ja nĭgtĩ? Ū tỹ ga tỹ Egito tá kā pa ja ěn ag hā ja vĕ, ha mĕ, Moises tỹ tá ag tafĭn kātĭg ký. ¹⁷ Ký Topĕ hỹn ū tỹ hĕ to jũ ja nĭgtĩ, prỹg tỹ 40 (ke) ěn ki? Ū tỹ ti vĩ mranh ja ěn ag hā to tóg jũ ja nĩ, hā ký ag tóg ga kórĕg ěn ki tũ' he kān. ¹⁸ Ký Topĕ hỹn ū tỹ hĕ to: “vĕnhkán ke tũ ag nỹti ha,” he ja nĭgtĩ? Ū tỹ ti vĩ han sór tũ ěn ag to ke ja vĕ, mỹr, ha mĕ. ¹⁹ Ag tỹ ti tovānh ký, hā ký ag tóg ag tỹ nĕn ve sór ja ěn ve ja tũ nĩ sir, mỹr, ha mĕ.

4

¹ Topĕ vỹ ěg mỹ tag tó ja nĭgtĩ gé. Ti tỹ ěg vĕnhkán han sór vĕ, ký ti vĩ to é he tũg nĩ. Vĕnh ki rĭr há han nĩ, ājag tỹ to krónh ke tũ nĭn jé. ² Mĕ ěg huri, Topĕ tỹ ěg mỹ nĕn han sór mũ ěn ti, ū tỹ ga kórĕg mĩ mũ ěn ag tỹ mĕ ri ke han ěg tóg huri. Hā ra ag tóg véké mĕ ja nĭgtĩ, kri fi ja tũ ag nỹtĭgtĩ, ag tỹ mĕg mũ ra. Hā ký tóg ag mỹ nĕn ū há han ja tũ nĩ, Topĕ vĩ ti. ³ Ěg tỹ ti ki ge hā ký ěg tóg vĕnhkánkán ke mũ. Hā ký Topĕ vỹ tag tó, ha mĕ: “ag to jũ nĭn ký sóg ag to vĩ jũ han ký tag tó, ha mĕ. “Sỹ ag vĕnhkán han ke vĕ vĕ, hā ra ag tóg vĕnhkán ke tũ nỹti ha,” he ja ti nĩ. Topĕ vỹ vāsỹ vĕnhkán ja nĭgtĩ, ti tỹ nĕn (ũ) kar pĕ han han ti ký. Ký nĕn (ũ) kar vỹ hyn han ký nỹti ha. ⁴ Hā ký kurā tỹ 7 (ke) ěn to tag tóg rán ký nĩ, ha mĕ. Topĕ tỹ nĕn kar hyn han kán ja to tag tóg rán ký nĩ, ha mĕ: “kurā tỹ 7 (ke) ki Topĕ vỹ vĕnhkán, ā rānrāj han kán ký,” he tóg mũ, Topĕ vĩ rán ki. ⁵ Hā ra tóg Israel ū ag to tag tó ja nĩ gé, hā vỹ: “ký ag tóg vĕnhkánkán ke tũ nỹti ha,” he mũ gé. ⁶ Hā ký ū ag tóg vĕnhkánkán ke mũ. Vāsỹ Topĕ tóg ěg jóg'jóg ve ag mỹ ag vĕnhkánkán ke tag tó ja nĭgtĩ vĕ, hā ra ag tóg ti vĩ jĕmĕ ja tũ nĭgtĩ, hā ký ag tóg vĕnhkánkán ke tũ nỹti ha. Ký Topĕ tóg ū ag kuprĕg ja nĭgtĩ, ký tóg ag hā mỹ ag vĕnhkánkán ke ti nĭm mũ sir, ěg hā mỹ. ⁷ Kurā tåg nĭm ja ti nĩ gé, ěg vĕnhkán ke to, hā vỹ: “ūri,” he mũ. Hā ký Davi tóg kurā tåg tag to tag rán ja nĩ, ha mĕ. Ag tỹ ga kórĕg ěn tá kāpa kar ký, ag tỹ ga há tá junjun kar ký Davi tóg tag rán ja nĩ gé, ha mĕ: “ājag tỹ ūri ti vĩ mĕ ký vĕnh kutu han tũg nĩ,” he ja tóg nĩ. Kurā tåg to ken hā vĕ.

⁸ Josuĕ vỹ Israel ag mré ga há ěn ra tĭg ja nĭgtĩ. Hā ra ag tóg tá vĕnhkán pĕ han ja tũ nĭgtĩ ver, hā ký Davi vỹ ag mỹ kurā ū tó ja nĩ, ag vĕnhkán pĕ han ke ěn ti tó ja ti nĭgtĩ. ⁹ Ha mĕ, Topĕ povo vỹ vĕnhkán ke mũ, ha vemní, ti tỹ ag mỹ kurā nĭv ki. ¹⁰ Ū tỹ vĕnhkán pĕ ěn vég mũ vỹ ā rānrāj ki vĕnhkán ke mũ, Topĕ tỹ ā rānrāj ki vĕnhkán mũ ěn ri ke, kurā tỹ 7 (ke) ěn ki. ¹¹ Hā ký vāsānsān, ājag tỹ tỹ prānh ke tũ nĩ jé, ājag tỹ ga kórĕg kri mũ ja ěn ag nón ti vĩ mranh tũ nĩ jé, ājag tỹ ājag vĕnhkán ke ěn ve jé.

¹² Topĕ vĩ hā tigrĭn ěg tóg rĭnrĭr nỹti. Ā vĩ hā tỹ tóg nĕn kar hyn han tí. Rógro jā régre vỹ nĕn (ũ) kym há nĭgtĩ. Hā ra Topĕ vỹ tỹ nĕn (ũ) kym há káfór han tí, ký ti vĩ tóg ěg kāra rá tí, ěg nĩ ti kāra, ěg kukā ti kāra ke gé, ěg krĭ ti kāra ke gé, ěg kuprĭg ti kāra tóg rá tí gé. Ký tóg ěg tỹ nĕn (ũ) to jykrĕn mũ kar ki kanhró nĩ, ěg tỹ nĕn (ũ) han sór mũ ki kanhró kar ti nĩ gé, Topĕ ti. ¹³ Nĕn (ũ) kar ki kanhró tóg nĩ, Topĕ ti, ā tỹ nĕn han mũ kar ki kanhró tóg nĩ. Nĕn ū tóg

ti mý vĕnh pĕju kŷ nĭ tũ pĕ nĭ. Ū tóg ti vatánh tá nĕn ũ han ke tũ pĕ nĭ gé. Kĭ kanhró kar ti nĭ, ũ tŷ ěg jykre tugnŷm ke mũ ěn ti.

Jesus tŷ ěg jagfy vĕnh ke

¹⁴ Ti to tar nŷtĭmnĭ, ha mĕ. Ti ki rā kŷ ājag nŷtĭ, kŷ ti to tar nŷtĭmnĭ. ěg jagfy Topĕ tũ ki rĭr tĩ to pā'i mág vŷ nĭ nĭ, hā vŷ: Jesus, he mũ, Topĕ kósin, he mũ. ěn vŷ kanhkā tá jun huri. ¹⁵ Ti pi(jé) ěg krój nŷtĭ tag ki kagtĭg nĭ'. Kĭ kanhró tóg nĭ mŷr. ěg ri kén tóg jagtar nĭ ja nĭgtĭ gé, kŷ Japo vŷ ti tŷ Topĕ vĭ mranh han sór ja nĭgtĭ gé, hā ra tóg inhhā mranh ja tũ nĭgtĭ. ¹⁶ Hā kŷ ěg tóg Topĕ mré vĕmén ke mũ, jatun mŷ. Mũmĕg vānh nŷtĭ jé ěg tóg ke mũ. ěg jagāgtān jé tóg ke mũ, Topĕ ti, kŷ tóg ěg tar han ke mũ gé, ěg krój nŷtĭn kŷ.

5

¹ ěprā ke tŷ Topĕ tũ ki rĭr tĩ to pā'i mág jykre vŷ ge nŷgtĭ, ha mĕ. Ā mré ke ag jagfy tóg vĭ tĩ, Topĕ mré, kŷ tóg ag jagfy Topĕ mŷ nĕn ũ pũn tĩ gé, kŷ tóg ag mĕg tānh kŷ pũn tĩ gé, ag tŷ Topĕ vĭ mranh ja tugrĭn. ² Hā ra tóg tŷ ěprā ke nĭ gé, ag mré, ag krój ri ke tóg nĭ gé, hā kŷ tóg ag krój nŷtĭ ra ag jagāgtān há han tĩ, ũ tŷ Topĕ vĭ mranh sór tũ ra mranh mũ ěn ag. ³ Mranh tóg tĩ gé, Topĕ tũ ki rĭr tĩ to pā'i mág ěn ti, hā kŷ tóg ā tŷ mranh mũ ěn to Topĕ mŷ tānh kŷ pũn tĩ gé, ā mré ke ag tũ ěn mré. ⁴ Hā ra tóg vĕso: "inh hŷn Topĕ tũ ki rĭr sór mũ, kŷ inh hŷn tŷ tag to pā'i mág nĭnh mũ," hĕnh ke tũ pĕ nĭ. Topĕ hā ne ũ to: "isũ ki rĭr tĩ to pā'i mág vŷ tŷ ā nĭnh mũ," he tĩ', ti tŷ vāsŷ Arāo kuprĕg vĕn ěn ri ke.

⁵ Hā kŷ Cristo vŷ vĕsóg ki tag to jykren ja tũ nĭ gé. Ti pi(jé) vĕsŷ pā'i han ja nĭgtĭ', vĕsŷ Topĕ tũ ki rĭr tĩ ěn to pā'i mág han sór ja tũ tóg nĭgtĭ'. Topĕ hā ne ti mŷ: "inh kósin vŷ tŷ ā nĭ," he ja nĭ'. "Ūri sóg ā mŷ: tŷ inh ā panh nĭ, he mũ," he ja ti nĭ, Topĕ ti, Jesus mŷ. ⁶ Kŷ tóg ti mŷ tag tó gé, kŷ tóg rán kŷ nĭ gé, Topĕ vĭ tŷ rán kŷ nĭ ki, ha mĕ: "isũ ki rĭr jé ā tóg ke mũ. Tũ' hĕnh ke tũ ti nĭnh mũ, ā tŷ isũ ki rĭr nĭ ti, Melquisedeque tŷ isũ ki rĭr mũ ěn ri ke," he ja ti nĭ gé, Cristo mŷ, Topĕ ti.

⁷ Jesus vŷ, ā tŷ ga mĭ tĭg kŷ jagtar nĭn kŷ (tóg) Topĕ mŷ to vĭ', to vĭ' he ja nĭgtĭ, ti tŷ ti kren han jé, ti ter tũ nĭ jé. Kŷ tóg fŷ gé, Topĕ mré vĕmén kŷ. Vĕsŷrĕnh jagy han tóg. Kŷ Topĕ vŷ ti vĭ jĕmĕ ja nĭ, Jesus tŷ ti mŷ to vĭn kŷ. Topĕ mŷ tóg tŷ ũn há nĭ, Jesus ti, hā kŷ tóg ti vĭ jĕmĕ ja nĭ. ⁸ Topĕ kósin vŷ tŷ ti nĭ, Jesus ti, hā ra tóg ā jagtar tugrĭn (tóg) Topĕ tŷ nĕn tó mũ ki kanhrān kān ja nĭ, ti tŷ Topĕ vĭ hā han jé. ⁹ Ti tŷ vĕnh kanhrān kān kŷ tóg ěg kren pĕ han ki kanhró nĭ ge sir. ěg jagfy tóg ter ja nĭ, kŷ tóg ěg kren han mũ, ěg tŷ ti vĭ ki króm kŷ. ¹⁰ Topĕ vŷ ti mŷ: "inh mŷ isũ ag ki rĭr mnĭ, to pā'i mág vŷ tŷ ā nĭ, Melquisedeque ěn ri ke," he ja nĭ. Hā kŷ tóg tŷ pa'i nĭ, Jesus ti.

ěg tŷ ti to krónh kĕnh ke tũ

¹¹ Sŷ ājag mŷ tag kāmĕn kān sór mũ ra tóg jagy tĩ. Tó jagy ti tĩ, tag ti. Kŷ ājag tóg mĕ há han tũ nĭgtĭ gé. Ājag pi(jé) krĭ há nŷtĭ ver'. ¹² Ājag tŷ ũ ag kanhrān ke vĕ vĕ, ājag tŷ vāsŷ Topĕ vĭ mĕ ja nŷtĭn kŷ. Hā ra ājag tóg ver ki kagtĭg nŷtĭ. Ājag kā ũ tŷ ājag mŷ Jesus kāmĕn vĕn ěn tó mān kŷ tóg há nŷnh mũ vĕ. Gĭr kāsĭr ri ke ājag nŷtĭ. Gĭr kāsĭr ag vŷ leite hā kron ti, ājag tŷ ver kāsĭr nŷtĭn kŷ. ¹³ Jāvo ũn sanh ag hā vŷ vĕjĕn kufy ko tĩ'. Gĭr tŷ leite kron mũ ri ke ājag nŷtĭ, ājag tŷ Jesus kāmĕ ěn ki kanhrān kān tũ nŷtĭn kŷ ver. ¹⁴ Ū tŷ to jykren há han mũ ěn vŷ ũn sanh há ri ke nĭ, kŷ tóg ki kanhró nĭ. "Tag vŷ há nĭ, tag vŷ há tũ nĭ, tag

vỹ kuryj nĩ, jãvo tag vỹ kygně kỹ nĩ,” he jé tóg ke mũ, ù tỹ ki kanhrãn há han mũ ên.

6

¹ Ājag tỹ ver gĩr kãsir ri ke nỹtĩ ra sóg ājag mỹ Jesus kãmén vén ja ên tó sór tũ nĩ ha. Sỹ ājag mỹ ùn sanh ag tũ kãmén sór vè ha, ājag tỹ ver to tar nỹtĩ tũ ra. Jesus kãmén vén jã ên hã vè, gĩr tỹ ã pafa ja kron ên ri ken hã vè, ha mē: vènh jykre kórég tovãnh jé ěg tóg ke mũ, ěg tỹ nén to ter ke mũ ên tovãnh kãn jé ěg tóg ke mũ. Topě ki rã jé ěg tóg ke mũ. ² Û tỹ ti ki rã mũ ên kype jé ěg tóg ke mũ, kỹ ěg tóg ti kri ěg nĩgé finh ke mũ gé, ti tỹ ěg mré Jesus ki rã kỹ jé jé. Kar kỹ ěg tóg ěg ter kar kỹ rĩr mãn ên to jykrén ke mũ gé, Topě tỹ ěg jykre tugnỹm ke ên to. Vènh kãme tag kar vỹ gĩr tỹ ã pafa ja kron ên ri ke nĩ. ³ Tag tó mãn sór tũ inh nĩ ha, ājag tỹ vãsỹ mē ja tag. Sỹ ājag mỹ tag pãte Jesus kãmén sór vè, kỹ tóg ùn sanh tỹ vèjên kufy ko ên ri ke nĩ. Topě tỹ tag to isar han kỹ sóg ājag mỹ kãmén há han ke mũ.

⁴ Ha mē, ěg kãmĩ ù ag tóg ag tỹ Topě ki rã kar kỹ (ag tóg) ti tovãnh pẽ han ja nĩgtĩ. Kỹ ag tóg ti ki ge mãn ke tũ nỹtĩ ha. ěg tỹ Topě ki ge kỹ tóg ěg kanhrãn ke mũ, vènh jykre há ki. Topě vỹ ěg mỹ kanhkã tá vènh jykre há ên nĩm mũ. ěg mỹ tóg ã kuprĩg jèněg mũ gé. ⁵ Topě vĩ há nĩ ên vèg ěg tóg tĩ. ěg tỹ kanhkã tá nén venh ke ên ve sí han ěg tóg tĩ, ěprã, ěg tỹ Topě ki ge kỹ. ⁶ Û tỹ ti jykre tag ve kar kỹ ti tovãnh pẽ han kỹ tóg vènhmỹ nĩ. Kỹ tóg ti ki rã mãn ke tũ nĩ ha, ã jykre kórég tovãnh mãn ke tũ ti nĩ ha, ù tỹ ti tovãnh pẽ han mũ ên ti. Ha vé, ěg tỹ ti ki rã há han kar kỹ ti tovãnh kỹ ěg tóg ti tỹ cruz to sa mãn ri ke han mãn mũ sir, Topě kósin ti. ěg tỹ vènh kar tỹ ti to é he han mãn vè sir.

⁷ Ěpỹ ri ke ti nĩ, ha mē. Ta tỹ ti kri kutě kỹ ga mrãn kỹ ěg jakré tóg mog há han tĩ, ěg tỹ ga há ki ti krãn ti kỹ. ěg tỹ ěpỹ há ri ke nỹtĩn kỹ, ěg tỹ Topě mỹ vènh jykre há han kỹ tóg ěg ve há han mũ, Topě ti. ⁸ Ěpỹ ù tóg hã ra kórég nĩ. Kỹ sónh hã tóg ki munmur tĩ, vãnh ti ke gé, kỹ tóg mogmog kónãn tĩ sir, ěg jakré ti. ěg tỹ ěpỹ kórég ên ri ke nỹtĩn kỹ Topě vỹ ěg tovãnh ke mũ sir, kỹ tóg ěg mỹ vĩ kónãn han ke mũ, kỹ ěg kejên pũr ke mũ, kurã ên kã.

⁹ Ha mē, vĩ tar han inh huri. Hã ra ājag tóg ti jagy tag venh ke tũ pẽ nĩ, ki kanhró inh nĩ. Ājag to sóg há nĩ. Krenkren jé ājag tóg ke mũ, ki kanhró inh nĩ. ¹⁰ Rãnrhãj há han ājag tóg tĩ. Ti to ājag há távĩ nỹtĩ. Ti tũ ki rĩr há han ājag tóg tĩ gé. Topě vỹ tag vèg tĩ, ājag rãnrhãj há tag. Ti pi(jé) kã jatu nĩgtĩ'. Vènh jykre vènhmỹ han tũ pẽ ti nĩgtĩ, Topě ti. ¹¹ Hã ra sóg ājag mỹ tag tó, ājag tỹ ti to tar távĩ nỹtĩ jé, ājag tỹ ti to krónh ke tũ nĩ jé. Kỹ ājag tóg venh ke mũ, ājag tỹ nén (ũ) ve sór mũ ên ti. ¹² Ājag tỹ ti to krónh ken kỹ tóg kórég nĩ. Û tóg ěg jo Topě ki rã ja nĩgtĩ, hã ra ag tóg ti tovãnh ja tũ pẽ nĩgtĩ, kỹ ag tóg hur vé, Topě tỹ ěg mỹ nén ven sór mũ ên ti. Tag ag ri ke han nĩ, ù tỹ ěg jo ti tovãnh jãvãnh ên ag ri ke han nĩ.

Topě tỹ ã vĩ ên han kãn ke

¹³⁻¹⁴ Topě vỹ Abraão mỹ: “ã to vĩ há han jé sóg ke mũ, ã krě e han jé sóg ke mũ,” he ja nĩ. Kỹ tóg ti mỹ: “ã pi(jé) tag venh ke tũ nĩ’, inh hã vỹ ki kanhró nĩ!” he ja nĩ gé. Û tỹ ti kãfór nĩ ra tóg ên to: “ti hã vỹ ki kanhró nĩ,” henh ke vè vè. Hã ra ù tóg Topě kãfór nĩ tũ nĩ, hã kỹ tóg: “inh hã vỹ ki kanhró nĩ,” he ja nĩ, Topě ti. ¹⁵ Kỹ Abraão vỹ Topě tỹ ti mỹ nén tó ja tag to tar nĩ ja nĩgtĩ gé. Jatun mỹ tóg ã kósin ke ên jãvãnh ja nĩgtĩ, hã kỹ tóg kejên ti vé.

¹⁶ Ēprā ke ag vỹ, ag tỹ jagnē mỹ vī há han sór kỹ ag tóg jagnē mỹ: “inh kri nĩ ěn vỹ ki kanhró nĩ, sỹ ā mỹ nén han ke ti,” he tí. Tag tó kỹ ag tóg jagnē jũ tỹ tũ' he tí. Ū tỹ tag tó kỹ ag tóg ki kanhró nỹtĩ, ti tỹ ki hā tó ja ti. Ēprā ke ag jykre hā vē. ¹⁷ Věnh jykre tag han ja ti nĩ, Topě ti, ti tỹ ěg mỹ ā vī jěněn kỹ. Ti tỹ ěg mỹ nén tó ja ěn ve jé ěg tóg ke mũ. ěg tỹ tag ki kanhrān há han hā jé tóg ěg mỹ: “ki kanhró inh nĩ,” he ja nĩ. Tó ũ han mǎn ke tũ ti nĩ ha. Ā tỹ tó ja ěn hā han jé tóg ke mũ, ti tỹ: “ki kanhró inh nĩ,” hen kỹ. ¹⁸ Ti vī régre to ěg tóg ki kanhrān há han tí. ěg mỹ tó kar kỹ tóg: “ki kanhró inh nĩ,” he ja nĩ gé. Ti vī régre hā vē. Hā kỹ ěg tóg venh ke mũ, ti tỹ ěg mỹ nén tó ja ti. Tó ũ han mǎn ke tũ ti nĩ ha, hā ra tóg ón ja tũ nĩ gé, ti tỹ ón ki kagtĩg nĩn kỹ. Ti tỹ ěg mỹ nén tó ja ěn ve sór ěg tóg mũ, hā vỹ: kanhkā, he mũ, hā kỹ tóg ěg hā mỹ tó ja nĩ, Topě ti. ¹⁹ ěg tỹ kanhkā ve sór kỹ ěg tóg to krónh ke tũ nĩgtĩ. ěg tỹ kanhkā tá ũn ve sór mũ hā vỹ ěg tar han tí, ěg tỹ tỹ prānh ke tũ nĩ jé. Tá jun jé ěg tóg ke mũ, ha vemnĩ, Topě jamā tá. ²⁰ Jesus vỹ tá jun vén, ěg jo, kỹ tóg ěg mỹ Topě to ěpřy ti han, Topě to ěmĩn ti. ěg jagfỹ tóg tỹ Topě tũ ki rĩr tí to pǎ'i mág nĩ, Melquisedeque ěn ri ke. Kurā krỹg ja tũ ti nĩ, ti tỹ tỹ pǎ'i nĩ ti. Kỹ tóg ěg jo Topě rĩnja tá nĩ nĩ, ěg tỹ ti nón tá junjun jé gé.

7

Melquisedeque kǎme

¹ Melquisedeque ěn vỹ tỹ pǎ'i mág nĩ ja nĩgtĩ, cidade tỹ Salém kri, kỹ tóg Topě tũ ki rĩr nĩ ja nĩgtĩ gé, ũ tỹ věnh kar kri ke nĩ ěn tũ ki. Abraão vỹ pǎ'i tỹ 4 (ke) ěn mré věnh génh han ja nĩ. Ti tỹ ag kǎgtén kar kỹ Melquisedeque ěn vỹ ti kato tē, kỹ tóg ti mỹ: “Topě vỹ ā ve há han, kỹ tóg ā ve há han mǎn ke mũ gé,” he mũ. ² Kỹ Abraão vỹ ti mỹ dízimo ěn nĩm mũ sir, ā tũ tỹ 10 (ke) kar ki tóg ũn pir nĩm mũ sir, Melquisedeque mỹ, ti tỹ ũn kato tē mũ ěn ag tũ mǎn ja tỹ dízimo ěn ti. Ti jiji to ken hā vē, hā vỹ: věnh jykre kuryj to pǎ'i, he mũ, hā vỹ: Melquisedeque, he mũ. Kỹ tóg tỹ cidade tỹ Salém to pǎ'i nĩ, hā vỹ: ũn krĩ kupřā ěn ag pǎ'i, he mũ. ³ Panh tũ ti nĩ, mỹnh tũ ke gé, jóg'jóg ve tũ ti nĩ gé. Ū ki mur já tũ ti nĩ, kỹ tóg ter ja tũ nĩ gé. Topě kósin ri ke ja ti nĩ. Topě tũ ki rĩr kỹ tóg nĩ nĩ, ti kurā vỹ krỹg ja tũ nĩ, Melquisedeque kurā ti.

⁴ Pǎ'i mág pē vē, Melquisedeque ti, hā kỹ Abraão vỹ ti mỹ ā tũ tỹ dízimo nĩm ja nĩ gé. Hā ki ěg tóg ki kanhró nỹtĩ, ti tỹ Abraão kǎfór nĩ ti, Melquisedeque ti. ⁵ Ū tỹ Israel ag kǎmĩ dízimo mǎg tí ag vỹ tỹ Levi krē nỹtĩ, ũ tỹ Topě tũ ki rĩr tí ěn ag. Ājag mré ke ki ag tóg dízimo ěn mǎg tí, ag kar tỹ tỹ Abraão krē'krē nỹtĩ ra. ⁶ Hā ra Melquisedeque pi(jé) tỹ Abraão mré ke nĩ ja nĩgtĩ'. Ge ra Abraão tóg ti mỹ dízimo ěn nĩm ja nĩ, kỹ tóg ti mỹ: “Topě vỹ ā ve há han,” he mũ gé, Melquisedeque ti, Abraão mỹ, Topě tỹ Abraão mré věmén kar kỹ, Topě tỹ ti mỹ: “ā kófa ra ā kósin ke mũ,” he kar kỹ. ⁷ Kỹ tóg Abraão kǎfór nĩ, Melquisedeque ti, ti tỹ ti mỹ: “Topě vỹ ā ve há han,” hen kỹ. Ti kri ke vỹ tỹ ti jē.

⁸ Levi krē'krē ěn vỹ tỹ ěprā ke nỹtĩ gé, ũ tỹ ājag mré ke ki dízimo mǎg tí ěn ag. Hā ra Melquisedeque vỹ ter ja tũ nĩ něji, hā kỹ tóg rán kỹ nĩ, Topě vī tỹ rán kỹ nĩ ki. Ūn ter tũ vỹ Abraão ki dízimo mǎn ja nĩ, hā vỹ: Melquisedeque, he mũ. ⁹ Kỹ, Abraão tỹ ti mỹ dízimo nĩm ěn kǎ tóg ā krē'krē kósin tỹ Levi jagfỹ ti mỹ dízimo nĩm ja nĩ gé, Melquisedeque mỹ. Hā kỹ Levi krē'krē ag vỹ ājag mré ke ag ki dízimo ve ja nĩgtĩ gé sir. ¹⁰ Abraão tỹ Melquisedeque mỹ dízimo nĩm ěn kǎ

Levi vỹ mur ja tũ nĩ ver, hã kỹ ti jóg'jóg ve tỹ Abraão vỹ ti jagfy dízimo nĩm ja nĩ. Nĩm kar kỹ tóg kejèn Levi vovo han mũ sir, Abraão ti, Melquisedeque tỹ ti mré vēmén kar kỹ.

¹¹ Topê tỹ Levi krê'krê ag mỹ: “isũ ki rĩrmnĩ,” he ěn kã tóg ag mỹ tag to vẽnĥ jykre nĩm ja nĩgtĩ gé, ag tỹ ki rĩr ke to. Ag hã tỹ ki rĩr há han ke vê vê, hã ra ag tóg ki rĩr kãn jã tũ nĩ, hã kỹ Topê tóg ũ tỹ ki rĩr ke mũ ũ jẽnê ja nĩ, ũ tỹ Melquisedeque ri ke ěn, hã vỹ: Jesus Cristo, he mũ. Ag tỹ ki rĩr há han ja nĩ ra Topê hỹn ti jẽnênh ke tũ nĩ vê, kỹ Arão krê'krê ěn ag hã vỹ ki rĩr nỹtĩnh ke vê vê. ¹² Kỹ, Jesus tỹ Topê tũ ki rĩr kỹ Topê vỹ ti mỹ tag to vẽnĥ jykre tãg han ja nĩ gé. ¹³⁻¹⁴ Hã kỹ tóg ki rĩr nĩ sir. Ti pi(jé) tỹ Levi krê'krê ag kã ũ nĩ, ěg Senhor tỹ Jesus ti. Judá krê'krê ag kã ũ vỹ tỹ ti nĩ. Ge ra tóg Topê tũ ki rĩr mũ. Judá krê'krê ũ tóg Topê tũ ki rĩr ke tũ tĩ vê, ag tỹ Topê mỹ nén ũ pũn ke tũ vê vê. Ag rãnrãj tũ vê vê, tag, Judá krê'krê ag, kỹ Moisés tóg ag to nén ũ tó ja tũ nĩ gé, ti tỹ Topê tũ ki rĩr ke tag rãn kỹ. Hã ra Jesus tóg Topê tũ ag ki rĩr jê, ti tỹ tỹ Judá krê'krê ag kã ũ nĩ ra. Topê tỹ ti mỹ vẽnĥ jykre tãg nĩm hã vê.

Jesus tỹ Melquisedeque ri ke nĩ

¹⁵ Levi krê'krê ag vỹ Topê rãnrãj han kãn ki kagtĩg ja nĩgtĩ. Hã kỹ Topê tóg ã tũ ki rĩr ke ũ jé prêr, ũ tỹ Melquisedeque ri ke ěn, hã vỹ: ěg Senhor tỹ Jesus, he mũ. Hã ki ěg tóg vég tĩ, Levi krê'krê ag tỹ ti rãnrãj han ki kagtĩg nỹtĩ ti. ¹⁶ Kỹ ěg Senhor tỹ Jesus pi(jé) ěprã ke ag jykre ri ke han kỹ Topê tũ ki rĩr mũ', kỹ ěprã ke ũ vỹ: “ha ki rĩr,” he ja tũ nĩ gé. Topê tỹ ti mỹ nén tó jan hã vê. Ter mãn ke tũ ti nĩ ha, hã kỹ tóg ki rĩr há han mũ ha. ¹⁷ Ti to tag tóg rãn kỹ nĩ, Topê vỹ tỹ rãn kỹ nĩ ki, ha mẽ: “isũ ki rĩr jé ã tóg ke mũ. Tũ' henh ke tũ (pê) ti nĩ, ã tỹ isũ ki rĩr nĩ ti, Melquisedeque tỹ isũ ki rĩr nĩ ěn ri ke,” he ja ti nĩ. ¹⁸ Tag tó kỹ tóg Moisés jykre ěn tỹ tũ' he mũ, ti krój nĩn kỹ, ti tỹ ěg há han mãn ki kagtĩg nĩn kỹ. ¹⁹ Hỹ, Moisés jykre ěn vỹ ěg tar han ki kagtĩg ja nĩgtĩ, ěg tỹ Topê vĩ ki króm han ki kagtĩg ja tóg nĩgtĩ, kỹ ěg ti jykre han sór mũ ra kãnhkã tá jun ke tũ nĩ, ěg tỹ Moisés jykre han mũ ra. Vãhã Topê tóg ěg mỹ vẽnĥ jykre tãg nĩm ja nĩ, ũ tỹ Moisés jykre kãfór nĩ ěn, hã vỹ: Jesus jykre, he mũ. Kỹ ěg tóg Jesus tũgrĩn Topê nĩgia tá junjun ke mũ.

²⁰ Tag to Topê tóg vĩ kãfór han ja nĩ. Moisés tỹ Levi krê'krê mỹ: “Topê tũ ki rĩrmnĩ,” hen kỹ tóg vĩ kãfór han ja tũ nĩ. ²¹ Hã ra Topê tóg Jesus mỹ tag tó. Ti mỹ tóg: “isũ ag ki rĩr jé ã tóg ke mũ,” he ja nĩ. “Tũg ke tũ ti nĩ, ã tỹ isũ ag ki rĩr tĩ ěn ti. Vĩ kãfór han inh mỹr. Tó ũ han mãn ke tũ sóg nĩ, vẽnĥ jykre ũ han mãn ke tũ sóg nĩ,” he ja tóg nĩ, ěg jóg mág ti, ã kósin mỹ. ²² Hã kỹ Jesus jykre vỹ Moisés jykre kãfór nĩ, Jesus tỹ ěg mỹ vẽnĥ jykre tãg nĩm mũ ěn. ²³ Nén ũ ki tóg sir Moisés jykre ri ke tũ nĩ, Jesus jykre ti, ha mẽ. Moisés jykre ki Topê tũ ki rĩr tĩ ag vỹ e ja nỹtĩgtĩ. Ājag kã ũ ter kỹ ag tóg jagnê jẽgja kã ũ fẽg' he ja nĩgtĩ, ti tỹ Topê mỹ ti tũ ki rĩr jé. Hã kỹ ag tóg e ja nỹtĩgtĩ, Moisés jykre ki Topê tũ ki rĩr tĩ ag. ²⁴ Hã ra Jesus vỹ ter mãn ke tũ nĩ inhã, Topê tũ ki rĩr tóg nĩ nĩ, ũ tóg ti jẽgja kã jẽnĥ ke tũ nĩ. ²⁵ Hã kỹ tóg ã tỹ ũn ki rĩr nĩ mũ ag kar krenkren han ti, ũ tỹ ti tũgrĩn Topê jamã tá junjun ke mũ ěn ag kar. Rĩr tóg nĩ nĩ, kỹ tóg ěg jagfy Topê mré vēmén ti. Kurã krỹg ja tũ ti nĩ, Jesus ti.

²⁶ ěg to ti há nĩ, Jesus ti, tỹ ěg jagfy Topê tũ ki rĩr nĩn kỹ. Topê kósin vỹ tỹ ti nĩ. Kynğnê ja tũ pẽ ti nĩ. Nén ũ kórég venh ke tũ ěg nĩ, ti ki. Topê vĩ mranh tĩ ag mré ke tũ vê. Kỹ tóg tỹ kãnhkã tãn kar ag kri ke nĩ gẽ sir, ũri. ²⁷ ěprã ke ag tỹ Topê tũ ki rĩr nỹtĩn kỹ ag tóg Ājag tỹ Topê vĩ mranh ja tũgrĩn Topê mỹ nén ũ pũn vén tĩ, kurã kar ki, kar kỹ ag tóg Ājag mré ke ag tỹ Topê vĩ mranh tũgrĩn

ag jagfy Topē mý nén ũ pũn tĩ gé sir. Jesus vỹ Topē vĩ mranh ja tũ nĩ inhã. Hã ký tóg, ã tỹ vènh fêg ký tóg ag tỹ Topē mý nén ũ pũn ri ke han. Vènh fêg pir han tóg, ký tóg ã tỹ vènh fêg pir ên ki êg tỹ Topē vĩ mranh e ja ên tỹ tũ' he kãn. ²⁸ Moisés tỹ êprã ke ag mý: “Topē tũ ki rĩr;” hen ký ag tóg ki rĩr mũ, hã ra ag tóg kygnê mág ký nýtĩ ja nýtĩ gé, ag tỹ tỹ êprã ke nýtĩn ký. Hã ra Topē tóg vènh jykre tãg han ký tóg ã kósin mý: “ki rĩr jé ã tóg ke mũ, tag to sóg vỹ kãfór han mũ,” he ja nĩ. ũ tỹ kygnê ja tũ pẽ ên mý tóg tag to ja nĩ, hã ký tóg kygnênh ke tũ pẽ nĩ gé.

8

Jesus hã tỹ êg jagfy Topē tũ ki rĩr

¹ Ha mẽ, sỹ ãjag mý nén kãmén ja ti. Tag tó sór ja inh nĩ, ha mẽ. Êg jagfy Topē tũ ki rĩr tĩ to pã'i mág hã vỹ nĩ nĩ. Topē pègja tá tóg nĩ nĩ, kanhkã tá. ² Topē nĩg jafã pẽ tá tóg ti tũ ki rĩr mũ. Topē nĩgja pẽ ên pi(jé) tỹ êprã ke ag tỹ há nĩ'. Topē hã tỹ há vỹ, ên ti. Ên tá tóg nĩ nĩ, êg jagfy, Topē tũ ki rĩr nĩ ên ti.

³ Topē tũ ki rĩr tĩ to pã'i mág jykre hã vỹ, ha mẽ. Topē mý ag tóg nén ũ nĩ pũn tĩ, nén ũ ũ ke gé. Ký ũ tỹ êg jagfy Topē tũ ki rĩr tĩ to pã'i mág tag vỹ Topē mý nén (ũ) nĩm ke mũ gé, Jesus ti, hã vỹ: vènh fêg, he mũ. ⁴ Ti tỹ ver tag mũ ga kri mũ ag mré ga kri tĩ ra Topē tóg ti mý vènh rãnrãj tag nĩm ke tũ nĩ vỹ, ti tỹ Topē tũ ki rĩr jé. Êprã ũ tỹ Topē tũ ki rĩr mũ ag vỹ nýtĩ ver, ũ tỹ Judeu ag jykre ki Topē tũ ki rĩr mũ ũ ag. ⁵ Topē jo ãn krêm ag tóg nén ũ nĩ pũn tĩ, Moisés tỹ ag mý vènh jykre nĩm ký. Topē vỹ Moisés mý tó ja nĩ, ti tỹ kur tỹ Topē jo ãn han jé. Ti mý tóg: “ã mý sóg ã tỹ nén han ke mũ ên ti ven kãn huri,” he mũ. “Á tỹ pãnónh kri nĩ ên kã sóg ã mý ven kãn. Sỹ ã mý nén ven mũ ên hã han nĩ,” he ja tóg nĩ, Topē ti, Moisés mý, hã ký tóg han. ãn ên krêm ag tóg ũri nén ũ ũ pũn tĩ, Judeu ag jykre ki, Topē tũ ki rĩr tĩ ag. Hã ra tóg tỹ kanhkã tá vènh jykre tag hã pẽ tũ nĩ ver. Nén sĩ ki tóg ri ke nĩ, ag tỹ nén han mũ ti, kanhkã tá vènh jykre ri ke sĩ ti nĩ. Jesus hã vỹ kanhkã tá vènh jykre pẽ ên han kãn mũ.

⁶ Hã ký Jesus rãnrãj vỹ êprã ke ag rãnrãj kãfór nĩ. Topē vỹ êg mý Jesus jênê, ti tỹ êg mý vènh jykre tãg nĩm jé, ký tóg ti tỹ Moisés tỹ êg mý vènh jykre há nĩm ên há kãfór nĩ. Ký tóg êg mý nén ũ há távĩ han ke mũ, Topē ti, ti tỹ Jesus jênên ký. Hã ký Jesus rãnrãj vỹ Moisés rãnrãj kãfór nĩ, Jesus tỹ êg mý vènh pãte fón ken ký. ⁷ Topē mý tóg pãgsĩ ja nĩ, ã tỹ Moisés mý vènh jykre nĩm ja ên ti, hã ký tóg vènh jykre tãg han to jykrén ja nĩ. ⁸ Á povo jykre ve ký tóg ti mý kórég nĩ, hã ký tóg tag tó, ha mẽ. “Kãnhmar sóg povo tỹ Israel ag vènh jykre tãg nĩm ke mũ, Judã krê'krê ag mý ke gé,” he ja tóg nĩ, êg jóg mág ti. ⁹ Vènh jykre tãg tag vỹ isỹ ag jóg'jóg ve ag mý vènh jykre nĩm ja ên ri ke tũ nĩnh mũ. Ag jóg'jóg ve ag mý sóg vènh jykre ũ nĩm ja nĩ gé, isỹ ga tỹ Egito tá ag kãpan ký. Ag nĩgé kãgmĩ ký sóg ag tafĩn kãtĩ mũ, ag ga pẽ ra. Hã ra ag tóg isỹ ag mý vènh jykre nĩm ja ên mranh, hã ký sóg sir ag togvãnh ja nĩ,” he tóg, êg jóg mág ti. ¹⁰ “Hã ra sóg vãhã ag mý vènh jykre tãg han sór mũ, povo tỹ Israel ag mý, ha mẽ,” he tóg, êg jóg mág ti. “Ájag krĩ tỹ ag tóg isỹ ag jyvèn mũ ên ki kanhrãn ke mũ, ký ag tóg han sór ke mũ gé, ti tỹ ag fe kãkã nĩn ký. Ag Topē vỹ tỹ inh nĩnh mũ, ký ag tóg tỹ inh krê nýtĩnh ke mũ gé, ên kã. ¹¹ Ký ũ tóg ã mré ke ag kanhrãn mãn ke tũ nĩ ha. “Êg jóg mág vỹ ge nýtĩ, ge ti nýtĩ,” he mãn ke tũ ag nýtĩ ha, jagnê mý. Ag kar vỹ inh ki kanhró nýtĩnh mũ, ên kã, ãn kãsir ag, ãn mág ag ke gé, ên

kā. ¹² Ag tŷ inh vī mranh mŭ (hã) ra sóg ge ra ag jagãgtãn ke mŭ. Vẽnh pãte fón jé sóg ke mŭ, ag tŷ inh vī mranh ja ên ti,” he ja tóg nĩ, Topê ti.

¹³ Kŷ, Topê tŷ vẽnĥ jykre tãg han kŷ vẽnĥ jykre ve ên vŷ ti mŷ tŷ vẽnĥ jykre si nĩ sir. Hã ra nén (ũ) si kar ên vŷ kejẽn tũ' henh ke mŭ, kãnhmar.

9

Vãsy Topê jykre mré ũri Topê jykre

¹ Topê tŷ ag mŷ vẽnĥ jykre ve ên nĩm kŷ tóg ag mŷ ag tŷ nén han ke ên kãmén ja nĩ. Ag tŷ ti jo ĩn han tó ja ti nĩ, kar kŷ tóg ag tŷ ti jo ĩn krêm ti mré vémén ke tó ja nĩ gé, ag tŷ ti mŷ nén (ũ) pũn ke ti ke gé. ² Kŷ ag tóg kur tŷ ĩn ên han, ti tŷ tŷ Topê jo ĩn jê jé. Hã ra tóg vẽnĥ kãpãm kŷ nĩ, kur tŷ ke gé, kŷ ag tóg ĩn vãfynyn ki jun vén mŭ ên to ag tóg: “Topê mré vĩ jafã,” he tí. Ên tá mesa kri vela tŷ kri vin jafã vŷ jê, kar kŷ mesa ti ke gé, mesa tŷ kri pão vin jafã ên. ³ Tag pãte tóg kur nĩ, jãnkã tŷ kur, kŷ kur ên pãte ĩn vãfynyn ũ vŷ nĩ gé, ũn sĩ. Ên to ag tóg: “Topê nĩg jafã,” he tí, ĩn vãfynyn ên to. ⁴ Tá tóg Topê mŷ kri nén (ũ) pũn jafã nĩ, ouro tŷ há ti. Kri ag tóg nén ũ ger há pũn tí, ouro ên kri. Kar kŷ Topê caixa vŷ tá nŷ gé. Ti to tĩr há vŷ tŷ ouro nĩ. Caixa ên kãkã ouro tŷ pẽnky vŷ nĩ, kŷ kanhkã tá vẽnĥ vŷ pẽnky ên ki nĩ, Topê tŷ ag mŷ pão jênê ên ti, ag tŷ ga kórég kri mũn kŷ. Kar kŷ Arão vátó vŷ kã nŷ gé, ti kãtó ti, kãtó fėj mŭ ên ti. Caixa ên kãkã tóg nŷ nĩ, vátó ên ti. Kar kŷ Topê tŷ Moisés mŷ vẽnĥrá nĩm ja ên vŷ kãki nŷtĩ gé, caixa ên kãki. Pó régre ki tóg rãnrán ja nĩ, Moisés ti, Topê tŷ êg jyvẽn mŭ ên ti. Pó régre ên tóg caixa kãki nŷtĩ gé. ⁵ Caixa ên kri tóg nŷtĩ, Topê tŷ jégnev jafã régre ag kãggrã, querubim he mŭ ên, ũ tŷ Topê rĩnja tá nŷtĩ ên. Fěr ag nŷtĩ, kŷ ag fěr tóg krŷg he kŷ nŷtĩ. Ag fěr fẽnja krêm Topê vŷ êg mŷ vẽnĥ pãte fón tũ, êg tŷ ti vĩ mranh ja ti. Hã ra sóg tag kãmén kãn sór tũ nĩ ver.

⁶ Kŷ tóg vãfynyn régre nĩ, ĩn tŷ kur ên ti, Topê tũ ên ti. Ti vãfynyn ve ki ag tóg kãra ge tí, Topê tũ ki rĩr tí ag, kurã kar ki. Tá ag tóg ãjag rãnhraj ti han tí. ⁷ Tĩ vãfynyn ũ ên tá tóg kãra rã pin' he tí, prŷg kar ki, ag to pã'i mág ti, ti tãvi. Ag męg kyvẽnĥ ma tóg tí ti, Topê mŷ ven jé, Topê tŷ ti mŷ vẽnĥ pãte fón jé, povo kar mŷ ke gé, ag tŷ Topê vĩ mranh ja ên ti, ag tŷ mranh sór tũ ra mranh ja ên ti.

⁸ Topê kuprĩg vŷ êg mŷ kãmén mŭ, ũri, vẽnĥ jykre si ên ti. Kur tŷ ĩn vãfynyn vŷ ge nĩ, ha mē. Ti vãfynyn ve ên tŷ ver ĩn krêm nĩn kŷ êg tóg ti vãfynyn ũ tá jun ke tũ nĩ ver, Topê nĩgjafã tá. ⁹ Êg tŷ ũri vég mŭ tag ki kanhrãn jé, hã jé Topê tóg vẽnĥ jykre tag han ja nĩgtĩ, êg tŷ to comparação han jé. Topê jo ĩn ên tá ag tóg Topê mŷ nén ũ pũn tí, kŷ ag tóg ag męg ti tãnh kŷ pũn tí gé. Ag tŷ Topê mŷ sĩnvĩ nŷtĩ sór vė, hã jé ag tóg ti mŷ nén (ũ) pũn tí. Hã ra ag tóg ti mŷ pũn mŭ ra (ag tóg ti mŷ) sĩnvĩ tũ nŷtĩ, ag jykre tŷ ver kórég nĩn kŷ. ¹⁰ Kŷ, ag tŷ ti mŷ pũn há han jé ag tóg vẽnĥ jykre tŷ ge han tí gé, ha mē: vẽnĥ to ag tóg jykren tí, kŷ ag tóg vẽnĥ ũ to: “tag konh ke tũ êg nĩ, tag kron ke tũ êg nĩ,” he tí, ti tŷ ag mŷ tó kŷ nĩn kŷ. Kŷ ag tóg goj tŷ vẽnĥ kygpe tŷ hẽn ri ke han han tí gé. Tag ki vẽnĥ jykre kar vė, êprã. Kŷ Topê tŷ vẽnĥ jykre tãg han kŷ ên vŷ tóg tũ' he mŭ sir.

¹¹ Vãhã Cristo vŷ hur kãtũ, kŷ tóg tŷ êg jagfy Topê tũ ki rĩr to pã'i mág nĩ ha, kŷ tóg êg kren pẽ han mŭ. Tĩ tŷ Topê jo ĩn kãra rã vŷ ĩn si ên mág kãfór nĩ gé. Há tãvi ti nĩ, Jesus tŷ hẽ tá Topê tũ ki rĩr nĩ ên ti. Êprã ke tŷ ĩn há pijé', tag ki ĩn pijé', kanhkã tá ke vė. ¹² Kŷ, Jesus tŷ ên kãra rã kŷ tóg rã pir han, Topê nĩgjafã pẽ ên kãra, Topê tŷ êg mŷ vẽnĥ pãte fón jé. Kŷ tóg, ã tŷ kãra rã kŷ ti pi(jé) ag

mëg kyvénh ma vyr', cabrito ên, monh tâgy ên. Æ kyvénh hã tÿ tóg êg kren pê han, Jesus ti.

¹³ Û ter kÿ ù tÿ ti va mû mû ên ag vÿ, ag tÿ Topê jo ïn kã ra ge sór kÿ ag vÿ Topê tû ki rÿr tÿ ag mÿ: "ha êg to tÿ kó kó hé, êg mëg kyvénh tÿ," he tÿ. Ag tÿ ag to tÿ kó kó he kar kÿ ag tóg jãnhkri nÿtÿ sir, ag tÿ cabrito kyvénh tÿ ag to tÿ kó kó hen kÿ, ke tû nÿn kÿ monh kyvénh tÿ, ke tû nÿn kÿ monh fi pÿr tÿ mrêj tÿ. Ag tÿ ag jãnhkri han jan hã vê. ¹⁴ Hã ra Cristo vÿ Æ kyvénh hã tÿ êg jãnhkri pê han. Topê kuprÿg tÿ ti krÿn kÿ tóg Topê mÿ vënh fêg, Cristo ti. Kygnê ja tû pê ti nÿ, hã kÿ tóg há kar nÿ, ti tÿ vënh fêg kÿ. Ti kyvénh vÿ êg jãnhkri pê han mû, êg jykre mré tóg êg kuryj han mû, kÿ êg tóg vënh jykre kórég han mãn ke tû nÿ sir, êg tÿ êg jykre si tigrÿn ter ke mû ên ti. Vãhã êg tóg Topê tû han há nÿgtÿ, ùn rÿr nÿ ên tû ti.

Cristo tÿ êg mÿ vënh jykre tãg ma kãtÿg

¹⁵ Hã kÿ Cristo vÿ êg mÿ vënh jykre tãg ma kãtÿg. Ter ja tóg nÿ, Topê tÿ êg mÿ vënh pãte fón jé, êg tÿ ti jykre ve mranh ên ti. Ti ter kar kÿ Topê tóg ù ag kuprêg huri, ag tÿ Topê tÿ kanhkã tá êg mÿ nén ven ke ên ki kanhrãn jé. Jesus tÿ êg mÿ han hã vê.

¹⁶ Kejên ù tóg Æ ter ke to hã: "iser kar kÿ ên vÿ isû tag mãn ke mû, ù ên vÿ isû ù mãn ke mû gé," he tÿ. Rán tóg tÿ, tag, kÿ tóg tógfÿg tÿ, vënh rá ti. Kÿ ag tóg ag tÿ vënh rá ên ve sór mû ra ag tóg ti ter kar kÿ hã vég tÿ. ¹⁷ Ti tÿ ver ter tû nÿn kÿ ag tóg vënh rá ên venh ke tû nÿ. "Iser kar kÿ," he tóg, hã kÿ ù tóg ver ti tû mäg tû nÿ, ti tÿ ver ter tû nÿn kÿ, ù tÿ rán mû ên ti. ¹⁸ Ri ke ti nÿ, Topê tÿ êg mÿ vënh jykre nÿm ja ên ti, ti si mré hã. Ag mëg ter kar kÿ ke ja vê. ¹⁹ Hã kÿ Moisés vÿ povo kar mÿ Topê tÿ ti mÿ nén to ja ên kãmên, Topê tÿ nén to ag jÿvën mÿ ên ti. Ti tÿ ag mÿ kãmên kar kÿ tóg monh tâgy tãnh kÿ ti kyvénh mãn ja nÿ, cabrito tãnh kÿ ke gé. Goj mãn kÿ tóg ki kujêñ ja nÿ gé, kÿ tóg tÿ kujãjãg mû, goj mré tóg ti kujãjãg mû sir, carneiro kyki kusüg mré hã tóg tÿ kujãjãg mû sir, re no fej mré hã. Kÿ tóg livro kri tÿ kó he mû, to tÿ krig ke tóg mû gé, povo kar to tóg tÿ kó kó he mû gé, ag tÿ jãnhkri kÿ nÿtÿ jé. ²⁰ Ag to tÿ krig ke kar kÿ tóg ag mÿ: "Topê tÿ êg mÿ nén han ke mû to vënh kyvénh hã vê," he mû, "Topê tÿ êg mÿ vënh jykre nÿm mû to vënh kyvénh hã vê," he tóg mû, Moisés ti. ²¹ Kar kÿ tóg ïn tÿ kur to tÿ krig ke mû gé, pénky kar to tóg tÿ kó he mû gé, ag tÿ Topê tû han jafã kar to. Vënh kyvénh ên tÿ tóg kri tÿ kó he kãn mû, ag kar jãnhkri nÿtÿ jé. ²² Ha vé, ag tÿ vãsÿ Topê jykre ên ki nén ù tÿ jãnhkri' he sór kÿ ag tóg nén ù kyvénh hã tÿ jagnê jãnhkrig tÿ. Pir ti nÿ, ag tÿ nén ù kyvénh tû ra tÿ jãnhkri' ke mû ti. Hã kÿ êg tóg ki kanhró nÿtÿ. Êg tÿ Topê vÿ mranh kÿ tóg êg mÿ êg mëg ter hã tigrÿn vënh pãte fón ja nÿgtÿ, vãsÿ vënh jykre ên ki.

Cristo tÿ êg jagfy ter pir han

²³ Vënh jykre ên vÿ kanhkã tá vënh jykre ri ke sÿ nÿ, hã kÿ vënh mëg kyvénh vÿ nén kar ên jãnhkri han ja nÿgtÿ. Êg tÿ hã ra kanhkã ve jé tóg há tû nÿ, êg mëg tÿ êg jagfy ter mû ti. Êg mëg vÿ êg tÿ kanhkã tá jun han ki kagtÿg nÿ. ²⁴ Cristo hã vÿ êg tÿ tá jun han ke mû. Kÿ tóg êprã ke tÿ Topê jo ïn kãra rã ja tû nÿgtÿ gé, kanhkã jykre ri ke sÿ ên kãra rã ja tû ti nÿ. Kanhkã pê ra tóg vyr, kÿ tóg Topê rÿnja tá nÿ nÿ, Topê mré vëmén jé, êg jagfy. ²⁵ Kÿ êprã ke ên tóg êprã Topê tû ki rÿr tÿ to pã'i mág ên tóg prÿg kar ki ag tÿ ïn vãfÿnÿn to: Topê nÿgjafã, he mû ên kãra tóg rã tÿ, ag mëg kyvénh mãn kÿ tóg ra rã tÿ. Hã ra Cristo vÿ vënh fêg pir han. ²⁶ Ti tÿ prÿg kar ki vënh fêg mû ra tóg ter tÿ hên ri ke han ke vê vê, Topê

tý ga han kar ký. Hã ra tóg vãsý vënh ven ja tú nĩ. Ūri, kurã tý ěgno to hã tóg vënh ven pir han, ký tóg vënh fëg pir han, ěg tý Topě ví mranh ěn tý tú' he jé, ã ter tugrĩn. ²⁷ Ěprã ke ag vỹ ter pir han tí gé. Ěg ter kar ký Topě vỹ ěg jykre tugnyĩm ke mũ. ²⁸ Tag ri ke ti nĩ, Cristo tý vënh fëg mũ ti. Vënh fëg pir han tóg, ã tý ũn e tý Topě ví mranh tý tú' he jé. Kejẽn tóg kãtĩg mãn ke mũ. Hã ra tóg ěg tý Topě ví mranh ja tugrĩn ter mãn ke tú nĩ, ti kãtĩg mãn ký. Ěg jé prěr jé tóg kãtĩg ke mũ, ti tý ũ tý ti kãtĩg jãvãnh mũ ag jé prěr jé.

10

¹ Ěg tý Judeu ag jykre ve ký ěg tóg ve si han tí, Topě tý ěg mũ nén han sór mũ ti. Prỹg kar ki ag tóg Topě mũ tãnh ký pũn', tãnh ký pũn' he tí. Hã ra ag męg tý ag jagfỹ ter mũ ra tóg ag jykre há han ki kagtĩg ja nĩgtĩ. ² Ag tý Topě mũ nén (ũ) pũn mũ ra ag tóg Topě ví mranh mãn', mranh mãn' he tí. Ag tý mranh tú nĩ ra ag tóg ti mũ pũn mãn ke tú nĩ vë, ti tý ag mũ vënh pãte fón jé. Hã ra ag tóg ki kanhró nỹtĩ, ag tý ti ví mranh tí tag, hã ký ag tóg ti mũ nén pũn tovãnh tú pë nĩgtĩ, ti tý ag mũ vënh pãte fón tovãnh tú nĩ jé. ³ Prỹg kar ki ag tóg Topě mũ pũn tugrĩn (ag tóg) ag tý ti ví mranh ja ěn mũ ěkreg tí. ⁴ Hỹ, monh kyvënh vỹ ěg tý Topě ví mranh tý tũg' henh ke tú pë nĩ, cabrito tý ěg jagfỹ ter mũ ěn ti ke gé. ⁵ Hã ký Cristo tóg, ã tý ga kri mur ken ký (tóg) Topě mũ: “ag tý ãjag męg tãnh ký pũn mũ ra tóg tý nén ũ tú nĩ ã mũ,” he ja nĩ. “Ag tý ã mũ nén ũ ũ pũn mũ ra tóg ã mũ tý nén ũ tú nĩ gé. Hã ra ã tóg inh mũ inh fãr ti nĩm, isỹ ag jagfỹ ter jé. ⁶ Ag tý ã mũ ag męg pũn mũ ra tóg ã mũ sér tú nĩ, ag tý ã mũ nén ũ ũ pũn mũ ra. Ag tý ã ví mranh tag tý tú' he ki kagtĩg tóg nĩ, ag tý ã mũ nén pũn mũ tag. ⁷ Hã ký sóg ã mũ: “ha vé, sỹ ã mũ vënh fëg ke vë,” he mũ, “isỹ ã tý inh ki nén ve sór mũ ěn tý ã mũ han jé,” he sóg mũ. Hã ký tóg rán ký nĩ, iso, ã ví rá ki,” he tóg, Cristo ti, Topě mũ.

⁸ Ti mũ tóg tag tó vén, ha mẽ. “Ag tý ãjag męg tãnh ký pũn mũ ra tóg tý nén ũ tú nĩ ã mũ. Ag tý ã mũ ãjag męg pũn mũ ra tóg ã mũ sér tú nĩ, ag tý ã mũ nén ũ ũ pũn mũ ra. Ag tý ã ví mranh tag tý tũg' he ki kagtĩg tóg nĩ, tag,” he vén tóg. Hã ra tóg rán ký nĩ, Judeu ag tý Topě mũ tag pũn jé. Ge ra Jesus tóg tag to: “nén ũ tú vë,” he ja nĩ. ⁹ Tag tó kar ký tóg Topě mũ: “ha vé, sỹ ã mũ vënh fëg ke vë, isỹ ã tý inh ki nén ve sór mũ ěn tý ã mũ han jé,” he mũ gé, Topě mũ. Ā tý tag tó ký tóg vënh jykre si ěn tý tú' he mũ, ũn tãg han jé. ¹⁰ Jesus tý Topě ví ki króm ja tugrĩn ěg tóg ũri tý Topě krë nỹtĩ ha. Jesus Cristo vỹ ěg jagfỹ ter ja nĩ, vënh fëg ký. Ti ter pir ki tóg ěg név(e) kajãm kãn, ký Topě tóg ěg mũ vënh pãte fón kãn mũ sir.

¹¹ Ěprã ke ag tý Topě tú ki rĩr tí ag vỹ kurã kar ki ãjag rãnrhãj han tí, Topě tú ki rĩr jé. Kurã kar ki ag tóg Topě mũ ãjag męg tãnh ký pũn tí, hã ra ag tý Topě mũ nén pũn mũ ěn pí(jé) ag tý Topě ví mranh tý tú' he ja nĩgtĩ. ¹² Ag jãvo Jesus Cristo vỹ vënh fëg pir han, ã ter tugrĩn tóg ěg tý Topě ví mranh ěn tý tú' he kãn. Tag han kar ký tóg Topě pęgja tá nĩ nĩ. ¹³ Tá tóg nĩ nĩ. Topě vỹ ti kato vãsãnsãn mũ ag tý ti pën krëm vin ke mũ. Ag sigse ký nỹtĩ to ken hã vë. Tag hã jãvãnh tóg nĩ nĩ, Jesus ti. ¹⁴ Ti tý vënh fëg pir ěn tugrĩn tóg Topě krë kar ag krenkren han kãn huri, ký ěg Topě mũ sĩnvĩ nỹtĩ. ¹⁵ Topě kuprĩg vỹ ěg mũ tag tó tí gé. Tag tó tóg mũ, ha mẽ. ¹⁶ “Tag pãte sóg ag mũ vënh jykre tãg han ke mũ,” he tóg, ěg jóg mág tí. “Vënh jykre tãg ěn hã vë, ha mẽ. Isỹ nén to ag jyvën mũ ěn tý sóg ag fe kãkã nĩm ke mũ, ký tóg sỹ ag krĩ ki rán ri ke nĩnh mũ sir, ký ag tóg han sór ke mũ,” he tóg. ¹⁷ Tag tó kar ký tóg tag tó gé, ha mẽ. “Ag tý inh ví mranh ja

ên mĩ êkrén măn ke tũ inh nĩ ha, ag jykre pãno ên mĩ êkrén măn ke tũ pẽ inh nĩ ha,” he tóg mũ gé. ¹⁸ Ha vé, Topẽ tỹ êg mỹ vẽn h pate fón ký êg tóg ti mỹ nén ù pũn măn ke tũ nĩ ha, ti tỹ êg mỹ vẽn h pate fón kãn ký nĩn ký, êg tỹ ti vĩ mranh ja kar ên ti.

Êg tỹ Topẽ to krónh ke tũ

¹⁹ Inh kanhkã, Jesus tỹ êg jagfy ter tigrĩn êg tóg jatun mỹ Topẽ nĩgafã tá jun ke mũ. ²⁰ Jesus tỹ êg jagfy ter ên tóg ti tỹ kur tỹ jãnkã ên fĩn rãm ri ke nĩ, êg tỹ ti nón fĩn rãm ri ke han jé, êg rĩnrĩr nỹtĩ jé. Topẽ jo ĩn krêm kur tỹ jãnkã nĩfe ên vỹ jaran ke ký sa nĩ, Jesus ter ký. Ký êg tóg rã genh há nỹtĩ ha. ²¹ Êg jagfy Topẽ tũ ki rĩr tũ to pã'i mág vỹ nĩ nĩ, hã vỹ: Jesus, he mũ. Topẽ jamã tá ke ên ag kar kri ke vỹ tỹ ti nĩ. ²² Ký jatun mỹ Topẽ mré vêmén nĩ. Tĩ ki rã há han nĩ, ãjag fe tỹ ti ki gemnĩ, ãjag tỹ ti nĩgafã tá junjun jé. Ón ký ti ki ge sór tũg nĩ. Êg jãnhkri han tóg, êg jykre pãno kar tỹ tóg tũ' hé, êg tỹ to jykrén măn tũ nĩ jé. Êg tỹ jãnhkri han tóg, êg tỹ goj jãpri tỹ vẽn h kype ên ri ke, ký êg há nỹtĩ. ²³ Ti tỹ êg mỹ nén tó mũ ên mĩ êkrén nĩ, to krónh ke tũg nĩ, sỹ ãjag mỹ nén tó mũ ên to. Ve jé êg tóg ke mũ, ti tỹ êg mỹ nén tó mũ ên ti. Û tỹ êg mỹ tó ja ên vỹ ón vãn h nĩgtĩ, hã ký to krónh ke tũg nĩ.

²⁴ Jagnẽ mĩ êkrén nĩ, ãjag tỹ jagnẽ jyvẽn jé. “Vẽn h kar to há nĩmnĩ,” hemnĩ jagnẽ mỹ. “Nén ù há kar han nĩ,” hemnĩ gé jagnẽ mỹ. ²⁵ Û ag tóg culto venh kãmũ vãn h nỹtĩgtĩ. Tag han tũg nĩ. Culto venh kãmũmnĩ. Ký jagnẽ jyvẽn nĩ, ãjag tar nỹtĩ jé. Kakó ti nĩ, ti kãtĩg măn ke kurã ti. Ve há ti tĩ ha, tag.

²⁶ Ha vé, Topẽ vĩ mẽ kãn êg huri. Êg tỹ ti ki rã kar ký culto venh kãtĩg tũ nĩ' hen ký, êg tỹ ge ra Topẽ vĩ mranh sór ký mranh tĩ ký tóg ù tỹ êg jagfy kajãm măn ke tóg tũ tũ. ²⁷ Hỹ, êg tỹ mranh sór ký mranh ký Topẽ vỹ êg vóg kónãn pẽ han ke mũ. Pĩ tỹ tóg ag tỹ tũ' henh ke mũ, Topẽ ti, ù tỹ ti kato vãsãnsãn mũ ag. ²⁸ Û tỹ Moisés tỹ êg jyvẽn mũ ên mẽ jãvãn h nĩ ên tén ja ag tóg nĩgtĩ, Israel ag, ùn régre ag tỹ ti jykre pãno ve ja tag tigrĩn, ke tũ nĩn ký ùn tãgtũ ag. Ti jagãgtãn ja tũ ja ag nĩgtĩ, ùn jykre pãno ên. ²⁹ Hã ki êg tóg vég mũ, Topẽ tỹ êg vóg kónãn pẽ han ke mũ ti, êg tỹ Topẽ kósĩn to é he ký, êg tỹ ti vĩ mranh sór ký. Êg tỹ mranh sór ký êg tóg ti kyvẽn h to é he tĩ, ti jykre to. Tĩ tỹ êg jãnhkri han ja ên to é he êg tóg tĩ sir. Êg mỹ tóg tỹ nén ù tũ nĩ sir, Topẽ kuprĩg tỹ êg jagãgtãn ja ên ti. Û tỹ tag han mũ vóg kónãn jé tóg ke mũ, Topẽ ti, ha vemnĩ. ³⁰ Hã ký tóg tag tó, ha mẽ: “ũn jykre pãno ag vóg kónãn jé sóg ke mũ, ag tỹ kajãm jé, ag tỹ nén ù kórég han mũ kar,” he tóg, Topẽ ti. Û tỹ tag tó mũ ki kanhró êg tóg nĩ mỹr. Hã ra tóg tag tó gé, ha mẽ. “Á mré ke ag jykre tũgnỹm jé tóg ke mũ, êg jóg mág ti,” he ja tóg nĩ gé. ³¹ Rĩr ti nĩ, Topẽ ti. Tĩ tỹ êg to jũ nĩn ký tóg jagy tãvĩ tĩ, nén ù jagy kar kãfór ti nĩ.

Êg tỹ to tar nỹtĩnh ke

³² ãjag tỹ vãsỹ ti mỹ vẽn h fêg vén ja ên kurã mĩ êkrén nĩ. Ên kã ag tóg ãjag kato vãsãnsãn mág, ký ãjag tóg ag to vêsỹrénh, kysã tỹ hên ri ke ki, ãjag tỹ Topẽ vĩ mẽ vén ên kã. Hã ra ãjag tóg to krónh krónh ke ja tũ nĩgtĩ. ³³ ãjag kã ù to ag tóg vĩ kónãn mág' he ja nĩgtĩ, ên kã, Topẽ kato vãsãnsãn mũ ag, ký ag tóg ãjag vóg kónãn gé, hã ra vẽn h kar vỹ vé, ag tỹ ãjag vóg kónãn ja ti. ãjag kã ù vóg kónãn ja ag tóg nĩgtĩ, ký tóg ãjag kar mỹ jagy tĩ ja nĩgtĩ, ag mré, ãjag tỹ tỹ ag mré Jesus ki ge nỹtĩn ký. ³⁴ Ký ag tóg ãjag kã ù sigse ja nĩ gé. Ký ãjag tóg ùn sigse ký nỹtĩ ên ag jagãgtãn ja nĩgtĩ, ag tỹ ãjag mré Jesus ki ge ký nỹtĩ ký. Pã'i

ag tỹ ãjag tỹ nén gég mũ ra tóg ãjag mỹ sér nĩ ja nĩgtĩ. ãjag tỹ kanhkã tá nén ù há távĩ ên venh ke há mĩ ãjag tóg êkrén ja nĩgtĩ, ag tỹ ãjag tỹ nén génh kỹ, Jesus tigrĩn. ãjag tỹ kanhkã tá nén venh ke ên vỹ tũ' henh ke tũ pẽ nĩ. ³⁵ Kỹ ùri to krónh ke tũg nĩ gé. ãjag tỹ ti to tar nỹtĩn kỹ ãjag tóg nén ù há távĩ venh ke mũ, ha mẽ. ãjag vèsýrénh ja ên kaja ri ke ve jé ãjag tóg ke mũ. ³⁶ Êg tỹ ti tũ han to tar nỹtĩnh ke vè, êg tỹ ti tovãnh ke tũ pẽ nỹtĩnh ke vè. Tag há vỹ há nĩ. Kỹ ãjag tỹ Topẽ tỹ êg mỹ nén tó mũ ên han kãn kỹ nỹtĩn kỹ ãjag tóg venh ke mũ, ti tỹ êg mỹ nén (ũ) ven ke mũ ên ti. ³⁷ Há kỹ tag vỹ rán kỹ nĩ, Topẽ ví rán ki, ha mẽ: “kãnhmar pẽ ti jun ke mũ, ùn kãtĩg ke mũ ên ti. Kãtĩg mé han jé tóg ke mũ, ha vemnĩ. ³⁸ Kỹ ù tỹ inh ki ge kỹ nỹtĩ ên ag há vỹ krenkren ke mũ, inh mré ke ên ag, isỹ ùn mỹ vènh pãte fón mũ ên ag. Jãvo ù tỹ isovãnh mũ ên vỹ inh mỹ kórég nĩnh mũ,” he tóg, Topẽ ti. ³⁹ Êg pi(jé) ti tovãnh ke mũ', kỹ êg tóg ù tỹ ti tovãnh mũ ên ag vãgfor ên ri ke han ke tũ nĩ gé. Ti ki rã kỹ êg tóg nỹtĩ, há kỹ êg krenkren ke mũ.

11

Ù tỹ êg jo Topẽ ki ge kỹ nỹtĩ ag

¹ Topẽ ki rã to ken há vè, há vỹ: ti tỹ êg mỹ nén tó mũ ên kri nĩm, he mũ. Ti tỹ nén ù to: “ve jé ãjag tóg ke mũ,” he mũ ên kri fi jé êg tóg ke mũ, êg tỹ ver vég tũ ra. ² Ti si ag vỹ kri nĩm kỹ ti ki ge ja nĩgtĩ gé. Há kỹ ag tóg Topẽ mỹ tỹ ùn há ja nỹtĩgtĩ, vãsỹ ke ag, ha mẽ.

³ Êg tỹ Topẽ ki rã kỹ êg tóg ki kanhró nỹtĩ, ti tỹ ã ví tỹ êg tỹ nén vég mũ kar hyn han ja ti. Ti ví vég tũ êg tóg nĩgtĩ, kỹ tóg êg tỹ nén vég tũ tỹ tóg êg tỹ vég mũ hyn han ja nĩgtĩ, Topẽ ti, ã ví tỹ tóg nén kar hyn han ja nĩgtĩ.

⁴ Kỹ Abel vỹ Topẽ ki rã kỹ nĩ ja nĩgtĩ gé, há kỹ tóg Topẽ mỹ pũn há han, ti tỹ ti mỹ ã mæg pũn kỹ. Jãvo ti kãke tỹ Caim vỹ ti ki rã ja tũ nĩ, kỹ tóg Topẽ mỹ nén ù pũn tĩ (há) ra (tóg) ti mỹ pũn kónãn. Abel tỹ Topẽ ki rã kỹ tóg Topẽ mỹ pũn há han ja nĩ, Abel tỹ ti mỹ pũn mũ ên ti. Topẽ tỹ Abel to: “inh mỹ tóg tỹ ùn jykre kuryj nĩ,” he ja vè, há kỹ ti tũ tóg pũr há han. Ter ti huri, Abel ti, há ra êg tóg ti tỹ nén han ja tigrĩn Topẽ ki ge ki kanhrãn mũ sir.

⁵ Enoque vỹ Topẽ ki rã kỹ nĩ ja nĩgtĩ gé, há kỹ Topẽ vỹ ti jé prèr, ti tỹ kanhkã ra tĩg jé, ti rĩr ra, ti ter tũ ra. Ti ve mãn tũ ag tóg, Topẽ tỹ ti jé prèr kar kỹ, há ra tóg ã ter tũ ra kanhkã ra vyr. Topẽ tỹ ti jé prèr to há tag vỹ ti to rán kỹ nĩ Topẽ ví tỹ rán kỹ nĩ ki, ha mẽ: “Topẽ tỹ ti jykre ve kỹ ti fe tóg mrin ke mũ,” he ja ti nĩ, Enoque to. ⁶ Êg tỹ Topẽ ki ge tũ nỹtĩn kỹ tóg êg to há nĩnh ke tũ nĩ, Topẽ ti. Êg tỹ Topẽ ra mũ sór kỹ êg tóg tag to jykren ke mũ, ha mẽ. “Topẽ vỹ nĩ,” he jé êg tóg ke mũ. Kỹ êg tóg ti to: “êg tỹ ti to mũ kỹ tóg êg mỹ nén ù há ên nĩm ke mũ, ti tỹ êg mỹ nén tó ja ên ti,” henh ke mũ gé. Tag tó kỹ êg tóg ti to mũnh ke mũ, kỹ tóg êg mỹ han ke mũ, ha vemnĩ.

⁷ Noé vỹ Topẽ ki rã kỹ nĩ ja nĩgtĩ gé, há kỹ Topẽ vỹ ti mỹ tó ja nĩ, ag kar tỹ kar kỹ ti jagy venh ke ti, há vỹ: ta kutè, he mũ. Kỹ tóg Topẽ ví kri fi kỹ canoa mág ên han mũ, kỹ tóg han kãn kar kỹ (tóg) ki rã kỹ (tóg) kren mũ, ti prũ fi mré, ti krè mré ke gé. Topẽ ki rã kỹ tóg ù tỹ Topẽ kato vãsãnsãn mũ ag mré tũg mãn ja tũ nĩ. Há kỹ Topẽ vỹ ti mỹ ùn jykre kuryj ag tỹ nén venh ke ên ven, ti tỹ ù tỹ ti ki rã kỹ nỹtĩ ag mỹ nén ven ke ên ti.

⁸ Abraão vỹ Topẽ ki rã kỹ nĩ ja nĩgtĩ gé, há kỹ tóg Topẽ ví kri nĩm ja nĩgtĩ. Topẽ tóg ti mỹ: “há tĩg,” he mũ, kỹ tóg tĩg ja nĩ, ga ù ra, Topẽ tỹ ti mỹ ga nĩm ke mũ ên ra. Á tỹ ki kagtĩg ra tóg ra tĩg ja nĩ. Á jamã tá kãkutè kỹ tóg ã tỹ ki

kagtīg ěn ra vyr, Abraão ti. ⁹ Topě ki rā kŷ jě kŷ tóg ga ěn mī tīg ja nĭgtĭ. Topě tŷ ti mŷ ga ěn nĭm sór ja vē, hā ra tóg tŷ ā tū tū ra tóg mī tīg ja nĭgtĭ, tá. Kur tŷ ĭn krēm ěmān kŷ tóg ga ěn mī tīg ja nĭgtĭ, ti kósĭn tŷ Isaque mré, Isaque kósĭn tŷ Jacó mré ke gé. Tĭ krē'krē ag vŷ ti mré ga ěn venh ke ja nŷtĭ gé, hā kŷ Topě tóg Abraão mŷ tó ja nĭ, hā ra ag tóg ver vég tū nĭ. ¹⁰ Ge ra tóg tovānh ja tū nĭgtĭ. Cidade tŷ Topě tū ěn ve sór ja ti nĭ, ũ tŷ tŷg ke tū pě ěn. Topě hā vŷ cidade ěn han. To jykrén kŷ tóg han. Tĭ pi(jé) ěpra ke ag cidade ri ke nĭ'. ěn ve sór kŷ tóg ti tovānh ja tū pě nĭ, hā kŷ tóg vé, Abraão ti.

¹¹ Sara fi vŷ Topě ki rā kŷ nĭ ja nĭgtĭ gé, hā kŷ fi tóg ā kófa pě ra (fi tóg) kufyg ja nĭgtĭ, Topě tŷ fag tŷ tag to tar han kŷ, Sara fi, fi mén tŷ Abraão mré. Ũ tŷ fag mŷ: “kósĭn ve jé ājag tóg ke mŷ,” he mŷ ěn vĭ kri fi kŷ fag tóg ve ja nĭgtĭ. ¹² Hā kŷ ũn pir ěn, ũn kófa pě ěn krē'krē vŷ e tāvĭ nŷtĭ, krĭg e ěn ri ke, goj fyr mī rŷnhryj e ěn ri ke, goj kafā tū fyr ěn mī rŷnhryj e ěn ri ke.

¹³ Topě ki ge kŷ nŷtĭn kŷ ag kăgter, Abraão, Isaque, Jacó. Topě vŷ ag mŷ ga ěn tó ja nĭ, hā ra ag tóg ve ja tū nĭ ver. Ājag tŷ ve pě han tū ra ag kăgter. Ve sĭ han ja ag tóg nŷtĭgtĭ, Topě tŷ ag mŷ ga tó ja ti, hā ra ag tóg ve pě han ja tū nĭ kŷ tóg ag mŷ ěg tŷ kór há tá nén ũ vég mŷ ri ke nĭ ja nĭgtĭ. Ag tŷ venh ke to tóg ag mŷ sér gy tĭ hā ra. “Tag ki, ga kri ěg tóg ũn pygsa mŷ ěn ri ke han tĭ, ěg jamā vŷ tŷ tag ki ke tū nĭ,” he ag tóg tĭ. ¹⁴ Ag jamā pě jāvānh kŷ ag tóg ga kri mŷ ja nĭgtĭ, hā kŷ ag tóg: “ěg jamā pě tū vē, tag ki,” he ja nĭgtĭ. ¹⁵ Ag pi(jé) ājag jamā si ěn ra vŷn vŷn ke sór ja nĭgtĭ', hā kŷ ag tóg vŷn vŷn ke ja tū nĭ. ¹⁶ ěmā há pě ěn ve sór ja ag tóg nĭgtĭ, kanhkā tá. Hā kŷ ag tóg Topě mŷ há ja nŷtĭ, ti pi(jé) ag to mŷ āg ke mŷ'. Hā kŷ tóg věso: “Abraão Topě, Isaque Topě, Jacó Topě vŷ tŷ ĭnh nĭ,” he tĭ, Topě ti. Cidade han tóg, ag mŷ, kanhkā tá.

¹⁷ Abraão vŷ Topě ki rā kŷ nĭ ja nĭgtĭ gé, hā kŷ tóg Isaque nenh ja tū nĭgtĭ. Topě mŷ tóg ti fěg, Topě tŷ ti mŷ ti kósĭn to vĭn kŷ. Tĭ kósĭn pir ja vē, hā ra tóg ti tānh kren, Topě mŷ. ¹⁸ Topě tóg Abraão mŷ: “ā kósĭn tŷ Isaque krē vŷ e nŷtĭnh mŷ,” he ja nĭgtĭ. ¹⁹ Kŷ tóg, ti tŷ ti tānh kren kŷ tóg: “Topě hŷn ti rĭn mān ki kanhró nĭ, isŷ ti tén kŷ,” he mŷ. Hā kŷ tóg ti ve mān gé. Tĭ tŷ ti tānh kren kŷ tóg Topě mŷ ti tŷ ti tānh ri ke nĭ ja nĭgtĭ, hā ra tóg ti ve mān, Topě tŷ ti mŷ: “tĭ tānh tŷg ra,” hen kŷ.

²⁰ Isaque vŷ Topě ki rā kŷ nĭ ja nĭgtĭ gé, hā kŷ tóg Jacó mŷ vĭ há han, Esau mŷ ke gé, ti tŷ ag mŷ ag tŷ nén venh ke ěn tó kŷ.

²¹ Jacó vŷ Topě ki rā kŷ nĭ ja nĭgtĭ gé, hā kŷ tóg ā ter ke to hā (tóg) José krē régre ěn ag mŷ vĭ há han gé. Kŷ tóg ā vātó to jě kŷ (tóg) Topě krēm mŷg ke mŷ, kŷ tóg Topě mŷ: “Topě vŷ tŷ ā nĭ,” he ja nĭ.

²² José vŷ Topě ki rā kŷ nĭ ja nĭgtĭ gé, hā kŷ tóg ā ter ke nŷ ra tóg ā ter ken jo (tóg) Israel ag mŷ kāmén ja nĭgtĭ, ag krē'krē ag tŷ ga tŷ Egito tá kăpanh ke ěn ti. Kŷ tóg ag tŷ kăpanh ke ěn tó kŷ (tóg) ag mŷ to vĭ ja nĭ, ag tŷ ti kuka gé kāmŷnh jé, ag kāmŷnh ken kŷ.

²³ Moisés han mŷ fag vŷ Topě ki ge kŷ nŷtĭ gé, hā kŷ fag tóg Moisés péju, ti mur kar kŷ, kysā tāgtŷ ki. Fag mŷ tóg sĭnvĭ nĭ ja nĭgtĭ, ġĭr sĭ ti. Kŷ fag tóg pā'ĭ mág kaměg sór ja tū nĭ, pā'ĭ mág tŷ: “ġĭr gré ag kăgtén kĀn nĭ,” he mŷ ra.

²⁴ Moisés vŷ Topě ki rā kŷ nĭ ja nĭgtĭ gé, hā kŷ tóg, ā mog kar kŷ (tóg): “ĭnh pi(jé) tŷ Faraó kósĭn fi kósĭn nĭ,” he ja nĭgtĭ. ²⁵ Tĭ tŷ Topě povo ag mré jagtar nĭ ra tóg ti mŷ tŷ nén ũ tū nĭ ja nĭgtĭ. Hā ra tóg Egito tá ke ag mré rico nĭ sór ja tū nĭgtĭ. Topě vĭ mranh kŷ ag tóg ón kŷ rico nŷtĭ ja nĭgtĭ, Egito tá ke ag. ²⁶ ěg tŷ Cristo tŷgrĭn jagtar nŷtĭ tag tóg ti mŷ ěg rico nŷtĭ tag há kăfór nĭ ja nĭgtĭ, hā kŷ

Egito tá ke ag rico tag tóg ti mý kórég ja nĩgtĩ, Moises mý. Topê tỹ kanhkã tá êg mý nén ù há nĩm ke ên hã to tóg jykrén ja nĩgtĩ.

²⁷ Moisés vỹ Topê ki rã kỹ nĩ ja nĩgtĩ, hã kỹ tóg ga tỹ Egito tá kãkutê ja nĩgtĩ, pã'i jũ kamêg vãnh nĩn kỹ. Topê vég tũ êg tóg nĩgtĩ, hã ra tóg Topê hã ki êkrén kỹ nĩ ja nĩgtĩ. Ti ví tóg ti mý ti tỹ ti vég nĩ ri ke nĩ ja nĩgtĩ. Hã kỹ tóg krónh ke ja tũ nĩgtĩ, Moisés ti.

²⁸ Moisés vỹ Topê ki rã kỹ nĩ ja nĩgtĩ, hã kỹ tóg Israel ag mý festa tỹ Páscoa ên nĩm. Ag mý tóg: "In jãnkã to tĩn, ovelha kyvénh tỹ," he mũ, "Topê tỹ jênê jafã tỹ ãjag krê ve ag kãgtén tũ nĩ jé," he ja tóg nĩgtĩ, Moisés ti, Israel ag mý. Hã kỹ ag tóg festa tỹ Páscoa ên han tĩ, ũri.

²⁹ Israel ag vỹ Topê ki ge kỹ nỹtĩ ja nĩgtĩ gé, hã kỹ ag tóg goj kusũg he mũ ên kã rêgrêg há han inhhã, êg tỹ ga kri mũ ên ri ke han ag tóg. Mrinmrér ja tũ ag tóg nĩgtĩ. Egito tá ke ag tỹ ag nón kã rêgrêg sór mũ ra tóg ag kri rũm ke mũ sir, goj ên ti, kỹ ag tóg nỹgnỹr kỹ kãgter kãn mũ sir.

³⁰ Israel ag vỹ Topê ki ge kỹ nỹtĩ ja nĩgtĩ gé, hã kỹ cidade tỹ Jericó jy ró ên vỹ vêsóg ki kórég kãn ja nĩgtĩ. Ag tỹ pénĩn mũ tỹ 7 (ke) han kar kỹ tóg vêsóg ki kórég ja nĩ, ag tỹ kurã tỹ 7 (ke) ki pénĩn mũ kar kỹ.

³¹ Raabe fi vỹ Topê ki rã kỹ nĩ ja nĩgtĩ gé. Ũn mén (ka)mê vỹ tỹ fi nĩ ja nĩgtĩ, hã ra fi tóg Topê ki rã. Hã kỹ fi tóg Israel ag mý: "ha kãge jêg," he ja nĩ, ù tỹ fi jamã venh kãmũ mũ ag. Hã kỹ ag tóg fi tén ja tũ nĩ gé. Cidade tá ke kar kãgtén ja ag tóg nĩgtĩ, ag tỹ Topê ví mē sór ja tũ tugrĩn, hã ra fi tóg inhhã kren ja nĩgtĩ.

³² Inh hỹn ù tónh ke mũ gé ver'. Isỹ ag tó kãn sór mũ ra tóg inh mý vênhmỹ tĩ. E ag nỹtĩ, e tãví, Gideão ti, Baraque ti, Sansão ti, Jefte ti, Davi ti, Samuel ti, Topê ví tó tĩ kar ag. ³³ Topê ki ge kãn kỹ ag nỹtĩ, hã kỹ ag tóg pã'i ag mré vênh génh han, hã ra ag tóg pã'i ên ag tỹ hên ri ke kãn. Vênh jykre kuryj han ag tóg tĩ, vênh kar mý. Kỹ Topê tóg ag mý ã tỹ ag mý vênh jykre há tó mũ ên tỹ ag mý ven mũ sir. Mĩg tỹ ù mãn sór mũ ra tóg ti tỹ hê ri ke ja tũ nĩgtĩ gé, mĩg ti. ³⁴ Pĩ gru jagy ên vỹ ag tỹ hê ri ke ja tũ nĩgtĩ gé, ù tỹ Topê ki ge kỹ nỹtĩ ag. Ũ tỹ rógro tỹ ag tén sór mũ ra tóg ag tỹ hê ri ke ja tũ nĩgtĩ gé. Ag krój nỹtĩ ra ag tóg tar gy nỹtĩ ja nĩgtĩ. Vênh génh han kỹ ag tóg rará há han, kỹ ag tóg ag kato vãsãnsãn mũ ag tỹ pétê han gé. ³⁵ Ũn týtã ù fag vỹ, ãjag krê ter kar kỹ fag vỹ ag ve mãn, ag tỹ ag rĩn mãn kỹ, Topê ki ge kỹ nỹtĩ ên ag.

Hã ra ag kato vãsãnsãn mũ ag vỹ ag to jũ mág, kỹ ag tóg ag kãmĩ ù ag vóg kónãn gé. Kỹ ag tóg ag kygrêg gé, ù tỹ Topê ki ge kỹ nỹtĩ ag, ag tỹ Topê to jũ kỹ, ù tỹ ag kygrêg mũ ag. Ag mý ag tóg: "ãjag tovãnh jé êg tóg ke mũ, ãjag tỹ Topê tovãnh kỹ," he ja nĩgtĩ, hã ra ag tóg Topê tovãnh sór ja tũ nĩ. Ag tỹ kanhkã tá rĩnrĩ nỹtĩ sór ja vê, hã kỹ ag tóg Topê tovãnh ja tũ nĩ. ³⁶ Ag kãmĩ ù ag to ag tóg é he mũ gé, kỹ ag tóg ag mrãnmrãn gé, ag sigse ag tóg, ke gé, kỹ ag tóg vêse jafã kãtã ag vãm gé. ³⁷ Pó tỹ ag pin kỹ ag tóg ag kãgtén gé, rãnran jafã tỹ ag tóg ag rãnran gé, serrote tỹ. Rógro tỹ ag tóg ag kãgtén gé, Topê ki ge kỹ nỹtĩ ag. Ag tỹ hê mĩ mũn kỹ ag tóg carneiro fãr tỹ kur rĩnh ja nĩgtĩ, cabrito fãr tỹ kur ke gé, ag tỹ Topê ki ge tugrĩn jagtar nỹtĩn kỹ. Vêjên ve ja tũ ag tóg nĩgtĩ kejên, jagãgtar ag tóg nỹtĩ, ag vóg kónãn ja ag tóg nĩgtĩ gé. ³⁸ Ag mré ke ag vỹ kórég pē nỹtĩ ja nĩgtĩ, hã kỹ ag tóg ùn há tag ag to kórég nỹtĩ ja nĩgtĩ. Kỹ ag tóg ga kórég kri mũ ja nỹtĩgtĩ, ag jo pétê kỹ, sór kri ag mũgtĩ, kỹ ag tóg pãnónh nor kãki nỹtĩ ja nĩgtĩ gé, ga nor kãki ke gé, ù tỹ Topê ki ge kỹ nỹtĩ ag. Êprã ke ag vỹ ag to jũ mág nỹtĩ ja nĩgtĩ.

³⁹ Ag tỹ Topē ki ge kỹ nỹtĩn kỹ tóg hã ra ag to há nĩ, Topē ti. Hã ra ag tóg tag ki ve ja tũ nĩ ver, ag tỹ nén ve sór mũ ẽn ti, Topē tỹ ag mỹ nén tó ja ẽn ti. ⁴⁰ Topē vỹ ẽg to jykrén ja nĩ gé, hã kỹ tóg ver ag mỹ ven ja tũ nĩ. Ti tỹ ẽg mré ag mỹ ven sór vễ, ẽg tỹ jagnẽ mré kanhkã tá junjun jé.

12

Topē tỹ ẽg kanhrãn sór mũ

¹ Ha vé, e tãvĩ ag nỹtĩ, ù tỹ ẽg jo Topē tovãnh tũ ag. Ẽg pẽnĩn ag e nỹtĩ, ẽg ve kỹ. Kỹ tóg há tĩ, ẽg tỹ Topē japry jagma mũ há han ke ti, ti jamĩn jagma. Ẽg tỹ corrída han ri ke ti nĩ. Ẽg tỹ tỹ vaj kỹ corrída han ken kỹ ẽg tóg vẽnkhãn há han ke mũ. “Sỹ tag han kỹ inh mỹ corrída to krónh kenh ke tũ nĩ vỹ?” he ẽg tĩ. “Ne nỹ isar han mũ, corrída to?” he ẽg tóg tĩ gé. Ẽg tỹ nén han ke mũ ẽn tovãnh ẽg tóg tĩ, ẽg tỹ corrída to krónh ke tũ nĩ jé. Topē jykre ri ke ti nĩ, tag ti. “Tag mỹ Topē to isar han mũ vỹ?” hemnĩ, ãjag tỹ nén han ke mũ ẽn kar to. Ẫjag tỹ nén han ke mũ tugrĩn ti to tar nỹtĩn kỹn há tĩ. Ẫjag tỹ nén han ke mũ ẽn tugrĩn ti to krónh kenh ha mẽ tĩn kỹ han tũg nĩ, tovãnh nĩ. Ti vĩ mranh sór tũg nĩ gé. Tag vỹ ẽg kókén pẽ han tĩ. Ẫjag tỹ nén han tĩ tag kar tovãnh kỹ ãjag tóg ti jykre hã to krónh kenh ke tũ pẽ nĩ. ² Jesus hã mĩ ẽkrén nĩ, ti jykre hã tỹ krĩn kỹ nỹtĩmĩ. Ti hã vỹ ẽg tỹ Topē ki rã han, kỹ tóg ẽg tỹ ti tovãnh ke tũ han ẽn ki kanhró nĩ gé. Cruz to sa kỹ tóg ter mỹr, ag tỹ ti to é he mũ ra tóg ti mỹ tỹ nén ù tũ tĩ. Ti tỹ kar kỹ nén venh ke ẽn mĩ tóg ẽkrén ja nĩ, nén tỹ ti mỹ sér nĩnh ke ẽn mĩ. Hã kỹ tóg ùri Topē pẽgja tá nĩ nĩ.

³ Jesus mĩ ẽkrén nĩ. Ẽprã ke kar ag vỹ ti kato vĩ ja nĩgtĩ, ù tỹ Topē vĩ mranh mũgtĩ ẽn ag, ge ra tóg Topē to krónh ke ja tũ nĩgtĩ, Jesus ti. Ti ki ẽkrén kỹ to krónh kenh ke tũg nĩ, to: “ron inh mũ,” he tũg nĩ gé.

⁴ Ha vé, Topē vĩ mranh tũg nĩ. Ẫjag tỹ ti vĩ mranh sór mũ tag kato vãsãnsãn nĩ, ke tũ nĩ (mũ) ra ãjag tóg to ter mũ. ⁵ Ẫjag mỹ Topē tỹ ẽg jyvẽn ẽn kã jatu? Ẽg jyvẽn kỹ tóg tag tó, ha mẽ. Ẫ krẽ mỹ tóg tag tó, Topē ti, ha mẽ: “inh kósĩn, isỹ ã vóg kónãn kỹ inh mỹ vẽn nenh tũg nĩ,” he tóg. “Isỹ ã mỹ vĩ tar han mũ ra to krónh ke tũg nĩ. ⁶ Isỹ ã to há nĩn kỹ, hã kỹ sóg ã mỹ vĩ tar han tĩ. Ẫ kanhrãn jé ke vễ. Isỹ ã mỹ: “inh kósĩn vỹ tỹ ã nĩ,” hen kỹ sóg ã mrãnmrãn tĩ gé, ã kanhrãn ti jé,” he tóg, Topē vỹ tỹ rán kỹ nĩ ki.

⁷ Hã kỹ ti tỹ ãjag mrãnmrãn tag to tar nỹtĩmĩ. Ẫjag kanhrãn jé ke vễ. Topē tỹ ãjag mỹ: “inh krẽ,” he vễ. Ẽg panh vỹ ẽg mrãnmrãn kỹ ẽg kanhrãn ja nĩgtĩ gé. Vẽnh kar jykrén hã vễ. Topē vỹ ã krẽ kar mrãnmrãn kỹ ag kanhrãn tĩ. ⁸ Kỹ, ti tỹ ãjag mrãnmrãn tũ nĩ ra ãjag pi(jé) tỹ ti krẽ pẽ nỹtĩnh mũ vễ”. ⁹ Ha vé, ẽg han mũ fag vỹ ẽg mrãnmrãn tĩ, ẽg kanhrãn jãvãnh nĩn kỹ, kỹ ẽg tóg fag kamẽg tĩ. Kỹ ẽg tóg Topē kamẽg kãfór han ke mũ, ù tỹ ẽg rĩnrĩr han mũ ti, ẽg jóg mág ti. ¹⁰ Kỹ ù tỹ ẽg han mũ tóg ẽg to ã jykre fi ja nĩgtĩ. To jykrén kỹ tóg ẽg mrãnmrãn tĩ kejẽn, ẽg sĩn kã. Kejẽn tóg ã tỹ kygnẽ kỹ nĩ ra ẽg kanhrãn sór tĩ gé, ẽg panh ti. Hã ra Topē tỹ ẽg mrãnmrãn kỹ tóg to jykrén há han tĩ inhhã. Ti tỹ ẽg kãnhrãn há han sór vễ, ẽg tỹ ti ri kén kygnég tũ nĩ jé, ẽg tỹ ti ri kén há tãvĩ nỹtĩ jé. ¹¹ Ti tỹ ẽg mrãnmrãn ẽn kã tóg ẽg mỹ sér tũ nĩ ver. Ẽn kã tóg ẽg mỹ jagy tĩ. Kar kỹ ẽg tóg vãhã vэг tĩ, ti há nĩ ja ti, ẽg tỹ kanhrãn há han kar kỹ. Ti tỹ ẽg mrãnmrãn hã kỹ ẽg tóg vẽn jykre há han ẽn ki kanhrãn mũ sir, jagnẽ krĩ kuprãg ki ẽg kanhrãn mũ gé sir.

Ěg tŷ jagně tar han ke

¹² Krónh ke ve ājag tóg nŷ, kŷ ājag tóg tŷ ūn kaga tŷg kórég ěn ri ke nŷtŷ. To tar' he mǎn nŷ, ājag tŷ mŷ há han mǎn jé. ¹³ Topě japry kuryj hǎ jagma ěvǎnh nŷ, kŷ ū tŷ ājag mŷ to krónh ke ha mē ěn ag vŷ ājag mré to tar' he mǎn mŷ gé. Topě jykre tovǎnh sór nŷ ve ājag nŷtŷ, hǎ ra tóg ājag tar han mǎn sór mŷ.

¹⁴ Věnh kar mré věnh jykre kuryj han sórmnŷ. Kŷ Topě vŷ ki króm kŷ kygně sór tŷg nŷ. Ěg tŷ tag to vǎsǎn tŷ nŷn kŷ ěg pi(jé) ěg jóg mág venh ke mŷ! ¹⁵ Věnh ki rŷr há han nŷ, ājag kǎmŷ ū tŷ Topě tŷ ěg jagāgtǎn mŷ tag to é he tŷg jé. Ějag kǎmŷ ūn pir tŷ věnh jykre kórég to tar nŷn kŷ tóg ěg mŷ ti tŷ ūn e ag krŷn kónǎn ha mē tŷ, ag tŷ ti jykre kórég ěn ri ke nŷtŷ jé. Kŷ tóg ěg jakré kǎmŷ vǎnh jagy ri ke nŷ. Ěg jakré kókég ti tŷ, věnh jykre kórég tŷ ěg kókén ri ke. ¹⁶ Věnh ki rŷr há han nŷ gé, ājag kǎmŷ ū tŷ Esaú jykre kórég ěn ri ke han tŷ nŷ jé, ū tŷ Topě kato vǎsǎn tŷ nŷ jé. Esaú vŷ Topě to é he ja nŷgtŷ, kŷ tóg vějěn tugrŷn ā panh tŷ ti mŷ vŷ há han ke ěn kren. Ā jāvy mŷ tóg tovǎnh, ti panh tŷ ti mŷ vŷ há han ke ěn ti, ā jěn ke pir tugrŷn mŷr. Ti tŷ ā panh tŷ ti mŷ vŷ há han ke ěn to é he hǎ vē. ¹⁷ Kar kŷ tóg mē sór ja nŷ, ti panh tŷ ti mŷ vŷ há han ke ti, hǎ ra tóg měg tŷ nŷ sir. Kŷ tóg tŷ ja nŷgtŷ, ti panh tŷ ti mŷ vŷ há han jé, vǎhǎ tóg ti mŷ e nŷ ja nŷgtŷ, hǎ ra tóg sir rǎké ja nŷ. Měg tŷ tóg nŷ sir, ti panh tŷ ti mŷ vŷ há han ke ti. Tag ri ke han sór tŷg nŷ.

Topě jŷ tŷ jagy pě

¹⁸ Vǎsŷ Topě vŷ ěg jóg'jóg ve ag mŷ ā jykre nŷm ja nŷgtŷ. Pǎnónh tŷ Sinai tá ag tóg junjun ja nŷgtŷ. Pi ve ag tóg, tá, kŷ tóg tá kuty nŷ ja nŷgtŷ gé, kuty pě, kóho jŷ ke gé. ¹⁹ Kŷ trombata ěn vŷ kyr ja nŷgtŷ gé. Kŷ Topě vŷ ag mŷ vŷ ja nŷ gé. Ag tŷ ti vŷ mē kŷ ag tóg jŷrŷn ke ja nŷgtŷ, kŷ ag tóg ti mŷ to vŷ mŷ, ti tŷ ag mŷ vēměn tŷ nŷ jé, ti tŷ ag kǎnhmŷ Moisés hǎ mré vēměn jé, ěgno ki. ²⁰ Ag mŷ tóg: "ājag měg ū tŷ pǎnónh tag rǎ hǎ jun kŷ ti těn nŷ," he ja nŷ, "pó tŷ ti pin kŷ, ājag krě ke gé, ājag prŷ fag ke gé, ājag tŷ tá něn vēg mŷ kar ěn ti. Ti tŷ pǎnónh tag vóg tugrŷn ti těn nŷ," he ja tóg nŷ, Topě ti. Hǎ tóg ag mŷ e ja tŷgtŷ. ²¹ Topě tŷ ag mré vēměn kŷ tóg ag mŷ e tǎvŷ nŷ ja nŷgtŷ, Moisés mré hǎ, hǎ kŷ tóg: "jŷrŷn ke inh, mŷměg kŷ," he mŷ gé, Moisés ti.

²² Hǎ ra tóg ag tŷ něn ve ja ěn ri ke tŷ nŷ, ěg tŷ ŷri Topě rŷnja tá jun ke ti. Pǎnónh ěn ri ke tŷ ti nŷ, ěg tŷ kanhkǎ tá něn venh ke ti. Ěg tŷ kanhkǎ tá jun ken kŷ ěg ter mǎn ke tŷ nŷ gé, ěg tŷ kanhkǎ tá pǎnónh tŷ Siǎo he mŷ ěn tá jun ken kŷ. Topě jamǎ tá ke vē, ūn rŷr mŷ ěn jamǎ tá ke vē, hǎ vŷ: Jerusalěm, he mŷ, kanhkǎ tá cidade ěn ti. Topě tŷ jěgně jafǎ ag vŷ tá nŷtŷ. E tǎvŷ ag nŷtŷ, e tǎvŷ, ti tŷ jěgně jafǎ ag. Festa mág pě vē, tá. ²³ Kŷ Topě krě sanh kar ag vŷ tá nŷtŷnh ke mŷ gé, ūn tŷ Jesus ki ge kŷ nŷtŷ ag kar. Ag jygyj vŷ kanhkǎ tá rán kŷ nŷtŷ. Kŷ Topě vŷ tá nŷ gé, ū tŷ věnh kar jykre tugnŷm ke ti. Kŷ ū tŷ ěg jo Topě ki ge kŷ nŷtŷ ag kuprŷg vŷ tá nŷtŷ gé, ū tŷ ěg jo tá junjun mŷ ěn ag. ²⁴ Kŷ Jesus vŷ tá nŷ gé, ū tŷ ěg mŷ věnh jykre tǎg nŷm mŷ ěn ti, ū tŷ ěg jagfy ter mŷ ěn ti, kŷ ěg tóg ti kyvénh tugrŷn jānhkri nŷtŷ, Topě tŷ ěg mŷ věnh pǎte fón ti kŷ. Topě tŷ Abel kyvénh ven kŷ tóg jŷ mŷ, ū tŷ ti těn ja ěn to. Topě tŷ Jesus kyvénh ven kŷ tóg jāvo ěg mŷ věnh pǎte fón mŷ. Ěg tŷn hǎ vē, Jesus tŷ ěg mŷ věnh jykre nŷm jan hǎ vē, hǎ kŷ tóg Moisés jykre kǎfór nŷ, Jesus ti.

²⁵ Hǎ kŷ jěmě há han nŷ. Ū tŷ ājag mŷ Topě vŷ to mŷ ěn vŷ jěmě há han sórmnŷ. Ěg jóg'jóg ve ū ag vŷ Topě vŷ mē sór ja tŷ nŷgtŷ, ti tŷ ag jyvěn mŷ ra. Hǎ kŷ ag krenkren ja tŷ nŷ. Kŷ ěg krenkren ke tŷ nŷ gé, ěg tŷ ū tŷ kanhkǎ tá nŷ ěn to ěg

mré vēmén sór mū ěn vī jēmě sór tū nīn kŷ, ti tŷ ěg jyvĕn mū ti. ²⁶ Vāsŷ tóg, ā tŷ ěg jóg'jóg ve ag mré vēmén kŷ tóg ga tŷ ragra ke han ja nĭgtĭ. Ūri tóg ěg mŷ tag tó, ha mē. “Ga tŷ ragra ke pir han mǎn jé sóg ke mū,” he tóg. “Ěn kā kanhkā vŷ ragra ke mū gé, ha vemnĭ,” he tóg. ²⁷ Ti tŷ: “ke pir han mǎn jé sóg ke mū,” hen kŷ ěg tóg ki kanhró nŷtĭ, ti tŷ ā tŷ nĕn han ja tag tŷ tū' he sór mū ti, ti tŷ ga tŷ ragra kenh ken ki. Nĕn ū tŷ ragra kenh ke tū ěn hā tóg nĭnh ke mū inhhā, hā vŷ: “Topĕ jamā, he mū. ²⁸ Kŷ tóg há tĭ, ěg tŷ Topĕ mŷ: “há ti nĭ, ā tŷ ěg mŷ nĕn han mū ti,” hen kŷ. Ěg jamā tǎg vŷ inhhā ragra kenh ke tū pĕ nĭ, ti tŷ ěg mŷ ěg jamā nĭm ke ěn tĭ. Kŷ tóg há nĭnh mū gé, ěg tŷ Topĕ rǎnrhāj han há han kŷ, ti tŷ ti mŷ sér nĭ jé. Ti kamĕg jé ěg tóg ke mū gé, ěg tŷ tóg jŷrŷn kenh mū. ²⁹ Topĕ vŷ pĭ tŷ nĕn ū kar kugprŷg mū ri ke nĭ.

13

Topĕ tŷ ěg jyvĕn

¹ Jesus ki ge kŷ nŷtĭ ag tŷ jagnĕ to há nŷtĭ to krónh ke tŷg nĭ. ² Ū tŷ kuvar há tá ājag to pasa ken kŷ ti mŷ: “inh mré jĕ,” hemnĭ. Ěg jo ke ū ag tóg, ag tŷ ū ag to: “inh mré nŷtĭ,” hen kŷ (ag tóg) Topĕ tŷ jĕnĕ jafā ag mŷ: “inh mré nŷtĭ,” he ja nĭgtĭ, ag tŷ ag ki kagtĭg (hā) ra. Hā kŷ tag han nĭ. ³ Ūn sigse kŷ nŷtĭ ag ki rĭrnmĭ. Ājag tŷ kejĕn Jesus tŷgrĭn sigse kŷ nŷtĭnh ke tag mĭ ěkrĕn nĭ, hā kŷ jagnĕ ki rĭr há han nĭ. Ag tŷ ūn vóg kónān mū ag ki rĭrnmĭ gé. Kejĕn ag tóg ājag vóg kónān ke mū gé, Jesus tŷgrĭn, hā kŷ ag ki rĭr há han nĭ.

⁴ Ū prŷ fi to ěn tŷg nĭ, ū mĕn to ěn tŷg nĭ gé. Ājag prŷ nŷtĭn kŷ ū fi mré nŷ sór tŷg nĭ, ājag mĕn nŷtĭn kŷ ū mré nŷ sór tŷg nĭ gé. Topĕ vŷ ū tŷ vĕnh jykre kórég han (ka)mĕ ěn ag to jŷnh ke mū, ū tŷ fag mré nŷ sór (ka)mĕ ěn ag to, fag tŷ ag mré nŷ sór (ka)mĕ ěn fag to ke gé.

⁵ Nĭco nŷtĭ sór tŷg nĭ gé. Ājag tŷ nĕn vĕg mū ěn vŷ há nĭ. Topĕ vŷ ěg mŷ tag tó, ha mē: “ājag kā jatŷ' henh ke tū pĕ sóg nĭ, ājag ki sóg rĭr nĭ nĭ,” he tóg, Topĕ ti. ⁶ Hā kŷ tag tómnĭ, ha mē: “ěg jóg mág vŷ inh ki rĭr ke mū,” hemnĭ. “Ti hā kamĕg isóg mū. Ěprā ke ū vŷ inh vóg ke tū pĕ nĭ, ti tŷ inh ki rĭr nĭn kŷ,” hemnĭ, Topĕ vĭ kri fi kŷ.

⁷ Ū tŷ ājag mŷ Topĕ vĭ to vĕn mū ěn mĭ ěkrĕn nĭ. Ga kri mŷn kŷ ag tóg Topĕ tovānh ja tū pĕ nĭgtĭ, ājag tŷ ti tovānh tū ra ag tóg kǎgter ja nĭ. Ag ri ke han sórnmĭ, ti ki rā ěn tovānh sór tŷg nĭ gé, ag ri ke han nĭ. ⁸ Jesus Cristo hā vŷ ter tŷ nĭ. Ti tŷ vāsŷ nĕn to jykrĕn mū ěn hā han ti tĭ, ūri, kŷ tóg hā han mǎn ke mū gé. Tŷ ū han ke tū ti nĭ, kŷ tóg kurā krŷg ja tū nĭ gé. ⁹ Ū tŷ ón kŷ ājag mŷ nĕn ū ū tó sór mū ěn vŷ jēmĕ tŷg nĭ, ag tŷ ón kŷ Topĕ to nĕn ū ū tó mū ra. Ājag krĭn kónān jé ag tóg ke mū. Ājag tŷ tŷ prǎnh ke han sór jé ag tóg ke mū. Topĕ vŷ ājag tar han ki kanhró nĭ, ājag jagāgtĕn kŷ. Ū tóg: “ā tŷ vĕjĕn tag kon kŷ ā tóg Topĕ jykre to tar nĭ,” he tĭ. Ag ón vĕ. Vĕjĕn vŷ ěg tŷ ti jykre to tar nĭ han ke tū pĕ nĭ. Topĕ hā ne ěg tar han ki kanhró nĭ'.

¹⁰ Ha mē, Moisés jykre ki Topĕ mŷ nĕn ū pŷn tĭ ag pĭ(jé) ěg mré Jesus jamĭn ěn konh ke mū'. ¹¹ Ag tŷ Topĕ tū ki rĭr tĭ to pǎ'i mág ěn vŷ ag mĕg ū tǎnh kŷ ti kyvĕnh ma tĭ tĭ, ag tŷ to: “Topĕ nĭgĭafā,” he mū ěn ra. Ti tŷ ag mĕg kyvĕnh ěn tŷ ěg tŷ Topĕ vĭ mranh mū tŷ tŷg' he sór vĕ vĕ. Hā ra ag tóg ājag jamā jy ró pǎnĭ to ag tóg ājag mĕg tǎnh kŷ pŷn tĭ. ¹² Hā kŷ Jesus tóg cidade jy ró ěn pǎnĭ to ter ja nĭ gé, ti tŷ ěg jagfy ter kŷ, ěg jānhkri han jé. ¹³ Kŷ ěg tóg ti jagtar ri ke han ke mū gé. Ū tŷ ti ki ge jāvānh ag jykre han tŷ ěg tóg nĭ, kŷ ěg tóg ag mré han ke tū

nĩ gé. Jesus tỹ cidade jy ró pãni to ter ja ãn mĩ ãg tóg êkrén ký nỹti, ký ãg tóg ù tỹ ti ki ge tũ ag mré ag jykre han ke tũ pẽ nĩ. ¹⁴ Tag ki, ga kri ãg tóg ãg jamã pẽ venh ke tũ nĩ. Kanhkã tá ãg tóg ve sór mũ, ãg jamã ti.

¹⁵ ãg tỹ Jesus tugrĩn Topẽ mỹ vĩ há han ký tóg há ti. ãg tỹ nén vég mũ kar to ãg tóg ti mỹ: “ãg mỹ tóg há ti, ãg mỹ tóg sér ti,” henh ke mũ. ãg tỹ ti mỹ nén ù pũn mũ ri ke tóg nĩ, presente ri ke tóg nĩ, ãg vĩ tag. “ãg jóg vễ,” he jé ãg tóg ke mũ gé, ti to. Ti mỹ vĩ há han ke to krónh ke tũg nĩ. ¹⁶ Jagnẽ ki rĩrnmĩ gé, jagnẽ mré nén kar han ký. Tag to krónh ke tũg nĩ gé. ãg tỹ Topẽ mỹ nén ù pũn ri ke ti nĩ, ãg tỹ ti mỹ presente han ri ke ti nĩ, ãg tỹ jagnẽ ki rĩr ti ti, ký tóg ti mỹ sér ti.

¹⁷ ù tỹ ãjag kanhrãn tí ãn ag vĩ jẽmẽmĩ, ag tỹ ãjag mỹ nén tó mũ ãn ki króm nĩ. ãjag ki rĩr ag tóg nĩgtĩ, ãjag tỹ Topẽ tovãnh tũ nĩ jé, ký Topẽ vĩ ag rãnrãj tugnỹm ke mũ. ãjag tỹ ag vĩ jẽmẽn ký tóg ag mỹ kufy tũ nĩnh mũ, ag rãnrãj ti, ký tóg ag mỹ sér tũnh mũ. Ti tỹ ag mỹ kufy nĩn ký tóg há tũ nĩ gé, ãjag mỹ.

ãg tỹ Topẽ mré vẽnẽn ke

¹⁸ ãnh jagfy Topẽ mré vẽnẽn nĩ. Nén ù kórég han ja tũ ãnh nĩ, ki kanhró sóg nĩ. Isỹ nén ù kuryj han sór vễ mỹr, tag hã to sóg jykrén tí. ¹⁹ Ký ãnh jagfy Topẽ mré vẽnẽn nĩ, Topẽ tỹ kãnhmar ãjag to ãnh jẽnẽ mãn jé. Ti mỹ tag to vĩn ký krónh ke tũg nĩ.

²⁰ Topẽ mré sóg vẽnẽn tí ãjag to. ãg krĩ kuprãg ti tí. Ký tóg Jesus ti, ãg Senhor ti rĩn mãn ja (ti) nĩ gé, ti tỹ ãg jagfy ter kar ký. ãg jagfy ter ký tóg ù tỹ mé ki rĩr tí ãn ri ke nĩ, hã ra tóg ãn kãfór nĩ gé, ti tỹ ãg ki rĩr há han nĩn ký. ãg jagfy ter ký tóg ãg mỹ vẽnẽn jykre tãg ãn nĩm ja nĩ, ù tỹ tũ' he vãnh ãn. ²¹ Topẽ hã mỹ sóg to vĩ mũ, ti tỹ ãjag tar han jé, ãjag tỹ nén (ũ) tỹ ti mỹ há nĩ ãn hã han jé. Ti há vĩ Jesus Cristo mỹ: “ag tar han nĩ,” he ja nĩ. Ti hã mỹ ãg tóg vĩ há han ke mũ, Jesus Cristo mỹ, ký tóg tũ' henh ke tũ nĩ, ãg tỹ ti mỹ vĩ há han ke ti. Amém.

²² ãnh kanhkã, sỹ ãjag mỹ tag tó sór ja vễ. Jatun mỹ mẽ sórmnĩ, sỹ ãjag jyvẽn mũ tag. ãnh pi(jé) vẽnẽn rãnrãn mág han. Vẽnẽn rãnrãn sĩ han sóg ãjag mỹ.

²³ Ha mẽ, ãg régre tỹ Timóteo vĩ se ký jẽ mãn tũ nĩ ha. Ti kava ag huri. Ti tỹ kãnhmar ki jun ký tóg ãnh mré ãjag venh kãtĩg ke mũ.

²⁴ ãjag pã'i kar ag mĩ sóg êkrég tí, Topẽ ki ge ký nỹti kar ag mĩ ke gé. Tag ki ge ag, ga tỹ Itália ki Topẽ ki ge ký nỹti ag vĩ ãjag mĩ êkrég tí gé.

²⁵ Topẽ jé ãjag tar han kãn.

Hã vễ.

TIAGO TỸ CARTA

¹ Tiago tỹ rá vĕ. Isỹ Israel ag mỹ rán hã vĕ. Ęg povo tỹ 12 (ke) vỹ tỹ ãjag nỹtĩ. Povo kar mĩ ãjag tóg mũgtĩ, fóg ag kar mĩ, kanhág ag mĩ ke gé. Sỹ ãjag mỹ vĕnh rá jĕnĕ vĕ. Tỹ sóg Topĕ mỹ rãnrãj tĩ nĩ, Ęg Senhor tỹ Jesus Cristo mỹ. Hã kỹ sóg ãjag mỹ rán kỹ jĕnĕg mũ sir. Ājag mĩ sóg ěkrég tĩ.

Ęg tỹ Topĕ vĩ to: hỹ mỹ vỹ? henh ke tũ

² Inh kanhkã', ãjag tỹ Jesus tigrĩn nĕn ù jagy ve kỹ to vĕnhmỹ nỹtĩ tũg nĩ. Mỹ sér nỹtĩmĩ hã ra. ³ Topĕ tỹ ãjag tỹ ti ki rã há han ja ve sór vĕ, hã kỹ ãjag tóg tag kar vég tĩ. Kỹ ti tovãnh sór tũg nĩ, kỹ ãjag tóg ti to tar nỹtĩnh mũ, ãjag tỹ nĕn ù jagy vég mũ ra ti tovãnh tũ nĩn kỹ. Tag to jykrén. ⁴ Ājag tỹ nĕn ù jagy vég mũ ra to tar nỹtĩmĩ, ãjag tỹ komĕr hã há nỹtĩ jé, Topĕ jykre ki króm há han kỹ. Komĕr hã ãjag tóg kygnĕnh ke tũ nĩ, nĕn ù kar ki, ãjag tỹ ti to krónh ke tũ nĩn kỹ.

⁵ Ājag tỹ nĕn ù to jykrén tũ nĩn kỹ Topĕ mỹ to vĩmĩ, ti tỹ ãjag kanhrãn jé. Ęg kanhrãn jé tóg ke mũ, Topĕ ti. To tóg: “han ke tũ inh nĩ,” henh ke tũ nĩ, vĩ tar han ke tũ ti nĩ, ěg tỹ ti mỹ nĕn ù to vĩn kỹ. Ęg to tóg fe há nĩ, hã kỹ tóg ěg kanhrãn tag to há nĩ. ⁶ Ājag tỹ ti mỹ nĕn ù to vĩn kỹ: “ěg mỹ tóg han tĩ, Topĕ ti,” hemnĩ. “Ti mỹ inh mỹ han mũ vỹ?” he tũg nĩ. Ājag tỹ: “tĩ mỹ inh mỹ han mũ vỹ?” henh kỹ ãjag tóg venh ke tũ nĩ, ãjag tỹ ti mỹ nĕn to vĩ mũ ěn ti. Kỹ ãjag tóg goj ri ke nỹtĩ. Goj tóg kejĕn fagrĩnh mỹ krém krém ke tĩ, kãka tỹ ti kã nĩ kỹ. Kỹ tóg ra tĩg, tá kãtig ke mũ. Ęn ri ke tóg nĩ, ù tỹ Topĕ vĩ kri fig tũ ěn ti. ⁷⁻⁸ Fagrĩnh mỹ tóg Topĕ mỹ nĕn ù to vĩ tĩ, ti tỹ: “tĩ mỹ inh mỹ han mũ vỹ?” henh kỹ. Venh ke tũ tóg nĩ sir. Krĩ régre ti nĩ. Nĕn ù to jykrén kỹ tóg kãnhmar nĕn ù hã to jykrén mãn mũ gé, vĕnh jykre pir han vãnh nĩn kỹ. Ki kagtĩg tóg nĩ, hã kỹ tóg venh ke tũ nĩ gé sir.

Ũn jagtar ag mré ùn rico ag jykre

⁹ Ęg Senhor tỹ Jesus mré ke ù ag tóg jagãgtar nỹtĩ. Hã ra ag tóg ěg Senhor ki ge kỹ nỹtĩn kỹ ùn rico ri ke nỹtĩ, ag tỹ tỹ Topĕ krĕ nỹtĩn kỹ. Kỹ tag to jykrén nĩ, ãjag mỹ sér tĩ jé, ãjag jagtar nỹtĩn kỹ. ¹⁰ Kỹ ěg Senhor tỹ Jesus mré ke ù ag tóg rico nỹtĩ hã ra. Ag tỹ ěg Senhor ki ge kỹ nỹtĩn kỹ ag tóg ùn jagãgtar ri ke nỹtĩ, Topĕ mỹ. “Ter jé ěg tóg ke mũ, kỹ tóg ěg mỹ há tĩ, Topĕ tỹ ěg jagãgtãn ken kỹ, ùn jagtar ag ri ke,” hemnĩ, ãjag rico nỹtĩn kỹ. Re fej ri ke ěg tóg nỹtĩ, ěg kar. ¹¹ Rã tỹ jun ke kỹ tóg rỹ jagy tĩ. Kỹ tóg tugtóg tĩ, re ti, kỹ ti fej tóg kógungun tĩ gé. Kỹ ti sĩnvĩ ěn tóg tũ' henh mũ sir. Ęn kãgter ri ke ěg tóg nỹtĩ gé. Kỹ ùn rico ag tóg ke tĩ gé, kãgter kỹ. Kỹ ag há ěn tóg tũ' he mũ gé sir, ag rãnrãj tỹ ag mỹ sér nĩ ra.

Ęg tỹ Topĕ vĩ mranh sór mũ

¹² Kejĕn ù tóg Jesus tigrĩn ěg to jũ nĩ. Ęg tỹ hã ra Topĕ tovãnh tũ nĩn kỹ tóg há tĩ. Kỹ ěg Senhor tóg ěg mỹ ěg rĩr krỹg ja tũ ven ke mũ, ěg tỹ ěg jagãgtar mũ ra ti tovãnh tũ nĩn kỹ. Kỹ tóg ěg tỹ carreira ki ka féj tỹ coroa ganhar he mũ ěn ri ke nĩ sir. Ęg Senhor vỹ ěg mỹ: “rĩr krỹg ja tũ ve jé ãjag tóg ke mũ, ãjag tỹ iso há nỹtĩn kỹ,” he ja nĩgtĩ, hã kỹ tóg ěg mỹ tỹ presente han ke mũ.

¹³ Ājag tŷ Topē vī mranh sór mūn kŷ to: “Topē vŷ inh krīn, sŷ ti vī mranh jé,” he tūg nī. Topē pi(jé) vēnh jykre pāno han ja nīgtī'. Kŷ ū pi(jé) to Topē krīn kónān tī gé'. Kŷ tóg ěg krīn kónān tū nīgtī gé (mŷr), Topē ti. ¹⁴ Ēg tŷ Topē vī mranh sór kŷn ge nī, hā nŷ ve nī, kŷ ěg tóg to ěn tī. ¹⁵ Ēg tŷ to ěn kŷ ěg tóg to jykrén mág nī. Kŷ ěg tóg sir han sór mū. Ēg tŷ han sór kŷ ěg tóg han mū. Kŷ ěg tŷ ti vī mranh vē sir. Kar kŷ ěg tóg mranh mǎn', mranh mǎn', he mū gé, vēnh jykre pāno vē sir. Hā ra ěg tóg to nūgme ki vár ke mū, inferno ki.

¹⁶ Inh kanhkā', ājag to sóg há tāvī nī. Hā kŷ sóg ājag mŷ: “kygnē tūg nī, Topē to,” he mū. ¹⁷ Topē hā ne ā pin kŷ ěg mŷ nén ū há kar han tī'. Nén ū há tāvī han tóg tī, Topē tī, ěprā ke ag mŷ, hā vŷ: ěg, he mū. Ti hā tóg jēngre hyn han'. Rā tŷ ěg ki kupūn tū nīn kŷ tóg fēnja tī. Hā ra Topē tóg tag han tū nīgtī (mŷr). Ti pi(jé) kejēn ěg ki rīr tū nīgtī'. Ēg ki rīr tóg nī nī hā ra. ¹⁸ Ti hā tóg ěg han mǎn', ěg tŷ ti ki ge kŷ. Ti tŷ ěg han mǎn sór kŷ tóg ěg han mǎn. Ēg to tóg ā vī há jēnē. Vēnh vī há tag tŷ tóg ěg han mǎn mū sir. Ti tŷ ěg han mǎn kŷ ěg tóg ti tŷ nén han mū kar kri ke nŷtī, ěg tŷ tŷ ti krē nŷtīn kŷ.

Ēg tŷ Topē vī ki króm ke

¹⁹ Inh kanhkā', tag to jykrén mág nī. Ū tŷ nén ū há kāmén kŷ jēmē há han nī. Kānhmar vī tūg nī. Kānhmar jū tūg nī gé. ²⁰ Ēg jū nŷtīn kŷ ěg tóg Topē jykre han tū nīgtī (mŷr), ti jykre kuryj ti. Hā kŷ jū tūg nī. ²¹ Hā kŷ nén tŷ ěg kavénh tī ěn tovānh kǎn nī, vēnh jykre pāno mré hā. Ēg kókég tóg tī, ěg fān tóg tī, vēnh jykre pāno ti. Tovānh ra. Jatun mŷ Topē vī mēmnī. Topē hā ne ā vī tŷ ěg kanhrān'. Ēg tŷ kri fi kŷ ěg tóg krenkren ke mū. ²² Kŷ Topē vī han kŷ nŷtīmnī. Ājag tŷ mēg mū (hā) ra ki króm tū nīn kŷ ājag tóg krenkren ke tū nī. Ōn kŷ ājag tóg: “kren jé sóg ke mū,” henh ke mū. ²³ Ēg tŷ jēmēg mū (hā) ra ki króm tū nīn kŷ ěg tóg tag ri ke nŷtī, ha mē. Kejēn ū tóg vēnh vég mū, ki vēnh ve jafān ki (mŷr, ha mē). Kŷ tóg ā kakā vég mū sir. ²⁴ Ā kakā ve kar kŷ tóg to jykrén mǎn tū nī. Kŷ tóg ki kagtŷ' he mū. Tīg tóg mū, kŷ tóg ā kakā ki kagtŷ' he mū. Kŷ tóg fagrīnh mŷ vēnh ven ja nī sir. Ge ěg nŷtī, ěg tŷ Topē vī jēmēg mū (hā) ra ki króm tū nīn kŷ. Kŷ ěg tóg fagrīnh mŷ mē ja nī sir. ²⁵ Ēg tŷ ti vī to jykrén mág kŷ tóg hā ra ěg mŷ sér tīnh mū. Topē vī vŷ há nī, ti jykre ti. Ēg jykre pāno tŷ tūg' he tóg tī, ěg tŷ han mǎn tū nīn jé. Kŷ ěg tóg ěg tŷ ti vī jēmē kŷ nŷtīn kŷ to jykrén ke mū. Kā jatun ke tū ěg tóg nŷtī sir. Kŷ ěg tŷ ki króm kŷ Topē tóg ěg mŷ vī há han ke mū sir, ěg tŷ nén han mū kar to.

²⁶ Ū ag tóg Topē to: “ti to sóg há nī,” he tī. Hā ra ag tóg ū to vī kónān tī, ājag vī to jykrén tū nīn kŷ. Kŷ ag tóg ón kŷ: “ti to sóg há nī,” he ja nīgtī. Kygnēg ěg tóg tī, ěg tŷ gen kŷ. Hā kŷ ěg tóg ón kŷ: “ti to sóg há nī,” he tī, ěg tŷ ū to vī kónān kŷ. ²⁷ Ēg tŷ ěg jóg tŷ Topē to há nŷtīn kŷ, kŷ ěg tóg tag han mū, ha mē: ūn panh ter mū kar jagāgtān kǎn ěg tóg tī, ūn mén ter ja fag ke gé, ūn jagāgtar fag. Fag ki rīr jé ěg tóg ke mū, fag mŷ há tī jé. Kŷ ěg tóg nén ū vēnhmŷ han ke tū nī gé sir. Topē kato tē mū ag jykre han ke tū ěg tóg nīgtī gé. Hā kŷ ěg tóg ti mŷ kavéj tū nŷtī sir. Hā kŷ ěg tóg ón kŷ: “Topē to sóg há nī,” he tū nīgtī gé.

2

Ēg tŷ jagnē to vēnh jykre pīr han ke

¹ Inh kanhkā', ěg Senhor tŷ Jesus Cristo ki ājag ge mū mŷr. Pā'i kar kǎfór vē (mŷr), ěg Senhor tŷ Jesus Cristo ti. Ge ra ājag ne tóg ūn rico ag to há nŷtī', kŷ

ùn jagägtar ag tóg äjag mÿ tÿ nén ù tũ nÿtÿ. Ke tũg nÿ. ² Hën ri ke mün ùn rico vÿ Topë vÿ jëmënh kätig mü, äjag vënhmãn kÿ. Ti kur vÿ há tävi nÿ, kÿ ti nÿgé kãnïm ja vÿ tÿ ouro nÿ. Kÿ ùn jagtar vÿ kätig ke mü gé, kur kórég tu kÿ. ³ Kÿ äjag hÿn tóg ùn rico mÿ: “ha tag kã nÿ, vënh nÿg ja há kri,” he tÿ. Jó ùn jagtar mÿ äjag hÿn tóg: “ha tä tä jë,” he tÿ, ke tũ nÿn kÿ: “ha inh mré nÿ, hã ra ëprã nÿ, gan kri,” he äjag hÿn tÿ. ⁴ Hã ki äjag tóg ùn rico to há nÿ ve nÿ, ti tũ tugrÿn. Jãvo äjag tóg ùn jagtar to é he mü ve nÿ, ti jagtar nÿn kÿ. Ke tũg nÿ. Äjag tÿ jagnë ri ke nÿtÿ to jÿkrén nÿ, ke tũ nÿ mü ra äjag tóg vënh jÿkre pãno han mü.

⁵ Inh kanhkã', jëmë há han ra. Äjag to sóg há nÿ (mÿr), hã kÿ sóg äjag jÿvën mü. Topë vÿ ùn jagägtar ag kuprëg, ag tÿ ti to ricon jé, ti ki ge kÿ. Ga mÿ mün kÿ ag tóg jagägtar nÿtÿ. Èg Senhor ki ge kÿ ag tóg há nÿtÿ jãvo. Topë tÿ tÿ èg pä'i nÿ ve jé ag tóg ke mü, ag tÿ ti to há nÿtÿn kÿ. Topë hã ne tag tó ja nÿgtÿ, èg tÿ ti venh ke ti, kÿ tóg han ke mü, ä tÿ tó ja ën ti. ⁶ Jãvo äjag tóg ùn jagägtar ag to é he tÿ. Ùn rico ag to äjag tóg vÿ há han tÿ. Hã ra ùn rico ù ag tóg äjag to kórég nÿtÿ gé. Kÿ ag tóg äjag fóg mÿ äjag to vÿ kónãn tÿ, äjag fóg tÿ äjag jé prër jé. Kÿ äjag tóg to jagtar nÿtÿ sir, ag tÿ äjag to vÿ kónãn tÿ ën to. Hã kÿ tóg sir vënhmÿ nÿ, äjag tÿ ùn jagägtar to é he tÿ. ⁷ Kÿ ùn rico ù ag tóg èg Senhor to é he tÿ gé. Ti to ag tóg vÿ kónãn tÿ gé, hã ra èg tóg tÿ ti mré ke nÿtÿ. Hã kÿ ag tóg èg to vÿ kónãn mü gé, ti to vÿ kónãn kÿ.

⁸ Topë tÿ vãsÿ èg mÿ vënh jÿkre nÿm ja ën ki króm nÿ, hã vÿ: “ã régre to há nÿmÿ, ä tÿ vëso há nÿ ri ke nÿmÿ, ä régre tÿ,” he ja tóg nÿgtÿ èg mÿ, Topë ti. Kÿ tóg rán kÿ nÿ. Äjag tÿ tag han kÿ tóg há nÿ. ⁹ Äjag tÿ hã ra ùn rico to há nÿtÿn kÿ, ùn jagtar to kórég nÿtÿn kÿ, kÿ äjag tóg ti vÿ mranh mü sir, ti tÿ èg jÿvën ja ti. Kÿ Topë tóg äjag to jÿkrén kónãn mü, äjag tÿ ti vÿ mranh kÿ.

¹⁰ Ha vé, hën ri ke mün èg kãmÿ ù tóg Topë tÿ èg mÿ vënh jÿkre nÿm ja kar ki króm tÿ. Hã ra tóg sir nén pir ki ti vÿ mranh mü. Kÿ ti tÿ ti vÿ mranh kãn vë sir, ti vÿ pir mranh kÿ. ¹¹ Topë tóg èg mÿ: “ã prũ tũ fi mré nÿ tũg nÿ, kÿ ä mén tũ mré nÿ tũg nÿ gé,” he ja nÿgtÿ. Kÿ tóg èg mÿ: “jagnë tén tũg nÿ,” he ja nÿgtÿ gé. Hën ri ke mün èg tóg èg prũ tũ fag mré nÿ tũ nÿgtÿ. Èg tÿ hã ra jagnë tén kÿ èg tóg ti vÿ mranh kãn mü, ti tÿ èg jÿvën ja ti. ¹² Kÿ tag to jÿkrén nÿ, äjag tÿ nén ù han ke to jÿkrén kÿ. Èg Senhor vÿ èg jÿkre kar vég tÿ, ti tÿ èg tÿ ti jÿkre ki króm mü ve sór kÿ. Kÿ äjag jÿkre to jÿkrén nÿ, äjag vÿ to ke gé. ¹³ Èg tÿ jagnë jagägtãn tũ nÿn kÿ tóg èg jagägtãn ke tũ nÿ gé, èg Senhor ti, ti tÿ èg jÿkre tugnÿm ken kÿ, kurã ën kã. Èg tÿ hã ra jagnë jagägtãn kÿ tóg èg jagägtãn ke mü gé, ti tÿ èg jÿkre tugnÿm ken kÿ. Kÿ ti pi(jé) èg vóg kónãn mü sir'.

Ti ki rã há

¹⁴ Inh kanhkã', ù tóg kejën: “ti ki sóg rã kÿ nÿ,” he tÿ, Topë to. Hã ra tóg ti vÿ han tũ nÿgtÿ. Kÿ tóg ón kÿ ti ki rã kÿ nÿ ja nÿ. Kren ke tũ tóg nÿ sir. ¹⁵ Kejën Jesus mré ke ù tóg kur vég tũ nÿgtÿ, vëjën vég tũ tóg nÿgtÿ gé, Jesus mré ke ù fi ke gé. ¹⁶ Kÿ äjag kãmÿ ù tóg hën ri ke mün ti mÿ, fi mÿ tóg: “tág’,” he mü. “Ha tÿg, jatun mÿ. Ä jé kusa mëg tũ nÿ, ä jé kókÿr tũ nÿ,” he tóg mü. Hã ra tóg fag mÿ nén ù nÿm tũ nÿ. Kÿ tóg fagrÿnh mÿ fag mÿ: “ä jé jagtar tũ nÿ,” he ja nÿ. ¹⁷ Ge ti nÿ, èg tÿ ón kÿ: “ti ki rã kÿ sóg jë,” hen kÿ. Èg tÿ ti vÿ han tũ nÿ kÿ èg tóg fagrÿnh mÿ: “ti ki sóg rã kÿ nÿ,” he mü sir. Nén ù tũ vë.

¹⁸ Äjag kãmÿ ù tóg hën ri ke mün: “ù tóg Jesus ki rã kÿ nÿ, jãvo ù tóg ti jÿkre han tÿ,” he sór mü, äjag tÿ ti jÿkre han sór tũ nÿtÿn kÿ. Tag to sóg äjag mÿ: “inh hÿn ne tugrÿn ki kanhrãn mü, ä tÿ ti ki rã ja ti?” he mü. “Ä tÿ ti jÿkre ki króm

vānh kŷ sóg ki kagtīg nī. “Ti mŷ Jesus ki rā kŷ jē nī vŷ?” he jé sóg ke mŷ ā to. Ā jāvo sóg ti jykre han tī inhhā. Hā to ā tóg ki kanhró nī, sŷ ti ki rā kŷ jē ti,” he jé sóg ke mŷ, ājag tŷ inh ki jēmēn kŷ.

¹⁹ “Topē vŷ tŷ ūn pir nī,” he ājag tóg tī gé. Ājag tŷ ki hā tó vē. Kŷ Japo ag vŷ tag tó tī gé. “Pir tóg nī, Topē tī,” he ag tóg tī gé, Nén-Kórég ag. Ag tŷ ti pir ki kanhró (hā) ra ag tóg krenkren ke tū nī, ag tŷ ti jykre han tū nīn kŷ. Hā kŷ ag tóg kamēgmēg kŷ jūrūn ke tī sir, ag tŷ Topē to jykrén kŷ, Japo ag. Hā kŷ ěg tóg ěg tŷ Topē kāmén há (hā) ra krenkren ke tū nī gé, ěg tŷ ti jykre han tū nīn kŷ. ²⁰ Ājag tŷ tag to jykrén tū nīn kŷ ājag tóg krī tū (pē) nŷtī (mŷr). ěg tŷ ti vī ki króm tū nīn kŷ ěg tóg ón kŷ ti ki ge kŷ nŷtī. Nén ū tū vē sir, ěg tŷ ti ki ge kŷ nŷtī tag ti. ěg mŷ tóg nén ū há han ke tū nī.

²¹ ěg jóg'jóg ve tŷ Abraão to jykrén nī. Topē tóg ti mŷ: “ā kósín tŷ Isaque tânk kŷ pūn, inh mŷ,” he ja nī. Kŷ tóg ti mŷ: “hej,” he ja nī sir, Abraão ti. Hā kŷ tóg Topē mŷ há nī sir, Abraão ti, ti tŷ ti vī ki króm to há ja nīn kŷ. Kŷ tóg ti to: “inh ki rā há han ja ti nī,” he mŷ, Topē ti, Abraão to. ²² Ve ra ha. Ti tŷ Topē ki rā kŷ jēn kŷ, hā kŷ tóg ti mŷ: “hej,” he ja nī, Abraão ti. Kŷ tóg, ti tŷ ti mŷ: “hej,” hen kŷ (tóg) ti ki rā kŷ jē ěn to tar nī sir, Topē vī ki króm ke to. Ge ti nī (mŷr). ²³ Rán kŷ tóg nī gé, Abraão ti, kŷ tóg: “Topē vī kri tóg fi, Abraão ti,” he mŷ, Topē vī tŷ rán kŷ nī ki. “Hā kŷ ěg jóg mág tóg ti to: “inh ki rā há han ja ti nī,” he ja nīgtī. Kŷ Topē tóg ti to: “ū tŷ iso há nī ěn,” he tī,” he tóg, Topē vī tŷ rán kŷ nī ki, Abraão to. ²⁴ Hā ki ājag tóg vég mŷ. ěg tŷ ti vī han kŷ tóg ěg to: “inh ki rā há han ja ti nī,” henh ke mŷ gé. ěg tŷ ón kŷ ti ki rā kŷ nŷtīn kŷ ěg tóg há ra ti mŷ há tū nŷtī, Topē mŷ, ěg tŷ ti vī ki króm tū nīn kŷ.

²⁵ Raabe fi to jykrén nī gé, ūn mén jafā ěn fi to. ěg povo vŷ ū ag jēgnē ja nī, ag tŷ fi jamā ve jé, cidade mág ěn ti. Kŷ fi tóg ag mŷ: “kāge jég ra,” he ja nī. Kŷ fi tóg ag kanhrān ja nī sir, fi jamān ki, ag tŷ ěpy ū mī kāpa jé, ěmīn ū mī, ag kato tē ag tŷ ag vég tū nī jé. Tag to fi tóg kren mŷ (mŷr), fi tŷ tag han to. Kŷ Topē tóg fi to: “inh ki rā há han fi,” he ja nī sir, fi tŷ ti vī kri fi to.

²⁶ Ge ti nī gé, ěg mŷ. ěg tŷ ti ki ge kŷ nŷtīn kŷ ěg tóg ti vī kri fig mŷ, Raabe fi ri ke. ěg tŷ ti vī han tū nīn kŷ tóg ěg mŷ nén ū há han ke tū nī gé, ěg tŷ ón kŷ ti ki ge mŷ tugrīn, ěg fār tŷ kuprīg tū ra ter kŷ nŷ ěn ri ke ti nī.

3

ěg tŷ ěg nūnē tŷ Topē vī mranh ke tū

¹ Inh kanhkā', kánhmar jagnē mŷ: “sŷ ā kanhrān há tóg tī, ā tŷ kygnē to,” he tŷg nī. ěg kar vŷ kygnēg tī. Kŷ Topē vŷ ěg tŷ kygnē to ěg vóg kónān mág mŷ, ěg tŷ kánhmar ěg mré Jesus ki ge kŷ nŷtī ag kanhrān sór kŷ.

² ěg kar vŷ kygnē (ka)mē nŷtī. Ū tŷ ā vī ki kygnēg tū pē nīn kŷ tóg kuryj kar nī sir. ěg pi(jé) ne ki kygnēg tī', ěg tŷ ěg vī ki kygnēg tū nīn kŷ. ³ Cavallo to jykrén nī. Freio tŷ ěg tóg ti jēn kāra fig tī. Kŷ ěg tóg tŷ ti vóg tī sir, cavallo ti, kŷ tóg ā tŷ ke ěn ra tī mŷ sir, ū tŷ cavallo kri nī ěn ti. ⁴ Kŷ canoa mág to jykrén nī gé. Éhé tóg nŷ, há ra kākā vŷ ti tŷn tī. Kŷ ag tóg ti vóg jafā tŷ ti vóg tī. Kŷ tóg ag mŷ ki ke tī. Ti vóg mŷ ag mŷnh ke ra tóg tī mŷ sir. Ti vóg jafā sí ra tóg ki ke mŷ, canoa mág ti. ⁵ Ge tóg nī, ěg nūnē ti. Sī ti nī (mŷr), há ra ěg tóg tŷ vī mág han tī gé.

Pi ri ke tóg nī. Ti sí ra tóg kejēn vānh pūn tī (mŷr), nēn kar ti. ⁶ ěn ri ke tóg nī, ěg nūnē ti. Tŷ ěg tóg vēnh jykre pāno tó tī. Kŷ ěg tóg ěg vī tag to kavéj kar nŷtī,

ĕg tŷ ĕg vŷ tag to ti vŷ mranh kŷ. Ĕg kāsir nŷtŷ ra ĕg tóg vĕnh jykre pāno tó tŷ, ĕg sanh há nŷtŷ ra ke gé, ĕg kófa ra ke gé. Japo tŷ ĕg krŷn hā vē, ĕg tŷ ĕg vŷ ki Topĕ vŷ mranh jé.

⁷ Ha mĕ, bicho kar vŷ tŷ ĕg mĕg nŷtŷ. Ū ag vŷ mŷg tŷ mĕg nŷtŷ, kŷ ū ag vŷ sĕsŷ tŷ mĕg nŷtŷ, ū ag vŷ pŷn tŷ mĕg nŷtŷ, ū ag vŷ goj ki ke kar tŷ mĕg nŷtŷ gé. Ti kar kanhrān ĕg tóg tŷ mŷr, ha mĕ. ⁸ Hā ra ĕg pi(jé) ĕg nŷnĕ kanhrān tŷ. Ti kanhrān ki kagtŷ ĕg nŷtŷ. Vĕnh jykre pāno tāvŷ tó sór ĕg tóg tŷ. Kŷ tóg veneno ri ke nŷ, ĕg vŷ ti. Tŷ ĕg tóg jagnĕ kāgtĕn ri ke han tŷ, ĕg nŷnĕ tŷ, jagnĕ mŷ vŷ kónān kŷ. ⁹ Tŷ ĕg tóg Topĕ mŷ vŷ há han tŷ, ĕg jóg mág mŷ, ĕg nŷnĕ tŷ. Kŷ ĕg tóg tŷ ĕprā ke ag mŷ vŷ kónān tŷ gé. Hā ra Topĕ tóg ĕg han, ĕg tŷ ti ri ke nŷtŷ jé. Kŷ ĕg tŷ jagnĕ mŷ vŷ kónān kŷ ĕg tŷ Topĕ mŷ vŷ kónān ri ke vē sir. ¹⁰ Ĕg jĕn kátá tóg kākutĕ tŷ, ĕg vŷ há ti, ĕg vŷ kónān ti ke gé. Pir ti nŷ, ĕg jĕnky ti, hā ra ĕg tóg tŷ vŷ régre han tŷ. Tag vŷ kórég tāvŷ nŷ, inh kanhkā'. ¹¹ Goj tŷ vĕnh kanĕ to jykren nŷ, ĕganĕ to. Ti há nŷn kŷ tóg há nŷ, goj ti. Ti kajā nŷn kŷ tóg kajā nŷ. Ti pi(jé) tŷ goj régre nŷ', goj tŷ ĕg kanĕ ti. Pir tóg nŷ. ¹² Kŷ ka kanĕ to jykren nŷ gé. Ka tŷ pĕnva ki ĕg tóg jymi vég tŷ nŷgtŷ (mŷr). Kŷ ĕg tóg vānh tŷ jóhó ki pĕnva vég tŷ nŷgtŷ gé. Pir ti nŷ, ka kanĕ ti. Ge ti nŷ gé, goj ti. Ti kajā nŷn kŷ tóg kajā nŷ gé. Kŷ gemnŷ gé, ājag nŷnĕ tŷ. Vŷ pir han nŷ.

Topĕ tŷ ĕg mŷ krŷ há há nŷm

¹³ Ājag mŷ krŷ há nŷtŷ? Ājag mŷ Topĕ vŷ ki kanhró nŷtŷ? Kŷ tóg há tŷ. Kŷ vĕnh jykre há kar han kŷ nŷtŷmŷ. Hā ki vĕnh kar vŷ ājag krŷ há venh ke mŷ sir. Hā ra tŷ vŷ mág han tŷg nŷ. Tŷ vĕnh kāfór han tŷg nŷ gé.

¹⁴ Ājag tŷ ū to fe kórég nŷn kŷ tóg tŷ ū nŷ jāvo, ājag tŷ jagnĕ kāfór nŷtŷ sór kŷ, jagnĕ to jŷ (ka)mĕ nŷtŷn kŷ, ājag tŷ vēšŷ ūn mág han sór kŷ. Ājag tŷ tag han kŷ vēso: "krŷ há inh nŷ, Topĕ vŷ ki kanhró inh nŷ," he tŷg nŷ. Vĕnh ó vē, tag ti. ¹⁵ Topĕ tŷ ĕg kanhrān ja pijé', ĕg tŷ ū to fe kórég nŷ ti, jagnĕ kāfór han sór mŷ ti, jagnĕ to jŷ (ka)mĕ ti ke gé. Ĕprā vĕnh jykre vē (mŷr), Topĕ kato tĕ ti. Japo jykre vē (mŷr), ĕg fe jŷ tag ti. ¹⁶ Ĕg tŷ jagnĕ kāfór han sór kŷ ĕg tóg jagnĕ kato tĕgtĕ mŷ sir, ĕg tŷ vēšŷ ūn mág han sór kŷ. Kŷ ĕg tóg vŷ mĕ han kŷ jagnĕ to vĕnh jykre pāno han kān mŷ sir.

¹⁷ Ĕg tŷ hā ra Topĕ tŷ ĕg kanhrān mŷ han kŷ ĕg tóg tag han tŷ, ha mĕ: jānhkri ĕg nŷtŷ, kavĕj tŷ (mŷr). Jagnĕ to ĕg tóg krŷ kusa nŷtŷ. Jagnĕ mŷ ĕg tóg komĕr hā vŷ tŷ gé. Ū tŷ ĕg mrĕ vŷn kŷ ĕg tóg ti vŷ mĕnh mŷ, ti vŷ há nŷn kŷ. Jagnĕ jagāgtān ĕg tŷ sir. Nĕn kar há han ĕg tŷ. Topĕ vŷ to ĕg tar nŷtŷ. Jykre régre tŷ ĕg nŷtŷ. ¹⁸ Ĕg tŷ ti jykre tag han kŷ ĕg tóg jagnĕ krŷ kuprāg mŷ sir, ĕg tŷ jykre kuryj nŷtŷ jé sir, ha mĕ.

4

Ĕg pi(jé) tŷ Topĕ kato tĕgtĕ mŷ ag mrĕ ke nŷtŷ'

¹ Ājag hā ne tóg jagnĕ to jŷgŷ nŷtŷ'. Hĕ ri ken kŷ hŷn'? Ājag tŷ nĕn ū vĕnhmŷ han sór nŷtŷn kŷ, hā kŷ ājag tóg jagnĕ to krŷ rŷ nŷtŷ. Jykre pāno ājag tóg nŷtŷ (mŷr), kŷ ājag tóg vĕnh jykre há kato tĕ nŷtŷ sir. ² Nĕn ū to ĕn mŷ (hā) ra ājag tóg mān sór mŷ, hā kŷ ājag tóg vég tŷ nŷ (mŷr). Hā kŷ ājag tóg jagnĕ kāgtĕn sór mŷ sir, jagnĕ tŷ nĕn ū mān jé. Jagnĕ tŷ nĕn ū to ĕn kŷ ājag tóg jagnĕ kato tĕgtĕ ti. Ājag tŷ Topĕ mŷ to vŷ tŷ nŷn kŷ, hā kŷ ājag tóg vég tŷ nŷgtŷ. ³ Ājag tŷ ti mŷ to vŷ mŷ ra ājag tóg venh ke mŷ vē, hā ra ājag tóg vŷ há han tŷ nŷgtŷ gé, hā kŷ tóg ājag mŷ han tŷ nŷgtŷ sir, Topĕ ti. Ti mŷ ājag tóg to vŷ mŷ, ājag tŷ nĕn to ĕn mŷ

ên măn jé. Hã ra tóg ti mỷ tỹ ù nỹ, ãjag tỹ nén to én mũ ên ti. Hã kỹ tóg ãjag mỷ han tũ nĩ sir, Topê ti.

⁴ Ëg tỹ Topê ki rã kar kỹ vênh jykre pãno to én kỹ ãg tóg ti kato tê mũ sir. Ûn tỹtã kórég fi ri ke ãg nỹtĩ, ãg tỹ ge kỹ. Á mén kavénh fi tóg tĩ, ù to én kỹ. Ëg tỹ êprã vênh jykre to én kỹ ãg tóg Topê kato tê mũ sir. Tag ki kanhrãn nĩ, to jykrén mág han nĩ. ⁵ Topê vĩ tag to jykrén nĩ, ù tỹ vãsỹ rán kỹ nĩ ên to, ha mẽ: “Topê kuprĩg vỹ tỹ ãg jagrê nĩ, Topê tỹ tỹ ãg jagrên kỹ. Kỹ tóg ãg ki rĩr mũ sir. Kỹ ãg tỹ nén ù vênhmỹ to há nĩn kỹ tóg fe kaj nĩ, Topê kuprĩg ti,” he tóg, Topê vĩ rá ki. Ti pi(jé) véké tag to ja nĩ. Kỹ tag to jykrén nĩ. ⁶ Hã ra tóg ãg tar han tĩ, Topê kuprĩg ti, ãg tỹ nén ù vênhmỹ han sór tag kato tê jé. Ëg jagãgtãn kỹ tóg ãg tar han tĩ. Kỹ tóg tag to mũ sir, ha mẽ: “Topê vỹ ù tỹ: “ũn mág vỹ tỹ inh nĩ,” he mũ ên ag to kórég nĩ, hã ra tóg ù tỹ: “nén ù tũ vỹ tỹ inh nĩ,” he mũ ên ag jagãgtãn tĩ,” he tóg, ti vĩ rá ki. ⁷ Hã kỹ Topê mỷ: “hej,” hemnĩ, ti tỹ ãjag krĩn kỹ. Japo mỷ: “nejé,” hemnĩ, ti tỹ ãjag krĩn sór kỹ. Kỹ tóg ãjag tovãnh ke mũ sir, Japo ti, ãjag tỹ ti mỷ: “nejé,” hen kỹ.

⁸ Topê mré vĩ kỹ nỹtĩmnĩ, kỹ tóg ãjag to há nĩ sir, ãjag mré ti nĩ nĩ gé, ãg jóg mág tĩ. Ti vĩ mranh tĩ vỹ tỹ ãg nỹtĩ. Kỹ ti vĩ mranh tovãnh nĩ. Jykre régre ãg nỹtĩ gé. Kỹ vênh jykre pir han kỹ nỹtĩmnĩ, hã vỹ: Topê jykre, he mũ. ⁹ ãjag tỹ Topê vĩ mranh kỹ mỷ jagy nỹtĩmnĩ. Vêsỹrénh nĩ, fỹmnĩ, ny mãn tũg nĩ. Fe kaj nỹtĩmnĩ. To krĩ kufy nỹtĩmnĩ. Mỷ sér tũ nỹtĩmnĩ, ãjag tỹ Topê vĩ mranh kỹ. ¹⁰ Ëg Senhor mỷ: “kórég inh nĩ, isỹ vênh jykré pãno han kỹ,” hemnĩ. Kỹ ti há vỹ ãjag mỷ vĩ há han ke mũ sir, kỹ ãjag fe vỹ mrin ke mũ sir.

Ëg tỹ jagnê to vĩ kónãn ke tũ

¹¹ Inh kãnhkã', jagnê to vĩ kónãn tũg nĩ. ãjag tỹ jagnê to vĩ kónãn kỹ ãjag tóg Topê jykre to vĩ kónãn mũ sir, kỹ ãjag tóg to: “nén ù tũ vê,” he mũ sir, Topê tỹ ãg mỷ vênh jykre nĩm ja ên to. ãjag tỹ hã ra ti jykre to vĩ kónãn kỹ ãjag tóg ti ki króm ke tũ pẽ nĩ sir. ¹² Û tỹ ãg mỷ ã jykre nĩm ja ên vỹ pir nĩ, kỹ tóg ãg jykre tugnỹm ke mũ gé sir. Ti há tóg: “ên vỹ kren ke mũ, ên vỹ kren ke tũ nĩ,” henh ke mũ, ã pir mỷ, Topê ti. Hã kỹ tóg vênhmỹ nỹ, ãjag tỹ jagnê to vĩ kónãn kỹ.

Ëg tỹ vêsỹ ùn mág han sór ke tũ

¹³ ãjag kãmĩ ù tóg vêsóg ki ãjag tỹ nén han ke to jykrén sór tĩ, Topê ki jêmê sór tũ nĩn kỹ. “Hên ri ke mũn sóg vaj kỹ ên ra tĩ mũ, ke tũ nĩn kỹ vaj ùn kỹ,” he ãjag tóg tĩ. “Cidade ên ra sóg tũg mũ, tá sóg nĩnh mũ. Tá sóg prỹg pir tũg' he mũ. Kỹ sóg negociar henh ke mũ, sỹ rico nĩ jé,” he ãjag tóg tĩ (mỷr). ¹⁴ Hã ra ãjag pi(jé) ãjag tỹ nén venh ke ki kanhró nỹtĩ', ha mẽ. Ne ve jé ãg ke mũ, vaj kỹ? Ha'. Ki kãgtũg ãg nỹtĩ. Ëg mỷ vaj kỹ ter ke tũ nĩ vỹ? Ha'. Krũj sĩ ri ke ãg nỹtĩ. Ve sĩ han ãg tĩ, krũj sĩ ti. Ëg tỹ ki êvãnh mãn mũ ra tóg tũ' he mũ sir. Ge ãg nỹtĩ. Kãnhmar ãg tóg tũg' he tũ, ãg ter kỹ.

¹⁵ ãjag tỹ ãjag tỹ nén han ke to jykrén kỹ Topê mĩ êkrén nĩ, ù tỹ ãg mỷ ãg ter ke kurã tónh ke ên mĩ. “Ti mỷ sỹ nén han ke to há nĩ vỹ?” hemnĩ. ¹⁶ Hã ra ãjag tóg vêsỹ ùn mág han sór mũ, ãjag tỹ: “tag han jé sóg ke mũ,” hen kỹ. Há tũ ti nĩ, ãg tỹ vêsỹ ùn mág han sór kỹ.

¹⁷ Kỹ tag tóg vênhmỹ nỹ gé, sỹ tónh ke tag, ha mẽ. Kejên ãg tóg nén ù há to jykrén tĩ, ãg tỹ han jé. Hã ra ãg tóg han tũ nĩgtĩ. Kỹ ãg tỹ Topê vĩ mranh ù vê gé sir, ãg tỹ nén ù há han sór mũ (hã) ra han tũ nĩn kỹ.

5

Ūn rico ag vēsýrénh ke

¹ Vāhā sóg ūn há ag to tag tó mū sir, ūn rico ag to, ū tŷ Jesus ki ge jāvānh ēn ag to, ha mē. Ag mŷ sóg: “ha mē,” he mū. “Kygfŷ ra. Vēsýrénh mág han ra. Vēnh jagtar jagy ve jé ājag tóg ke mū. ² Ājag tŷ nén ū vŷ vag kán ke mū. Ājag kur sīnvī ēn vŷ tāryj kán ke mū gé, ti ga tŷ kon kŷ. ³ Kŷ ājag jānkamy vŷ vēso jāgfanh ke mū. Ājag tŷ ūn jagāgtān vānh ja tugrīn tóg vēso jāgfanh ke mū. Tag ve kŷ vēnh kar vŷ ājag jykre kórég venh ke mū. Kŷ ājag tóg to jagtar ke mū, kŷ tóg pī tŷ ēg pūn ri ke nī, ājag jagtar ke ti, ājag vēsýrénh ke ti. Ājag hā ne tóg ājag tŷ nén ū génh mág, ēg tŷ kánhmar kurā tŷ ēgno tá krŷg he mū (hā) ra, Topē tŷ ēg jykre tugnŷm ke kurā ēn tá. ⁴ Ājag camarada ag vŷ ājag jakré tá rānhāj mū, hā ra ājag tóg ag mŷ kajām tū nīgtī. Hā ra ēg Senhor vŷ vég tī. Ājag camarada vēsýrénh mē ti (mŷr). Vēnh kar pā'i vē (mŷr), ēg Senhor ti, nén kar pā'i vē gé. ⁵ Ājag tŷ nén ve sór mū kar ve ājag huri, vējēn mág, kur sīnvī, ājag tŷ nén to én mū kar ēn ti. Tag tāvī to ājag tóg jykrén tī, ājag tŷ ga kri mūn kŷ. Tāg gy ājag nŷtīgtī, ēg tŷ ēg mēg jēn há han tī ri ke, ēg tŷ ti tānh jé. Kakó ti nī, Topē tŷ ājag tānh ke ti, mŷr, ha mē. ⁶ Kŷ ājag tóg ūn jykre kuryj ag vóg kónān tī gé. Ag kāgtēn ājag tóg tī, hā ra ag tóg ājag kato tē tū nīgtī, ājag kato vī tū ag tóg nīgtī gé. Jykre kórég ājag nŷtī,” he sóg mū, ūn rico ag mŷ.

Ēg tŷ ēg Senhor kātīg mān jāvānh ke

⁷ Inh kanhkā', ēg Senhor kātīg ke jāvānh nī, jatun mŷ, ag jāvo. Ēg tŷ ēkrān kar kŷ ēg tóg ti mog jāvānh tīgtī, jatun mŷ. Kŷ ta tóg kri kutē mū, kŷ tóg kri kutē mān mū gé sir. Kŷ vāhā ēg tóg ti kanē vég mū. ⁸ Tag ri ke han nī, jatun mŷ ti kātīg jāvānh nī, ēg Senhor ti. Ti jāvānh to tar nŷtīmnī. Kánhmar ti kātī mū, ēg Senhor ti, ha vemnī.

⁹ Inh kanhkā', jagnē vī to vī vī he tūg nī. Ke tū nī mū ra ēg Senhor tóg ājag jykre ve kŷ ājag vóg kónān ke mū. Ha vé, vāhā ti vēnh ven ke kātīg mū kánhmar, ū tŷ ēg jykre tugnŷm ke mū ēn ti.

¹⁰ Vāsŷ Topē vī tó tī ag to jykrén. Topē vī tó ag tóg tī, kŷ ū tŷ mē jāvānh ja ēn ag tóg ag vóg kónān. Ge ra ag tóg jatun mŷ Topē vī tó ja nīgtī, ag tŷ ag vóg kónān mū ra. Ag ri ke han nī, vāsŷ Topē vī tó tī ag ri ke. ¹¹ Ag jykre to jykrén nī. Ājag jagtar nŷtī ra ag tóg to krónh ke ja tū nīgtī gé. Hā kŷ Topē tóg ag mŷ vī há han mū sir, ti vī tó tī ag mŷ.

Topē mré ke tŷ Jó kāme mē ājag huri. Ā jagtar ra tóg to krónh ke ja tū nī gé. Kŷ vāhā Topē tóg ti ki rīr há han mū, ti jagtar kŷ. Hā ki ājag tóg ēg Senhor jykre vég mū sir. Ēg jagāgtān tóg mū, ti tŷ ēg jagtar nŷtī ven kŷ. Kŷ tóg sir ēg jagāgtān tovānh tū nīgtī.

¹² Inh kanhkā', ón kŷ vī tūg nī. Ón kŷ: “hej,” he tūg nī. Ki hā tómnī, ājag tŷ: “hej,” hen kŷ, Topē tŷ ājag vóg kónān tū nī jé. Kŷ ón kŷ: “Topē vŷ ki kanhró nī,” he tūg nī gé. Ón kŷ: “ū tŷ kanhkā tá nī ēn vŷ ki kanhró nī,” he tūg nī gé. Ón kŷ: “ū tŷ ga kri nī ēn vŷ ki kanhró nī,” he tūg nī gé. Ki hā tómnī. Ón tūg nī, jagnē mŷ.

Ēg tŷ ūn kaga ag to Topē mré vīnh ke

¹³ Ājag tŷ nén ū jagy ven kŷ Topē mré vīmnī. Ājag mŷ sér tīn kŷ Topē mŷ jān nī, kŷ ti jé tómnī. ¹⁴ Ājag kaga nŷtīn kŷ igreja to pā'i ag jé prērmnī, Jesus tū ki rīr tī ag. Ēn ag vŷ ūn kaga to Topē mré vīnh ke mū, kŷ ag tóg azeite tŷ ūn kaga

to tñn ke mũ, ěg Senhor jiji tó kŷ. ¹⁵ Ag tŷ ěg Senhor mré vñn kŷ tóg ũn kaga ěn tŷ há' henh ke mũ sir; ěg Senhor ti, ag tŷ ti tŷ há' henh ke to: “hŷ mŷ vŷ?” he tũ nñn kŷ. ěg Senhor vŷ ti tŷ há' henh ke mũ sir. Ũn kaga tŷ ti vñ mranh kŷ Topě vŷ ti mŷ vĕnh pãte fón ke mũ gé sir. ¹⁶ Hã jé jagně mŷ tó, ãjag tŷ Topě vñ mranh ja ti. “Ti vñ mranh inh, tag han kŷ,” hemñĩ jagně mŷ. Kŷ jagně to Topě mré vñmñĩ gé, ti tŷ ãjag tŷ há' he jé, ti tŷ ãjag kaga tŷ tũg' he jé. ěg tŷ vĕnh jykre kuryj han kŷ tóg ěg vñ mē kŷ han mũ sir, Topě ti, ěg tŷ ti mŷ nén to vñ', to vñ' hen kŷ. Nén há kar ve jé ěg tóg ke mũ sir; ěg tŷ ti mŷ to vñn kŷ, ěg Senhor mŷ.

¹⁷ Topě mré ke tŷ Elias mĩ ěkrén nĩ. ěg mré tóg ěprã ke ja nĩgtĩ, Elias ti. Hã ra tóg Topě mré vñ', vñ' he ja nĩgtĩ, ta kutě tũ nĩ jé. Kŷ tóg kutě tũ ja nĩgtĩ, ta ti, prŷg tãgtũ kri kysã tŷ 6 ki. ¹⁸ Kŷ tóg Topě mré vñ mãn ja nĩgtĩ, Elias ti, kŷ tóg kutě ja nĩ sir, ta ti. Kŷ nén kar tóg gan kri mur mãn ja nĩ, kŷ tóg kanĕn mãn ja nĩgtĩ gé sir. Topě tŷ ti vñ han hã vĕ. Tag mĩ ěkrén nĩ.

¹⁹ Inh kanhkã', kejĕn ěg mré ke ũ tóg prãnh ke tĩ, vĕnh vñ há tovãnh kŷ. Kŷ ti jyvĕn nĩ, ti tŷ kygně mãn tũ nĩ jé. ²⁰ Kŷ ũ tŷ ti mré vñ mũ ěn tóg ti kren han mũ sir, nũgme to, ti tŷ ã jykre kygně ja ěn tovãnh kŷ. Kŷ Topě vŷ ti tŷ ã vñ mranh ja ěn tŷ vĕnh pãte fón mũ sir. Tag to jykrén nĩ.

Hã vĕ.

PEDRO TÝ CARTA HAN VÉN

¹ Pedro tý ājag mý carta rán hã vë, Jesus Cristo tý inh fëg hã vë, sý tý ti apóstolo jë jé. Sý Topë tý ũn kuprëg mü ag mý rán hã vë. Ęg mré ke tũ ag kãmĩ ājag tóg mügtĩ, ũ tý Jesus ki ge tũ ag kãmĩ, Ponto tá, Galácia tá, Capadócia tá, Ásia tá, Bitínia tá ke gé. ² Topë vỹ ājag kuprëg. Vãsý tóg to jykrén ja nĩ, ājag kuprëg ke to, Ęg jóg tý Topë ti. Ājag mý tóg ā kuprīg jënë, hã kỹ ājag tóg tý ti tũ nýtĩ, ājag tý Jesus Cristo ví kri fi jé, ti tý ā kyvénh tý ājag kygpe jé, ājag tý ti ri ke há nýtĩ jé. Topë jé ājag tar han mãn', han mãn' hé, kỹ ājag jé krĩ kãnhvy nýtĩ.

Topë tý Ęg mý nén ũ há ven ke

³ Topë mý sóg ví há han tĩ, Ęg Senhor tý Jesus Cristo panh mý. Ęg jagãgtãn táví han tóg tí. Jesus Cristo rĩn mãn tóg, ti ter kar kỹ, ký tóg Jesus tugrĩn Ęg mur mãn ri ke han tí gé. Kỹ tóg Ęg mý sér tí, ⁴ Ęg tý kanhkã mĩ Ękrén ký. Tá Ęg tóg nén ũ sĩnvĩ kar venh ke mü. Tá Ęg tũ vỹ tũ' henh ke tũ pë nĩ. Kómóg ke tũ tóg nĩ, tá Ęg tũ ti, tá ũ tóg ti kókén ke tũ nĩ gé. ⁵ Topë ki ājag tóg ge ký nýtĩ, ký tóg ājag ki rĩr há han nĩ nĩ. Nén ũ kar han há tóg nĩ, ký tóg Ęg ki rĩr há han tí gé, Topë ti. Ājag krenkren han jé tóg ke mü, ājag tý ti tý Ęg mý nén nĩm ke mü ěn ve jé. Nĩm han ký tóg nĩ nĩ, ti tý Ęg mý nén ven ke ěn ti. Kurã tý ěgno ki Ęg tóg ěn venh ke mü.

⁶⁻⁷ Ver tóg ājag mý jagy tí. Ge ra mý sér nýtĩmĩ. Kãnhmar tóg tũ' henh ke mü, nén tý Ęg mý jagy nĩ tag ti. Topë tý Ęg jykre ve sór vë, hã kỹ Ęg tóg ver nén ũ jagy ve vén tí. Ęg tý ti jagy to tar nýtĩn ký tóg vég mü, Ęg tý ti ki rã há han ký nýtĩ ti. Ha vé, ouro rýg Ęg tóg tí, pĩ rý jagy ki, Ęg tý ti há nĩ ěn ve jé. Ge ti nĩ, Ęg mré. Tũ' he jé tóg ke mü, ouro ti. Ouro kãfór ti nĩ, Ęg tý ti ki rã ti. Ęg tý nén ũ jagy ve to tar nýtĩn ký tóg ve há tí, Ęg tý ti ki rã há han ký nýtĩ ti. Ký tóg Ęg to ví há han ke mü, Cristo ti. Ęg tý tóg ũn mág han ke mü, ũn tar, Jesus tý vënh kar mý vënh ven ke kurã ěn kã. ⁸⁻⁹ Ti to há ājag nýtĩ, ājag tý ti ve ja tũ (hã) ra. Ti ki ge ký ājag nýtĩ, ājag tý ti vég tũ ra. Hã kỹ ājag tóg krenkren ke mü. Ājag krenkren ke ěn há tóg ājag mý sér pë tĩnh mü, sér gy ti tĩnh mü, ha vemnĩ. Ājag fe tóg mrin ke táví han ke mü, kurã ěn kã, ha vemnĩ.

¹⁰⁻¹¹ Topë ví to tí ag tóg vãsý tó ja nĩgtĩ, Topë tý ũri Ęg krenkren han mü tag ti. Topë kuprīg vỹ ag kanhrãn ja nĩ. Ag mý tóg Cristo tý Ęg jagfy jagtar jagy han ke kãmén ja nĩ. Ký tóg ag mý ti tý kar kỹ tý ũn mág jënh ke to ja nĩ gé, ti tý Ęg jagfy vësýrénh kar ký tý ũn mág nĩnh ke ti. Ký ag tóg tag ve sór ja nĩgtĩ, vãsý Topë ví to tí ag. “Kurã tý hë kã kenh ke në hýn?” he ja ag tóg nĩgtĩ, Cristo jagtar ke to. “Ti tý hë ri kenh ke në?” he ja ag tóg nĩgtĩ gé. Tag ve sór táví ja ag tóg nýtĩgtĩ. ¹² Hã ra Topë tóg ag mý: “inh pi(jé) ājag hã mý tag ven ke mü,” he ja nĩ. “Ājag nón ke ag hã mý ke vë, ag hã ne ājag tý nén tó mü venh ke mü,” he ja tóg nĩ, Topë ti, vãsý ti ví to tí ag mý. Ti tý ag mý ājag tó jan hã vë. Hã kỹ ājag tóg hur mē, ti mré ke ũ ag tý ājag mý Jesus kãme sér kãmén ký. Topë kuprīg vỹ ag tar han ja nĩ, Topë tý ag mý ā kuprīg jënën ký, kanhkã tá, hã kỹ ag tóg ājag mý ti kãmén kãmũ ja nĩ. Ha vé, Topë tý jënë jafã ag tý ki kanhrãn há tóg tí, ājag tý ti kãme mēg mü tag ti, hã ra ag tóg ki kagtīg nýtĩ.

Ęg tý Topë ví ki króm kãn ke

13 Hã ký Topê tỹ ãg mỹ nén tó mũ hã han sórmnĩ. Vènh ki ãmẽmnĩ, Jesus tỹ ãg mỹ nén nĩm ke mũ ãn hã mĩ ãkren nĩ. Jesus tỹ vènh ven ke kurã ãn kã ãg tóg venh ke mũ sir, ti tỹ ãg mỹ nén nĩm ke mũ ãn ti. 14 Vãsỹ ãjag tóg ãjag tỹ nén to ãn mũ ãn han ja nĩgtĩ, ãjag tỹ Topê vĩ mẽ ja tũ nỹĩn kỹ. Ủri Topê vĩ hã ki króm nĩ, ãjag tỹ vãsỹ nén han ja ãn tovãnh kãn nĩ. 15 Topê jykre hã han nĩ, kỹ tóg vènh ven mũ, ãjag tỹ tỹ ti tũ nỹĩn ti. ãjag tỹ ti jykre hã han jé Topê tóg ãjag kuprẽg. Há tãvĩ ti nĩ, Topê ti, kỹ ti jykre ri ke han nĩ. 16 Tag tó ja ti nĩ, ha mẽ: “ũn há pẽ vỹ tỹ inh nĩ, kỹ inh ri ke nỹĩ sórmnĩ, vènh jykre há hã han kỹ nỹĩmnĩ,” he ja tóg nĩ, Topê ti.

17 Ëg tỹ Topê mré vãmén kỹ ãg tóg ti mỹ: “ãg jóg,” he tĩ. Hã ký ãg tóg ti kamẽg ke mũ, ti tỹ tỹ ãg jóg nĩn kỹ. Ha vé, ãg kar tỹ nén han mũ vég ti nĩgtĩ, kỹ tóg vènh kar jykre ki kanhró kar nĩ, Topê ti, kỹ tóg vènh kar jykre tónh ke mũ. Ver ãg tóg ù tỹ ti ki kagtĩg ag kãmĩ mũgtĩ. Ëg tỹ ag kãmĩ mũn kỹ ãg tóg Topê vĩ ki króm há han ke mũ. 18 Kaja e to tóg ãg kygjãm ja nĩ, ki kanhró ãjag tóg nỹĩ. ãjag jo ke ag vỹ ãjag jo vènh jykre kórég han ja nĩgtĩ, ãjag tỹ ag nón han jé. Hã ra tóg kaja e to ãjag kygvãn ja nĩgtĩ, ãjag tỹ vènh jykre kórég ãn han mũn tũ nĩ jé. Kaja e to tóg ãg kygjãm. Ouro to ke pijé'. Prata to ke pijé', ti kaja ãn ti. Tũ' he jé tóg ke mũ, ouro mré prata ti. 19 Hã ra tóg ã kyvénh hã to ãg kygjãm, kỹ tóg tũ' he jãvãnh nĩ, ti kyvénh ti. Nén ù kaja kãfór kar ti nĩ, ti kyvénh ti. Ủn há tãvĩ vỹ tỹ ti nĩ, ù tỹ ã kyvénh tỹ ãg kygjãm mũ ãn ti, hã vỹ: Cristo, he mũ. Kygnê ja tũ pe ti nĩ. Kỹ tóg ovelha hã tãvĩ ri ke nĩ, ti tỹ ãg jagfỹ ter kỹ. 20 Topê vỹ ti kuprẽg, ti tỹ ãg jagfỹ ter jé. ã tỹ nén ù kar han tũ ki tóg ti kuprẽg, vãsỹ. Hã ra tóg ùri ga kri mur ja nĩ, ãjag tỹ ti vĩ mẽ jé, kurã tỹ ãgno to hã. 21 Ti tugrĩn ãjag tóg Topê ki ge kỹ nỹĩ. Ti rĩn mũn ja tóg nĩ, Topê ti, kỹ tóg ti tỹ ùn mág han ja nĩ gé, kãnhkã tá. Kỹ Topê ki rã há han nĩ. ãjag krenkren han jé tóg ke mũ, ha vemnĩ.

22 Topê vỹ pẽ ki króm ãjag tóg tĩ, hã ký ãjag tóg jãnhkriq kỹ nỹĩ ha, ùri. ãjag mré ke kar ag to ãjag tóg há tãvĩ nỹĩ gé. Kỹ jagnê to há nỹĩ to tar nỹĩmnĩ gé. Ón kỹ jagnê to há nỹĩ tũg nĩ. 23 Topê vỹ ãjag han mũn, kỹ tóg ãg mur mũn ri ke nĩ. ã vỹ tỹ tóg ãg han mũn ja nĩ. Rĩr ti nĩ, ùn vỹ mũ ti, hã vỹ: Topê, he mũ. Tũ' henh ke tũ ti nĩ. Ti tỹ ãg han mũn kỹ tóg tỹ ãg panh pir nĩ, ùn ter ke tũ ãn ti. Ëg panh ter mũ ãn ri ke tũ ti nĩ. 24 Hã ký tag tóg rãn kỹ nĩ, ha mẽ: “ẽprã ke ag vỹ re ri ke nỹĩ, re fej sĩnvĩ ãn ri ke. Hã ra tóg kãnhmar tóg tĩ, re ti, kỹ ti fej tóg kãgter kãn tĩ. Kỹ ẽprã ke ag tóg kãnhmar kãgter tĩ gé, re fej ri ke. 25 Jãvo Topê vỹ vỹ tũ' henh ke tũ pẽ nĩ,” he tóg, Topê vỹ tỹ rãn kỹ nĩ ki. Tag mẽ ãjag. Topê vỹ sér to ken hã vè.

2

Jesus tỹ pó há ri ke nĩ

1 Hã ký ãjag jykre kórég tovãnh kãn nĩ. Ón mũn tũg nĩ. Ủ lograr he mũn tũg nĩ. Ủ tũ to ãn mũn tũg nĩ. Ủ to vỹ kónãn mũn tũg nĩ gé. 2 Nẽnê vỹ leite kron (ka)mẽ nĩgtĩ. Topê vỹ vỹ ãg mỹ gĩr sĩ pafa mũ ãn ri ke nĩ. Kãnhmar vènh vỹ há ãn mẽ mũn', mẽ mũn' hemnĩ. Kỹ ãjag tóg mog há han ke mũ, ãjag krenkren jé. 3 Hã ký tag tóg ti to rãn kỹ nĩ, ha mẽ: “ki kanhrãn sĩ han ãjag tóg huri, ãg Senhor tỹ tỹ ùn há tãvĩ nũn ki,” he ja tóg nĩ, Topê vỹ rá ki.

4 Ëg Senhor to kãmũ jẽg. Pó ri ke ti nĩ, ãn han mũ ag tỹ pó fón mũ ãn ri ke ti nĩ. Hã ra tóg rĩr jẽ, ãg Senhor ti. Ag tỹ ti fón mũ ra tóg Topê mỹ há tãvĩ nĩ, pó kar ag há kãfór. 5 Kỹ ãg tóg pó ri ke nỹĩ gé. Kỹ Topê kuprĩg vỹ ãg tỹ Topê jo ãn

ri ke han ke mü, pó tÿ ïn ên ri ke. Kÿ ti tÿ ãjag mÿ nén han sór mü ên to ti mÿ vènh nenh tÿg nÿ, ti mÿ: “hej,” hemnÿ. Jesus Cristo vÿ ãjag tar han sór mü, ãjag tÿ ti tÿ ki rÿr há han jé. Vãsÿ Topê tÿ ki rÿr tÿ ag tÿ ti mÿ nén ù kar pÿn ja ên ri ke tóg nÿ sir, êg tÿ Jesus tÿ han kÿ. ãjag tÿ ti tÿ ki rÿr há han kÿ tóg ti mÿ há tÿnh mü. ⁶Hã kÿ tag tóg rán kÿ nÿ, ha mẽ. “Pó há kuprêg inh, kÿ sóg tÿ ïn nÿna ri ke han, Sião tá. Û tÿ ti ki rã kÿ tóg venh ke mü, Topê tÿ nén tó mü ên ti,” he tóg, Topê vÿ rá ki.

⁷ãjag hã to tóg rán kÿ nÿ, ti vÿ tag, ãjag tÿ ti ki ge kÿ nÿtÿn kÿ. Û tÿ ti kato vãsãnsãn mü ag to tag tóg rán kÿ nÿ gé, ha mẽ. Ag to tóg: “pó tÿ ïn han jafã fón ag tóg, pó tÿ ïn han tÿ ag,” he mü. “Ag mÿ tóg kórég ja nÿ, pó ên ti. Hã ra Topê tóg pó ên hã tÿ ïn nÿna han mü,” he tóg, Topê vÿ rá ki. ⁸Kÿ tag tóg rán kÿ nÿ gé, ha mẽ. “Pó ên tÿ ag tóg krÿm ke tÿ. Pãrõ vê sir, pó ên ti, kÿ ag tóg pãrõ tÿ krÿm krÿm ke kÿ vár mü sir,” he tóg mü gé, Topê vÿ rá ki. Û tÿ Topê vÿ kri fi sór tÿ ag hã vÿ tÿ krÿmkrÿm ke tÿ. Topê tÿ nén han hã vê gé.

⁹ãjag hã kuprêg tóg, Topê ti, ãjag tÿ tÿ pã'i mág nÿtÿ jé, ti tÿ ki rÿr tÿ to, ãjag tÿ tÿ ti povo nÿtÿ jé, vyr mÿ. ãjag kuprêg tóg, Topê ti, ãjag tÿ ti tÿ nén han mü kãmén jé, ti jykre tar ti, ãjag tÿ tÿ ti tÿ nÿtÿn kÿ. Vãsÿ ãjag tóg kuty mÿ mü ja nÿgtÿ, hã ra tóg ãjag tatÿ kãtÿg, ãjag tÿ ùri kurã mÿ mü jé, ti tÿ ãjag mÿ jêngrê nÿm kÿ. ¹⁰ãjag pi(jé) vãsÿ tÿ ù tÿ ja nÿtÿgtÿ'. Ûri ãjag tóg tÿ Topê povo nÿtÿ, ti tÿ. ãjag pi(jé) vãsÿ Topê tÿ ãjag jagãgtãn sór mü tag mẽ ja nÿgtÿ'. Ûri tóg hã ra ãjag jagãgtãn, Topê ti.

Jesus tÿ vènh jykre pãno to êg kygvãn

¹¹Inh kanhkã', tag ki êg tóg êg mré ke tÿ ag jamã mÿ mügtÿ. Êg jamã pijé', ga tag tÿ. Hã kÿ sóg ãjag jyvèn mü. ãjag tÿ nén ù to én mü ên han sór tÿg nÿ. ãjag kókén jé tóg ke mü, kÿ ãjag tóg êg Senhor tovãnh sór ke mü, ha vemnÿ. ¹²Jesus ki ge kÿ nÿtÿ tÿ ag kãmÿ ãjag tóg nÿtÿ, hã kÿ vènh jykre há tãvÿ han nÿ. ãjag to ón sór ag tóg tÿ, ãjag to ag tóg: “jykre pãno ag nÿtÿ,” he sór tÿ. Kÿ vènh kar tÿ ãjag jykre há ve kÿ ag ón ên tóg ve há tÿnh mü. ãjag jykre há ve kÿ ag tóg: “Topê jykre vÿ há nÿ,” henh ke mü, hèn ri ke mÿn, Topê tÿ ag kutãn kÿ.

¹³Êg Senhor to há ãjag tóg nÿtÿ. Ti to há nÿtÿn kÿ êprã ãjag pã'i ag vÿ ki króm nÿ gé. Pã'i mág pê tÿ imperador ên vÿ ki króm nÿ, vènh kar ag mÿ tÿ ùn mág ên vÿ ti. ¹⁴Ti krêm pã'i ag vÿ ki króm nÿ gé, governador ag. Pã'i mág pê ên tÿ vin mü ag vê, governador ag, ag tÿ ùn jykre pãno ag vóg kónãn jé, ag tÿ ùn jykre há ag to vÿ há han jé gé. ¹⁵Û tÿ ki kagtÿg ag vÿ ãjag to vÿ kónãn tÿ. Kÿ nén ù há tãvÿ hã han nÿ, kÿ ag tÿ ãjag kato ne tónh ke vÿ tÿ tÿnh mü, ha vemnÿ. Tag vÿ há nÿ, Topê mÿ. ¹⁶Cristo vÿ êg kygvã, vènh jykre pãno to. Kÿ vènh jykre pãno han mãn sór tÿg nÿ. To: “inh kava ti huri, Cristo ti, hã kÿ sóg jatun mÿ han ke mü, isÿ nén to én mü kar ti,” he tÿg nÿ. Topê tÿ vÿ tÿ êg nÿtÿ, kÿ ti jykre hã han nÿ. Hã jé tóg êg kygvã, êg tÿ tÿ ti tÿ nÿtÿ jé. ¹⁷Êprã ke ù to é he tÿg nÿ. Êg mré Jesus ki ge kÿ nÿtÿ ag kar to há nÿtÿmÿnÿ. Topê kamêg nÿ. Êprã ke tÿ pã'i mág tÿ imperador ên kamêg nÿ gé.

Êg tÿ Cristo ri kén jagtar nÿtÿnh ke

¹⁸ãjag kãmÿ ù ag tóg patrão mÿ rãnhraj tÿ, fagrÿnh mÿ. ãjag patrão vÿ ki króm nÿ, ag kamêg nÿ. ãjag kãmÿ ù patrão vÿ há nÿ, komêr hã tóg vÿ tÿ, ãjag to jykren há han tóg tÿ. ãjag tÿ ti to há nÿtÿn kÿ tóg há tÿ. ãjag kãmÿ ù patrão tóg kórég nÿ.

Ēn to vī há han nī gé, ti kamēg nī gé. ¹⁹ Kejēn tóg fagrīnh mý ājag to jūnh ke mū, ājag patrāo kórég ti. Ājag tŷ Topē jykre han sór mū to tóg ājag to jūnh ke mū. Ge ra ti to jū tūg nī, kŷ Topē tóg ājag mý vī há han ke mū. ²⁰ Kejēn ājag patrāo tóg ājag tŷ kygnē to ājag mrānmrān tī. Tag vŷ tŷ nēn ū tū nī. Ti tŷ ājag jykre há to ājag mrānmrān kŷ Topē tóg ājag mý vī há han ke mū. ²¹ Hā jé Topē tóg ājag kuprēg.

Cristo vŷ ēg jagfy vēsŷrēnh gé, mŷr, ha mē. Ti vēsŷrēnh tigrīn ēg tóg ti kóm tar nŷtīnh mū, ēg tŷ kejēn ti kóm jagtar nŷtīnh ken kŷ. ²² Nēn ū kórég han ja tū ti nī. Ū pi(jé) ti ón venh mū', ti ón vānh nīn kŷ. ²³ Ag tŷ ti mŷ vī kónān mū ra tóg ag mŷ vī kónān ja tū nī. Ag tŷ ti vēsŷrēnh han mū ra tóg ag mŷ vī ja tū nī gé. Topē hā mī tóg ēkrēn ja nīgtī. “Ti hā ne ag jykre tugnŷm ke mū', inh jykre ti ke gé,” he ja ti nī. “Ti hā ne ag vóg kónān ke mū',” he ja ti nī, Cristo ti. ²⁴ Ha vé, Cristo vŷ ēg tŷ Topē vī mranh ja ēn kajām ja nīgtī, cruz to tóg ter ja nīgtī. Hā tigrīn ēg jykre si tóg tū ti ha, ti tŷ ēg jykre si tŷ tū' hen kŷ. Vēnh jykre há hā han jé ēg tóg vēnh fēg kŷ nŷtī. Ti vēsŷrēnh tigrīn ēg tóg tŷ ūn há nŷtī. ²⁵ Vāsŷ ēg tóg vēnh mēg tŷ carneiro vāgfor ri ke nŷtī ja nīgtī. Hā ra tóg hur ēg taŷin, ēg vāgfor ja ra, Jesus ti. Kŷ ēg tóg ti mré mū mū sir, carneiro fag tŷ pastor mré mū ri ke. Ti hā ne ēg ki rīr nī ha'.

3

Fag tŷ ag mré vēnh jykre há han ke

¹ Sŷ ūn tŷtá fag jyvēn hā vē, ha mē. Ājag mén vī han nī. Ājag kāmī ū fag mén ag vŷ ver Topē ki rā sór ja tū nī. Ge ra ti mré ti vī ki króm nī, ti tŷ tŷ ā mén nīn kŷ. Ti tŷ ā jykre há ve kŷ tóg hēn ri ke mūn ti ki rā sór ke mū, ā tŷ ti mŷ nēn ū tó tū ra. ² Topē kamēg kŷ ti jykre há han nī, ājag jānhkri nŷtī jé. Kŷ ājag mén ag vŷ ājag jykre há venh ke mū. ³ Vēsīnvī han sór tūg nī, ājag gānh tŷ, pó sīnvī kaja e tŷ ke gé, kur kaja e tŷ ke gé. Ēg tŷ vēsīnvī han sór ke tū vē. ⁴ Ājag jykre hā sīnvī han nī, hā vŷ: komēr hā vī, he mū, vī mág tū, he mū. Vēnh jykre sīnvī tag vŷ há nī, Topē mŷ, kŷ tóg tū' henh ke tū nī gé. ⁵ Gen kŷ fag tóg nŷtī ja nīgtī gé, ēg mŷnh'mŷnh ve fag, Topē tū fag, ū tŷ Topē ve sór ja fag. Fag mén jykre hā mī fag tóg mū ja nīgtī, ⁶ Sara fi ke gé. Abraão jykre mī fi tóg tī ja nīgtī, hā kŷ fi tóg ti to: “inh pā'i vē,” he ja nīgtī. Kŷ vēnh jykre há hā han nī. Ū tŷ ājag tŷ vēnh jykre há han kamēg mū ra ge ra han nī. Kŷ ājag tóg tŷ Sara fi krē'krē fag ri ke nŷtī.

⁷ Kŷ sóg ag jyvēn sór mū gé. Ājag prū fag ki rīr há han nī, ha mē. Fag pi(jé) ājag tar ri ke nŷtī'. Hā ra Topē tóg fag mŷ rīr krŷg ja tū ēn nīm ke mū gé, ti tŷ ājag mŷ rīr krŷg ja tū nīm ēn ri ke. Ājag tŷ ājag prū fag ki rīr há han kŷ ājag tóg jatun mŷ Topē mré vēmén ke mū.

Ēg tŷ kejēn Cristo jykre to jagtar ke

⁸ Vāhā sóg ājag mŷ tag tó sór mū, ha mē. Jagnē mré vēnh jykre pir han nī. Ū fŷ kŷ ti mré fŷmñī, ū mŷ sér tīn kŷ ti mré mŷ sér nŷtīmñī. Jagnē to há tāvī nŷtīmñī. Jagnē mré komēr hā vīmñī. Jagnē kāfór han sór tūg nī. ⁹ Ū tŷ ājag mŷ vī kónān mū nēn ū kórég han mū ra ti mŷ nēn ū kórég han tūg nī. Ū tŷ ājag mŷ vī kónān mū ra ti mŷ vī kónān tūg nī gé. Vēnh kajām sór tūg nī. Hŷ, vēnh kar to Topē mŷ: “ag ve há han nī,” hemñī. Topē vŷ ājag ve há han sór mū, hā jé tóg ājag kuprēg. ¹⁰ Hā kŷ tag tóg rán kŷ nī, ha mē: “ājag mŷ jatun mŷ nŷtī sór mū', nēn ū kar tŷ ājag mŷ sér tī jé'? Kŷ vī kónān mān tūg nī. Ón mān tūg nī gé. ¹¹ Vēnh jykre pāno

han mǎn tũg nĩ, vĕnh jykre há hã han nĩ, vĕnh kar krĩ tỹ kãnhvy' he sórmnĩ gé, tag há to vãsã nĩ, ti tỹ ãjag mỹ sér tí jé. ¹² Ěg Senhor vỹ ũ tỹ vĕnh jykre kuryj han mũ ag ki rĩr há han mũ. Ag tỹ ti mỹ nĕn ũ to vĩn kỹ tóg ag vĩ mĕg mũ, Topĕ tí. Hã ra tóg ũ tỹ vĕnh jykre pãno han mũ kato tĕ tí, Topĕ tí," he tóg, Topĕ vĩ rá ki.

¹³ Ũ vỹ ãjag mỹ nĕn ũ kórég han ke tũ nĩ, ãjag tỹ vĕnh kar mỹ nĕn ũ há han sór kỹ. ¹⁴ Kejĕn ãjag tóg há ra vĕnh jykre há tũgrĩn vĕsỹrĕnh ke mũ, Topĕ vĩ tũgrĩn. Kỹ mỹ sér jagy nỹtĩmnĩ. Ěprã ke ag kamĕg tũg nĩ. Ag vĩ jĕmĕ sór tũg nĩ, ag tỹ ãjag tỹ ti tovãnh han sór mũ ra. ¹⁵ "Cristo vỹ tỹ inh pã'i nĩ, kỹ sóg ti há kamĕg nĩ," hemnĩ. Tag há mĩ ěkrĕn nĩ. Kejĕn ũ tóg ãjag mỹ: "ne to ke nĕ, há vỹ: Cristo ki rá, he mũ?" he tí. Ěn mỹ kãmĕn kãn nĩ. ¹⁶ Ũ tỹ ge mỹ komĕr há vĩmnĩ. Topĕ vỹ vĕg nĩ nĩ, ãjag tỹ ti mỹ nĕn tó mũ ěn ti. Fe kavĕj nỹtĩ sór tũg nĩ. Kỹ ãjag tóg ũ tỹ Cristo jykre to vĩ kónãn sór mũ ag vĩ tỹ tũ' hĕnh ke mũ, ha vemnĩ. ¹⁷ Kejĕn ãjag tóg vĕnh jykre há to jagtar ke mũ, Topĕ tỹ tag to jykrĕn kỹ. Hã ra tóg há nĩ. Ĥag tỹ vĕnh jykre kórég to jagtar nỹtĩn kỹ tóg kórég nĩ.

¹⁸ Cristo há to jykrĕn nĩ, ha mĕ. Ter ja tóg nĩ, ěprã ke ag tỹ Topĕ mỹ név(e) nỹtĩ tũgrĩn. Ā ter pir ki tóg kajãm kãn. Jykre kuryj tóg nĩ, Jesus ti, há ra tóg ũn jykre pãno ag jagfy ter ja nĩ. Ti tỹ Topĕ mỹ ěg taĩn tũg sór vĕ. Ti tén ja ag tóg nĩ, há ra Topĕ kuprĩg vỹ ti rĩn mãn. ¹⁹ Topĕ kuprĩg vỹ ti tar han, kỹ tóg vĕnh kuprĩg ag jamã ra vyr gé, ag mỹ Topĕ vĩ sér tó jé, vĕnh kuprĩg sigse kỹ nỹtĩ ag mỹ. ²⁰ Vãsỹ ag tóg ti vĩ mĕ sór ja tũ nỹtĩ, vĕnh kuprĩg sigse kỹ nỹtĩ ěn ag. Noĕ tỹ ga kri tũg kỹ, ti tỹ barco mág han mũ ěn kã ke ja vĕ. Ěn kã Topĕ tóg ver ag to fe nĩ ja nĩ, kỹ tóg ag vóg kónãn jãvãnh ja nĩ ver. Noĕ tỹ barco han kãn ja ra tóg ag vóg kónãn mũ sir, Topĕ ti. Kỹ ũ tỹ 8 (ke) ag távi vỹ krenkren mũ, barco ěn kãki. Goj var kỹ barco tóg kri tũ nĩ, kỹ tóg ag krenkren han, barco ti. ²¹ Goj tỹ ãjag tóg kygpe kỹ nỹtĩ, ãjag krenkren jé. Barco tỹ goj kri tũg ri ken há vĕ, há vỹ: *batismo*, he mũ. Ĥajag mro pijĕ'. Vĕnh jykre to ken há vĕ. Topĕ tỹ ěg tỹ ěg fe kavĕj tỹ jãnhkri han to ken há vĕ. Ěg tỹ Topĕ mỹ vĕnh fĕg to ken há vĕ, há vỹ: *batismo*, he mũ. Topĕ vỹ Jesus Cristo rĩn mãn ja nĩ, há kỹ tóg ěg krenkren han ke mũ gé. ²² Kanhkã tá tóg nĩ nĩ, Jesus ti, kỹ tóg Topĕ pĕgja tá nĩ nĩ. Tá tóg tỹ ũn mág nĩ, Topĕ tỹ jĕgnĕ jafã ag kri, ũn tar kar ag kri, ěg tỹ kanhkã tá ũn vĕg tũ kar ěn ag mrĕ há. Vĕnh kar kri ke vỹ tỹ ti nĩ, Jesus ti.

4

Vĕnh jykre tãg

¹ Ha vĕ, Cristo vỹ jagtar nĩ ja nĩ, vĕsỹrĕnh kỹ. Kỹ tag to tar nỹtĩmnĩ gé, ãjag tỹ ti kóm jagtar nỹtĩn kỹ. Tag vỹ ki há ke mũ, ha mĕ: ũ tỹ ěprã jagtar kỹ tóg Topĕ vĩ mranh tũ nĩgtĩ. ² Há kỹ ũri Topĕ vĩ há han sórmnĩ, ti vĩ tovãnh tũg nĩ, ãjag tỹ ga kri mũn kỹ. Ĥajag tỹ nĕn to ěn mũ ěn han sór tũg nĩ. ³ Vãsỹ ãjag tóg ũ tỹ Topĕ ki kagtũg ag jykre han ja nĩgtĩ, prỹg tỹ hĕn ri ke ki, mỹr, ha mĕ. Ěn kã ãjag tóg ãjag prũ tũ fag to ěn (ka)mĕ han ja nĩgtĩ, ãjag mén tũ ag to ke gé. Ĥajag tỹ nĕn to ěn mũ ěn han ãjag tóg nĩgtĩ. Kronkron mũ ja ãjag tóg nĩgtĩ, krĩ tũ ja ãjag tóg nỹtĩgtĩ. Vĕnh mãn kỹ ãjag tóg kronkron kỹ kãgter mũ ja nỹtĩgtĩ gé, vĕnh kãggrã mỹ festa kórég ěn han ja ãjag tóg nĩgtĩ gé. ⁴ Ũri ãjag tóg tag han mãn sór tũ nỹtĩ ha, há kỹ tóg ag mỹ e tí, ũ tỹ vĕnh jykre kórég to tar nỹtĩ ag mỹ. Ag mỹ tóg e tí, ãjag tỹ ag mrĕ ag jykre pãno han mãn sór tũ nỹtĩn kỹ, ãjag tỹ ag krĩ tũ jãvo krĩ há nỹtĩn kỹ. Há kỹ ag tóg ãjag to vĩ kónãn tí, ũri. ⁵ Há ra Topĕ tóg ag jykre vĕg

nĩ nĩ. Vẽnh kar jykre tugnỹm ti tĩ mỹr, kỹ tóg ag mỹ ag jykre to: “tag vỹ há nĩ, ên vỹ kórég nĩ,” henh ke mũ, ùn rĩr mũ ag jykre to, ùn kãgter mũ ag jykre to ke gé.

⁶ Û tỹ hẽn ri ke ag tóg Jesus mur ke to há kãgter ja nĩgtĩ. Ên ag mỹ tóg vẽn h vĩ sér tónh vyr gé, Cristo ti, vẽnh kuprĩg ag jamã ra, ag krenkren jé. Ag tỹ han ja to Topê tóg ag vóg kónãn, ag tỹ ãjag tỹ ga kri mũgtĩ kã vẽnh jykre han mũ ên to. Hã ra Topê tóg ag rĩnrĩn mãn sór ja nĩ gé, há kỹ tóg ag kãgter mũ ra ag mỹ vẽn h vỹ jẽnêg mũ gé, ag tỹ kanhkã tá junjun jé.

⁷ Kakó ti tĩ ha, ga tag tỹ tũg' henh ke kurã ti. Vẽso jykren nĩ, krĩ há han nĩ, ãjag tỹ Topê mré vẽn h há han jé. ⁸ Kỹ jagnê to há tãvĩ nỹtĩmĩ. Tag to krónh ke tũg nĩ. Êg tỹ jagnê to há nỹtĩn kỹ êg tóg jagnê mỹ vẽn h pãte fón ke mũ, êg tỹ Topê vỹ mranh mũ ti, ti e nỹtĩ há ra. ⁹ Û tỹ kuvar há tá ãjag to pasa kỹ ti mỹ: “inh mré jê,” hemnĩ. Ti to vỹ tũg nĩ, ti to mỹ sér nỹtĩmĩ. ¹⁰ Kỹ, Topê vỹ êg tar han ti. Û tóg nén ù to tar nĩ, jãvo ù tóg nẽn ù ù to tar nĩgtĩ gé. Ên ki rĩrmnĩ, ãjag tỹ nén ù to tar nỹtĩ ên há ki rĩrmnĩ, vẽn h kar tỹ ãjag tũgrĩn tar nỹtĩ jé. Êg tỹ Topê tỹ nén to êg tar han mũ ên ki rĩr há han ke vê, tag vỹ Topê mỹ há nĩ. Êg tar pẽ han ti tĩ, Tope ti. ¹¹ ãjag kãmĩ ù vẽn h kỹ Topê vỹ há tỹ vẽn h nĩ. Û tóg Topê tũ ag ki rĩr tũgtĩ, kỹn jé Topê mỹ to vỹ, ti tỹ to ti tar han jé. ãjag tỹ ãjag rãnhrãj tag ki rĩr há han kỹ Jesus ki ge kỹ nỹtĩ kar ag vỹ Topê mỹ vỹ há han ke mũ. Jesus Cristo há vỹ tỹ ùn mág nĩ, ti há vỹ tar nĩ, kỹ tóg tũg' henh ke tũ pẽ nĩ. Amém.

Ag tỹ Jesus tũgrĩn êg vóg kónãn ke

¹² Inh kanhkã', ãjag to sóg há tãvĩ nĩ. Nén ù jagy pẽ vég ãjag tóg mũ. Ge ti nỹgtĩ, kỹ to jykren tũg nĩ. Êg kar vỹ tag vég tĩ, Jesus tũgrĩn. ¹³ Mỹ sér nỹtĩmĩ. ãjag jagtar kỹ ãjag tóg Cristo tỹ êg jagfỹ jagtar mũ ên ri ke vég tĩ. ãjag tỹ ti ri ke jagtar kỹ ãjag tóg ti mré tỹ ùn mág nỹtĩnh ke mũ gé, ti tỹ tỹ ùn mág nĩnh ke kurã ên kã. Ên kã tóg ãjag mỹ sér gy tĩnh mũ, ha vemnĩ. ¹⁴ Hỹ, tá tóg ãjag mỹ sér tãvĩ tĩnh mũ, ag tỹ ùri ãjag mỹ vỹ kónãn han mũ ra, ãjag tỹ Cristo ki rã kỹ nỹtĩ tũgrĩn. Ag tỹ ãjag to vỹ kónãn tũgrĩn ãjag tóg ki kanhró nỹtĩnh ke mũ, Topê kuprĩg tỹ tỹ ãjag jagrê nĩ ti. Ti kuprĩg vỹ ãjag tỹ ùn mág han ke mũ, Topê tỹ tỹ ùn mág nĩ ên ri ke. ¹⁵ Û ag tóg ãjag tỹ ù tén tũgrĩn jagtar nỹtĩ, ãjag tỹ ù tũ pẽju tũgrĩn ke gé. Kỹ ù ag tóg ãjag tỹ crime han tũgrĩn jagãgtar nỹtĩ gé, ãjag tỹ vẽn h kar to vỹ tũgrĩn ke gé. ãjag tỹ ag mré vẽn h jykre pãno tũgrĩn jagtar kỹ tóg Topê mỹ há tũ nĩ. ãjag tỹ ti vỹ mranh ke tũ vê vê. ¹⁶ ãjag tỹ há ra Cristo tũgrĩn jagtar kỹ tóg ti mỹ há tĩ. Tag to mỹ'ãg tũg nĩ. Tag to Topê mỹ vỹ há han nĩ, ãjag tỹ tỹ Cristo mré ke nỹtĩn kỹ.

¹⁷ Topê vỹ vẽn h kar jykre tugnỹm kãn ke mũ, kurã kakó ki. Hã ra tóg ù tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ ag jykre tugnỹm vén ke mũ. Ti tỹ êg jykre tugnỹm kỹ êg tóg nén ù jagy ve kren ke mũ. Kỹ ù tỹ ti ki ge tũ ag vỹ nén ù jagy pẽ ên ve kãn ke mũ, ha vemnĩ, ù tỹ ti vỹ kato tẽ mũ ag. ¹⁸ Hã kỹ tag tóg rãn kỹ nĩ, ha mẽ: “ù tỹ Topê vỹ há han sór mũ ag vỹ ter kren ke mũ. Kỹ ù tỹ ti vỹ mranh ti ag vỹ kren ke tũ pẽ nĩ, ù tỹ ti kato tẽ mũ ag,” he ja tóg nĩ, Topê vỹ tỹ rãn kỹ nĩ ki. ¹⁹ Topê tỹ êg to: “tag vỹ ti jagy venh ke mũ,” hen kỹ êg tóg venh ke mũ. Kỹ, êg jagtar mũ ra êg vẽn h jykre há há han kỹ nỹtĩnh ke mũ. Û tỹ êg han mũ ên to jykren jé êg tóg ke mũ, Topê to. Ti pi(jé) êg tovãnh ke mũ'. Êg mré tóg nĩ nĩ.

5

Pedro tÿ ěg jyvĕn

¹ Vāhā sóg ũ tÿ Jesus ki ge kÿ nÿtĭ ag to pā'i ag jyvĕn sór mŭ, ha mĕ. Ājag ri ke inh nĭ, isÿ tÿ ājag kóm ũ tÿ Jesus ki ge kÿ nÿtĭ ag to pā'i jĕn kÿ. Cristo jagtar ve ja inh nĭ gé hā ra. Ti vĕnh ven mĕn ke kurā ěn kā sóg tÿ ũn mág jĕnh ke mŭ gé. ² Kÿ sóg ājag mÿ tag tó sór mŭ, ha mĕ. Ājag krĕm ke ag ki rĭr há han nĭ. Ũ tÿ carneiro ki rĭr tĭ ěn tÿ ā mĕg ki rĭr há han tĭ ěn ri ke han nĭ. Topĕ tÿ ājag mÿ vĕnh rānrhāj nĭm jan hā vĕ. Ājag rānrhāj tÿ ājag mÿ sér tĭn kÿ tóg há tĭ. Ājag tÿ ājag rānrhāj han sór tŭ nĭn kÿ tóg ũ tĭ. Kÿ ājag ganho mĭ ěkrĕn sór tŭg nĭ gé. Topĕ tŭ vĕ, ājag rānrhāj ti, hā kÿ ki rĭr há han sór mŭ. ³ Kÿ ājag krĕm ke ag ki rĭr mŭ, ag mÿ komĕr hā vĭmŭ. Ag rĭnve vĕnh jykre há hā han kÿ nÿtĭmŭ, ag tÿ ājag jykre há ve kÿ ājag kóm han sór jé. ⁴ Kānhmar ti kātĭg mĕn ke mŭ, ěg pā'i mág ti, ěg ki rĭr tĭ ti. Kÿ tóg ājag tÿ ũn mág han ke mŭ. Ājag mÿ tóg krĭ tógfĭ ri ke vin ke mŭ, ājag tÿ tÿ ũn mág nÿtĭn kÿ, hā ra tóg kórĕg vānh nĭ, ěg krĭ tógfĭ ěn ti.

⁵ Kÿ sóg kyrŭ ag jyvĕn sór mŭ. Ājag mÿ sóg: “ũn sanh tÿ ājag mÿ nĕn ũ tó mŭ ěn han nĭ,” he sór mŭ.

Kÿ sóg vĕnh kar jyvĕn sór mŭ gé. Vĕnh kar mÿ sóg: “jagnĕ to é he tŭg nĭ,” he mŭ. “Jagnĕ ki rĭr há han nĭ, jagnĕ mÿ nĕn ũ há kar han nĭ,” he sóg mŭ. Tag vÿ rán kÿ nĭ, Topĕ vĭ rá ki, ha mĕ. “Topĕ vÿ ũ tÿ jagnĕ to é he mŭ ag kato tĕ tĭ. Hā ra tóg ũ tÿ: “ũn sĭ vÿ tÿ inh nĭ,” he mŭ ěn to há nĭ,” he tóg, Topĕ vĭ rá ki. Hā kÿ vĕsÿ ũn mág han sór tŭg nĭ. ⁶ Topĕ vÿ tar nĭ, kÿ tóg kejĕn ěg mÿ nĕn ũ jagy jĕnĕg tĭ. Ti kato tĕ tŭg nĭ hā ra, ti tovānh sór tŭg nĭ gé. Kÿ tóg ā kurā ki ājag tÿ ũn mág han mĕn ke mŭ, ha vemŭ. ⁷ Ājag krĭ kufy nĭn kÿ ti hā mÿ tómnĭ, kÿ tóg ājag mÿ ājag krĭ kuprĕg ke mŭ. Ti hā vÿ ěg ki rĭr nĭgtĭ.

⁸ Vĕnh ki rĭr mŭ. Nŭr ri ke han tŭg nĭ. Ha vé, ěg kato vāsān tĭ ěn, Japo ěn tóg ěg to vājĭg tŭgtĭ. Mĭg kókĭr ri ke ti nĭ, tĭ tÿ ěg mĕn sór kÿ. ⁹ Hā kÿ ti kato vāsānsān nĭ, Jesus Cristo ki rā tovānh tŭg nĭ gé, ũ tÿ ājag tÿ ti tovānh han sór mŭ ra. Ha vé, ěg kanhkā kar ag vÿ jagtar tĭ, ājag kóm, ga kri ke kar ag. Ag mĭ ěkrĕn kÿ tar nÿtĭmŭ. ¹⁰ Kurā pipir ki ājag tóg jagtar tĭ. Kar kÿ Topĕ vÿ ājag tÿ ũn há tāvĭ han ke mŭ, ājag tÿ kygnĕ mĕn tŭg jé. Ti hā vÿ ěg tar han tĭ, ěg tÿ ti to krónh ke tŭ nĭ jé. Ti hā vÿ ājag tÿ ũn há han ke mŭ gé, kÿ ājag tóg ti tovānh ke tŭ pĕ nĭ. ěg to há pĕ ti nĭ, Topĕ ti. ěg kuprĕg tóg mÿr, ěg tÿ Cristo tugrĭn kanhkā ve jé, ěmā sĭnvĭ pĕ ěn tĭ, ũ tŭg vānh ěn ti. ¹¹ Topĕ hā vÿ ā pir mÿ tar nĭ'. Ti hā vÿ tŭ' henh ke tŭ nĭ'. Amém.

Pedro tÿ ag mĭ ěkrĕn

¹² Tó sĭ han sóg ājag mÿ, kÿ Silas tóg inh mÿ ājag mÿ rán mŭ, inh vĭ ti. ěg kanhkā vÿ tÿ ti nĭ, Silas tĭ, Jesus tovānh jāvānh ti nĭgtĭ, kÿ tóg iso há nĭ gé. Isÿ ājag tar han sór vĕ, hā kÿ sóg ājag mÿ inh vĭ jĕnĕg mŭ. Sÿ ājag mÿ: “Topĕ vÿ ěg tar han ke mŭ mÿr,” he mŭ gé. Ti to krónh ke tŭg nĭ. ¹³ Cidade tÿ Babilônia tá ěg nÿtĭ, kÿ tag ki ũ tÿ ājag mré Jesus ki ge kÿ nÿtĭ ag vÿ ājag mĭ ěkrĕg tĭ. Ājag mré tóg ěg kuprĕg, Topĕ ti. Kÿ inh kósĭn tÿ Marcos vÿ ājag mĭ ěkrĕg tĭ gé. ¹⁴ Jagnĕ ki nhun ke ri ke han nĭ, jagnĕ nĭgé kĕgmĭ kÿ, ājag tÿ tÿ jagnĕ mré ke nÿtĭn kÿ.

Cristo mré ke vÿ tÿ ājag nÿtĭ. Topĕ jé ājag krĭ tÿ kānhvy' hé. Hā vĕ.

PEDRO TÏ CARTA HAN MÃN

¹ Simão Pedro tÏ ajag mÏ carta rán hã vë. Jesus Cristo tÏ inh fë vë, sÏ ti rãnrãj han jé, sÏ tÏ ti apóstolo jë jé. IsÏ ù tÏ inh mré Jesus Cristo ki ge ký nÏtÏ kar ag mÏ rán hã vë. Topë vÏ ëg kuprëg, ùn jykre kuryj ën vÏ ëg kuprëg, ëg tÏ ëg krenkren han mü tÏ Jesus Cristo ki ge jé. Nén ù sér vë, ti ki ge mü ti.

² Ajag to sóg Topë mré vÏ tÏ, ajag tÏ ëg Senhor tÏ Jesus Cristo ki kanhrân há han jé, Topë ki ke gé, ajag tÏ komër há ti ki kanhrân kãn jé. Ký tóg ajag tar han ke mü. Ký tóg ajag krÏ tÏ kãnhvy' henh ke mü gé.

Topë tÏ ëg kuprëg

³ Topë ki kanhró ëg tóg nÏtÏ. Ëg kuprëg tóg, ti tÏ ëg tar han jé, ti tar nÏ ën ri ke. Ký tóg ëg tÏ ùn mág han ke mü gé, ti tÏ tÏ ùn mág nÏ ën ri ke. Ëg tÏ tag ki kanhró há han ký ëg tóg ti to tar nÏtÏ, ëg tÏ ti jykre jagma mü há han jé. ⁴ Ký Topë tóg ëg mÏ nén ù há tó ja nÏtÏ gé. Û tóg ëg mÏ vënh vÏ há tÏ ge tónh ke tÏ nÏ. Topë tÏ ëg mÏ vÏ há han ri ke venh ke tÏ ëg tóg nÏ. Tag tó ti ëg mÏ, ha më. Ëprã ke kar vÏ nÏgme ki vár ke mü, ajag tÏ nén to én mü ën han tugerÏn. Ag jãvo ëg tóg krenkren ke mü, ký ëg tóg Topë ri ke nÏtÏnh ke mü, mÏr, ha më. ⁵ Hã ký vãsãn, ajag tÏ ti ki rã to tar nÏtÏ jé, ajag tÏ ti ki rã tugerÏn vënh jykre há há han jé. Vënh jykre há han ký vënh kanhrân ký mümnÏ gé. ⁶ Vënh kanhrân ký mü ký vëso jykren nÏ gé. Vëso jykren ký ti tovãnh tÏg nÏ gé. Ti tovãnh tÏ nÏn ký ti jykre há mÏ mümnÏ gé. ⁷ Ti jykre há mÏ mÏn ký jagnë to há tãvÏ nÏtÏmnÏ gé, ëg kanhkã kar ag to. Ëg kanhkã to há nÏtÏn ký ëprã ke kar ag to há nÏtÏmnÏ gé. ⁸ Ajag tÏ tag han kãn ký tóg há tÏ. Ký ajag tóg ëg Senhor tÏ Jesus Cristo ki kanhrân há han ke mü gé, ký ajag tóg vënh jykre há to krónh ke tÏ nÏ gé. Ký ajag tóg komër há ti ki kanhrân kãn ke mü, ha vemnÏ. ⁹ Û tÏ vënh jykre há han sór tÏ nÏn ký tóg ùn kyvó ri ke nÏ, ùn ëvãnh kórég, ùn kutu ri ke ti nÏ sir. Ën vÏ ëg Senhor ki kagtÏg nÏ. VãsÏ Topë vÏ ti kykÏnh ja nÏ, ti tÏ Topë vÏ mranh ja ën to. Hã ra tóg kã jatun ký nÏ ha, há ký tóg ti kórég han mãn sór mü.

¹⁰ Inh kanhkã', Topë vÏ ajag kuprëg. Ký vãsãnsãn, vënh kar tÏ ajag jykre há tugerÏn ki kanhró nÏtÏ jé, ti tÏ ajag kuprëg mü ën ti. Ký ajag tóg tÏ prãnh kenh ke tÏ nÏ, ha vemnÏ. ¹¹ Kanhkã ve jé ajag tóg ke mü, ha vemnÏ, ëg Senhor tÏ Jesus Cristo tÏ ti, ëg krenkren han tÏ ën tÏ ti. TÏ' henh ke tÏ ti nÏ, ti tÏ tá tÏ ùn mág nÏ ti.

¹² Hã ký sóg ajag mÏ tó mãn', tó mãn' he mü. Ki kanhró ajag tóg nÏtÏ, vënh vÏ há to tar ajag tóg nÏtÏ, ajag tÏ mëg mü ën to. ¹³ Ge ra sóg ajag jyvën mãn sór mü, ajag tÏ kã jatu tÏ nÏtÏ jé. IsÏ ajag mré nÏ mü ën kã sóg ajag mÏ tag tó, ajag jyvën mág inh. Ký kã jatun nÏtÏ tÏg nÏ. ¹⁴ Ha vé, kãnhmar sóg iser ký inh fãr tovãnh ký tÏg ke mü, ki kanhró sóg nÏ. Ëg Senhor tÏ Jesus Cristo vÏ inh mÏ isÏ kãnhmar tÏg ke ti tó. ¹⁵ Hã ký sóg vënh rán tag to fÏrÏn mü, ajag tÏ iser kar ký kã jatun tÏ nÏtÏ jé.

Pedro tÏ Jesus ve ja

¹⁶ Ha vé, inh pi(jé) ajag mÏ ón mü', isÏ ajag mÏ ëg Senhor tÏ Jesus Cristo kãtÏg vén mü ën tón ký, isÏ ti jykre tar tón ký. Ti ve inh, sÏ ajag mÏ nén tó mü ti. Ti ve inh, ti tÏ tÏ ùn mág pë nÏ ti. ¹⁷⁻¹⁸ Ti jóg tÏ Topë vÏ ti tÏ ùn mág han. Ti tÏ tóg ùn tar han gé. Ëg tÏ Jesus mré pãnónh kri nÏtÏ ën kã ëg tóg kanhkã tá vënh vÏ

ên mēg mū, ēprā nýtīn kŷ. Kŷ tóg ti to tag tó, ũ tŷ vĕnh kar kri ke ên ti, Topĕ ti, ha mē. “Inh kósin pir hã vĕ,” he ja tóg nĭ, Topĕ ti, Jesus to. “Inh fe pĕ vĕ,” he ja tóg nĭ. Topĕ tŷ pãnónh ki kãtére mū ên kri ke ja vĕ. Ên tá sóg Jesus tŷ tŷ ũn mág jĕ vĕ.

¹⁹ Hã kŷ ěg tóg ũ tŷ vãsŷ Topĕ vĭ tó tĭ ag vĭ kri fig mū, tovãnh tũ ěg nýtĭ. Kri nĭmĭ gé, ãjag. Lampião grug ri ke ti nĭ ěg mŷ, ag vĭ ti. Lampião grug vŷ ěg mŷ kuty tá jĕngrĕ han ti. Kurã ke kãtã ěg tóg lampião grug ve mãn sór tũ nĭgtĭ. Kurã ke kãtã krĭg mág hã vŷ ěg fe tŷ mrin ke tĭ. Jesus to ken hã vĕ, hã vŷ: krĭg mág, he mū. ²⁰ Kŷ, ãjag tŷ Topĕ vĭ rá to ken kŷ tag to jykrĕn nĭ, ha mē: ěg pi(jé) vĕsóg ki to jykrĕn ke mū', Topĕ vĭ rá to', Topĕ tŷ ã vĭ tó tĭ ag mŷ nĕn tó mū ên to'. Topĕ hã ne to ěg krĭn ke mū'. ²¹ Kŷ Topĕ vĭ tó tĭ ag pi(jé) vĕsóg ki ãjag krĭ ki to jykrĕn kŷ rán ja nĭgtĭ gé'. Topĕ kuprĭg tŷ ãjag krĭn mū ên hã rán ja ag tóg nĭgtĭ, hã kŷ tóg tŷ Topĕ vĭ nĭ, vĕnh rán ki.

2

Ón kŷ Topĕ vĭ tó tĭ ag

¹ Hã ra ũ ag tóg ón kŷ Topĕ vĭ tó ja nĭgtĭ gé, vãsŷ, Israel ũ ag. Tag ve jĕ ãjag tóg ke mū gé. Ũ ag tóg ón kŷ ãjag mŷ Topĕ vĭ kãmĕn sór ke mū, ha vemnĭ. Ên ag vĭ vŷ ón kŷ ãjag mŷ mē há tĭ mē tĭnh ke mū, hã ra tóg ãjag kókĕn ke mū. ěg Senhor tovãnh jĕ ag tóg ke mū, ũ tŷ ěg kygĭam ja ên ti. Hã ra Topĕ vŷ vãhã ag tŷ tũ' henh ke mū. ² Ge ra ũ tŷ hĕn ri ke ag tóg ag jykre pãno han ke mū, ag mrĕ. Kŷ ũ tŷ ag mrĕ vĕnh jykre pãno han mū ên ag tigrĭn Topĕ jykre kato vĭ vĭ henh ke vĕ, tag tŷ mē há' henh ke vĕ sir, ti tŷ ki hã tó mū ra. ³ Ag tŷ jãnkamy mág ve sór vĕ, hã kŷ ag tóg ón kŷ vĕme sĭnvĭ tó sór mū, ag tŷ ãjag lograr he jĕ. Hã ra ũ tŷ ag vóg kónãh ke mū ên tóg ag vĕg tĭ. Ag tŷ tũ' he jĕ tóg ke mū, kãnhmar, ha vemnĭ.

⁴ Topĕ tŷ jĕgnĕ jafã ũ ag vŷ Topĕ vĭ mranh. Ên ag vóg kónãh tóg huri, Topĕ ti. Ag pi(jé) krenkren'. Nũgme ki tóg hur ag vãm, Topĕ ti. Tá ag tóg sigse kŷ nýtĭ, ferro tŷ corrente tŷ. Tá tóg kuty nŷ. Tá ag tóg Topĕ tŷ vĕnh kar jykre tugnŷm ke kurã ên jãvãnh nýtĭ. ⁵ Kŷ Noé mrĕ ke ag vŷ nýtĭgtĭ gé. Topĕ vŷ ag vóg kónãh ja nĭ gé. Goj var tŷ tóg ũ tŷ ti vĭ mranh mū ag tŷ tũ' he kãn. Ag pi(jé) krenkren'. Ũ tŷ 8 (ke) ag tãvĭ vŷ krenkren, ên kã, hã vŷ: Noé, he mū, ũ tŷ vĕnh kar mŷ: “Topĕ vĭ kri fimnĭ,” he mū ên ti, kar kŷ ti mrĕ ke tŷ 7 (ke) ên ag ke gé. Ti mrĕ ga kri mū ũ ag vŷ tũ' he kãn. ⁶ Topĕ vŷ cidade tŷ Sodoma tá ke ag, cidade tŷ Gomorra tá ke ag vóg kónãh ja (tóg) nĭgtĭ gé, kŷ cidade ên tá ĩn tóg kugpũr kãn ja nĭ. ěg tŷ tag ve kŷ ěg tóg Topĕ tŷ ũn jykre pãno ag vóg kónãh ke ên ki kanhró nýtĭ gé. ⁷ Cidade ên tá ũn pir vŷ kren, hã vŷ: Ló, he mū. Ên vŷ jykre há nĭ ja nĭgtĭ, kŷ ti mrĕ ke ag jykre kórĕg vŷ ti mŷ e nĭ ja nĭgtĭ, tag to tóg krĭ kufy han ja nĭgtĭ. ⁸ Kurã kar ki tóg ag kãmĭ ag jykre pãno ve ja nĭgtĭ, kŷ ti krĭ tóg kufy jagy nĭ ja nĭgtĭ, ti tŷ ag jykre kórĕg ve kŷ, ag vĭ kórĕg ke gé. Ên vŷ ã pir mŷ kren, Ló ti. ⁹ Ũ tŷ Topĕ to: “ũn mág vŷ tŷ ti nĭ,” he mū ag krenkren han ki kanhró tóg nĭ, Topĕ ti. Hã ra tóg ũ tŷ vĕnh jykre pãno han mū ag vóg kónãh ke mū, ti tŷ vĕnh kar jykre tugnŷm ke kurã ên kã. ¹⁰ Ũ ag vóg kónãh mág pĕ han jĕ tóg ke mū, Topĕ ti, hã vŷ: ũ tŷ ãjag tŷ nĕn to én mū han tĭ ên ag, he mū, ũn vĕnh kavĕnh tĭ ag, he mū, ũ tŷ: “Topĕ pi(jé) tŷ ěg Senhor nĭ,” he mū ên ag, he mū.

Ón kŷ Topĕ vĭ tó tĭ tag ag vŷ ěg vĭ kafãh tĭ. “Inh hã tóg ki kanhró nĭ,” he ag tóg tĭ. Kŷ ag tóg kanhkã tân ag kamĕg vãnh nýtĭ gé. Ag to ag tóg vĭ kónãh tĭ,

kanhkā tãn ag to, ón ký Topê ví tó tí ag. ¹¹ Topê tý jëgnê jafã ag vỹ tag han tũ nĩgtĩ, ha mẽ. Kanhkã tãn ag to ag tóg vĩ kónãn tũ nĩgtĩ, Topê rĩnve, Topê tý jëgnê jafã ag. Ag tý ù tý ón ký Topê ví tó tí ag tar kãfór nỹtĩ ra ag tóg kanhkã tãn ag to vỹ tũ nĩgtĩ. ¹² Ag jãvo ù tý ón ký Topê ví tó tí ên ag vỹ krĩ tũ nỹtĩ, vãnħ kãmĩ sê ag jykre tũ ri ke ag nỹtĩ. Vãnħ kãmĩ tóg tĩgtĩ, sê ti, êg tý ti to vãjig ký ti tén jé. Hã jé tóg mur tí. Tag ri ke ag nỹtĩ, ù tý ón ký Topê ví tó tí ag. Ājag tý kanhkã tãn ag ki kagtĩg nỹtĩn ký ag tóg ag to vĩ kónãn tí. Hã ký Topê tóg ag tý tũ' henh ke mũ, êg tý sê tén tí ên ri ke. ¹³ Ag tý ājag jykre pãno kajãm hã vê. Kurã ki ag tóg ag tý nén to én mũ ên han tí, mỹr, ha mẽ. Ký ag tóg ājag mré jëg tí gé, ājag tý festa han ký. Ha ra ag tóg nén tý êg mỹ'a han tí ên hã han tí, ag tý ājag mré jên ký. Ājag kavénħ ag tóg tí. Jykre régre ag nỹtĩ, ón ký ag há nĩ ve nỹtĩ. ¹⁴ Ûn týtã fag kar to én ag tóg tí, fag ki êvãnħ ký. Topê ví mranh sór ag tóg tí, ti vỹ mranh to ag tóg krónħ ke tũ nĩgtĩ. Ûn krój ag krĩn kónãn ag tóg tí, ag tý ag mré mranh jé. Ag topê vỹ tý jãnkamy nĩ. Topê vỹ ag vóg kónãn ke mũ, ha vemnĩ. ¹⁵ Topê japry ti, ti jamĩn ti tovãnħ ag tóg, vãgfor ký ag nỹtĩ. Beor kósĩn tý Balaão ên ri ke han ag tóg tí. Ên vỹ jãnkamy to há tãvĩ nĩ ja nĩgtĩ. Hã ký tóg ã jykre kórég ên to jãnkamy ve sór mág ja nĩ. ¹⁶ Hã ra Topê tóg ti mỹ vỹ tar han, ti tý ti vỹ mranh ký. Hã ký ti mēg fi tóg ã vỹ vãnħ ra ti mỹ vỹ ja nĩgtĩ, êg tý jagnê mré vēmén ri ke han ja fi tóg nĩgtĩ, ti mēg fi. Ti mỹ vỹ ký fi tóg ti tý vẽnħ jykre kórég han ke mũ ra tý tũ' he mũ, ti mỹ, ù tý Topê ví tó tí ên mỹ, ti tý ón ký Topê ví tó tí sór mũ ên kã.

¹⁷ Ón ký Topê ví tó tí ag vỹ goj nĩhỹg ja ki goj tũ ên ri ke nỹtĩ. Kanhkã góg ri ke ag tóg nỹtĩ gé, kãka tý vėjo kanhkã góg ag vóg ký tý tũ' he ên ri ke ag nỹtĩ, ù tý ón ký Topê ví tó tí ag. Topê vỹ kuty tãvĩ tá ag vin han ke mũ. ¹⁸ “Ûn mág vỹ tý inh nĩ,” he ag tóg tí, ón ký. Krĩ tũ ag nỹtĩ. Nén ù vẽnħmỹ kar to én ag tóg tí, nén ù tý êg kavénħ tí ên to én ag tóg tí. Vẽnħ jykre pãno han ký ag tóg ù tý ùri Topê ki ge sór mũ ag krĩn kónãn tí, ù tý ùri êg tý kygnê ký han tí ên tovãnħ sór mũ ag. ¹⁹ “Jatun mỹ êg tóg êg tý nén han sór mũ ên han kãn ke mũ,” he ag tóg tí, ón ký. “Topê vỹ êg to jũnh ke tũ nĩ,” he ag tóg tí, ón ký. Hã ra ag tóg êprã vẽnħ jykre hã mĩ mũgtĩ, nén tý êg kavénħ tí ên hã han ag tóg tí. Ký tóg tý ag jagrê nĩ, êprã vẽnħ jykre ti. Êg tý nén ù tovãnħ sór mũ ra tovãnħ ki kagtĩg nỹtĩ ên vỹ tý êg jagrê nĩ sir, mỹr, ha mẽ. ²⁰ Êg Senhor tý Jesus Cristo ki kanhró ja ag tóg nỹtĩ vê, êg kren han mũ ên ti. Ti tugrĩn ag tóg êprã vẽnħ jykre kavéj kar tovãnħ ja nĩgtĩ vê, êg tý nén tugrĩn ter ke mũ tovãnħ ja ag tóg nĩgtĩ vê. Hã ra ag tóg ājag tý nén tovãnħ mũ ên han mãn mũ, ký tóg tý ag jagrê nĩ mãn mũ sir. Ký tóg ùri kórég kãfór nĩ, ag mỹ. ²¹ Ag tý Topê japry ên, ti jamĩn ên sãn ja tý nĩ ra tóg há tí vê. Hã ra ag tóg ti sãn sĩ han kar ký kyragrã mũ. Topê tý ag mỹ vẽnħ vỹ há jënêg mũ ên tovãnħ ag tóg. ²² Ag to êg tóg tag tó tí, ha mẽ: “cachorro vỹ ã tũgtũv ên ko mãn tí,” he êg tóg tí. “Porco tóg ã vẽnħ kype há han ký jê ra óré mĩ vêsĩn mãn tí, ký tóg vẽnħ kavénħ mãn tí,” he êg tóg tí gé. Û tý vẽnħ jykre kórég tovãnħ kar ký han mãn tí ag to ken hã vê.

3

Jesus kãtĩg mãn

¹ Inh kanhkã', ājag to sóg há tãvĩ nĩ. Ājag mỹ sóg vẽnħ rá ù han huri, ký sóg ājag mỹ rán mãn mũ ha. Inh vẽnħ rá kar ki sóg ājag jyvèn tí, ājag tý nén jãnhkri hã to jykrén ký nỹtĩ jé, ājag tý tag kã jatũ nỹtĩ tũ nĩ jé. ² Topê ví tó tí ag vỹ vãsỹ

Topê vî tó ja nĩgtĩ. Ēn mĩ ěkrén nĩ. Kĩ apóstolo ag vỹ ājag mỹ tó ja nĩgtĩ gé, ěg Senhor tỹ nén to ěg jyvĕn mũ ti, ěg kren han tĩ ěn vĩ ti. Ēn mĩ ěkrén nĩ gé. ³⁻⁴ Tag to jykrén nĩ, ha mẽ. Kurā tỹ ěgno to hā ěprā ke ũ ag vỹ ājag to é henh ke mũ, ha vemnĩ. “Ti mỹ kātĩg mǎn mũ vỹ?” he jé ag tóg ke mũ. “Ti tỹ vāsỹ kātĩg mǎn ke vĕ vĕ, hā ra ěg jo ke ag vỹ vāsỹ tũg, ti tỹ ā kātĩg mǎn ke tó mũ ra ag tóg kǎgter. Kātĩg ke tũ ti nĩ. Ga vỹ nĩnh mũ, tũ' henh ke tũ ti nĩ, ga ti, ha vemnĩ,” he jé ag tóg ke mũ, ěg to é he kỹ, ha vemnĩ. Ũn jykre kórég ag vĕ, ũ tỹ tag tó mũ ag. Ājag tỹ nén to ěn mũ ěn hā han ag tóg ti. ⁵ Topê tỹ vāsỹ nén han mũ ěn ki kagtĩg ag tóg nỹtĩgtĩ, ag tỹ ki kanhrǎn sór tũ nỹtĩn kỹ. Topê tỹ vāsỹ nén han jan hā vĕ, ha mẽ. Kanhkā han tóg, vāsỹ, ga ti ke gé. Ā vĩ tỹ tóg nén kar hyn han ja nĩgtĩ, Topê ti. Ga ěn vỹ goj tỹ vĕnh kǎpǎm kỹ nỹ ja nĩ, kỹ ũ tóg goj kri nỹ ja nĩ gé. ⁶ Ga ěn kri ke kar ag vỹ hur tũg, goj tỹ, goj var mũ ěn tỹ. ⁷ Kỹ ěg tỹ ũri nén vĕg mũ tag vỹ tũ' henh ke mũ gé, ha vemnĩ. Topê vỹ ti tỹ tũ' henh ke to kurā nĩm huri, kỹ tóg pĩ tỹ ti tỹ tũ' henh ke mũ, Topê tỹ: “tǎg!” hen kỹ. Kurā ěn kǎ Topê vỹ ũ tỹ ti vĩ mranh mũ ag tỹ tũ' he kǎn ke mũ gé. Ag vóg kónǎn ke kurā vĕ sir.

⁸ Inh kanhkā', tag to jykrén nĩ, ha mẽ. Topê kurā vỹ ěg kurā ri ke tũ nĩ. Kurā pir vỹ ti mỹ prỹg tỹ mil (ke) ri ke nĩ, kỹ prỹg tỹ mil (ke) vỹ ti mỹ kurā pir ri ke nỹtĩ gé. ⁹ Kỹ tóg ā tỹ ěg mỹ nén tó mũ ěn tovǎnh ke tũ nĩ, Topê ti. Ũ tóg: “han sór tũ ti nĩ, hā kỹ ěg tóg vĕg tũ nĩgtĩ,” he tĩ, ón kỹ. Hā ra ag tóg hā tũ tó tĩ. Ti tỹ ver ěg to fe nĩ vĕ, hā kỹ tóg kātĩg vǎnh han. Ti pí(jé) ěg kǎmĩ ũ tỹ nũgme ki kutĕ mũ vĕ sór mũ'. Hā kỹ tóg ver ěg mỹ kurā ũ nĩm mǎn', kurā ũ nĩm mǎn' he mũ, kỹ vĕnh kar jé ājag jykre kórég tovǎnh, ag krenkren jé.

¹⁰ Hā ra tóg kātĩg mǎn ke mũ, ha vemnĩ. Vǎhā tóg kātĩg ke mũ, kỹ tóg ũ tỹ ěg tũ péju(g) tĩ tỹ ěg vatǎnh tá kātĩg ri ke nĩnh ke mũ. Ēn kǎ kanhkā tóg tov kỹ krĕj ke kỹ vǎr ke mũ. Kanhkā tá nén kar vỹ jonh ke kǎn ke mũ gé, krĩg kar ag, pĩ ěn tỹ ag tỹ krĕj ken kỹ. Kỹ vǎhā ga vỹ tũ' henh ke mũ, ga kri ke kar ag ke gé. ¹¹ Ge kỹ nén (ũ) kar vỹ tũ' henh ke mũ. Hā mĩ ěkrén kỹ vĕnh kǎn sórmnĩ. Topê tỹ ěg mỹ nén tó mũ ěn hā han nĩ. Topê mỹ vĕnh vin nĩ. ¹² Topê kurā ěn jǎvǎnh nĩ, Topê rǎnhrǎj to vāsǎnsǎn nĩ, ti kurā ěn tỹ kǎnhmar tá krỹg jé. Kurā ěn kǎ kanhkā vỹ pũr ke mũ, kỹ kanhkā tá nén kar vỹ jonh ke kǎn ke mũ gé, krĩg kar ag. ¹³ Topê vỹ ā tỹ ěg mỹ nén tó mũ ěn han kǎn ke mũ. Kanhkā tǎg han jé tóg ke mũ, ga tǎg ke gé. Tá tóg vĕnh jykre kuryj tǎvĩ nĩ. ěg tỹ ga tǎg tag, kanhkā tǎg tag venh ha pĕ tóg ti.

¹⁴ Inh kanhkā', ājag to sóg há tǎvĩ nĩ. Topê kurā tag jǎvǎnh kỹ ājag tóg nỹtĩ. Kỹ vāsǎnsǎn nĩ, ājag tỹ kygnĕ tũg jé. Vāsǎnsǎn nĩ, ājag tỹ Topê mỹ jǎnhkri nỹtĩ jé, ājag tỹ ti há ri ke nỹtĩ jé. Kỹ ājag tóg ti kato vāsǎnsǎn tũ nĩ. ¹⁵ Ha vé, ti tỹ ver ěg to fe nĩn hā kỹ ěg tóg ěg jykre kórég tovǎnh kỹ krenkren ke mũ. Tag rǎn tóg huri ājag mỹ, ěg kanhkā tỹ Paulo ti. Ti to sóg há tǎvĩ nĩ, Paulo to. Topê vỹ ti mỹ krĩ há tǎvĩ nĩm. ¹⁶ Kỹ tóg, ti tỹ ũ mỹ carta han kỹ tóg isỹ nén rǎn mũ tag ri ke han tĩ gé. Ti vĩ tóg inh vĩ ri ke pĕ nĩ. Carta e han tóg huri, Paulo ti, kỹ ti carta ũ vỹ to jykrén jagy tĩ gé. Kỹ ũ ag tóg ti carta to ke mũ ra ki kagtĩg nỹtĩn kỹ ti to vĩ kónǎn sór mũ. Ũ tỹ ki kagtĩg ag vĕ, ũn krój ag vĕ, ũ tỹ Paulo tỹ rá to vĩ kónǎn mũ ag. Topê vĩ rá ũ to ag tóg vĩ kónǎn tĩ gé, ěn ag. Tag tugrĩn ag tóg kǎgter ke mũ, ha vemnĩ.

¹⁷ Inh kanhkā', ājag mỹ sóg rǎn kǎn huri. Hā kỹ vĕnh ki rĩr há han nĩ. Ker ũ tỹ ājag mỹ ón kỹ kri nĩm hĕ'. Ke tũ nĩ mũ ra ag tóg ājag lograr henh ke mũ, ũ tỹ ājag fe kavĕnh sór mũ ag, ũn jykre pǎno ag. Ājag tỹ ag vĩ kri fi tugrĩn ājag tóg vǎgfor ke mũ, ha vemnĩ. ěg tỹ kǎgnó ki tĩr ri ke han jé ājag tóg ke mũ, ha

vemni. ¹⁸ Ëg Senhor ki kanhrãn ke hã to tar nýtĩmni. Ti tỹ ãg tar han mũ tag hã ve sórmni, ãg kren han tĩ tỹ Jesus Cristo ti. Ti hã mỹ ãg tóg vĩ há han ke mũ, ũri, kar kỹ kanhkã tá ke gé, kỹ tóg tũ' henh ke tũ pẽ ni. Amém.

JOÃO TÏY CARTA HAN VËN

Topê vî

¹ Topê tÏy ver n n kar han t g ki t g n  n , Topê v  ti, h  v y: Jesus Cristo, he m . Topê tÏy Jesus mr  n n   kar hyn han k  t g r r n , Topê v  ti. S   jag m y Jesus Cristo tag k m n ke v . M  inh, ti v  ti. Ti ve inh ke g , inh kan  t y. Ti ki inh  v nh, ti v g inh, inh n g  t y. ²  g r nr n t   n v y v nh ven, h  k  s g ti v . Ti h  t  s g t , h  k  s g  jag m y ti k m n m .   t y n n kar han t g ki t g k  n  n ,   t y ti han ja t  h  ra.  n k  t g   panh mr  n  ja n  sir. H  ra t g  g m y v nh ven. ³ K  s g ti v . Ti v  m  s g ke g . H  k  s g  jag m y ti k m n m  ha,  jag t y inh mr  ti ki kanhr n j .  g j g t y Top  mr  ke v y t y  g n t , ti k sin t y Jesus Cristo mr  ke ke g , k   g t g t y jagn  mr  ke n t  g . ⁴  jag m y s g tag r n k  j n  s r m , ti t y  jag m y s r t  j ,  jag m y h  t v  t  j  ke g .

Top  v y j ngr  ri ke n 

⁵ Ha v , ti t y  g m y n n t  m n h  v , ha m . Ti v  m  k  s g  jag m y t  s r m , ha m . Top  v y j kre kuryj n , h  k  t g kur  ri ke n , j ngr  ri ke, ki kuty t  p  ti n , Top  ti.

⁶ K ,  g t y: “ti mr  ke v y t y inh n ,” hen k   g t g kuty ki v nh j kre k r g  n han ke t  n , ke t  ra  g  n k : “ti mr  ke v y t y inh n ,” he t . V nh   v  sir. K   g t g  n k y n n   kar han t  g . ⁷  g t y ti k m kur  ki v nh j kre h   n han k   g t g jagn  to h  n t . Jagn  mr  ke v y t y  g n t ,  g t y v nh j kre h  han k . K  ti k sin t y Jesus v y  g k k nh ke m  sir,   k v nh t y,  g t y ti v  mranh ja (h ) ra.

⁸   t g kej n: “inh pi(j ) Top  v  mranh t !” he s r m . Ti  n v . H  ra t g ti h  m y t y v nh v  h  m  t , ti  n m  ti. ⁹  g t y Top  v  mranh k   g t g ti m  t nh ke m . “  v  mranh inh, tag han k ,” he j   g t g ke m . K  t g  g m  v nh p te f n ke m  sir. Tag t  ja ti n , k  t g han ke m . Kuryj ti n  m r. K  t g  g k k nh ke m  sir,  g j kre p no t y t g’ he j . ¹⁰  g t y: “inh pi(j ) ti v  mranh ja n gt !” hen k   g t g Top  to: “ti  n v ,” he m . K   g pi(j ) ti v  ki kanhr n h  n t ’.

2

Jesus v y  g tar han ke m 

¹ Inh kr , s y tag r n v   jag m y,  jag t y ti v  mranh s r t  n  n  j . Kej n  jag k m    t g Top  v  mranh t  h  ra. K    t g ti jagf  v nh ke m  ha,  g j g t y Top  m y, h  v y: Jesus Cristo, he m ,  n j kre kuryj j   n ti. ² Ti h  t g   t y ti t n ke m  ag m y v nh f g’, ti t y  g jagf  ter j , ti t y  g t y Top  v  mranh t y t ’ hen j . H  k  t g  g m y v nh p te f n s r m . H  ra t g  g t v  m y v nh p te f n s r t  n .  pr  ke kar m y ke v , m r’.

³ Ha v ,  g t y Top  v  kri fi k   g t g v so: “v h  inh ti ki kanhró n ,” h nh ke m . ⁴   t g kej n: “ti ki kanhró s g n ,” he t . H  ra t g ti t y  g m y n n t  ja  n han t  n gt . Ti  n v . Ti pi(j ) Top  t y ki h  t  m  ki kanhró n ’. ⁵  g t y h  ra Jesus v  kri fi k   g t g Top  to h  n t . K   g t g ti to h  t v  n t  ha ke g . Tag han k   g t g ti ki kanhr n m , k   g t g ti ki ge k  n t  ha, ha m . ⁶   t g ti

to: “ti ki sóg rã kÿ jê,” he tĩ. Kÿ tóg ti jykre han kãn mũ sir. Jesus Cristo tÿ nén han ja han kãn tóg mũ. Kÿ tóg ti ki rã kÿ jê sir.

Ēg tÿ jagnē to há nÿtĩnh ke

⁷ Ājag to sóg há tãvĩ nĩ. Inh pi(jé) ājag mÿ nén ũ tãg rãn sór mũ'. Nén ũ si rãn sór inh mũ, ha mẽ. Vãsÿ Topē tóg Ēg jyvēn ja nĩgtĩ, Ēg tÿ jagnē to há nÿtĩ jé. Cristo mur tũg ki tóg Ēg mÿ tag tó ja nĩgtĩ, kÿ ājag tóg vãsÿ mẽ ja nĩgtĩ gé. ⁸ Hã ra tóg tãg nĩ gé, sÿ ājag mÿ rãn mũ tag ti. Cristo vÿ Ēg mÿ tó mãn ja nĩ, Ēg tÿ jagnē to há nÿtĩ jé, kÿ tóg ki króm ja nĩ, kÿ Ēg tóg ti nón ki króm sór mũ gé. Ki hã tó ja ti nĩ, kÿ tóg nén ũ tãg ri ke nĩ, Cristo tÿ Topē nón tó mãn kÿ. Ha vé, komēr hã tóg kurãg tĩ. Kurã kãtĩg kÿ ti kuty tÿ tũg' he tĩ, komēr hã. Jesus tÿ Ēg mÿ: “jagnē to há nÿtĩmnĩ,” he to ken hã vè, hã vÿ: kurã, he mũ.

⁹ Ũ tóg kejēn: “inh hÿn kurã mĩ tũg mũ ha,” he tĩ, hã ra tóg ā régre to jũ nĩ, ā irmão to. Ēn vÿ kuty mĩ tĩ nĩ ver. ¹⁰ Ũ tÿ ā régre to há nĩ Ēn hã vÿ kurã mĩ tũg ke mũ. Ēn vÿ ā régre tÿ prãnh ke han ke tũ pē nĩ. ¹¹ Ũ tÿ ā régre to jũ nĩ Ēn vÿ kuty mĩ tĩ mũ. Kuty to vènh jykre han kÿ tóg jê nĩ ver. Kÿ tóg ā tÿ hē ra tũg ke tag ki kagtĩg nĩ gé. Kyvó ri ke ti nĩ, ti tÿ kuty mĩ tũn kÿ.

¹² Inh krē, sÿ ājag mÿ rãn vè. Ājag tÿ Topē vĩ mranh ja Ēn vÿ vènh pãte fón kÿ nĩ nĩ, Jesus Cristo tũgrĩn. ¹³ Ājag kãmĩ ke ũ vÿ sanh há nÿtĩ. Sÿ ājag mÿ rãn vè gé. Ũ tÿ ā tÿ nén kar han mũ to hã kã nĩ Ēn ki kanhró ājag tóg nÿtĩ. Ājag kãmĩ ke ũ vÿ kyrũ nÿtĩ. Sÿ ājag mÿ rãn vè gé. Nén-Kórég vÿ ājag tÿ hē ri ke ja tũ nĩgtĩ.

¹⁴ Inh krē, sÿ ājag mÿ rãn vè. Ēg jóg mág ki kanhró ājag tóg nÿtĩ. Ājag kãmĩ ke ũ vÿ sanh há nÿtĩ. Sÿ ājag mÿ rãn vè. Ũ tÿ ā tÿ nén kar han mũ to hã kã nĩ Ēn ki kanhró ājag tóg nÿtĩ. Ājag kãmĩ ke ũ vÿ kyrũ nÿtĩ. Sÿ ājag mÿ rãn vè. Tar ājag nÿtĩ. Topē vĩ ki kanhró ājag tóg nÿtĩ. Nén-Kórég vÿ ājag tÿ hē ri ke ja tũ nĩgtĩ.

¹⁵ Ēg tÿ tag ki nén ũ kórég vég mũ tag ki vè'ĩ sór tũg nĩ, tag ki vènh jykre ki vè'ĩ sór tũg nĩ gé. Ēg tÿ tag to há nÿtĩn kÿ Ēg tóg Ēg jóg mág to há tũ nÿtĩ. ¹⁶ Ēprã vènh jykre pi(jé) tÿ Topē jykre nĩ'. Ēprã vènh jykre hã vè, ha mẽ: nén ũ kar to Ēn Ēg tóg tĩ. Ēg tÿ nén ũ ve kÿ Ēg tóg Ēn mãn sór tĩ. Kÿ Ēg tóg: “ũn mág vÿ tÿ inh nĩ, isũ to, isÿ nén ũ kar to,” he tĩ gé. Topē jykre pijé'. Ēprã vènh jykre hã vè. ¹⁷ Hã ra tóg kãnhmar tũ' henh ke mũ, Ēg tÿ nén vég mũ tag ti, ti tũg kÿ Ēg tÿ ne to Ēn ke tóg tũ tĩ gé. Ũ tÿ Topē vĩ han tĩ Ēn vÿ tũ' henh ke tũ nĩ jãvo.

Ũ tÿ Cristo kato tē

¹⁸ Inh krē', kurã tÿ Ēgno vÿ kakó tĩ ha. Kurã Ēn kakó nĩn kÿ Cristo kato tē pē Ēn vènh ven ke mũ. Tag mẽ ājag huri. Hã ra ag tóg hur vènh vinven, ũ tÿ tĩ kato tē mũ tÿ hēn ri ke ag. Hã ki Ēg ki kanhró nÿtĩ, kurã tÿ Ēgno kakó nĩ ti.

¹⁹ Ēg mré ke ag vè vè, ũ tÿ tĩ kato tē mũ tag ag, hã ra ag tóg ón kÿ tÿ Ēg mré ke ja nÿtĩgtĩ. Ag tÿ tÿ Ēg mré ke pē nÿtĩ ra ag tóg ver Ēg mré mũnh ke mũ vè. Hã ra ag tóg ti tovãnh kÿ tĩ kato tē mũ ha. Hã ki tóg ve há tĩ, ag tÿ tÿ Ēg mré ke tũ nÿtĩ ti.

²⁰ Ājag kar vÿ vènh vĩ há ki kanhró nÿtĩ. Jagrē ājag nÿtĩ, ũn jykre há Ēn kuprĩg tÿ, hã kÿ ājag tóg ki kanhró nÿtĩ. ²¹ Hã kÿ sóg ājag mÿ rãn mũ, ājag tÿ ki kanhró nÿtĩn kÿ. Ājag pi(jé) ki kagtĩg nÿtĩ'. Ũ tÿ vènh vĩ há tó mũ Ēn pi(jé) ón tĩ'.

²² Kÿ ũn nÿ hÿn ón tĩ'? Ũ tÿ ge vÿ ón pē han tĩ, ha mẽ: ũ tóg Jesus to: “tĩ pi(jé) tÿ Cristo nĩ',” he tĩ. “Topē tÿ tĩ jēnē pijé', Topē kósĩn pijé',” he ag tóg tĩ gé, Jesus to. Ũ tÿ Cristo kato tē mũn hã vè. Ēg jóg to ag tóg ón tĩ, tĩ kósĩn to ke gé. ²³ Ũ tÿ

Jesus to: “ti pi(jé) tŷ Topē kósin nī,” hen kŷ tóg ěg jóg mág ki kagtŷg nī gé. Kŷ ũ tŷ Jesus to: “Topē kósin vŷ tŷ ti nī,” hen kŷ tóg ěg jóg mág ti ki kanhró nī gé.

²⁴ Vāsŷ ājag tóg ti vī mē vén. Ěn kā jatu tŷg nī, ěn hā mī ěkrén nī. Ājag tŷ tag to tar nŷtŷn kŷ ājag tóg Topē kósin ki ge kŷ nŷtŷ, ti panh ki ke gé. Hā kŷ ājag tŷ nén mē vén ja ěn tovānh tŷg nī. ²⁵ Ti hā vŷ ěg mŷ tó ja nī, ěg tŷ ěg rŷr krŷg ja tŷ venh ke ti.

²⁶ Ũ ag tóg ājag krŷn kónān sór mŷ, ājag mŷ ón kŷ, ti vī tó kŷ. Hā kŷ sóg ājag mŷ vėnh rán tag han mŷ. ²⁷ Hā ra ājag tóg jagrė nŷtŷ, Topē kuprŷg tŷ. Kŷ tóg ājag kanhrān mŷ sir, Topē kuprŷg ti. Ti hā vŷ ěg kanhrān tŷ, kŷ ũ vŷ ěg kanhrān mān ke tŷ nī ha. Nén kar kāmén ti tŷ, ěg mŷ, ěg jagrė ti. Vėnh vī há hā tó ti tŷ. Ti pi(jé) ón tŷ. Ti tŷ ājag mŷ tó mŷ ěn hā mī mŷmnŷ, ti tŷ ājag mŷ: “Jesus hā ki ge kŷ nŷtŷmnŷ,” hen kŷ.

²⁸ Inh krė', ti ki ge kŷ nŷtŷmnŷ. Kŷ tóg há tŷ. Kānhmar ti kātŷg ke mŷ, kānhmar ti vėnh ven ke mŷ. Kŷ ěg tóg mŷ'āg ke tŷ nī, ti kātŷg kŷ, ěg tŷ ti ki ge kŷ nŷtŷn kŷ. Ěg mŷ'āg kŷ ěg tóg ti kātŷg kŷ vėnh pigju sór mŷ. Hā kŷ ke tŷg nī. ²⁹ Ti hā ne vėnh jykre kuryj hā mī tŷg ja nŷgtŷ. Kŷ ũ tŷ vėnh jykre kuryj han mŷ vŷ tŷ ti kósin nī. Tag mī ěkrén.

3

Jesus jāvy ag

¹ Ha vé, ěg jóg mág tóg ěg to há tāvŷ nī, hā kŷ tóg ěg to: “inh krė,” he mŷ sir. Ti krė vŷ tŷ ěg nŷtŷ, Jesus jāvy. Hā kŷ ěprā ke ũ ag vŷ ěg jykre ki kagtŷg nŷtŷ. Ag pi(jé) Topē ki kanhró nŷtŷ, hā kŷ ag tóg ěg jykre ki kagtŷg nŷtŷ gé, ěg tŷ tŷ ti krė nŷtŷn kŷ. ² Ājag to inh há tāvŷ nī. Ũri ěg tóg tŷ Topē krė nŷtŷ. Kānhmar ěg tóg ti mrė nŷtŷnh mŷnh mŷ. Kŷ ěg hŷn hē ri ke nŷtŷnh mŷ, kanhkā tá? Ha'. Kar kŷ ěg venh ke mŷ, ti kātŷg kar kŷ. Ěn kā ěg tóg tŷ ti hā pē nŷtŷnh mŷ, ěg tŷ ěg kanė tŷ ti ve kŷ. Ti ve pē han jé ěg tóg (ke) mŷ, kurā ěn kā. ³ Ěg tŷ tag hā ve sór vē. Hā kŷ ěg vėnh jānhkrig ke mŷ, ěg tŷ ti jānhkri nŷ ěn ri ke nŷtŷ jé, vėnh jykre pāno tovānh kān kŷ.

⁴ Ěg tŷ ti vī mranh kŷ ěg tóg mranh mŷ sir, ti tŷ ěg mŷ nén tó ja ti. Hŷ, mranh kŷ ěg tóg mranh tŷ, ti tŷ ěg jyvėn ja ti. ⁵ Hā ra Cristo vŷ kātŷg ja nī, ti tŷ ěg tŷ ti vī mranh ja tŷ tŷg' he jé. Tag ki kanhró ěg tóg nŷtŷ. Ti pi(jé) mranh ja nŷgtŷ, Topē vī ti, inhhā. ⁶ Ěg tŷ ti ki ge kŷ nŷtŷn kŷ ěg tóg mranh mān sór tŷ nī ha. Ũ tŷ ver mranh mān sór kŷ tóg ti ve ja tŷ nī, ti ki kagtŷg nŷ sir.

⁷ Inh krė', ker ũ vī jēmē hē', ũ tŷ ājag krŷn kónān sór mŷ vī ti. Ũ tŷ vėnh jykre kuryj han mŷ ěn hā vŷ kuryj nŷ, Topē kuryj nŷ ěn ri ke. ⁸ Ũ tŷ Topē vī mranh mŷ ěn vŷ tŷ Japo mrė ke nŷ. Japo hā ne Topē vī mranh tŷgtŷ. Topē tŷ nén ũ kar han mŷ ěn kā Japo ne ti vī mranh vėn', kŷ tóg ũri ti vī mranh tŷ nŷ gé. Hā ra Topē kósin vŷ Japo tŷ nén han mŷ kókén ja nī, hā jé tóg mur ja nī.

⁹ Ěg tŷ tŷ Topē krė nŷtŷn kŷ ěg tóg Topē vī mranh mān sór vānh nŷtŷ ha, ěg tŷ Topē kuprŷg tŷ jagrė nŷtŷn kŷ. Topē vī mranh mān sór ke tŷ ěg nŷ ha, ěg tŷ tŷ ti krė nŷtŷn kŷ. ¹⁰ Ěg tŷ ag jykre tugnŷm kŷ ěg tóg ũ tŷ tŷ Topē krė mrė Japo krė ki kanhró nŷtŷ. Ũ tŷ vėnh jykre kuryj han jāvānh ěn pi(jé) tŷ Topē krė nŷtŷ, ũ tŷ ā régre to há tŷ nŷ ěn pi(jé) tŷ Topē krė nŷtŷ gé'.

Ěg tŷ jagnė to há nŷtŷnh ke

¹¹ Tag mē ājag tóg, ājag tŷ Topē vī mē vén kŷ, hā vŷ: “jagnė to há nŷtŷmnŷ,” he mŷ. ¹² Ěg pi(jé) Caim jykre han ke mŷ. Satanás mrė ke ja vē, Caim ti, hā kŷ

tóg ã jávy tén. Ne nỹ hỹn ti jũ han, kỹ tóg ti tãnh? Jykre kórég ja ti nĩ, jávo ti jávy vỹ jykre há ja nĩ. Hã kỹ tóg ã jávy tãnh, ti jykre há ên to. Hã kỹ jagnê jykre vég mũ ra jagnê to jũ tũg nĩ.

¹³ Inh kanhkã', ù tỹ Topê ki rã tũ ag pi(jé) êg to há nỹtĩnh mũ'. Tag jé ãjag mỹ kórég nỹ tũg hã ra. ¹⁴ Ha vé, jykre tãg êg nỹtĩ, kỹ êg tóg êg rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ. Êg jykre si tovãnh êg huri. Tag ki kanhró êg nỹtĩ, êg tỹ ù tỹ êg mré ti ki rã kỹ nỹtĩ kar ag to há nỹtĩn kỹ. Û tỹ êg mré Jesus ki rã mũ to há tũ nĩ ên vỹ venh ke tũ nĩ, êg rĩr krỹg ja tũ ti. ¹⁵ Êg tỹ ù to kórég tĩ nĩn kỹ êg ti tén ri ke han huri. Kỹ êg tỹ ù tén kỹ êg pi(jé) êg rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ', tag ki kanhró ãjag nỹtĩ. ¹⁶ Cristo vỹ êg tỹ jagnê to há nĩ tag tỹ êg kanhrãn. Vẽnh fêg tóg, ù tỹ ti tén ke mũ ag mỹ, ti tỹ êg jagfy ter jé. Hã kỹ êg tóg êg mré ke jagfy ter ke tag to tar nỹtĩnh ke mũ gé, ù tỹ ag jagfy êg tén sór kỹ. ¹⁷ Ha vé, ù tóg tag ki nén ù mág vég tĩ. Jávo ti mré Jesus ki rã kỹ nĩ ù tóg tỹ nén ù tũ nĩ. Hã ra tóg ti jagãgtãn sór tũ nĩ. Ên vỹ Topê to há tũ nĩ gé.

Kanê jur ke tũ êg nĩ

¹⁸ Inh krê', ãjag vỹ tãvĩ tỹ jagnê to há nỹtĩ tũg nĩ, krĩg mỹ. Jagnê ki rĩrnnĩ. Jagnê to há tãvĩ nỹtĩ to ken hã vê. ¹⁹ Kỹ êg tóg ki kanhró nỹtĩ, êg tỹ tỹ ù tỹ ki hã tó mũ ên krê nỹtĩn kỹ. Kỹ Topê tóg êg kanê jun mãn ke tũ nĩ ha. Jatu êg nỹtĩ ha, êg tỹ jagnê to ha pè nỹtĩn kỹ. ²⁰ Kejên êg tóg êg kygnê ja to êkrég tĩ. Hã ra Topê tóg ki kanhró kar nĩ. Êg kãfór tóg nĩ, Topê ti, hã kỹ tóg kãnhmar êg vóg kónãn ke tũ nĩ. ²¹ Inh krê', kejên êg tóg Topê jykre ki króm há han tĩ. Kỹ êg tóg: "inh hỹn kygnê ja tũ nĩ," he tĩ. Kỹ êg tóg jatun mỹ Topê mré vémén tĩ sir. ²² Kỹ tóg êg mỹ nĩm ke mũ, êg tỹ ti mỹ nén to vĩ mũ ti. Ti tỹ êg mỹ nén tó mũ ên hã han êg tóg tĩ, nén tỹ ti mỹ há nĩ hã ki króm êg tóg tĩ, hã kỹ êg tóg jatun mỹ ti mỹ nén ù to vĩ tĩ. ²³ Ti tỹ êg mỹ nén tó mũn hã vê, ha mē: "inh kósın tỹ Jesus Cristo ki gemnĩ, kỹ jagnê to há nỹtĩmĩn," he ja ti nĩ êg mỹ. Êg tỹ tag han mũ hã ve sór ti mũ. ²⁴ Êg tỹ ti vĩ ki króm kỹ êg tóg sir ti ki ge kỹ nỹtĩ. Kỹ Topê tóg tỹ êg mré ke nĩ sir. Á kuprĩg jênê ja tóg nĩ êg mỹ, kỹ ti kuprĩg tóg êg mỹ tó tĩ, Topê tỹ tỹ êg mré ke nĩ ti.

4

Topê kato tê mũ ag kuprĩg ti

¹ ãjag to há tãvĩ sóg nĩ, ha mē. Kãnhmar ù vĩ jēmē sór tũg nĩ, ti tỹ: "Topê kuprĩg vỹ tỹ inh jagrê nĩ," he mũ ra. Komêr hã ti vĩ tugnỹm, ãjag tỹ ve jé, ti tỹ Topê kuprĩg tỹ jagrê nĩ ti. Ôn kỹ Topê vĩ tó tĩ ag vỹ mĩ mũgtĩ, ù tỹ hên ri ke ag, ha mē. ² Û tỹ Topê kuprĩg tỹ jagrê nĩ ên vỹ tag tó tĩ, ha mē: "Jesus Cristo ti, Topê kósın ti vỹ êg ri ke han kỹ mur ja nĩ," he ti tĩ, ù tỹ Topê ki rã kỹ jê ti. ³ Û tỹ Jesus to tag tó tũ nĩn kỹ tóg Topê kuprĩg tỹ jagrê tũ nĩ. Cristo kato tê tĩ ên kuprĩg tỹ tóg jagrê nĩ, ha mē. Ên vỹ vẽn ven ke mũ, ù tỹ ti kato tê mũ ti. Tag mē ãjag huri. Hã ra tóg hur jun, kỹ tóg mĩ ti ha.

⁴ Inh krê', Topê tũ vỹ tỹ ãjag nỹtĩ. Ôn kỹ Topê vĩ tó tĩ ag fĩn rãm ãjag huri. Ha vé, Topê kuprĩg tỹ êg jagrê vỹ ag jagrê kãfór nĩ. Hã kỹ êg tóg êg kato tê ag fĩn rãm kãn huri. ⁵ Topê ki rã tũ ag vê, hã kỹ ag tóg ù tỹ Topê ki ge tũ ag jykre tó tĩ, kỹ ù tỹ Topê ki ge tũ ag vỹ ag vĩ jēmēg tĩ. ⁶ Ag jávo êg tóg tỹ Topê tũ nỹtĩ. Kỹ ù tỹ Topê ki kanhró nĩ ên vỹ êg vĩ mēnh mũ. Ti tũ tũ ag vỹ êg vĩ mē sór tũ nỹtĩ.

Hã ki ãg tóg ki kanhró nýtí, věnh jagrě tý věnh vī há tó mū ti, věnh jagrě tý ag tý kygně han tí ěn ti ke gé.

Topě vỹ ěg to há nĩ vén

⁷ Ājag to sóg há tāvī nĩ, ha mẽ. Jagně to há nýtímnĩ. Ěg tý jagně to há nýtín kỹ ěg tóg Topě jykre han tí. Ti há vỹ ěg to há nĩ vén. Ěg tý jagně to há nýtín kỹ ěg tóg tý Topě krě nýtí, Jesus jāvy, kỹ ěg tóg Topě ki kanhró nýtí gé. ⁸ Ěg tý jagně to há tū nýtín kỹ ěg tóg Topě ki kagtīg nýtí, kỹ ěg ti ki rã ja tū nĩ. Topě jykre vē, há vỹ: ěg to há, he mū, ti tý ěg to há nĩ sór nĩn kỹ. Hã kỹ ěg tóg jagně to há nýtính ke mū gé. ⁹ Tag to ěg tóg ki kanhró nýtí, Topě tý ěg to há nĩn ki, ha mẽ: ā kósin pir jěně ja tóg nĩgtí, Topě ti, ti tý ga kri mur jé, ěg tý ti kósin tugrĩn rĩr krỹg ja tū ěn ve jé. ¹⁰ Ěg pi(jé) ti to há nýtí ja nĩgtí. Ti há ne ěg to há nĩ vén', hã kỹ tóg ā kósin jěně, ti tý ěg jagfy ter jé, ti tý ěg tý ti vī mranh tý tũg' he jé. Ti tý ěg to há nĩn há vē.

¹¹ Ha vé, inh krě', Topě vỹ ěg to há tāvī nĩ. Hã kỹ tóg há nĩ gé, ěg tý jagně to há nýtín kỹ. ¹² Ū pi(jé) Topě vég tí'. Ěg tý jagně to há nýtín kỹ tóg hã ra ěg ki ěmãn mū ha, Topě ti. Kỹ ěg tóg ti to há tāvī nýtính mū gé sir, ěg tý jagně to há nýtín kỹ.

¹³ Topě vỹ ā kuprīg tý ěg jagrě han. Ěg jagrě tag to ěg tóg ti tý ěg ki ěmãn mū tag ki kanhró nýtí, ěg tý ti ki ge kỹ nýtí tag ti ke gé. ¹⁴ Topě vỹ ā kósin jěně, ti tý ga kri mur jé, ti tý ěg kren han jé. Tag ve sóg, hã kỹ sóg tó mū. ¹⁵ Ū tóg Jesus to: "Topě kósin vē," he tí. Topě vỹ ti kãkã ěmã nĩ, ū tý tag tó mū ěn kãkã, kỹ tóg Topě ki rã kỹ jě nĩ gé. ¹⁶ Topě vỹ ěg to há nĩ, tag ki kanhró ěg tóg nýtí. Kỹ ěg tóg ti vī kri fig mū gé, ti tý ěg mỹ: "ājag to sóg há nĩ," hen kỹ.

Topě vỹ ěg to há nĩ. Kỹ, ěg tý ti to há nýtín kỹ ěg tóg ti ki ge kỹ nýtí, kỹ Topě vỹ ěg ki ěmãn ha. ¹⁷ Topě vỹ ěg tar han sór mū, ěg tý ti to há tāvī nýtín jé. Ěg tý ti to há nýtí ki kygněg tū nĩn kỹ ěg tóg kurã ěn kã kaně jur ke tū nĩ, ti tý ěg jykre tugnỹm ke kurã ěn kã. Cristo tý ga kri tĩg kỹ nén han mū ěn ri ke han jé ěg tóg (ke) mū, hã kỹ ěg tóg kaně jur ke tū nĩ. ¹⁸ Ěg tý Topě to há nýtín kỹ ěg kaně jur ke tū pě nĩ. Ha vē, ěg tý Topě to há nýtín kỹ kygněg tū nýtín kỹ ěg tóg mũměg ki kagtīg nýtí gé. Topě tý ěg vóg kónãn ke to ěg tóg ti kaměg ke mū. Ěg mũměg vỹ ěg vēsỹrenh han mū.

¹⁹ Ti há vỹ ěg to há nĩ vén inhhã, hã kỹ ěg tóg ūri ti to há nýtí ha. ²⁰ Ū tóg kejěn: "Topě to sóg há nĩ," he tí. Hã ra tóg ū tý ěg mré Jesus ki rã kỹ jě to kórég nĩ. Ti ón vē. Ěg régre mré ěg mũgtí, gan kri. Ěg tý ěg régre to há tū nýtín kỹ ěg hỹn hě ri kenh ke mū, ěg tý Topě to há nýtí jé, ěg tý ūn vég tū ěn to? Ěg tý ěg régre to há tāvī nýtín kỹ, hã kỹ ěg tóg Topě to há nýtí gé. ²¹ Tag tó ja tí nĩ, ěg mỹ, ěg tý ti vī ki króm jé, Topě ti, ha mẽ: "ājag tý Topě to há nĩ sór kỹ ājag régre to há nýtímnĩ gé," he ja ti nĩ.

5

Ū tý Jesus ki rã tū ag jykre fĩn rãm ěg huri

¹ Ěg tý Jesus to: "Cristo vỹ tý ti nĩ, Topě kósin vỹ tý ti nĩ," hen kỹ ěg tóg tý ti jāvy nýtí. Kỹ ěg tý ěg jóg mág to há nýtín kỹ ěg tóg ti krě ū ag to há nýtính ke mū gé, ū tý ěg mré ti ki ge kỹ nýtí ag to. ² Ěg hỹn hě ri kenh ke mū, ěg tý Jesus jāvy ū ag to há nýtí jé? Topě to ěg há nýtính mū, kỹ ěg tóg ti vī ki króm ke mū gé. Jagně to há to ken há vē. ³ Ěg tý Topě to há nýtí sór kỹ ěg tóg ti vī ki króm

ke mû gé. Ti to há nĩ to ken há vë. Ti vĩ pi(jé) kufy nĩ, ãg tỹ nén ki króm ke ti. ⁴ Jesus jávy ag ne ù tỹ ti ki ge tũ ag jykre fĩn rãm tí'. Ëg hỹn hẽ ri kenh mû, ãg tỹ ti ki ge tũ ag jykre fĩn rãm jé? Topẽ ki rã jé ãg tóg ke mû. Ëg tỹ ti ki rã kỹ ãg tóg hur fĩn rãm. ⁵ Ëg tỹ Jesus to: "Topẽ kósin vỹ tỹ ti nĩ," hen kỹ ãg tóg fĩn rãm ke mû, ù tỹ ti ki ge tũ ag jykren fĩn.

Jesus vỹ tỹ Topẽ kósin nĩ

⁶ Jesus Cristo tỹ ga kri tũg kỹ tóg goj tỹ vënh kype kỹ jẽ, kỹ ti kyvénh tóg ti ki kãkutẽ gé, ti ter kỹ. Kỹ tóg nén ù régre han ja nĩ. Nén ù pir pijé'. Ti vënh kype tãví pijé'. Ti vënh kype vỹ nĩ, kar kỹ ti kyvénh ti ke gé, ti tỹ ãg jagfy ter tag ti. Kỹ Topẽ kuprĩg vỹ ãg mỹ ti kãmén tí gé. Ti pi(jé) ón tí', Topẽ kuprĩg ti. ⁷ Kỹ ãg ù tãgtũ tugrĩn ti tỹ tỹ Topẽ kósin nĩ ki kanhró nỹtĩ. ⁸ Topẽ kuprĩg tugrĩn, kar kỹ ti vënh kype ja tugrĩn, kar kỹ ti kyvénh tugrĩn ke gé, ti tỹ ãg jagfy ter kỹ. Nén ù pir há tó ag tí ti to, há vỹ: "Topẽ kósin vỹ tỹ ti nĩ," he mû.

⁹ Èprã ke ag tỹ ãg mỹ nén ù tó kỹ ãg tóg ag vĩ kri fig tí. Topẽ vỹ èprã ke ag vĩ kãfór nĩ, kỹ ti vỹ vỹ ki há ke tãví nĩ gé. Kỹ ù tỹ ãg mỹ Topẽ kósin tó mû vỹ tỹ Topẽ ti nĩ, há kỹ tóg tỹ vënh vĩ há nĩ. ¹⁰ Ëg tỹ Topẽ kósin ki rã kỹ ãg tóg ti ki kanhró nỹtĩ. Ti ki rã kỹ ãg tóg to jykren há han ke mû. Topẽ há vỹ ã kósin kãmén tí. Ëg tỹ ti vĩ to: "vënh vĩ há vë," he sór tũ nĩn kỹ ãg tóg ti to: "tĩ ón vë," he mû sir, ãg tỹ ti vỹ kri fi sór tũ nĩn kỹ. ¹¹ Tag tó ti tí, Topẽ tí, ha mẽ. "Ájag tỹ rĩr krỹg ja tũ venh ke han jé sóg ke mû. Inh kósin ter ja to ájag tóg rĩr krỹg ja tũ venh ke mû," he tóg, Topẽ tí. ¹² Ëg tỹ ti kósin ki ge kỹ ãg tóg ãg rĩr krỹg ja tũ venh ke mû. Ëg tỹ jávo ti ki ge tũ nĩn kỹ ãg tóg rĩr krỹg ja tũ venh ke tũ nĩ.

Topẽ vỹ ãg vỹ jẽmẽg tí

¹³ Ájag há ne Topẽ kósin ki ge kỹ nỹtĩ'. Kỹ ájag tóg ãg rĩr krỹg ja tũ venh ke mû. Sỹ tag tó sór vë, ájag mỹ, há kỹ sóg rãn mû. ¹⁴ Ëg tỹ ti mré vënh jykre pir han kỹ ãg tóg jatun mỹ ti mré vëmén ke mû gé. Kỹ ãg tóg ti mỹ nén ù kar to vỹ tí. Nén tỹ ti mỹ há nĩ ãn há to vỹ jé ãg tóg ke mû. Ëg tỹ ti mỹ nén tỹ ti mỹ há nĩ ãn há to vỹ kỹ tóg ãg vỹ mën̄h ke mû sir. ¹⁵ Ti tỹ ãg vỹ mẽ kỹ tóg ãg mỹ han ke mû gé sir. Ën kã ti pi(jé) han ke tũ nĩ', ãg tỹ ti mỹ nén to vỹ mû tí.

¹⁶ Kejẽn ãg tóg ãg mré Jesus ki rã kỹ jé ù vég tí, há ra tóg Topẽ vỹ mranh mû. Há ra tóg Topẽ tovãnh sór tũ nĩ. Topẽ tovãnh sór tũ ra tóg kygnẽ kỹ mranh mû, Topẽ vỹ tí. Kỹ ãg tóg Topẽ mré vëmén ke mû, ti to, kỹ Topẽ vỹ tí krĩn ke mû, ti tỹ ti jykre kórég tovãnh jé, ti tỹ ãg rĩr krỹg ja tũ ve jé. Ëg kãmĩ ù tóg kejẽn Topẽ tovãnh pẽ han mû. Ën to sóg ájag mỹ: "ti to Topẽ mré vëmén," he sór tũ nĩ. ¹⁷ Ëg tỹ vënh jykre vënhmỹ sĩ han kỹ ãg tóg ti vỹ mranh tí. Ëg tỹ sĩn kỹ mranh mû ra tóg kórég nĩ, kỹ tóg há ra ãg mỹ vënh pãte fón sór mû, kỹ ãg tóg ti tovãnh pẽ han ke tũ nĩ. Ëg tỹ ti tovãnh pẽ han kỹ ãg nũgme ki vár ke mû, infernon ki.

¹⁸ Ëg tỹ tỹ Jesus jávy nỹtĩn kỹ ãg tóg ti vỹ mranh mãn sór tũ nĩ. Ëg jy nĩgãn ti tí, Topẽ kósin ti, Satanás tỹ ãg vóg tũ nĩ jé. ¹⁹ Ëg há ne tỹ Jesus jávy nỹtĩ'. Tag ki kanhró ãg tóg nỹtĩ. Jávo èprã ke ù ag vỹ tỹ Satanás krẽm ke kar nỹtĩ.

²⁰ Topẽ kósin vỹ kãtĩg ja nĩgtĩ. Tag ki kanhró ãg tóg nỹtĩ. Ëg nĩgrẽg róm tóg, ãg tỹ Topẽ ki kanhrãn jé, Topẽ pẽ tí. Ti ki ge kỹ ãg nỹtĩ, ãg tỹ ti kósin tỹ Jesus Cristo ki ge kỹ nỹtĩn kỹ. Ti há vỹ tỹ Topẽ pẽ nĩ, Jesus Cristo panh tí. Ti há vỹ ãg tỹ ãg rĩr krỹg ja tũ venh ke han tí.

²¹ Inh krẽ', vënh kãggrã tỹ topẽ jykre han sór tũg nĩ. Há vë, sỹ ájag mỹ nén rãn sór mû tí.

JOÃO TỸ CARTA HAN MÃN

¹ João kófa tỹ rá vë. Isỹ fi mỹ rán hã vë, Topê tỹ fi kuprêg kỹ, fi krê mỹ ke gé, hã vỹ: Topê ki ge kỹ nỹtĩ kar, he mũ. Ājag to sóg há tãvĩ nĩ, ha mẽ. Kỹ ù tỹ vënh vĩ há kri fig mũ kar vỹ ājag to há nỹtĩ gé inh mré. ² Vënh vĩ há vỹ ěg kãkã nĩ nĩ, tovãnh ke tũ pẽ ěg tóg nĩ. Hã kỹ ěg tóg jagnê to há nỹtĩ.

³ ěg jóg tỹ Topê mré sóg vëmén tĩ, ti tỹ ājag jagãgtãn jé, ti tỹ ājag tar han jé, ti tỹ ājag krĩ kuprãg jé ke gé. Jesus Cristo mỹ sóg tag to vĩ tĩ gé, ěg jóg mág kósĩn mỹ. Ti vĩ kri fig ěg tóg tĩ, vënh vĩ há kri, kỹ ěg tóg jagnê to há nỹtĩ gé.

Ěg tỹ jagnê to há nỹtĩnh ke

⁴ Ā krê kãmĩ ù vỹ vënh vĩ há nón mũ mũ, jỹ, kỹ tóg inh mỹ sér pẽ tĩ, sỹ tag mẽ kỹ. ěg jóg tỹ ěg mỹ nén tó ja ěn han kãn sór ag nẽji mũ. ⁵ Kỹ sóg ã mỹ rán mũ, jỹ. Ā mỹ sóg: “jagnê to há nỹtĩmĩ,” he mũ. Nén ù tãg pijé', sỹ ã mỹ nén rán mũ tag ti. Vãsỹ ěg tóg tag mẽ, ěg tỹ ti ki rã vén kỹ. ⁶ ěg tỹ Topê to há nỹtĩnh kỹ ěg tóg Jesus tỹ ěg mỹ nén tó ja ěn han kãn ke mũ sir. Ti tỹ ěg mỹ nén tó vén hã vë, hã vỹ: “jagnê to há nỹtĩmĩ,” he mũ.

Ũ ag tóg Jesus to ón tĩ

⁷ Ũ tỹ hën ri ke ag vỹ mĩ mũgtĩ, hã ra ag tóg Jesus Cristo to ón tĩ. Ti to ag tóg: “ti pi(jé) ěg ri ke mur ja nĩ', ěprã ke fi kósĩn pijé',” he tĩ. Ag ón vë. Cristo kato tẽ ag vë. ⁸ Vënh ki rĩrmnĩ, ājag tỹ ag vĩ kri fig tũ nĩ jé, ājag rãnhřãj tỹ ājag mỹ tũ' he tũ nĩ jé. Vãsãn nĩ, ājag tỹ tá ti kaja ve jé, Topê tỹ ěg mỹ nén nĩm sór mũ ti.

⁹ Ũ tóg Cristo kãme pãtén sór mũ, ti vëme pãte tóg ù tó sór mũ. Ti tovãnh to ken hã vë. Ũ tỹ ge pi(jé) Topê ki rã kỹ jẽ ha'. ěg tỹ Jesus kãme mĩ mũn kỹ ěg tóg ěg jóg mág ki rã kỹ nỹtĩ, ti kósĩn ki ke gé. ¹⁰ Kejẽn ù tóg ājag tá jun tĩ, hã ra tóg tag tó tũ nĩgtĩ. Kỹ ti mỹ: “inh mré nĩnh kãtĩg,” he sór tũg nĩ gé. Ti mỹ: “Topê vỹ ã ve há han,” he tũg nĩ gé. ¹¹ ěg tỹ ù tỹ ge mỹ: “Topê vỹ ã ve há han,” hen kỹ ěg tóg ti jykre to: “há ti nĩ,” he mũ gé. Kỹ tóg ěg tỹ ti mré ón mũ ri ke nĩ sir, ěg tỹ ti mỹ vĩ há han kỹ.

¹² Sỹ ājag mỹ nén rán sór mũ vỹ ver e tĩ, hã ra sóg rán kỹ jẽnẽ sór tũ nĩ. Sỹ ājag ki jun sór vë, kỹ sóg ājag mỹ tó sór mũ, ājag mré vëmén sór isóg mũ, ěg tỹ jagnê fe tỹ mrin ke jé.

¹³ Ā régre fi krê vỹ ã mĩ ěkrégtĩ. Topê tỹ ùn kuprêg mũ fi vë. Hã vë, sỹ ājag mỹ nén rán sór mũ ti.

JOÃO TỸ CARTA Ũ HAN MÃN

¹ João kófa tỹ rá vễ. Sỹ inh mré ke tỹ Gaio mỹ rán hã vễ. ² ã to sóg há tãvĩ nĩ. Hỹ, há tãvĩ sóg nĩ, ã to. ã to sóg Topê mré vēmén tí, tí tỹ ã mỹ nén há kar nĩm jé, ã kaga tũ nĩ jé ke gé. Topê to tar ã tóg jê, tag ki kanhró, sóg nĩ.

³ ã mré ke ag tóg inh ki junjun, kỹ ag tóg inh mỹ tó, ã tỹ vênh vĩ há nón tí mũ tí, ã tỹ to tar nĩ tí. Kỹ tóg inh mỹ sér pê tí. ⁴ Inh krê tỹ vênh vĩ há nón mũn kỹ tóg inh mỹ sér tãvĩ tí, nén ù tỹ inh mỹ sér nĩ kar kãfór, hã kỹ tóg inh mỹ sér tí, ã tỹ vênh vĩ há nón tĩg kỹ.

⁵ ã to sóg há tãvĩ nĩ, Gaio'. Ęg mré ke ag ki rĩr há han ã tóg nĩgtĩ, ù tỹ kór há tá kãmũ mũ ag mré hã. ⁶ Tag tó ag tóg tag ki, igreja krêm, ã mré ke ag. Ag to há tãvĩ ã nêji nĩ. Ag ki rĩr măn nĩ gé, ag tỹ ã ki junjun kỹ, kỹ ag mỹ nĩm nĩ, nén ù tỹ ag mỹ tũ ên tí. ⁷ Topê rãnrhãj han ag tóg tí. Jesus Cristo jyjy tó kỹ ag tóg hên ra mũgtĩ, kỹ ag tóg ù tỹ tí ki ge kỹ nỹtĩ tũ ag tũ măn vãnh nĩgtĩ. ⁸ Hã kỹ tóg há tí, Ęg tỹ ù tỹ ge ki rĩr há han kỹ, Ęg mré ke ag. Ęg tỹ ag ki rĩr há han kỹ tóg Ęg tỹ ag mré Topê vĩ há tó mũ ri ke nĩ sir.

⁹ ã jamã tá igreja krêm vênh măn tí ag mỹ sóg vênh rá jênê, hã ra Diótfrefes vỹ inh vĩ mẽ jãvãnh nĩ. Ag kri tỹ ùn mág jê sór tí nĩ, Diótfrefes tí. ¹⁰ Isỹ tá jun kỹ sóg tí mỹ tónh ke mũ, tí jykre pãno tí, vênh kar rĩnve. Ón kỹ tóg iso féfén tí. Hã ra tóg nén ù kórég ù han tí gé, hã kỹ tóg Ęg mré ke ag tỹ ãjag tá junjun kỹ tóg ag mỹ: “inh mré nĩnh kãmũ jêg,” he vãnh nĩgtĩ. Kỹ tóg ù ag tỹ ag mỹ: “inh mré nĩnh kãmũ jêg,” he sór mũ ra tóg ag tỹ ag mỹ vĩ há han kamêg tí gé. Ag mỹ tóg: “igreja krêm ãjag tóg rã măn ke tũ nĩ ha,” he tí, ag tỹ Ęg mré ke ag mỹ vĩ há han sór kỹ. Jykre kórég tãvĩ tí nĩ, Diótfrefes tí. Hã kỹ sóg tí kato tênh ke mũ, ha vennĩ.

¹¹ Tĩ jãvo sóg ã to há tãvĩ nĩ, Gaio'. Ũ tỹ nén ù kórég han mũ ra tí kóm han sór tũg nĩ. Nén ù há hã han sórmnĩ. Ęg tỹ nén ù há kar han kỹ Ęg tóg tỹ Topê krê nỹtĩ gé. Ũ tỹ tí kórég han mũ vỹ Topê ki kagtĩg nĩ.

¹² Demétrio vỹ tỹ ùn jykre há nĩ, hã ra. Vênh kar vỹ tí to vĩ há han tí. Kĩ hã ag tóg tó tí, ag tỹ tí to vĩ há han kỹ, hã kỹ sóg ag mré tó mũ gé. Isỹ vênh vĩ há hã tó mũ ki kanhró ã tóg nĩ.

¹³ Sỹ ã mỹ nén rán sór mũ vỹ ver e tí, hã ra sóg rán kỹ jênê sór tũ nĩ.

¹⁴ Kãnhmar sóg ã venh ke kãtĩg mũ. Kỹ Ęg tóg jagnê mré vēmén ke mũ.

¹⁵ ã jé jatun mỹ nĩ nĩ. Tag ki inh mré ã to há nỹtĩ ag vỹ ã mĩ êkrég tí. Kỹ ã jamã tá inh mré ke kar mỹ: “ãjag mĩ tóg êkrég tí,” hemnĩ iso. Vyrmỹ ag mỹ tómnĩ, sỹ ag mĩ êkrég mũ tí.

Hã vễ, sỹ ã mỹ nén rán sór mũ tí.

JUDAS TŶ CARTA

¹ Judas tŷ rá vĕ, Tiago jāvŷ ti. Jesus Cristo mŷ sóg rānhrāj tīgŷtī. Isŷ ũ tŷ ěg jóg tŷ Topĕ tŷ kuprĕg ja ag mŷ rán hā vĕ, ti tŷ ũ to há ag mŷ. Ti tŷ ājag kuprĕg kŷ tóg ājag jy nīgān tī gé, Jesus Cristo tugrīn. ² Topĕ mré sóg vĕmén tī, ti tŷ ājag jagāgtān pĕ han jé, ti tŷ ājag krī kuprā pĕ han jé, ti tŷ ājag tŷ jagnĕ to há tāvī han jé ke gé.

Ŭ tŷ Topĕ to un'ón mŷ ag

³ Inh krĕ', ājag mŷ sóg Topĕ tŷ ěg kar kren han tag tónh ke nī vĕ, inh vĕnh rá tag ti ki. Hā ra vāhā ũ ag tóg ājag krīn kónān sór mŷ ha, hā kŷ sóg ājag mŷ: "Topĕ ki rá to tar nŷtīmī," he mŷ. Topĕ tŷ ěg mŷ nĕn tó mŷ vŷ pir nī, hā vŷ: Topĕ jykre to tar nī, he mŷ. Ā tŷ ag kar mŷ tóg tag to ja nī. Ŭ tŷ tag kato vī kŷ ti vī jĕmĕ sór tŷg nī. ⁴ Ha vé, ũ ag tóg Topĕ to un'ón tī, ājag krīn kónān jé. Ŭn jykre pāno ag vĕ, hā ra ag tóg jykre há nī ve nŷtī, hā kŷ ājag tóg ag vī kri fi sór mŷ. Hā ra ag tóg ón kŷ: "ěg jóg tŷ Topĕ vŷ ěg jagāgtān mŷ, hā kŷ ěg jatun mŷ vĕnh jykre vĕnhmŷ kar han ke mŷ," he tī, ũ tŷ ājag krīn kónān mŷ ag. ěg Senhor tŷ Jesus Cristo to ag tóg: "ti vī han ke tŷ ěg nī," he tī. Ti hā ne tŷ ěg kri ke nī, Jesus ti. Hā ra ũ tŷ ti vī han sór tŷ ag tóg rán kŷ nŷtī gé. Vāsŷ ag tóg ag to rán ja nŷgtī, Topĕ vī rán tī ag, kŷ ag tóg Topĕ tŷ ũ tŷ ge ag vóg kónān ke mŷ ěn tó ja nŷgtī.

⁵ Ha vé, vāsŷ ěg Senhor vŷ ga tŷ Egito tá ā povo tŷ Israel mré kākutĕ ja nŷgtī, ag tŷ ājag ga ra mŷ jé. Hā ra ag kāmī ũ ag tóg ti vī kri fi vānh ja nŷtīgŷtī. Hā kŷ Topĕ vŷ ag tŷ tŷg' he kán, ũ tŷ ti vī kri fi jāvānh ja ag. Tag mĕ ājag huri. Ki kanhró ājag nŷtī. Hā ra sóg rán mān sór mŷ, ājag tŷ mī ěkrĕn jé.

⁶ Kŷ kanhkā tān ag vŷ ge ja nŷgtī gé. Ag kāmī ũ ag tóg Topĕ tŷ ag mŷ nĕn nīm ja ěn tovānh. Ājag jamā tovānh ag tóg. Kŷ Topĕ vŷ ag sigsé, kŷ tóg ěmā kuty tá ag vin han. Ag se vŷ tŷg' henh ke tŷ nī. Topĕ tŷ ěg kar jykre tugnŷm ke kurā ěn kā tóg ag jykre tugnŷm ke mŷ gé.

⁷ Kar kŷ cidade tŷ Sodoma mī ěkrĕn nī gé, cidade tŷ Gomorra mī ke gé, ti pĕnín ěmā kāsir mī ke gé. ěn tá ke ag ne vĕnh jykre pāno tāvī han tī ja nŷgtī', kanhkā tān ag ri ke. Jagnĕ mré nŷ kónān tāvī han ja ag tóg nŷgtī, kŷ ag tóg ũ ag to ěn ja nŷgtī gé, ag mré ke tŷ ag, ũn grĕ tŷ ũn grĕ ũ mré nŷ sór kŷ. Kŷ Topĕ vŷ pī nhyr vānh ki ag vām ja nŷgtī, ěg tŷ ag to jykřĕn kŷ to ki kanhró nŷtī jé.

⁸ Kŷ ũ tŷ Topĕ to ón mŷ ag vŷ vĕnh jykre kórĕg han mŷ ěn ag ri ke han tī gé. Topĕ vī mranh kŷ ag tóg nŷgtī. Ag vĕnh pĕti tóg ag mŷ sér tī. Hā ra ag tóg vĕnh kavĕnh tī, ājag jykre pāno tugrīn. "ěg pi(jĕ) tŷ ũ krĕm ke nŷtī'," he ag tóg tī. Kŷ ag tóg ěg tŷ ũn vĕg tŷ ag to vī kónān tī gé, ũ tŷ kanhkā tá tŷ ũn mág nŷtī ag mŷ.

⁹ Topĕ tŷ jĕnĕ jafā to pā'i tŷ Miguel vŷ tag han ja tŷ nŷgtī, ha mĕ. Satanás mré tóg rárā, ti tŷ Moisés ter ma tŷg sór kŷ, Miguel ti. Hā ra tóg Satanás mŷ vī kónān ja tŷ nŷgtī, ti tŷ tŷ pā'i nī ra. Ti mŷ tóg: "ěg Senhor jé ā vóg kónān," he ja nŷgtī, Miguel ti. ¹⁰ Hā ra ũn ón tī tag ag vŷ kanhkā tān ag to vī kónān tī, ag tŷ ag ki kagtŷg (hā) ra. Bicho ri ke ag nŷtī, ag tŷ ājag tŷ nĕn to ěn mŷ ěn han mŷn kŷ. Krī tŷ ag nŷtī, hā kŷ ag tóg nĕn ũ vĕnhmŷ kar han tī. Hā ra Topĕ vŷ ag vóg kónān ke mŷ. ¹¹ Ag ve kónān ti tī, Topĕ ti. Caim tŷ Topĕ vī kato tĕ ja ěn ri ke han ag tóg mŷ. Ag tŷ rico nŷtī sór kŷ ag tóg vĕnh jykre kórĕg tó tī, Balaão tŷ vĕnh jykre kórĕg tó ja ěn ri ke. Coré ri ke ag tóg Topĕ kato tĕ tī, hā ra ag tóg tag to nŷgme

ki vár ke mû. ¹² Ājag tŷ Jesus ki ge kŷ jagnē to há nŷtŷn kŷ ājag tóg igreja krēm festa han tŷ. Ēn kã ag tóg ājag mré jēn tŷ gé, ũ tŷ Topē to ón tŷ ag. Hã ra ag tóg ki ājag kavēnh tŷ gé. Jatun mŷ ag tóg jēn mág tŷ. Mŷ'āg vānh ag nŷtŷ. Ū to jykren vānh ag tóg nŷtŷ gé. Ājag jēn mág hã mŷ ag tóg ēkrég tŷ. Kejēn kãka tóg kanhkã góg taŷn kãtŷg mû, hã ra tóg kutē tũ nŷgtŷ. Tag ri ke ag nŷtŷ, véké ag tóg vŷ tŷ. Ka ũ tóg kanēn vānh nŷtŷ. Ēn kunŷg ēg tóg tŷ, ti jãre mré hã, kŷ tóg kanēn mãn ke tũ pē nŷ sir. Ter ti nŷ ha. Tag ri ke ag tóg nŷtŷ gé, ũ tŷ Topē to ón mû ag. ¹³ Kejēn goj kafã tũ tóg krēm ke mû, kŷ tóg jēngéj nŷ. Tag ri ke ag nŷtŷ gé. Tŷ jēngéj vŷ tŷ ag jykre pãno nŷ. Vēnh ven ti tŷ. Krŷg tŷ tŷ ri ke ag tóg nŷtŷ gé. Sŷnvŷ nŷ ve tóg nŷ, hã ra tóg ón kŷ tŷ tŷ, krŷg tŷ tŷ ti. Tag ri ke ag nŷtŷ. Topē vŷ kutŷ ki ag vãm ke mû, kŷ ag tóg tá kãpa mãn ke tũ pē nŷ, ũ tŷ Topē to ón mû ag.

¹⁴ Ag hã to tóg rán ja nŷ, Enoque ti. Adão krē tŷ ki krēm mãn tŷ 7 (ke) vŷ tŷ ti nŷ, Enoque ti. Tŷ hã vŷ ag to: “ha vé, ēg Senhor vŷ jun ke mû, ti tŷ jēnē jafã ag mré hã,” he ja nŷ. “E tãvŷ ag nŷtŷ, ti tŷ jēnē jafã ag. ¹⁵ Tŷ kãtŷg kŷ tóg ēprã ke ag jykre tugnŷm kãn ke mû. Kŷ tóg ŷn jykre pãno ag vóg kónãn ke mû, ag jykre pãno to, ag tŷ Topē kato tē to, ag tŷ ti to vŷ kónãn to. Ū tŷ ti vŷ mranh tŷ ag vŷ ti mŷ vŷ kónãn pē han tŷ, hã kŷ tóg ag vóg kónãn ke mû,” he ja tóg nŷ, Enoque ti.

¹⁶ Topē to ón mû ěn ag tŷ nén ũ jagŷ ve kŷ tóg ag mŷ kórég nŷ, hã kŷ ag tóg: “Topē ne tóg jykre kórég nŷ,” he tŷ. Ājag tŷ nén to én mû ěn hã han ag tóg tŷ. Hã ra ag tóg ón kŷ vŷ mág tŷ. Kŷ ag tóg vēnh kar mŷ vŷ há han tŷ, ón kŷ, ag tŷ ājag vŷ há to nén ũ ve jé, ag tŷ to rico nŷtŷ jé.

Ēg tŷ apóstolo ag vŷ jēmēnh ke

¹⁷ Ag jãvo apóstolo ag vŷ mŷ ēkrén nŷ, inh krē'. Ēg Senhor tŷ Jesus Cristo hã vŷ apóstolo ag vin ja nŷgtŷ, hã kŷ ag vŷ mŷ ēkrén há han nŷ. ¹⁸ “Kurã tŷ ěgno to hã ag tóg ājag to é henh ke mû,” he ja ag tóg nŷgtŷ, apóstolo ag. “Ājag tŷ nén ũ kórég to én mû ěn hã han sór ag tóg mŷgtŷ, ũ tŷ ājag to é henh ke mû ěn ag,” he ja ag tóg nŷgtŷ. Apóstolo ag tŷ to jan hã vē. ¹⁹ Ag hã vē, sŷ ājag mŷ ŷn tó mû ag. Ū tŷ Topē to ón mû ěn ag hã vē. Ēg tŷ jagnē kato tē han sór ag tóg mû. Ag tŷ nén ũ to én mû tag hã ne ag mŷ há tŷ'. Ag pi(jé) Topē kuprŷg tŷ jagrē nŷtŷ'.

²⁰ Ag jãvo ājag tóg Topē jykre ki ge kŷ nŷtŷ, Topē tũ ki, kŷ to jagnē tar han nŷ, inh krē'. Topē kuprŷg tŷ ājag krŷn kŷ Topē mré vēmén nŷ. ²¹ Topē vŷ ājag to há tãvŷ nŷ. Tŷ tovānh tŷg nŷ. Ēg Senhor tŷ Jesus Cristo tŷ ājag jagãgtãn ke tag hã ve sórmnŷ, kŷ ājag tóg ēg rŷr krŷg ja tũ venh ke mû.

²² Ū ag tóg tag to tar tũ nŷtŷ ver, “hŷ mŷ vŷ?” he ag tóg tŷ. Tag ag jagãgtãn nŷ.

²³ Ag kren han nŷ, pŷ jo ag jŷ nŷgãn kŷ. Kŷ ũ ag tóg ājag tŷ nén to én mû kar ěn han tŷ. Ag jagãgtãn nŷ gé. Hã ra vēso jykren nŷ gé, ājag tŷ ag jykre pãno nón mû sór tũ nŷ jé. Kavéj ag nŷtŷ, ag jykre kórég to. Kŷ ag kavéj tag to ěn sór tŷg nŷ. Vēso jykren tãvŷ han nŷ.

Topē tŷ ŷn mág nŷ

²⁴ Topē vŷ ēg tŷ prãnh ke tũ han ki kanhró nŷ. Kŷ tóg ēg tŷ ŷn há tãvŷ han ki kanhró nŷ gé, ti tŷ kejēn ēg jé prēr ken kŷ, ēg tŷ ti rŷnja tá nŷtŷ jé. Tá tóg sŷnvŷ pē nŷ, sér pē. ²⁵ Pir ti nŷ, Topē ti, ēg kren han tŷ ti. Ēg Senhor tŷ Jesus Cristo tugrŷn tóg ēg kren han tŷ. Tŷ hã ne tóg tar nŷ', ti hã ne tóg tŷ ŷn mág nŷ', ti hã ne tóg tŷ pã'ŷ nŷ', ti hã ne tóg tŷ vēnh kar kri ke nŷ'. Vãsŷ tóg kã nŷ nŷ, nén ũ kar han tŷg ki, ŷri ke gé, hã ra tóg tŷg' henh ke tũ pē nŷ gé, ti tŷ tŷ ŷn mág jē ti.

Amém.

JOÃO TỸ ẼG TỸ NÉN VENH KE MŨ RÁ

¹ Topê vỹ Jesus Cristo mỹ nén (ũ) tỹ hên ri ke ven, ẽg tỹ kãnhmar nén venh ke mũ ti, kỹ Jesus vỹ ẽg mỹ ven, ẽg tỹ tỹ ti camarada nỹtĩn kỹ. Kỹ tóg ã tỹ jênê jafã jênê, ti tỹ ti camarada tỹ João mỹ tó jé gé. ² Ve kãn ja ti nĩ, João ti, Topê tỹ ti mỹ nén ven mũ ti, Jesus Cristo tỹ ti mỹ nén ven mũ ti ke gé. Ti tỹ ve kỹ tóg rãn ja nĩ, João ti, hã vỹ nĩ. ³ Ủ tỹ vênh rá tag to ke mũ ag mỹ tóg vỹ há han ke mũ, Topê ti, ù tỹ vênh vỹ tag mẽg mũ ag mỹ ke gé. Topê tỹ tó mũn hã vẽ, ẽg tỹ ti vỹ ki króm jé. Kãnhmar ẽg tóg tag ki rãn kỹ nĩ tag ve kãn ke mũ, kakó tãvĩ tóg ti ha.

João tỹ ẽmã tỹ 7 (ke) tá Jesus mré ke ag mỹ ti vỹ tó

⁴ João tỹ rá há vẽ. Isỹ ga tỹ Ásia tá Jesus mré ke ag mỹ rãn há vẽ, cidade tỹ 7 (ke) ki ke ag mỹ.

Topê jé ãjag tỹ tar' hé, kỹ ãjag jé krĩ kãnhvy nỹtĩ. Topê vỹ nĩgtĩ. Vãsy tóg nĩ ja nĩgtĩ, kỹ tóg ùri nĩ nĩ, há ra tóg kãtĩg ke mũ gé. Ti kuprĩg vỹ ti mré nĩ gé, kỹ tóg tỹ ù tỹ 7 (ke) ve nĩ, ti kuprĩg ti. Topê nĩgia tá tóg nỹtĩ, ti kuprĩg tỹ tỹ ù tỹ 7 (ke) ve ẽn ti. Ti kuprĩg ẽn jé Topê mré ãjag krĩ tỹ kãnhvy' hé, ⁵ Jesus Cristo mré ke gé. Jesus vỹ Topê vỹ tó há han ja nĩgtĩ, to tóg krónh ke ja tũ nĩgtĩ. Kỹ tóg ã ter kar kỹ rĩr mãn vên ja nĩ. Kỹ ẽg rĩnrĩr mãn ke mũ gé, ti nón. Kỹ Jesus tóg ẽprã pã'i ag kri tỹ ùn mág jé gé.

Ẽg to há tãvĩ ti nĩ, Cristo ti. Ti kyvénh tóg ẽg jagfy ti ki kãkutê, tỹ tóg ẽg krenkren han, ẽg tỹ Topê vỹ mranh ja to. ⁶ Kỹ tóg ẽg tỹ pã'i han ke mũ gé, ti krêm. Topê tũ ki rĩr jé ẽg tóg ke mũ gé, ti jóg tũ ki. Ti hã ne ã pir mỹ tỹ ùn mág nĩ', Jesus ti. Ti hã ne ã pir mỹ tar nĩ', ùri, kỹ tóg tũ' henh ke tũ nĩ, ti tar nĩn kỹ. Hã vẽ.

⁷ Há vé, kãtĩg mãn jé tóg ke mũ, kãnhkã góg kãmĩ. Vênh kar vỹ ti venh ke mũ, ẽn kã, ù tỹ ti kusón mũ ag mré há. Kỹ povo kar vỹ ti tugrĩn jagtar kãn ke mũ. Jagtar jé ag tóg ke mũ, vêsỹrénh jé ag tóg ke mũ, ha vemnĩ. Hã vẽ.

⁸ “Ủn ve vỹ tỹ inh nĩ, há ra sóg tỹ ẽgno nĩnh ke mũ gé,” he tóg, ẽg pã'i mág ti. Vãsy tóg nĩgtĩ, kỹ tóg ver ùri nĩ gé, kỹ tóg kãtĩg ke mũ gé, ù tỹ nén (ũ) kar han ki kãnhrãn mũ ẽn ti.

João tỹ Jesus ve

⁹ ãjag mré ke vỹ tỹ inh nĩ, inh, há vỹ: João, he mũ. Jesus mré ke vỹ tỹ inh nĩ, ãjag mré. Jagtar inh nĩ gé, ãjag jagãgtar ri ke inh nĩ gé, há ra sóg ãjag kóm to krónh ke tũ nĩgtĩ gé, kỹ sóg ãjag mré Topê tỹ tỹ ẽg pã'i nĩ venh ke mũ gé. Goj vãso tá inh nĩ nĩ, ti jyjyn há vỹ: Patmos, he mũ. Kĩ sóg se kỹ nĩ nĩ, isỹ Topê vỹ tó ja tugrĩn. Jesus vỹ ẽg mỹ ki há tó ja nĩ. Ti vỹ ẽn tó ja inh nĩ, vênh kar mỹ, há tugrĩn isóg se kỹ jẽ.

¹⁰ Domingo ù kã Topê kuprĩg tóg inh mỹ nén nẽ ven. Inh pãnĩ tá sóg jamã há(r)a vênh vỹ mẽ, kỹ tóg trombeta kyr mẽ ja nĩ, vênh vỹ ẽn ti. ¹¹ Kỹ tóg inh mỹ: “rãn nĩ, ã tỹ nén vэг mũ tag ti,” he ja nĩ. “Livro ki rãn nĩ. Inh mré ke ag mỹ livro tag jênẽmĩ, cidade tỹ Ẽfeso ra, cidade tỹ Esmirna ra, cidade tỹ Pégamo ra, cidade tỹ Tiatira ra, cidade tỹ Sardes ra, cidade tỹ Filadélfia ra, cidade tỹ Laodicéia ra ke gé,” he ja tóg nĩ, inh pãnĩ tá inh mỹ vênh vỹ tó mũ ẽn ti.

¹² Kŷ sóg vĕsŷjãm ěvãnh, sŷ ũ tŷ inh mré vĭ mũ ěn ve jé. Isŷ vĕsŷjãm ěvãnh kŷ sóg néj tŷ kri vin jafã tŷ 7 (ke) vé, vela tŷ kri vin jafã ěn, ouro tŷ tóg hyn han kŷ nŷtĭ. ¹³ Néj tŷ kri vin jafã ag kuju kã ũ tóg jĕ nĭ, hã ra tóg tŷ ěprã ke nĭ ve nĭ. Kur téj tu kŷ tóg jĕ nĭ, ouro tŷ tóg vĕsóg fĭn kŷ jĕ nĭ gé, ti fe kri, ũ tŷ tŷ ěprã ke nĭ ve ěn ti. ¹⁴ Gãnh kupri pĕ tóg jĕ, vĕnh mĕg tŷ carneiro kyki kupri ri ke tóg nĭ, ti gãnh ti, kukryr kó ri ke. Kanĕ gru tóg jĕ nĭ, pĭ gru ri ke. ¹⁵ Pĕn jĕngrĕ tóg jĕ nĭ, ouro jĕngrĕ ri ke. Ěg tŷ pĭ ki ouro vãm kŷ ti tŷ jonh ke kŷ jĕngrĕ sĭnvĭ han ěn ri ke ti nĭ, ti pĕn ti. Ti vĭ vŷ goj krog tŷ óoh he ěn ri ke nĭ. ¹⁶ Krĭg tŷ 7 (ke) génh kŷ tóg jĕ nĭ. Ā pĕgja tŷ tóg krĭg tŷ 7 (ke) génh kŷ jĕ nĭ. Kŷ rógro jã vŷ ti jĕnkã tá kãkutĕ mũ. Jã régre ti nĭ, rógro ti, jã há. Ti kakã vŷ kókov nĭ, rã tŷ ěg nĭno kã sa kŷ kókov ěn ri ke ti nĭ, ũ tŷ tŷ ěprã ke nĭ ve ěn kakã ti.

¹⁷ Sŷ ti ve kŷ sóg ti pĕn krĕm kutĕ mũ, ga kri. Ter ve han inh. Hã ra tóg Ā pĕgja tŷ inh mĕg mũ, kŷ tóg inh mŷ: “inh kamĕg tŷg nĭ,” he mũ. “Ūn ve vŷ tŷ inh nĭ, ěgno ke gé. ¹⁸ Rĭr inh jĕ nĭ. Ter ja inh nĭ, hã ra sóg rĭr jĕ nĭ, kŷ sóg ter mân ke tŷ pĕ nĭ. Isŷ ũ mŷ: “ter jĕ Ā tóg ke mũ,” hen kŷ tóg ter ke mũ. Isŷ ũ mŷ: “ter ke tŷ Ā tóg nĭ,” hen kŷ tóg ter ke tŷ nĭ gé, kŷ tóg vĕser jamã venh ke tŷ nĭ gé,” he tóg. ¹⁹ “Rán nĭ, Ā tŷ nĕn vég mũ tag ti, ěprã ke ag tŷ ũri nĕn vég mũ ti, ag tŷ kar kŷ nĕn venh ke mũ ti ke gé,” he tóg. ²⁰ “Krĭg ag vég Ā tóg jĕ nĭ, inh nĭgé kãki. Kŷ Ā tóg néj tŷ kri vin jafã ag vég mũ gé, ouro tŷ vela tŷ kri vin jafã tŷ 7 (ke) tag ag. Nhŷ Ā mŷ kãmĕn, Ā tŷ nĕn vég mũ tag ti. Krĭg tŷ 7 (ke) tag ri ke ag nŷtĭ, Topĕ tŷ jĕgnĕ jafã ag. Inh ki ge kŷ nŷtĭ ag ki ag tóg rĭr tĭ, Topĕ tŷ jĕgnĕ jafã tag ag. Sŷ Ā mŷ cidade tŷ 7 (ke) to mũ ěn tá ag nŷtĭ, inh mré ke ag, ag tŷ ũn ki rĭr mũ ag. Kar kŷ néj tŷ kri vin jafã ri ke ti nŷtĭ, ũ tŷ inh ki ge kŷ nŷtĭ tag ag,” he tóg, ũ tŷ tŷ ěprã ke nĭ ve ěn ti.

2

Jesus tŷ Ěfeso tá igreja tá ke ag mŷ Ā vĭ jĕnĕ

¹ “Ū tŷ cidade tŷ Ěfeso tá inh mré ke ag ki rĭr mũ ěn mŷ tag rán nĭ, ha mĕ,” he tóg, ũ tŷ tŷ ěprã ke nĭ ve ěn ti. “Ū tŷ Ā mŷ vĕnh vĭ jĕnĕg mũ vŷ krĭg tŷ 7 (ke) génh kŷ jĕ nĭ, ti pĕgja tá ti nĭgé kãki, hemnĭ. Kŷ tóg néj tŷ kri vin jafã tŷ 7 (ke) kãmĭ tĭ mũ gé, hemnĭ. ² Ājag tŷ nĕn han mũ ki kanhró sóg nĭ, he ti, hemnĭ iso. Vãsãn Ājag tóg tĭ. Iso krónh ke tŷ Ājag tóg nŷtĭ. Ūn jykre pãno ag tóg Ājag mŷ kórég nŷtĭ. Ājag kãmĭ ũ tóg ón kŷ: apóstolo vŷ tŷ ěg nŷtĭ, he ja nŷtĭ. Ag jykre tugnŷm kŷ Ājag tóg ag ón mũ tag to ag pan. ³ Iso tar Ājag tóg nŷtĭ. Isugrĭn Ājag tóg jagtar, ge ra Ājag tóg iso krónh ke ja tŷ nĭ.

⁴ Hã ra sóg nĕn ũ sĭ tó sór mũ, Ājag mŷ. Ājag tŷ nĕn han mũ ũ tóg inh mŷ há tŷ nĭ. Ājag tŷ inh ki ge vén kŷ Ājag tóg iso há tãvĭ nŷtĭ ja nĭgtĭ, kŷ tóg há tĭ ja nĭ, hã ra Ājag tóg ũri krónh ke mũ. ⁵ Ājag tŷ vãsŷ iso tar ěn mĭ ěkrĕn nĭ. Ājag jykre kórég tovãnh nĭ. Ājag tŷ inh ki ge vén ěn ri ke han mãn nĭ, iso há tãvĭ nŷtĭ mãn nĭ. Ājag tŷ tag han sór tŷ nŷtĭn kŷ sóg Ājag ki jun kŷ (sóg) Ājag tŷ néj tŷ kri vin jafã ěn ma tŷg ke mũ, ha vemnĭ.

⁶ Nĕn ũ tóg hã ra há nĭ, Ājag tŷ nĕn han mũ ũ ti. Nicolaitas he mũ ěn ag jykre to Ājag tóg kórég tãvĭ nŷtĭ, isŷ ag jykre to kórég kóm, he tóg, hemnĭ, Ěfeso tá ke ag mŷ, vĕnh rán ki,” he tóg inh mŷ, ũ tŷ tŷ ěprã ke nĭ ve ěn ti.

⁷ “Ū nĭgrĕg nŷtĭ ag tŷ tŷ jĕmĕ jĕ, Topĕ kuprĭg vĭ ti. Ū tŷ inh ki ge kŷ nŷtĭ ag há mŷ tóg tó tĭ, Topĕ kuprĭg ti,” he tóg. “Ū tŷ isovãnh tŷ ěn vŷ ka kanĕ há konh ke

mũ, ka tŷ ěg rŷnrŷr han mũ ěn kaně, Topě jakrě ěn kaně,” he tóg, ũ tŷ tŷ ěprā ke nŷ ve ěn ti. Ti tŷ ěfeso tá ke ag mŷ věnh vŷ jěněg mũn hā vě.

Jesus tŷ Esmirna tá igreja tá ke ag mŷ ā vŷ jěně

⁸ Kŷ tóg: “ũ tŷ cidade tŷ Esmirna tá inh ki ge kŷ nŷtŷ ag ki rŷr mũ ěn mŷ tag rán nŷ, ha mě,” he mũ gé, ũ tŷ tŷ ěprā ke nŷ ve ěn ti. “Ũ tŷ ā mŷ věnh vŷ jěněg mũ vŷ tŷ ũn ve nŷ, hā ra tóg tŷ ěgno nŷ gé, hemnŷ. Ter ja ti nŷ, hā ra tóg rŷr mĀn, hemnŷ iso. ⁹ Isugrŷn ag tóg ājag to kórěg nŷtŷ, kŷ ājag tóg jagāgtar nŷtŷ. Ki kanhró sóg nŷ. Ge ra ājag tóg inhhā rico ri ke nŷtŷ. Ājag to ag tóg vŷ kónān tŷ, ũ tŷ ón kŷ: “Judeu vŷ tŷ ěg nŷtŷ, Topě tũ vŷ tŷ ěg nŷtŷ,” he mũ ag. Ag pi(jě) tŷ Topě tũ nŷtŷ. Satanás tũ vŷ tŷ ag nŷtŷ. ¹⁰ Ājag jagtar han jě ag tóg ke mũ, isugrŷn. Mũměg tũg nŷ hā ra. Japo vŷ ājag kato vāsān ke mũ, kŷ ag tóg věseja kātā ājag vām ke mũ. Japo tŷ ājag jykre ve sór hā vě. Kurā tŷ 10 (ke) ki ke vě, ag tŷ ājag vóg kónān ke ti. Isovānh tũg nŷ, ag tŷ ājag tén sór mũ ra. Kŷ ājag tóg rŷr krŷg (ja) tũ venh ke mũ, kŷ tóg ājag mŷ sér tŷnh mũ, he tóg, hemnŷ, věnh rán ki,” he tóg, ũ tŷ tŷ ěprā ke nŷ ve ěn ti, inh mŷ.

¹¹ “Ũ nŷgrěg nŷtŷ ag tŷ tŷ jěmě jě, Topě kuprŷg vŷ ti. Ũ tŷ inh ki ge kŷ nŷtŷ ag hā mŷ tóg tó tŷ, Topě kuprŷg ti,” he tóg. “Ũ tŷ isovānh tũ ěn vŷ nũgme ki vār ke tũ nŷ,” he tóg, ũ tŷ tŷ ěprā ke nŷ ve ěn ti. Ti tŷ Esmirna tá ke ag mŷ věnh vŷ jěněg mũn hā vě.

Jesus tŷ Pěrgamo tá igreja tá ke ag mŷ ā vŷ jěně

¹² Kŷ tóg: “ũ tŷ cidade tŷ Pěrgamo tá inh ki ge kŷ nŷtŷ ag ki rŷr mũ ěn mŷ tag rán nŷ, ha mě,” he mũ gé, ũ tŷ tŷ ěprā ke nŷ ve ěn ti. “Ũ tŷ ā mŷ věnh vŷ jěněg mũ vŷ róro g jā régre vyn kŷ jě nŷ, ũn jā há ěn, hemnŷ iso. ¹³ Satanás nŷgja tá ājag tóg ěmā nŷtŷ, ki kanhró sóg nŷ. Iso tar ājag tóg nŷtŷ. Ājag régre tŷ Antipas tén ja ag tóg nŷ, ti tŷ inh jyjy tó tugrŷn. Ge ra ājag tóg iso: “ti ki kagtŷg sóg nŷ,” he ja tũ nŷ, ājag tŷ Satanás jamā tá nŷtŷ ra.

¹⁴ Hā ra sóg něn ũ tó sór mũ gé, ājag mŷ, ti tŷ inh mŷ há tũ nŷn kŷ. Ājag kāmŷ ũ ag tóg Balaāo jykre han sór mũ. Balaāo vŷ Balaque mŷ kāměn ja nŷ, ti tŷ Israel krě ag krŷn kónān jě, Topě vŷ mranh ke to. Ti tŷ ag krŷn kónān kŷ ag tóg věnh kāgrā to festa ko ja nŷgtŷ. Ag tŷ ón kŷ věnh kāgrā to: topě, he mũ ěn mŷ festa ja vě. ěn ko kŷ ag tóg ājag prũ tũ fag mrě nŷgnŷ’ he ja nŷgtŷ gé. Tag han sór ag tóg mũ gé, Balaāo kóm, ājag kāmŷ ũ ag, kŷ tóg inh mŷ kórěg nŷ. ¹⁵ Kŷ ājag kāmŷ ũ ag tóg Nicolaitas he mũ ěn ag jykre han sór mũ gé. ¹⁶ Tovānh nŷ, ājag jykre tag. Ke tũ nŷ mũ ra sóg ājag ki jun ke mũ, sŷ ũ tŷ věnh jykre tag han mũ ag kato vāsān jě, róro g tŷ inh jěnkā tá kākutě mũ ěn tŷ, hemnŷ, věnh rán ki,” he tóg, inh mŷ, ũ tŷ tŷ ěprā ke nŷ ve ěn ti.

¹⁷ “Ũ nŷgrěg nŷtŷ ag tŷ tŷ jěmě jě, Topě kuprŷg vŷ ti. Ũ tŷ inh ki ge kŷ nŷtŷ ag hā mŷ tóg tó tŷ, Topě kuprŷg ti,” he tóg.

“Ũ tŷ isovānh tũ mŷ sóg kanhkā tá vějěn ěn nŷm ke mũ, vějěn tŷ pěju kŷ nŷ ěn. Ag mŷ sóg pó kupri nŷm ke mũ gé. Kri věnh jyjy tāg tóg rán kŷ nŷ. Ũ pi(jě) věnh jiji tag ki kanhró nŷnh mũ. Ũ tŷ pó kupri ěn māg mũ ěn hā tóg ki kanhró nŷnh mũ, ā pir mŷ, ti jyjy tāg ki, he tóg, hemnŷ,” he tóg, ũ tŷ tŷ ěprā ke nŷ ve ěn ti. Ti tŷ cidade tŷ Pěrgamo tá ke ag mŷ věnh vŷ jěněg mũn hā vě.

Jesus tŷ Tiatira tá igreja tá ke ag mŷ ā vŷ jěně

¹⁸ Kŷ tóg: “ũ tŷ cidade tŷ Tiatira tá inh ki ge kŷ nŷtŷ ag ki rŷr mũ ěn mŷ tag rán nŷ, ha mě,” he mũ gé, ũ tŷ tŷ ěprā ke nŷ ve ěn ti. “Ũ tŷ ā mŷ věnh vŷ jěněg

mũ vỹ tỹ Topě kósin nĩ, hemnĩ,” he tóg. “Ti kaně vỹ pĩ gru ri ke nĩ, ti pěn vỹ ouro jěngřě ri ke nĩ gé, hemnĩ iso. ¹⁹ Ājag tỹ nén han mũ vég sóg tĩ. Iso há távĩ ājag tóg nỹtĩ, inh ki rã pě han kỹ ājag tóg nỹtĩ. Inh rãnhřãj han ājag tóg mũgtĩ, to krónh ke tũ ājag tóg nĩgtĩ. Vãsỹ ājag tóg inh jykre to tar nỹtĩ ja nĩgtĩ, kỹ ājag tóg ũri to tar kãfór nỹtĩ gé.

²⁰ Hã ra sóg nén ũ sĩ to sór mũ gé, ājag mũ, ti tỹ inh mũ há tũ nĩn kỹ. Jezabel fi vĩ kaměj ja tũ ājag tóg nĩgtĩ, hã kỹ fi tóg ón kỹ vĩ tĩ nĩ. Inh camarada ag krĩn kónãn fi tóg tũ, ag tỹ fi mré nỹ jé, ag tỹ vėnh kãgřã mũ nén (ũ) nĩ pũn mũ ěn ko jé gé. ²¹ Fi tovãnh isóg mũ vė, fi tỹ ģ jykre tugnỹm jé, hã ra fi tóg ģ jykre kórég tovãnh sór tũ nĩ. ²² Fi kagãg jé sóg ke mũ. ũ tỹ fi jykre han mũ ag vóg kónãn jé sóg ke mũ gé, ag tỹ fi jykre kórég tovãnh jãvãnh nỹtĩn kỹ. ²³ Fi krě kãgtén kãn jé sóg ke mũ gé. Kỹ inh ki ge kỹ nỹtĩ kar ag vỹ inh jykre ki kanhró nỹtĩnh mũ. Vėnh kar tỹ nén to jykřén mũ ěn ve kãn sóg tĩ, vėnh kar tỹ nén han sór mũ ěn ke gé. Ājag tỹ nén han mũ ěn ri ke han jé sóg ke mũ, ājag mũ, ha vemnĩ.

²⁴ Ājag kãmĩ ũ ag tóg hã ra fi jykre han ja tũ nĩgtĩ, ājag tỹ Tiatira tá nỹtĩ ra. Ājag pi(jé) fi tỹ vėnh jykre han mũ han ja nĩ. Ag tỹ nén to: “Satanás jykre jagy,” he mũ ěn han sór ja tũ ājag nĩgtĩ. Hã kỹ sóg ājag mũ nén ũ jagy tónh ke tũ nĩ gé. ²⁵ Ājag tỹ nén han mũ to tar nỹtĩmnĩ, gen kỹ inh kãtĩg mãn ke tag jãvãnh nỹtĩmnĩ.

²⁶ ũ tỹ isovãnh tũ ěn ag tỹ sóg pã'i hyn han ke mũ, povo kar kri, ũ tỹ inh vĩ ki króm mũ ag tỹ, ũ tỹ iso krónh ke tũ ěn ag tỹ ke gé. Inh panh vỹ isỹ pã'i han, hã kỹ sóg ājag tỹ pã'i han ke mũ gé, inh kóm, ²⁷ ājag tỹ inh kóm tỹ povo kri pã'i nỹtĩ jé. Kỹ ājag tóg ag to vãsãn ke mũ, ferro tỹ ag mrãnmřãn kỹ, ěg tỹ go'or tỹ kukřũ gãm mũ ěn ri ke. ²⁸ Tar ājag tóg nỹtĩnh mũ, kỹ sóg ājag mũ krĩg mág nĩn ke mũ gé, he tóg, hemnĩ, ag mũ, vėnh rãn ki,” he tóg, ũ tỹ tỹ ěprã ke nĩ ve ěn ti.

²⁹ “ũ nĩgrěg nỹtĩ ag tỹ tỹ jěmě jé, Topě kupřĩg vĩ ti. ũ tỹ inh ki ge kỹ nỹtĩ ag hã mũ tóg tó tũ, Topě kupřĩg tĩ,” he tóg, ũ tỹ tỹ ěprã ke nĩ ve ěn ti. Ti tỹ cidade tỹ Tiatira tá ke ag mũ vėnh vĩ jěněg mũn hã vė.

3

Jesus tỹ Sardes tá igreja tá ke ag mũ ģ vĩ jěně

¹ Kỹ tóg: “ũ tỹ cidade tỹ Sardes tá inh ki ge kỹ nỹtĩ ag ki rĩr mũ ěn mũ tag rãn nĩ, ha mẽ,” he mũ gé. “ũ tỹ ģ mũ vėnh vĩ jěněg mũ vỹ Topě kupřĩg tỹ jagřě nĩ, ti kupřĩg tỹ 7 (ke) nĩ ve ěn tỹ, kỹ tóg krĩg tỹ 7 (ke) mãn kỹ jě nĩ gé, hemnĩ iso,” he tóg. “Ājag tỹ nén han mũ ki kanhró sóg nĩ. Vėnh kar vỹ ājag to: “há ag nỹtĩ, tar ag nỹtĩ,” he tĩ, hã ra ājag tóg iso krónh ke ja nĩ, hã kỹ ājag tóg ũn kãgter mũ ri ke nỹtĩ. ² Nũr tovãnh nĩ, tar nỹtĩmnĩ, ke tũ nĩ mũ ra ājag kãgter pě han kãn ke mũ. Ājag jykre tugnỹm inh, hã ra tóg há tũ nĩ ver. Topě vỹ ājag tỹ nén han mũ to há tũ nĩ ver. ³ Vėnh vĩ sér mẽ ājag mũř, kỹ to jykřén há han nĩ. To tar nỹtĩmnĩ, to vãsãn nĩ. Ājag nũgnũr kỹ sóg ājag krĩg mũ jun ke mũ, ũ tỹ ěg tỹ nén pėju(g) tĩ tỹ ěg nũr krĩg mũ jun mũ ri ke han jé sóg ke mũ. Inh jun ke kurã ki kãgtĩg ājag tóg nỹtĩ mũř.

⁴ Ājag kãmĩ ũ ag tóg hã ra vėnh kavėnh ja tũ nĩ, Sardes tá. Tag ag vỹ kur kupri ěn rĩnh ke mũ, inh mré ag nỹtĩnh ke mũ. ⁵ ũ tỹ isovãnh tũ ěn ag vỹ kur kupri ěn rĩnh kãn ke mũ. Ag jygy kykũnh ke tũ inh nĩ, inh livro ki. ũn rĩnrĩr ke mũ ag jygi vỹ ki rãn rãn kỹ nỹtĩ, inh livro ěn ki. ěn ag jygy tó jé sóg ke mũ, inh

panh mý, ti tý jěgně jafā kar ag mý ke gé, he tóg, hemní, věnh rán ki,” he tóg, inh mý, ũ tý tý ěprā ke nī ve ěn ti.

⁶ “Ŭ nigrěg nýtī ag tý tý jěmē jé, Topě kuprīg vī ti. Ŭ tý inh ki ge ký nýtī ag hā mý tóg tónh ke mū, Topě kuprīg tí,” he tóg, ũ tý tý ěprā ke nī ve ěn ti. Ti tý cidade tý Sardes tá ke ag mý věnh vī jěněg mūn hā vē.

Jesus tý Filadélfia tá igreja tá ke ag mý ā vī jěně

⁷ Ký tóg: “ũ tý cidade tý Filadélfia tá inh ki ge ký nýtī ag ki rīr mū ěn mý tag rán nī, ha mē,” he mū gé. “Ŭ tý ā mý věnh vī jěněg mū vý tý ũn há pē nī, ũn tar tāvī, ký tóg ki hā tó tí, hemní. Davi ěn tý jānkā róm jafā vyn ký tóg jē nī, jānkā nón jafā ěn ti, chave ěn ti, hemní. Ti tý jānkā ũ róm ký ũ tóg nífénh mān ke tū nī, ký ti tý jānkā ũ nífénh ký ũ tóg nón mān ke tū nī gé, hemní, iso,” he tóg. ⁸ “Ājag tý nén han mū ki kanhró sóg nī. Tý nén mág tū ājag nýtī. Hā ra ājag tóg isý ājag mý nén tó mū ěn ki króm ký nýtīgťī, isovānh ja tū ājag tóg nīgťī. Ājag mý sóg ěg tý jānkā róm tí ěn ri ke han, ký ũ tý ājag jo nífénh ke tóg tū tí. ⁹ Ha mē, sý nén tónh ke ti. Ājag mý sóg ũ ag jěgněnh mū, Satanás mré ke ũ ag. Ón ký ag tóg: “Judeu vý tý ěg nýtī, Topě mré ke vý tý ěg nýtī,” henh ke mū. Ag ón hā vē. Ag tý ke sór tū ra ag tóg ājag krēm mūg kenh ke mū, ājag mý: “ěg káfór ājag tóg nýtī,” hen ký, ha vemní. Ājag to há tāvī sóg nī. Hā ký ājag kato vāsānsān mū ag vý tag venh ke mū, ha vemní. ¹⁰ Inh vī ki króm ājag tóg mū mýr, sý ājag mý: “isovānh tūg nī,” hen ký. Hā ký sóg ājag jy nīgān ke mū, ga kri ke kar ag tý nén ũ jagy venh ke kurā ěn ká. Ti jagy tāvī ve jé ag tóg ke mū, ěprā ke kar ěn ag, isý ag jykre tugným ken ký. ¹¹ Kānhmar inh kātīg ke mū. Ājag tý inh ki ge ký nýtī tag tovānh tūg nī, ke tū nī mū ra ũ ag tóg ājag jěgja ká jē ký nén tý ājag mý sér tūnh ke mū ěn venh ke mū inhā. ¹² Ŭ tý isovānh tū ěn ag tý sóg ĩn nūna ri ke han ke mū, kanhkā tá, Topě jo ĩn ri ke ěn tá. Tá ag pa mān ke tū nýtī ha. Ag kri sóg Topě jiji rán ke mū gé, Topě jamā jyy ti ke gé. Cidade tý Jerusalém tåg to ken hā vē. Kanhkā tá tóg kātěrenh kenh ke mū, Topě tá, Jerusalém tåg tag ti. Kar ký sóg ag kri inh jiji tåg rán ke mū gé, he tóg, hemní, věnh rán ki,” he tóg inh mý, ũ tý tý ěprā ke nī ve ěn ti.

¹³ “Ŭ nigrěg nýtī ag tý tý jěmē jé, Topě kuprīg vī ti, ũ tý inh ki ge ký nýtī ag hā mý tóg tónh ke mū, Topě kuprīg tí,” he tóg, ũ tý tý ěprā ke nī ve ěn ti. Ti tý cidade tý Filadélfia tá ke ag mý věnh vī jěněg mūn hā vē.

Jesus tý Laodicéia tá igreja tá ke ag mý ā vī jěně

¹⁴ Ký tóg: “ũ tý cidade tý Laodicéia tá inh ki ge ký nýtī ag ki rīr mū ěn mý tag rán nī, ha mē,” he mū gé. “Ŭ tý ā mý věnh vī jěněg mū jyyjn hā vý: “ki hā tó mūn hā vē,” he mū, hemní,” he tóg. “Ki hā tóg tó tí, nén ũ kar ki. Ón vānh ti nīgťī, hemní. Ti hā tigrīn Topě tóg nén (ũ) kar han ja nīgťī, hemní iso,” he tóg. ¹⁵ “Ājag tý nén han mū ki kanhró sóg nī. Ājag pi(jé) goj rý jagy ri ke nýtī, ký ājag pi(jé) goj kusa ri ke nýtī gé. Ājag tý goj rý jagy ěn ri ke nýtī ran há tūnh mū vē, ājag tý goj kusa ěn ri ke nýtī ran há tūnh mū gé vē vē. ¹⁶ Hā ra ājag tóg goj rý mē ri ke nýtī, ājag tý iso krój nýtīn ký. Hā ký sóg ājag vām sór mū, ěg tý rērīr tá goj rý mē ěn pra ký kujěn ěn ri ke han jé sóg ke mū, ājag tý, ha vemní. ¹⁷ Věso ājag tóg: “rico ěg nýtī, há ěg nýtī, nén ũ tóg ěg mý tū’ he tū pē nī,” he tí. Hā tū tó ājag tóg tí. Jagāgtar ājag tóg nýtī, mýr, ha mē. Tý nén tū ājag tóg nýtī, jykre kórég ājag tóg nýtī, kur tū ājag tóg nýtī, kyvó ājag tóg nýtī, ājag tý há nýtī ve ra. Hā ra ājag tóg ki kagtīg nýtī, ājag kórég nýtī tag ki. ¹⁸ Hā ký sóg ājag mý:

“inh ki mǎn kǎmũ jĕg, ouro há ěn ti,” he sór mũ, ājag tỹ rico nỹtĩ jé. Kur kupri kajām nĩ, ājag tỹ kator nỹtĩ tũ nĩ jé, ājag mỹ’āg tũ nĩ jé. Vĕnh kagta kajām nĩ, ājag kanĕ mỹ, ājag tỹ ve há han mǎn jé. ¹⁹ Isỹ ũ to há nĩ ěn mỹ sóg vĩ tar han tĩ, ti kanhrǎn jé. Vĕso jykrĕn kỹ ājag jykre kórĕg togvǎnh nĩ. ²⁰ Mĕ há han nĩ, sỹ ājag mỹ nĕn tó mũ tag. Re tá inh jĕ nĩ, jǎnkǎ tá, kỹ sóg tỹ tórón’ tórón’ ke mũ, tỹ tag’ tag’ ke sóg mũ. Ũ tỹ inh vĩ mĕg mũ mỹ tóg há tĩ, kỹ tóg inh mỹ nón ke mũ, jǎnkǎ ti, kỹ sóg ti ĩn kǎra rǎnh ke mũ. Kỹ sóg ti mrĕ jĕn ke mũ, kỹ tóg inh mrĕ jĕn ke mũ gé, ha mĕ. ²¹ Ũ tỹ isovǎnh tũ ěn mỹ sóg: “inh mrĕ nĩ,” he sór mũ, kỹ tóg inh ri ke tỹ ũn mág nĩnh ke mũ. Inh panh mrĕ sóg tỹ ũn mág nĩ ha, isỹ ti tovǎnh ja tũ nĩn kỹ, kỹ tóg tá inh mrĕ nĩnh ke mũ gé, he tóg, hemnĩ, vĕnh rǎn ki,” he tóg, ũ tỹ tỹ ěprǎ ke nĩ ve ěn ti.

²² “Ũ nigrĕg nỹtĩ ag tỹ tỹ jĕmĕ jé, Topĕ kuprĩg vĩ ti, ũ tỹ inh ki ge kỹ nỹtĩ ag hǎ mỹ tóg tónh ke mũ, Topĕ kuprĩg ti,” he tóg, ũ tỹ tỹ ěprǎ ke nĩ ve ěn ti. Ti tỹ cidade tỹ Laodicĕia tá ke ag mỹ vĕnh vĩ jĕnĕg mũn hǎ vĕ.

4

Ag tỹ kanhkǎ tá Topĕ mỹ vĩ há han

¹ Kỹ sóg kynhmỹ ěvǎnh, kỹ sóg kanhkǎ jǎnkǎ vé, hǎ ra tóg róm ke kỹ jĕ nĩ. Kỹ sóg vĕnh vĩ ěn jĕmĕ mǎn, vĕnh vĩ tỹ trombeta kyr ri ke ěn, kỹ tóg inh mỹ: “ha kǎtǎpry,” he mũ. “ǎ mỹ sóg ven sór mũ, ājag tỹ kar kỹ nĕn venh ke mũ ti,” he tóg, vĕnh vĩ ti.

² Kỹ vǎhǎ Topĕ kuprĩg tóg inh krĩn mũ, kỹ sóg nĕn nĕn vég mũ. Kanhkǎ tá tóg nĩgia sĩnvĩ jĕ nĩ, kỹ ũ tóg kri nĩ nĩ. ³ Ti kakǎ tóg jĕngrĕ nĩ, pó sĩnvĩ jĕngrĕ ěn ri ke, pó tỹ jaspe jĕngrĕ ěn ri ke, pó tỹ sardónio jĕngrĕ ěn ri ke. Nĩgia sĩnvĩ ěn vỹ ta no ri ke nĩ, kỹ tóg jĕngrĕ jĕ gé, ta no ěn ti, pó tỹ esmeralda jĕngrĕ ěn ri ke. ⁴ Nĩgia sĩnvĩ ěn pĕnĩn nĩgia sĩnvĩ ũ tóg nỹtĩ gé, ũ tỹ 24 (ke) ti nỹtĩ. Nĩgia ěn kri kófa ag tóg nĩgnĩ kỹ nỹtĩ, kófa tỹ 24 (ke) ag. Kur kupri rĩnh kỹ ag tóg nỹtĩ, ouro tỹ krĩ tógfĩ rĩnh kỹ ag tóg nỹtĩ gé. ⁵ Nĩgia sĩnvĩ ěn tá ta tỹ kómkóm ke ri ke ěn tóg vĕnh ven mũ, kỹ ta tỹ tỹrỹr he ri ke ěn tóg mĕ há tĩ gé, vĕnh vĩ ke gé. Ti jo pí jónhkó gru tỹ 7 (ke) tóg nỹtĩ gé. Topĕ kuprĩg to ken hǎ vĕ, ũ tỹ 7 (ke) nĩ ve ěn, hǎ vỹ: pí jónhkó gru tỹ 7 (ke), he mũ. ⁶ Nĩgia sĩnvĩ kakǎm nĕn ũ tóg nỹ nĩ, kỹ tóg vidro tỹ goj nĩ ve nĩ, goj jǎpri, goj kókov (pĕ).

Kỹ nĩgia sĩnvĩ ěn pĕnĩn ũ ag tóg nỹtĩ, ũ tỹ 4 (ke) ag, ũn kanĕ e tǎvĩ ag. Ag kakǎ ki ag tóg kanĕ e nỹtĩ, kar kỹ ag pǎnĩ tá ke gé. ⁷ Ag kǎmĩ ũ tóg mĩg ve ri ke nĩ, kỹ ũ tóg monh tǎg ve ri ke nĩ gé, kỹ ũ tóg ěg kakǎ ve ri ke nĩ, jǎvo ũ tóg kónhkó mág tĕ tĩ ve ri ke nĩ. ⁸ Ag kar vỹ fĕr tỹ 6 (ke) nỹtĩ. Kỹ ag tóg ājag fĕr ki kanĕ e nỹtĩ gé, fĕr ven ja tá, ti kǎtǎ ke gé. Kurǎ kar ki ag tóg jǎn tĩ, kuty kar ki ke gé, jǎn to krónh ke jǎvǎnh ag tóg nỹtĩ. Ag jǎn hǎ vĕ, ha mĕ: “ũn mág’, mág’, mág’ vỹ tỹ ti nĩ, ěg jóg tỹ Topĕ ti, ũ tỹ nĕn kar han ki kanhró nĩ ěn ti. Vǎsỹ tóg nĩ ja nĩgtĩ, kỹ tóg ũri nĩ gé, jǎvo tóg kǎtĩg ke mũ gé,” he ag tóg tĩ, jǎn kỹ, nĕn nĕ tỹ 4 (ke) ěn ag. ⁹ Gen kỹ ag tóg Topĕ mỹ jǎn tĩ, ti tỹ tỹ ũn mág nĩ ěn hǎ tỹ ag tóg jǎn tĩ. Ti mỹ vĩ há han ag tóg tĩ. Ti mỹ ag tóg: “nĕn kar hyn han há ě tóg nĩ,” he tĩ. Ũ tỹ nĩgia sĩnvĩ ěn kri nĩ mũ mỹ ag tóg jǎn tĩ, ũn rĩr nĩ ěn mỹ. Ti rĩr nĩ vỹ tũg’ hĕnh ke tũ pĕ nĩ. ¹⁰ Ag tỹ ti mỹ jǎn kỹ kófa tỹ 24 (ke) ěn ag vỹ mũgmũg ke tĩ, ũ tỹ nĩgia sĩnvĩ kri nĩ ěn krĕm. Mũgmũg ken kỹ ag tog ti mỹ: “Topĕ vỹ tỹ ě nĩ,” he tĩ, ũn rĩr nĩ ěn mỹ. Ti rĩr nĩ vỹ tũg’ hĕnh ke tũ pĕ nĩ. Kỹ ag tóg ājag krĩ tógfĩ ěn vin tĩ, nĩgia sĩnvĩ ěn krĕm. ¹¹ Ti mỹ ag tóg tag tó tĩ, ha mĕ: “ěg Senhor vỹ tỹ ě nĩ, Topĕ vỹ tỹ ě nĩ. Nĕn ũ kar hyn han ja ě nĩgtĩ. To jykrĕn kỹ ě tóg nĕn ũ kar hyn

han ja nīgtī, hā kŷ tóg ki nŷtī, ā tŷ nĕn hyn han mŷ kar ĕn ti. Ā hā ne ā pir mŷ tá krŷg he mŷ, kŷ vĕnh kar vŷ ā mŷ vī há han ke mŷ, ā to: “ŭn mág vŷ tŷ ti nī,” hen kŷ, kŷ ag tóg ā vī ki króm tí gé,” he ag tóg tī, kófa ag, ŭ tŷ nĕnja sĭnvī kri nī ĕn mŷ.

5

Jesus tŷ livro mĕn

¹ Kŷ sóg livro vég mŷ, livro ĕn vŷ grĭn kŷ nŷ. Ũ tŷ nĕnja sĭnvī kri nī ĕn vŷ livro ĕn mĕn kŷ nī nī, ti pĕgja tŷ. Kátá tóg rán kŷ nī, ti ven ja tá ke gé. Tógfĭn kŷ tóg nī nī, livro ti. Tógfĭn ja tŷ 7 (ke) tóg nī. Ti tógfĭn kri tóg go'or nī gé, ŭ tŷ kygvĕg tŷ nī jé. ² Kŷ sóg Topĕ tŷ jĕnĕ jafā ĕhé távi vég mŷ gé. Vī tóg mŷ, jamā hár(a), kŷ tóg: “ŭ nŷ hŷn tá krŷg mŷ, ti tógfĭn kavĕn ti jé?” he mŷ.

³ Hā ra ag tóg ŭ tŷ tá krŷg mŷ vég tŷ nī, kanhkā tá, ĕprā, vĕnh kuprĭg ag kĕmĭ ke gé. Kŷ ŭ tŷ livro kavĕn ke tóg tŷ tŷ, ti rá ve jé. ⁴ Kŷ sóg fŷ mŷ. Inh mŷ tóg e tŷ, ŭ tŷ livro kavĕn ke tŷ tŷn kŷ, ĕg tŷ ti rá ven jé. ⁵ Kŷ kófa ag kĕmĭ ŭ tóg inh mŷ: “fŷ tŷg ra,” he mŷ. “Povo tŷ Judeu kĕmĭ ŭn pir tóg mĭg tar ri ke nī, Davi krĕ'krĕ ag kĕmĭ ŭn pir ĕn vŷ tóg vĕnh kar tŷ hĕn ri ke ja nī. ĕn vŷ ti tógfĭn tŷ 7 (ke) ĕn kygvĕn ki kanhró nī, kŷ tóg livro ki rá ĕn venh ke mŷ,” he tóg inh mŷ, kófa ti.

⁶ Kŷ sóg nĕnja sĭnvī ĕn jo cordeiro vég mŷ, mé krĕ ĕn ti. Nĕn nĕ tŷ 4 (ke) ag vŷ ti pĕnĭn nŷtī, kófa ag ke gé, cordeiro ĕn pĕnĭn ag nŷtī. Kŷ tóg tŷ ag tŷ tĕnh kŷ rĭr mĕn ĕn ri ke jĕ. Nĕka tŷ 7 (ke) ti nī, kanĕ tŷ 7 (ke) ke gé, cordeiro ĕn ti. Topĕ kuprĭg to ken hā vĕ, ŭ tŷ 7 (ke) nĕ ve ĕn ti, hā vŷ: nĕka tŷ 7 (ke) mrĕ kanĕ tŷ 7 (ke), he mŷ. Topĕ vŷ ti jĕnĕ ja nī, ti tŷ ga kar mĭ tŷg jé, Topĕ kuprĭg ti. ⁷ Kŷ cordeiro ĕn vŷ ŭ tŷ nĕnja sĭnvī kri nī ĕn tá jun mŷ, kŷ tóg ti ki livro ĕn mĕg mŷ, ŭ tŷ ā pĕgja tŷ livro mĕn kŷ nī ĕn ti ki. ⁸ Kŷ nĕn nĕ tŷ 4 (ke) ĕn ag vŷ mŷgmŷg ke kĕn mŷ, kófa tŷ 24 (ke) ag ke gé, cordeiro ĕn krĕm ag tóg mŷgmŷg ke kĕn mŷ sir. Kófa ag vŷ vĕkyn jafā tŷ harpa génh kŷ nŷtī. Pĕnky tŷ ouro génh kŷ ag nŷtī gé. Pĕnky ĕn kĕki tóg fór nī, ti pŷn kŷ ger há han jafā ĕn tŷ, hā vŷ: ĕg tŷ Topĕ mrĕ vĕmĕn tŷ, he mŷ. ⁹ Cordeiro ĕn mŷ ag tóg jĕn mŷ, Jesus jé tag tó ag tóg mŷ, ha mĕ. “Ā hā ne tá krŷg mŷ!,” he ag tóg mŷ. “Ā hā ne livro mĕn kŷ ti tógfĭ kygvĕg mŷ ha' Ā tĕn ja ag tóg, kŷ ā tóg ter kŷ ĕprā ke ag kygjĕm, Topĕ mŷ, pĕ'ā ag kar krĕm ke ag kĕmĭ, vĕnh vī kar tó tŷ ag kĕmĭ, naĕĕo kar ag kĕmĭ, povo kar ag kĕmĭ ā tóg ŭ ag kygjĕm ja nĕgtī. ¹⁰ Ā tŷ ŭn kygjĕm mŷ ag mŷ ā tóg vĕnh rĕnhraj nĭm ja nī gé, ag tŷ ā mŷ ā tŷ ki rĭr jé, ag tŷ tŷ Topĕ camarada nŷtī jé. Kŷ ag tóg ĕprā ke ag krĭg mŷ tŷ ŭn mág nŷtĭnh mŷ,” he ag tóg, kófa ag, jĕnjĕn kŷ.

¹¹ Kŷ sóg Topĕ tŷ jĕgnĕ jafā tŷ hĕn ri ke vég mŷ gé, mil tŷ mil tŷ hĕn ri ke. Ag e távin ra ĕg tóg ag nĕkrĕn ke tŷ nī. Nĕnja sĭnvī ĕn jo ag tóg nŷtī, nĕn nĕ tŷ 4 (ke) ĕn mrĕ, kófa ag mrĕ ke gé. ¹² Jĕnjĕn kĕn ag tóg mŷ gé, jamā hár(a), kŷ ag tóg: “cordeiro tag tĕn ja ag tóg nī, hā kŷ tóg ŭri tŷ ŭn mág jé,” he mŷ. “Tŷ tóg vĕnh kar kri ke jĕ ha, rico tóg jĕ ha, ki kanhró tóg jĕ ha, tar tóg jĕ ha, tŷ tóg ŭn mág jĕ ha, sĭnvī tóg jĕ ha, vĕnh kar vŷ ti mŷ vī há han mŷ ha,” he ag tóg, Topĕ tŷ jĕgnĕ jafā ag.

¹³ Kŷ vĕhā kanhkā tĕn kar ag vŷ jĕnjĕn mŷ, ĕprā ke kar ag ke gé, vĕnh kuprĭg kar ag ke gé, goj ki ke kar ag ke gé. Ag kar vŷ jĕnjĕn mŷ ha, jamā hár(a), kŷ ag tóg: “ŭ tŷ nĕnja sĭnvī kri nī mŷ ĕn mŷ ĕg tóg vī há han ke mŷ ha, cordeiro ĕn mŷ ke gé,” he mŷ. “Ājag pir mŷ ag tóg tŷ ŭn mág nŷtī, ājag pir mŷ ag tóg sĭnvī nŷtī, vĕnh kar kri ke vŷ tŷ ag nŷtī, kŷ ag tóg tŷg' hĕnh ke tŷ pĕ nī,” he ag tóg mŷ sir, vĕnh kar pĕ ti.

14 Kŷ něn ně tŷ 4 (ke) ěn ag vŷ tóg vŷ mŷ gé sir. “Hã vě,” he ag tóg mŷ. Kŷ kófa ag tóg mŷgmŷg ke kãn mŷ sir, “Topě vŷ tŷ ã nŷ,” hen kŷ.

6

Jesus tŷ livro tógfŷ kygvã

1 Kŷ sóg cordeiro tŷ ti tógfŷ ve kavãn vég mŷ sir, ti tógfŷ tŷ 7 (ke) ěn ag kã ùn ve ěn ti. Kŷ sóg něn ně tŷ 4 (ke) ag kã ù vŷ měg mŷ gé sir. Ti vŷ vŷ ta tŷ tŷrŷr he ri ke nŷ. “Tág!” he tóg. 2 Kŷ sóg věšŷjãm ěvãnh kŷ cavalo kupri vég mŷ. Ũ tŷ kri nŷ vŷ vyj tŷ no rěr tŷ pěg jafã vyn kŷ nŷ nŷ. Ti mŷ ag tóg krŷ tógfŷ jun mŷ, ti tŷ tŷ ěprã ke kri ke jěn kŷ. Kŷ tóg věnh kar ag tŷ ã krěm ke han tŷ mŷ.

3 Kŷ cordeiro vŷ ti tógfŷ ù kavãg mŷ gé. Ti tógfŷ régre tá krŷg vě sir. Kŷ něn ně ag kãmŷ ù tóg: “tág!” he mŷ gé. 4 Kŷ cavalo kusŷg vŷ jun mŷ. Ũ tŷ kri nŷ mŷ ěn mŷ ag tóg rógro těj jun mŷ, ti tŷ ěprã ke ag tŷ jagně kato vãšãnsãn han jé, ěprã ke ag tŷ jagně kãgtěn jé sir.

5 Kŷ cordeiro ěn tóg ti tógfŷ ù kavãg mŷ gé. Ti tógfŷ tãgtŷ tá krŷg vě sir. Kŷ něn ně ag kãmŷ ù tóg: “tág!” he mŷ gé. Kŷ sóg věšŷjãm ěvãnh kŷ cavalo sã vég mŷ sir. Ũ tŷ kri nŷ ěn vŷ ěg tŷ něn ù kar kufyg jafã mãn kŷ nŷ nŷ, ěg tŷ něn ù kar kãmun jafã ti. 6 Kŷ sóg něn ně tŷ 4 (ke) ěn kã věnh vŷ ù jěměg mŷ gé, kŷ tóg: “trigo tŷ quilo pir mãn jé ag tóg ke mŷ, por dia kaja to,” he mŷ, “ke tŷ nŷn kŷ ag tóg cevada tŷ quilo tãgtŷ mãn ke mŷ, por dia kaja ěn to. Azeite vóg tŷg nŷ hã ra, vinho vóg tŷg nŷ gé, ěn vŷ kaja pir nŷnh mŷ,” he tóg mŷ, věnh vŷ ti.

7 Kŷ cordeiro ěn tóg ti tógfŷ ù kavãg mŷ gé. Ti tógfŷ tŷ 4 (ke) tá krŷg vě sir. Kŷ něn ně ag kãmŷ ù tóg: “tág!” he mŷ gé. 8 Kŷ sóg cavalo ù vég mŷ, hã ra tóg věser jógťãnh ri ke nŷ. Ũ tŷ kri nŷ ěn tóg ěg těn tŷ, kŷ věnh kuprŷg ag vŷ ti nón kãmŷ mŷ gé, ti kãtŷ ěn kã. Ag tŷ ěprã ke ag tŷ věnh kãpów tŷ 4 (ke) ag kã ti věnh kãpów pir ag kãgtěn ke vě, rógro tŷ, ag kókŷr tŷ ke gé, věnh kaga tŷ ke gé, mŷg tŷ ke gé.

9 Kŷ cordeiro vŷ ti tógfŷ ù kavãg mŷ gé. Ti tógfŷ tŷ 5 (ke) tá krŷg vě sir. Kŷ sóg nŷgja sŷnvŷ ěn krěm ěvãnh kŷ ěprã ke ag kuprŷg vŷgvěg mŷ, ag tŷ Topě vŷ tugrŷn ùn kãgtěn mŷ ag kar kuprŷg ti. Topě vŷ tó to krónh ke ja tŷ ag tóg nŷtŷ, hã kŷ ag tóg ag kãgtěn ja nŷgtŷ, ù tŷ ag vŷ jěmě sór tŷ ěn ag. 10 ěn ag vŷ jamã hár(a) tag tó mŷ, ha mě: “kake!” he ag tóg mŷ. “Ũn mág vŷ tŷ ã nŷ. Ā tŷ něn tó mŷ ěn han ã tóg tŷ. Hã ra ěg tóg hur ã tŷ něn han ke mŷ jãvãnh mág. Ā mŷ kãnhmar ěprã ke ag jykre tugnŷm sór tŷ, ã tŷ ag vóg kónãn jé, ag tŷ ěg kãgtěn ja tag tugrŷn?” he ag tóg mŷ, ag tŷ Jesus tugrŷn ùn kãgtěn mŷ ěn ag. 11 Kŷ ag tóg ag mŷ kur kupri junjun mŷ sir, kŷ ag tóg ag mŷ: “toreg ver!” he mŷ. “Ũ ag tóg nŷtŷ gé, ag tŷ ùn kãgtěn mŷ ù ag. Ag tŷ ãjag kãgtěn ja ri ke han ke vě, ãjag mrě ke ù ěn ag tŷ. Topě vŷ ag nŷgkrě, kŷ tóg ki kanhró nŷ, ag tŷ ù tŷ hěn ri ke kãgtěn ke mŷn kŷ. Ag tŷ ãjag mrě ke ěn ag kãgtěn kãn kar kŷ tóg ag jykre tugnŷm kãn ke mŷ, ha vemnŷ,” he tóg, ag tŷ ùn kãgtěn mŷ ěn ag mŷ.

12 Kŷ sóg cordeiro ve mãn mŷ, kŷ tóg livro tógfŷ ù kavãg mŷ gé. Ti tógfŷ tŷ 6 (ke) tá krŷg vě sir. Kŷ ga tóg jŷrŷn ke mŷ ha. Rã vŷ kutŷ he mŷ, ěg tŷ ù ter kŷ kur sã tu tŷ kutŷ ěn ri ke. Kysã vŷ kusŷg he mŷ gé. 13 Kŷ krŷg vŷ vár kãn ke mŷ gé. Kejěn kãka tóg ka tŷ vyryn vyryn ke tŷ, kŷ ti kaně tóg vár kãn tŷ, ti tánh ra. Ge ti nŷgtŷ, krŷg vár kãn ke mŷ tag ti. 14 Kŷ kanhkã vŷ tŷg he mŷ gé, ěg tŷ livro grŷn ěn ri ke ti nŷ, kanhkã tŷg ti. Pãnónh vŷ tŷg kãn mŷ gé, goj vãso kar ke gé. 15 ěprã ke ag vŷ pãnónh nor krěm věnh pigjunh mŷ, pãró vãso krěm, pãnónh vãso krěm ke gé, pã'i ag, věnh kar kri ke ag, soldado ag pã'i ag mrě hã,

ũn rico ag mré hã, ũn tar ag mré hã, ũn camarada ag mré hã, ag patrão ag mré hã, ěprã ke kar ag mÿr, ha mē. ¹⁶ Kÿ ag tóg pãnónh mÿ vĭ mŭ, pãró mÿ ke gé. “Ha ěg kri vár, ha ěg kri tÿ tam ké,” he ag tóg mŭ. ón kÿ, pãró mÿ. “Ha ěg pigju. Cordeiro ěn vÿ ěg to jŭ mŭ, kÿ ũ tÿ nĭgja sĭnvĭ kri nĭ ěn vÿ ěg ki ěvãnh mŭ. Ag jo ěg pigju,” he ag tóg mŭ ón kÿ, ěprã ke kar ag, pãnónh kar mÿ. ¹⁷ “Ag tÿ ěg to jŭnh ke vĕ. Pĕtĕm ti huri, kurã kórĕg tag ti. Krenkren ke tŭ ěg tóg nĭ,” he ag tóg mŭ, ěprã ke kar ag, cordeiro ěn jŭ kamĕg kÿ.

7

Topĕ tÿ jĕnĕ jafã tÿ ũn e ag rãnrãn

¹ Kÿ sóg ga fyr mĭ ěvãnh kÿ Topĕ tÿ jĕgnĕ jafã tÿ 4 (ke) ag vigvég mŭ. Ga péno tÿ 4 (ke) ki ag jĕgĭĕg kÿ nÿtĭ. Kãka tÿ 4 (ke) vÿ tá nÿtĭ gé. Kÿ ag tóg kãka tÿ 4 (ke) ěn ag ki rĭr nÿtĭ, kãka tÿ hĕ kãtã mŭ tŭ nĭ jĕ. Kÿ kãka tóg tŭ tĭ, ga kri, goj kri ke gé, ka kãmĭ ke gé. ² Rã jur ja tá sóg Topĕ tÿ jĕnĕ jafã ũ kãtĭ vég mŭ gé. Topĕ tÿ ěg rãnrãn jafã ma tóg kãtĭ mŭ. Kÿ tóg kanhkã ra tãpry mŭ. Kÿ tóg Topĕ tÿ jĕgnĕ jafã tÿ 4 (ke) ěn ag mÿ vĭ mŭ. Topĕ vÿ ag mÿ: “ga mrĕ goj kókĕn nĭ,” he ja nĭ, ũ tÿ 4 (ke) ěn ag mÿ. ³ Kÿ ũ tÿ vĕnh rãn jafã ma kãtĭ mŭ ěn tóg ag mÿ: “toreg ver’,” he mŭ. “Ga vóg tŭg nĭ ver, goj ke gé, ka ke gé,” he tóg. “Ěg tÿ ver Topĕ camarada ag rãnrãn sór vĕ, vĕnh rãn jafã tag ti tÿ, ag kakã ki,” he tóg, Topĕ tÿ jĕnĕ jafã ti, ũ tÿ 4 (ke) ěn ag mÿ. ⁴ Kÿ tóg ag rãn tĭ mŭ. Ũ tÿ 140 mil (ke) ag hã vĕ, fag mré hã, ti tÿ Israel krĕ'krĕ ag kar kãmĭ ũn rãnrãn mŭ ag. Ti número mĕ inh. ⁵ Judã krĕ tÿ 12 mil (ke) tóg rãn kÿ nÿtĭ, Rubem krĕ tÿ 12 mil (ke) ke gé, Gade krĕ tÿ 12 mil (ke) ke gé, ⁶ Aser krĕ tÿ 12 mil (ke) ke gé, Naftali krĕ tÿ 12 mil (ke) ke gé, Manassés krĕ tÿ 12 mil (ke) ke gé, ⁷ Simeão krĕ tÿ 12 mil (ke) ke gé, Levi krĕ tÿ 12 mil (ke) ke gé, Issacar krĕ tÿ 12 mil (ke) ke gé, ⁸ Zebulom krĕ tÿ 12 mil (ke) ke gé, José krĕ tÿ 12 mil (ke) ke gé, Benjamim krĕ tÿ 12 mil (ke) ke gé. Ěn ag rãnrãn kãn tóg mŭ, Topĕ tÿ jĕnĕ jafã ti.

Ũn e tÿ Topĕ mÿ vĭ há han

⁹ Tag pãte sóg ũn tÿ hĕn ri ke ag vigvég mŭ. E tãvĭn ag nÿtĭ, e tãvĭn, kÿ ũ tÿ ag nĭgkrĕn ke tóg tŭ tĭ. Tÿ ag ěprã ke ja nÿtĭ. Nação kar kãmĭ ke ũ ag vÿ tá nÿtĭ, pã'i kar krĕm ke ũ ag ke gé, povo kar kãmĭ ũ ag ke gé, vĕnh vĭ kar tó tĭ ag kãmĭ ũ ag ke gé. Kur kupri rĭnh kÿ ag tóg nÿtĭ, ũn e ěn ag. Nĭgja sĭnvĭ ěn pĕnĭn ag tóg jĕgĭĕg kÿ nÿtĭ, cordeiro rĭnve tá, tãnh féj génh kÿ ag tóg nÿtĭ. ¹⁰ Ěn ag vÿ jamã hár(a): “Topĕ hã vÿ ěg krenkren han mŭ,” he mŭ. “Ũ tÿ nĭgja sĭnvĭ kri nĭ ěn vÿ ěg krenkren han mŭ, cordeiro ti ke gé,” he ag tóg mŭ, jamã hár(a), ũn e ěn ag.

¹¹ Topĕ tÿ jĕgnĕ jafã kar ag vÿ nĭgja sĭnvĭ ěn pĕnĭn nÿtĭ gé, ũn e ěn ag mrĕ. Kófa ěn ag pĕnĭn ag nÿtĭ, nĕn nĕ tÿ 4 (ke) ěn ag pĕnĭn ke gé. Nĭgja sĭnvĭ ěn krĕm ag tóg mŭgmŭg ke mŭ, kÿ ag tóg ũ tÿ kri nĭ ěn mÿ: “Topĕ vÿ tÿ ã nĭ,” he mŭ.

¹² Kÿ ag tóg: “ha vé, vĕnh kar jĕ Topĕ hã mÿ vĕnh vĭ há tó,” he mŭ. “Topĕ hã vÿ sĭnvĭ jĕ, Topĕ hã vÿ ki kanhró nĭ, Topĕ hã mÿ ěg tóg vĕnh vĭ há tó tĭ. Tÿ tóg ũn mág jĕ, vĕnh kar kri tóg jĕ, tar tóg jĕ, Topĕ ti, ũri, kÿ tóg tŭ' henh ke tŭ nĭ gé. Hã vĕ,” he ag tóg mŭ, Topĕ tÿ jĕgnĕ jafã ag.

¹³ Kÿ kófa ěn ag kã ũ tóg inh mÿ: “ag tÿ hĕ ri ke nĕ hÿn, hã kÿ ag tóg kur kupri rĭnh kÿ nÿtĭ?” he mŭ. ¹⁴ Kÿ sóg ti mÿ: “inh pi(jé) ki kanhró nĭ,” he mŭ. “ã hÿn tóg ki kanhró nĭ,” he sóg ti mÿ. Kÿ tóg inh mÿ: “nĕn ũ jagy mág pĕ ve ja ag tóg nÿtĭ, cordeiro tugrĭn,” he mŭ. “Ag vóg kónãn jagy han ja ag tóg. Ag kur kygfa ag, cordeiro kyvĕnh tÿ, kÿ tóg kupri nÿtĭ, ag kur ti. ¹⁵ Kÿ ag tóg Topĕ

nĭgja sĭnvĭ pĕnĭn nĭtĭ. Ti rĕnhrĕj han ag tóg tĭ, kurĕ kar ki, kuty ki ke gé, ti ĩn krĕm. Ũ tĭ nĭgja sĭnvĭ kri nĭ ěn vĭ ag jy nĭgĕn mŭ. ¹⁶ Ag pi(jé) kókir mĕn ke mŭ', ag pi(jé) og'og sór mĕn mŭ'. Rĕ vĭ ag ki hupŭn mĕn ke tŭ nĭ ha, nĕn ũ gru ke gé, ¹⁷ cordeiro tĭ ag ki rĭr kĭ, ũ tĭ nĭgja sĭnvĭ tá jĕ ěn ti. Ag tať tĭg jĕ tóg ke mŭ, goj nĭhĭg ja ra, goj tĭ ag rĭnrĭr han mŭ ěn ra tóg ag tať tĭg ke mŭ. Topĕ vĭ ag kygfĭ tĭ tŭg' henh ke mŭ," he tóg inh mĭ, kófa tĭ, ũn e ěn ag to.

8

Jesus tĭ livro tógfĭ tĭ ěgno kavĕn

¹ Kĭ cordeiro vĭ livro tógfĭ tĭ ěgno kavĕg mŭ. Ti tógfĭ tĭ 7 (ke) tá krĭg hĕ vĕ. Kĭ tóg katy' he mŭ, kanhkĕ tá, meia hora ki. ² Kĭ sóg Topĕ tĭ jĕgnĕ jafĕ tĭ 7 (ke) ag vég mŭ. Ag mĭ ag tóg trombeta tĭ 7 (ke) junjun mŭ. Topĕ nĭgja sĭnvĭ jo ag tóg nĭtĭ.

³ Kĭ Topĕ tĭ jĕnĕ jafĕ ũ tóg tá jun mŭ gé, kĭ tóg ouro tĭ pĕnky ma kĕtĭ mŭ, ěg tĭ pĕnky ki Topĕ mĭ ti ger há pŭn jafĕ ěn ti. Nĭgja sĭnvĭ ěn to tóg jĕ mŭ, Topĕ tĭ jĕnĕ jafĕ ti. Kĭ ag tóg ti mĭ ka jĕnjo ger há tĭ hĕn ri ke jun mŭ, ti tĭ Topĕ mĭ pŭn jĕ, Topĕ nĭgja to jĕn kĭ. ěprĕ ke tĭ Topĕ ki ge kĭ nĭtĭ kar ag tóg Topĕ mrĕ vĕmĕn tĭ. Ag vĭ ja ěn mrĕ tóg ti ger há ěn pŭn sór mŭ, Topĕ mĭ, Topĕ tĭ jĕnĕ jafĕ ti. ⁴ Kĭ tóg sir pŭn mŭ, Topĕ kato jĕn kĭ. Kĭ ti ger há ěn tóg kynhmĭ tĕpŭry mŭ sir, Topĕ tŭ ag tĭ ti mrĕ vĕmĕn ja ěn mrĕ hĕ. ⁵ Kĭ Topĕ tĭ jĕnĕ jafĕ ěn tóg pĕnky ěn fĕn mŭ, pránh gru tĭ. Topĕ mĭ nĕn ũ kar pŭn jafĕ tá tóg pránh gru ěn mĕg mŭ, kĭ tóg pĕnky kĕkĕ nĭm mŭ. Kĭ tóg ga kri ti fón mŭ sir, pĕnky ti, pránh gru tĭ kĕkĕ nĭn kĭ. Kĭ ta tóg kómkóm ke kĭ tĕrĕr he mŭ, jŭ kĭ tóg mrĕrĕn ke mŭ gé, ga kri. Kĭ ga tóg jŭrŭn ke mŭ gé sir.

Ag tĭ trombeta kynkyn

⁶ Kĭ Topĕ tĭ jĕgnĕ jafĕ tĭ 7 (ke) ěn ag tóg vĕnh kĕn mŭ sir, ag tĭ trombeta kynkyn jĕ. ⁷ Kĭ ũn tóg ĕ tŭ kyn vĕn mŭ. Kĭ nĕfy tóg ěprĕ ke ag kri vĕr mŭ, pĭ mrĕ hĕ, vĕnh kyvĕnh mrĕ hĕ ke gé. Kĭ ka vĕnh kĕpóv tĕgtŭ ag kĕ ti vĕnh kĕpóv pĭr tóg kugpŭr kĕn mŭ, ga vĕnh kĕpóv pĭr ke gé. Re vĭ pŭr kĕn pĕ han mŭ sir.

⁸ Kĭ Topĕ tĭ jĕgnĕ jafĕ tĭ 7 (ke) ěn ag kĕ ũ tóg trombeta kyn mŭ gé. Trombeta régre tá krĭg vĕ sir. Kĭ nĕn ũ tóg goj kafĕ tŭ ki kutĕ mŭ, hĕ ra tóg tĭ pĕnónh gru nĭ ve nĭ, pĕnónh mĕg tĕvĭ. Kĭ goj vĕnh kĕpóv tĕgtŭ ag kĕ ti vĕnh kĕpóv pĭr tóg vĕnh kyvĕnh ri ke nĭ ha. ⁹ Goj ga vĕnh kĕpóv tĕgtŭ ag kĕ ti vĕnh kĕpóv pĭr tóg kĕgter kĕn mŭ gé. Goj kri mŭ mŭ ěn, barco ěn vĕnh kĕpóv tĕgtŭ ag kĕ ti vĕnh kĕpóv pĭr tóg tŭ' he kĕn mŭ gé, pĕnónh ěn tugrĭn.

¹⁰ Kĭ Topĕ tĭ jĕgnĕ jafĕ tĭ 7 (ke) ěn ag kĕ ũ tóg trombeta kyn mŭ gé. Trombeta tĕgtŭ tá krĭg vĕ sir. Kĭ krĭg mĕg pĕ tóg kanhkĕ tá kĕtĕre mŭ, hĕ ra tóg gru nĭ, pĭ gru ěn ri ke. Kĭ tóg ěganĕ vĕnh kĕpóv tĕgtŭ ag kĕ ti vĕnh kĕpóv pĭr kri kutĕ mŭ, goj nĭhĭg vĕnh kĕpóv tĕgtŭ ag kĕ ti vĕnh kĕpóv pĭr kri ke gé. ¹¹ Krĭg ěn jyjn hĕ vĭ: "Fa," he mŭ. Kĭ goj ěn tóg fa nĭ sir. Kĭ ěprĕ ke tĭ hĕn ri ke ag kĕgter mŭ, goj kórĕg ěn kron kĭ.

¹² Kĭ Topĕ tĭ jĕgnĕ jafĕ tĭ 7 (ke) ěn ag kĕ ũ tóg trombeta kyn mŭ gé. Trombeta tĭ 4 (ke) tá krĭg vĕ sir. Kĭ nĕn ũ tóg rĕ kókég mŭ, kĭ jĕngrĕ tóg sĭ' he mŭ ha, kysĕ jĕngrĕ ti ke gé, krĭg kar jĕngrĕ ti ke gé. Jĕngrĕ vĕnh kĕpóv tĕgtŭ ag kĕ ũn pĭr tóg tŭg' he mŭ ha. Kĭ kurĕ tóg sĭ nĭ ha, jĕvo kuty tóg kuty tĕvĭ nĭ ha.

¹³ Kĭ sóg kónhkó mĕg vég mŭ, ti tĕ tĭn kĭ, kynhmĭ. ěn vĭ jamĕ hár(a) prĕr mŭ. "!.Jagy ti tĭnh mŭ, jagy ti tĭnh mŭ, jagy ti tĭnh mŭ, ěprĕ ke ag mĭ..! !.Topĕ

tý jëgnë jafã tágtũ ù ag vỹ ãjag tũ ti kynkyn ke mũ ha, kỹ tóg kórég távĩ nỹnh mũ ha, ãprã ke ag mũ..!" he tóg mũ, kónhkó mág ti.

9

¹ Kỹ Topë tý jëgnë jafã tý 7 (ke) ên ag kã ù tóg trombeta kyn mũ gé. Trombeta tý 5 (ke) tá krỹg vë sir. Kỹ sóg krĩg vëg mũ. Kanhkã tá tóg kãtère ja nĩ, ãprã, krĩg ên ti. Kỹ ag tóg ti mũ nũgme nón jafã fig mũ, chave ti, krĩg ên mũ. ² Kỹ tóg róm mũ sir, nũgme ti, hã ra nĩja tóg tá tũmtũm ke mũ, nĩja tar pë. Kỹ rã tóg kuty' he mũ, nĩja ên to. Ga kri tóg kuty' he kãn mũ. ³ Nĩja ên kãtã tóg vãhã kãpa mũ, tý ópã tý hën ri ke nỹti ve ti, hã ra tóg pỹn kakrã tar ri ke nỹti, tý ópã nỹti ve ên ti. ⁴ Ti pi(jé) re ko tĩ', ti pi(jé) ka féj ko tĩ', ti pi(jé) êkré ko tí gé'. Ti tý ãprã ke ag mũ vënh kaga han kãtig vë. ãprã ke ù ag tóg tý Topë tý rágrã tũ nỹti, ag kakã ki. Ên ag mũ vënh kaga han jé ag junjun mũ, tý ópã nỹti ve ên ag. ⁵ Ag pi(jé) ãprã ke ag kãgtén mũ hã ra'. Kysã tý 5 (ke) ki ag tóg ãprã ke ag mũ vënh kaga nĩm mũ. Ag tý ag vóg kỹ tóg pỹn kakrã tý êg tugtãn ri ke nĩ, ti kaga ti. ⁶ Kỹ ãprã ke ag tóg ter sór mũ ha, ti kaga jagy to, hã ra ag tóg ter ke tũ nĩ, kysã tý 5 (ke) ên ki. Ag tý ter sór mũ ra ag tóg ter ke tũ pë nĩ.

⁷ Ópã ên tóg tý cavalo nỹti ve nĩ, cavalo tý vënh génh mũnh ke ri ke tóg nỹti. Ouro tý krĩ tógĩ ag tóg nỹti. Ag kakã vỹ êg kakã ri ke nĩ. ⁸ Ag gãnh vỹ fag gãnh téj ri ke nĩ gé. Ag jã vỹ mĩg jã ri ke nĩ. ⁹ Ag fe fãr tóg ferro tý camisa ri ke nĩ. Ag fër tý rãnrãnh he tóg mē há tĩ, kỹ tóg cavalo tý hën ri ke tý carroça tý hën ri ke nỹgnỹn ri ke nĩ, ag tý vënh génh mũnh ken kỹ. ¹⁰ Ag my kã tóg nĩ, ag préj ti, pỹn kakrã préj ri ke ti. Ag my tý ag tóg ãprã ke ag vóg kónãn tĩ, kysã tý 5 (ke) ki. ¹¹ Û tý nũgme ki rĩr tĩ ên, ù tý Topë tý jënë jafã ri ke nĩ ên vỹ tý ag pã'i mág nĩ, ópã ên ag pã'i mág. Hebreu ag vĩ ki ti jiji vỹ: Abadom, he mũ, kỹ tóg Grego ag vĩ ki: Apolião, he mũ, hã vỹ: nén ù kar kókég tĩ, he mũ, êg vĩ ki, hã vỹ: Apolião, he mũ.

¹² Nén jagy ve ve inh huri, sỹ nén jagy régre venh ke nē ha.

¹³ Kỹ Topë tý jëgnë jafã tý 7 (ke) ên ag kã ù tóg trombeta kyn mũ gé. Trombeta tý 6 (ke) tá krỹg vë sir. Kỹ sóg vënh vĩ mēg mũ. Topë mũ nén ù pũn jafã tý ouro tá tóg mē há tĩ, vënh vĩ ti. Mesa ên péno tý 4 (ke) ki, mesa tý Topë jo jë ên ki tóg mē há tĩ, vënh vĩ ti. ¹⁴ Vënh vĩ ên tóg ù tý ùri kyn mũ ên mũ: "Topë tý jëgnë jafã tý 4 (ke) ên kygvãn tig," he mũ. "Û tý goj mág tý Eufrates tá sigse kỹ nỹti ên ag kygvãn tig," he tóg. ¹⁵ Kỹ tóg ag kygvãn tĩ mũ, ù tý 4 (ke) ên ag. Tá ag tóg jãvãnh nỹti ja nĩgtĩ, ag tý ãprã ke tý hën ri ke ag kãgtén jé. Topë vỹ ag mũ ag tý prỹj ki ag kãgtén ke, kysã ki ag kãgtén ke, kurã ki ag kãgtén ke, hora ki ag kãgtén ke mũ ên nĩm ja nĩ. ãprã ke vënh kãpón tágtũ ag kã ùn pir ag kãgtén kãn jé ag tóg ke mũ, Topë tý jëgnë jafã tý 4 (ke) ên ag. ¹⁶ Ag krêm soldado ag número mē inh, ù tý cavalo kri mũgtĩ ag. 200 mil (ke) ag nỹti, ag krêm soldado ag. ¹⁷ Kỹ sóg ag vëg mũ, soldado tý cavalo kri mũ mũ ag. Ferro tý camisa ag nỹti, kỹ ù ag tóg kusũg nỹti, pĩ kusũg ri ke, ù ag tóg tánh nỹti, pó tý safir tánh ri ke, ù ag tóg māréro nỹti, pó tý enxofre māréro ri ke. Cavalo krĩ vỹ mĩg krĩ ri ke nỹti. Ag jënkã tá pĩ gru tóg kãkutë mũ, nĩja ke gé, pó tý enxofre nĩja ke gé, vãn pũr nĩja ri ke ên ti. ¹⁸ Tag tý ag tóg ãprã ke ag kãgtén ke mũ, pĩ tý, nĩja tý, pó tý enxofre nĩja tý ke gé, cavalo ag. ¹⁹ Nén tý cavalo jënkã tá kãkutë mũ ên vỹ ãprã ke ag kãgtén ke mũ, kỹ ag my vỹ ag kãgtén ke mũ gé. Ag my vỹ tý pỹn hã ve nĩ, pỹn krĩ. Ên tý ag tóg ãprã ke ag kókén ke mũ gé, ag my tý.

²⁰ Ēprā ke ũ ag tóg hā ra krenkren ke mū ver. Ag kăgtén kăn ke tū ag tóg nī ver. Kŷ ũn krenkren mū ag pi(jé) Nén-Kórég ag tovānh mū', vėnh kăggrá tovānh tū ag nŷtī, ouro tŷ vėnh kăggrá ěn, prata tŷ vėnh kăggrá ěn, ferro kusŷg tŷ vėnh kăggrá ěn, pó tŷ vėnh kăggrá ěn, ka tŷ vėnh kăggrá ěn ke gé. Ver ag tóg tag kar to: "Topē vŷ tŷ ti nī," he tŷ gé. Ag tŷ vėsóg ki vėnh kăggrá hyn han mū ra tóg ag mŷ tŷ Topē nī ve nī, ti kanē tū ra, ti nŷgrėg nor tū ra, ti tŷ ā pėn tŷ tŷg vānh (hā) ra. ²¹ Ag pi(jé) ag jykre tovānh sór mū', ěprā ke krenkren mū ěn ag. Jagnē kăgtén ag tóg mŷgtī, kujá jykre han ag tóg mŷgtī, curandeiro jykre ěn ti. Ājag prū tū fag mré ag tóg nŷgnŷ mŷgtī, ājag mén tū ag mré fag tóg nŷgnŷ mŷgtī gé, jagnē tŷ nén ũ pigiu(g) ag tóg mŷgtī gé, ěprā ke ag.

10

Livro sī

¹ Kŷ sóg Topē tŷ jėnē jafā tar ũ vėg mū. Kanhkā tá tóg kătėre mū, ěprā. Kanhkā góg vŷ ti kri rŷm kŷ nŷ nī. Ti krī kri ta no tóg vėnh ven mū. Ti kakā vŷ rā ri ke nī, ti fa vŷ pī gru ri ke nŷtī, ti fa jėngrē ti. ² Livro sī măn kŷ tóg jē nī, livro tŷ jén ke kŷ tóg ma jē nī. Ā pėgia tŷ tóg goj kafā tū sān mū, kŷ tóg ā jakānh tŷ ga sān mū. ³ Prēr tóg mū sir, jamā hár(a), kŷ tóg tŷ mŷg kyr mē tŷ, ti prēr ti. Kŷ ta tŷ tŷrŷr he tŷ 7 (ke) vŷ ti vī kafān mū, jamā hár(a). ⁴ Kŷ sóg ta tŷ tŷrŷr he mū vī ěn rán sór mū. Hā ra ũ tŷ kanhkā tá vī mū tó inh mŷ: "rán tŷg nī," he mū. "Ta tŷ tŷrŷr he mū ěn vī tó sór tŷg nī, ũ mŷ," he tóg.

⁵ Kŷ Topē tŷ jėnē jafā ěn, ũ tŷ goj mré ga kri jē mū ěn tóg ā nŷgē tŷ kanhkā ki ven mū, ā pėgia tŷ. ⁶ Kŷ tóg: "sŷ ki hā tónh ke vė," he mū. "Topē vŷ ki kanhró nī, sŷ ki hā tó mŷn ki," he tóg. "Ūn rŷr nī ěn vŷ ki kanhró nī, ũn ter vānh ěn vŷ ki kanhró nī, ũ tŷ kanhkā han mū ěn vŷ ki kanhró nī, ũ tŷ ga han mū ěn ti, ũ tŷ goj han mū ěn ti, ũ tŷ ũn rŷnrŷr nŷtī kar ag hyn han mū ěn ti. ěn hā vŷ isŷ ki hā tó mū ki kanhró nī," he tóg. "Ha vé, ā tŷ nén han ke mū ěn tovānh măn ke tū ti nī ha, Topē ti. ⁷ Ti tŷ jėgnē jafā tŷ 7 (ke) ěn ag kā ũ vŷ trombeta kyn ke mū, kŷ tóg ũ tŷ 7 (ke) tá krŷg ke mū. Ti tŷ kyn kŷ Topē vŷ ā tŷ nén han sór mū ěn han ke mū ha, ā tŷ vāsŷ to jykren mū ěn ti. Hā tó ja ti nī, ti rānhrāj han tŷ ag mŷ, ti vī tó tŷ ag mŷ ke gé, Topē ti," he tóg, Topē tŷ jėnē jafā ti.

⁸ Kŷ kanhkā tá ke ũ tóg inh mré vēmén măn mū. Inh mŷ tóg: "hā tŷg," he mū. "Livro sī tŷ jén ke kŷ nī ěn măn tŷg," he tóg. "Ū tŷ goj mré ga sān kŷ jē ěn ki livro măn tŷg," he tóg, kanhkā tá ke ěn ti. ⁹ Kŷ sóg ti ra tŷ mū, kŷ sóg ti mŷ livro to vī mū. Kŷ tóg inh mŷ: "té, ko ra," he mū. "Mŷg ri ke ti nī, ā tŷn kon kŷ. Ko kar kŷ tóg hā ra fa nŷnh mū, ha vemnī," he tóg. ¹⁰ Kŷ sóg livro sī ěn măn kŷ ko mū. Kŷ tóg mŷg ri ke ti nī. Isŷn ko kar kŷ tóg fa nī sir.

¹¹ Kŷ ũ tóg inh mŷ: "Topē tŷ nén hyn han ke mū tó măn jé ā tóg ke mū," he mū. "Ti tŷ povo kar ag tŷ nén hyn han ke mū tó jé ā tóg ke mū, ti tŷ nação kar ag tŷ nén hyn han ke mū ěn ti, ti tŷ pā'i krēm ke kar ag tŷ nén hyn han ke mū ěn ti, ti tŷ pā'i kar ag tŷ nén hyn han ke mū ěn ti ke gé," he tóg, vėnh vī ti.

11

Ū tŷ Topē vī tó tŷ ag

¹ Kŷ ag tóg inh mŷ vān jun mū, vān tŷ nén ũ kāmūn jafā ti. Kŷ ũ tóg inh mŷ: "tág!" he mū. "Topē jo ĩn kāmūn nī, Topē mŷ nén ũ pŷn jafā mré hā. Ū tŷ krēm Topē mré vēmén kŷ nŷtī ěn ag nŷgkrén nī gé. ² Topē jo ĩn vāsō ěn kāmūn tŷg nī hā ra. Fóg ag tū vė, kŷ kāmūn tŷg nī. Kysā tŷ 42 (ke) ki fóg ag tóg cidade ěn

kókén ke mŭ, Topě tŷ cidade ũ to: isŭ vĕ, he mŭ ěn ti. ³ Ũ tŷ inh vĭ tó tĭ régre ag jĕgnĕ jé sóg ke mŭ. Ěg tŷ nĕn ũ tŷ ěg mŷ e nĭn kŷ kur kórég rĭg tĭ ěn rĭnh jé ag tóg ke mŭ, saco ěn, ũn régre ěn ag. Isŷ ag mŷ nĕn tónh ke mŭ ěn tó jé ag tóg ke mŭ, kurā tŷ 1260 (ke) ěn ki,” he tóg inh mŷ, ag kāmĭ ũ tĭ.

⁴ Topě vĭ tó tĭ régre ěn ag vŷ Topě vĭ to tar nŷtĭ, ka tŷ oliveira tar nĭ ěn ri ke ag nŷtĭ. Topě vĭ tó ag tóg tĭ, kŷ ag tóg néj gru ri ke nŷtĭ, néj tŷ kri fĕg jafā ěn kri nŷtĭn kŷ. Ũ tŷ ěprā ke ag kri ke ěn rā hā ti nŷtĭ, vela tŷ kri fĕg jafā régre ěn ag. Tag ri ke ag nŷtĭ, Topě vĭ tó tĭ régre ěn ag. ⁵ Ũ tŷ ag kato vāsān kŷ ag tóg pĭ tŷ ag jĕnkā tá kākutĕ mŭ ěn tŷ ag tŷ tŭ' he tĭ, ũ tŷ ag kato vāsānsān mŭ ag tŷ. Hā kŷ ag kāgter kān' he tĭ, ũ tŷ ag vóg kónān sór mŭ ag. ⁶ Ag tŷ Topě vĭ tón kŷ ag tóg ag tŷ ta kutĕ kamĕg sór kŷ ti kutĕ kamĕg tĭ, kŷ tóg kutĕ tŭ nĭgtĭ. Kŷ, ag tŷ goj tŷ vĕnh kyvĕnh ri ke han sór kŷ ag tóg tŷ vĕnh kyvĕnh ri ke han tĭ gé. Ag tŷ ga kri ke ag vóg kónān sór kŷ ag tóg ag vóg kónān tĭ gé. Nĕn ũ jagy tŷ hĕn ri ke han ag tóg tĭ, Topě vĭ tó tĭ régre ěn ag.

⁷ Kejĕn ag tóg kāmĕn kān mŭ sir, Topě tŷ ag mŷ nĕn tó mŭ ěn ti. Kŷ nŭgme tá mĭg tóg kākutĕ mŭ, kŷ tóg ag to rá ke mŭ. Ag tŷ hĕ nŷ ri ken kŷ tóg ag kāgtĕn mŭ, mĭg ěn ti. ⁸ Ājag kāgter kŷ ag tóg cidade kuju tá vár kŷ nŷtĭ nĭ, ěg Senhor tŷ cidade tá ka to sa ja ěn tá. Cidade ěn tá ke ag jykre tóg cidade tŷ Sodoma tá ke ag jykre ri ke nĭ, ga tŷ Egito tá ke ag jykre ri ke ti nĭ gé. ⁹ Kurā tāgtŭ mrĕ kurā kuju ki ag tóg vĕser ěn vigvĕg mŭ. Vĕnh kar ag vŷ ag vigvĕg mŭ, povo kar ag, pā'i krĕm ke kar ag, vĕnh vĭ kar tó tĭ ag kar ke gé. Ag pi(jĕ) ga krĕm ag pigjunh ke mŭ', vĕser ěn ag. ¹⁰ ěprā ke kar ag mŷ tóg sér tĭ, ag kāgter ti. Festa mág han ag tóg mŭ. Jagnĕ mŷ ag tóg presente jĕgnĕg mŭ. Topě vĭ tó tĭ tag ag vŷ ěprā ke ag vóg kónān jagy han ja nĭgtĭ, hā kŷ ag kāgter tóg vĕnh kar mŷ sér gy tĭ sir.

¹¹ Kurā tāgtŭ kri kurā kuju tŷg kŷ Topě tóg hā ra ag rĭn mān mŭ sir, ti kuprĭg tŷ. Kŷ vĕnh kar ag tóg jŭrŭn ke pĕ han mŭ sir. ¹² Kŷ kanhkā tá vĕnh vĭ tóg ag mŷ mĕ há tĭ, Topě vĭ tó tĭ régre tag ag mŷ. Kŷ tóg ag mŷ: “kunĭg,” he mŭ. Kŷ ag kato vāsānsān mŭ ag vŷ ag tŷ kanhkā ra jāpŷy vĕg mŭ sir, kanhkā góg kāmĭ. ¹³ Kŷ ga tóg jŭrŭn ke mŭ sir. Cidade tá ĩn kókég tóg mŭ, ga tŷ jŭrŭn ke ti. ĩn vĕnh kāpóv tŷ 10 (ke) ag kā ũn pir kókén kān tóg mŭ. ěprā ke tŷ mil tŷ 7 (ke) vŷ kāgter mŭ, ěn kā. ũn kāgter tŷ ag kanĕ tóg jur mŭ. Ag mŭmĕg vŷ ag kāgtĕn kren mŭ. Kŷ ag tóg Topě to: “ũn mág vŷ tŷ ti nĭ,” he mŭ vāhā. “Tar ti nĭ, ũ tŷ kanhkā tān ag kri nĭ ěn ti,” he ag tóg mŭ vāhā.

¹⁴ Nĕn jagy ũ vŷ hur tŷ' hé. Nĕn jagy ũ tóg ver kā nĭ nĭ.

Trombeta tŷ ěgno kyr

¹⁵ Kŷ Topě tŷ jĕgnĕ jafā tŷ 7 (ke) ěn ag kā ũ tóg trombeta kyn mŭ gé sir. Trombeta tŷ 7 (ke) tá krŷg vĕ. Kŷ kanhkā tá vĕnh vĭ tŷ hĕn ri ke tóg mĕ há nŷtĭ. “Vāhā tóg ěprā ke kar ag kri tŷ ũn mág jĕ, Topě ti, ěg Senhor ti ke gé,” he ag tóg, ũ tŷ kanhkā tá vĭ mŭ ag. “Vāhā ag tóg nĕn ũ kar ki rĭr nŷtĭ ha, Topě ti, ā kósĭn mrĕ, kŷ tóg tŷ' hĕnh ke tŷ nĭ, ag rānrhāj tĭ,” he ag tóg, ũ tŷ kanhkā tá vĭ mŭ ag.

¹⁶ Kŷ kófa tŷ 24 (ke) ěn ag, ũ tŷ Topě mrĕ ājag nĭgja kri nĭgnĭ kŷ nŷtĭ ěn ag vŷ ti krĕm mŭgmŭg ke kān mŭ. Kŷ ag tóg Topě mŷ: “Topě vŷ tŷ ā nĭ,” he mŭ sir. ¹⁷ Jān ag tóg mŭ gé sir, ha mĕ. “Topě, pā'i mág, nĕn ũ kar han há ā tóg nĭ,” he ag tóg mŭ, jān kŷ. “Vāsŷ ā tóg nĭ nĭ, kŷ ā tóg ŭri nĭ nĭ gé. Ěg mŷ tóg sér tĭ, ā tŷ tŷ pā'i mág nĭn kŷ, ā tŷ vĕnh kar ki rĭr kŷ tóg sér pĕ tĭ. Ā tar nĭ kŷ ā tóg pā'i ũ ag pan kān. ¹⁸ Ag to jŭ jé ā tóg ke mŭ ha. ũn kāgter ja ag jykre tugnŷm kān jé ā

tóg ke mū ha. Povo kar vỹ ã kato vāsānsān ja nĩgtĩ, kỹ ã tóg ag kato vāsān mū ha. Ā kurā vỹ hur jun, kỹ ã tóg ã rānrhāj han tĩ ag mỹ ag rānrhāj kaja ti ven ke mū, ã vĩ tó tĩ ag mỹ ke gé, ã tũ kar ag mỹ, ũn mág ag mỹ, ũn kāsir ag mỹ, ũ tỹ ã kamēg nỹtĩ kar ag mỹ ã tóg ag rānrhāj kaja ven ke mū ha. Ā kurā vỹ hur jun, kỹ ã tóg ũ tỹ ěprā ke ag kókén ja ěn ag kókén kãn ke mū ha,” he ag tóg mū, kófa tỹ 24 (ke) ěn ag.

¹⁹ Kỹ ũ tóg Topē jo ĩn nón mū, ĩn tỹ kanhkā tá jē ěn. Kỹ Topē jo ĩn jänkā róm kỹ jē kỹ Topē caixa ěn tóg ve há' he kỹ nỹ nĩ, Topē tỹ ã tũ ag mré jykren kỹ ag mỹ caixa fig mū ěn ri ke ti. Kỹ ta tóg kómkóm ke mū, tỹrỹr he ke gé. Ga vỹ ragra ke jagy han mū sir, kỹ nāfy vỹ vār mū gé sir, nāfy mág.

12

Mĩg fēr kāme

¹ Kỹ kanhkā tá nén ũ vĕnh mỹ tóg vĕnh ven mū. Ũn týtá fi vỹ tóg vĕnh ven mū. Kỹ rá tóg fi mỹ tỹ fi kur nĩ. Kysā sãn kỹ fi tóg jē nĩ. Fi krĩ tógfi vỹ krĩg tỹ há nĩ, krĩg tỹ 12 (ke) tỹ. ² Kufy fi tóg jē nĩ, hã ra fi tóg kaga mū, kỹ fi tóg jagtar nĩ sir.

³ Kỹ kanhkā tá nén ũ ũ tóg vĕnh ven mū gé. Mĩg fēr kusũg tóg vĕnh ven mū. Ā pir ra tóg krĩ tỹ 7 (ke) nĩ, nĩka tỹ 10 (ke) ti nĩ gé. Ti krĩ tógfi tóg nỹtĩ, ti krĩ tỹ 7 (ke) to. ⁴ Ā my tỹ tóg krĩg tỹ hĕn ri ke kókég mū, kỹ tóg ěprā vār mū, krĩg tỹ hĕn ri ke ti. Krĩg vĕnh kápov tãgtũ ag kã ũn pir kókén kãn tóg mū. Kỹ tóg ũn týtá ěn fi jo tá jē nĩ, fi kósin tỹ mur ken kỹ, mĩg fēr kusũg ěn ti. Ti tỹ fi kósin mãn sór vĕ, ti mur kỹ. ⁵ Kỹ tóg mur mū sir, fi kósin ti, hã ra tóg gré nỹ. Tỹ tóg pã'i mág pĕ jĕnh ke mū, ěprā ke kar kri. Ag kri jĕn kỹ tóg ag mỹ vĩ tar gy han ke mū. Ti mur kỹ ag tóg kanhkā ra ti va mū mū, Topē nĩgja sĩnvĩ ěn ra, mĩg fēr jo. ⁶ Kỹ ũn týtá ěn fi tóg ga kórég ra vĕnhvãg tĩ mū, mĩg fēr jo vĕnh pĕju kỹ. Tá Topē tóg fi mỹ fi tỹ ki vĕnh pĕjunh ke han ja nĩ. Tá ũ tóg fi mỹ vĕjĕn vin tĩ, kurā tỹ 1260 (ke) ki.

⁷ Kỹ kanhkā tá vĕnh génh tóg kutĕ mū. Topē tỹ jĕgnĕ jafã ag to pã'i mág tỹ Miguel vỹ mĩg fēr ěn kato vāsān mū, ã krĕm ke ag mré. Kỹ mĩg fēr ěn tóg ã krĕm ke ag mré Miguel to rará mū gé sir. ⁸ Hã ra ag tóg ti tỹ hĕn ri ke mū sir, kanhkā tá ke ag, mĩg fēr ěn ti tỹ. Kỹ ag tóg kanhkā tá ti kutĕm mū, ti mré ke kar ag mré hã. ⁹ Mĩg fēr ěn kutĕm ag tóg mū sir. Pỹn ve tỹ ũn ve fag krĩn kónãn ěn hã vĕ, Japon hã vĕ, Satanás hã vĕ, ěprā ke ag tỹ Topē kato vāsānsān han mū ěn hã vĕ, hã vỹ: mĩg fēr, he mū. Ag tỹ kanhkā tá ti kutĕm kỹ ag tóg ga kri ti fón mū sir, ti krĕm ke kar ag mré hã. Kỹ ag tóg ga kri mĩgtĩ ha, Japo ag.

¹⁰ Kỹ sóg kanhkā tá vĕnh vĩ ũ mĕg mū gé. Jamã há(a) tóg vĩ mū, kỹ tóg: “tãg!” he mū. “Ĕg krenkren han tóg huri, Topē ti. Vãhã vĕnh kar tóg vé, Topē tỹ tỹ ũn mág pĕ nĩ ti. Vãhã Cristo tóg vĕnh kar mỹ ã tỹ tỹ ũn tar nĩ ěn ven huri. Ag tỹ ũn kutĕm mū ěn tóg ěg mré ke ag kato vĩ kónãn ja nĩgtĩ, Topē mỹ, kurã ki, kuty tá ke gé. Hã ra tóg kutĕm kỹ jē ha. ¹¹ Ĕg mré ke ag vỹ ti tỹ hĕn ri ke ja nĩgtĩ, cordeiro kyvĕnh ěn tugrĩn, vĕnh vĩ há ěn tugrĩn, ag tỹ vĕnh kar mỹ Topē vĩ tó tĩ ěn tugrĩn. Ag kã ũ kãgtĕn ja ag tóg nĩgtĩ, hã ra tóg ag mỹ tỹ nén ũ tũ nĩ ja nĩgtĩ, ag tỹ Jesus tugrĩn ag kãgtĕn mū ra. Hã kỹ ag tóg Japo tỹ hĕn ri ke ja nĩ. ¹² Ti kutĕm kỹ jĕn kỹ tóg kanhkā tãn kar mỹ sĕr tĩ ha. Hã ra tóg ga kri mū ag mỹ jagy tũnh mū, goj kri mū ag mỹ ke gé. Japo vỹ ag mré jē ha, ga kri, ag tỹ kanhkā tá ti kutĕm kỹ. Kỹ tóg jũ jagy han kỹ kãnĕ tĩ. Ti kurã vỹ kakó nĩ ha.

Tag tugarin tóg jũ jagy han ky káně tí nĩ, Japo ti,” he tóg, ũ tý kanhkã tá ví mũ ti.

¹³ Ky mĩg fěr ěn tóg ěprã jě mũ. Ky tóg ũn týtã ěn fi vóg kónãn sór mũ, ũ tý gĩr vэг mũ ěn fi. ¹⁴ Ky ag tóg fi mĩ fěr mág junjun mũ, kónhkó mág fěr ěn ri ke. Ky fi tóg tý ga kórég ěn ra tẽ tí mũ. Tá fi tóg vєnh pėju ky nĩ nĩ, prýg tãgtũ kri prýg kju ki. Ky pýn kórég ěn tóg tá fi vóg tú nĩ ha, fi vєnh pėju ja tá. ¹⁵ Ky tóg goj var ri ke han mũ, pýn ti. Ti jєnkã tá tóg kãkutě mũ, goj var ti. Ti tý ũn týtã ěn fi nãr han sór vє. ¹⁶ Hã ra ga tóg fi mĩ goj ěn tý gym ke mũ, goj tý mĩg fěr jєnkã tá kãkutě mũ ěn tý, ky fi tóg ga tugarin kren mũ sir. ¹⁷ Ky mĩg fěr tóg jũ ky tí mũ, ũn týtã ěn fi tovãnh ky. Ky tóg fi krě kato vãsãn jé tí mũ gé, hã vỹ: ũ tý Topě ví ki króm mũ ag, he mũ, fi krě ag, hã vỹ: ũ tý Jesus to krónh ke tú ag, he mũ, ũn týtã ěn fi krě ag.

¹⁸ Ky mĩg fěr ěn tóg goj fyr ra tí mũ.

13

Mĩg régre ag kãme

¹ Ky mĩg ũ tóg goj mág kãtã kãkutě mũ. Ā pir ra tóg krĩ tý 7 (ke) nĩ, nĩka tý 10 (ke) tí nĩ gé. Ti krĩ tógfi tóg ti nĩka kri nýtĩ, ky ti jygi tóg ti krĩ kri rãnrãn ky nýtĩ, ti tý tý pã'i mág nĩn ky, goj kãtã mĩg ěn ti. Hã ra Topě to ví kónãn vє sir, ti krĩ to rãnrãn ky nýtĩ ěn ti. ² Goj kãtã mĩg ěn tóg mĩg rá ri ke nĩ. Ti pєn tóg urso pєn ri ke nýtĩ. Ti jєnky tóg mĩg kusũg jєnky ri ke nĩ. Ky mĩg fěr ěn tóg goj kãtã mĩg tý pã'i mág pє han mũ, ti tý ag nĩgia kri nĩ jé, ti tý ã jykre tar ěn han jé ke gé, mĩg fěr jykre ěn ti. ³ Ti krĩ ũ fynh ja ag tóg nĩ, ky tóg ter kren, hã ra tóg há' he mãn, goj kãtã mĩg ěn ti. Ěprã ke kar ag vỹ ti vэг mũ, ky tóg ag mĩ e kar tí. Ti ví kri fig ag tóg mũ. ⁴ Mĩg fěr ěn to ag tóg: “Topě vє,” he tí, ěprã ke kar ag, ti jykre tar tugarin, ti tý goj kãtã mĩg ěn tar han ja tugarin. Goj kãtã mĩg ěn to ag tóg: “Topě vє,” he tí gé. “Ū tóg ti ri ke tú pє nĩgtĩ,” he ag tóg tí. “Ū tóg ti tar kãfór tú nĩ,” he ag tóg tí gé, ěprã ke ag, mĩg ěn to.

⁵ Goj kãtã mĩg ěn vỹ ví vєnhmỹ han jě nĩ. Ā ví tý tóg Topě kato vãsãn mũ. Kysã tý 42 (ke) ki tóg tar jě nĩ, vєnh kar kri. ⁶ Ky tóg Topě to ví kónãn mũ, Topě jyjy to ke gé, ti jo ĩn to ke gé, kanhkã tân kar ag to tóg ví kónãn mũ gé. ⁷ Ky tóg Topě tý ũn kupręg mũ ag kãgtėn to vãsãn mũ gé, ky tóg ag tý hєn ri ke mũ gé sir, goj tân tý mĩg ěn ti. Hã ra Topě tóg ver ti to fen nĩ. Ky povo kar ag, nação kar ag, pã'i krēm ke kar ag, ũ tý vyr mỹ ví nýtĩ ěn ag kar vỹ mĩg ěn ví hã jēmėg mũ. ⁸ Ěprã ke kar ag vỹ ti to: “Topě vє,” he' he tí. Ag jãvo ũ ag jygi tóg rãnrãn ky nýtĩ, Topě livron ki. Ū tý rĩr krýg ja tú vєnh ke mũ ěn ag vỹ ki rãnrãn ky nýtĩ. Topě tý nєn ũ kar han ke to hã tóg ag jygi rãnrãn ja nĩgtĩ, livro ěn ki. Cordeiro tý ag jagfy ter ja ěn tú vє, livro ěn ti. Ū tý ki rãnrãn ky nýtĩ ag vỹ mĩg ěn jykre han tú nĩgtĩ.

⁹ Ūn nĩgrėg nýtĩ ag tý tý jēmě jé. ¹⁰ Topě tý ã ki ge ky nýtĩ ũ ag to: “nĩgfėnh ky ag nýtĩnh mũ, isugarin,” hen ky ag tóg nĩgfėnh ky nýtĩnh mũ, cadeia ki. Ti tý ag to: “rógro tý ag tóg ag kãgtėn ke mũ,” hen ky ag tóg rógro tý ag kãgtėn ke mũ sir. Ū tý Topě mỹ vєnh vin mũ ěn ag jé to krónh ke tũg, ag jé Topě tovãnh tũg.

¹¹ Ky sóg mĩg ũ vэг mũ gé. Ga kãtã tóg kãkutě mũ. Nĩka régre tí nĩ, cordeiro nĩka ri ke. Ti ví tóg hã ra mĩg fěr ěn ví ri ke nĩ. ¹² Goj kãtã mĩg ěn rĩnve tóg ã tý han mũ kar hyn han tí, ã jykre tar ěn ti, ga kãtã mĩg ti. Ky tóg ěprã ke kar ag to vãsãn mũ, ag tý goj kãtã mĩg ěn to: “Topě vє,” he jé, ũn ter kren mũ ěn

to. ¹³ Ga kātá mīg tag vỹ nén ve vānh tỹ hēn ri ke hyn han mū. Pĩ tỹ kanhkā tá kātére han tóg tĩ, ēprā ke kar ag rĩnve. ¹⁴ Ti tỹ ěg tỹ nén han vānh tỹ hēn ri ke hyn han kỹ tóg ēprā ke kar mỹ ón mū, ag tỹ ti kamēg jé. Goj kātá mīg ěn rĩnve tóg milagre tỹ hēn ri ke hyn han mū. Kỹ tóg ēprā ke ag mỹ ke mū, ag tỹ goj kātá mīg kǎggrā han jé. Ag tỹ mīg ěn fynh mū ra tóg ter ja tú nĩ, hā kỹ tóg vēnh kar mỹ: “ha ti kǎggran,” he mū, ga kātá mīg ěn ti. ¹⁵ Kỹ tóg goj kātá mīg kǎggrā ki hu he mū, kỹ tóg rĩr mū, ti kǎggrā ti, kỹ tóg vĩ mū gé. Kỹ tóg ũ tỹ ti to: “Topē vē,” he jāvānh ěn ag kǎgtén kǎn mū sir, ti kǎggrā rĩr jé ěn ti. ¹⁶ Ga kātá mīg ěn tóg tỹ ēprā ke kar ag kri ke nĩ, ũn mág ag kri, ũn kāsir ag kri ke gé, ũn rico ag kri ke gé, ũn jagǎgtar ag kri ke gé, ũ tỹ tỹ camarada nỹtĩ ag kri ke gé, ag patrāo ag kri ke gé. Kỹ tóg ag kar to vāsān mū, ag tỹ ājag pēgja tá ājag nĩgē pānĩ ki ti jiji ránrán jé, ke tú nĩ kỹ ti número ti. Ājag kakā ki ag tóg ti jyjy ránrán mū gé. ¹⁷ Ũ tỹ gen kỹ ránrán kỹ nỹtĩ ag hā tóg nén ũ comprar he tĩ, nén ũ vender he tĩ gé inhā. Ũn rá tú ag vỹ nén ũ comprar he mǎn ke tú nỹtĩ ha. Vēnh rá tag vỹ tỹ ga kātá mīg ěn jyjy nĩ, ke tú nĩn kỹ ti número ti. Ti número vỹ ti jiji tó tĩ gé.

¹⁸ Ũn krĩ há ag hā tóg ti número to jyrkén há han ke mū. Ũn krĩ tũ ěn ag pi(jé) to jyrkén ke mū', ti número to. Ēprā ke jyjy vē, ti número ti, hā vỹ: 666, he mū.

14

Ũn krenkren kỹ nỹtĩ ag jǎn

¹ Kỹ sóg ki ěvānh kỹ cordeiro ěn ve mǎn mū. Pānónh kri tóg jé nĩ, pānónh tỹ Siāo he mū ěn kri, cordeiro ěn ti. Ũn e ag tóg ti mré tá nỹtĩ, ũ tỹ 144 mil (ke) ag. Cordeiro ěn jyjy tóg ag kakā ki rán kỹ nĩ, ũ tỹ ti mré tá nỹtĩ ag kakā ki. Cordeiro ěn jóg jiji vỹ ag ki rán kỹ nĩ gé. ² Kỹ sóg kanhkā tá nén ũ mēg mū. Tỹ tóg sa krog mē tĩ, tỹ tóg ta tỹ tỹr̃r he ri ke tĩ gé. Kỹ tóg tỹ ag tỹ vǎkyn jafā tỹ harpa kyn ěn ri ke tĩ gé, ti kyr ti. ³ Vējān tǎg tó ag tóg mū gé, nén nē tỹ 4 (ke) ěn ag rĩnve, kófa ag rĩnve ke gé, nĩgja sĩnvĩ ěn tá. Ũ tỹ 144 mil (ke) ag vỹ Topē jé tǎg tag tó há nỹtĩ, ěn ag tǎvĩ. Ēprā ke ja ag vē, hā ra ag tóg krenkren kỹ nỹtĩ, ũ tỹ ti jǎn tǎg tó mū ěn ag. ⁴ Jǎnhkri ag nỹtĩ. Ag pi(jé) fag vóg ja nĩgtĩ', cordeiro mré mū ja ag tóg nĩgtĩ, ag tỹ tỹ ēprā ke ra. Ēprā ke ag kǎmĩ tóg ag kygǎm ja nĩ, cordeiro ti. Kỹ ag tóg tỹ Topē tũ nỹtĩ, cordeiro tũ ke gé. Ag mỹ ag tóg há pē nỹtĩ. ⁵ Ag pi(jé) ũ mỹ ón ja nĩgtĩ'. Kynĝe ja tũ pē ag tóg nĩgtĩ.

Topē tỹ jēnē jafā tǎgtũ ag

⁶ Kỹ sóg Topē tỹ jēnē jafā ũ vég mū gé. Kanhkā krēm tóg tē tĩ mū. Kỹ tóg Topē vĩ ma kǎtĩ mū, Topē ví ěn vỹ tũg' henh ke tú nĩ. Ti tỹ ēprā ke kar ag mỹ Topē vĩ tónh ke vē, nação kar ag mỹ, povo kar mỹ ke gé, pǎ'i krēm ke kar ag mỹ, vyr mỹ ví nỹtĩ kar ag mỹ ke gé. ⁷ Kỹ tóg prēr mū sir. “Topē hā kamēg nĩ, ti hā to: ũn mág vỹ tỹ ti nĩ, hemnĩ,” he tóg, Topē tỹ jēnē jafā ěn ti. “Ti kurā vỹ hur jun. Ēprā ke ag jykre tugnỹm jé tóg ke mū ha. Ũ tỹ kanhkā han mū mỹ: “Topē vỹ tỹ ā nĩ,” hemnĩ, ũ tỹ ga han mū ěn mỹ, ũ tỹ goj han mū ěn mỹ, goj nĩhỹg mré hā. ěn hā mỹ: “Topē vỹ tỹ ā nĩ,” hemnĩ,” he tóg, Topē tỹ jēnē jafā ěn ti.

⁸ Ti nón Topē tỹ jēnē jafā ũ tóg jun mū gé, kỹ tóg: “kókén kỹ tóg nỹ nĩ,” he mū. “Cidade tỹ Babilônia vỹ kókén kỹ nỹ ha,” he tóg. “Ēprā ke kar to tóg vāsān ja nĩ, Babilônia to pǎ'i ti, ag tỹ ti mré ājag prũ tũ fag mré nỹgnỹ jé, fag tỹ ti ri ke ājag mén tũ ag mré nỹgnỹ jé, kỹ tóg vēnh kar tỹ ti mré vinho fa pē kron ri ke nĩ,” he tóg, Topē tỹ jēnē jafā ũ ěn ti.

⁹ Kŷ Topě tŷ jĕnĕ jafā ũ tóg ag nón kătĭ mŷ gé. Ěn vŷ prĕr kŷ: “!..ĕprā ke ũ ag tóg mĭg to: topĕ vĕ, he ja nĭgte..!” he mŷ, prĕr kŷ. “!..Tĭ kăggrā to ag tóg: topĕ vĕ, he ja nĭgte..! Ājag kakā ki ag tóg ti rá han ja nĭgte..! Ag nĭgĕ pānĭ ki ag tóg ránrán kŷ nŷtĭ gé..! ¹⁰ Ěn ag vŷ Topě tŷ ag to jŷ jagy han venh ke mŷ ha..! Kŷ tóg ag tŷ vinho kron ri ke nŷ nĭ ha..! Topĕ vŷ jŷ jagy han kŷ jĕ ha..! Kŷ ti tŷ ag to jŷnh ke tóg kar kŷ nŷ ha..! Kŷ tóg ĕg tŷ vinho tŷ copo fān kŷ fĕg ĕn ri ke nĭ ha..! ti tŷ ag to jŷnh ke ti..! Topĕ tŷ vĕnh kăn kŷ jĕ to ken hā vĕ..! Ũ tŷ mĭg to: topĕ vĕ, he ja ĕn ag vŷ jagăgtar mág venh ke mŷ ha..! cordeiro rĭnve..! Topĕ tŷ jĕgnĕ jafā ag kar rĭnve ag jagtar kăn kŷ nŷtĭ ha..! Pĭ ki ag tóg jagăgtar ke mŷ ha..! pó tŷ enxofre pŷr nĭja ki ke gé, vān pŷr nĭja ri ke ĕn ki..! ¹¹ Ag tŷ pĭ ki jagăgtar mŷ ĕn nĭja tóg kanhkā to tăpŷr mŷ ha..! Tŷg' henh ke tŷ ti nĭ, pĭ ĕn ti..! Ũ tŷ mĭg to: topĕ vĕ, he mŷ ĕn ag vŷ vĕnhkánkán ke tŷ pĕ nĭ..! ũ tŷ ti kăggrā to: topĕ vĕ, he mŷ ĕn ag kar ti..! ũ tŷ ti jyjy tŷ ránrán kŷ nŷtĭ ĕn ag kar ti..! Vĕnhkán ke tŷ ag nŷtĭ ha..! kurā ki, kuty mrĕ hā..!” he tóg, prĕr kŷ, Topĕ tŷ jĕnĕ jafā ũ ĕn ti.

¹² Ũ tŷ Topĕ ki ge kŷ nŷtĭ ag jĕ ti to krónh ke tŷg, ag jĕ Topĕ tovānh tŷg, ũ tŷ Topĕ vĭ kri fig mŷ ag, ũ tŷ Jesus to tar nŷtĭ ag.

¹³ Kŷ sóg kanhkā tá vĕnh vĭ ũ mĕg mŷ gé. Kŷ tóg: “tag rán nĭ, ha mĕ,” he mŷ, ũ tŷ kanhkā tá vĭ mŷ ti. “Ũ tóg ĕg Senhor ki ge kŷ nŷtĭ, gen kŷ ag tóg kăgter ja nĭ. Ěn ag mŷ tóg sér tăvĭ tĭ ha,” he tóg, ũ tŷ kanhkā tá vĭ mŷ ti. Kŷ Topĕ kuprĭg tóg: “hŷ,” he mŷ gé. “Ag rānrĕj kaja vĕg ag tóg mŷgtĭ, kŷ ag tóg ag rānrĕj to vĕnhkán kŷ nŷtĭ ha,” he tóg, Topĕ kuprĭg ti, ũn kăgter mŷ ag to, ũ tŷ ĕg Senhor ki ge kŷ nŷtĭ ag to.

Topĕ tŷ jĕnĕ jafā ag tŷ ĕprā ke ag vóg kónān

¹⁴ Kŷ sóg kanhkā góg kupri vĕg mŷ gé sir. Ũ tóg kanhkā góg ĕn kri nĭ nĭ, tŷ tóg ĕprā ke nĭ ve nĭ. Hā ra tóg krĭ tógĭ tŷ ouro nĭ nĭ, kŷ tóg ĕg tŷ tŷ trigo kre jafā vyn kŷ nĭ nĭ gé. Jukĕn kŷ tóg nŷ, trigo kre jafā ĕn ti. ¹⁵ Kŷ Topĕ tŷ jĕnĕ jafā ũ tóg kătĭ mŷ gé, Topĕ jo ĭn kătā. Kŷ tóg ũ tŷ kanhkā góg kri nĭ ĕn mŷ: “trigo kre jafā tŷ krenh tĭg nĭ,” he mŷ. “Tŷ ti krenh ke kurā vĕ. Vĕnh kăn kŷ ag nŷtĭ nĭ, ĕprā ke ag,” he tóg. ¹⁶ Kŷ ũ tŷ kanhkā góg kri nĭ ĕn tóg trigo kre jafā ĕn tŷ krenh tĭ mŷ.

¹⁷ Kŷ sóg Topĕ tŷ jĕnĕ jafā ũ vĕg mŷ gé. Topĕ jo ĭn kătā tóg kăkutĕ mŷ. Uva kre jafā vyn kŷ tóg tá kăkutĕ mŷ. ¹⁸ Kŷ Topĕ tŷ jĕnĕ jafā ũ tóg jun măn mŷ gé. Topĕ jo ĭn kătā tóg kăkutĕ mŷ gé, Topĕ mŷ nĕn ũ pŷn jafā ĕn tá. Topĕ tŷ jĕnĕ jafā tag vŷ pĭ ki rĭr tĭgtĭ. Kŷ tóg ũ tŷ uva kre jafā vág mŷ ĕn mŷ: “uva kre jafā tŷ krenh tĭg,” he mŷ. “Ga kri ti nŷtĭ, uva kanĕ ti. Ěn krenh tĭg. Rā há ti nŷtĭ ha,” he tóg. ¹⁹ Kŷ tóg tĭ mŷ, Topĕ tŷ jĕnĕ jafā ĕn ti. Uva kanĕ krĕg tóg mŷ sir. Kŷ tóg uva jĕgmĭ jafā ki ag vām mŷ, hā vŷ: Topĕ tŷ vĕnh kar to jŷ, he mŷ, hā vŷ: uva jĕgmĭ jafā, he mŷ. ²⁰ Cidade fyr tá tóg jĕ nĭ, uva jĕgmĭ jafā ĕn ti, kŷ ag tóg uva jĕgmĭg mŷ sir, Topĕ tŷ jĕnĕ jafā ĕn ag. Kŷ ag tóg tá ag kyvĕnh kujĕg mŷ, ĕprā ke ag kyvĕnh ti, kŷ tóg tăra tĭ mŷ, 300 (ke) quilômetros ra, ag kyvĕnh ti. Tŷ tóg goj mág nŷ ve nĭ, ag kyvĕnh ti. Cavallo tŷ kă jĕ ra tóg pun kenh ke mŷ vĕ.

15

Topĕ tŷ jĕnĕ jafā ag tŷ ĕprā ke ag vóg kónān măn

¹ Kŷ sóg kanhkā tá nĕn ũ vĕg mŷ gé. ĭnh mŷ tóg e tĭ, isŷ nĕn nĕ ĕn ve kŷ, kŷ tóg ĭnh kanĕ jun mŷ. Topĕ tŷ jĕnĕ jafā tŷ 7 (ke) ag vigve ĭnh. Ga kri ke ag vóg kónān jĕ ag tóg ke mŷ, vógvóg tŷ 7 (ke) ki. Ag tŷ ga kri ke ag vóg kónān kar kŷ

Topě tóg jũ mǎn ke tũ nĩ ha. ² Kĩ sóg goj tỹ vidro kǎki pĩ gru vég mũ. Kĩ sóg ũ ag vigvég mũ gé, ũ tỹ mĩg ěn kato vǎsǎnsǎn mũ ěn ag. Ag pi(jé) ājag tỹ tỹ ěprǎ ke nỹtĩ ra mĩg kǎggrǎ ěn to há nỹtĩ ja nĩgtĩ', ag pi(jé) vĕnh ki ti nũmero rán ja nĩgtĩ', ti jyyj ti'. Ag pi(jé) mĩg vĩ kri nĩm ja nĩgtĩ'. Hǎ kũ ag vỹ goj tỹ vidro jo nỹtĩ, kũ ag tóg vǎkyn jafǎ tỹ harpa vyn kũ nỹtĩ nĩ, Topě tỹ ag mỹ harpa vin mũ ěn. ³ Kĩ ag tóg Topě mỹ rǎnhrǎj tĩ tỹ Moisés tỹ jé ěn tó mũ, ti tỹ jǎn tĩ. Cordeiro ěn mỹ ag tóg jǎn mũ, ha mĕ: "Topě kósin vỹ tỹ ě nĩ, pǎ'i mág vỹ tỹ ě nĩ, vĕnh kar kri ke vỹ tỹ ě nĩ," he ag tóg mũ, cordeiro mỹ, jǎn kũ. "Nĕn ũ há tǎvĩ han ja ě tóg nĩ, ge ve ja tũ ěg tóg nỹtĩ. Ā jykre vỹ kuryj tǎvĩ nỹ, ki hǎ tó ě tóg tũgtĩ. Povo kar kri ě tóg jé nĩ. ⁴ Vĕnh kar ag vỹ ě kamĕg tĩ, pǎ'i mág kar ag. Vĕnh kar ag vỹ ě jiji to: "ũn mág vỹ tỹ ti nĩ," he tĩ. Ā hǎ ne ě pir mỹ há nĩ'. Povo kar tóg ě tá junjun ke mũ, kũ ag tóg ě mỹ: "Topě vỹ tỹ ě nĩ," hĕnh ke mũ. Ā jykre kuryj ěn ve kǎn jé ag tóg ke mũ, povo kar ag," he ag tóg mũ, jǎnjǎn kũ, ũ tỹ mĩg kato vǎsǎnsǎn mũ ěn ag.

⁵ Kar kũ sóg kanhkǎ tá Topě jo ĩn vég mũ. Ti jǎnkǎ nón ag tóg mũ, kur tỹ ĩn ěn róm kũ, Topě nĩg jafǎ ěn. ⁶ Kũ Topě tỹ jĕgnĕ jafǎ tỹ 7 (ke) ěn ag tóg tá kǎpa mũ, ũ tỹ ga vóg kónǎn ke mũ ěn ag. Kur kupri jǎnhkri rĩnh kũ ag tóg kǎmũ mũ, pyrfé tỹ kur rĩnh kũ, kũ ag tóg ouro tỹ vĕsógfĩn kũ nỹtĩ gé, ājag fe kri. ⁷ Kũ nĕn ě tỹ 4 (ke) ěn ag kǎmĩ ũ tóg ag mỹ ouro tỹ pĕnky junjun mũ, Topě tỹ jĕgnĕ tỹ 7 (ke) ěn ag mỹ. Pĕnky tỹ 7 (ke) junjun ag tóg mũ, ag mỹ. Fór ti nỹtĩ, pĕnky ti, Topě jũ tỹ. Topě vỹ tũ' hĕnh ke tũ pĕ nĩ. Ti jũ tỹ tóg fór nỹtĩ, pĕnky ti. ⁸ Kũ Topě jo ĩn ěn krĕm tóg nĩja nĩ. Topě tá tóg tũmtũm ke kǎtĩ mũ, nĩja ěn ti, Topě tỹ tỹ ũn mág nĩn kũ, ti tar nĩn kũ. Topě tỹ jĕgnĕ jafǎ tỹ 7 (ke) ěn ag tỹ ga vóg kónǎn ke to há ũ tóg Topě jo ĩn ěn kǎra rǎnh ke tũ nĩ.

16

Topě jũ

¹ Kũ sóg vĕnh vĩ ũ jĕmĕg mũ, Topě jo ĩn ěn kǎtǎ. Topě tỹ jĕgnĕ jafǎ tỹ 7 (ke) ěn mỹ tóg vĩ mũ, ũn vĩ mũ ěn ti, kũ tóg: "pĕnky tỹ funfór ěn tỹ ga kri kugĩĕn mũjĕg," he mũ.

² Kũ Topě tỹ jĕnĕ jafǎ ũ tóg tĩ mũ, ti pĕnky ki nĩ ěn tỹ ga kri kujĕn jé. Kũ ũ tỹ mĩg ěn jiji tỹ rǎnrǎn kũ nỹtĩ ěn ag kar vỹ fugfóm jagy han mũ, kaga jagy. Ũ tỹ mĩg kǎggrǎ to: "Topě vỹ tỹ ti nĩ," he mũ ag kar vỹ fugfóm kǎn mũ.

³ Kũ Topě tỹ jĕnĕ jafǎ ũ tóg goj kafǎ tũ ki ě pĕnky ki nĩ ěn kujĕg mũ gé. Kũ goj tóg vĕnh kyvĕnh ri ke nĩ ha, ag tỹ ũ tǎnh mũ kyvĕnh ěn ri ke. Kũ goj kǎmĩ mũ kar ag vỹ kǎgter mũ ha.

⁴ Kũ Topě tỹ jĕnĕ jafǎ ũ tóg ě pĕnky ki nĩ ěn kujĕg mũ gé, pĕnky tǎgtũ vĕ sir. Goj mág mrĕ goj kǎsir kar ki tóg kujĕg mũ, ti tũ ti, goj nĩhỹg kar ki ke gé. Kũ tóg vĕnh kyvĕnh kar nỹtĩ ha, goj kar ti. ⁵ Kũ ũ tỹ goj ki rĩr tĩ ěn tóg: "ũn há vỹ tỹ ě nĩ," he mũ, Topě mỹ. "Vǎsỹ ě tóg nĩ ja nĩgtĩ, kũ ě tóg ũri nĩ nĩ gé," he tóg mũ, Topě mỹ. "Vĕnh jykre há han kũ ě tóg nĩ nĩ. ⁶ Ũ tỹ ě ki ge kũ nỹtĩ ag kǎgtĕn ag tóg, ũ tỹ ě vĩ tó tĩ ag mrĕ hǎ. Kũ ě tóg ag mỹ vĕnh kato vĕnh kyvĕnh nĩm mũ sir, ag tỹ kron jé. Ag tỹ ag tỹ ag kǎgtĕn kajǎm hǎ vĕ," he tóg, Topě mỹ, Topě tỹ jĕnĕ jafǎ ti.

⁷ Kũ sóg vĕnh vĩ ũ jĕmĕg mũ gé. Topě mỹ nĕn ũ pũn jafǎ tá tóg vĩ mũ, ũn vĩ mũ ti, kũ tóg: "Topě vỹ tỹ ě nĩ, pǎ'i vỹ tỹ ě nĩ, vĕnh kar kri ke vỹ tỹ ě nĩ," he mũ. "Kuryj ti nĩ, ě jykre ti, kũ ě tóg ki hǎ tó tĩ, kũ ě tóg ki hǎ ag vóg kónǎn tĩ gé," he tóg mũ, ũn vĩ mũ ěn ti.

⁸ Kŷ Topě tŷ jĕnĕ jafā ũ tóg ā pĕnky ki nĭ ěn kujĕg mŷ gé. Pĕnky tŷ 4 (ke) vĕ sir. Rā ki tóg ā tŷ kujĕg mŷ. Kŷ rā tóg vĕnh kar kri hupŭn jagy han mŷ, kŷ ag jagtar mŷ. ⁹ Kŷ ag tóg kugpŭr mŷ sir, vĕnh kar, rŷ jagy tŷ. Kŷ ag tóg Topě to vĭ kónān mŷ sir, ti tŷ ag vóg kónān tugrĭn. Ge ra ag tóg ājag jykre tovānh sór tŷ nŷtĭ, Topě mŷ ag tóg vĕnh vin sór tŷ nŷtĭ.

¹⁰ Kŷ Topě tŷ jĕnĕ jafā ũ tóg ā tŷ kujĕg mŷ gé. Pĕnky tŷ 5 (ke) vĕ sir. Mĭg ěn nĭgja kri tóg ā tŷ kujĕg mŷ. Kŷ tóg kuty nŷ, mĭg ěn krĕm ke kar ag mŷ. Kŷ tóg vĕnh kar mŷ e tāvĭ tĭ. Kaga jagy han ag tóg mŷ, ag fugfóm to. Ājag kaga jagy tugrĭn ag tóg ājag nŭnĕ kyprāg mŷ. ¹¹ Kŷ ag tóg Topě tŷ kanhkā tá nĭ ěn mŷ vĭ kónān mŷ, ag kaga to, ag tŷ ti jagy vĕg mŷ kar to. Ge ra ag tóg ājag jykre kórĕg tovānh sór tŷ nŷtĭ.

¹² Kŷ Topě tŷ jĕnĕ jafā ũ tóg ā tŷ kujĕg mŷ gé. Pĕnky tŷ 6 (ke) vĕ sir. Goj tŷ Eufrates ki tóg ā tŷ kujĕg mŷ. Kŷ tóg tóg kĕn mŷ, goj tŷ Eufrates ti. Hā kŷ pā'i tŷ rā jur ja tá kāmŷ ěn ag tóg kāmŷ mŷ ha, kŷ goj tóg ja ěn vŷ tŷ ag japry nŷ ha, ag jamĭn. ¹³ Kŷ sóg vĕnh kuprĭg tāgtŷ vĕg mŷ, hā ra tóg tŷ pépo ve nŷtĭ, vĕnh kuprĭg ag. Ũ tóg mĭg fĕr ěn jĕnkā tá kĕkutĕ mŷ, ũ tóg goj kĕtá mĭg ěn jĕnkā tá kĕkutĕ mŷ, ũ tóg ón kŷ Topě vĭ tó tĭ ěn jĕnkā tá kĕkutĕ mŷ gé. ¹⁴ Japo ag vĕ, vĕnh kuprĭg tŷ tŷ pépo nŷtĭ ve ěn ag, hā ra ag tóg ěg tŷ nĕn han vānh hyn han mŷ. Kŷ ag tóg ěprā ke to pā'i kar ag mré vĕmĕn mŷ gé, ag tŷ vĕnh génh ke to vĕnh mĕn jé, Topě tŷ ag mŷ kurā nĭv ěn ki. Topě hā ne tŷ ũn mág nĭ'.

¹⁵ “Ha vé, ājag tŷ nĕn ũ péju(g) tĭ ěn kĕtĭg ri ke ti nĭnh mŷ, inh kĕtĭg mĕn ke ti. Ājag nŭgnŭr tŷ nŷtĭn kŷ tóg há tĭ, ājag kur kynkar kŷ nŷtĭn kŷ tóg há tĭ. Kŷ mŷ sér nŷtĭmnĭ. Kŷ ājag tóg kator nŷtĭnh ke tŷ nĭ. Mŷ'āg'āg ke tŷ ājag nŷtĭ, ũ ag tŷ ājag vĕg mŷ ra,” he tóg, ěg Senhor ti, ěg mŷ.

¹⁶ Japo tag ag vŷ pā'i kar tŷ vĕnh mĕn han mŷ, ěmā tŷ Armagedom tá, Hebreu vĭ ki ěmā ěn jyy vĕ.

¹⁷ Kŷ Topě tŷ jĕnĕ jafā ũ tóg ā tŷ kujĕg mŷ gé. Pĕnky tŷ 7 (ke) hā vĕ. Kanhkā krĕm tóg ā tŷ kujĕg mŷ. Kŷ nĭgja sĭnvĭ ěn tá, Topě jo ĭn kĕkĕ nĭgja ěn tá vĕnh vĭ tóg mĕ há ti, kŷ tóg: “nĕn kar tóg kar kĕn kŷ nŷ ha,” he mŷ, vĕnh vĭ ti. ¹⁸ Kŷ ta tóg kómkóm ke mŷ, tŷrŷr he tóg mŷ gé, kŷ ga vŷ ragra ke jagy han mŷ gé. Ga tŷ ragra ke tŷ ge ve ja tŷ ěg tóg nŷtĭ. ěg tŷ ga mĭ mŭn kĕ tóg ragra ke tŷ ge han ja tŷ nĭ. ¹⁹ Cidade mág ěn tóg vĕnh kĕpóv kŷ nŷ ha, vĕnh kĕpóv tāgtŷ tŷ. Kŷ ga kar mĭ cidade tóg kókĕn kŷ nŷtĭ nĭ. Topě pi(jé) cidade tŷ Babilônia kĕ jatŷ ja nĭgtĭ'. Cidade ěn ki ke ag to tóg jŷ tāvĭ han mŷ, Topě ti, ag to tóg fe gŷv han mŷ. Hā kŷ tóg ag vóg kónān jagy han mŷ, kŷ tóg ěg tŷ vĭnho kron ri ke nĭ. ²⁰ Kŷ goj vāso kar tóg tŷ nŷtĭ ha ke gé, pĕnónh kar tóg tŷ nŷtĭ gé. ²¹ Kŷ nāfy tóg vár mŷ gé. ěhé tāvĭ ti nĭ, nāfy ěn ti, ũn pir tóg quilo tŷ hĕn ri ke nĭ, kukryr tŷ nāfy ěn. ěprā tóg vár mŷ. Kŷ ěprā ke ag tóg Topě mŷ vĭ kónān mŷ gé sir, nāfy tag to, ti jagy tāvĭ nĭn kŷ.

17

Ũn tŷtá kórĕg fi

¹ Kŷ Topě tŷ jĕnĕ jafā ũ tóg inh ki jun mŷ, ũ tŷ pĕnky mĕn mŷ ja ěn ag kĕ ũ. Kŷ tóg inh mŷ: “kunĭg,” he mŷ. “Nhŷ ā mŷ cidade mág ti ven, cidade tŷ goj tŷ hĕn ri ke tá nŷ ěn ti. Cidade ěn ki ke ag vŷ ũn mĕn (ka)mĕ fi ri ke nŷtĭ, kŷ Topě vŷ ag vóg kónān ke mŷ, ũn mĕn (ka)mĕ fi ri ke ěn ag. ² Pā'i kar vŷ fi mré nŷ ja nĭgtĭ, ũn mĕn (ka)mĕ ěn fi mré. ěprā ke kar mŷ tóg sér tĭ, fi jykre ti, kŷ tóg ag

tý kronkron ký kăgter ri ke nĭ, ag tý ũn mén (ka)mě ěn fi mré ný ti,” he tóg inh mý, Topě tý jěně jafă ti.

³Ký Topě kuprĭg tóg inh krĭn mŭ, ký sóg něn ně ve ký ga kórég ra tí mŭ. Topě tý jěně jafă ěn vŷ inh pére tí mŭ. Tá ũn týta fi tóg nĭ nĭ. Fi měg tý mĭg kri fi tóg nĭ nĭ, hă ra tóg kusŭg jě, fi měg ti. Věnh jyjgi tóg fi měg kri răn răn ký nýtĭ, ký tóg věnh kri tý rŭm ke ký jě, věnh jyjgy rágră tý. Věnh jyjgy ěn tóg Topě to vĭ kónăn ký nýtĭ. Fi měg vŷ â pir ra krĭ tý 7 (ke) nĭ, nĭka tý 10 (ke) ti nĭ gé. ⁴Ũn týta ěn fi vŷ kur kusŭg tu ký nĭ nĭ, kur kósóg pě. Ouro tu fi tóg nĭ gé, pó sĭnvĭ, pérola. Ouro tý copo măn ký fi tóg nĭ nĭ. Hă ra tóg něn ũ kórég kar tý fór jě, něn ũ kavéj kar tý, copo ti. Fi tý věnh jykre păno han mŭ to ken hă vě. ⁵Fi jĭji vŷ fi kakă ki răn ký nĭ, ũ tóg â vĭ ki fi jyjy tag mě ja tŭ nĭ ver. Hă ra tóg: “Babilônia hă vě,” he mŭ, fi jĭji ti. “Ũn mág vŷ tý inh nĭ,” he tóg. “Ũn mén (ka)mě kar fag mŷnh vŷ tý inh nĭ, ũ tý něn ũ kavéj kar han tí ag mŷnh vŷ tý inh nĭ, ěpră, ag tý inh jykre han ký,” he tóg mŭ, fi jyjy ti. ⁶Hă ra fi tóg kron ký ter nĭ, fi tý ũ tý Topě ki ge ký nýtĭ ag kyvěnh kron ký. Ũ tý ěn ri ke ag kăgtěn ja ag tóg nĭgtĭ, Jesus tŭgrĭn, ag tý Jesus tovănh sór tŭ tŭgrĭn, hă ra fi tóg ag kyvěnh kron kăn ja nĭ.

Inh mý tóg e tí, sŷ fi ve ký. ⁷Ký Topě tý jěně jafă tóg inh mý: “mŷ â mŷ e?” he mŭ. “Nhŷ â mŷ fi kăměn, fi měg tý mĭg ti ke gé, fi měg krĭ tý 7 (ke) ěn, fi měg nĭka tý 10 (ke) ěn, fi tý kri nĭ jafă ěn ti,” he tóg, Topě tý jěně jafă ti. ⁸“Fi měg tag vŷ văsŷ jě ja nĭgtĭ. Ũri tóg ki tŭ nĭ, hă ra tóg kănhmar nŭgme tá kăkutěnh ke mŭ, Topě tý ti kókěn pě han jě. Ký tóg ěpră ke ag mŷ e tĭnh mŭ, ag tý fi měg tag venh ken ký, ũn jyjgy tý Topě livro ki răn ký nýtĭ tŭ ag mŷ. Topě tý něn (ŭ) kar han to hă tóg ag răn ja tŭ nĭ, ký ag tóg rĭnrĭr ke tŭ nýtĭ. ěn ag mŷ tóg e tĭnh mŭ, ag tý fi měg tý mĭg ven ký. Văsŷ tóg nĭ ja nĭgtĭ, ký tóg ver ki tŭ nĭ, hă ra tóg kejěn kătĭg măn ke mŭ ha.

⁹Topě tý ũn kanhrăn mŭ ěn ag hă vŷ fi měg to jykrěn ke mŭ. Ti krĭ tý 7 (ke) vŷ tý pănónh tý 7 (ke) nýtĭ. Pănónh ěn kri fi tóg nĭ nĭ, ũn týta kórég ěn fi. Pă'i tý 7 (ke) to ke vě gé, hă ra, ti krĭ tý 7 (ke) ěn ti. ¹⁰Pă'i tý 5 (ke) vŷ hur tŭg, ũn pir vŷ ũri nĭ nĭ, ũn pir ũ vŷ kar ký kătĭg ke mŭ gé. Ti kătĭg ken ký tóg nĭg sĭ pě han ke mŭ, ũ tý ěgno ěn ti. ¹¹Fi měg tag, ũ tý văsŷ nĭ ja kar ký ũri kă nĭ tŭ ěn vŷ tý pă'i ũ nĭ gé. Pă'i tý 8 he mŭ vŷ tý ti nĭ. Pă'i tý 7 (ke) ěn mré ke vŷ tý ti nĭ gé. Topě vŷ ti tý tŭ' henh ke mŭ gé.

¹²Ti nĭka tý 10 (ke) vŷ tý pă'i tý 10 (ke) nýtĭ gé. ěn ag vŷ ver kămŭ tŭ nýtĭ. Fi měg mré ag tóg tý pă'i nýtĭnh ke mŭ, hă ra ag tóg nĭg sĭ pě han ke mŭ gé. ¹³Jagně mré ag tóg věnh jykre pir han ke mŭ, pă'i tag ag, fi měg ěn mré. Fi měg mŷ ag tóg věnh vin ke mŭ. ¹⁴Cordeiro ěn kato ag tóg văsănsăn ke mŭ. Hă ra cordeiro tóg ag tý ěn ri kenh ke mŭ, fi mré ke ag mré, ũ tý ti tovănh ja tŭ ag mré, ũn kuprěg ký nýtĭ ag mré. Ký cordeiro ěn vŷ tý pă'i kar kri ke jě. Pă'i mág ag kar kri tý pă'i ti jě mŷr,” he tóg inh mý, Topě tý jěně jafă ti.

¹⁵Ký tóg inh mý: “goj ve ja â nĭ gé,” he mŭ. “Goj ěn tá fi tóg nĭ, ũn týta kórég ěn fi. Povo kar to ken hă vě, hă vŷ: goj, he mŭ, ěpră ke kar to ken hă vě, nação kar to ken hă vě, vyrmŷ vĭ nýtĭ ag kar to ken hă vě gé, hă vŷ: goj, he mŭ,” he tóg. ¹⁶“Ký fi měg vŷ ti nĭka tý 10 (ke) ěn mré (tóg) fi to kórég tăvĭ nýtĭnh ke mŭ. Fi tŭ kunŭnh kăn jě ag tóg ke mŭ, fi kur mré hă, ký fi tóg kator nĭnh ke mŭ, ũn kórég ěn fi. Fi nĭ ko jě ag tóg ke mŭ gé, ký ag tóg fi pŭn ke mŭ gé. ¹⁷Ag tý ki kagtĭg ra Topě tóg ag krĭn tí, ag vatănh tá, ký ag tóg Topě tý ag mŷ fi to věnh jykre nĭv ěn hă han tí. Topě tý ag krĭn ký ag tóg jagně mré věnh jykre pir hă

han tĩ, kŷ ag tóg fi mĕg mŷ vĕnh vin tĩ gé, pã'i tŷ 10 (ke) ěn ag. Gen kŷ ag tóg nĕn kar kãnkãn ke mŷ ěn pĕtĕm ke mŷ, Topĕ tŷ vãšŷ tó ja ěn kar ti," he tóg, Topĕ tŷ jĕnĕ jafã ti.

¹⁸ "Kŷ ũn tŷtã kórĕg ěn fi, ã tŷ ũn vĕg mŷ ěn fi vŷ tŷ cidade mág ěn nĩ. Ěprã pã'i kri ke kar fi nĩ," he tóg inh mŷ, Topĕ tŷ jĕnĕ jafã ěn ti.

18

Babilônia tŷ tũ' he

¹ Kar kŷ sóg Topĕ tŷ jĕnĕ jafã ũ vĕg mŷ gé. Kanhkã tá tóg kãtĕre mŷ. Tar pĕ tóg jĕ, jĕngrĕ tóg jĕ gé, kŷ ti jĕngrĕ tóg kurã han mŷ, ěprã, Topĕ tŷ jĕnĕ jafã ěn ti. ² Ěn vŷ prĕr mŷ. "!.Kókĕn kŷ ti nŷ ha..!" he tóg mŷ, prĕr kŷ. "!.Babilônia vŷ kókĕn kŷ nŷ, cidade mág ěn ti..!" he tóg. "!.Japo ag, vĕnh jagrĕ kórĕg ag vŷ tá ěmã nŷti ha..! Jĕšĩ kavĕj kar, sĕšĩ kórĕg kar vŷ tá nŷti ha, cidade jy ró ěn kãmĩ..!

³ Ěprã ke kar vŷ cidade ěn jykre han ja nŷgte..! Kŷ tóg ag tŷ ũ mrĕ nŷ kónãn ěn ri ke ne..! Vinho kron mág ri ke ti ne..! cidade ěn jykre ti..! Ěprã pã'i ag vŷ tá vĕnh jykre han ja nŷgte..! Kŷ tóg ũn tŷtã kórĕg fi mrĕ nŷ ri ke nĩ, ag jykre kórĕg ti..! Nĕn ũ vender he tĩ ag vŷ cidade ěn tugrĩn rico nŷti ja nŷgte..! tá ke ag tŷ rico tãvĩ ja nŷtĩn kã..! Hã ra tóg kókĕn kŷ nŷ ha..!" he tóg, prĕr kŷ, Topĕ tŷ jĕnĕ jafã ti.

⁴ Kŷ sóg kanhkã tá vĕnh vĩ ũ mĕg mŷ gé, ũ tŷ Topĕ ki ge kŷ nŷti ag mŷ tóg: "mŷ jĕ ha," he mŷ, ũ tŷ kanhkã tá vĩ mŷ ěn ti. "Cidade tá kãpamĩ, ke tũ nĩ mŷ ra ãjag tóg ag mrĕ Topĕ vĩ mranh ke mŷ, kŷ Topĕ tóg ag mrĕ ãjag vóg kónãn ke mŷ gé, ti tŷ cidade kókĕn ken kŷ," he tóg, ũ tŷ kanhkã tá vĩ mŷ ti, ũ tŷ Topĕ ki ge kŷ nŷti ag mŷ. Cidade ěn kókĕn ke to hã tóg ag mŷ tó mŷ. ⁵ "Topĕ vŷ ag jykre pãno ve kãn, kŷ tóg kã jatũ tũ nĩ. Ag tŷ Topĕ vĩ mranh vŷ e tãvĩ nŷti, kŷ ti pãnfĩ tóg kanhkã pĕtĕm mŷ, ag tŷ Topĕ vĩ mranh pãnfĩ ti. ⁶ Ag tŷ ãjag mŷ nĕn han ja ěn ri ke han nĩ, ag mŷ," he tóg, ũ tŷ Topĕ ki ge kŷ nŷti ag mŷ. "Ag tŷ ãjag mŷ ti kórĕg pir han kŷ ag mŷ ti kórĕg régre han nĩ, vĕnh kato. ãjag mŷ ag tóg ti kron jafã kórĕg ven ja nĩ. Ag mŷ ti kron jafã kórĕg ven régrĕg nĩ. ⁷ Sĩnvĩ ja ag nŷti, tŷ nĕn ũ mág ja ag nŷti. Ag jagtar han nĩ, ag sĩnvĩ tag to. Ag jagtar han nĩ, ag tŷ nĕn ũ mág tag to, ũ tŷ nĕn ũ mág tũ ag jagtar han nĩ gé, ag mrĕ. "Ũn mág vŷ tŷ ěg nŷti," he ag tóg mŷ. "Ũ pi(jé) ěg jagtar han ke mŷ," he ag tóg mŷ. ⁸ Hã ra ag tóg vãhã venh ke mŷ, ag jagãgtar ke ti, ag vĕšŷrĕnh ke ti, ag vãnhprãg ti, kŷ tóg ag tŷ vĕnh kaga jagy han ri ke nĩ sir. Kurã pir ki ag tóg tag ve kãn ke mŷ, kŷ ag tóg pĩ ki kãgtĕr ke mŷ. Topĕ hã vŷ ag vóg kónãn ke mŷ, pã'i mág ti. Tar pĕ ti jĕ nĩ mŷr, Topĕ ti," he tóg, ũ tŷ kanhkã tá vĩ mŷ ti, ũ tŷ Topĕ ki ge kŷ nŷti ag mŷ.

⁹ Kŷ ěprã pã'i ag vŷ venh ke mŷ, cidade nŷja ti. Cidade ki ke ag mrĕ tóg ag mŷ sér nĩ ja nŷgtĩ. Ag mrĕ ag tóg nĕn (ũ) kar vigve ja nŷgtĩ, kŷ tóg ag tŷ fag mrĕ nŷ ri ke nĩ ja nĩ, ag tũ mág ěn ti. Cidade pŷr nŷja ve jĕ ag tóg ke mŷ ha, kŷ ag tóg fŷnh mŷ, jagtar ke mŷ. ¹⁰ Kuvar há tá ag tóg nŷtĩnh ke mŷ, ag kanĕ jur kŷ, ag tŷ cidade ki ke ag vãnhprãg jagy mĕ kŷ. Kŷ ag tóg jagtar kŷ: "jagy tãvĩ tóg ti," hĕnh ke mŷ sir, pã'i ag. "Ěhé tãvĩn ja ti nĩ, cidade tŷ Babilônia tag ti, tar pĕ ja ti nĩ. Hã ra ag tóg hora pir ki ti kókĕn kãn," he jĕ ag tóg ke mŷ, pã'i ag.

¹¹ Kŷ nĕn (ũ) vender he nŷtĩgtĩ ag vŷ jagtar kŷ fŷnh ke mŷ gé, cidade tũ to. Tá ag tóg nĕn (ũ) tŷ hĕn ri ke ve ja nŷgtĩ, ¹² ouro ti, prata ti, pó sĩnvĩ ti, pérola ti, pyrfĕ tŷ kur ti, kur tŷ seda ti, kur kusŷg ti, kur kusŷg sã ti, ka kaja e ti, elefante jã tŷ nĕn han mŷ ti, ka sĩnvĩ tŷ nĕn han mŷ ti, ferro tŷ nĕn han mŷ ti, ferro

kusŭg tŷ nĕn han mŭ ti, pŏ tŷ mǎrmore tŷ nĕn han mŭ ti, ¹³ canela ti, vĕjĕn ger há ti, ka jĕnjo pŭn kŷ ger há tŷ incenso ti, ka jĕnjo pŭn kŷ ger há tŷ mirra ti, vĕnh mŭ tŷn jafǎ ti, vinho ti, azeite ti, farinha ti, trigo ti, monh ti, carneiro ti, cavalo ti, carroça ti, ũn grĕ ag, ũn tŷtǎ fag mrĕ hǎ. Tag kar tŷ ag tŏg negocio hyn han tŷ ja nĭgtŷ, vender he nŷtŷgtŷ ag, hǎ ra tŏg tŷ ti ha. ¹⁴ Kŷ nĕn ũ vender he nŷtŷgtŷ ag tŏg jagtar kŷ tag tŏnh ke mŭ, ha mĕ. “Nĕn kar ve ja ĕg tŏg nĭgtŷ, cidade tá, kŷ tŏg ĕg mŷ sér nŷ ja nĭgtŷ. Riqueza ĕn tŏg tŷ he kǎn. Ũ tŏg nĕn kar ĕn to ĕn mǎn ke tŷ nŷ ha. Ve mǎn ke tŷ ĕg tŏg nŷ ha, nĕn (ũ) kar ĕn ti,” he jĕ ag tŏg ke mŭ, nĕn (ũ) vender he nŷtŷgtŷ ag. ¹⁵ Kŷ ag tŏg kuvar há tá nŷtŷnh mŭ. Cidade ĕn tá negocio han to ag tŏg vĕnh han ja nĭgtŷ, hǎ kŷ tŏg ag mŷ e tŷ. Tǎtǎ nŷtŷn kŷ ag tŏg jŷrŭn ke mŭ, ag tŷ cidade tá ke ag jagǎgtar ve kŷ. Fŷ jĕ ag tŏg ke mŭ, vĕsŷrĕnh jĕ ag tŏg ke mŭ. ¹⁶ Kŷ ag tŏg: “jagy tǎvŷ tŏg nŷ,” henh ke mŭ. “Hǎ tǎvŷ ja ag nŷtŷ, cidade tag ki ke ja ag. Kur sŷnvŷ rŷnh ja ag tŏg nŷtŷ, pyrĕfĕ tŷ kur, kur kusŭg, kur kusŭg sǎ. Ouro rŷnh ja ag tŏg nŷtŷ, pŏ sŷnvŷ, pĕrola. ¹⁷ Hora pir ki ag tŏg tŷ he kǎn ja nŷ, ag tŷ nĕn (ũ) kar mrĕ hǎ,” he jĕ ag tŏg ke mŭ gĕ, nĕn ũ vender he nŷtŷgtŷ ag.

¹⁸ Kŷ barco to pǎ'i ag vŷ nŷtŷnh ke mŭ gĕ, goj kri mŭ mŭ kar ag, barco ki rŷr tŷ kar ag, ũ tŷ goj kri rǎnrǎj mŭ kar ag ke gĕ. Tǎtǎ nŷtŷ kŷ ag tŏg cidade nŷja ĕn ve kŷ (ag tŏg) prĕnprĕr mŭ sir. “Cidade ĕn ri ke ve mǎn ke tŷ ĕg tŏg nŷ ha,” he jĕ ag tŏg ke mŭ. ¹⁹ Kŷ ag tŏg ga funfur tŷ vĕnh kri vǎm ke mŭ sir, ag mŷ e tŷn kŷ. Fŷ jĕ ag tŏg ke mŭ, vĕsŷrĕnh jĕ ag tŏg ke mŭ. “Jagy tǎvŷ tŏg tŷ,” he jĕ ag tŏg ke mŭ. “Hǎ tǎvŷ ja ag nŷtŷ, cidade tag ki ke ja ag. Vĕnh kar vŷ ag tŷ mǎn kŷ vĕnh hyn han ja nĭgtŷ, ũ tŷ barco kǎmŷ goj kri mŷgtŷ ag. Kŷ tŏg jagy tǎvŷ tŷ. Hora pir ki tŏg tŷ he kǎn ja nŷ,” he jĕ ag tŏg ke mŭ gĕ, goj kri mŷgtŷ ag.

²⁰ “Kanhkǎ tá nŷtŷ kar’. Mŷ sér nŷtŷmnŷ. Topĕ ki ge kŷ nŷtŷ kar’, mŷ sér nŷtŷmnŷ. Apŏstolo kar’, Topĕ vŷ tŏ tŷ kar’, mŷ sér nŷtŷmnŷ. Tŷ he kǎn ag huri, cidade ĕn tá ke kar ag. Topĕ vŷ hur ag vŏg kŏnǎn, ag tŷ ajag vŏg kŏnǎn ja tugrŷn.’”

²¹ Kŷ Topĕ tŷ jĕnĕ jafǎ tar ũ tŏg pŏ mág vǎg mŭ. Kra tŷ pŏ ri ke ti nŷ, pŏ mág ĕn ti. Kŷ tŏg goj nig ki ti fŏn mŭ, jŷ kŷ, kŷ tŏg: “isŷ pŏ fŏn mŭ tag ri ke ti nŷnh mŭ, cidade tŷ Babilŏnia kŏkĕn ti,” he mŭ. “Kŏkĕn kǎn kŷ tŏg nŷ. Ũ tŏg ti ve mǎn ke tŷ nŷ ha, cidade ti. ²² Kǎki ag tŏg harpa kyn mǎn ke tŷ nŷtŷ ha, tŷnh mǎn ke tŷ ag nŷ ha, vǎn tŷ vǎkyr ĕn kyn mǎn ke tŷ ag nŷ ha, trombeta ti ke gĕ. Vǎkyr mĕ mǎn ke tŷ ĕg nŷ ha, cidade tŷ Babilŏnia tá. Ũ tŏg ki rǎnrǎj mǎn ke tŷ nŷ ha, ũ tŏg ki nŷ mǎn ke tŷ nŷ ha. Ũ tŏg ki tynyn mǎn ke tŷ nŷ gĕ. ²³ Ũ tŏg ki lampiǎo grug mǎn ke tŷ nŷ ha. Ũ tŏg ki vĕnh prŷg to festa han mǎn ke tŷ nŷ gĕ. Hǎ tǎvŷ ja ag nŷtŷ, tá nĕn (ũ) kar vender he nŷtŷgtŷ ĕn ag, kŷ vĕnh kar vŷ ag vŷ jĕmĕ ja nĭgtŷ. Povo kar krŷn kŏnǎn ja ag tŏg nĭgtŷ, kujǎ tŷ ĕg mŷ ŏn tŷ ĕn ri ke han ja ag tŏg nĭgtŷ. ²⁴ Topĕ vŷ tŏ tŷ ag kǎgtĕn ja ag tŏg nĭgtŷ, cidade ĕn tá ke ag, Topĕ ki ge kŷ nŷtŷ ag kǎgtĕn ja ag tŏg nĭgtŷ. ĕn hǎ tá tŏg vĕnh ven ja nŷ, ag tŷ ũn kǎgtĕn mŷ kyvĕnh kar tŷ. Hǎ kŷ ag tŏg ag kar kyvĕnh kajǎm kǎn ke mŭ,” he tŏg mŭ, Topĕ tŷ jĕnĕ jafǎ tar ĕn ti.

19

¹ Kŷ sŏg kanhkǎ tá nĕn ũ mĕg mŭ gĕ sir, hǎ ra tŏg ũ tŷ hĕn ri ke ag jǎn mĕg nŷ. Jǎn kŷ ag tŏg cidade ĕn to tag tŏ mŭ, ha mĕ. “Topĕ mŷ vŷ hǎ han nŷ. Topĕ ne ĕg krenkren han ki kanhrŏ nŷ. Ti hǎ ne tŷ ũn mág nŷ. Ti hǎ ne tar jĕ’.” ² Ti tŷ nĕn han mŭ vŷ kurj kar nŷ. Ũn tŷtǎ kŏrĕg ĕn fi vŏg kŏnǎn tŏg huri. ĕprǎ ke

kar kókén ja fi tóg nĩ, fi jykre pãno tỹ. Topě vỹ fi vóg kónãn, fi tỹ ti rãnrãj han tí ag kãgtén ja nĩn kỹ,” he ag tóg, kanhkã tân ag, cidade tỹ Babilônia to.

³ Kỹ ag tóg jãn mãn kỹ tag tó mũ gé, ha mẽ. “Topě mỹ vĩ há han nĩ. Cidade ẽn pũr nĩa vỹ kanhkã ra tâpyr mũ. Tũ' henh ke tũ ti nĩ, nĩa ẽn,” he ag tóg mũ gé, jãn kỹ, kanhkã tân ẽn ag. ⁴ Kỹ kófa tỹ 24 (ke) ẽn ag tóg mũg ke kãn mũ, nén nẻ tỹ 4 (ke) ẽn ag mrẻ hã. Topě mỹ ag tóg: “Topě vỹ tỹ ã nĩ,” he mũ, ù tỹ nĩgja sĩnvĩ kri nĩ ẽn mỹ. Kỹ ag tóg: “hã vẻ,” he mũ gé. “Topě mỹ vĩ há han nĩ,” he ag tóg mũ, jamã hár(a).

Cordeiro vẻnh prũg

⁵ Kỹ nĩgja sĩnvĩ ẽn tá vẻnh vĩ tóg mẽ há tí gé. “Ủ tỹ Topě mỹ rãnrãj tí,” he tóg. “Ủ tỹ Topě kamẻg tí,” he tóg. “Ủn mág,” he tóg. “Ủn kãsir,” he tóg. “Topě mỹ vĩ há han, ãjag kar,” he tóg, vẻnh vĩ ẽn tí.

⁶ Kỹ kỏg ù tỹ hẻn ri ke ag jãn mẽg mũ gé. Tỹ tóg sa krog vĩ mẽ tí, tỹ tóg ta tỹ tỹrỹr he mẽ tí gé, ag jãn tí. Jãn kỹ ag tóg tag tó mũ, ha mẽ. “Topě mỹ vĩ há han nĩ,” he ag tóg. “Ủ tỹ nẻn ù kar han ki kanhrỏ nĩ ẽn tóg tỹ pã'i mág pẻ jẻ, ẻg pã'i mág tí, Topě tí. ⁷ Kỹ tóg ẻg mỹ sér tãvĩ tí. Vĩ sér han jẻ ẻg tóg ke mũ ha. “Tỹ ti ùn mág pẻ jẻ,” he jẻ ẻg tóg ke mũ gé. “Cordeiro tỹ vãhã prũg ke nẻ ha. Ti prũnh ke fi vỹ vẻnh kãn huri. ⁸ Ắ kur kupri ẽn tu kỹ fi tóg jẻ nĩ, fi kur jẻngrẻ ẽn,” he ag tóg, ùn e ag, jãnjãn kỹ. Fi jykre tãg to ken hã vẻ, hã vỹ: fi kur kupri jẻngrẻ, he mũ, fi tỹ Topě jykre hã ẽn han kỹ nĩ hã vẻ. Ủ tỹ Topě ki ge kỹ nỹtĩ kar ag to ken hã vẻ, hã vỹ: cordeiro prũnh ke, he mũ.

⁹ Kỹ Topě tỹ jẻnẻ jafã tóg inh mỹ: “inh vĩ tag rãn nĩ,” he mũ. “Ủ tỹ hẻn ri ke ag tóg cordeiro prũg tỹ festa konh ke mũ. Topě vỹ ù tỹ ti festa ko mũ ag kar ve há han mũ,” he tóg. Kỹ tóg: “Topě tỹ tón hã vẻ,” he mũ gé. “Hã ra Topě tóg ón vãnh nĩgtĩ,” he tóg, Topě tỹ jẻnẻ jafã tí.

¹⁰ Kỹ sỏg tí krẻm mũg ke mũ, sỹ tí mỹ: “Topě vỹ tỹ ã nĩ,” he jẻ. Hã ra tóg inh mỹ: “ke tũg ra,” he mũ, Topě tỹ jẻnẻ jafã ẽn tí. “Topě mỹ rãnrãj han jafã vỹ tỹ inh nĩ, ã ri ke, ã kanhkã ag ri ke, ù tỹ Jesus tỹ ki hã tó mũ ki krỏm mũ ẽn ag kar ri ke sỏg nĩ, Topě rãnrãj han kỹ,” he tóg. “Topẻ hã mỹ: Topẻ vỹ tỹ ã nĩ, hemnĩ,” he tóg inh mỹ, Topẻ tỹ jẻnẻ jafã ẽn tí.

Topẻ vĩ tó tí ag vỹ Jesus tỹ ki hã tó mũ ẽn hã kãmén tí.

Ủ tỹ cavalo kupri kri nĩ

¹¹ Kỹ sỏg kanhkã rỏm kỹ nỹ vẻg mũ. Cavalo kupri vỹ tá jẻ nĩ. Ủ tỹ ti kri nĩ jyjyn hã vỹ: “ủn ón vãnh,” he mũ. “Ủ tỹ nẻn (ủ) há to krỏnh ke vãnh,” he tóg mũ gé, tí jiji tí. Tĩ hã vỹ jykre kuryj nĩ, ù tỹ cavalo kupri kri nĩ ẽn tí, kỹ tóg ki hã tó tí gé. Nẻn ù há hã to tóg vãsãn tí gé. ¹² Tĩ kanẻ vỹ tỹ pĩ gru ve nĩ. Tĩ kri tỏgfĩ vỹ e nỹtĩ. Tĩ kri tí jyjy tóg rãn kỹ nĩ, hã ra ù pi(jẻ) tí jiji ki kanhrỏ nỹtĩ'. Tĩ hã vỹ ã pir mỹ ã jyjy ki kanhrỏ nĩ'. ¹³ Tĩ kur vỹ kvẻnh nĩ. Tĩ to ag tóg: “Topẻ vĩ,” he tí. ¹⁴ Kanhkã tá soldado ag tóg tí nỏn kãmũ mũ. Cavalo kupri kri ag tóg kãmũ mũ, kanhkã tân ag, tí soldado ag. Kur kupri rĩnh kỹ ag tóg kãmũ mũ. ¹⁵ Ủ tỹ ag jo tí mũ ẽn jẻnẻk tá rỏgro jã rẻgre tóg kãkutẻ mũ. Rỏgro tag tỹ tóg povo kar ag tỹ hẻn ri kenh ke mũ. Tỹ ag kri jẻ kỹ tóg vẻnh jykre tar han ke mũ, ag to. Uva jẻgmĩ jafã tá tóg jẻgmĩnh ke mũ, uva tí, hã vỹ: Topẻ tỹ vẻnh kar to jũ jagy han mũ, he mũ, hã vỹ: uva jẻgmĩ, he mũ. ¹⁶ Tĩ kur ki tag tóg rãn kỹ nĩ, ha mẽ. “Pã'i kar ag kri pã'i,” he tóg, vẻnh rãn ki. “Ủn mág kar ag kri ke,” he tóg mũ gé, vẻnh rãn ki. Tĩ kre ki tóg rãn kỹ nĩ gé.

¹⁷ Kŷ sóg Topě tŷ jěně jafā ũ vэг mŷ gé. Rā kri tóg jě nĭ. Kŷ tóg sēsĭ kar jé prěr mŷ, jēsĭ tŷ kanhkā krēm tэгtэг tĭ ag kar. Jamā hár(a) tóg ag mŷ: “!..kuneg..!” he mŷ. “!..Věnh mǎn kāmŷ jeg..!” he tóg. “!..Topě tŷ festa konh kāmŷ jeg..!” ¹⁸ Pā'i kǎgter konh kāmŷ jeg..! Soldado to pā'i ag, soldado ag, cavalo ag, ũ tŷ cavalo kri mŷgtĭ ag, ũ tŷ tŷ camarada nŷtĭ ag, ag patrāo ag, ũn mág ag, ũn kāsir ag, ěprā ke kar ag kǎgter mŷ nĭ konh kāmŷ jeg..!” he tóg, Topě tŷ jěně jafā ti, sēsĭ ag kar jé prěr kŷ.

¹⁹ Kŷ sóg goj kǎtá mĭg ěn ve mǎn mŷ gé, ěprā pā'i kar ag ke gé, ag soldado ag mré hā. Věnh mǎn kŷ ag tóg nŷtĭ, ag tŷ ũ tŷ cavalo kupri kri nĭ ěn kato vāsānsān jé, ag tŷ ti krēm ke ag kato vāsānsān mág han jé. ²⁰ Kŷ ag tóg mĭg ěn sэг mŷ, ũ tŷ ón kŷ Topě vĭ tó tĭ ěn ag mré hā, ũ tŷ mĭg rĭnve nén ve vǎnh tŷ hěn ri ke hyn han ja ěn ti. Ti tŷ milagre hyn han tŷgrĭn ũ tŷ hěn ri ke ag tóg ti vĭ kri nĭm ja nĭgtĭ. Ti tŷ ag krĭn kónǎn hā vē, ũ tŷ ti rá tŷ rǎnrǎn kŷ nŷtĭ kar ag, ũ tŷ ti kǎgrá to: “Topě vē,” he mŷ kar ag. Kŷ ũ tŷ mĭg ěn sэг mŷ ag tóg pĭ gru fir ki ti fón mŷ, pĭ mág pě ki, ũ tŷ ón kŷ Topě vĭ tó tĭ ěn mré hā. Ag rĭnrĭr hā ra ag tóg pĭ grug fir ěn ki ag vǎm mŷ, ag sigse kŷ. Pó tŷ enxofre pŭr nĭja ěn ki ag tóg vǎm mŷ, vǎn pŭr nĭja ri ke ěn ki. ²¹ Ag soldado ag kǎgtén ag tóg mŷ gé sir, rógro tŷ, rógro tŷ ũ tŷ cavalo kupri kri nĭ ěn jĕnkā tá kǎkutĕ mŷ ěn ti. Kŷ jēsĭ kar ag tóg věnh fǎn mŷ sir, ũn kǎgter mŷ ag nĭ kon kŷ.

20

Satanás tŷ prŷg tŷ mil (ke) ki se kŷ jĕ

¹ Kŷ sóg Topě tŷ jěně jafā ũ vэг mŷ gé sir. Kanhkā tá tóg kǎtère mŷ, Topě tŷ jěně jafā ti. Nŷgme jǎnkā nĭfěnh jafā vyn kŷ tóg kǎtère mŷ, ti chave ti. Ferro tŷ corrente vǎg tóg mŷ gé. ² ěn vŷ mĭg fĕr ěn sэг mŷ, hā vŷ: pŷn ve tŷ ũn ve fag krĭn kónǎn mŷ, he mŷ, hā vŷ: Japo, he mŷ, hā vŷ: Satanás, he mŷ, mĭg fĕr ěn ti. ěn se kŷ tóg ferro tŷ ti mrĭnh mŷ sir. Kŷ tóg se kŷ jĕ nĭ, prŷg tŷ mil (ke) ki. ³ Nŷgme ki tóg ti fón mŷ sir, mĭg fĕr ti tŷ, Topě tŷ jěně jafā ěn ti, kŷ tóg nŷgme jǎnkā nĭfěnh há han mŷ sir, chave tŷ. Kŷ mĭg fĕr ěn tóg povo ag krĭn kónǎn mǎn ke tŷ nĭ ha ver, prŷg tŷ mil (ke) ki. Prŷg tŷ mil (ke) tag tŷ tŷ' hen kŷ ag tóg ver ti kavǎn sĭ han mǎn ke mŷ, mĭg fĕr ti.

⁴ Kŷ sóg nĭgja sĭnvĭ tŷ hěn ri ke vĭgveg mŷ. ũ tŷ kri nĭgnĭg kŷ nŷtĭ ag vŷ tŷ pā'i nŷtĭ, ag tŷ věnh kar jykre tŷgnŷm ke to pā'i. Kŷ sóg ěprā ke kuprĭg tŷ hěn ri ke ag vĭgveg mŷ gé, ag tŷ ũn kǎgtén ja ěn ag kuprĭg. Ag tŷ věnh kar mŷ Jesus kāmén ja tŷgrĭn ag tóg ag kǎgtén ja nĭ, ag tŷ Topě vĭ tó tŷgrĭn. Mĭg ěn to ag tóg: “Topě vē,” he ja tŷ nĭgtĭ, ti kǎgrá to ke gé. Mĭg rá ěn tŷ ag tóg věnh rǎn ja tŷ nĭ gé, ag kakā ki, ag nĭgĕ pǎnĭ ki ke gé. ěn ag vŷ tŷ Cristo mré pā'i nŷtĭnh ha, prŷg tŷ mil (ke) ěn ki. ⁵ Vĕser ũ ag vŷ ver rĭnrĭr mǎn ke tŷ nĭ. Prŷg tŷ mil (ke) ěn tŷ tŷ' hen kŷ ag tóg kejĕn rĭnrĭr mǎn kǎn ke mŷ. ũ tŷ Cristo mré tŷ pā'i nŷtĭ tag ag vŷ rĭnrĭr vén ke mŷ. ⁶ ũ tŷ rĭnrĭr vén mŷ mŷ tóg vĭ há han ke mŷ, Topě ti. Topě tŷ vŷ tŷ ag nŷtĭ. Kǎgter mǎn ke tŷ ag tóg nŷtĭ ha. Topě tŷ ki rĭr jé ag tóg ke mŷ, Cristo tŷ ki ke gé. Prŷg tŷ mil (ke) ki ag tóg tŷ pā'i nŷtĭnh mŷ, Cristo mré hā.

Satanás kutĕ

⁷ Kejĕn prŷg tŷ mil (ke) ěn tóg tŷ' he mŷ. Kŷ ag tóg Satanás ěn kavǎn sĭ han mǎn ke mŷ. ⁸ Kŷ tóg tĭ mŷ, povo tŷ Gogue ag mré Magogue ag krĭn kónǎn jé, tátá, ga fyr tá, Satanás ti. E tǎvĭ ag nŷtĭ, goj fyr tá rŷnhřŷj ri ke ěn ag, goj kafā tŷ fyr tá rĭnhřŷj ri ke ěn ag. Ag věnh mǎn kǎn han jé tóg ke mŷ, Satanás ti. ⁹ Kŷ

ag tóg tá kāmū mū, ūn e tāvī ēn ag. Ū tȳ Topē ki ge kȳ nȳtī ag kato ag tóg kāmū mū, cidade ēn kato, Topē tȳ cidade to há nī ēn kato. Ag tȳ ag tȳ tū' he kãn sór vē. Hā ra pī tóg kanhkā tá kātére mū, kȳ tóg ag kāgtén mū. Ū tȳ Topē ki ge kȳ nȳtī ag tȳ tū' he sór mū ēn ag kāgtén tóg mū, pī ti. ¹⁰ Japo ēn, ū tȳ ag mȳ ón mū ēn fón pē han ag tóg mū, pī grug fir ēn ki, pī mág pē ēn ki, pó tȳ enxofre pūr nĳa ēn kākī, vān pūr nĳa ri ke ēn kākī. Goj kātā mĳ ēn vȳ tá nī ha, pī grug fir ēn kākā, kar kȳ ón kȳ Topē vī tó tī ēn ti ke gé. Pī grug fir ēn kākī ag tóg nȳtī, tá kāpa mǎn ke tū pē ag tóg nȳtī ha. Tá ag jagtar tāvī nȳtī ha.

Vēnh kar jykre tugnȳm ke kurā

¹¹ Kȳ sóg nĳja mág pē vég mū gé, nĳja kupri. Ū tóg kri nī nī. Ti rĳnve ga tóg tū' he mū vāhā, kanhkā ti ke gé. Vēnh ven mǎn tū tóg nȳtī ha, kanhkā mré ga ti. ¹² Kȳ sóg vēser kar vĳgvég mū, ūn mág ag, ūn kāsir ag ke gé. Nĳja kupri ēn jo ag tóg nȳtī. Kȳ livro vȳ tá nȳtī gé. Livro ēn kygvāg ag tóg mū. Vēnh kar jykre vȳ livro ēn ki rǎnrán kȳ nȳtī. Kȳ livro ū vȳ tá nī gé, ēn kavāg ag tóg mū gé. Ū tȳ rĳr krȳg ja tū venh ke mū ag jygyj vȳ livro ēn ki rǎnrán kȳ nȳtī. Kȳ Topē tóg vēser kar jykre tugnȳm ke mū, kȳ tóg ag mȳ ag tȳ nēn venh ke mū ti tónh ke mū. Ag tȳ ājag tȳ nēn han ja kajām ke vē, ag tȳ ājag jykre tȳ livro ki rǎnrán kȳ nȳtī ēn kajām kãn ke vē. ¹³ Ū tȳ goj ki kāgter mū ag vȳ tá nȳtī gé, ū tȳ vēser jamā tá nȳtī ag kar ti. Vēnh kar vȳ tá nȳtī. Ag tȳ nēn han mū kar kajām kãn jé ag tóg ke mū ha. ¹⁴ Kȳ ū vȳ ter mǎn ke tū nī ha. Ēg ter ke tag vȳ hur tūg. Ū tȳ pī grug fir ēn kākī vár ke tag ag vȳ kāgter ri ke han ke mū, kȳ tóg ag kāgter pē han ri ke nī sir, ag tūg pē han tū ra. ¹⁵ Kȳ ūn jygyj rǎn kȳ nȳtī tū ēn ag vȳ pī grug fir ēn kākī vár kãn ke mū, ūn jygyj tȳ Topē livro ki rǎnrán kȳ nȳtī tū ēn ag.

21

Kanhkā tǎg mré ga tǎg

¹ Kȳ sóg kanhkā tǎg vég mū gé, ga tǎg ke gé. Kanhkā ve ēn tóg hur tūg, ga ve ēn ke gé, goj ti ke gé. ² Kȳ sóg Topē tȳ cidade tag, Jerusalém tǎg tag vég mū gé. Kanhkā tá tóg kātére mū, Topē tá, cidade tǎg tag ti. Cidade sĳnvī han ja ag tóg nĳtī, kȳ tóg ag tȳ tá vēnh prūg to festa han ke nī ve nī. Cidade sĳnvī tóg ūn prūnh ke fi sĳnvī ri ke nī, fi tȳ ā mēn ke ti jāvānh kȳ. ³ Nĳja kupri ēn tá vēnh vī tóg mē há tí, kȳ tóg: “Topē jamān hā vē,” he mū. “Topē tȳ ēprā ke ag mré ēmān hā vē,” he tóg. “Ag mré tóg nī nī ha, ti tū vȳ tȳ ag nȳtĳnh ke mū ha. Topē vȳ ag mré nĳnh mū ha, kȳ tóg tȳ ag Topē nī sir. ⁴ Ag kanē var tȳ tū' he kãn jé tóg ke mū ha. Ū tóg ter mǎn ke tū pē nī ha, hā kȳ ū tóg fe kaj nī mǎn ke tū nī gé, jagtar ke tūm, kaganh ke tūm. Tūg ti nī ha, vēnh jykre si kar ti. Vēnh ven mǎn ke tū ti nī ha, vēnh jykre si ti,” he tóg, vēnh vī ēn ti.

⁵ Kȳ ū tȳ nĳja kupri kri nī ēn tóg: “nēn (ū) kar han mǎn jé sóg ke mū ha,” he mū. Kȳ tóg inh mȳ: “inh vī tag rǎn nī,” he mū gé. “Sȳ ki hā tó vē. Vēnh ven kãn jé tóg ke mū, sȳ ā mȳ nēn tó mū tag ti,” he tóg. ⁶ Kȳ tóg: “hȳ, vēnh ven kãn ti huri,” he mū gé. “Ūn ve vȳ tȳ inh nī, kȳ sóg tȳ ēgno nī gé. Isȳ nēn (ū) kar han tó hā sóg nī nī, kȳ sóg nēn (ū) kar tūg mū ra nĳnh mū gé. Ū tóg goj kron sór mū. Ēn mȳ sóg goj ven ti, kaja tū ra. Isȳ ti mȳ goj ven mū ēn vȳ ti ter tū han ke mū. ⁷ Ū tȳ isovānh tū ēn mȳ sóg nĳm ke mū, presente tag ti, ha mē: ti Topē vȳ tȳ inh nĳnh mū, kȳ tóg tȳ inh kósĳn nĳnh mū gé,” he tóg inh mȳ, ū tȳ nĳja kupri kri nī ēn ti.

⁸ Hã ra ũ ag tóg pĩ grug fir kãki, pĩ mág pẽ ên kãki vár ke mũ, hã vỹ: ũn mũmẽg (ka)mẽ ag, he mũ, ũ tỹ isovãnh mũ ag, he mũ, ũ tỹ vãnh jykre pãno tỹ vãnh kavãnh tí ag, he mũ, ũ tỹ ũ tén tí ag, he mũ, ũ tỹ ã prũ tú fag mré nỹgnỹ mũ ag, he mũ, ũ tỹ ã mén tú mré nỹgnỹ mũ fag, he mũ, kujá ag, he mũ, curandeiro ag, he mũ, ũ tỹ vãnh kãggrá jykre mĩ mũ mũ ag, he mũ, ũn ón mũ ag, he mũ gé. Pĩ grug fir ên kãki tóg ag vãm kãn ke mũ, pó tỹ enxofre pũr nĩja ên kãki, vãn pũr nĩja ri ke ên kãki. Kỹ tóg ag kãgtén pẽ han ri ke nĩ sir;” he tóg, ũ tỹ nĩja kupri kri nĩ ên ti.

Jerusalém tãg

⁹ Kỹ Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ũ tóg inh ki jun mũ, ũ tỹ pẽnky kãkã nĩ ên tỹ ga kri ke ag vóg kónãnh mũ ên ag kã ũ. Inh mỹ tóg: “kunĩg,” he mũ. “Cordeiro prũnh ke fi venh kãtĩg,” he tóg inh mỹ.

¹⁰ Kỹ Topẽ kuprĩg tóg inh krĩn mũ sir, kỹ sóg nén nẽ vэг mũ. Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ên tóg inh pére tí mũ, pãnónh těj (gy) kri. Pãnónh kri jẽ kỹ tóg inh mỹ Topẽ tỹ cidade tãg ven mũ sir, cidade tỹ Jerusalém, he mũ tag ti, ũ tỹ kanhkã tá kãtère mũ tag ti, Topẽ tá. ¹¹ Sinvĩ pẽ tóg nĩ, Topẽ sinvĩ ên ri ke ti nĩ, kókov tóg nĩ gé, pó tỹ jaspe kókov ri ke. Pó tỹ tonh vỹ tỹ ti nĩ, jaspe ti, kỹ tóg pó kókov fin êvãj ên ri ke nĩ. ¹² Cidade jy ró tóg těj gy nỹ, vãnh ra hã tóg těj gy jẽ gé. Ró ki jãnkã tỹ 12 (ke) vỹ nỹtĩ. Kỹ Topẽ tỹ jěgnẽ jafã tỹ 12 (ke) ag vỹ ki rĩr nỹtĩ, jãnkã ki. Ki vãnh jygyj tóg rãnrãn kỹ nỹtĩ, jãnkã ki, Israel jóg'jóg ve tỹ 12 (ke) ên ag jygi ti. ¹³ Rã jur ja kãtã tóg jãnkã tãgtũ nĩ. Rã pur ja kãtã tóg jãnkã tãgtũ ũ nĩ gé, kanhkã tãpér kãtã tóg jãnkã tãgtũ ũ nĩ gé, kanhkã tãpér ũ kãtã tóg jãnkã tãgtũ ũ nĩ gé. ¹⁴ Pó tỹ 12 (ke) kri tóg hyn han kỹ nĩ nĩ, cidade ti. Pó ên ki vãnh jygyj tóg rãnrãn kỹ nỹtĩ gé, apóstolo tỹ 12 (ke) ên ag jygi ti, cordeiro tú ên ag jygyj ti.

¹⁵ Kỹ ũ tỹ inh mré vĩ mũ ên, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ên tóg ti kãmun jafã vyn kỹ jẽ nĩ, ti kãmun jafã tỹ ouro ti. Kỹ tóg cidade kãmun sór mũ, cidade jy ró ti, ti jãnkã ti ke gé. ¹⁶ Péno tỹ 4 (ke) ti nĩ, cidade ti, kỹ ti tãpér vỹ ti těj ri ke nĩ. Kỹ Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ên vỹ kãmun mũ sir, cidade ti, ti kãmun jafã tỹ. Quilômetro tỹ 2 mũl kri 200 (ke) ti nĩ, ti tỹ těj e kỹ nỹ ki, ti tãpér ki ke gé, ti tỹ vãnh ra jẽn ke gé. Vãnh ri ke kar ti nĩ, ti kãmur ti. ¹⁷ Kỹ tóg cidade jy ró ên kãmun mũ gé. Ti tãpér vỹ metro tỹ 64 (ke) nĩ. Metro tag vỹ tỹ êprã ke ag kãmun jafã nĩ, hã ra Topẽ tỹ jẽnẽ jafã vỹ kãmun mũ, êprã ke ag kãmun jafã tỹ. ¹⁸ Ró vỹ pó tỹ tonh tỹ jaspe tỹ han kỹ nỹ. Kỹ cidade vỹ ouro tỹ han kỹ nĩ, hã ra tóg fin êvãj nĩ, vidro fin êvãj ri ke. ¹⁹ Cidade jy ró tóg pó tỹ tonh mág kri han kỹ nĩ. Pó ên to pó tỹ tonh ũ tóg nỹtĩ gé, ũn e ag. Pó tỹ tonh mág ũ tóg tỹ jaspe nĩ, kỹ ũ tóg tỹ safira nĩ, kỹ ũ tóg tỹ ágata nĩ, jo ũ tóg tỹ esmeralda nĩ, ²⁰ jo ũ tóg tỹ sardônio nĩ, jo ũ tóg tỹ sárdio nĩ, ũ tóg tỹ crisólito nĩ, ũ tóg tỹ berilo nĩ, ũ tóg tỹ topázio nĩ, ũ tóg tỹ crisópraso nĩ, ũ tóg tỹ jacinto nĩ, ũ tóg tỹ ametista nĩ gé. 12 (ke) ti nỹtĩ, pó mág ti. ²¹ Kỹ ti jãnkã tỹ 12 (ke) vỹ pérola tỹ hyn han kỹ nỹtĩ. Jãnkã pir vỹ pérola pir nĩ mỹr, ha mẽ. Kỹ êpry mág ên, êmĩn mág ên vỹ ouro tỹ han kỹ sa, hã ra tóg fin êvãj nĩ, vidro fin êvãj ri ke.

²² Hã ra sóg Topẽ jo ĩn vэг tú nĩ, cidade ên tá. Topẽ vỹ vãnh kar kri nĩ, kỹ tóg nén (ũ) kar han ki kanhró nĩ gé. Topẽ hã vỹ cidade ên tá êmã nĩ, cordeiro ti ke gé, hã kỹ tóg tá ag jo ĩn tú nĩ. ²³ Kỹ rã tóg tá tú nĩ gé, kysã ke gé. Topẽ tỹ jěngrẽ vỹ ki kurã han tí, kỹ tóg tá kutyg vãnh nĩ sir. Cordeiro ên vỹ cidade ên tá rã ri ke nĩ. ²⁴ Kỹ vãnh kar tóg Topẽ tỹ cidade ki jěngrẽg ên tugrĩn êvãnh há han tí, povo kar ag. Êprã pã'i kar ag vỹ ãjag tỹ nén (ũ) kar gé kãmũnh mũ, ag tỹ tá vin han jẽ. ²⁵ Jãnkã vỹ nugnón kỹ nỹtĩ, kurã kar ki. Kutyg tú nĩn kỹ ag tóg jãnkã

nĭgfénh tũ nĭgtĭ. ²⁶ Povo kar ag vỹ ājag tỹ nén (ũ) gé kāmũnh ke mũ, cidade ên mũ. ²⁷ Hã ra nén ũ kórég vỹ kārānh ke tũ pẽ nĩ. Ũ tỹ vĕnh jykre pãno han mũ ag vỹ rã genh ke tũ nĩ, ũn ón mũ ag ke gé. Ũn jygi tỹ livro ki ránrán kỹ nỹtĩ ên ag hã vỹ ra genh ke mũ. Ũ tỹ rĩr krýg ja tũ vég mũ ên ag jygy vỹ ránrán kỹ nỹtĩ, cordeiro tỹ livro ên ki.

22

¹ Kỹ Topẽ tỹ jĕnĕ jafã tóg inh mỹ goj mág ven mũ. Goj ên vỹ ěg rĩnrĩr han tĩ. Kómkóm ke ti tĩ, goj ên ti, pó kupri fĩn ěváj tỹ kómkóm ke ên ri ke, goj ti. Goj ên nĩhỹg vỹ Topẽ nĭgia tá nĩ, cordeiro nĭgia ên tá. ² Kỹ tóg cidade kaju mũ tĩ mũ, ěpy mág jagma, ěmĩn mág ên jagma, goj ti. Ti fyr tá ka tóg nỹtĩ, ti fyr ũ tá ke gé. Ka kanĕ ên vỹ ěg rĩnrĩr han tĩ gé. Ên vỹ prỹg pir ki kanĕ tỹ 12 (ke) han tĩ. Kysã kar ki tóg ā kanĕ hyn han tĩ. Ti fĕj vỹ tỹ vĕnh kagta kar nĩ, vĕnh kaga kar tỹ tóg hághá' he kãn tĩ. ³ Topẽ tỹ nén ũ to jũ vỹ tá nĩnh ke tũ pẽ nĩ, cidade ên tá.

Topẽ nĭgia vỹ cidade ên tá nĩ nĩ, cordeiro nĭgia ên ti, kỹ vĕnh kar vỹ ti to: “Topẽ vĕ,” henh ke mũ, Topẽ rãnrãj han tĩ ag kar. ⁴ Topẽ ve jĕ ag tóg ke mũ, kỹ ti jiji vỹ ag kakã ki rán kỹ nĩnh mũ. ⁵ Tá tóg kutyg vānh nỹgtĩ, hã kỹ ag tóg tá lampião grug ke tũ nĩ. Rã vỹ tá tũ nĩ gé. Topẽ vỹ ag mỹ tỹ jĕngrĕ han tĩgtĩ, ěg pã'i ti. Kỹ tá nỹtĩ ag tóg tỹ pã'i nỹtĩnh ke mũ gé. Ag tỹ tỹ pã'i nỹtĩnh ke tag vỹ tũ' henh ke tũ nĩ.

Jesus kãtĩg mãn

⁶ Kỹ Topẽ tỹ jĕnĕ jafã ên tóg inh mỹ: “inh vĩ vỹ tỹ ki hã ke nĩ,” he mũ. “Vĕnh ó pijĕ,” he tóg. “Ěg jóg tỹ Topẽ vỹ ũ tỹ ā vĩ to tĩ ag mỹ ā kuprĩg jĕnĕ, ti tỹ ag kanhrãn jĕ. Hã kỹ tóg ā tỹ jĕgnĕ jafã ag kã ũ jĕnĕ, ti tỹ ti mỹ rãnrãj tĩ ag mỹ tó jĕ, nén tỹ kãnhmar kutĕnh ke mũ ti,” he tóg, inh mỹ, Topẽ tỹ jĕnĕ jafã ti.

⁷ Jesus vỹ tag tó mũ, ha mẽ. “Ha vé, inh kãtĩg mãn ke nĕ ha. Nén tỹ livro tag ki rán kỹ nĩ tag to jykrĕn há han nĩ, kỹ Topẽ tóg ājag mỹ vĩ há han ke mũ,” he tóg, Jesus ti.

⁸ Tag kar ve inh, mẽ inh ke gé, inh, hã vỹ: João, he mũ. Isỹ ve kãn kar kỹ sóg ũ tỹ inh mỹ tag ven mũ ên krĕm mũg ke mũ, sỹ ti mỹ: “Topẽ vỹ tỹ ā nĩ,” he jĕ.

⁹ Hã ra tóg inh mỹ: “ke tũg nĩ,” he mũ. “Ā ri ke sóg nĩ, isỹ Topẽ rãnrãj han kỹ. Ā régre ag ri ke sóg nĩ, ũ tỹ Topẽ vĩ tó tĩ ag ri ke sóg nĩ, ũ tỹ livro tag ki nén rán kỹ nĩ mẽg mũ ag ri ke sóg nĩ gé. Topẽ hã mỹ: “Topẽ vỹ tỹ ā nĩ,” hemnĩ,” he tóg, inh mỹ, Topẽ tỹ jĕnĕ jafã ti.

¹⁰ Kỹ Jesus vỹ tag tó mũ gé, ha mẽ. “Livro tag ki nén rán kỹ nĩ tag pĕju sór tũg nĩ,” he tóg, inh mỹ. “Kakó ti nĩ ha, ājag tỹ nén tỹ ki rán kỹ nĩ tag venh ke mũ ti. ¹¹ Ũ tỹ vĕnh jykre pãno han mũ ên jĕ han kỹ nĩ nĩ. Ũ mỹn hỹn há tĩgtĩ, ti jykre kavĕj ti. Ti jĕ ā jykre kórég hã mũ tĩg. Ũ tóg vĕnh jykre kuryj han tĩ. Ti jĕ to tar nĩ. Ũ ag tóg tỹ Topẽ tũ nỹtĩ. Ag jĕ ti to krónh ke tũg,” he tóg, Jesus ti.

¹² “Ha vé, inh kãtĩg mãn ke nĕ ha. Ājag kaja ma sóg kãtĩg ke mũ, ha vemnĩ. Vĕnh kar vỹ ve kãn ke mũ, ag tỹ nén han mũ kaja ti. ¹³ Topẽ vĩ kar han sóg tĩ. Ũn ve vỹ tỹ inh nĩ, ũn tỹ ěgno vỹ tỹ inh nĩ gé. Isỹ nén kar han vén to hã sóg nĩ, kỹ sóg nén kar tỹ tũ' he mũ ra ěgno kã nĩnh ke mũ gé,” he tóg, Jesus ti.

¹⁴ “Ũ ag tóg ājag jykre kugrynh sór tĩ, hã kỹ ag tóg ěg tỹ ěg kur kygfa ri ke han tĩ. Ên ag mỹ tóg vĩ há han ke mũ, Topẽ ti. Ka kanĕ tỹ ěg rĩnrĩr han tĩ ên ko jĕ ag tóg ke mũ, kỹ ag tóg cidade ên jãnkã ra genh ke mũ gé. ¹⁵ Hã ra ũ ag tóg ên ra genh ke tũ nĩ, hã vỹ: ũ tỹ vĕnh jykre pãno tỹ vĕnh kavĕnh tĩ ag, he mũ, kujã

ag, he mŭ, curandeiro ag, he mŭ, ũ tŷ ă prŭ tŷ fag mré nŷgnŷ mŭ ag, he mŭ, ũ fag tŷ ă jag mén tŷ ag mré nŷgnŷ mŭ fag, he mŭ, ũ tŷ ũ tén mŭ ag, he mŭ, ũ tŷ vĕnh kăgrá jykre mŷ mŭ mŭ ag, he mŭ, ũn ón mŭ ag, he mŭ, ũ tŷ ũ ag lograr he mŭ ag, he mŭ gé. Ěn ag vŷ cidade ra genh ke tŷ pĕ nŷ,” he tóg, Jesus ti.

¹⁶ “Isŷ jĕnĕ jafă jĕnĕ inh, inh, hă vŷ: Jesus, he mŭ. Ti jĕnĕ inh, ti tŷ ă jag mŷ ă jag tŷ nĕn venh ke mŭ kar tó jé, ũ tŷ inh vŷ jĕmĕ jé vĕnh măn tŷ ag kar mŷ. Davi krĕ'krĕ ag kă ũ ěn vŷ tŷ inh nŷ. Krĭg mág hă sóg nŷ,” he tóg, Jesus ti.

¹⁷ Kŷ Topĕ kuprĭg vŷ Jesus mŷ: “kur kătĭg,” he mŭ. ũ tŷ ti ki ge kŷ nŷti kar ag vŷ ti mŷ tag tó tŷ gé, ag tŷ tŷ ti prŭnh ke fi ri ke nŷtŷn kŷ. ũ tŷ ag tŷ ti jé prĕr mĕg mŭ ag jé ti mŷ: “kur kătĭg,” he kăn.

Kŷ Jesus tóg: “ũ tŷ goj kron sór mŭ ěn jé iso kătĭ,” he mŭ, “sŷ ti mŷ goj jun jé, fagŷnh mŷ. Goj ěn vŷ ti rŷr han ke mŭ, ha vemnŷ,” he tóg, Jesus ti.

Joăo tŷ ve ja

¹⁸ Văhă sóg tag tó sór mŭ, inh, hă vŷ: Joăo, he mŭ, ha mĕ. ũ tóg kejĕn isŷ nĕn răn mŭ tag ve kŷ păte ũ răn măn sór ke mŭ gé hĕn ri ke mŭn. Ěn vóg kónăn tăvĭ han jé tóg ke mŭ, Topĕ ti, kŷ tóg sŷ nĕn ũ jagy tó mŭ ěn ve kăn ke mŭ, ha mĕ. ¹⁹ Kejĕn ũ tóg hĕn ri ke mŭn isŷ nĕn răn mŭ ũ tŷ nĕn ũ tŷ han sór mŭ. Ěn tŷ mág tŷ tóg tŷ' henh ke mŭ gé, Topĕ ti, kŷ tóg ka kanĕ tŷ ěg rŷnrŷr han mŭ ěn konh ke tŷ nŷ. Topĕ tŷ cidade nŷv ěn ra rănkh ke tŷ tóg nŷ gé, sŷ cidade kămĕn mŭ ěn ra.

²⁰ ũ tŷ inh mŷ tag kar ven mŭ ěn vŷ: “inh kătĭg măn ke nĕ ha, sŷ ki hă tó vĕ,” he mŭ.

Hŷ, kur kătĭg, ěg Senhor tŷ Jesus'.

²¹ Ěg Senhor tŷ Jesus jé ă jag kar tar han. Hă vĕ.

Ěg tŷ Topĕ vŷ rá venh ke

Ěg tŷ Topĕ vŷ rá ve kŷ ki kanhrăn kŷ ki krov kŷ ěg hă han ke mŭ. Kură kar ki ěg tóg to sŷ han ke mŭ, kŷ ěg tóg kănhmar fŷn răm ke mŭ. Kŷ tóg há tŷ gé, ěg tŷ prŷg kar ki Novo Testamento tag fŷn răm kŷ, ěg tŷ tŷ vĕnh kanhrăn há han jé. Ěg tŷ fŷn răm jé ěg tóg gen kŷ to kenh mŭ, ha vé: